

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

**O Novo Testamento
na língua Kayapó do Brasil**

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

O Novo Testamento na língua Kayapó do Brasil
[txu]

Tradução: © 1996, 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

Primeira Edição,
© 1996, Liga Bíblica do Brasil

Segunda Edição,
© 2011, Liga Bíblica do Brasil

Edição para a Web
© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Visite para mais recursos das Escrituras em Kayapó.
www.ScriptureEarth.org/txu

Creative Commons Licença (*Atribuição-Use Não-Comercial-Vedada a Criação de Obras Derivadas*)

Você pode copiar, distribuir, exibir e executar a obra sob as seguintes condições:

Atribuição. Você deve dar crédito ao autor original, da forma especificada pelo autor ou licenciante.

Uso não-Comercial. Você não pode utilizar esta obra com finalidades comerciais.

Vedada a Criação de Obras Derivadas. Você não pode alterar, transformar ou criar outra obra com base nesta.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Pi'ôk nhidji

<i>Mebêngôkre kabênkam</i>	<i>Idji krânne</i>	<i>Português kabênkam</i>	<i>'Ôbê</i>
Matêu.....	Mat	Mateus.....	5
Makô.....	(Mak)	Marcos.....	100
Ruka	(Ruk)	Lucas	153
Djuão rax.....	(Dju r)	João.....	248
Metindjwýnh Karô	(Kar)	Atos	311
Rôma	(Rô).....	Romanos.....	389
Kôritu kumrêx.....	(Kô k).....	1 Coríntios.....	436
Atâri Kôritu.....	(A Kô)	2 Coríntios.....	479
Garaxa	(Gar)	Gálatas	508
Epexu.....	(Ep).....	Efésios	525
Pirpu.....	(Pir)	Filipenses.....	541
Korxi	(Kor)	Colossenses.....	551
Texarônika kumrêx.....	(Tex k)	1 Tessalonicenses	562
Atâri Texarônika.....	(A Tex).....	2 Tessalonicenses	571
Ximoxi kumrêx	(Xim k)	1 Timóteo	576
Atâri Ximoxi	(A Xim).....	2 Timóteo	588
Xitu	(Xit)	Tito.....	596
Piremô	(Pire)	Filemom	601
Mekbê idjaer	(Idja).....	Hebreus	604
Xijagu	(Xij)	Tiago	636
Pedru kumrêx	(Ped k)	1 Pedro.....	647
Atâri Pedru	(A Ped)	2 Pedro.....	660
Djuão kumrêx	(Dju k)	1 João.....	668
Atâri Djuão	(A Dju).....	2 João.....	680
Djuãoo ino rer.....	(Dju o)	3 João.....	682
Djuda	(Djuda)	Judas	684
Mýjja apôx.....	(Ap)	Apocalipse.....	688
Leia o Novo Testamento			731
Mapas			736

Be, mỳj kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne?
Bir, dja gar pi'ôk jarên aman arỳm tu amim Jeju
markumrêx ne amim, —Mrãmri ne Jejubê gwaj
banhõ Běnjadjwỳrbê kumkatikumrêx. Mrãmri
kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwỳnh
Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ôkkam arên aman
tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne
arỳm Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja
kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

Djuão rax 20.31

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prĩne Jeju'ã ajarê, rwỳk djà kraxrũm ne 'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumẽ. Matêubê ne Jeju kôt ba djwỳnh'õ. Nãm bẽnjadwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djàkam nhỹ nhym kam Jeju kum kabẽn nhym tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamẽ. Kôt bikamẽn tẽn rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym kam prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omũnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'òk no'òk ne.

Matêu nhidji 'õdjwỳbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kadjj ne ja.

Ruk 3.23

1 ¹Ba, ibê Matêu ne ba pi'òkkam ar amã ikabẽn jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metĩndjwỳnh ne 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽ. Kute 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽnkhôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nhitepã ar amã ingêt djàri arênh tẽn. O tẽn arỳm 'ã ar amã pi'òk no'òk gar arên ama. Jeju nhingêtêbê ne Dawi. Ne ingêt 'õdjwỳbê Abraão.

²Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatàn ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Djako dji.

Djako dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatàn ne ar ba. Ar ba: nhym kam arỳm aben kukãm Djudamẽ kamy ar adjuw. Djudamẽ kamy ar adjuw nhym ar arỳm apôx. Apôx ne kam arỳm abatàn ne ar ba.

³Nhym kam Djuda arỳm Tamaremã Perêmẽ Djera ar adjuw.

Perêmẽ Djera ar adjuw nhym ar arỳm apôx. Apôx ne arỳm abatàn ne ar ba. Ar ba: nhym kam Perê arỳm Êrô dji.

Êrô dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatàn ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Arão dji.

Arão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatàn ne ar ba.

⁴Ar ba:n kam arỳm Amĩnadabi dji.

Amĩnadabi dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatàn ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Naxô dji.

Naxô dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatàn ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Xamão dji.

Xamão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatàn ne ar ba.

⁵Ar ba:n kam arỳm Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djexe dji.

Djexe dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁶Ar ba:n kam arÿm Dawi dji.

Dawi dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm kubê bēnjadjwÿr rax. Ar ba:n kam arÿm Urij prômã Xaromão dji.

Xaromão dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁷Ar ba:n kam arÿm Robowão dji.

Robowão dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁸Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorão dji.

Djorão dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udij dji.

Udij dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatành ne ar ba.

⁹Ar ba:n arÿm Djotão dji.

Djotão dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Djotão ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Edjekij dji.

Edjekij dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

¹⁰Ar ba:n arÿm Manaxe dji.

Manaxe dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Amô dji.

Amô dji nhyam arÿm kato. Katon arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djoxij dji.

Djoxij dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

¹¹Ar ba:n arÿm Djekonijmē kamy ar adjuw.

Djekonijmē kamy ar adjuw nhyam ar arÿm apôx. Apôx ne kam arÿm abatành ne ar ba. Nhyam kam me kurê djwÿnh arÿm mebê idjaer'ÿr prôt ne kam me pa 'amÿn meo mô. Me pardja'ã meo mô. Krîraxbê Babirônij'ÿr meo môn meo bôx.

¹²Nhyam me krîraxbê Babirônijkam ar ba: nhyam kam Djekonij arÿm Xarati dji.

Xarati dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorba dji.

Djorba dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

¹³Ar ba:n arÿm Abidji dji.

Abidji dji nhyam arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Erikkî dji.

Erijkî dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adjô dji.

Adjô dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànñ ne ar ba.

¹⁴Ar ba:n arÿm Xadoki dji.

Xadoki dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Akî dji.

Akî dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriju dji.

Eriju dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànñ ne ar ba.

¹⁵Ar ba:n arÿm Erijdjô dji.

Erijdjô dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Matâ dji.

Matâ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djako dji.

Djako dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànñ ne ar ba.

¹⁶Ar ba:n arÿm Jôdje dji.

Jôdje dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànñ ne ar ba. Ne kam arÿm kubê Marij mjên.

Ne kam arÿm Jeju'ÿr o bôx. Marij kurûm ne arÿm Jeju kato. Katon kam arÿm abatànñ ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'â ujarênñ ne ja. Jejubê ne me ô Bênjadjwÿrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷Be, Abraão krakam kra mã aben djô'â apôx. Nhym me aben nhitepâ ar'â akre: nhym ar kute 14 pyrâk ne aben djô'â apôx nhym me kam Dawi'ÿr o bôx. Nhym kam Dawi krakam kra mã aben djô'â apôx. Nhym me aben nhitepâ ar'â akre: nhym ajte ar kute 14 pyrâk ne aben djô'â apôx. Nhym me kam arÿm me kurê djwÿnh kute mebê idjaer pytâr'ÿr o bôx. Me me utàn krîraxbê Babi-rônij'ÿr meo bôx. Nhym kam me krakam kra mã aben djô'â apôx. Nhym me aben nhitepâ ar'â akre: nhym ajte ar kute 14 pyrâk ne aben djô'â apôx. Nhym me kam arÿm Kritu'ÿr o bôx. Metîndjwÿnh kute 'â Bênjadjwÿrbê kumkati mênhkôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nâ kurûm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸Jakam dja ba Jeju Kritu kator'â ajarê. Nâ kurûm kator'â ajarê. Nâbê ne Marij. Metîndjwÿnh Karô ne Marij'ÿr bôx nhym arÿm tujarô. Marij tujarô kêtri ne Jôdje arÿm amim kum kabên nhym me kunî kuma. Nâm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nôr kêt. Nhym kam arÿm tujarô. Tujarô nhym arÿm omû. ¹⁹Ne kam bit kute kangamâ. Jôdje mexkam bit kute me kâxâ kangamân amim karôo nhÿn amim,

—Ne ba ren me krâptî nhîpôkri kanga nhym ren me arÿm kam ngryk ne. Ba me krâptî kâxâ kanga. Nâm â mexkam amim ane. ²⁰Nâm â amim anhÿro nhÿn kam nôn arÿm ngôr. Ngôr nhym aêrbê Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy mrânñ djwÿnh'ô arÿm 'ÿr bôx nhym ôtkam arÿm omû. Nhym kum,

—Jôdje, Dawi tâmdjwÿ, arÿm aprô tujarôkam kwârîk wânñ adjumar punu kêt. Mrâmri dja ga î tu 'ÿr amôrkumrêx. Djâm axwe? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne 'ÿr bôx nhym arÿm tujarô. ²¹Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mÿkam

dja ga kum ja jarê? Bir, dja ô me wýnh axwebê me utà. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm â Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ô Jôdjemã ane. Mýj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utàr djwýnh'ã ne amijakre.

²²⁻²³ Amrêbê: ne Bênjadjwýr djwýnh Jeju nã tujarô'ã ajarê. Kabên jarênh djwýnhmã 'ã ajarê. Nhyr arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me kurerer'ô, me'ô kraxje kute o nôr kêtja dja arým tujarô nhyr i kra ruw.

Nhyr me arým idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhýro ba.”

Nãm â kabên jarênh djwýnh Bênjadjwýr djwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyr kam me aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arým tujarôkumrêx. Kraxje me'ô kute o nôr kêtka arým tujarôkumrêx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt arým â tujarôo ane. Kabên jarênh djwýnh ne me bakukãmãremã kum,

—Nhyr me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhýro ba. Be, ne ren me me bakabênkôt idjibê Emane'ã abenmã kum,

—Kubê ne me banhô Metîndjwýnh. Me banhô Metîndjwýnh arým me barô'ã ar ba. Nãm â kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã ane.

²⁴ Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh prô'ã Jôdjemã karôn arým kum karô pa. Nhyr arým krã kato. Ne kam arým kabên kôt prô'ýr mô. ²⁵ Nãm 'ýr môr kajgon ikô'ã ikwã kêt. Kra rwýkkambit ne ikô'ã ikwã. Nãm 'ýr môr kajgo nhyr kam arým kra kutewa ruw nhyr kumý. Kumý nhyr arým kum Jeju jarê.

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarênh kadjy ne ja.

2 ¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apôx djã kurüm tẽ. Tẽ: nhyr arým akati krãpti apêx nhyr ar arým Djeruxarêkam bôx. Pykabê Djudêjakam krĩraxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bênjadjwýr raxbê Erodji memã ýrri ne ruw. ² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bôx ne arým me kukjêro tẽ. Ar memã kum,

—Nhýnh ne me'ô prĩreja? Dja kubê mebê idjaer nhô Bênjadjwýr rax. Kanhêtire kute rwýk'ã amijakre ne bar arým omũ. Myt apôx djã'anh ne bar omũn kam amrê 'ýr tẽn arým bôx. Ije kum rax jarênhmã bôx, ane. Nãm ar â memã anhýro tẽmo ane. ³ Memã anhýro tẽ: nhyr arým bẽnjadjwýr raxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arým axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunĩdjwý axwe: umar ne. ⁴ Nhyr kam Erodji arým amiwýr me rũnh 'uw. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê amiwýr me ku'uw ne ku'ija meo akuprô. Ne kam arým abej me kukjêro nhýn memã kum,

—Nhýnh ne Kritu rwýkmã? Nhýnh ne Kritu rwýk djãja? ane. Metîndjwýnh kute 'ã Bênjadjwýrbê kumkati mẽnkhôt ne me kum Kritu jarê. ⁵ Nãm Erodji memã ane nhyr me kum,

—Pykabê Djudêjakam krĩbê Berêkam ne rwýk djã. ⁶ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmã arê. Kritu rwýk djã'ã kum ajarê. Nhyr kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarê. Me krĩmã arên kum,

“Pykabê Djudêjakam krĩbê Berê, amã ne ba ikabên ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bēnjadjwÿr rax pyrāk. Djudējakam me bēnjadjwÿr kunī dja amā arax jarē. Mÿkam?

Bir, akam dja me'ō prīre ruw ne ĩ arÿm bēnjadjwÿr rax. Ne arÿm inhō mebê idjaer pumūn meo ba.

Dja meo ba kute mrāmri ne mrykī'ātomtio ba djwÿnh kute ō mryo ba pyrāk", ane.

Nām kabēn jarēnh djwÿnh ā me bakukāmāremā anen arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Ga, Berēkam Kritu rwÿkja pumū. Pi'ōk jakōt ne bar arÿm omū. Nām me rūnh ā Erodjimā ane. ⁷Nhym kam bēnjadjwÿr Erodji amipdjun amiwÿr ar kute kanhētire mar 'uw nhym ar arÿm 'ÿr bōx. 'ÿr bōx nhym me kàxā arkum, —Nhÿnhjakam ne kanhētire amirīt djā? Mÿj ne kanhētire kute amirīt'ā amex kute? ane. Nhym ar arÿm prīne kum arē. ⁸Nhym kam arÿm Berēmā ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tēn prīne me'ō prīre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrē iwÿr tēn imā 'ā ajarē. Badjwÿ 'ÿr itēm ne ije kum rax jarēnh prāmrumrēx. Aj mā, ane.

⁹Nhym ar bēnjadjwÿr rax kabēn mar pan arÿm 'ÿr tē. 'ÿr tē: nhym ar aērbē kanhētireja mō. Tām ne ar myt apōx djā'ānh omū. Arÿm ar kukām mō. Nām ar kukām mō:n arÿm iby arek wajēt. Prīre rwÿkja nhiby arek wajēt nhym ar arÿm omū. ¹⁰Omūn arÿm kī:nhkumrēx. ¹¹Ne kōt tē:n arÿm ūrkwā'ÿr bōx. Ne kam arÿm wadjān prīreja pumū. Nā Marij ne kumÿn o nhÿ nhym ar omū. Ne kam amikajgo man arÿm amijo ngriren parbē tu mÿrbē rōrōk ne. Parbē kum rax jarēnh ikwā. Ne kam arÿm kāmā krīn arÿm nēkrēx 'āpre bōn kum adjuw. Kēn karÿrmē pī djur, me kute kuwykam rēnh nhym kudjÿjamē me kudjÿ djābē mirajamē ne ar kum adjuw. ¹²Ne kam kāmā djan pry 'ōdjwÿ kōt akubyn ar ō pykamā tē. Me'ō ne ar biptirkam arkum,

—Kwārīk wānh akubyn Erodji'ÿr atēm kēt, ane nhym kam ar akubyn Erodji jaā'ā tē. Tē:n arÿm ar ō pykakam bōx.

Jōdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³Nām ar kute kanhētire marja tē nhym kam Jōdje arÿm ngōr. Ngōr nhym ē, arÿm Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh'ō bōx ne kum,

—Kāmā djan amibēx ne prīremē nā aro akaton amū pykabē Edjitemā aro tē. Erodji kute prīre bīnmā kute abej 'ÿr. Dja gar Edjitemā tēn bōx ne arek kam ar aba. Ije amā arēnhkambit dja gar akubyn tē, ane. ¹⁴Nām kum ane nhym arÿm kāmā dja. Nhym akamāt kō rā'ā nhym arÿm prīremē nā aro tē. Pykabē Edjitu'ÿr ne aro tēn aro bōx. Ne kam ar arek kam ar ba. ¹⁵Amrēbē: ne Bēnjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr tēm'ā ajarē. Kabēn jarēnh djwÿnhmā 'ā ajarē. Nhym arÿm kukwakam me bakukāmāremā kum,

“Bēnjadjwÿr djwÿnh ne me amā, ‘Ba ne ba ikra 'uw nhym arÿm Edjitu kurūm kato.’ Nām ā me amā ane.”

Nām ā kabēn jarēnh djwÿnh me bakukāmāremā ane. Nhym kam me aben djō'ā arēnh mō:n arēnh mōr tāmtā arÿm 'ÿr o bōx. Tū:mrām me bakamīngrānyrekam Jōdje ar arÿm Edjitu'ÿr tē. Me bakukāmāremā 'ā ujarēnh kōt ar arÿm Edjitu'ÿr tē. Arÿm Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurūm tē.

¹⁶Jōdje ar Edjitu'ÿr tē nhym Erodji arÿm ar kute kanhētire marja ma. Ne kam amim,

—Je tô mỳkam ne ar imã 'êx ne iwỳr bôx kêt? ane. Nãm anen arỳm ngry:k ne. Ne amim,

—Amũ akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bẽnjadwỳr rwỳk ny'ã kanhêtire katorja'ã ne arỳm amex amãnhkrut apêx bar omũ”, ane. Be, kanhêtire kator'a amex amãnhkrut apêx kôt godja bẽnjadwỳr rwỳk ny'ã arỳm amex amãnhkrut ne apêx jabej. Nãm ã amim anen arỳm ô krâkamngônhmã kum,

—Me on Berêkam me prĩre nhimex. Bu'ã Berê nhõ pyka kunĩkôtdjwỳ dja ga me me prĩre nhimex. Mybit dja ga me kunĩ nhimex. Me prĩre rwỳk'ã amex amãnhkrut apêx nhijukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji ô krâkamngônhmã ane nhym me arỳm me prĩre'ỳr môn me imexo mō. Me imexo môn arỳm me imex pa. Nhym me arỳm amak djàje mỳro kumex. ¹⁷Amrêbê: ne Metĩndjwỳnh me mỳr kumex'ã ajarê. Kabên jarênh djwỳnhbê Djerimimã 'ã ajarê. Nhym arỳm kukwakam me bakukãmãremã kum,

¹⁸ “Ota krĩbê Ramakam me mu:w ne kàj bê amra:

Rake krao amak djàje me mu:w.

Kra arỳm kubê kêtka me me te kute memã kaprĩ kwỳ ngrimã.”

Nãm ã kabên jarênh djwỳnh Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arỳm 'ỳr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me arỳm mỳro kumex. Krâkamngôn arỳm me prĩre nhimex ne nhym me arỳm amak djàje mỳro kumex. Djerimĩ kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt me arỳm ã mỳro ane.

Nadjare'ỳr akêx'ã ujarênh.

¹⁹Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhym kam Erodji arỳm ty. Ty nhym kam Jôdje arỳm biptiro nō. Biptiro nō nhym Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'ō arỳm kum amijo amirĩt ne kum,

²⁰—Kàjmã djan prĩremê nã aro tẽ. Me abê idjaer nhõ pyka'ỳr aro tẽ. Me kute bit prĩre bĩn prãmja ne me arỳm ty, ane. ²¹Nhym kam Jôdje arỳm kàjmã djan prĩremê nã aro tẽ. Aro tẽn amũ mebê idjaer nhõ pyka'ỳr aro tẽ. 'Ỳr aro tẽ:n arỳm 'ỳr aro bôx. ²²'Ỳr aro bôx nhym me arỳm kum,

—Erodji kra Akireu arỳm pykabê Djudêjakam bãm pãnh memã bẽnjadwỳr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhym arỳm kum uman Djudêja'ỳr tẽm prãm kêt. Ne kam ôtkam me'ō arỳm nêje kukrà. Nhym kuman arỳm pykabê Djudêja nhibej tẽn kam pykabê Garrêjakam bôx. ²³Ne ajte tẽn arỳm krĩraxbê Nadjarekam bôx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhym kam Jeju arỳm kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metĩndjwỳnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarê. Kabên jarênh djwỳnhmã 'ã ajarê. Nhym arỳm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Dja me abenmã 'ã, ‘Nadjarekam ne abatãnh djà', anhyro ba.”

Nãm ã ujarênh djwỳnh Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arỳm 'ỳr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arỳm 'ỳr o bôx nhym Jeju arỳm Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arỳm Nadjarekam abatãnh ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

3 ¹Jeju Nadjarekam ar ba: nhyam kam ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým bôx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ýr ban bôxo kumex nhyam ar me akreo ba. ²Nãm memã kum, —Me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Arým kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ýr. Nãm ã Djuão memã ane. ³Amrêbê: ne Metîndjwýnh Djuão kukâm 'ã ajarê. 'Ã ujarênh djwýnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhyam arým kukwakam me bakukâmâremã kum,

“Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kâj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ê, on Bênjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katât amijo aba. Kute mrâmri ne me kute bēnjadjwýr rax kutêp pryô mex ne kute kum katât pry jadjwýrja pyrâk’, ane.

Dja ã ujarênh djwýnh Bēnjadjwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukâmâremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tâmtã arým 'ýr o bôx. Tûmrâm 'ýr o bôx nhyam Djuão arým kato. Me bakamigrânyrekam katon arým ã me akreo bao ane. Metîndjwýnh kute me bakukâmâremã 'ã ujarênh kôt Djuão arým katon ã me akreo ane.

⁴Be, Djuão ne mry jabatânhbê kameru kî nhipêxo kubêkân angij ne mry kâo amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikô. ⁵Nhyam kam krîraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ýr bôxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwý Djuão'ýr bôxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwý 'ýr bôxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ýr ban bô:xo dja. ⁶Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

—Be, mrâmri ne ba ijaxwe tûm krâptî. Arým imã kînh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyam kam ngô raxbê Djodâokam mã Metîndjwýnhmã me angij.

⁷Nhyam kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krâptî arým Djuão'ýr bôxo dja. Nhyam me omûn memã kum,

—Me akamigrâny ne ga me abê iry. Mýj me'õ got ne me amã Metîndjwýnh ngryk nhô akati jarê ga me umaje iwýr aprôt kajgo? ⁸On katât amijo aba gê me mrâmri me amex jabej me amã kato. Mrâmri ga me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren aje Metîndjwýnh'ýr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kînhkumrêx kute mrâmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kînhja pyrâk. ⁹Kwârîk wãnh me anhôkre kadjwýnhbê anhingêt kukâmâre Abraão adjâmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tâmdjwý. Dja Metîndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukâmâre Abraão kôt Metîndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx, ane. Kwârîk wãnh ga me ã anhýr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tâmdjwý nhyam Metîndjwýnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraão tâmdjwý prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tâmdjwý nhipêx nhyam me ren tu katon kumex. ¹⁰Ê, mrâmri arým 'ýr. Metîndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhô akati arým 'ýr. Kute mrâmri ne pidjô apýnh

abenkam ô kêt nhym me kute kâr ne o mrân̄h ne kute kuwykam rên̄hja pyrâk. Arÿm ne Metîndjwÿnh me ajâ pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pân̄h kute me ajo bikên̄h 'ÿr. Dja me ajo môn̄ kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrâmri ne me'ô kute pidjômâ 'ÿr kadjy kute parbê kâxkrâkô mÿnh ne o âm pyrâk.

¹¹Mrâmri ba ne ba ngômâbit me ajangij. Ga me amikam akaprîren wân̄h ajaxwemâ anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ba ngômâbit me ajangij. Nhym be, itotokbê ne me'ô bôxmâ. Me'ô tãm ne raxo kute amû ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nâ bâm te irax ne 'ÿr ibikamên̄h prâmje. Nâ bâm te irax ne 'â inhîbôn̄ ije kum parkâ 'â pre bôn̄h ne o itêm prâmje. Be, âm irax ba ren arÿm kum apê. Nhym be, kati. Âm ingrire. Nâm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arÿm bôx 'ÿr. Djâm ngômâ kute me ajangjên̄hmâ? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metîndjwÿnh Karô jano. Katât me aje amijo ababit'ÿr dja ano kute me ajo bamâ. Ne kam me ajaxweja kute kuwymâ me arên̄hmâ. ¹²Gêdja bôx ne kam kute mrâmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mûm 'ynhî, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykâjao têm ne kute kuwykam mên̄h nhym xêtja pyrâk. Dja me'ôja bôx ne â me axweo anen kuwykam me kurê. Nhym kuwyja dja pôk rãã: rããn apêx kêt̄kumrêx. Nhym be, me mex, me katât kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mûm meo atom. Meo atom ne kâjkwakam ô pykamâ meo mô gê me kam kam kîn̄hkumrêx ne ar ba. Arÿm kute meo anhÿr 'ÿr. Nâm â Djuão mebê pardjêumâ ane.

Djuão kute ngômâ Jeju jadjàr.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³Kam Jeju arÿm pykabê Garrêja kurûm tẽ. Tẽ:n arÿm ngôbê Djodão'ÿr bôx. Nâm 'ÿr bôx ne arÿm Djuão'ÿr bôx. Kute Metîndjwÿnhmâ ngômâ adjärmâ ne 'ÿr bôx. ¹⁴Nhym kum,

—Djâm ba ije ngômâ ajadjärmâ? Kati. Ba ne ga ren Metîndjwÿnhmâ ngômâ ijadjà, ane.

¹⁵Nhym kum,

—Kati, kwârîk rãã. Metîndjwÿnh kute gu bamâ katât baje amijo baba'ã karô kôt dja gu prîne katât amijo baba. Kam dja kîn̄hkumrêx. Kam dja ga on ngômâ ijadjà, ane.

¹⁶Nhym arÿm ngômâ adjâ. Nhym kam wabin dja nhym aêrbê kâjkwa arÿm aben bẽ ajkij. Aben bẽ ajkij nhym me kute omûnh kadjy Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrâk arÿm 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. 'Ã tÿm nhym Djuão arÿm omû.

¹⁷Nhym ê, arÿm kâjkwa kurûm Metîndjwÿnh memâ kabên̄ ne memâ kum,

—Ikra ne wã. Imâ abê:kumrêx. Ba kam kam ikîn̄hkumrêx. Nâm â Metîndjwÿnh Kra'ã memâ ane.

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumâ àpnên̄h.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

4 ¹Nhym kam Metîndjwÿnh Karô kapôt kukritmâ Jejuo katon o mô. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mên̄hmâ kum apnê. Ja kadjy ne o mô. ²Nhym kam Jeju Metîndjwÿnhmâ amijajbu. Nâm amijajburo dja: nhym 'ã akatibê 40 apêx. Nhym kam arÿm kum prã:m ne. ³Nhym kam me axwe'ã memâ àpnên̄h djwÿnhbê Xatanaj arÿm 'ÿr tẽn̄ 'ÿr bôx. Nâm bit kute amikôt o ba nhym kôt axwemâ 'ÿr bôx. Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metîndjwýnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane. ⁴Nhym kam kum,

—Kati. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne amrêbê: me ikukãmãremã kum, “Djãm djwýobit dja me amitýx ne tîn ne ar ba?”

Kati. Metîndjwýnh kabênodjwý dja me amitýx ne tîn ne ar ba, kabên kunõ.”

Nãm ã Metîndjwýnh me ikukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ije akabênkôt keno djwý prãm kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

⁵Nhym kam Xatanaj Djeruxarê'ýr o tèn o bôx. Krîrax jamã ne me kum, “Metîndjwýnh nhõ krîrax”, ane. Nãm o bôx ne o tèn Metîndjwýnh nhõ kikreti'ýr o bôx. Ne kam o tèn o wabin kikreti nhimök'ýr o bôx ne anhá'a kudja. ⁶Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metîndjwýnh Krakumrêx jabej goja rûm tèn ato. Amrêbê: ne me akukãmãre amã arê. Metîndjwýnh kukwakam amã arên amã,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karõ.

Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên'o apar ngãnh kêtumrêx.”

Nãm ã Metîndjwýnh me akukãmãre amã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ajrã, rûm tèn ato gê goja me atêmkôt amã ikra dja, ane. ⁷Nhym Jeju kum,

—Kati. Mýkam? Bir, ba ajte amã arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukãmãre memã arê. Metîndjwýnh kukwakam memã arên memã kum,

“Kwärik wãnh Bënjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh me ikukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rûm itêm ne idjãtor prãm kêt, ane.

⁸Nhym Xatanaj ajte o tèn krãnh prêkti nhimök'ýr o wabi nhym dja. Nhym kam apýnh pyka djãri nhym Xatanaj arým kum kunĩ jakreo dja. Ne apýnh bënjadjwýr kute meo ba djãri kum me kunĩ jakreo dja. Nhym apýnh me õ mýjja rûnh ne uma djãri nhym kum me kunĩ jakreo dja nhym arým kunĩ pumũ. ⁹Nhym kam kum,

—Ba amã ja kunĩ kanga. Ba amã me õ mýjja rûnh ne uma kunĩ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kônkh akônkrão nhýn imã irax jarê ba arým amã kungã. Ba amã kunĩ ngã ga arým idjõ'a o aminhôn ar o aba, ane.

¹⁰Nhym Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rûm imã akãx. Djãm ije akuka kônkh ikônkrão inhýrmã ne ije amã arax jarênhmã? Arkati. Mýkam? Bir, amrêbê: me ikukãmãre memã arê. Metîndjwýnh kukwakam memã arên memã kum,

“Bënjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê.

Kwärik wãnh atemã 'õmã rax jarênkh kêt.”

Nãm ã Metîndjwýnh me ikukãmãremã ane nhym me 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akuka kônkh ikônkrão inhýr ne ije amã arax jarênkh prãm kêt, ane.

¹¹Nhym kam Xatanaj arým kum kãx ne mã tẽ. Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh ar arým 'ýr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.*Mak 1.14; Ruk 4.14*

¹²Nhym kam Jeju arÿm tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bõx. Me arÿm kute Djuão tÿm ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bõx. ¹³Nãm Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam bõx. Ne kam kurũm katon kam amũ krĩraxbê Kapanakam tẽn bõx ne nhÿ. Imõti mÿrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ã pykamã Djeburõmẽ Naptar jarẽnh. Kam ne krĩraxbê Kapana dja. ¹⁴Amrêbê: ne ujarẽnh djwÿnhbê Idjaij me bakukãmãremã arẽ. Jeju Kapanajakam bõx jarẽ. Metĩn-djwÿnh kukwakam ne Idjaij memã arẽn memã kum,

¹⁵“Pykabê Djeburõ, pykabê Naptar. Imõti'ÿr pyka. Ngõbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhõ pyka jamã ne me kum Garrêja jarẽ.

¹⁶Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamàt kò tykkam me mrãnh punu pyræk.

Me ja ne me arÿm me'õ me:xkumrêx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djà rax pumũnh pyræk.

Pyka jakam ne me kaprĩre ne ar ba. Kute mrãmri ne me on tyk karõ kaprĩn ar ba pyræk.

Me ja ne me arÿm me'õ me:xkumrêx pumũn kĩnhkumrêx ne. Me kĩnhkumrêx kute mrãmri ne ajte arngrokam me kĩnh pyræk”, ane.

Nãm Idjaij ã me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djõ'ã arẽnho mõ:n arẽnho mör tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm Kapanakam bõx. Me:xkumrêx ne arÿm kam bõx. Idjaij kute me baku-kãmãremã 'ã ujarẽnh kòt ne bõx.

¹⁷Ne kam arÿm kãj bẽ me akremo krax. Ne amijã memã kum,

—Amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx. Arÿm kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikòt me kamẽn.*Mak 1.16; Ruk 5.1*

¹⁸Nhym kam Garrêjakam Jeju imõti mÿrbê tẽ. Nhym Ximãomẽ ãngre ar axikòt katorja ngòkam ar kryre rẽnho ba nhym arÿm ar omũ. Ximãomã ne me Pedru jarẽ. Ar kubê tep pynẽn djwÿnh tũm. ¹⁹Nãm ar ar kryre rẽnho ba nhym Jeju arkum,

—On ar mã ikòt ajkamẽ. Jakam dja gar ikòt me kamẽnho aba kute mrãmri ne ar aje tep pynẽnho aba pyræk, ane. ²⁰Nhym ar on amikòt kryre mẽn arÿm mã Jeju kòt ajkamẽ.

²¹Nhym ãm ajbir tẽ nhym Xijagumẽ Djuão ar kàkam nhÿ nhym arÿm ar omũ. Ar axikòt kator. Djebedeu ne ar adjuw. Djebedeumẽ ne ar amim kryreo mexo nhÿ. Nãm ar omũn arÿm kãj bẽ amikòt ar ku'uw. ²²Nhym bãm Djebedeu kàkam nhÿ nhym ar arÿm wãnh kum iren mã Jeju kòt ajkamẽ.

Jeju kute me punuo mex.*Mak 3.7; Ruk 6.17*

²³Nhym kam Jeju Garrêjakam pyka kunikòt memã kukràdjà jarẽnho ba. Apÿnh mebê idjaer bikprõnh djari memã arẽnho ba. Ne kãj bẽ ujarẽnh ny

jarênhô ba. Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba'â memâ ujarênh ar ba. Ne kam arÿm apÿnh me kanême me punuo mexo ba. ²⁴Nhym me arÿm arênh kumex. Pykabê Xirîjkam ne me prîne me kunîmâ arênhô ipôk ne. Arênhô ipôk nhym me kunî arÿm Jeju jarênh ma. Ne kam arÿm 'ÿr me punu kunîo bôx. Apÿnh me kanê djâri meo bôx. Ajte apÿnh me tokry djâri meo bôx. Nhym me kwÿ me karô punu kute meo baja nhym me meo bôx. Nhym me kwÿ me tyk kute meo baja nhym me meo bôx. Nhym me kwÿ akry nhym me meo bôx. Nhym kam arÿm me kunîo mex. ²⁵Nhym kam me krâptî: arÿm 'ÿr bôx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurûm, pyka nhi-djibê Krîraxbê 10 kurûm, krîraxbê Djeruxarê kurûm, pykabê Djudêja kurûm, ngôbê Djodão nhîjukri pyka kurûm ne me bôx ne kôt ar ba.

Me kînh'â ujarênh.

Ruk 6.20

- 5** ¹Kam ne me krâptî: Jeju kôt ar ba nhym me omû. Ne kam arÿm krân'h'â tén wabi. Wabin arÿm nhÿ. Nhÿ nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne nhÿ. ²Nhym arÿm arkum amikabên jarênhmo krax ne kum,
- ³—Ê, djâm me kute amim, “Ikajgo”, anhÿro baja djâm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ dja kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh amim me utân meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁴Djâm me mÿr baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ dja Metîndjwÿnh ï meo kînhkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁵Djâm me kabôt katija kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ dja me ï pykakam mÿjja kunîo ô. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁶Me kute memâ kum, “Ba on Metîndjwÿnhmâ îjaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katât amijo ba prâ:mja djâm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ dja me ï axwe kêt'ÿr bôxkumrêx ne arÿm prîne Metîndjwÿnhmâ mexkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁷Djâm me ukaprija kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ dja Metîndjwÿnh kum me kaprîkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁸Djâm me kute amikam axwe'ô mar kêtja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ dja me Metîndjwÿnh pumû. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁹Djâm me kute aben nêje me kukrào baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ'â dja me abenmâ kum, “Metîndjwÿnh kra ne wâ”, ane. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ¹⁰Me katât kute amijo baja dja me te katât nhym me arÿm meo ajkê. Me katât kute amijo bakam meo ajkê. Djâm kam me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wâ dja kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utân ar meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ¹¹Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhym me te wân'h ar amâ akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytâ, apÿnh ar ajaxwe djârio ar apytâ. Djâm kam ar akapri got? Kati. Mÿkam? Bir, kâjkwakam akînh djâ raxkam.
- ¹²Dja gar tu akînhkumrêx ne kam akînh kati. Mÿkam? Bir, dja Metîndjwÿnh ar amâ o pân'h rax ne. Kâjkwakam gêdja amâ o pân'h mex ne. Kâjkwakam kute ar amâ o pân'h mex ja dja gar amikukâm aman kam akînh kati. Nâm me tûmre ã axwe anen me kamingrân'y kajmâ'ã ã Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhô bikênhô bao ane. Ga, arÿm kam kâjkwakam me kînhkumrêxja pumû, ane.

Kadjwanhîmê kurwÿ djâ'a ujarênh.*Mak 9.50; Ruk 14.34*¹³Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhî pyrâk. Kadjwanhî kute ômrôo mex pyrâk ar gadjwÿ dja gar ajmâ akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhym ar abu'a me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhîkam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum kînh kêt ne arÿm rûm kapî. Kapî nhym me arÿm 'a mrân paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memâ kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhym me arÿm kum ar akînh kêt ne ar apunukôt kum Metîndjwÿnhdjwÿ kînh kêt.

¹⁴Ar aje mrâmri ne pyka kunikôt me kurwÿ djâ pyrâk. Ga, krîraxja pumû. Djâm krânhrê'a me kute krîrax nhîpêxkam me kute o bipdjurmâ? Arkati. Ar gadjwÿ kwârîk wânih ikam apijâm kêt ne ikôt adjukapri. ¹⁵Ngônhpôkdjwÿ. Djâm me kute kum angjênh ne kute mÿjja 'ôkôt o bipdjur got? Kânoipôko 'a pro got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhym me kunîmâ kikre kre kurwÿo ku'ê. ¹⁶Ar gadjwÿ kwârîk wânih ikam apijâm kêt. Ar abê me kurwÿ djâ pyrâk ne ar adjukapri. Dja me ar adjukapri pumûn arÿm kâjkwakam ar Abâmmâ rax jarê. Nâm â Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjâ'a ujarênh.*Ruk 16.16*¹⁷Ne kam ajte arkum,

—Kwârîk wânih ijâ amim, “Be, mÿj kadjy ne Jeju bôx? Bir, kute memâ kum, ‘Kwârîk wânih jakam Môjdjê kabênja mar kêt. Ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh 'ôdjwÿ kabênja kwârîk wânih mar kêt.’ Kute â memâ anhÿro ba kadjy ne bôx”, ane. Kwârîk wânih ijâ â amim anhÿr kêt. Djâm ije ja jarênhmâ? Kati. Mÿkam? Bir, me amrêbê: me bakukâmâremâ ijâ ajarê. Nhym me aben djô'a arênhô mô:. Arênhô môr tâmtâ arÿm iwÿr o bôx. Ba kam arÿm me kute amrêbê: ijâ ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukâm ijâ ujarênh kôt ije amijo anhÿr kadjy ne ba bôx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'a anhÿr prâm kêt. ¹⁸Dja te Metîndjwÿnh kabên kukràdjâ kwÿ'a pi'ôk no'ôk kryre ne te apÿnh mÿrbê kyx djâri'a pi'ôk no'ôk kryre djâm 'ô kajgomâ? Kati. Dja 'ô kajgo kêt. Kabên'a pi'ôk no'ôk kôt dja mÿjja apôxkumrêx. Kôt dja mÿjja kunî apôx tê:n pri-ne apôx mexkumrêx. Kabên 'ô dja kajgo kêtumrêx. Nhym kam kâjkwamê pyka arÿm apêx. Mrâmri ne ba ar amâ ja jarênhkumrêx.

¹⁹Godja me'ô Metîndjwÿnh kabên ngrîre 'ômâ kajgo jarên kam 'a memâ kum, “Kabên ja dja ga me mar rerekre”, anhÿro ba jabej, dja me adjwÿnh-djwÿmâ kum, “Akajgo”, ane. Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kunî kum, “Akajgo”, anhÿro kumex. Nhym be, dja me'ô Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo ban kam memâ kabên jarênhô ba. Me'ô jamâ dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. ²⁰Kam, ba ar amâ arê gar ama. Djâm mrâmri Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrâmri ar aje katât amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kâjkwakam

Bēnjadjwÿr djwÿnh amim ar apytà gar kôt ar amijo aba. Nām ā Jeju arkum ane.

Me ngryk'ā ujarēnh.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹Ne kam ajte arkum,

—Amrēbê: me bakukāmāre memā kum,

“Kwārīk wānh me par kêt”,

anen ajte,

“Dja me me'ōnh bī nhym me arÿm kum axwe pānh jarē”, ane.

Tām ne me ar amā arē gar arÿm ama. ²²Nhym be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Djā ne me me'ōnh bī nhym me arÿm kambit kum axwe pānh jarē? Kati. Me kute me'ōkam ngrykkamdjwÿ. Dja me axwe jabej kukjêr kêt ne tu kam ngryk. Nhym kam me arÿm kum axwe pānh jarē. Ba ajte ar amā arē gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurēkam kum, “Apunure”, anhyr jabej nhym kam me arÿm 'ā meo akuprō. Memā axwe pānh jarēnh djwÿnh krāptībē 70 jao akuprō nhym me arÿm memā amikôt amijarē. Nhym be, godja me kamymā kum, “No kêt”, anhyr jabej ne kam arÿm me biknor tokry djākam kuwykam mōr jabej.

²³Kam godja ga Metīndjwÿnh nhō ki'ÿr kīnh djào abōx jabej. O abōxo tēn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajā, “Nām ijo ajkē”, anhyrja ga ama. Akam kaprīja ga ama. Djām kam aje on Metīndjwÿnhmā kīnh djāja nhōrmā? Kati. Dja akamy akam kaprī ga Metīndjwÿnhmā kīnh djājao bōx nhym Metīndjwÿnh arÿm kum kīnh djāja kīnh kêt. ²⁴Kam dja ga wānh ki kabem kīnh djājamā anhiren akamy kumrēx'ÿr tēn kam kum akabēn mex jarē gē akubyn akam kīnh. Akubyn akam kīnhkam dja ga akubyn tēn kam kīnh djāja mÿn Metīndjwÿnhmā angā.

²⁵Dja me'ō mÿjjakam kum akurēn memā axwe pānh jarēnh djā'ÿr ajo tēm jabej. 'ÿr ajo tēmri dja ga on o anhōbikwa. O anhōbikwa nhym arÿm memā axwe pānh jarēnh djā'ÿr ajo tēm kêt. Nok ga ren o anhōbikwa kêt nhym ren memā axwe pānh jarēnh djwÿnhmā akanga nhym ren mebē ijē djwÿnhmā akanga. Nhym kam ren mebē ijē djākam abē ijē. ²⁶Ga ren kam akator kêt. Prīne aje amijo pānh mex inomā mēnhkambit ren akato. Nām ā Jeju arkum ane.

Me kute abenbē prōmē mjēnmēo àkīnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷Ne kam ajte arkum,

—Nām me ar amā,

“Kwārīk wānh mebē prō, nār mjēno adjākīnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amā arē gar ama. ²⁸Nhym be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Mrāmri ro'ā anōrkam ajaxwe. Djām kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'ō nire pumūn arÿm amā o anōr prām ne. Jabit. Kam arÿm akadjwÿnhbē amim o adjākīnh'ā karō. Kamdjwÿ arÿm ajaxwe. Nām ā Jeju arkum ane.

²⁹Ne kam ar kubē axwe pyma. Ga, me kute apÿnh kukrādjào àpēnh jaxwe prāmja pumū. Me kute àpēnh jaxweo krā'ÿrmā ne Jeju ar kubē axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubôko ajaxwe prām ga ren on kaban mūm amibê amē. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metindjwýnh kôt atīn ne ar aba rā'ā, kam ren akīnhkumrēx. Ne ren ano amānhkrut rā'ā nhym Metindjwýnh ren me biknor tokry djākam amē. Ga ren kam akaprīkumrēx. ³⁰Ne ga ren anhikra djubôko ajaxwe prām ga ren on krātan mūm amibê amē. Ren te anhikra nhikjê kêt ne ren Metindjwýnhkôt atīn ne ar aba rā'ā kam, ren akīnhkumrēx. Ne ren anhikra amānhkrut rā'ā nhym Metindjwýnh ren me biknor tokry djākam amē. Ga ren kam akaprīkumrēx, ane. Djām mrāmri ne me kute amino kadjārmā ne Jeju arkum karō? Kati. Djām mrāmri ar kute aminhikra krā'yrmā arkum karō? Kati. Me kute àpēnh jaxweo krā'yrmā ne Jeju ar kubê axwe pyma.

³¹Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Me kute prō kangamā gê me 'ā pi'òk no'òk ne kum kungān kam kanga”, ane.

Nām me ā ar amā ane, gar ama. ³²Nhym be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Gêdja me'ō prō djwýnh kangan kam arým axwemā ngrēk. Gêdja prō djwýnhja pānh me'ō mymā kabēn nhym arým 'yr mō. Nhym kam nija arým o akīn kam axwe. Nhym kam my jadjwý arým o akīn kam adjwýnhdjwý axwekumrēx. Nhym be, prōja krō'ā mjēnkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nām ā Jeju arkum ane.

³³Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrēbê: me bakukāmāre memā kum,

“Dja gar memā akabēn jarēn amā me kute amar pydji prām jabej kum, ‘Metindjwýnh ne amybým kute imar. Ije amā ikabēn pydjīn arēnhkôt kute imar’, anhýrkam kwārik wānh 'ā adjukanga kêt.

Dja gar aje memā akabēn jarēnh kôt ar amijo abakumrēx. Nok ren ga kôt ar amijo aba kêt ne ren arým Metindjwýnh jarēnh kajgon ren o kum amikurētuw”, ane.

Nām me bakukāmāre ā memā ane gar arým ama. ³⁴Nhym be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Djām ar aje memā akabēn jarēnhkam aje ajte kôt Metindjwýnh nār ō mýjja'ō jarēnhmā? Kati. Mrāmri dja gar memā akabēn pýnhbit jarē. Kwārik wānh aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt ajte memā kàjkwa jarēnh kêt. Metindjwýnh kam ýrkam memā arēnh kêt. ³⁵Kwārik wānh ar aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt ajte memā pyka jarēnh kêt. Metindjwýnh pykakam par djām djākam memā arēnh kêt. Nār, kwārik wānh ar aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt ajte memā Djeruxarē jarēnh kêt. Kubē Bēnjadjwýr rax djwýnh nhō krīraxkam memā arēnh kêt. ³⁶Nār, kwārik wānh ar aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt ajte akrā jarēnh kêt. Mýj ne gar aje omā? Djām ar ga aje akrākam akī 'ōo akamā nār akī 'ōo kakrātykmā? Arkati. Te aje akīo anhýrmā. ³⁷Kam, memā akabēn pýnhbit jarē. Aje mrāmri mýjjao anhýrmā. Kambit memā kum, “Nà. Dja ba ā o ane”, ane. Nār, aje mýjjao anhýr kētmā. Kam memā kum, “Kati. Dja ba o anhýr kêt”, ane. Jabit memā arē. Memā akabēn pýnhbit jarē. Godja gar memā akabēn jarē ne me kute ar amar pydji kadji ajte kôt memā apýnh mýjja jarēn arým akabēn punu. Kute mrāmri ne me axwe nhō bēnjadjwýr jajkwa kurūm akabēn kator pyrāk. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute ar amipānh nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Amrêbê: ne me bakukāmāre memā kum,

‘Dja me me’o no katök gê me o aben man kam pānh no katök. Nār, dja me me’o djwa kwÿr gê me pānh wa kwÿr’, ane.

Me bakukāmāre ā memā ane.”

Nām me ā ar amā ane. ³⁹Nhym be, ba dja ba ar amā arê gar ama. Djām ar aje amipānh meo abikēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. Dja me ar ajo ajkê gar amipānh meo abikēnh kêt. Godja me ikra poo anhine djubôkbê ar akur-wanh jabej tu me’ÿr anhine nhikjêo apa gê kurwa. ⁴⁰Nhym godja me arÿm pykakam me bēnjadjwÿr’ÿr ajo tēn ’ÿr ajo bôx ne kum, “Me’ôja ne ijo ajkê. Kum arê gê imā o pānh”, ane. Nhym bēnjadjwÿr arÿm amā “Pānh dja ga kum anhō kubêkà’o pydjīn angā”, ane. Djām aje kubê nēmā? Kati. Dja ga tu kam anhōdjānh ne kum anhō kubêkào amānhkrut ne angā. ⁴¹Dja me kôt atēmā amā krā tÿ:x ne amā, “Ga dja ga ikôt tē nhym ajā kirometu pydjī apêx”, ane. Ga kam kabēnkôt tē. Kôt atēmo kirometu pydjī apêx. Ga kam ikabēn kôt amā kīnh ne ajte ijukri kôt tē nhym ajā kirometu ’odjwÿ apêx. ⁴²Godja me ar amā, “Imā angā”, anhÿr jabej tu kum angā. Godja me ar amā, “Imā angā. Ba kam ī amā kungā”, anhÿr jabej. Kwārīk wānh kubê nê kêt. Ba ne ba ā ar amā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwÿnh jabēmā kute arkum arēnh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Me bakukāmāre ne memā kum,

‘Ar amā amibu’ā me ja jabēn kam amā akurê djwÿnh kurê’, ane.

Me ā memā ane.”

Nām me ā ar amā ane. ⁴⁴Nhym be, ba dja ba ar amā arê gar ama. Djām ar amā akurê djwÿnh kurēmā? Kati. Dja gar amā akurê djwÿnh jabê. Me kute ar ajo Metīndjwÿnhmā a’wÿr ne kum, “Dja ga o ajkê”, anhÿro baja dja gar meo Metīndjwÿnhmā a’wÿr ne kum, “Dja ga o djuw mex”, ane. Amā akurê djwÿnh kaprī. Me kute ar amā kabēn punuo baja ne kute ar ajo bikēnho baja dja gar meo Metīndjwÿnhmā a’uw. ⁴⁵Ar amā akurê djwÿnh jabēn arÿm Abām kôt amijo tē. Aje amijo kâjkwakam Abām krakumrêx kadjy dja gar Abām kôt amijo tē. Ga, Abām kute me axwemê me mex’ā myto apôxja pumū. Ne kute me katāt kute amijo bamē me ate kute amijo ba’ā nao bixadjwÿrja pumū.

⁴⁶Godja gar amā me kum ajabêjabit jabê djām kam Metīndjwÿnh kute ar amā mex jarēnhmā? Kati. Mÿkam? Bir, ar amā me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amā akurê djwÿnh jabê kêtka. Djori kam amex? Kati. Nām ā me bēnja-djwÿr bajtemmā pi’ôk kaprīo atom djwÿnh djākīnhī meo ane. Me kum kurê djwÿnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metīndjwÿnh ne memā axwe jarê. ⁴⁷Godja gar anhōbikwamābit akabēn mex jarê djām kam ar amexkumrêx? Kati. Mÿkam? Bir, ar aje anhōbikwamābit akabēn mex jarēnhkam. Aje akurê

djwÿnhmā akabēn mex jarēnh kētkam. Nām ā me bēnjadjwÿr bajtemmā pi'ōk kaprio atom djwÿnh meo ane. Me kute kurē djwÿnhmā kabēn mex jarēnh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metīndjwÿnh ne memā axwe jarē. ⁴⁸Kam ar ga dja gar amextire. Kàjkwakam ar Abām prīne mextirekumrēx. Kudjwa ā ar amextireo anen amā akurē djwÿnh jabē. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute ar ukapri'ā arkum karō.

6 ¹Ne kam ajte arkum,
—Dja gar mekam adjukapri. Djām kam ar aje amim, “Ba memā amibēn ne mekam idjukapri gē ibu'ā me ja imā idjukapri jarē”, anhyrmā? Kati. Kwārik wānh amim anhyr kêt. Dja gar memā amibēn nhym me ar amā adjukapri jarē. Djām kam dja Metīndjwÿnh ar amā akīnh djā ngā? Ar aje memā amibēnkam djām ar amā akīnh djā ngā? Kati. Kam ar aje memā amibēnkam dja ar amā akīnh djā nhōr kêt.

²Kam ar aje me ō mÿjja kētmā ar anhō mÿjja nhōr kadjy. Djām kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metīndjwÿnh mar mexja kudjwamā? Nām me kute memā amibēn nhym me kute memā ukapri jarēnh kadjy amijo ō'i kakō. Me bikprōnh djākam nār pry kôt amijo ō'i kakōro ba. Djām ar aje me kudjwamā? Kati. Kwārik wānh me kudjwa kêt. Mrāmri ar aje amibēnkam dja pykakam me ja ar amā ukapri jarē. Djām Metīndjwÿnh dja ar amā akīnh djā ngā? Kati. Ar aje memā amibēnkam dja ar akam kīnh kētkumrēx ne ar amā akīnh djā nhōr kêt. Mrāmri ije ar amā ja jarēnhkumrēx. ³Nhym be, ar ga ar aje me ō mÿjja kētmā mÿjja nhōrmā tu udju gē me ar abu'ā ar amar kêt. Gē ar aje memā ōrkôt me ar abu'ā ar amar kêt. Dja gar memā angān kwārik wānh amim, “Arÿm ne ba kum kungā. Idjukaprikumrēx”, kwārik wānh amim anhyro aba kêt. ⁴Dja gar mebē udju nhym ar Abām djwÿnh arÿm ar aman ta arÿm ar amā akīnh djā ngā. Nhym kam me kunī ar apumū. Nām ā Jeju arkum ane.

Metīndjwÿnhmā ar kabēn'ā arkum ujarēnh.

Ruk 11.1

⁵Ne kam ajte arkum,

—Metīndjwÿnhmā ar akabēnkam djām aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metīndjwÿnh mar mexja kudjwamā? Me kute memā amibēn nhym me kute memā mex jarēnh kadjy ne me me bikprōnh djākam nār pry bikjērkam Metīndjwÿnhmā kabēno ku'ê. Djām ar aje me kudjwamā? Kati. Kwārik wānh me kudjwa kêt. Mrāmri me kute amibēnkam dja pykakam me ja memā mex jarē. Djām Metīndjwÿnh kute memā mex jarēnhmā? Kati. Me kute memā amibēnkam ne Metīndjwÿnh mekam kīnh kētkumrēx. Kam dja memā mex jarēnh kētkumrēx. ⁶Ar aje mrāmri kum akabēnmā djām ar aje memā amibēn kadjy me ipōkri adjāmmā? Kati. Kwārik wānh. Dja gar me kàxā ar anhō kumoka'ê djwÿnhmā wadjān amijā ijê. Ar Abām djwÿnh ne bipdjur. Nām te bipdjurn kute mÿjja bipdjur kunī pumūnh. Dja gar amijā ijê. Ne kam arÿm kum akabēn jarē nhym arÿm ar apumūn ar ama. Ar aman arÿm ar amā akīnh djā ngā nhym kam me kunī ar apumū. ⁷Dja gar Metīndjwÿnhmā amikabēn jarē. Kwārik wānh me kwÿ kudjwa kêt. Me kwÿ kute apÿnh mÿjjao metīndjwÿnh karō nhipêx ne marja ne me 'êx ne arīk mÿjjamā amikabēn

krăptî jarênh kajgoo ba. Ne arîk amim, “Dja ba kum amijarênh krăptî gê ikabên krăptî man arÿm imarkumrêx”, ane. ⁸Kwârîk wānh me kwÿ ja kudjwa kêt. Djâm we ar aje Metîndjwÿnhkumrêxmă akabên krăptî jarênh nhym kôt we kute amarmă? Kati. Ar Abăm djwÿnh, kubê Metîndjwÿnhkumrêx, djâ ne mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxa kudjwa amakkre kêt? Kati. Metîndjwÿnhkumrêx ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhô mÿjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mÿjjao adjâ'wÿr kêtî arÿm kute ar amar.

⁹Ate gêdja gar ikabên kôt kum akabên jarê ne kum,

“Djünwă, ga ne ga kâjkwakam nhÿ ba arÿm ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarên abenmă ajarê.

¹⁰On me kadjy abênjadjwÿr ne ar meo aba.

Ga, kâjkwakam me kute akabên marn kôt kute ar amijo baja pumû.

Gê me pykakamdjwÿ on me kudjwa â akabên marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹Akati jakam ar ijajkwa mănhtută ar imă inhô kwÿ krên djâ ngă.

¹²Ar ijaxwe maro akno. Godja me'ô ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwÿr ar ijaxwe maro akno.

¹³Me kute ar imă axwe'ă âpnênht kunîkôt ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjâm tÿx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mă ar ipytăro aba.

Mÿkam ne bar â amă ane? Bir, abê Bênjadjwÿr djwÿnh. Ga apydji ajitÿ:x ne ara:x răă: răă ne. Tăm ne ja”, ane.

Dja gar â Metîndjwÿnhmă akabêno ane. ¹⁴Nă bām ar amă, “Dja me'ô ar akam axwe gar tu wānh axwe maro aknon kam angryk kêt”, ane. Mÿkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angryk kêt nhym kâjkwakam Abămdjwÿr ar ajaxwe maro aknon kam angryk kêt. ¹⁵Nhym be, godja gar me axwe mar răă'n me kam angryk răă jabej ar Abămdjwÿr dja ar ajaxwe mar răă'n ar akam angryk răă. Kam ne ba ar amă, “Dja me'ô ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angryk kêt.” Nām â Jeju arkum ane.

¹⁶Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metîndjwÿnhmă amijajbur jabej djâm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwÿnh mar mexja kudjwamă? Me kute amijajburo amirî ne memă amibên kadjy ne me amijo nokre kaprîn aminokreo âpnu. Djâm ar aje me kudjwamă? Kati. Kwârîk wānh me kudjwa kêt. Mrāmri me kute amibênkam dja pykakam me memă mex jarê. Djâm kam Metîndjwÿnh kute memă mex jarênhmă? Kati. Me kute memă amibênkam Metîndjwÿnh mekam kînh kêtumrêx ne memă me kînh djâ nhôr kêt. ¹⁷Nhym be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikră ngrân aminokre pō. ¹⁸Ar aje amijajbur'ă memă amijo amirî kêt kadjy â memă amijo ane. Ar Abăm djwÿnhbê Metîndjwÿnh ne bipdjur. Nām te apdjur kute mÿjja bipdjur kunî pumûnh. Dja gar â anen arÿm kum amijajbu nhym ar apumûn ar ama. Ar aman arÿm ar amă akînh djâ ngă nhym kam me kunî ar apumû. Nām â Jeju arkum ane.

Kâjkwakam ar ô nêkrêx'ă arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹Ne kam ajte arkum,

—Kwârîk wānh amim pykakam ar anhô nêkrêx rax jadjwÿr kêt. Kam ne kanêremê 'ôk arÿm abê o âpnu nhym me âkînhî arÿm 'ă ôpôk ne o akî. ²⁰Ate

dja gar Metîndjwÿnhmâ apê nhyim arÿm pânĥ kâjkwa djwÿnhkam ar amâ nêkrêx rax jadjuw. Kam ne 'ôk kute ar abê o âpnu kêt nhyim kanêre kute o âpnu kêt nhyim me âkînhî kute 'â ôpôk ne o âkînh kêt. ²¹Mÿkam dja kâjkwakam anhô nêkrêx? Bir, ar aje anhô nêkrêxkôt ajamak bën prâmkam. Dja kâjkwakam ar anhô nêkrêx rax gar arÿm kâjkwakam mÿjjakôt ar ajamak bêno aba. Nâm â Jeju arkum ane.

²²Nhyim me nodjwÿ. Me noo ne me kute mÿjja pumûnh. Dja gar ano mex ne ajmâ ano kute kêt jabej arÿm mrâmri arît tÿxkumrêx ne mÿjja pumû. Aje mrâmri ne me a'uri mrânĥ mex pyrâk. ²³Nhyim be, dja ano rã, ano ajmâ kute gar arÿm arît kêt ne aje mÿjja pumûnh kêt. Aje mrâmri ne me akamât kô tykkam mrânĥ punuja pyrâk. Gêdja gar Metîndjwÿnh kôt aje amijo aba kêt jabej kute ar amâ amikukràdjâ jarênhja kôt aje amijo aba kêt jabej arÿm ar aje me'ô akamâtkam ba pyrâk, aje me'ô akamât kô tyk tÿxkam mrânĥ punuja pyrâk.

²⁴Ê, nhÿnh ne me'ô amê ô bënjadjwÿr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nâr kon, gêdja kum ja kînh ne kumâbit apê ne kam kum ja kurên kum âpênĥ kêt ne. Dja gar amâ Metîndjwÿnh kînh ne ajte amâ nêkrêxo atom raxja kînh ne kam kute bënjadjwÿr amânĥkrutmâ adjâpênĥ pyrâk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'â kute arkum karô.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwârîk wânĥ amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê, mÿj dja ba o ikô, mÿj dja ba adjâ?” Kwârîk wânĥ â adjumar punuo anhÿr kêt. Djâm Metîndjwÿnh kute ar akudjwa djwÿmê kubêkâbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tÿx. Kute ar amar tÿxkam dja ta arÿm ar amâ ar anhô kwÿ krên djâmê ar anhô kubêkâmê kungâ. Kam, kwârîk wânĥ amikam adjumar punu kêt. ²⁶Ga, kÿjrûm kwênĥja pumû. Djâm kwênĥ kute pur kre nâr bâyogogo djê nâr o atom ne kute ô kikrekam adjwÿr? Kati. Kwênĥ kute â o anhÿr kêt nhyim kâjkwakam Abâm tu o djuw mex. Metîndjwÿnh ne kum kwênĥ kînh ngrîre. Ar gajbit kum ar akînhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwârîk wânĥ amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê”? anhÿr kêt. ²⁷Djâm amikam ar adjumar punun arÿm ar adjumar punuo ar aje amû atyk kêtâmâ aminhô akati kamênĥmâ? Kati. Ar aje te o anhÿrmâ.

²⁸Mÿkam ne gar anhô kubêkâ prâmje amikam adjumar punu? Ga, kapôt-kam pidjôrâja pumû. Mÿj ne pidjôrâ abatânĥ on? Djâm pidjôrâ âpênĥ nâr djâm kute ô kubêkâ kayr? Kati. ²⁹Bënjadjwÿr raxbê Xaromão nhô kubêkâ me:xkumrêx ne kume:x. Djâm mexo kute pidjôrâ pyrâk? Arkati. Pidjôrâ ne mexo kute Xaromão nhô kubêkâ jakrenĥ me:xi. ³⁰Metîndjwÿnh ne pidjôrâ kre nhyim abatânĥ ne arÿm mexkumrêx. Akatija tâmkam ne mex nhyim akati nhyim me arÿm kaban kuwykam kurê nhyim arÿm xêr. Ga, Metîndjwÿnh kute prîne pidjôrâo djuw mex nhyim mexkumrêxja pumû. Mÿkam ne gar amim Metîndjwÿnh mar rerekre? Kum pidjôrâ kînh ngrîre. Nhyim be, ar gajbit Metîndjwÿnh kum ar akînhkumrêx. Tãm dja gar ama. Djâm kute ar ajo djuw mex kêtâmâ got? Dja ar ajo djuw mexkumrêx gar arÿm anhô kubêkâ.

³¹Kam kwārîk wānh ar anhō mỳjja prāmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwārîk wānh amim, “Mỳj dja ba kukrê”? nâr, “Mỳj dja ba o ikô”? nâr, “Mỳj dja ba angj”? kwārîk wānh amim anhÿr kêt. ³²Apÿnh pyka djârî me kute Metîndjwÿnh mar kêtja kute mỳjja jakôtbî amak bën ne. Djâm ar aje me kudjwamâ? Kati. Kwārîk wānh. Kâjkwakam ar Abām kute ar amar. Ar anhō mỳjja kêtja kunîkôt kute ar amar. ³³Nhym be, ar ga, djâm ar amâ mỳjja ja kînhmâ? Kati. Kwārîk wānh. Bir, mỳj dja gar amâ kînh? Bir, Metîndjwÿnh kute ar apytâr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrêx amikam mar tÿx. Ne kôt ar ajaxwe kêt djwÿ dja gar mar 'āno dja. Ja dja gar amâ kînh nhym kam arÿm ar amâ mỳjja kînhja kunî ar amâ kungâ. ³⁴Kwārîk wānh ar amikukâm adjumar punu'ô mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu dj'ô iwÿr bôx jabej mǎ gêdja ba nê”? anhÿr kêt. Djâm akati 'ôkam Metîndjwÿnh kute ar ajo djuw mex kêt mǎ? Kati. Akati kunîkôt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metîndjwÿnh ta arÿm ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awÿr bôx jabej ajbî dja gar amikam ama. Kwārîk wānh amû amikukâm adjumar punu'ô maro atêm kêt. Nām ā Jeju arkum ane.

Ar kute me'ā axwe rēnh nêje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11

7 ¹Ne kam ajte arkum,
—Ar aje me axwe jabej me kukjêr kêt kam mÿkam ne gar tu me'ā amim, “Axwe”, anhÿro aba? Kwārîk wānh. Dja gar me'ā axwe rēnhō aba nhym me arÿm amipānh ar ajā axwe rē nâr Metîndjwÿnh arÿm ar amâ ajaxwe jarê. ²Godja gar me'ā mỳjja'ô man kôt tu 'ā, “Axwe”, ane. Djâm kam me nâr Metîndjwÿnh akam kînh? Kati. Dja gar me'ā ane nhym me nâr Metîndjwÿnh arÿm ar gadjwÿ ar ajā mỳjja tām man kôt ar ajā axwe mē. Dja gar Metîndjwÿnh kudjwa memā ôr rûnh nhym kam me akubyn ar aje memā ôr 'ānh ar amâ kungâ, ane. ³Mÿkam ne gar akamy nokam pyka jaūmbî pumūn kam ar anokam pîponhtija pumūnh kêt ne? ⁴Djâm ar aje akamymā kum, “Akmere, amrê ba amâ anokam pyka jaūmwā kaba”, anhÿrmā? Ne kam ar anokam pîponhtiwā pumūnh kêt kumrêx ne. Ar aje aminokam pîponh pumūnh kêt kam we ā kum ane. ⁵Kê. Mrāmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambî amimexo amra. Akumrêx gêdja gar aminokam pîponhtiwā kaban kam arîr mex ne arÿm kôt ar akamy nokam pyka jaūm ngrîre wā kaba. Kam dja gar akumrêx wānh ajaxwemā anhire. Ne kam arÿm aje aminokam pî ponhti kadjâr pyrāk. Ar ga dja gar akumrêx wānh ajaxwemā anhire ne kam arÿm amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrā kadjy arÿm amex. Amex kute arÿm ar akamy nokam pî jaūm kadjâr kadjy kute arîr mex pyrāk.

⁶Me kwÿ ne me kum axwe kî:nh ne kam axwe'ā mǎje kum Metîndjwÿnh kînh kêt. Djâm me jamā aje Metîndjwÿnh kabên jarēnhmā? Kati. Ga ren me jamā arê ne ren aje mrāmri me kute ropremā Metîndjwÿnh nhô mỳjja rēnh pyrāk nâr me kute angrô jamymā kryt karÿr rēnh pyrāk. Kwārîk wānh o anhÿr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metîndjwÿnh kabên kurên o ajkên akêx ne gadjwÿ ajo ajkê. Kute mrāmri ne ropre kute mỳjja mex nhirēnh nhym angrô jamy ituo kryt karÿr ngānhja pyrāk. Nām ā Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwÿnh 'wÿr'ā arkum ujarēnh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mỳjja'ā 'uw, mā mỳjja'ā 'wỳro tē nhym Metīndjwỳnh arỳm ar amā kungā. Ga, ar aje mā mỳjja jabej ne kam arỳm kum ajapōxja pumū. Ne kam mā kikre jajkwa krekremā akabēno aku'ē nhym arỳm me kute ar amā 'ā rēnhja pumū. Dja gar ā Metīndjwỳnh 'wỳro ane. ⁸Be, me kute mỳjja'ā 'wỳr 'āno ām gēdja Metīndjwỳnh arỳm memā kungā. Ga, me kute mỳjja jabej ne kum apōxja pumū. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremā kabēno ku'ē nhym arỳm me kute memā kikre'ā rēnhja pumū. Dja gar gadjwỳ ā mỳjja'ā Metīndjwỳnh 'wỳro ane nhym arỳm amā o amirīt. ⁹Nhỳnh ne ar akra'ō tēn djwỳ'ā ar ajuw gar kum kēn ngā? ¹⁰Ne tep'ā ar ajuw gar kum kangā ngā. Arkati. ¹¹Be, gar ajaxwekam aje akramā mỳjja mex nhōrja pumū. Nhym be, kākwa-kam ar Abām mextire ta gēdja ar amā amū mỳjja mex nhōro ar ajakre.

¹²Kam gar aje amibu'ā me'ā amim “Gē me imā mex”, “Gē me imā mex”, anhyō aba. Kute aje me'ā amim anhyō aba pyrāk ar gadjwỳ dja gar amika-bēn kōt ā memā amexo ane. Dja ga ā memā amexo anen arỳm Metīndjwỳnh kabēn kukrādja kōtdjwỳ aje amijo aba mexkumrēx. Mōjdjē kute kabēn jarēnh kōt aje amijo aba mexkumrēx. Me kute Metīndjwỳnh kukwakam memā kabēn jarēnhdjwỳ aje kōt amijo aba mexkumrēx. Nām ā Jeju arkum ane.

Apỳnh pry'ā arkum ujarēnh.

Ruk 13.24

¹³Nhym kam mrāmri me kute mỳjja mar ne kōt ar amijo ba ne kute pry pyrāk. 'Ā ne Jeju arkum,

—Ikōt dja gar amijo aban arỳm abē tỳx kute mrāmri ne pry kre ngrire mebē tỳx pyrāk. Nhym be, dja gar me kum ikīnh kētja kōt ar amijo aban arỳm amā rerekre. Amā tỳx kēt kute mrāmri ne pry kre raxkōt me mrānh memā tỳx kēt pyrāk. Kwārik wānh me kum ikīnh kētja kōt ar amijo aba kēt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekōt adjār mǎn prābē dja ga on amim iman ikōt ar amijo aba. Me krāptī ne me me kum ikīnh kētja kōt ar amijo ba. Memā tỳx kētē kute mrāmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkōt ngjēx nhym memā tỳx kēt pyrāk. Kute pry kre rax kōt me mōr memā tỳx kēt pyrāk. Dja gar me kum ikīnh kēt kōt ar amijo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djākam akuno. ¹⁴Nhym be, me ngrērebit ne me imā apōx ne amim imaro ba. Me kute mrāmri ne me ngrēre pry jajkwa kre kre ngriremē pry kre ngriremā apōx pyrāk. Ar ga dja gar imā akaton amim imaro aban arỳm atīn ne, Metīndjwỳnhkōt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Nām ā Jeju arkum ane.

Ar amijā no tỳx'ā arkum ujarēnh.

¹⁵Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'ēx ne memā, “Ba ne ba ibē Metīndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh”, anhyō bajabē amijā ano tỳx. Nām me kute mrāmri ne rop krōri kute amijo mrykī'ātomti kà jangjēnh ne bōx pyrāk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awỳr bōx. Nhym be, kati. Nām me ar anoo akno. Me kà kadjwỳnhbē ne me kute mrāmri ne rop jamrex pyrāk. Me axwe. Ne kute ar amā Metīndjwỳnh'ā 'ēx ne kabēn kēt jarēnhmā ne ar awỳr bōx. Kute o ibē amiwỳr ar ajo akēx ne ar ajo bamā ne ar awỳr bōx. ¹⁶Mỳj dja gar me omūnh ne memā akator on? Bir, mỳj dja gar pidjōjadjwỳ mar on? Bir, ô ne parbē rōrōk ne ikwān o bārio amirīt nhym me kōt kum apōx. Ga, rojtikam tyrti apōx kētja pumū. Ar

gadjuwý dja me apýnh kabên punu jarên àpênh jaxwe gar me omün arým memä akaton amim, “Be, ga, axweja pumü. Kabên kajgo. Näm Metindjwýnh’ä ’êx ne kabên kêt jarênho ba”, ane. Djäm mrýnhikam me kute akrô djôbê uba rênh? Kati. Nâr, djäm prêxkam me kute pidjôbê pigu rênh? Kati. ¹⁷Bâri mexkam ne ô mex arij. Nhyim be, bâri punukam ne ô punu arij. ¹⁸Bâri mexkam ne ô punu arij präm kêtukumrêx. Nâr, bâri punukam ô mex arij präm kêtukumrêx. ¹⁹Bârikam ô punu jariija kunî ne me kute akâr ne kuwykam rênh. Dja me ä kute Metindjwýnh’ä ’êx ne kabên kêt jarênho bajao ane. ²⁰Be, me àpênh jaxwe dja gar omün arým kôt kum akato. Me kute Metindjwýnh kabên kêt jarênhja dja gar ama. Ä ne ba ar amä, “Ga, rojtikam tyrtri apôx kêtja pumü”, ane.

²¹Me kute arîk imä, “Ga abê inhô Bënjadjwýr djwýnh. Ga ne ga ijo aba”, anhýrja. Djäm me ja kunî kâjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute amim me utâr ne ar meo bamä? Kati. Me kute amim kâjkwakam Ibâm kabên mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bënjadjwýr djwýnh amim me utâr ar meo ba. ²²Ije memä axwe pânih jarênih nhô akati wâkam dja me kräptî aminêje imä, “Bënjadjwýr djwýnh. Djäm akukwakam ije memä akabên jarênih kêt got ga ikanga? Djäm akukwakam ije me karô punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djäm akukwakam ije mýjja pumünih kêt nhipêx kêt got ga ikanga? Mýjja rûnh, mýjja kräptî ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memä axwe pânih jarênih djâ nhô akatikam dja me ä imä ane. ²³Kam dja ba irä ipôkri me kunimä kum, “Kati. Djäm ikukwakam ne ga mýjja nhipêx? Kati. Wânih amikukwakam ne ga mýjja nhipêx. Ba ije amar kêt. Rûm imä akâx. Me adjâpênih jaxwe”, ane. Dja ba ä memä ane. Näm ä Jeju arkum ane.

Me kute apýnh kikre nhipêx’ä arkum ujarênih.

Ruk 6.47

²⁴Ne kam ajte arkum,

—Me kunî kute ikabênja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrämri ne me’ô jamak mex pyrâk. Me’ô jamak mexja kênkam amim kikre. ²⁵Nhyim kam te ’ä na axidjuw ne te ’ä ngô tâm ne te kôk djâbêr tÿx kikre karngro nhyim tÿm kêt. Kênkam kute ipêxkam ne tÿm kêt. ²⁶Nhyim be, me kunî kute ikabênja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrämri ne me’ô bën kati pyrâk. Me’ô bën kati pykatikam amim kikre. ²⁷Nhyim kam ’ä na axidjuw ne ’ä ngô tâm ne kôk djâbêr tÿx kikre karngro nhyim arým tÿm. Djâ näm kâjbê ban tÿm got? Kati. Näm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹Näm ä Jeju memä anen arým memä amikukràdjâ jarênih pa. Nhyim me kabên man kam ari ar aben pumün kam abenmä kum,

—Tô mÿj kabên ny gotja? Näm prîne kute amimarkôt katâ:t memä amikukràdjâ jarênihkumrêx. Näm ä me bënjadjuwýr rûnh kwý kabên mex anen ar prîne kabêno meo atomo ba, ane. Djâ näm ä Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh memä arênho ane? Kati, näm me ari no prôt ne ari kukràdjâ jarênih’ä umju:w ne kute arênih katât kêtukumrêx.

Me’ô î kajêkam tê’ä ujarênih.

Mak 1.40; Ruk 5.12

8 ¹Nhyim kam krânih’ä arým rwýk tê. Näm rwýk tê:n arým ruw. Nhyim me kräptî: kôt mô. ²Nhyim kam me’ô î kajêkam têja ’ÿr bôx ne parbê kônkrâo nhÿn kum rax jarên kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ga aje inhî kajêkam itêkôt aje ipumûnh ne aje mar. Aje ijo mex prâm jabej ba ren arÿm imex ne, ane. ³Nhym arÿm 'ÿr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prâm. On amex, ane. Nhym arÿm 'ã î kajêkam têja apêx nhym arÿm mex ne. Kute o âm tãmkam tẽmbê kà mex ne. ⁴Nhym kum,

—Kwârîk wân̄h ga amijarên̄h kêt. Dja ga tu katât mã me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibê, kum amikà bẽ. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Môjdjê kukràdjà kôt Metîndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunî apumû, arÿm akà mexkôt apumû. Nãm ã Jeju me'omã ane.

Kute amybÿm me'oo mex.

Ruk 7.1

⁵Ne kam arÿm tẽn krîraxbê Kapanamã wadjà. Nhym krâkamngôn̄h krãptî kubê 100 nhô bênjadjwÿr arÿm 'ÿr bôx ne kum ô àpên̄ho no katon kum arên̄ kum,

⁶—Bênjadjwÿr djwÿnh, inhô àpên̄h arÿm akryn tokry rax ne kikrekam arek nô, ane.

⁷Nhym Jeju kum, “Ba 'ÿrn o mex”, ane.

⁸Nhym krâkamngôn̄h nhô bênjadjwÿr kum,

—Djãm imex got ga inhûrkwãmã tẽ? Kwârîk wân̄h. Dja ga akabên̄bit jarẽ nhym arÿm inhô àpên̄h mex ne. ⁹Inhô bênjadjwÿr kute raxo ijakren̄hja ne imã kabên̄ ba kabên̄ man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krâkamngôn̄hre nhô bênjadjwÿrkam ba memã ikabên̄ nhym me ikabên̄ kôt ar amijo ba. Ba 'omã kum, “ÿr tẽ”, ane nhym arÿm 'ÿr tẽ. Ba kam ajte 'odjwÿmã kum, “Amrê tẽ”, ane nhym arÿm amrê tẽ. Ba inhô àpên̄hmã kum, “On mÿjja kupê”, ane nhym arÿm kupê. Kam ne ba amã, “Abênjadjwÿr djwÿnhkam dja ga akabên̄ nhym arÿm akabên̄kôt mex ne”, ane. Krâkamngôn̄h nhô bênjadjwÿrbê ne me bajtem.

¹⁰Nãm Jejumã ane nhym kuman arÿm kam no tyn djan kôt ba djwÿnh arkum,

—Be, me'ô bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhym be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhÿr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarên̄hkumrêx. ¹¹Ê, ba ar amã arê gar ama. Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhō kwÿ krê. Abraômê Idjakmê Djakomê ro'ã banhō kwÿ krên̄ mexo nhÿ. Nhym kam dja me bajtem krãptî: ban bôx, myt apôx djârûm bôx ne myt ngjêx djârûm bôx. Bôx ne arÿm gwaj baro'ã ô kwÿ krêno nhÿ. ¹²Nhym be, mebê idjaerkumrêxja dja Metîndjwÿnh arÿm bôm me kumê. Bênjadjwÿr djwÿnh bit kute amim me utâr ne ar meo baja, me tãm dja arÿm bôm me kumê. Bôm mebê idjaer mẽ nhym me wân̄h akamât kô tykkam ar ba. Wân̄h ne me amim ngyrk ne tokry djaje amijanên̄ ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³Ne kam me krâkamngôn̄h nhô bênjadjwÿrmã kum,

—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kôt dja ba arÿm amã ã o ane, ane. Nhym myt tãmkam arÿm ô àpên̄h mex ne.

Kute me punu krăptio mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴Nhym kam Jeju arÿm Pedru nhô kikrekam bôx nhym Pedru djupănhdjwÿ kanên nô. ¹⁵Nhym 'ÿr bôx ne arÿm ikra kupê. Kupê nhym kanê arÿm kum ire. Kum ire nhym arÿm kăjmă djan arÿm mex ne. Ne kam arÿm aro djuw mexo ba.

¹⁶Nhym kam ar'ă para nhym me arÿm 'ÿr me krăptio bôx. Me karô punu kute meo baja tăm ne me'ÿr meo bôx. Nhym mă me'ă kabēnbit jarê nhym mă me karô punu umaje mō. Memă iren mă mō. Jeju arÿm mă me kunikam me karô punu kujate. Ne kam ajte me punudjwÿ kunio mex. ¹⁷Amrêbê: ne ujarēnh djwÿnhbê Idjaij Jeju'ă ajarê. Kute meo mex'ă ajarê. Năm Metīndjwÿnh kukwakam 'ă ajarê. Năm me bakukămăremă kum,

“Apÿnh me bapunu djări, apÿnh me bakanê djări nhym kute amijă me bamar.

Kute mrămri ne me kute jēnh pytīo bakam kute amijă mar pyrāk. Năm ă amijă me bamaro ane.”

Năm ă Idjaij me bakukămăremă ane. Jeju kute meo mex'ă ne memă arê. Nhym kam me aben djô'ă arēnh mō. Arēnh mōr tămtă arÿm 'ÿr o bôx. Tū:mrām, me bakamīngrănyrekam Jeju arÿm kato. Katon kam arÿm abatānh ne ar ba. Ne kam arÿm me punuo mexo ba. Metīndjwÿnh kukwakam Idjaij kute me bakukămăremă 'ă ujarēnh kôt Jeju arÿm ă meo mexo bao ane.

Ar'ô bit kute Jeju kôt amijo bikamēnh.

Ruk 9.57

¹⁸Jeju me punuo mex ne arÿm amibu'ă me krăpti: pumū. Ne kam arÿm arkum,

—Gwaj on akăx nhikjēmă rê, ane.

¹⁹Nhym kam Mōjdjê kukrădjă mar djwÿnh'ô 'ÿr bôx ne kum,

—Ē, ujarēnh djwÿnh, ba arek akôt tē. Dja ga nhī'ăm amrănh kunikôt ba akôt mră, ane.

²⁰Nhym kam kum,

—Ē, ga, djoti pykakam kreja pumū. Ne kwēnh kÿjrūm aēja pumū. Mrymē kwēnhbit ne ôť djă kute amim kre pumūnhkôt kam ôť djă. Nhym be kati. Ba ne ba inhô kikre kêt. Inhikwă djă kêt. Ije amijo inhī ne me awÿr irwÿk nhÿnh ne ba inhûrkwăja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atēm jabej năr kon, arek dja, ane.

²¹Nhym kam me'ô ja kute Jejukôt bamă ne kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ba ibăm kumrēx jadjă. Ne kam arÿm akôt ar iba, ane. Nhym kum,

²²—Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metīndjwÿnh mar kêt wănh me tyk jadjă. Me kute mar kêt ne me kute mrămri ne me tyk jamakkre kêt pyrāk. Gê me wănh ôbikwa tyk jadjă. Năm ă Jeju kum ane.

Jeju kôkmă bēn tÿx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³Ne kam ar kă'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nhym Jeju arÿm kăkam nhÿ nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm kôt nhÿ. Nhym kam ar arÿm kă kujaten amū tē. ²⁴Tē: nhym

ar aêrbê na 'itÿx ruw nhym kôk 'itÿx wabê. Nhym ngô arÿm aben pumjuw ne kâ nhiby ato. Nhym be, Jeju wânh arek ôto nô. ²⁵Nhym kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr tèn arÿm tok ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ar ipytà. Arÿm gwaj badjàr 'ÿr, ane.

²⁶Nhym arkum,

—Nâ gãm ar amim imar rere:kre. Mÿkam ne gar atÿn prâm? ane. Ne kam kâjmâ djan kôkmâ bèn tÿx. Nhym arÿm tu ngô mèn nô.

²⁷Nhym ar te kute marmâ kam no tyn djan abenmâ kum,

—Mÿj got on nhym kôkmê ngô raxmê tu kabên kôt â amijo ane? ane. Nâm ar â abenmâ ane.

Me karô punu krăptî: kute ar me'ôo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸Nhym kam Jeju arÿm ngô nhikjêmâ bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nâm wabi nhym me'ô amânhkrut ar arÿm kajpa. Me karô punu ne ari aro ba. Me tykmâ kikre kurûm ne ar mô. Ar âkrê: nhym me te ar umaje ne te ar'ân timermâ. ²⁹Nâm ar Jeju kajpan arÿm kâj bê amran aminêje kum,

—Mÿj nâ Metîndjwÿnh Kra? Djâm me inhô akati kêtri dja ga me imâ me itokry jadjà? ane.

³⁰Nhym nijar angrô jamy krăptî: âkur mô. ³¹Nhym kam me karô punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prâm jabej ba me angrô jamy krăptî:wâmâ wadjà, ane.

³²Nhym kum, “Aj mâ”, ane. Nhym me arÿm kato. Katon arÿm angrô jamy krăptî:mâ wadjà. Wadjà nhym arÿm angrô jamy kunî prôt ne. Pyka krâ'yr'â aparmâ prôt tÿ:x ne arÿm imôtikam nox ne aminhimex ne. ³³Nhym angrô jamy pumûnh djwÿnh ar omûn arÿm krîraxmâ prôt ne. Prôt ne arÿm bôx. Bôx ne arÿm prîne memâ mÿjja kunî'â ajarê. Ne ajte me karô punu kute ar o baja'â ajarê. ³⁴Nhym krîraxkam me krăptî kute Jeju pumûnhmâ 'ÿr mô. Ne kam arÿm omûn kam anon kum,

—Gop me inhô pyka kurûm akato, ane.

Kute me'ô jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

9 ¹Nhym kam Jeju ar arÿm kâkam wadjân nox ne arÿm akâx nhikjêmâ rê. Ne kam wabin krîraxkam ar ba tûmjamâ tèn bôx. ²Nhym ar kwÿ kum me'ô jakryo bôx. Ikwâ djâkam nôr râ'â nhym ar kum o bôx. Nhym amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhixkumrêx, ane. Ne me'ô jakryjamâ kum,

—Akmere, on akînh. Jakam ne ba arÿm ajaxwe kunî maro aknon kam ingyryk kêt ne, ane. Djâ nâm têmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nâm amidjêje nêk kum jabit jarê nhym êje nô. Jeju ta ne axweo akno.

³Nhym wânh Môjdjê kukrâdjâ mar djwÿnh kwÿ arÿm amim,

—E kum be, me'ô ja ne ajmân Metîndjwÿnh japrÿo djan amijo Metîndjwÿ-nho dja. Metîndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kêt, ane. ⁴Nâm me â ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhym arÿm tu me kuman memâ kum,

—Mÿkam ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijaarÿo akumex?

⁵Ê, ba me amâ mÿjja amânhkrut jarê. Mÿj ne amirît, nêk? Ba ren kum,

“Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Nâr kon, “On kâjmâ djan tē”, ane. Mÿj ne ren amirît, nēn? Nâ bâm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane nhym amirît kêt-kumrêx ne. Tâmbit ne amirît kêt.

Nhym be, kâjmâ me ku'ê, ije ren me'ômâ kum, “Kâjmâ djan tē”, ane nhym ren arÿm amirît. Tâmbit ne amirîtkumrêx. ⁶Dja ba kum, “Kâjmâ djan tē”, anen arÿm o mex ga me arÿm omün arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumü. Be, djâm kute me axweo biknor kêt got? Mrâmri ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ï ne pyka jakam amikabênkôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarênh kadj dja ba me'ô jakryjao mex. Nâm â Môjdjê kukrâdjâ mar djwÿnhmâ anen arÿm tu me'ô jakryja'ÿr akêx ne kum,

—On kâjmâ djan anhiwâ djâ mÿn anhûrkwâmâ o tē, ane. ⁷Nhym kam arÿm me aêrbê kâjmâ djan ikwâ djâ mÿn ûrkwâmâ o tē. ⁸Nhym me krâptî omün kam no tyn kumex ne amim,

—Ë, arÿm ne djâm mrâmri o mex nhym mrânh mexja pumü. Mrâmri ne kabênkumrêx. Djâm kute me axweo biknor kêt got? Mrâmri kute Metîndjwÿnh kabênkôt me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'ô mex nhym mrânh mexkumrêxja pumü. Metîndjwÿnh mexkumrêx, ane. Nâm me krâptî: â amim ane.

Kute amikôt Matêu kamênh.

Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29

⁹Nhym kam Jeju arÿm tē. Tē: nhym me'ô bēnjadjwÿr bajtemmâ pi'ôk kaprîo atom djâkam nhÿ. Idjibê ne Matêu. Nhÿ nhym arÿm omün kum, “Amrê mâ ikôt ajkamê”, ane. Nâm kum ane nhym Matêu arÿm amim kabên man kâjmâ dja. Kâjmâ djan arÿm kôt ajkamê.

¹⁰Nhym kam arÿm Matêu nhûrkwâkam tēn bôx ne arÿm ô kwÿ krêno nhÿ. Nhym bēnjadjwÿr bajtemmâ pi'ôk kaprîo atom djwÿnh krâptî bôx ne Jejumê ro'â nhÿ. Nhym we me axwedjwÿ ikô'â nhÿ. Me krâptî ne me nhÿ. Jeju kôt ba djwÿnh ne ar Matêumê ro'â nhÿ. ¹¹Nhym mebê pardjêu arÿm me ja pumün arÿm Jejukôt ba djwÿnh arkum,

—Je tô, djâm me wâ axwe ngri got? Mÿkam ne ar anhô ujarênh djwÿnh me ro'â ô kwÿ krêno nhÿ? Bēnjadjwÿr bajtemmâ pi'ôk kaprîo atom djwÿnhmê me axwemê ro'â ô kwÿ krêno nhÿ, ane.

¹²⁻¹³Nhym Jeju arÿm ar kabên ma. Ar kute,

—Djâm me wâ axwe ngri got? anhÿrja Jeju arÿm kuman arkum,

—Djâm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrâ? Kati, me kanê'ÿrbî ne me kane djwÿnh mrâ. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tē. Djâm we me amex'ÿr ne ba tē? Kati, me axwe'ÿr ne ba tē. Me tām ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprîren wānh axwemâ iren iwÿr amijo akêxmâ ne ba amiwÿr me ku'uw. Nhym be, amrêbê: ne Metîndjwÿnh me bakukâmâremâ kum,

“Djâm me aje imâ mry bôr djâm imâ kînh?

Kati. Me amâ me kaprî. Ja ne imâ kînh”, ane.

Mÿj'â ne Metîndjwÿnh me bakukâmâremâ ja jarê? Ja dja gar tēn ama. Mÿkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nâm â Jeju mebê pardjêumâ ane.

Me kukràdjà tùm'á ujarènh.

Mak 2.18; Ruk 5.33

¹⁴Nhym kam Djuão. Kubê ngômã me angjênh djwýnh. Djuãookôt ba djwýnh ar arým Jeju'ýr bôx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metíndjwýnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjéudjwý ne me kute kum amijajbur kumex. Nhym be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵Nhym Jeju tu amijã mjên jarên amikôt ba djwýnh ar'ã mjênme ro'ã ar ar ba jarên arkum,

—Ga, me kute abenã mjênme prômê rênha pumû. Djãm ar mjênme ro'ã ar baja kaprín mýr got? Arkati. Ar kínhkumrêx ne ar ô kwý krên rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mörjakam me ar kubê mjêno tým ne mã o mô. Nhym kam gédja ar kapríren arým Metíndjwýnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãookôt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwýnh'ã ne mjênme ro'ã ar ar baja jarên arým ã arkum ane. Mý'ã ne me kute ar kubê mjêno týmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tým ne mã o mô. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjà tùm marja pumû. Me kute amê kukràdjà maro bakam umar mex kêt. Me kute mrâmri ne kubêkà ny kubêkà tùm'ã ir pyræk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykào ngôn timerũ. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'ô nhô kubêkà tùm ne arým 'yrja pumû. Nhym kam arým kubêkà nyn pôn timerũ. Djã ne me tùmja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupô nhym arým nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tùmja kadjô. Nhym kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakren timerũ. ¹⁷Ga, me'ô nhô mrykào ngôn timerũ pumû. Me bakukãmäre ne me ô mrykào ngôn timerũ. Ga, mrykào ngôn timerũ tùm ne ngrãja pumû. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nör 'ätüm nhym uba kangô arým kadjan ajmrô nhym ngôn timerũ igot tên arým ajkatör. Nhym arým kangô ajkapí nhym ngôn timerũ punu ne. Be, kam mex rã'ã kadji ne me kute mry kào ngôn timerũ, kà rerekrekambit kangô ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gédja me amim Jeju kukràdjà nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhym be, gédja me amim me kukràdjà tumdjwý mar prãm ne arým umar mex kêtumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Kute akubyn bēnjadjwýr krao tín.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸Kute memã ja jarên timerũ ãmkam ne me'ô bēnjadjwýr 'ýr bôx ne kute kum rax jarên timerũ kadji tu parbê tým. Ne arým kum rax jarên timerũ,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'ýr tên 'ã anhikra dji gē arým tín ne, ane. ¹⁹Nhym arým kãjmã djan kôt tē. Kôt ba djwýnhdjwý ne arkôt tē.

²⁰Tē: nhym me'ô nire kôt bôx. Kamrô apôx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kôt bôx ne tu Jeju nhíbũm kôt 'ã kubêkà jabu djãbit kupê. ²¹Kute o anhyr djwýnhram ne ta arým amim,

—Ba gop 'ã kubêkãbit mãn kupên arým imex ne, ane.

²²Nhym kam Jeju arým akêx ne omũn kum,

—Àpnhîre, on akînh. Ga ne ga tu amim ikamnhîxkumrêx ne arým amex ne, ane. Nhym kam myt tãm kam mex ne.

²³Nhym kam Jeju ar tē. Tē:n kam arým bēnjadjwýr nhürkwā'ýr bōx ne arým wadjà. Nhym wānh me kwý pore kakōro dja nhym me kangao kumex.

²⁴Nhym memā kum,

—Me on ajmà. Djā nām kurerer wā ty got? Kati. Nām ōto nō, ane. Nhym me arým 'ā keketo kumex. ²⁵Ne arým kato. Nhym kam arým 'ýr tēn 'ýr bōx ne kurerer nhikra 'amý. Nhym arým tīn ne kāmā dja. ²⁶Nhym kam me arým pyka kunīkōt arēnho ipōk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷Nhym kam Jeju arým amū tē. Tē: nhym me'ō no rā ar amānhkrut arým kōt tē. Nām ar kāj bē kum amijo àmra tēn mā kum,

—Dawi tāmджwý gop amā ar ikapri, ane. ²⁸Nhym arým kikremā wadjà nhym ar no rā arým 'ýr bōx. Nhym ar kukij ne arkum,

—Djā ne gām ar tu amim imarkumrēx? Ije ar ajo mex marja djām mrāmri ar aje tu amim ja markumrēx? ane.

Nhym ar kum, “Nà, Bēnjadjwýr djwýnh”, ane.

²⁹Nhym kam arým ar no kupē ne arkum,

—Ar aje tu amim imarkumrēx kōt dja ba ā ar ajo ane, ane. ³⁰Nhym kam ar arým rīt mex ne. Nhym Jeju nēje arkum 'ā karōn kāj bē arkum,

—Kwārik wānh me'ōmā ijarēnh kēt, ane. ³¹Nhym ate ar katon arým pyka kunīkōt arēnho ipōk ne.

³²Nhym kam me Jeju'ýr me'ōo bōx. Me karō punu ne ar me'ōo ba nhym ō'ā kabēn kēt nhym me 'ýr o bōx. ³³Nhym arým me karō janon kujate nhym arým me aêrbē kabēn mexkumrēx. Nhym me krāpti: kam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Mýj me'ō ne kute me babē idjaerkam mýjja pumūnh kēt ja'ō pumūnh? Arkati, ane.

³⁴Nhym be, mebē pardjēu ne me memā kum,

—Me karō punu nhō bēnjadjwýr kabēnkōt ne kute me karō kujaēko ba, ane. Nām mebē pardjēu ā Jeju'ā memā ane.

Kum me krāpti kapri.

Mak 6.34

³⁵Jeju ne krīrax kunīkōt memā ujarēnh ny jarēnho tē. Krīraxmē krī kryre kunīkōt memā arēnho tē. Me bikprōnh djākam memā arēnho tē. Bēnjadjwýr djwýnh kute amim me utār ne ar meo ba'ā ujarēnh nyja ne kāj bē memā arēnho tē. Ne aje me punumē me kanē kunio mexo tē.

³⁶Ne kam me krāpti: pumū. Nām me omūn arým kum me kapri. Mýkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrāmri ne kute mrykī'ātomtio djuw mex djwýnh kētkam katyk ne ate ar ba pyrāk. ³⁷Ne kam kōt ba djwýnhmā kum,

—Me kute Metīndjwýnh mar prāmja ne me kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arým abōr tyk ne kumexja pyrāk. Nhym be, Metīndjwýnh'ā ujarēnh djwýnh ne me ngrēre kute bāykam me āpēnh djwýnh ngrēreja pyrāk. ³⁸Kam dja gar me kadjy Metīndjwýnh 'uw gē me'ýr 'ā ujarēnh djwýnh jano gē me memā arē nhym me kuman kam arým tu amim markumrēx ne. Kute mrāmri ne me mrānh ne kute me ō purkam bāy pumūnh ne mrānh ne bōx ne kute

kadjy me ò pur djwÿnhmã arênh nhym me kute amû kadjy memã arênh nhym me ban kute memã ê ja pyrâk. Dja gar ã me kadjy Metindjwÿnh 'wÿro ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

10 ¹Nhym kam amiwÿr kôt ba djwÿnh ar kubê 12 'uw nhym ar bôx. Nhym ar kute kabênkôt me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjà. Nhym apÿnh me punu djàri. Nhym apÿnh me kanê djàri. Nhym ar kute kabênkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjà. Ne kam arÿm ar ano.

²Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'odjwÿ ne Pedru.

Ângre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bÿnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprïo atom djwÿnh.

Xijagu 'odjwÿ. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴Ximão 'odjwÿ. Mekôt ne me kukràdjà'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Tãnja ne Jeju kurê djwÿnhmã kanga.

Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵Ar ja ne Jeju ar ano. Nãm ar àpênh djà'ã arkum karôn ar ano. Nãm arkum,

—Kwārîk wãnh me bajtemmã ar amôr kêt ne kwārîk wãnh pykabê Xamarîkam krî'ômã ar adjàr kêt. ⁶Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrãmri ne mrykî'atomti no biknor pyrâk. Me ja'ÿr dja gar mô. ⁷Ne me'ÿr bôx ne kâj bê memã kum, “Arÿm kâjkwakam Bÿnjadjwÿr djwÿnh kute pykabê amim ò me utâr ne ar meo ba 'ÿr”, ane. ⁸Dja gar me kanêo mex ne ajte me î kajêkam têo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karô punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjàpênh djà'ã karô gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwārîk wãnh memã pãnh jarênh kêt. ⁹Kwārîk wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o ò pi'ôk kaprîja kwārîk wãnh byr ne ar anhô katôk'y djâkam ir kêt. ¹⁰Kwārîk wãnh ar anhô xakuo amôr kêt. Ar akâ krâkâ pÿnh ne ar aparkâ amãnhkrut ne ar anhô kô pÿnh dja gar o mô. Jabit dja gar o mô. Ar anhô mÿjja ja'ô'ã kâtâm kwārîk wãnh o amôr kêt. Ar adjàpênh pãnh dja me ta ar amã ar anhô mÿjja ngã. Nãm ã arkum karôo ane.

¹¹Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krîrax 'ômã wadjàn me'ô mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amã aminhûrkwã jarê gar kambit anhikwã. Me kurûm ar akatorkambit ajte anhûrkwã 'odjwÿ jabej. ¹²Dja gar me ûrkwã 'ômã wadjàn memã umar mex jarê. ¹³Dja me mex ne kum ar akînh gar memã umar mex jarê nhym me arÿm ar akabên kôt mrãmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne. ¹⁴Godja me'ô kum ar akînh kêt ne

kute akabên mar prâm kêt jabej aparkà'a me ò pyka ka'u. Me ùrkwà kurùm nàr me ò krírax kurùm ar akator kutà ar aparkà'a me ò pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prâm kêtjao amirít nhym Metíndjwýnh kute omũnh ne amũ 'ókam kute memã pãnh jarênh kadjy me ò pyka ka'u. ¹⁵Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me kríraxbê Xôtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja í Metíndjwýnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bõx nhym me arým tokry. Dja ajbir krírax jakamdjwý me axwe pãnh tokry:. Ne tokryo Xôtomakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

¹⁶Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arým aje mrãmri ne mrykí'átomti kute rop djàkrê katikót ar ba pyræk. Amijã ano týx kute mrãmri ne kangã amijã no týx pyræk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyræk. ¹⁷Aminêje rít. Mýkam. Bir, godja me ar ajo rôrök ne ar ajo mō. Nhym kam me krãptí kute ar akukjêr kadjy arým ar ajã akuprō. Ar ajã akuprō nhym me arým ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprōnh djàkam ar akaprêprêk. Mry kà punuo ar akaprêprêk ne. ¹⁸Imã ar adjãpênhkam dja me ar ajo rôrök ne ar apa 'amýn arým me bënjadjwýr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwýr rúnh kabem ar apumjuw gar arým ijã memã amijarê. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arým ijã memã amijarê. ¹⁹Godja me ar ajo rôrök ne ar ajo mōn me kabem ar apumjuw kwãrík wãnh ar amikukãm amim, “Mýj dja ba aminêje memã ikabên on”? anhyr kêt. Mýkam? Bir, myt tãmkam dja ar amã akabên jangij. ²⁰Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Kati. Ar Abãm djwýnh Karō dja ar amã amikabên jarê gar arým amũ memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²¹Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwýnhmã kamy kanga nhym me arým me kupa. Nhym me bãmdjwý dja kurê djwýnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãmmê nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa. ²²Imã adjãpênhkót dja me kuní kum ar akurê. Dja gar ikót ar aba týx rá'a:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimê ba arým ar apytã. ²³Godja me krírax 'ókam kum ar akurên ar ajo ajkê gar krírax 'odjwýmã aprôt. Dja gar apýnh mebê idjaer nhō kríraxkam me akreo tē:n o atēm nhinomã mēnh kêt ba arým bõx. Ba ije amijo inhí ba arým ar awýr bõx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²⁴Ne kam ajte arkum,

—Ê, djãm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ò ujarênh djwýnh jakrenh? Kati. Nàr, djãm ò àpênh kute raxo ò bënjadjwýr jakrenh? Kati. ²⁵Kute kabên mar ar o baja kute ar ò ujarênh djwýnh kót ar amijo bakambit ne mex. Ò àpênh kute ò bënjadjwýr kót ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imã me karō punubê Bedjêbu jarênho baja pumũ. Djãm me kum ar akurê kêt mã? Kati. Ar gadjwý dja me ar amã mýjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêt kam ne ikót ar amijo abakam dja me ar gadjwýr ar amã mýjja punu jarênh kume:x.

²⁶Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rá'amã? Kati, dja í amirít ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ò me kute omũnh kêt mã? Ne nhýnh ne me kute mýjja pudjur'ò mar kêt mã? Adjým, dja í kuní amirít ne. Mýjja pudjur, mýjja bipdjurja dja í kuní amirít ne. ²⁷Ije akamãtkam ar amã mýjja jarênh dja gar a'uri kàj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mýjja jarênh dja

gar kikre nhimök po'ä djan kàj bê memä arê. ²⁸Ne kwärîk wānh gar amä me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrākābit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmā ar ajo kêt. Kati, ba ar amä arê. Me'ö pydji dja ga ar amä uma. Kute me bîn ne ijukri me biknor tokry djākam me rēnh jabit dja ga ar amä uma. Be, ba ar amä arê. Metīndjwýnhbit dja gar amä uma. ²⁹Kwēnhne amānhkrut ne pānh ngrire, pānh ngōnhponh pydji. Nhyam kam kwēnh pydji pykabê tŷm ne arŷm ty. Djām Abām djwýnh kute mar kêt? Kati. Kute kwēnh mar. ³⁰Ne ar akīdjwŷ kute mar. Arŷm Abām djwýnh kute ar amä abenā ar akī'ā akre mar. ³¹Kam, djām ar atīn prāmmā? Kati. Kwärîk wānh. Te kwēnh krāptī: nhyam kum kwēnh kīnh ngrire. Nhyam be, ar gajbit. Metīndjwýnh kum ar akīnhkumrēx. Tām dja gar aman atīn prām kêt. Nām Jeju ā arkum karōo ane.

³²Ne kam ajte arkum,

—Kam me'ö kute amijo ipytār ne me ipōkri memä kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhyro baja. Badjwŷ dja ba tāmwa'ā kākjakam Ibāmmā kum, “Nā, ba inhōbikwa ne wā”, ane. ³³Nār, dja me'ö me ipōkri memä kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwŷ dja ba tāmwa'ā kākjakam Ibāmmā kum, “Kati. Ije tāmwa mar kêt”, ane.

³⁴Djām ibōx nhyam ikam me umar mexmā? Kati. Dja ba bōx nhyam me arŷm imŷr jabej abeno kurê djwýnh ne aben pa. ³⁵Amrēbê: ne me me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ö my kum bām kurê.

Nhyam me'ö nire kum nā kurê.

Nhyam prō kum umrengēx kurê.

³⁶Me'ö nhürkawākam dja ta ōbikwa kum aben kurê.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane. Jakam dja me imŷr jabej ā abeno ane. Me kute me bakukāmāremā arēnh kôt dja me ā abeno ane.

³⁷Godja gar ajō imā, “Ba akôt apê”, anen amā abāmbit nār amā anābit kīnh ne amā ikīnh ngrire ba arŷm imā ikôt adjāpēnh kīnh kêt. Godja amā akra mybit nār amā akra nibit kīnh ne amā ikīnh ngrire ba arŷm imā ikôt adjāpēnh kīnh kêt. ³⁸Dja gar ajō amā ikôt atokry pyma ne ikôt aje anhō pīte'y mŷnh prām kêt ne ikôt abikamēnh prām kêt jabej ba kam imā ikôt adjāpēnhja kīnh kêt. ³⁹Dja gar ajō atīnmā aminēn arŷm akuno. Nār gar ibē aminē kêt nhyam me arŷm abī. Imā adjāpēnhkam arŷm abī. Kwärîk wānh rā'ā. Metīndjwýnh dja arŷm atīnkumrēx kadjy apytā ga arŷm kôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Nām ā Jeju arkum 'ā karōo ane.

⁴⁰Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'ŷr bōx nhyam me kum ar akīnh. Me kum ar akīnh o arŷm kum badjwŷ ikīnh. Ne kum ikīnh o arŷm kum kute ijanor djwýnhdjwŷ kīnh. ⁴¹Dja Metīndjwýnh kukwakam memä kabēn jarēnh djwýnh me'ŷr bōx nhyam me kum kīnh. Kubê Metīndjwýnh kukwakam memä kabēn jarēnh djwýnhkam kum kīnh. Metīndjwýnh dja kam arŷm memä o pānh ne. Metīndjwýnh kute kukwakam ujarēnh djwýnhmā āpēnh pānh kôt dja arŷm memä o pānh. Dja me'ö katāt kute amijo bakumrēx me'ŷr bōx nhyam me kum kīnh. Me'ö katāt kute amijo bakam me kum kīnh. Metīndjwýnh dja arŷm memä o pānh ne. Metīndjwýnh kute me'ö katāt kute amijo bajamā o pānh kôt dja memä o pānh. ⁴²Dja me'ö ikôt ba djwýnh rax kêt'ö bōx nhyam me kum ngō ngā. Me'ōja

kute ikôt bakam kum ngô ngā. Ba dja ba mrāmri o pānh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pānh mex. Nām ā Jeju arkum 'ā karōo ane.

Djuāo'ā ujarēnh.

Ruk 7.18

11 ¹Ne arým kôt ba djwýnh ar kubê 12mā 'ā karō pa. Arkum 'ā karō pan kam arým amū tē. Pykabê Garrêjakam apýnh krī rúnh djāri kute memā kukrādja jarēnh ne kute kāj bē 'ā me akre kadjy ne amū tē.

²Nhym kam me Djuāomā Jeju jarē. Djuāobē ne ngômā me angjēnh djwýnh. Me kute arým Djuāobē ijêkam ne me kum Jeju jarē. Nām me Djuāomā kum,

—Jeju ne arým apýnh mýjja pumūnh kêt nhípêx, ane nhym arým kuma. Kuman arým Jeju'yr amikôt ba djwýnh ar amānhkrut jano. ³Ar kute Jeju kukjêrmā ne Djuāo ar ano nhym ar arým 'yr tēn 'yr bōx ne Jejumā kum,

—Metīndjwýnh kute me imā me'ō janor nhym bōxmā, kute me imā arēnhja djām ga? Nār kon godja gwaj me'ōkam ama? Nām ar ā Jejumā ane.

⁴Nhym Jeju arkum,

—Dja gar akubyn Djuāo'yr tēn kum arē. Aje ajbir mýjja mar ne omūnhja kum arēn kum, ⁵“Me no rā arým rīt mex. Nhym me mrānh kêt arým mrānh mex. Nhym me ī kajêkam tē arým mex. Nhym me amakkre kêt arým amak mex. Nhym me tyk akubyn tīn ne. Nhym me ō mýjja kêtja nhym me kāj bē memā ujarēnh ny jarēnh ba”, ane. Tām dja gar aman Djuāomā arē gē kuma.

⁶Dja me memā ijarē nhym me ibē amijo akēx kêt, me ja ne me kīnhkumrēx. Nām ā Jeju Djuāokôt ba djwýnh arkum ane. Nhym ar kuman arým katon tē.

⁷Nhym kam Jeju arým me krāptī:mā kum,

—Mýj ne ga me aje kapôt kukritkam omūnhmā mō? Djām Djuāo kute bōti kōk djābêrkam ari amijadjwýr pyrāk? Djām ari memā kabēn jadjuw? Kati. Nām katāt memā kabēn jadjwýrkumrēx. ⁸Bir, mýj ne ga me aje omūnhmā mō? Djām Djuāo ne kubêkā pānh rax ne akrita jangij? Kati. Nām kubêkā pānh ngrire jangij. Bēnjadjwýr rúnh nhō kikretikam ne me kubêkā jakrita jangij. Nhym be, Djuāo ā kà kute anhýr kêt. ⁹Nhym bir, mýj ne ga me aje omūnhmā mō? Djām Metīndjwýnh kukwakam memā ujarēnh djwýnh? Nā. Tām. Nhym be, Djuāo ne raxo kute Metīndjwýnh kukwakam memā ujarēnh djwýnh kunī jakrenh. ¹⁰Amrēbē: ne Metīndjwýnh imā 'ā ajarē. Djuāo'ā imā ajarē. Nām imā,

“Ota ba akukām ajā ujarēnh djwýnh'ō jano kute akukām me akre nhym me kute mar ne akutēp kute axwemā irern katāt amijo bamā.

Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwýr rúnh kutēp katāt 'ā pry jadjwýrja pyrāk.”

Nām ā Metīndjwýnh Djuāo'ā imā ane. Amrēbē: me bakukāmāre ar bari. Nhym me arým kabēn man 'ā pi'ōk no'ōk ne. Ne kam me aben djō'ā arēnh mō:n arēnh mōr tāmtā arým 'yr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyre-kam Djuāo arým kato. Katon arým abatānh ne. Abatānh ne arým ijā memā ujarēnh ar ba. Me kute amrēbē Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk kôt ne Djuāo ijā ujarēnh ar ba. Ikukām meo mexo ba.

¹¹Ngômā me angjēnh djwýnhbē Djuāo ne jakam raxo kute pykakam me kunī jakrenh. Djām me'ō pykakam ar ba 'ō raxo kute Djuāo jakrenh? Kati. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx. Nhym be, dja ī kājkwakam

Bênjadwỳr djwỳnh amim me utàn meo ba. Nhyam kam dja me kunĩ raxo Djuão jakre. ¹²Nhyam be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arênho ban memã kum, “Kàjkwakam Bênjadwỳr djwỳnh kute amim me utàn ne ar meo ba 'ỳr”, anhỹro ba. Nhyam kam me krãptĩ kuman amim Bênjadwỳr djwỳnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãptĩ kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnh kumex ja pyrãk. Ne jakam me kute o anhỹr rãã. ¹³Amrêbê: me me bakukãmãremã Bênjadwỳr djwỳnh bôxmã arê. Metĩndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnh aben kukãm Bênjadwỳr djwỳnh bôxmã arê:. Mòjdjêdjwỳ arê: nhyam kam me bakamingrãnyrekam Djuão arỳm katon ajte tãm jarê. Bênjadwỳr djwỳnh bôx jarê. ¹⁴Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me'õ kute Erij pyrãk bôx”, ane. Ba on ar amã me'õ jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrãk ne arỳm bôx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arỳm ima. Nàr ar aje imar prãm kêt jabej arỳm imar kêt. ¹⁵Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrêx. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

¹⁶Ne kam ajte memã kum,

—Je tô mỳj got ba me akamingrãny'ã akre? Mỳj ne ga me aje urãk? Nã gãm me aje me prĩre mỳjja kam kĩnh kêt pyrãk. Ga me, me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. ¹⁷Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtãx à'ak”, ane.

Nhyam ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê”, ane.

Nhyam ajte arkum, “Gwaj bamỳr kati mãn o nhỹ”, ane.

Nhyam ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imỳr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyrãk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwỳ kĩnh kêt. ¹⁸Djuãoobê ngômã me angjênh djwỳnh ne me awỳr bôx. Nãm amijajbu:n kute uba kangô kôm kêt ne ar ba ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karô punu ne ar o ba nhyam ajbã”, ane. ¹⁹Nhyam be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awỳr bôx ne me akam idjãkur iban kôt ikôm iba ga me amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãmwã ne kute àkur rũnhbit mar, kum uba kangô djãnhiti”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bênjadwỳr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwỳnhmê me axweo bit ne òbikwa ne”, anhỹr ar o aba. Nhyam be, djãm Metĩndjwỳnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prĩne kute amikukãm mỳjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwỳ ijano. Ije amijajbur kêtã ijano. Nhyam kôt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam òkre kadjwỳnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh mexkumrêx ne amê ar ano.” Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krĩraxmã watĩre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰Nijar krĩraxkam ne Jeju mỳjja pumũnh kêt ngrêre nhipêx nhyam me krãptĩ tu amim markumrêx. Nhyam kam arỳm me wãmã kabên'õ jarênh kêt. Nhyam be, amiwỳr krĩraxkam me ja ne Jeju arỳm memã kabên ne. Krĩrax jakam ne arỳm mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx ne me punu krãptĩ mex. Djã ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren 'ỳr amijo akêx? Kati. Me kute 'ỳr amijo akêx kêt. Kam ne arỳm krĩrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹—ÿ, watî:re Koradjikam me wā. Watî:re Bexadakam me wā. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhô pykabê Xirumê Xidôkam ren mÿjja rûnhja, mÿjja pumûnh kêtja kwÿ nhîpêx nhym ren me omûn ren arÿm amrêbê amim katon ren amikam kaprîren wānh axwemā ire. Ne ren kute kum irero amirît kadjy kubêkà kukrebê exopa jangjên ren amijā mro prā kapî. Ne ren kam iwÿr ren amijo akêx. Nhym be kati, inhô me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mÿjja pumûnh kêt kwÿ rax ne ipêx ga me omûnh kajgo. Omûnh kajgon amikam akaprîre kêt ne wānh ajaxwemā anhirer kêtukumrêx ne aje iwÿr amijo akêx kêtukumrêx ne. ²²Ba me amā arê ga me ama. Dja î kute me axwemā pānh jarênh nhô akati bôx nhym Metîndjwÿnh me ajaxwemā pānh jarê. Ga me kam arÿm pānh atokryo me rînā jakrenh mex. Ga me atokryo krîraxbê Xirumê Xidô jakrenh mex ne.

²³Ne kam krîraxbê Kapanakam me gadjwÿ djām mrāmri me abēnjadjwÿr rûnho kâjkwa'ÿr abôxmā? Kati, aparmābit dja ga me me biknor tokry djāmā wadjā. Krîraxbê Xôtômakam me axwe: nhym Metîndjwÿnh arÿm meo akno. Ba ren mekam mÿjja pumûnh kêt nhîpêx kute me akam ije mÿjja pumûnh kêt nhîpêx ja pyrāk nhym ren me wānh axwemā ire nhym ren krîrax arek ām rāā. Krîraxbê Xôtôma ren arek ām rāā. Nhym be, kati. ²⁴Ba me amā arê ga me ama. Dja î kute me axwemā pānh jarênh kadjy ô akati bôx. Dja Metîndjwÿnh memā pānh jarê ga me kam arÿm atokry raxo Xôtômakam me ja jakrenh mex ne. Nām ā Jeju krîraxkam me jamā ane.

Me katykmā 'ā ujarênh.

²⁵⁻²⁶Nhym kam Jeju Bāmmā kum,

—Djünwā, ota ga anhô kâjkwa, anhô pyka djwÿnh. Amā ne ba amikînh jarê. Nā gām me amikukām umarmê me kute mÿjja mar rûnhjabê mÿjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prîre prâbê amijo rûnh kêtjamā mÿjjao amirît ne. Mrāmri Djünwā, nā gām ā aje anhyrkam mrāmri mexkumrêx. Ga adjuka-prîkam ne ga amim me'ā karôn arÿm ā meo ane. Ba kam badjwÿ ikînhkumrêx ne wām amā amikînh jarê, ane.

²⁷Ne kam ajte me krâptîmā kum,

—Arÿm ne Ibām imā ô mÿjja kunî kanga. Ba ibê Metîndjwÿnh Kra. Djām me'ô ne kute prîne imar? Kati. Ibāmbit ne kute imar. Djām me'ô ne kute prîne Ibām mar? Kati. Bajbit ne ba ije prîne mar. Ije me'ômā Ibāmo amirît prāmja adjwÿnhdjwÿ kute mar.

²⁸Pykakam me akukràdjā punu ne ga me aman kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm akaprîre kute mrāmri ne me jênh pyti turn o ban kam kaprija pyrāk. Kam ne ga me akatyn akaprî:re. Amrê me akunî iwÿr tēn ikam atyk djā kêt ne ikam akôkam kôt. ²⁹⁻³⁰Nām me mry bāri kute jênh bjêro mrānh kadjy ne umar mex kadjy mutbê pîo kapa. Ikukràdjā mex ne kute mry mutbê pîo kapaja pyrāk. Dja ga me amim ikukràdjā mex man kôt ar amijo aba kute mrāmri ne me kute mry bāri mutbê pîo kapa ja pyrāk. Djām aje ikukràdjā kôt ar amijo abakam adjumar punumā? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrāmri ne me kute mry mutbê pî kajkrito kapa ja pyrāk. Djām ije me amā ino katormā? Djām ije amijo idjāmramā? Kati. Ba ne ba memā iprî mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjā

kôt ar amijo aba nhyem me abê tÿx kêtkumrêx ne. Kute mrâmri ne jênh kajkrit mrybê uti kêt pyrâk. Kam dja ga me ikukràdjâ kôt ar amijo aban arÿm aka-djwÿnhbê atyk djâ kêt. Nâm ã Jeju me krâptimã ane.

Pi'ók rârâr mÿr jabej me kum kurê.

Mak 2.23; Ruk 6.1

12 ¹Ne kam pi'ók rârârkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhyem kôt ba djwÿnh ar kôt môn arÿm kum prâm ne mormã bãygogo 'y nhikên mrânkhôt ngânhe ne amijajkwamã rênho mō. ²Nhyem kam mebe pardjêu ar omün kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nê? Pi'ók rârârkam ne me tyk djâ kêt djâ. Me kute pi'ók rârârkam mÿjja jao anhyr kêt. Me tũmre ne me ta kukrà-djakôt mã me babê uma. Me kute pi'ók rârârkam mÿjja kupênhe kêt. Kambit ne me tyk djâ kêt djâ. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã ar o anhyro ba? ane. ³Nhyem kam Jeju memã kum,

—Kê, djâm me aje Metindjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwÿ pumünhe kêt? Djâm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênheja pumünhe kêt? Ê, Dawi arkum prã:m. ⁴Kum prã:m nhyem Dawi arÿm Metindjwÿnh nhũrkwãmã wadjân djwÿ byn kukrên kam kôt ar tẽm jamãdjwÿ kungã nhyem ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metindjwÿnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metindjwÿnh nhô djwÿ ja ne me kâtãm kute kur kêtkumrêx. Me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhyem be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhyem kam me kute kum axwe jarênhe kêt. Djâm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênhe kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁵Ba ajte me amã arê ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh pi'ók rârârkam nê? Mÿj ne me me tyk djâ kêt djâ nhô akatikam nê. Djâm me aje me'ã Môjdjê kukràdjâ mar kêt got? Djâm me aje 'ã pi'ók no'ók pumünhe kêt got ga me imã akabên ne? Nâm me pi'ók rârârkam Metindjwÿnh nhô kikretikam tu àpênhe ba. Ne kadjy kum mry bôro bao tu àpênhe ar ba. Djâ ne Metindjwÿnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnhmã axwe jarênhe kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam? ⁶Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metindjwÿnh nhô kikretikam ipydji irax ne ije kam me àpênhe'ã memã karô djwÿnh. ⁷Ga me ren Metindjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênheja ma. Nâm memã kum,

“Djâm me aje imã mry bôr djâm imã kînhe.”

Kati. Me amã me kaprî. Ja ne imã kînhe.”

Nâm ã Metindjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metindjwÿnh kabên ja man ren amã me kaprî. Ne ren amã me kaprikumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênhe kêt.

⁸Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk ne ba inhô pi'ók rârâr djwÿnh. Kam gêdja ba memã, “Kwãrik wânhe ga me kam mÿjja kupênhe kêt nâr kon, dja ga me jakam apên nâr kam mÿjja kupênhe kêt ne arek akrî”, ane. Tãm ne ja. Nâm ã Jeju memã ane. ⁹Ne kam arÿm amũ tẽn mebe pardjêu nhô me bikprônhe djãmã wadjâ. ¹⁰Nhyem me'ô nhikra nhikjê jarôxja me ikô'ã nhÿ. Nhyem me ja kute 'ã axwe nhôr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djâm Môjdjê kukràdjâ kôt ne me me tyk djâ kêt djâ nhô akatikam meo mexo ba? Pi'ók rârârkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhyṁ memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Godja me ajō anhō mrykĩ'ātomti nhyṁ pi'òk rārarkam arỳm kre'òkam tỳm. Djām ate akrāmā? Kati. Dja ga amā kaprĩn 'amỳn kaba. ¹² Nhyṁ be, Metĩndjwỳnh kum mrykĩ'ātomti kĩnh ngrire. Nhyṁ be, gu me ba ne kum me bakĩnhkumrēx. Kam me kute pi'òk rārarkam meo mexkam Metĩndjwỳnh kute memā axwe jarēnh prām kēt. Mrāmri, me kute pi'òk rārarkam meo mexkam ne me kute kukràdjā kōt amijo ba mexkumrēx. Nām ā Jeju memā ane.

¹³ Ne kam arỳm me'ō nhikra jarōxjamā kum, “Amrē anhikra katāt”, ane. Nhyṁ 'ỳr ikra katāto dja nhyṁ arỳm kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjē mexja pyràk. ¹⁴ Nhyṁ mebē pardjēu ar mā apōx ne o aben man abenmā kum,

—Mỳj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane. Nām me ā Jeju'ā abenmā ane.

Memā prĩre'ā ujarēnh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhyṁ Jeju arỳm ar kuman pyka wā kurũm kato. Kato nhyṁ me krāptĩ: arỳm kōt mō nhyṁ arỳm me kunĩo mex. ¹⁶ Ne kam mā memā kum, “Dja ga me ipudju”, ane. ¹⁷ Amrēbē: ne Metĩndjwỳnh Jeju 'ā ajarē. Jeju dja memā prĩ mex ne memā kukràdjā jarē. Nhyṁ kam kabēn jarēnh djwỳnh Metĩndjwỳnh kukwakam amũ me bakukāmāremā 'ā ajarēn memā kum,

“Metĩndjwỳnh ne memā kum,

¹⁸ ‘Ota, ba arỳm amijo inhō àpēnh pytà. Imā abē. Imā kĩnhkumrēx.

Dja ba kum Ikarō jano nhyṁ arỳm o ba. Nhyṁ arỳm apỳnh me bajtem ba djāri memā 'ā ajarē. Ije meo mex nhyṁ me imā axwe kētja 'ā memā ajarē.

¹⁹ Ne mekmē kabēno aben japanho ku'ē kēt. Ne memā àkjēro ku'ē kēt.

Djām kàj bē kabēn nhyṁ me kute prykōt òkre marmā? Kati.

²⁰ Me kaprĩre kute mrāmri ne bōti kajyr kaprĩre pyràk djām kute meo bikēnhmā? Kati. Dja memā tỳx jadjà nhyṁ me kam arỳm kĩnh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrāmri ne ngōnhpōk nhō kadjàtnhĩ kũm tyk ne akrax rerekreja pyràk.

Djām kute memā àkjēr nhyṁ me 'ā ukangamā? Kati. Dja memā kabēn mex jarē nhyṁ me arỳm amim mar tỳx. Ne memā axweo àpanho tē:n kam arỳm meo mexkumrēx.

²¹ Nhyṁ kam apỳnh me ba djākam me bajtem arỳm tu amim markumrēx.' Nām ā Metĩndjwỳnh memā ane.”

Nām ā Idjaij me bakukāmāremā ane nhyṁ me arỳm aben djō'ā arēnho mō:n arēnho mōr tām̃tā arỳm 'ỳr o bōx. Tũ:mrām me bakamingrānyrekam Jeju arỳm katon kam arỳm abatānh ne ar ba. Ne kam arỳm memā prĩ mex ne memā kukràdjā jarēnho ba. Idjaij kute me bakukāmāremā 'ā ujarēnh kōt ne memā prĩ mex ne memā kukràdjā jarēnho ban kam memā kum,

—Dja gar ipudju. Nām ā Jeju memā ane.

Me kute Jejumā Xatanaj nhō àpēnh jarēnh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhyṁ kam me karō punu kute me'ōo baja me arỳm 'ỳr o bōx. Me karō kute o bakam ne no rān kabēn kētkumrēx. Nhyṁ kam arỳm o mex nhyṁ me aērbē arỳm kabēn ne rīt mex. ²³ Nhyṁ me kunĩ kam no tyn abenmā kum,

—Bārām mrāmri got we kubê Dawi tãmdjwýkumrêx, ane.

²⁴Nhym be, mebê pardjêu arým me kabên man arým abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rênho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarên ã abenmã ane.

²⁵Nhym kam Jeju tu me kadjwýnhbê me kabên man memã kum,

—Me karõ punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrāmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tãm kum aben kurê nhym kurê djwýnh arým meo apêx. Nâr, me ò krĩrax tãm kam nâr ò kikre tãm kam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngrân abenbê ajmã. Djãm mrāmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurê? Kati. ²⁶Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurên kujate nhym ren ò àpênh arým aben ngrân abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhym ren arým kubê me ò bẽnjadjwýr kêt. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwý kum ò àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. ²⁷Ba ren Bedjêbu kabênkõt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhym ren mýj kabênkõt ne anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Me jadjwý ne me bõm me karõ punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkõt ar bõm me karõ rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhym ren me amã, “Je tô djãm Xatanaj ta kute ò àpênho bikênho ba got”? ane. ²⁸Nhym be kati, Metĩndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bõm me karõ rênho iba. Ga, kõt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apýtâr ne me akadjj bẽnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹Ne kam memã kum,

—Nâr, mýj dja me me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on? Kute kubê nèkrêxo prõt kadjj me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on. Bir, dja me me'õ tỳm ne uwpre. Ne kam arým ũrkwãmã wadjân kubê nèkrêxo prõt ne, ane. Mýj'ã ne me'õ tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arým amim ò me ja pytà. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰Ne kam ajte memã kum,

—Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrāmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikõt ba kêt ne arým kam amijã, “Ba dja ba ate ikrân ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba. ³¹Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikênh kunikõt Metĩndjwýnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metĩndjwýnh japrý kunikõt kute me axweo biknor prãm. Metĩndjwýnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngrykmã irer prãm. Nhym be, me kute Metĩndjwýnh Karõ japrýkambit ne Metĩndjwýnh mekam ngryk rã'ã ne. ³²Godja me'õ ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhĩ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhym be, godja Karõ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrê akubyn Kra bõx'ã akati mörkamdjwý dja kam ngryk rã'ã.

³³Djãm pidjõ punukam pidjõ djãnh apõx got? Nâr kon, djãm pidjõ mex, pidjõ djãnhjakam pidjõ punu apõx got? Kati, apýnh pidjõ bàri djãri ne kam ò

apôx. Ô ne parbê rôrôk ne ikwân kam bario amirît nhyr me kôt kum apôx. ³⁴Me akamingrânyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djâm me aje akabên mex 'ô jarênh prâm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwýnhbê ne me mýjja kumex ma nhyr kam amrê bôm ajkwa krekremer ôto'yr apôx nhyr me kam arênhô ba. Arênhô ban kam arým memã amijo amirît. Mex nâr axwe jao memã amijo amirît. Kute mýjja ô kute pidjô bario amirît ja pyrâk. ³⁵Nâm me ôkre kadjwýnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirît. Nhyr me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirît. ³⁶Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pânher jarênh djâ nhô akati môrkam dja ga me amikôt Metîndjwýnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunikôt kum arê nhyr arým me ama. ³⁷Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nâm â Jeju me krâp-timã ane.

Me kute kum mýjja pumûnh kêt nhípêx'â 'wýr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸Nhyr kam Môjdjê kukrâdjâ mar djwýnhmê mebê pardjêu kwý Jejumã kum,

—Ujarênh djwýnh, dja ga mýjja pumûnh kêt'ô nhípêx ba me omûn kôt ama, ane. Nhyr memã kum,

³⁹—Me akamingrânyre ne ga me ajaxwen mýjjakôt ari Metîndjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kînh ngriren kute ar mebê prô ôkînhô baja pumû. Me gadjwý ne ga me amã Metîndjwýnh kînh ngriren mýjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mýjja pumûnh kêt nhípêxja'â ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omûnh prâm kêt-kum-rêx. Dja ba amijo kute Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djônaj pyrâk. Tãm dja ga me omûn imã akator jabej. ⁴⁰Me bakukâmâre Djônaj ne tep rax tikkrekam nô nhyr 'â akatin akatin akati nhyr arým kato. Badjwý dja ba â amijo anen kênkrekam nô nhyr ijâ akatin akatin akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo inhî ne bôx. Dja ba â amijo ane. Jabit dja ga me omû.

⁴¹Djônaj ne krîraxbê Niniwekam me akreo tê nhyr me arým amikam kaprîren wânher axwemã iren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Nhyr be, ba ije iraxo Djônaj jakrenher mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djâ ne ga me me kudjwa amikam akaprîn wânher ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wânher ajaxwemã anhirer kêt-kam dja Niniwekam me wã arým pânher me amã ajaxwe jarê. Me akamingrânymã arê ga me me biknor tokry djâkam akuno.

⁴²Be ga, aparmã onî:j pyka 'ôdjwýkam bēnjadjwýr rax nija pumû. Bēnjadjwýr ni Xaromão'ýr tê:, 'ýr tēm 'iry:n arým 'ýr bôx. Kute krâ mexkôt marmã 'ýr bôx ne arým kuma. Nhyr be, ba ije iraxo Xaromão jakrenher me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djâ ne ga bēnjadjwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêt-kum-rêx. Me aje imar kêt-kam dja bēnjadjwýr ni î arým pânher me amã ajaxwe jarê. Me akamingrânymã arê ga me me biknor tokry djâkam akuno, ane.

⁴³Ne kam ajte me karô punu'â ajarênh memã kum,

—Me karô pydjîn kute ar me'ôo baja ne arÿm kurûm katon tē. Ne kam te ar mrâ, ngô kêtka ar mrâ, te ajte me'ômâ âr ne tyk djâ kêtma ar mrâ. ⁴⁴Ne kam amim,

—Ba inhûrkwâ kurûm ikatorja'ÿr tē, ane. ⁴⁵Ne kam amim badjâ tûmja'ÿr tēn 'ÿr bôx ne omû nhym arÿm mexkumrêx. Me karô'o kute o ba kêt nhym prîne kre mex nhym arÿm kam mÿjja katât. Nhym kam kadjy mǎ me karô punu'ÿr tē. Ne kam mekam me kwÿ japrôn 'ÿr meo môn meo bôx. Nām me karôbê 7 ne o bôx ne me'ôjamâ meo wangij nhym kam mekam ar ba. Kute me karô punubê 7 ne o bôx tām ne axweo kute ôbê pydji kute ar o ba tûmja jakrenh mex ne kam arÿm o punu rax ne. Kâjbê punuri ne kâjbê punu nhym be, kute kubê 7 ne o bôxja ne arÿm o punu rax ne. Dja â me akamingrânre ajaxwekam me karô punu me ajo ane, ane. Nām Jeju â memâ ane.

Nāmē kamyre'â ujarênh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶Jeju me krâptî:mǎ kabêno dja nhym nāmē kamyre ar axikôt apôx ar bôx ne bôm ku'ê. Ne kute kum kabên jarênhmâ. ⁴⁷Nhym me'ô 'ÿr tēn kum,

—Ê, onij anāmē akamy ar amâ kabên, ane.

⁴⁸Nhym Jeju me'ômâ kum,

—Be, ije me'ômâ ināmē ikamy jarênh kadjy mÿj dja arkam kute? ane. ⁴⁹Ne kam kôt ba djwÿnhmâ kum,

—Ota, ināmē ikamy ne ja. ⁵⁰Dja gar Metîndjwÿnho kînh kadjy kabên man kôt ar amijo aba. Ba kam arÿm ar amâ ikamyre nâr ikanikwÿnh nâr inâ jarê. Nām â Jeju arkum ane.

Bàygogo'â ujarênh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

13 ¹Ne kam akati tāmka Jeju kike kurûm katon tēn arÿm imôti mÿrri nhÿ. ²Nhym kam me krâptî: 'â akuprô. Nhym kam arÿm mebê tēn kākam nhÿ nhym me krâptî: arÿm ngô mÿrri kum dja. ³Nhym kam arÿm apÿnh kukrâdjâ djâri'â memâ mÿjja jakren memâ 'â ajarê. Ne memâ kum,

—Ê, ô pur djwÿnh ne kute ô purkam bàygogo kremâ 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn o bôx ne kam ar 'yo ukabêr mrâ, ane. Nām me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo akabê, bàygogo 'ya ne me kute purkam kremâ o mrân kam purkam o ukabêr mrâ. Kute mrâmri ne me kute katêbâri 'yo ukabêr mrânhja pyrâk.

⁴Jeju memâ kum,

—Be, me'ô ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrâ. Nhym 'y kwÿ prykam rôrôk. Nhym kwênh prîne kuku. ⁵Nhym kwÿ kên po'â pyka purorrekam rôrôk. Nhym kam pyka purorrekam ingrôt kukrà kêtkaumrêx. ⁶Nhym kam kÿjrûm myt nhÿn arÿm 'y nhingrôt ga nhym kajot ne arÿm ty. Arê jabjê kêtka ne ty. ⁷Nhym 'y kwÿ mrÿnhîkam rôrôk ne kam mrÿnhîmê ro'â ingrôt. Nhym kam prîne o akno. ⁸Nhym 'y kwÿ pyka mexkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatânh ne. Ne arÿm apÿnh bâri ku'ê djâri nhym kwÿ iij jabjê nhym kam 'y mexti:re. Nhym kam 'y'â akre kubê 100. Nhym kwÿ iij mexkumrêx nhym 'y'â akre kubê 60. Nhym kwÿ kâjbê iij mex nhym 'y'â akre kubê 30. Nām â Jeju Metîndjwÿnh kukrâdjâ'â apÿnh mÿjja jakren 'â ujarêno ane. ⁹Ne ajte memâ kum,

—Gop me ajô ar ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰Nhym kam kô ba djwýnh ar 'ýr bôx ne kum,

—Mýkam ne ga apýnh kukràdjà djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjja-bit'ã ajarê? ane.

¹¹Nhym arkum,

—Bir, djãm me kunī kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabēn kukràdjà ja djãm me kunī kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arēnho amirīt gar aje marmã. Nhym be, me wābê ne ba udju ne. ¹²Be, me kwý kute ikukràdjà markumrêx ja dja ba mã memã mýjja krãptī jarê nhym me arým mýjja krãptī ma. Nhym me kwý mã kute ikukràdjà mar kajgojabê dja ba ikukràdjào apdju. Kute ikukràdjà mar kajgojao apdju. ¹³Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit'ã ajarê. Ba apýnh kukràdjà djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne me amrêbê: me bakukãmãremã arēn memã kum,

“Me te memã mýjja jakre nhym me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarê nhym me me kabēn maro krīn mã mar kêt. Mã mýjja'ã me kabēn kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjà mar kajgo'ã ne memã arê. ¹⁴Me bakukãmãre Idjaij ne amrêbê: me kute imar kajgowãmã kabēn jarê. Nãm Metīndjwýnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ên mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt. Mýkam?

¹⁵Bir, arým ga me adjumar djàkam ajamakkre kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arým ajamakkre jadu.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngôr.

Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibê amijo ane. Aje ikukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kêt mã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djàkam mar kêt mã ã ibê amijo ane. Me aje iwýr amijo akêx ba ije me ajo mex kêt mã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij me kute ikabēn mar kajgomã ane. Nhym me bakukãmãre aben djô'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã arým me wã'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjà mar kajgoo ane. ¹⁶Nhym be, djãm ar ga ne gar ã anomê ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrêx. Ajamakkre ne atemã ne aje markumrêx. Kam ar akīnhkumrêx. ¹⁷Ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje mýjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metīndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhmê me katāt kute amijo bamê kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mýjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptī ne amrêbê te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx.

¹⁸Kam ba ar amã arê gar ama. Ije ikabēn kukràdjà'ã me'ô kute bãygogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama. ¹⁹Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ne me arým me'ômã arê. Metīndjwýnh kute amim me utàr ne kute ar meo ba'ã kabēnja kum arê nhym arým mar kêt ne. Mýj'ã kute kabēn jakreja mar kêt ne. Nhym ate Xatanaj jãm meo amijakren mebê Metīndjwýnh kabēno akno.

Me kute tu amim markumrêx nhym Metîndjwýnh kute kubê me utàr karô ne jâm meo amijakren mebê Metîndjwýnh kabêno akno. Bàygogo 'y kwý prykam rôrôk ne ja.

²⁰Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metîndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nâm me myt tãmkam Metîndjwýnh kabên man bit kum kînhkumrêxo tēm kajgo. ²¹Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêtka tēmê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apýnh me kaprî djari 'ÿr bôx nhym arým kanga.

²²Mrýnhîkam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte kute jâm mýjja marja'ã amijakre. Nâm me arým Metîndjwýnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mýj dja ba nên inhô kwý krên mex ne inhô kubêkà mex? Ikanêkam mýj dja ba nê”? ane. Nâm pykakam mýjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprîo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djâm kute amim mýjjao atom raxkam mrâmri umar mex? Kati. Bir, me arým ô mýjja rûnhkam mrâmri umar punukumrêx. Ga, mrýnhî kute bãyogogo bikên nhym kam iyy kêtja pumû.

²³Ga, me'ô bãyogogo 'yo ukabêr tē nhym ajte kwý pyka mexkam rôrôkja pumû. Nhym kam arým ingrôt ne abatàn ne. Abatàn ne arým iyykam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memã Bênjadjwýr djwýnh'ã kabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amû amikamên arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprikumrêx. Me kwý ne me ukapriti:re kute mrâmri ne bàri kwýkam iyy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyrâk. Nhym me kwý kàjbê ukapri kute mrâmri ne bàri kwýkam iyy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyrâk. Nhym me kwý kàjbê ukapri kryre kute mrâmri ne bàri kwýkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyrâk. Me ukaprikumrêx nhym Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrêx. Mekam kaprîre kêtumrêx. Nâm ã Jeju arkum ane.

'Ê 'y'ã ujarênh.

²⁴Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjã'ã pur 'ôdjwý jakren memã 'ã ajarên memã kum,

—Kàjkwakam Bênjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me kwý pytàn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'A ne pur amijakre. Purkam ne me'ô 'y mex rênho tē. Ne o tē:n arým kre pa. ²⁵Ne kadjy ate krã. Nhym me ôt mýrri kurê djwýnh arým pur'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne kam 'ê 'ymê bô nhijymê akrô 'ymê rênho tē. Bãyogogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tē:n arým kre pa. Kre pan arým mã tē. ²⁶Nhym kam bãyogogo ingrôt ne abatàn ne iyy ajkapî. Nhym 'êdjwý arým kam kume:x ne.

²⁷Nhym kam ô ãpênh ar arým ô pur djwýnh'ÿr bôx ne kum, “Bênjadjwýr, 'y mexbit ne ga purkam arên kre. Mýj ne arým ajmã pur kam nê nhym kam 'ê kume:x”? ane.

²⁸Nhym arkum, “Gwaj bakurê djwýnh'ô ne kam 'ê 'y rē”, ane. Nhym ô ãpênh ar kum, “Dja bar 'ê kaba”, ane.

²⁹Nhym arkum, “Kati. Gar ren 'êmê ro'ã bãyogogo kaba. ³⁰Kwãrik wãnh ro'ã abatàn gē prý ngrã ba 'ÿr ê djwýnh jano. Kam dja ba ê djwýnh arkum, ‘Dja gar 'ê kumrêx karwàn 'ãpren kum adjã gē xêr. Nhym be, bãyogogo dja gar o atom ne inhô bãyogogo nhô kikremã o wadjàn adjwý’, ane. Dja ba ã kum ane.” Nâm ã ô pur djwýnh arkum ane. Nâm ã Jeju memã ujarênho ane.

Metîndjwÿnh kute me utâr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹Ne kam ajte kabên kukràdjà'ă motadu 'y jakren memă kum,
—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrāmri ne me'ō arÿm ō purkam motadu 'y kre nhym abatānh pyrāk.

³²Motadu 'y ne kryreo kute apÿnh 'y jakrenh. Nhym be, arÿm abatānh-kam abatānh kute purkam djwÿ kunĭ jakrenh. Arÿm abatānh kute pĭ pyrāk. Nhym arÿm àkmē kwēnh apÿnh pa'ă ku'ê. Nām ā Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmă nhym arÿm ja pydjĭn kadjy amima nhym arÿm ja kadjy amiman 'ă tÿm nhym ja kôt 'ă tÿm nhym ja 'ă tÿm nhym arÿm 'ă krăptĭ ne. 'Ă ne 'y kryre ja jakre.

³³Ne kam ajte kabên kukràdjà'ă djwÿ nhigot djă jakren memă kum,
—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrāmri ne djwÿ nhigot djă djwÿkam bimānh tēm pyrāk. Me'ō nire ne djwÿ nhigot djă byn arÿm djwÿ djôm raxkam kapĭ. Djwÿ'ă akreo amānh-krut ne ikjêkêt. Nām djwÿkam kapĭn o akà nhym arÿm prĭne djwÿkam ajmă, ane. Jejudjwÿ dja amim me utâro tēn kam arÿm pyka kunĭkôt amim me kwÿ pytân ar meo ba.

³⁴Jeju kute memă mÿjja'ă ujarēnhja kunĭ ne kukràdjà'ă akre. Ne kam me krăptĭ:jamă mÿjjabit'ă ajarē. Djām kute kukràdjă 'ō'ă mÿjja jakre kêt ne tu kukràdjăbit memă arē? Kati. Nām kukràdjă'ă memă mÿjjabit jakren memă 'ă ajarē. ³⁵Me bakukāmāre ne Metîndjwÿnh kukwakam memă ja'ă ajarē. Jeju memă ujarēnh ja'ă ajarē. Amrēbē: ne memă kum,

“Kukràdjă'ă dja ba memă mÿjjabit jakren memă 'ă ajarē.

Adjăkam mÿjja bipdjur ne bipdjur ră'ă dja ba arÿm 'ă ajarē”, ane. Nām ā me bakukāmāre Metîndjwÿnh kukwakam memă ane. Ne kam me aben djô'ă arēnh mō:n arēnh mōr tāmă arÿm 'ÿr o bōx. Tū:mrām me bakami-ngŕānyrekam ne Jeju katon arÿm ā memă ujarēnh ane. Me bakukāmāre kute memă ujarēnh kôt ne Jeju arÿm amikabēn kukràdjă'ă mÿjjabit jakren memă mÿjjabit 'ă ajarē.

³⁶Ne kam arÿm me krăptĭ jano nhym me mă mō nhym arÿm kikremă wadjă. Nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bōx ne kukĭjn kum,

—Ajbir me kute purkam bāygogo 'y mex nhĭby 'ê 'y rēnh tēm'ă adjuja-rēnhja mÿj'ă ne amĭjakre? Ar imă arē bar kuma, ane. ³⁷Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amĭjo inhĭ ne ruw. Ba ijă ne me'ō kute purkam 'y mex rēnh ja. Ijă ne me'ōja amĭjakre. ³⁸Pyka kunĭkôt me kunĭ'ă ne pur amĭjakre. Me kute Bēnjadjwÿr djwÿnh mar'ă ne 'y mex amĭjakre. Me kute Xatanaj kôt ar amĭjo baja'ă ne 'ê amĭjakre. ³⁹Xatanaj'ă ne kurê djwÿnh kute purkam 'ê 'y rēnhja amĭjakre. Mÿjja kunĭ kute aminhinomă amimēnh djă nhō akati'ă ne bāygogoo atom djă nhō akati amĭjakre. Metîndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh'ă ne me kute bāygogo djê djwÿnhja amĭjakre.

⁴⁰Kute ê djwÿnh kute 'ê jarēnh ne o atom ne kum adjăr nhym xēt pyrāk, dja Metîndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh ā me axweo ane. Me kute aminhinomă amimēnh djă nhō akatikam me axweo ane. ⁴¹Ba ije amĭjo inhĭ dja ba amū ikadjy mrānh djwÿnh jano nhym me arÿm me axwe kunĭo atom.

Bênjadwÿr djwÿnh kute pykakam meo bajakam me axwe kunio atom. Me kute me axwe'a memã àpnênhmê me axwe kunio atom. ⁴²Ne kam me arÿm me biknor tokry djâkam me kumê. Wánh ne me amim ngryk ne tokry djâje amijanên ar àmra ba. ⁴³Kam dja me Bãm djwÿnh amim me katàt kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhym kam me axweja kuràm dja me arÿm me:xkum-rêx nhym me kum me kî:nhkumrêx kute mrâmri ne arÿm myt katorkam me kum kînh pyrâk. Gop me ajô ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markum-rêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh mÿjja'a ujarênh.

⁴⁴Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne me kum kînh. Kute mrâmri ne kute me kum nèkrêx pân timerax kînh pyrâk. 'À ne nèkrêx pân timerax amijakre. Pykakam ne me'ô nèkrêx pân timerax jadjàn o apdju nhym atemã me'ôja arÿm 'ÿr bôx ne kum katon kaban kam kînhkumrêx. Me'ôja nèkrêx pân timerax kam kînhkumrêx ne ajte pyka tãm kam nèkrêx pân timerax jadjàn o apdju. Me'ô kute kubê o àkînh karô o apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhôn kam ije nèkrêx pân timerax jadjâr djào inhô pyka”, ane. Ne kam arÿm ô mÿjja kunio atom ne memã kungân pân timerax pi'ôk kaprî by. Ne kam arÿm pi'ôk kaprio amim pyka byn o ô. Ne urokam kute kam nèkrêx pân timerax jadjârjao ô.

⁴⁵Kam, ajte kàjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne me kum kînh. Kute mrâmri ne kute me kum nèkrêx pân timerax kînh pyrâk. 'À ne angà pân timerax raxdjwÿ amijakre. Kam ne me'ô kute angà byrmã abej ar mrã. ⁴⁶Ne kam arÿm angàja pân timerax ra:xmã kato. Ne amim, “Ba on angà pân timerax raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amû tèn ô mÿjja kunio atom ne memã kungân pân timerax pi'ôk kaprî by. Ne kam angàja pân timerax pân timerax memã pi'ôk kaprî ngân arÿm o ô. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam, dja me axwemã pân timerax jarê. 'À ne kryreti amijakre. Imôtikam ne me kryreti mē nhym arÿm apÿnh tep krãptî kum wangij nhym me arÿm unê. ⁴⁸Ne arÿm ipukam bjêro môn akàx'a kumê. Ne kam arÿm tep kabio nhÿ. Nãm tep mex ne karwàn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rûm kurên kanga. ⁴⁹Mÿjja kunî kute aminhinomã amimên timerax djâ nhô akatikam dja me ã meo ane. Dja Metîndjwÿnh kadjy mrân timerax djwÿnh apôx ne me'ÿr bôx ne meo ajkij. Me axweja me katàt kute amijo babê meo ajkij. ⁵⁰Ne kam arÿm kuwy djâkam me axwe mē. Kam dja me amim ngryk ne tokry djâje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹Ne kam arkum,

—Djã ne gar arÿm mÿjja markumrêx? Mÿjja'a ije apÿnh mÿjja jakreja djâ ne gar arÿm markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nã. Mÿjja'a apÿnh mÿjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵²Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arÿm ne ba mÿjja krãptî'a ajarê gar ama. Kàjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàrn ar meo ba'a ne ba mÿjja

krăptî jakren ar amă 'ă ajarē gar arȳm ama. Arȳm ar aje markam ar aje ō kıkre djwȳnh pyrăk. Ō kıkre djwȳnh ne ō nêkrêx jadjwȳr djăkam mȳjja nymē mȳjja tũmo pŏx. Ar aje urăk. Ar abē memă kukrădjă jarēnh djwȳnh ne gar arȳm memă kukrădjă ny jarēn ajte memă kukrădjă tũm jarē. Tăm ne ja. Năm ă Jeju arkum ane.

Ō pyka djwȳnhkam bŏx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apȳnh kukrădjă'ă memă mȳjja ja jakren memă 'ă ajarēn kam arȳm o ino re. Ne kam arȳm mă tē. ⁵⁴ Ne kam arȳm ō pyka djwȳnhkam tēn bŏx. Bŏx ne arȳm me bikprŏnh djăkam tēn wadjă. Ne kam arȳm memă kukrădjă jarē. Memă arē nhym me arȳm kam no tyn kumex ne abenmă kum,

—Tŏ, mȳj me'ŏ ne kum me kukrădjă ja jarē nhym arȳm ă amak mexo ane. Mȳj me'ŏ ne kum arē nhym arȳm ă mȳjja nhipêxo ane. Mȳjja pumũnh kêt-kumrêx ne arȳm ipêx nhym kumex. ⁵⁵ Be, kubê ne pĩ kênh djwȳnh kajgo kra. Marij kurȳm ne kato. Kôt ar apŏxjabê Xijagumê Jôdjemê Ximăomê Djudamê. ⁵⁶ Kanikwȳnhdjwȳ ar me baro'ă ar ba. Tŏ mȳj me'ŏ ne kum kukrădjă ja jarē nhym maro ba? ane. ⁵⁷ Me ă abenmă anhȳro ban kam kubê kĩnh no kati.

Nhym Jeju amijă memă kum,

—Metĩndjwȳnh kukwakam memă ujarēnh djwȳnh dja pyka kunĩkôt ba nhym me kum mex jarēnh ba prăm ne. Nhym be, ō pyka djwȳnhkam me jabit ne me ari aprȳo ba. Ōbikwa djwȳnhkam ar ajbit dja me ari aprȳo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arȳm te kute ō pyka djwȳnhkam me krăptîo mex prămje. Me kute amim tu kamnhĩxkumrêx kêtka me kute meo mex prămje.

Me kute Djuăo mut kră'yr.

Mak 6.14

14 ¹ Nhym kam me amũ Jeju jarēnh ipŏk ne. Nhym kam mebê idjaer nhŏ bēnjadjwȳr raxbê Erodji arȳm me kute Jeju jarēnhja ma. ² Ne kam arik Jejuo Djuăo ne ō âpēnhmă kum,

—Ngŏmă me angjēnh djwȳnhbê Djuăo arȳm akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne arȳm mȳjja pumũnh kêt nhipêxo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bĩn kētri ne Djuăo Erodjij'ă kum kabēn ne. Erodji ne Ero-djijo prŏ. Năm 'ă kum kabēn ne kum,

—Metĩndjwȳnh kukrădjă kupa'ă ne ga akamyrebê prŏ'yr mŏ, ane. Nhym kuman arȳm ngryk ne. Ne arȳm 'yr me krăkamngŏnh jano nhym me arȳm o tȳm ne kubê ijê. ⁵ Nhym kam bit kute me anor nhym me kute bĩnmă. Nhym be, kati. Me krăptî: ne me 'ă abenmă kum,

—Djuăobê ne Metĩndjwȳnh kukwakam memă ujarēnh djwȳnh, ane. Me krăptî kute ă anhȳrkam ne Erodji arȳm kum me krăptî pyman Djuăo bĩn kêt.

⁶ Nhym kam Erodji rwȳk djă nhŏ akati arȳm bŏx. Bŏx nhym me arȳm ro'ă âkuro nhȳ. Nhym Erodjij kra arȳm memă to. Memă to nhym Erodji kum kĩnh-kumrêx. ⁷ Kum kĩnhkam ne kum,

—Mȳj ne ga amă kĩnh? On imă mȳjja'ŏ jarē ba arȳm amă kungă. Amă ikabēn kajgo kêt-kumrêx. Metĩndjwȳnh ne arȳm ima, ane. ⁸ Kraja kum tor djwȳnhrah̄m ne nă arȳm Djuăo kră'ă kum karŏn kum,

—Dja kum akînh ga Djuão krā'ā kum apnê, ane. Nhyam kam arým kum to nhyam kum kînh. Kum kînh ne kum mýjja jarênh māmđji nhyam arým kuma. Ne nā kabên man arým Erodjimā kum,

—Dja ga ngômā me angjênh djwýnhbê Djuáoja ngôn purortikam krā djàn o bôx ne imā angā, ane. ⁹Nhyam kam bēnjadjwýr rax arým kuman kaprîren amim,

—Je, arým ne ba mrāmri kum ikabên jarênh māmđji nhyam Metîndjwýnh arým ima. Ba arým kam te ije kum, “Kati”, anhýr prāmje. Ibu'ā me jadjwý ne me arým mrāmri ikabēnkumrêx ma, ane. Ne kam arým ô âpēnhmā kum, “Me kum angā”, ane. ¹⁰Ne 'ýr me ano nhyam me mebê ijê djà'ýr mōn arým 'ýr bôx. Ne kam arým mut krāta. ¹¹Mut krātan ngôn purortikam krā djàn o tēn arým kureremā kungā. Nhyam kumýn o tēn arým nāmā kungā. ¹²Nhyam kam Djuāokôt ba djwýnh ar 'ýr tēn 'ýr bôx. Ne kam Djuāo nhî mýn o tēn arým adjà. Ne kam Jeju'ýr tēn 'ýr bôx ne kum arê nhyam arým kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³Nhyam kam ate arwākam ýr kadjy kākam nhýn arým nox ne. Nhyam kam me arým arênh ma. Arênh man arým krîrax kurüm kôt mō. Pykakôt ar ibej mō. Ar ibej mō:n arým akāx nhikjêkam Jeju kutêp akuprō. ¹⁴Nhyam Jeju ar ngókôt mōn arým akāx'ýr bôx. 'Ýr bôx ne arým kà dji. Nhyam kam Jeju arým wabin me krāptî: pumū. Me omün arým kum me kaprî:. Kum me kaprîn arým me kanêo mexo dja.

¹⁵Meo djan kam arým amykry mex ne. Nhyam Jeju kôt ba djwýnh arým 'ýr bôx ne kum,

—Arwākam ne gwaj ar baba nhyam arým amykry mex ne. On me krāptimā arēn kum, “Me amū krî kryremā mōn djwý jamýn anhō kwý krê”, ane. Dja ga ā memā ane, ane.

¹⁶Nhyam arkum,

—Kati. Kwārîk wānh amū me mōr kêt. Ar ga dja gar memā mýjja ngā nhyam me arým kukrê, ane.

¹⁷Nhyam ar kum,

—Jakam ne djwý kubê 5bit ne tep amānhkrutbit, ane.

¹⁸Nhyam arkum, “Amrê imā o tē”, ane. Nhyam kam ar arým 'ýr o bôx.

¹⁹Nhyam kam me bōkam ýrmā memā arê. Ne kam arým djwý kubê 5mê tep amānhkrutja jamý. Amýn kāmā kākwa pumün djwýmê tepo Metîndjwýnhmā amikînh jarê. Kum amikînh jarēn arým djwý kokij. Djwý kokjêro dja:n mā kôt ba djwýnh arkum ôro dja. Arkum ôro dja: nhyam ar mā memā ôro mrā. ²⁰Memā ôro mrā: nhyam kam me kunī kukrēn arým ajne. Nhyam kam ar arým aüm karwānhô mrā. O mrān arým kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arým 'ā akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ā kâtām ne dja. ²¹Be, me my kute krēn 'ā akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremē me prîre'ā akre kêt. Be, me kunī ne me arým ô kwý krēn mex ne arým ajne.

Ngô'ā tēm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²²Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Aj mã, kàkam nhỹ. Dja gar ikukãm akàx nhikjêmã rê. Ba 'ỳr me ano gê me mã mỗ, ane. Nhyr ar arỹm kàkam nox ne mỗ. ²³Nhyr arỹm me krãptĩ'ỳr tẽn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metĩndjwỹnhmã kabẽn kadjy krãnh'ã tẽn wabi. Nhyr kam arỹm akamãt nhyr ate krãnhkam nhỹ. ²⁴Nhyr ar kàkam mỗrja arỹm imõti nhipõkri mỗ. Mỗ: nhyr kók ar kutã àbêr tỹx. Àbêr tỹx nhyr ngõ arỹm ar'ã kà japĩno mỗ.

²⁵Apino mỗ: nhyr arỹm òkrẽn'ãnh kà. Òkrẽn'ãnh kàr pydji nhyr Jeju arỹm tu ngõ rax'ã arkõt tẽ. ²⁶Ngõ'ã arkõt tẽ nhyr kõt ba djwỹnh ar arỹm omũ. Ngõ'ã tẽmkõt omũn arỹm madjã kretin abenmã kum,

—Ota amrẽ me karõ'õ gwaj bakõt mỗ, anen arỹm umaje amra.

²⁷Nhyr kam arkum,

—E kum, ba ne ba wãm ar akõt tẽ. On ar akĩnh ne ar atĩn prãm kêt, ane.

²⁸Nhyr Pedru kum,

—Djãm mrãmri gakumrẽx? Ga atẽmkumrẽx jabej amiwỳr ijwỳ ba wãm akudjwa ngõ'ã awỳr tẽ, ane.

²⁹Nhyr kum, “Amrẽ iwỳr tẽ”, ane.

Nhyr Pedru arỹm Jeju'ỳr tẽmmã ngõkam ruw ne arỹm ngõ'ã tẽ. ³⁰Ngõ'ã tẽn arỹm ngõ pumũ. Kók djàbêr tỹx kute ngõ djàkà tỹxkõt omũn arỹm tĩn prãm. Tĩn prãm ne arỹm àr tẽ. Ngõmã àr tẽn arỹm amran kum, “Bẽnjadjwỳr djwỹnh, gop ipytã”, ane.

³¹Nhyr Jeju on pa 'amỳn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mỳkam ne ga amim, “Djãm mrãmri ne Jeju kute ngõ ja mar”, anen amim imar rerekre?

³²Nãm ã kum ane nhyr ar arỹm kà'ỳr bõx. Ne kam arỹm wabi. Wabi nhyr kók djàbêr on amikrãtan anhikrẽ ne. ³³Amikrãta nhyr kàkam ar ỳrja arỹm parbê kõnkrão nhỹn rax ma:ro nhỹ. Ne arỹm kum,

—Mrãmri abê Metĩndjwỹnh Krakumrẽx, ane.

³⁴Ne kam ar arỹm akàx nhikjêmã rên kam arỹm kà dji. Ar pykabê Djene'ã kà dji. ³⁵Nhyr kam me arỹm Jeju nokre pumũn amũ memã arẽ. Nhyr kam me arỹm bu'ã pyka kunĩkõt me'ỳr me ano nhyr me me'ỳr mỗ. Me'ỳr mỗn memã arẽ nhyr me arỹm kuman Jeju'ỳr me punu kunĩo bõx. ³⁶Nhyr me arỹm kum,

—Ba me akã japkrebit kupên arỹm imex ne, ane. Ne me kunĩ kute kupênhja arỹm prĩne mex ne.

Tu mỳjja krẽn'ã ujarẽn.

Mak 7.1

15 ¹Nhyr kam mebê pardjêumẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỹnh krĩrãxbê Djeruxarẽ kurũm mỗn Jeju'ỳr bõx. Me ò kwỳ krẽn kadjy ne me aminhikra põnho ba. Me kukãmãkjẽ kukràdjã kõt me we Metĩndjwỹnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra põnho ba. 'A ne me Jejumã kabẽn ne kum,

²—Mỳkam ne akõt ba djwỹnh ar me kukãmãkjẽ kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba? Nãm ar kute aminhikra põnh kêt ne tu aku, ane.

³Nhyr Jeju memã kum,

—Djãm mrãmri Metĩndjwỹnh kukràdjã kõt ne ga me me akukãmãkjẽ kukràdjã jarẽ? Kati. Atemã. Ga me Atemã akukãmãkjẽ kukràdjã ja'ã ano tỹx

ne Metîndjwýnh kukràdjà mar kêt. Ne kam arým kam amikrà ar o aba. ⁴Ba me amâ arê gar ama. Metîndjwýnh ne me bakukâmâremâ 'â karôn memâ kum,

“Me amâ abâmmê anâ jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memâ kum,

“Me'ô arým bâm'â nâr nâ'â, 'Gê Metîndjwýnh o ajkê', anhÿr jabej gê me tu kubî”, ane.

Me kum bâmmê nâ ar abêmâ ne Metîndjwýnh â me bakukâmâremâ ane. ⁵Nhym be, djâm me ga ne ga me amâ abâmmê anâ jabê? Kati. Ga me akukràdjà kôt arík memâ kum, “Me ajô godja anâ nâr abâm mÿjja'â ajwÿr jabej. Ne aje kubê anhô mÿjja nê prâm jabej kum, 'Be, ba te ije amâ ôrmâ. Aje mÿjja 'â ijwÿr ba arým o Metîndjwýnh nhô mÿjja. Kam ba te ije amâ ôrmâ’, ane. Dja ga me â kum anen arým kubê nê nhym kam arým pijâm ne”, ane. ⁶Ga me aje â memâ 'â karôo anhÿrkam arým me nâmê bâmbe ôdjÿ'â memâ adjâpnênho aba. Me kum ar abê kêt'â memâ adjâpnênho aba. Metîndjwýnh te memâ 'â karôn memâ kum,

“Me amâ abâmmê anâ jabên ar kabên ma”, ane.

Nâm te memâ ane ga me arým Metîndjwýnh kabên jao me kukràdjà kajgon kupa'â memâ akukràdjà punu ja jarên arým nâmê bâmbe ôdjÿ'â memâ adjâpnênho aba. ⁷Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Mrâmri ne me bakukâmâre Idjaij me ajâ kabên ne. Nâm Metîndjwýnh kukwakam me ajâ me bakukâmâremâ kum,

⁸“Be, me ja ne me arík 'êx ne ajkwa kajgokam imâ imex jarênho ban ôkre kadjwýnhbê jâm ate ibê krân ba.”

⁹Ne arík imâ irax jarênh kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjâ'â memâ kum, 'Metîndjwýnh kukràdjâ', anhÿro ba.”

Nâm â Idjaij me ajâ ane ga me akamingrânÿre ajêx ne akukràdjà kajgoo Metîndjwýnh kukràdjân memâ arênho aba. Mrâmri ne me ajâ arênhkumrêx. Nâm Jeju â mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰Ne kam amiwÿr me krâptî 'uw ne memâ kum,

—Ê, dja ga me akunî iman ikabên markumrêx. ¹¹Me kute apÿnh mÿjja'â memâ kum, “Ja dja ga âm omû. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhÿro ba. Nhym be, djâm me'ô mÿjja 'ô krê nhym Metîndjwýnh arým kum, “Ja ne ga krê. Arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memâ axwe jarê. Me âkî-nhîkam ne memâ arê. Me ari prô, mjên kupa'â kurê bakam ne memâ arê. Me 'êxnîkam ne memâ arê. Apÿnh axwe 'ôkam ne Metîndjwýnh memâ axwe jarê. Nâm â Jeju memâ ane.

¹²Kam kôt ba djwýnh ar 'ÿr bôx ne Jejumâ kum,

—Ê, mebê pardjêu kute akabên markam arým ngryk ne, ane.

Nhym me'â arkum,

¹³⁻¹⁴—Ga, me no râ ne me amikukâm rît kêtja pumû. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no râ me no râ japrô kute meo ba jabej nhym arým amê kre'ôkam tÿm. Mebê pardjêu ne me kute me urâk. Nâm me 'êx ne memâ, “Ba ne ba ije Metîndjwýnh mar”, anhÿro ba. Nhym be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memâ Metîndjwýnh'â ujarênh ar ba nhym me adjwýnhdjwÿ kute Metîndjwýnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memâ anhÿro bakam dja Ibâm arým memâ o pânÿh ne me biknor tokry djâkam me kumê kute mrâmri

ne me kute 'ê kadjâr ne rûm mênh pyrâk. Kwârîk wânh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

¹⁵Nhym Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mỳjja 'õ krê nhym Metîndjwýnh kum, ‘Ja ne ga krên arým ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne. Mỳj'ã ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm ã Pedru Jejumã ane.

¹⁶Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwý ar aje mỳjja mar kêt rã'ã? ¹⁷Mỳjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykmã arým apôx. ¹⁸Nhym be, me ajkwa kurûm me kabên punu apôxja ne me kute amim mỳjja'ã karô djã kurûm apôx. Kam Metîndjwýnh arým memã axwe jarê. ¹⁹Me kute amim mỳjja'ã karô djâkam amim mỳjja punu'ã karôn arým me kurûm apôx.

Nãm me kute me par'ã amim karô.

Ne kute me prô puro nâr me mjên puroo âkînh ne ro'ã ikwãja'ã amim karô.

Ne prô djwýnh nâr mjên djwýnh kupa'ã kurê'ã amim karô.

Ne kute mỳjjao âkînh'ã amim karô.

Ne memã 'êx'ã amim karô.

Ne kute Metîndjwýnh japry'ã amim karô.

²⁰Me axweja kunî ne me kurûm apôx nhym Metîndjwýnh arým memã axwe jarê. Nhym be, me kute aminhikra pôn timer kêt ne kute ô kwý krên ja ne Metîndjwýnh kute memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhîxkumrêx'ã ujarênh.

Mak 7.24

²¹Ne kam Jeju arým mebê tẽ. Tẽ:n kam krîraxbê Xirumê Xidô bu'ã pyka'yîr bôx. ²²Nhym pykabê Kanaâkam me'õ nire pyka wâkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam ar ban arým Jeju'yîr bôx. Ne kam kâj bê kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, Dawi tâmdjwý, gop amã ikapri. Me karô punu ne ari ikrao bikênho ba, ane.

²³Nhym tu kubê anhikrên itô ne. Nhym kôt ba djwýnh ar 'yîr bôx ne kum,

—Dja ga amû ano gê tẽ. Nãm ari gwaj bakôt âmra tẽ, ane.

²⁴Nhym arkum,

—Djãm me bajtem'yîr ne Metîndjwýnh ijano ba tẽ? Kati. Mebê idjaer'yîr ne ijano ba tẽ. Mebê idjaer ne me kute mrâmri ne mryki'átomti no biknor pyrâk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'yîr ne ijano ba tẽ, ane.

²⁵Nhym kam arým ni bajtemja 'yîr bôx. 'Yîr bôx ne arým parbê kônkrão nhýn ra:x man kum,

—Bênjadjwýr djwýnh gop ikôt o kangôn ikrao mex, ane.

²⁶Nhym ô mebê idjaer'ã me prire jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prire nhô djwý rê nhym ren kam punure, ane. Djãm mrâmri ne djwý'ã ajarê? Kati. Kute meo mex djã'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarê. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Ô mebê idjaer'yîr ne Metîndjwýnh Jeju jano. Kute ô mebê idjaerbit kumrêxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremâ me prîre nhô djwỳ rē nhyr ren kam punure, ane.

²⁷Nhyr nija arỳm amim,

—Ijâ ne rop krare jarē, anen arỳm kum,

—Tukwa, mrāmri Bēnjadjwỳr djwỳnh. Kôt ne ga arē. Nhyr be, godja wānh ò wỳnh nhô pīponh krakri djwỳ jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare kukrē. Kam gop badjwỳ ibē rop krare pyrāk tu imā ikrao mex, ane.

²⁸Nhyr Jeju kum,

—Me'ò nire, ga ne ga tu amim ikamnhix me:xkumrēx. Akabēn kôt ne ba arỳm akrao mex, ane. Nhyr myt tāmka kra arỳm mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹Nhyr kam Jeju arỳm pyka ja kurũm tēn imôtibē Garrēja'yr tēn 'yr bôx. Ne kam arỳm krānh'ā tēn wabin nhỹ. ³⁰Nhyr me krāpti: arỳm 'yr bôx. Nām me 'yr me punuo mōn 'yr meo bôx. Me mrānh kētmē me no rāmē me kabēn kētmē apỹnh me kukrādja punumē apỹnh me punu dja 'ôdjwỳ krāpti:ja ne me 'yr meo mōn meo bôx ne Jeju parbē me adju:w nhyr arỳm meo mex ne. ³¹Jeju meo mex nhyr me krāpti: arỳm me omũ. Me kabēn kēt arỳm kabēn mex. Me apỹnh kukrādja punu arỳm kukrādja mex ne. Me mrānh kēt arỳm mrānh mex ne. Me no rā arỳm rīt mex ne. Nhyr me arỳm me omũn te kute marmā mekam no tyn kumex. Ne kam arỳm mebê idjaero ba djwỳnhmā rax jarē. Metĩndjwỳnhmā rax jarēho kume:x.

³²Nhyr kam arỳm amiwỳr kôt ba djwỳnh ar ku'uw nhyr ar bôx nhyr arkum,

—Imā me krāpti:ja kaprī. Me iro'ā krī'ā arỳm akati amānhkrut ne ikjēkēt apēx. Ne kam arỳm me ò mỳjja kēt. Nok ba ren me kum prāmka ren amũ me ũrkwāmā me ano nhyr ren pry konenh ren me arỳm rerekre nhyr ren tyk dja me kupa, ane.

³³Nhyr kôt ba djwỳnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krāpti:ja kadjy djwỳ kume:x prāmje. Mỳj got gwaj me kadjy nē? ane.

³⁴Nhyr Jeju arkum,

—Mỳj ne ar anhō djwỳ kute? ane. Nhyr ar kum,

—Djwỳ kubê 7. Teppraredjwỳ ngrêre, ane.

³⁵Nhyr kam arỳm me krāptimā 'ā karōn kum,

—Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhyr me kam arỳm nhỹ. ³⁶Nhyr kam arỳm djwỳ kubê 7 jamỳn tepprāre jamỳn o Metĩndjwỳnhmā amikĩnh jarē. Ne kam kōj ne mā kôt ba djwỳnh arkum kungā nhyr ar mā me krāptimā adjuw. ³⁷Nhyr kam me kunĩ kwỳ krēn arỳm ajne. Nhyr kam me arỳm aũm karwān kaxnokaikam kungij. Kungij nhyr arỳm kaxnokai ipubê 7 ne 'ā kātām. ³⁸Be, me my kubê 4.000 ne ò kwỳ krē nhyr me niremē me prîrē'ā akre kēt. ³⁹Nhyr kam arỳm amũ me anon kam k'òkam nhỹ. Ne kam nox ne pykabê Madara'yr mōn 'yr bôx.

Kute kàjkwa kurũm mỳjja'ò nhipēx'ā me kum à'wỳr.

Mat 12.39; Mak 8.11

16

¹Nhyr mebê pardjēumē mebê xadjudjēumē Jeju'yr bôx ne mrāmri kubê Metĩndjwỳnh Krakumrēx jabej kum,

—Goja kàjkwa kurūm mỳjja pumūnh kêt'ō nhipêx bar omūn kôt ama, ane.

²Nhym memā kum,

—Arỳm myt djārmā nhym myt ngjêx djākam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ā abenmā kum, “Dja kryrām kàjkwa mex”, ane. ³Nār, arỳm myt katormā nhym myt apōx djākam kàjkwa kamrêk ne kakrā kumex ga me kam 'ā abenmā kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metīndjwỳnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nār aje kàjkwa punu mar. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumūnh kêt kwỳ nhipêx ne me amā mỳjjao amirīto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omūnh kajgon amim, “Je tō mỳj'ā”? anhyr kajgon mar kêtikumrêx. ⁴Me ga akamingrānyre ne ga me ajaxwen mỳj-jakôt ari Metīndjwỳnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwỳ kute kum prō djwỳnh kīnh ngriren kute mebê prōo àkīnhō baja pumū. Me gadjwỳ ne ga me amā Metīndjwỳnh kīnh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omūnh kadjy ije me amā mỳjja pumūnh kêt nhipêx jabej. Djām kam ije me amā ipêxmā? Kati. Ije me amā ipêx me aje omūnh prām kêtikumrêx. Dja ba ī amijo Metīndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnhbê Djōnaj pyrāk. Dja ga me jabit pumū, ane. Tyk ne akubyn tīn'ā ne ā Jeju memā ane. Ne kam arỳm mebê akêx ne mā tē.

Djwỳ nhigot djā'ā ujarênh.

Mak 8.14

⁵Ne kam ar imōti'ā rên akàx nhikjēmā bōx. Nhym kôt ba djwỳnh ar djwỳo amak kêt katin arỳm Jejumā arē. ⁶Nhym arỳm me kukràdjā kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwỳ nhigot djā djwỳ djōmkam kapīnja pumū. Nhym arỳm djwỳ tỳx me:x ne. Ar gadjwỳ dja gar me kukràdjā man kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukràdjā nār mebê xadjudjêu kukràdjā dja gar aman kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe me:x ne. Ar amijā ano tỳx ne me kukràdjā mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nām ā Jeju nêje ar kukrào ane.

⁷Nhym kam ar ari 'ā aben kukij ne arīk abenmā kum,

—Gwaj baje djwỳ byr kêtgam ne ā gwaj bamā ane, ane.

⁸Nhym Jeju arỳm ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mỳkam ne gar aben kukij ne abenmā kum, “Gwaj baje djwỳ byr kêtgam ne ā gwaj bamā ane”, ane? ⁹Djām ar aje mỳjja mar kêt rā'ā? Mỳj'ā ikabên kute amijakreja djām aje mar kêt rā'ā? Ar akubyn amijo tēn ije djwỳ kubê 5o mebê 5.000o djuw mex'yr amijo bōx. Mỳj ne ar aje djwỳ janhy karwānhkam kaxnokai ipu kute n'ā kàtām ne? ¹⁰Ar akubyn amijo tēn ije djwỳ kubê 7o mebê 4.000o djuw mex'yr amijo bōx. Mỳj ne gar aje djwỳ janhy karwānhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwỳ kume:xo ije meo djuw mexja pumū. Djām arỳm ne gar o ajamak kêt kati? ¹¹Djām djwỳ'ā ne ba ar amā arē? Djām 'ā ne ba ar amā, “Ari amijā ano tỳx. Kwārīk wānh mebê pardjêu kukràdjā, nār mebê xadjudjêu kukràdjā, kute djwỳ nhigot djā pyrāk kwārīk wānh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwỳ'ā ije ar amā ja jarênh kêt. Mỳkam ne gar aje ja mar kêt? Nām ā Jeju arkum ane. ¹²Nhym kam ar arỳm kuma. Kute ar kubê me kukràdjā pyma. Kute ar kubê mebê pardjêumē mebê xadjudjêu kukràdjā pyma. 'Ā ne djwỳ nhigot djā amijakre. Tām ne ar arỳm jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bënjadjwÿrbê kumkati jarênh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³Be, Piripi nhô krîraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me ô krî djàri. 'ÿr ne Jejumê kôt ba djwÿnh ar mō. Ar 'ÿr mōrkôt nhym Jeju arkum,

—Ê, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

¹⁴Nhym ar arÿm kum,

—Nãm me kwÿ ajã, “Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão. Ta ne akubyn tîn ne ar ba”, ane. Nhym me kwÿ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh raxbê Erij”, ane. Nhym me kwÿ ajã, “Me baku-kãmãre Djermi. Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Djermi”, ane. Nhym me kwÿ ajã, “Me bakukãmãrekam Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh ar 'ô.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

¹⁵Nhym ajte arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶Nhym Pedru kum,

—Abê me inhô Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritu. Abê Metîndjwÿnh tîn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷Nhym Jeju Pedrumã kum,

—Ximão, Djônaj kra. Djãm pykakam me'ô ar ba ne amã ijarê ga ima? Kati. Kàjkwakam Ibãm ne amã ijo amirît ga ima. Kam ne ga akî:nhkumrêx ne. ¹⁸Ga ne ga imã, “Abê me inhô Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metîndjwÿnh ajano ga bôx. Ga abê Metîndjwÿnh tîn ne ar baja kra”, ane. Ba amã arê ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kên'ã ne anhidji amijakre. Akabên mex jakôt ne ga arÿm atÿx ne aje kên pyrâk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arÿm amim me utã nhym me arÿm akudjwa tÿx kute kên tÿx pyrâk. Me kute amim imar kunîja dja me tÿ:x nhym arÿm Xatanaj nhô me àpênh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djâkam meo biknormã. ¹⁹Dja ga aje mrãmri ne me'ô kute bën-jadjwÿr nhô kikrekam o kajkep djào ba pyrâk. Me'ô kike'ã kuta nhym me arÿm wadjã nâr kike'ã ijê tÿx ne arÿm mebê aptã nhym me àr kêtukumrêx. Aje me'ôja pyrâk. Dja me amim imar kêt ga arÿm mebê aptã. Nhym kam kàjkwakam Ibãmdjwÿ arÿm akôt amikabên djîn arÿm mebê aptàn amim me utâr kêt ne ar meo ba kêt. Nâr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrà. Kôt ar aba”, ane nhym kàjkwakam Ibãmdjwÿ arÿm akôt amikabên djîn memã kum, “Ajrà. Ikôt ar aba”, anen arÿm amim me utàn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane. ²⁰Ne kam amijã kôt ba djwÿnh arkum karô. Metîndjwÿnh ne arÿm mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bënja-djwÿrbê kumkati mē. 'A ne me kum Kritu jarê. Nãm amijã arkum karôn arkum, —Kwãrîk wãnh me'omã kum, “Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhô Bënja-djwÿrbê kumkati”, anhÿr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹Ne kam ja nhijukri arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Krîraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metîndjwÿnh ijano ba arÿm 'ÿr itemmã. Dja ba kam bôx nhym mebêngêtmê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ijo bikênh kumex nhym me arÿm ibî. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itîn ne, ane.

²²Nhym kam Pedru arÿm ar kubê Jejuo tẽn ar kàxā nêje kum bẽn tÿxmo krax ne kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, gop gê Metîndjwÿnh kum akaprî. Djâm ga dja me abî? Arkati, ane.

²³Nhym Jeju akêx ne Pedrumā kum,

—Arÿm akabên kute Xatanaj kabên pyrāk. Amū imā akre rax ne dja. Aje Metîndjwÿnh bê ijo akêx prām pyrāk. Metîndjwÿnhkôt adjumar kêt. Me kum ikînh kêtja kôt ne ga adjumar djā dji, ane.

²⁴Nhym kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

—Gêdja gar ajō mā ikôt abikamēnh prām jabej kwārîk wānh amidjwÿnh-bit mar kêt. Dja ga amim, “Djâm ba ije amijo ikînhmā? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhō pîte'y mÿn itokry:. Dja ga ijā amijakren aje anhō pîte'y mÿnh măn prabhē amā atokry pyma kêt ne amā ijabê rā'a ne mā ikôt ajkamē. ²⁵Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tām gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djākam tē. Nhym be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhym me kute me bîn jabej me tām gêdja me amiptân ar tîn ne ba rā'a: rā'a ne. ²⁶Ne ren me'ō pykabê mÿjja mexja kunî, nèkrêx kunîja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mā dja kam nê? Kati, nām ren ty nhym ren ō nèkrêxja ren wānh kumex. Nhym mÿj pānh ne ne ren Metîndjwÿnhmā arê nhym ren akubyn o tîn nhym ren kum amijo pānh? Arkati. Dja te kum pānh jarê nhym akubyn o tîn prām kêtumrêx.

²⁷Ba ije amijo inhî ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibām jadjênhmē umaŋ ipyma:n me'ÿr bôx. Kadjy mrānh djwÿnh pyma:mē ro'ā me'ÿr bôx. Ne kam me î pÿnhkôt me kunîmā o pānh ne. Me axwe kôt nār me kute katāt amijo ba kôt memā o pānh ne. ²⁸Ba ar amā arê. Ije amijo inhî ne ar awÿr ibôx. Ibām dja ijā bēnjadwÿr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao ar apytân ar ar ajo iba. Dja gar adjāmja akwÿ atîrni iraxkôt ipumū, ar akadjy ibēnjadwÿr rax ne ipymakôt ipumū. Mrāmri ne ba ikabēnja. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute amijo atemā'ā ujarēnh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

17 ¹Jeju memā ane nhym kam ar'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut apêx. Nhym kam Jeju arÿm Pedrumē Xijagumē Djuão ar aprôn aro tẽn krānh prêkti'ā aro wabin ate ar ro'ā me kàxā dja. ²Ne kam arÿm ar kabem amijo atemā. Ne nokre jadjênh kute myt jadjênh pyrāk. Nhym ō kubekā arÿm aka:n kam adjê:nh. ³Nhym kam me bakukāmārebê Môjdjême Erijmē arÿm arkum amijo amirîr ne. Ar Jejumē abenmā ujarēnhŋ dja nhym ar arÿm ar omî.

⁴Nhym kam Pedru Jejumā kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakînhkumrêx. Amā kînh jabej dja bar ar amā kikre kryre nhipêx. Dja bar amā 'ō nhipêx ne Môjdjêma 'ō nhipêx ne Erijmā 'ō nhipêx, ane.

⁵Nām kum kabēno dja nhym kakrā jadjênh arÿm ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhym ar aêrbê Metîndjwÿnh kakrā kurūm kabên nhym ar kabên ma. Nhym arkum,

—Ikra ne wā. Imā abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Tām wā dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁶Ar kabên ja man arÿm madjà kreti. Madjà kretin tu mÿrbê tÿm ne nô.
⁷Nhym Jeju ar'ÿr bôx ne ar kupên arkum,

—Kàjmã ar dja. Kwärîk wân̄h ar atîn prãm kêt, ane. ⁸Nhym ar kàjmã rît nhym arÿm Jeju pydjibit dja nhym ar omũ. Arÿm ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tèn arÿm amirît kêt ne.

⁹Nhym kam ar arÿm krân̄h prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhym Jeju arÿm arkum 'ã karôn arkum,

—Ar aje ipumũnhja kwärîk wân̄h on me'ômã 'ã adjujarên̄h kêt. Ba ije amijo inh̄ja ityk ne akubyn itĩnkambit dja gar 'ã ajarẽ, ane.

¹⁰Nhym kôt ba djwÿnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

—Mÿkam ne Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrêx dja bôx nhym kam Metĩndjwÿnh ar meo ba”, ane? Mÿkam ne me memã ja jarẽ? ane.

¹¹Nhym Jeju arkum,

—Be, mrãmri, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrêx bôx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kun̄o akêx ne. Meo akêx nhym me arÿm amim maro ba. ¹²Ba ar amã arẽ gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrãk arÿm bôx nhym me kute mar kêt ne arÿm amikĩnhje o bikên̄ho ba. Badjwÿ ije amijo inh̄i dja me ijo bikên̄ho ba ba itokry ne, ane. ¹³Nhym kam kôt ba djwÿnh ar amim,

—Be, ngômã me angjên̄h djwÿnhbê Djuã'o'ã ne ar imã ane, ane.

Me karô punumã àkjêr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴Kam Jeju ar arÿm krân̄h'ã rwÿk tẽ. 'Ã rwÿk tẽ:n arÿm me krãptĩja'ÿr bôx. Nhym kam me'õ 'ÿr bôx ne parbê kõnkrão nhÿn ¹⁵kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, amã ikra kaprĩ. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikên̄h krãptĩ. Nãm mã tyn kuwykam rôrôk ne ngôkam nox. ¹⁶Nã bãm akôt ba djwÿnh ar'ÿr o bôx nhym ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷Nhym kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtukumrêx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtukumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabên ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane. ¹⁸Nhym arÿm 'ÿr o tèn o bôx nhym Jeju arÿm kum akij. Me karô punu kute kra bôktio bajamã akij nhym arÿm kum iren kurũm katon mã tẽ. Nhym arÿm myt tãmkam mex ne.

¹⁹Nhym kam Jeju tèn ate dja nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne kum,

—Mÿkam ne bar te: ije me karô punu kujaekmã o ane? ane.

²⁰Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaek kadja tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx? Kati. Ar aje kadja tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Dja gar tu amim kamnhĩxkumrêx. Be, me kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjôbê motadu 'ydwÿ ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhym be, kati. Motadu 'y arÿm krekam ingrôt ne abatàn̄h ne kam arÿm abatàn̄h ne. Ar gadjwÿ dja gar tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne kam kute arerekre pyrãk nhym arÿm ar amã mÿjja jabatàn̄h nhipêx. Kute mÿjja rũnh kunĩ nhipêx mar. Gar ren kadja tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne ren

krânhjamâ kum, “Krânh, amû ajkamê”, ane nhym ren arÿm amû ajkamê. Djâ ne gar ren te aje mÿjja ‘ôo anhÿrmâ? Kati. Ne gar ren apÿnh mÿjja kadjy tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx nhym ren arÿm ar amâ ipêx ne. Nhym be, kati. Ar aje tu amim kamnhÿxkumrêx kêt. Mrâmri ne ba ar amâ ja jarênh-kumrêx. ²¹Nhym be, me karô punu kute bôktio baja mebê tÿ:x. Me kute Metîndjwÿnhmâ o à'wÿr ne kum amijajburkambit arÿm apôx. Nâm â Jeju arkum ane.

²²Nhym kam ar arÿm pykabê Garrêjakam ar ba. Nhym kam Jeju arkum, —Ba ije amijo inhî dja me'ô ibê amijo akêx ne memâ ikanga. ²³Nhym me kam arÿm ibî. Nhym ijâ akatin akatin akati ba akubyn itîn, ane. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar arÿm kaprîre ne.

Pi'ôk kaprîo atom djwÿnh'â ujarênh.

²⁴Nhym kam ar krîraxbê Kapana'ÿr tèn 'ÿr bôx. Nhym kam pi'ôk kaprîo atom djwÿnh ar ba. Ar kute Metîndjwÿnh nhô kikretio mex kadjy pi'ôk kaprîo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ÿr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djâm ar anhô ujarênh djwÿnh kute Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjy memâ pi'ôk kaprî nhôrmâ? ane.

²⁵Nhym arkum,

—Nâ. Dja ar amâ kungâ, ane. Ne kam kikremâ wadjân Jeju'ÿr bôx ne amikabên mar tôrâm nhym Jeju kumrêx kum,

—Ximão, mÿj ne ga kam mar on? Mÿj xêbê gêdja pykakam me bënjadjwÿr pi'ôk kaprîo atomo ba? Pi'ôk kaprîbê ipôxuo atom nâr pi'ôk kaprîbê kributuo atom. Mÿj xêjabê dja o atom? Djâm ta kra ar kubê dja o atom nâr djâm ô àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶Nhym Pedru kum,

—Ô àpênh kajgobê dja pi'ôk kaprîo atom, ane.

Nhym Jeju kum,

—Mrâmri, ô àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra ar kubê pi'ôk kaprîo atom kêt. ²⁷Bir be, gu babê Metîndjwÿnh kra. Kam Metîndjwÿnh gu babê pi'ôk kaprîo atom kêt. Gê te gu babê pi'ôk kaprî byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwÿnh arkum kungâ. Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjy o atom djwÿnhmâ kungâ. Gwaj ren arkum ôr kêt nhym ren me abenmâ gwaj bajâ kabê:n ne. Aje, imôti'ÿr dja ga tèn 'ÿr bôx. Ne kam kum anhô kadjât mē. Dja tep'ô kumrêx 'â wajêt ga o wabin abyn ajkwa pô. Ajkwakam dja ga ngônphonho pi'ôk kaprî pumû. Tâm dja ga aby gu amikadjy arkum kungâ, ane. Nhym kam arÿm â anen arÿm arkum kungâ.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

18 ¹Nhym kamâ kôt ba djwÿnh 'ôdjwÿ ar 'ÿr bôx ne kukij ne kum, —Kajkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam nhÿnh ar ijô dja bar iraxo aben jakre? ane.

²Nhym amiwÿr me'ô prîre 'uw nhym 'ÿr bôx nhym ar ipôkri kudja. ³Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akâtâm. Amijo angrire kute me prîre pyrâk. Godja gar amirax jabej râ'â djâm kajkwakam

Bĕnjadjwÿr djwÿnh kôt ar abamă? Kati. Kăjkwakam Bĕnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utăr ne ar meo bakam kôt ar aba prăm kĕtkumrĕx. Mrămri ne ba ar amă ja jarĕnhkumrĕx. ⁴Kam me kute amijo ngrire kute me prĭre ja pyrăk tăm ne raxo kute me kunĭ jakrenh. Kăjkwakam Bĕnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utăr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĭ jakrenh. ⁵Nhym kam me kute ikukwakam kum me prĭre kute ja pyrăk kĭnh, kum me'ô kătămja kĭnh ne kam arÿm badjwÿ kum ikĭnh.

⁶Nhym be, me'ô kute me prĭre pyrăk ne ajbir kute amim imar ny nhym kam ren ate me'ôja axwe'ă kum apnĕ nhym ren arÿm kôt axwe nhym kam ren pănĥ me mut'ă kĕnpoti nhô, kute kum axwe'ă âpnĕnh djwÿnhja mut'ă ren kĕn jabatănĥ nhô ne ren ngônĥmă kumĕ, ngô jabatănĥ nhipôkri kumĕ nhym ren ngô kubĭ. Ja ne kăjbĕ tokry. Tokry ngrire. Nhym be kati, dja prĭne Metĭndjwÿnh o ajkĕ nhym tokry ra:x ne. ⁷ÿ, watĭ:re. Pykakam me kute me axwe'ă memă âpnĕnhja dja me tokry ra:x ne. Mrămri dja me axwe'ă memă âpnĕnh ba. Nhym be, kute 'ă memă âpnĕnh djwÿnhja watĭ:re. Dja tokry ra:x ne. Năm ă Jeju arkum ane.

⁸Ga, me kute apÿnh amikukrădjăo âpĕnh jaxwe prămja pumŭ. Ar kute âpĕnh jaxwe krăÿrn kangamă ne Jeju ar kubĕ axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anĥikra nhikjĕo aje mÿjja punu kupĕnh prăm năr ar apar nhikjĕo mÿjja punu'ÿr amrănĥ prăm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krătăn rŭm amibĕ amĕ. Ne ren kam te anĥikra nhikjĕ kĕt năr apar nhikjĕ kĕt ne ren atĭnkam ren akĭnhkumrĕx. Metĭndjwÿnhkôt atĭn ne ar abakam ren akĭ:nhkumrĕx. Ne ren aktă anĥikra răă năr aktă apar răă nhym Metĭndjwÿnh ren kuwykam ar amĕ. Kuwy pôk răă: răăkam ren ar amĕ gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjĕo aje mÿjja punu pumŭnh prăm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rŭm amibĕ amĕ. Ne ren kam te ano nhikjĕ kĕt ne ren atĭnkam ren akĭnhkumrĕx. Metĭndjwÿnhkôt atĭn ne ar abakam ren akĭ:nhkumrĕx. Ne ren aktă ano răă'n ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djăkam kuwykam tĕn ren kam akapĭrkumrĕx, ane. Djăm mrămri ne ar kute aminoo pôx ne aminĥikra krăkăr ne amipar krăkără Jeju arkum 'ă karô? Kati, ar kute âpĕnh jaxwe krăÿrn kangamă ne Jeju 'ă arkum ar kute amibĕ amikukrădjă krăkără arĕ.

Mrykĭ'ătomti biknor'ă ujarĕnh.

Ruk 15.4

¹⁰Ne kam ajte arkum,

—Me'ô kute me prĭre pyrăk djăm ar amă kurĕn aje kum kajgo jarĕnhmă? Kati. Kwărik wănĥ. Mÿkam? Bir, djăm kajgo? Kati. Mÿkam? Bir, kadjy mrănĥ djwÿnh kute me prĭreo djuw mex djwÿnhja ne kute kăjkwakam Ibăm pumŭnh răăkam. Ba ne ba ar amă ja jarĕ.

¹¹Be, ije me axwe pytărmă ne ba tĕ. Kadjy ne ba amijo inhĭ ne me awÿr ruw, ije me axwekam me biknorja pytărmă. ¹²Ar gadjwÿ dja gar adjukapĭ. Godja me'ô nhô mrykĭ'ătomti krăptĭ kubĕ 100 nhym kam pydji kubĕ măt ne biknorja. Mÿj dja me'ôja on? Bir, dja mry krăptĭbĕ 99jamă ire gĕ wănĥ kutĕp kumex, nhym kam krănĥ'ÿr kôt tĕ, pydji biknorjakôt tĕ. ¹³Godja kum kator jabej ne kam arÿm kĭ:nhkumrĕx. Kute pydji biknorjamă katorkam dja kĭ:nhkumrĕx. Ne

mry'ã kàtãmbê 99 biknor kêtjakam dja kînh ngrire. Ba ne ba mrãmri ar amã ja jarênhkumrêx. Be, ije ar amã idjujarênhjakam mỳj dja gar kam ama? ¹⁴ Bir, kàjkwakam Abãm djwỳnhdjwỳ, djãm me'õ prîre kute ãmja pyrãk pydji biknor nhym kam kînh got? Arkati. Kam kînh kêtumrêx. Ukaprîkam kam kînh kêtumrêx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprî. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikênh jabej ne arỳm axwe jabej. Ga dja ga adjukaprîr akumrêx 'ỳr tẽn me kàxã kukjan kum akabên. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arỳm Metîndjwỳnh'ỳr o akêx nhym ajte kôt ba. ¹⁶ Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nàr amãnhkrut 'ỳr aro tẽn. 'Ỳr aro tẽn 'ỳr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabên gê ar amã amijarê gar ama. Gar ajamãnhkrut nàr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar arỳm ama. Amrêbê: Metîndjwỳnh kabên kôt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ amijarênh jabej. Gê ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabên kôt memã arê.

Ar kute kabên mar kôt arê nhym me arỳm kuma. Ar axikôt kabênkam dja me ar kabên man arỳm abenmã kum,

‘Mrãmri me'õja kute amijarênh nhym ar kute kabên kôt arênhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwỳnh me bakukãmãremã ane. Metîndjwỳnh kabên jakôt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'õja'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne ama. ¹⁷ Godja gar gadjwỳ te kukjan kum akabên nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arê. Me kute aben pydjikam memã arê. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metîndjwỳnh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'aja pumũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen arỳm o kute me bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'øk kaprîo atom djwỳnh jaxwe pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebê aptà nhym kàjkwakam Ibãmdjwỳ dja ar akôt amikabên dji. Nàr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kàjkwakam Ibãmdjwỳ dja ar akôt amikabên dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Ba ajte ar amã arê gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum mỳjjao a'uw nàr kum me'õo a'uw ne axikôt 'ã ar akabên dji, kàjkwakam Ibãm dja arỳm ar aman ar akabên kôt ã anen ar amã mỳjja ngã nàr me'õ kaprîmã kînh jadjàn nàr me'õo mex. Ar akabên kôt dja ã ane. ²⁰ Mỳkam? Bir, godja me'õ ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt ikabênkôt bikprõnh jabej badjwỳ dja ba ar ro'ã akuprõ. Kam dja Ibãm ar akabên kôt ã ar amã o ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ ukaprî kêt'ã ujarênh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹ Kam, Pedru Jeju'ỳr bõx ne kum,

—Ije me'ôo ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mÿj dja ba kam ingryk kêt on? Djâm kam ingryk kêt 'ikrân ne kubê 7? Nâr kon? ane.

²²Nhym Jeju kum,

—Kati. Dja ga kam angryk kêt ry typdji. Dja ga kam angryk kêtê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70. Dja ga ã kam angryk kêt ry typdjio ane.

²³Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam dja kum me kaprī. Gwaj badjwÿ ne gwaj ren bamā me kaprī. 'Ā dja ba idjujarēnh jakre gar ama. Pykakam bēnjadjwÿr rax'ô. Nhym ô àpēnh kwÿ. Amrēbê ne bēnjadjwÿr ô àpēnh kwÿmā pi'ôk kaprī ngā nhym ar kum o ba. Nhym jakam arÿm kute akubyn ar kubê ô pi'ôk kaprīo atommā. ²⁴Ne kam kute amikraxmā ne arÿm 'ÿr me àpēnh'ā me omūnh djwÿnh jano. Ô àpēnh ja'ÿr me àpēnh'ā me omūnh djwÿnh jano. Nhym 'ÿr tēn arÿm 'ÿr bôx. Ne kam bēnjadjwÿr'ÿr ô àpēnhjao tēn o bôx. Be, amrēbê ne bēnjadjwÿr ô àpēnh jamā pi'ôk kaprī kumex ngā nhym kum o ba. Pi'ôk kaprī kume:x kubê 10.000 ne kum kungā nhym o ba. Kum ar o ba:n arÿm nhÿnh o akno nhym arÿm pi'ôk kaprī kêt ne.

²⁵Ô me àpēnh'ā me omūnh djwÿnh bēnjadjwÿr'ÿr ô àpēnhjao bôx nhym te kute akubyn ô bēnjadjwÿrmā pi'ôk kaprī nhōrmā. Te o ane nhym arÿm kam ngryk ne. Ngryk ne arÿm ô me àpēnh'ā me omūnh djwÿnhmā kum, “Inhō àpēnh ja ne ibê inhō pi'ôk kaprī kume:x ar o ban nhÿnh o akno. Gu akubyn kubê inhō pi'ôk kaprī byrkumrēx. Dja ga kubê ô mÿjja kunī byn me kâtammā angā gē me kubyn pānh amā pi'ôk kaprī ngā. Nhym ô mÿjja kêt ga ajte me kâtammā ta ī djwÿnh ngā gē memā àpēnh ar ba nhym me pānh arÿm amā pi'ôk kaprī ngā. Ga kam ajte memā prōmē kra ar kungā gē ar memā apē nhym me pānh arÿm amā pi'ôk kaprī ngā. Kam dja ga me kute amā pi'ôk kaprī nhōr kunīo atom ne iwÿr o bôx ne imā angā. Ba kam arÿm akubyn inhō pi'ôk kaprī byrkumrēx. Inhō àpēnhja kute ibê pi'ôk kaprīo biknor pānh dja ba arÿm akubyn amim byrkumrēx”, ane nhym me àpēnh 'ā me omūnh djwÿnh kum, “Gē tô, ba 'ÿr”, ane.

²⁶Nhym ô àpēnhja arÿm ô bēnjadjwÿr kabēn man umaje parbê tÿm ne kōnkrāo nhÿn aminēje kum, “Bēnjadjwÿr, gop adjy amimar tô. Dja ba ī akubyn anhō pi'ôk kaprī pānh amā pi'ôk kaprī kunī ngā”, ane. ²⁷Nhym bēnjadjwÿrja arÿm kum ô àpēnhja kaprī: ne kum, “Aje, jakam dja ga imā o pānh kêt. Arÿm ba maro aknon akam ingryk kêt”, anen arÿm kum ire nhym kato.

²⁸Kute ô bēnjadjwÿrbê pi'ôk kaprī ra:xo biknor ja katon arÿm ro'ā àpēnh'ô jabej. Amrēbê ro'ā ar baja jabej. Bēnjadjwÿr nhō àpēnh ja ne amrēbê ro'ā àpēnh jamā pi'ôk kaprī ngrire kubê 100bit ngā nhym kum kubyn ar o ba. Nām ro'ā àpēnhja jabe:j ne arÿm kum kato. Kum katon arÿm mut 'amÿn ôkreny janēn kum, “Aje imā pi'ôk kaprīo abaja on akubyn imā angā”, ane.

²⁹Nhym ro'ā àpēnhja arÿm umaje parbê tÿm ne kōnkrāo nhÿ. Nhÿn arÿm aminēje amijo a'uw ne kum, “Adjy amimar tô. Dja ba ī amā kunīo pānh”, ane.

³⁰Nhym kute bēnjadjwÿrbê pi'ôk kaprī kumexo biknorja arÿm ro'ā àpēnhkam ngry:k ne. Ne kum kaprī kêt ne kum, “Kati. On dja ga imā kunīo pānh ne”, ane. Ne kam on krākamngōnhmā arē nhym me arÿm kabēnkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djākam ām ne o pānhkambit katormā ne me kubê ijê. Nām ā ro'ā àpēnhjo ane. On kute kum ô pi'ôk kaprī ngrirebito pānh kētkam ā ro'ā àpēnhjao ane.

³¹Nhym kam amũ bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh kwÿ 'òdjwÿ arÿm 'ã omũn kam ar arÿm kam kaprĩ:re ne. Ukaprĩ kĕtkam arÿm kam kaprĩ:re ne. Ne kam bĕnjadjwÿr'ÿr tĕn arÿm prĩne kum 'ã ajarĕ. Ò àpĕnhja kute kubĕ pi'òk kaprĩ kumexo biknorja'ã kum ajarĕ. Ukaprĩ kĕt'ã kum ajarĕ.

³²Nhym kam bĕnjadjwÿr amiwÿr ò àpĕnhja 'uw nhym bõx nhym kum, “Inhõ àpĕnh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhõ pi'òk kaprĩ kumexo aban ibĕ o akno ba amã, ‘Imã o pãnh’, ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arÿm aminĕje imã akabĕn. Ba imã akaprĩn arÿm amã, ‘Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kĕt. Arÿm ba maro aknon akam ingryk kĕt’, ane. Imã akaprĩkam ne ba ã akam ingryk kĕto ane. ³³Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpĕnhja kaprĩo anen kam ren ã angryk kĕto ane. Nhym be, kati. Aro'ã àpĕnh ja amã anhõ pi'òk kaprĩ ngrirebito ba. O ba ga kam anhõ pi'òk kaprĩ jabej kum akabĕn. Nhym kam te kute akubyn amã òrmãn aminĕje amã kabĕn. Djã ne ga ikudjwa amã kaprĩ? Kati. Ga tu kam angryk ne memã kanga nhym me arÿm kubĕ ijĕ.” Nãm ã bĕnjadjwÿr ò àpĕnhjamã ane. ³⁴Ne kam arÿm kam ngrykkumrĕx ne. Bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh kute ro'ã àpĕnhkam ngryk ne kum kaprĩ kĕtja pãnh ò bĕnjadjwÿr arÿm kam ngrykkumrĕx ne. Ne kam arÿm me kamjĕr djwÿnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjĕr nhym on kute o pãnh mex kadjy kum kanga. Nãm ã o ane. ³⁵Ne kam ar gadjwÿ, apÿnh ar anhĩ djãri, godja ar aje me'òo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprĩ. Mrãmri tu amã kaprĩkumrĕx ne axwe maro aknon tu kam angryk kĕt. Godja gar amã kaprĩ kĕt ne kam angryk rã'ã jabej kãjkwakam Ibãmdjwÿ dja kum ar akaprĩ kĕt ar akam ngry:k ne. Ije ar amã pykakam bĕnjadjwÿr'ã idjujarĕnhja kôt dja ar akam ngry:k ne.

Me kute prõ kanga'ã ujarĕnh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kõ k 7.10

19 ¹Jeju arkum ja jarĕnh pan arÿm pykabĕ Garrĕja kurũm katon tĕ. Nãm tĕ:n arÿm ngõbĕ Djodão nhikjĕmã rĕn pykabĕ Djudĕja'ÿr bõx. ²Nhym me krãptĩ: ne me kôt mō. Nhym tĕn bõx ne kam arÿm kam meo mexo dja.

³Nhym kam mebĕ pardjĕu 'ÿr bõx ne kute we kabĕn kajgo jabej kukjĕrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh kukrãdjã kôt me kute mÿjja ngrirekkôt tu prõ kangamã? ane.

⁴⁻⁵Nhym memã kum,

—Adjãkamã ne mÿjja kunĩ nhipĕx djwÿnh mymĕ ni ar ipĕx ne memã kum,

“Kam dja me mÿ prõ kadjy arÿm bãmmĕ nã arkum iren kam arÿm prõbit'ã ngrã ne.

Nhym kam ar ĩ abenã tÿm ne kam kute ĩ typdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhõ pi'òkkam ja pumũnh kĕt? ⁶Djãm ar ĩ amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ĩ typdji pyrãk. Be ga, Metĩndjwÿnh kute abenã ar mĕnhja pumũ. Kwãrik wãnh me'ò abenbĕ aro bikjĕr kĕt. Nãm ã Jeju mebĕ pardjĕumã ane.

⁷Nhym me kum,

—Mÿkam ne me bakukãmãre Mõjdjĕ memã 'ã karõn memã kum,

“Gĕ me prõ'ã pi'òk no'òk ne kam kanga”? ane.

Mÿkam ne Mõjdjĕ ã memã ane? ane.

⁸Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memā prō kanga jarē. Nhyam djām adjà-kamā ne me ā prōo ane? Kati. ⁹Ba dja ba ar amā arē gar ama. Gêdja me'ō prō djwýnh kangan kam atemā akàxbé me'ōmā kabēn ne kam 'ýr mōn kam arým mrāmri krô'ā o prōn arým axwekumrēx. Nhyam be, prōja krô'ā mjênkam-bit nhyam myja kute kangakam axwe kêt. Nhyam kam godja atemā me'ō my jadjwý arým prō kangaja'ýr mōr jabej. 'Ýr mōrkam arým o akīn ajte adjwýnh-djwý axwekumrēx. Nām ā Jeju memā ane.

¹⁰Nhyam kôt ba djwýnh ar kum,

—Djā nām ā me prōkam ane? Nām ren me kum amijā man ren kam kuprýn ar ba, ane.

¹¹Nhyam arkum,

—Be, me kwý kukràdjā kôt ne ajte arēnhja. Me kwý tỳxkam ne me kum amijā ma. Me jabit ne me prō kêt. Nhyam be, me kwý ne me tỳx kêt ne kam kum amijā ma kêt ne arým prō'ýr mō. ¹²Nhyam be, me nā tikkrekam ne me kwý amijo ajkē. Me nire kadjy kukràdjā amijo ajkēn kam kurē kêt ne. Nhyam irāri me me kwýo ajkē nhyam kam me kurē kêt ne. Nhyam me kwý kute kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh'ā nopdji kadjy ta kum amijā ma. Kum amijā man arým kum me nire kīnh kêt ne. Dja gar amā amijā ma kadjy atỳx jabej amā amijā man amā me nire kīnh kêt. Nām ā Jeju arkum ane.

Kum me prīre kīnh'ā ujarēnh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³Nhyam kam me arým 'ýr me prīreo bōx. Kute me'ā ikra jadjwýr ne Metīndjwýnhmā meo à'wýr kadjy ne me Jeju'ýr meo bōx nhyam kôt ba djwýnh ar arým nēje memā bēn tỳx.

¹⁴Nhyam Jeju arkum,

—Kwārīk wānh arek amrē me prīre iwýr mō, ane. Kwārīk wānh mebé adjaptār kêt gē me arek amrē mō. Me kute amijo me prīre pyrāk ne amijo kàtāmjabit gēdja kàjkwakam ibām me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba, ane. ¹⁵Ne kam arým me prīre'ā ikra jadjuw. Ne kam arým mā me kurūm tē.

Me'ō nēkrēx kumex'ā ujarēnh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶Tē: nhyam me'ō 'ýr bōx ne kum,

—Ujarēnh djwýnh, ga ne ga amexkumrēx. Mýj dja ba Metīndjwýnhmā amijo ne gēt kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne? ane.

¹⁷Nhyam kam kum arē. Kute Jejubē Metīndjwýnh Kramā kator kadjy ne Jeju arým kum,

—Mýkam ne ga mýjja mex jabej ikukij? Me'ō pykakam mex kêtumrēx. Metīndjwýnh pydjibit mex. Metīndjwýnh me katāt kute amijo ba'ā memā karōkôt kukràdjāja dja ga aman kôt ar amijo aban kam arým kôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne, ane.

¹⁸Nhyam kum,

—Nhýnh kukràdjājakôt dja ba amijo iba? ane.

Nhyam kum,

“Kwārīk wānh me par kêt.

Kwārīk wānh mebê prôo adjàkīnh kêt.

Kwārīk wānh adjàkīnhī kêt.

Kwārīk wānh ajêx ne me kàmex jarênh kêt.

¹⁹ Amā abāmmē anā jabên ar kabên ma.

Amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga amā amijabêja pyrāk dja ga ā amibu'ā amā me ja jabêo ane", ane.

Metīndjwýnh kute me bakukāmāremā 'ā karōkam kabēnja dja ga aman kôt katāt amijo aba ne kam atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Nām ā Jeju kum ane.

²⁰ Nām me'ōja ajbir abatānh ne. Nhyim Jeju kum ane nhyim kam kum,

—Nā, arým ne ba ja kunī man kôt katāt ar amijo iba. Ibôktikam ne ba kôt katāt amijo iban kam kôt ije katāt ar amijo iba rā'ā. Mýj dja ba ajte nēn kam itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne? ane.

²¹ Nhyim Jeju kum,

—Be, prīne amex kadjy on tēn memā anhō mýjja wā ngān pānh pi'ók kaprī byn me 'uwtī, me ō mýjja kêtjamā angān o meo kīnh ne kam amrē iwýr tēn mā ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kàjkwakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²² Nhyim arým kuman kam akēx ne mā tē. Kaprī:re ne tē. Be, ō nèkrêx ne kume:x. 'Ā maje ne mā kaprī:ren tē.

²³ Nhyim Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Nèkrêx ne kute me kukrā prāmā. Me ō nèkrêx kumex gêdja me te kàjkwa-kam Bēnjadjwýr kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bôxmā. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx. ²⁴ Ba ajte ar amā arē gar ama. Be, ga mry jabatānhbê kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjēxmāja pumū. Me ō nèkrêx rūnhdjwý kute urāk. Nām me te Metīndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bôxmā nhyim nèkrêx utā: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwýnh ar kute ja markam te kute marmā kam no tyn ku'ên arým abenmā kum,

—Je nhyim mýj me'ō gêdja Metīndjwýnh amim me utā? ane.

²⁶ Nhyim Jeju arým ar omūnhō djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytār prāmje. Nhyim be, Metīndjwýnh kute mýjja kunī mar. Kumābit ne amirīt ne. Ta ne kute me utār kôt kute mar, ane.

²⁷ Nhyim kam Pedru kum,

—Ē, arým ne bar inhō mýjja kunīmā inhiren kam mā akôt ajkamē. Mýj dja bar pānh kubyn o aminhō? ane.

²⁸ Nhyim Jeju arkum,

—Ba ar amā arē gar ama. Ar ga ne gar arým mā ikôt ajkamē. Amrē mýjja kunī ny mōrkam dja ba ipyma. Ije amijo inhī dja ba imexo ipyma:n ikrī djā raxkam memā nhý. Ar gadjwý, ikôt ar abaja dja gar apýnh anhi djāri ar abēnjadjwýr rūnh ne akrī djā rūnhbê 12kam memā akrī. Apýnh mebê idjaer ba djāri kubê 12 dja gar memā akrī, memā axwe pānh jarēnhō akrī. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'ō imā àpēnh kadjy arým ō mýjjamā irer jabej nār ōbi-kwamā irer jabej. Ō kikre nār kamy nār kanikwýnh nār bām nār nā nār prō nār kra nār ō pykamā irer jabej. Godja arým ō mýjja ja'ōmā irer jabej ba dja ba kum o pānh ra:x ne pānh kum ō mýjjao akrenh mex ne kum kungā ne pānh kum ōbikwao akrenh mex ne kum kungā. Kum ō mýjjamē ōbikwamē

krăptî: kubê 100 ngă. Nhyam kam arÿm Metîndjwÿnh kôt tîn ne ar ba răă: răă ne. ³⁰Nhyam be, jakam me rûnho kutewaja djâm me kute memă wa răămă? Kati. Me ja krăptî gêdja me kajgo mex ne me katê tē. Nhyam be, jakam me kajgo mex ne me katēn tēmja krăptî gêdja me pânĥ rûnho kutewa. Năm ă Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Pidjôkôkam me âpênĥ'ă ujarênĥ.

20 ¹Ne kam ajte arkum, —Kăjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utăr ne ar meo bakam dja memă o pânĥ. 'Ă dja ba ô pidjôkô djwÿnh jakren 'ă ajarê gar ama. Ô pidjôkô djwÿnh ne kry:răm aminhûrkwă kurûm kato. Ne tē:n me abej. Kute ô pidjôkôkam kum âpênĥ kadjy me abej. ²Ne kam ar ja'ÿr bôx ne arkum, "Dja ba ar adjâpênĥ pânĥ apÿnh ar anĥî djări ar amă pi'ôk kaprî pÿnh ne kungă", ane. Nhyam ar kum, "Mrămri", ane. Nhyam arÿm amû ô pidjôkômă ar ano nhyam ar arÿm 'ÿr tē. 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne kam arÿm âpênĥ 'amÿ.

³Nhyam kam arÿm kăjmă myt nhÿrbê 9 ora nhyam ô pidjôkô djwÿnh ajte kato. Katon arÿm amû me kute mÿjja nhôr djâbê mekadukam tēn bôx. Nhyam ar ja âpênĥ kêt ne dja nhyam arÿm ar omû. ⁴Ne ar'ÿr bôx ne arkum, "Ē, ar gadjwÿ inhô pidjôkôkam tēn apê. Dja gar apê ba arÿm ar amă o pânĥ katăt", ane. ⁵Nhyam ar arÿm kabên kôt amû 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne kam âpênĥ 'amÿ.

Nhyam kam mēdjikkam ajte katon tēn ajte tām ne âpênĥ'ÿr me kwÿ 'ôdjwÿ jano. Ne kam myt nhîbôbê 3 orakam ajte katon tēn ajte tām ne âpênĥ'ÿr me kwÿ 'ôdjwÿ jano. ⁶Nhyam kam arÿm amykry mexbê 5 ora nhyam ajte katon tē. Nhyam ar ja âpênĥ kêt ne dja nhyam arkum, "Mÿkam ne gar adjâpênĥ kêt nhyam arÿm ar ajă amykry"? ane.

⁷Nhyam ar kum, "Bir, me'ô kute ar imă idjâpênĥ jarênĥ kêtĥam", ane.

Nhyam arkum, "Ar gadjwÿ dja gar tēn inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katăt ar amă adjâpênĥo pânĥ", ane. Nhyam ar arÿm 'ÿr tē.

⁸Nhyam kam arÿm para nhyam ô pidjôkô djwÿnh amiwÿr me âpênĥ'ă me omûnh djwÿnh 'uw nhyam arÿm bôx. Nhyam kum, "Inhô âpênĥ kunîmă akabên gê ar bôx ga arkum âpênĥo pânĥ. Dja ga ar kute âpênĥ'ÿr ar katê môrjamă o pânĥ kumrêx. Ne ar kunîmă o pânĥo tē: nhyam ar kumrêx âpênĥ'ÿr bôxja dja ga arkum o pânĥ ne o pânĥo ino re", ane. Nhyam me âpênĥ'ă me omûnh djwÿnh kum, "Gê tô. Ba akabênkôt memă o pânĥ." Năm ă ô bēnjadjwÿrmă ane. Ô pidjôkô djwÿnhmă anen arÿm amiwÿr ô âpênĥ 'uw. Ar ku'uw nhyam ar arÿm 'ÿr bôxo dja.

⁹Kam ar ja kumrêx 'ÿr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam âpênĥ'ÿr môrja kumrêx 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyam arÿm apÿnh ar î djări pi'ôk kaprî pÿnh ne arkum kungă. ¹⁰Nhyam amû ar jadjwÿ aben totokmă 'ÿr bôx. 'ÿr bôxo dja: nhyam arÿm arkum o pânĥo tē. Arkum o pânĥo tē: nhyam kam ar kumrêx âpênĥ djâ'ÿr bôxja arÿm 'ÿr bôx. Ar ja ne ar amim, "Jakam dja ar imă kăjmă pânĥ kamê", ane. Ar 'ÿr bôx nhyam kam arÿm pi'ôk kaprî tām ne arkum kungă. Pi'ôk kaprî pÿnhbit ne arkum kungă. Nhyam apÿnh ar î djări pi'ôk kaprî pÿnhbit jamÿ. ¹¹Amÿn arÿm ô pidjôkô djwÿnh'ă kabên kumex ne arê. ¹²Ne kam kum, "Ē, amykrykam ar kute ar ikatê âpênĥ'ÿr bôxwă âpênĥ ngrire ne 'ă ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjâpênĥ 'ÿry ne. Djă ne ga katăt ar imă o pânĥ ne? Kati. Ga ren ar imă kăjmă pânĥ kamên ren ar imă

pi'òk kaprî rax ne ar imă angă. Ne ren ar wămă ngrire ne angă. Ga arÿm aro ar ipyrăk ne arÿm arkum pi'òk kaprî pÿnh ne arkum angă", ane.

¹³Nhym arÿm ar 'ômă kum, "Akmere, djă ne ba amă ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryrăm ne ba amă, 'Pi'òk kaprî pÿnh dja ba adjăpênh pânĥ amă kungă', ane. Ga kam imă, 'Mrămri, dja ga ă imă ôro ane', anen arÿm adjăpênh'ÿr mō. ¹⁴Kam dja ga on akrănmă anhō pi'òk kaprî jamÿn o tē. Mrămri ne pidjôkô'ÿr ar kute akatên bōxja ije arkum o pânho kute apyrăk. Mrămri ije amă ôr kôt ije arkum pÿnh ne ôrkumrêx. ¹⁵Inhō ne pi'òk kaprî djwÿnh. Ba dja ba amim me'ă karō kôt memă kungă. Djăm kam ijaxwe? Kati. Imă ar ja kaprîkam ga ren akînh ne. Nhym be, kati. Angryk. Me'ō nhō mÿjja pro prămje angryk ne. Kwărik wănh." Năm ă ô pidjôkô djwÿnh ane. Tăm ne ja. Be, dja ă Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utăr ar meo bakam memă o pânho ane, ane. Jeju ă kôt ba djwÿnh arkum ane. ¹⁶Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katē tēmja djăm me katē tēm ră'ămă? Kati. Me ja dja me î rûnho kutewa. Nhym be, me rûnho kutewaja gêdja me pânĥ kajgo mex ne me katē tē. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ne amiwÿr me krăptî 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utăr. Năm ă Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ă ujarênh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷Ne kam ajte prykôt mō. Kôt ba djwÿnhbê 12 ne aro mō. Krîraxbê Djeru-xarê'ÿr ar àbir tē nhym arÿm me kăxă aro tēn arkum,

¹⁸—Ē, ota gwaj arÿm Djeruxarê'ÿr badjăbirn babôxmă. Nhym kam ba ije amijo inhî dja me apÿnh me rûnhmă ikanga. Dja me me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr arkum ikangan Môjdjê kukrădjă mar djwÿnh-mădjwÿ ikanga. Kam dja me ikă mex jarên ijă abenmă kum, "Axwekumrêx. Gê me pânĥ tu bînkumrêx", ane. ¹⁹Ne kam me bajtemmă ikanga nhym me arÿm ijă bēno ajkên mry kă punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arÿm pîte'y'ă inhō ba arÿm ty. Nhym kam ijă akatin akatin akati ba kam akubyn itîn ne. Năm ă Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰Nhym kam Djebedêu prō Jeju'ÿr kra aro tē. Ne kam 'ÿr aro bōx ne parbê kônkrăo nhÿn kum rax jarê. Kute mÿjja'ă 'wÿrmă ne 'ÿr bōx.

²¹Nhym kum, "Mÿj nă"? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abēnjadjwÿr ne aje amim me utăr ne aje meo abakam gê ikra amănhkrutja ar rax ne anĥikô'ă memă nhÿ. Gê ja adjubôk'ănh nhÿ nhym ja adjuge'ănh nhÿ, ane.

²²Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ē, nă găm arîk amim 'ă karôn imă arê. Ba ar amă arê gar ama. Dja ba ngônĥkră kam kangô jao ikô. Djăm ar aje ipyrăk ne kangô jao akômmă? Dja me ngômă ijadjă. Djăm ar aje ipyrăk nhym ngômă me kute ar ajadjărmă? Năm ă arkum ane. Bir, mÿj'ă ne kangô jao kôm ne ngômă adjărja

jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhyr ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij. Nhyr ar Jejumã kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyràk, ane.

²³Nhyr Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikô nhyr me ngômã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhyrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'ô ar utâr, ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

²⁴Nhyr kôt ba djwÿnh ar kubê 10 arÿm ar kabên man arÿm arkum àkrê. Ar arÿm kamy amãnhkrutja, Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ²⁵Nhyr Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me Bënjadjwÿr ne me àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rûnh ar meo bao ane. Gar arÿm ama. ²⁶Djãm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhyr kêtukum-rêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ²⁷Ga kam ar ajô aben kadjy abënjadjwÿr rax prãm jabej gêdja tu amijo kâtàm ne tu ar amã àpênh kajgo ba. ²⁸Ba ije amijo inhÿ djãm me imã àpênh kadjy ne ba amrê tê? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhyr be kati. Me krãptÿ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjapênh ja kadjy ne ba amrê tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rît.

²⁹Nhyr kam ar krîraxbê Djeriko kurûm kator tê nhyr me krãptÿ: arÿm arkôt mô. ³⁰Nhyr ar no rã amãnhkrutja pry japkre'ã nhÿ. Nhyr me abenmã kum, “Jeju ne tê”, anhyro kumex nhyr ar arÿm kuman kam kum amijo akij,

—Ê, amã ar ikapri, Bënjadjwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ 'ô, ane.

³¹Nhyr me krãptÿ môrja arkum bën tÿx ne arkum,

—E kum ar anhykrê, ane. Nhyr kam ar tu kum àkjêro bën kum,

—Ê, gop amã ar ikapri, Bënjadjwÿr djwÿnh. Dawi tãmdjwÿ 'ô, ane.

³²Nhyr Jeju ar kabên man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhyr ar 'ÿr bôx. Nhyr arÿm arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³Nhyr ar kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, bar on irît, ane.

³⁴Nhyr Jeju arÿm kum ar kaprîn ar no kupê. Nhyr ar no kupênhmê ro'ã ar rît ne arÿm kôt tê.

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

21 ¹⁻²Nhyr Jejumê ar prykôt mô:n kam krîraxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjê. Ar krÿ ngrire ja'ÿr bôx nhyr arÿm kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katât krîwãmã tê. Nhyr ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krîwã pumû, djumêtuwã pumû. Kraremê dja gar omû. Nhyr me kute mrywã pÿ maktã krã djê nhyr amê ãmwã dja gar 'ãpre bôn amrê amêo tê. ³Godja me'ô 'ã ar amã kabên jabej gar kum, “Bënjadjwÿr 'ã tēm

prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano", ane. Nhyam kam dja on ar amã, "Ajrã, 'ÿr o tẽn." Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarênh djwÿnh me bakukãmã-remã 'ã ajarê. Jeju djumêtu'ã tẽn'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. ⁵Ne memã kum,

"Dja ga Xijãokam me jamã kum",

Krîraxbê Djeruxarê'ã ne memã Xijão jarê. Nãm memã kum,

"Dja ga Xijãokam me jamã kum,

'Ota me anhô Bẽnjadjwÿr rax me awÿr bôxmã. Nãm kabôt katin mry jabatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krî kra'ã ne nhÿn me awÿr bôx', ane.

Dja ga ã Xijãokam me jamã ane."

Nãm ã ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhyam me arÿm aben djô'ã abenmã arênhô mō. Arênhô mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm Jeju arÿm me bakamingrãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krîja'ÿr kôt ba djwÿnh janorja'ÿr o bôx. Ujarênh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarênh kôt ne mry'ã krîja'ÿr arÿm ar ano.

⁶Nhyam kam ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Jeju kute arkum 'ã karô kôt ar 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne kam mrymê krare 'ãpre bô. ⁷Ne kam akubyn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm aminhō kubêkã krākào pôx ne o amê mry nhibũm'ã kum aty. Nhyam arÿm krare'ã nhÿn arÿm tẽn. ⁸Nhyam kam me krãptî: aminhō kubêkã krākào pôx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mō. 'Ã tẽn kadjy kum pry'ã kum atyo mō. Nhyam me kwÿ pi'ô nhikên arÿm kukãm pry'ã kum atyo mō. Me ta kukràdjã kôt ne me ã Bẽnjadjwÿr rax kukãm pryô ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mō. ⁹Nhyam me krãptî: kukãm mō, o ãkjêr mō nhyam ajte me krãptî: kôt o ãkjêr mō. Nãm me o ãkjêr mōn kãj bẽ abenmã kum, Metîndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhô Bẽnjadjwÿr rax. Bẽnjadjwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. ãm mexkumrêx. Kam me ikî:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metîndjwÿnh o kînh rax. Metîndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bôx. Gê me kãjkwakam-djwÿ Metîndjwÿnhmã mextire jarênhô kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo ãkjêro mōro ane.

¹⁰Nhyam kam arÿm Djeruxarêmã wadjã. Nhyam kam krîraxkam me kunî te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'ô ne bôx? Mÿj me'ô ne bôx? anhÿro kumex.

¹¹Nhyam me krãptî: memã kum,

—Jeju ne bôx. Metîndjwÿnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarênh ba. Pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjarekam ne Jeju abatãnh djã. Nãm ã me krãptî memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹²Nhyam kam Jeju Metîndjwÿnh nhô kikretimã tẽn wadjã. Nhyam me kute memã mÿjja nhôr djwÿnh kam kumex. Nhyam me kute memã mÿjjao pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyam arÿm bôm me rênho tẽn. Nhyam me kute me ô pi'ôk kaprî pãnh memã kikreti nhô pi'ôk kaprî nhôr kadjy ne me kumex nhyam mebê pîponho àpanho tẽn. Nhyam me kute tut nhôr djwÿnhdjwÿ kumex nhyam mebê krî djã nhikô rênho tẽn. ¹³Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukâmâre Metîndjwÿnh kabên'ă pi'ôk no'ôk ne. Kamă ne Metîndjwÿnh ta memă kum,

“Inhō kikreti ja'ă dja me abenmă kum,

'Me kute Metîndjwÿnhmă kabên kadjy ne ô kikreti wă', ane.

Dja me ă inhō kikreti'ă abenmă ane.”

Năm ă Metîndjwÿnh pi'ôkkam ane. Nhyr be, me ga ne ga me kam aje me ăkînhio aben pydji dja. Năm ă Jeju memă ane. ¹⁴Nhyr kam Metîndjwÿnh nhō kikretikam me no râmê me mrânh punu 'ÿr bôxo kumex nhyr arÿm meo mex. ¹⁵Nhyr kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnja-djwÿrmê Môjdjê kukrădjă mar djwÿnhmê ne me Jeju djăpēnh me:xkum-rēxja pumūn ajte me prîre pumū. Me prîre ne me kikretikam kăj bē o akij ne kum,

—Jejubê me inhō bēnjadjwÿr rax. Bēnjadjwÿr raxbê Dawi tămdjwÿ. Ăm mexkumrēx. Kam me ikînhkumrēx. Gê on me ipytă, ane. Nhyr me me omūn me kuman arÿm ngryk ne.

¹⁶Ngryk ne arÿm Jejumă kum,

—Djăm aje me prîre kabēnja mar kêt? ane.

Nhyr memă kum,

—Nă, arÿm ba kuma. Ba ar amă arê gar ama. Me bakukâmâre ne amrêbê: Metîndjwÿnhmă me prîre ja'ă ajarê. Me kum,

“Me prîremê me karêremê ne ga memă me kabên mexmă 'ă karō nhyr me arÿm amă mextire jarēnh mexkumrēx.”

Năm ă me bakukâmâre Metîndjwÿnhmă ane. Nhyr me arÿm kuman amū aben djô'ă abenmă arēnhô mô: Arēnhô môr tămtă arÿm iwÿr o bôx. Tūmrâm me bakamîngrănyrekam me prîre arÿm imă amikînh jarēnhô kumex. Me bakukâmâre kute Metîndjwÿnhmă me prîre ja'ă ujarēnh kôt ne me prîre arÿm imă amikînh jarê. Năm ă Jeju memă ane.

¹⁷Năm memă anen kam arÿm memă kăx ne krîrax kurūm katon tē. Ne tē:n arÿm krî ngrirebê Betanha'ÿr bôx. Ne kam arÿm kam ngôr.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrēxmă 'ă ujarēnh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸Nhyr 'ă akati nhyr ajte akubyn krîraxbê Djeruxarēmă tē. Năm 'ÿr tē:n kam arÿm kum prām. ¹⁹Ne arÿm prykôt pidjôbê pigêre pumūn 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej. 'Ôbit ne kumex. Ne kam kum,

—Gê ajte adjô'ô jêt kêtumrēx, ane. Nhyr arÿm tēmbê ngră.

²⁰Nhyr kam kôt ba djwÿnh ar arÿm omūn kam no tyn abenmă kum,

—Je, mă ne bario nhyr myt tămkam ngră? ane. ²¹Nhyr Jeju arkum,

—Ba ar amă arê gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metîndjwÿnh kamnhîx-kumrēx. Kwărik wănh anhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Kon, birăm dja ipêx, kon, anhÿr kêt. Gar ren tu amim kamnhîxkum-rēx ne ren arÿm ă pidjôbê pigêremă ane nhyr ren arÿm ă ngrào ane. Djăm jabit? Kati, gar ren krănhwămă kum, “On amikaban ngô jabatănh mûjakam mōn tÿm”, ane. Nhyr ren arÿm akabēn kôt mrāmri ă amijo ane. ²²Dja gar mÿjjao Metîndjwÿnhmă a'uw ne tu kadjy amim kamnhîxkumrēx nhyr arÿm ar akabēn kôt ă ar amă mÿjjao ane. Mrāmri ne ba ar amă ja jarēnhkumrēx. Năm ă Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arÿm Metîndjwÿnh nhô kikreti'ÿr bôx ne kum wadjà. Ne kam arÿm kam memã Metîndjwÿnh kukràdjà'ã ujarêho dja. Nhym me rûnh arÿm 'ÿr bôx. Me kadj Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebêngêtmê 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne amûja'ã kute kikreti kurûm me anorja jabej kukij ne kum, —Mÿj me'ô kabênkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amã me'ã karô ga kam amû ô'ã bôm ar me rênho aba? ane.

²⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ô kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê. ²⁵ Djuão kute ngômã me angjênhja djãm me kabên kôt ne arík ar ngômã me angjêho ba? Nàr djãm Metîndjwÿnh kabênkôt? Imã arê, ane.

Nhym kam me abenkam kangar abenmã kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metîndjwÿnh kabênkôt”, ane nhym kam gwaj bamã kabên 'ô jarên gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

²⁶ Nàr dja gwaj kum, “Me kabênkôt ne tu arík ar ngômã me angjêho ba”, ane nhym kam me krãptî ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kînh ne ne o Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhym me arÿm o ngryk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'ô kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja me ije mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'ô kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'ô kra amãnhkrut'ã ujarênh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, mÿj ne ga me me'ô krakam ama? Me'ô kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewa'ÿr tèn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhō pidjôkôkam apê”, ane.

²⁹ Nhym kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tē. Arÿm amimaro tē:n arÿm amim ngryk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjôkô'ÿr tē”, ane. Ne arÿm 'ÿr tē.

³⁰ Nhym kam bãm kutapu'ÿr tèn àpênh'ÿr ano. Nhym kum, “Djünwã, dja ba arÿm akabên kôt 'ÿr tē”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'ÿr tēm kêt. Be, tãm ne ja. ³¹ Ba me amã arê. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tē? Nãm ã Jeju me rûnhmã ane.

Kutewa kute bãmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arÿm amima. Amiman kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nhym be, kutapu kute bãmã 'êx ne Jeju kute me rûnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rûnh pyrãk. Me kute Metîndjwÿnh kôt kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rûnh kukij ne memã kum,

—Nhýnhja ne bām kabēn man kōt amijo tē?

Nhym me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhym memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Djām me arūnhja dja ga me akumrēx kàjkwa-kam Bēnjadjwýr djwýnh kōt dja nhym me ajo ba? Kati. Pykakam me bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kapriō atom djwýnhmē me nire kuprýmē, me aje memā axwe jarēnhja dja me kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kōt dja nhym arým ar meo ba. Ga me kam arým wānh dja. ³²Mýkam? Bir, Djuão ne me awýr bōx. Kute katāt me amā pry jakre kadjy me awýr bōx. Kōt ga me Metīndjwýnhmā amex kadjy me awýr bōx. Ga me kam amim Djuão mar kēt. Nhym be, pykakam me bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kapriō atom djwýnhmē me nire kuprýmē ne me tu amim Djuão markumrēx. Ga me kam arým me omū. Ne te me omū. Me ga ne ga me wānh ajaxwemā anhirer ne amim mar kēt. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx. Nām ā Jeju me rūnhmā ane.

³³Ne kam ajte memā atemā mýjja'ā ujarēnh jakreo tēn memā kum,

—Ē, jadjwý dja ga me ama. Me'ō ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjō kumex ne kadjy bu'ā kēno kōkayr kum o ipōk ne. Ne kam pidjō janēnh djāmā kren ipēx. Ne pidjō pumūnh djwýnh ku'ē djā'ā par prēkti nhipex. Ne kam me kwýmā kum,

—Gora me imā o djuw mex. Gora gê abatānh ne ô ga amim kwýo atom ne imā mūm kwýo atom. Nām ā me rūnhmā ane. Mebé idjaer'ā ne Jeju pidjō jakren me rūnh'ā pidjōo djuw mex djwýnh jakren Metīndjwýnh'ā ô pidjōkō djwýnh jakren kam arek memā 'ā ujarēnhō djan memā kum,

—Ô pidjōkō djwýnh ā memā anen kam atemā pyka 'ōmā tē. Ne kam kam wānh ar ba. ³⁴Nhym arým pidjōja tuk ne kumex. Nhym kam ô pidjōkō djwýnhja arým 'ā mytyrwý jakren kam 'ýr ô àpēnh kwý jano. Ar kute memā arēnh nhym me kute kum pidjō kwýo atom ne kute arkōt anor kadjy ne 'ýr ar ano. ³⁵Nhym kam ar 'ýr tēn bōx nhym kam me kute pidjōo djuw mexja ate ar 'ōja kaprēprē:k ne ar'ōnh bīn ar 'ō kēno titik. ³⁶Nhym kam ajte memā ô àpēnh krāptī jano nhym me ajte ā aro ane. ³⁷Nhym kam tekrekam me'ýr kra jano. Nām amim, “Godja ikra me'ýr bōx nhym me arým mar jabej”, ane. Ne arým me'ýr kra jano nhym me'ýr bōx.

³⁸Nhym o djuw mex djwýnh arým kra pumūn abenmā kum, “Be, kra ne wā. Gwaj on kubī. Tāmja dja bām kum mýjja kunī ngā, ô nēkrēx kunī kanga. Gwaj on tāmja bīn kam amim ô nēkrēx, ô mýjja, ô pidjōja kunīo aminhō”, ane. ³⁹Ne kam arým o tým. O tým ne pidjōkō kurūm bōm kumēn arým kubī. Tām ne ja, ane. Me rūnh'ā ne Jeju pidjō pumūnh djwýnh jakre. Me kute mrāmri ne me rūnh pyrāk. Ne kam ajte memā kum,

⁴⁰—Mýj gēdja ô pidjōkō djwýnhja bōx ne ajmā pidjō pumūnh djwýnh on? Nām Jeju ā me rūnhmā ane.

⁴¹Nhym me kum,

—Bir, dja prīne me axwejao ajkēn me imex ne kam ô pidjōkōja atemā me ja'ōmā kungā nhym me arým pidjō tukkam arým kum pidjō nhōrkumrēx, ane.

⁴²Nhym kam Jeju ajte memā me kukāmāre kabēn jarēn memā kum,

—Amrēbē: ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kabēn jarēn memā kum,

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwýnhja kute kikremā armā te omūn kam bōm kumē.

Kën ja ne arÿm kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bēnjadjwÿr djwÿnh ta ne ā këno ane gu me omÿ nhyim kam gu bamā mexkumrēx.”

Nām ā me bakukāmāre memā anen arÿm 'ā pi'òk no'òk ne. Djām me aje omÿnh ne mar kêt? Nām Jeju ā me rÿnhmā ane. Nām amijā kën jakre. Ne me rÿnh'ā kikreo ām djwÿnh jakre. Me rÿnh kute mrāmri ne kikreo ām djwÿnh pyrāk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ā ne Jeju me rÿnhmā ja jarē.

⁴³Ne kam ajte memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Metīndjwÿnh bit kute amim me apytār ne ar me ajo bamā. Nhyim be, kati. Dja me akangan me apānh amim me bajtem pytār meo ba. Nhyim me kam arÿm kute pidjō djō mex pyrāk ne imā mexkumrēx ne axwe kêt. Nām Jeju ā me rÿnhmā ane. ⁴⁴Ne kam ajte memā kum,

—Ē, kën ja gēdja ga me ajō 'ā tÿm ne prīne 'ā amikrakrak ne. Nhyim be, ta gēdja me ajō nhiby tÿm ne prīne angān prīne pyka mē ajo amrā, ane.

⁴⁵Jeju memā ja jarē. Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnja-djwÿrmē mebē pardjēumā ja jarē nhyim me arÿm kuman amim,

—Be, me bajā ne pidjōo djuw mex djwÿnhmē kikreo ām djwÿnh jakren me bamā 'ā ajarē, ane. ⁴⁶Ne kam me bit kute o tÿmmā te 'ā amijakre. Me krāptī ne me Jeju'ā amim,

—Be, Metīndjwÿnh kukwakam memā 'ā ujarēnh ba, ane. Nhyim kam me me umaje te 'ā amijakre.

Bēnjadjwÿr rax kute abenā ar mēnh.

Ruk 14.16

22 ¹Nhyim kam Jeju ajte apÿnh kukrādja djāri'ā memā mÿjja jakren memā 'ā ajarēn memā kum,

²—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utār ne ar meo ba'ā dja ba bēnjadjwÿr rax'ō jakren 'ā ajarē gar ama. Be, bēnjadjwÿr rax arÿm kute kra'ā prō mēnhmā. Amrēbē ne kadjy memā arē. ³Ne kam arÿm kute amrēbē memā arēnhja'ÿr ō àpēnh ar ano. Kute abenā ar mēnh djā'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhyim ar me'ÿr bōx ne memā arē. Nhyim me arÿm arkum,

—Kati, 'ÿr ar imōr prām kêt, ane. Nhyim kam ar akubyn bēnjadjwÿr'ÿr bōx ne arÿm kum arē.

⁴Nhyim kam ō àpēnh 'ōdjwÿ arkum,

—Dja gar amrēbē ije memā arēnhjamā ikabēn jarēn memā kum, “Ē, arÿm ne ba me akadjy inhō jadjuw nhyim kumex. Inhō mrytimē abatānh nyre twÿmtijamē ne me arÿm kupa. Arÿm ne ba mÿjja kunio mex. Dja ga me amrē abenā ar mēnh djā'ÿr mō”, ane. Dja gar 'ā memā ane. Nām ā bēnjadjwÿr arkum ane. Nhyim ar arÿm me'ÿr tēn kôt memā arē.

⁵Nhyim me ate krā. Me kwÿ ja ne me ō purmā mō nhyim me kwÿ ja ō nēkrēx'ÿr mō. ⁶Nhyim me kwÿ ja ne me arÿm aro rōrōk ne aro ajkēn arÿm ar kupa. ⁷Nhyim kam bēnjadjwÿr rax arÿm arēnh man arÿm ngryk ne. Ne kam arÿm ō krākam-ngōnh krāptimā 'ā karōn me'ÿr me ano. Nhyim me arÿm kabēnkôt me'ÿr mōn arÿm me'ÿr bōx. Me'ÿr bōx ne arÿm me kupan mebē kriraxmā adjā nhyim arÿm xēr.

⁸Nhyim kam ajte bēnjadjwÿrja ō àpēnh arkum,

—Ije abenā ar mēnh kadjy ne ba arÿm prīne mÿjjao mex nhyim nō. Nhyim be, ije memā arēnhja ne me kadjy mex kêt. ⁹Jakam dja gar apÿnh pry bikjēr

djâri kôt tèn ar aje me omünh kunī memā akrà gê me amrê mō gwaj baro'ā banhō kwỳ krê gwaj bakīnh kati, ane. ¹⁰Kam, ô âpênh ar arỳm apýnh pry djâri kôt tèn arỳm kute me omünh kunĩo atomo tẽ. Me mex nàr me punu kunĩo atomo tẽ:n meo bôx. Nhyr me kam prĩne abenã ar mênh djâkam kikre kre jaê.

¹¹Nhyr me arỳm bẽnjadjwỳr rax wadjàn me omünho tẽ. Nhyr wánh me'ô dja. Kute abenã me rênh'ỳr me ngjêx kadjy me ô kubêkà jadjàr kêt ne dja. ¹²Nhyr arỳm omün kum,

—Akmere, nã gãm abenã me rênh'ỳr me ngjêx kadjy me ô kubêkà jadjàr kêt ne wadjà. Mỳj ne ga nên wadjà? ane. Nhyr arỳm te kute aminêje kum kabên'ô jarênhmã.

¹³Nhyr me arỳm bẽnjadjwỳr rax ô âpênhmã kum,

—Dja gar inỳx 'âpren te 'âpren amũ o tèn bôm amê. Wánh ne me akamàt kô tykkam amim ngryk ne mỳro kumex ne tokry djaje amijanênho kumex. Me ikô'ã dja gar amê, ane. Nhyr me ã me'ôo ane. Tãm ne ja.

¹⁴Be, Metĩndjwỳnh ne amiwỳr me krãptĩ 'uw. Nhyr be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utàr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'ôk kaprĩ nhôr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹⁵Nhyr me mebê pardjêu arỳm mã tèn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

—Mỳj gêdja gwaj Jejumã arê nhyr arỳm gwaj bamã bẽnjadjwỳr'ã kabên punu'ô jarê? Dja bẽnjadjwỳr'ã kabên punu jabej nhyr me arỳm kum axwe jarê, ane. ¹⁶Nãm me aben man kam arỳm 'ỳr ô me ja kwỳ jano. Erodji nhô me ja kwỳ ne me adjwỳnhdjwỳ 'ỳr me ano. Nhyr me 'ỳr bôx ne kum,

—Ujarênh djwỳnh, bar arỳm ama. Ga ne ga akabên katàtkumrêx ne Metĩndjwỳnh kabên kôt me kute amijo ba'ã memã adjujarênh katàtkumrêx. Amã me rũnh pyma kêt. Me rũnhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pyrâk. ¹⁷Ba me akukja ga me imã arê. Me rũnh kunĩ nhô bẽnjadjwỳr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwỳnh kukràdjà kôt ne gu me baje bẽnjadjwỳr Xedjamã pi'ôk kaprĩ nhôrmã? Nàr kon? Goja on me imã arê, ane.

¹⁸Nhyr Jeju arỳm me axwe kôt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metĩndjwỳnh kabên kupa'ã ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bẽnjadjwỳr raxbê Xedjabê pi'ôk kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arỳm memã ikurê-tuw. Nã gãm me ajêx ne aje Metĩndjwỳnh mar. ¹⁹Amrê imã pi'ôk kaprĩo tẽ, me aje kum ôrja o tẽ ba me amã omũ, ane. Nhyr me arỳm 'ỳr ngônphonho pi'ôk kaprĩ pydjio tèn kum kungã. ²⁰Nhyr memã kum,

—Mỳj me'ô ne 'ã karôja? Ne mỳj me'ô ne 'ã idji jêtja?

²¹Nhyr me kum,

—E kum be Xedja karô, ane.

Nhyr memã kum,

—Bir be, ô pi'ôk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhyr be, Metĩndjwỳnh nhô mỳjjabit dja ga me Metĩndjwỳnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhyr me arỳm kabên ma.

²²Ne arÿm te kute mÿjja'ô jarênhmâ kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kàx ne mã tẽ.

Me tyk akubyn tîn mÿr jabej me Jejumâ kabên.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³Nhym kam myt tãmkam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arík memâ kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtkumrêx, anhÿr ar o ba. Nãm me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

²⁴—Ujarênh djwÿnh, me bakukâmäre Môjdjê ne amrêbê: me bamâ,

“Godja me'ô prô'ÿr môn kra kêt rã'ã tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djâkam ikwâja'ô 'ÿr mô. Ne kum kra djin kukrij nhym abatânh ne.

Me kute 'ã abenmâ kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukâmäre Môjdjê me bamâ ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ã Jejumâ ane. ²⁵Ne kôt arík kum,

—Be, ar my aben djâkam ikwâbê 7. Ne kam kutewa prô'ÿr mô. Ne kam kra kêt rã'ã ty. Nhym prôja arÿm 'uwtí. Nhym kam atâri kamyreja 'ÿr mô. Ne kam ã ane, kra kêt rã'ã ty. ²⁶Nhym aben totokmâ ar kubê 7 kuní kudjwa ã anen 'ÿr ban kra kêt rã'ã ty. ²⁷Nhym kam ar prôjadjwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amã arê. ²⁸Ar kubê 7 ne ar aben totokmâ kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kuní akubyn tîn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mô? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumâ ane. Me kute o àpanh nhym binhikrênh kadjy nàrànm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁹Nhym Jeju arÿm memâ kum,

—Me aje Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ók mar kêt ne me aje Metîndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arík Metîndjwÿnh kupa'ã memâ 'ã adjuja-rênh aba. ³⁰Be, me tyk ne akubyn tînkam djâm me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tînkam dja me abenwÿr ba prãm kêtkumrêx. Kam dja me kute Metîndjwÿnh kadjy mrânh djwÿnh pyrâk. ³¹Be, mrâmri me tyk akubyn tînkumrêx. Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukâmäremã kabên jarênh. Me tyk akubyn tîn'ã kute kabên jarênh nhym me kute 'ã pi'ók no'ók djâm me aje amim arênh kêt? ³²Nãm me bakukâmäremã kum,

“Ibê Abraômê Idjakmê Djako ar ô Metîndjwÿnh”, ane.

Bir be, ar tyk tûmja Metîndjwÿnhmâ tîn ne ar ba nîj pumû. Djâm Metîndjwÿnhbê me tyk nhô Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ne me tîn nhô Metîndjwÿnh. Me tyk kuní ne me kum tîn. Kam ne ba me amã,

—Metîndjwÿnh ne kubê me tîn nhô Metîndjwÿnh. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumâ ane. ³³Nhym me krâptî: kuman te kute mÿjja'ô jarênhmâ kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjâ jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴Jeju mebê xadjudjêumâ ane nhym me amijã maje arÿm anhikrê. Amijã maje anhikrê nhym mebê pardjêu arÿm arênh man arÿm akuprô. ³⁵Me'ôbê

ne Môjdjê kukràdjà mar djwýnh. Tām ne Jeju'ýr bôx ne kute amak mex jabej kabimā. Kute Môjdjê kukràdjà jabej kukjêrmā. Jeju kute kukràdjà kupa'ā arēnh kadjy nārām ne kum kabēn ne kum,

³⁶—Ujarēnh djwýnh, Môjdjê kute Metīndjwýnh kukwakam kabēn kukràdjà jarēnh, kute kam me kute katāt amijo ba'ā memā karōja nhýnh kabēnja ne mexo kute kunī jakrenh? ane.

³⁷Nhym Jeju kum,

—Be, nām memā kum,

“Me anhō Bēnjadjwýr djwýnh, me Atīndjwýnh dja ga me amā kīnh, amā abēo katāt me kunī, mýjja kunī jakre.

Djām ajakwaobit amā Metīndjwýnh jabēmā? Kati. Ajamak, akadjwýnhbê, akukràdjà kunīo dja ga me amā abê.”, ane.

³⁸Be, tām ne ja. Metīndjwýnh kabēn mexo kute kabēn kunī jakrenh ne ja.

³⁹Ne kam atāri Môjdjê ajte 'ō kute urāk memā arēn memā kum,

“Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabēo ane”, ane.

⁴⁰Be, ba arým amā Môjdjê kabēn kukràdjà ja jarēn ajte amā ja jarē. Dja ga amē kabēn ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrāmri tu arým Metīndjwýnh kabēn kukràdjà kunīkôt ar amijo aba mexkumrēx. Môjdjê kute Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnhjamē kukwakam memā 'ā ujarēnh djwýnh 'ōdjwý kute kabēn jarēnhjamē ne ga arým kunīkôt ar amijo aba mexkumrēx. Nām ā Jeju kum ane.

Kritubê mýj me'ō tām djwý jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹Mebê pardjêu kute abeno bikprōnhri Jeju amijabej me kukij ne memā kum,

⁴²—Mýj ne ga me Kritukam ama? ane. Metīndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ā Bēnjadjwýrbê kumkati mē. Kumā ne me Kritu jarē. Nām Jeju amijā memā kum,

—Mýj ne ga me Kritukam ama? Mýj me'ō tām djwýbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukāmāre Dawi tām djwý. Bēnjadjwýr raxbê Dawi tām djwý, ane.

⁴³⁻⁴⁴Nhym kam Jeju ta kubê Bēnjadjwýr Kritu'ā memā kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhō Bēnjadjwýr. Mýj ne arým kubê Dawi tām djwýn ajte ō Bēnjadjwýr kadjy nē? ane. Ne kam Jeju memā me bakukāmāre Dawi kabēn jarēn memā kum,

—Be ga, me bakukāmāre Dawi ta kute memā 'ā ujarēnhja pumū. Metīndjwýnh Karō kukwakam kute memā Kritu'ā ujarēnhja pumū. Nām memā kum,

“Inhō Bēnjadjwýrmā ne Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ne kum,

‘Amrē idjubôk'ānh nhý, Abēnjadjwýr raxkam idjubôk'ānh nhý.

Ikam ama ba amrē awýr akurê djwýnho mō ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nām ā Metīndjwýnh inhō Bēnjadjwýrmā ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abēnjadjwýr rax”, anhýrja pumū. ⁴⁵Mýkam ne me Dawi tām djwý kajgo jarē? Djā nām o tām djwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute

o ò Bēnjadjwyr rax. Nām ā Jeju mebê pardjêumā ane. ⁴⁶Nhym me'ò te kute kutā kabēn'ò jarēnhmā te amijo ane. Kabēn mex pymaje me kute ajte mỳjja 'ò jabej kukjêr kêtukumrêx.

Watîrebê 7'ā ujarēnh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

23 ¹Nhym kam Jeju me krāptî:mê kôt ba djwýnhmā kum, ²—Be, Môjdjê kukràdjā mar djwýnhmē mebê pardjêumē ne me Môjdjê pānh ar amā Metīndjwýnh kukràdjā jarēnho krī. ³Kam dja me Metīndjwýnh kabēn kôt ar amā kabēn jarē gar prīne me kabēn kunī man kôt ar amijo aba. Nhym be, me ta ne me arīk ar ba. Nām me ajkwakambit ar amā Metīndjwýnh kabēn jarēn kam ta kute amikabēn mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arīk ar ba. Kwārīk wānh mekôt ar amijo aba kêt. ⁴Nām me ajte kabēn kajgoobit ar memā we Metīndjwýnh kabēn jarēnho ba. Djām Metīndjwýnh kabēn? Kati, me ta kabēno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Je mỳj dja ba me nē”? ane. Me kute ā meo anhyrkam ne kute mrāmri ne me kute me kadjybit jēnh rūnh atom ne me mut'ā anhôr ne kam kute memā tur kêtukumrêx ja pyrāk. Nām ā Jeju memā ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵—Me kute memā amibēn nhym me kute memā mex jarēnh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukràdjā'ā pi'òk no'òk kwý ne me 'ā ikôn amikrāmē amipamā aktā 'āpre. Ne 'ā ikô poti:reo ane. Mỳj kadjy? Bir, me kute memā amibēn kadjy. Dja we me me omūn memā mex jarē. Ja kadjy ne me 'ā ikô poti:reo anen amikrāmē amipamā aktā 'āpre. Ne kam ajte 'ā kubēkà jabu djā ā abjēo ane. Mỳj kadjy? Bir, me kute memā amibēn kadjy. Dja we me me omūn memā mex jarē. Ja kadjy ne me 'ā kubēkà jabu djā jabjēn 'ā ar ba. ⁶Me krāptî nhikô'ā me ò kwý krēnkam ne me me rūnh krī djākam krī prām-kumrêx. Kute memā amibēn kadjy me rūnh krī djākam krī prām-kumrêx. Ne mebê idjaer bikprōnh djākam ne me memā wan krī prām-kumrêx. ⁷Ne ajte me krāptî bikarēr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memā amibēn nhym me kute memā rūnh jarēnh ne kute memā kum, “Ujarēnh djwýnh, djām ga? djām ga”? anhyrja. Ja ne me kum kīnhkumrêx.

⁸Nhym be, ar ga me kute ar amā, “Ujarēnh djwýnh”, anhyrmā djām ar amā ja kīnhmā? Kati. Mỳkam? Bir, atemā ar anhō ujarēnh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit. ⁹Ne kam djām ar aje pykakam me'ò raxmā, “Djūnwā”, anhyrmā? Kati. Mỳkam? Bir, ar Abām pydjii. Kājkwakam ar Abām djwýnh pydjii. ¹⁰Djām me kute ar amā, “Bēnjadjwyr”, anhyrmā? Djām ar amā ja kīnhmā? Kati. Mỳkam? Bir, ar anhō Bēnjadjwyr pydjii. Metīndjwýnh ne arým 'ā me ò Bēnjadjwýrbē kumkati mē. Kubē ne Kritu.

¹¹Ar ajō abenkam araxo kutewa prām jabej gēdja amijo kajgon tu ar amā àpēnh ar ba. ¹²Mỳkam? Bir, me kute amijo rūnh prāmja gēdja ī kajgo mex ne. Nhym be, me kute amijo kajgo mex ne akrānmā kute amijo baja gēdja Metīndjwýnh arým pānh meo rūnh ne. Nām ā Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukràdjā mar djwýnhmē mebê pardjêumā kum,

¹³—Be, me abē Môjdjê kukràdjā mar djwýnhmē me abē pardjêumē ne ga me amijo ajēx ne ar amijo Metīndjwýnh mar mexo aba. Ý, watîre. Dja ga me ī

me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Bir, me aje mebê adjaptâr-kam. Me bit kute kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kôt âm ne kôt ar amijo ba prâm ga me kupa'â memâ arê. Ne Bênjadjwÿr djwÿnh nêje aje memâ atemâ kukràdjâ jarênhô aban arÿm o mebê utà. Ga me kam ga Metîndjwÿnh mar kêt ne ajte me jadjwÿbê aptâ.

¹⁴Be, me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watî:re, dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Nâ gâm me me 'uwtî krâo apan mebê mÿjja kunîo akî ne kam ajajkwaobit Metîndjwÿnhmâ akabên rûnh ne, ne kum akabên 'ijabjêo aku'ê. Bir, nâ gâm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwÿnh me kurâm me amâ pân h rax jarên prîne me kurâm me ajo ajkê.

¹⁵Be, me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Bir ga, me aje arik memâ kum, “Ba me Metîndjwÿnh'ÿr meo akêx gê me amim maro ba”, anhÿrja pumû. Djâm mrâmri ne ga me akabên? Kati, me aje amiwÿr me'ô pydjio akêx kadjy ngômê pykakôt aba 'ijabjê:. Nhym arÿm me awÿr amijo akêx ga me kam arÿm amikôt axwe 'â mên h mex ne. Amikôt axwe 'â mên h mex nhym arÿm axweo me ajakren h mex ne. Nhym arÿm me akôt biknor prâmkumrêx. Djâm Metîndjwÿnh'ÿr ne ga me meo akêx nhym me amim kuma got? Kati. Nâm â Jeju Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê mebê pardjêumâ ane.

¹⁶Ne kam ajte memâ kum,

—Ý, watî:re. Dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Me aje mrâmri ne me no râ kute arik meo ba pyrâk. Mÿkam? Bir, me aje arik memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâm â Jeju memâ ane. Bir, Môjdjê kukràdjâ kôt ne mebê idjaer memâ amikabên jarên ajte memâ kum,

—Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê, anen ajte kôt memâ Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê. Mÿj kadjy ne kôt memâ Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê? Bir, kute kabên maro âmjâ kute mar pydjî kadjy ne me Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê. Gêdja amikabên jarênhja 'êx ne kam Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarên kam arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw. Amikurêtuw nhym Metîndjwÿnh arÿm kute maro âmjao ngrykmâ. Nâm me â Môjdjê kukràdjâ kôt memâ amikabên jarênhô ane. Nâm Jeju Môjdjê kukràdjâ jarênh djwÿnh arkum,

—Me aje mrâmri ne me no râ kute arik meo ba pyrâk. Mÿkam? Bir, me aje arik memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâ gâm me memâ kum, “Dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô kikretîja ma’, ane. Gêdja ga me memâ ajêx prâm jabej ne Metîndjwÿnh nhô kikretibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwÿnh me'ô kute akabên maro âmjao ngryk kêt ne me ajo bikên h kêt.

Nhym be, dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô kikretikam kên karÿrja ma’, ane. Aje kên karÿr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memâ amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhÿrkumrêx. Dja ga memâ ajêx ne kam kên karÿr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw” ane. Me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh ne ga me arik â memâ kukràdjâ jarênh punuo ane. ¹⁷Me no râ ne me kute amikukâm rît kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me urâk ne amijo

ajêx ne memă, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh mar mex”, anhÿr ar o aba. Nhyim be, kati. Me aje mar kêt ne te memă Metîndjwÿnh’ă adjujarênh ar aba nhym me adjwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Be, me amăbit ne kên karÿr kute mexo kikreti jakrenh. Djăm mrămri? Kati. Kikreti ne kute mexo kên karÿr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kên karÿr mex. Metîndjwÿnhmă mex. Năm Jeju ă Môjdjê kukràdjă mar djwÿnhmă ane.

¹⁸ Ne ajte memă kum,

—Ga me arîk memă kum, “Dja ga me memă amikabên jarên memă kum, ‘Nă băm amă ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô ngônho kija ma’, ane. Gêdja ga me amă memă ajêx prăm jabej ne Metîndjwÿnh nhô ngônho kibit jarê ne kam o amikurê’uk kêt. Dja Metîndjwÿnh me’ô kute akabên maro âmjaio ngyrk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhyim be, dja ga me memă amikabên jarên memă kum, ‘Nă băm amă ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô ngônho kikam mry nôrja ma’, ane. Aje mry nôr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memă amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhÿrkumrêx. Dja ga memă ajêx ne kam mry nôr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmă amikurêtuw”, ane. Me abê Môjdjê kukràdjă mar djwÿnh ne ga me arîk ă memă kukràdjă jarênh punuo ane. ¹⁹ Me aje me no ră pyrăk. Djăm mrămri mry kute mexo Metîndjwÿnh nhô ki jakrenh? Kati. Ô ki ne kute mexo mry jakrenh. Ô kikam me kute mry jadjwÿrkambit ne kum mex, Metîndjwÿnhmă mex. Năm Jeju ă memă ane.

²⁰ Ne kam ajte memă kum,

—Kam, me kute memă amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metîndjwÿnh nhô ki jarênhkam djăm kute ô kibit jarênh? Kati. Năm me kute ô ki jarênh ne ajte kute kam mÿjja kunî ikwădjwÿ jarênh. ²¹ Ne ajtekam me kute memă amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metîndjwÿnh nhô kikreti jarênhkam djăm kute kikretibit jarênh? Kati. Năm me kute kikreti jarênh ne ajte kute Metîndjwÿnh kam ÿr jarênh. ²² Ne ajtekam, me kute memă amikabên jarênh ne kôt ajte kute kăjkwa jarênh. Djăm kute kăjkwabit jarênh? Kati. Năm kute kăjkwa jarênh ne ajte kute Metîndjwÿnh nhô krî djă rax jarênh ne ajte kute ‘ă krî djwÿnhbê Metîndjwÿnh jarênh. Kam, dja me memă kabên pÿnh ne arên kôt amijo anhÿrkumrêx. Năm ă Jeju memă ane.

²³ Ne kam ajte memă kum,

—Be, me abê Môjdjê kukràdjă mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me î me biknor tokry djăkam tu amôrkmrêx. Mÿkam? Bir, me aje Metîndjwÿnhmă mÿjja kakritbit nhôr ne kam mÿjjabê kumkatija aje kum ôr kêtkmrêxkam. Nă găm me mÿjja kakrit, ômrô djănh djă, pi’ômê ômrô djănh djă ‘ôdjwÿmê Metîndjwÿnhmă ikjê rên kum kryre ne angă. Ne kam kukràdjă kôt ar amijo aba kêt ne katăt meo aba kêtkmrêx ne amă me kaprî kêtkmrêx ne amim Metîndjwÿnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne ôrja ne mrămri tu mexkmrêx. Mÿkam ne ga me kum mÿjjabê kumkatijadjwÿ kum ôr kêt ne? Mÿkam ne ga me amă Metîndjwÿnh jabên katăt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmăn ate mÿjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amă arê ga me ama. Dja me anhô ômrôkam pure’ô tÿm ga me pure ngrîrê’ă ano tÿ:x ne kaban mÿm amê. Nhyim be, mry jabatânhbê kameru ja ne anhô ômrôkam dja, ga me ate akrăn tu ro’ă krê. Be, mÿj’ă ne ba amă ikabên

ja jarê? Bir, mÿjja kryre ne ga me'ã ano tÿ:x ne ma:ro aba. Nhyr be, mÿjja bê kumkati, mÿjja kabênkumrêx ne ga me aje mar kêt. Metîndjwÿnh kabên kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrân ajaxwe rax rã'ã. 'Ã ne ba me amã, "Ga me pure ngrirê'ãbit ano tÿx ne kaban mÿm amên tu kameru raxja ômrômê ro'ã krê", ane. Kam ne ga me aje meo ba djwÿnh no rã pyrãk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵—Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me ï me biknor tokry djãkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngônhrãmê ngôn puror nhîbûmbit pônê ne kre pônê kêt nhyr krekam mÿjja kakràtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katât amijo abao ane. Nhyr kam me me akrãkãbit pumû nhyr kam kute me amex pyrãk. Nhyr be kati, me akadjwÿnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwÿnhbê ne me amã me ô nêkrêx prãm ne 'ã angyrê ne aje mebê mÿjjao adjãkînh'ã aje amim karô rã'ã. Kam ne ga me akadjwÿnhbê apunu rã'ãja. ²⁶Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyrãk. Dja ga me akadjwÿnhbê kumrêx wãnê ajaxwemã anhire. Ne kam arÿm mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngôn puror, kremê ibûm pônê nhyr prîne mex pyrãk.

²⁷Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me ï me biknor tokry djãkam amôrkumrêx. Mÿkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kîkre krãkã jaka pyrãk. Krãkãkambit ne kute memã mextî:re pyrãk. Nhyr be, kadjwÿnhbê ne mÿjja punu:re. Kadjwÿnhbê me tyk 'imê mÿjja punu kunî. ²⁸Ga me aje urãk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyrãk. Nhyr be, kati. Metîndjwÿnh ne me akadjwÿnhbê me aje mÿjja marja kunî kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹—Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me ï me biknor tokry djãkam amôrkumrêx. Mÿkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh arÿm ty nhyr me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tûmjamã kîkren me katât kute amijo ba tûm nhô pyka krã kunhêro aba. ³⁰Ne kam arîk memã kum, "Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhyr kêtumrêx ne. Ne ren Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh par kêtumrêx ne." Nã gãm me ã memã ane. ³¹Me aje ã memã anhyrkam arÿm amikôt amijarê. Me abê me par djwÿnh tãmdjwÿ, Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh kanê tãmdjwÿ. Arÿm ne ga me amikôt amijarê. ³²Metîndjwÿnh ne me anhingêtkam ngyrê. Aje, me rã'ã ne me anhingêt kôt ã ajaxweo anen ar badjwÿ ar ipa. Ar badjwÿ ar ipa gê Metîndjwÿnh on me akam ngyrê me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³—Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djãbê me aje amipytãr prãm kêtumrêx. ³⁴Kam arÿm ije me awÿr me anormã. Ije me awÿr

ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awýr me no mex janormã. Ije ajte me awýr me kukràdjã mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa, píte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprôn timer djàkam mry kã punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikên timer kadji me abej mô, apýnh krîrax djãri kôt me abej mô. ³⁵Me akukãmãremê nã gãm me me katãt kute amijo ba kunî paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrô kapîn o tẽ. Nhymer Metîndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ababatãnhmã pãnh jarẽ. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bino kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarij, Berakij kute irja'ýr bôx ne kam Metîndjwýnh nhô kikretimê ô ngôn timer ki kaêxkam^a kubî.

³⁶Ê, ba me amã arẽ. Metîndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me aka-mingrãnymã arým pãnh jarẽ. Me ga dja Metîndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁷Ne kam krîraxmã kum,

—Djeruxarẽ, Djeruxarẽ, mýkam ne akra kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãm ne? Mýkam ne me kêno me titik ne me kupa, Metîndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprôn timer ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne ôkrên'ãnh kute araonoreo bikprôn timer pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije me ajo anhyrmã ga me amã ikînh kêt. ³⁸Ê, jakam me amôr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nô. ³⁹Ê, ba me amã arẽ ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêtumrêx ne. Ipumũnh kêt rãã: nhymer inhô akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ê, ota arým Metîndjwýnh kabênkôt tãmja bôxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arým me awýr bôx. Nãm ã Jeju memã ane.

Akubyn bôx kukãm mýjja apôx'ã ujarênh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

24 ¹Ne kam Metîndjwýnh nhô kikreti kurũm kato. Nhymer kôt ba djwýnh 'ýr bôx. Ar kute kikretikam apýnh kum kikre jakre kadji 'ýr bôx. ²Ne kam ar arým kum akre nhymer Jeju arkum,

—Ar mýjja kunî pumũnh timer dja. Ê, ba ar amã katãt arẽ. Be, dja ã me kurê djwýnh prîne kikreti ngrã. Dja me kênen aben nhîby ikwã kunî nhikô rê. Nhymer kam kênnô aben nhîby nôr kêtumrêx, ane.

³Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêrê'ã wabi nhymer arým ate nhý. Nhymer kam kôt ba djwýnh 'ýr bôx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhýnh amex 'ôkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bôx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bôx nhymer mýjja kunî arým pyka kôt amingrã nhym me kunî arým pykakam ar ba'ã aminhinomã amimê. Mýj gêdja kukãm apôx? Dja bar omũn kam kôt ô akatimã ikaton ô akati ma.

⁴Nhymer kam Jeju arkum apýnh mýjja kukãm apôxmã arkum 'ã ajarênen arkum,

—Ar amijã ano týx gê me'ô ar amã êx ne ar anoo biknor ne Metîndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. ⁵Be, me krãptî dja ã aben totokmã me'ýr bôx ne arým amijo êx ne amijã imê. Amijã imên arým memã kum, “Me anhô Bênjadjwýrbê

kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tÿn bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krăptî noo aknon Metîndjwÿnhbê meo akêx.

⁶Be, kam dja gar me kute abenwÿr prôt man amybÿm me kute abenwÿr prôt jarênh ma. Kwârîk wănh kam ar atîn prăm kêt. Ba ne ba kukăm ar amă 'ă ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me â o anhÿro tē. Kraxje kute inomă mēnh kêt, kute 'ÿr o tēm rā'ă, ane. ⁷Nă, apÿnh me ba djări gêdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyim apÿnh bēnjadjwÿr rûnh nhô âpēnhja abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Nhyim prămdjwÿ me kwÿ nhimex. Apÿnh pyka djări gêdja kam pyka tertē:t ne. ⁸Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra âja pumû. Adjÿm. Dja kra â:n kam arÿm â ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mō:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Năm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹—Dja me tokry: nhyim kam me arÿm memă ar akanga. Me kute ar ajo bikēnhô ba kadjy ar akanga. Nhyim me arÿm ar apa. Apÿnh me bajtem ba djă kunîkôt dja me kum ar akurê. Ikôt ar abikamēnhkam dja me kum ar akurê. ¹⁰Kam dja me krăptî ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwÿnhmă aben kangan kum aben kurê. ¹¹Me krăptî dja me ta amijo 'êx ne amijă Metîndjwÿnh kabēn jarênh djwÿnh rē. Amijă kurēn memă kum, “Metîndjwÿnh kukwakam ne ba ar amă arê”, anhÿro ba. Dja me â amijo 'êxo anen arÿm me krăptî noo aknon Metîndjwÿnhbê meo akêx. ¹²Me krăptî kum Metîndjwÿnh kînhja dja me arÿm kum kînh apêx. Pyka kunîkôt me krăptî axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arÿm kum kînh apêx.

¹³Nhyim be, dja mÿjja kunî kute amingrănh nhô akati bôx. Me kunî kute aminhinomă amimēnh nhô akati bôx. Nhyim kam me 'ă ukanga kêt ne kum kînh tÿx rā'ăja dja Metîndjwÿnh arÿm me ută. ¹⁴Mÿjja kute amingrănh kêttri dja me apÿnh pyka kunîkôt memă arê. Bēnjadjwÿr djwÿnh'ă ujarēnh nyja memă arê. Apÿnh me ba djă kunîkôt me kute ujarēnh mar kadjy memă arê. Nhyim kam akati arÿm bôx. Me kunî kute aminhinomă amimēnh nhô akati arÿm bôx. Ba ne ba kukăm ar amă 'ă ajarê gar arÿm ama. Năm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

¹⁵—Be, ar aje ajbir imă, “Dja ga ar imă kikreti ngrănh'ă ajarê”, anhÿrja ba ar amă arê gar ama. Dja mÿjja kute amingrănh 'ÿr nhyim kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Gar arÿm omû. Mÿjja punuti djô'ă dja me mÿjja kunîo ajkê ne kungră. Me bakukămăre Danijeu ne amrêbê: 'ă ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memă 'ă ajarê. Danijeu ne arÿm memă mÿjja punuti ja'ă ajarēn 'ă pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwă pumûn kam mÿjja punuti pumûn kam kôt ama. ¹⁶Kam gêdja Djeruxarê bu'ă pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijă maje krănh'ÿr prôt ne. ¹⁷Gêdja me kikre nhimôk po'ă âm jabej kwârîk wănh akubyn ũrkwăkam nêkrêx'ÿr âr ne byr ne o tēm kêt. ¹⁸Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwârîk wănh me kute kubêkă jamÿnhmă 'ÿr akêx kêt. Dja tu me âm kamă amû prôt.

¹⁹ÿ, watî:re, akati wăkam me tujarômê me kra kară dja me tokry:. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija pymaje prôtja on? ²⁰Dja gar Metîndjwÿnhmă amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtămă. Năr, gê pi'ôk rărărbê me tyk djă kêt nhô akatikam ar aprôt kêtămă.

²¹Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tén mýjja kunímo krax djá'yr amijo bôx ne ama. Me akukâmâre aben kukâm tokrykôt dja gar maro tē. Me tokry tûm maro tē:n amiwýr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumû. Be, amrē mýjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokry katât me tokry tûmwâ kunī jakre. Ne amrē me'a akati mōrkam me tokry nydjwý dja me tokry mýjja punuti'ā me tokryja tēp kêtumrêx. ²²Metîndjwýnh ren tokry'ā akati kwý ngri kêt nhy me'ō ren tîn kêtumrêx. Be, Metîndjwýnh kute amijo me utârja kadjy dja arým 'ā akati wā kwý ngri.

²³Godja me'ō 'êx ne ar amā, “Ota, jakam arým Kritu bôx ne nhý. Arým ne Metîndjwýnh 'ā me ô Bēnjadjwýrbê kumkati mē nhy jakam arým memā nhý”, anhýr jabej nār me'ō ajte 'êx ne ar amā, “Ota, jakam arým Kritu bôx ne nhý. Arým ne Metîndjwýnh 'ā me ô Bēnjadjwýrbê kumkati mē nhy jakam arým memā nhý”, anhýr jabej. Djām ar aje me ja marmā? Kati. Kwārik wānh amim me ja mar kêt. ²⁴Be, apýnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bēnjadjwýrbê kumkati dja me apôx. Nhy amû me jadjwý dja me apôx ne 'êx ne memā kum, “Ba ne ba Metîndjwýnh kukwakam me amā idjujarēnh iba”, anhýro ba. Dja me me aêrbê mýjja pumûnh kêt kwý nhipêx, kute me noo biknor nhy me kute me'a abenmā kum, “Mrāmri ne djām Metîndjwýnh kukwakam me kabēnkumrêx”, anhýr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metîndjwýnhbê meo akêx jabej, Metîndjwýnh kute amrêbê amijo me utârja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhī no týxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwýo akêx ne meo ba jabej. ²⁵Ba ne ba mýjja apôx kētri kukām ar amā 'ā ajarē gar arým ama. Nām ā Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁶—Kam godja me'ō ar amā, “Ē, onij kapôt kukritkam arým bôx ne ar ba”, anhýr jabej. Djām 'ýr ar amōrmā? Kati, dja gar tu ate akrân 'ýr amōr kêt. Nār, godja me'ō ar amā, “Ē, kikre jakam ne apdjun nhý”, ane. Djām ar aje amim me marmā? Kati. Kwārik wānh amim me mar kêt. ²⁷Djām ibôx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kàjkwakam na krak ne adjēnhja pumû. Na jadjēnh prôt ne arým myt ngjêx djāmā ngjêxja pumû. Adjēnh kute kàjkwa kunī kurwýja pumû. Dja ba ā ibôxo ane. Ije amijo inhī dja ba ā ibôxo ane nhy me kunī arým ipumû. Nām ā Jeju arkum ane. ²⁸Nhy kôt ba djwýnh bôx djā jabej kukij ne kum,

—Bēnjadjwýr, nhýnh jakam dja ga bôx, ane?

Nhy arkum,

—Ga me, nhōnh ne mry tyk'ā bikprōnh ne kumex ne kute o amirítja pumû, ane. Dja ā Jeju akubyn bôx kutā mýjja apôx ne bôx djāo amirító ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹—Nhy me tokry ku'êwā'ā akati kwý apêxkam dja on mýjja rûnh apôx. “Dja myt amijo akamât kô tyk nhy mytyrwý irā kêt.

Nhy kanhēti kàjkwa kurûm rōrôk nhy kàjkwakam apýnh mýjja tý:x amingrêk ne.”

³⁰Ba kam ije amijo inhī dja ba kàjkwakam amirít nhy me arým ipumû. Nhy kam pyka kuníkôt me ba djākam me kunī arým mu:w. Ba kam ije amijo inhī dja ba arým itý:x ne prīne imextire ne ipyma:. Ne kam kàjkwakam kakrākôt bôx nhy me kunī: arým ibôxkôt ipumû. ³¹Dja ba ikadjy mrānh

djwÿnh jano nhym me arÿm ô'i kakôr tÿ:x ne. Kakôr tÿx ne arÿm ije amijo me utârja kunio atom. Dja me kâjkwa krax'âm môn meo atomo mô. Ne kâjkwa 'ênhô't'âm môn meo atomo mô. Ne aktâ kâjkwa nhirê'âm môn meo atomo mô. Ne apÿnh pyka kunikôt inhô me ja kunî: abenwÿr meo atomo môn meo aben pydji. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibôx djâ nhô akatija'â ne ba ije pidjôbê pigêre jakremâ. Gora ije 'â mÿjja jakreja ma. Ba ar amâ arê gar ama. Be, dja pidjô pakâ nokâ tukam 'ô nhingrâ kadjy arÿm ingrâ apôx gar kam arÿm amexmâ kamnhix nhym kam arÿm amex. ³³ Bir be, gêdja ba ije ar amâ mÿjja jarênhja â apôx môr ane gar me kam arÿm ijabej rît ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djâ arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutâ gêdja pi'ô ingrâ. Nhym be, ibôx kutâ gêdja mÿjja pymatija apôx mô.

³⁴ Nâ, mrâmri ne ba ar amâ kôt arê. Ar anhô pykakam me kamingrâny ja gêdja me tyk par kêtri mÿjja ja kunî apôx. Mrâmri ne ba ar amâ arê. ³⁵ Ikabên kajgo kêtkumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa ï apêx nhym be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtkumrêx. Mrâmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apôx nhym me omû.

Me kute bôx djâ nhô myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djâ nhô akati nâr myt djâm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtkumrêx. Metîndjwÿnh kadjy mrânê djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibâmbit ne kute mar. ³⁷ Be ga, amrêbê me bakukâmâre Nôwe pykakam ar bari me ate krân ar baja pumû. Dja ba ibôx 'ÿr nhym me â ane. Ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhym me ate krân ar ba. ³⁸ Amrêbê: ngô kute pykao bikamÿr kêtri ne me bakukâmâre ate krân ar ô kwÿ krênbit ba ne ar kômbit ba. Ne abenwÿr babit ar ba. Nâm me me mymâ kra jarê ne memâ kum,

—Nâ, jakam dja ga arÿm tu ikra'ÿr mô, anhÿro ba nhym me arÿm me'ÿr ba. Nâm me mÿjja jabit kôt amak bêno ba: nhym kam Nôwe arÿm kâ raxmâ wadjâ. ³⁹ Nâm me amikukâm mÿjja mar kêtkumrêx ne ar ba: nhym me aêrbê ngô tâm môn me kunio môn prîne meo akno. Ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhym me â anen ate krâ nhym mÿjja arÿm â meo ane. ⁴⁰ Nhym me'ô my ar amê kapôtkam tê. Ba ikjê pa 'amÿ nhym ikjê arek wakrekam dja. ⁴¹ Nhym me'ô nire ar amê à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tê nhym ikjêja arek wakrekam nhÿ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêtkam. Ba ibê ar anhô Bênjadjwÿr djwÿnh ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêtkam. ⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amâ 'ôdjwÿ jarê gar ama. Ne ren ô kikre djwÿnhja ren me âkînhî bôx djâ man ren kam ren arek kam amako nhÿ. Nhym ren bôx ne kikre'â 'ÿr ne kum àr kêtkumrêx. Badjwÿ dja ba ije me âkînhî pyrâk ne me ajaêrbê bôx. ⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwÿ mâ ikam amako nhÿ. Ba ije amijo inhî ne me awÿr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ôkam aje ibôx djâ mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx. Nâm â Jeju arkum amibôx djâ jarênhô ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ô bēnjadjwÿr ne ô âpēnhmâ kabēn ne kum, “Ga dja ga me âpēnh'â me omû ne prîne 'â meo djuw mex. Ne myt kunikôt memâ ô kwÿ krên djâ

ngân akrân mā memā ōro aba.” Nām ā ō àpênhmā me’ā karōo ane. Kute akrân mā me àpênh’ā me omūnh ne kute ’ā meo djuw mex katātmā ā kum me’ā karōo ane.

Nhym ō àpênh kum, “Nā, gêdja ba mrāmri ā anen kam me ’āno dja”, ane. Nhym kam ō bēnjadjwÿr mā nhī’ām tē. Nhym kam ō àpênhja kabēnkumrēx. Nām katāt ar memā mÿjja nhōro ba, me kanga kētkumrēx ne ar meo ba.

⁴⁶Nhym kam bēnjadjwÿr akubyn bōx ne kam ō àpênhjamā kato. Kute amrēbē kum kabēn jarēnhja kōt ne mrāmri meo djuw mexkumrēx nhym kam arÿm kum kato. Kam dja ō àpênhjadwÿ tu amikam kīnhkumrēx.

⁴⁷Ē, ba ar amā kōt arē. Bēnjadjwÿrja dja ō àpênh ja’ā bēnjadjwÿr mē. Kute nèkrēxmē mÿjja kunī pumūnhmā dja ’ā bēnjadjwÿr mē. Nhym kam ō àpênhja kīnhkumrēx ne. ⁴⁸Nām ren ō àpênhja axwen ren ōkre kadjwÿnhbē ō bēnjadjwÿrja’ā ren, “Be, nām nhī’ām bēnjadjwÿr tēn arÿm amikrā. Jakam dja ba on tu arik ar iba”, ane. ⁴⁹Ne kam ren ar ō àpênhja titiko ba, me ro’ā àpênhja ren ar me titiko ba. Ren ō kwÿ krēnbit ban me bibānhkōt ren kadjwati kangō^b kōmo ba. ⁵⁰Nhym kam ō bēnjadjwÿrja aērēbē bōx. Ō àpênhja kute amim ō bēnjadjwÿrja bōx djākōt mar kēt. Nhÿnh akati ’ōkam bōx djāmā kute mar kēt ne nhÿnh myt nhÿr ’ōkam bōx djāmā kute mar kētkam ne aērēbē bōx. ⁵¹Nām bōx ne kam ō àpênh arik ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapōn bōm kumē. Me kute amijo ’ēx ne ta kute amijo Metīndjwÿnh mar mexjamē ro’ā ām kadjy bōm kumē. Wānh ne me amim ngryk ne tokry djāje amijanēn ar àmra ba, ane. Nām Jeju ā kōt ba djwÿnhmā ane.

Me prītirebē 10’ā ujarēnh.

25 ¹Ne kam ajte arkum, —Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bōx ne amim me utàn ar meo ba. ’Ā dja ba me prītirebē 10 jakren ’ā ar amā ajarē. Be, mjēn kumrēx ne arÿm prō nhūrkwā’ÿr tēn ’ÿr bōx ne arÿm aminhūrkwā’ÿr kute prōo bōxmā. Me kute abenā ar mēnhmā ne aminhūrkwā’ÿr kute prōo bōxmā. Nhym nĵar me prītirebē 10 arkam ama. Ar ro’ā kīnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arÿm kute ar kajpar kadjy arÿm katon ar’ÿr ngōnhpōko mō. ²Ar prītirebē 5 ne ar no rerekre nhym ar kubē 5 ne ar no mexkumrēx. ³Ar no rerekreja ngōnhpōkkambit kangōo mōn ngōnhpōk kangō ’ōdjwÿo mōr kēt. ⁴Nhym be, ar amak mexja ne ar ngōnhpōko mōn ajte ngōnh ’ōdjwÿkam ajte kangō ’ōdjwÿo mō. Ar amū mjēnmē prō ar’ÿr ngōnhpōko mō:. ⁵Nhym mjēn ar amikrā nhym prītireja ar arÿm ōtdjwan dja:n arÿm nōn kam arÿm ngōr.

⁶Nhym akamāt kō ipōkri nhym me’ō arÿm ar aērēbē mjēn aro aki:j ne arkum, “Ē, arÿm ne prōo bōx. Amrē ar aprōt ne ar kajpa”, ane.

⁷Nhym kam ar prītire kunī krā katon arÿm ngōnhpōko mex. ⁸Nhym no rerekre arja arÿm amak mex ar jamā kum, “Ar imā ar anhō kuwy kangō kwÿ ru. Arÿm ar inhō ngōnhpōk àtyk mō”, ane.

⁹Nhym ar arkum, “Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amā kangō kwÿ ru nhym ren kangō gwaj banhō ngōnhpōk’ÿr ren bōx kēt. Ar ngōnhpōk kangō nhōr djwÿnh’ÿr mōn amim kwÿ kōpra”, ane.

b 24.49 Mÿjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunĵja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mÿjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

¹⁰Nhym kam ar no rerekre arÿm kôpra djà'ÿr mō. 'ÿr mōrrām nhym arÿm mjēnmē prō ar bōx. Nhym kam ar prītire, ar ō ngōnhpōk kangōja arÿm mjēnmē arkôt wadjà. Me kute prō'ā mēnh djākam kikremā wadjà. Mjēnmē prōmē ro'ā ar ō kwÿ krēn kīnh kadjy ne ar prītire ar kôt kikremā wadjà. Nhym kam me arÿm ar pānh kikre'ā ijē.

¹¹Nhym kam ajmā nhym ar prītire no rerekreja bōx. Ar arÿm kuwy kangō kôpra djākam tēn kangō kôpran arÿm akubyn bōx. Ne kam mjēnmē prō nhō kikre'ÿr bōx ne kum, “Bēnjadjwÿr, bēnjadjwÿr, gop ar imā kikre'ā ta”, ane.

¹²Nhym arkum, “Kati. Ije ar amar kêt. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrēx.” Nām ā bēnjadjwÿr arkum ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹³Ne kam 'ā ajte arkum,

—Dja ba ije mjēnwā bōx pyrāk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhija ar aje ibōx'ā akati nār myt mar kêt. Nām ā Jeju arkum ane.

Pi'ōk kapribē tarētu nhōr'ā ujarēnh.

Ruk 19.11

¹⁴Ne kam ajte arkum,

—Kājkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bōx ne arÿm amim me utàn ar meo ba. 'Ā dja ba me'ō jakren 'ā ar amā ajarē. Me'ōja ne anhyr bē pyka 'ōmā tēmā, ne amiwÿr ō āpēnh ar ku'uw. Nhym kam ar bōx nhym arÿm arkum ō mÿjja ngā. ¹⁵Apÿnh ar kum āpēnh mexkôt ne arkum ō mÿjja ngā. Ar kute kutēp kum kāmā 'ā kamēnhmā ne arkum kungā. Ō āpēnh no mexjamā ne pi'ōk kaprī rax ngā. Pi'ōk kapribē tarētubē 5 ne kum kungā. Ne kam ajte kājbe no mexjamā pi'ōk kaprīo amānhkrut ne kungā. Ne kam ajte no rerekre jamā pydjīn kungā. Ne kam arÿm mā pyka 'ōmā tē. ¹⁶Nhym kam kute pi'ōk kapribē 5 byrja arÿm o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'ōk kaprī pānh arÿm memā ōro dja. Memā ōro dja: nhym me pānh kum pi'ōk kaprī rax nhōro dja. Nhym amÿn arÿm 'ā akre. 'Ā akre:n arÿm 'ā akrebē 5 ne kuby ne kam ijukri 'ā akre: ne o 5 ne kuby. ¹⁷Nhym kam kute pi'ōk kaprīo amānhkrut byrja ā o anen o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'ōk kaprī pānh arÿm memā ōro dja. Memā ōro dja: nhym me pānh ajte kum pi'ōk kaprī rax nhōro dja. Nhym amÿn arÿm 'ā akre. 'Ā akre:n arÿm 'ā akreo pi'ōk kaprīo amānhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ā akre: ne kam o amānhkrut ne kuby. ¹⁸Nhym be, kute pi'ōk kaprī pydji byrja ne mā o tēn kam kum kren tu kam adjà. Nām kāmā kum 'ā akre bikamēnh kêt.

¹⁹Nhym kam ajmā:kam ar āpēnh nhō bēnjadjwÿrja bōx ne amiwÿr ar ku'uw nhym ar 'ÿr bōx. Kute akubyn ō pi'ōk kaprī jamÿnh ne 'ā akre kadjy amiwÿr aro bōx. ²⁰Nhym kute pi'ōk kapribē 5 byrja ne kum o bōx ne kum ajte ijukri 5 ne o bōx ne kum kungān kum, “Bēnjadjwÿr, ije amā omūnh kadjy ne ga imā 5 ne angā. Ota, ba arÿm kāmā amā 'ā akre kamē nhym arÿm kubē 10. Mī, anhō pi'ōk kapribē 10”, ane.

²¹Nhym ō bēnjadjwÿr kum, “Mexkumrēx. Ga ne ga adjāpēnh mexkumrēx. Akabēnkumrēx. Nā bām amā mÿjja ngrire ngā ga prīne ikutēp imā o djuw mex ne 'ā adjukanga kêt. Pānh gēdja ba amā inhō mÿjja rax jarē. Ga kam amū idjō'ā ar o aba. On dja ga ikôt akīnhkumrēx”, ane.

²²Nhym kam kute pi'ōk kaprī amānhkrut byrja ne ajte 'ÿr bōx ne kum, “Bēnjadjwÿr, ije amā omūnh kadjy aje imā o amānhkrut ne ōrja ne ba arÿm kāmā amā 'ā akre kamē nhym arÿm kubē 4. Mī, anhō pi'ōk kapribē 4”, ane.

²³Nhym ò bēnjadjwȳr kum, “Mexkumrēx. Ga ne ga adjapēnh mexkumrēx. Akabēnkumrēx. Nā bām amā mȳjja ngrire ngā ga prīne ikutēp imā o djuw mex ne 'ā adjukanga kēt. Pānh gēdja ba amā inhō mȳjja rax jarē. Ga kam amū idjō'ā ar o aba. On dja ga ikōt akīnhkumrēx”, ane.

²⁴Nhym kam kute pi'ōk kaprī pydji byrja ne 'ȳr bōx ne kum, “Bēnjadjwȳr, nā gām ajamakkre kēt. Nā gām adjākre kētkam ar mebē djwȳo atomo aba. Ne aje amim mȳjja kunī jadjwȳr kētkam ar mebē jām o amijakren o atomo aba. ²⁵Ba kam ije amā kupēnh prām kētkam prīne kum kren kam adjā nhym nō. Imā apymakam. Mī, anhō pi'ōk kaprī”, ane.

²⁶Nhym kam ò bēnjadjwȳr kum, “Ga ne ga ajaxwekumrēx. Amā djukanga-kumrēx. Djā nā bām idjākre kētkam ar mebē djwȳo atomo iba ne ije amim mȳjja kunī jadjwȳr kētkam ar mebē jām o amijakren o atomo iba? ²⁷Bir be, ga kam we ga aje amim ipumūnhkōt ren inhō pi'ōk kaprī jao tēn ren me kute pi'ōk kaprī marmā angā nhym ren abenā rōrōk tēn rax ba ren arȳm 'ȳr bōx ne arȳm ren kuby.” Nām ò bēnjadjwȳr ā kum ane.

²⁸Ne kam memā kum, “Aj, amū me ajō kubē pi'ōk kaprīwā byn o tēn kute imā pi'ōk kaprīo āptār nhym kubē 10wāmā angā”, ane. ²⁹Mȳkam? Bir, arȳm me ò mȳjja gēdja Metīndjwȳnh iby memā kungā nhym kam arȳm me ò mȳjja kumex. Nhym be, me ò mȳjja kēt, kute memā ōr nhym me kute kum o djuw mex kētjabē gēdja Metīndjwȳnh mȳjja ngrireja kunī by.

Ē, ba ar amā arē gar ama. Me kute tu amim imarkumrēx jamā dja Ibām ijo amirīto tē gē me amim imar rax. Nhym be, me ajkwaobit kute amim imarjabē dja Ibām ijo apdju. Dja prīne inēje me no nhityn mebē ijo apdju.

³⁰Be, nhym kam bēnjadjwȳr memā kum, “Aje, me bōm inhō āpēnh punuwā mē gē wānh akamāt kō tykkam ar me ikō'ā ba. Wānh ne me tokry djāje amijanēn ar āmra ba. Nām ā bēnjadjwȳr memā ane nhym me arȳm bōm kumē. Tām ne ja.” Nām ā Jeju arkum ane.

Mrykī'ātomtimē mokaāk'ā ujarēnh.

Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11

³¹Ne kam ajte arkum,

—Ba ije amijo inhī dja ba prīne imex ne ipyma:n arȳm akubyn bōx. Ne amikōt Metīndjwȳnh kadjy mrānh djwȳnh kunīo bōx. Ne kam kākwwakam imexo ime:xkumrēx ne ipyma:kumrēx ne arȳm ikrī djā raxkam nhȳ. ³²Nhym kam apȳnh me ba djā kunīkōt dja me ikabem akuprō ba arȳm meo ajkij. Kute mryo ba djwȳnh kute ò mryo bikjēr pyrāk. Kute aben bē mrykī'ātomtimē mokaāko bikjēr pyrāk. Dja ba arȳm ā aben bē meo ibikjēro ane. ³³Ne inhō me mex kute mrykī'ātomti pyrāk ja dja ba amidjubōk'ānh me umjuw. Ne me axwe kute mokaāk pyrāk ja dja ba amidjuge'ānh me umjuw.

³⁴Ne kam ba Ibēnjadjwȳr rax idjubōk'ānh me mex ku'ējamā kum, “Amrē me iwȳr mōn ikōt aku'ē. Ba ibē me anhō Bēnjadjwȳr djwȳnh dja ba arȳm me ajo ibakumrēx. Amrēbē: mȳjja kunī kator djā kraxkam ne Ibām arȳm amijo me apytān me ajo djuw mex. Ije amim me apytār ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytā. ³⁵Mȳj ne ga me nē ba kam arȳm amikōt me apumjuw? Bir, arȳm imā prām ga me imā mȳjja'ō ngā ba kukrē. Arȳm imā kōr ga me imā mȳjja 'ō ngā ba o ikō. Nām me ijo me bajtem ga me arȳm imā anhūrkwā jarē ba kam inhikwā. ³⁶Arȳm ikā kēt ga me arȳm imā kubēkà ngā ba adjā. Arȳm ikanē ga

me arÿm ikane. Arÿm me ibê ijê ga me arÿm iwÿr bôx ba ikînh. Kam ne ba arÿm amikôt me apumjuw”, ane. Akubyn ibôxkam dja ba â idjubôk’ân̄h me katàt kute amijo bajamã ane.

³⁷Nhym kam dja me imã, “Bênjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prãm ba me apumün amã mÿjja ngã ga krê? Nhÿnh ne ga amã kôr ba me amã mÿjja’ô ngã ga o ikô? ³⁸Nhÿnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumün amã inhürkwã jarê ga kam anhiwã? Nhÿnh ne ga akà kêt ba me amã kubêkã ngã ga adjã? ³⁹Nhÿnh ne akanê ba me apumü? Nhym nhÿnh ne me abê ijê ba me awÿr bôx ga akînh”? ane.

⁴⁰Kam, ba Ibênjadjwÿr rax dja ba memã kum, “Ije meo ikamy’ô nhym me kum kurê. Nhym arÿm ô mÿjja kêt. Ga me kam arÿm o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrãk. Mrãmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx”, ane. Dja ba â akubyn ibôxkam me mexmã ane.

⁴¹Kam dja ba idjuge’ân̄h me axwe ku’êjamã kum, “Me apunu:re. Me rüm imã akàx. Kuwy pòk rã’ã: rã’ajamã me mō. Ije Xatanajmê kadjy mrãn̄h djwÿnh kadjy kuwy nhípêxjamã me mō. ⁴²Mÿj ne ga me nê ba me amã, ‘Me rüm imã akàx’? ane. Bir, imã prãm ga me aje imã mÿjja nhôr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngô’ô nhôr kêt. ⁴³Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhürkwã jarênh kêt. Ikà kêt ga me aje imã kubêkã nhôr kêt. Ikanê ga me iwÿr abôx kêt nhym me ibê ijê ga me iwÿr abôx kêt. Ga me â ane ba kam me amã, ‘Me rüm imã akàx’, ane.” Dja ba â idjuge’ân̄h me axwe ku’êjamã ane.

⁴⁴Me axwewadjwÿ dja me imã, “Bênjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prãm nâr amã kôr nâr me ajo me bajtem nâr akà kêt nâr akanê nâr me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

⁴⁵Kam dja ba memã kum, “Bir, ikamy ’ô me kum kurê nhym ô mÿjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrãk”, ane. Mrãmri, ba me amã ja jarênhkumrêx. Dja ba â akubyn ibôxkam me axwemã ane.

⁴⁶Kam dja me arÿm mã mōn tokry rã’ã: rã’ã ne. Nhym be, me katàt kute amijo baja dja me Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã’ã: rã’ã ne. Nãm â Jeju memã ane.

Me kute Jeju bîn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

26 ¹Jeju arkum kabên jarênh pan kam arÿm kôt ba djwÿnh arkum, ²—Arÿm ne Metîndjwÿnh me bakukãmãre nhirôbê mrãn̄h djã nhô akati ’ÿr. Mebê idjaer krãptî kute aben kajmã’ã me irôbê mrãn̄h djã mar kadjy ne me kute aben pydji ’ÿr. Arÿm nêje akati pydji. Tãm ne gar arÿm ama. Kam ba ije amijo inhîja dja me memã ikanga nhym me arÿm pîte’y’ã inhôn ibî, ane.

³Nãm arkum ane nhym wãn̄h me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax nhÿ. Idjibê ne Kajbaj. Ô kikretikam ne nhÿ nhym me rün̄h arÿm kam akuprô. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebêngêtmê akuprô. ⁴Nãm me akuprôn abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj me krãptî kàxã Jejuo tÿm ne bîn kadjy on? ane. ⁵Ne kam abenmã kum,

—Kwārīk wānh gwaj me kute aben pydji djā nhō akatijakam o batým kêt. Ne gwaj ren o ane nhyim me krāptī ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'ō nire kute Jeju nhimōk'ā kangō kapī.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶Be, krī ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhỹ. Kamā ne me'ō ī kajêkam tē arým mex. Idjibê ne Ximāo. ⁷Ximāo nhūrkwākam ne Jeju ō kwỹ krēno nhỹ. Ō kwỹ krēno nhỹ: nhyim me'ō nire arým 'yr tēn 'yr bōx. Nām 'yr kēn jakareo ngōnh byn o tē. Be, ngōnhkam ne me kudjỹ djā kangōo ipu. Nām me prīne ipêx mex nhyim pānh raxkumrêx. Nām ngōnho tēn kam Jeju nhimōk'ā kangō kapī.

⁸Nhyim kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ne kam nokā nhān abenmā kum,

—Je tō mýkam ne arým me kudjỹ djāo ajkê? ⁹Gwaj ren pi'ók kaprī kadjy ren memā kungā ne ren pānh pi'ók kaprī rax ne ren kubyn ren me ō mýjja kêt mā kungrà. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

¹⁰Nhyim Jeju arým tu ar kabēn man arkum,

—Mýkam ne gar kum kaprī jadjà? Djām kute ijā kapīnkam punu got? Kati, mexkumrêx. ¹¹Be, akati kunīkôt ne ar abu'ā me ō mýjja kêt ar ba rā'ā. Nhyim djām arek gwaj baro'ā ar baba rā'āmā? Kati. ¹²Dja ba ty nhyim me arým ijadjà. Me kute ijadjār kadjy ne ijā me kudjỹ djā kapī. ¹³Ba ar amā arē gar ama. Dja me kàb bē pyka kunīkôt mā ijā memā ujarēnh ny jarēn mā nijadjwỹ 'ā ajarē. Kute ijā me kudjỹ djā kapīn'ā ajarē. Ne kam aben djô'ā nija mar rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx. Nām ā Jeju arkum ane.

Djuda kute memā kangamā kute memā arēnh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴Nhyim kam Jejukôt ba djwýnhbê 12 ja 'ō, idjibê Djuda Ikadjī ne me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr'yr tē. ¹⁵Nām ar'yr tēn ar'yr bōx ne arkum,

—Arým ne ba ije ar amā Jeju kangamā. Mýj dja gar pānh imā angā? Ba kam arým ar amā kanga, ane. Nhyim kam ar arým kum kryt jakao ngōnhpo-nho pi'ók kaprī jarē. Nām ar kute 'ā akrebê 30 ne kum kungā nhyim kubyn o tē. ¹⁶Ne kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nām ā amim anhỹro ba.

Ar kute ro'ā ar ō kwỹ krēno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷Nhyim kam mebê idjaer kukràdjākôt me kute djwýponhbit kur nhō akati arým kutewa nhyim kôt ba djwýnh ar Jeju'yr bōx ne kum,

—Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhō akatikam gwaj banhō kwỹ krēn kadjy jām dja bar tēn akutêp gwaj banhō kwỹ krēn djā jadjwýr mex? ane.

¹⁸Nhyim arkum,

—Dja gar krīrakkam tēn me'ō 'yr bōx ne kum, “Ujarēnh djwýnh ne amā, 'Arým ne inhō akati iwýr bōx. Dja bar Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhō akatikam me kukràdjā kôt inhō kwỹ krē. Bamē ikôt ba djwýnhmē dja bar anhūrkwākam inhō kwỹ krē”, ane. Dja gar ā kum ane.” Nām Jeju ā kôt ba djwýnh arkum ane. ¹⁹Nhyim kam ar arým Jeju kute arkum 'ā karō kôt 'yr

tê. Ne me'ô ja'ÿr bôx ne kum Jeju kabên jarê nhym arkum, “Ă”, ane. Nhym kam ar arÿm ũrkwâkam kutêp ar ô kwÿ krên djâ jadjwÿr mex. Metîndjwÿnh me irôbê mrân̄h nhô akati kadjy ne ar ô kwÿ krên djâ jadjwÿr mex. Ne kam akubyn Jeju kutâ tê. ²⁰Nhym kam ar'ă para nhym ar me'ô kute arkum ũrkwâ jarênhja nhũrkwâ'ÿr tê. Kam ar ô kwÿ krên̄mă 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne kam nhÿ. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ă nhÿ ne arÿm ô kwÿ krêno nhÿ. ²¹O nhÿ: nhym Jeju arkum,

—Be, ar ajô dja ga ikurê djwÿnhmă ikanga. Mrâmri ne ba ar amă arênh-kumrêx, ane.

²²Nhym kam ar arÿm kaprî:ren apÿnh ar î djâri aben totokmă kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, djâm ba? Bênjadwÿr djwÿnh, djâm ba? ane.

²³Nhym arkum,

—Be, kute ikôt ngôn̄hkrâtikam djwÿ jadjârja tām dja memă ikanga. ²⁴Be, me bakukămăre kute ba ije amijo inhî ijâ pi'ôk no'ôk, kute Metîndjwÿnh kukwakam ijâ pi'ôk no'ôkkôt ne me arÿm jakam ar â ijo anhÿro ba. Nhym be, kute ikurê djwÿnhmă ikanga djwÿnhja dja î kute memă ikanga pānh tokry ra:xi. Ÿ, watî:re. Tāmja ne ren rwÿk kêt ne. Nām â Jeju arkum ane.

²⁵Nhym Djuda, kute kurê djwÿnhmă kanga djwÿnhja kum,

—Ujarênh djwÿnh, djâm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhym kum,

—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm amijarênhkumrêx, ane. ²⁶Nhym ar âkuro nhÿ: nhym Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metîndjwÿnhmă mextire jarê. Kum mextire jarên arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungă. Ne kam aminhî'ă djwÿ jakren arkum,

—Inhî ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷Ne kam ngôn̄hkrâkam pidjô kangôjadwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmă mextire jarê. Amikamrô'ă ne pidjô kangô jakren arkum,

—Ar akunî dja gar o ikô. ²⁸Ikamrô ne ja. Me krăptî jaxwe pānh dja ikamrô prôt nhym kam Metîndjwÿnh memă kabên ny jarênh mām̄djîn me axwe maro aknon me kam ngryk kêt. ²⁹Ba ar amă arê gar ama. Ije pidjô kangô ikômo kră'ÿr ne ja. Ibām kute amim ô me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ă o ikô. Nām Jeju â arkum ane.

³⁰Nhym kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amŭ krānhbê Oriwêre'ÿr mō.

Pedru 'êxnhî kukām kute kum arênh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹Ar 'ÿr mō: nhym Jeju arkum,

—Be, akamâtja tām̄kam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmă. Amrêbê: ne me bakukămăre ar aprôt ne abimānh'ă ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me arên memă kum,

“Be, dja ba mrykî'ătomtio ba djwÿnh titik nhym mry umaje prôt ne ajmă”, anen

c 26.28 Mrâmri ne Jeju kamrô prôt nhym Metîndjwÿnh arÿm 'ă memă kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrô prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingryk kêt ne.” Nām â Metîndjwÿnh memă ane.

arÿm 'a pi'ôk no'ôk ne.

Be, akamâtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmà. Me bakukãmäre kute ar ajà ujarênh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmà. ³²Ibê ajmà nhy me arÿm ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³Nhy Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prôt ne bimành jabej ba dja ba arkôt iprôt kêtumrêx, ane.

³⁴Nhy Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arẽ ga ama. Akamâtja tãmkam ôkrên'anh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'owã pumũnh kêtumrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵Nhy Pedru kum,

—Kati, gẽ me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtumrêx, ane. Nhy kam kôt ba djwÿnh ar kunĩ kabẽn kôt kum arẽ.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo a'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶Ne kam mõi:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bõx. Nhy kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba mũm tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

³⁷Ne kam Pedrumẽ Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tẽ. Ne kam tokry rax pymaje madjã kreti:n arÿm kaprĩ rax ne. ³⁸Ne kam arkum,

—Arÿm ne ba ikapri're. Arÿm ikapri kute ibĩn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barĩt o nhÿ, ane.

³⁹Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne jan tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprijabê ipytàr prãm jabej ipytã. Nàr kon, kwärík wãnh rä'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabẽn kôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰Ne kam kãmã djan kôt ba djwÿnh ar'ÿr akẽx ne tẽn ar'ÿr bõx. Nhy arek ar ôto ikwã. Nhy Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhiqwã. Mÿkam ne gar iro'ã aminêje arĩto anhÿr kêt ne? ⁴¹Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabẽnja kĩnh. Nhy be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴²Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprijabê ipytàr prãm kêt jabej kwärík wãnh rä'ã ba tu itokry ne akabẽn man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akẽx ne tẽn ar'ÿr bõx. Nhy ar nokà bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhy ar omũ. ⁴⁴Ne kam ajte akẽx ne amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabẽn jarênh jakôt ajte kum tãm jarẽ.

⁴⁵Ne kam ajte kôt ba djwÿnh ar 'ÿr akẽx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhiqwã rä'ãã, akôkam kôto anhiqwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bõx 'ÿr. Ota, arÿm kute me axwemã ikangamã, ije amijo

inhija ne kute memā ikangamā. ⁴⁶ Kāj mā ar dja. Gwaj on me'yr. Ota, arým kute memā ikanga djwýnh bôx. Nām ā Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tým.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhýro ām rāā nhym Djuda arým 'ýr tēn 'ýr bôx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nām 'ýr bôx nhym me krāptī me:x ne kôt mōn 'ýr bôx. Nām me kàxdjwa kajgomē kô jamýn kôt 'ýr o mōn o bôx. Me rúnh ne me me ano. Me kadj Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē mebēngêtmē ne me me ano nhym me 'ýr bôx. ⁴⁸ Me 'ýr mōr kētri ne kute memā kanga djwýnhbê Djuda memā kum,

—Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omün o tým ne pa 'amý. Nām ā memā ane. ⁴⁹ Nām Jeju'ýr bôx ne kum,

—Ujarēnh djwýnh, djām amexkumrēx? anen arým ine kaô.

⁵⁰ Nhym Jeju kum,

—Akmere, mýj kadj ne ga iwýr bôx? ane.

Nhym kam me arým 'ýr mōn o tým ne pa 'amý. ⁵¹ Nhym kam bēnjadjwýr nhô àpēnh'ô ne mekôt tē. Me kadj Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bēnja-djwýr rax nhô àpēnh mekôt tē. Nhym Jejumē ro'ā ar ku'ēja 'ô ne arým ô kàxdjwa kajgo kaban o me'ojamā akabēn amak ta, bēnjadjwýr nhô àpēnhja jamak ta.

⁵² Nhym Jeju nêje kukrān kum,

—Kwārīk wānh. Akubyn ākam adjā. Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumū. Ja dja ga amikam ama, ane. Mýj'ā ne kum kabēn ja jarē? Bir, djām me kute me par prām umar mexmā? Kati. Dja kurē djwýnh ī arým kubī. Ā ne Jeju kum,

—Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumū, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djā nā gām ijā amim, “Dja te Bām 'uw nhym kum ôr kêt”, ane? Kati, ba ren me'ā Ibām 'uw nhym ren imā kadj mrānh djwýnh krāptī: jano. Ren imā redjiāobê 12 jano nhym me ren ipytā. Me redjiāobê 12kam me krākamngōnh'ā akre nhym me kubê 72.000. Me krāptī:. ⁵⁴ Ne me ren ipytā ba ren kam me bakukāmāre kute Metíndjwýnh kabēn'ā pi'ôk no'ôk kôt amijo itēm kêt. Nhym be, kati. Mrāmri ne ba kabēn kôt amijo itēm-kumrēx, ane.

⁵⁵ Nām ā Jeju kum anen kam me krāptījamā kum,

—Je djām idjākīnhī ne ga me aje ijo atým kadj iwýr anhô kômē anhô kàxdjwa kajgomē o mō? Myt kunīkôt ne ba Metíndjwýnh nhô kikretikam ikrī, memā idjujarēnh o ikrī ga me kam kam ijo atým kêt ne. ⁵⁶ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrēbê: ne Metíndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh me bakukāmāremā me ajā ajarē. Me aje ijo atým'ā ajarēn arým 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nhym me arým aben djô'ā arēnh o mō:. Arēnh o mōr tāmtā arým iwýr o bôx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam arým iwýr o bôx. Ba ar iba: ga me arým jakam ā ijo ane. Me kute me bakukāmāremā me ajā ujarēnh kôt ne ga me arým jakam ā ijo atým o ane. Nām ā Jeju me krāptīmā ane. Nhym kam kôt ba djwýnh kunī mā amijā maje prôt ne.

Me kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷Nhyem me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mō:n arÿm Kajbaj'ÿr o bōx. Me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxbê ne Kajbaj. Nhyem Môjdjê kukràdjā mar djwÿnhmē mebēngētmē ne me arÿm akuprō nhyem me me'ÿr o bōx. ⁵⁸Nhyem be, Pedru ne Jeju kōt tē, nĭjar kum kre rax ne tē. Nhyem me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax nhō kikre nhĭpōkri kēnh ngrĭre nhyem Pedru arÿm Jejukōt wadjā. Me kute ajmā Jeju o jabej kute omūnhmā arÿm nhÿ, bēnjadjwÿr nhō krākamngōnhmē ro'ā nhÿ.

⁵⁹Nām me me'ÿr Jejuo bōx nhyem kam me rūnh arÿm me 'ēxnhĭ jabej. Me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē mebēngētmē me rūnh kunĭ ne me me 'ēxnhĭ jabej. Dja me amānhkrut Jeju'ā 'ēx ne memā kum,

—Ba ne ba axwe kōt omū. Nām ā ane ba omū, ane. Dja me ane nhyem me arÿm me kabēn man arÿm we axwe 'ō pānh kubĭ. Kadjy ne me me 'ēxnhĭ jabej. ⁶⁰Ne te abejo dja. Me'ō ar amānhkrut kute axikōt 'ā kabēnja ne me te abejo dja:. Nhyem me 'ēxnhĭ krāptĭ kāj mā ku'ēn arĭk aben kupa'ābit axwe jarēnho kumex. Nhyem me te ar amānhkrut axikōt 'ā kabēnja jabejo dja: nhyem kam ar 'ēxnhĭ amānhkrutja arÿm kāj mā djan axikōt 'ā kabēn jarē. ⁶¹Nām ar'ā 'ēx ne memā kum,

—Tām wā ne memā kum, “Ba ne ba ije Metindjwÿnh nhō kikreti ngrānh ne ije akubyn ipēx kadjy ijitÿxo 'ÿr ibōx mexkumrēx. Akubyn ije ipēx'ā dja akati amānhkrut ne ikjēkēbit apēx ba arÿm ipēx pa.” Nām Jeju ā memā ane bar arÿm kuma. Nām ar 'ēxnhĭja ā Jeju'ā memā ane. Ar axikōt ā memā arēnho ane.

⁶²Nhyem me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxja arÿm kāj mā djan kum,

—Ga ar kabēnjama. Djām aje aminēje akabēn'ō jarēnh prām kētkumrēx. On imā amikōt amĭjarē, ane. ⁶³Nhyem Jeju tu anhikrē.

Nhyem me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax ajte kum,

—Metindjwÿnh tĭn ne ar baja ne arÿm gu bapumūnhō nhÿ. Kwārik wānh nokrekam ajēxnhĭ kēt. On me imā amĭjarē. Djām abē me babē idjaer nhō Bēnjadjwÿrbē kumkati, nēn? Djām mrāmri abē Kritu? Djām abē Metindjwÿnh Kra? On me imā amĭjarē, ane.

⁶⁴Nhyem Jeju kum,

—Kōt ne ga imā arē. Ba ar amā arē gar ama. Gēdja ba ĭ Metindjwÿnh pymati djubōk'ānh nhÿ. Ije amĭjo inhĭ ne ibēnjadjwÿr raxkam ubōk'ānh nhÿ gar arÿm ipumū. Ne kam ajte kakrākōt amrē kāj kwa kurūm itēm kōt ipumū, ane.

⁶⁵Nhyem kam me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax kute memā amingryko amirĭt kadjy arÿm amibē kà kadjō. Amibē kà kadjōn arÿm memā kum,

—Ē, arÿm ne Metindjwÿnh japrÿ. E kum kwārik wānh gwaj ĭjukri axwe kōt omūnh djwÿnh'ō jabej kēt. Gwaj bakunĭ ne gwaj arÿm kute Metindjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amĭjo Metindjwÿnh rax pytān arÿm o aprÿ gwaj kōt kuma. Kute gwaj bamā, “Metindjwÿnh djubōk'ānh inhÿrkōt dja gar ipumū”, anhÿrkōt ne gwaj arÿm kuma. ⁶⁶Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nē? ane.

Nhym me kupânhtâ 'ă kum,

—Gê me on kubî. Gê me on kubî, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhym kam me kwÿ nokre kutôn ikra krăo tak nhym me kwÿ ikra poo tak ne kum,

—We me inhô Bênjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'ô kute akurwanh-jakôt omû. Goja tu aman me imă arê. Năm me ă Jeju'ă bēno bikēho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ Nhym Pedru arÿm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax nhô kikre nhipôkri kēnh ngrirekam nhÿ. Nhÿ: nhym bēnjadjwÿr nhô âpēnh ni arÿm 'ÿr bôx ne omûn kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰ Nhym me kunî nhipôkri arîk aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabēnwă mar kêt-kumrêx, ane.

⁷¹ Ne kam kikreti'ÿr ârmă katon kre tă dja. Nhym bēnjadjwÿr nhô âpēnh ni 'ôdjwÿ omûn memă kum,

—Tămwădjwÿ ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷² Nhym ajte aminêje 'êx ne memă kum,

—Aje mÿj me'ô jarēnhwă ije omûnh kêt. Djăm ijēxnhî? Kati. Metîndjwÿnh ne arÿm ijēxnhî kêt-kôt ima, ane.

⁷³ Nhym kăjbê 'ătum nhym kam me'ô 'ÿr tēn kum,

—Be, mrămri ne gadjwÿ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabēn kôt ne ga akabēn bar kôt aman arÿm amă ikato, ane.

⁷⁴ Nhym memă kum,

—Kati, mrămri ije me'owă pumûnh kêt-kumrêx, ane. Ne me'ô kute kum anhÿr kêt-mă arÿm amikangrôn memă kum,

—Dja ba ijēxnhî jabej gê Metîndjwÿnh pănĥ ijo akno. Ta ne arÿm ijēxnhî kêt kôt ima, ane. Năm anhÿr 'iry kêt nhym arÿm ôkrēn'ănh kă. ⁷⁵ Nhym kam Pedru ôkrēn'ănh kăr man akubyn amimaro tē. Amimaro tēn arÿm amûja'ă Jeju kute kum kabēn jarēnhja'ÿr amimaro bôx ne amijă kabēn ma. Kute kum,

—Ôkrēn'ănh kăr kētri dja ga aminêje ajêxo amănhkrut ne ikjê kêt ne memă kum, “Kati, ije tămwă pumûnh kêt”, anhÿr ja ne arÿm kuma. Năm maro dja nhym arÿm rerek 'ÿr bôx. Rerek 'ÿr bôx nhym arÿm katon mu:w.

Me Piratu'ÿr o môn o bôx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

27 ¹ Nhym kam kryrăm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnja-djwÿr kunimê mebê idjaer bēngêť arÿm Jejuo aben ma. O aben man arÿm abenmă 'ă karôn abenmă kum,

—Mrămri dja me on tu bînkumrêx, ane. ² Ne kam arÿm uwpreñ Piratu'ÿr o môn o bôx. O bôx ne kum kanga. Piratubê bēnjadjwÿr bajtem. ³ Me kute bînmă 'ÿr o môrkam ne Djuda arÿm omû. Djuda kute kurê djwÿnhmă kanga djwÿnhja arÿm omû. Ne kam arÿm amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arÿm amim,

—Je tô mykam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngryko tẽn akubyn me rûnh'yr kryt jakao ngônphonho pi'ók kapribê 30o tẽn arým me'yr o bôx. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmẽ mebêngêt'yr ne o bôx ne arým memã kum,

⁴—Axwe kêtumrêxkam ne ba me amã kanga ga me arým aje bînmã. Ba kam arým ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “Mî”, ane.

Nhym me kum,

—Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵Nhym kam arým Metîndjwýnh nhô kikreti'yr tẽn 'yr bôx ne kikreti kadjwýnhbê ngônphonh mên arým mã tẽ. Mã tẽn kam ta pi'ã amimut djên amibîn arým ty.

⁶Nhym kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ar 'yr tẽn ngônphonho atom ne abenmã kum,

—Djãm Metîndjwýnh nhô kikreti nhô pi'ók kapriô atom djâkam gwaj baje ngônphonh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhym me kute bîn nhym kamrô prôt pân̄h ne ngônphonho pi'ók kaprija. Gwaj ren Metîndjwýnh nhô kikretikam pi'ók kapri d̄jin ren kam Môjdjê kukrãdjâ kupa'ã amijo tẽ, ane. ⁷Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngônphonho ngybôr nhô pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjênh kadjy pyka by, ane. Ne kam arým ngônphonho pyka by. ⁸Kam ne me arým pykamã pyka kamrôre jarẽ. Akatija tãm̄kam ne me kute kum arênh rã'ã. ⁹⁻¹⁰Amrêbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarẽ. Me kute ngônphonho ngybôr nhô pyka byr'ã ajarẽ. Djermi Metîndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

“Nãm me kam arým kryt jakao ngônphonho pi'ók kapribê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,

‘Dja ba me me'õ pân̄h amã ã pi'ók kapriô ane’, anh'yr kôt ne me arým kubê 30 by.

Ne kam arým o ngybôr nhô pyka by. Bënjadjwýr djwýnh kute imã arênh kôt ne me kuby.”

Nãm ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhym me kam arým aben djô'ã arê:. Arênh môr tãm̄tã arým 'yr o bôx. Tũ:mram me bakamingrãnyrekam me rûnh arým ngônphonho ngybôr nhô pyka byrkumrêx. Djermi kute amrêbê: me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne me arým pyka byrkumrêx.

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

¹¹Me kute pyka byr djwýnhram ne me rûnh arým bënjadjwýr Piratu'yr Jejuo môn o bôx. O bôx nhym arým kabem dja nhym kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bënjadjwýr rax? ane.

Nhym Jeju kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

¹²Nhym kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ arík Jeju'ã axwe janhô. Nhym tu anhikrê.

¹³Nhym Piratu kum,

—Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje mar kêt? ane.

¹⁴Nhym kum kabên'ô jarênh kêtikumrêx. Nhym bēnjadjwÿr Piratu te kute marmā kam no tyn omünho nhÿ. ¹⁵Be, akatiya tāmka me mebê idjaer krāpti: arÿm aben pydji. Me kute aben kajmā'ā Metīndjwÿnh me kukāmāre nhirôbê mrānh dja mar kadjy aben pydji. Amex kunīkôt ne bēnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê dja kurūm me pÿnh ne meo pôx nhym me mā mrā, mebê ijêjao pôx nhym me mā mrā. Me kute me'ô'ā à'wÿrja ne me kīnh kadjy bôm kumê. ¹⁶Mebê ijê djakam ne me arÿm me'ô axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba. ¹⁷Me krāpti ne me akati jakam akuprô nhym Piratu memā kum,

—Mÿj me'ô dja ba me amā kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nār, dja ba Jejumā inhiren ano, me kute kum Kritu jarēnhjamā inhiren ano, ane.

¹⁸Nām anhÿr djwÿnhram amim,

—Jeu'ā me krāptikam ne me rūnh 'ā ngryk ne imā kanga, ane. Ne kam arÿm kute Jejumā irer ne kute anor prām.

¹⁹Piratu arek memā axwe pānh jarēnh djakam nhÿ nhym prô amū kum kabēn janon kum,

—Kwārīk wānh ajmā me'ôwāo kêt. Axwe kêtikumrêxkam ajmā o kêt. Akatiya tāmka me ba ibiptirkam omün arÿm kam axwe idjumar, ane.

²⁰Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prām ne me krāptimā kum,

—Mÿj me'ô dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmē mebēngêtmē me krāptimā kum,

—Baraba dja ga me amā kīnh. Jeju'ā dja ga me kum, “Abī, abī.” Nām me ā memā ane.

²¹Nhym kam bēnjadjwÿr Piratu ajte me krāptimā kum,

—Ar amānhkrutja. Nhÿnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

²²Nhym memā kum,

—Mÿj dja ba Jejudjwÿ on? Me kute kum Kritu jarēnhja mÿj dja ba on? ane.

Nhym me kunī kum, “Pīte'y'ā anhô”, ane.

²³Nhym Piratu memā kum,

—Tô mÿkam? Mā ne kute? Djām axwe? ane.

Nhym me kàj bê kum, “Pīte'y'ā anhô”, ane.

²⁴Nhym Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arÿm te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memā amijaxwe kêtō amirit kadjy arÿm ngô byn me kunī nokrekam aminhikra pôn memā kum,

—Djām ije me'ô axwe kêtja kamrô kapīnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ā imā apnê ba arÿm ije bīnmā. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵Nhym me kunī kum,

—Nā. Tām. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramē ikrakam itāmdjwÿmē dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imā bīn prām ne kam aje bīnmā amā 'ā apnê, ane.

²⁶Nhym kam arÿm Baraba kaban ano nhym ta arÿm arek ar mekôt ba. Nām kum iren anon kam memā Jeju jarê. Nhym me arÿm mrykà punuo kaprêprê:k ne. Nhym kam me kute pīte'y'ā nhô kadjy memā arê.

Krâkamngôn kute 'ă bēno bikēnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷Nhym kam bēnjadjwyr Piratu nhō krâkamngôn kikitimā Jejuo mōn o wadjā. Kumoka'ê nhidjibē Pretorimā o mōn o wadjā. O wadjān arym kadjy me krâkamngôn kâtām kunō akprō. O akprō nhym me kunī arym bōx ne Jeju'ă aben pydji. Me kute apryn 'ă bēno bikēnh kadjy 'ă aben pydji. ²⁸Ne kam kubē kubēkà kaban inōkà ryti kamrêk kute me bēnjadjwyr rûnh nhinōkà pyràkja kum adjā. ²⁹Ne kam mrÿnhō kajkep ne ikānh ne, ne kum kutu. Nām me me bēnjadjwyr rûnh nhō krādje'ă mrÿnhī jakren arym kum kutu. Ne kam ikra djubōkmā po'ê jadja nhym kuby. Me bēnjadjwyr djābêr djā'ă ne me po'ê jakren ikramā adjā nhym kubyn o nhÿ. Nhym me parbē ari rōrōk ne kōnkrāo krīn 'ă bēno ajkēn apÿnh kum,

—Ga we abē mebē idjaer nhō bēnjadjwyr rax. Gora kribēm atīn 'iry, anhÿro kumex. ³⁰Ne kam apÿnh kutōn apÿnh po'ê byn arīk o krā mōre. ³¹Ne kam arym 'ă bēno bikēnhja inomā kumēn kam arym kubē inōkà ryti kamrêk kaban akubyn kum ō kubēkà djwÿnhja jadja. Ne kam kute pite'y'ă nhōrmā o katon o mō.

Me kute pite'ykam nhôr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³²O mōn arym me'ōbē Ximāo kajpa. Pykabē Xirenīkam me kra 'ō. Nhym me krâkamngôn arym Jeju nhō pite'y'ă kum àpnēnh tÿx nhym arym kum ikreio kumÿn o mō. ³³Krānhrebē Gogota'ÿr ne me Jejuo mō. Me bakabēnkam ne gu me ren krānhremā me krā'ī jarē. Nām me 'ÿr o mōn arym 'ÿr o bōx. ³⁴Ne kam pidjō kangō kadjāmē pidjyō akān arym Jejumā kungā. Nhym te kakīn kanga. ³⁵Nhym kam me arym pite'y'ă kunhō nhym wajēt.

Nhym kam me apÿnh kute ō kubēkà jamÿnh kadjy kēn kryre rē. Me kute kēn rēnhkōt ne me amijo kubēkà pytà. Amrēbē: ne ujarēnh djwÿnh 'ă ajarē. Me kute abenmā ō kubēkà ngrānh'ă ajarē. Metīndjwÿnh kukwakam ne 'ă ajarēn me bakukāmāremā kum,

“Metīndjwÿnh Kra ne memā kum,

‘Arym ne me abenmā ikā ngrā.

Nām me ikā ja'ă kēn kryre rēn arym amijo utā.’ Nām ā memā ane.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhym me arym aben djō'ă arēnhō mō:n arēnhō mōr tāmā arym 'ÿr o bōx. Tū:mrām me bakamīngrānyrekam 'ÿr o bōx nhym me arym abenmā Jeju kà ngrānhkumrēx. Metīndjwÿnh kukwakam ujarēnh djwÿnh kute me bakukāmāremā 'ă ujarēnh kōt ne me arym abenmā Jeju kà ngrānhkumrēx.

³⁶Ne kam arym nhÿ, nēje rīto nhÿ. ³⁷Ne kam 'ă pi'ōk no'ōk ne. Pi'ōkkam ne memā kum,

—Jeju ne ja. Mebē idjaer nhō bēnjadjwyr rax ne ja, ane. Me kunī kute omūnh kadjy ne me Jeju nhimōkri kunhō. Me kute we Jeju jaxwe 'ō pānh pite'y'ă jētja pumūnh ne kute mar kadjy ne me pi'ōk no'ōk ne imōkri kunhō. ³⁸Ne kam ar ākīnhī amānhkrutja Jeju nhikjē'ă pite'y'ă ar kunhō. Nhym arym ar arij. Jeju ōkredjākōt wajēt nhym aktā ar axweja ijēn wajēt. ³⁹Nhym me 'ānh mōrja nokà nhān kum kabēn punu:re ne kum,

⁴⁰—Be, ga: ne ga we aje Metîndjwýnh nhô kikreti ngrânh ne aje akubyn ipêxmă. Nhyim aje ipêxo adjăm'ă akati amănhkrut ne ikjêkêt ga we aje ipêx parmă. Goja jakam amiptă. Goja abê Metîndjwýnh Kra jabej pîte'y kurûm rwý, ane.

⁴¹Nhyim kam me rûnh arik 'ă bēno ajkê. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē Môjdjê kukrădjă mar djwýnhmē mebēngêtmē ne me arik 'ă bēno ajkēn abenmă kum,

⁴²—Amûbit ne me ută. Ne kam te kute amipytăr prămje. Goja gē mrămri mebē idjaer nhô bēnjadjwýr raxkumrêx jabej on pîte'y kurûm rwý. Gē goja rwý gwaj goja rwýkkôt omûn arým tu amim markumrêx. ⁴³Tămwă ne we Metîndjwýnh kanărrăm ar ba. Gē Metîndjwýnh mrămri kum kînh jabej on ută. Tămwă ne 'êx ne memă kum, “Ibê Metîndjwýnh Kra”, anhyr ar o ba. Năm me ă abenmă ane. ⁴⁴Nhyim ar âkînhî aktă pîte'y'ă jêtjadjwý kum âkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵Nhyim arým kăjkwa nhîpôkri myt nhý. Nhyim kam tu akamăt kô tyk ne. Pyka kunîkôt ne me'ă akamăt kô tyk ne. Năm me'ă akamăt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato. ⁴⁶Myt kato nhym Jeju mebē idjaer kabēnkam kăj bē kabēn ne Bămmă kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Năm ren me bakabēn kam kum,

—Inhô Metîndjwý:nh, Inhô Metîndjwý:nh, mykam ne ga arým ikanga? ane.

⁴⁷Nhyim parbē me ku'êja kabēn man arik abenmă kum, “Ė, me'owă ne Erijmă kabēn”, ane.

⁴⁸Nhyim kam me'ô prôt ne ngôn puror pônň djă jakrita byn pidjô kangô kadjămă adjă. Nhyim kam kangô ipu nhym pî nhîdjămă adjăn kăjmă kum kungă, kute kaôr kadjy. ⁴⁹Nhyim me'ô ar kum,

—Adjým, gē goja me bakukămărebē Erij 'yr bôx ne goja ută, ane.

⁵⁰Nhyim kam Jeju kăj bē ajte kabēn ne arým ty.

⁵¹Be, nhym arým Metîndjwýnh nhô kikreti kadjwýnhbē kubêkătija ta ami-kadjô. Năm nhôr djă'ănh amikrax ne e y: ne kraxmă amimē. Nhyim pyka arým amingrêk ne. Nhyim apýnh kēn amikokij. ⁵²Nhyim apýnh pyka kră amijă kurê. Nhyim me tyk krăptî, Metîndjwýnh nhô me ja krăptî, arým î tă akubyn tîn ne kato ⁵³ne arým Jeju akubyn tîn nhîjukri Djeruxarēmă mō, krîrax tămmă ne me kute Metîndjwýnh nhô krîrax mextire jarēnh ja, kumă ne me mōn me krăptîmă amijo amirî.

⁵⁴Pyka amingrêk nhym mýjja kwý ă amijo ane. Nhyim krăkamngônň krăptî: kubê 100 nhô bēnjadjwýrmē ro'ă Jeju nêje rîto ku'êja arým omû. Mýjja pumûn arým tîn pră:m ne abenmă kum,

—Be, mrămri ne me'ô jabê Metîndjwýnh Krakumrêx, ane.

⁵⁵Nhyim me niredjwý krăptî amybým omûnho dja. Amrêbē Jeju pykabē Garrêjakam ar bari ne me nire ja mă kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krîraxbē Djeruxarê'yr tēmcam kôt ajte mōn bôx. ⁵⁶Me nire ja nhîkô'ă ne Marij Madarena dja. Nhyim Marij 'ôdjwý dja. Kurûm ne Xijagumē Jôdje ar apôx. Nhyim Djebedêu kute kum ar adjwýrja nădjwý dja.

Arÿm adjâr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷Năm Jeju ty nhym kam amykry mex ne. Nhym Jôdje arÿm bôx. Krîraxbê Armatêkam ne Jôdje abatân dhà. Ô nèkrêx rax. Adjwÿnhdjwÿ ne arÿm Jeju kôt ba. ⁵⁸Năm Piratu'ÿr tên bôx ne Jeju nhĩ'ã kuma. Nhym Piratu memã kum, “Aje, me kum angã”, ane. ⁵⁹Nhym kam Jôdje kadjy kubêkà mexbê rinhu byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tên arÿm pite'y kurûm o ruw. Ne kam arÿm kubêkào kupu. ⁶⁰⁻⁶¹Nhym wân h ta ô me tyk nhô kênkreja. Ta kabên kôt ne me ajbir kênkre kakruw. Nhym arÿm Jeju o môn kam adjâro dja. Ne adjâr pan kam kênpoti jabatân hja ajkwa krekre'ã kudjan kam arÿm mã tẽ. Nhym Marij Madarenamê Marij 'ôdjwÿmê ar kênkre kôn h omũnho nhÿ.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh'ã ujarên h.

⁶²Pi'ôk rârâr nêje akatikam ne me adjâ. Akati jakam ne me me tyk djâ kêt djâ nhô akati bôx kêt ri aminhô mÿjja kupên h kumex. Nhym kam arÿm pi'ôk rârâr bôx. Me tyk djâ kêt djâ nhô akati bôx. Năm te pi'ôk rârâr nhym me rûnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tẽ. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebê pardjêu Piratu'ÿr tên 'ÿr bôx ne Jeju'ã kum,

⁶³—Bênjadjwÿr, me'ô 'êxnhĩja tĩn ne ar bari ne memã kum, “Dja ba ty nhym ijâ akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba. ⁶⁴Kam bar amã arê. Godja kôt ba djwÿnh ar akamâtkam kênkre 'ÿr bôx ne arÿm iô akĩn mã o mỗ. Ne kam arĩk memã 'êx ne memã kum, “Arÿm ne akubyn tĩn ne”, anhÿro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tĩn jarê nhym me abenmã arên arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhô krâkamngôn h janon memã kum, “Me 'ÿr môn kênkre kuri dja”, ane nhym ar te kute iô âkĩnhmã. Gê 'ã akati amân hkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Năm me rûnh ã Piratumã ane.

⁶⁵Nhym memã kum,

—Gêto. 'ÿr krâkamngôn h kwÿo mỗ gê me kênkre nêje djan rĩt tÿ:xo dja, ane. ⁶⁶Nhym kam me arÿm kênkre'ÿr meo môn meo bôx. Ne kam arÿm kênkre'ã kênpotio yn kam kre nêje krâkamngôn h pumjuw nhym me arÿm nêje djan rĩt tÿ:xo dja.

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

28 ¹Nhym me tyk djâ kêt djâ nhô akati arÿm apêx nhym arÿm pi'ôk kamrêkkam akati tẽ. Nhym kam Marij Madarenamê Marij 'ôdjwÿ ar arÿm kute kênkre pumũnhmã 'ÿr tẽ.

²'ÿr tẽ: nhym arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bënjadjwÿr djwÿnh kadjy mrân h djwÿnh 'ô ne kâjkwa kurûm ruw nhym kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhym kadjy mrân h djwÿnh arÿm kênkre'ÿr tên 'ÿr bôx. Bôx ne arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti dja. Jãm kudjan arÿm 'ã nhÿ. ³Năm nokre jadjê:nh kute mrâmri ne na jadjênhkam pôk tÿ:xja pyrâk. Nhym ô kubêkâja jaka: kute mrâmri ne kakûm arngrokam akaja pyrâk. ⁴Nhym kre nêje ku'ê djwÿnhja arÿm omũ. Omũn arÿm umaje tertê:t ne arÿm rôrôk ne. Ne kam arÿm wân h kute me tyk pyrâk ne ikwã.

⁵Nhym ar nire kênkre'ÿr tén bôx nhym kadjy mrânñ djwÿnhja arkum,
—Kwârîk wânñ ar atîn prâm kêt. Jeju ne gar abej. Arÿm ne ba ar ama.
Me kute pîte'y'ă nhôr ne bînja ne gar abej tē. ⁶Jakam ne arÿm nôr kêt. Nâm
akubyn tîn ne kato, kute ar amă arēññ kôt. Amrē ar tēñ nôr djă kaprÿja
pumû. ⁷Dja gar omûñ kam amikrà kêt ne tēñ kôt ba djwÿnhmă arē. Dja gar
arkum, “Arÿm ne akubyn tîn ne ar akukâm pykabê Garrêja'ÿr tēmmă. Dja gar
kam tēñ arÿm omû” ane. Dja gar ă arkum ane. Ba ne ba arÿm ar amă arē gar
arÿm ama. Nâm ă kadjy mrânñ djwÿnh arkum ane.

⁸Nhym ar nire kabēñ man arÿm amikrà kêt ne mă kênkre kurûm prôt ne.
Tîn prămmē kîñhmē akân prôt ne. ⁹Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arēñhmă
prôt ne. Prôt t nhym ar aērbē Jeju ar kajpan arkum, “Ăpnhîre ar”, ane. Nhym
ar arÿm 'ÿr bôx ne paro tÿm ne kum rax jarēñho nō. ¹⁰Nhym Jeju arkum,

—Kwârîk wânñ ar atîn prâm kêt. Tēñ ikamy arkum ikabēñ jarēñ arkum,
“Ar Garrêja'ÿr mō. Dja gar kam bôx ne arÿm omû”, ane. Dja gar ă arkum ane.
Nâm ă Jeju arkum ane. Nhym ar nire arÿm ar'ÿr mō.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh 'ă ujarēñh.

¹¹Ar'ÿr mō nhym wânñ kre nêje ku'ê djwÿnh kwÿja arÿm kajmă djan amû
krîraxmă mōñ bôx. Bôx ne arÿm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô
bēñjadjwÿmă prîne amijarēñ arkum,

—E kum, pyka ne amingrêk nhym kadjy mrânñ djwÿnh arÿm ruw ne kên-
kre'ÿr tē. 'ÿr tēñ arÿm ajkwa krekre'ă jām kēnpoti djan 'ă nhÿ. Nokre adjē:ñh
ne nhÿ. Bar omûñ itîn pră:m, ane. ¹²Nhym ar arÿm kuman mebēngê't'ÿr tēñ
'ÿr bôx ne mekmē akuprō. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar pan kam
arÿm krākamngōñh'ÿr bôx ne arkum,

¹³—Kwârîk wânñ memă wă jarēñh kêt. Dja gar memă ajēx ne memă kum,
“Akamâtkañ ar inhôt tykkam arÿm kôt ba djwÿnh ar bôx. Bôx ne arÿm Jejuo
akîn mă nhî'ăm o mō”, ane. Dja gar ă memă ajēxo ane bar pāññ arÿm ar amă
pi'ôk kaprî kumex ngă. ¹⁴Nhym godja me kâtām arÿm ar anhō bēñjadjwÿr
Piratumă ar ajarēññ jabej ne kum, “Nâm anhō krākamngōñh kre nêje rît'ă
ngôr nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm Jejuo akî”, anhÿr jabej. Nhym ar akam
ngryk jabej. Ar ba dja bar arÿm ar anēje kum ikabēñ ne ar apytă. Mî, pi'ôk
kaprî. Dja gar ă memă ajēxo ane. Nâm ă me rûññ krākamngōñh arkum ane.
¹⁵Nhym kam ar arÿm amim pi'ôk kaprî jamÿñ ă memă 'êxo bao ane. Ar kute
arkum 'ă karō kôt ă memă 'êxo bao ane. Nhym kam mebē idjaer arÿm arēñho
kumex ne arēñho ipôk ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo ăkîñhja
jarēñh ră'ă ne.

Ar âpēññ djă'ă arkum karō.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶Nhym kam kôt ba djwÿnh ar kubē 11ja amû pykabê Garrêja'ÿr mōñ bôx.
Jeju kute arkum krânñ jarēñhja'ÿr ne ar bôx. ¹⁷Ne kam arÿm Jeju pumûñ
parbē kônkrăo nhÿñ kum rax jarēñ kum,

—Mrāmri ne ga arÿm akubyn atîn ne, ane. Nhym be, ar kwÿ ne ar abenmă
kum,

—Djām mrāmri Jejukumrēx ne dja? Djām mrāmri akubyn tîn ne? Kon ne,
ane. ¹⁸Nhym Jeju arÿm ar'ÿr bôx ne arkum,

—Kàjkwamē pykamē kam mỳjja kunī ne ba ije o iba kadjy arỳm ibēnja-djwỳr rax. ¹⁹Kam dja gar mōn me kunīmā arē. Apỳnh me ba djà kunīkôt memā arē gē me ikabēn man kôt ar amijo ba. Dja me ikabēn man kôt ar amijo ba gar Metīndjwỳnhmā ngômā me angij. Dja gar memā kum, “Arỳm ne ga tu amim Bām markumrēx ne ajte tu amim Kra markumrēx ne ajte tu amim Metīndjwỳnh Karō markumrēx. Ba kam arỳm ar kukwakam ngômā ajadjà”, ane. Dja gar ā memā anen arỳm ngômā me angij. ²⁰Ije ar amā katàt ar amijo aba'ā karōkam ikabēn kunīja memā arē gē me ikabēn kunī man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunīkôt ar amē amijo ikajkep rā'ā: rā'ā ne nhym pykakam me kute aminhinomā amimēnh djà nhō akati arỳm bōx. Nām ā Jeju arkum ane. Tām ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwÿ ne prïne Jeju'ã ajarê. Arÿm abatàn ne kute memã amijo amirît'ã pi'òk ja nhipêxmo krax ne 'ã ujarênh tèn tyk ne akubyn tìn ne àbir djàmã kumê. Nãm Paurmê Pedru arkôt mrã. Nhym Pedrudjwÿ Makôo ôbikwa nhym ô'ã prïne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

1 ¹Ba ibê Makô ne ba pi'òkka me amã ikabên jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metîndjwÿnh Kra. Metîndjwÿnh arÿm 'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mē. Jejubê Bênjadjwÿrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê. ²Idjaij ne amrêbê Metîndjwÿnh kukwakam kabên. Kabênkam ne Metîndjwÿnh Kramã kum,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwÿnh'ô jano kute akutêp me akre nhym me kute mar ne adjwÿnhrà m axwemã irern katàt kute amijo bamã. Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwÿr rûnh kutêp katàt pry jadjwÿrja pyrãk”, ane.

³Ne ajte me bakukãmãremã kum,

“Me'ô dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bē dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ê, on Bēnjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bēnjadjwÿr rûnh kutêp pry mex ne kute kum katàt pry jadjwÿrja pyrãk’, ane.

Dja ã me'ô Bēnjadjwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mrãm 'ÿr o bôx nhym Djuão arÿm kato. Me bakamingrãnyrekam katon arÿm abatàn ne. Abatàn ne arÿm ã Kritu kukãm memã ujarênh ar bao ane. Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt arÿm katon ã wÿnhrà m ar me akreo bao ane.

⁴Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arÿm ngômã me angjênh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tûm. On me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Dja ga me ane nhym Metîndjwÿnh arÿm me ajaxwe maro aknon arÿm ngryk kêt. Ba kam arÿm Metîndjwÿnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anhÿr ar o ba.

⁵Nhym kam pykabê Djudêjakam me jamê krîraxbê Djeruxarêkam me jamê aben totokmâ Djuão'ÿr ban bôxo dja. Bôx ne tu me ipôkri amijaxwe kôt amîjarên kum,

—Be mrâmri, ba ijaxwe: ar iba. Arÿm imâ kînh kêt ne wân̄h kum inhire, ane.

Nhym Djuão arÿm ngô raxbê Djodâokam Metîndjwÿnhmâ ngômâ me kunî jangij.

⁶Be, Djuão ne mry jabatânhbê kameru kî nhîpêxo kubêkâ jangij ne mry kào amikrax pren mÿjja kute krytkanhê pyrâk kun menh kangôo ikô.

⁷Nâm kâj bê memâ Jeju'â ajarên memâ kum,

—Itotokbê ne me'ô bôxmâ. Me'ô tâm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nâ bâm te irax ne 'ÿr ibikamên̄h prâmje. Nâ bâm te irax ne 'â inhiôn ije kum parkâ 'âpre bôn̄h ne o itêm prâmje. Be, âm irax ba ren arÿm kum apê. Nhym be kati. Âm ingrire. Nâm raxo ijakrenh mex ne. Tâmjâ ne arÿm bôx 'ÿr. ⁸Ba ne ba ngômâbit me ajangij. Djâm tâmwâ kute ngômâ me ajangîên̄hmâ? Kati. Tâm dja bôx ne kam me awÿr Metîndjwÿnh Karô jano. Nâm â Djuão memâ ane.

Kute ngômâ Jeju jadjàr'â ujarên̄h kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹Nhym kam pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjare. Kurûm arÿm Jeju tẽ. Tẽ:n kam arÿm Djuão'ÿr bôx. Nhym kam arÿm ngô raxbê Djodâokam ngômâ Jeju jadjà, Metîndjwÿnhmâ adjâ. ¹⁰Nhym arÿm ngô kurûm kator tẽ nhym aêrbê kâjkwa abenbê ajkij nhym arÿm omû. Nhym Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrâk 'â ruw. Me kute omûnh kadjy ne amijo tut pyrâk ne 'â ruw. ¹¹Nhym arÿm kâjkwa kurûm Metîndjwÿnh Jejumâ kabên ne kum,

—Mrâmri abê îkrakumrêx. Imâ ajabê:kumrêx. Ba akam ikînhkumrêx, ane.

Xatanaj kute axwe'â kum âpnên̄h kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹²Ne kam adjynkêt ne Metîndjwÿnh Karô kabêno amû Jeju kujaten kapôt kukritmâ o môn o bôx ne ipôkri o ba. ¹³Nhym kapôt kukritkam rop môr djâkam ar ba. Nhym kam me axwe nhô bënjadjwÿrbê Xatanaj te kute axwe'â Jeju mên̄hmâ kum âpnên̄ho dja nhym 'â akatibê 40 apêx. Nhym kam kadjy mrân̄h djwÿnh arÿm Jeju'ÿr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wÿr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴Nhym kam Jeju arÿm tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arÿm kute Djuãoo tÿm ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kâj bê memâ ujarên̄h ny jarên̄ho ba. ¹⁵Nâm memâ kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute amrêbê me bakukâmâremâ arên̄h kôt arÿm ô akati bôx 'ÿr. Kute amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Me on amikam akapîren wân̄h ajaxwemâ anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim ujarên̄h ny markumrêx, ane.

¹⁶Ne kam Garrêjakam imôti mÿrbê tẽ. Nhym Ximâomê Ângre ar axikôt katorja ngôn̄hkam ar kryre rên̄ho ba. Ar kubê tep pÿnên̄h djwÿnh tûm. ¹⁷Ar kryre rên̄h ar o ba nhym Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mā ikôt ajkamê ba ar amâ ar adjâpênh djâ ny jarê gar ar o aba. Dja gar mā ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrâmri ne gar aje tep pynênho abaja pyrâk dja gar mā ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸Nhym ar arÿm amikôt kryre mên mā Jeju kôt ajkamê.

¹⁹Nhym ajbir tē nhym Xijagumê Djuão ar axikôt apôxja kâkam amim kryreo mexo nhÿ nhym arÿm ar omû. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰Nâm ar omû nhym adjynkêt nhym amikôt ar ku'uw. Nhym Bâm Djebedêumê ô âpênhmê ar kâkam nhÿ. Nhym Xijagu ar arÿm wân h ar wâmâ iren mā Jejukôt ajkamê.

Jeju kute me krâptiô mex.

Ruk 4.31-37

²¹Jejumê ar mō:n arÿm krîraxbê Kapanakam bôx. Nhym kam ar'â pi'ôk rârâr. Ar'â me tyk djâ kêt djâ nhô akati nhym kam ar mebê idjaer bikprôn h djâmâ wadjâ. Nhym kam arÿm memâ 'â ujarênho dja. ²²Nhym me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmâ kum,

—Tô mÿj kabên ny got ja? Nâm prîne kute amimarkôt katâ:t memâ amikukràdjâ jarênhkumrêx. Nâm â me bēnjadjwÿr rûnh kwÿ kabên mex anen ar prîne kabêno meo atomo ba, ane. Djâ nâm â Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh memâ arênho ane? Kati. Nâm me ari no prôt ne ari kukràdjâ jarên'hâ umju:w ne kute arên h katât kêt kumrêx.

²³Jeju memâ 'â ujarênho dja nhym me'ôja me bikprôn h djâkam nhÿ. Me karô punu ne me'ôjao ba tûm. Nâm nhÿ nhym me karô punu kute o baja kâj bē Jejumâ kabên ne kum,

²⁴—Krîraxbê Nadjarekam Jeju, mÿj ne ga aje me ijomâ? Tô djâm aje me ijo abiknormâ? Ba me ije apumûnh tûm. Metîndjwÿnh mexo ne ga amex. Ô kâjkwa kurûm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵Nhym kam Jeju kum bēn tÿx ne kum,

—Anhikrên me'ôja kurûm akato, ane.

²⁶Nhym arÿm me karô punu me'ôja bî nhym tyko nô. Nâm kubîn amran arÿm kum iren katon mā tē. Nhym arÿm mex ne. ²⁷Nhym arÿm me kunî te kute marmâ kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmâ kum,

—Mÿj ne kute? Djâm me kukràdjâ ny 'ô ne wâ? Nâm kute amimar kôt tu me karô punumâ kabên nhym arÿm kum uman kabên kôt mā tē, ane.

²⁸Nhym kam me pykabê Garrêja kunîkôt abenmâ Jeju jarênho ipôk ne.

²⁹Nhym kam Jejumê Xijagumê Djuão ar mebê idjaer bikprôn h djâ kurûm kato. Ne kam ar Ximâomê Ângre ar ûrkwâmâ môn bôx. ³⁰Nhym Ximâo dju-pânhdjwÿ kanên nô. Ar wadjâ nhym ar Jejumâ kum,

—Ximâo djupânhdjwÿ kanê kubî nhym nô, ane.

³¹Nhym arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne ikra 'amÿn kâjmâ ÿr. Nhym ar aêrbê kanê kum ire nhym arÿm kâjmâ dja. Kâjmâ djan kam arÿm aro djuw mexo ba.

³²Nhym arÿm ar'â myt wadjâ. Nhym me kanēmê me punumê me karô punu kute meo ba tûmja nhym me aben totokmâ Jeju'ÿr me ja kunîo bôx. ³³Nâm krî-raxja tâmkam me kunî 'â akuprô, ûrkwâ jajkwa krekre'â akuprô. ³⁴Nhym kam apÿnh me kanê djâri kute me parja Jeju arÿm me ja krâptiô mex. Ne me karô punu krâpti kute ar meo baja arÿm ano nhym arÿm memâ ire. Nhym kute anoro âmri mā me karô punumâ kum, “Anhikrê”, ane. Mÿkam? Bir, me karô kute Jeju pumûnh tûmkam â kum anhÿro ba. Nhym kam ar'â akamât nhym ar arÿm ngôr.

Arwāmā katorn Metīndjwǎnhmā kabēn.

Ruk 4.42-44

³⁵Ōto nō: nhym kam, Jeju ōkrēn'ānh kār pydjikam krā katon amū arwāmā kato. Ne tēn arǝm Metīndjwǎnhmā kabēno nhǝ. ³⁶Nhym kam Ximāo ar abej mō. ³⁷Abej mōn kam arǝm kum katon kam kum,

—E kum, me kunī ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸Nhym arkum,

—Gwaj on amū bu'ā krī kwǝkamdjwǝ tē ba me kamdjwǝ kǝj bē memā arē. Me wǝdjwǝ kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹Ne kam Garrējakam pyka kunīkōt kǝj bē memā arēnho ba. Apǝnh mebē idjaer bikprōnh djākam memā arēnho ba. Ne me karō punu kute ar meo baja janoro ba nhym arǝm memā iren mā mrā.

Kute me'ō ī kajēkam tēja mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰Nhym kam me'ō ī kajēkam tēja 'ǝr bōx ne parbē kōnkrāo nhǝn kum rax jarēn kum,

—Bēnjadjwǝr djwǎnh, ga aje inhī kajēkam itēkōt ipumūnh ne aje mar. Aje ijo mex prām jabej ba ren arǝm imex ne, ane. ⁴¹Nhym arǝm kum kaprīn 'ǝr ikran kupēn kum,

—Ije ajo mex prām. On amex, ane. ⁴²Nhym arǝm 'ā ī kajēkam tēja apēx ne arǝm mex ne. Kute o ām tāmka tēmbē kǝ mex ne. ⁴³⁻⁴⁴Nhym kum,

—Kwārik wānh ga memā amijarēnh kēt. Dja ga tu katāt mā me kadjy Metīndjwǎnh mar djwǎnh'ǝr tēn kum amibē, kum amikā bē. Ne kam kum mry ngā gē akadjy Mōjdjē kukrādja kōt Metīndjwǎnhmā mry gan kum kungā. Arǝm akā mexkam dja ga kum mrywā ngā gē me kunī apumū, arǝm akā mexkōt apumū, ane. ⁴⁵Nām te kum ane nhym arǝm tu memā amijā ujarēnh ar bamo krax ne kam memā amijā ujarēnho ipōk ne. Nhym kam Jeju te irā ipōkri krīrax'ōmā ārn ar ba prāmje ne arǝm arwākambit ar ba. Nām arwākam ar ba nhym me arǝm bu'ā pyka kunīkōt 'ǝr ban bōxo dja.

Jeju kute me'ō jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

2 ¹Nhym kam 'ā akati kwǝ apēx nhym Jeju krīraxbē Kapanakam tēn bōx. Nhym kam me abenmā kum,

—Arǝm ne ajte ō kikrekam bōx. Arǝm ne ajte ō kikrekam bōx, ane.

²Nhym kam me itepato 'ā akuprō. Me krāptī: 'ā akuprō nhym arǝm kikre kre'ā me kātām abenbē krāptī. Ne prīne kikre jajkwa krekre pytār mex ne. Nhym arǝm kǝj bē memā Metīndjwǎnh kabēn jarēnho dja. ³Nhym ar 'ō amānhkrut ne amānhkrut me'ō jakryja mǝn o tēn o bōx. ⁴Ne kam me krāptī-kam te: Jeju'ǝr ārmā. Ne kam kikre nhimōk'ǝr o wabi. Kikre nhimōk po'ǝr ne o wabin arǝm Jeju nhiby kikre nhimōk'ā kuprā ne kōt 'ā jām ngybōr jadjuw ne kōt 'ǝr o ruw. Akryja ikwā djākam nōr rā'ā nhym ar o ruw ne arǝm kabem kudji. ⁵Nhym kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhīxkumrēx, ane.

Ne kam me'ō jakrymā kum,

—Akmere, jakam ne ba arÿm ajaxwe kunî maro aknon akam ingryk kêt ne, ane. Djâ nâm tẽmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nâm amidjêje nẽn kum jabit jarê nhyim êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶Nhyim wãnh Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh kwÿ nhÿn arÿm amim,

⁷—E kum be me'ô ja ne ajmãn Metĩndjwÿnh japryô djan amijo Metĩndjwÿ-nho dja. Metĩndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyrk kêt, ane. ⁸Nâm me ã ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhyim arÿm tu kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhõkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijapryô akumex? ane.

⁹Ê, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarê. Mÿj ne amirĩt? Ba ren me'ô jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Nâr kon, “On kãjmã djan anhi kwã djâ mÿn o tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane nhyim amirĩt kêt-kumrêx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nhyim be, kãjmã me ku'ê, ije ren me'omã kum, “Kãjmã djan tẽ”, ane nhyim ren amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrêx. ¹⁰Dja ba kum, “Kãjmã djan anhi kwã djâ mÿn o tẽ”, anen arÿm o mex gar arÿm omũn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ã ne pyka jakam amikabẽn kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarênh kadjy dja ba me'ô jakryjao mex. Nâm ã Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'ô jakryja'ÿr akêx ne kum,

¹¹—Amã ne ba ikabẽn ne. On kãjmã djan anhi kwã djâ mÿn anhũrkwãmã o tẽ, ane. ¹²Nhyim kam me aêrbê me ipókri kãjmã dja nhyim me kunî arÿm omũ. Nâm kãjmã djan ikwã djâ mÿn mã o katon o tẽ. Nhyim me krãptĩ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'ô got mÿjja mex ja'ô pumũ. Arkati, anen amim,

—Ê, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhyim mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽn-kumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'ôo mex nhyim mrãnh mexkumrêxja pumũ. Metĩndjwÿnh mexkumrêx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrêx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arÿm me'ô jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamênh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³Nhyim kam Jeju arÿm katon ajte imôti mÿrbê tẽ. Nhyim kam me itepato 'ã akuprô nhyim arÿm memã 'ã ujarênhô dja. ¹⁴Ne kam amũ tẽ. Tẽ: nhyim kam Rewi, Aupêu kute irja nhÿ. Kubê ne Matêu. Bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprío atom djâkam ne nhÿ nhyim arÿm omũ. Ne kam 'ÿr tẽn kum,

—Amrê on mã ikôt ajkamê, ane.

Nâm kum ane nhyim amim kuman arÿm kãjmã dja. Kãjmã djan arÿm mã kôt ajkamê. ¹⁵Nhyim kam Jeju Rewi nhô kikrekam ô kwÿ krêno nhÿ. Nhyim bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwÿnh krãptĩ Jejumê ro'ã nhÿ. Nhyim we me axwedjwÿ ik'ô'ã nhÿ. Me krãptĩ ne me nhÿ. Be, me ja krãptĩ ne me arÿm amim Jeju man kôt ba. Nhyim kôt ba djwÿnh tũmdjwÿ Jejumê ro'ã nhÿ. ¹⁶Nhyim mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh arÿm me omũ. Pi'ók kaprío atom djwÿnhmê me we axwe ar Jejumê ro'ã ô kwÿ krêno nhÿ nhyim me arÿm me omũ. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnhmã kum,

—Be, gar bēnjadjwÿr bajtemmā pi'òk kaprïo atom djwÿnhmē me axwe ar omũ. Je tô, djām me wā axwe ngri got ne Jeju me ro'ā ò kwÿ krēno nhÿ? ane.

¹⁷Nhym Jeju arÿm me kabēn ma. Me kute,

—Djām me wā axwe ngri got? anhyrja Jeju kuman memā kum,

—Djām me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrā? Kati, me kanē'ÿrbīt ne me kane djwÿnh mrā. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tē. Djām we me amex'ÿr ne ba tē? Kati, me axwe'ÿr ne ba tē. Me tām ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprïren wānh axwemā irern kute iwÿr amijo akēxmā ne ba amiwÿr me ku'uw. Nām ā Jeju mebē pardjēumā ane.

Me kukràdjā tũm'ā ujarēnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸Nhym kam Djuāokôt ba djwÿnhja ne ar Metĩndjwÿnhmā amijajburo ba. Djuāobē ngômā me angjēnh djwÿnhja. Nām ar amijajburo ba. Mebē pardjēu nhō me jadjwÿ ne me amijajburo ba. Nhym kam me Jeju'ÿr mōn 'ÿr bōx ne kukij ne kum,

—Be, Djuāokôt me ba djwÿnhmē mebē pardjēu nhō me jamē ne me amijajburo ba. Je tô, mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar kute amijajbur kēt mex ne ar ba, ane?

¹⁹Nhym Jeju tu amijā me'ō mjēn jarēn amikôt ba djwÿnh ar'ā mjēnmē ro'ā ar ar ba jarēn memā kum,

—Ga, me kute abenā prēmē mjēn rēnhja pumũ. Djām mjēnmē ro'ā ar ar baja kute amijajbur got? ²⁰Arkati. Mjēnmē ro'ā ar ar baja ar kīnhkumrēx ne kute amijajbur kēt. Ar ò kwÿ krēn rax. Adjÿm, akati amrē mōrjakam dja me ar kubē mjēno tÿm ne mā o mō. Kam gēdja ar kaprïren arÿm Metĩndjwÿnhmā amijajburo ba, ane. Mÿj'ā ne me kute ar kubē mjēno tÿm jarē? Bir, ta amijā ne arē. Jeju dja me o tÿm ne mā o mō. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

²¹Be ga, me kute jām amim Jeju kukràdjā ny mar ne ajte jām amim kukràdjā tũm marja pumũ. Me kute amim amē kukràdjā maro bakam ne me umar mex kēt. Me kute mrāmri ne kubēkà ny tũm'ā ir pyrāk. Ne me ajte ām mrāmri ne kute pidjō kangō ny ngōnh tũmkam runh pyrāk. 'Ā ne Jeju ajte memā kum,

—Ga, me'ō nhō kubēkà tũm ne 'ÿrja pumũ. Nhym kam arÿm kubēkà ny, pōnh kēt. Djā ne tũm'ā kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupō. Nhym kam arÿm pōnhkam nykam ē abenmā wangij. Abenmā wangij nhym arÿm tũmja kadjō. Nhym kam arÿm 'ÿr nyja kute 'ÿr tũmja jakrenh mex ne.

²²Ga, me'ō nhō mrykào ngōnh. Me bakukāmāre ne me mrykào ngōnh. Mrykào ngōnh arÿm tũm ne ngràja pumũ. Djā ne kam uba kangō ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, ām 'ātũmkam arÿm uba kangō kadjān ajmrō nhym ngōnh arÿm igot tēn arÿm ajkatōr. Nhym arÿm kangō ajkapī nhym ngōnh arÿm punu ne. Be, kam mex rā'ā kadji mrykào ngōnh ny, kà rerekrekambit me kute kangō ny runh prām. Nhym kam amē mex rā'ā. Nām ā Jeju memā ane. Gēdja me amim kukràdjā nybit maro ban arÿm umar mexkumrēx. Nhym be, gēdja me amim me kukràdjā tũmdjwÿ mar prām ne arÿm umar mex kētkumrēx. 'Ā ne Jeju memā ajarē.

Pi'òk ràràr mỳr jabej me kum kabën.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³Ne kam pi'òk ràràrkam pur katikôt tẽ. Nhyim kôt ba djwỳnh arkôt mō. Kôt mōn arỳm kum prām ne mōrkôt bāygogo 'y nhikēn mrānhkôt ngānh ne amijajkwamā rēnhō mō. ²⁴Nhyim kam mebē pardjēu ar omūn kum,

—Je tō mỳj ne akôt ba djwỳnh ar arỳm nē? Pi'òk ràràrkam ne me tyk djā kêt djā. Me kute pi'òk ràràr jakam mỳjja jao anhyr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjākôt mǎ me babē uma. Me kute pi'òk ràràrkam mỳjja kupēnh kêt. Kam ne me tyk djā kêt djābit. Mỳkam ne akôt ba djwỳnh ar ā anhyro ba? ane. ²⁵Nhyim kam Jeju memā kum,

—Kê, djām me aje Metĩndjwỳnh kabēn'ā pi'òk no'òkjadjwỳ pumũnh kêt? Djām me aje me bakukāmārebē Dawi'ā ujarēnhja pumũnh kêt? Ē, Dawi arkum prām. ²⁶Kum prām ne arỳm Metĩndjwỳnh nhũrkwāmā wadjā. Amrēbē: me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax ne kubē Abijta. Metĩndjwỳnh nhũrkwākam ne me bakukāmāremā nhỹ. Nhyim Dawi ar Metĩndjwỳnh nhũrkwāmā wadjān djwỳ byn kukrēn kam kôt ar tēm jamā-djwỳ kungā nhyim ar arỳm kukrē. Djwỳ me kute Metĩndjwỳnhmā ōrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungā. Metĩndjwỳnh nhō djwỳ ne me kātām kute kur kêtumrēx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhbit ne kute kur. Nhyim be, Dawi ta ne tu kubē kukrē. Nhyim kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djām me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimā axwe jarēnh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwỳnhmēbit ar imā ar axwe jarē. Je tō mỳkam? Nām ā Jeju mebē pardjēumā ane.

²⁷Ne kam ajte memā kum,

—Djām me kute pi'òk ràràr ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwỳnh me ipēx? Kati. Me tỳx djā kadjy ne Metĩndjwỳnh akati ja jarē nhyim wajēt. ²⁸Ba me amā arē ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ne ba inhō pi'òk ràràr djwỳnh. Kam gēdja ba memā, “Kwārĩk wānh ga me kam mỳjja kupēnh kêt nār kon, dja ga me jakam apēn nār kam mỳjja kupēnh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju memā ane.

3 ¹Nhyim kam ajte ar'ā pi'òk ràràr nhyim kam ar me bikprōnh djā'yr bōx ne wadjā. Nhyim me'ō nhikra nhikjē jarōxja me ikō'ā nhỹ. ²Nhyim kam me kam krĩa amim,

—Adjỹm, dja te me tyk djā kêt djā nhō akati nhyim arỳm me'ōjao mex, ane. Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'ōjao mex jabej rito kumex. Adjỹm. Dja me'ōo mex nhyim me arỳm 'ā axwe nhōn memā kum,

—Tām wā ne kum me bakukràdjā kurēkumrēx ne pi'òk ràràrkam meo mexo ba, ane. ³Nām me kam no tyn kumex nhyim Jeju arỳm me'ō nhikra jarōxjamā kabēn ne kum,

—Amrē tēn me ipōkri dja, ane.

⁴Ne kam me kukij ne memā kum,

—Amrēbē: ne me bakukāmāre Mōjdjē pi'òk ràràr'ā memā karō. Mỳj godja me kam nē? Godja me kam apēnh mex jabej nār godja me kam apēnh punu jabej. Nār godja me kam me utār jabej nār godja me kam me par jabej. Mỳj godja me pi'òk ràràrkam nē? Be, ba dja ba me'ōjao mex. Djām kôt me aje imā ijaxwe jarēnhmā? ane. Nām ane nhyim me arỳm bēn kêt mex ne nhỹ.

⁵Nhym me kute kabên mar prām kêtka arým mekam kaprî:re ne. Ne kam arým nokà nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrê anhikra katât”, ane.

Nhym 'ÿr ikra katât tēm puron arým ikra mex ne. Arým prîne kum mex ne. ⁶Nhym mebê pardjêu arým ngryk ne mã apôx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwýnh'ÿr mōn me'ÿr bōx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,
—Mýj godja gwaj baje Jeju bín kadjy on? ane.

Kute me krãptiõ mex.

⁷⁻⁸Nhym kam Jejumê kôt ba djwýnh ar me kurũm kato. Katon arým imô-ti'ÿr mō. 'ÿr mōn arým 'ÿr bōx. Nhym me krãpti: apýnh pyka djâri kurũm arkôt mōn bōx. Garrêja kurũm ne me kwý bōx. Nhym Djudêja kurũm me kwý bōx. Nhym me kwý krîraxbê Djeruxarê kurũm bōx. Nhym me kwý Idumêja kurũm bōx. Nhym me kwý ngôbê Djodão nhikjêbê apýnh kikre djâri kurũm bōx. Nhym me kwý krîraxbê Xirumê Xidô kurũm mōn bōx. Jeju kute apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx djâri ne me arým omũn amũ memã 'ã ajarê nhym me arým kuma. Ne kam arým itepato arkôt mōn bōx. Me krãpti: bōx. ⁹Nhym kam Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Gar ikuri kã'õ dji. Godja me ijo bikamýr jabej ba on mebê kãkam nhý, ane.

¹⁰Bir, kute me krãptiõ mexkam ne apýnh me punu djâri kute kupênh prãm. Me krãpti: te kupênh prãmje ari Jeju kôt bikamênh ku'ên ingãnh kumex. Kam ne ar kute kuri kã'õ djirmã arkum kã jarê.

¹¹Nhym mekôt apýnh me karõ punu kute ar meo ba. Nhym me Jeju parbê rôrôk. Me karõ kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kãj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metîndjwýnh Kra, ane.

¹²Nhym kam mã me karõ punumã bēn týx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³Ne kam arým krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arým amikôt ar ku'uw. Kum ar kînh djâri ar ku'uw nhym ar arým 'ÿr bōx. ¹⁴⁻¹⁵Nhym kam arým amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhym ar arým ýtãri omũn kabên maro ba. Nhym kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kãj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karõ punu janor ne kujaêko aba, anhýrmã. Dja ã Jeju ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhym kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhýro ba.

¹⁶⁻¹⁷Be, kute amikôt ar kubê 12 pymýr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amēmã Bôanedu jarê. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸Ângre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyam kam Jeju ar môn arÿm kikre 'ômã wadjà. Nhyam kam me krăpti: ajte ar'ã akuprô. Nhyam kam ar te kute ô kwÿ krên mexmã.

²¹ Nhyam Jeju kute meo ôbikwaja arÿm me krăpti: jarênh man abenmã kum, "Bârãm arÿm ajbã", ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tẽ.

²² Nhyam Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh kwÿ ne me arÿm krîraxbê Djeruxarê kurûm tèn mekôt bôx. Ne kam arîk Jeju'ã memã kum,

—Be, djâm Metîndjwÿnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bënjadjwÿr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarên memã kum,

—Djâm mrâmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati.

²⁴ Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arÿm meo apêx.

²⁵ Nâr, ô kikre tãm kam me krî godja me ta kum aben kurê jabej nhyam me arÿm aben bê me kungrà. Djâm mrâmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djâm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurên kujate nhyam ren ô me arÿm aben bê ajmà nhyam ren arÿm bënjadjwÿr'ã aminhinomã amimê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhyam ren Xatanajdjwÿ kum ô àpênh kurê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ô tÿx nhûrkwāja pumû. Mÿj dja me kute ô nèkrêxo prôt kadjy me'ô tÿx nhûrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ô tÿx kumrêxo tÿm ne uwpre. Ne kam arÿm ûrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne Jeju me'ô tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tÿm ne uwpre kam arÿm amim ô me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane. ²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikênh kunîkôt ne Metîndjwÿnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metîndjwÿnh japrÿkam dja o aknon me kam ngryk kêt. ²⁹ Nhyam be, dja me Metîndjwÿnh Karô japrÿ nhyam arÿm mekam ngryk rãã ne memã axwe jarênh rãã: rãã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mÿkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metîndjwÿnh Karô ne mã Jejuo ba nhyam me arîk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhyam kam arÿm Metîndjwÿnh Karô'ã me kabên punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarēnh.*Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21*

³¹Nhym kam Jeju nhōbikwa ar kute o tȳm ne pa 'amȳnhmã kôt mō. Jeju nãmē kamyre ar axikôt apōx ar Jejukôt tēn kam arȳm mekôt bōx. Ne kam ar arek bōm ku'ē. Arek ku'ēn arȳm 'ȳr me'ō jano. Kute amiwȳr 'wȳr kadjy 'ȳr ano. ³²Nhym me krãpti: bu'ã ku'ē nhym me'ōja 'ȳr bōx ne kum,

—E kum, bōm anãmē atōnhre ar amã kabēn, ane.

³³Nhym kum,

—Be, mȳj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nār kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴Ne kam ari me bu'ã ku'ēkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmē ikamy ne ja. ³⁵Dja gar Metĩndjwȳnh kĩnh kadjy kabēn man kôt ar amijo aba. Ba kam arȳm ar amã, “Akmere” nār amã, “Aphĩre”, ane nār amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

Bàygogo'ã ujarēnh.*Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8*

4 ¹Ne kam akati tãmkam tēn arȳm imōti mȳrri nhȳ. ²Nhym kam me krãpti: 'ã akuprō. Nhym kam arȳm mebē tēn kàkam nhȳ nhym me krãpti: arȳm ngō mȳrri kum dja. ³Nhym kam arȳm apȳnh kukràdjã djãri'ã memã mȳjja jakren memã 'ã ajarē. Ne memã kum,

—Ē, ò pur djwȳnh ne kute ò purkam bàygogo kremã 'ȳr o tē. 'ȳr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabēr mrã, ane. Nãm me kute mȳjja kre kadjy tu mȳjja 'yo ukabē, bàygogo 'ȳja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabēr mrã. Kute mrãmri ne me kute katēbãri 'yo ukabēr mrãnhja pyrãk.

⁴Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'ō ne ar bàygogo 'yo ukabēr mrã. Nhym 'y kwȳ prykam rōrōk. Nhym kwēnh prĩne kuku. ⁵Nhym kwȳ kēnpō'ã pyka purorrekam rōrōk. Nhym kam pyka purorrekam ingrōt kukrà kētkumrēx. ⁶Nhym kam kȳjrũm myt nhȳn arȳm 'y nhĩngrōt ga nhym kajot ne arȳm ty. Arē jabjē kētkam ne ty. ⁷Nhym 'y kwȳ mrȳnhĩkam rōrōk ne kam mrȳnhĩmē ro'ã ingrōt ne. Nhym kam prĩne o akno nhym arȳm bàygogo 'y kēt ne. ⁸Nhym 'y kwȳ pyka mexkam rōrōk ne ingrōt ne kam abatãnh ne. Ne arȳm apȳnh bãri ku'ē djãri nhym kwȳ'ã kãjbē ijy mex nhym 'y'ã akre kubē 30. Nhym kwȳ ijy mexkumrēx nhym 'y'ã akre kubē 60. Nhym kwȳ ijy jabjē nhym 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubē 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwȳnh kukràdjã'ã apȳnh mȳjja jakreo ane.

⁹Ne ajte memã kum,

—Gop me ajō ajamak mex jabej tu amim ikabēn markumrēx, ane.

¹⁰Nhym kam me krãpti mã mō. Mã mō nhym Jeju ar arȳm ate nhȳ. Nhym bu'ã ar jamē kôt ba djwȳnhbē 12 ar arȳm kukij ne kum,

—Mȳkam ne ga apȳnh kukràdjã djãri'ã mȳjja jakren memã ajbit jarē? ane.

¹¹Nhym arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kãjkwakam Bēnjadjwȳr djwȳnh kute amim me utār ne ar meo ba'ã ikabēn kukràdjã djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arēnhō amirĩt gar aje marmã. Nhym be, me wãbē ne ba udju ne. ¹²Me wã kute mar kajgokam ne ba apȳnh

kukràdjà djàri'ā memā mỳjja jakren memā mỳjjabit'ā ajarē. Me kute ikukrà-djà mar kajgo wā ne amrēbē: me bakukāmāre memā arēn memā kum,

“Me te memā mỳjja jakre nhym me omūnh kajgon mā amim omūnhkumrēx kêt.

Nhym me te memā mỳjja jarē nhym me me kabēn maro krīn mā mar kêt. Mā kukràdjà'ā mỳjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metīndjwỳnh'ỳr amijo akēx kêt nhym me axwekam ngryk rā'āmā.” Nām me bakukāmāre ā me wā'ā memā ane. Kam ne ba apỳnh kukràdjà'ā apỳnh mỳjja jakren memā mỳjjabit'ā ajarē. Me wā kute mar kajgokam.

¹³Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ā me'ō kute bāygogo 'yo ukabēr jakreja djām ar aje mar kêt? Be, dja ba apỳnh ikukràdjà'ā mỳjja jakre rā'ā. Mỳj godja gar amū ikukràdjà ja mar on. ¹⁴Be, Metīndjwỳnh kabēn'ā ujarēnh djwỳnh ne arỳm memā arē nhym me kuma. ¹⁵Kuma kute mrāmri ne 'y kwỳ prykam rōrōk pyrāk. Nhym ate Xatanaj totokbē jām mebē o amijakren mebē Metīndjwỳnh kabēno akno.

¹⁶Kēnkam 'y rōrōkja ne me kute amim Metīndjwỳnh kabēn mar 'iry kêt ne kangaja'ā amijakre. Nām me myt tāmcam Metīndjwỳnh kabēn man bit kum kīnhkumrēxo tēm kajgo. ¹⁷Kute tu amim markumrēx kêtē. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrōt ne arē kētkam tēmbē tykja pyrāk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apỳnh me kaprī djāri me'ỳr bōx nhym me arỳm kanga.

¹⁸Mrỳnhīkam 'y rōrōkja ne me kute Metīndjwỳnh kabēn mar ne kam ate ajte kute jām mỳjja marja'ā amijakre. Nām me arỳm Metīndjwỳnh kabēn man ¹⁹kam 'āno ām kêt ne amim, “Mỳj dja ba nēn inhō kwỳ krēn mex ne inhō kubēkà mex? Ikanēkam mỳj dja ba nē”? ane. Nām pykakam mỳjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pī'ōk kaprīo atom rax prā:m ne ajte apỳnh mỳjjao atom rax prā:m. Djām kute amim mỳjjao atom raxkam mrāmri umar mex? Kati. Bir, me arỳm ō mỳjja rūnhkam mrāmri umar punukumrēx. Ga, mrỳnhī kute bāygogoo bikēnh nhym kam iij kētja pumū.

²⁰Ga, me'ō bāygogo 'yo ukabēr tē nhym ajte kwỳ pyka mexkam rōrōkja pumū. Nhym arỳm ingrōt ne abatānh ne. Abatānh ne arỳm iijkam 'y kume:x. Me kwỳdjwỳ ne me memā Metīndjwỳnh kabēn jarē nhym me arỳm tu amim markumrēx. Ne kam maro amū amikamēn arỳm mar rax ne. Mar rax ne arỳm ukaprikumrēx. Me kwỳ ne me kājbe ukaprī kryre kute mrāmri ne bāri kwỳkam iij mex nhym kam 'y kubē 30 pyrāk. Nhym me kwỳ ukaprikumrēx kute mrāmri ne bāri kwỳkam iij mexkumrēx nhym kam 'y kubē 60 pyrāk. Nhym me kwỳ ukapriti:re kute mrāmri ne bāri kwỳkam iij mexti:re nhym kam 'y kubē 100 pyrāk. Me ukaprikumrēx nhym Metīndjwỳnh arỳm mekam kīnhkumrēx. Mekam kaprīre kētkumrēx. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ā ngōnhpōk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ỳr ngōnhpōko bōx jabej djām me kute mỳjja 'ōkōt o bipdjur got, kute kànoipōko 'ā pro got? Nār djām me ikwā djā krakri me kute umỳj got? Kati. Ngōnhpōk ne me kum angij ne tu parkam kēnhkam umjuw.

²²Ba ar amā arē gar ama. Ikabēn kukràdjà ije 'ā apỳnh mỳjja jakren mebē

udjurja dja ï me kunĩmã amirĩtkumrẽx nhym me kunĩ kuma. ²³Gop ar aja-makkre mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁴Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabẽn mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kôt dja ba ar amã ikabẽn jarẽ. Dja gar tu amim ikabẽn markumrẽx ba arỹm ar amã ikabẽn kumex jarẽ. ²⁵Mỹkam? Bir, me kute tu amim ikabẽn markumrẽx jamã dja ba mã kwỳ rax ne arẽnho tẽ nhym me arỹm kwỳ rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabẽn mar kajgoja dja Metĩndjwỹnh arỹm mebê o akno, mebê ikabẽn mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kôt ba djwỹnhmã ane.

Mỹjja 'y'ã ujarẽn.

²⁶Me kute memã Metĩndjwỹnh kabẽn jarẽn nhym ta kute arỹm memã amak bõnh nhym me kute amũ mar kamẽn nhym me kute arỹm mar rax ne. 'A ne Jeju memã kum,

—Be, Metĩndjwỹnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã ne bãygogo ami-jakre. Be, me'õ ne bãygogo 'yo ukabêro tẽn arỹm 'y kre pa. ²⁷Ne kam akati kunĩkôt ate kadjy krã. Nhym kam 'y ingrôt ne abatàn nhym arỹm prĩti. Nhym kam kre djwỹnh amim, “Je, mỳj ne abatàn kadjy amijon”? ane.

²⁸Be, bãygogo ta ne pykakam abatàn nhym arỹm ô. 'Y kumrẽx ne pykakam ikwã. Ne kam arỹm ingrôt. Ne abatàn tẽn arỹm prĩti. Prĩtin arỹm tujarô. Tujarôn arỹm ijj ajkapĩ. ²⁹Ajkapĩn kam arỹm prỹ ngrã. Nhym me'õja arỹm 'ãno djan êo mō. Be, Metĩndjwỹnh kute ar meo ba ja ne me bãygogo kôt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwỹnh kute amim me utàr ne ar meo baja. Mỳj ne kute me uràk? Ba ar amã arẽ gar ama. ³¹Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyrãk. Pykakam 'y bimànkhkam 'y kryre. Apỹnh pidjô 'y djari kam 'y ne kute rũnh motadu 'y jakrenh mex ne. ³²Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arỹm ingrôt. Ingrôt ne arỹm rũnh mō. Rũnh mōn arỹm amipàn nhym pidjô bàri kunĩ rẽ. Ne arỹm pa koror mex ne. Nhym kwẽn nhym amykrãkôt apỹnh pakam ku'ẽ. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arỹm ja pydjĩn kadjy amima nhym arỹm ja kadjy amiman 'ã tỹm nhym ja kôt 'ã tỹm nhym ja 'ã tỹm nhym arỹm 'ã krãptĩ ne. 'A ne 'y kryre ja jakre.

³³Mỹjja kute ajbir ja pyrãk krãptĩ ne Jeju memã kukrãdjã'ã akren memã 'ã ajarẽ. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarẽ. ³⁴Ne apỹnh mỳjjabit'ã ajarẽ. Nãm kute Metĩndjwỹnh kukrãdjã'ã mỳjja jakrebit ne memã 'ã ujarẽn ar ba. Ne kam arỹm kôt ba djwỹnh ar ate ỹrkam prĩne arkum kukrãdjã jarẽn mex. Kukrãdjã'ã mỳjja kute amijakreja prĩne arkum arẽn mex.

Kôkmã bẽn tỳx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵Nhym akati tãmkam arỹm ar'ã myt wadjã nhym Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjẽmã rẽ, ane. ³⁶Nhym kam ar me krãptĩmã kum,

—Me on ajmã, ane. Nhym Jeju kôknhõkàkam ỹr rã'ã nhym ar tu amimẽ o mō. Nhym me kwỳ kã kwỳkam arkôt mō. ³⁷Nhym kam na 'itỳx ar'ã ruw nhym kôk 'itỳx wabê nhym kam ngô arỹm aben pumjuw ne kã nhiyby aton arỹm kã krekam bikapĩno mō. Kã krekam bikapĩno mō nhym arỹm ipu 'ỹr.

³⁸Nhyr wānh Jeju kà katēkam krā japar djà'a krā djin ôto nō. Ôto nōr mex katikôt nhyr kôt ba djwŷnh ar arŷm tok ne kum,

—E kum, ujarēnh djwŷnh, ngô kute gwaj banhimex 'ŷr ga ate akrān anhōto nō, ane.

³⁹Nhyr arŷm kāmā djan kōkmā bēn tŷx. Kum bēn tŷx ne ngōmā kum,^a

—Anhikrē, on akubyn aminē, ane.

Nhyr arŷm kōk djābēr amikrāta nhyr ngô arŷm tu mē ne nō. ⁴⁰Nhyr kam arkum,

—Je tô mŷkam ne gar ā atŷn prāmo ane? Mŷkam ne gar tu amim imarkum-rēx kēt? ane.

⁴¹Nhyr ar madjā kretin abenmā kum,

—Je tô mŷj me'ō got ja? Nām tu gēt kōkmā kabēn nhyr tu kabēn kôt anhikrē, ane.

Me karō punu krāpti kute ar me'ōo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

5 ¹Ne kam imōti nhikjēmā bōx. Kam ne mebē Djeradja nhō pyka.

²Nhyr kam Jeju ar akāxkam bōx ne arŷm wabin dja. Nhyr adjynkēt ne me'ōja pyka krā kurūm katon 'ŷr tē. Me karō punu ne ar o ba. ³Pyka krākam ne ar ba tūm. Nhyr me te kàxirāxo ari uwpreo ba. ⁴Nām me te kadjy kàxirāxo te djē djāmē kàxirāxo kākā djē djā mŷn te o uwpre nhyr mā ari kākā djē djā rēnhō ba. Ne mā ari kàxirāxo te djē djā kukēnhō ba. Nhyr me kute unēnh mex kadjy te: me tŷxo kute urāk'ō prāmje. ⁵Nhyr akati kunikôt ne akamāt kunikôt me'ōja krānhre'a ar ba. Ne me tykmā kikre mē amijo kajkepo ba. Nām ari āmra ban ari kēno amijayro ba. ⁶Me'ōja katon arŷm amybŷm Jeju pumū. Omūn arŷm tu 'ŷr prōt ne. Prōt ne 'ŷr bōx ne arŷm ibōn nhŷ. Kute kum amijo à'wŷr kadjy ne parbē ibōn nhŷ. ⁷⁻⁸Nhyr kam kum kabēn ne kum,

—Me karō, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyr me'ō me karō punu kukwakam arŷm kum kabēn ne. Kāj bē kum āmrakam kum kabēn ne kum,

—E kum, mŷj nā Jeju? Abē kàjkwakam Metīndjwŷnh Kra. Mŷj ne ga aje ijo mā? Dja ga Metīndjwŷnhmā akabēn pydjīn jarēn ijā kum, “Dja ba kamjēr kēt”, ane. Dja ga ā Metīndjwŷnhmā anen arŷm ikamjēr kēt ba arŷm itokry kēt. Nām ā me'ō kum ane.

⁹Nhyr kum, “Mŷj ne anhidji kute”? ane.

Nhyr kum,

—Me ikrāpti:kam, inhidjibē ne krāptitire, ane.

¹⁰Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwārīk wānh me ja mōr djā kurūm me ijanor kēt, ane.

¹¹Nhyr wānh angrō jamy krāpti: krānhrekam àkur mō. ¹²Nhyr me karō punu krāpti amijo a'uw ne kum,

—Gop angrō jamymā me ijano ba me kum wadjā, ane.

¹³Nhyr memā kum, “Aj mā”, ane.

Nhyr me karō punu krāpti arŷm me'ōmā iren kurūm kato. Katon arŷm angrō jamymā wadjā. Nhyr angrō jamy arŷm amibēx ne tu pyka krā'yr'ā

a 4.39 Adjākam kute kabēno mŷjja kunī nhipēxkôt arŷm kōkmā bēn tŷx.

aparmã prôt. Prôt ne arÿm imôtikam nox. Nox ne arÿm ngôo aminhimex ne arÿm kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

¹⁴Nhym wānh angrô jamyo djuw mex djwÿnh ar arek omũnho dja. Ne kam mã krĩraxmã tēn arÿm memã arê. Arwākam me jamē ne memã arê. Nhym me kute mÿjja pumũnhmã amũ 'ÿr mō. ¹⁵Jeju'ÿr mōn 'ÿr bōx. Nhym me'ō me karō kute kum irerja arÿm arek nhÿ. Nām arÿm kà jadjàn no mextiren nhÿ. Nhym me kum uma ne. ¹⁶Nhym ar kumrēx kute omũnhja arÿm me'ōja'ā ajarē. Ne ar ajte angrô jamy'ā ajarē. ¹⁷Nhym kam me Jejumã à'wÿrmo krax ne kum,

—Gop on me inhō pyka kurũm akato, ane.

¹⁸Nhym Jeju ajte kākam ÿrmã tē nhym me'ō me karō kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akôt ajkamē, ane.

¹⁹Nhym kum,

—Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'ÿr tē. Aje meo anhōbikwa wã'ÿr tē. Memã Bēnjadjwÿr djwÿnh'ā ajarē. Kum akaprĩn kute ajo mex'ā ajarē, ane.

²⁰Nhym kam arÿm mã tēn amũ pyka nhidjibē Krĩraxe 10'ÿr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ā me kunĩmã ujarēnh ar ba. Nhym me kunĩ te kute mÿjja marmã kam no tÿn ku'ê.

Me'ō kurerer tyk'ā ujarēnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹Nhym kam Jeju ajte kākam nox ne akāx nhikjēmã mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhym kam ajte me krāptĩ: 'ā akuprō. ²²Nhym me'ōbē Djajru 'ÿr tē. Mebē idjaer bikprōnh djākam kubē bēnjadjwÿr'ō. Nām 'ÿr tēn arÿm omũ. Omũn kute kum rax jarēnh kadjy tu parbē tÿm ne nō. ²³Ne krao a'u:w ne kum,

—Wānh ne ikra prĩtire nōn arÿm tyk 'ÿr. Gu 'ÿr ga 'ā anhikra dji gē à kêt ne imã tĩn, ane.

²⁴Nhym arÿm kôt tē. Tē: nhym me krāptĩ: prĩne aēr mex ne kôt mō. ²⁵Nhym wānh me'ō nire kôt tē. Kamrō mã: apōx'ā ne arÿm amex kubē 12 apēx. ²⁶Nhym kamã me ta kute amijo mÿjja marja krāptĩ aben totokmã te kaneo ba. Djām kam arÿm mex got? Kati. Me ô'ā âm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pānh'ā arÿm ô pi'ōk kaprĩ kunĩ krē. Ne kam mex kêt ne âm punu mex mō.

²⁷Ne kam me kute Jeju'ā ujarēnh man arÿm 'ÿr tē. Me krāptĩ: Jejukôt mō: nhym nija mekôt amibēx mex ne arÿm kôt bōx. Kôt bōx ne tu Jeju nhībũmkôt 'ā kubēkà kupē. ²⁸Be, kute o anhÿr kētri ne amim,

—Ba 'ā kubēkàbit kupēn arÿm imex ne, ane.

²⁹Nām 'ā kubēkà kupēn kupēnhmē ro'ā nhym arÿm kamrō ngrā nhym arÿm amikam amimex ma. ³⁰Nhym Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arÿm me ipōkri akubyn akēx ne memã kum,

—Nhym ne ijā kubēkà kupē? ane.

³¹Nhym kôt ba djwÿnh kum,

—Djām me krāre ne me akuno ga, “Nhym ne ikupē”? ane, ane.

³²Nhym kute me'ōmã katormã ari mekôt krā. ³³Nhym nija arÿm kute amimex markam 'ÿr bōx. Nām umaje tertet ne tu parbē tÿm. Parbē tÿm ne arÿm prĩne kum amijarēn kum,

—Mrâmri, ba ne ba akà kupê ga arÿm ijo mex ne, ane.

³⁴Nhym kam kum,

—Àpnhîre, ga ne ga tu amim ikamnhîxkumrêx ne arÿm amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arÿm amexkumrêx, ane.

³⁵Năm ã kum anhÿro dja nhym me kwÿ bẽnjadwÿr Djajru nhûrkwã kurûm tẽn ar kajpan arÿm Djajrumã kum,

—Arÿm ne akadjwÿx akuno. Kwârîk wân timer ijukri ujarênh djwÿnh kunor kêt, ane.

³⁶Nhym Jeju ar kubê ate krân arÿm Djajrumã kum,

—Kwârîk wân timer amã akra tyk pyma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhîxkumrêx, ane.

³⁷Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'emã kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuãomẽ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸Năm memã anen kam ar Djajru nhûrkwãmã tẽn bôx. Nhym wân timer me kangao kumex. Me muw ne abej âmrao kumex nhym Jeju arÿm me omũ.

³⁹Ne kam arÿm me'ÿr wadjân memã kum,

—Mÿkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã năm prîtija ty? Kati. Năm ôto nũ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰Năm memã ane nhym me arÿm 'ã bẽno ajkẽn keketo kumex. Nhym kam arÿm bõm me ano nhym me kunĩ kato. Ne kam bãmme nãmẽ kôt ba djwÿnh ar ajbito mõn prĩti nhikwã djã'ÿr aro wadjã. ⁴¹Ne kam prĩti nhikra 'amÿn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Năm ren me bakabẽnkam kum,

—Prĩtire, amã ne ba ikabẽn. Kãjmã dja, ane.

⁴²Năm kum ane nhym arÿm ar aêrbê kãjmã djan ar mrã. Nhym ar arÿm kôt madjã kreti. Prĩti'ã ne amex kubê 12. ⁴³Nhym kam arkum kabẽn ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mÿjja'õ ngã gã kukrẽ, ane.

Õ pyka djwÿnhkam bôx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

6 ¹Ne kam arÿm memã kàx ne amũ õ pyka djwÿnhmã tẽ. Nhym kôt ba djwÿnh ar kôt mũ. Nhym kam arÿm 'ÿr bôx. ²Nhym ar'ã arÿm pi'òk rãrãr. Nhym arÿm mebê idjaer bikprõnh djã'ÿr tẽn kam 'ÿr bôx ne arÿm wadjã. Ne kam kute memã amikukràdjã jarênh kadjy arÿm amikrax ne. Nhym me krãptĩ kabẽn man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tô nhym nã kum me kukràdjã ja jarẽ nhym ã kabẽn mexo ane. Nhym ne kum àpênh'ã karõ nhym ã mÿjja nhípêxo ane. Mÿjja pumũnh kêtumrêx ne ipêx nhym kumex. ³Be, Jejubê ne pi kên timer djwÿnh kajgo. Marij kurûm ne kato. Kôt ar apôxjabê ne Xijagumẽ Jõdjemẽ Djadamẽ Ximãomẽ. Be, ar axikôt apôx ne ja. Kanikwÿnhdjwÿ ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã àpênhõ ane. Năm me ã ari abenmã anen kam arÿm kubê Jeju kĩnh no kati. ⁴Nhym kam amijã memã kum,

—Pyka kunîkôt me Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhmâ kâjmâ rax kamênho ba. Nhym be, ô pyka djwÿnhkam me jabit ne me ar prâro ba. Ôbikwa djwÿnhkam ar ja, ô kikre djwÿnhkam ar ja ne me ar prâro ba, ane.

⁵Ne kam te kute ô pyka djwÿnhkam mÿjja pumûnh kêt krâptî nhîpêx prâmje. Te me krâptîo mex prâmje. Me kute aparmâ rax kamênho prâmkam. Nâm me punu ngrêrebit'â ikra jadjuw ne meo mex. ⁶Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mÿkam ne me kute inhô pyka djwÿnhkambit amim imar kêtikum-rêx, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arÿm tē. Apÿnh krîkôt tē. Memâ amikukràdjâ jarênh tē. ⁷Ne kam amiwÿr ar kubê 12 'uw nhym ar arÿm 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhym kute amû ar anor kadjy arÿm aro aben nhîkjê. Ne ar kute kukwakam me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjà. ⁸Ne kamâ arkum 'â karôn arkum,

—Ar amôr kadjy kwârîk wânho mÿjja krâptî byr kêt. Dja gar akajpar djâbit by. Kwârîk wânho mokà byr kêt. Kwârîk wânho djwÿ byr kêt. Kwârîk wânho anhô katôk'y djâkam pi'ôk kaprî byr kêt. ⁹Ne ar aparkâ ponho jangjên ar anhinôkâ pÿnhbit jangjê, ane.

¹⁰Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apÿnh krî'ÿr mô. Nhym me'ô arÿm ar amâ aminhûrkwâ jarê. Kumâ dja gar wadjân kambit anhikwâ. Ne kam me ô krîrax kurûm ar amôr-kambit dja gar anhûrkwâ 'ôdjwÿ jabej. ¹¹Nhym godja me ar abê aminhûrkwâ nê jabej ne kute ar amar prâm kêt jabej gar mebê aparkâ'a me ô pyka ka'u. Me kurûm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirît kadjy. Ba ar amâ arê gar ama. Amrêbê: krîraxbê Xôtômamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja î Metîndjwÿnh kute memâ axwe pânho jarênh kadjy akati bôx. Nhym be, ajbir me krî jakam dja me axwe pânho amrêbê me tûm wâ jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pânho me tûmwâ jakre. Nâm â arkum karôo ane.

¹²Nhym kam ar amû môn kâj bê me akreo ban memâ kum,

—On me amikam akapriren wânho ajaxwemâ anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx, ane.

¹³Ne arÿm me karô punu krâptî kute ar meo ba jano nhym arÿm memâ iren mâ mô. Nhym ar me kanê krâptî kungrâ. Mÿjja kangô kute rôny kangô pyrâko me kungrân meo mexo ba.

Djuão'a ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴Nhym kam me amû Jeju jarênh ipôk. Nhym kam mebê idjaer nhô bēn-jadjwÿr rax nhîdjibê ne Erodji. Arÿm ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arîk Jejuo Djuão ne memâ kum,

—Ngômâ me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm akubyn tîn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tinkam ne mâ mÿjja pumûnh kêt nhîpêxo ba, mâ me punuo mexo ba, ane.

¹⁵Nhym me ja arîk Jeju'a memâ kum,

—Be, kubê Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Erij, ane.

Nhym amũ me ja 'a memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnh'õ. Nàr, kute amrêbê: Metĩndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnh'õ pyræk, ane.

¹⁶Nhym bẽnjadjwỳr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'a memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhym me kute mut krã'yr, arỳm akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸Be, me kute Djuão bĩn kêttri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piriipi. Piriipi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhym kam Erodji arỳm kamyrebê prõ pytàn ar o ba. Nhym kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metĩndjwỳnh kukràdjà kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pytà, ane.

Nhym Erodjij kuman arỳm Erodjimã apnê. Djuão'a kum apnê nhym arỳm 'ỳr me krākamngõnh jano. Nhym me arỳm o tỳm ne kubê ijê.

¹⁹Nhym kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'a amijakreo ba. ²⁰Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'a amijakreo ba. Erodji mã 'a amim,

—Djuão ne katàt ar amijo ban Metĩndjwỳnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjibê utàr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwỳnh jarênh ỳr kunikôt Erodji ari amim,

—Je tồ mỳj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kôt kute amijo anhỳr prãmje. Nhym be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹Erodjij kum Djuão kurêo ba nhym kam arỳm mrãmri kute bĩn kadjy ò akati bõx. Erodji rwỳk djākam ò akati arỳm bõx. Nhym ò akatikam arỳm bu'ã bẽnjadjwỳrreja ro'ã àkuro nhỹ. Apỳnh ò me rũnh djàri, ò krākamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr djàri, ò pykabê Garrêjakam me ò nêkrêx rũnh djàri, me kunĩ ò akati kadjy Erodji'ã akuprõ. ²²Ne ò kwỳ krêno nhỹ nhym Erodjij kra kurerer arỳm me'ỳr wadjà. Ne kam memã to nhym me arỳm kum kĩnh. Erodjimê me ro'ã ỳrja kum kĩnhĩ. Nhym kam Erodji kurerermã kum,

—Mỳj ne ga amã kĩnh? Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arê ba arỳm amã kungã, ane.

²³Nãm kum kabên jarênh mãmđjin kum,

—Be, amã ikabên kajgo kêtikumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm ima. Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arê ba arỳm amã òrkumrêx. Nàr godja amã inhõ pyka kuto katê kĩnh jabej ba arỳm amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarênhkumrêx, ane.

²⁴Nhym kam arỳm katon nã kukij ne kum, “Ô mỳj dja ba kum arê”? ane.

Nhym kum,

—Xô, ngômã me angjênh djwỳnhbê Djuão krã'a dja ga 'wỳ, ane.

²⁵Nhym amibêx ne ajte bẽnjadjwỳr rax'ỳr wadjàn kum,

—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjênh djwỳnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngõnh purortikam adjàn o bõx ne imã angã, ane.

²⁶Nhym kam bẽnjadjwỳr rax arỳm kaprĩren òkre kadjwỳnhbê amim,

—Je, arỳm ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmđji nhym Metĩndjwỳnh arỳm ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhỳr prãmje. Inhõ me rũnh mrãmri ikabênkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷Ne kam on me par djwỳnhmã kabên ne kum,

—Amrê Djuão krão aprõt, ane.

²⁸Nhym arÿm mebê ijê djà'ÿr tèn wadjàn arÿm Djuão mut krātan kam arÿm ngõnh purortikam krā djà. Ne kam kurerermā o tèn o bõx ne arÿm kum kungā. Nhym arÿm nāmā kungā.

²⁹Nhym kam Djuão kôt ba djwÿnh ar arēnh man arÿm 'ÿr tē. 'ÿr tē 'ÿr bõx ne kam arÿm Djuão nhĩ mÿn o tèn arÿm kēnkrekam adjà. Be, me kute Djuão bin'ā ujarēnh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰Ne kam Jeju kute ar anorja ne arÿm apÿnh krīkôt tē:n kam arÿm akubyn Jeju'ÿr tē 'ÿr bõx ne 'ā akuprō. Ne kam kum amijā ajarē. Kute mÿjja nhipêx kun'ā kum ajarē. Kute memā kukràdjà jarēnh kun'ija kum 'ā ajarē. ³¹Nhym me krāptĩ: Jeju ar'ā aben japanho dja. Ar 'ā aben japanho dja nhym ar te ō kwÿ krēn kadjy amijo ane. Nhym kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwāmā mebê tēn kam bõx ne bakōkam kōto nhĩ, ane.

³²Nhym kam ar ate arwākam ÿr kadjy kākam nhÿn arÿm nox ne. ³³Nhym me krāptĩ ar mōrkôt amim nokre pumūn arÿm ar ibej prōt ne. Krī kun' kurūm ne me pykakôt ar ibej prōt ne. Ibej prōt ne arÿm akāx nhikjēbē ar kukām akuprō. ³⁴Nhym kam ar kà dji nhym Jeju wabi. Wabin arÿm me krāptĩ me:xja pumū. Ne kam amim,

—E kum, nām me kute mryo ba djwÿnh kētkam mrykĩ'ātomti krāptĩ ta kajgo ba pyrāk, ane. Kam ne arÿm kum me kaprīn arÿm memā kukràdjà krāptĩ jarēnhmo krax ne. ³⁵Nām memā arēnhō dja: nhym kam arÿm 'ā myt ibō. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bõx ne kum,

—Arwā jakam mÿjja kēt nhym arÿm amykry mex ne. ³⁶Me ano gē me amū apÿnh kikremā mōn amū apÿnh krīmā mō. Dja me amim ō kwÿ krēn djà jamÿ, ane. ³⁷Nhym arkum,

—Ar ga dja gar memā mÿjja ngā gē me kukrē, ane.

Nhym ar kum,

—Djām gwaj baje pi'òk kaprī kumexjao djwÿ jamÿnhmā? Denarju kubé 200jao djwÿ jamÿnhmā? Djām gwaj baje memā ōr nhym me kute krēmā? ane. ³⁸Nhym arkum,

—Mÿj ne ar anhō djwÿ kute? Tēn omū, ane.

Nhym ar arÿm bu'ā me ku'ē kôt tēn omū. Ne akubyn 'ÿr bõx ne kum,

—Ē, djwÿ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt. Ne tepdjwÿ amānhkrut, ane. ³⁹Nhym kam arkum,

—Ar memā arē gē me apÿnh bōre ngrāngrākam krī mō, ane.

Nhym ar arÿm apÿnh me krī kadjy memā karō. ⁴⁰Nhym me apÿnh me krī kadjy me'ā akre. Nhym me kwÿ kubé 100'ā kabēn ne krī mō. Nhym me kwÿ kubé 50'ā kabēn ne krī mō.

⁴¹Nhym djwÿ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt jamÿ. Ne tep amānhkrutja by. Ne kājma o kājkwā jabēn Metīndjwÿnhmā o amikīnh jarē. Ne kam djwÿ kokij ne kôt ba djwÿnhmā kungā nhym ar memā ōro mō. Ne kôt tepdjwÿ ā o anen arÿm me kunimā kungā. ⁴²Nhym kam me kun' ō kwÿ krēn arÿm ajne. ⁴³Nhym kam me arÿm tepmē djwÿ janhy ngij ne 'ā akre. Nhym arÿm 'ā akrekam kaxnokai ipubé 12 ne 'ā kātām. ⁴⁴Be, me my kute djwÿ krēn'ā akrekam kubé 5.000. Ne ijukri me niremē me prīre'ā akre kēt.

Ngô'ă tēm.*Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21*

⁴⁵Nhym kam Jeju urokam kôt ba djwýnhmă kum,
—Aje, on ar môn kâkam nhÿn ikukăm akàx nhikjêmă rên krîbê Bexadamă tē. Ba me ano gē me on mǎ mō, ane.

⁴⁶Ne kam me krăptî'ÿr tēn memă kum,
—Aje, on me ajmă. Ba on, ane. Ne kam arÿm Metîndjwýnhmă kabēn kadjy krānh'ă tēn wabi.

⁴⁷Nhym kam ar'ă akamăt nhym ar arÿm kâkam ngô nhipôkri mō nhym Jeju ate atÿxă dja. ⁴⁸Nhym kam ar kută arÿm kôk djâbêr tÿx. Âbêr tÿx nhym ar kute kută ngô rēnh kurêje âpēnh raxo nhÿ. Âpēnh ra:x nhym arÿm ar omŭ. Ne ôkrēn'ānh kār pydjikam arÿm arkôt tē. Ngô'ă arkôt tē. Tēn kam bit ar'ānh tēmă. ⁴⁹Nhym ar arÿm ngô'ă tēmôt omŭn abenmă kum,

—Ota, amrē me karō'ō mō. Ar anen amra.

⁵⁰Ar kunî omŭn arÿm madjă kreti. Nhym adjynkêt nhym arÿm arkum,

—E kum, ba ne ba wām tē. On ar akînh ne atîn prām kêt, ane.

⁵¹Ne arÿm arkôt kâkam nhÿ. Kâkam nhÿ nhym arÿm kôk djâbêr anhikrê. Nhym ar ôkre kadjwýnhbê amikabēn kudjan te kute mÿjja marmă kam no tyn nhÿ. ⁵²Be, amŭjă'ă ne Jeju te me krăptî:mă djwÿ ngă nhym ar kute kum kator kêt. Kubê Metîndjwýnh Krajamă kator kêt. Nhym kam ar te kute marmă kam no tyn nhÿ. Ar amakkre kêtam.

⁵³Ne kâkam ngô'ă môn kam ar arÿm pykabê Djenekam akàx nhikjêmă bôx ne kâ dji. ⁵⁴Nhym kam ar wabi nhym me arÿm amim Jeju nokre pumŭ. ⁵⁵Ne kam me bu'ă pykawă kunikôt prôt ne arē. Nhym me arÿm kute memă Jeju bôx djă jarēnhjă'ÿr meo bôxmō krax ne. Me punu nhikwă djâkam ikwă ră'ăja ne me Jeju'ÿr meo prôt ne meo bôx. ⁵⁶Ne kam mǎ kikre kabem me punu jadjuw. Krî kryrekam nār krîraxkam nār arwâkam Jeju ku'ê djă kunikôt mǎ kikre kabem me punu jadjuw. Nhym me mǎ Jeju tēmôt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akă japkrebit kupê. Ba gop akă japkrebit kupēnh, ane. Ne me kute kupēnh kunikôt arÿm mex ne.

Tu mÿjja krēn'ă ujarēnh.*Mat 15.1-9*

7 ¹Ne kam mebê pardjêumē Môjdjê kukrădjă mar djwýnh kwÿ krîraxbê Djeruxarē kurŭm mōn Jeju'ă akuprô. ²Nhym Jejukôt ba djwýnh kwÿ tu ikra pōnh kêtam ô kwÿ krē nhym me arÿm ar omŭ. Ne ar'ă kabēn ne Jejumă kum,

—Mÿkam ne akôt ba djwýnh me bakukămăkjê kukrădjă kupa'ă ikra punu ră'ă tu âkur ba? Dja me o ane nhym Metîndjwýnh arÿm memă axwe jarē, ane.

³Bir, mebê pardjêumē mebê idjaer kunî ne me mǎ me kukămăkjê kukrădjă'ă no tÿx ne kam arîk abenmă kum,

—Me kute prîne aminhikra pōnhkambit dja me aku. Kambit dja Metîndjwýnh memă axwe kêt jarē, ane. ⁴Ne me me ô djwÿ jamÿnh djă kurŭm ban bôx. Ne kam kute ngôo amiku'ōnhkambit aku. Be, apÿnh me kukămăkjê

kukràdjà kajgo kute ja pyràk ne kräpti. Nhym me 'ã no tỳx ne mã apỳnh mỳjja ku'õ. Ngõnhkrãmẽ ngyo ngõnhmẽ ngõnh tykmẽ ne me mã ku'õn arík amim,

—Dja ba o ane nhym Metĩndjwỳnh imã imex jarẽ, ane.

⁵Kamã ne mebẽ pardjẽumẽ Mõjdjẽ kukràdjà mar djwỳnhmẽ Jejumã kum, —Mỳkam ne akõt ba djwỳnh me bakukãmãkjẽ kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶Nhym memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajẽx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã pi'õk no'õkkumrẽx. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Be, me ja ne me arík 'ẽx ne ajkwa kajgokam imã imex jarẽho ban jãm ate ibẽ krãn ban

⁷imã irax jarẽnh kajgoo ban kam ta kukràdjão ikukràdjàn memã arẽho ba.

Ne kam ta kukràdjã'ã memã kum, Metĩndjwỳnh kukràdjà, anhỹro ba.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arỳm akabẽn kajgoo Metĩndjwỳnh kukràdjàn memã arẽho aba. Mrãmri ne me ajã arẽnhkumrẽx. ⁸Be, Metĩndjwỳnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubẽ amijo akẽxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjẽ kukràdjã'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmẽ ngõnhkrã ku'õ. Apỳnh me akukràdjà kajgo kute ja pyràk kräpti ga me 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam arík 'ã abenmã kum, “Dja Metĩndjwỳnh kõt imã ijaxwe kêt jarẽ.” ⁹Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute katàt amijo aba'ã me amã karõ ga me arỳm kabẽn ma. Djãm mrãmri Metĩndjwỳnh kukràdjà kõt ne ga me akukãmãkjẽ kukràdjà jarẽ? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjẽ kukràdjà ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwỳnh kukràdjà mar kêt ne arỳm o abikẽnho aba. Djãm kam me ano mex got? ¹⁰Ba me amã arẽ ga me ama. Mõjdjẽ ne Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjà jarẽn memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabẽn ar kabẽn ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arỳm bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gẽ Metĩndjwỳnh o ajkẽ’, anhỹr jabej gẽ me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmẽ nã ar abẽmã ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹Nhym be, djãm me ga ne ga me amã abãmmẽ anã jabẽ? Kati. Ga me akukràdjà kõt arik memã kum, “Me ajõ godja anã nàr abãm mỳjja'ã ajwỳr ga aje kubẽ anhõ mỳjja nẽ prãm jabej. Ne kum, ‘Be, ba te ije amã õrmã. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. Kam ba te ije amã õrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubẽ nẽ nhym kam arỳm pijàm ne akubyn 'ã ajwỳr kêt”, ane. ¹²Ga me aje ã memã 'ã karõo anhỹrkam arỳm me nãmẽ bãmbẽ õdjy'ã memã adjàpnẽnho aba. ¹³Me kum ar abẽ kêt'ã memã adjàpnẽnho aba. Metĩndjwỳnh te memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabẽn ar kabẽn ma”, ane

ga me arỳm Metĩndjwỳnh kabẽno me kukràdjà kajgon akukràdjão arỳm nãmẽ bãmbẽ õdjy'ã memã adjàpnẽnho aba. Aje Metĩndjwỳnh kukràdjão me kukràdjà kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴Ne kam ajte amiwÿr me kunĩ 'uw ne memã kum,

—Ê, dja ga me akunĩ imaro nhÿn ikabên markumrêx. ¹⁵Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhyr be, Metĩndjwÿnh, djã ne me mÿjja 'õ krê nhyr arÿm kum, “Ja ne ga krên arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prô, mÿjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnĩkam ne memã arê. Axwe'okambit ne Metĩndjwÿnh memã axwe jarê. ¹⁶Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷Ne kam arÿm me bête kikremã wadjã. Nhyr kôt ba djwÿnh arÿm kukij ne kum,

—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mÿjja 'õ krê nhyr Metĩndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhyr ar ibê bipdjur rã'a ne, ane. ¹⁸Nhyr kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwÿ ajamakke kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja'õ krênkôt Metĩndjwÿnh memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁹Be, aparmã ne mÿjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mÿjja'õ kurja ne me kute amim mÿjja'ã karô djãkam ngjêx kêtumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arÿm apôx. Me kute amim mÿjja'ã karô djãmã ngjêx kêtum Metĩndjwÿnh kute kôt memã axwe jarênh prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhÿro arÿm me õ mÿjja krênja kunĩ mex jarê.

²⁰Ne kam ajte arkum,

—Me kurũm me kabên punu apôx ne me àpênh punukam ne Metĩndjwÿnh memã axwe jarê. ²¹Me kadjwÿnhbê, me amim mÿjja'ã karô djãkam ne me amim axwe'ã karô nhyr arÿm me kurũm apôx. Me kute amim axwe'ã karôkam ne

me kute me prô puro nâr me mÿjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karô.

Ne prô djwÿnh nâr mÿjên djwÿnh kupa'ã kurê'ã amim karô.

Ne kute me par'ã amim karô.

²²Ne kute me bête mÿjjao àkĩnh'ã amim karô.

Ne kute mÿjjao atom rũnh'ã amim karô.

Ne kute meo bikênh'ã amim karô.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karô.

Ne kurê ba'ã amim karô.

Ne te ta kute me urãk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabên punu'ã amim karô.

Ne amijo àmrati.

Ne bën kati.

Me kute amim axwe'ã karô ne ja. ²³Me axweja kunĩ ne me kurũm apôx. Nhyr kam kôt Metĩndjwÿnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx.

Mat 15.21-28

²⁴Ne kam arÿm me bête tẽ. Tẽ:n kam krĩrãxbê Xĩrumẽ krĩrãxbê Xidõ kuri pykaja'ÿr bõx. Ne kam arÿm kikre'omã wadjãn nhÿ. Ne bit kute me'omã amijo

amirîť kêtămă. Ne kam te kute mebe amijo bipdjurmă. ²⁵Nhym me'ô nire arým arênh ma. Kubê ne me bajtembê kregu'ô. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwýk djă. Me karô punu ne kra prîťio ba. Năm arênh man arým 'ýr tēn parbê ibôn nhý. ²⁶Ne arým Jejumă krao a'uw ne kum,

—Amrê tēn me karô punu kute ikra prîťio baja jano gē kum ire, ane.

²⁷Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prām kêt. Năm kute ô mebe idjaerbit kumrêx o mexo bamă. 'Ă kute kum ujarênh nhym kôt kute marmă ne ô mebe idjaer'ă me prîre jakren kum,

—Gē me prîre kumrêx djwýo amityxmă. Nok ba ren me prîre nhô djwý rop kraremă kurê nhym ren kam punure, ane. Djăm mrāmri ne djwý'ă ajarê? Kati. Kute meo mex'ă ne djwý jakren kum 'ă ajarê. Năm,

—Nok ba ren me prîre nhô djwý rop kraremă kurê nhym ren kam arým punure, ane.

²⁸Nhym nija arým amim,

—Ijă ne rop krare jarê, anen arým kum,

—Tukwa, mrāmri Bēnjadjwýr djwýnh. Kôt ne ga arê. Nhym be, godja wănh pîponh krakri djwý jaŭm rôrôk. Aŭmbit dja rop krare arým kukrê. Kam gop badjwý ibê rop krare pyrăk tu imă ikrao mex, ane.

²⁹Nhym kôt kum,

—Be, aje imă akabēn wă jarēnhkam adjumar mex ne tē. Arým ne me karô punu akramă ire, ane.

³⁰Nhym kam arým ũrkwămă akēx ne 'ýr bôx. Nhym wýnhřrăm me arým me ikwă djăkam kra prîťi dji nhym nō. Me karô punu arým kum ire nhym arek nō nhym arým omŭ.

Kute me'ô jamakkre kêt ne kabēn tôo mex.

³¹Nhym kam krîraxbê Xirumê Xidôkuri pykaja kurŭm tē. Tē:n kam amŭ pyka nhidjibê Krîraxbê 10jakôt tē. Ne tē:n kam arým imôtibê Garrêja'ýr bôx.

³²Nhym wănh me'ô jamakkre kêt ne kabēn tôja. Nhym me arým 'ýr o bôx ne kum, “Gop 'ă anhikra dji”, ane.

³³Nhym ate kute o âm kadjy amŭ me krăptî bē o tē. Ne kam aktă amak-kremă aminhikra'i jadjăn aptôn ôtodjwý kupê. ³⁴Ne kăjkwa jabēn kum kaprî-kam arým amityk djă mē. Ne kum, “Epata”, ane. Năm ren me bakabēnkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane. ³⁵Năm kum ane nhym arým amakkre kajrer ne kabēn mex ne. Nhym kam akubyn me'ýr o bôx.

³⁶Ne memă 'ă karôn memă kum, “Gora ipudju”, ane. Be, năm te mă: memă anhyro ba nhym me ate mă: pyka kunikôt abenmă arēnh ba. ³⁷Năm me'ôo mex nhym me te kute marmă kam no tyn kuê ne abenmă kum,

—Năm apýnh me kanê djări me kunŭo mexkumrêx. Năm me umar kêtô mex nhym arým akubyn amak mex ne. Năm me kabēn kêt djwýo mex nhym arým akubyn kabēn mex ne, ane.

Kute mebe 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

8 ¹Nhym kam me krăptî: ajte Jeju'ă akuprôn 'ă akuprôn me'ă ô kwý krēn djă kêt. Nhym kam arým amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhym ar bôx nhym arkum,

²—Imă me krăptî:ja kaprî. Me iro'ă krî'ă arÿm akati amănhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arÿm me ô mÿjja kêt. ³Nok ba ren me kum prămkam ren amÿ me ũrkwămă me ano nÿm me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nÿm ren me tyk djă me kupa. Djăm jănh got. Onij me ũrkwă. Năm ă Jeju arkum ane.

⁴Nÿm kôt ba djwÿnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krăptî:ja kadjy djwÿ kumex prămje. Mÿj got gwaj me kadjy nê? ane.

⁵Nÿm Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhô djwÿ kute? ane.

Nÿm ar kum, “Djwÿbê 7”, ane.

⁶Nÿm kam me krăptîmă kum,

—Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nÿm kam me arÿm nhÿ. Nÿm kam arÿm djwÿbê 7 jamÿn o Metîndjwÿnhmă amikînh jarê. Ne kam kokij ne mă kôt ba djwÿnh arkum kungă nÿm ar mă me krăptîmă adjuw. Năm ar memă adjwÿro môn kam arÿm adjwÿr pa.

⁷Ne kam ar ô tepprăre ngrêre nÿm o Metîndjwÿnhmă amikînh jarê. Ne kam arkum,

—Dja gar memă jadjwÿ jadjwÿ, ane.

⁸Nÿm kam ar memă adjwÿro môn adjwÿr pa. Nÿm kam me arÿm kukrên arÿm ajne. Nÿm kam me arÿm aum ngij ne 'ă akre nÿm kaxnokai ipubê 7 'ă kâtăm. ⁹Be, me my kubê 4.000 ne ô kwÿ krê.

Nÿm kam memă kum, “Aje, on me ajmă”, ane. ¹⁰Ne on kôt ba djwÿnhmê ro'ă kămă wadjàn nhÿ. Nÿm ar arÿm nox ne rê:n kam arÿm pykabê Tama-nu'ănh kă djîn wabi.

Kute kăjkwa kurûm mÿjja'ô nhîpêxmă ne me kum 'ă à'wÿr.

Mat 16.1-4

¹¹Nÿm mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne kukij ne mrămri kubê Metîndjwÿnh Kra ne kute mÿjja pumÿnh kêt'ô nhîpêx jabej 'ă kum apnên kum,

—Goja kăjkwa kurûm mÿjja pumÿnh kêt'ô nhîpêx bar omÿn kôt ama, ane.

¹²Nÿm amikadjwÿnhbê tyk djă mên memă kum,

—Je tô mÿkam ne ga me akamîngrănyre mÿjja'ă ijuw? Ije me amă mÿjja pumÿnh kêt'ô nhîpêx ga me aje omÿnh prăm kêtukumrêx. Mrămri ne ba me amă ikabênkumrêx, ane. ¹³Ne kam arÿm mebê akêx ne tēn ajte kămă wadjă. Wadjàn akăx nhîkjêmă rêr kadjy arÿm nox ne.

¹⁴Nÿm kam djwÿr ar kumănhkută nÿm kôt ba djwÿnh kute byrmăn arÿm o amak kêt kati. Nÿm wănh kăkam djwÿ pydjibit nō. ¹⁵Nÿm kam Jeju me kute me kukrădjă kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwÿ nhigot djă djwÿ djômkam kapînja pumÿ. Nÿm arÿm djwÿ tÿx me:x ne. Ar gadjwÿ dja gar me kukrădjă man kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukrădjă năr Erodji kukrădjă dja gar aman kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Ar amijă ano tÿx ne me kukrădjă mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶Nÿm kam ar ari 'ă aben kukij. Ne kam arîk abenmă kum,

—Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷Be, Jeju kute me kukràdjã kajgo'ã djwý nhigot djã jakre nhym ar kute mar kêt. Nhym kam arým ar kabên man arkum,

—Mýkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt? ¹⁸Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwý ngrireo me krãptio djuw mexja djã ne gar arým o ajamak kêt kati? ¹⁹Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwý kubê 5 kokjêr'ýr amijo bõx. Ar aje djwý janhyo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰Nhym ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kadjy djwýbê 7djwý kokjêr'ýr amijo bõx. Ar aje kam djwý jaũmo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹Nhym kam arkum,

—Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano týt”, ane? Kati. Djwý'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²²Ne kam ar arým krĩraxbê Bexadamã tẽn bõx. Nhym kam me Jeju'ýr me'õ no rão mõi o bõx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

²³Nhym arým me'õ no rã nhikra 'amýn krĩ kurũm o katon atykmã o tẽ. Ne kam no kutõn 'ã ikra djĩn kukij ne kum,

—Djãm arým ga mýjja'õ pumũ? ane.

²⁴Nhym kãmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyrãk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵Nhym ajte no'ã ikra djĩn kãmã kum krã nhym arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrêx. ²⁶Nhym kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhũrkwãmã tẽ. Kwãrik wãnh krimã atẽm kêt. Ne kwãrik wãnh krĩkam me'õmã ijarênh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirít.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷Be, bẽnjadjwýr raxbê Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djãri. 'Ýr ne Jejumê kõt ba djwýnhmẽ ar mõi. 'Ýr mõi nhym Jeju arým arkum,

—Ê, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

²⁸Nhym ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuãõ”, ane. Nhym me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhym me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹Nhym ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhym Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhô Bênjadjwÿrbê kumkati, Metîndjwÿnh tîn ne ar bakumrêxja Kra. Amrêbê ne me bakukâmâremâ ajarê. Aje me ipytâr ne aje ar me ijo abamâ ajarê. Amrêbê me imâ ajarê ba me akam amako iba nhym arÿm Metîndjwÿnh ajano ga arÿm bôx, ane.

³⁰Nhym arkum,

—Kwârîk wânh me'ômâ ja jarênh kêt, ane.

Kute amikukâm me kute bîn'â amijarênh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹Ne kam amijâ arkum ajarênh arkum,

—Ba ije amijo inhî ne ar awÿr irwÿkja ije mrâmri itokry kumex mar kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tẽ. Dja me rûnh ikanga. Mebêngêtmê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê dja me memâ ikanga nhym me arÿm ibi. Nhym ijâ akatin akatin akati ba akubyn itîn ne, ane. ³²Nâm Jeju arkum ja jarênh amirîtkumrêx. Nhym Pedru arÿm ar kubê o tēn ar kàxâ nêje kum bēn tÿxmox kras.

³³Nhym kam arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr akêx ne ar omün Pedrumâ bēn tÿx ne kum,

—Arÿm akabēn kute Xatanaj kabēn pyrāk. Amü imâ akre rax ne dja. Ga Metîndjwÿnh kôt adjumar kêt. Me kâtâm kôt ari adjumar, ane.

³⁴Ne kam me krăptî:mê kôt ba djwÿnhmê amiwÿr me ku'uw. Nhym me arÿm 'ÿr bôx nhym memâ kum,

—Gêdja ga me ajô mǎ ikôt abikamēnh prām jabej kwârîk wânh amidjwÿnhbit mar kêt ne mǎ amim, “Djām ba ije amijo kînhmǎ? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhô pîte'y mÿn itokry:. Dja ga ijâ amijakren aje anhô pîte'y mÿnh mǎn prâbê amâ atokry pyma kêt ne amâ ijabê rǎ'ǎ ne mǎ ikôt ajkamê.

³⁵Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tām gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djâkam tẽ. Nhym be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhym me kute me bîn jabej me tām gêdja me amiptân ar tîn ne ba rǎ'ǎ: rǎ'ǎ ne. ³⁶Nhym ren me'ô pykabê mÿjja mexja kunî, nêkrêx kunîja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mǎ dja kam nê? Kati, nām ren ty nhym ren ô nêkrêxja ren wânh kumex. ³⁷Nhym mÿj pānh ne ne ren Metîndjwÿnhmǎ arê nhym ren akubyn o tîn nhym ren kum amijo pānh ne? Arkati. Dja ga te kum pānh jarê nhym akubyn ajo tîn prām kêtumrêx ne.

³⁸Be, me kamingrǎny ja ne me axwe:kumrêx ne ari mÿjjakôt ibê amijo akêxo ba. Ga, me kwÿ kum prô djwÿnh kînh kêt ne mebê prôo âkînhox baja pumü. Me jadjwÿ ne me kum ikînh kêt ne ate ibê jām krǎ. Kam godja me'ô ikam pijām ne ikukràdjâkam pijām jabej ba badjwÿ gêdja ba amipānh kam ipijām. Ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk dja ba Ibām jadjênhmê umao ipyma:n ar awÿr bôx. Kadjy mrānh djwÿnh pyma:mê ro'ǎ ar awÿr bôx. Ibê kumkatio bôx nhym tāmja ikam pijāmja ba badjwÿ arÿm amipānh kam ipijām ne. Nām ǎ Jeju me krăptîmǎ ane.

Jeju jadjênh'ǎ ujarênh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

9 ¹Ne kam arkum,

—Ba ar amǎ arê. Ibām dja ijâ bēnjadjwÿr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao me apytân ar me ajo iba. Dja gar adjāmja akwÿ atînri iraxkôt ipumü, me akadjy ibēnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumü. Mrāmri ne ba ikabēnja, ane.

²Nhym kam akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ar'ā apêx nhym Jeju arým krānh prēkti'ā wabi. Nām Pedrumē Xijagumē Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ā me kàxā dja. Ne kam arým ar kuka kōnh atemā aminhipêx. ³Ne ò kubêkà arým adjênh ne aka: kute kakūm arngrokam aka pyrāk. Ren kubêkà pōnh djwýnh'ò kubêkà'ò pōn ren kubêkà jakao kute Jeju kà jaka tēp kêtukumrêx. ⁴Nhym kam me kukāmārebê Erijmē Mōjdjê arým arkum amijo amirīt ne. Nām ar Jejumē abenmā kabēno dja nhym ar ar omũ.

⁵Nhym Pedru kum,

—Be, ujarēnh djwýnh, jakam ne gwaj arým bakīnhkumrêx. Dja bar ar amā kike'ā irōx nhipêx. Dja bar amā 'ò nhipêx, Mōjdjê'ā 'ò nhipêx, Erijmā 'ò nhipêx, ane. ⁶Ar madjà kretikam ne Pedru umaje Jejumā kabēn kajgo jarē.

⁷Nhym kam kakrā'ò arým amirīt ne ar kuno. Ar kuno nhym Metīndjwýnh arým kakrā kurūm kabēn nhym ar arým kuma. Nhym arkum,

—Ikra ne wā. Imā abê: Tāmwa dja gar kabēn man kôt ar amijo aba, ane.

⁸Nhym ar te ar abej amibu'ā rīt. Nhym Jeju pydjibit dja nhym ar ar omũ. Arým ne Mōjdjê ar ar aêrbê mā tēn arým amirīt kêt ne.

⁹Nhym kam ar arým krānh prēkti'ā rwýk tē. Rwýk tē nhym Jeju arým ar kute omūnh'ā arkum karōn arkum,

—Ar aje omūnhja kwārik wānh jakam me'omā 'ā adjujarēnh kêt. Ba ije amijo inhī ne ibōxja ityk ne akubyn itīnkambit dja ga memā 'ā ajarē, ane.

¹⁰Nhym kam ar arým 'ā ujarēnh kêt. Ne rwýk tēn kam aben kukij ne abenmā kum,

—Jeju kute gwaj bamā, “Ityk ne akubyn itīn”, anhýrja. Mýj'ā ne amijakre? ane.

¹¹Ne kam Jejumā kum,

—Mýkam ne Mōjdjê kukrādja mar djwýnh memā kum, “Erij kumrêx dja bōx. Nhym kam totokbê Metīndjwýnh bōx ne ar meo ba”? ane. Mýkam ne me mā memā ja jarē? ane.

¹²Nhym Jeju arkum,

—Be, gêdja me'ò kute Erij pyrāk kumrêx bōx ne akubyn Metīndjwýnh'ýr me kunīo akêx ne. Meo akêx nhym me arým amim maro ba. Mýkam ne ba ije amijo inhī ne ibōxja badjwý amrêbê: me ijā me bakukāmāremā kum,

“Dja arým tokry kumex ma nhym me memā kanga”, ane?

Nām me ā ijā anen arým 'ā pi'òk no'òk ne. Nām ā Jeju arkum ane.

¹³Ne kam ngōmā me angjēnh djwýnhbê Djuão'ā arkum,

—Ba ar amā arē gar ama. Mrāmri, me'ò kute Erij pyrāk ne arým bōx. Nhym kam me arým mar kêt ne amikīnhje o bikēho ba. Amrêbê: me bakukāmāre kute Metīndjwýnh kabēn'ā pi'òk no'òkkam me kute o anhýrmā kôt ne me arým ā o ane, ane. Nām krānh'ā rwýk tēmkôt ne Jeju ā arkum ane.

Kute me karō punumā àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴Ar rwýk tēn kam arým kôt ba djwýnh kwý aro rām ne ja. Ar arkôt krānh'ā àbir kêtjao rām ne ja. Nhym me krāptī ar'ā akuprō. Nhym Mōjdjê kukrādja mar djwýnhmē ar aktā kabēno aben japanho dja nhym Jeju arým me omũ. ¹⁵Ne me aêrbê bōx nhym me kunī kam no tyn kumex ne 'ýr prôt ne kum,

—Djãm arỳm ne ga bôx? Djãm arỳm ne ga bôx? ane.

¹⁶Nhym kam abej Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh kukij ne memã kum,

—Mỳkam ne ga me akabẽno aben japanho dja? ane.

¹⁷Nhym kam me krãptĩkõt me'õ ãmja kum,

—Ujarẽnh djwỳnh, awỳr ne ba bit ikrao itẽmmã. Me karõ punu ne o ba nhym ibẽ kabẽn kêtukumrẽx. ¹⁸Nhym apỳnh kute par djari pyka'ã kurẽ nhym ajmrõ prõt ne àpjành ne àpnhirẽho nõ. Awỳr ne ba bit o itẽmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akõt ba djwỳnh'ỳr o bôx ne arkum,

—Dja gar ano gẽ kum ire, ane. Nhym ar te kute kujaẽkmã o dja. Nãm ã me'õ Jejumã ane.

¹⁹Nhym kam Jeju me'ỳr akẽx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtukumrẽx ne ajaxwe. Mỳj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awỳr bôx ga me ajamakkre kêtukumrẽx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwỳr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabẽn ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

²⁰Nhym me arỳm 'ỳr o bôx. 'Ỳr o bôx nhym me karõ arỳm Jeju pumũn ajte me'õ kraja bĩ. Kubĩ nhym arỳm pykabẽ tỳm ne àpnhirẽho nõn ajmrõ prõtõ nõ.

²¹Nhym Jeju arỳm bãm kukij ne kum,

—Mỳj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhym kum,

—Prĩrekam ne kum o krax. ²²Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymẽ ngõkam rẽnĩh krãptĩ. Aje me karõbẽ utàr mar jabej utà. Amã ar ikaprĩn utà, ane.

²³Nhym Jeju kum,

—Be, Metĩndjwỳnh umaro kute mỳjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm amã akrao mex, ane.

²⁴Nhym kam bãm no kangõ prõtme ro'ã on kàj bẽ kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, arỳm ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'itỳx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrẽx, ane.

²⁵Nhym me arỳm itepato prõt ne 'ã bikprõnho dja nhym Jeju arỳm me omũ. Ne arỳm me karõ punumã bẽn tỳx ne kum,

—Me karõ, aje me'õ bõktimã kabẽn kẽtmẽ amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikabẽn ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kêtukumrẽx, ane.

²⁶Nhym arỳm amran bĩno bẽ mex ne arỳm kurũm kato. Nhym arỳm kute tyk pyrãk ne nõ. Nhym me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arỳm ne akuno. Arỳm ne akuno, ane.

²⁷Nhym Jeju arỳm ikra 'amỳn kàjmã aro tẽ nhym arỳm kàjmã dja.

²⁸Nhym Jeju arỳm tẽn kikremã wadjà. Nhym me kàxã kõt ba djwỳnh ar arỳm me karõ jabej kukij ne kum,

—Mỳkam ne bar te ije me karõ punu kujaẽkmã o ane? ane.

²⁹Nhym arkum,

—Bir, me karõ punu kute wã pyrãk ne 'itỳ:xi. Dja me Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karõ wã jano nhym arỳm memã ire, ane.

Amikukām tyk'ā ujarēnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurüm tēn amū pykabê Garrêjakôt tē. Nām mebê amijo bipdjuro tē. Jeju kute me kàxā kôt ba djwýnh arkum amijā ujarēnh prām. Ne kam mebê amijo bipdjuro tē. Tē:n kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhī ne ibôxja dja me memā ikanga nhym me arým ibī. Nhym kam dja ityk'ā akati amānhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itīn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhym ar amim,

—Je tō, mýj'ā ne kabēn ja jarē? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabēn pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mō:n kam arým krīraxbê Kapana'ýr bôx ne kikremā wadjā. Nhym kam Jeju arkum,

—Pry'ā ar amōrkôt ne gar aktā akabēno aben japanho mō. Mýj'ā ne gar abenmā akabēn ne? ane.

³⁴ Nhym ar arým anhihrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mýr jabej abenmā kabēn mō. Kam ne Jeju 'ā ar kukij nhym ar arým pijām ne anhihrê ne.

³⁵ Nhym kam nhýn amiwýr ar ku'uw. Kôt ba djwýnhbê 12ja 'uw ne arkum, —Gar ajō araxo kutewa prām jabej gédja amijo kajgon me katē tēn kam tu me kunīmā àpēnh ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prīrēō nhikra 'amýn o tēn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kīnh kadjy kumýn arkum,

³⁷ —Ē, ga, me'ō prīreja pumū, kàtām mexja pumū. Dja me'ō ikukwakam kum me'ō kute prīre ja pyrāk kīnh, kum me'ō kàtāmja kīnh ne kam arým badjwý kum ikīnh. Djām bajbit kum ikīnhmā? Kati, dja me'ō kum ikīnh ne kam kum ibāmdjwý kīnh, ibām kute ijanorjadjwý kum kīnh. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁸ Nhym Djuão arým kum,

—Ujarēnh djwýnh, ba amā arē. Me'ō gwaj bakôt ba kêt'ō tu me karō punu kute meo ba'ā anhidji jarē. 'Ā anhidji jarēn me karōmā kum, “Ba Jeju kukwakam amā ikabēn ne. On kum anhire.” Nām ā anhyro dja bar arým omū. Ne kam gwaj bakôt ba kêtakam kum, “Kwārik wānh”, ane.

³⁹ Nhym Jeju arkum,

—Kwārik wānh kubē adjàptār kêt. Be, godja me ikukwakam mýjja pumūnh kêt nhipêx, godja me'ō punuo mex, me ja ne me te kute ijā kabēn punu jarēnhmā. ⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo óbikwa. Kam kwārik wānh kubē adjàptār kêt. ⁴¹ Ba ne ba ibē Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ō ar amā ngônhrākam ngō nhōr jabej. Ba dja ba mrāmri kum àpēnh mexjao pānhkumrêx. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx.

⁴² Nhym be, me'ō kute me prīre pyrāk ne ajbir kute amim imar ny nhym kam ren ate me'ōja axwe'ā kum apnê nhym ren arým kôt axwe nhym kam ren me ôkre'ā kēnpoti nhō. Kute memā axwe'ā àpnēnh djwýnhja nhōkre'ā kēn jabatānh nhō ne ren ngō jabatānhmā kumē nhym ren ngō kubī, ja ne kàjbē

tokry. Tokry ngri. Nhyim be kati, Metîndjwýnh dja prîne o ajkê nhyim tokry ra:x ne. Nâm â Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apýnh amikukràdjào âpênh jaxwe prâmja pumû. Me kute âpênh jaxwe kangamâ ne Jeju mebê uman memâ kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo mýjja punu kupênh prâm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te anhkra nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktâ anhkra rā'ân ren me biknor tokry djâkam tēn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rā'ā: rā'ân âtyk kêtumrêx. ⁴⁴ Kam kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyim me kute kuwy pôkjadjwý par kêt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mýjja punu'ýr amrânh prâm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktâ apar rā'ân ren me biknor tokry djâkam tēn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk rā'ā: rā'ân âtyk kêtumrêx. ⁴⁶ Kam kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyim me kute kuwy pôkjadjwý par kêt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mýjja punu pumûnh tîx prâm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akînhkumrêx. Metîndjwýnh kute me utâr ne ar me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja'ýr abôxkam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktâ ano rā'ân ren me biknor tokry djâkam kuwykam tēn ren atokry ra:x ne. ⁴⁸ Me bakukâmäre ne amrêbê: 'ā memâ kum,

“Kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyim me kute kuwy pôkjadjwý par kêt.”

Nâm â Jeju arkum ane. Djâm mrâmri ne ar kute aminhkra, amipar jakarmâ? Djâm mrâmri ne ar kute aminoo pôxmâ? Kati, ar kute âpênh jaxwe krā'yr ne kangamâ ne Jeju 'ā arkum ar kute amibê amikukràdjâ jakarmâ arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunî tokry. Kute mrâmri ne me kute Metîndjwýnhmâ mry parkam kadjwanhîo mry kunî kangâr pyrâk, ane. Dja me â tokryo tuknîo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'â kadjwanhî jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhî mexkumrêx. Godja kadjwanhî ta amikam akry apêx jabej arým o mýjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhî mex pyrâk ne abenmâ akabēn mex, ane.

Me kute prô kanga'ā ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

10 ¹ Ne kam arým krîraxbê Kapanakam me jamâ kâx. Ne tē:n arým ngôbê Djodão nhikjêma rên arým pykabê Djudêja'ýr bôx. Bôx nhyim kam me krâptî: ajte 'ā bikprônho dja. Nhyim kam ajte memâ ujarênh dja.

² Nhyim mebê pardjêu arým 'ýr bôx ne kute we kabēn kajgo jabej kukjêrmâ ne kum,

—Djâm Metîndjwýnh kukràdjâ kôt me kute tu prô kangamâ? Nâm me Jeju kute kabēn kajgo jarênh kadjy nârâm â kum ane.

³ Nhyim memâ kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukâmâremâ 'ā karô. Mýj ne memâ arê? ane.

⁴Nhym me kum,

—Môjdjê ne memă kum, “Gê me prôă pi’ôk no’ôk ne kam kanga”, ane.

⁵Nhym memă kum,

—Bir, me amakkre kêtka me memă prô kanga jarê. Nhym djâm adjâkamă ne me ă prôo ane? Kati. ⁶⁻⁷Adjâkamă, kute mỳjja kunī nhipêxkam ne Metîndjwỳnh mymê ni ar ipêx ne memă kum,

“Kamă dja me my prô kadjy arỳm bằmmê nằ arkum iren kam arỳm prôbit’ă ngrằ ne.

⁸Nhym kam ar ỉ abenằ tỳm ne kam kute ỉ typdji pyrằk.”

Nằm ă Metîndjwỳnh memă ane. Kam, djâm ar ỉ amằnhkrut rằă? Kati, ar kute ỉ pydji pyrằk. ⁹Be ga, Metîndjwỳnh kute abenằ ar mằnhja pumủ. Kwằrỉk wằnh me’ô abenbê aro bikjêr kêt. Nằm ă Jeju mebê pardjêumằ ane.

¹⁰Nhym kam ar akubyn kikrekam tền nhỷ. Nhym kôt ba djwỳnh arỳm Jeju kute memă kabên jarênhja jabej kukij. ¹¹Nhym arỳm arkum,

—Gêdja me’ô prô djwỳnh kangan kam atemằ akằxbê me’ômằ kabên ne ’ỳr môn kam arỳm mrằmri krô’ă o prôn arỳm axwekumrêx, prôkam axwekumrêx. ¹²Nhym me niredjwỳ gêdja me mỳên kanga nhym kam atemằ me’ô akằxbê ’ỳr mỗ nhym kam arỳm mrằmri krô’ă o mỳên ne arỳm axwekumrêx. Nằm ă arkum ane.

Kum me prỉre kỉnh’ă ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³Nhym kam ar ja arỳm Jeju’ỳr me prỉreo môn o bằx. Kute me kupênhmằ ne ar ’ỳr meo mỗ. Nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm nêje memă bằn tỳx. ¹⁴Nhym Jeju arỳm ar omủn arỳm no kằ nhằn arkum,

—Kwằrỉk wằnh arek amrê mỗ. ă me kute amijo an히려bit gêdja Metîndjwỳnh me utằn me kadjy bằnjadjwỳr ne ar meo ba. ¹⁵Ê, me kute me prỉre pyrằk ne amijo kằtằmjabit gêdja Metîndjwỳnh me utằn me kadjy bằnjadjwỳr ne ar meo ba. Be, me prỉre kute ta amim imarja pumủ. ă me kute amijo an히려 gêdja Metîndjwỳnh me utằn me kadjy bằnjadjwỳr ne ar meo ba. Mrằmri ne ba me amằ katằt arê. Nằm ă Jeju arkum ane. ¹⁶Ne kam aben totokmằ me prỉre jamỳn me’ă ikra jadjuw ne memă kum,

—Gê Metîndjwỳnh ajo djuw mex. Gê Metîndjwỳnh ajo djuw mex, ane.

Me’ô nhỗ nằkrêx kumex’ă ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷Ne kam arỳm memă kằx ne ajte prykôt tề. Tề: nhym me’ô arỳm ’ỳr prôt ne arỳm parbê kônkrằo nhỷn kum,

—Ujarênh djwỳnh, ga ne ga amexkumrêx. Itỉn rằă rằămằ mỳj gêdja ba Metîndjwỳnh kadjy nằ? ane.

¹⁸Nhym Jejubê Metîndjwỳnh Kra nhym ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mỳkam ne ga imằ imex jarê? Me’ô pykakam mex kêtumrêx. Metîndjwỳnh pydjibit mex. ¹⁹Metîndjwỳnh kukrằdjằ ne ga arỳm ama. Me kute katằt amijo ba’ă kute memă karôkôt kukrằdjằ ne ga arỳm ama. Nằm memă kum,

“Kwārik wānh me par kêt.

Kwārik wānh mebê prôo adjākīnh kêt.

Kwārik wānh adjākīnhī kêt.

Kwārik wānh ajêx ne me kāmex jarēnh kêt.

Kwārik wānh aje me'ô nhô mỳjja o aminhō kadjy kwārik wānh ajêxnhī kêt.

Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma”, ane.

Ja kunī ne ga arỳm ama. Nām ā Jeju kum ane.

²⁰Nhym kum,

—Nā, ujarēnh djwỳnh, arỳm ne ba ibôktikam ja kunī ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rā'ā:n arỳm ijabatānh ne, ane.

²¹Nhym Jeju arek omūnhō djan kam kum kīnhkumrēx ne kum,

—Be, mỳjja pydji ne kute akukrà rā'ā. On tēn memā anhō mỳjja wā ngrān pānh pi'ôk kaprī byn me 'uwtī, me ô mỳjja kêtjamā angān o me kīnh. Ne kam amrē iwỳr tēn mā ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arỳm kājkwakam anhō mỳjja mex kumex. Ne kam ijā amijakren aje pīte'y mỳnh măn pràbê amā atokry pyma kêt ne amā ijabê rā'ā ne mā ikôt ajkamē.

²²Jeju ā kum ane nhym arỳm kam kaprī:re ne. Ne kam akēx ne mā tē. Kaprī:re ne tē. Be, ô nêkrēx ne kume:x. 'Á maje ne mā kaprīren tē.

²³Nhym kam Jeju kôt ba djwỳnh ar'ỳr akēx ne arkum,

—Nêkrēx ne kute me kukrà prāmā. Me ô nêkrēx kumex gêdja me te Metīn-djwỳnh kute amim me utār ne ar meo baja'ỳr bôxmā, ane.

²⁴Nhym kôt ba djwỳnh te kute marmā kam no tyn ku'ê nhym Jeju arỳm arkum,

—Akmere ar, me ô nêkrēx kanàrrām ar baja ne me te Metīndjwỳnh kute amim me utār ne ar meo baja'ỳr bôxmā. ²⁵Ba ar amā arē gar ama. Be ga, mry jabatānhbê kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjêxmāja pumū. Me ô nêkrēx rūnhdjwỳ kute urāk. Me te Metīndjwỳnh kute amim me utār ne ar meo baja'ỳr bôxmā nhym nêkrēx utā: ne. Nām Jeju ā arkum ane. ²⁶Nhym kôt ba djwỳnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhym mỳj me'ô gêdja Metīndjwỳnh amim utā? ane.

²⁷Nhym Jeju arỳm ar omūnhō djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytār prāmje nhym be, Metīndjwỳnh kute mỳjja kunī mar. Kumābit ne amirīt ne. Ta ne kute me utār kôt kute mar, ane.

²⁸Nhym kam Pedru kum,

—Ē, arỳm ne bar inhō mỳjja kunīmā inhiren mā akôt ajkamē, ane.

²⁹⁻³⁰Nhym Jeju arkum,

—Ē, godja me'ô imā àpēnh ne memā ijā ujarēnh tēm kadjy arỳm ô mỳjjamā irer jabej, ôbikwamā irer jabej. Ô kīkre nār kamy nār kanikwỳnh nār nā nār bām nār prô nār kra nār ô pykamā irer jabej ba dja ba kum o pānh ra:x ne. Ne pānh pyka jakam kum ô mỳjjao akrenh mex ne kum kungā. Ne pānh ôbikwao akrenh mex ne kum kungā. Dja ba kum krāptī: kubê 100 ngā nhym pānh ô kīkre, kamy, kanikwỳnh, nā, kra, ô pyka krāptī mex ne. Kamdjwỳ dja me kātām me'ô jao bikēnhō ba. Dja ā pykakam ane. Nhym ije pykao nykam gêdja Metīndjwỳnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnh-kumrēx, ane. ³¹Nhym be, jakam me rūnhō kutewaja djām me kute memā wa rā'āmā? Kati. Me ja krāptī gêdja me kajgo mex ne me katēn tē. Nhym be, me

kajgo mex ne me katën tēmja gêdja me pānh rünho kutewa. Nām ā Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Ajte amikukām amityk'ā ujarēnh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³²Ne kam ar ajte Jejumē ro'ā prykôt mō. Krīraxbē Djeruxarē'yr ābir mō nhym Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukām tē. Nhym ar te kute marmā kam no tyn mōn arým tīn prām. Nhym kam arým me kākā aro tēn arkum amijā ujarēnh tē. Kôt ba djwýnhbē 12jamā ne amijā ujarēnh tēn kum,

³³—Ē, ota gwaj arým Djeruxarē'yr badjābirn babōxmā. Nhym kam ba ije amijo inhī dja me apýnh me rünhmā ikanga, me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr arkum ikangan Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmādjwý ikanga. Nhym kam me ikā mex jarēn ijā abenmā kum, “Axwekumrēx. Gē me pānh tu bīnkumrēx”, ane. Ne kam me bajtemmā ikanga. ³⁴Nhym me arým ijā bēno ajkēn ikutōn mry kà punuo ikaprēprē:k ne. Ne kam arým ibī nhym ijā akatin akatin akati ba akubyn itīn ne. Nām ā arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵Nhym kam Xijagumē Djuāo ar arým 'yr bōx. Djebedēu kute ar irja 'yr bōx ne kum,

—Ujarēnh djwýnh, bar amā arē ga prīne kôt ā ar ijo ane, ane.

³⁶Nhym arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomā? ane.

³⁷Nhym ar kum,

—Be, dja ga ī anhō me ja kunīo amiptān prīne amexkumrēx ne apyma. Memā anhýrkam bar irax ne anhikō'ā memā nhý, bar ijō adjubōk'ānh nhý nhym ar ijō adjuge'ānh nhý. Dja ga ā ar ijo ane, ane.

³⁸Nhym Jeju arkum,

—Gêt kon. Nā gām ar arīk amim 'ā karōn imā arē. Ba ar amā arē gar ama. Dja ba ngōnhkrā kam kangō jao ikō. Djām ar aje ipyrāk ne kangō jao akōm mā? Dja me ngōmā ijadjā. Djām ar aje ipyrāk nhym ngōmā me kute ar aja-djārmā? Nām ā arkum ane. Bir, mýj'ā ne kangō jao kōm ne ngōmā adjārmā akre? Bir, amitokry kume:x'ā ne akre. Ar kute urāk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyrāk jabej ne ar kukij.

³⁹Nhym ar kum,

—Nā. Kadjy ar ije apyrāk, ane.

Nhym Jeju arkum,

—Mrāmri dja gar aje ipyrāk ne atokry kumex ma. Mrāmri dja gar kangō jao ikō nhym me ngōmā ar ajadjā. ⁴⁰Be, djām ba ne ba ar amā inhikō'ā ar anhýrmā arē got? Be, Ibām kute amrēbē: amijo me'ō ar utār ar ta dja ar inhi-kō'ā memā nhý. Nām ā Xijagumē Djuāo arkum ane.

⁴¹Nhym kôt ba djwýnhbē 10 arým ar kabēn ma. Ne kam arým Xijagumē Djuāo arkum ākrē ne. ⁴²Nhym Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bēnjadjwýr ne me ari āpēnh'ā memā āpnēnh ne memā bēn týx ba. Nām ā me bajtemkam me rünh kute meo bao ane gar arým ama.

⁴³Djām ar ga aje me kudjwamā? Kati. Ar ga dja gar ā anhýr kêtikumrēx ne.

Ar ajô abenkam arax prâm jabej amijo akajgon arkum adjâpênh ar aba. ⁴⁴Ne kam ar ajô aben kadjy abênjadjwÿr rax prâm jabej tu amijo akâtâm ne me kunîmâ adjâpênh kajgo aba. ⁴⁵Ba ije amijo inhî djâm imâ me âpênh kadjy ne ba amrê tê? Kati, ba dja ba memâ apê. Me ren ta amijaxwe pân̄h tokryn arÿm ty. Nhyim be kati. Me krâptî jaxwe pân̄h ba dja ba itokryn arÿm ty. Memâ idjâpênh ja kadjy ne ba amrê tê. Nâm â Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rît.

Ruk 18.35

⁴⁶Nhyim kam ar ajte tē:n kam krîraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhyim kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krâptîmê ne me Djeriko kurûm kator mō. Kator mō nhyim wân̄h Baximêu no rãja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷Nhyim me abenmâ kum,

—Nadjarekam Jeju ne tēmja, anhyro kumex. Nhyim arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ê, Jeju, Dawi tãmdjwÿ 'ô. Gop amâ ikaprî, ane.

⁴⁸Nhyim me krâptî arÿm kum bën tÿx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyim kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tãmdjwÿ 'ô, gop amâ ikaprî, ane.

⁴⁹Nhyim Jeju arek kum djan memâ kum,

—Me ajô tēn kum arê gē amrê iwÿr tē, ane.

Nhyim me 'ÿr tēn kum arēn kum,

—On akîn̄h ne on kãjmâ dja. Onîj amiwÿr ajuw, ane. ⁵⁰Nhyim arÿm wân̄h inôkati mēn ekru x ne kãjmâ dja. Kãjmâ djan arÿm Jeju'ÿr tē. 'ÿr tēn arÿm 'ÿr bôx.

⁵¹Nhyim Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomâ? ane.

Nhyim no rãja kum,

—Bênjadjwÿr, aje inoo mex ba irîtmâ, ane.

⁵²Nhyim Jeju kum,

—Ga ne ga arît kadjy tu amim ikamnhîxkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mâ, ane.

Nhyim kum kabēnmê ro'ã arÿm rît mex ne arÿm Jejukôt pry'ã tē.

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

11 ¹Nhyim Jejumê ar prykôt mō:n kam krîraxbê Djeruxarê kuri krî ngrire ja'ÿr bôx. Krân̄hrebê Oriwêrê'ã rwÿkbê ne krî ngrire jabê Bepadjēmê Betanhamê. 'ÿr bôx nhyim kôt ba djwÿnh amân̄hktrutmâ kum,

²—Pry ja'ã dja gar arek katât krîwāmâ tē. Nhyim ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krî jabatàn̄h nyrewã pumû. Nhyim me kute pî maktã ôkre djê nhyim âmwã. Kraxje me'ô mry wã'ã krî kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrê o tē. ³Godja me'ô 'ã ar amâ kabên jabej ne ar amâ, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bênjadjwÿr 'ã tēm prâm. Dja 'ã tēn kam akuby:n amâ ano.” Nâm â Jeju arkum ane.

⁴Nhyim kam ar 'ÿr tē. Tē:n kam arÿm mrymâ kato. Kikre'ô jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyim dja. Pry kên̄hkam ne mry dja nhyim ar arÿm 'ãpre bô. ⁵Nhyim ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mỳj kadjy ne gar mry 'äpre bô? ane. ⁶Nhym Jeju kute arkum 'ä karô kôt ne ar ä memä ane. Nhym me arým arkum, “Äjrä”, ane.

⁷Nhym ar arým Jeju'yr mryo tén o bôx. Ne kam ar aminhō kubêkào kum mry'ä aty. Nhym kam 'ä nhÿ. ⁸Nhym kam me kräptîdjwÿ kukâm kum pry'ä atyo mô. Aminhō kubêkào kum atyo mô. Nhym me kwÿ bu'ä kapôt'yr mōn pi'ô nhikên o bôx ne kukâm kum pry'ä o atyo mô. Nhym arým 'ä tē. ⁹Nhym me kwÿ kukâm mô, o âkjêr mô nhym me kwÿ kôt o âkjêr mô. Nâm me o âkjêr mōn kâj bē abenmā kum, Metîndjwÿnhmā kum,

—Jejubē me inhō Bēnjadjwÿr rax. Âm mexkumrêx. Kam me ikî:nhkumrêx. Gê on me ipytà. Gê Metîndjwÿnh o kînh rax. Metîndjwÿnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx. ¹⁰Arým me bakukāmāre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kâjkwakamdjwÿ Metîndjwÿnhmā mextire jarêho kumex. Gê on me ipytà, ane.

¹¹Nhym arým krîraxbê Djeruxarêkam bôx. Bôx ne kam Metîndjwÿnh nhô kikretimā wadjà. Ne kam amibu'ä mÿjja kunî pumûnho tē. Nhym kam arým 'ä amykry mex ne. Nhym kam kôt ba djwÿnhbê 12mē amû krî ngrirebê Beta-nha'yr tē. 'Yr tē:n kam bôx.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxmā 'ä ujarênh.

Mat 21.18

¹²Nhym ar'ä akati nhym arým Betanha kurûm tē. Ne kam kum prām ne. ¹³Nhym wānh pidjôbê pigêre'ô dja nhym amybÿm 'ô pumû. Ne kute ô jabej kadjy 'yr tén 'yr bôx. Ne te ô jabej nhym ô kêt ne 'ôbit nhym arým omû. Kraxje ô'ä mytyrwÿ kator kêt rā'âkam ne ô kêt. ¹⁴Nâm omûn tu pidjômā kum,

—Jakam dja ga adjô kêtumrêx nhym me adjô krên kêt ne, ane. Nhym kôt ba djwÿnh arým kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵Nhym kam ar tē:n kam krîraxbê Djeruxarêkam bôx. Kam bôx nhym kam Jeju Metîndjwÿnh nhô kikretimā tén wadjà. Nhym me kute memä mÿjja nhôr djwÿnh kumex. Nhym me kute memä mÿjjao pānh ne amim byr kadjy 'ä kumex. Nhym arým bôm me rênho dja. Nhym me kute me ô pi'ôk kaprî pānh memä kikreti nhô pi'ôk kaprî nhôr kadjy me kumex nhym mebê pîponho âpanho tē. Nhym me kute tut nhôr djwÿnhdjwÿ kumex nhym mebê krî djâ nhikô rênho tē. ¹⁶Ne mā mebê âptàro djan memä kum,

—Kwārîk wānh on Metîndjwÿnh nhô kikreti katikôt me ajênho aba kêt, ane. ¹⁷Ne kam memä kum,

—Amrêbê: ne me bakukāmāre Metîndjwÿnh kabên'ä pi'ôk no'ôk ne. Kamā Metîndjwÿnh ta memä kum,

“Inhō kikreti ja'ä dja me abenmā kum,

‘Apÿnh me ô pyka kunikôt me kute Metîndjwÿnhmā kabên kadjy ne ô kikreti wā’, ane.

Dja me ä inhō kikreti'ä abenmā ane.”

Nâm ä Metîndjwÿnh pi'ôkkam ane. Nhym be, me ga ne ga me aje kam me âkînhîo aben pydji djâ. Nâm ä Jeju memä ane. ¹⁸Nhym Môjdjê kukràdjâ mar

djwÿnhmê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿrmê arÿm Jeju kabĕn ma. Ne kam 'ă aben maro nhÿn abenmă kum,

—Je tô mÿj dja gwaj baje Jeju bĭnmă on? ane. Me kum umakam ă abenmă ane. Me kătăm kunĭ Jejukam no tyn kum kabĕn kĭnh ne kumex. Nhym kam me rŭnhja kum uma.

¹⁹Nhym kam Jeju ar'ă para nhym ar arÿm krĭrax kurŭm katon tĕ.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhĭxkumrĕxmă 'ă ujarĕnh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰Nhym ar'ă akati nhym ar ajte pidjôbê pigĕre 'anh tĕn omŭ. Nhym arÿm arĕmê kunĭ ngră ne. ²¹Nhym Pedru akubyn amijo tĕn Jeju kabĕn man kum,

—Ujarĕnh djwÿnh ota, aje pidjôbê pigĕre kangrônhja arÿm ngrăn dja, ane.

²²Nhym kam arkum,

—Gora ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhĭxkumrĕx. ²³Ba ar amă arĕ gar ama. Gorĕn me'ô krănhwămă kum, “On amikaban ngô jabatănh mŭjakam mŏn tÿm”, ane. Ne ren ôkre kadjwÿnhbê amim,

“Kon, birăm dja ipĕx, kon”, anhÿr kĕt ne tu kadjy amim kamnhĭxkumrĕx ne ren amim, “Be, mrămri dja ikabĕn kôt ă imă o ane”, ane. Kute ren ă amim anhÿrkam ren krănh mrămri ă amijo ane. Mrămri ne ba ar amă arĕnhkumrĕx.

²⁴Kam aje mÿjja kunĭo Metîndjwÿnhmă adjă'wÿrja dja gar tu kadjy amim kamnhĭxkumrĕx nhym arÿm ar akabĕn kôt ă ar amă o ane. ²⁵Ga kam ar aje Metîndjwÿnhmă adjă'wÿro adjămkam amimaro dja. Me'ôkam angryk jabej amimaro dja. Godja gar me'ôkam angryk jabej on kam angryk wănh kum anhiren kam angryk kĕt. Dja gar kam angryk kĕt nhym kăjkwakam ar Abăm-djwÿ arÿm ar gadjwÿ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kĕt. ²⁶Be, godja gar me'ô, axwe'ô mar ră'ă jabej ne kam angryk ră'ă jabej nhym ar Abămdjwÿ ar ajaxwe mar ră'ăn ar akam ngryk ră'ă ne. Năm ă Jeju kôt ba djwÿnhmă ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjĕr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷Nhym ar tĕ:n kam Djeruxarĕkam bôx. Nhym kam Jeju ajte Metĭndjwÿnh nhô kikretikam bôx ne kam ar mră. Nhym me rŭnh arÿm 'ÿr bôx. Me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿrmê Môjdjĕ kukrădjă mar djwÿnhmê mebĕngĕtmê ne me 'ÿr bôx. ²⁸ÿr bôx ne amŭja'ă kute kikreti kurŭm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mÿj me'ô kabĕnkôt ne ga ar ă meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amă me'ă karô ga kam amŭ ô'ă bŏm ar me rĕnho aba? ane.

²⁹Nhym Jeju memă kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrĕx dja ga me imă arĕ. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ô kabĕnkôt ar me anoro ibaja me amă arĕ.

³⁰Djuăo kute ngŏmă me angĕnhja djăm me kabĕn kôt ne arĭk ar ngŏmă me angĕnho ba? Năr djăm Metĭndjwÿnh kabĕnkôt? Goja imă arĕ, ane.

³¹Nhym kam me abenkam kangan abenmă kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nĕ? Dja gwaj kum “Metĭndjwÿnh kabĕnkôt”, ane nhym kam gwaj bamă kabĕn ô jarĕn gwaj bamă, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuăo kabĕnja mar kĕt ne”? ane.

³²Nàr dja gwaj kum, “Me kabēn kôt ne tu arík ar ngômā me angjēnho ba”, ane nhyam kam me krāptī ren o ngryk ne kum gwaj bakurē gwaj ren kam bamā me uma ne. Me kâtām ja ne me arým Djuāo kabēn man kum kīnh ne, ne o Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj kum ane nhyam me arým o ngryk ne.

³³Nām me ā abenmā anen kam Jejumā kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'ô kabēnkôt Djuāo kute ngômā me angjēnhja ar ije kôt mar kêtē, ane.

Nhyam kam memā kum,

—Bir be, dja ba badjwý me amā arēnh kêt ne. Mýj me'ô kabēnkôt ije ar meo iba ja dja ba me amā arēnh kêt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwýnh jaxwe'ā ujarēnh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

12 ¹Ne kam memā apýnh kukràdjā djāri'ā memā mýjja jakren memā 'ā ajarēn memā kum,

—Be, me'ô arým amim pidjô kwý kren kadjy bu'ā kēno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janēnh djāmā kren ipêx. Ne pidjô pumūnh djwýnh ku'ē djā'ā par prēkti nhípêx. Ne kam me kwýmā kum, “Gora me imā o djuw mex. Gora gē abatānh ne ô ga amim kwýo atom ne imā mūm kwýo atom.” Nām ā me kwýmā ane. Mebē idjaer'ā ne Jeju pidjô jakren me rūnh'ā pidjôo djuw mex djwýnh jakren Metīndjwýnh'ā ô pidjôkô djwýnh jakren kam arek memā 'ā ujarēnh djan memā kum,

—Ô pidjôkô djwýnh ā me kwýmā anen kam atemā pyka 'ômā tē. Ne kam kam wānh ar ba. ²Nhyam arým pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ô pidjôkô djwýnhja arým 'ā mytyrwý jakren kam 'ýr ô àpēnh jano. Kute memā arēnh nhyam me kute kum pidjô kwýo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ýr ano.

³Nhyam kam 'ýr tēn bôx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ôjao tým ne kaprēprē:k ne. Nhyam mā akubyn 'ýr ýkam tēn 'ýr bôx. ⁴Nhyam ajte ô pidjôkô djwýnhja pānh 'ýr me'ôjadjwý jano nhyam 'ýr tēn 'ýr bôx nhyam me bīn punun kum pijām jadjān ano. ⁵Nhyam kam ô pidjôkô djwýnh 'ýr ajte ô àpēnh 'ô jano nhyam 'ýr tēn 'ýr bôx. Tām wādjwý ne me tu kubī. Nhyam kam aben totokmā me'ýr ô àpēnh krāptī jano nhyam me kwý titik ne kwý pa.

⁶Nhyam kra djwýnh pydji, kum kra jabēja 'ā ne arým amim, “Godja ikra me'ýr bôx nhyam me arým mar jabej”, ane. Ne arým me'ýr ano nhyam me'ýr bôx.

⁷Nhyam kam me abenmā kum,

—Be, kra ne wā. Gwaj on kubī. Tām wā dja bām kum mýjja kunī ngā, ô nēkrēx kunī kanga, ane. Gwaj on tām wā bīn kam amim ô nēkrēx, ô mýjja, ô pidjôja kunīo aminhō, ane. ⁸Ne kam o tým ne kubīn arým pidjôkô kurūm bōm kumē.

⁹Be, mýj gēdja ô pidjôkô djwýnhja me ja on? Bir, dja me'ýr tēn me'ýr bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemā me ja'ômā kungā. Nām ā Jeju me rūnhmā ane. Amijā ne ô pidjôkô djwýnh kra jakren Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ā ne ô àpēnh jakre. ¹⁰Nhyam kam Jeju ajte memā me kukāmāre kabēn jarēn memā kum,

—Amrēbē: ne me bakukāmāre memā Metīndjwýnh kabēn jarēn memā kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo âm djwýnhja kute kikremā armā te omün kam bôm kumě.

Kên ja ne arým kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwÿr djwýnh ta ne ā kēno ane gu me omün kam bamā mexkumrêx”.

Nām ā me bakukāmāre memā anen arým 'ā pi'ók no'ók ne. Djām me aje omünh ne mar kêt? Nām Jeju ā me rünhmā ane. Nām amijā kên jakre. Ne me rünh'ā kikreo âm djwýnh jakre. Mrāmri ne me rünh kute kikreo âm djwýnh pyrāk ne arým Jeju kanga. Me rünh kute kanga'ā ne Jeju me rünhmā ja jarē.

¹² Nhyr me amim,

—Be, gwaj bajā ne pidjōo djuw mex djwýnhmē kikreo âm djwýnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmā te 'ā amijakre. Me krāpti pymaje ne me te 'ā amijakren arým mā tē.

Xedjamā pi'ók kapri nhôr'ā ujarênh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmē Erodji nhô me ja kwÿ jano. Jeju bēnjadjwÿr'ā kabēn punu jabej ne me me ja jano. Godja bēnjadjwÿr'ā kabēn punu'ō jarē nhyr me arým bēnjadjwÿrmā arē. Kadji ne me Jeju'ÿr bôx ne kum,

¹⁴ —Ujarênh djwýnh, ba me arým ama. Ga ne ga akabēn katātukumrêx. Amā me rünh puma kêt. Me rünhmē me kajgomē ne ga memā akabēno aben pyrāk ne me imā Metindjwýnh kukrādja'ā adjujarênh mexkumrêx. Me bēnjadjwÿr rünh kunī nhô bēnjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djām Metindjwýnh kukrādja kôt ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamā pi'ók kapri nhôrmā? Nār kon. Goja on ar imā arē. ¹⁵ Dja gu me kum kungā nār dja gu me kubê nê? Nām me ā Jejumā ane.

Nhyr arým me 'êxnhîkôt tu me kuman memā kum,

—Nok ba ren me amā, “Metindjwýnh kabēn kupa'ā ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memā kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bēnjadjwÿr raxbê Xedjabê pi'ók kapri nê prāmja pumū”, ane. Amrē imā ngônphonho pi'ók kapriō tē ba me amā omū, ane. ¹⁶ Nhyr me kum o tēn kungā nhyr arým memā kum,

—Mÿj me'ō ne 'ā karōja? Ne mÿj me'ō ne 'ā idji jêtja? ane.

Nhyr me kum,

—E kum be, Xedja nhô, ane.

¹⁷ Nhyr Jeju memā kum,

—Bir be, ô pi'ók kapri. Dja ga me kum angā nhyr be, Metindjwýnh nhô mÿjjabit dja ga me Metindjwýnhmā angā, ane. Nām memā ane nhyr me te kute kutā mÿjja'ō jarēnhmā kam no tyn dja. Ne kam arým kum kàx ne mā mō.

Me tyk akubyn tîn mÿr jabej me Jejumā kabēn.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyr kam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arik memā kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prām kêtukumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹—Ujarênh djwÿnh, me bakukâmäre Môjdjê ne amrêbê: me bamã,
“Godja me’ô prô’ÿr môn kra kêt rã’ân tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djâkam ikwãja’ô ’ÿr mō. Ne kam kum kra djin
kukrij nhym abatàn ne.

Me kute ’ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhÿr ne kute kamy
tyk mar tÿx rã’ã kadjy.”

Nãm ã me bakukâmäre Môjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã
ane. ²⁰Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhym kutewaja prô’ÿr mō. Prô’ÿr môn
kra kêt ne ty. ²¹Nhym atãrija pãnh ’ÿr môn kam ajte ty. Nhym pãnh atãrija
’ÿr môn kam kra kêt rã’ân ajte ty. ²²Be, nãm ar ã o anhÿro tēm tãmtã: nhym
arÿm kutapureja aro ino ren ’ÿr môn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhym
arÿm ar prôja arkôt ty, kra kêt rã’ân ty. ²³Ar kubê 7 ne ar aben totokmã
kamy prô’ÿr ba. Godja we ar kunÿ akubyn tìn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh
kamyja dja ’ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tìn kêt jarênh mÿr
jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrênh kadjy nàràn ne
mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴Nhym Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metîndjwÿnh kabên’ã pi’ôk no’ôk mar kêt ne me aje Metîndjwÿnh
tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arîk Metîndjwÿnh kupa’ã memã ’ã ajarê.
²⁵Be, me tyk ne akubyn tînkam djã ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn
me tînkam ne me abenwÿr ba prãm kêtumrêx. Kam dja me kute kâjkwa-
kam kadjy mrãnh djwÿnh pyrâk. ²⁶Be, mrãmri me tyk akubyn tînkumrêx.
Amrêbê: ne Metîndjwÿnh me bakukâmäre Môjdjê kabên jarê. Me tyk
akubyn tîn’ã kabên jarê nhym ’ã pi’ôk no’ôk. Djãm me aje pi’ôkkam omũnh
kêt, akaôk pôk ne tu mex ne ãm’ã ujarênhkam Metîndjwÿnh kute kum,

“Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ô Metîndjwÿnh”, anhÿrja,
djãm me aje pi’ôkkam amim arênh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk ’âtũmkam ne Metîndjwÿnh ã me bakukâmãremã ane.
²⁷Bir be, ar tyk tũmja Metîndjwÿnhmã tìn ne ar ba nîj pumũ. Djãm Metin-
djwÿnhbê me tyk nhô Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ne me tìn nhô Metin-
djwÿnh. Me tyk kunÿ ne me kum tìn. Kam ne ba me amã, “Metîndjwÿnh ne
kubê me tìn nhô Metîndjwÿnh”, ane. Nã gãm me kupa’ã memã ’ã ajarê. Nãm
Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸Jejumê mebê xadjudjêumê aktã kabêno aben japanho dja nhym Môjdjê
kukràdjã mar djwÿnh’ô arÿm me’ÿr bôx. Ne Jeju katàt kute memã Metin-
djwÿnh kabên jarênhkôt arÿm kuman kam kukij ne kum,

—Metîndjwÿnh kute katàt me kute amijo ba’ã memã karôkam kabên
jarênhja kute aben nHITEPã memã kabên jarênhja dja ga amim maro tē.
Nhÿnh kabênja’ô ne mexo kute kunÿ jakrenh? ane. ²⁹Nhym kum,

—Be, Metîndjwÿnh kabên’ô kumrêx mexo kute kunÿ jakrenhja ba amã arê
ga ama. Metîndjwÿnh memã kum,

“Ê, mebê idjaer, gora ikabên ma. Bênjadjwÿr djwÿnh, kubê ne
Metîndjwÿnh. Bênjadjwÿr djwÿnh pydjì.

³⁰ Me anhô Běnjadjwÿr djwÿnh, me Atĩndjwÿnh dja ga me amã kĩnh, amã abẽo katàt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metĩndjwÿnh jabẽmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunĩo dja ga me amã abê:.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwÿnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kabẽn kunĩ jakrenh ne ja. ³¹ Ne kam atãri Metĩndjwÿnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyràk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabẽo ane.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Atemã kabẽn'õ mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kum,

—Ujarẽnh djwÿnh, kôt ne ga arê. Mrãmri Metĩndjwÿnh pydjibit. Atemã'õ kêt-kumrẽx. ³³ Dja me kum kĩnh, kum abẽo katàt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre. Djãm ajkwaobit kum Metĩndjwÿnh jabẽmã? Kati. Amak, kadjwÿnhbê, kukràdjã kunĩo dja me kum abê: . Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyràk dja me ã kum amibu'ã me ja jabẽo ane. Akabẽn ja ne mexo Môjdjê kabẽn kunĩ jakre. Dja me Metĩndjwÿnh kabẽnja man kôt ar amijo ban arÿm mexkumrẽx nhyim me kute Metĩndjwÿnhmã mry bõrja mexo me tẽp kêt-kumrẽx. Me kute kum apÿnh mÿjja nhõr kunĩja mexo me tẽp kêt-kumrẽx. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhyim kam õkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabẽn kôt kabẽn mexkumrẽx, ane. Ne kum,

—Be, Metĩndjwÿnh kute amim apytàr ne ar ajo ba 'ÿr, ane. Nhyim me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabẽn mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mÿj me'õ tãmdjwÿ jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhyim kam Jeju ajte Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam tẽn bõx ne memã Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã ujarẽnhõ djan kam memã kum,

—Be, Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tãmdjwÿ”, anhyr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tãmdjwÿbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Běnjadjwÿrdjwÿ, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabẽn jarẽn memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarẽnhja pumũ. Metĩndjwÿnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarẽnhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Běnjadjwÿrmã ne Běnjadjwÿr djwÿnh kabẽn ne kum,
'Amrê idjubòk'ãnh nhÿ, Aběnjadjwÿr raxkam idjubòk'ãnh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akurê djwÿnhõ mō ga me kwÿo apardjan me kwÿ nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwÿnh inhõ Běnjadjwÿrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Aběnjadjwÿr rax”, anhyrja pumũ. ³⁷ Mÿkam ne me 'ã Dawi tãmdjwÿ kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Běnjadjwÿr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhyim me krãptĩtija kum kabẽn kĩ:nhkumrẽx ne.

³⁸ Nhyim arek memã ujarẽnhõ dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omû. Aminêje Môjdjê kukrâdjâ mar djwýnhwâ pumû. Be, me ja ne me kute amibên kadjy kute kubêkâ jabjêtibit jangjênh prâmkumrêx. Ne ajte me krâptî nhipôkri kute memâ amibên nhym me kute memâ rûnh jarênh ne kute memâ kum, “Bênjadjwýr, djâm ga, djâm ga”? anhyrja. Ja ne me kum kînhkumrêx. ³⁹Ne mebê idjaer bikprônê djâkam nâr me krâptî âkuro krîkam ne memâ wan krî prâmkumrêx. Me kute amibên kadjy ne me me rûnh krî djâkam krî prâmkumrêx. Kwârîk wânê gar me kudjwa kêt. ⁴⁰Nâm me me 'uwtî krâo apan mebê mýjja kunîo akî ne kam ajkwaobit Metîndjwýnhmâ kabên rûnh ne, ne kum kabên 'ijabjêo kuê. Nâm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên. Be kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwýnh me kurâm memâ pânê rax jarên prîne me kurâm meo ajkê. Nâm â Jeju memâ ane.

Me'ô 'uwtî kute ô pi'ók kaprî ngrîre nhôr.

Ruk 21.1

⁴¹Nhym kam me kwý itepato môn bôx. Me kute amikutâ Metîndjwýnhmâ pi'ók kaprî kwý nhôr kadjy ne me mô. Nhym Jeju arým tén pi'ók kaprî nhôr djâ kônê nhýn me omûnho nhý. Me ô nêkrêx rûnh krâptî ne me aben totokmâ kam pi'ók kaprî rûnh ne kurê. ⁴²Nhym kam me'ô nija 'uwtî kubê mjên tyk nhym ô mýjja kêtja ngônphrehre pi'ók kaprîo amânêkrut ne kubyn o tén kam kumê. Ngônphrehreja ne abenâ rênêkam kubê pi'ók kaprî 'ô pydjî, ngrî:re.

⁴³Nhym kam Jeju amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhym ar 'ýr bôx. Nhym arkum,

—Ba ar amâ arê, me'ô 'uwtî ja ne ô mýjja kêt ne tu me kurâm ô pi'ók kaprî raxo tén Metîndjwýnhmâ kungâ. Me kunî kurâm pi'ók kaprî raxo tén kum kungâ. ⁴⁴Me ja ne me ô pi'ók kaprî kumex ne kam 'â kâtâm ne kumex. Ne kam 'â kâtâmja Metîndjwýnhmâ kungâ. Nhym be, me'ô nija ne ô pi'ók kaprî kêtê, pi'ók kaprî ngrîre ne tu kum kunî ngâ. O kute amikadjy mýjja byr ne krên ne tîn kadjy Metîndjwýnhmâ kunî ngâ. Kum 'ô nôr kêtê. Kam ne ba me amâ,

—Nâm me kurâm pi'ók kaprî rax ne kum kungâ. Mrâmri ne ba ar amâ arê. Nâm â Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Akubyn bôx kukâm mýjja apôx'â ujarênh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

13 ¹Ne kam Metîndjwýnh nhô kikreti kurûm kato. Nhym kôt ba djwýnh'ô kum,

—Ê, Ujarênh djwýnh ga, këntio me kute kikreti kwý nhipêxja pumû. Kênê kikre â ti:re ane, ane.

²Nhym Jeju arým arkum,

—Be, ar kikretija pumû. Dja î me kurê djwýnh prîne kikreti ngrân kên aben nhiby ikwâ kunî nhikô rê. Nhym kam kên'ô aben nhiby nôr kêtumrêx, ane.

³Nhym kam ar tén kam krânêbê Oriwêre'â wabi. Nhym Jeju arým amybým Metîndjwýnh nhô kikreti kônê nhý. Nhym Pedrumê Xijagumê Djuâomê Ângre ar me kâxâ kukij ne kum,

⁴—Ê, ar imâ kikreti ngrân'h'â ajarê. Nhýnh amex 'ôkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bôx ne kikreti ngrân âm djâ kapô? Mýj gêdja kukâm apôx? Dja bar omûn kam kôt ô akatimâ ikaton ô akati ma.

⁵Nhym kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukâm apôxmâ arkum 'â ajarên arkum,

—Gora ar amijâ ano tÿx gê me'ô ar amâ 'êx ne ar anoo biknor ne Metîndjwÿnhbê ar ajo akêx kêt. ⁶Be, me krâptî dja î aben totokmâ me'ÿr bôx ne arÿm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arÿm amijâ imê. Amijâ imên arÿm memâ kum, “Me anhô Bênjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tên bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krâptî noo aknon Metîndjwÿnhbê meo akêx.

⁷Be, kam dja gar me kute abenwÿr prôt man amybÿm me kute abenwÿr prôt jarên ma. Kwârîk wân kam ar atîn prâm kêt. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me â o anhÿro tē. Kraxje kute inomâ mên kêt, kute 'ÿr o tēm rāā. ⁸Nà, apÿnh me ba djâri gêdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhym apÿnh bēnjadjwÿr rûnh nhô me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djâri gêdja kam pyka tertet ne. Nhym prâmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra àja pumû. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à:ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mô:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijâno dja. Dja me apÿnh me rûnhmâ ar akangan me bikprôn djâkam ar atitik ne. Ar aje ijâ adjujarên ar abakam dja me apÿnh me bēnjadjwÿr rûnhmê me bēnjadjwÿr kry'ÿr ar ajo mô. Ar ajo mô gar me kabem akuê. Memâ ijâ adjujarên nhym me kute mar kadjy me kabem akuê. ¹⁰Nhym be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djâ kunîkôt ijâ ujarên ny jarên kumrêx.

¹¹Dja me ar ajo rôrôk ne kute memâ ar akukjêr kadjy me rûnhmâ ar akanga. Kwârîk wân gar kam amikukâm akabên 'ô'â karô kêt ne kwârîk wân amikukâm anhôkre kadjwÿnhbê amim, “Je tô mÿj gêdja ba aminêje memâ ikabên ja on”? anhÿr kêt. Be, me kute memâ ar akukjêr majmâ dja Metîndjwÿnh Karô ta ar amâ ar akabên mex jarê gar aman arÿm memâ arê. Kute ar amâ ar akabên jarên ja dja gar memâ arê. Djâm ar ga dja gar memâ akabên jarê got? Kati. Karô ta dja memâ kabên jarê.

¹²Nhym mÿjja kunî pyka kôt amingrân kadjy dja me kute abeno ôbikwa djwÿnh abenmâ âkrê. Me rûnh kute me par kadjy dja me memâ kamy kanga. Dja bâm memâ kra kanga. Dja kra kum nâ nâr bâm kurên me rûnhmâ ar kanga. Me rûnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³Ikôt ar abikamênham dja me kunî kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijâ adjukanga kêt ne amâ ikîn tÿx rāā ba arÿm ar apytâ. Dja me kunî kute aminhinomâ amimên nhô akati bôx gar amâ ikîn tÿx rāā ba arÿm ar apytâ. Nâm â Jeju arkum ane.

¹⁴Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imâ, “Ar imâ kikreti ngrân'hâ ajarê”, anhÿrja ba ar amâ arê gar ama. Dja mÿjja amingrân 'ÿr nhym kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Djâm mÿjja punuti Metîndjwÿnh nhô kikretikam âmkam mex got? Dja kam dja gar arÿm omû. Mÿjja punuti djô'â dja me mÿjja kunîo ajkên kungrâ. Me bakukâmâre Danijeu ne amrêbê: 'â ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memâ 'â ajarê. Danijeu ne arÿm memâ mÿjja punuti ja'â ajarên 'â pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwâ pumûn kam mÿjja punuti pumûn kam kôt ama. Kam gêdja Djeruxarê bu'â pyka ja nhidjibê Dju-dêjakam me ja amijâ maje krân'hÿr prôt ne.

¹⁵ Gêdja me'ô kikre nhimök po'ä äm jabej kwärîk wänh akubyn ürkwämä nëkrêx'ÿr är ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwärîk wänh kute kubêkâ jamÿnhmä 'ÿr akêx kêt. Dja tu me äm kamä amü prôt.

¹⁷ Watî:re, akati wâkam me tujarômê me kra karà dja me tokry:. Me mÿjja punuti pymaje prôt ne kam arÿm tokry:. ¹⁸ Dja gar Metîndjwÿnhmä amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtmä.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tēn mÿjja kunîmo krax djà'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukâmäre aben kukâm tokrykôt dja gar me maro tē. Dja gar me tokry tūm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumū. Be, amrē mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokryo katât me tokry tūm wā kunî jakre. Ne amrē me'ä akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'ä me tokryja tēp kêtukumrêx. ²⁰ Metîndjwÿnh ren tokry'ä akati kwÿ ngri kêt nhy me'ô ren tîn kêtukumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amim ô me ja'ä karô ne kute amijo me utârja kadjy dja arÿm 'ä akati wā kwÿ ngri.

²¹ Godja me'ô 'êx ne ar amä, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ä me ô Bēnjadjwÿrbê kumkati mē nhy jakam arÿm memä nhÿ”, anhÿr jabej. Nâr me'ô ajte 'êx ne ar amä, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ä me ô Bēnjadjwÿrbê kumkati mē nhy jakam arÿm memä nhÿ”, anhÿr jabej. Djâm ar aje me ja marmä? Kati, kwärîk wänh amim me ja mar kêt.

²² Be, apÿnh me ta kute amijo Kritu pyrâk dja me amijo amirît ne. Nhy amü me jadjwÿ amijo amirît ne 'êx ne memä kum, “Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amä idjujarēnh iba”, anhÿro ba. Dja me me aêrbē mÿjja pumūnh kêt kwÿ nhîpêx, kute me noo biknor nhy me kute me'ä abenmä kum, “Mrämri ne djâm Metîndjwÿnh kukwakam me kabēnkumrêx”, anhÿr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej. Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utârja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhî no tÿxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijä ano tÿx ne. Ba ne ba mÿjja apôx kêttri kukâm ar amä arê gar arÿm ama. Nâm ä Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhy me tokryo ku'êwä'ä akati apêxkam dja mÿjja rûnh apôx.

“Nhy myt amijo akamât kô tyk nhy mytyrwÿ irä kêt.

²⁵ Nhy kanhêti kâjkwa kurûm rôrôk nhy kâjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrêk ne.”

²⁶ Ba kam ije amijo inhî dja ba arÿm prîne itÿ:x ne prîne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrâkôt bôx nhy me kunî: arÿm ibôxkôt ipumū. ²⁷ Ba kam ikadjy mränh djwÿnh jano nhy me arÿm inhô me ja o atom. Ije amijo me utârja kunîo atom. Dja me kwÿ kâjkwa krax'äm mōn meo atomo mō. Nhy me kwÿ kâjkwa 'ēnhôt'äm mōn meo atomo mō. Nhy me kwÿ aktä kâjkwa nhîrê'äm mōn meo atomo mō. Dja me apÿnh pyka kunîkôt inhô me ja kunî:o atom. Ba ne ba kukâm ar amä 'ä ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djâ nhô akatija'ä ne ba ije pidjôbê pigêre jakremä. Gora ije 'ä mÿjja jakreja ma. Ba ar amä arê gar ama. Dja pidjô pakâ nokâ tukam 'ô nhîngrä kadjy arÿm ingrâ apôx gar kam arÿm amexmä kamnhîx nhy kam

arÿm amex. ²⁹Bir be, gêdja ba ije ar amã mÿjja jarênhja ã apôx mör ane gar kam arÿm ijabej rît ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djã arÿm 'ÿr. 'ÿr djã mÿjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrä. Nhym be, ibôx kutã gêdja mÿjja pymatija apôx mô.

³⁰Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêtri mÿjja ja kunî apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³¹Ikabên kajgo kêt-kumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa î apêx. Nhym be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêt-kumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apôx nhym me omü, ane.

Me kute bôx djã nhô myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³²Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djã nhô akati nâr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêt-kumrêx. Kâjkwakam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar. ³³Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djã'ã myt mar kêt-kam. ³⁴Ar aje akubyn ibôx djãkam myt mar kêt kute ô kikre djwÿnh nhô ãpênh pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, ô kikre djwÿnh ne arÿm kurüm anhÿr bê tẽmmã. Ne kam ô ãpênhmã kikre'ã karôn arkum apÿnh ãpênh djã'ã karô. Ne kre nêje kuê djwÿnhmã kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arÿm mã tẽ.

³⁵Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwÿnh pyrãk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nâr akamãt kô ipôkri ibôx jabej nâr ôkrên'ãnh kârkam ibôx jabej nâr kryrãm ibôx jabej. ³⁶Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bôx gar ajmã nê. ³⁷Ar amã ne ba arÿm ibôx djã'ã karô. Jakam ne ba me kunîmã 'ã karô. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mÿjja apôx'ã arkum ane.

Me'ô nire kute Jeju nhimôkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

14 ¹Be, Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati nêje arÿm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunî amex kunîkôt aben pydji. Amrêbê: Metîndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh nhym me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwÿ ne me kute djwÿponhreibit kur. Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bẽnjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê arÿm abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje me krãptî kãxã Jejuo batÿm ne bĩnmã on? ane. ²Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrîk wãnh gwaj me kute aben pydji djã nhô akatikam o batÿm kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptî ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akatikam me krãptî bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'ô î kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximão. Ûrkwãkam ne Jeju ô kwÿ krêno nhÿ. Ô kwÿ krêno nhÿ: nhym me'ô ni arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kên jakareo ngôn

byno tē. Ngônhkam ne me kudjy djà kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nām me prīne ipêx mex nhym pānh raxkumrêx. Nām o tēn o bôx ne 'ā kutan arym Jeju nhimôkkam kapī.

⁴Nhym bu'ā me ku'ê kwỳ kôt nokà nhān abenmā kum,

—Je tō mỳkam ne arym me kudjy djào ajkê? ⁵Gwaj ren pi'òk kaprī kadjy ren memā kungā ne ren pānh pi'òk kaprī rax ne ren kuby. Ren 'ā akrekam pānhô denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'òk kaprī rax byn ren me ô mỳjja kêtma kungrā. Mỳkam ne arym o ajkê? ane.

⁶Nām ar anen nijamā akij. Nhym Jeju arym tu ar kabēn man arkum,

—Kwārīk wānh rā'ā. Mỳkam ne gar kum kaprī jadjà? Djām kute ijā kapīn-kam punu got? Kati, mexkumrêx. ⁷Be, akati kunikôt ne ar abu'ā me ô mỳjja kêt ar ba rā'ā. Ar aje memā mỳjja nhôr prām tu memā angā. Nhym djām arek gwaj baro'ā ar baba rā'āmā? Ba ar amā arê gar ama. ⁸Dja ba ty nhym me arym ijadjà. Me kute ijadjarmā ne nija kuma. Kuman arym kum ikaprin ijā me kudjy djà kapī. Nām te kute mỳjja mexo kute imex pyrāk ne kute imā ôrmān arym tu ijā me kudjy djà kapī. ⁹Ba ar amā arê gar ama. Dja me kàj bê pyka kunikôt mā memā ijā ujarēnh ny jarēn mā nijadjwỳ 'ā ajarē. Kute ijā me kudjy djà kapīn'ā ajarē. Gêdja me kam aben djô'ā nija mar rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx. Nām ā Jeju arkum ane.

¹⁰Nhym kam Djuda Ikadjī, Jejukôt ba djwỳnhbê 12 'ô ne me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr ar'ỳr tē. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tē. ¹¹Ar'ỳr tēn ar'ỳr bôx ne arkum,

—Arym ba ije ar amā Jeju kangamā. Nām ā arkum ane nhym ar kuman arym kīnhkumrêx ne. Ne arym kum kabēn jarēnh māmđjin kum,

—Dja ga ā Jejuo ane bar kam arym amā pānh pi'òk kaprī ngā, ane. Nhym kam amim,

—Mỳj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nām ā Djuda amim anhyro ba.

Ar kute ro'ā ô kwỳ krēno ino rer.

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹²Nhym kam mebê idjaer kukrādjakôt me kute djwỳponhbit kur nhô akati arym kutewa. Kam ne me apỳnh ũrkwākam Metīndjwỳnhmā mrykī'ātomti pan kuku. Amrêbê: Metīndjwỳnh me irôbê mrānhja ne me kute kôt mar kadjy ā o ane. Nhym kôt ba djwỳnh ar Jejumā kum,

—Metīndjwỳnh me irôbê mrānh nhô akatikam gwaj banhô kwỳ krēn kadjy jām dja bar tēn ar akutêp gwaj banhô kwỳ krēn djà jadjwỳr mex? ane.

¹³Nhym arym kôt ba djwỳnh amānhkrutmā 'ā karōn arkum,

—Dja gar krīrakkam tē. Nhym arym me'ô ngo ngônhkam ngô mỳn o tē gar omū. ¹⁴Nhym arym kikremā wadjà gar kôt tēn wadjà. Wadjān ô kikre djwỳnhmā kum, "Ujarēnh djwỳnh ne amā kabēn ne amā, 'Bamē ikôt ba djwỳnhmē ne bar inhô kwỳ krēnmā. Nār kadjy inhô kumoka'ê? Aje me bôx nymā kumoka'ê jarēnhja, nār? Dja bar Metīndjwỳnh me irôbê mrānh nhô akati mar kadjy mrykī'ātomti krē.' Nām ā Bēnjadjwỳr amā ane", ane. Be, dja gar ā ô kikre djwỳnhmā ane. ¹⁵Nhym kam kôjrūm kumoka'ê jabatānh'ỳr ar ajo tēn ar amā akre. Kam ne gwaj bakutêp mỳjja kunī nōr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhô kwỳ krēn djà jadjwỳr mex. Nām ā Jeju arkum 'ā karōo ane.

¹⁶Nhym kam kôt ba djwýnh 'ýr tē. Ne Jeju kute arkum kabēn kôt arým mýjja kunimā katon arým kam mrykí'átomti gan ô kwý krēn djà jadjwýr mex.

¹⁷Nhym arým ar'ā para nhym Jejumē ar kubē 12 ro'ā kikre'ýr tēn 'ýr bōx.

¹⁸Ne kam arým nhý. Ākuro nhý nhym kam Jeju arkum,

—Ar ajō ikôt adjākuro anhýrja dja ga ikurē djwýnhmā ikanga. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrēx, ane.

¹⁹Nhym kam ar arým kapríren apýnh ar ī djāri aben totokmā kum,

—Djām ba? Djām ba? ane.

²⁰Nhym arým arkum,

—Be, ar abē 12ja 'ō, aje ikôt ngōnhkrātikam mry kangōmā djwý jadjāro anhýrja'ō dja ga memā ikanga. ²¹Be, ba ije amijo inhī ne amrēbē me baku-kāmāre ijā Metīndjwýnh kabēn no'ók nhym pi'ókkam me kute ijo anhýrmā arēnh kôt ne me arým jakam ar ā ijo anhýro ba. Nhym be, kute ikurē djwýnhmā ikanga djwýnhja dja ī kute memā ikanga pānh tokry rax ne. Ý, watí:re. Tāmja ne ren rwýk kēt ne. Nām ā Jeju arkum ane. ²²Nhym ar ākuro nhý: nhym Jeju arým djwý'ō byn kam o Metīndjwýnhmā mextire jarē. Kum mextire jarēn arým kokij ne apýnh arkum kungā. Ne kam aminhī'ā djwý jakren arkum,

—Inhī ne ja. Ar abyn krē, ane.

²³Ne kam ngōnhkrākam pidjō kangōjadjwý byn kam o Metīndjwýnhmā mextire jarēn arkum kungā. Nhym ar kunī o ikō. ²⁴Nhym kam amikamrō'ā pidjō kangō jakren arkum,

—Ikamrō ne ja. Me krāptī kadjy dja ikamrō prōt. Metīndjwýnh ne arým ikamrō prōt'ā memā kabēn ny jarēnh māmđji, ane.^b ²⁵Ba ar amā arē gar ama. Ije pidjō kangōo ikōmo krā'yr ne ja. Metīndjwýnh kute amim ō me ja kunī pytār ne kute meo bakambit dja ba pidjō kangō nyo ikō. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrēx. Nām ā Jeju arkum ane.

²⁶Nhym kam ar ngre. Ngren arým o ino re. Ngrero ino ren arým amū krānhbē Oriwēre'ýr mō.

Pedru 'êx kukām kute kum arēnh.

Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37

²⁷'Ýr mō: nhym Jeju arkum,

—Be, akamātja tāmkam dja me ijo ajkē gar me umaje aprōt ne ajmā. Amrēbē: ne me bakukāmāre ar aprōt ne ar abimānh'ā ajarē. Metīndjwýnh kukwakam ne me ar ajā ajarēn memā kum,

“Be, dja ba mrykí'átomtio ba djwýnh titik nhym mry umaje prōt ne ajmā.”

Nām me ā ar ajā ujarēnho anen arým 'ā pi'ók no'ók ne. Be, akamātja tāmkam dja gar me umaje aprōt ne ajmā. Me bakukāmāre kute ar ajā ujarēnh kôt dja gar aprōt ne ajmā. ²⁸Nhym kam me arým ibī. Ba ityk ne akubyn itīnkam dja ba ar akukām pykabē Garrējamā tē, ane.

b 14.24 Mrāmri ne Jeju kamrō prōt nhym Metīndjwýnh arým 'ā memā kum, “Arým ne ikra tyn kamrō prōt. Jakam dja me tu amim ikra markumrēx ba kam arým me axwe maro aknon mekam ingyryk kēt ne.” Nām ā Metīndjwýnh memā ane.

²⁹Nhym Pedru kum,

—Djôja ar kunî prôt ne bimành jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰Nhym Jeju kum,

—Kati, mrāmri dja ga arkôt aprôt. Ba amā arē ga ama. Akamàtja tāmkaŋm òkrēn’ānh kār kētri dja ga amijā maje ajēx pydji, nhym arēm kà. Ga kam ajte amijā maje ajēxo amānhkrut ne ijā memā kum, “Kati, ije me’ōwā pumūnh kētkumrēx”, ane. Nhym ajte kà. Dja ga ā ijā memā ane. Mrāmri ne ba amā arēnhkumrēx. Nām ā Jeju kum ane. ³¹Nhym Pedru kàj bē ajte kum,

—Gē me gu baro’ā gu babīn jabej ba ije amijā maje ijēx prām kētkumrēx, ane. Nhym kam ar kunî ā kum ane.

Pidjôkôkam Bāmmā amijo à’wỳr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³²Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbē Djexema’ỳr bôx. Nhym kam kôt ba djwỳnhmā kum,

—Jakam dja gar ikutēp nhỹ. Ba ’ỳr Metīndjwỳnhmā amijo a’wỳ, ane. ³³Ne kam Pedrumē Xijagumē Djuāo ar aprôn aro mō. Ne kam madjà kreti:n arēm kaprī rax ne. ³⁴Ne kam arkum,

—Ikaprī:re. Arēm ikaprī kute ibīn ’ỳr. Jānh mān ar idjēje nhỹ gwaj baro’ā aminēje barīto nhỹ, ane.

³⁵Ne kam amū tē. Tēmo rām ne ja ne tu mỳrbē tỳm. Tỳm ne arēm Metīndjwỳnhmā amijo a’uw. Kute tokry, kapribē utār prām jabej kum amijo a’uw. Tokry ’ỳr bôx kêt jabej kum amijo a’uw. ³⁶Ne kum,

—Djūnwā, djām abē mỳjja’ō bipdjur? Kati. Aje mỳjja kunî nhipēx mar. Itokry, ikaprījabē ipytā. Nār kon, kwārīk wānh rā’ā ba tu itokry. Djām ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabēnkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷Ne kam kāmā djan ar amānhkrut ne ikjēkētja’ỳr akēx ne tēn ar’ỳr bôx. Nhym arek ar ôto ikwā. Nhym Pedrumā kum,

—Je, Ximāo, djā nā gām arek anhōto nō? Kraxje kô ’iry kêt ne ga anhōto nō, ane. ³⁸Ne ar kunīmā kum,

—Ar aminēje rīt ne Metīndjwỳnhmā amijo a’wỳ. Gēdja me te axwe’ā ar amā apnē gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a’wỳ. Be, ar anhōkre kadjwỳnhbē ne gar amā ikabēnja kīnh. Nhym be, ar aminēje arītēbē ne gar arekren anhōtdjwa ne, ane.

³⁹Ne kam ajte amū tēn Metīndjwỳnhmā amijo a’uw ne kute ōbē kum kabēn jarēnhja kôt ajte kum tām jarē. ⁴⁰Ne kam ajte akubyn ar’ỳr akēx ne tēn ar’ỳr bôx. Nhym ar nokā bā mex ne. Ajte arek ôto ikwā. Rerek mex ne arek ôto ikwā nhym ar tok nhym ar te kute kum kabēnmā umaro nhỹ.

⁴¹Nhym kam ajte amū tēn Metīndjwỳnhmā amijo a’uw. Kum amijo a’uw ne ajte ar’ỳr akēx ne ar’ỳr tēn ar’ỳr bôx. Ne arkum,

—Je, djām arek ar anhōto anhikwā rā’āā, akôkam kôto anhīkwā? Aj, arēm itokry djā iwỳr bôx ’ỳr. Ota, arēm kute me axwemā ikangamā, ije amijo inhīja ne kute memā ikangamā. ⁴²Kāmā ar dja. Gwaj on me’ỳr. Ota, arēm kute memā ikanga djwỳnh bôx, ane.

Me kute Jejuo t̃ym.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³Ne kute arkum anh̃ỹro ãm rã'ã nhym Djuda ar̃ym 'ỹr bôx. Jeju kôt ba djw̃ynhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nãm 'ỹr bôx nhym me krãpt̃i me:x ne kôt môn 'ỹr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jam̃yn kadjy o môn o bôx. Me rûnh ne me me ano. Me kadjy Met̃indjw̃ynh mar djw̃ynh nhô bẽnjadjw̃yrmê mebêngêtmê ne me me ano nhym me 'ỹr bôx. ⁴⁴Me 'ỹr môr kêtri ne kute memã kanga djw̃ynhbê Djudaja memã kum,

—Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omũn ar̃ym o t̃ym ne pa 'am̃y. Nãm Djuda ar̃ym ã memã ane. ⁴⁵Ne kam 'ỹr t̃en 'ỹr bôx ne kum, “Ujarênh djw̃ynh”, anen ar̃ym ine kaô.

⁴⁶Nhym kam me ar̃ym 'ỹr môn 'ỹr bôx ne o t̃ym ne ar̃ym pa 'am̃y. ⁴⁷Nhym me kadjy Met̃indjw̃ynh mar djw̃ynh nhô bẽnjadjw̃yrmê raxja nhô ãpênh mekôt t̃ê. Nhym bu'ã me ku'êja 'ô ne ar̃ym ô kãxdjwa kajgo kaban o me'ôjamã akabên amak ta, bẽnjadjw̃yrmê nhô ãpênhja jamak ta.

⁴⁸Nhym kam Jeju me krãpt̃ijamã kum,

—Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo at̃ym kadjy iw̃ỹr anhô kômê anhô kãxdjwa kajgomêo mô? Myt kunikôt ne ba ar Met̃indjw̃ynh nhô kikretikam ikri, ar memã idjujarênh o ikri ga me kam kam ijo at̃ym kêt ne. ⁴⁹M̃ỹkam ne ga me ijo t̃ym? Bir, amrêbê: ne Met̃indjw̃ynh kukwakam kabên jarênh djw̃ynh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo at̃ym'ã ajarênh ar̃ym 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me ar̃ym aben djô'ã arênh o mô:. Arênh o môr tãmtã ar̃ym iw̃ỹr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ar̃ym iw̃ỹr o bôx. Ba ar iba: ga me ar̃ym jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me ar̃ym jakam ã ijo at̃ymo ane. Nãm ã Jeju me krãpt̃imã ane.

⁵⁰Nhym kam kôt ba djw̃ynh kunĩ mã amijã maje prôt ne. ⁵¹Me'ô abatàn ny ne kute kubêkã pydjio amikupuja Jeju kôt t̃ê. Rinhuo ne kubêkã. Nhym me kw̃ỹ adjw̃ynhdjw̃yo t̃ym ne kubê kubêkã 'am̃ynh t̃ỹx. ⁵²Nhym ar̃ym amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kujêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³Nhym me ar̃ym Jejuo mô. Me kadjy Met̃indjw̃ynh mar djw̃ynh nhô bẽnjadjw̃yrmê rax'ỹr ne me o mô. Nhym ar̃ym me rûnh kunĩ abeno akuprô. Me kadjy Met̃indjw̃ynh mar djw̃ynh nhô bẽnjadjw̃yrmê mebêngêtmê Môjdjê kukrãdjã mar djw̃ynhmê ne me ar̃ym akuprô. Nhym me Jejuo môn o bôx ne ar̃ym me rûnh kabem kudja. ⁵⁴Nhym be, Pedru ne Jeju kôt t̃ê, nĩjar kum kre rax ne t̃ê. Nhym me kadjy Met̃indjw̃ynh mar djw̃ynh nhô bẽnjadjw̃yrmê rax nhô kikre nhipôkri kênh ngrire nhym Pedru ar̃ym Jejukôt wadjã. Ne ar̃ym bẽnjadjw̃yrmê nhô krãkamngôñhmê ro'ã ãnhũnho nh̃y.

⁵⁵Nãm me me'ỹr Jejuo bôx nhym kam me rûnh ar̃ym me 'êxnhĩ jabej. Me kadjy Met̃indjw̃ynh mar djw̃ynh nhô bẽnjadjw̃yrmê mebêngêtmê me rûnh kunĩ ne me me 'êxnhĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhym me ar̃ym me kabên man ar̃ym we axwe'ô pãnh kubĩ. Kadjy ne me me 'êxnhĩ jabej. Ne te abejo dja. Me'ô ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabênja ne me te abejo

dja:. ⁵⁶Nhym me 'êxnhi krăpti ne me kăjmă ku'ên arîk aben kupa'ăbit axwe jarênho kumex.

⁵⁷Nhym kam me'ô ar ja arÿm kăjmă djan 'êx ne 'ă kabên jarên memă kum,

⁵⁸—Tămwă ne memă kum, “Be, me kute ikrao Metîndjwÿnh nhô kikreti nhipêxja dja ba kungră. Ne kam Metîndjwÿnh nhô kikreti 'ôdjwÿ nhipêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'ô dja ba ipêx. Nhym ije ipêxo idjăm'ă akati amănhkrut ne ikjêkêtbít apêx ba ipêx pa.” Năm ă Jeju memă ane bar arÿm kuma, ane. ⁵⁹Ne kam ar jadjwÿ kute memă arênhkam axikôt Jeju'ă kabên jarên kêt ne arîk aben kupa'ăbit arê.

⁶⁰Nhym kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr raxja arÿm kăjmă djan me ipôkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabênja ma. Djăm aje aminêje akabên'ô jarên prăm kêtukumrêx? On imă amikôt amijarê, ane. ⁶¹Nhym tu anihkrê.

Nhym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax ajte kukijn kum,

—Djăm abê me babê idjaer nhô Bēnjadjwÿrbê kumkatî, nēn? Djăm mrămri abê Kritu? Djăm abê Metîndjwÿnh Kra? ane.

⁶²Nhym Jeju kum,

—Kôt ne ga imă arê. Ba ar amă arê gar ama. Gêdja ba i Metîndjwÿnh pymati djubôk'ănh nhÿ. Ba ije amijo inhî gêdja ba ubôk'ănh nhÿ. Ibēnjadjwÿr raxkam ubôk'ănh nhÿ gar ipumû. Ne kam ajte kakrăkôt amrê kăjkwa kurûm itêmkôt ipumû, ane.

⁶³Nhym kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax kute memă amingryko amirîr kadjy arÿm amibê kă kadjô. Amibê kă kadjôn arÿm memă kum,

—Ê, arÿm ne Metîndjwÿnh japrÿ. E kum kwărik wănh gwaj ijukri me'ô kute axwe kôt omûnhja jabej kêt. ⁶⁴Gwaj bakunî ne gwaj arÿm kute Metîndjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amijo Metîndjwÿnh rax pytân arÿm o aprÿ gwaj kuma. Kute gwaj bamă, “Metîndjwÿnh djubôk'ănh inhÿrkôt dja gar ipumû”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma. Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nê? ane.

Nhym me kupănhî 'ă kum,

—Gê me on kubî. Gê me on kubî, ane.

⁶⁵Nhym kam me kwÿ nokre kutôn rîtbê nokre'ă pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmê ro'ă kum,

—Nhym ne akurwa? Goja me'ô pumûn imă arê, ane. Nhym krăkamngôn arÿm 'ă akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶Nhym wănh Pedru kikreti parbê ànhûnho nhÿ. Ànhûnho nhÿ: nhym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax nhô àpênh nija arÿm 'ÿr bôx. ⁶⁷Ne omûn prîne omûnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Krîraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸Nhym aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabênwă mar kêtukumrêx, ane. Ne kam tēn kre tă dja nhym kôt arÿm ôkrên'ănh kă. ⁶⁹Nhym bēnjadjwÿr nhô àpênh nija ajte omûn bu'ă me ku'ēmă kum,

—Tām wādjwỳ ne kôt ar ba, ane. ⁷⁰Nhym ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhym kâjbê 'âtûm nhym bu'ă me ku'êja kum,

—Be, mrāmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabên kôt akabênja ma. Bar kôt aman arỳm amă ikato, ane. ⁷¹Nhym memă kum,

—Kati. Mrāmri ije me'ôwă pumûnh kêt kumrêx. Aje me'ô jarênhwă ije omûnh kêt, ane. Ne kam me'ô kute kum anhỳr kêt mă amikangrôn memă kum,

—Dja ba ijêxnhî jabej gê Metîndjwỳnh păn̄h ijo akno. Ta ne arỳm ijêxnhî kêt kôt ima, ane. ⁷²Năm ane nhym totokbê ajte ôkrên'ănh kă. Nhym kam Pedru akubyn amijo tēn amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

—Ôkrên'ănh kăr kêttri dja ga amijă maje ajêx pydji nhym arỳm kă. Ga kam amijă maje ajêxo amănhkrut ne ijă memă kum, “Kati, ije tām wă pumûnh kêt”, ane nhym ajte kă, anhỳrja ne arỳm kuma. Năm maro dja nhym arỳm rerekre 'ỳr bôx. Rerekre 'ỳr bôx nhym arỳm mu:w.

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

15 ¹Nhym kam me'ă akati, kryrăm nhym apỳnh me rûnh djări akuprôn arỳm aben kabên ma. Me kadjy Metîndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳrmê mebêngêtmê Môjdjê kukràdjă mar djwỳnhmê me rûnh kunîmê ne me Jejuo aben ma. Ne kam arỳm uwprēn Piratu'ỳr o mōn 'ỳr o bôx. 'Ỳr o bôx ne kum kanga. ²Nhym kam Piratu arỳm kukij ne kum,

—Djăm abê mebê idjaer nhô bēnjadjwỳr rax? ane.

Nhym kum,

—Kôt ne ga aje arênhwă, ane.

³Nhym kam me kadjy Metîndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr ar arîk Jeju'ă axwe krăptî janhô. ⁴Nhym tu anhikrê. Nhym Piratu kum,

—Ê ama. Djăm ajaxwe krăre ne me amă arê? Djăm aje aminêje akabên'ô jarênh kêt kumrêx? ane.

⁵Nhym kum kabên 'ô jarênh kêt kumrêx. Nhym Piratu te kute marmă kam no tyn nhỹ.

⁶Be, me irôbê mrănh nhô akatija tămkam ne mebê idjaer krăptî: arỳm aben pydji. Me kute aben kajmă'ă Metîndjwỳnh me kukămăre nhirôbê mrănh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunikôt ne bēnjadjwỳr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djă kurûm mebê ijê pỳnh ne meo pôx nhym me mă mră. Me kute me'ô'ă à'wỳrja ne me kînh kadjy bôm kumê. ⁷Ajbir me'ôbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêttri ne me jakôt me bēnjadjwỳr'ỳr prôt ne me kwỳ pa. Nhym kam me arỳm kubê ijê. ⁸Năm Piratu Jeju kukjêro dja: nhym kam me krăptî: arỳm kăj bē Piratumă me'ôbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwă'ô kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹Nhym arỳm Jeju'ă memă kum,

—Me abê idjaer, we me anhô bēnjadjwỳr rax ne ja djăm ije me amă kum inhîrmă? ane. ¹⁰Be, Piratu kute memă ja jarênh kêttri ne arỳm me kadjy Metîndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr ma. Năm ar'ă amim,

—Jeju'ă me krăptîkam ne me rûnh 'ă ngryk ne imă kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermă ă me krăptîmă ane. ¹¹Năm 'ă memă kum,

—Djäm ije me anhô bēnjadjwÿrmā inhīrermā? ane. Nhyṁ me kadjy Metīn-djwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr ar memā kum,

—Kwārīk wānh me amā Jeju kīnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarē gē kaba, ane. Nhyṁ me kâtām krāptī Piratūmā kum,

—Kwārīk wānh Jejumā anhīrer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹²Nhyṁ kam Piratu memā kum,

—Be, ga me abē idjaer, aje tām wāmā anhô bēnjadjwÿr rax jarēnhja mÿj dja ba kam on? ane.

¹³Nhyṁ me kāj bē kum, “Pīte'y'ā anhô”, ane.

¹⁴Nhyṁ Piratu memā kum,

—Mÿkam? Mÿj ne ajmā o ne ba ije pīte'y'ā nhôrmā? ane.

Nhyṁ me kāj bē kum,

—Pīte'y'ā anhô. Pīte'y'ā anhô, ane.

¹⁵Nhyṁ kam me kīnhmā Piratu Baraba kaba nhyṁ arÿm arek ar mekôt ba. Nhyṁ kam Piratu krākamngônḁmā Jeju jarē. Me kute kaprêprêk kadjy memā arē. Nhyṁ me arÿm mrykà punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyṁ Piratu arÿm memā kangan memā arē. Me kute pīte'y'ā nhôr kadjy memā arē.

Krākamngônḁ kute 'ā bēno bikēnh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶Nhyṁ kam me krākamngônḁ amū bēnjadjwÿr nhô kikretimā Jejuo mōn o wadjā. Kumoka'ē nhidjibē Pretorimā o mōn o wadjā. Ne kam me krākamngônḁ kâtām kunī jadjwÿ o akprô nhyṁ me kunī arÿm 'ā aben pydjī. ¹⁷Me kute 'ā bēno bikēnh kadjy ne me 'ā akuprô. Ne kam inôkà ryti kamrêkja byn arÿm Jejumā adjā. Ne mrynhîo kajkep ne ikāx ne kum kutu. Nām me arik bēnjadjwÿr rax krādjê'ā mrynhî jakren ikāx ne arÿm kum kutu. ¹⁸Ne kum kabēno kute me rūnhmā me kabēn pyrāk ne kum,

—Ga we abē mebē idjaer nhô bēnjadjwÿr rax, gora kribēm atīn 'iry, anhyrkôt ¹⁹po'eo krā mōn kutōn parbē kōnkrāo krī. Nām me parbē kōnkrāo krīo kute me bēnjadjwÿr rūnh parbē kōnkrāo krīja pyrāk. ²⁰Ne kam arÿm 'ā bēno ajkēn inomā kumēn arÿm kubē inôkà ryti kamrêkja kaban akubyn kum ô kubēkà djwÿnhja jadjā. Ne kam kute pīte'y'ā nhôrmā o katon o mō.

Me kute pīte'ykam nhôr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹Nhyṁ me'ôbē Ximāo tē. Pykabē Xireni kra 'ô. Kute Arexārimē Rupu ar ir. Arwā kurūm ne tēn bit me'ānh tēmmā. Nhyṁ me krākamngônḁ arÿm Jeju nhô pīte'y'ā kum āpnēnh tÿx. Kum 'ā āpnēnh tÿx nhyṁ arÿm kadjy kumÿn o mō. ²²Nām me krānhrebē Gogota'y'r Jejuo mōn 'ÿr o bōx. Me bakabēnkam ne gu me ren krānhremā me krā'i jarē. ²³Nhyṁ kam me pidjô kangôkam pīdjÿbē mirao akān Jejumā kungā nhyṁ arÿm kanga. ²⁴Nhyṁ kam me pīte'y'ā kunhō nhyṁ wajēt. Nhyṁ kam me apÿnh kute ô kubēkà jamÿnh kadjy kēn kryre rē. Me kute ari kēn rēnhkôt ne me amijo kubēkà pytā.

²⁵Arÿm kāmā myt nhÿrkam. 9 orakam ne me pīte'y'ā kunhō. ²⁶Ne kam 'ā pī'ôk no'ôk ne. Pī'ôkkam ne me memā kum,

—Mebē idjaer nhô bēnjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunī kute omūnh kadjy ne me Jeju nhimôkri kunhō. Me kute we Jeju jaxwe 'ô pānh pīte'y'ā jētja pumūnh

ne kute mar kadjy ne me pi'ôk no'ôk ne imôkri kunhō. ²⁷Ne kam ar àkīnhī amānhkrutja Jeju nhikrebê pite'y'ā ar kunhō. Nhyr arym ar wajêt. Jeju ôkre-djakôt wajêt nhyr aktā ar axweja ijên wajêt. ²⁸Amrêbê: ne me bakukāmāre'ō memā ja jarên 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nām memā kum,

“Dja me 'ā abenmā kum, ‘Nām me o axwen me axwemē ro'ā kubī’,
anhýro dja.”

Nām ā pi'ôkkam memā ane. Nhyr kam me aben djô'ā arê. Arêho mōr tāmā tū:mrām arym 'yr o bōx. Me bakukāmāre kute memā arênh kôt ne me arym ar axwejamē ro'ā ar anhôrkumrêx nhyr me arym 'ā arênhkumrêx. ²⁹Nhyr me 'ānh mōrja nokā nhān kum kabên punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metīndjwýnh nhō kikreti ngrānh ne akubyn ipêxmā. Nhyr aje ipêxo adjām'ā akati amānhkrut ne ikjêkêt we aje ipêx parmā. ³⁰Goja amiptān pite'y kurūm rwý, ane.

³¹Nhyr kam me rúnh arík 'ā bēno ajkê. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjê kukrādja mar djwýnhmē ne me arík 'ā bēno ajkên abenmā kum,

—Amūbit ne me utā. Ne kam te kute amiptār prāmje. ³²Goja gē mrāmri kubê Kritukumrêx jabej goja mrāmri kubê mebê idjaer nhō Bēnjadjwýrbê kumkatikumrêx jabej on pite'y kurūm rwý. Gwaj goja kôt omūn arym tu amim markumrêx. Nām me rúnh ā abenmā ane. Nhyr ar aktā pite'y'ā jêtja-djwý Jejumā àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³Nhyr arym kàjkwa nhipôkri myt nhý. Nhyr kam tu akamāt kô tyk ne. Pyka kunikôt me'ā akamāt kô tyk ne. Nām me'ā akamāt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyr 3 orakam, amykrykambit arym ajte myt no pôt ne. Arym ajte myt kato. ³⁴Kato nhyr mebê idjaer kabēnkam Jeju kàj bē kabên ne Bāmā kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nām ren me bakabên kam kum,

—Inhō Metīndjwý:nh, inhō Metīndjwý:nh, mykam ne ga arym ikanga? ane.

³⁵Nhyr parbê me ku'êja kabên man arík abenmā kum, “Ē, Erijmā ne kabên”, ane.

³⁶Nhyr kam me'ō prôt ne ngōnh puror pōnh djā jakritaja byn pidjō kangô kadjāmā adjā. Nhyr kam kangô ipu nhyr pī nhidjamā adjān kāmā kum kungā, kute kaôr kadjy. Nhyr me'ō ar kum,

—Adjým, gē goja me bakukāmārebê Erij 'yr bōx ne goja o rwýk jabej, ane.

³⁷Nhyr kam Jeju kàj bē kabên ne ate ty.

³⁸Be, nhyr kam arym Metīndjwýnh nhō kikreti kadjwýnhbê kubêkātija ta amikadjō. Nām nhôr djā'ānh amikrax ne e y: ne kraxmā amimē.

³⁹Nhyr krākamngōnh krāptī: kubê 100 nhō bēnjadjwýr pite'y parbê dja. Nhyr Jeju kàj bē kabên ne ty nhyr arym omū. Omūn arym memā kum,

—Be, mrāmri ne me'ō jabê Metīndjwýnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰Nhyr me niredjwý amybym omūnhō dja. Nhyr Marij Madarenamē Marij, kurūm Jôdjemē Xijagu ar apôxjamē Xirôwemē ne ar me ikô'ā dja.

⁴¹Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mā kôt ajkamēn o djuw mexo ba. Nhyr ar ja bu'ā me nire krāptīdjwý amybym omūnhō dja. Jeju ajbir krīraxbê Djeruxarē'yr tēmcam ne me nireja kôt mōn bōx.

Arÿm adjàr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhym kam amykry mex ne. Amykry mex nhym me arÿm no katon ò mÿjja kupênho kumex. Pi'òk ràràr djwÿnhràr ò mÿjja kupênho kumex. ⁴³ Nhym Jòdje arÿm bôx. Krîraxbê Armatêkam ne Jòdje abatànħ djà. Nàm me rûnh bikprônħ djàkam mekòt rax nhym me kum kînh. Nàm amiwÿr Metîndjwÿnh kamnhîx ne. Metîndjwÿnh bôx ne me kadjy bënjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhîx ne. Jòdje kum Piratu pyma kêt ne 'ÿr tèn 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma. ⁴⁴ Nhym arÿm kam no tyn nhÿn kum, "Je, djàm arÿm ne ty"? ane. Ne kam amiwÿr krâkamngônħ nhô bënjadjwÿr 'uw nhym bôx. Bôx nhym arÿm kukij ne kum, "Djàm arÿm ne ty"? ane. ⁴⁵ Nhym kum, "Nà", ane. Nhym kam arÿm Jòdjemã Jeju jarê. ⁴⁶ Nhym kam rinhuo kubêkã 'ò byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tèn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pîte'y kurûm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkào kupun kam kênkre'ÿr o tẽ. Me kute kênkre kakrwÿnhja'ÿr o tèn kam arÿm kam adjà. Ne kam kênpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nhym Marij Madarenamê Marij kurûm Jòdje katorja arÿm omû.

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

16 ¹ Nhym kam pi'òk ràràr, me tyk djà kêt djà nhô akati apêx nhym ar arÿm pi'òk kaprî pânħ me tyk nhô pîdjÿ kwÿ by. Marij Madarenamê Marij kurûm Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pîdjÿ kwÿ by. Kênkre'ÿr tèm ne kute o Jeju djmã ne ar kadjy kwÿ by. ² Nhym kry:ràm, pi'òk kam-rêkkam, kraxje akati mex kêtka ar kênkre'ÿr tẽ. Tẽ: nhym arÿm myt kato nhym ar arÿm o ràm ne ja. ³ O ràm ne jan arÿm abenmã kum,

—Mÿj me'ò dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kênpoti dja? ane. Kên jaba-tànħkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rît ne omû nhym arÿm amijã kuta. ⁵ Nhym kam ar 'ÿr tèn arÿm kênkre-mã wadjà. Nhym kadjy mrânħ djwÿnh'ò kute me'ò jabatànħ ny pyràk ne nhÿ. Nàm inòkã jaka ryti jadjàn nôr djà djubòk'ânħ nhÿ. Nhym ar wadjàn arÿm omû. Ne te umaje.

⁶ Nhym arkum,

—Kwãrîk wânħ ikam ar atîn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatànħ ja me kute pîte'yã nhôr ne bînja ne gar abej tẽ. Jakam arÿm nôr kêt. Nàm akubyn tîn ne kato. Gar nôr djà kaprÿja pumû. ⁷ Be, amû ar tèn kôt ba djwÿnhmã arê. Ne arkôt Pedrumã arê. Ne arkum, "Arÿm ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tèm-mã. Dja gar kam tèn arÿm omû", ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arênh kôt ba arÿm ar amã arê. Nàm ã kadjy mrânħ djwÿnh ar niremã ane.

⁸ Nhym ar katon mã kênkre kurûm prôt ne. Te umaje tertetkam prôt ne. Tîn prãmka me me'omã kabên kêt ne tẽ.

⁹ Be, akubyn tînkam kryràm, pi'òk kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrêxmã amijo amirît ne. Be, me karô punubê 7 ne Marijo ba nhym Jeju amrêbê ano nhym kum ire. ¹⁰ Nàm Marijmã amijo amirît nhym arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr tèn ar'ÿr bôx. Nhym ar kaprî:ren mÿro nhÿ. Nhym arÿm ar'ÿr bôx ne arkum 'ã ajarê. ¹¹ Nàm arkum Jeju tîn jarên kute omûnh'ã ajarê. Nhym ar kuman arÿm abenmã kum, "Nàm 'êx", ane.

¹²Nhym kam ajte ar jamā kute amijo amirĩtmā tē. Nām kôt ba djwỳnh amānhkrut arwāmā tē. Tē nhym arỳm atemā aminhipêx. Ne kam kute atemā me'ô pyràk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tē. ¹³Nhym kam ar akubyn Djeru-xarē'ỳr tē. Kôt ba djwỳnh'ā kàtāmja'ỳr tēn ar'ỳr bôx ne arkum 'ā ajarē. Nhym ar abenmā kum, “Kati, nām ar 'êx”, ane. ¹⁴Nhym kam ajte ar kubē 11mā amijo amirĩt. Ar ô kwỳ krēno nhỹ nhym arkum amijo amirĩt ne arkum bēn tỳx ne arkum,

—Nām ar akubyn itĩnkôt ipumũn ar amā ijā ajarē gar ar'ā abenmā kum, “Nām ar 'êx”, ane. Tô mỳkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djām ar aja-makkreja kêt? ane.

¹⁵Ne kam ajte arkum,

—Apỳnh me ba djā kunĩkôt dja gar mōn kàj bē me kunĩmā ijā adjujarēnh ny jarēnh mō. ¹⁶Dja me tu amim imarkumrêx nhym me Metĩndjwỳnhmā ngômā me angij. Nhym arỳm me utā. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwỳnh arỳm pānh me kanga. ¹⁷Nhym me kute tu amim ikamnhĩx-kumrêx dja me mỳjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwỳnh raxmā kator kadjy ipêx. Ne me karō punu kute meo baja jano nhym me karō memā ire. Dja me apỳnh me bajtem kabēnkam kabēn. ¹⁸Godja me kangā djàkrē by. Me kute mar kêt kam kangā djàkrē by nhym arỳm ajmā meo kêt. Nār, te mỳjja kanēo ikō nhym ajmā meo kêt. Dja me me kanē krā'ā ikra jadjuw nhym me arỳm à kêt ne, ane.

¹⁹Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju memā ane nhym Metĩndjwỳnh arỳm kàjkwamā amiwỳr o wabi. Nhym arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubôk'ānh nhỹ. ²⁰Nhym kam kôt ba djwỳnh arỳm amũ mōn pyka kunĩkôt kàj bē memā 'ā ujarēnh mō. Nhym Bēnjadjwỳr djwỳnh mǎ arkum tỳx jangij nhym ar arỳm mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mō. Me kute ar'ā abenmā kum,

—Mrāmri ne djām ar Metĩndjwỳnh kôt kabēnkumrêx? anhỹr kadjy ne ar mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mō.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Rukadjwý ne prîne Jeju'ã ajarê. Rwýk krax kurûm ne 'ã ujarênh tên àbir-
'anh o ino re. Rukabê ne me kane djwýnh. Nhyr Paur Jeju'ã ujarênh kadjy
apýnh me ô pyka djari'ýr mrã. Nhyr Ruka kôt ar mrã. Ne kam me'ôbê Teo-
piremã me bakunî kadjy pi'ôk no'ôk ne. Teopirebê idjaerkam me'ô kêt. Kumã
ne Ruka Jeju'ã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prîne me kute Jeju'ã ujarênh kunîkôt
kuman prîne kabin kam 'ã kum pi'ôk no'ôk ne. Adjwýnhdjwýmã pi'ôkbê
Metîndjwýnh Karô Kute Meo Baja'ã kum pi'ôk no'ôk ne.

Ruka Teopiremã amijarê.

1 ¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'ôk no'ôk ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm
amã pi'ôk no'ôk ne. Me kunî ne me kum akînh ne amex jarê ba badjwý
imã akînh ne wãm amã pi'ôk no'ôk ne.

Me krãptî ne me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'ôk
no'ôk ne. Me kute kraxrûm noo Jeju pumûnh ne memã kabên'ã ujarênh, me
tãm ne me me imã arê nhyr me amû me ijuk'ã 'ã pi'ôk no'ôk ne.

Ba kam badjwý inhökre kadjwýnhbê,

—Be, mexkumrêx. Badjwý dja ba 'ã pi'ôk no'ôk nhyr kam mexkumrêx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tê, me kute noo Jeju pumûnhja'ýr tê. Me'ýr tên prîne abej
me kukij ne kam Jeju kraxrûm prîne mýjja kunî maro tên inomã kumên mar
týx ne. Mar týx ne kam amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja ba prîne mýjja kraxrûm amã
kôt 'ã idjujarênh tê, aje prîne marmã. Me kute ôbê amã arênh ga aje katât maro
atêmmã ne ba badjwý mekôt amã 'ã pi'ôk no'ôko tê, aje omûnh ne aje amim,

—Mrãmri ne me katât imã Jeju jarê, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'ôk
no'ôk ne.

Djakarij krabê Djuão rwýkmã.

⁵ Be, ê, ije amã katât Jeju'ã idjujarênh kadjy dja ba amã Djakarij kumrêx
jarên kam ijukri amã Jeju jarê. Mekbê idjaer nhô pykabê Djudêjakam me
kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'ô nhidjibê ne Djakarij. Nhyr Djakarij
nhingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prôdjwý idjibê Ixabeu, kubê ne
Arão tãmdjwý 'ô. Nhyr bep me ô bënjadjwýr nhidjibê ne Erodji ne memã
nhý. ⁶ Nhyr Djakarijmê prô ar amê mrãnh katât nhyr Metîndjwýnh arkam
kînhkumrêx ne. Nãm ar prîne Metîndjwýnh kabênkôt amijo ba, Metîndjwýnh
kute memã me katât amijo ba'ã karôjakôt amijo ban kute 'ô kudjar kêtum-
rêx. Âm ar mexkumrêx. ⁷ Nhyr bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba,
mjênrmê ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubêngêtte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar ne me Metĩndjwỳnh nhõ kikre-tikam àpẻnh tẻ, apẻnh me ingẻt me kajmả'ả àpẻnh'ỳr ngẻnh djàri ne me me kudjwa Metĩndjwỳnhmả àpẻnh tẻ. Nẻm me ja kumrẻx mytyrwỳ 'ỏkam 'ỳr wadjẻn kam apẻ:n kato. Nhym pẻnh me ja ajte mytyrwỳ 'ỏkam 'ỳr wadjẻn kam kum apẻ:n kam kato. Nẻm ả meo anhyỏ tẻ. Nhym kam mekbẻ Abij me ja pẻnh 'ỳr wadjẻn Metĩndjwỳnhmả àpẻnh ba. Nhym Djakarij, kubẻ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhkam mekỏt Metĩndjwỳnhmả àpẻnh ku'ẻ. Nhym me kute Metĩndjwỳnhmả kikre kudjỳ djả bỏr kadjy kẻn mẻre ả'ỏk ne kurẻn kỏt 'ỳr wangij nhym Djakarij kukrỏdjả jakỏt ate Metĩndjwỳnh nhõ kikretimả wadjẻ, kute kikre kudjỳ djả bỏrmả. Ate ne me kudjwa 'ỳr wadjẻ ne kum kubỏ.

¹⁰ Nhym kute kum bỏrkỏt me kunỉ kikreti kabem Metĩndjwỳnhmả kabẻno ku'ẻ. ¹¹ Nhym Djakarij bỏro dja nhym aẻrbẻ Metĩndjwỳnh kadjy mrẻnh djwỳnh 'ỏ nokam kato. Nẻm tu kikre kudjỳ djả bỏr djả jakỳxkỏt 'ỳr kato. ¹² Nhym omủn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmả o karỏ ne kum uma. ¹³ Nhym kam kum,

—Djakarij, kwẻrik wẻnh atẻn prẻm kẻt. Arỳm ne Metĩndjwỳnh ajẻ amijo adjẻ'wỳr ma. Dja on aprỏbẻ Ixabeu tujarỏ gar amim akra my mỳ. Akra my mỳn kam kum idji Djuỏo jarẻ. ¹⁴ Dja gar tu akỉ:nhkumrẻx ne. Nhym me krỏptỉ ar akỏt kẻnhkumrẻx, ar akra rwỳkkam kẻnhkumrẻx. ¹⁵ Nhym Metĩndjwỳnh kadjy godja akra rax ne kam kabẻn mexkumrẻx ne. Godja uba kangỏ djẻkrẻo kỏm kẻt, nẻr atẻmả kadjwati kangỏ^a 'ỏo kỏm kẻt. Nhym Metĩndjwỳnh Karỏ raxo akra kadjwỳnhbẻ nhẻn ar o ba, nả tikkrekam jẻt rẻả dja Metĩndjwỳnh Karỏ mrẻmri o ba.

¹⁶ Nhym mekbẻ idjaer krỏptỉ dja me ỏ Bẻnjadjwỳr Metĩndjwỳnh 'ỳr amijo akẻx, akra kabẻnkỏt 'ỳr amijo akẻx. ¹⁷ Nhym akra dja Bẻnjadjwỳr kukẻm tẻ, kute memả bỏx djẻả ujarẻnh nhym me kute kadjy amijo mexmả dja kukẻm tẻ. Nhym Metĩndjwỳnh Karỏ dja mrẻmri o ba nhym uma ne, kute mrẻmri ne Metĩndjwỳnh Karỏ kute Erijo ba nhym umaja pyrỏk. Dja akra memả arẻ nhym me nẻmẻ me bẻm akubyn kum kra jabẻ. Nhym ate ajte memả arẻ nhym me amakkre kẻtja dja me akubyn katỏt mrẻn arỳm ajte kabẻn mexkumrẻx. Dja akra ả memả anẻ nhym me arỳm Metĩndjwỳnh kadjy amijo mex. Nẻm ả kadjy mrẻnh djwỳnh Djakarijmả kabẻn jarẻnhỏ anẻ.

¹⁸ Nhym kam kum,

—Gẻt kon ne. Mỳjkỏt dja ba akabẻn ma? Arỳm iprỏmẻ ar ibẻngẻtte. Djẻm ar ijabatẻnh ny godja bar ikra mỳ?

¹⁹ Nhym kam kum,

—Ba ibẻ Gabrijeu ne ba Metĩndjwỳnh kabem dja. Iẻ amả kabẻn jarẻnhmả ne ijano ba awỳr tẻ. Mỳjja mextire iẻ amả arẻnhmả ne ijano ga ate “Kon ne” anẻ. ²⁰ Aẻ amim ikabẻn mar kẻtkumrẻx pẻnh gẻdjẻ ga akabẻn kẻt nhym akra ruw. Dja akra nhỏ akati 'ỳr bỏx nhym ruw ga kam ijukri akabẻn, anẻ. Nẻm ả Gabrijeu kum anẻ.

²¹ Nhym me kam kapỏtỏ te Djakarij kam ama:, te bỏx nhym me kute kukrỏdjả 'ỏ marmẻn kam abẻnmả kum,

—Iẻ tỏ mỳj got ar o ba? anẻ.

a 1.15 Mỳjja me kute o kỏm ne kỏt bibẻnh kunỉja, kadjwati kangỏmẻ uba kangỏmẻ, mỳjja kangỏ kunỉ ne me kum kadjwati kangỏ jarẻ.

²²Nhym kam arÿm katon te kute memā kabēnmā. Nhym me,
—Arÿm ne Metīndjwÿnh nhō kikretikam mÿjja 'ō pumū, ane.
Nhym tu ikrao memā ujakreo djan kabēn kêt mex ne.

²³Ne kam ar āpēnh ba:n arÿm inomā kumēn kam katon akubyn ūrkwāmā tēn bōx. ²⁴⁻²⁵Bōx nhym kājbe 'ātūm nhym kam prōbē Ixabeu tujarōn kam pijām ne kam kikre bu'ābit mrā. Kute amirīt kēt'ā mytyrwÿ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt, pijām djāje, tujarōkam. Nām,

—Ota Bēnjadjwÿr ipumūn kum ikaprīn arÿm ijo mex. Jakam dja me ijā kabēn kêt ne, ane.

Marij kurūm Jeju rwÿkmā kum arē.

²⁶⁻²⁷Nhym kam arÿm tujarō'ā mytyrwÿ amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut nhym Metīndjwÿnh ajte kadjy mrānh djwÿnhbē Gabrijeu jano, Marij'ÿr ano. Marij kurererkam ne kra kêtukumrēx, me'ō 'ÿr mōr kêtka. Nhym bep me'ōbē Jōdje ne kum kabēn kajgo, kraxje 'ÿr mōr kêt. Nhym bep Jōdje nhingēt ne Dawi. Apÿnh ne me ō pyka nhym bep tu pyka abenā tÿm nhidjibē ne Garrēja. Nhym bep kam krī 'ō nhidjibē ne Nadjare. Krī jakam ne Metīndjwÿnh Marij'ÿr Gabrijeu jano. ²⁸Nhym arÿm 'ÿr tēn bōx ne kum,

—Marij, djām ga? Metīndjwÿnh ne arÿm akam ukaprīn ajo ba, ane.

²⁹Nhym Marij Gabrijeu kabēn man axwe amikam umar ne ōkre kadjwÿnhbē amim,

—Mÿj kabēn got ja? ane.

³⁰Nhym kam kum,

—Kwārik wānh, Marij, atīn prām kêt. Mrāmri ne Metīndjwÿnh akam kīnhkumrēx. ³¹Ota, dja ga on atujarōn kam akra my mÿn kam kum Jeju jarē. ³²Godja akra bēnjadjwÿr rax ne ar meo ba nhym kam me 'ā abenmā kum, “Metīndjwÿnh pymati kra”, ar o ba. Gēdja Bēnjadjwÿr Metīndjwÿnh Jeju'ā bēnjadjwÿr rax mē nhym kam ar meo ba. Ingētbē Dawi bēnjadjwÿr rax djō'ā dja rax ne ar meo ba. ³³Tām godja tūmrām mekbē idjaer kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba. Dja bēnjadjwÿr rā'ā rā'an ar meo ban o ino rer kêtukumrēx, ane. Nām ā kadjy mrānh djwÿnh kum ane. ³⁴Nhym kam kum,

—Godjām me'ō iwÿr mōr kêtjakam ba ije ikra mÿnhmā. Mÿj godja imā ikra dji? ane.

³⁵Nhym kam kum,

—Metīndjwÿnh Karō dja awÿr ruw. Metīndjwÿnh pymati Karō dja awÿr ruw. Djām tāwābē mÿjja tÿx? Ta gēdja tu amā akra jadā nhym akurūm kato. Ne kam prīrerūm mrāmri mexo tuknīn mexkumrēx. Kam axwe 'ō kêtukumrēx. Nhym me kam kum Metīndjwÿnh Kra jarē.

³⁶Ota anhōbikwa Ixabeu te kubēngētte ne arÿm tujarō. Me kute Ixabeumā kra kêt jarēnh ar o baja ne arÿm tujarō. Adjwÿnhdjwÿ ne kra my wajēt nhym arÿm jēt'ā mytyrwÿ amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut. ³⁷Djām Metīndjwÿnhbē mÿjja 'ō bipdjur got? ane. Nām ā kadjy mrānh djwÿnh kum ane.

³⁸Nhym kam kum,

—Ā, mrāmri. Ibē Metīndjwÿnh nhō āpēnh tūm. Gora gē akabēnkôt ā ijo ane, ane. Marij ā kum ane nhym arÿm mā kurūm tē.

Marij Ixabeu'yr bôx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhyr kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'yr tẽ, kute omũnhmã 'yr tẽ. Pykabẽ Djudẽjakam krĩ 'õ'yr tẽ. Kam ne krãnh kumex. Nhyr tẽn bôx ne Djakarijmẽ Ixabeu ar ũrkwãmã wadjãn kam Ixabeumã kabẽn. ⁴¹ Kum kabẽn nhyr Ixabeu kute kabẽn marmẽ ro'ã kraja Marij kabẽn man kam kĩnh ne kãjmã amijate. Nã tikkrekam kãjmã amijã te.

Nhyr kam Metĩndjwỹnh Karõ raxo Ixabeu kadjwỹnhbẽ nhỹn ar o ba ⁴² nhyr kãj bẽ kabẽn ne kum,

—Metĩndjwỹnh ne arỹm ajo kĩnh, me nire kunĩ kurãm ajo kĩnh ne. Ne atikkrekam akra jẽtjadjwỹ o kĩnhkumrẽx ne. ⁴³ Xô kum djãm ibẽnjadjwỹr rax ne Metĩndjwỹnh kute ijo kĩnhmã iwỹr inhõ Bẽnjadjwỹr nã jano? ane. Arỹm ne inhõ Bẽnjadjwỹr nã iwỹr bôx ba arỹm ikĩnhkumrẽx ne. ⁴⁴ Ê, ga imã akabẽn, ba akabẽn ma nhyr kam ikra kĩnhkumrẽx. Itikkrekam jẽtja kĩnhkumrẽx ne kam kãjmã amijã te, ba kam amã ikabẽn jarẽ. ⁴⁵ Ô kwep akĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwỹr ne arỹm amã kabẽn ga tu amijã akra kamnhĩxkumrẽx ne amim, “Mrãmri, Metĩndjwỹnh kabẽnkõt dja ikra rwỹkkumrẽx”, ane. Kam ne ga akĩnhkumrẽx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metĩndjwỹnhmã mex jarẽn.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nhyr kam Marij kutã kum kabẽn ne kãjmã Metĩndjwỹnhmã rax jarẽnho dja, ne,

—Dja ba mã Bẽnjadjwỹrbẽ Metĩndjwỹnhmã rax jarẽn kõt kum amikĩnh jarẽ.

Metĩndjwỹnhbẽ ipytãr djwỹnhkam ne ba ikĩnh raxkumrẽx, ikadjwỹnhbẽ ikĩnh ne kam kum amijarẽ.

⁴⁸ Metĩndjwỹnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptãn kam imã kĩnh jadjà.

Djãm adjakam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm ibẽ õ ãpẽn kajgokumrẽx. Ingridre nhyr kam tu Bẽnjadjwỹr ijo amiptãn kam imã ikĩnh rax jadjà.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhjuk'ã abenmã ikĩnh jarẽnho tẽ, ikĩnh rax jarẽnho tẽ.

⁴⁹ Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwỹnh rerek got? Axwe tỹx. Ga kute mỹjja pumũnh kêt imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadjà. Mrãmri ne tãwã mexkumrẽx. Nãm mexo uma.

⁵⁰ Ne mekam ukaprikumrẽx. Me kute Metĩndjwỹnh kabẽn mar ne kõt kute ar amijo baja mekam ne ukaprĩ.

Nhyr kamingrãny amũ me banhjuk'ã amũ maro tẽ nhyr Metĩndjwỹnh me kamdjwỹ ukaprĩ, me banhjuk'ã me kamdjwỹ ukaprĩ tẽ.

⁵¹ Bep me kute amijo àmraja, me kute òkre kadjwỹnhbẽ,

“Ba ne ba ibẽnjadjwỹr rax, ba ne ba irax”, anhỹrja, memã ne arỹm amimao pòx ne kãjbẽ me kumẽ.

⁵² Ne me bẽnjadjwỹr rũnh memã ỹrja me tãm ne tu arỹm meo kâtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kâtãmja, me kute amijo àmra kêtjao bẽnjadjwỹr rũnh ne.

⁵³ Ne kam ajte me õ mỹjja kêt, me kum prãmja ne mỹjja mextireo memã ajne ne o me kĩnhho ba.

Ne kam pānh me ō pi'òk kaprī rūnh, me ō djwỳ krāptīja arỳm meo
ajkēn aminēje me ano nhym me ýkam ar ba.

⁵⁴ Metīndjwỳnh kute amrēbē me bakukāmāremā katāt arēnhkōt ne arỳm
me baman kum me bakaprī.

Ne me babē idjaer, me babē ō āpēnhja ne kum me bakaprīn me bawỳr
ruw ne amikōt me bajo mōn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

⁵⁵ Amrēbē ne me banhingēt Abraāomā kabēn ne kum kaprī, me bakajmā'ā
kum kaprī ne kam kōpdjī'ā me baman kum me bakaprī. Dja kum me
bakaprī rā'ā rā'ā ne.

Nām ā Marij kum kabēno ane. ⁵⁶Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym kam 'ā
mytyrwỳ amānhkrut ne ikjēkēt nhym arỳm mā tē, mā ō pykamā tēn bōx.

Djuāo rwỳk'ā ujarēnh.

⁵⁷Nhym kam Ixabeu kra rwỳk djā nhō akati arỳm 'ỳr bōx nhym kam kra
my ruw. ⁵⁸Nhym kam ōbikwa kuman arỳm kīnhkumrēx. Nhym atāri ar
ūrkwākam me jadjwỳ kuman kam kōt kīnhkumrēx. Metīndjwỳnh kam ukaprī
raxkōt kuman kam kudjwa kīnhkumrēx ne. ⁵⁹⁻⁶⁰Nhym kam arỳm kra rwỳk'ā
pi'òk kamrēk pydji nhym me kute my nhinhu kà krā'ymā bit kute kum Dja-
karij jarēnhmā, bit kute kum bām nhidji jarēnhmā nhym nā memā kum,
—Xō kum kati, idjibē ne Djuāo, ane.

⁶¹⁻⁶²Nhym me kam kum,

—Je tō mỳkam? Nhỳnh ne anhōbikwa 'ō ā idji ane? anen kam bām'ỳr akēx
ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjēr kadjy ne me bāmā ikrao ajakre.

—Mā ne aje kum idji jarēnhja kute? ane.

⁶³Nhym kam bāmja kute memā idji no'òk kadjy mỳjja'ā me ku'uw nhym
kam me kum o tē nhym kam memā idji no'òk ne,

—Idjibē ne Djuāo.

Nhym me omūn kam ari aben pumūn abenmā kum,

—Je tō mỳkam? Mỳj got ja? ane.

⁶⁴Nhym Djakarij kute idji no'òkmē ro'ā arỳm ajte kabēn ne kam Metīn-
djwỳnhmā mextire jarēnhō dja. ⁶⁵Nhym kam ar ō krōkam me ja tīn prām
ne kam abenmā arēnhō ipōk ne. Pykabē Djudējakam apỳnh krānhrekam me
ō krīkam ne me abenmā arēnhō ipōk ne. ⁶⁶Nhym me kam kuma:n ar o ba,
Metīndjwỳnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmā kum,
—Mā gēdja abatānh ne kute? ane.

Djakarij kute Metīndjwỳnhmā mex jarēnh.

⁶⁷Nhym kam Metīndjwỳnh Karō raxo bāmbē Djakarij kadjwỳnhbē nhỳn ar
o ba nhym amū Metīndjwỳnh djō'ā kabēn jarēnhō dja ne Jeju kumrēx'ā ajarē.
Jebubē bēnjadjwỳr rax ne kubē mekbē idjaer pytār djwỳnh'ā ajarē. Ne kam
ijukri Djuāo jarē. Nhym bep Jeju kumrēx ne 'ā ajarē ne memā kum,

⁶⁸—E kum me babē idjaer nhō Bēnjadjwỳr mexkumrēx. Ba gop me amā
me banhō Bēnjadjwỳr, me banhō Metīndjwỳnh mextire jarē.

Mỳkam? Bir, nām ta ō me ba djwỳnh'ỳr ruw, kute me bapytārmā ne me
bawỳr ruw.

⁶⁹Kute umao ar me bapytār ne me bajo ba kadjy ne arỳm me bamā me
bapytār djwỳnh jano. Ingēt kukāmāre ne Dawi, ō āpēnh tūmja.

Ingêt kukāmārebê Dawi jabatànĥ djàkam ne me bakadjy nō.

Abatànĥ ne kute umao me bapytār ne ar me bajo ba kadjy arÿm ingêt jabatànĥ djàkam nō.

⁷⁰ Me kute Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh kabēn kôtō.

Amrēbē ne Metĩndjwÿnh kute kabēn jarēnh djwÿnh mexkumrēx jamā kabēn jarēnh kôt ne arÿm me bamā ano.

⁷¹ Kute me bakurē djwÿnhbē me bapytārmā, me kum me bakurē ne kute me bajo bajabē me bapytārmā ne Metĩndjwÿnh me bawÿr ano.

⁷² Nām me bakukāmāremā kabēn pydjīn arēn memā kum,

“Dja ba imā me akapri”, ane.

Dja ba amikabēn mexja mā kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kôt me bawÿr ano.

⁷³ Nām ā me bakukāmārebê Abraāomā kabēn pydjīn arēnho anen kam katāt kôt kuma.

⁷⁴ Kute me bakurē djwÿnhbē me bapytār, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjapēnhmā.

⁷⁵ Me bamextire ne katāt bamrānh ne kum badjapēnhmā. Me batĩnri Metĩndjwÿnh kabem kribēm ar me babao rām ne mū jamā ne kum arē.

Nām ā Abraāomā kabēn jarēnho anen kam katāt kôt kuman me bawÿr me bapytār djwÿnh jano, Bēnjadjwÿr jano, ane.

Nām ā Djakarij memā Jeju jarēnho anen kam ajte kramā kabēn jarē, krabē Djuāomā 'ā karō, Djuāo Jeju kukām tēmā 'ā kum karō ne kum,

⁷⁶ —Bep ga, akmere, ga dja ga Bēnjadjwÿr kukām tēn kutēp me akre gē me kuman Bēnjadjwÿr kam amakbē katāt amijo ba.

Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwÿrmā katāt pry djirja pyrāk. Gēdja me ajā,

“Metĩndjwÿnh Pymati kabēn jarēnh djwÿnh ne ja”, ane.

⁷⁷ Nā, ga dja ga kukām tēn memā arē. Ta kute ō me ja pytār ne ar meo bamā memā arē. Mā ne me bapytār o?

Apÿnh me bajaxwe djāri kute tu o bingrānh ne me bakam ngryk kētmā.

Kute ā ukaprikôt me bapytāro anhÿrmā.

⁷⁸ Mrāmri ne me Batĩn djwÿnh kum me bakapri rax ne. Ne kam kàjkwa kurūm me bapytār djwÿnh me bawÿr ano.

Kute me bamā irā djā pyrāk. Kute mrāmri ne myt kute me bamā irān kute me bakurwÿja pyrāk ne me bawÿr ano.

⁷⁹ Me kum tyk pyma, me tĩn prāmja ne me kute mrāmri ne me akamāt kō tykkam me krija pyrāk.

Nhym bep me bapytār djwÿnh dja me jamā tĩn prāmo ajngrā. Ga akati kute akamāt kō nhipōnhja pumū.

Dja ā me bamā me batĩn prām, me bamā batyk pyma ā o bingrānho ane gu me kam badjumar mexkumrēx ne ar baba. Tām ne ja.

Nām ā Djakarij kramā 'ā karōo ane, Jeju kukām tēm ne kute kutēp me akremā.

⁸⁰ Nhym kam kra arÿm kàjmā krā tēn kam Metĩndjwÿnh kabēnkôt amijo ba. Kute kôt amijo ba rāān abatānh. Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Ō akati kutēp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbē idjaermā amijo amirīt nhō akati amiwÿr kam amakbē kapôt kukritkam ar ba.

Jeju rwỳk'ā ujarēnh.

Mat 1.18

2 ¹Nhym kam bēnjadjwỳr raxbē Xedja Agujtu memā kabēn jarē. Xedja Agujtu ne me kunīmā nhỹ. Nām memā kabēn jarēn memā kum,
—Me akunĩ, pyka kunĩkôt dja ga me anhingēt nhō pyka'ỳr aba gē me me anhidji'ā pi'òk no'òk, ba ije me ajā akre kadjy, ane. ²Me kute me idji'ā pi'òk no'òko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirēnhu, bēnjadjwỳr bajtem, pykabē Xirij-kam memā nhỹ. Kam ne me kute bēnjadjwỳr raxbē Xedja Agujtu kabēnkôt me idji'ā no'òkmā.

³Nhym kam me kunĩ apỳnh krĩ djāri'ỳr ajmā. Apỳnh me ingēt nhō pykakam abatanh djāri'ỳr ajmān kam bōx. Bōx nhym me kam me idji'ā pi'òk no'òko tē.

⁴⁻⁵Nhym kam Jōdjemē Marij ar adjwỳnhdjwỳ me kudjwa ingēt nhō pyka'ỳr tē, ingētbē Dawi rwỳk djā'ỳr ne ar tē. Arỳm ne kum kabēn ne. Kraxje 'ỳr mōr kēt rā'ā. Nām kum kabēn kajgo. Tu pyka abenā mēnh nhidjibē ne Garrēja ne kam apỳnh ne krĩ djāri idji. Garrējakam krĩ nhidjibē ne Nadjare. Kurūm ne ar tē. Marij arỳm tujarō tỳx nhym ar tē. Atemā ajte pyka 'ō tu abenā tỳm nhidjibē ne Djudēja. 'Ỳr ne ar wabi ne kam tē:n kam krībē Berē'ỳr bōx. Ingētbē Dawi rwỳk djāmā tēn bōx, ō pyka nhidjibē Berēmā tēn bōx, me kute ar idji'ā pi'òk no'òkmā. ⁶⁻⁷Nhym kam me kumex ne prīne ar kubē kikre kre jaē. Nhym kam kra rwỳk djā nhō akati arỳm 'ỳr bōx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubēkào kupun o tēn mryti djākur djākam kudji, me kute prīne ar kubē kikre kre jaērkam.

Mry pumũnh djwỳnh Jeju'ỳr bōx.

⁸Nhym krĩ nokā'ā ne mry nhō kapôt. Nhym arỳm akamāt. Nhym kam mry nhō kapôtkam ar kute mry pumũnh djwỳnhja ō krit pumũnh dja. ⁹Nhym kam Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh ar nokrekam kato nhym Metĩndjwỳnh jadjēnh prīne ar kurwỳ ne arkum ipòk ne. Nhym arkum uma ne kam madjā tertet ne.

¹⁰Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh arkum,

—Kwārĩk wānh, ar amā uma kēt. Ota ba ije ar amā mỳjja mex jarēnhmā tē. Ē, me akĩnh djā ne arỳm me akadjy kato. Me akunĩ akĩnh kadjy, akĩnh raxmā. ¹¹Ē, akamāt ja tāmka ne me apytār djwỳnh arỳm me akadjy ruw. Dawi nhō pykakam ne ruw. Kubē ne Kritu, kubē ne Bēnjadjwỳr djwỳnh. ¹²Tām ne ajbir rwỳk nhym nā kute kubēkào kupun mryti djākur djākam irwā. Kute kubēkào kupun mryti djākur djākam irkôt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nām ā Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh arkum ane.

¹³Nhym kam ar aērbē kàjkwa kurūm Metĩndjwỳnh me ano, amikadjy mrānh djwỳnh jano nhym katon kumex, kumrēx kator jakôt ne me katon kumex ne kam Metĩndjwỳnhmā mextire jarēnh kumex ne mry pumũnh djwỳnhmā o amra,

¹⁴—Kàjkwakam ne Metĩndjwỳnh me:xkumrēx, tỳ:xkumrēx, uma:kumrēx.

Gora gē me kunĩ kàjmā kum mex jarēnh tē. Arỳm ne pykakam me wāmā umar mex jarē.

Gora gē ō me wākam kīnhwā umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵Nām ā Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh anen kam mā ar kurūm kàjkwamā wabi. Nhym kam ate mry pumũnh djwỳnh abenmā kum,

—Gêto gwaj gop Berēmā mōn goja karākōt omū. Bēnjadjwyr djwŷnh kute gwaj bamā arēnhja pumū, anen kam 'yr prōt ne. ¹⁶Prōt ne Marijmē Jōdje ar'yr kato nhym mryti djākur djākam nō, ngrire ne nō nhym ar omū. ¹⁷Nōrkōt omūn kam memā arēnhō ajkate. Kadjy mrānh djwŷnh kute mry pumūnh djwŷnhmā arēnhja, kute Marij kra jarēnhja ne me memā arēnhō ajkate.

¹⁸Nhym me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Mŷj gotja? Mŷkam got Metīndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnhja katon kumex? anen ari aben pumūnhō akēx. ¹⁹Nhym bep ām Marij ta kute kraxkōt mar ne amikam mŷjja kunī ma:ro tēn 'ōo biknor kēt ne.

²⁰Be, nhym kam mry pumūnh djwŷnh kapōtmā akēx. Kadjy mrānh djwŷnh kute arkum arēnhkōt ne ar karā nōrkōt omū. Kōnh ne arkum kudji nhym ar mŷjja kunī pumūn kuman kam Metīndjwŷnhmā mex jarēnhō mō. Ne kāmā kum rax jarēnhō mōn kum,

—Metīndjwŷnh, gajbit ne ga apydjin adjukapri, amex, arax, atŷx, anhŷro mō.

Ar kute Metīndjwŷnhmā Jeju djar.

²¹Nhym kam arŷm 'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut nhym ar my nhinhu kà krātan kam ajte kum idji Jeju jarē. Tik-krekam jēt kētri Metīndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kute kum idji jarēnhja ne kum arē. ²²⁻²⁴Nhym kam akati krāpti nhym ar krīraxbē Djeruxarē'yr o tē. Ar kute Bēnjadjwyr djwŷnhbē Metīndjwŷnhmā armā ne ar o tē. Metīndjwŷnh kabēn'ā pi'ōk no'ōkkam ne memā,

“Me akra my kutewa gēdja axidjuw ga me Bēnjadjwyr djwŷnhmā me umjuw, kute o aminhōmā”, ane.

Kōt ne ar kute Djeruxarēmā Jejuo tēm ne kum armā. Ar adjwŷnhdjwŷ kute Metīndjwŷnhmā mry bōrmā. Arŷm ne Marij kamrō ngrān kam kute Mōjdjē kukrādjākōt Metīndjwŷnhmā mry djār ne kum ōrmā. Amrēbē ne Mōjdjē Metīndjwŷnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk ne memā kum,

“Ē, dja ga me akamrō ngrān kam Bēnjadjwyr djwŷnhmā tutte amē agan kum angā, nār tutti no tŷr nyre amē abīn kum aga”, ane.

Jakōt ne ar kute kum ār ne ōr nhym nāja akubyn Metīndjwŷnhmā mex ne ō kikretimā ārmā Djeruxarēmā o tē.

²⁵Nhym bep Djeruxarēkam me'ō mybē Ximiāo. Mrānh katāt ne Metīndjwŷnh kabēnkōt ar amijo ba. Nām arek mekbē idjaer pytār djwŷnh, memā kapri rēnh djwŷnh, Kritukam ama. Nhym Metīndjwŷnh Karō ar o ba. ²⁶Ar o ban kam arŷm kum,

—Ē, atīn rā'ā dja ga Metīndjwŷnh kute anorja'yr bōx ne omū. Kute me apytārmā ne ano, kubē ne Kritu, tām dja ga omū, anhŷtā 'yr bōx ne anoo omū, ane. Nām ā Metīndjwŷnh Karō Ximiāomā ane nhym kuman ar o ba.

²⁷Ne kam Metīndjwŷnh nhō kikreti'yr tē. Metīndjwŷnh Karō ne ano nhym tē. Kumrēx ne ar kukām tēn bōx. Nhym Jeju nāmē bām arkōt 'yr o bōx. Ar kute me amikukrādja tūmkōt Metīndjwŷnhmā armā ne ar 'yr o tēn o wadjā. ²⁸Nhym Ximiāo omūn kumŷn kam Metīndjwŷnhmā mextire jarēn kum amikīnh jarēn kum,

²⁹—Bēnjadjwyr djwŷnh, jakam dja ga on imā ityk nhō akati jarē, ba ibē anhō āpēnh dja ba wām awŷr tē, aje imā arēnhkōt.

Arÿm ne ba omÿn arÿm ikĩnhkumrêx ne arÿm idjumar mexkumrêx ne.

Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imã arênhkôt.

³⁰ Ga ga arÿm me utâr djwÿnh jano ba inoo omÿ.

³¹ Anhÿr djwÿnhrà m aje arênhja ne ga arÿm memã o akato nhym me kunĩ pyka kunĩkôt omÿ.

³² Me utâr djwÿnhja ne kute a'u pyrâk. Dja apÿnh me bajtemja no bô nhym me katât mrã.

Nhym kam ajte me ibê idjaermãdjwÿ kĩnh jadjà. Kôt dja me me imã me ikĩnh jarê, me irax jarê, ane.

Nãm ã Ximiã Jeju'ã ujarênh ane. ³³ Nhym kam bãmme nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumÿnho dja.

³⁴ Nhym kam Ximiã jãm aro akêx ne Metĩndjwÿnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kĩnh ne adjukaprikôt aro djuw mex ne arkum umar mex jarê gê ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akêx ne kum,

—Ota arÿm akra kute meo bikjêrmã bôx. Me babê idjaer kwÿ dja me kum kurên kam kôt amijo ajkê. Dja te kute memã Metĩndjwÿnho amirĩtmã nhym me mã aprÿ. Nhym bep me bakwÿ dja gu me mã bamã abên kam amiptân kôt ar amijo baba. ³⁵ Nhym akra ta dja ar mekmã apôx ba. Godja me ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karô nhym akra ta tu ar memã apôx ba. Ga gadjwÿ akra djô'ã akapri rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nãnhre kute gadjwÿ anhôpôkkam akapri pyrâk, ane. Nãm ã Ximiã anhÿr djwÿnhrà m kum arênh o ane.

³⁶⁻³⁷ Nhym kam me'ô nibê Ana adjwÿnhdjwÿ ar'ÿr bôx. Kubê Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh 'ô, Panuwe kra, mekbê Axer 'ô. Nãm 'uwtĩ. Amrêbê ne mÿên 'ÿr mō nhym 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arÿm kubê ty. Nhym kam 'uwtĩn arÿm kubêngê:xte. Arÿm 'ã amexbê 84. Nãm Metĩndjwÿnh nhô kikretikam ku'ên kator kêtumrêx ne tu Metĩndjwÿnhmã àpênho dja. Akamàtmê akati kunĩkôt ne kum kabêno ku'ên kadjy amijajbu. ³⁸ Ne kam kum ajmã ar'ÿr bôx ne Jeju pumÿn kam Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarên kum ukapri jarê ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarê. Me utâr djwÿnh bôx ne kute me kurê djwÿnhbê akubyn me ô krĩraxbê Djeruxarê pytàrmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

—Arÿm ne bôx. Arÿm ne me bapytâr djwÿnh bôx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arênh o anen kam ajte mã wadjà.

³⁹ Nhym kam Marijmê Jôdje ar Bênjadjwÿr djwÿnh kukràdjà kunĩkôt arÿm mÿjjao tèn inomã kumên kam akubyn pykabê Garrêja'ÿr tèn kam ar ô krĩbê Nadjarekam bôx. ⁴⁰ Nhym kam kra kãjmã krã tèn kam i tÿx tē. Tèn tèn i arÿm abatàn ne kam no mexkumrêx nhym kam Metĩndjwÿnh kam kĩnhkumrêx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhô kikretikam ÿr.

⁴¹ Nhym na mê gaga mrãnh kunĩkôt Jeju nãmê bãm ar Djeruxarêmã mrã. Me kute aben pydjín kute Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati mar ne ô kwÿ krên rax kadjy ne ar 'ÿr mrã. ⁴²⁻⁴³ Nhym ajbir Jeju nörnny. Arÿm 'ã amexbê 12. Nhym ar kunĩ mekôt ajte me kute aben pydji'ÿr wabín me'ÿr bôx ne mekôt ar ô kwÿ krên ba, Jejumê. Nhym me kam o ino re nhym nãmê bãm ar akubyn ô krĩmã tē. Tèn kam pry konenh te abej aprã. Nhym be nãm

nörnnyja, arek Djeruxarêkam ar ba nhym nāmē bām ar kute mar kêt. ⁴⁴Nām kute atemā me'ō arkôt mā tēm pyrāk. Nhym 'ā akati pydji nhym ar te òbikwakam abej aprā. ⁴⁵Ne kam kute Djeruxarêkam ajte abejmā akubyn tē. Tēn bōx ne kam te: ajte abej nhym 'ā akamāt. ⁴⁶Nhym akati kêt nhym ar te ajte abej.

Nhym kam akati nhym kam ar Metīndjwŷnh nhō kikretikam kum kato. Nhym me ipōkri nhŷ, Mōjdjē kukrādja jarēnh djwŷnh nhipōkri nhŷ, me kabēn maro nhŷn kam me kukjēro nhŷ. ⁴⁷Nhym me Jejukam no tyn nhŷ. Nām tu me aêrbē prīne mŷjja ma. Nhym me jadwŷ mŷjja jabej kukjēro nhŷ nhym no mexkôt katāt memā mŷjja jarēnho nhŷ. Kam ne me kam no tyn nhŷ. ⁴⁸Nhym nāmē bām ar mekôt omūn kam mekôt kam no tyn dja. Nhym nā kum,

—Akmere, mŷkam ne ga ar ibē ā anhŷr aba? Nā bām abāmmē ar te ajabej aprān axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrā, ane.

⁴⁹Nhym kam kum,

—Mŷkam ne gar ijabej ar mrā? Djām ar aje imarja kêt? Arŷm ne ba Ibām nhŷrkwāo inhŷrkwān kam idjāpēnhmā, ane. ⁵⁰Nhym ar kute kabēnja mar kêtukumrēx. Ne te kute marmān kam òkre kadjwŷnhbē,

—Mŷj kabēn got ja? ane.

⁵¹Nhym kam arkôt tē, arkôt Nadjarekam tēn bōx ne kam ar kabēnkôt ar amijo ba. Nhym bep nāja ne mŷjja kunī man kum kīnh ne. ⁵²Nhym bep Jeju ta adjākamā no mex tūm ne amū no mexo amikamēnho tēn kam ī abatānh mex ne. Nhym Metīndjwŷnh kam kīnhkumrēx. Nhym mebēngōkredjwŷb kam kīnhkumrēx ne.

Ngômā me angjēnh djwŷnhbē Djuāo.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

3 ¹⁻²Nhym bep Djuāo kapôt kukritkam ar ba. Djuāo, Djakarij kraja ne kapôt kukritkam ar ba. Nhym kam Metīndjwŷnh kum kabēn ne.

Be, nhym bep bēnjadjwŷr raxbē Xiberu Xedja. Me bēnjadjwŷr kunī kurām rax ne me kunīmā nhŷ. Ne kam amidjō'ā me kwŷ'ā bēnjadjwŷr rē. Nām pykabē Djudējakam me ja kadjy Pōxu Piratu'ā bēnjadjwŷr mē, kubajtem. Ne kam ajte pykabē Garrējakam me ja kadjy Erodji'ā bēnjadjwŷr mē. Ne kam ajte pykabē Iturejmē Tarakōnikam me ja kadjy Piripi'ā bēnjadjwŷr mē. Erodji kamybē Piripi'ā bēnjadjwŷr mē. Ne kam ajte pykabē Abirēnkam me ja kadjy Rixanij'ā bēnjadjwŷr mē. Nhym ar kute me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr raxbē Ananhmē Kajbajmē ar ar meo ba. Nhym arŷm Xiberu Xedja memā ŷr'ā amexbē 15 nhym ô'ā ar bēnjadjwŷr nyreja arŷm memā krī.

Nhym kam Metīndjwŷnh Djuāomā kabēn ne. Djuāo kapôt kukritkam ar bajamā kabēn ne. ³Nhym kam kabēnkôt ngōbē Djodāokam ar mrā. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memā kum,

—On me amim akaton wānh ajaxwemā anhiren Metīndjwŷnh'ŷr amijo akēx gē me ajaxweo aknon me akam ngryk kêt. Ba kam on ngōnhmā me ajangjē, me aje ajaxwemā anhīrerkôt me kute me amar kadjy, ane.

⁴Amrēbē ne anhŷr djwŷnhrām Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnhbē Idjaij ne 'ā pi'ōk no'ōk ne memā kum,

b 2.52 Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apŷnh me ô pyka djāri kunikôt me kunī bēngōkre pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī bēngōkre.

“Me’o dja kapôt kukritkam memā kabēn ne. Kāj bê dja me akren memā kum,

‘Me apa. Ē, me on Bēnjadjw̃r djw̃nh kutêp wānh ajaxwemā anhiren katāt amijo aba. Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjw̃r rūnh kutêp pry mex ne kute memā katāt pry jadjw̃rja pyrāk.

⁵ Nām me inuw kunīo amrā ne kam krānhre rūnhmē kryremē, kunī abenānh imök rê nhyṃ pyka aben pyrāk ne ikwā.

Nhyṃ pry nhirō nhyṃ me katāt adjuw. Ne pyka karôtdjw̃y prīne katen o aben pyrāk nhyṃ mēkumrēx ne ikwāja pyrāk.

Dja me ā Bēnjadjw̃r djw̃nhhrām axwemā irer ne katāt amijo bao ane.

⁶ Nhyṃ me kunī dja me Metīndjw̃nh kute me utārkôt me omū, ane.”

Nām ā anh̃r djw̃nhhrām Idjaij memā arēnho ane. Kôt ne Djuāo Bēnjadjw̃r kukām katon me akre ar o ba, nhyṃ me kw̃y rax ne me mrāmri axwemā iren katāt amijo ba.

⁷ Nām Djuāo me akre ar o ba nhyṃ me itepato 'yr bao ku'ê. Kute ngōnhmā me angjēnhmā ne me 'yr bao ku'ê. Nhyṃ kam memā kum,

—Me akamingrāny ne ga me abê iry. Me ajaxwekam abê kangā. M̃y me'ō ne me amā Metīndjw̃nh ngryk nhō akati jarē ga me umaje iw̃y aprôt kajgo?

⁸ Gop on me katāt Metīndjw̃nhkôt amijo aba gē me mrāmri me amex jabej me amā kato. Mrāmri me amim akator ne aje wānh ajaxwemā anhirer ne aje Metīndjw̃nh'yr amijo akēx jabej gē me on me amā kato. Gē me me amexmā katon me akam kīnhō kute mrāmri ne me kute pidjō djō mexmā apōx ne kam kīnhja pyrāk. Kwārīk wānh me anhōkre kadjw̃nhbē anhingēt kukāmāre Abraāo adjāmra kêt ne amim, “Me ba ne ba me ibē Abraāo tām djw̃y. Dja Metīndjw̃nh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyṃ kam me inhingēt kukāmāre Abraāokôt Metīndjw̃nh kum me ijabē ne me ijaxwekam me ijo bikēnh kêtumrēx”, anh̃r kêt. Kwārīk wānh ga me ā anh̃r ar aba kêt. Kati. Ē, ba me amā arē. Dja ga me te abē Abraāo tām djw̃y nhyṃ Metīndjw̃nh tu me ajo ajkē, me ajaxwe pānh tu me ajo ajkē. Ne ren kum ajte Abraāo tām djw̃y prām jabej ren tu kēnjao itun o amim Abraāo tām djw̃y nhipēx nhyṃ me ren tu katon kumex.

⁹ Ē, mrāmri ar̃yṃ 'yr. Metīndjw̃nh kute me axwe pānh memā akati jarēnh ar̃yṃ 'yr. Kute mrāmri ne pidjō ap̃yṃ abenkam ô kêt nhyṃ me kute kār ne o mrānh ne kute kuwykam rēnhja pyrāk. Ar̃yṃ ne Metīndjw̃nh me ajā pidjō djō kêt jakren ar̃yṃ me ajaxwe pānh kute me ajo bikēnh 'yr. Dja me ajo mōn kuwykam me amē. Ar̃yṃ 'yr. Kute mrāmri ne me'ō kute pidjōmā 'yr kadjy kute parbē kākkrākō m̃yṃh ne o ām pyrāk, ane. Nām ā Djuāo me krāptimā arēnho ane.

¹⁰ Nhyṃ me kam kum,

—Ije tô m̃a dja ba me nē? ane. Metīndjw̃nh kute me ijo bikēnh kêt kadjy, m̃a dja ba me nē?

¹¹ Nhyṃ memā kum,

—Dja ga me ajō nhō kubēkà amānhkrut ne kam me'ō nhō kubēkà kētmā ikjē ngā. Nhyṃ me'ōdjw̃y ô kw̃y krēn djā krāptin kam me'ō nhō djw̃y kētmā amikutā kw̃y ngā, ane.

¹² Nhyṃ me kute bēnjadjw̃r bajtemmā pi'ôk kaprīo atom djw̃nh me kudjwa Djuāo'yr bōx, kute ngōnhmā me angjēnhmā. 'Yr bōx ne kum,

—Bēnjadjwȳr, mā gēdja ba me nē? ane.

¹³Nhym kam memā kum,

—Ē, me anhō bēnjadjwȳr kute me amā pi'ōk kaprī jarēnhja 'ānhbit dja ga me kum o atom. Kwārīk wānh ga me ga amū amim pi'ōk kaprī kamēnh ne amȳnh kēt. Dja ga me tu 'ānh jamȳ, ane.

¹⁴Nhym me krākamngōnhredjwȳ kum,

—Ne me badjwȳ, mā dja ba me nē? ane.

Nhym kam memā kum,

—Ē, kwārīk wānh ga me me pa 'amȳnh ne mekbē mȳjjao aprōt kēt. Ne kwārīk wānh ga me me kātām'ā axwe rēnh ne me axweo me utār ne mekbē ijēn me ō mȳjjao aprōt kēt. Nhym bep ga adjāpēnh pānh dja ga pi'ōk kaprī byn tu akīnh ne. Kwārīk wānh ga me adjākrē kēt, ane. Nām ā Djuāo memā kabēn jarēnhō ane. ¹⁵Nhym me kunī Bēnjadjwȳrbē kumkati jabej ajkam aman kam ōkre kadjwȳnhbē amim,

—Bep birām tām ne ja. Birām Djuāo got Metīndjwȳnh me bawȳr ano, me bakadjy Bēnjadjwȳrbē kumkatimā me bawȳr ano, ane. Birām Kritu ne ja, ane.

¹⁶Nhym kam Djuāo me kunīmā kum,

—Mrāmri ba ne ba ngōnhmābit me ajangij. Nhym bep itotokbē me'ō bōxja. Me'ō tām ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bām te irax ne 'ā inhībōn ije kum parkā 'āpre bōnh ne o itēm prāme. Bep ām ren irax ne ba ren arȳm kum apē. Nhym bep kati, ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne. Tām ne arȳm bōx 'ȳr. Djām ngōnhmā kute me ajangjēnhmā? Kati. Tām dja bōx ne kam me awȳr Metīndjwȳnh Karō jano, me katāt amrānhbit'ȳr dja ano, kute ar me ajo bamā. Ne kam me ajaxweja kute kuwymā me arēnhmā. ¹⁷Gēdja bōx ne kam kute mrāmri ne me kute kōtyk byr ne o kute bāygogore ka'uk ne kute kam mūm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykājao tēm ne kute kuwykam ȳr nhym xētja pyrāk. Dja me'ōja bōx ne ā me axweo anen kuwykam me kurē. Nhym kuwyja dja pōk rā'ā: rā'ān apēx kētkumrēx. Nhym bep bāygogo 'y mex'ā ne me mexja jakren mūm meo atom ne. Ne kākwwakam ō pykamā meo mō gē me kam kam kīnhkumrēx ne ar ba. Arȳm kute ā meo anhȳr 'ȳr.

¹⁸Nām ā Djuāo memā ane. Ne kam arek memā kabēn jarēnhō tē. Nām atemā kukrādja krāptō me akre. Ne mā kabēn nyo, kabēn mexo ar me akreo ba.

¹⁹⁻²⁰Nhym bep bēnjadjwȳrbē Erodji ne axwekumrēx. Nām axwe aben nhiby kumexo mō, aben nhiby adjwȳro mōn kam ajte Djuāo mekbē ijē djākam iby kumē. Nām kamybē upānh'ȳr mō, upānhbē Erodji'ȳr mō. Nhym kam Djuāo arȳm kum kabēn jarēn kum,

—Kati, kwārīk wānh, ane.

Nhym kam Erodji tu amakkre kēt ne Djuāobē ijē.

Kute ngōmā Jeju jadjar.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²²Anhȳr djwȳnhhrām me kute kubē ijē kētri ne Djuāo ngōnhmā me kunī jangij ne kam ajte Jeju ngōnhmā adjā. Ngōnhmā adjā nhym kam Bāmmā kabēno dja. Kum kabēno ām rā'ā nhym kākwa abenbē ajkij. Abenbē ajkij nhym Metīndjwȳnh Karō 'ȳr ruw ne 'ā tȳm. Amijo tut ne 'ȳr ruw ne 'ā tȳm. Nhym kākwa kurūm kabēn ne kum,

—Mrāmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê. Ba akam ikĩnhkumrêx, ane.

²³⁻³⁸Nhym kam Jeju arým ta àpênhmã o krax ne. Arým 'à amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhym me we Jôdjeo Jeju bãm.
 Nhym Jôdje bãm ne Eri.
 Nhym Eri bãm ne Matat.
 Nhym Matat bãm ne Rewi.
 Nhym Rewi bãm ne Marki.
 Nhym Marki bãm ne Djananh.
 Nhym Djananh bãm ne Jôdje.
 Nhym Jôdje bãm ne Mataxij.
 Nhym Mataxij bãm ne Amox.
 Nhym Amox bãm ne Naũ.
 Nhym Naũ bãm ne Exi.
 Nhym Exi bãm ne Naganh.
 Nhym Naganh bãm ne Ma'at.
 Nhym Ma'at bãm ne Mataxij.
 Nhym Mataxij bãm ne Xemê.
 Nhym Xemê bãm ne Jôdje.
 Nhym Jôdje bãm ne Djoda.
 Nhym Djoda bãm ne Djôwanã.
 Nhym Djôwanã bãm ne Rexa.
 Nhym Rexa bãm ne Djorba.
 Nhym Djorba bãm ne Xarati.
 Nhym Xarati bãm ne Neri.
 Nhym Neri bãm ne Marki.
 Nhym Marki bãm ne Adjĩ.
 Nhym Adjĩ bãm ne Kodjã.
 Nhym Kodjã bãm ne Erma.
 Nhym Erma bãm ne Êr.
 Nhym Êr bãm ne Djodjuwe.
 Nhym Djodjuwe bãm ne Eridjê.
 Nhym Eridjê bãm ne Djorĩ.
 Nhym Djorĩ bãm ne Matat.
 Nhym Matat bãm ne Rewi.
 Nhym Rewi bãm ne Ximião.
 Nhym Ximião bãm ne Djuda.
 Nhym Djuda bãm ne Jôdje.
 Nhym Jôdje bãm ne Djônã.
 Nhym Djônã bãm ne Erijkĩ.
 Nhym Erijkĩ bãm ne Merja.
 Nhym Merja bãm ne Mena.
 Nhym Mena bãm ne Matata.
 Nhym Matata bãm ne Natã.

Nhym Natā bām ne Dawi.
 Nhym Dawi bām ne Djexe.
 Nhym Djexe bām ne Ôbet.
 Nhym Ôbet bām ne Bôadji.
 Nhym Bôadji bām ne Xara.
 Nhym Xara bām ne Naxô.
 Nhym Naxô bām ne Amīnadabi.
 Nhym Amīnadabi bām ne Adjimī.
 Nhym Adjimī bām ne Ani.
 Nhym Ani bām ne Êrô.
 Nhym Êrô bām ne Perê.
 Nhym Perê bām ne Djuda.
 Nhym Djuda bām ne Djako.
 Nhym Djako bām ne Idjak.
 Nhym Idjak bām ne Abraão.
 Nhym Abraão bām ne Tera.
 Nhym Tera bām ne Nakô.
 Nhym Nakô bām ne Xeruk.
 Nhym Xeruk bām ne Ragau.
 Nhym Ragau bām ne Parek.
 Nhym Parek bām ne Ebe.
 Nhym Ebe bām ne Xara.
 Nhym Xara bām ne Kajnā.
 Nhym Kajnā bām ne Arpaxa.
 Nhym Arpaxa bām ne Xê.
 Nhym Xê bām ne Nôwe.
 Nhym Nôwe bām ne Ramek.
 Nhym Ramek bām ne Mexare.
 Nhym Mexare bām ne Enoki.
 Nhym Enoki bām ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bām ne Mareju.
 Nhym Mareju bām ne Kajnā.
 Nhym Kajnā bām ne Inox.
 Nhym Inox bām ne Xexi.
 Nhym Xexi bām ne Adão.
 Nhym Adão bām ne Metīndjwŷnh.

Xatanaj te Jejumā axwe'ā àpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

4 ¹⁻²Arŷm Djuão kute ngônhmā Jeju jadjàr nhym Metīndjwŷnh Karō kute amijo tut ne rwŷk ne 'ā tŷm nhym Bām kute kum kabēnja kurūm Jeju tē. Ngôbê Djodão kurūm ne arŷm Jeju tē. Nhym Metīndjwŷnh Karō raxo kadjwŷnhbê nhŷn ar o ban kam kapôt kukrit'ŷr o bôx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ŷr bôx ne te kum mŷjja'ā apnê. Kute kabēnkôt amijo ba jabej kum mŷjja'ā àpnênh tē. Te kum mŷjja'ā àpnênh'ā akatibê 40. Akati krāptī. Kute ā kum anhŷrkam kute mŷjja krên kêtukumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prām prīne kubī. ³Nhym kam Xatanaj kum,

—Ë, goja abê Metîndjwýnh krakumrêx jabej goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê.

⁴Nhym kam kum,

—Kati, Metîndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam ne,

“Djãm djwýobit ne me kute amityx ne ar tîn ne ba? Kati, Metîndjwýnh kabêno djwý dja me amityx ne tîn ne ba”, ane.

⁵Nhym kam Xatanaj krânkh nhimòk'ýr Jejuo tèn o bôx ne kum pyka kunîkôt me akreo dja. Apýnh bënjadjwýr kute meo ba djari kum me kunî jakreo dja. Nãm tebê kum krî jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bàmê kapôtmê krî rûnhmê mýjja kunî jakre nhym omû nhym kum,

⁶—Ë, ba inhô. Amã dja ba ja kunî kanga. Pyka kunîkôt apýnh me ba djari dja ba amã me kunî ngã ga me ja kunî kadjy abênjadjwýr rax. Djãm mýjja kakrit, djãm mýjja punu got. Mýjja mexjakam. Mýjja krãptî, mýjja pyma. Ba inhô. Djãm me'ô nhô? Ba inhô dja ba imã me'ô kînhkôt amidjô'ã kum kungã nâr amã kungã. ⁷Dja ga amijo angrin ikuka kônkh akônkrão nhýn imã irax jarê ba arým amã kunî kanga ga arým amû idjô'ã o aminhôn ar o aba, ane.

⁸Nhym kam Jeju kum,

—Kati, Metîndjwýnh kute pi'òk no'òkkam ne,

“Bênjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê. Kwãrik wãnh atemã me'ômã rax jarênkh kêt”, ane.

⁹Nhym kam Djeruxarêmã Jejuo tèn Metîndjwýnh nhô kikreti nhimòk'ýr o wabin anhã'ã kudjan kum,

—Ë, goja abê Metîndjwýnh krakumrêx jabej goja rûm tèn ato. ¹⁰Nãm we Metîndjwýnh kute pi'òk no'òkkam amã,

“Dja ba ikadjy mrânkh djwýnhmã ajarê gê anêje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹Ne ajte we Metîndjwýnh kute pi'òk no'òkkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrânkh djwýnhmã karô. Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên 'ô apar ngãnh kêtumrêx”, ane.

¹²Nhym kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metîndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam ne,

“Kwãrik wãnh, Bênjadjwýr Atîndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³Nhym kam Xatanaj arým mýjja'ã kum àpnên pa. Nãm te kute Metîndjwýnh kabên kangan Xatanaj kabênkôt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnênho dja. Apýnh mýjja djari kunî'ã te kum àpnênho djan 'ã kum àpnên pa kam mã kurûm tẽ. Ajte akati 'ô kadjy mã kurûm tẽ.

Krîraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴Nhym kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ýr tẽ. Metîndjwýnh Karô arým kum tỳx jadjã, Metîndjwýnhmã àpênkh mex kadjy kum tỳx jadjã nhym tỳx-kumrêx ne kam akubyn tèn bôx.

Nhym kam me abenmã Jeju jarênho ajkate, pyka kunîkôt ne me abenmã arênho ajkate. ¹⁵Nhym Jeju apýnh mekbê idjaer bikprônkh djakam ar memã Metîndjwýnh kukràdjã'ã ujarênkh ba. Memã 'ã ujarênkh ba nhym me kunî abenmã Jeju mex jarênho ipòk ne.

¹⁶Nhym bep krīraxbê Nadjarekam ne me atemā kabēn. Nhym kam Jeju Nadjarekam bōx, abatānh djà'yr tēn bōx nhym ar̄ym pi'òk rārār. Pi'òk rārār kunīkōt ne Jeju mekōt mekbê idjaer bikprōnh djà'yr mrān wangijn krī. Ne kam ar̄ym kàjmā dja. Kute Metīndjw̄ynh kabēn'ā pi'òk no'òk jarēnhmā kàjmā dja. ¹⁷Nhym me kum kungā nhym kubyn o ajkij. Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynhbê Idjaij kute pi'òk no'òkja o ajkijn kam kadjy amijā no'òkjamā kato. Kum katon kam memā arēnho djan memā kum,

¹⁸⁻¹⁹“Metīndjw̄ynh Karō ne mā ijo ba. Ar̄ym ne amijo ipytā, ije me ō mỳjja kētmā kabēn mex, kabēn ny kàj bē arēnh nhym me kīnhmā. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijē kadjy ijano. Ije kàj bē memā kum, ‘On me akato. Me kute me abē ijēja on me akato’, anh̄yrmā ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bē me no rāmā kum, ‘On me arīt mex’, anh̄yrmā. Kadjy ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bē me ‘uwtīmē me kute meo bikēnh nhym me kaprīn mrānhmā kum, ‘On me akīnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikēnh kēt’, anh̄yrmā ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bē memā kum, ‘Ē, amex jakam dja on Bēnjadjw̄yr mekam ukapri kato’, anh̄yrmā ne ijano ba tē”, ane.

²⁰Nām ā Jeju memā pi'òk no'òkkōt amijarēnho āmo anen pi'òk abenā kudjin akubyn kute pi'òko atom djw̄ynhmā kungān kam nh̄y. Nhym kam me kunī Jejukam no tyn kumex, me bikprōnh djākam ne me Jejukam no tyn kumex.

²¹Nhym kam ajte ujarēnhmo krax ne memā kum,

—Amrēbē Metīndjw̄ynh kute kabēn'ā pi'òk no'òk ja ne ar̄ym kato. Mrāmri ne kōnh kum kudji nhym ajbir jakam kato. Me aje maro anh̄yrjakam ne ar̄ym kato, ane.

²²Nhym me kam abenmā Jeju mex jarēnho kumex kajgo ne abenmā,

—Je kum bep mexmumrēx. Ga kabēn mexja pumū, Jōdje kra ne ajmān me bajaērbē kabēn mexmumrēx jarē. Jōdje kra, me baje Jōdje pumūnh tūmja tām ne kra dji nhym kabēn mexmumrēx jarēnho tē, ane. Nām me ā kabēn jarēnho ane.

²³Nhym kam Jeju memā kum,

—Birām me aje imā me banhingēxē kabēn tūm jarēnhmā ne ga me anhōkre kadjw̄ynhbē imā arēnho nh̄y, ba ar̄ym kuma. Birām me aje imā, “Goja abē me kane djw̄ynh jabej on amikanen amex”, anh̄yrmā. Goja aje mỳjja ō pumūnh jabej nār aje mỳjja ō mar jabej goja on ipēx, ba me ikunī omū, me inokam ipēx ba me ikunī omū. Rīnakambit, krībē Kapanakambit ne ga ar mỳjja nhipēxo aba. Nhym ‘ā ujarēnh me iw̄yr bōx ba me kuma. Goja on jakam, anhō pyka djw̄ynhka mỳjja pumūnh kēt ō nhipēx ba me omū. Birām me aje ā imā anh̄yrmā ne ga me anhōkre kadjw̄ynhbē amim ijā karō.

²⁴Ē, ba me amā mỳjja jarē. Mrāmri ikabēn. Ē, got ren Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynh atemā pyka ōkam tē nhym me ren ar̄ym kabēn ma. Nhym bep kati, ō pyka djw̄ynhka me kute kukrādjākōt omūnh ne kute kabēn mar kēt. Ām me kute kukrādjākōt mar kēt ne me tu ate krā. Me ga, me banhō krōkam me ga ne ga me ā ijo anen tu ām imar kētkumrēx ne.

²⁵⁻²⁶Ē, gora me ikabēn ma. Mrāmri ikabēn. Me Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynhbē Erij ja ma. Amrēbē ne me'ā na kētkumrēx. Ar̄ym na kēt'ā amex

amānhkrut ne ikjêkêt apêx nhym na rwÿk kêt-kumrêx ne. Nhym ajte na tÿmkam ajte na kêt ne. Nhym me prâmkam ar ba. Pyka kunikôt djwÿ kêt-kumrêx. Nhym prâm me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhô pykakam axwe me nire 'uwti krâpti. Djâm me'ÿr ne Metîndjwÿnh Erij jano, me kute o djuw mexmâ? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt'ÿr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire 'uwti'ÿr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidô. Nhym bep krî nhidjibê ne Xarepta. 'ÿr ne ano. Nhym me'ô ni bajtemja o djuw mex ar o ba. ²⁷ Ajte Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh 'ôbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhô pykakam axwe me krâpti i kajêkam tê. Nhym bep Eridjêu kute me jao mex kêt-kumrêx. Kubajtem, kubê idjaer kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurûm me'ôbê Namâbit ne o mex ne, ane.

Nâm â Jeju memâ arênh o ane. Djâm ta ô pykakambit ne mekbê idjaer-kam kute me ajbitmâ mÿjja pumûnh kêt 'ô nhîpêxmâ? Kati, ta dja ukabikôt amû pyka mÿjakam mÿjja kwÿ 'yro mô. Nâr kon ta kute amimarkôt ô pyka djwÿnhkam mÿjja pumûnh kêt 'ô nhîpêx. Ne ta ukaprikôt amû me mû jakam-djwÿ mÿjja kwÿ nhîpêx.

²⁸ Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprônê djâkam me ja kunî ne me Jejukam ngry:k ne. ²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'amÿn bôm kumê. Nâm meo môn krânhre nhimôk'ÿr o wabi. Krânhre konenê ne krîbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amÿn krânê nhimôk'ÿr o môn o bôx. Ne bit kute amû aparmâ mênê nhym tÿm ne tykmâ o mô nhym kam mekbê amikaban kam me ôêxo tên katon mâ tê.

Kute me'ô nêje me karô punu janor.

Mak 1.21

³¹ Mâ tên kam krîraxbê Kapanakam bôx. Pykabê Garrêjakam krîraxbê Kapanakam bôx. Bôx ne memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ'â ujarênh o dja. Pi'ôk rârârkam ne memâ 'â ujarênh o dja. ³² Nhym me kabên man kam ari ar aben pumûn kam abenmâ kum,

—Tô mÿj kabên ny got ja? Kabên mexkumrêx. Nâm â me bânjadjwÿr rûnh kwÿ kabên mex anen ar prîne kabêno meo atomo ba, ane. Nâm Jeju prîne kute amimar kôt katâ:t memâ amikukràdjâ jarênhkumrêx.

³³ Ne me bikprônê djâkam memâ 'â ujarênh o âm râ'â nhym kam me'ô my kum akij. Me karô punu'ô ne ar o ba nhym kum akij. ³⁴ Me karô punu'ô kute me'ô my ar o baja tâm ne akij. Djâm me'ô bêngôkre' ne kum akij? Kati, e kum me'ô kadjwÿnhbê, me'ô bêngôkre kadjwÿnhbê, me karô punu'ô ne Jejumâ akij. Kubêngôkre ja ta âkjêr kêt. Âm me karô'ô ne kum akij ne kam kute kubêngôkre mân kute kum âkjêr pyrâk. Ne kum,

—Â, tô mâ ne ga aje me ijomâ? Ê, Jeju, Nadjare kra'ô, djâm aje me iparmâ ne ga bôx. Arÿm ne ba me prîne apumû, ga ne Metîndjwÿnh arÿm amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ Nhym kam kum bân tÿx ne kum,

—On anhîkrên akato, ane.

Nhym me karô punu ikôta. Me ipôkri ikôtan kurûm kato. Kute kubêngôkre ajmâ o kêt-kumrêx. Me karô punu kute me'ôo baja kator kutâ ajmâ o kêt-kumrêx. Nâm ikô'ÿr kajgon kam mâ kurûm katon tê.

c 4.34 Jeju nhô pykakam me kunî bêngôkre kute mrâmri ne apÿnh me ô pyka djâri kunikôt me kunî bêngôkre pyrâk. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî bêngôkre.

³⁶Nhym me kunĩ ari aben pumũn abenmā kum,

—Mỳj kabēn gotja? Mā got on? Nām tu kabēno, umao bōm me karō punu mē nhym mā tē. Djām rerek got. Me bakātām'ō baje ā mỳjja ja'ōo anhyr kēt-kumrēx. Pydji ne tu kabēno bōm me karō punu mē nhym mā tē, ane. ³⁷Ne kam abenmā Jeju jarēho kumex. Bu'ā pykakam me ja ne me abenmā arēho kumex.

Kute me punu krāptĩo mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸Nhym kam Jeju me bikprōnh djā kurũm tēn kam Ximāo nhūrkwāmā wadjā. Nhym Ximāo djupānhdjwỳja kanēn nō. Kanē kubĩ nhym nō. Nhym me kum arē, kute o mexmā. ³⁹Nhym 'ỳr tēn irān kanēmā bēn tỳx nhym arỳm kum ire. Nhym arỳm ā kēt ne kāmā dja. Kāmā djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰Nhym arỳm para. Nhym me Jeju'ỳr bao dja. Me kunĩ ne me 'ỳr òbikwa kanēo bao dja. Apỳnh me òbikwa kanē djāri ne me Jeju'ỳr meo ban meo bōx. Nhym me pỳnhkōt me'ā ikra jadjuw nhym me kunĩ arỳm mex ne. ⁴¹Nhym me karō punudjwỳ me krāptĩ kurũm apōx ne Jejumā kum,

—Abē Metĩndjwỳnh kra, anhyro ba.

Nhym kam tu memā bēn tỳx ne memā kum,

—On me anhihrēn mā amũ mō, ane.

Nhym me karō punu tu anhihrēn mā mō. Me karō punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwỳnh kute amim Jeju Bēnjadjwỳrbē kumkati kadjy ar ne anorkōt omũnh. Kute Jejubē Kritu kōt omũnh. Kam ne me karō punu bit kute irāri memā Jeju jarēnhmā nhym kubē aptān ano.

⁴²Nhym akati kēt nhym krĩ kurũm arwāmā tēn kam ar ba. Nhym me abej mō. Abej mōn 'ỳr kato. 'Ỳr katon bit kute kubē aptārmā, arek mekam āmmā ne me bit kute kubē aptārmā ⁴³nhym memā kum,

—Ē, djām me amābit ne ba Metĩndjwỳnh'ā idjujarēnh tē? Kati, ije krĩ kunĩkōt kāj bē memā arēnhmā ne ba me'ỳr tē. Kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tē. Ije memā amijā idjujarēnh ny jarēnhmā. Metĩndjwỳnh me kadjy Bēnjadjwỳr ne kute ar meo bamā ja ne ba ije krĩ kunĩkōt memā arēnhmā. Kadjy ne ijano ba me'ỳr tē, ane. ⁴⁴Anen kam mā memā Metĩndjwỳnh'ā ujarēnh mō. Apỳnh krĩ djāri ne kāj bē memā 'ā ujarēnh mō. Ne kam ajte amũ tēn krĩ 'òkam bōx ne me bikprōnh djākam ajte memā Metĩndjwỳnh kukrādjà'ā ujarēho dja. Nām ā pykabē Djudējakam memā 'ā ujarēho ane.

Ximāo ar mā Jejukōt bikamēnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

5 ¹Ne akati 'òkam memā arēho dja, memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēho dja. Imōti nhidjibē Gēnexare mỳrri ne memā arēho dja. Nhym kam me 'ā akuprōn maro kumex. Nhym me kwỳ nĩnh mrān te kute marmān kam jām 'ā me kamē. Me kamēn te kute marmān kam 'ā aben nhingānhō kumex ne Jejudjwỳ nhingānhō mō. ²Nhym kam me umaje kāmā wadjā. Nām ar kute tep pynēnh djwỳnhja kà dji. Kà djin kam katon kam kryre pōnhō dja. Nhym amē kà nō. ³Nhym kam ikjējamā wadjān kam ò kà djwỳnhjamā kum, Ximāomā kum,

—Amū kamē, amū kamēnh ngrire, ane.

Nhym kam amū kamē. Kamēnh ngrire nhym kam kam nhŷn memā Metīn-djwŷnh'ā ujarēnhō nhŷ.

⁴Ne memā 'ā ujarēnh pan kam Ximāomā kum,

—Ē, gop amū ubŷmwā'ŷr kà kamēn kam măn kryre mēn kam tep kwŷ pynē, ane.

⁵Nhym Ximāo kum,

—Je kum bēnjadjwŷr, nă bām ar te ari ar kryre rēnhō iba ri nhym akati. Ām tep kêt. Ba gop tu akabēnkôt kumē, ane.

⁶Nhym kam ar kumēn kam tu kam tep kwŷ pynē:nhkumrēx. Nhym arŷm tep kute kryre rēnh 'ŷr. ⁷Nhym kam ar te o no katon kà nhikjējamā ikra bēno dja, ar kute 'ŷr kào tēmā. Nhym ar 'ŷr kào tē nhym kam ar aprakamā kākam tepo ipu. Nhym kam arŷm amē àr 'ŷr.

⁸⁻¹⁰Nhym kam Ximāo Pedrumē ar ja ari aben pumū. Ar kute amijaêrbē tep kwŷ pynē:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ê. Nhym Ximāomē ar ro'ā kute tep pynēnh ar o baja kubē Xijagumē Djuāo, Djebedēu kute ar irja, ar jadjwŷ ne ar abenkam no tyn ku'ê.

Nhym Ximāo Pedru mŷjja kunī pumūn kam umaje Jeju kabem kōnkrāo nhŷn kum,

—Bēnjadjwŷr, on mā ikurūm tē. Ga ne ga mrāmri amexkumrēx. Nhym bep ām ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhym kam kum,

—Kwārīk wānh amā ipyma kêt ne atīn prām kêt. Jakam gēdja ga on mebēngōkrebito atom ne memā ijarē gē me amīm iman amīm ikamnhīx. Jakam dja ga tep pynēnh kêt ne kam mebēngōkrebito akprō, ane. ¹¹Nhym ar kam kà djin wabin kam mŷjja kunīmā iren kam mrāmri Jeju'ābit ngrā: ne. 'Ā ngrā tŷx ne mā kôt ajkamē.

Kute me'ō nhī kajēkam tēo mex.

¹²Nhym kam akati 'ōkam Jeju tēn krī 'ōkam bōx. Nhym me'ō ī kajēkam tēja prīne kào ajkē, prīne o tuknī. Nhym Jeju'ŷr bōx ne omūn kam pijām djāje tēn tu mŷrbē tŷm. Ne kam nōrkam kum amijarēnhō nōn kum,

—Bēnjadjwŷr, aje inhī kajēkam itē markôt, aje ijo mex prām jabej, ijo mex, ane.

¹³Nhym kam 'ŷr ikra mōn kupēn kam kum,

—Ije, ije ajo mex prāmā. On akā mex, ane. Nhym gēt ajmā kà nēn kà mex ne. Kute o ām tāmkan tebē kà mex ne.

¹⁴Nhym kum,

—Kwārīk wānh ga memā amijarēnh kêt. Dja ga tu katāt mā me kadjy Metīn-djwŷnh mar djwŷnh'ŷr tēn kum amibē, kum amikā bē. Ne kam kum mry ngā gē akadjy Môjdjē kukràdjākôt Metīndjwŷnhmā mry gan kungā. Arŷm akā mexkam dja ga kum mrywā ngā gē me kunī apumū, arŷm akā mexkôt apumū, ane.

¹⁵Aje, jakam ne me arŷm abenmā Jeju jarēnhō ajkate:n apŷnh abenmā arēnhō ba.

Nhym kam me itepato 'ŷr mōn 'ā akuprō. Me kute kabēn mar nhym kute me kanēo mexmā ne me 'ā akuprō. ¹⁶Nhym bep ta ne mā arwāmā tēn kam Metīndjwŷnhmā kabēno dja, kum amijarēnhō dja.

Kute me'ō jakryo mex.*Mat 9.1; Mak 2.1*

¹⁷Nhym kam ajte akati 'ōkam Jeju memā Metīndjwŷnh'ā ujarēnho dja. Nhym me arek maro nhŷ. Mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjā jarēnh djwŷnhmē ne me arek maro nhŷ. Mŷj pyka kurūm? Pykabê Garrêjamē pykabê Djudêja kunikam apŷnh krī djāri ne me kurūm kwŷ bōx. Nhym Djeruxarē kurūmdjwŷ me kwŷ bōx. Nhym Metīndjwŷnh prīne Jejuo tŷx, kute tŷxo meo mexmā.

¹⁸⁻¹⁹Me'ō jakryja arek nōr djākam nōr rā'ā nhym ōbikwa 'ŷr o mōn o bōx ne te kute kikremā o ārmā. Te kute Jeju'ŷr o bikamēnh ne kute parbê ir nhym kute o mexmā. Nhym me kikre jajkwa krekre pytār mex ne. Nhym kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimōkkōt 'ā ngy tŷx katen jām ngybōr jadjuwn kam me'ō jakry nōr djākam nōr rā'ā o ruw nhym me ipōkri Jeju parbê nō.

²⁰Nhym Jeju amim ar omū. Ar kute tu amim kamnhīxkumrēxja pumū ne kam ōbikwa jakryjamā kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxwe kunīo aknon arŷm akam ingryk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno. ²¹Nhym wānh Môjdjê kukràdjā mar djwŷnhmē mekbê pardjêu ōkre kadjwŷnhbê arŷm amim,

—E kum bep me'ōja ne ajmān Metīndjwŷnh japrŷo djan amijo Metīndjwŷ-nho dja. Metīndjwŷnh pydjī ne kute me axweo biknorn mekam ngyrk kêt, ane.

²²Nām me ā ōkre kadjwŷnhbê anhŷro kumex nhym arŷm tu kuman memā kum,

—Mŷkam ne ga me anhōkre kadjwŷnhbê ijo ikajgon ijaprŷo akumex? ane.

²³Ē, ba me amā mŷjja amānhkrut jarē. Mŷj ne amirīt ne? Ba ren me'ō jakry-jamā kum, “Ba arŷm ajaxweo aknon akam ingryk kêt”, ane, nār kon, “On kāj mā djan tē”. Mŷj ne ren amirīt, nēn? Nā bām ren kum, “Arŷm ne ba ajaxweo aknon akam ingryk kêt”, ane nhym amirīt kêt kumrēx ne. Tāmbit ne amirīt kêt. Nhym bep kāj mā me ku'ê, ije ren me'ōmā kum, “Kāj mā djan tē” nhym ren amirīt ne. Tāmbit ne amirīt kumrēx. ²⁴Dja ba kum, “Kāj mā djan anhikwā djā mŷn o tē”, anen arŷm o mex ga me arŷm omūn arŷm abenmā, “Be, ga Jeju kute me'ō jakryo mexja pumū. Be, djām kute me axweo biknor kêt got. Mrāmri ne Metīndjwŷnh arŷm amijo ī ne pyka jakam amikabēnkōt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmā ja jarēnh kadjj dja ba me'ō jakryjao mex, ane.

Nām ā Môjdjê kukràdjā mar djwŷnhmā anen arŷm tu me'ō jakryja'ŷr akēx ne kum,

—Amā ne ba ikabēn ne. On kāj mā djan anhikwā djā mŷn anhūrkwāmā o tē, ane. ²⁵Nhym me ipōkri ekrux ne kāj mā djan nōr djā mŷn mā ūrkwāmā o tē, Metīndjwŷnhmā mexmē ōdjānhmē rax jarēnho tē. ²⁶Nhym me kunī omūn kam ari aben pumūnho kumex ne kōt Metīndjwŷnhmā mexmē rax jarēnho kumex ne kam arŷm kum Metīndjwŷnh pyman abenmā kum,

—Atemā mŷjja mexkumrēx ne gu me arŷm jakam omū, ane.

Rewi mā Jejukōt bikamēnh.*Mat 9.9; Mak 2.13*

²⁷Nhym kam Jeju me kurūm tē. Tēn kute pi'ōk kaprīo atom djwŷnh'ŷr bōx ne omū. Idjibê Rewi. Pi'ōk kaprī nhūrkwākam ne bēnjadjwŷr bajtemmā pi'ōk kaprīo atomo nhŷ. Nhym Jeju 'ŷr bōx ne omūn kum,

—Gop amrē ikôt ajkamēn gop ikôt ar aba, ane. ²⁸Nhym tu ekrux ne kàjmā djan mỳjja kunī kangan mā kôt ajkamē. ²⁹Ne kam me krāptīmē ro'ā ō kwỳ krēn rax kadjy memā djwỳmē mry gan kadjy memā arē. Nhym me kute bēnjadjwỳr bajtemmā pi'ók kaprīo atom djwỳnh krāptīn bōx nhym ajte atemā me jadjwỳ kwỳ bōx, Rewi nhūrkwākam bōx ne ō kwỳ krēno kumex, ar kutā ō kwỳ krēno kumex.

³⁰Nhym kam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādjà mar djwỳnh omūn bēn prikam kabēno krī, Jejukôt ba djwỳnh'ā kabēn ne kum,

—Mỳkam ne gar me kute pi'ók kaprīo atom djwỳnhmē me axwemē akàn aro'ā anhō kwỳ krēno akumex ne kôt akōmo akumex? ane. ³¹Nhym kam Jeju memā kum,

—Djām me mex'ỳr ne me kane djwỳnh mrā? Kati, me kanē'ỳrbit ne me kane djwỳnh mrā. ³²Badjwỳ ne ba me axwe'ỳr tē. Djām we me katāt mrānh'ỳr ne ba tē? Kati, me axwe'ỳr ne ba tē, ije amiwỳr me 'wỳrmā. Me kute ikabēn mar ne amim kator ne wānh axwemā irer ne kute iwỳr amijo akēxmā ne ba me'ỳr tē, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjēr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³Nhym me ajte kum,

—Ota Djuāokôt ba djwỳnh kute Metīndjwỳnhmā amijarēnh kadjy amijajbur ba. Nhym mekbē pardjēu nhō me ja me kudjwa ā ane nhym bep akôt ba djwỳnh-bit ne mā akun kôt kōm ar ba, ane. Ar kute Metīndjwỳnhmā amijajbur kēt, ane.

³⁴Nhym kam Jeju memā kum,

—Nà, ikôt ba djwỳnh dja mā aku. Ga me kute abenā me rēnhkam me àkur rūnhja pumū. Djām me kute abenā me rēnhkam me àkur ngy got? Me kute abenā me rēnhkam ne me mrāmri àkur rūnhkumrēx. Abenkam kīnh ne ō kwỳ krēno kumex. Djām me kute mỳjja jakam amijajbur got? Djām me mjēnmē abentā ku'eri àkur punu got? ³⁵Nhym bep amū akati 'ōkam, dja me me aērbē mekbē mjēno tỳm ne pa 'amỳn mā o tē. Nhym me arỳm kam kaprīre ne kam amijajbur ajbit ma, kôtbit amak bē:no nhỳn ō kwỳ krēnja kētkumrēx ne. Nām ā Jeju amijā me mjēn jakreo ane.

³⁶Ne kam ajte memā amikukrādjà ny'ā memā mỳjja jakren arē.

—Nhỳnh got me'ō inōkà ny 'ō byn kadjō, mex katikôt kadjōn kute tūmjāā ir ne kute o mexmā? Kati, nām ren o anen ren amibē nyo ajkē nhym nymē tūmjā ren aben pyrāk kēt ne. ³⁷Ne ajte nhỳnh got me'ō mrykà tūm, mekbē idjaer kukā-māre ne me mrykào ngōnh nhinhujabjēti, nhỳnh got me'ō mrykà tūm, mrykà kadjākam pidjō kangō ny ru, pidjōbē uba kangō ru. Nām ren ane nhym ren ajkatōr ne ajkapī. Kangō nymē tūm kute abenkam o bikār ne runhkam ne ren ajkatōr ne ajkapī, nhym mrykādjwỳ arỳm punu. ³⁸Kati, mrykà nykam dja pidjō kangō nyja ru. ³⁹Nhym ajte nhỳnh got me'ō kute pidjō kangō tūmbito kōmo ban ny kakin kum ny djānh? Kati, arỳm tūmbito amiprāk ne kam, “Ije bep kangō tūmbit ne ành”, ane. Nām ā Jeju kute memā kukrādjà tūm'ā pidjō kangō tūm jakren kute kukrādjà ny'ā pidjō kangō ny jakreo anen kam memā arēnh pa.

Memā pi'ók rārār'ā ujarēnh.

Mat 12.1; Mak 2.23

6 ¹Ne kam pi'ók rārārkam Jeju pur katikôt tē. Nhym kôt ba djwỳnh kôt mō. Kôt mōn arỳm kum prām ne mōrmā bāyogo 'y nhikēn mōrkôt

ngānh ne amijajkwamā rēnho mō. ²Nhym kam mekbê pardjêu ar omün arkum,

—Ije tô mǎ ne gar arým nê? Pi'ók rārarkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók rārarkam mýjjao anhýr kêt. Me tǔmre ne me ta kukràdjàkôt mǎ me babê uma. Me kute pi'ók rārarkam mýjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mýkam ne gar ǎ ar o anhýro aba?

³Nhym kam Jeju memǎ kum,

—Kê, djām me aje Metindjwýnh kabēn'ǎ pi'ók no'ókjadjwý pumünh kêt? Djām me aje me bakukāmārebê Dawi'ǎ ujarēnhja pumünh kêt, Metindjwýnh kabēnkam me aje Dawi'ǎ ujarēnhja pumünh kêt?

Ê, Dawi arkum prǎ:mǎ. ⁴Nhym Dawi Metindjwýnh nhürkwāmǎ wadjàn djwý byn kukrēn kam kôt ar tēm jamādjwý kungǎ, nhym ar kukrē. Djwý me kute Metindjwýnhmǎ ôrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungǎ. Metindjwýnh nhô djwý ne me kâtām kute kur kêtumrēx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhym bep Dawi ta ne tu kubê kukrē. Nhym kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djām me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimǎ axwe jarēnh kêtja pumü ne kam ikôt ba djwýnhmēbit ar imǎ ar ijaxwe jarē.

⁵Bep kati, ba ije amijo inhī ne me awýr irwýk ne ba inhô pi'ók rārār djwýnh. Kam gēdja ba memǎ, “Kwārik wānh ga me kam mýjja kupênh kêt, nār kon, dja ga me jakam apên, nār kam mýjja kupênh kêt ne arek akrī”, ane. Tām ne ja, ane.

⁶Nhym kam ajte pi'ók rārār 'ókamdjwý me bikprōnh djāmǎ wadjàn kam kam memǎ Metindjwýnh'ǎ ujarēnho dja. Nhym me'ô nhikra jarōxja nhý. Ubôk ne arōx ne. ⁷Nhym mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjǎ mar djwýnh arek Jejukam no tyn krī. Nhym pi'ók rārarkam kute ikrao mex nhym me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Môjdjê kukràdjàkôt amijo aba kêt, anhýrmǎ ne me arek kam no tyn omünho krī. Mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjǎ mar djwýnh ne me ǎ Jejukam no tyn ar krī ba ane. ⁸Nhym bep ta, Jeju ta ne arým me kute ôkre kadjwýnhbê amim 'ǎ karōja arým kuma ne kam me'ô nhikra jarōxjamǎ,

—Amrē tēn me ipôkri dja, ane.

Nhym kǎjmǎ djan 'ýr tē. ⁹Nhym kam memǎ kum,

—Ê, ba me bakukràdjǎ jabej me akukja. Nhýnhja ne me bakukāmāre me bamǎ arē? Djām pi'ók rārarkam me baje mýjja mex nhipêxmǎ nār kon kam me baje mýjja punu nhipêxmǎ? Djām kam me baje me utār nār kon kam me baje me parmǎ, nēn? ane. ¹⁰Ne kam ari ar me omün kam ate ikra jarōxjamǎ,

—On anhikra katāt, ane.

Nhym kam ikra katāt ne. Arým ne ikra mexkumrēx. Arým ajte ikra katāt ne ikrakumrēx. ¹¹Nhym kam ajte mekbê pardjêu ngry:k ne. Ngryk tỳ:x ne. Ne kam Jeju'ǎ abenmǎ karōo kumex.

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹²Nhym kam akati 'ókam krānhre'ýr tēn 'ǎ wabin nhý, kute Bāmmǎ kabēnmǎ, Metindjwýnhmǎ kabēnmǎ. Kum kabēno ýr ri nhym akati.

¹³⁻¹⁶Akati nhym kam amiwýr kôt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytàn amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memā ijā adjujarēnho ajmā. Ar abē inhō àpēnh, ane. Nām kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utān kam tūmrām ar ano.

Ximāo. Jeju kute kum Pedru jarēnhja.

Āngre. Ximāomē Āngre ar aben djākam ikwā.

Xijagu.

Djuāo.

Piripi.

Batormē.

Matēu.

Tōme.

Xijagu 'ōdjwỳ. Kubē ne Aupēu kra.

Ximāo 'ōdjwỳ. Ximāo tām ne kum me bajtemja kurēkumrēx, me bajtem kute meo baja kum me kurēkumrēx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurē djwỳnhmā kanga djwỳnhja.

Be, Jeju kute tūmrām ar anor ne ja. ¹⁷Ne kam kôt ba djwỳnhbē 12jamē ro'ā ruw ne pyka kēnh'yr bōx ne kam kam meo dja. Nhyr me kôt ba kajgo ne me 'ā kumex. Nhyr me kâtāmjadwỳ Jeju'yr mōn bōx ne 'ā kumex. Pykabē Djudēja kurūm me krāptīmē krīrāxbē Djeruxarē kurūm me krāptīmē ngō rax nokāā pykabē Xirumē Xidōmē kurūm me krāptīmē. Me tām ne me akān Jeju'ā kumex. Me ja ne me 'yr akuprō. 'Yr bikprōnh ne kute kabēn mar nhyr kute ap'ynh me kanē djāri meo mexmā ne me 'ā akuprō.

¹⁸Nhyr me karō punu kute meo bajadjwỳ mekôt 'yr mōn bōx nhyr kam mekam me karō punuja jano nhyr me ar'ym mex ne. ¹⁹Nhyr me itepato kute Jeju kupēnh prām. Nām Jeju tu t'yxkumrēx nhyr kurūm uma apōx ne me kunīo mex. Kam ne me kunī kute Jeju kupēnh prāmā.

Kute arkum kīnh jarēnh ne ajte kute arkum kapri jarēnh.

Mat 5.1

²⁰Nhyr kam meo mex pan kam kôt ba djwỳnh pumūn arkum,

—Ē ar anhō nēkrēx kētwā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. M'ykam? Bir, ar ga ne Metīndjwỳnh ar akadjy bēnjadjwỳr ne ar ar ajo ba.

²¹Ē, ar jakam amā prāmāwā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. M'ykam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrēx ne.

Ē, ar jakam am'yrwā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. M'ykam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²²Ē, jakam me kum ar akurēja, ar ga dja gar akīnhkumrēx ne. Ba ne ba amijo inhī ne me aw'yr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwỳ amā ikīnh ne iw'yr akuprō ba kam ar ar ajo iba. Nhyr me kam kum ikurēn kam ikôt kum ar akurē ne. Gar mā ikôt abikamēnhkamdjwỳ me kum ar akurē. Gēdja me te wānh kum ar akurēn bōm ar arēn ar ajapr'yn ar ajaxweo ar apytā,

²³gar tu akīnhkumrēx ne ate akīnh katin amijara tatak ne.

M'ykam? Bir, dja Metīndjwỳnh ar amā o pānh rax ne. Kājkwakam gēdja ar amā o pānh mex ne. Kājkwakam kute ar amā o pānh mex ja dja gar amikukām aman ate akīnh kati. Nām me tūmre ā axwe anen me kamingrāny kajmā'ā ā Metīndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnho bikēnho

bao ane. Gar arÿm kam kàjkwakam me kìnkhkumrêx ne ar baja pumû, ane.

Năm ã Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ò nêkrêx kumexjamã kabên ne memã kum,

²⁴ —Nhyr bep me anhô nêkrêx krăptîwã me ga dja ga me akaprî rax ne. Bir, mÿkam? Jakambit akînh djã kajgokam. Gêdja î apêx ne ajte amû kêtumrêx.

²⁵ Ne me jakim ajajnewã, me ga dja ga me akaprî rax ne. Mÿkam? Bir, me ga dja ga me amã prãm ne.

Ne me jakim akeketwã, me ga dja ga me akaprî rax ne. Mÿkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amÿro akumex.

²⁶ Ne me kunî kute abenmã me amex jarênho kumexja me ga dja ga me akaprî rax ne. Mÿkam? Ga me axwe pumû. Ga me kum me axwebit kînh ne kute abenmã me mex jarênho kumexja pumû. Nãm me tûmre ã axwe o anen me kamingrãny kajmã'ã kum me 'êxnhîbit kînh. Me 'êx ne kute amijo Metîndjwÿnh kabên jarênho bajabit ne me kum me kînh ne abenmã ã me mex jarênho kumexo ane. Kam ne me kamingrãny me tûmre kôpdjî'ã kum me axwe, me 'êxnhîbit kînh ne kute abenmã me mex jarênho kumexja.

Nãm ã Jeju memã anen kam kôt ba djwÿnhmã kum,

Jeju kute arkum, “Amã akurê djwÿnh jabê” jarênh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

²⁷ —Ê, ba ajte ar amã ikabên 'ô jarê, gora ar ikabên ma. Gora gar tu amã akurê djwÿnh jabê. Gora me kum ar akurêja dja me te ar ajo ajkê gar akrànã amã me abên ar meo aba. ²⁸ Gora ar me kute ar adjünwãmã tu akabên mex jarê. Gora ar me kute ar ajo bikênhja tu Metîndjwÿnhmã me arê gê meo djuw mex. ²⁹ Gêdja me'ô ar ajô nhinebê kurwa ga 'ÿr akêx gê aktã anhinebê kurwa. Gêdja me'ô ar ajôbê inôkã by ga tu kum kanga. Nhyr ajte akã 'ô'ã ajwÿ ga ajte akã 'ôdjwÿ byn kôt kum angã. ³⁰ Gêdja me'ô mÿjja 'ã ajwÿ ga tu kum kanga. Gêdja me'ô abê anhô mÿjja 'ô by ga tu kum kangakumrêx. Kwârîk wãnh ga akubyn 'ã 'wÿr kêt. ³¹ Djã nãm me ar ajôo ajkê ga akînh ne? Kati, nã gãm akaprîre. Bir be, kam dja gar ã me jao anhÿr kêtumrêx gê me adjwÿnhdjwÿ kaprî kêt. Nâr kon, djã nãm me ar ajôkam mex ga akaprî? Kati, nãm me ar akam mex gar akînhkumrêx ne. Bir be, kam dja gar ã me jakim amexo ane gê me adjwÿnhdjwÿ kìnkhkumrêx.

³² Ê, ba ar amã arê. Me kum ar ajabê gar amipãnh amã me abêkumrêxja bārãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me kum ôbikwabît jabê, kum aktã aben jabê ne kam kum me kâtãmja kînh kêtumrêx. Be, dja gar gadjwÿ amã anhôbikwabît jabê, djori kam mex? Kati, ar ikôt aba djwÿnhkam gêdja gar tu amã me abêo tuknî. Ar amã anhôbikwa jabên kam kôt amã akurê djwÿnhdjwÿ jabê. ³³ Nhyr ajte me ar akam ukaprî gar amipãnh mekam adjukaprî, bārãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me ôbikwakambît ukaprî, aktã abenkam ukaprî ne kam me kâtãmjakam ukaprî kêtumrêx. Be, dja gar gadjwÿ anhôbikwakambît adjukaprî, djori kam mex? Kati, ar ikôt aba djwÿnhkam gêdja gar tu me kunîkam adjukaprîo tuknî, anhôbikwakam adjukaprîn kam kôt akurê djwÿnhdjwÿ

kam adjukapri. ³⁴Nhym ajte me ar amā mỳjja ngā gar kam amipānh memā mỳjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mỳjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'ānh ōro ba. Be, dja gar gadjwỳ me kute akubyn ar amā mỳjja nhōrmābit mỳjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikôt aba djwỳnhja dja gar tu memā mỳjja nhōrkumrēx ne kam pānhkam amak kêt.

³⁵Bir be, ar ga dja gar amā akurē djwỳnh jabêkumrēx ne kam adjukapri ne tu kum mỳjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mỳjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kêt. Metīndjwỳnh pymati tām gēdja ar amā o pānh ra:x ne. Gar kam arỳm abē Metīndjwỳnh krakumrēx. Mỳkam dja gar ā meo ane? Bir, Metīndjwỳnh ne tu me ôdjỳ, me axwekam ukapri. ³⁶Kam dja gar kàjkwakam Abām'a amijakren mekam adjukapri.

Mete me'a axwe rēnh nēje memā kabēn.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

³⁷Kwārīk wānh gar me'a axwe rēnh kêt. Dja gar me'a axwe rē nhym me amipānh ar ajā axwe rē, nār Metīndjwỳnh ar amā axwe jarē. Kwārīk wānh gar me axwemā akator kêt ne memā pānh jarēnh kêt. Dja gar me axwemā akato ne memā pānh jarē nhym me amipānh ar ajaxwemā katon ar amā pānh jarē, nār Metīndjwỳnh ar amā pānh jarē. Nhym bep kati, gēdja me kute ar akam amikrāja gar tu o abiknorkumrēx gē me amipānh ar gadjwỳ tu ar ajaxweo biknorkumrēx ne. ³⁸Gora ar memā anhōdjānh ne tu memā angā. Gē me kam amipānh ar amā ôdjānhkumrēx ne ar amā mỳjja ngā. Dja Metīndjwỳnh ar amā o pānh rax ne. Kute mrāmri ne me kute akubyn abenmā djwỳ ngrā nhōr kadjy kute ngōnhkam ngjēnh ne ajte kute à'āk ne kum o'uk ne iby ngjēnh nhym akā'a bikapinja pyrāk. Dja ā Metīndjwỳnh ar amā ōr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metīndjwỳnh kudjwa memā ōr rūnh nhym kam me akubyn ar aje memā ōr 'ānh ar amā kungā, ane. Nām Jeju ā kôt ba djwỳnhmā arēnhō ane.

³⁹Ne kam ajte apỳnh mỳjja djāri arkum 'a ujarēnh jakreo tē. Ne kam arkum, —Djām me'ō no rāja kute me'ō no rājamā kum, “Amrē, ba amā kô 'amỳn katāt ajo tē”, anhỳrmā? Kati, gorēn kum kô 'amỳn o mōn ren ar ro'a krekam tỳm, ane.

Be, me axwe rā'ākam dja me amũ me jamā axwe jarēnh kêt. Me axwekam ne me kute me no rā pyrāk. ⁴⁰Djām me'ō kute mỳjja mar kêtja kute me'ō kute mỳjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhym bep djām me'ō kute marja prīne kum arēn kum akre nhym kam arỳm ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metīndjwỳnh kukrādja mar tūmja amijāno dja. Dja me nyre ar ajā amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹Mỳkam ne ga akamy nokam pyka jaũmjabit pumũn kam ga anokam pīponhtiya pumũnh kêt ne? ⁴²Djām aje akamymā kum, “Akmere, amrē ba amā anokam pyka jaũmwā kaba”, anhỳrmā? Ne kam ga anokam pīponhtiaw pumũnh kêtumrēx ne. Aje aminokam pīponh pumũnh kêtka we ā kum ane. Kē. Mrāmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrēx gēdja ga aminokam pīponhtiaw kaban kam arīt mex ne arỳm amikôt akamy nokam pyka jaũm ngrīre wā kaba.

⁴³Ne ajte jadjwỳ, ē, djām pidjō mex, pidjō djānhjakam pidjō punu apōx got? Nār kon, djām pidjō punukam pidjō djānh apōx got? Kati, apỳnh pidjō bārī

djari ne kam ô apôx. ⁴⁴Ô ne parbê rôrôk ne ikwân kam o bàrio amirît nhyem me kôt kum apôx. Pidjô punukam ô punu apôx, nhyem ate pidjô mexkam ô mex apôx. Ga rojkàkrekam tyrti apôx kêtja pumû. Ga ajte prëxkamdjwÿ katë-bàri apôx kêtja pumû. ⁴⁵Bir be, nãm ã mebêngôkredjwÿ^d ane. Nãm me ôkre kadjwÿnhbê kabën mex man arÿm kabën mexo memã amijo amirît. Nhyem me ajte ôkre kadjwÿnhbê kabën punu man arÿm kabën punuo memã amijo amirît. Nãm me ôkre kadjwÿnhbê mÿjja kumex ma nhyem kam amrê bôm ajkwa krekremê ôto'ÿr apôx nhyem me kam arênho ba. Arênho ban kam arÿm memã amijo amirît. Mex nâr axwe ja o memã amijo amirît. Kute mÿjja ô kute bàrio amirît ja pyràk.

Me'ô ar kute kikre'ã amijakremã memã arênho.

Mat 7.24

⁴⁶Ë, ba ajte ar amã ja jarë. Mÿkam ne gar imã “Bënjadjwÿr, Bënjadjwÿr” anhÿro aban ajte ikabënkôt ar amijo aba kêt ne. ⁴⁷⁻⁴⁸Ë, ba ar amã arën kikre'ã me ajakre. Me'ô iwÿr akëx ne kute ikabën markumrëx ne ikabënkôt kute ar amijo baja ne kute mrãmri ne me kute kikremã kre jabjê:n kam kam par pymjÿr ne kam iby kënme pyka rênho ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhyem te ngô tãm ne kute kangôn nhyem mrãmri ku'ê tÿxja pyràk. Kum kre jabjê-kam ne mrãmri ãm tÿx ne. Nãm ã me kute amim ikabën mar tÿx ã ane.

⁴⁹Nhyem bep me'ô kute ikabën mar kajgo, kute ikabënkôt amijo ba kêtja ne kute mrãmri ne me kute tu pyka krākà'ã par pymjÿr. Kre kränne kam kute par pymjÿr ne kute 'ã kikre pyràk. Nhyem 'ã ngô tãm ne kute kàjbê me'ã rênho nhyem rôrôkja pyràk. Djã nãm kàjbê kukê nhyem ban rôrôk got? Kati, nãm tu ator nhyem ban gru: ane. Djã me'ô kute ikabën mar kêt'ô ã ane, ane. Nãm ã Jeju arkum ujarênho ãmo anen memã ujarênho pa.

Krākamngôn nã bënjadjwÿr kute tu amim Jeju kamnhixkumrëx.

Mat 8.5

7 ¹Ne kam ate krîbê Kapana'ÿr tẽ. Mã 'ÿr tẽn bôx. ²⁻³Bôx nhyem krākamngôn nã bënjadjwÿr arÿm kuma, kubê ne krākamngôn nã kräptîbê 100 nã bënjadjwÿr arÿm kuma, bôxkôt kuma. Kubajtem. Arÿm kuman kam 'ÿr mebêngëtte kwÿ jano. 'ÿr mebêngëttebê idjaer kwÿ jano. Ô àpênho ne kanê tÿx ne nã. Arÿm tyk'ÿr. Arÿm arkatin nã. Kum ô àpênho jabêkumrëx ja ne kubê kanên nã nhyem kam kadjy Jeju'ÿr ar ano. Ar kute kum arênho nhyem 'ÿr tẽn ne kute kum ô àpênho mexmã ne 'ÿr ar ano.

⁴⁻⁵Nhyem ar môn Jeju'ÿr bôx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tãmja ne mexkumrëx. Mrãmri dja ga 'ÿr tẽn kum ô àpênho pytà. Nãm kum me bakînhkumrëx ne arÿm me bamã me babikprônho djã nhîpêx ne. Djã ga on 'ÿr tẽ, anhÿro ku'ê.

⁶⁻⁷Nhyem kam 'ÿr tẽ. Bit 'ÿr tẽn 'ÿr kikre tẽpo tẽ nhyem krākamngôn nã bënjadjwÿrja ajte kutã ôbikwa kwÿ jano. Nhyem ar kutã tẽn kajpan kum,

—Bënjadjwÿr, on dja ga akëx ne. Krākamngôn nã bënjadjwÿr ne ar imã, “Ar tẽn kum arê gẽ on amũ akëx”, ane. Bar kam akutã tẽ. Nãm amã, “Ibënjadjwÿr

d 6.45 Jeju nã pykakam me kunî bêngôkre kute mrãmri ne apÿnh me ô pyka djari kunikôt me kunî bêngôkre pyràk.

kaàk, ibēnjadjwȳr ngrirekam ne ga inhūrkwāmā adjār ba ipijām karō amā ane. Ingre, ikātāmka ne ba ba akutā itēm kēt ne, amikam ipijāmka. Dja ga tu akabēnobit inhō àpēnhō mex nhym arȳm mexkumrēx ne. ⁸Inhō bēnjadjwȳr ne imā kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imā kabēn ba kabēn man kōt amijo iba. Ne kam ajte ba ibē me krākamngōnhre nhō bēnjadjwȳrka ba memā ikabēn nhym me ikabēnkōt amijo ba. Ba me'omā kum, "Ȳr tē", ane nhym arȳm 'ȳr tē. Ba kam ajte me'omādjwȳ, 'Amrē tē', ane nhym arȳm amrē tē. Ba inhō àpēnhmā, 'On mȳjja kupē', ane nhym arȳm mȳjja kupē. Kam ne ba amā, 'Abēnjadjwȳr djwȳnhkam dja ga akabēnobit o mex ne', ane." Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwȳr amā ane, ane.

⁹Nhym Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan ōkre kadjwȳnhbē amim, —E kum be nām tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane. Ne kam me itepato kōt mōrja'ȳr akēx ne memā kum,

—Ē, ba me amā arē. Nhȳnh ne me babē idjaer 'ō ā kute tu amim imaro anhȳr? Kati, kētkumrēx. Nhym be nām tāwā, tāwā kubajtem ne gēt tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane. ¹⁰Nhym kam krākamngōnh nhō bēnjadjwȳr nhō-bikwaja akubyn kikremā tē. Kikremā tēn bōx ne kanēn nōrja pumū. Nhym mexkumrēx ne, arȳm ā kēt ne nhȳ. Tām ne ja.

Kute me'ō tyk akubyn o tīn.

¹¹Nhym kam akati ngrēre nhym Jeju krī ōmā tē. Krī nhidjibē Naīmā tē. Nhym kōt ba djwȳnhmē me kātām krāptī kōt mō. ¹²Nhym kam Jeju meo mō. Meo mōn ī krī tēpo mō. Nām bit krīo rām ne jao mō nhym ar kubē kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ā kēno kō kayr jajkwa krekremā o aben kajpa. Amrēbē me'ōbē mjēn tyk nhym kam kraja adjwȳnhdjwȳ kōt kubē ty. Kute amikamā kra pydjīn irja ne kubē ty. Nhym me kam kēnkre'ȳr o mōn o kajpa. Me krāptī ne me kēnkre'ȳr bit o mō, bit kute mekbē idjaer kukrādjakōt kēnkrekam adjārmā. ¹³Nhym Jeju me'ō nija pumūn kam kum kaprī: ne kum,

—Kwārīk wānh ga amȳr kēt, ane.

¹⁴Ne kam 'ȳr tē. 'Ȳr tēn kam 'ā nōr djābit kupē. Nhym ar kute o mōrja, tyko mōrja, o mōr tȳx katikōt kum o dja. Nhym kum kabēn ne kum,

—Akmere, ba amā arē. Ē, on kājma nhȳ, ane. ¹⁵Nhym ekrux ne kājma nhȳn kam kabēno nhȳ. Nhym Jeju nāmā kungā. ¹⁶Nhym me kunī madjā kreti ne kum uman kam Metīndjwȳnhmā raxmē mex jarēnhō kumex ne abenmā kum,

—Ota Metīndjwȳnh kabēn jarēnhō djwȳnh rax 'ō me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metīndjwȳnh ne arȳm ō me baja 'ȳr bōx, ane. ¹⁷Nhym me kam abenmā Jeju jarēnhō kumex ne amū abenmā arēnhō prōt ne. Nhym pykabē Djudēja-kam me ja kuma. Nhym amū bu'ā pyka ja kunīkōt me abenmā arēn kuma.

Djuāo'ā ujarēnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹Nhym Djuāo kōt ba djwȳnhdjwȳ arȳm kuman Djuāomā arē. Nhym adjwȳnhdjwȳ kuma. Mekbē ijē djākam nōr rāākam ne ar kum mȳjja ja kunī jarē nhym kuma. Kuman kam amiwȳr ar ku'uw, amiwȳr kōt ba djwȳnh 'uw, ar amānhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ē, ar Jeju'ȳr tēn kum, "Djām ga ne Metīndjwȳnh amrēbē me imā ajarē ga arȳm bōx. Nār kon, dja ba me atemā 'ōdjwȳ jabej ajkam ama"? ane. Djuāo ne

ã arkum anen kam ar ano. Bēnjadjwÿr djwÿnh'ÿr ar ano. Ar kute omũnh ne tēm ne kute Djuãomã arēnhmã ne 'ÿr ar ano.

Nhym ar 'ÿr tēn bōx. ²⁰Bōx ne kum,

—Djuão kute ngōnhmã me angjēnh djwÿnh ne awÿr ar ijano ne ar imã, “Ar tēn kum, ‘Djām ga ne Metīndjwÿnh amrēbē me imã ajarē ga arÿm bōx? Nār kon, dja ba me atēmã 'ōdjwÿ jabej ajkam ama’? ane.” Nām ã arkum ane.

²¹Nhym kam Jeju arek me utāro dja. Me apÿnh kanē djārimē, apÿnh me tokry djārimē, me karō punu kute meo bamē, me no rāmē, me ja ne meo mexo dja. Me krāptī ne meo mexo dja. Djuão kōt ba djwÿnh kute omũnh ne akubyn 'ÿr tēm ne kute kōt kum arēnh nhym kute marmã ne arek me utāro dja. ²²Ne kam arkum,

—Ar'ÿr tēn Djuãomã arē. Ba ne ba arÿm me'ÿr bōx ne me utāro dja nhym me no rã arÿm rīt, me te jakry arÿm mrã, me ī kajēkam tē arÿm kã mex, me amakkre kēt arÿm amakkre mex ne ajkam ama, nhym me tykjadjwÿ arÿm akubyn tīn ne, nhym me me ō mÿjja kēt jamādjwÿ kabēn mex, kabēn ny kàj bē arē. Bīr be, ar aje ije meo mexkōt ipumũnhja dja gar tēn kōt Djuãomã arē, ane.

Ne ajte kum,

²³—Me'ō kute tu amim imar ne kute ōkre kadjwÿnhbē ijã amim, “Djām tām, nār kon atēmã”, anhÿr kēt, tām dja kīnhkumrēx, ane. Nām ã Jeju Djuão kōt ba djwÿnhjamã ane. Nhym ar kuman kam mã 'ÿr akubyn tē.

²⁴Ar tēm tekrekam memã Djuão jarēho dja. Me krāptījamã arēho djan memã kum,

—Nã gām me aje Djuão pumũnhmã mō, kapōt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bōreja pumū. Bōre ne kōk o wabēn ari ar adjuw. Mūm wabēn adjuw. Nhym pānh wabēn mūm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djām ã Djuão kute anhÿr? Djã nām ã memã kabēn jarēho ane? Djã nām me jamã kabēn 'ō jarē ne kam ajte me umaje amū me jamã atēmã kabēn 'ō jarē? Kati, nām tu katāt memã kabēn jarēnhkumrēx ne, tu kum me uma kēt ne kabēn pydji memã arēho tē, kabēn tām jarēho tē. ²⁵Djã nã gām me aje Djuão pumũnhmã 'ÿr aba nhym kubēkã mex jangij ne o ba? Kē, me kute kubēkã mexbit jangjēnh ne kute 'ã amibēno baja ne me bēnjadjwÿr rax nhō kikretikambit ar ba, ikra kēt, àpēnh kēt mex ne ar ba.

²⁶Bīr be, nhym mÿj ne ga me aje omũnhmã mō? Djām Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh 'ō ne ga me aje omũnhmã mō? Nã, tām. Tām. Ba me amã arē. Djuão ne Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh kunī kurām raxi. ²⁷Ā ne amrēbē Metīndjwÿnh pi'ōk no'ōkkam me amã,

“Ota ba akukām ajã ujarēnh djwÿnh 'ō jano, kute akukām me akre nhym me kute mar ne akutēp kute axwemã irern katāt amijo bamã.

Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwÿr rūnh kutēp katāt pry jadjwÿrja pyrāk”, ane.

²⁸Ba me amã arē. Djuão ne me kunī kurām raxi. Nhÿnh ne me'ō nã tikkre kurūm kator'ō raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metīndjwÿnh me kadji bēnjadjwÿr ne kute ar me utār ne meo baja, me ja'ō ne te kātām mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹Nã, Djuão ne rax nhym me kunī Djuão kabēn ma. Nhym me axweja, me kute bēnjadjwÿr bajtemmã pi'ōk kaprīo atom djwÿnhdjwÿ me kudjwa kabēn

ma. Nām me Djuão kabēn man ôkre kadjw̃nhbê amim, “Mrāmri ne Metīndjw̃nh katāt meo ba”, ane. Nhỹm Djuão ar̃ym ngōnhmā me angij.

³⁰Nhỹm bep mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukrādja mar djw̃nyhmē, me ja ne me Metīndjw̃nhbê amikati. Metīndjw̃nh kute amim me’ā karō ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nhỹm Djuão kute ngōnhmā me angjēnhmā nhỹm me ate ar kubê amikatio ba.

³¹Ije tô m̃ỹj’ā got ba me akamingrāny jakre? M̃ỹj ne ga me aje urāk? ³²Nā gām me aje me prīre m̃ỹjja kam kīnh kêt pyrāk. Ga me me prīre kikre kabem krīn kute abeno bixaēr baja pumū. Ar ja ne ar ar jamā kabēn ne arkum, “Gwaj bakīnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtāx à’āk”, ane.

Nhỹm ar kum, “Waj, ar ibixaēr prām kêtê. Ar itor prām kêtê. Ar imā wā kīnh kêtê.”

Nhỹm ajte arkum, “Gwaj bam̃ỹr kati măn o nh̃y.”

Nhỹm ar, “Kê, wajre. Ar imā kīnh kêtê. Ar im̃ỹr prām kêtê.” ³³Djuão kute ngōnhmā me angjēnh djw̃nyh ne me aw̃ỹr bōx. Nām amijajbu:n kute uba kangô kōm kêt ne ar ba, ga me amā kīnh kêt ne kam we, “Nām ajbā. Me karō punun ar o ba nhỹm ajbā”, ane.

Be, nā gām me aje me prīre pyrāk ne amā ja kīnh kêt ne ajte amā jadw̃ỹ kīnh kêt ne. ³⁴Nhỹm bep ba ne ba mrāmri gêt amijo inh̃i ne me aw̃ỹr bōx ne me akam idjākur iban kôt ikōm iba ga me kam amā ikīnh kêt ne we ijā, “Kê, tawā ne kum prāmti, kum uba kangô djānh̃ti.” Ne we ajte ijā, “Me kute bēnjadw̃ỹr bajtemmā pi’ōk kaprīo atom djw̃nyhmē me axweobit ne ôbikwa”, anhỹr ar o aba.

³⁵Djām Metīndjw̃nyh jamak punu got? Axwe amak mex ne prīne kute amikukām m̃ỹjja kunī mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamā ano. Ne ajte amikukām umarkam badjw̃ỹ ijano. Ije amijajbur kētmā ijano. Nhỹm kôt me amak mex, me amikukām umar, ar ipumūn kam ôkre kadjw̃nyhbê amim, “Mrāmri ne Metīndjw̃nyh mexkumrēx ne amē ar ano”, ane. Nām ā Jeju memā ane. Tām ne ja.

Me’o ni jaxwe kute me kudj̃ỹ djào Jeju par kudj̃ỹ.

³⁶Nhỹm kam mekbê pardjêu’ō nhidjibê Ximāo ne Jejumā kum,

—Amrē tēn ikutā anhō kw̃ỹ krē, ane.

Nhỹm kam kutā ô kw̃ỹ krēnmā tēn bōx ne nh̃y. Nhỹm me abenmā arē.

³⁷Nhỹm me’o nire ar̃ym kuma. Me’o nija ne axwe ne krī tāmkam arīk ar ban kam Jeju tēm ne mekbê pardjêu’ō nhūrkwākam ô kw̃ỹ krēno ȳrkôt ar̃ym kuma. Ar̃ym kuman kam ’ȳr tē. Nām ngōnh mexte, kēn jakareo ngōnhkam me kudj̃ỹ djào ipun kubyn ’ȳr o tēn o bōx. ³⁸O bōx ne burūm ibōn m̃ỹro nh̃y. Parbē m̃ỹro nh̃y nhỹm no kangô prīne Jeju par kumrā. Par kumrā nhỹm kam ta amikio par ngrā. Kum Jeju kīnhkam ’ȳr tēn bōx ne omūn kam amikam pijām ne kam muw ne prīne no kangô par kumrān kam amikio par ngrā. Ne kam par kaō. Kum abēkam par kaōn kam me kudj̃ỹ djào par kudj̃ỹ. ³⁹Nhỹm mekbê pardjêu’ō kutā Jeju ô kw̃ỹ krēno ȳrja ar̃ym omū. Ar̃ym omūn kam ôkre kadjw̃nyhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metīndjw̃nyh kabēn jarēnh djw̃nyhkumrēx ne ren ar̃ym kuma. M̃ỹj me’o niwā ma, arīk ar baja ren ar̃ym kôt kuma, me’o axwe kute kupēnhkôt ren ar̃ym kuma. Ren kuman ren aminēje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metīndjw̃nyh kabēn jarēnh mar kêt, kātām.

Năm ā òkre kadjwỳnhbê amim ane. ⁴⁰Năm ā ane nhym Jeju arỳm kuman kam kum,

—Ximāo ba amā ikabēn jarē, ane.

Nhym,

—Ā, bēnjadjwỳr, aj rā'ā, ane.

⁴¹Nhym kum,

—Ē, me'ō ne ar amānhkrutjamā p'òk kaprìre ngā. Năm jamā p'òk kaprì ngrìreo 50 ne kungā. Ne ajte jamādjwỳ p'òk kaprì raxo 500 ne kungā. ⁴²Nhym ar ja amē te akubyn kute kum o pānhmā. Te o ane nhym kam kute arkum p'òk kaprì nhōr djwỳnhja arkum, “Kwārìk wānh imā o pānh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhym gēdja kum abē rax ne? ane. ⁴³Nhym kam Ximāo Jejumā kum,

—Kon, birām tāwā, kute kum rax ne òr ne kute pānh tu o biknorwā gēdja kum kīnh rax ne, ane.

Nhym kum,

—Nā, kôt ne ga aje arēnhwā, ane. Nija ne axwe rax. Ba arỳm axwe kunĩo aknon kum pānh jarēnh kêt ne. Kam ne kum ikīnh rax ne, ane. ⁴⁴Ne kam nija'ỳr akēx ne Ximāomā kum,

—Ē, djā nā gām nija pumũ? Be, nā bām anhũrkwāmā wadjā ga aje imā ngō nhōr kêt, ije amipar ku'ònh kadjy aje imā òr kêt. Nhym bep tāmja ne no kangōo ipar kumrān kam amikĩo ipar ngrā. ⁴⁵Ga ne ga amā ikīnh kētkam aje inhine ka'òr kêt nhym bep tāmja ne ibōx totokbē arek ipar ka'òro nhỹ. ⁴⁶Ga ne ga aje ikrā ngrānh kêt nhym bep tāmja ne me kudjỳ djāo ipar kungrā. Tāmja ne kum ijabēkumrēx ne prĩne ijo djuw mex ne. ⁴⁷Kam ne ba amā, “Tāmja ne axwe krāptĩ ba arỳm tu kunĩo ibiknorkumrēx ne. Ga kum ijabē raxja pumũ. Nhym bep ije me'ō jaxwe ngrìreo ibiknor ne amipānh kum ikīnh ngrìre”, ane.

⁴⁸Ne kam nijamā kum,

—Arỳm ne ba ajaxwe djāri arỳm kunĩo akno, ane.

⁴⁹Nhym kam me Jejumē ro'ā ò kwỳ krēno kumexja abenmā kum,

—Djijāk tō mỳj me'ō ne gēt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰Nhym bep Jeju ne nijamā kum,

—Ga ne ga mrāmri aje tu amim ikamnhĩxkumrēx nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm apytā, on adjumar mex ne tē, ane. Tām ne ja.

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

8 ¹Nhym kam tũmbē Jeju ajte pyka kunikôt ipòko mō. Krĩ rũnhmē krĩ kryre kunikôt memā Metĩndjwỳnh kukràdjā'ā ujarēho ipòko mō. Ne kàj bē memā kabēn ny, kabēn mex'ā ujarēnh mō. Mỳj kabēn mex'ā? Bir, Metĩndjwỳnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwỳr ne kute ar meo bamā tām. Tām ne memā arēnhō ipòko mō. Nhym kôt ba djwỳnhbē 12 kôt mō.

²Nhym me niredjwỳ kôt mō. Mỳj me nire nā? Bir, me karō punumē apỳnh me kanē djāri kute kubē me utāradjwỳ ne me kôt mō.

Marij me kute kum Madarena anhỹrja, kurũm ne Jeju kute me karō punuo 7 ne apōx ne anorja.

³Òbē ne Djōwanā, Kudja prō. Kudja ne kubē bēnjadjwỳr raxbē Erodji nhō nēkrēx pumũnh djwỳnh.

Òbē ne Xudjana. Nhym ajte me kwỳ rax ne me kôt mō. Be, me nire tām ne me kôt mōn ò p'òk kaprìreo aro djuw mexo mō, o arkum mỳjja jamỳnhō mō.

Kute bàygogore 'y'ā Metīndjwŷnh kabēn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴Nhym me apŷnh pyka kunīkôt Jeju'ŷr mōn bōx ne 'ā kumex. Me krāptī ne me 'ā akuprō nhym kam Jeju Metīndjwŷnh kukrādjà'ā memā mŷjja jakre.

⁵Nām mekmā kum,

—Ē, ō pur djwŷnh ne kute ō purkam bàygogore kremā 'ŷr o tē. 'ŷr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabēr mrā, ane. Nām mekbē idjaer kute mŷjja kre kadjy tu mŷjja 'yo akabē, bàymē bàygogore 'ymē, ja ne me kute purkam kremā o mrān kam purkam o ukabēr mrā. Kute mrāmri ne me kute katēbàri 'yo ukabēr mrānhja pyrāk.

—Be, me'ō ne ar bàygogore 'yo ukabēr mrā. Nhym 'y kwŷ prykam rōrōk ne. Nhym me paro pykamā angij nhym te ingrōtmā nhym me prīne paro pykamā angij. Nhym kwēnhdjwŷ mā prīne kuku.

⁶Nhym 'y kwŷ kēnpō'ā rōrōk ne ingrōt totokbē tu ingrōt mjō. Mrāmri ne kēn'ā pyka prorrekam 'y rōrōk ne 'ēx ne ingrā mex ne te kēnmā arēo ingān arŷm ty.

⁷Nhym 'y kwŷ mrŷnhīkam rōrōk ne kam mrŷnhīmē ro'ā ingrōt ne. Nhym kam prīne o akno.

⁸Nhym bep 'y kwŷ ne pyka mexkam rōrōk ne kam ingrōt ne abatānh ne iŷj rūnh ne 'y krāptīkumrēx. Iŷjakam 'yja amū o amijakren kam 'y pŷnhkôt kubē 100 ne. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju memā anen kam ajte kàj bē memā kum,

—Godja ga me ajō ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹Nhym kam kôt ba djwŷnh abej kukij ne kum,

—Mŷj'ā ne ga bàygogore kre jakre? ane.

¹⁰Nhym arkum,

—Bep ar amābit dja ba mŷjja bipdjuro amirīt ne. Metīndjwŷnh kute ar apytār ne ar akadjy bēnjadjwŷr ne kute ar ar ajo baja, ar amābit dja ba kukrādjào amirīt ne. Nhym bep me jamā dja ba kukrādjà'ā mŷjja jakren memā arē,

“gē me te kute mŷjja pumūnhmā ari ar abej rīt ne te kute mŷjja marmā te ari ar amako akēx ne mar kētkumrēx ne.”

¹¹Nā, ar amā dja ba kukrādjà jarē. Ije kukrādjà'ā mŷjja jakreja jarē.

'Yja, me'ō kute 'yo ukabērjabē ne Metīndjwŷnh kabēn. ¹²'Y prykam rōrōkja ne me kute Metīndjwŷnh kabēn mar kajgoja'ā akre. Bit me kute amim Metīndjwŷnh kabēn markumrēx ne 'ā ngrā tŷxmā nhym ate Xatanaj jām meo amijakren mekbē Metīndjwŷnh kabēno akno. Me kute tu amim markumrēx nhym Metīndjwŷnh kute kubē me utār karō ne jām meo amijakren mekbē Metīndjwŷnh kabēno akno.

¹³Kēnkam 'y rōrōkja ne me kute amim Metīndjwŷnh kabēn mar 'iry kēt ne kangaja'ā akre. Nām me Metīndjwŷnh kabēn man bit kum kīnhkumrēx o tēm kajgo. Kute mrāmri tu amim markumrēx kētē. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrōt ne arē kētkam tebē tykja pyrāk. Kute amim mar 'iry kēt nhym ate apŷnh me kaprī djāri kute ikō'ŷrmā 'ŷr bōx nhym arŷm kanga.

¹⁴Mrŷnhīkam 'y rōrōkja ne me kute Metīndjwŷnh kabēn mar ne kam ate ajte kute jām mŷjja marja'ā akre. Nām me arŷm amim Metīndjwŷnh kabēn man kam 'āno ām kēt ne. Djā nām me Metīndjwŷnhbit man ar o ba? Katī, nām me jām umar punu djā 'ōmē nēkrēxmē mŷjja me kute o amikīnhjamē

mỳjja jakôtbít amak bēn ne ne kam amū amim Metīndjwýnh kabēn maro arwý kêtumrēx ne. Kute mrýnhī kute prīne báyogo nhingrôto bikēnh nhym kam iyy kêt mexja pyrāk.

¹⁵Nhym bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrēx ja'ă akre. Nām me tu amim Metīndjwýnh kabēn markumrēx ne tu 'ă ngrà tỳx ne kam mūm ate ibej mỳjja 'ô mar kêt ne tu mrāmri 'ăno djan mā kôt ajkamē. Kute 'y nhingrôt ne abatānh ne iyy mexkumrēx ne kumex ja pyrāk. Tām ne ja.

Kute ngônhpôk'ă memă Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶Ba ajte ar amă 'ôdjwý jarē. Djām me kute ngônhpôkmă angjēnh ne kute ngônho 'ă pro got? Ne kute ikwă djā krakri umjýr got? Kati, ngônhpôk ne me kum angij ne tu kēnhkam umjuw nhym memă kikre kre kurwýo ku'ê. Nhym me mrān wangij nhym prīne memă iră. Dja gar ă abē ngônhpôk măn prăbē ă memă Metīndjwýnh jarēnhō ane gē me kuma.

¹⁷Ē, amū akati 'ôkam dja mỳjja bipdjur kunī amirīt ne. Nhym mỳjja pudjur-djwý amirīt nhym me kunī kuma. ¹⁸Kam gēdja gar mỳjja kunī kute amirīt kētri prīne ikabēn ma. Gora ar amim aprīn ikabēn ma. Me kute tu amim imarkumrēxmă dja Ibām ijo amirīto tē gē me amim imar rax. Nhym bep me ajkwaobit kute amim imarjabē dja Ibām ijo apdju. Dja prīne inēje me no'ă pron mekbē ijo apdju. Tām ne ja, ane. Nām ă Jeju arkum amijarēnhō ane.

Jeju kamymē nă te 'ýr àrmă.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹Nhym kam Jeju nāmē kamy ar 'ýr tē. Ar kute omūnhmă ne ar 'ýr tē. Nhym me 'ă kumex. Nhym ar te 'ýr bikamēnhmă te 'ă meo ane. Nhym me 'ă ĩpti: ane. Prīne ar kubē ută. ²⁰Nhym kam me'ô Jejumă kum,

—Ota anāmē akamy ar amrēbē awýr bôx ne akuri ku'ê, te kute apu-mūnhmă kikre kabem ku'ê, ane.

²¹Nhym kam kum,

—Me kute Metīndjwýnh kabēn mar ne kute kabēnkôt amijo baja, o ne ba ină, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbikwakumrēx, ane.

Kute kôkmă bēn tỳx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²²Ne kam amū akati jakam kôt ba djwýnhmē ro'ă kākam wadjān nhý. Nhym kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjēmă rê, ane.

Nhym kam ar kum,

—Gêtô, ane.

Nhym kam ar mō. ²³Kôknhōkākam ne ar mō. Mō: nhym kam Jeju ôto nō. Nhym kam arým kôk wabê. Âbêr tỳx nhym arým kam ngô aben mok ne. Nhym kam ngô kute aben mōkkam arým kākam ngô ipu ne. Ne arým àr 'ýr. ²⁴Nhym Jeju arek ôto nō. Arek ôto nō nhym kam kôt ba djwýnh 'ýr prôt ne tok ne kum,

—Meo ba djwýnh, meo ba djwýnh, gop ano tỳx, ota gwaj arým badjār 'ýr, ane.

Nhym kam ekru^x ne kâjmâ dja. Ne kam kôkmâ bën tÿx ne ngô kute aben moki^tjamâ bën tÿx nhym arÿm ngô anhikrê nhym arÿm kôk djâbêr anhikrê. Nhym arÿm ngô anhikrên nô. ²⁵Nhym kam Jeju arkum,

—Mÿkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhÿxkumrêx kêt ne? ane.

Nhym kam ar madjakam e tuk anen kam ari aben pumünho kumex ne kam abenmâ kum,

—Ije tô mÿj me'ô got ja? Nâm tu gêt kôkmâ kabên ne ngômâ kabên nhym tu kabênkôt anhikrê, ane. Arÿm ne Jeju kôkmê ngômâ kabên nhym anhikrên nô.

Me karô punu kräpti kute me'ôo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶Nhym kam ar mô. Mô:n arÿm ikjê^mâ rê. Mekbê Djeradja nhô pyka'ÿr rê. Aben kôn^h ne pykabê Garrêjamê mekbê Djeradja nhô pyka. Aben kôn^h ne aktâ akâx nhikjê'â krî. Nhym kam arÿm ar ikjê'â mekbê Djeradja nhô pyka'ÿr rê. ²⁷Nhym kam Jeju wabi. Krîbê Djeradjakam me kra 'ô ne me karô punu ar o ba nhym kam Jeju bôx nhym omün kam 'ÿr prôt ne. Amrêbê me karô punu kute ar o ba tûmkam ne ar kubêkâ jangjêⁿh kêt ne ba. Kênkre^kambit ba. Kikremâ bôx kêt. Kênkre^kambit ne ar ba, me kute kênkre^kam me angjêⁿh jakambit ne ar ba. ²⁸⁻²⁹Me karô punu kute ar o baja ne me te kute uwpreⁿ kubê ijê^mâ te o ane. Nhym me karô punu kute ar o bakam mrâmri 'itÿxkumrêx ne. Nâm me te pa djuwpreⁿ te te djuwpreⁿ nhym tu amijâ kâxirâx kukê. Nhym me karô punu mã arwâ'ÿr kujaêko ba, mã 'ÿr kangô. Nâm ã me karô punu ar o anhÿro ba. Be, tãm ne Jeju pumün kam 'ÿr prôt ne. 'ÿr prôt ne parbê tu mÿrbê tÿm ne amra. Nhym Jeju arÿm me karôjamâ kum,

—Me karô punu on akato, ane.

Nhym kam arÿm amra ne. Ne kam kâj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Metîndjwÿnh pymao kubê kumkati kra, mÿj ne ga aje ijomâ? Kwârîk wân^h ijo abikêⁿh kêt, ane.

³⁰Nhym kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhym kum,

—Ibê ne Kräptitire, ane. Me karô kräpti: kute ar o ba'â ne,

—Ibê ne Kräptitire, ane. ³¹Kwârîk wân^h ga mûm me ijanor kêt, ane. Ne kâj bê kum kabên ne, aminêje kum kabên ne, ne kum,

—Kwârîk wân^h ga kre ry typydjija'ÿr me ijanor kêt. Kwârîk wân^h kam me ijo abikêⁿh kêt ba me itokry kêt, anhÿro nhÿ.

³²⁻³³Nhym kam ajmâ angrô jamyre krân^hhrekam kumex. Kute pi'ô pyrâk ne âkuro kumex. Nhym kam me karô punu Jejumâ kum,

—Dja ga angrô jamyre'ÿr me ijano. Dja ga angrô jamyre'ÿr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhym kam memâ,

—Râ'â, ane. Nhym kam me karô punu arÿm kum iren mã kurûm katon angrô jamy'ÿr môn kum wangij. Nhym angrô jamyre umaje bôm tÿm ne pyka krâ'yrkam môn ngô to do: ane, akâx prêk'â ne môn nox nhym kam ngô kunî nhimex ne. ³⁴Nhym kam me kute ô krito djuw mex djwÿnhja omünho dja. Omünho djan prôt ne kam bôx ne memâ arê. Me ô krîkam me jamâ arên bu'â krîkam me jamâdjwÿ arê.

³⁵Nhym kam me Jeju'ÿr prôt ne. Kute omünhmā 'ÿr prôt ne. Nhym kam me karō punu kute ar me'ōo baja arÿm mexkumrēx ne Jeju parbê nhÿ. Kubêkà jangij ne nhÿ. Arÿm umar mexkumrēx ne nhÿ. Nhym me omün kam tîn prām ne. ³⁶Nhym kam me kute Jeju pumünh djwÿnhja mekôt prôt ne ajte katon kam memā arēnho dja, Jeju kute me'ōkam me karō punu janorja memā arēnho dja. ³⁷Kam pykabê Djeradjakam me jamē bu'ā krī krykam me ja ne me Jejumā kabēn ne kum,

—On me ikurūm tē, on mā me ikurūm tē, ane.

Me kum uma tÿxkam ne me ā aminēje anoro ane. Nhym kam Jeju kāmā wadjā. ³⁸Nhym kam Jeju kute me karō punubê me'ō pytārja te kôt krā ne kum,

—Ba akôt tē. Ba akôt tē, ane.

Nām te ane nhym aminēje nēn kum,

³⁹—Kati, arek dja. Mā akubyn tēn anhürkwākam memā amijarē, Metīn-djwÿnh kum akaprīn kute apytār kôt memā amijarē, ane.

Nhym kam ā anen kam mā akubyn tēn kam arÿm kikre kunīkôt kikrepdjītā memā ar amijarēnho ba, Jeju kum kaprīn kute utār kôt ar memā amijarēnho ba.

Kute me'ō kurerer akubyn o tîn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰Nhym kam Jeju kāmā wadjān ajte akubyn ikjēmā mōn rē. Nhym me kam amako krī nhym arÿm bōx nhym me kam kīnhkumrēx ne. ⁴¹⁻⁴²Nhym kam me'ōbê Djajru Jeju'ÿr tēn bōx. Djajrubê bēnjadjwÿr'ō, me bikprōnh djākam bēnjadjwÿr'ō. Ne kam Jeju'ÿr tēn bōx ne kabem tu mÿrbê tÿm ne kam kum,

—Dja ga inhürkwāmā tē, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prīti ne kanēn nō. Arÿm tyk 'ÿ:r ne nō nhym kam kum o no kato. Nhym kam Jeju kôt tē. Me krāptī Jeju'ā aō ne kunoro mō.

⁴³⁻⁴⁴Nhym kam tēm kôt me'ō nija kôt bōx ne 'ā kubêkà nhidja kupê. Nām ar kamrō apōx ba. Amrēbê ne ar kamrō apōx ba. Arÿm 'ā amexbê 12. Nām prīne amijā amibê pi'ōk kaprī kunī krēn kajgon mex kēt rā'ā ne. Nām te me kane djwÿnh o ane. Nhym bep Jeju tēm kôt ne 'ā kubêkà nhidjabit kupēn, tām kam arÿm kamrō ngrā, arÿm mex ne. ⁴⁵Nhym kam Jeju memā kum,

—Mÿj me'ō ne ikupê? ane.

Nhym me kunī aminēje kum,

—Kati, kon, me'ō, me'ō, anhÿro kumex.

Nhym kam Pedru kum,

—Bēnjadjwÿr, djām me krāre: got ga “Mÿj me'ō ne ijā kubêkà kupê”, ane. Me kute gwaj bamā ipōk mex ne kute gwaj bakunoro mōrjakam ga, ane.

⁴⁶Nhym kum,

—Nā, arÿm ne me'ōwā ikupê. Ipymao ne ba arÿm me'ōwāo mex ne arÿm kuma, ane.

⁴⁷Nhym nija te kute kubê amipdjurmān kam ta amim,

—Kati, arÿm ne kuma, anen kam 'ÿr tē. 'ÿr tertet tē. Umaje tertet tēn tu mÿrbê tÿm ne kum amijarē. Me ipōkri tu kum amijarēnho nō. Kute 'ā kubêkà kupēn ne tām kam mexkôt kum amijarēnho nō. ⁴⁸Nhym kum,

—Àpnhīre nā gām tu amim ikamnhīxkumrēx ne. Aje amim ikamnhīxkumrēx kôt ne ba arÿm apytā. On adjumar mex ne mā akubyn tē, ane. ⁴⁹Kum kabēno ām rā'ā nhym bēnjadjwÿr nhürkwā kurūm me'ōja tēn kajpan kum,

—Onij arým akra ty. Kwārīk wānh ga memā ujarēnh djwýnhmā akrao ano kator kêt, ane.

⁵⁰Nhym Jeju arým kuman kum,

—Kwārīk wānh ga akapri kêt ne akrakam adjumar punu kêt. Dja ga tu akra'ā ikamnhīxkumrēx nhym arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³Nām ā anen kam mā 'yr tē. Tēn kam ūrkwāmā bōx. Nhym me arek abej àmrao kumex. Nhym kam mekmā kum,

—Kwārīk wānh ga me amýr kêt. Kati, tyk kêtê, nām ôto nō, ane.

Nhym me arým tyk mexkôt omūn kam Jeju'ā keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

—Be nām we, “Nām ôto nō”, ane.

Nhym kam aminėje me ja nē, mekôt mōrjamē me kute tyk jabej àmrao kumexjamē aminėje me nē. Nhym bep Pedrumē Djuāomē Xijagumē tyk ne nōrja nāmē bāmmē ar ajbit ne ar kôt wadjā. ⁵⁴Nhym kam Jeju ikra 'amýn kum,

—Àpnhīre, kàjmā nhý, ane.

⁵⁵Nhym kam karō akubyn kum wadjā nhym akubyn tīn ne ekrux ne kàjmā nhý. Nhym kam Jeju nāmē bām arkum,

—Ar kum mýjja 'ō ngā gē kukrē, ane.

⁵⁶Nhym nāmē bām ar abenkam no tyn dja. Nhym kam arkum,

—Kwārīk wānh gar memā arēnh kêt. Dja gar tu mekbē udju, ane.

Kute ar kubē 12 janor.

Mat 10.5; Mak 6.7

9 ¹Nhym kam akati 'okam Jeju amikôt ba djwýnho akprō. Kôt ba djwýnhbē 12ja ne aro akprō. Apýnh me ō pyka djāri kute 'yr ar anormā ne aro akprōn arkum,

—Ē, ikabēnkôt dja gar me nėje me karō punu jano. Ne apýnh me kanē djāri me utāro mō. Ba dja ba ar amā ipyma jadja gar kam ipymao apýnh me kanē djāri meo mexo mōn me karō punu kute meo ba djāri kubē me utāro mō.

²⁻⁵Ar apa, ē, ba ar amā arē. Kwārīk wānh gar anhō mýjja'ō byr ne o amōr kêt, akajpar djā'ō byr ne o amōr kêt, ajēnh tur ne o amōr kêt, anhō kwý krēn djā, anhō pi'ōk kapri, anhō kubēkà'ō kwārīk wānh gar o atēm kêt. Dja gar tu anhýkam mō. Mōn kam apýnh me ō pyka djāri me 'yr ajmā. Dja gar me'ō nhūrkwākam bōx ne nhý, kwārīk wānh ajte amū amā me'ō nhūrkwā 'ō kīnh ne 'yr amōr kêt. Dja gar tu bōx ne kikrekam abōxwā tām kam tu arek kam anhikwāo dja. Dja gar memā arēnh pan kam arým ajte amū pyka 'ō'yr tēn ajte kike 'okam tām ne. Ne ajte amū tēn 'okam tām ne. Ne ajte 'okam tām ne.

Dja gar krī 'okam bōx nhym me kum ar akīnh kêt ne kute ar akabēn mar prām kêt jabej, gar kam arým tu amōrkumrēx ne. Tu amōrkumrēx kadjy amiparkà'ā pykawā tatak ne. Aje me kute akabēn mar prām kêtjao amirīt nhym Metīndjwýnh kute omūnh ne amū 'okam kute memā pānh jarēnh kadjy dja gar amiparkà'ā pykawā tatak ne. Dja gar kàj bē memā kum, “Onij Metīndjwýnh kute ar me bapytār ne me bakadjy bēnjadjwýr ne kute ar me bajo bamā”, anhýro mō. Ne kam kôt meo mexo mō, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā me'ā karōo anen kam mā me'yr ar ano.

⁶Ar ano nhym kam ar arým krī kunikôt ajmā ne kàj bē memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh mōn kôt meo mexo mō, apýnh krī kunikôt ne ar ajmān ba.

⁷⁻⁸Nhym kam bēnjadjwÿr raxbê Erodji arÿm Jeju'ā ujarēnh man kôt ba djwÿnh kute meo mexo mōrja arÿm adjwÿnhdjwÿ ma, ne kam te kute marmā. Nām me apÿnh kabēno noo biknor mex ne. Nhym te kute mÿjja marmā. Jeju'ā ne me ari kabēn kwÿ jarē: ne abenmā kum,

—Bep Djuão kute ngōnhmā me angjēnhja ne we ajte tīn ne kato, ane.

Nhym ajte me kwÿ we,

—Me bakukāmārebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhym ajte we me kwÿ,

—Bep Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh amrēbê tyk ne ajte we tīn ne kato, ane.

Nhym kam Erodji te kute apÿnh me kabēn ja marmā. ⁹Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuão ne ba arÿm mut krāta. Nhym mÿj me'ō got ja ba arÿm 'ā ujarēnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumūnh prāme.

Kute tepmē djwÿo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰Nhym kam arÿm Jeju kute ar anor nhym ar mōrja ajte akubyn 'ÿr mōn bōx ne kum amijarē. Nhym kam krīmā me umaje ar ajbit aro tē. Krī nhidjibê Bexadamā ne aro tē. ¹¹Ar ajbit kute o mōrmā nhym ate ajte me kātāmja kôt krāptī:n bōx. Nām me abenmā Jeju mōrkôt arēn kam ajte kôt mō. Dǎ nām Jeju me krāptī pumūn memā àkrê? Kati, nām me krāptī pumūn kam tu memā kabēn mex jarē. Nām Metīndjwÿnh me kadjy bēnjadjwÿr ne kute me utār ne ar meo bamā memā arē ne kam ajte kôt me kanē pytāro dja.

¹²Nhym kam arÿm me'ā amykry tē. Nhym kam kôt ba djwÿnhbê 12ja 'ÿr tē. Jeju'ÿr tēn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krāptīja me ano gē me apÿnh krīmā ajmān bu'ā krī kryremādjwÿ mōn wānh kam ō kwÿ krēn wānh kam nōn ta amikadjy mÿjja by. Nhym nhÿnh ne mÿjja 'ō ne me kute krēmā ne me jakam ar ba. Arwākam ne gwaj ar baba, ane. ¹³Nhym kam Jeju kôt ba djwÿnhmā kum,

—Ar ga dja gar mekmā mÿjja ngā gē me kukrē, ane.

Nhym ar kam kum,

—Ije kati, ar inhō djwÿbê 5 ne tepdjwÿ amānhkrut. Jabit. Be, djām mÿjja rax? Nār djām ar imōr ne ije gwaj banhō pi'ōk kapriō me krāptīja kadjy ije djwÿ byrmā? ane.

¹⁴E kum bep me krāptīkumrēx. Me my'ā akrebê 5.000. Nhym kam arkum,

—Ē, dja gar meo 50'ā kabēn ne me krīo tē.

¹⁵Nhym kam kôt ba djwÿnh meo 50'ā kabēn ne me krīo tēn me krī pa.

¹⁶Nhym kam Jeju djwÿbê 5ja byn tep amē kubyn kājma krān kājkwā pumūn Metīndjwÿnhmā ōdjānh jarē. Ne kam djwÿmē tep kokij ne kam kôt ba djwÿnhmā kungā. Nhym kam amū memā kungā, me krāptījamā kungā.

¹⁷Nhym me kam kukrē. Nhym kam me kunī ō kwÿ krēn kam ajnekumrēx. Nhym kam djwÿmē tepja'ā kātām. Nhym kam kôt ba djwÿnh anhyjao atom ne. Djwÿmē tep janhyjao atom nhym kam 'ā kâbê 12. Djām djwÿmē tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirît.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸Nhym kam 'ôkam Jeju ate mekbê tēn kam Metīndjwýnhmā amijarēnho nhỹ. Nhym kôt ba djwýnhbit kuri krī. Nhym kam Jeju kute amijā ujarēnh marmā abej ar kukij.

—Ē, ar imā ijā me ujarēnh jarē ba kuma, ane.

¹⁹Nhym ar kam kum,

—Ije kum be nām we me ajo Djuão kute ngônhmā me angjēnh djwýnhja, nhym me kwý ajo me bakukāmārebê Erij, nhym me kwý ajo Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh tūm ajte akubyn tīn ja'ô, ane.

²⁰Nhym kam arkum,

—Ne ar gadjwý mā ne gar imar on? Mýj'ā ne gar ijakre? ane.

Nhym kam Pedru kum,

—Kati, abē ne Kritu. Abē me inhō Bēnjadjwýrbē kumkati. Metīndjwýnh amrēbē kute me bakukāmāremā ajarēnh ga aje me ipytār ne aje ar me ijo abamā amrēbē kute me imā ajarēnh ba me ije ar akam amako iba, ne arým Metīndjwýnh ajano ga arým bōx, ane.

²¹Nhym kam arkum,

—Nā, kôtô. Kwārīk wānh gar memā ja jarēnh kêt. Dja gar tu mekbê ipu-djurkumrēx ne, ane. Ar kute udjurmā ā arkum arēnh týxo ane. ²²Ne ajte arkum,

—Ē, dja me prīne ijo ajkē, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhī ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja mebēngëttemē me kadj Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē kum ikīnh kêt ne ikanga ne kam tu ibī nhym ijā akati amānhkrut ne ikjēkêt ba kam akubyn itīn ne, ane.

²³Ne kam ajte me kunīmā kum,

—Gêdja ga me ajō mā ikôt abikamēnh prām jabej kwārīk wānh amīdjwýnhbit mar ne amijo kīnh kêt. Dja ba ityk kadj inhō pīte'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajō ijā amijakren aje pīte'y mýnh mān prābē amā atokry pyma kêt ne amā ijabē rā'ān kam myt kunīkôt ikadj amiman mā ikôt ajkamē. ²⁴Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tām gêdja me tyn kam me biknor tokry djākam tē. Nhym bep me kum ijabēkumrēx ne kute amīdjwýnhbit mar kêt nhym me kute me par jabej me tām gêdja me amiptān ar tīn ne ba rā'ā: rā'ā. ²⁵Ne ren me'ō pykabē mýjja mexja kunī, nēkrēx kunī ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mā dja kam ne? Kati, nām ren ty nhym ren ō nēkrēxja ren wānh kumex.

²⁶Godja me'ō ikam pijām ne ikabēnkam pijām jabej ba badjwý amipānh kam ipijām ne. Ba ije amijo inhī ne me awýr irwýk gêdja ba amipānh tāwākam ipijām ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bōx. Ibāmmē kadj mrānh djwýnh jadjēnhmē umao ipyma:n me awýr bōx. Ibē kumkatio bōx nhym tāmja ikam pijāmja ba badjwý arým amipānh kam ipijām ne.

²⁷Ba me amā arē. Ibām dja ijā bēnjadjwýr rax mē ba ipymao me apytān ar me ajo iba. Dja gar adjāmja akwý atīnri iraxkôt ipumū, me akadj ibēnja-djwýr rax ne ipymakôt ipumū. Mrāmri ne ba ikabēnja, ane. Nām ā Jeju memā kabēn jarēnho ane.

Jeju adjênho kute amijo amirît.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸Nhym 'ă pi'ôk kamrêk pydji nhym aro tē, Pedrumē, Xijagumē, Djuão aro tē, krānh'ÿr aro tēn imōkmā aro bōx. Kute Bāmmā amijarēnhmā ne 'ÿr aro bōx. Ne kam Bāmmā amijarē. ²⁹Bāmmā amijarēnho dja nhym ajmā nokre o nhym atemā nokre nhym 'ă kubêkādĵwÿ aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹Nhym ar my amānhkrut ne kum kabēno dja. Mōdjēmē Erij ar amrēbē tyk, ar tām ne ar katon kum kabēno dja. Nām ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabēno dja. Jejumē ne ar abenmā kabēno dja. Jeju tyk'ă ne ar abenmā ujarēnho dja. Krīraxbē Djeruxarēkam me kute bīnmā ne ar abenmā arēnho dja. Metīndĵwÿnh kute tykmā kum 'ă karōkôt ne ajte ar 'ÿr bōx ne kôt abenmā arēnho dja.

³²Nhym Pedru ar ôtdĵwakumrêx ne arek ôto ikwā. Ne kam no tÿx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omū nhym amē ar kuri āmjadĵwÿ tām ne. Kam kubêkā jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê. ³³Nhym arÿm ar amē tēm 'ÿr dja nhym Pedru Jejumā kum,

—Bēnjadĵwÿr, mrāmri ne bar jakam bōx ne akuri nhÿ nhym mexkumrêx ne. Bar apÿnh ar amā kikkre'ă irōx nhipêx, ga anhōmē, Mōjdĵē nhōmē, Erij nhōmē. Amānhkrut ne ikĵêkêt dja bar ar amā ipêx, ane.

Kute amikabēn'ô mar kêt. Pedru ta ne amikabēn'ô mar kêtka m ām tu arīk kabēn ja jarē. ³⁴Kum kabēno ām rā'ă nhym kam kakrā arÿm prīne aro akno. Nām kakrā kute prīne aro biknorkam arÿm ar tīn prām ne.

³⁵Nhym kam kakrā kurūm Metīndĵwÿnh arkum kabēn ne arkum,

—Be, ikra ne wā. Ar omū. Ikra ja ne ba āpēnh kadĵy amijo utān amim kudja. Tāwā dja gar kabēn man kabēnkôt mrā, ane.

Jeju me karō punumā bēn tÿx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷Nām ā arkum kabēn anen anhikrē nhym kam Jejumē kôt ba dĵwÿnh ar ate ku'ê. Amē ar myja arÿm mā nhī'ām tē.

Nhym akati nhym kam Jeju akubyn krānhre kurūm aro ruw. Aro ruw ne kam mā aro mō. Aro mō nhym me krāptī ar kutā mōn ar kajpa. Djām kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omūnhja memā arē? Kati, Jeju ar pykabē bari ne ar mekbē udju ne.

³⁸Nhym me ar kajpa nhym me ipōkri me'ô myja kàĵ bē kum akij,

—Bēnjadĵwÿr, gop ikraja pumū. Ikra myja ne pydjii. ³⁹Ota me karō punu'ô ar ibē ikra paro ba. Nām 'ÿr ban bōx nhym ar ijaêrbē tu amra: ne. Nām amran rōrōk ne āmnhirēnho ikwā, ajmrō prōto ikwā. Ne kam kute amijo pyka titik kurêĵe prīne amingā. Kute kum irer prām kêtka m rēx. ⁴⁰Nā bām te akôt ba dĵwÿnhjamā ikrao a'uw nhym kute imā ikra pytār kêtka m rēx, te kute imā utārmā te o ane, ane. Nām ā Jejumā kra jarēnho ane. ⁴¹Nhym kam Jeju me'ÿr akēx ne memā kum,

—Ije me akamingrāny aje amim ikamnhix kêtka m rēx. Me ajaxwe. Mā dja ijā akati, akamāt kō kute ba me akam arek ar iba. Nā bām me awÿr bōx ga me ajamakke kêtka m rēx ne prīne akabēno ikaty. Nā bām te amiwÿr me akam ama ga me arīk ar aba, ane. Ne ajte bāmjamā kabēn ne kum,

—Amrē akrao tē, ane.

⁴²Nhym kam 'yr tēn pa 'amŷn Jeju'yr o tē. 'Yr o tēmram nhym ajte me karō punuja o pyka kôpênât ne. Krajao pyka kôpênât nhym àmnhirēnho nō. Nhym Jeju me karō punujamā bēn tŷx nhym umaje bōm tŷm. Nhym kam Jeju kum krao mex ne akubyn bāmā kungā. ⁴³Nhym me kôt omū, Jeju kute Metīndjwŷnh pymao o mexja me kôt omū ne ari aben pumūnho kumex. Djām Metīndjwŷnh pyma ngri got. Nhym me Jejukam no tyn kumex rā'ā nhym Jeju kôt ba djwŷnhmā kum,

⁴⁴—Gora ar amijamakkrekam ikabēn janhô. Ē, ba ije amijo inhī ne me awŷr irwŷk gēdja me memā ikanga, ikurē djwŷnhmā ikanga, ane. ⁴⁵Nhym ar kute kabēnja mar kētkumrēx. Nām ar ajmā amakkre nē, te kute marmā. Ne kam te kute kujjērmān kam pijām ne.

Jejukôt ba djwŷnh kute abenbē bēnjadjwŷr pytār tē.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶Ne kam kabēno aben japanho mō, kôt ba djwŷnhja kabēno aben japanho mō. Mŷj mŷr jabej? Bir, nhŷnh kôt ba djwŷnhja 'ō gēdja bēnjadjwŷr raxo aben jakre. Ja mŷr jabej ne me kabēno aben japanho mō. ⁴⁷Nhym Jeju kôt ba djwŷnh kute kabēno aben japanho mōrja kute ar tārī amako mar kēt. Nām tu mūm kuma ne kam me'ō prīre pa 'amŷn amijakŷxkôt kudja. ⁴⁸Kudjan arkum, —Ē, gar me'ō prīreja pumū, kâtām mexja pumū. Dja me'ō ikôpdji'ā kum me'ō prīreja, me'ō kâtāmja kīnh ne kam arŷm badjwŷ kum ikīnh ne. Dja me'ō kum ikīnh ne kam kum Ibāmdjwŷ kīnh ne, Ibām kute ijanorjadjwŷ kum kīnh ne. Ē, me'ō kâtām mex gēdja ja pānh bēnjadjwŷr rax ne, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwŷnh kute amijo rax prāmjamā kabēn jarēnho ane.

⁴⁹Nhym kam Djuāo kum,

—Bēnjadjwŷr, ba amā arē. Me'ō gwaj bakôt ba kēt'ō ne tu me karō punu kute me'ōo bamā anhidji jarē. Kum anhidji jarēn me karōmā kum, “Ba Jeju kukwakam amā ikabēn. On kum anhire”, ane. Nām ā kum anhyro dja, bar arŷm omū. Ne kam gwaj bakôt ba kētkam bar kum, “Kwārīk wānh”, ane. Nām ā Djuāo kum ane.

⁵⁰Nhym kam kum,

—Kati, kwārīk wānh 'ā kum akabēn kēt. Ba ar amā arē. Me'ō kute ar ajo kurē djwŷnh kēt ne arŷm tu mrāmri ar ajo ōbikwa, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Pykabē Xamarijkam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹Nhym arŷm Bām kute kàjkwamā o àbirmā arŷm ō akati 'yr bōx 'yr. Nhym kam kriraxbē Djeruxarēmā krā. Nām te kam mŷjja pyma, mŷjja tokry nhym tu 'yr tēmā krān kam 'yr tē. ⁵²Ne kam 'yr tēmôt amikukām kôt ba djwŷnh kwŷ jano. Ar mrānh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bōx ne kam kute Jeju kutēp ikwā djā jabej ne kum ō kwŷ krēn djā jabej nhym bōx ne kam kam ō kwŷ krēn ne kam nōr kadjy nārām amikukām 'yr ar ano. 'Yr ar ano nhym ar mrān bōx. ⁵³Bōx nhym kam Xamarijkam me ja aminēje ar ano. Jejumē kôt ba djwŷnh ar kubē idjaerkam. Ne mekbē idjaer nhō pykabē Djeruxarē'yr mōrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurēkumrēx, me kute abeno kurē djwŷnh tūmkam. Kam ne me kum ar kurēn kum ar kīnh kēt ne tu aminēje ar ano. ⁵⁴Nhym kam kôt ba djwŷnhbē Xijagumē Djuāo ar me omūn kam Jejumā kum,

—Bēnjadjwÿr, dja bar kuwy'ā Abām 'wÿ gē kàjkwa kurūm kuwy tÿm ne prīne me kuga gē me xēr, nēn, ane.

⁵⁵Nhym ar'ÿr akēx ne ar omūn arkum bēn tÿx ne,

—Kati, kwārīk wānh, ane.

⁵⁶Nhym ar kunī ajte tu atemā krī 'ō'ÿr mō.

Me kute tu Metīndjwÿnh maro mōrkumrēxmā.

Mat 8.18

⁵⁷'ÿr mō nhym me'ō kum,

—Ē, ba arek akōt tē. Dja ga nhī'ām amrānh katā ba akōt mrā, ane.

⁵⁸Nhym kam kum,

—Ē, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kwēnh kÿjrūm aēja pumū. Mrymē kwēnhbit ne ōt djā, kute amim pyka kre pumūnhkōt kam ōt djā, nhym bep kati, ba ne ba inhō kikre kēt, inhikwā djā kēt. Ije amijo inhī ne me awÿr irwÿk nhÿnh ne inhō kikre ja? Nhÿnh ne inhikwā djā ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikōt atēm jabej nār kon arek dja, ane.

⁵⁹Ne kam ajte ta me'ōmā,

—Ikōt tē. Ikōt tēn mā ikōt ajkamē, ane.

Nhym kam kum,

—Adjÿm, Bēnjadjwÿr, ibām kumrēx gēdja ba akubyn tēn adjā. Ibām ne ajbir ibē ty, ane.

⁶⁰Nhym Jeju kum,

—Gē me kute Metīndjwÿnh mar kēt wānh me tyk jadja. Me kute mar kēt ne me kute mrāmri ne me tyk jamakkre kēt pyrāk. Gē me wānh ōbikwa tyk jadja, ane. Nhym bep ga dja ga ikōt Metīndjwÿnh'ā adjujarēnh tē, Metīndjwÿnh me akadjy bēnjadjwÿr ne kute ar me ajo bamā gēdja ga 'ā adjujarēnh tē, ane. Nām ā Jeju kum ane.

⁶¹Nhym me'ōjadwÿ Jejumā kum,

—Bēnjadjwÿr, ba dja ba akōt tē. Inhūrkwā kumrēxkam dja ba inhōbi-kwamā amijarēn kam akōt tē, ane.

⁶²Nhym kum,

—Djām me purkam àpēnh katēri kute kum irer got? Kati, mÿjja wākam ne me apēn apēnh mrān tu apēnh inomā rēnhkumrēx ne. Djām me kute Metīndjwÿnh-djwÿ maro ban konenh krākār got? Kati, dja ga tu amim maro tēn tu maro atēm-kumrēx ne. Dja ga maro mōn mar konenh krātan kam Metīndjwÿnh nhō pyka'ÿr abōx kētkumrēx ne. Metīndjwÿnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo baja dja ga 'ÿr abōx kēt ne, ane. Nām ā Bēnjadjwÿr Jeju arkum ane.

Kute ar kubē 70 janor.

10 ¹Nhym kam Jeju kute arkum arēnh nhijukri ajte amim ar kwÿ rax ne ar umjuw. Me kwÿo 70 ne amim ar umjuw. Nām amim aro aben nhikjē'ā kabēn ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhym ar kukām mōr ne kumrēx pyka kunīkōt, krī kunīkōt mōrmā. Dja ī Jeju ar kudjwa ā ane, ar kudjwa krī kunīkōt bōx mō.

²Ne kam kute ar anor nhym ar mōr kutā prīne me'ā arkum karō ne arkum,

—Me kute Metīndjwÿnh mar prāmja ne me kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arÿm abōr tyk ne kumexja pyrāk. Nhym bep Metīndjwÿnh'ā ujarēnh

dwjŷnh ne ngrêre kute bằkam me àpênh djwŷnh ngrêre ja pyràk. Kam dja gar me kadjy Metĩndjwŷnh 'uw gê me'yr 'à ujarênh djwŷnh jano gê me kuman kam tu amim kamnhĩxkumrêx. Kute mrâmri ne me mrânh ne kute me ò purkam bằ pumũnh ne mrânh ne bằ ne kute kadjy me ò pur djwŷnhmă arênh nhy me kute amũ kadjy me kwŷmă arênh nhy me ban kute memă ê ja pyràk. Dja gar ă me kadjy Metĩndjwŷnh 'wŷro ane.

³Ē, on dja gar mō. Arŷm ne ba ije me'yr ar ajanormă. Ar aje memă ija-rênhmă ne ba ar ajano. Dja gar me kam bằ nhy me ikôpdjĩ'ă ar ajo kurê djwŷnh ne kum ar apar prămkumrêx ne. Kute mrâmri ne rop kute mrykĩ- 'ătomti kra par prămkumrêx ja pyràk. ⁴Ē, dja gar tu anhykam mō. Kwărik wănh gar anhō katôk'y djă jamănh kêt ne ajênh tur ne o amôr kêt. Ne aparkă 'ô byr kêt. Dja gar ajamănhkrut'ă kabên ne pyka kunikôt aben ngră. Kwărik wănh gar apŷnh krĩ djări kôt ajmă gê me'ô ar ajô kajpan amă kabêno akukrào ăm kêt. Dja gar tu amrânhkôt me'ômă akabên jarênh tên tu mă tē.

⁵Dja gar mrân bằ me'ô nhũrkwămă wadjàn kam kum, "Gora adjumar mex ne ar aba", ă ane. ⁶Dja umar mex prăm jabej arŷm mrâmri akabên-kôt umar mexkumrêx ne. Nhy bep djăm kum umar mex prăm kêt ne kam ũrkwăkam me jamê ro'ă umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba. ⁷Dja gar kikrekam abôxwă tămkam tu arek kam anhykăwăo dja. Kwărik wănh gar bằ ne kikrekôt ar aba kêt. Dja gar kikrekam abôxwă tămkam gê me ar ajo djuw mex ne ar amă mŷjja ngă gar krê, tu kam apijăm kêtumrêx ne krên kôt ikôn adjumar mexkumrêx. Ar aje memă Metĩndjwŷnh'ă adjujarênh pănh, ar aje memă 'ă adjujarênhô aku'ên atyk djă pănh dja gar tu anhō kwŷ krê.

⁸Dja gar krĩ 'ôkam bằ gê me kum ar akĩnh ne ar akam ukapri jabej ar amă mŷjja ngă gar tu krê. ⁹Krĩwăkam ar abôxwă, kam me kute ar amă kabên mex jarênh tămkam gêdja gar me kanê pytàn memă kum, "Arŷm ne Metĩndjwŷnh me akadjy bẽnjadjwŷr ne kute me apytăr ne kute ar me ajo ba 'yr. Arŷm ne me ajo răm ne ja", ane. Dja gar ă memă ane. ¹⁰Nhy bep djă găm ar krĩ 'ôkam bằ nhy me kum ar akĩnh kêt ne aminêje ar ajano gar kam tu me ipôkri memă akabên jarênhô tē. Ne memă kum,

¹¹"Ē, dja bar me abê me anhō pyka ja amiparkă'ă tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirĩt ga me aje omũnh kadjy. Gora me ar ikabênja ma. Ē, arŷm ne Metĩndjwŷnh me akadjy bẽnjadjwŷr ne kute me apytăr ne kute ar me ajo bamă ga me ate amă kĩnh kêt ne ar imă, 'Kati, me ije akabênwă mar prăm kêtumrêx', ane. Me aje ă ar imă anhyrkam ne bar me abê me anhō pykaja amiparkă'ă tatak ne." ¹²Dja gar ă memă akabên jarênhô ane. Ē, ba ar amă arê. Krĩ wăkam me wă ar aje mebê amiparkă'ă me ò pyka tatakja me tăm gêdja me tokry rax ne. Metĩndjwŷnh kute memă axwe pănh jarênh nhô akatikam godja krĩwăkam me wă meo bikênh raxo Xôtômakam me ja jakrenh mex ne.

¹³Watĩ:re Koradjikam me wă. Watĩ:re Bexadakam me wă. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhô pykabê Xirumê Xidôkam ren mŷjja rũnhja, mŷjja pumũnh kêt ja kwŷ 'y nhy ren me omũn ren arŷm amrêbê amim katon ren wănh amijaxwemă ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubê-kabê exopa jangijn ren amijă mro pră tatak ne. Ne ren kam iwŷr amijo akêx. Nhy bep kati, inhô me wŷnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam

me gamē me akam ne ba te mỳjja pumūnh kêt kwỳ rax ne ipêx ga me omūnh kajgon kam ajaxwemā anhirer kêt ne iwỳr amijo akêx kêtumrêx ne. ¹⁴Metĩndjwỳnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akatikam godja me ajo bikēnh raxo me bajtem nhō pykabê Xirumê Xidókam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵Krĩraxbê Kapanakam me gadjwỳ djām me aje amijo adjāmran aje amijo raxmā? Djām me aje amijo rax ne aje araxo aje kàjkwa tēpmā? Kati, dja Metĩndjwỳnh aparmā me biknor tokry djāmā me amē ga kam me atokrybit ma.

¹⁶Nā, dja gar aben nhikjê'ā kabēn ne pyka kunĩkôt ajmān memā ijarē. Godja me'ō ar akabēn man badjwỳ ikabēn ma. Nhym ate me'ō kum ar akurēn ar akabēn mar kêt ne badjwỳ kum ikurēn ikabēn mar kêt ne. Dja me'ō badjwỳ kum ikurēn ikabēn mar kêt ne ne Ibām kute ijanor djwỳnhjadjwỳ kum kurēn kabēn mar prām kêt ne, ane.

Nām ā Jeju aro 70 ne kute ar anor kutā arkum kabēn jarēnh anen kam aro aben nhikjê'ā kabēn ne ar ano, pyka kunĩkôt ar bimānhmā ar ano.

¹⁷Nhym ar mōn memā Metĩndjwỳnh'ā ujarēnh mōn me kanêbê me utàro mō:n kam akubyn mō, kĩnhkumrêx ne akubyn mō. Mōn bōx ne kam Jejumā kum,

—Bēnjadjwỳr, nā bām ar akabēnkôt me karō punu jano nhym me karō punu anhidji jarēnh kajgokambit apymaje prôt ne, ane.

¹⁸Nhym kam arkum,

—Ā, me karō punu ne gar ano. Nhym bep arỳm ne me karō nhō bēnja-djwỳrbê Xatanaj kàjkwa kurūm tēn tỳm ba arỳm omū. Nām amikrà kêt mex ne tỳm kute na jadjēnh tamikrà kêt mex ne rōrōk ja pyrāk. Gar aje Xatanaj nhō àpēnh kujaēko amōro aje arỳm pa nhikjê 'yr rax mexja pumū. ¹⁹Be, arỳm ne ba ar amā ipyma jadjà gar te kangāmē makmē mry kakrit djàkrēja kunĩ 'ā aku'ê nhym mỳjja ipymaje ajmā ar ajo kêtumrêx ne. Nhym te me bakurē djwỳnh pyma gar ipymao tu kujate nhym ajmā ar ajo kêtumrêx ne. ²⁰Be, ja ne kajgo. Me karō punu ar akabēn pymaje prôt ja ne kajgo. Tām ne ngrĩre. Nhym bep kàjkwakam Metĩndjwỳnh kute ar anhidji'ā pi'òk no'òk ja ne mrāmri rax. Tām ne kubê kumkatikumrêx. Kam dja gar tu akĩnhkumrêx.

²¹Nām ā Jeju kôt ba djwỳnhmā anen kam arỳm kĩnhkumrêx ne. Metĩndjwỳnh Karō ne kum kĩnh jadjà nhym kam kĩnh rax kato. Ne kam Bāmmā amikĩnh jarēn kum,

—Djūnwā, ota ga anhō kàjkwan anhō pyka djwỳnh. Amā ne ba amikĩnh jarē. Nā gām me amikukām umarmē me kute mỳjja mar rūnhjabê mỳjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩre pràbê amijo rūnh kêtjamā mỳjjao amirĩt ne. Mrāmri Djūnwā, nā gām ā aje anhyrkam mrāmri mexkumrêx. Adjukapri-kam ne ga amim me'ā karō ne arỳm ā meo ane. Ba kam badjwỳ ikĩnhkumrêx ne wām amā amikĩnh jarē. Nām ā Bāmmā amijarēnh ane.

²²Ne kam ajte kôt ba djwỳnhmā kum,

—Ibām ne imā kukràdjà kunĩ jarē ba kam ar o iba. Nhỳnh ne jakam me'ō prĩne idjātàri? Kati, Ibāmbit ne prĩne kute imar ne kute arỳm prĩne idjātàri. Nhym Ibāmdjwỳ. Nhỳnh ne me'ō kute ikudjwa noo Ibām pumūnh ne kute kukràdjàkôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prĩne inoo Ibām pumūn kam idjukabikôt me kwỳmā kukràdjà'ā idjujarēnh tē. O me kwỳmā o amirĩt nhym me arỳm prĩne ikôt kuma, ane.

²³Ne kam kôt ba djwÿnh'ÿrbit akêx ne me kâxâ ar amakri arkum arên arkum,

—Ar ga ne gar akînhkumrêx. Ar ga ne gar anoo mÿjja pumû. ²⁴Ba gop ar amâ arê. Me kute Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh tûmmê me bënjadjwÿr tûmdjwÿ krâptî te kute omûnh prâme, ar anoo aje mÿjja pumûnhja te kute omûnh prâme, ne ar ajamako aje mÿjja marja te kute marmâ. Nhyr bep kati, ar gajbit ne gar anoo mÿjja pumûnh kêt kwÿ pumûn mÿjja ma. Ar ga ne gar akînhkumrêx ne, ane.

Me'ô kum kurê djwÿnh kaprîn o djuw mex.

²⁵Nhyr kam akati 'ôkam Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh'ô Jeju kabên maro nhÿ. Kabên maro nhÿn kâjmâ dja. Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhja kâjmâ dja. Kute Jeju no mex jabej kabimâ kâjmâ dja. Kute Môjdjê kukràdjâ jabej Jeju kukjêrmâ, Jeju kute kukràdjâ kupa'â arênh kadjy nârâm ne amikadjy kâjmâ 'ÿr djan kum kabên ne kum,

—Bënjadjwÿr, mâ gêdja ba amijo nhyr kam Metîndjwÿnh pânih imâ itîn râ'â râ'ao itînmâ imâ arê? ane.

Nhyr kam kum,

²⁶—Mâ ne Môjdjê kukràdjâ'â pi'ôk no'ôk kute? Mÿj ne ga kam omûn arÿm ama? ane.

²⁷Nhyr kam Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh Jejumâ kum,

—Nâm,

“Me anhô Bënjadjwÿr djwÿnh, me Atîndjwÿnh dja ga amâ kînh, amâ abêo katât me kunî, mÿjja kunî jakre.

Djâm ajajkwaobit amâ Metîndjwÿnh jabêmâ? Kati, ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjâ kunio dja ga me amâ abê.

Ne ajte amâ amibu'â me ja jabê. Kute ga amâ amijabêja pyrâk dja ga â amâ amibu'â me ja jabêo ane”, ane.

Nâm â Môjdjê kukràdjâ'â me bamâ pi'ôk no'ôko ane.

²⁸Nhyr Jeju kum,

—Nâ, kôt ne ga arê. Dja ga â ar o anhyro aban kam arÿm tu atînkumrêx ne, ane.

²⁹Nhyr kam Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh ôkre kadjwÿnhbê amim,

—E kum kati, imâ Metîndjwÿnh jabê rax kêtê, ne imâ ibu'â me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijâm ne amijâ maje,

—Nhyr ne ibu'â dja ba imâ abê? ane. ³⁰Nâm Jeju kukij nhyr kam kum,

—Ê, me'ô ne Djeruxarê kurûm krîrâxbê Djeriko'ÿr ruw. Ne kam tê. Tê nhyr kam arÿm me âkînhî wÿnhràr kam nôn têmràr o arîn kubê kubêkâmê kubê mÿjja kunio prôt ne kam titik ne mâ prôt ne. Nhyr kam wânih wakre-kam tyko nô. ³¹Tyko nô nhyr kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh'ô pry'â tê. Tên omûn kam irôbê apan mâ tê. ³²Nhyr mekbê Rewi'ô, adjwÿnh-djwÿ Metîndjwÿnhmâ âpênih'ô kôt tên adjwÿnhdjwÿ tãm ne. Nâm 'ÿr tên irân omûn tên irôbê apan mâ tê.

³³Nhyr bep me'ô, Xamarikam me ja 'ô ne arkôt tê. Xamarikam me ja kute me bajo kurê djwÿnh ja 'ô ne arkôt tê. Arkôt tê:n 'ÿr bôx ne omûn kam kum kaprî ne. Omûn kam rerek ne kum kaprî. ³⁴Ne kam me kute o tÿm ne kute titik kurêje kute apÿnh kâ rênihja kum oy. Kadjwati kangôo kum oyn kam ajte

mỳjja kute rōny kangô pyrâko kum oy. Ne kam kubêkào kupu. Prīne kupun kam ta ô mryja'ă kudjin o tē. O tēn atemă me'ô nhûrkwă'yr o bôx ne kam prīne o djuw mexo dja.

³⁵Nhym akati nhym kam pi'ôk kaprī raxja amē kaba. Ô kikre djwýnhjamă kaban kum kungân kum, “Ē, dja ga prīne imă tāmjaio djuw mexo dja, prīne ikutêp imă o djuw mexo dja. Dja ga 'ă aje pi'ôk kaprī krēn jabej ba kam bôx ne arým ajte amă o pânĥ, ajte akubyn ibôxkam”, ane.

Be, tām ne ja. Nām ā Xamarijkam me ja'ô kum kurê djwýnh kaprīn o djuw mexo ane. ³⁶Gop imă arē. Nhýnh ar 'ôja ne kute o kamy? Djām tēm ne kute omũnh ne irôbê àpanhja? Nār kon, djām kôt tēmja? Nār kon djām Xamarijkam me ja'ô?

³⁷Nhym kam kum,

—Nà, me'ô kum kaprīja. Me'ô kum kaprīja ne o kamy, ane.

Nhym kam kum,

—Nà, kôtô. Nà, ga kam gadjwý tēn ā kudjwa akurê djwýnh anhyro aba, ane. Nām ā Jeju Xamarijkam me ja'ô ukaprikôt kute kurê djwýnh kamyja'ă ujarēnh ane.

Matamē Marij'ă ujarēnh.

³⁸Nhym kam Jeju ar mă mōn kam atemă krī 'ôkam bôx. Kam ne me'ô nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprikumrêx ne kam Jejumă kum,

—Amrê inhûrkwămă tēn kam anhô kwý krēn kam nōn akôkam kôt, ane.

Nhym kam kum,

—Ā, aj mă, ba kam wām akôt tē, anen kam ũrkwămă tē. Ũrkwămă tēn kam 'yr wadjân nhý. ³⁹Nhym Mata kanikwýnhbê Mariija nhý. Arek Bēnjadjwýr'yr tēn parbê nhýn kam kăjmă kôt ôkren kabēn maro nhý. ⁴⁰Nhym Mata àpēnh ra:x ne. Jeju ô kwý krēn mex kadjy ne àpēnh raxo djan kam Marijmă kabēn ne. Marij kute kôt kum mỳjja 'ô kupēnhmă. Ne kam Jeju'yr tēn kum,

—Bēnjadjwýr, djām aje imar kêt? Ikanikwýnh ne ikôt àpēnhmān ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mỳjja kupēnhô iba. On amrê ano gē tēn gop ikôt apê, ane.

⁴¹Nhym kam Bēnjadjwýr kum,

—Àpnĥire, àpnĥire Mata. Nă gām ari mỳjja man kam akabēn wă jarê. Nă gām mỳjja krăptī kupê ne kôt mar ar o aban kam adjumar punu. ⁴²Nhym bep mrāmri mỳjja pydji ne mexkumrêx. Tām ne arým Marij o nhý. Nām ikabēn maro nhý. Ja ne mexkumrêx. Kwārik wānh arek ikabēn maro nhý. Wām ije awýr anor prām kêtê. Gêdja arek ikabēn maro nhýn prīne ikabēn man kam o biknor kêtumrêx, ane. Nām ā Jeju ane. Tām ne ja.

Ar kute Metīndjwýnhmă kabēn'ă arkum karô.

Mat 6.9

11 ¹Nhym kam Jeju akati 'ôkam Metīndjwýnhmă amijarēnhô dja. Kum amijarēnhô djan kum amijarēnh pa nhym kam kôt ba djwýnh'ô kum,

—Bēnjadjwýr, gop ar imă arē. Ar ije Abămmă amijarēnh kadjy gop ar imă arē. Mă dja bar kum ikabēn ja o? Djuăobit ne kôt ba djwýnhmă kabēn'ă karô. Gadjwý dja ga ar imă 'ă karô bar akudjwa Abămmă amijarēnhô iba, ane.

²Nhym kam arkum,

—Ë, dja ga goja ar aje Metĩndjwỳnhmā amijarēnh kadjy kum,
 “Djũnwā, gē me ame:xo amex man amim ajarēn abenmā ajarē.

On me kadjy abēnjadjwỳr ne ar meo aba.

³ Myt kunĩkõt ar ijajkwa mǎnhkutā mǎ ar imā inhō kwỳ krēn djā ngā.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwỳ dja me'õ ar ikam amikrā bar akõt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imā axwe'ā àpnēnh katā ga ga ar ijo tỳx bar mebē idjām tỳx ne ijaxwe kēt. Tām ne ja.”

Dja gar ā kum anhyr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metĩndjwỳnhmā amijarēnh 'āno ām kadjy arkum kabēn jarēn arkum,

—Ga ren ar ajō anhōbikwa'õ ajbir bōx, akamāt kō ipōkri bōx ga ren aje kadjy mỳjja'õ byrmā tēn ren anhōbikwa 'ōmā kum, “Nār, imā angā, anhō djwỳ 'āmro amānhkrut ne ikjēkēt imā 'õ ngā gē inhōbikwa kukrē. Nām iwỳr y:n kam ajbir bōx. Ba kam kadjy mỳjja jabej tē. Kadjy inhō mỳjja kētkumrēx ba kam kadjy ije akutā djwỳ kwỳ byrmā tē. Gop on imā angā.”

⁷ Nhyr ren anhōbikwaja arek õto nōr prāme ren amā,

—Kati, inhōtdjwaa. Ije amā õr prām kēt. Arỳm ne ba kikre'ā ijē ne arek ikrao inhikwā. Kājma idjām prām kētē. Amũ dja ga tē gē me'õ amā 'õ ngā, ane.

⁸ Bir be, ba ar amā arē. Ga kam ren arek 'ā adjā'wỳro dja, mǎ 'ā 'uw nhyr kam ren arỳm kājma djan ren, “Ba on kum kungā gē wām o tē ba gop ikuj-rēnh kēt ne gēt arek inhōto nō”, ane.

Djām ar aje abeno anhōbikwakam ne amā kungā? E kum kati, ē, aje mǎ 'ā 'wỳrkam ne amā kungā. Apijām kēt ne aje 'ā 'wỳr 'āno adjām kam ne amā kungā, ar atu mǎnhkutā amā kungā.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amā, “Dja gar tu mỳjja 'ā 'uw, mǎ mỳjja'ā 'wỳro tē nhyr Metĩndjwỳnh arỳm ar amā kungā. Gar aje mǎ mỳjja jabej ne kam arỳm kum akatorja pumũ. Ne kam ajte mǎ kikre kabem õ kikre djwỳnhmā akabēno aku'ē nhyr arỳm kute ar amā kikre 'ā 'yrja pumũ.” Dja gar ā Metĩndjwỳnh 'wỳro ane. ¹⁰ Be, me kute mỳjja'ā 'wỳr 'āno āmja dja arỳm Metĩndjwỳnh memā kungā. Gar me kute mỳjja jabej ne kum apōxja pumũ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremā kabēno ku'ē nhyr arỳm me kute memā kikre'ā rēnhja pumũ. Dja gar gadjwỳ ā mỳjja'ā Metĩndjwỳnh 'wỳro ane nhyr arỳm ar amā kungā.

¹¹ Nhyr ne ar akra'õ tēn tep'ā ar ajuw gar kum kangā ngā? ¹² Ne òkrēnē- 'ānh ngrē'ā ajuw gar kum makre ngā? Arkati. ¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramā mỳjja mex nhōrja pumũ. Nhyr bep kǎjkwakam ar Abām mextire ta gēdja ar amā amũ mỳjja mex nhōro ar ajakren ar amā Amikarō ngā. Gēdja gar Metĩndjwỳnh Karō'ā 'uw nhyr tu ar amā kungā, ta mextire ne ar baja gēdja ar amā Amikarō ngā, ar amā Amikarō jano, ane. Nām ā Jeju me kute mỳjja'ā Bām 'wỳr nhyr òdjānhkõt kute memā Amikarō nhōrmā ā memā 'ā ujarēnho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhō àpēnh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhyr kam me karō punu ar me'õo ba nhyr kabēn kētkumrēx ne. Me karō ajmā ajkwa o nhyr kabēn kētkumrēx ne. Nhyr kam Jeju bōm kumē.

Bõm kumē nhym arým mã tē nhym arým kabēn ne. Nhym me kam ari aben pumũn Jejukam no tyn kumex. ¹⁵Nhym bep me kwý ne me abenmã kum,

—Kê, djãm Metĩndjwýnh kabēnkôt? Kati, Bedjêbu. Me karõ punu nhõ bēn-jadjwýrbê Bedjêbu kabēnkôt uma proo ne ar bõm me karõ rēnho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbê ne Bedjêbu.

¹⁶Nhym ate me kwý kum,

—Goja on mýjja'õ nhipêx ba me omũ, Metĩndjwýnh pyma proo mýjja pumũnh kêt goja 'õ nhipêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwýnh pyma proo kute mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx mar jabej ne me kute kabimã kum ane.

¹⁷Nhym Jeju ta prĩne me õkre kadjwýnhbê me kabēn ma, me kute Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ rēnho ba anhýrja me kadjwýnhbê prĩne kuman kam memã kum,

—Godja me õ pyka tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arým amijo ajkê. Nhym ren me ta úrkwã tãmkam abeno kurê djwýnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arým abeno apêx.

¹⁸Bir be, Xatanajdjwý ta õ àpēnhmē ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwýnh, mã ne ren me kam nê? Mã ne ren Xatanaj nê? Nãm ren anen kam ren arým abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ punu rēnho ba”, ane. Ije gēdjãm Xatanaj ta ajte jãm õ àpēnho akêx ne ar bõm rēnho ba. ¹⁹Ba ren Bedjêbu kabēnkôt ren bõm ar me karõ punu rēnho iba nhym ren mýj me'õ kabēnkôt ne me anhõ àpēnh bõm ar me karõ rēnho ba? Ar jadjwý ne ar bõm me karõ rēnh ar o ba. Djãm ar adjwýnhdjwý ne ar we Xatanaj kabēnkôt ar bõm me karõ rēnho ba. Ga ren me arkum ja jarê nhym ren ar me amã, “Ije tô djãm Xatanaj ta kute õ àpēnho bikēnho ba got.”

²⁰Nhym bep kati, Metĩndjwýnh pyma proobit ne ba ar bõm me karõ punu rēnho iba. Ga kôt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytãr ne me akadjj bēnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. ²¹Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne õ kikrekam kruwmē rop'io nhý ne o õ nêkrêx pytàn o nhý. Umao amim õ nêkrêx pytàn o nhý. Nhym me'õ ajmã kute õ nêkrêx o kêtumrêx. ²²Nhym bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne kruw tã o tým ne kubê kunĩo pôx ne kam kubê nêkrêxo prõt ne, kubê mýjja kunĩo prõt ne. Kute umao õ nêkrêx pytãr ne o ýrja tu kubê o prõt ne memã kungrà. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptàn kubê õ krito iprõt ne.

²³Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ikõt àpēnh prãm kêt ne arým Xatanajkôt apê. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã, amidjwýnhbit man ar o mrã”, anen arým Xatanajkôt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarēn memã kum,

—Me karõ punu pydjĩn kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tē. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtka ar mrã, te ajte kute me'õmã àr ne tyk djã kêtãm ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'ýr tē. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'ýr tē”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne úrkwã jarê. ²⁵Ne kam amim ba djã tũmja'ýr tēn bõx ne omũ nhym arým mexkumrêx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhym prĩne kadjwýnhbê mex ne arým kam mýjja katàt. ²⁶Nhym kam kadjj mã

me karō punu'yr tē. Ne kam mekam me kwỳ japrôn 'yr meo mōn meo bōx. Nām me karōo 7 ne o bōx ne me'ō jamā meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karō punuo 7 ne o bōx tām ne axweo kute ōbē pydji kute ar o ba tūmja jakrenh mex ne kam arỳm o punu rax ne. Kājbe punuri ne kājbe punu nhym bep kute o 7 ne o bōxa ne arỳm o punu rax ne. Nām ā Jeju me karō punu'ā ujarēnhō ane.

²⁷Nām memā kabēno ām rā'ā nhym me ipōkri me'ō nire kàj bē kum kabēn ne kum,

—Ô kum anābit ne kīnhkumrēx. Abē bēnjadjwỳr raxkam ne ga anā tik-kremā wadjàn ruw ne anā kà kaō nhym anā kīnhkumrēx ne, ane.

²⁸Nhym kum,

—Bep me kute Metīndjwỳnh kabēn mar ne 'āno ām ne kute kōt amijo baja, me tām gēdja me mrāmri kīnhkumrēx ne, ane.

Me kute Jeju kute mỳjja pumūnh kēt'ō nhipēx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰Nhym kam me Jeju'yr ban bōxo dja. 'Yr ban bōxo djan 'ā aben pydjio mōn o mōn o mōn ī 'ā utī: ane. Me kute ōbē kum,

—Goja on mỳjja pumūnh kēt'ō nhipēx ba me omū, anhỳr jamā ne Jeju,

—Me akamingrāny ne ga me ajaxwekumrēx. Nā gām me abentā ijuw ne imā, “Mỳjja pumūnh kēt'ō nhipēx. Ba me goja omūn kam tu amim amarkum-rēx”, ane. Bep kati, djā bām me amā ipēx kētkumrēx ne. Ē, mỳjja pydji dja ga me omū. Gēdja ba ty. Nhym ijā akati amānhkrut ne ikjēkēt ba akubyn itīn ne ikato ne kam me amā Metīndjwỳnh raxo amirīt ne. Ga me me bakukāmārebē Djōnaj tep tikkrekam nōrja pumū. Tep tikkrekam nōr nhym 'ā akati amānhkrut ne ikjēkēt nhym ajte tep tikkre kurūm kator ne kam pykabē Niniwekam me ja'yr tēm ne kute memā Metīndjwỳnh raxo amirītja pumū.

Badjwỳ ije amijo inhī ne me awỳr ibōx gēdja ba ty ne akubyn itīn ne ikato ga kam me akamingrāny amim Metīndjwỳnh raxkōt ama.

³¹Godja Metīndjwỳnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kato nhym kājkwā nhirē kurūm bēnjadjwỳr ni ajte katon kam me akamingrāny, me amymā axwe jarē. Mỳkam? Bir, amrēbē ne me bakukāmārebē Xaromāo no mexkumrēx ne kute prīne mỳjja mar. Bēnjadjwỳr rax. Nhym arỳm bēnjadjwỳr nija arỳm 'ā ujarēnh ma. Arỳm Xaromāo'ā ujarēnh man kam kute omūnh prām ne. Ne kam nīnh kājkwā nhirē kurūm 'yr tēn bōx. 'Yr bōx ne kam prīne kabēn ma. Ē, ba ne ba Xaromāo kurām irax. Nā bām iraxo bōx, jakam, me akam bōx ga me imar kēt ne, ikanga mex ne. Kam dja bēnjadjwỳr nija me amā axwe jarē.

³²Nhym Niniwekam me jadjwỳ me amā axwe jarē. Godja Metīndjwỳnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kato nhym Niniwekam me ja ajte apōx ne kam me akamingrānymā axwe jarē. Mỳkam? Bir, Djōnaj ne kàj bē memā Metīndjwỳnh'ā ajarē nhym Niniwekam me ja kuman amim katon wānh axwemā iren Metīndjwỳnh'yr amijo akēx ne. Ē, ba ne ba iraxo Djōnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrān ikanga mex ne. Kam ne ba me amā, “Me ja dja me akubyn apōx ne arỳm me amā axwe jarē”, ane. Nām ā Jeju memā ane.

Me kute Metīndjwỳnh kabēn kōt amijo ba'ā ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³Ne kam ajte memā irā jarē ne memā,

—Djām me kute ngõnhpôkmā angjênh ne kute mỳjja 'ôkôt o bipdjur got? Ne kute kào 'ā pro got? Kati, ngõnhpôk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhym memā kikre kre kurwỳo ku'ê. Nhym me mrān wangij nhym memā irākumrêx.

³⁴Nhym me nodjwỳ. Me noo ne me kute mỳjja pumũnh. Dja ga me ajô ano mex, ajmā ano kute kêt jabej arỳm mrāmri arit tỳxkumrêx ne aje mỳjja pumũnh. Aje mrāmri ne me a'uri mrānh mex pyrāk. Nhym bep dja ga ano rā, ano punukumrêx jabej arỳm arit kêt ne aje mỳjja pumũnh kêt. Aje mrāmri ne me akamāt kô tykkam mrānh punu, mrānhô bikār mrānh ja pyrāk.

³⁵Gora me amijāno djan Metĩndjwỳnh kute me amā amikukrādjà jarēnhkôt amijo aba. Gêdja ga me kôt amijo aba kêt jabej, kute me amā amikukrādjà jarēnhja kôt amijo aba kêt jabej arỳm aje me'ô akamātkam ba pyrāk, me aje me'ô akamāt kô tyk tỳxkam mrānhô bikār mrānh ja pyrāk. ³⁶Nhym bep dja ga me mrāmri Metĩndjwỳnh kabēn kunĩkôt amijo abakumrêx ne kam me aje me'ô mrāmri ngõnhpôkti nhirākambit mrānh ne kam akamāt kô tykkam mrānh kêtumrêx ja pyrāk.

Jeju mekbê pardjêumā bēn tỳx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷Nām memā arēnh pa nhym kam mekbê pardjêu'ô kum,

—Amrē ikôt tēn ikutā anhō kwỳ krē, ane.

Nhym Jeju kum “Ā” anen kam kôt tēn ũrkwāmā wadjān nhỹ. ³⁸Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhỹ nhym omũn kam ôkre kadjwỳnhbê amim,

—Ije tô mỳ nā? Ije kum bep kute me bakukrādjàkôt aminhikra ku'õnh kêt. Ô kwỳ krēn kadjj kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹Nhym kam Bēnjadjwỳr kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijā akabēn ne anhōkre kadjwỳnhbê amim, “Kute me bakukrādjàkôt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akabēn mex. Nā gām me aje mrāmri ne me kute ngõnh krāmē ngõnh puror nhībũmbit põnh ne kute kre põnh kêt nhym krekam mỳjja kakrātyk pyrāk. Be, nā gām me ā we katāt amijo abao ane. Nhym kam me me akrākābit pumũ nhym kam kute me amex pyrāk. Nhym bep kati, me akadjwỳnhbê ne ga me apunu rā'ā. Me akadjwỳnhbê ne me amā me ô nêkrêx prām ne 'ā angryk ne ajaxwe'ābit aje amim karō rā'ā. Kam ne ga me akadjwỳnhbê apunu rā'āja. ⁴⁰Me ano kêtumrêx. Djā nām me anhipêx djwỳnh me akrākābit 'y? E kum kati, nām me akadjwỳnhdjwỳ 'y. Kam ne kute prīne me akadjwỳnhbê me apumũnh ne kum me akadjwỳnhbê me amex prām-kumrêxja. ⁴¹Nā gām me we amijo akabēn mex ne, ne amijo katāt amrānh, bep kati, me akadjwỳnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtĩmādjwỳ anhōdjānh ne me 'uwtĩkam adjukaprĩn memā mỳjja ngān kam arỳm akadjwỳnhbêdjwỳ amexkumrêx ne, akrākāmē akadjwỳnh kunĩ mexkumrêx ne, me 'uwtĩkam me adjukaprikam.

⁴²Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djākam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje Metĩndjwỳnhmā mỳjja kakritbit nhōr ne kam aje mỳjjabê kumkatija aje kum ôr kêtam. Nā gām me mỳjja kakrit, ômrō djānh djā, pi'ômē djwỳ kakrit kunĩ ne ga me Metĩndjwỳnhmā ikjê rēn kum kryre ne angā. Ne kam ga abēngôkreja amā abê kêt ne katāt meo aba kêtumrêx ne. Me aje kum kryre

ne ōrja ne mrāmri tu mexkumrēx. Mỳkam ne ga me mỳjja raxjadjwỳ kum ōr kêt ne? Mỳkam ne ga me amā Metĩndjwỳnh jabên katāt meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmān ate mỳjja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djākam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje amijo rũnhbit mar prāmka. Me kute aben pydji djākam me amā me bēnjadjwỳr rũnh krĩ djābit kĩnhkam. Nhym me me ipōkri me kute me amā kabên ne me amā rũnh jarēnh kumex jabit ne ga me amā kĩnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djākam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje pyka krā pyrākkam. Nā gām me aje pyka krā arỳm biknor ne pyka mē bimrāk ne kute pykakumrēx pyrāk. Nhym me kute mar kêt ne tu iby mrānhja pyrāk. Ne kam kadjwỳnhbê ne punu, kadjwỳnhbê ne mỳjja kro. Nā gām me ā aka-djwỳnhbê apunu ane nhym me kute me amar kêt. Nām mỳjja 'èx ne krākābit mex ne kam kadjwỳnhbê ā punu ane. Nām ā Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirĩto ane.

⁴⁵ Nhym kam me kute Mōjdjê kukrādja mar djwỳnh'ō Jejumā kum,
—Ē, bēnjadjwỳr, nā gām me badjwỳ me ijapry. Nā gām akabên jao me badjwỳ ā me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhym kam Jeju kum,

—Ije nā, me aje Mōjdjê kukrādja mar djwỳnhdjwỳ dja ga me ĩ me biknor tokry djākam mō. Watĩ:re. Nā gām me akabên kajgoobit ar memā Metĩndjwỳnh kabên jarēnh aba. Djām Metĩndjwỳnh kabên? Kati, me ga akabēno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kôt ar aba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Ije mā dja ba me nē”? ane. Me aje ā meo anhỹrkam ne kute mrāmri ne me kute me kadjybit jēnh rũnh atom ne kam kute kājma memā arĩ kētkumrēx ne kute memā tur kētkumrēx ne kute me ibũm nēje kum katy kētkumrēx ja pyrāk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djākam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me amā Metĩndjwỳnh kabên jarēnh djwỳnh par prāmka. Me akukāmāre ne Metĩndjwỳnh kabên jarēnh djwỳnh kwỳ pa:, ga me kam anhingēt nhimry krā prĩne kum o djuw mex ne. Me anhingētbê Metĩndjwỳnh kabên jarēnh djwỳnh par djwỳnhmē me aje aben pyrāk. Me akukāmāre kute me parja ne ga me omũn kam kôt amijo mōn kam we imry krā prĩne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwārĩk rā'ā. Metĩndjwỳnh ta ne no mexkôt, ta kute amim 'ā karōkôt arỳm me amā, “Ē, dja ba me amā ikabên jarēnh djwỳnh janon inhō àpēnh jano ga me kwỳ pan kwỳo ajkē”, ane. Djā nām kupa'ā arē? Kati, kōnh ne kum kudji. Ga me aje me paro amōrja pumũ. Kam ne Metĩndjwỳnh arỳm pānh jarē. ⁵⁰ Me akukāmāremē ne ga me me kraxrũm Metĩndjwỳnh kabên jarēnh djwỳnh paro tē. Paro tēn paro tēn arek me kamrō kapĩn o tē. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm meo ngryk ne kam gormā me ajabatānhmā pānh jarē. ⁵¹ Nā gām me akukāmāre Abeu bĩno kurētuw ne kam ijukri me ja paro tēm tāmtā: jakam arek o tē ne kam Djakarij'ỳr bōx ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretimē ō ngōnh ki kaēxkam kubĩ.

Nā, ē, ba me amā arē. Metĩndjwỳnh ne arỳm meo ngryk ne. Ne kam me akamingrānymā arỳm pānh jarē. Me ga dja Metĩndjwỳnh me akukāmāre kute me imex tũmja pānh me ajo ajkē.

⁵² Me aje Mōjdjê kukrādja mar djwỳnh dja ga me ĩ me biknor tokry djākam mō. Watĩ:re. Ga me aje memā Metĩndjwỳnh kabēno amirĩto atēmman ate ajte

mekbê udju. Nhyim me te kute amim Metîndjwýnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbê kikre'ã ijên nhĩ'ãm kam o kajkep djà rênhyim me te kute kikre'ã rênhyim ne ngjênhyim prãme kapôtã ku'êja pyrãk. Ga me kam ga Metîndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã, ane. Nãm ã Jeju memã bẽn tỳxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³⁻⁵⁴ Nhyim kam mekbê pardjêumẽ me kute Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmẽ Jeju jabej rít mō. Jeju kute Môjdjê kukrãdjã'ō kupa'ã arênhyim jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabên'ã kum apnên ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arẽ, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arênhyim me kute o tỳm ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabên punu nhõrmã. Kute kabên punu 'ō jarênhyim me kute 'ã kabên punu nhõrmã te abej umaro dja.

Kute memã kum, “Amã me uma kêt” jarênhyim.

Mat 10.26

12 ¹ Nhyim me Jeju'ã bikprõnho dja. 'Ã bikprõnho djan o djan o djan i 'ã utĩ: ane. Kute pi'ō pyrãk. Ne i ãm ta aben par'ã ku'ên i ta ikjêo aben rẽ, me krãptikam. Nhyim kam Jeju amikôt ba djwýnh kumrẽxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'êx ne kute mex pyrãk. Nhyim bep kati, me kadjwýnhbê ne me punu-kumrẽx. Me ôkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karõ. Me axwe kute djwý nhigot djã pyrãk. Gêdjã amũ me'ō'ýr bõx ne amũ me'ō'ýr bõx ne amũ me'ō'ýr bõx ne i mekmẽ amrã ne i me kunĩo tuknĩ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'amã? Kati, dja i amirít ne. Nhyinh ne mýjja bipdjur'ō me kute omũnh kêt mã? Ne me kute mýjja pudjur'ō mar kêt mã? Adjým, dja i kunĩ amirít ne. Dja mýjja pudjur, mýjja o bipdjurja i kunĩ amirít ne. ³ Dja gar te akamãt kô tykkam abên prĩkam abenmã mýjja jarẽ nhyim me i tu irãri arênho kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwýnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mýjja jarẽ nhyim me tu kãj bẽ abenmã arẽ. Dja amirít ne. Dja me kuman kam kãj bẽ abenmã arẽ, kikrekôt arênho ipõk ne, ne ngãbê abenmã arẽ.

⁴ Ê, ar apa, inhõbikwa ar, ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ga ar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdjã me ar akrãkabit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. ⁵ Kati, ba ar amã arẽ. Me'ō pydjĩ dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djãkam me rênhyim, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arẽ, Metîndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ê, mã ne kwênhyne pãnh kute? Kwênhyne ne pãnh ngri:re. Kwênhyne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngõnho pi'ók kaprĩ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhyinh ne Metîndjwýnh kwênhyne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mýjja kakrit, te kubê kwênhyne nhyim prĩne o djuw mex ne. ⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhyne kurãm abê kumkati. Ar ga ne gar abêngõkre ne anhi pýnhkôt kwênhyne krãptĩ kurãm arax. Be, kute kwênhyne djuw mexja pumũ. Nhyim bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mýjja'ō kubê biknor kêt. Nhyinh ne mýjja'ō kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mýjja puma kêt”, ane.

⁸Ba ar amā mỳjja 'ōdjwỳ jarē. Me kute amijo ipytār ne kute me krāptī nhipókri kute, “Nà, ba ne ba arỳm amijo Jeju pytà”, anhỳrja gēdja ba badjwỳ ije amijo inhī ne me awỳr irwỳk badjwỳ Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh nhipókri, “Nà, ba inhōbikwa ne wā”, ane. Dja ba ā ane. ⁹Nhym bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, “Ije bep ije tawā mar kêt”, anhỳr, me tām gēdja ba badjwỳ amipānh Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh nhipókri, “Ije tawā mar kêt”, ane.

¹⁰Ē, gēdja me'ō ijā kabēn ba ije amijo inhī ne me awỳr irwỳk, dja me'ō ijā kabēn nhym Metĩndjwỳnh tu o aknon mar kêt ne. Nhym bep me'ō kute Metĩndjwỳnh Karō japrỳ, tām gēdja Metĩndjwỳnh mar rā'ā rā'ā ne, mā kam ngryk ne.

¹¹Dja me ī ar ajo ajkē. Gēdja me ar apa 'amỳn mekbē idjaer bikprōnh djā'ỳr ar ajo bōx. Ne kam ajte me bēnjadjwỳr krī djā'ỳr ar ajo mō. Dja me ar apa 'amỳn ar ajo mōn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjēro nhỹ. Kwārīk wānh gar ajō, “Ije, mỳj dja ba ikabēn nē? Mỳj dja ba arē? Mā gēdja ba gēt ikabēn on arē”, anhỳr kêt. Dja gar tu ate akrān amikam atĩn prām kêt.

¹²Metĩndjwỳnh Karō ta dja ar amā kabēn jarē. Me kabem adjām kam dja amā kabēn jarē gar kam kabēno akabēn ne memā akabēn jarē. Nām ā Jeju kôt ba djwỳnhmā kabēn jarēho ane. Me kute kôt ba djwỳnho bikēnh nhym ar kute memā kabēn jarēnhmā ā arkum anhỳr djwỳnhrām kabēn jarēho ane.

Me'ō nhō mỳjja raxmā Jeju kute kabēn jarēnh.

¹³Nhym kam me krāptī nhipókri ne me'ō kàj bē kum,

—Bēnjadjwỳr, gop ikamymā arē gē imā nèkrēx kwỳ ngā. Ibām tyk kutā ne ar imā nèkrēx'ā karō bar ije ar o ibamā nhym ikamy bōx ne tu jām o amija-kren utān mā o mō. Kute imā kwỳ nhōr kêt kumrēx, ane.

¹⁴Nhym kam Jeju kum,

—Ije mỳj me'ō kabēnkôt gēdja ba aben nēje ar akukrà. Ne mỳj me'ō kabēnkôt gēdja ba akamy kutā nèkrēx kwỳ byn amā kungā? Djām kadjy ne ba me awỳr tē? Kati, ane.

¹⁵Ne kam me kunīmā kum,

—Gora me amijāno djan amā nèkrēx prām kêt. Kwārīk wānh ga me anhō nèkrēx rũnh ne anhō nèkrēxo adjāptār ne ar o aba kêt. Djām me kute amim nèkrēxo āptār ne o bakam umar mex got, kôt me kĩnh got? ane.

¹⁶Ne kam memā me'ō'ā ujarēnh jakreo tēn memā,

—Me'ō ne ō nèkrēx krāptī ne ō purkamdjwỳ djwỳ krāptī. Bàygogoremē bāymē djwỳ kunī ingrō:t ne kumex. ¹⁷Nhym kam, “Ije, mā dja ba on? Nhỹnh gēdja ba inhō bāygogomē bāy kumexjao atom ne 'ā man ar o iba”? ane. ¹⁸Ne kam amim, “Goja, nà, gēdja ba bāygogo nhō kikre kryreja ngrān kam ajte akāj bē rũnh nhipēx ne kam kam o atom ne kumex ne. ¹⁹Ije nà, dja ba o ane nhym arỳm mrāmri inhō nèkrēx kumex. Mrāmri ne ba arỳm amimex ne. Gēdja 'ā amex krāptĩn kumex rā'ā ne. Jakam gēdja ba idjāpēnh krātan ikōkam kôt ne inhō kwỳ krēn kôt ikōn kam ikĩnh katibit ma”, ane.

²⁰Nhym Metĩndjwỳnh kum, “Nā gām ajbā. Akamāt ja tām kam gēdja ga ty. Nā bām te amexmā akabi ga atemā. Nhym nār anhō nèkrēxwā? Mỳj kadjy ne ga anhō nèkrēx ar o aba? Nhym gēdja amỳrbē ar o ba”? ane.

²¹Bir be, nām ā me kute amim Metĩndjwỳnh mar kêt ne kam kute ō nèkrēx-bit mar ne kute amim o atommā o atom kajgoo ane. Nām amimex ne kam Metĩndjwỳnhmā mex kêt kumrēx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karô.

Mat 6.25

²²Ne kam ajte kôt ba djwÿnhmā kum,

—Bir, kam ne ba ar amā, “Kwārik wānh gar amikam adjumar punu kêt ne anhô kre kadjwÿnhbê amim, ‘Mÿj dja ba kukrê’?”

Nār kubêkà’ā, ‘Mÿj kubêkà dja ba angij’? anhÿr kêt.” ²³Metîndjwÿnh ta ne gwaj bajo tîn ne, ga gwaj batîn ne ar babaja pumû. Ja ne gwaj bamā mex, ja ne mrāmri wÿnhî. Nhym bep me ô ne kajgo, djwÿ ne kâjbê. Nhym bep Metîndjwÿnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamā mex, ja ne mrāmri wÿnhî. Nhym bep kubêkà ne kajgo. Kubêkà ne kâjbê. Kwārik wānh ar amikam adjumar punu kêt.

²⁴Ê, gop ar bārire ja pumû. Kute amim pur jadjwÿr kêt. Kute amim djwÿ kre kêt. Kute amim mÿjjao atom kêt. Nhÿnh got ô bāy nhô kikre, nār o atom djà? Kati, kwênhne ne ta ar ba, nhym kam Metîndjwÿnh prîne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwÿo atom kêtja pumû. Ar ga ne gar kwênhne kurām amexkumrêx. Ne ar araxo kwênhne jakrenh mex ne. Dja Metîndjwÿnh kwênhne kurām prîne ar ajo djuw mex ne.

²⁵Nhÿnh ne me’ô ta ajkwao, mÿjja kam umar punuo, amû tyk kêt mā aminhō akati kamê? Kati. ²⁶Gar aje mÿjja ngrire te o anhÿrja pumû. Gar aje mÿjja ngrire ja mar kêtja pumû. Metîndjwÿnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tîn nhïukri kute amidjar mar, kumābit ne amirîtkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwÿ mar, prîne kute mar, kumā ne mrāmri amirîtkumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mÿkam ne gar amikam atîn prām ne amikam adjumar punu? Kwārik wānh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷Ê, ar kapôtkam pidjôrāja pumû. Pidjôrā ne ta ingrôt ne kumex. Àpênh kêt-kumrêx. Ne kute amim kubêkà kayr kêt. Ê, ba ar amā arê, bēnjadjwÿr raxbê Xaromão ne kute kubêkà mextire jangjênhkam kî:nhkumrêx. Nhym bep pidjôrāja ne mex, kînho Xaromão jakrenh mex ne. ²⁸Metîndjwÿnh ta ne pidjôrā nhîpêx nhym kam mexkumrêx ne. Rā abenon kumex ne kam kînhkumrêx. Nhym akati nhym me arÿm kadjy bôremā adjà nhym xêr. Te mÿjja kakrit tebê apêx ba nhym Metîndjwÿnh prîne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjôrā kurām abêngôkre ne amexkumrêx. Dja Metîndjwÿnh pidjôrā kurām prîne ar ajo djuw mex ne ar amā ar akàdjwÿ ngā. Be, kam gêdja gar tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. Nhym mÿkam ne gar amim kamnhîx kêt ne kâjbê amim kamnhîx ne.

²⁹Kwārik wānh gar amikam adjumar punu kêt ne anhô kwÿ krên ne kôt akôm kôtbit ajamak bēn kêt. ³⁰Apÿnh pyka djāri me kute amim Metîndjwÿnh mar kêt ne me ar mÿjja ja jabej ba. Nhym bep kati, ar Abām kute prîne ar amar ne ar anhô mÿjja kêt kôt kute ar amar. Kam gêdja prîne ar ajo djuw mex ne. ³¹Metîndjwÿnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metîndjwÿnh kukrādjamê dja gar kumrêx ma. Nhym kam ijukri dja arÿm ar amā mÿjja ja ngā.

³²Ê, inhô kritte, inhô àpênh ngrêreja, kwārik wānh gar atîn prām kêt. Ar Abām ne arÿm amim ar ajā karô. Kute meo atom ne me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo bakam kute ar ajā bēnjadjwÿr mēnh gar aje ro’ā meo abamā arÿm ar ajā amim karô.

³³Ê, kwārik wānh pykabê anhô nèkrêxja’ā ano tÿx ne ’ā angràn ar o aba kêt. Dja gar anhô nèkrêx me’omā angā gē pānh ar amā pi’ôk kaprîre ngā gar

abyn kam me ò mỳjja kêtjamã angã. Bep kati, kàjkwakam dja Metindjwỳnh ar amã anhõ mỳjjao atom, nhym tũmrãm ar amã mexkumrẽx gar o aba. Tũmrãm rerek ne punu kêtumrẽx. Ar aje amim kàjkwakam mỳjja mextireo atomja gêdja kàpo, mỳjja'õ ar abê o bikênh kêtumrẽx nhym me àkĩnhĩ'õ 'yr bõx kêtumrẽx, gar ar o aba. Kwārĩk wánh gar pykabê mỳjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt. ³⁴Be, nok ga ren ar pykabê amim mỳjjao atom ne kam ren kôt pykabê ar anhõ mỳjjabit man ar o aba. Nhym bep dja kàjkwakam Metindjwỳnh ar amã mỳjjao atom gar kam kôt arỳm kàjkwakam anhõ mỳjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bõx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶Dja ba tyn akubyn itĩn ne kàjkwa kumrẽxmã wabi. Ne kam arỳm ajte akubyn bõx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Ikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me ò bẽnjadjwỳr me kute abenã me rênh'yr mrãnh nhym ò àpênh kutêp kikrekam krĩn kute kubêkã jangjênh rã'ãn òt kêt ne kute ngônhpôkmã angjênh rã'ãn kutêp no tỳx ne kam amako krĩ. Nhym kam me ò bẽnjadjwỳr akubyn mrãn bõx ne kam ò àpênhmã kabên ne. Ne arkum, "Kikre'ã ta", ane.

Nhym ar tebê kum kikre'ã kuta nhym arỳm wadjã. Ar ò bẽnjadjwỳrja arỳm bõx. ³⁷Ar no tỳx ne kute kam amak rã'ã nhym bõx nhym kam ar kĩnhkumrẽx ja pyrãk. Nhym kam ar ò bẽnjadjwỳrdjwỳ arkam kĩnhkumrẽx ne. Ò àpênh-kam kĩnhkumrẽxkam gêdja kute arkum òmrômã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katãt arê. Dja amidjên kam ar'yr tẽn kam arkum, "Ar nhỹ. Ar nhỹ ba ar amã ar anhõ kwỹ krên djã nhípêx gar krê", ane. ³⁸Dja te akamãt kô ipôkri nãr te akati maktã bõx nhym ò àpênhja no tỳx ne kam amako krĩ rã'ã ne. Kam gêdja ar ò bẽnjadjwỳr arkam kĩnhkumrẽx ne, nhym ar jadjwỳ kĩnhkumrẽx ne. Dja gar ã bẽnjadjwỳr nhõ àpênh'ã amijakren arek ikam amako akrĩo ane. Gêdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikĩnhkumrẽx ne.

³⁹Gop ar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'òdjwỳ jarê gar ama. Ne ren ò kikre djwỳnhja ren me àkĩnhĩ bõx djã man kam ren arek kam amako nhỹ. Nhym ren bõx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtumrẽx ne. Badjwỳ dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bõx. ⁴⁰Kam gêdja gar gadjwỳ mã ikam amako akrĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibõx ba gêdja ba ajte akubyn bõx. Ar aje nhỹnh myt nhỹr 'òkam aje ibõx djã mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bõx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibõx djã jarênho anen kam arkum kabên jarênh pa.

⁴¹Nhym Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arê, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arê, nãr kon, djãm me kunĩmã ne ga arê? ane.

⁴²Nhym kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunĩ dja me arĩk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpênh djwỳnh kute ò bẽnjadjwỳr kam amakja pyrãk. Me ò bẽnjadjwỳr ne ò àpênhmã kabên ne ne kum, "Ga dja ga me àpênh'ã me omũ, ane, ne prĩne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunikôt memã ò kwỹ krên djã ngãn akrànãmã memã òro aba. Ne me'ã akren memã angã." Nãm ã ò àpênhmã me'ã karõo ane. Kute akrànãmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karõo ane.

Nhyam ò àpènh kum, “Nà, gèdja ba mrāmri ā anen kam me ‘āno dja”, ane.

Nhyam kam ò bēnjadjwȳr mā nhī’ām tē. Nhyam kam ò àpènhja kabēnkum-rēx. Nām no mekkumrēx ne katāt ar memā mȳjja nhōro ba, me kanga kētkumrēx ne ar meo ba.

⁴³Nhyam kam bēnjadjwȳr akubyn bōx ne kam ò àpènhjamā kato. Kute amrēbē kum kabēn jarēnhja kōt mrāmri meo djuw mex nhyam kam arȳm kum kato. Kam dja ò àpènhjadjwȳ tu amikam kīnhkumrēx ne.

⁴⁴Ē, ba ar amā kōt arē. Bēnjadjwȳrja dja ò àpènh ja’ā bēnjadjwȳr mē. Kute nēkrēxmē mȳjja kunī pumūnhmā dja ‘ā bēnjadjwȳr mē. Nhyam kam ò àpènhja kīnhkumrēx ne. ⁴⁵Nām ren ò àpènhja òkre kadjwȳnhbē, ò bēnjadjwȳrja’ā ren, “Be, nām nhī’ām bēnjadjwȳr tēn arȳm amikrā. Jakam dja ba on tu arīk ar iba, inomā arwāri”, ane. Ne kam ren ar ò àpènhja titiko ba, ò àpènh mȳmē ò àpènh nimē ren ar titiko ba. Ren ò kwȳ krēnbit ban kōt kadjwati kangōo’ ikōn kam ren kam ajbān ar ba. ⁴⁶Nhyam kam ò bēnjadjwȳrja aērbē bōx. Ò àpènhja kute amim ò bēnjadjwȳrja bōx djākōt mar kēt. Nhȳnh akati ‘ōkam bōx djāmā kute mar kēt ne nhȳnh myt nhȳr ‘ōkam bōx djāmā kute mar kētkam ne aērbē bōx. Nām bōx ne kam ò àpènh arīk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapōn bōm kumē. Me amakkre kētkamē ro’ā bōm kumē.

⁴⁷Bir be, dja ā me bēnjadjwȳr ane. Me kute ò àpènhmā prīne mȳjja’ā karō nhyam me ren ām mar kajgo ne kam ren ate krān ar ba ne ren kabēnkōt amijo ba kētkumrēx ne. Nhyam ren me ò bēnjadjwȳrja bōx ne prīne ren meo ajkē, me kaprēprē:k ne. Kute arȳm memā ‘ā karō kajgo nhyam me kute kabēn mar kētkam.

⁴⁸Nhyam bep ò àpènhja kute ò bēnjadjwȳrja kabēn mar kēt, me’ō kute memā kabēn jarēnh kētkam, ne ren arīk ar ba, kam ne ren ò bēnjadjwȳrja bōx ne kam ren me kaprēprēk ngrire, meo bikēnh ngri mex ne. Nām me ren te mar mex ne tu ate krān ar ba nhyam ren prīne meo ajkē. Nhyam bep kati, me kute mar kēt, kam ne bōx ne ām meo bikēnh ngri mex ne.

Metīndjwȳnh ne apȳnh ar amā mȳjja ngā, ne ar amā ar adjē mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amā kungā, o ar kum adjàpènh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amā, “Nār, ije ar amā ar ano mex, ar adjē mex nhōrja, mā ne gar kam nē? Djā ne gar o adjàpènh mex ne?”

Kute me’ōmā mȳjja kàjbē rax nhōrja gēdja o kum kàjbē àpènh rax jabej kukij. Nhyam bep kute me’ōmā mȳjja ra:x nhōrja gēdja o kum àpènh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjēr jarēnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹Ē, mȳj kadjy ne ba jakam tēn bōx. Ije me axweo apēxmā ne ba pyka jakam bōx. Ga kuwy kute mȳjja kakrit kunīo apēxja pumū. Dja ba ī ibē kuwy mān prābē ā o anen me axwemā ikaton memā pānh jarēn kam me imex ne. Gora gē on ò akati ‘ȳr bōx. ⁵⁰Nhyam bep dja ba itokry rax kumrēxi. Dja ba itokry rax ne kute mrāmri ne me wȳrkam ngoo tuknī ja pyrāk. Dja ī itokry ā prīne ijo tuknīo ane. Dja ba itokry ra:x nhyam me ibī. Kadjy ne ba tē. Gora

e 12.45 Mȳjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mȳjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

gê on inhô akati iwÿr bôx ba gop itokry rax gê gop on apêx. Ba kam arÿm ije amimarja arÿm apêx.

⁵¹ Djâm ije pykabê me jamã umar mexmê me typydjin ar ba jarênhmã ne ba me'ÿr tẽ. Arkati, ê, ba ar amã arê. Me kute imÿr jabej abeno bikjêrmã ne ba me'ÿr tẽ. ⁵² Jakam dja me kikre tãmkam imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne. Me ta ôbikwamê dja me i abeno kurê djwÿnh ne abeno ajkij. Dja ar amãnh-krut ne ikjêkêta amê ar jao kurê djwÿnh nhym amê ar ja amipãnh ar amãnh-krut ne ikjêkêta jao kurê djwÿnh ne. Arÿm ne ar abeno ajkij. ⁵³ Bãmja dja imÿr jabej kra myo kurê djwÿnh ne. Nhym kra my amipãnh bãm kurê djwÿnh ne. Nhym ate nãja dja kra nio kurê djwÿnh nhym kra nijadjwÿ amipãnh não kurê djwÿnh ne. Nhym ate umrengêxja dja wÿnh nio kurê djwÿnh nhym wÿnh nija amipãnh umrengêxo kurê djwÿnh ne. Dja me ã imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne abeno bikjêro ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã kabên jarênho anen arkum kabên jarên pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krãptitijamã kum,

—Nã gãm me kàjkwa nhôt kurûm kakrã amrê bikamênha baja pumûn kam abenmã kum, “Gêdja na ruw”, ane. Ga me mrãmri tu kônha kum irkumrêx, nhym arÿm ruw. ⁵⁵ Nã gãm me kôk djâbêr tÿxja pumû, kàjkwa nhirê kurûm kôk djâbêr pumûn kam abenmã kum, “Gêdja on amex nhym kam arÿm arngro tÿ:x ne”, ane. Ga me tu mrãmri kônha kum irkumrêx nhym ã ane.

⁵⁶ Kê, nã gãm me ajêx ne mÿjja mar kajgo ar o aba. Kàjkwamê kôk djâbêrbit ne ga me aje mar ne omûnh. Mÿkam ne ba me akam ar ibari mÿjja pumûnh kêt kwÿ 'yn me amã mÿjjao amirito iba ga me ja mar kêt ne omûnh kajgon amim, “Ije tô mÿj'ã”? anhÿr kajgon mar kêtumrêx ne. ⁵⁷ Nhym mÿkam ne ga me amimar ne amijaxwemã akator ne Metîndjwÿnhmã amijarênha kêt ne? Ja ne katât. Mÿkam ne ga me ã anhÿr kêt ne? ⁵⁸ Gêdja ga me Metîndjwÿnh nhô akati bôx kêtri kum amijo a'wÿ gê me ajo mex. Ba me amã arên me'ô'ã me ajakre. Birãm me'ô amã, “Ga ne ga ibê mÿjjao ajkên ar ikam amikrão aba. Aje imã o pãnh kêtka gêdja ba bënjadwÿr kute me axwemã apôx'ÿr ajo tẽ gê amã pãnh jarê”, ane. Gêdja ga amibêx ne kute 'ÿr ajo bôx kêtri kum amijarên kum o pãnh. Kute memã axwe pãnh jarênha djwÿnhmã apa 'amÿnh ne abjêro tẽm nhym kute krâkamngônha akanga nhym me kute abê ijê kêtri. Kute ã ajo anhÿr kêtri gêdja ga atêmbê kum o pãnh. Dja ga ã o anen kum o pãnh kêt nhym arÿm mekbê ijê djâkam amê ga kam kum o pãnh ra:xo dja. ⁵⁹ Gêdja ga kum pãnh dja:n kum pãnh ino rer jabej arÿm akato. Nhym be djã gãm kum pãnh ino rer kêt ne mrãmri arek aku'ê. Gêdja ga me ã anen Metîndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênha nhô akati kator kêtri Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne kum amijo a'wÿ gê me ajo mex, ane. Nãm ã Jeju memã arênho ane.

Kute me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênha nêje me kukrà.

13 ¹ Ne kam memã kabên ja jarênha pa nhym me kam kum pykabê Gar-rêjakam me ja jarê. Nãm me Metîndjwÿnhmã mry pan kubô. Kum bôro ku'ê rã'ã nhym Piratu ô àpênha krâkamngônha me'ÿr ano nhym me prîne me imex ne, me kute mry bôro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômê me kamrô akà. Nhym me omûn kam Jejumã arê. ² Nhym kam memã kum, —Birãm gãm me we, “Be nãm me ô pykakam me ja axweo me tînja jakrenha mex ne kam ty.”

³Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwỳ dja ga me amim akator ne wānh ajax-wemā anhirer ne Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx kētkam me kudjwa tu abiknor-kumrēx ne, me akunĩĩ, ane. Nām ā Jeju ane. ⁴Nhym krĩraxbē Djeruxarēkam-djwỳ kikre prēktibē Xirōwe me imex ne. Nām me'ā tỳm ne meo 18 ne me imex ne. Nhym me adjwỳnhdjwỳ pumūn kam Jejumā arē. Nhym kam ajte memā kum,

—Birām gām me we, “Be nām Djeruxarēkam me ja kute Metĩndjwỳnhkam amikrāo me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwỳ dja ga me amim akator ne wānh ajax-wemā anhirer ne Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx kētkam me kudjwa tu abiknor-kumrēx ne, me akunĩĩ, ane. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju memā ane. Nām me abenmā axwe kukrā kēt mex ne arē nhym kam ā memā ane.

⁶⁻⁷Ne kam ajte memā atemā mỳjja 'ā ujarēnh jakreo tē. Me kute abenmā axwe kukrā kēt mex ne arēnhbē ne memā kum,

—Atemā pidjōbē pigēre ne ō àpēnh kute ō bēnjadjwỳrjamā kremā o tē. O tēn kum kre. Pidjōkō nhipōkri kum kre. Nhym arỳm ingrōt ne abatānh ne. Nhym ō pidjō djwỳnhja kute ō jabejmā 'ỳr tē. Ne te ō jabej nhym amex nhym te ō jabej nhym ajte amū amex nhym te ō jabej, ō jabej te aprān kam ō àpēnhmā kum, “Ota ajte pidjō kreja ō kēt ne. Arỳm 'ā amex amānhkrut ne ikjēkēt ba te ō jabej. On tēn kum ta. Mỳj kadjy ne mōn inhō purkam ām kajgoo dja”? ane.

⁸Nhym ō àpēnhja kum, “Adjỳm bēnjadjwỳr. Gē arek djan 'ā amex pydji ba kam bu'ā kakuwn kum mry nhĩno ipōk ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop ō jabej. ⁹Dja ō mex ne kam arek dja. Gēdja ō kēt ba tu kum kuta”, ane. Tām ne ja.

Metĩndjwỳnh on kute memā pānh jarēnh kēt. Tūmrām dja ĩ memā pānh jarē. Me kute axwemā irer ne kute tūmrām 'ỳr amijo akēx kadjy ne tūmrām memā pānh jarēn meo ajkē. 'Ā ne kute memā ujarēnh jakreja.

Kute me'ō nire punuo mex.

¹⁰Ne kam pi'ōk rārār 'ōkam me kute abeno bikprōnh djākam memā Metĩndjwỳnh'ā ujarēnh dja. ¹¹Nhym kam me'ō nija wadjā. Me karō punu'ō ne mā o ba nhym kam ibōn mrā. Ibōn mrānh'ā amex krāptĩ. Arỳm 'ā 18. Nām te katāt kāmā āmmān katāt kēt mex ne. ¹²Nhym kam Jeju omūn kam amiwỳr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karō'ō kute ajo baja ne arỳm amā ire, ane.

¹³Ne kam 'ā ikra dji. 'Ā ikra dji nhym tebē kāmā dja, arỳm katāt ne dja. Ne kam Metĩndjwỳnhmā mextire jarēnh dja. ¹⁴Nhym bep me bikprōnh djākam bēnjadjwỳrja ne 'ā ngryk ne. Pi'ōk rārārkam Jeju kute meo mexo āmkam ne 'ā ngryk ne. Ne kam memā,

—Pi'ōk rārār ne ja. Pi'ōk tykkambit ne me àpēnh djā. Pi'ōk tyk amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrutkambit ne me àpēnh djā. Kam dja ga me amrē mō gē me ajo mex. Kwārĩk wānh ga me pi'ōk rārārkam amrē 'ỳr abao adjām kēt, ane.

¹⁵Nhym kam Bēnjadjwỳr djwỳnh kum,

—Kē, nā gām me ajēx ne ajajkwakambit amimex jarē, ar amimex jarēnh abajgo. Nhỳnh ne ga me ajō pi'ōk rārārkam anhō krit'ō kōm kēt ne, anhō

mryti nàr mry'ã kríja krädjê djâ 'äpre bôn úrkwã kurüm o akaton o tẽ nhym kôm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'òk ràràrkam anhõ krito aba nhym kôm ba. ¹⁶Ije nhym mỳkam gêdja ba me'õ ni, Abraão tàmdjwỳja 'äpre bôn kêt ne? Me ga ne ga me pi'òk ràràrkam anhõ krit 'äpre bô. Nhym mỳkam gêdja ba kubêngòkreja 'äpre bôn kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex kräpti, arỳm 'ã amexbê 18ja 'äpre bôn kêt ne? Kati, dja ba 'äpre bô gẽ kàjmã dja, ane.

¹⁷Ä kum ane nhym kam kurê djwỳnhja amikam pijàm ne. Nhym bep me ja, me kunĩ ne me tu kam kìnkhkumrêx ne. Nãm Jeju memã mỳjja kräptio pôx nhym mexkumrêx nhym me kam kam kìnkhkumrêx ne.

Metĩndjwỳnh kute me utàr ne meo ba.

¹⁸Nhym kam ajte Jeju memã kum,

—Ë, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja, mỳj ne kute uràk? Mỳj'ã ne ba ije akremã? ¹⁹E kum nãm kute pidjô 'y kryre ja pyràk. Pidjô 'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tẽn ò purkam kre nhym tebê abatàn ne. Abatàn mexkumrêx nhym kam kwênhne apỳnh pa'ã aê, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhym arỳm ja pydjĩ kadjy amima, nhym arỳm ja kadjy amiman 'ã tỳm, nhym ja kôt 'ã tỳm, nhym ja 'ã tỳm, nhym ja 'ã tỳm nhym arỳm 'ã kräpti ne. Ä ne 'y kryre ja jakre.

²⁰Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja mỳj ne ba ije 'ã akremã? ²¹E kum nãm kute djwỳ nhigot djâ pyràk. Me'õ nire ne djwỳ djôm byn ngónhkam kumên kam ajte iby o amãnhkrut ne kumê ne kam kadjy djwỳ nhigot djâ ngrĩ:re ja by. Ne kam o akàn kudji nhym nòn kam arỳm igot mô. Igot mô:n arỳm rax ne kam prĩne djwỳo tuknĩ, ane. Nãm ä me kute Metĩndjwỳnh mar amũ abendjô'ã abenmã Metĩndjwỳnh jarênho ane nhym arỳm me pyka kunĩkôt arênho ajmã nhym arỳm pyka kunĩkôt me kute Metĩndjwỳnh mar kräpti ne. Ä ne memã djwỳ nhigot djâ jakren arê.

Kikre jajkwa krekre ngrĩre'ã ujarênh.

Mat 7.13

²²Ne kam tu Djeruxarê'ỳr kràkumrêx ne. Ne kam apỳnh krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kôt mô. Kam memã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh mô. ²³Djeruxarê'ỳr me mörkôt ne memã 'ã ujarênh mô nhym kam me'õ kum,

—Bẽnjadjwỳr, djãm Metĩndjwỳnh kute me utàrja djãm me ngrêrebit? ane.

²⁴Nhym kam memã,

—Ë, kwärĩk wánh ga amũ me ja mar kêt. Nhym bep Metĩndjwỳnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrĩre kôn ne mrân, kôn ngjênhmã mrân tỳx ne kute ikjêo aben rên ne mrân ne ngjêxja pumũ. Gadjwỳ dja ga ä amikam atỳxo anen Metĩndjwỳnh nhõ pyka'ỳr bõx. Ba me amã arê. Nãm me kräpti te 'ỳr àrmã. Dja me te o anen te o anen 'ỳr àr kêt ne. Kute mrãmri ne me te kikremã àr prãme ja pyràk. ²⁵Dja ò kikre djwỳnh 'ỳr tẽn kikre'ã ijê, me abê kikre'ã ijê. Ga me kam wánh kapõtã akumex. Ne kam 'ã ijê djâ môro akumex. Te 'ã ijê djâ môro akumex ne kam kum, “Bẽnjadjwỳr, amrê me imã kikre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhỹro akumex. Te kum ane. Nhym kam me amã, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mỳjwã kurüm me ajapõx djäkôt me amar kêt”, ane.

²⁶Dja ga me te kum, “Tô gêt anhiô’ă ne ba me inhô kwỳ krên kôt ikô ga me inhûrkwâ kabe’ă me akreo mô”, anhyro akumex.

²⁷Nhym kam me amă, “Ba me amă arê ga me ikabên ma. Ije mỳjwă kurûm me ajapôx djâkôt me amar kêt. Rûm măn me mô, me aje ajaxwebit markam dja ga me rûm mô”, ane. Dja ă ô kikre djwýnh me kapôtă akumexjamă ane.

²⁸Ă me amă ane ga me kam amran amim angryk ne wănh amijanên amijo pyka titik ar o aba. Abraăomê Idjakmê Djakomê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kunîmê dja me Metîndjwýnh nhô pykakam ar ba, ga me te me omû. Metîndjwýnh arým kute me utăr ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo ba, ô pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omû, amybým me omû ne kam ajte jām amipumûn kam amikam angryk ne. Metîndjwýnh kute bôm me arēnhkam gēdja ga me ă amim angryk o anen amran amijanên ar amijo pyka titik o aba.

²⁹Bir be, dja me apýnh pyka kunîkôt Metîndjwýnh'ýr akuprôn kam kută ô kwỳ krêno kumex. Kâjkwa kraxrûm me jamê, kâjkwa nhôt kurûm me jamê, aktă kâjkwa nhirê’ănh me jamê, me tām dja me 'ýr bôx ne kută ô kwỳ krêno kumex. Nhym bep Metîndjwýnh dja me ja kadjy bēnjadjwýr ne meo ba.

³⁰Nhym kam pykabê me 'uwťi, me kâtām ar baja gēdja me kumrêx Metîndjwýnh nhô pyka'ýr bôx. Nhym bep jakam me kute amirûnhbit mar ne kute amirûnh mar kanărrām baja gēdja me pānh me katên mră, ane. Nām ă Jeju memă Bām nhô pyka jarênh o ane.

Jeju Djeruxarêkam me jakam kapri.

Mat 23.37

³¹Nām memă kabên jarênh pa nhym kam me bē pardjêu kwỳ 'ýr bôx ne kam kum,

—On ja kurûm tē, ane. On ja kurûm tē. Arým ne Erodji kute abīnmă akangrô, ane.

³²Nhym kam memă kum,

—Ăm me mōn kukônhwāmă arê, axwere wāmă arê, “Ota ba akati jakam arek me karô punubê me utăro djan me kanêo mexo dja. Gēdja akati ba ajte tām ne. Nhym ijă akati amănhkrut ne ikjêkêt ba arým inom kumê.” Dja ga me ă kum ane.

³³Nă, mrāmri ne ba arým Djeruxarê'ýr itēm kumrêxmă. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nō nhym akati kêt ba ajte amû tēn 'ýr nō nhym akati ba arým 'ýr bôx, Djeruxarêkam bôx. Nhýnh ne me kute atemă krîrax 'ôkam Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par djă 'ô got ba 'ýr tē? Kati, Djeruxarê pydjii. Pydjii ne ba arým 'ýr itēmă. Kam gēdja me ibi, ane. Nām ă Jeju mekbê pardjêumă ane. Ne kam ajte Djeruxarêkam me ja'ă,

³⁴—Ý, Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prām ne? Mýkam ne kēno me titik ne me kupa, Metîndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Ije nă bām te ije me ajo ibikprônha ne ije me ajo atommă. Kute mrāmri ne ôkrēnê’ănh kute arao krao bikprônha pyrăk. Ba ren ă me ajo ane. Nă bām te ije ă me ajo anhyrmă ga me. ³⁵Ě, jakam me amôr djă ja gēdja kukrit mex ne kaprýn nō. Ě, ba me amă arê, jakam dja ga me ipumûnh kêt kumrêx ne. Ipumûnh kêt răă: nhym inhô akati ijo rām ne jao tē ga me abenmă kum,

“Ē, ota arỳm Metĩndjwỳnh kabẽnkõt tãmja bõxmã. Gê Metĩndjwỳnh o kĩnh.”

Ga me ã abenmã ane ba kam arỳm me awỳr bõx, ane.

Jeju kute me'õbê pardjêu nhũrkwãkam ô kwỳ krẽn.

14 ¹Nãm memã kabẽn jarẽn pan kam ajte tẽ. Nhyr ajte pi'òk ràràr nhyr mekbê pardjêu nhõ bẽnjadwỳr ngri'ò kum,
—Amrẽ ikõt tẽn inhũrkwãkam ikutã anhõ kwỳ krẽ, ane.

Nhyr kum “Ā” anen kõt tẽn kutã ô kwỳ krẽ nhyr me arek kam no tyn omũnhõ nhỹ. ²Nhyr Jeju kutã me'õ my nhỹ. Nãm prĩne igoto tuknĩ. ³Nhyr mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh arek Jeju pumũnhõ nhỹ. Kute o mex jabej ne me ikõ'ã nhỹn omũnhõ nhỹ. Nhyr kam memã,

—Djãm ori me kute pi'òk ràràrkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴Nhyr me pijàm djaje anhikrẽ:n nhỹ. Nhyr kam pa'ã byn kàjmã kudjan o mex ne kam ano. ⁵Ne kam memã kum,

—Gêdja me ajõ kra'õ, me ajõ nhõ krit'õ pi'òk ràràrkam tẽn kreti, ngòm-kwatikam tỳm, mã gêdja ga on? Djãm aje arek pi'òk ràràrkam omũnh kajoogoo adjammã? Omũnh kajoogoo adjãm nhyr tykmã? Kati, gêdja ga pi'òk ràràrkam o wabi, ngô kute bĩn kेत्री, ane.

⁶Nhyr me ajte anhikrẽ:n nhỹ, ne te kute amipãnh kum kabẽn'õ jarẽnhmãn mrãmri nhỹ. ⁷Nhyr me ô kwỳ krẽnõ ỳrja, bẽnjadwỳr kute memã arẽn nhỹr me ô kwỳ krẽn mã ỳrja ne me kwỳ amijo rũnh prãm ne mekbê amijo me rũnh krĩ djã pytã. Nhyr Jeju me omũn kam nẽje memã kabẽn kadjy memã mỳjja'ã ajarẽ ne memã kum,

⁸⁻⁹—Me kute abenã me rẽnkhãm ne me àkur rũnhĩ. Nhyr kute abenã me rẽn dhjwỳnhja amã kabẽn jabej ne amã, “Amrẽ tẽn me kutã anhõ kwỳ krẽ”, ane. Ga kam tẽn ũrkwãmã wadjàn kam kwãrik wãnh ga amijo me rũnh krĩ djã pytãr ne kam anhỹr kêt. Dja me bẽnjadwỳr'ò akõt bõx, kute raxo aja-krenh'õ akõt bõx nhyr kam abenã me rẽnhdjwỳnh amã, “On kàjmã dja. On kàjmã dja gê tãwã nhỹ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tẽn me burũm nhỹ, me wã nhikõ'ã nhỹ”, ane ga kam apijàm ne. Kute me ipòkri amã anh-ỹrkam dja ga apijàm rax ne.

¹⁰Bep kati, dja ga anhõ kwỳ krẽn kadjy wadjàn tu me burũm nhỹ, me kàtãm ja nhikõ'ã nhỹ nhyr kam ta, abenã me rẽnhdjwỳnh ta gêdja amã, “Kati, Bẽpbãmre, amrẽ tẽn me rũnh krĩ djãm nhỹn anhõ kwỳ krẽn mex”, ane. Ga kam arỳm ỳr tẽ. Ta gêdja arỳm me ipòkri ajo rax. Nhyr me kunĩ arỳm araxkõt apumũ. Me aro'ã anhõ kwỳ krẽnõ anhỹrja dja me araxkõt apumũ.

¹¹E kum ě, me kute amijo rũnh prãmja gêdja me ĩ pijàm ne. Nhyr bep me amikam pijàm ne akràn mã ar kute amijo baja gêdja arỳm Metĩndjwỳnh pãnh meo rũnh ne, ane.

¹²Nãm ã Jeju me ro'ã ô kwỳ krẽnõ ỳrjamã anen kam ajte bẽnjadwỳrjamã kabẽn ne. Ne kum,

—Gêdja anhõ djwỳ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arỳm anhõ kwỳ krẽn rax ne. Kàjkwa nhipòkri myt nhỹrkam nàr kon amykrykam anhõ kwỳ krẽn rax ne. Kwãrik wãnh anhõbikwamẽ akamymẽ anhõbikwa 'omẽ me kute

amimexjamē me jamā arēnh kêt, anhō kwỳ krēn djāja jarēnh kêt. Me kute akubyn amā o pānh karō me jamā arēnh kêt. Mỳkam? Bir, ga ren anhōbi-kwamā mỳjja ngā nhyr ren arỳm amipānh amā mỳjja ngā.

¹³Nhyr bep kati, dja ga anhō kwỳ krēn rax kutā, kadjy me ō mỳjja kêt, me kute amijo bikēnh, me akry, me no rā, me jamā akabēn gē me akutā ō kwỳ krē. ¹⁴Metindjwỳnh dja pānh ajo kīnh ne. Me 'uwtīja dja me te kute amā o pānhmā. Nhyr bep Metindjwỳnh dja amā o pānh ne, me katāt mrānh ne tyk ne akubyn tīn nhō akatikam gēdja arỳm amā o pānh ne, ane. Nām ā Jeju kum kabēn jarēnh ane.

Metindjwỳnh kute amiwỳr me 'wỳr'ā me ō kwỳ krēn jakre.

Mat 22.1

¹⁵Nhyr kam Jejumē ro'ā me ō kwỳ krēno ỳr ja'ō kuman kum,
—Be, godja me'ō Metindjwỳnh nhō kàjkwa'ỳr bōx ne kutā ō kwỳ krēn jabej, dja mrāmri kīnhkumrēx ne, ane.

¹⁶Nhyr kam kum,
—Me'ō ne arỳm kute memā djwỳ nhije djārmā djwỳmē mry nhijeo nhỹ. Ne arỳm kadjy me krāptimā arē ne arỳm memā djwỳmē mry ga nhyr arỳm xēr. ¹⁷Arỳm xēr nhyr kam kadjy ō àpēnhmā arēn kum, “Mā tēn ar wāmā arē. Ar wāmā arē gē amrē ar mō. Dja ga arkum, ‘Arỳm ne xēr gwaj on 'ỳr banhō kwỳ krē’, ane.”

Amrēbē ne kadjy memā arē ne kam ajte kadjy me'ỳr ō àpēnh jano. Nhyr kam ō àpēnhja tēn bōx ne te kadjy memā arē. ¹⁸Nhyr kam ar kunī apỳnh kukrādjākōt kubē amikati ne. Ja kumrēx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omūnhmā 'ỳr tē. 'Ỳr tēn kum ijarē. Dja ba wām itēm kêt ne. Kwārik wānh gē ikam ngryk kêt”, ane. “Nēn”, ane.

¹⁹Nhyr atāri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krāptibē 10o bōx ne kam ije gop àpēnh mex jabej, tỳx jabej ije kabimā 'ỳr tē. 'Ỳr tēn kum ijarē. Dja ba wām itēm kêt ne. Kwārik wānh gē ikam ngryk kêt”, ane. “Nēn”, ane.

²⁰Nhyr kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprō ne kam te ije kum inhīr ne wām itēmā”, ane. Nām ar ā kubē amikatio ane.

²¹Nhyr kam ō àpēnhja tēn bōx ne kum arē, ō bēnjadjwỳrjamā arē. Nhyr kam ngryk ne, ō bēnjadjwỳrja ngry:k ne. Ne kam kum, “Amibēx ne amũ aprōt ne ajte me abej. Ngō pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrē me ō mỳjja kêt, me kute amijo bikēnh, me no rā, me akrywā kunīo mō”, ane.

²²Nhyr kam ō àpēnh meo bōx ne kam, “Be, ota ga aje imā me arēnhja ba arỳm meo bōx nhyr me kute kikre jaēr kêt rā'āa”, ane.

²³Nhyr kam ō bēnjadjwỳrja kum, “Ajte akubyn me'ỳr tēn prykōt me abej ne purkamdjwỳ ajte me abej, ane. Memā arēn me pa 'amỳn amrē meo mō. Amrē meo mōn meo bōx gē me prīne inhūrkwā kre jaē”, ane. ²⁴Ba me amā arē, ije kumrēx 'wỳrja gēdja mrāmri ikutā ō kwỳ krēn kētkumrēx ne. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju mekbē pardjēumā anen kàjkwamā 'ỳr me bōx kētmā ā arēnh ane.

Kute mā me Jejukōt bikamēnhmā memā arēnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵Ne kam ajte Djeruxarē'ỳr krā. Nhyr kam me itepato kōt mō. Kōt mō: nhyr kam me'ỳr akēx ne memā kum,

²⁶—Dja ga me ajō mā ikōt abikamēnh prām jabej gora amā ijabê tỳxo, amā ikinh tỳxo amā anhōbikwa kinhja jakrenh mex ne. Dja ga amā abāmmē anāmē aprōmē akramē akamymē akanikwỳnhmē kinh kêt ne kam ga amā aminhīdjwỳ kinh kêt ne kam bajbit amā ijabê tỳx ne kam arỳm abê inhō àpēnhkumrēx. ²⁷Ne kam ajte dja ga me ajō amā atokry pyma jabej kam arỳm ikōt aba djwỳnh kêtikumrēx. Nhyr bep kati, dja ga ijà amijakren ikudjwa aje anhō pite'y mỳnh măn pràbê atokry rax ne amā ijabê rā'a nhyr me kute abin jabej ga ikanga kêt ne tu mā ikōt ajkamēn kam arỳm mrāmri ikōt aba djwỳnhkumrēx, ane. Nām ā Jeju memā anen kam ajte memā kum,

²⁸—Nà, dja ga me ajō aje kikreti nhipēx jabej gēdja ga kadjy amikadjwỳnhbē amim 'ā karō ne amim 'ā pi'ōk kaprī jakre kumrēx ne. ²⁹Got ga ren 'ā pi'ōk kaprī jakre kêt ne ren ipēxo mō nhyr ren kam abê 'yr pi'ōk kaprī atāk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomā mēnhmān kam ren tu katēri krāta. Nhyr kam ren me kātāmja ajā keket ne ren kam ajapry,

³⁰“Tāwā ne kute kikre nhipēxo tēm ne inomā mēnhmā ar o ban kam katēri krāta”, ane. Ga ren kam apijām ne. Bir be, ā me kute ajā anh̄yr kētbē gēdja ga pi'ōk kaprī kumrēx 'ā akre.

Bir be, gēdja me'ō mā ikōt bikamēnh prām jabej, amim ijà karō kumrēx ne kam amim, “Ije ba on mā Jejukōt ajkamē ne kōt ar iba, o ino rer kêt, katēri krā'yr kêt. Dja ba tu kōt ar ibakumrēx ne”, ane. Dja ga ā me ajō ijà amim karōo anen kam mā ikōt ajkamē, ane.

³¹⁻³²Ba me amā ajte 'ōdjwỳ jarē. Bēnjadjwỳr ja ne arỳm kurē djwỳnh'yr ō àpēnh jao mō. Nhyr ō àpēnhja krāptī ne. Ō àpēnh ne kubē 20.000. Nhyr kum yrja nhō àpēnh ngrēre. Kubē 10.000. Nhyr bēnjadjwỳr ja kute nīnh 'yr ō àpēnh mōr ja ne kum yr nhō àpēnhja jakrenh mex ne. Nhyr kam kum yrja bit kurē djwỳnh kutā ō àpēnh mōn kam ajte amikam ajkam aman te kurē djwỳnh'ā ō àpēnh jakren kam amim, “Ije, mỳj dja ba nē? Ije ba me'yr inhō àpēnh jano, nījar me mōr rā'āri gē ikāxā mekmā ijà aprā. Bar arek apỳnh nh̄yn idjumar mex”, ane. Nām me ja bit kute me ja'yr prōtmān kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akēx ne.

³³Be, dja ga ā amim ijà karō kumrēxo ane. Aje arek o atēm ne aje inomā mēnh kadjy, katēri krā'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrēx ne kam anhō nēkrēx, anhō mỳjja kunī'ā ano tỳx kêt ne tu amibē kanga ne kam mrāmri ikōt aba djwỳnhkumrēx. Nhyr bep kati, dja ga anhō nēkrēx 'amỳnh tỳx ne kam arỳm ikōt aba djwỳnh kêtikumrēx.

³⁴Ē, kadjwanhī. Kadjwanhī ne mexri ànhkumrēx, akrykumrēx. Nhyr bep arỳm tūmkam ành kêt, akry kêt nhyr me kute ajte o mex kêtikumrēx. Me te o ane. Mrāmri tu akry kêt. Mỳj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi. ³⁵O me kute djwỳ kane kêt ne kute mry nhīnmē o bikār ne kute o pidjōdjwỳ kane kêt. Nām me tu o ban mūm kurē. Arỳm mrāmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakkre jabej, gop on ama, ane. Nām ā me'ō kute amijo Jeju pytār ne kōt tēm ne katēri kubē akēxkam ā kajgo ane, kum ō nēkrēx kīnhkam kute kubē akēxkam ā kajgo ane. Djā nām mrāmri mā Jejukōt ajkamē got? Kati, nām 'ēx ne kōt ar ba kajgo.

Mrykī'ātomti pydji biknor.

Mat 18.12

15 ¹Nhyr kam me kute bēnjadjwỳr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwỳnhmē me axwe ajte Jeju'ā akuprōn kuri kumex, me kute kabēn

marmã ne me 'ã akuprôn kuri kumex. ²Nhym kam mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê ne me kãxã kabên ne, bën prĩkam kabên ne abenmã,

—Djidjàk, tãwã ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã môn ò kwý krêno nhý, ane.

³Nhym kam atemã memã mýjja'ã ujarênh jakreo tẽn memã,

⁴—Birãm me ajò nhò krit, mrykĩ'atomti krãptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhò mrykĩ'atomti krãptĩbê 99jamã anhire gê wãnh akutêp kumex, kapôt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tẽ. Abej tẽn arým kum akaton aprôn o tẽn o bõx. ⁵Aprôn o tẽn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne. ⁶Akĩnh rax ne kam anhòbikwamê anhũrkwã nhitepã me jao akuprôn kam memã kum, “Ota ba arým inhò krit ibê biknorja japrôn o tẽn o bõx. Dja ga me idjò'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷Bir be, gêdja ã kãjkwakam me kĩho ane. Me'ò pydji gêdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhym kam me kĩnhkumrêx. Me'ò pydjikam dja kãjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katåt mrãn imex-kumrêx”, anhýr ne ajkwaobit kute amimex jarênhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtê. Nhym kam kãjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'òk kaprĩ pydji biknor.

⁸Ba ajte me amã 'òdjwý jarê. Me'ò nire nhò kryt jakao ngõnhponho pi'òk kaprĩbê 10 ne pydjĩn kubê akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja ngõnhpòk-timã adjàn kam prĩ:ne ar abej kapõnho ban kam kum kato. ⁹Kum katon kam òbikwamê itepã kikrejakam me jao akprôn memã kum, “Me ikòt akĩnh. Ota ba arým ije pi'òk kaprĩo ibiknorjamã ikato”, ane.

¹⁰Bir be, ba me amã arê. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã kĩnh ane. Me'ò pydjĩn amim kator ne kute wãnh axwemã irern kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhym kam ã kadjy mrãnh djwýnh kam kĩnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

Me'ò kra biknor ne akubyn bãm'ýr akêx.

¹¹⁻¹²Ne kam ajte memã 'òdjwý jarên memã,

—Me'ò my kra amãnhkrut nhym kam kutapureja bãmmã kum, “Djũnwã, gop on ar imã anhò nèkrêx kwýo ajkjê. Aje ar imã atyk kutã nèkrêxo abikjẽmã arênhja on atĩnri ar imã o ajkjê, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhym kam kum “Ã” anen kam arkum o ajkijn kutapure jamã kungãn kute-wajamã kungã.

¹³Nhym kam bãm kute kum òrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhym kam 'ã akati ngrêre nhym kam arým mã o mō, ò mýjja kunĩo atom ne o mōn ajbubê o tým, pyka 'òkam o mōn o bõx ne kam arĩ:k ar o ba. Tu arĩk ar ba'ã pi'òk kaprĩ krêno tẽn kam krên pa. ¹⁴Prĩne 'ã pi'òk kaprĩ krên mex ne, ne kam arým arĩk ar ba. Nhym kam pykawākam arým djwý kêtumrêx, nhym me prãmkam ar ba. Nhym kam pi'òk kaprĩ krên pan kam tu arĩk ar ba, prãmkam ba.

¹⁵Ne kam bẽnjadjwýr 'ò'ýr tẽn kam kum, “Ba amã apê”, ane. Kum àpênh nhym kute kum pi'òk kaprĩ nhòr nhym kute o mýjja byr ne krênmã. Nhym

kam bēnjadjwȳrja “Ā” anen kam ō mry nhō kapôt mā ano, kute angrō jamyre pumūnh ne kute kum o djuw mexmā. Nhyam kam kum omūnhō dja.

¹⁶Nhyam kam angrō jamyre bāy kakō kuro ba nhyam kubēngōkreja^a arȳm prām bīn mex nhyam te kute angrō jamyre kutā bāy kakō kwȳ krēnmā. Nhȳnh ne me'ō got kute kum mȳjja 'ō nhōr nhyam kute krēnmā? Arkati. ¹⁷Nām ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djā nām ā ibām nhō àpēnhja anen ar prām kam ba? Djūnwā ne prīne ō àpēnhō djuw mex nhyam kam djwȳ kumex. Djwȳ kumex ne kam 'ā kātām ne kumex. Mȳkam ne ba bajbit ar prām kam iba. ¹⁸Ba gēt on akubyn ibām'ȳr tēn kum, 'Djūnwā, ota ba Metīndjwȳnhkam ar amikrāo iba, ne gadjwȳ akam ar amikrāo iba. ¹⁹Djām imex ne ga aje ijo akra rā'āmā. Dja ga tu ijo anhō àpēnh, ijo ajtem ne. Ba kam amā apē.' Gēdja ba ā Djūnwā'ȳr tēn kum ane.”

²⁰Ne kam ekru ne kāj mā djan kam bām'ȳr tē. Bām'ȳr tē: nhyam kam bāmja amybȳm omū, kraja pumū. Ne kam rerek ne, tik ngo nhȳn kum kaprī ne. Ne kam prōt ne kajpan o tȳm ne kam abej muw.

²¹⁻²²Nhyam kam bām mā kum, “Djūnwā, ota ba Metīndjwȳnhmē ar akam ar amikrāo iba. Djām imex got ga aje ijo akra rā'āmā”, anhȳr konenh nhyam bāmja ō àpēnhmā kum, “Amū ar ajō aprōt ne kubēkā mexwāmē ikrakam rāxwāmē parkāwāmē amrē amȳn o aprōt ne kum angjē, ane. ²³Ne ām ar ajō aprōt ne ije kutēp mryti jabatānh nyre nhīptī'ā ma nhyam āmwā japrōn amrē o tēn abī. Gwaj banhō kwȳ krēn rax ne bakīnh kadjy. ²⁴Ota ikra. Be, ikra djwȳnh ja ne ibē tyn ajte akubyn tīn ne. Nām akunon arȳm akubyn imā kato”, ane.

Nhyam kam me kīnh rax kato. Kīnhkumrēx ne ō kwȳ krēno kumex.

²⁵⁻²⁶Nhyam kam kutewaja purkam àpēnhō dja. Àpēnhō dja:n àpēnhō ino ren kam kurūm tē. Tēn kam kikre tēpo tēn me kanga ma. Me toro dja nhyam me ngrer man kam amikutā bām nhō àpēnh 'uw. Nhyam kutā tēn kajpa nhyam kum, “Mȳj nā”? ane.

²⁷Nhyam kam kum, “Ije atōnhre ne arȳm bōx. Nhyam kam abām kadjy mryti jabatānh nyreja bī, twȳmtija bī. Nhyam abām kīnhkumrēx ne. Amrēbē: atōnhre tēm ne arȳm bōxkam ne abām kīnhkumrēx ne. Mȳjja kute ajmā o kēt, umar mex ne ar ban arȳm bōx, kam ne abām kīnhkumrēx ne”, ane.

²⁸Nhyam kam tu ngry:k ne kikremā àr kētkumrēx ne. Ne kam kapōtā arek ngryk ne dja. Dja nhyam bām 'ȳr katon te kum kabēn ne, te kum me tor'ā apnēn kum, “Amrē tēn anhō kwȳ krēn me kudjwa akīnh”, ane. ²⁹Nām te kum ane nhyam kam kum, “Kē wajre. Nā bām amā idjāpēnh ar iba. Arȳm idjāpēnh'ā amex krāptīī. Djā nā bām abē amikati? Ga mȳjja 'ȳr ijano ba 'Kē wajre' ane? Kati, nā gām mȳjja 'ȳr ijano ba akrānmā amā 'ȳr mrā. Djā ne ga kam mām imā anhō mokaāk'ōnh bī bar inhōbikwāmē ro'ā kwȳ krēno nhȳn ikīnhkumrēx ne? ³⁰Nhyam bep akamrerre ne anhō nēkrēxo mōn me kuprȳ'ā kukrēn mōn ajbir bōx ga kum gu banhō mryti twȳmtija bī”, ane.

³¹Nhyam kam bāmja kum, “Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhō mȳjja kunō anhō”, ane. ³²Mrāmri ne bar ikīnhkumrēx ne. Mrāmri ne bar ikīnh ne itor inhȳrja. E kum mrāmri ne atōnhre gu babē tyn ajte akubyn tīn ne. Nām akunon arȳm akubyn kato, ane. Nām ā bām kutewajamā ane. Tām ne ja.

f 15.16 Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apȳnh me ō pyka djāri kunikōt me kunī bēngōkre pyrāk.

Be, nām ā Jeju mekbê pardjêumā ujarênh ane. Metîndjwýnh kum me axwe-djwý jabên kute me abej ne kute me utâr nhyim me ô'â kînh'â ujarênh ne ja.

Ô âpênh kute ô bēnjadjwýr noo biknoro.

16 ¹Nhyim kam Jeju ajte kute kôt ba djwýnhmā mýjja 'ô'â kabên jakremā arkum,

—Me'ô bēnjadjwýr ne ô pi'ók kaprî kumex. Nhyim kam ô âpênh ne kum kam âpênhô dja. Pi'ók kaprimê nèkrêxja kunîkam kum âpênh ar ba. Nhyim kam me kâtâm ne me kum ô âpênhja jarênh kum, “Ê, ota anhô âpênh arým abê amijâ anhô pi'ók kaprî krêno mô, ane. Arým abê o apêx mexo mô”, ane.

²Nhyim kam arým ô bēnjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, “Mýj nâ? Mýj ne ga ajmâ o nhyim me imâ ajarê? On amrê inhô nèkrêx'â pi'ók no'ókwaô akato ba omû. Jakam dja ga imâ adjâpênh kêtumrêx ne”, ane.

³Nhyim kam kabên ja man kam ôkre kadjwýnhbê amim, “Ije tô mã dja ba nê? Arým ne inhô bēnjadjwýr bôm imê. Mã dja ba nê? Âm arngro týtksam purkam idjâpênhbê irerekre ne kîkre kabe'â idjâ'wýr imrânhbê ipijâmâ”, ane.

⁴Nām ja jarênh nhýn kam ajkam aman kam,

—E kum ā ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamā ikabên jarê nhyim arým inhô bēnjadjwýr kute bôm imênhkam ar ja arým ijo ôbikwan amiwýr ijo wadjâ, ane. ⁵Ne kam ar kute bēnjadjwýrmā pânkh kêtja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uw arkum, “Mã ne ga aje mýjjao pânkh kêtja kute?”

⁶Nhyim kam kum, “Ngônkh krôkrôktibê 100. Rôny kangô'â ngônkh krôkrôktibê 100 ne ba kum o pânkh kêt ne”, ane.

Nhyim kam kum, “Mî. Aje pi'ók no'ók tûmja byn on o nhýn 100ja ngrân pânkh 50 nhô”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarênh kum 50 nhô, ane.

Nhyim kam ā anen kam kînhkumrêx ne kunhôn mã tê. ⁷Nhyim kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mýjjao pânkh kêtja kute”? ane.

Nhyim kam kum, “Bâyogore'â xakubê 100”, ane.

Nhyim kam kum, “Mî. Anhô pi'ók no'ók tûmja by gê arîk wânkh 100 nô, ga pânkh kum 80 nhô, ane. Ajêx ne 'â kum kâjbê krâptibê 80 nhô”, ane.

Nhyim kam ā anen kunhôn kam kînhkumrêx ne mã tê. Nām ā arkum o anhýro tê. Ô âpênhja arkum ô bēnjadjwýrja noo biknoro anhýro tê. We arkum kînh ne kute amipânkh o ôbikwamā ne ā arkum o anhýro tê.

⁸Nhyim ô nèkrêx djwýnh ne ô âpênhja no mex jarê. Âkînhîkam ne kum no mex jarê. Nâ, mrâmri ne amikadjy no mexkumrêx. Nâ, mrâmri ne pykabê me ar baja ne me mrâmri amikadjy no mexkumrêx ne o Metîndjwýnh nhô me ja jakrenh mex ne. Nhyim bep Metîndjwýnh nhô me ja ne Metîndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrânha pyrak.

⁹Djâm ā ar aje ô âpênh kudjwa me noo abiknoro anhýrmā ne ba ije ar amā arênhja? Djâm ar adjâkînhî, ar ajêxnhîkôt aje meo anhôbikwamā got. Djâm ar aje pi'ók kaprîkôt meo anhôbikwa nhyim atykkam kute amikôt kâjkwamā ajo âbirmā got. Djâm me ja kute kâjkwamā ajo âbir gar atîn rā'â rā'āmā got.

¹⁰Arkati. Gêdja me'ô mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrîre kam âpênhô djan prîne o djuw mex ne o âkînh kêt, me'ô tâm gêdja arým ajte amû ijukri mýjja rûnhdjwýo djuw mex. Nhyim bep kati, gêdja me'ô mýjja kakrittekam âpênhô djan arým o akî ne kam ajte mýjja raxkamdjwý âpênhô djan adjwýnhdjwýo akî.

¹¹ Bir be, tām. Dja gar pykabê mỳjja kakrit, pi'òk kaprijao akĩ djām Metĩndjwỳnh kute kàjkwakam ò mỳjja rũnh, ò mỳjja mextire kute ar amā òrmā got? Kati, arỳm ne ar akabi. ¹² Dja gar ari me ò nêkrêx prokam amikràn o adjàkĩnh o aban ar mekbê o abikênh o aba, djām Metĩndjwỳnh kute ar amā anhò mỳjja nhòrmā, anhò nêkrêx djwỳnh kute ar amā òrmā? Arkati.

¹³ Ê, nhỹnh ne me'ò ò bẽnjadjwỳr amānhkrut'ò amē arkum àpênh ar ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nàr kon, gêdja kum ja kĩnh ne kumābit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja ga amā Metĩndjwỳnh kĩnh ne ajte amā nêkrêx kĩnh ne kam kute bẽnjadjwỳr amānhkrutmā adjàpênh pyràk. Gêdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyr bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhỹn aprỳo kumex. Me kum pi'òk kaprĩ kĩnhkam, kam ne arê nhyr kam me aprỳo kumex. ¹⁵ Nhyr kam Jeju memā kum,

—Me ga ne ga we me amijo katàt amrānh ne. Me kunĩ kute we me amex pumũnh ne kute me amā me amex jarēnhmā ne ga we me amijo katàt amrānh ne. Nhyr bep kati, Metĩndjwỳnh ne kute prĩne me akadjwỳnhbê me apumũnh. Me aje amim mỳjja'ā karōjakôt ne me akadjwỳnhbê prĩne me apumũ. Be, mebêngôkre ne me me akrākābit pumũ, ga me kam kute amex pyràk nhyr me me amex jarē. Bep kati, Metĩndjwỳnh kute prĩne me akadjwỳnhbê me apumũnh nhyr mỳjja punubit me akadjwỳnhbê ikwākam kum me amex kêt. Mrāmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Mòjdjê kukràdjàkôt ar amijo ba. Metĩndjwỳnh kabên jarēnh djwỳnh kabênkôtmē ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rā'ā nhyr arỳm Djuāo ajte adjwỳnhdjwỳ bôx. Djuāo kute ngônrmā me angjênha adjwỳnhdjwỳ bôx. Ajbir ne Djuāo tũmrām bôx ne ar memā 'ā ujarēnh ny jarēnh ba. Me kute axwemā irern kute Metĩndjwỳnh'yr amijo akêx nhyr Metĩndjwỳnh kute me utār ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne ar kute meo ba'ā ne memā ujarēnh tē. Nhyr me krāptĩ arỳm kute 'yr amijo akêx prāmrumrêx, kute mrāmri ne me krāptĩ kikre ngriremā ngjênh prām ne kam 'ā kute aben nhingānhja pyràk. Me kute ari 'ā ikjêo aben rēnh ne 'ā kute aben nhingānh o kumexja pyràk. Nām me ā kute Metĩndjwỳnh'yr amijo akêx prāmrumrêx ā ane.

¹⁷ Nhyr Metĩndjwỳnh kukràdjà tũmja, kute me mrānh mex'ā memā karōja, djām arỳm tũm ne apêxmā? Kati, gêdja rā'ā ne. Pykamē kàjkwabit dja apêx nhyr bep Metĩndjwỳnh kabên dja tũmrām rā'ā rā'ā ne. Nhỹnh ne mỳjja ngrire, mỳrbê itāja 'ò biknormā? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metĩndjwỳnh kukràdjà 'ò jarē. Me kute tu prō'yr bakumrêx ne kute kanga kêtma memā arê ne memā kum,

—Gêdja me'ò prō'yr mōn ar o ban kanga ne kam pānh atemā me'ò'yr mōn kam kute krô'ā prō pyràk. Mjênja ne axwe. Nhyr kam ajte me'ò ne prō kanga nhyr kam me'òja ne me'ò kute prō kangaja'yr mōn kam arỳm kute me'òbê prōo àkĩnh pyràk, ane.

Radjaru mōn me'ò bẽnjadjwỳr 'wỳro nhỹ.

¹⁹ Nām ā Jeju memā anen kam ajte memā mỳjja 'ò'ā karō ne memā,

—Me'ò ne ò nêkrêx kumex ne kute amidjwỳnhbit mar. Nām kubêkà mex, kubêkà pānh raxbit jangij ne ò kwỳ krên djā mexbit kute mar. Myt kunikôt ne ā o anen ò kwỳ krên rax ne. ²⁰⁻²¹ Nhyr kikre jajkwa krekrēmā me'ò bikēnhja

ikwā. Myt kunīkôt kikre jajkwa krekremā ikwā. Ne te kute ō anhy krēn prāme. Me'ō kute myt kunīkôt kubēkā mex, kubēkā pānh rax jangjēnh ne 'ā mrānhja tām ne te kute ō anhy krēmā kuri ikwā ne te 'ā 'wŷro ikwā. Idjibē ne Radjaru. Tām ne prīne karŷr tŷx ne, tēm prīne tŷx ne. Karŷrmē tē tŷx nhyt ta ikwā. Nhyt bep roprebīt ne 'ŷr māt ne karŷr kunuw, tē kunuw.

²²Nhyt ō mŷjja kētja, Radjaru, arŷm ty nhyt kam kadjy mrānh djwŷnh kumŷn kàjkwamā Abraão'ŷr o tēn o bōx. Nhyt kam ar ingēt kukāmāre Abraão'ō ro'ā ar ba. Nhyt me'ō nhō nēkrēx kumexjadjwŷ ty nhyt me kam o mōn adjā. ²³O mōn adjā nhyt kam me tyk nhō pykakam bōx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kāmā rīt ne amybŷm Abraão pumū. Nhyt ar Radjarumē ro'ā ar ba. Ar umar mexkumrēx ne kīnhkumrēx ne ar ba.

²⁴Nhyt kam Abraão pumūn kam kum amijo akijn kum, “Ngētwa, ngētwa Abraão, gop amrē amā ikaprīn iwŷr Radjaru jano gē amrē iwŷr tēn ngōmā ikra nhōt tebit jadjan o inhōto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵Nhyt Abraão kum, “Bir be, krāny, omū. Atīnri ne ga mŷjja mexbito amikīnh ne. Nhyt bep Radjaru ne kaprī, tīnri kaprīn ar ba. Ne kam arŷm jakam kīnhkumrēx ne. Ga ne ga arŷm pānh atokryn akaprīre. ²⁶Ē, mŷjja 'ōdjwŷ. Djām jānh ne wām awŷr tēm ne kute ajmā ajomā? Nām me banēje inuwti: nō, ne kam abenmā kre raxi. Ne kam jakam me ijō'ō me awŷr itēm prām kētē. Ga me ajō nīnh pānh me ikam abōx prām kētē. Aprakamā ne gwaj banēje inuwti: nō”, ane.

²⁷⁻²⁸Nhyt kam kum, “E kum ā ne. Ē, ngētwa, gora ibām nhūrkwā'ŷr Radjaru jano. Kam ne ikamy amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt. Ar'ŷr dja Radjaru tēn arkum arēn arkum tīn jadja gē ar jakam, me tokry rax djājamā ikōt bōx kēt”, ane.

²⁹Nhyt Abraão kum, “Kati. Arkati, amrēbē ne Mōjdjēmē Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh ar 'ā pi'ōk no'ōk ne te memā arē. Gē ar Mōjdjē ar kabēn ma”, ane.

³⁰Nhyt kam kum, “Kati, ngētwa Abraão, got ren me'ō me tyk kurūm me'ŷr katon bōx ne memā arē nhyt ren me arŷm kōt amim katon kam ren wānh axwemā iren Metīndjwŷnh'ŷr amijo akēx ne jakam bōx kēt ne”, ane.

³¹Nhyt Abraão kum, “Kati, dja me Mōjdjēmē Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh kabēn mar prām kēt, nhyt ajte me'ō me tyk kurūm katon te memā amijo amirīt ne te memā arē nhyt ren ajte tām ne. Te ren omūn tu ate krā”, ane. Nām ā Abraão me'ō nhō nēkrēx kumexjamā ane. Tām ne ja, ane.

Be, nām ā Jeju memā ujarēnh ane.

Me'ō me'ōkam axwe nhyt tu axweo biknormā.

17 ¹⁻²Ne kam ajte kōt ba djwŷnhmā,

—Wānh ne me axwe pro ar akukām rax ne nō. Nhyt bep me kute memā axwe'ā āpnēnhja gēdja me tokry ra:x ne. Watī:re. Dja prīne Metīndjwŷnh meo ajkē nhyt me tokry ra:x ne. Me'ō kute me prīre pyrāk ne ajbir kute amim imar nyja nhyt ren me'ō axwe'ā kum apnē nhyt ren arŷm kōt axwe nhyt kam ren me kute kum axwe'ā āpnēnh djwŷnhja nhōkre'ā kēnpoti nhō ne ren ngōnhmā kumē, ngō raxbē pyka kētmā kumē nhyt ren kubī, ja ne kājē tokry. Tokry ngri. Nhyt bep kati, dja prīne Metīndjwŷnh o ajkē nhyt tokry ra:x ne.

³Gora ar amijā ano tỳx ne amijāno dja. Dja ar akamy'ō axwe jabej gar ajō kum akabēn'ō jarē. Kum akabēn'ō jarē gē axwekam amim ngryk ne amim kato ga kam tu o akno. ⁴Gēdja mā akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkum-rēx. Dja myt pydjikam akam axwe amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt ne kam awỳr tēm ne kute amā, “Arỳm ne ba ijaxwekam amim ingryk ne”, anhỳr amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt jabej ga kam tu o akno, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhixkumrēx.

Mat 17.20; Mak 11.23

⁵Nhym kute ar anor nhym ar mōrja Bēnjadjwỳrmā kum,
—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwỳnhbē ar ijo tỳx ne ar ikadjwỳnhbē akabēn wadjā bar amim amar rax.

⁶Nhym kam Bēnjadjwỳr arkum,

—Ga ren ar amim ikamnhix ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrāk ne ren arỳm pyjamā akabēn ne ren kum, “On amikaban ngō raxbē pyka kēt mū jakam mǎn ajte dja”, ane.

Nhym ren tēn ngō rax nījkam dja. Ar aje tu amim ikamnhixkumrēxkam ren tēn nījar ngō raxkam dja. Nhym bep kati, ām ar aje amim ikamnhixkumrēx kētē, ane. 'Ybē motadu ne kryre kute karnhō nhijy pyrāk. Nhym Jeju ajte arkum,

Me tu akrānmā Metīndjwỳnhmā àpēnhmā.

⁷Ga we ar ajō abēnjadjwỳr rax ne nhỹ. Nhym kam anhō àpēnh purkam àpēnhmā tē, nār kon kute mrykī'ātomtio djuw mexmā 'ỳr tē. Ne kam wānh purkam àpēnh dja. Àpēnh dja:n arỳm àpēnh ino ren bōx. Djām aje kum, “Amibēx ne nhỹn atyk djā kēt ne kam anhō kwỳ krē”, anhỳrmā got.

⁸Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imā òmrōn kam kadjy tēn kubēkà mex jadjān amrē imā òmrōo tē ba kukrē. Ne ngōdjwỳ imā kwỳ jadjā. Dja ba inhō kwỳ krēn kōt ikō, ane. Ba ikumrēx inhō kwỳ krēn pa ga kam ikudjwa anhō kwỳ krēn kōt ikō”, ane.

⁹Djā nām bēnjadjwỳrja ò àpēnh djàpēnh amra got. Djā nām ò àpēnh djàpēnh pumūn kum mex jarēnh ba got. Kute kabēn mar ne kute kōt amijo bakam, djā nām kum mex jarēn kam kum amikīnh jarēnh ar o ba? Kati, mrāmri ne ò àpēnh. Ò àpēnh kute ò bēnjadjwỳr kabēn mar ne kute kōt kum mỳjja kupēnh.

¹⁰Bir be, ar gadjwỳ dja gar Metīndjwỳnh kute ar amā mỳjja jarēnhja kunī kupēn amidjāpēnh pumūn kam, “Tje, djā nā bām ar Bēnjadjwỳrmā idjāpēnh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bēnjadjwỳr kute me anor nhym ò àpēnh kute kum àpēnhmākēt. Kōt ne Bēnjadjwỳr ar ijano bar kum idjāpēnh iban ikīnhkumrēx ne, ane. Djām kute ar idjāpēnh òmra kadjy ne bar kum apē? Kati, nā bām ar tu akrānmā kum idjāpēnh iban kam ikīnhkumrēx ne”, ane. Dja gar ā ane. Be, nām ā Jeju kōt ba djwỳnhmā arēnh ane.

Me ī kajēkam tē kubē 10.

¹¹Ne kam ajte Djeruxarē'ỳr krān tēn pry pñā, aben nēje a'yr. Nām mūm pykabē Xamarīj ne amrē pykabē Garrēja nhym pyka 'yr nhōkre djākōt pry

ja'ã tẽ, 'ã Djeruxarẽ'yr tẽ. ¹²⁻¹³Nãm pry'ã tẽn kam i krĩ 'omã àr tẽ. Krĩ 'omã àr tẽ nhym me i kajêkam tẽ kutã mō. Me i kajêkam tẽbê 10 ne kutã mōn kajpan kam nĩjar ku'ẽ, tãri ku'ẽ kêtê, nĩjar ku'ẽn kam kàj bê kum kabẽn ne kum,

—Jeju, Bẽnjadjwỳr, gop amã me ikaprĩ, ane.

¹⁴Nhym Jeju me omũn kam memã,

—On me mōn me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhmã amibê, ane.

Nhym me mōr pro akẽx ne mã Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'yr mōn mōrrãm arỳm kà mex ne.

¹⁵Nhym kam pydjĩn amimex pumũn kam akubyn Jeju'yr tẽ. Metĩndjwỳnhmã ukaprĩ, mex jarẽnho tẽ. Kàj bê kum arẽnho tẽn kam Jeju'yr bōx.

¹⁶Jeju'yr bōx ne kam tu mỳrbê tỳm ne kum amikĩnh jarẽnho nōn kum mex jarẽnho nō. Me bajtem'ō, Xamarijkam me ja'ō. Tãm ne akubyn tẽn Jejumã mex jarẽ. ¹⁷⁻¹⁸Nhym kam Jeju memã,

—Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhym me 'ō akubyn iwỳr tẽn kêt ne. Mỳkam ne kubajtemjabit akubyn iwỳr tẽ? Mỳkam ne me wã akubyn kudjwa mōr ne Metĩndjwỳnhmã mex jarẽn kêt ne?

¹⁹Ne kam kum,

—Aj, on kàjmã djan tẽ. Nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne. Nhym kam arỳm Metĩndjwỳnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhym kam mã tẽ.

Akubyn bōx djã kutã dja me ate krãn ar ba jarẽn kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰Nhym kam mebê pardjêu Jejumã,

—Mỳj akatikam dja Metĩndjwỳnh me bawỳr Bẽnjadjwỳrbê kumkati jano nhym kute me bakurê djwỳnhbê me bapytãr ne kute ar me bajo bamã?

Nhym kam memã,

—Kute me apytãr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Bẽnjadjwỳrbê kumkati mỳjja 'omẽ ro'ã bōx ga me aje kôt omũnh ne aje abenmã bōx jarẽnho akumexmã? Kati, me kute mỳjja 'ōkôt omũnh kêt. ²¹Me kute jakam mỳjja pumũnh ne kute abenmã, “Ota, Bẽnjadjwỳr arỳm bōx”, anhỳr kêt.

Nàr kon, me kute nĩjar omũnh ne kute abenmã, “Orĩnã, arỳm Bẽnjadjwỳr amrẽ tẽ”, anhỳr kêt.

Mỳkam? Bir, anhō Bẽnjadjwỳrbê kumkati kute ar me apytãr ne me akadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar me ajo bamã ne arỳm me awỳr bōx, arỳm me anhi-pókri bōx, me anhi-pókri ar ba, ga me omũnh kêtumrẽx, ane. ²²Ne kam ate kôt ba djwỳnhmã,

—Adjỳm, dja i ar akaprĩ djã ar awỳr bōx. Ar akaprĩ djã nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rít. Ne kam abenmã, “Gora gẽ on ajte akubyn bōx gwaj omũ. Amrẽbê kute gwaj bakadjy amijo i ne gwaj bawỳr rwỳkja gora gẽ akati pydjĩkam ajte rwỳk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme.

²³Nhym me ar amã,

—Ota arỳm bōx, ota arỳm jakam bōx, anhỳr jabej, nàr me ar amã, “Ê, onĩj arỳm bōx”, anhỳr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'yr amōr kêt ne mekôt 'yr aprôt kêt.

²⁴Nhym bep kati, ibōx djã gẽdja amirĩ:tkumrẽx ne. Amirĩtkumrẽx nhym me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bōx nhym me kunĩ ipumũ. Ga na jadjênh ne kute prĩne kàjkwa kurwỳo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibōx djã nhō akatikam ije amijo amirĩto kàjkwa kunĩ kurwỳo ane.

²⁵Nhym bep itokry rax kumrêxi. Me kamingrâny ja dja me prîne ijo ajkê ba kam itokry rax ne. ²⁶Nhym bep akubyn ibôx 'ÿr dja me ate krân ar ba. Ba ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhym me ate ar krân ba. Me kute amrêbê me bakukâmâ Nôwekam me ja pyrâk ne ate ar krân ba. ²⁷Nâm me ô kwÿ krên kôt ikôn abenwÿr babit ar o ba rã'ã nhym arÿm Nôwe kà raxmã wadjã nhym me aêrbê ngô me iby ajkapîn me imex ne.

²⁸Ne kam ajte kute amrêbê me bakukâmâre Rokam me ja pyrâk ne ate krân ar ba ne ô kwÿ krên kôt ikôn abenmã mÿjja ngân abenmã mÿjja o pânĥ ne purkam mÿjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba. ²⁹Ar ã anhÿr ba rã'ã nhym arÿm Ro krîbê Xôtôma kurûm tẽ. Aje. Nhym arÿm wakrekam kuwy me aêrbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kên ngrângrã pôkmẽ me'ã akân kam me imex ne.

³⁰Dja ba ã akubyn ibôx djão ane. Gêdja me ate ar krân ba. Ba kam ba ije amijo inhîja dja akubyn ibôx djã me aêrbê ã amirîto ane. ³¹Kam, ibôx djã-jakam, gêdja me'ô kre tã nhÿ ne akubyn ô nèkrêx'ÿr àr kêt. Kwârîk wânĥ akubyn ùrkwâkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tẽm kêt. Nhym me'ôdjwÿ ar purkam ba. Ba bôx gê arîk wânĥ ô kikremã ô nèkrêx'ÿr kwÿr kêt. ³²Gar Ro prôja ma. Ro prô ne ô nèkrêxo amak djãje amipânĥ krã tẽn ty.

³³Me kute amidjwÿnhbit mar ne pykakam mÿjja jakôtbit amak bẽnja gêdja me tyn kam ijukri tîn kêtukumrêx. Nhym bep me kute amidjwÿnh mar kêt ne amibê ô mÿjja kanga, me tãm gêdja me amiptân ar tîn ne ba, jakam ar tîn ne ban kam tyk nhijukri tîn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴Nhym bep kati. Ê, ba ar amã arê, dja ba akamâtkam ibôx jabej nhym me'ô my ar amânĥkrut aben nhikô'ã nô. Ba ikjêbito tẽ nhym ikjê arek wakrekam nô. ³⁵Nhym me'ô nire ar amê à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tẽ nhym ikjêja arek wakrekam nhÿ. ³⁶Nhym me'ô my ar amê kapôtĥkam tẽ ba ikjê pa 'amÿ nhym ikjê arek wakrekam dja, ane. Nâm ã Jeju ane. ³⁷Nhym kôt ba djwÿnh bôx djã jabej kukij ne kum,

—Bênjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx?

Nhym arkum,

—Gar nhônĥne mry tyk'ã bikprônĥ ne kumex ne kute o amirîtja pumû, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mÿjja apôx ne bôx djão amirîto ane.

Me'ô nire kute kabêno bênjadjwÿr katyk.

18 ¹Nhym kam ajte kôt ba djwÿnhmã atemã mÿjja'ã ujarênĥ jakreo tẽ. Mete Metîndjwÿnhmã kabên 'ãno âm ne kute kanga kêt'ã ne arkum arên arkum,

²—Atemã pyka 'ôkam ne memã axwe pânĥ jarênĥ djwÿnh kum Metîndjwÿnh pyma kêtukumrêx ne mebêngôkredjwÿ mar kêtukumrêx. ³Nhym pyka tãmĥkam me'ô ni 'uwtîre kubê mjên tyk nhym me'ô ar o bikênĥo ba, 'uwtîkam ar o bikênĥo ba. Nhym kam akati kunîkôt mã 'ÿr mrân kum arên kum, “On ijo angyrk”, ane. “On ikurê djwÿnhmã arê gê on imã o pânĥ”, ane.

⁴⁻⁵Ne mã kum 'ã apnê. Te kum 'ã apnê nhym ate krân ar ba. Nhym mã kum arê nhym kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtiwaô ingyryk ne kute kum o pânĥ kadjy kurê djwÿnhmã ikabên 'ô jarê gê gop on arek wânĥ nhÿ ba ityk djã kêt. Djã nã bãm imã Metîndjwÿnh pyman imã mebêngôkre pyma got ba o ingyryk? Kati, nâm mã ikujrê ba gop on o ingyryk gê gop on anĥikrên kabêno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarēnho dja ne arkum,

—Memā axwe pānh jarēnh djwŷnh ja ne axwekam me'ō 'uwtio ngryk ne. Amijā maje ne o ngryk ne. ⁷Djām ā Metīndjwŷnh kute anhyr got? Kati, Metīndjwŷnh ta ne amijo me bapytān kam ō me jabē ate krān ar ba kêtukum-rēx. Nām ō me ja mar 'āno dja. Nhyim me kum amijarēnh ry typydji. Akamāt-kammē a'urimē ne me kum amijarēnh ry typydji.

Nhyim arŷm me kuma. Djā nām amikrā:n gormā ō me jao ngryk got. ⁸Kati, ē, ba ar amā arē. Dja ō me jao ngryk kukrā kêt ne. Ba ije amijo inhī gēdja ba akubyn pyka jamā bōx, ije meo ingryk kadjy akubyn bōx, djā nām me ja akubyn ibōxmā ikamnhix got? Kati, dja me ate krān ar pyka jabē ba rā'a ba akubyn bōx, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwŷnhmā ane.

Me'ō ar amānhkrut kute Metīndjwŷnhmā amijarēnhmā.

⁹Ne kam ajte memā atemā mŷjja'ā ujarēnh jakreo tē. Me ām ta axwekam we katāt mrānh ne ajkwaobit kute ar amimex jarēnho ban kam mŷm me ja'ābit ar axwe rēnho baja, me ja'ā ne memā mŷjja jarēn memā,

¹⁰—Me'ō ar amānhkrut ne ar kute Metīndjwŷnh nhō kikretikam kum amijarēnhmā tē. Nhyim jabē pardjēu'ō nhyim jabē bēnjadjwŷr bajtemmā pi'ōk kaprio atom djwŷnh, ākinhīre.

¹¹Nhyim kam pardjēuja tēn wadjān djan kam Metīndjwŷnhmā amijarēnhkam amijo āmrao djan kum, “Metīndjwŷnh, ba amā amikinh jarē, ane. Ije me urāk kêtka ne ba ikīnhkumrēx. Me ne me ākinhī, axwe, abenbē prōo akī. Nhyim bep kati, ba ne ba ajmā ikute kêtē. Ije tāwā pyrāk kêtē. Ije ākinhīwā, kute pi'ōk kaprio atom djwŷnhwā pyrāk kêtē, kam ne ba ikīnhkumrēx. ¹²Nhyim bep ba ne ba amā ikabēn kadjy amijajburo amānhkrut ne, pi'ōk tyk nhōkre djākōtmē pi'ōk rārārmēkam. Ne ajte amā apŷnh inhō mŷjja djāri kwŷ rax ne kungā. Nā bām apŷnh inhō mŷjja djāri kunī aben kadjy kryre ne amŷn o aptān rax ne amā kungā. Tām ne ja”, ane.

¹³Nhyim bep ate ne pi'ōk kaprio atom djwŷnh. Nijar ne dja, pijām djāje ibōn djan kāmā kākwa'ŷr krā kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprin pijā:m ne. Ne kam Metīndjwŷnhmā kum, “Dja ga adjukaprikôt ikam adjukapri, ane. Nā, mrāmri ne ba ijaxwe ga kam tu amā ikapri”, ane. Nām ā pi'ōk kaprio atom djwŷnh Metīndjwŷnhmā ane.

¹⁴Be, ba me amā arē. Mrāmri ne arŷm Metīndjwŷnh tāmja jaxwekam ngryk kêt ne arŷm kum axwe kêt jarē. Nām tu axweo aknon kum kabēn mex jarē nhyim arŷm umar mexkumrēx ne mā ūrkwāmā tē.

Nhyim bep me'ōbē pardjēuja ne kute kum axwe kêt jarēnh kêt. Mŷkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarēnho baja gēdja me ī kātām ne. Nhyim bep me kātām, me akrānmā kute amijo ban pijām ne ar baja gēdja ī Metīndjwŷnh meo rax ne. Nām ā Jeju memā arēnho ane.

Kute me prīreo kīnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵Nhyim me Jeju'ŷr me prīredjwŷo mō, me prīredjwŷ jamŷn 'ŷr meo mō, kute me'ā ikra jadjwŷr ne kute meo kīnhmā. Nhyim kôt ba djwŷnh me omŷn kam nēje me kajpan memā bēn tŷx ne. ¹⁶Nhyim bep Jeju ne amiwŷr me prīre 'uw ne kam kôt ba djwŷnhmā kum,

—Kwārīk wānh arek amrē me prīre iwỳr mō, ane. Kwārīk wānh gar mebē adjàptàr kêt gē me arek amrē mō. Ā me kute amijo anhyrbit gēdja Metīndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba. ¹⁷Ē, mrāmri ne ba ar amā katàt arē. Me kute me prīre pyrāk ne amijo kàtāmjabit gēdja Metīndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba. Be, me prīre kute ta amim imarja pumū. Ā me kute amijo anhyr gēdja Metīndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju me'ō bēnjadjwỳr ngrirebē nēkrēx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸Nhym kam me'ō, bēnjadjwỳr ngri'ō Jejumā,

—Bēnjadjwỳr, ga ne ga amexkumrēx. Mā gēdja ba amijo? Itīn rā'ā rā'āmā, mā gēdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹Nhym kam kum,

—Mỳkam ne ga imā imex jarē? Djām mrāmri aje amim imex marmā got ga imā imex jarē. Me ne me mex kêt, nhym bep Metīndjwỳnh pydji ne mex. ²⁰Arỳm aje Metīndjwỳnh kukràdjā marjakam ajte ikukij. Kute me mrānh katàt'ā memā karōkôt kukràdjā ne ga arỳm ama. Aje mebē prōo adjākīnh kêt ne aje me par kêt ne adjākīnhī kêt ne ajēx ne aje me kāmex jarēnh kêt. Ne ajte aje abāmmē anā ar kabēn mar ne ar kabēnkôt amijo abaja ne ga arỳm ama. Ja kunī ne ga arỳm ama, ane.

²¹Nhym bēnjadjwỳr ngrija kum,

—Nà, arỳm ne ba ibōktikam ja kunī ma. Ne kam kôt ar amijo iba rā'ā:n arỳm ijabatānh ne, ane.

²²Nhym Jeju kabēn ja man kum,

—Mỳjja pydji ne kute akukrà rā'āā. On tēn memā anhō mỳjja wā ngràn pānh pī'ōk kaprī byn me 'uwtī, me ō mỳjja kētjamā angān o me kīnh ne kam amrē iwỳr tēn mā ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arỳm kàjkwakam anhō mỳjja mex kumex, ane.

²³Nhym kam kuman kam kaprī:re. Ō nēkrēx kume:xkôt amak bēn ne kam kaprīre ne dja. ²⁴Nhym kam Jeju kaprī pumūn kam memā,

—Nēkrēx ne kute me kukrà prāmā. Me ō nēkrēx kumex gēdja me te Metīndjwỳnh nhō pyka'ỳr bōxmā, te Metīndjwỳnh kute meo baja'ỳr bōxmā. ²⁵Be, ga mry jabatānhbē kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjēnhmāja pumū. Me ō nēkrēx rūnhdjwỳ kute urāk. Nām te Metīndjwỳnh nhō pyka'ỳr bōxmā, te Metīndjwỳnh kute meo baja'ỳr bōxmā nhym nēkrēx utā: ne, ane.

²⁶Nhym me kabēnja man kam kum,

—Ije nhym mỳj me'ō gēdja Metīndjwỳnh amim utā? ane.

²⁷Nhym memā,

—Mebēngōkre te kute mỳjjao anhyrja ne Metīndjwỳnhmābit amirīt ne. Metīndjwỳnh kute me ō nēkrēx kumexja kute me utārkôt mar, ane.

²⁸Nhym kam Pedru kum,

—Ē, arỳm ne bar inhōbikwa kunīmā inhiren kam mā akôt ajkamē, ane.

²⁹⁻³⁰Nhym kam arkum,

—Nà. Mrāmri ne ba katàt ar amā arē. Godja me'ō arỳm ō mỳjjamā irer jabej, nār òbikwamā irer jabej, ō kikre, nār prō, nār kamy nār nāmē bām, nār kramā irer jabej. Godja arỳm ō mỳjja ja 'ōmā irer, ne kute memā Metīndjwỳnh'ā

ujarēnh nhym kute me utār ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pānh ra:x ne. Dja ba pānh on pyka jakam kum mỳjjao akrenh mex ne kum kungā. Nhym ije pykao nykam gēdja tīn rā'ā rā'ā ne, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwýnhmā amityk jarē.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹Ne kam kôt ba djwýnhbê 12o aben pydjín kam aro mōn arkum,

—Ē, ota gwaj arým Djeruxarē'ýr badjābir ne kam babōxmā. Kam gēdja me ajmā ijo. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibōxja dja me ajmā ijo. Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijā pi'ók no'ók tūmja kôt dja me ā ijo anhyro tē:n kam inomā kumē. ³²⁻³³Dja gwaj bōx nhym kam me me bajtemmā ikanga nhym kam me ijā bēno ajkēn ijo axēn ijaprýn ikutōn ikaprēprē:k ne kam ibī. Nhym kam ijā akati amānhkrut ne ikjēkēt ba kam ajte akubyn itīn ne ikato, pi'ók no'ók tūmja kôt, ane.

³⁴Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā amijā karōn arkum amijarēnhō ane. Nhym ar kute kabēn ja mar kētkumrēx. Kabēn ja ne ar kubē bipdjur nhym ar kam te kute marmā.

Me'ō no rā akubyn rīt.

Mak 10.46

³⁵Nhym kam Jeju kôt ba djwýnhō mō ne kam krīraxbē Djeriko tēpo mō. Nhym me'ō no rāja pry jakākam nhý ne 'a'wýro nhý. ³⁶Nhym me itepato 'ānh mō nhym kam me kanga man memā,

—Mýkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷Nhym kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸Nhym kam kum amijo akij ne kum,

—Ē, Jeju, Dawi tām djwý 'ō, gop amā ikapri, ane.

³⁹Nhym me wamā mōrja kum bēn tỳx ne kum,

—E kum anhikrē, ane.

Nhym kam tu kum ākjēro bēn kum,

—Dawi tām djwý'ō, gop amā ikapri, ane.

⁴⁰Nhym kam Jeju tēm tỳx katikôt djan kam amiwýr ku'uw. Nhym kam me'ō 'ýr tēn kum,

—Aje, onij arým amiwýr ajuw, anen kam pa 'amýn o tēn 'ýr o bōx. ⁴¹Nhym kam kum,

—Nār, mýj nā? Mā ne ba ije ajomā?

Nhym kam kum,

—Bēnjadjwýr, aje inoo mex ba irītmā.

⁴²Nhym kam kum,

—Nā, on rīt. Tu aje amim ikamnhīxkumrēx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³Nhym kam tebē rīt. Ne kam Jejukôt tē, mekôt tē, ne Metīndjwýnhmā ukaprimē amikīnh jarēnhō tē. Nhym kam me kunī omūn kôt Metīndjwýnhmā mex jarē.

Djakij Jejuo aminhō.

19

¹⁻²Nhym kam Jeju krībē Djeriko'ýr meo mōn meo bōx ne kam bit kajōnhkôt katormā. Nhym me Jeju'a kumex ne prīne angrīn o mō.

Nhym kam me'öbê Djakij. Djakij ne bēnjadjwÿr bajtemmā pi'ök kaprïo atom djwÿnh nhô bēnjadjwÿr. Kam ne ô nêkrêx ra:x ne. ³Nhym me prïne Jeju jangrîn o mō, kunoro mō. Nhym kam te Djakij kute omũnhmā 'ă aminhinô ryo tē. Mÿj me'öbê Jejuja kute omũnhmā te 'ă aminhinô ryo tē. Djakij krô krîkam ne te kute omũnhmā nhym me prïne kubê utā.

⁴Nhym kam kukām prôt ne. Kukām prôt ne kutêp wabi. Pidjô'ă wabi. Amrê tēm nhym kute omũnhmā kutêp pidjô'ă wabi. ⁵Nhym kam Jeju 'ÿr tēn bôx ne parbê djan kâjmā krân kam kum,

—Djakij, amrê aparmā aprôt. Jakam dja ba akôt tēn anhûrkwākam nō, ane.

⁶Nhym kam tebê aparmā prôt ne ruw ne kam kî:nhkumrêx ne ûrkwāmā Jejuo tēn o wadjā. ⁷Ûrkwāmā o tēn o wadjā nhym me omũn kam kangāngān abenmā ajkwa momoko kumex, ne,

—Djjîk, me axwe'ÿr ne mōn wadjā, ane. Djām tawā mex, ane.

⁸Nhym Djakij Bēnjadjwÿr kuka kōnh djan kam kum,

—Bēnjadjwÿr, ba inhô mÿjja kōnho ajkên me bikēnhmā kungā, ane. Ne ije me'öbê pi'ök kaprïo idjākînh jabej akubyn me'ômā inhô jao amānhkrut ne o amānhkrut ne kungā.

⁹Nhym kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arÿm Metîndjwÿnh apytā, anhûrkwākam ar wāmē ro'ă. Mrāmri gadjwÿ ne ga abê Abraão tām djwÿ'ô nhym Metîndjwÿnh arÿm apytā, ane. ¹⁰Be, ja kadjy ne ba tē. Ije me axwe jabej ne ije me utārmā ne ba tē. Kadjy ne ba amijo inhî ne me awÿr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utārmā, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Me'ö bēnjadjwÿr kute ô âpēnhmā pi'ök kaprî nhôr.

Mat 25.14

¹¹Nhym me kute maro âm rā'ă nhym ajte memā mÿjja 'ô'ă ujarēnh jakreo tē.

Nām Jeju arÿm Djeruxarêkam bôx 'ÿr nhym kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarêkam bôx ne on me bakadjy Bēnjadjwÿrbê kum-
katin me bakurê djwÿnhbê me bapytān ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute
amim âtari kêt kam tÿx amim kamnhîx. Nhym bep Jeju ne kute katāt memā
arēnhmā. ¹²Kadjy ne memā mÿjja 'ô'ă ujarēnh jakreo tēn memā,

—Ê, bēnjadjwÿr kra'ô ne me kute nîjar atemā pyka 'ôkam 'ă bēnjadjwÿr
mēnhmā tē. 'Ă bēnjadjwÿr mēnh nhym ajte akubyn ô pykamā me'ÿr tēmmā.
¹³Ne kam tēm kutā amiwÿr ô âpēnh 'uw. Ô âpēnhbê 10 ne amiwÿr ar ku'uw
ne kam arkum ngōnho pi'ök kaprîre ngā. Pānh raxkam. Ô âpēnh kunimā pi'ök
kaprî pÿnh'ă kabēn ne arkum kungān kam arkum, “Dja gar ikutêp imā jao
aptā. Dja ba amrê akubyn 'ÿr tē”, ane.

¹⁴Nhym bep ô pyka djwÿnhkam me ja ne me kum kînh kêt ne, kum kurê ne
kam kôt me kwÿ jano nhym me nîjar kôt bôx ne kam memā, “Kwārik wānh
tāmja'ă bēnjadjwÿr mēnh kêt. Me ba ne ba me imā tawā kînh kêtê. Kwārik
wānh gê tāmja me ijo ba kêt”, ane.

¹⁵Nhym me tu ate krân 'ă bēnjadjwÿr mē. 'Ă bēnjadjwÿr mē nhym akubyn
ô pykamā bôx ne kam amiwÿr ô âpēnh 'uw ne arkum, “Nār, djām arÿm ne ba
ije ar amā pi'ök kaprî nhôrwa gar ikutêp imā o aptā”? ane.

¹⁶Nhym kam ja kumrêx 'yr o bôx ne kam kum, “Bênjadjwÿr, ota ba anhô pi'ôk kaprî pydjija ar o iban arÿm amâ o aptâ. Amâ o aptân abenâ kumê nhym arÿm kubê 10”, ane.

¹⁷Nhym kam kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjâpênh mexkumrêx. Nâ bâm amâ mÿjja ngrire ngâ ga prîne imâ o djuw mex ne, ikutêp imâ o djuw mex ne aje kanga kêt. Pângh gêdja ba amâ krî krâptî jarê, krîbê 10 jarê. Ga kam abênjadjwÿr rax ne amû idjô'â ar kam meo aba”, ane.

¹⁸Nhym atâri ja 'yr o bôx ne kum, “Bênjadjwÿr, ota ga aje imâ pi'ôk kaprî nhôrja ba ar o iban arÿm amâ o aptâ nhym kubê 5”, ane.

¹⁹Nhym kam kum, “Gadjwÿ ne ga amexkumrêx. Jakam dja ba amâdjwÿ krî krâptî jarê, krîbê 5 jarê, ga kam abênjadjwÿr rax ne amû idjô'â ar kam meo aba”, ane.

²⁰⁻²¹Nhym kam atâri ja 'yr o bôx ne kam kum, “Bênjadjwÿr, mî, anhô pi'ôk kaprî. Nâ bâm ije amâ kupênh prâm kêtka prîne amâ kubêkào kupun kudji. Imâ apymakam. Nâ gãm apyma ne. Nâ gãm aje amim mÿjja kunî jadjwÿr kêtka ar mebê jâm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjâkre kêtka ar mebê djwÿo atomo aba”, ane.

²²⁻²³Nhym kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx ne imâ adjâpênh prâm kêt ne. Akabên jakôt gêdja ba â ajo ane. Djâ nâ bâm ipyma? Ne ije amim mÿjja kunî jadjwÿr kêtka ar jâm mebê o amijakren o atomo iba ne idjâkre kêtka ar mebê djwÿo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumûnhkôt ren inhô pi'ôk kaprî jao tên me kute pi'ôk kaprî marmâ angâ nhym ren abenâ rôrôk tên rax ba ren arÿm 'yr bôx ne kuby”, ane.

²⁴Ne kam me kute arek omûnho ku'êjamâ, “Aj, amû me ajô kubê pi'ôk kapriwâ byn o tên kute imâ pi'ôk kapriô âptâr nhym kubê 10wâmâ angâ”, ane.

²⁵Nhym me kam kum, “Kati, bênjadjwÿr, arÿm tâwâ nhô pi'ôk kaprîre raxi. Arÿm ô 10”, ane.

²⁶Nhym kam memâ, “Bir be, ba me amâ arê. Arÿm me ô mÿjja gêdja ajte Metîndjwÿnh iby memâ kungâ. Nhym bep me ô mÿjja kêt, kute memâ ôr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metîndjwÿnh mÿjja ngrireja kunî by”, ane.

²⁷—Ê, ikurê djwÿnh kute ijâ “Kwârîk wângh gê tãmja me ijo ba kêt”, anhÿrja gêdja ga me amrê meo môn ikuka kôngh me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nâm â Jeju kâjkwamâ têm ne akubyn pykamâ bôx ne kute ar meo bamâ â amijarê-nho ane.

Jeju Djeruxarêmâ bôx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸Memâ arêngh pan kam ate meo mô, Djeruxarê'ÿr kâjmâ meo môn ²⁹kam arÿm amê krî ngrireja têpo mô. Krângh nhidjibê Oriwêre parbê amê krîja têpo mô. Krî nhidjibê Bepadjêmê Betanha têpo môn kam amikukâm kôt ba djwÿnh amânghkrut janon arkum,

³⁰—Pry ja'â dja gar arek katât krîwâmâ tẽ. Nhym ar akutâ pry kator kraxkam me kute mry jabatàngh nyre pî maktâ kum ôkre djê nhym âmwâ. Me 'â krî kêtwâ. Tãm gêdja gar amrê 'âpre bôn o tẽ. ³¹Gêdja gar 'âpre bônho dja nhym me'ô ar amâ, “Mÿkam ne gar 'âpre bônho dja”? ane.

Gar kam kum, “Bēnjadjwȳr 'ā tēm kadjy”, ane.

³²Nhym kam Jeju kute ar anorja mā ar tēn 'ȳr bōx ne kam kum kato. Kute arkum arēnh kōt kum kato. ³³Kum katon 'āpre bōnho dja nhym kam ō mry djwȳnhja arkum,

—Mȳkam ne gar mry 'āpre bōnho dja? ane.

³⁴Nhym kam ar kum,

—Bēnjadjwȳr 'ā tēm kadjy, ane. ³⁵⁻³⁶Ne kam Jeju kutā o tēn o bōx ne kam kum 'ā kubēkà rē, 'ā ȳr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhym ar ikrakam par djan kàjmā 'ā arīn arȳm ate 'ā tē. Nhym kam me arȳm prykōt kum kubēkà rēnho mō. Nām mebē idjaer ā me bēnjadjwȳr raxmā mȳjja rēnh nhym 'ā tēm mā ā kum prykōt kubēkà rēnho mōro ane. ³⁷Nhym kam arȳm Jeju Djeruxarē tēpo mō. Krānhrebē Oriwēre ja'ā rwȳkbē arȳm Djeruxarē tēpo mō. Nhym arȳm kōt ba djwȳnhjamē, mekōt mōr, me itepato kōt mōrja arȳm kīnhkumrēx, kīnh ra:x ne arȳm àkjēr nō. Jeju ne mȳjja pumūnh kēt kwȳ rax ne ipēx ne, nhym me kute ipēxkōt omūn kam kīnhkumrēx ne Metīndjwȳnhmā mex jarēnho mō, àkjēr mō. ³⁸Ne kam abenmā,

—Gē Metīndjwȳnh bēnjadjwȳr jao kīnh rax. Bēnjadjwȳr djwȳnh kukwa-kam ne arȳm me bakadjy bōx. Gora gē me kàjkwakamdjwȳ umar mex ne kīnh rax. Gora gē me kàjkwakamdjwȳ Metīndjwȳnhmā mextire jarēnho kumex, ane.

³⁹Nām me ā anhȳro kumex nhym kam mebē pardjēumē me krāptī akān Jejukōt mō. Nhym kam mebē pardjēu Jejumā,

—Bēnjadjwȳr gop akōt ba djwȳnhmā akabēn gē anhikrē, ane.

⁴⁰Nhym kam memā,

—Ba me amā arē. Nām ren me anhikrē nhym ren kēnja ijo àkjēro nhȳ, ikam kīnh ne ren ijo àkjēro nhȳ, ane. ⁴¹Anen kam arȳm Djeruxarē'ȳr mō. 'ȳr mōn arȳm irā. Irān omūn kam ate me abej muw. Me kute amibē Jeju kangan amibē kurēn kute bīn nhym Metīndjwȳnh kute pānh prīne meo bikēnhmā ne kōt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴²—Ga ren me ga aje amidjumar mex djā mar ren akati ja tām kam ren adjumar mex ne ar aba. Nhym bep kati, mȳjwā ne adjumar djā'ā, mȳjwā ne me ajān kam me abē o akno. ⁴³Adjȳm, dja ī me ajo bikēnh djā nhō akati me awȳr bōx. Dja ī me akurē djwȳnh me awȳr bōx ne me amā ipōk ne prīne pykao me abē ka'ēn prīne me abē ijēn me amā ipōk me:x ne me ajo dja. ⁴⁴Dja me aminhikra kraxkam me akrā jadjuw ne prīne me anhimex ne kam me anhō kikre prīne kungrān ikō rēnho mō, ne me abēngōkredjwȳo pyka tako mō, akramē. Dja me prīne me ajo mōr djā kaprā. Nhȳnh gēdja par'ō dja? Nhȳnh dja mȳjja'ō nō? Mȳkam? Bir, me aje amīm Metīndjwȳnh mar prām kētkam. Nām arȳm Metīndjwȳnh me awȳr bōx kute me amā me adjumar mex jarēnh ga me adjumar mex ne ar abamān amā Metīndjwȳnh mar prām kēt ne, ane. Nām ā Jeju ane, anhȳr djwȳnhrahm Djeruxarē kurē djwȳnh kute o bikēnhmā ā memā arēnho ane.

Kute kikreti nēje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵Ne kam Djeruxarēkam bōx. Kam bōx ne kam Metīndjwȳnh nhō kikre-timā tēn wadjā, Bām nhūrkwāmā tēn wadjā. Nhym arȳm me kam pi'ōk kaprī

pānh memā mry nhōro ku'ê. Nhyr kam arým bōm nêje me rēnho tē, Bām nhō kikre nêje bōm me rēnho tē. ⁴⁶Ne memā,

—Metīndjwýnh ne ò pi'òk no'òkkam memā,

“Me kute imā kabēn kadjybit ne inhō kikretiawā.

Nhyr bep me ga ne ga me kam aje me ākīnhīo aben pydji djà”, ane.

Nām ā Jeju memā anen bōm me kurē.

⁴⁷Ne kam kam akati kunīkōt memā Metīndjwýnh kukrādjà'ā ujarēnho ku'ê. Nhyr kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukrādjà mar djwýnhmē ar kute meo ba djwýnhmē te kute bīn prāme. ⁴⁸Te kute ajmā on kute bīnmā nhyr me kunī kum kabēn kī:nhkumrēx ne maro kumex. Kabēn 'āno djan kam no tyn maro nhý.

Jeju Djuāo jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

20 ¹Nhyr kam akati 'òkam Jeju Metīndjwýnh nhō kikretikam memā 'ā ujarēnho dja. Ne kam Metīndjwýnh'ā ujarēnh ny memā arēnho dja. Nhyr kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukrādjà mar djwýnhmē mebēngēttemē ne me ro'ā Jeju'ýr bōx ne kam kum,

²—Goja on me imā arē. Mýj me'ò kabēnkōt ne ga ar ā meo anhýro aba? Mýj me'ò ne amā me'ā karō ga kam amū ò'ā bōm ar me rēnho aba? Goja on me imā arē, ane.

³Nhyr kam amipānh memā,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrēx dja ga me imā arē ba kam arým badjwý me amā arē, ane. ⁴Djuāo kute ngōnhmā me angjēnhja, djām mebēngōkre kabēnkōt ne arīk ar ngōnhmā me angjēnho ba? Nār djām Metīndjwýnh kabēnkōt? Gop me imā arē, ane.

⁵Nhyr kam me abenkam kangan abenmā,

—Ije mā dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum, “Metīndjwýnh kabēnkōt”, ane nhyr kam gwaj bamā kabēn'ò jarē, gwaj bamā,

—Bir be, mýkam ne ga me Djuāo kabēnja mar kēt ne? ane.

⁶Nār dja gwaj kum,

—Me kabēnkōt ne tu arīk ar ngōnhmā me angjēnho ba, ane nhyr me kunī arým kēno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kātām ja ne me arým Djuāo kabēn man kum kīnh ne, ne o Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhyr me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷Nām me ā abenmā anen kam Jejumā kum,

—Kon ne. Ar ije mar kēt. Mýj me'ò kabēnkōt Djuāo kute ngōnhmā me angjēnhja ar ije kōt mar kētē, ane.

⁸Nhyr kam memā,

—Bir be, dja ba badjwý me amā arēnh kēt ne. Mýj me'ò kabēnkōt ije ar meo ibaja dja ba me amā arēnh kēt ne, ane.

Pidjōo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹Anen kam memā atemā mýjja'ā ujarēnh jakreo tēn memā,

—Me'ò ne pur rax djin kam kam amim pidjō kumex ne. Ne kam me kwýmā kum, “Gora me imā o djuw mex. Gora gē djan abatānh ne ô ga amim kwýo

atom ne imā mūm kwỳo atom”, ane. Nām ā memā anen kam atemā pyka 'ōmā tē. Ne kam kam wānh ar ba. Ar ban kam kà'ā ngrà: ne. ¹⁰Nhym arỳm pidjōja tuk ne kumex. Nhym kam ō pidjō djwỳnhja arỳm 'ā mytyrwỳ jakren kam 'ỳr ō àpēnh jano. Kute memā arēnh nhym me kute kum pidjō kwỳo atom ne kute kōt anor kadjy ne 'ỳr ano. Nhym kam 'ỳr tēn bōx nhym kam me kute pidjōo djuw mexja ate kaprēprē:k ne. Nhym mā akubyn 'ỳr ỳkam tēn bōx.

¹¹Nhym ajte ō pidjō djwỳnhja pānh 'ỳr me'ōjadwỳ jano nhym 'ỳr tēn bōx nhym me ajte tām ne, kaprēprēk ne prīne o ajkēn kum pijām jadjār mex ne ano nhym akubyn 'ỳr ỳkam tēn bōx.

¹²Nhym ajte ō pidjō djwỳnh 'ỳr ajte ō àpēnh 'ō jano nhym 'ỳr tēn bōx. Adjwỳnhdjwỳ ne me prīne o ajkēn bīn punun bōm kumē nhym 'ỳr tēn bōx.

¹³Nhym kam ō pidjō djwỳnhja amim, “Ije, mā gēdja ba nē? Mỳj gēdja ba on? Jakam dja ba 'ỳr ikra jano, ikra djwỳnh imā abēja dja ba 'ỳr ano gē gop me mar jabej.” Nām ā amim anen kam me'ỳr kra djwỳnhja jano nhym me'ỳr tēn bōx.

¹⁴Nhym kam me kute puro djuw mex djwỳnhja kra pumūn kam abenmā 'ā karō ne abenmā, “Be, kra ne wā. Ajrā, gu me on kubī. Tāwā dja bām kum mỳjja kunī ngā, ō nēkrēx kunī kanga ane. Gu me on tāwā bīn kam amim ō nēkrēx, ō mỳjja, ō pidjōja kunīo aminhō”, ane. ¹⁵Ne kam pidjōkō kurūm bōm kumēn kubī. Bir be, mā gēdja ō pidjō djwỳnhja kute me ja omā? ¹⁶Bir be, dja ō pidjō djwỳnhja me'ỳr tēn bōx ne me imex ne kam ō pidjōkōja atemā me ja'ōmā kungā, ane.

Nhym me kute maro ku'ēja kuman kam kum,

—Kati, gora gē ā o anhỳr kēt, ane.

¹⁷Nhym kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memā,

—Mrāmri, ane. Mỳj'ā ne Metīndjwỳnh pi'ōk no'ōkkam memā ja jakre?

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwỳnhja kute kikremā armā te omūn kam bōm kumē.

Kēn ja ne kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tỳxi”, ane.

Mỳj'ā ne Metīndjwỳnh kabēn ja, nēn? ane. ¹⁸Ē, kēn ja gēdja ga me ajō 'ā tỳm ne prīne 'ā amikrakra ne. Nhym bep ta gēdja me ajō nhiby tỳm ne prīne angān prīne pyka mē ajo amrā, ane. Nām ā Jeju kute prīne kurē djwỳnh nhi-mexmā ā amijā kēn jakreo ane.

¹⁹Nhym kam Mōjdjē kukrādja mar djwỳnhmē me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr te kute memā 'ā ujarēnhō āmri kute o tỳm nhym me kute bīnmā te 'ā amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwỳnh'ā me akrekam. Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tỳm nhym me kute bīnmā, ne kum me uma ne, kum me krāptītija pyma ne.

Me kute Xedjamā pi'ōk kaprī nhōrmā.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rō 12.1

²⁰Nām te me kute Jeju bīnmā o anen kam amim amā, kute kabēn 'ō kupa'ā arēnh nhym me kute on o tỳm ne bīnmā ne me amim amā.

Kam ne me Jeju'ỳr ar kwỳ jano. Ar kute amijo kabēn mex ne kute amijo Jeju kabēn mar prām ne kute mỳjja jabej kujjēr kadjy ne me Jeju'ỳr ar ano. Ar kute pa 'amỳnh ne kute o tēm ne me bajtem nhō bēnjadjwỳrjamā arēnh nhym kute bīnmā ne ar ā o ane.

²¹ Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabên mar prämja ne ar kum,

—Bênjadjwÿr, nã gãm katàt me imã mÿjja jarênh mexkumrêx ne, ne katàt adjujarênho dja. Djã nã gãm te me mÿja pymaje ne me mÿjamã akabên mex jarê? Kati, nã gãm katàt me imã arênho aben pyræk ne, me imã Metîndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêxo dja. Bar arÿm kuma. ²² Ê, djãm Metîndjwÿnh kukràdjækôt ne gu me baje bênjadjwÿr Xedjamã pi'ók kaprî nhörmã? Nàr kon. Goja on ar imã arê, ane.

²³ Bênjadjwÿrbê Xedja ne me kunĩmã nhÿ ne mebê idjaero aminhõ ne pi'ók kaprî'ã ar me 'wÿro ba. Me kute kum ôr nhym kute we me utärmã. Ja jabej ne we ar amijo kabên mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwārik wānh kubajtemmã pi'ók kaprî nhôr kêt,” anhÿr nhym Xedja nhô krākamngônhre kute o tÿmmã, nàr kon kute, “Nà, kum angã,” anhÿr nhym me ja kute o tÿmmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrāmri ne gu me baje bênjadjwÿr Xedjamã pi'ók kaprî nhörmã, nàr kon? ane.

Nhym bep kati, Jeju ne tu ar omũ, ar kadjwÿnhbê tu ar omũn kam arkum,

²⁴ —Goja amrê ngônphonho pi'ók kaprîwão tẽ ba omũ, ane.

Nhym kam ar kum o tẽn kungã. Nhym kam arkum kubê ne arkum,

—Mÿj me'õ ne 'ã karõja? Ne mÿj me'õ ne 'ã idji jêtja?

Nhym ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhym kam arkum,

—Bir be, ô pi'ók kaprî. Dja gar kum angã nhym bep Metîndjwÿnh nhô mÿj-jabit dja gar Metîndjwÿnhmã angã, ane.

²⁶ Nãm prîne arkum arênh mexkumrêx nhym kam ar abenmã,

—Ije tô mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mÿjja'õ kupa'ã arênh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipôkri Jejumã nõ, kute kabên'õ jarênh nhym ar kute o tÿmmã te me ipôkri kum nõ nhym mrāmri kabên kôt arê. Nhym kam ar tu anhikrê, pijãm djàje anhikrê.

Me tyk ne akubyn tĩn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhym pãnh me ja 'ÿr bõx. Mekbê xadjudjêu ne me kwÿ 'ÿr bõx. Nãm we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tĩn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrêx ne, ane. Me ja kwÿ ne me 'ÿr bõx ne kute mÿjja jabej kukjêrmã 'êx ne kum,

²⁸ —Bênjadjwÿr, we Môjdjê ne me bamã me badjupãnh'ã karõ ne 'ã pi'ók no'ók ne. Me'õ prô'ÿr mör ne kra kêt ne tyk nhym atãri kamy'õ pãnh 'ÿr mör ne kute kum kra djirmã arê, ane. Kamy kumrêx 'ÿr mörja tyk nhym kam kamy pãnh 'ÿr mörja kute kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrêx tykja nhô mÿjjao aminhõmã. Nhym bep atãri ja ne kute we bãm tĩn nhô mÿjja jao aminhõmã. Nãm ã we Môjdjê 'ã me bamã karõo ane.

²⁹ Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhym kutewaja prô'ÿr mō. Prô'ÿr mōn kra kêt ne ty. ³⁰ Nhym atãrija pãnh 'ÿr mōn kam ajte ty. ³¹ Nhym pãnh atãrija 'ÿr mōn kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anhÿro tēm tãmtã: nhym arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. ³² Nhym arÿm ar prõja arkôt ty, kra kêt rã'ã ty.

³³Be, nija, mā gēdja me akubyn tĩkam ar on? Nhyṃ ne kute o kubajtem ne kute o prō kēt dja 'yr mō? Ar kunĩ ne ar axikōt 'yr ban ty, ane. Nām ā mebē xadjudjēu Jejumā anhỹro dja.

³⁴Nhyṃ kam memā,

—Ē, pyka jabē me ar bari ne me prō'yr ba nhyṃ me nire mjēn. ³⁵Nhyṃ bep me akubyn tĩkam gēdja me abenwỹr ba kētkumrēx ne. Metĩndjwỹnh kute me'ā mex nhōr nhyṃ me tyk nhijkri akubyn tĩn me tām gēdja me abenwỹr ba kētkumrēx ne. Me my prō'yr ba kēt nhyṃ me nire mjēn kēt. ³⁶Nām me akubyn tyk prām kētkumrēx ne abenwỹr ba kēt ne. Kam ne me kute kadjy mrānh djwỹnh pyrāk. Ne arỹm akubyn tĩkam dja me kubē Metĩndjwỹnh krumrēx ne tu tĩn ne ajte tyk kēt.

³⁷Mōjdjēdjwỹ ne me tyk ne akubyn tĩnja memā o amirĩt ne. Ga me akaōk pōk ne tu mex ne ām'ā ujarēnhkam kute,

“Ibē Abraōmē Idjakmē Djako ar ō Metĩndjwỹnh”, anhỹrja pumũ. Bēnjadjwỹr'ā, Metĩndjwỹnh'ā ne ā ane. ³⁸Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwỹnhmā tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djām Metĩndjwỹnhbē me tyk nhō Metĩndjwỹnh? Kati, Metĩndjwỹnh ne me tĩn nhō Metĩndjwỹnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Me tykkumrēx kēt. Metĩndjwỹnh ne akubyn meo tĩn. Kam ne ba me amā, “Metĩndjwỹnh ne kubē me tĩn nhō Metĩndjwỹnh”, ane.

³⁹Nhyṃ kam Mōjdjē kukrādja mar djwỹnh kwỹ ne kum,

—Be, bēnjadjwỹr, nā gām me wāmā arēnh mexkumrēx ne, ane.

Mōjdjē kukrādja mar djwỹnh ne me kum mebē xadjudjēu kĩnh kēt nhyṃ Jeju kabēno me jao apa nhyṃ me arỹm anihkrē. Nhyṃ kam Mōjdjē kukrādja mar djwỹnh arỹm kōt omũn kĩnhkumrēx. ⁴⁰Nhyṃ kam me kunĩ arỹm kum Jeju pyman mỹjja'ō jabej kukjēr kēt ne arỹm tu anihkrē.

Kritubē mỹj me'ō tām djwỹ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴²Nhyṃ kam Jeju amipānh me kukij. Kute memā amijā ujarēnh nhyṃ me kute mar ne kute kōt kum kator kadjy. Amrēbē ne Metĩndjwỹnh memā Bēnjadjwỹrbē kumkati jarē, kute memā anormā. Ne kam memā Bēnjadjwỹrbē kumkati jarēn arēn arēn arỹm memā ano. Metĩndjwỹnh ta ne memā Jeju jano, nhyṃ kute memā amijarēnh ō nhyṃ me kute kum katormā, me kute kubē Bēnjadjwỹrbē kumkati kōt kum kator kadjy ne memā,

—Nām we me Bēnjadjwỹrbē kumkati dja kubē Dawi tām djwỹ'ō, ane. Metĩndjwỹnh kute me bamā anorja dja kubē Dawi tām djwỹ. Mỹkam ne me kum Dawi tām djwỹ ane? Be, djām Kritubē ne Dawi tām djwỹbit? Kati, kubē ne Dawi nhō Bēnjadjwỹrdjwỹ, ane. Dawi ta ne o ō Bēnjadjwỹr ne me ngrer'ā pi'ōk no'ōkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhō Bēnjadjwỹrmā ne Bēnjadjwỹr djwỹnh kabēn ne kum, 'Amrē idjubōk'ānh nhỹ, Abēnjadjwỹr raxkam idjubōk'ānh nhỹ.

⁴³Ikutēp nhỹ ba 'yr amrē awỹr akurē djwỹnhmo mō ga kwỹo apardjan kwỹ

nhimex', ane. Nām ā Metĩndjwỹnh inhō Bēnjadjwỹrmā arēnh ō ane”, ane.

⁴⁴Bir be, ga Dawi kute kum “Abēnjadjwỹr rax” anhỹrja pumũ. Mỹkam ne me Dawi tām djwỹ kajgo jarē? Djā nām o tām djwỹ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ō Bēnjadjwỹr rax, ane. Nām ā Jeju memā amijarēnh ō anen o me unē nhyṃ me kute ajte kukjēr kētkumrēx.

⁴⁵Nhym me itepato Jeju kabēn maro kumex. Nhym kam Jeju me ipôkri kôt ba djwýnhmā,

⁴⁶—Gora ar aminêje me omū, ane. Aminêje Môjdjê kukràdjā mar djwýnhwā pumū, ane. Me wā ne me kute amibēn kadjy kute kubēkà jabjēti jangjēnh ne 'ā ba prām-kumrēx. Nhym me ajte me krāptī nhipôkri kute me mexo àmran kute memā rūnh jarēnh ne kute memā, “Bēnjadjwýr, djām ga, djām ga”, anhýr jabit ne me kum kīnh. Ne mebê idjaer bikprōnh djākam kute abeno krī djākam kute amijo rūnh ne kute mebê me rūnh krī djā pytār prām-kumrēx. Ne kam ajte me krāptī kute abeno bikprōnh ne àkuro krī katā kute mebê me rūnh krī djā pytār prām-kumrēx, ne kute mýjja rūnh, mýjja mexbit kur prām-kumrēx.

⁴⁷Nām ā me amijo rūnh bao anen kam ate ajte me 'uwtī krāo apan mebē mýjja kunō akī ne kam ajte ajkwaobit Metīndjwýnhmā kabēn rūnh ne, ne kum kabēn jabjēo ku'ē. Nām me 'ēx ne amijo mex ne kum kabēn ne. Bep kati, me axwekumrēx. Kam gēdja Metīndjwýnh me kurām memā pānh rax jarēn prīne me kurām meo ajkē. Kam ne ba ar amā, “Gora ar aminêje me wā pumū”, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā me kute amijo mex, amijo rūnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ā ā arkum karōo ane.

Me'ō 'uwtī kute ō pi'ók kaprī nhōr.

Mak 12.41

21 ¹Metīndjwýnh nhō kikretikam ýr rā'ākam ne ā arkum anhýro nhý, arkum 'ā ujarēnhō nhýn 'ā ujarēnh pan kam ibōn nhýn kājma krān arým ari ar me omū. Nhym me ō nēkrēx krāptī, ō pi'ók kaprī krāptīja Metīndjwýnhmā me kute pi'ók kaprī nhōr djākam kum pi'ók kaprī rēnhō kumex, aben nhitepā kum kam rēnhō kumex. ²Nhym kam me'ō nija, me'ō ni 'uwtī kubē mjēn tyk nhym ō mýjja kētja ngōnhponhreo pi'ók kaprī byn o tēn kam kum kumē. Amānhkrutkam pānh ngrire ne amē kubyn o tēn kam kumē. ³Nhym Jeju arek omūnhō nhýn kam arkum,

—Ba ar amā arē, me'ō 'uwtī ja ne ō mýjja kēt, ne tu me kurām ō pi'ók kaprī raxo tēn Metīndjwýnhmā kungā. Me kunī kurām pi'ók kaprī raxo tēn kum kungā. ⁴Me ja ne me ō pi'ók kaprī kumex ne kam 'ā kātām ne kumex. Ne kam 'ā kātāmja Metīndjwýnhmā kungā. Nhym bep me'ō nija ne ō pi'ók kaprī kētē, pi'ók kaprī ngrire ne tu kum kunī ngā. O kute amikadjy mýjja byr ne krēn ne tīn kadjy Metīndjwýnhmā kunī ngā. Kum 'ō nōr kētē. Kam ne ba ar amā, “Nām me kurām pi'ók kaprī rax ne kum kungā. Mrāmri ne ba ar amā arē”, ane.

Akubyn bōx djā kukām mýjja apōx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵Nhym ar kwý abenmā Metīndjwýnh nhō kikretija jarēnhō mō. Ne abenmā, —Kēn ja ne mexkumrēx. Nhym me o kike nhym kīnhkumrēx. Ja ne kike jao kīnh ne. Ê, nhym me kwý kute Metīndjwýnh nhō kikretio kīnh kadjy kute apýnh mýjja aben kadjy ōrkam kute o kike ja kīnhkumrējja pumū, ane.

⁶Nhym kam arkum,

—Bir be, ar omū. Ar ajte omūnhwā gēdja ō akati, o bikēnh djā nhō akati 'ýr bōx nhym me kurē djwýnh prīne kikreti ngrā. Dja me kēn aben nhiby ikwā kunī nhikō rē. Nhym kam kēn'ō aben nhiby nōr kētkumrēx, ane.

⁷Nhym ar kum,

—Bēnjadjwŷr, nhŷnh amex 'ōkam dja me kurē djwŷnh o ane? Mŷj gēdja kukām apōx bar omūn kam kōt ō akatimā ikaton ō akati ma? ane.

⁸Nhym kam arkum,

—Ar amijā ano tŷx, gē me'ō ar amā 'ēx ne ar anoo biknor ne Metīndjwŷnhbē ar ajo akēx kēt. Be, me krāptī dja ī aben totokmā me'ŷr bōx ne arŷm amijo 'ēx. Amijo 'ēx ne arŷm amijā imē. Amijā imēn arŷm memā, “Me anhō Bēnjadjwŷrbē kumkati kadjy ne Metīndjwŷnh ijano ba tēn bōx. Ba ibē Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arŷm akubyn bōx djā nhō akati kato, ane. Kwārīk wānh gar me wā kabēn mar ne mā mekōt abikamēnh ne ar mekōt aba kēt. Dja gar tu ate akrā.

⁹Gēdja me abeno kurē djwŷnh ne abenwŷr prōt ne aben nhimexo ba gar omūn kōt ama. Nhym ajte me kwŷ ta ō pykakam ō bēnjadjwŷro kurē djwŷnh ne ta ajte jām abeno kukan aben paro ba. Dja gar mŷjja ja man atīn prām kēt ne amā uma kēt. Ja kumrēx gēdja me ā o anhŷro tē. Kraxje kute inomā mēnh kēt, kute 'ŷr o tēm rā'ā, ane.

¹⁰Nām ā Jeju arkum 'ā karōo anen kam ajte arkum,

—Nā, apŷnh me ba djāri gēdja me abenwŷr prōt ne aben nhimexo ba. Nhym apŷnh pyka abenā rōrōk djāri dja me abeno kurē djwŷnh ne aben nhimexo ba. ¹¹Apŷnh pyka djāri gēdja kam pyka terte:t ne, tertet rax ne. Nhym prām-djwŷ me kwŷ nhimex. Nhym apŷnh me kanē djāri me kwŷ nhimex ne. Nhym mŷjja rūnh, mŷjja pymadjwŷ kājkwā kurūm apō:x ne kumex.

¹²Nhym bep mŷjja ja apōx kētri gēdja me ar ajo rōrōk ne prīne ar ajo ajkē. Ne me bikprōnh djā'ŷr ar apa 'amŷn ar ajo mōn me bēnjadjwŷrmā ar ajo 'ēx ne ar ajaxweo ar apytān mebē ijē djākam ar arē. Ar amā ijabē ne amā ikīnhkōt gēdja me me bēnjadjwŷr'ŷr ar apa 'amŷn ar ajo mrā. Me bēnjadjwŷr krymē me bēnjadjwŷr rūnh'ŷr ar ajo mrā. ¹³Kam, kamā gēdja gar memā iku-krādja ny'ā ajarē gē me kuma. ¹⁴Kam gēdja gar adjumar punu kēt ne amim, “Mŷj ikabēn gēdja me amiwŷr ijo tē ba arē”? anhŷr kēt. Ne, “Mā dja ba gēt memā amijā idjāprārmā ikabēn ja on”? anhŷr kēt. Kwārīk wānh gar ā amim anhŷr kēt, anhŷr djwŷnhhrām ā amim anhŷr kēt.

¹⁵Bep kati, ba gēdja ba ar ajamakmā ikabēn wadjā. Ba gēdja ba ar amā ikabēn jarē gar kam ikabēn ja tām memā arē nhym kam ar akurē djwŷnh te ar amā ām tŷx ne kute kabēn'ō mar ne kute bēno ar ajapanhmān tu anhikrē. ¹⁶E kum ā, ar abāmmē, ar anā, ar akamy, ar anhōbikwaja tām gēdja me ar akurē djwŷnh'ŷr ar apa 'amŷn ar ajo mrā nhym me ar akwŷ pa. ¹⁷Ikōt ar abikamēnhkam dja me kunī kum ar akurē ne.

¹⁸Nhym bep Metīndjwŷnh ta gēdja prīne ar ajo djuw mex ne ar apumūnh 'āno dja. Djām kum ar apumūnh kangamā got? Kati, gēdjām prīne ar apumūnh 'āno dja. ¹⁹Gora ar memā adjām tŷx. Dja gar adjām tŷx ne 'āno djan arŷm tu atīnkumrēx.

²⁰Gēdja krākamgōnh Djeruxarēmā ipōk mō ne 'ā aben krākā proo mō gar kam omūn arŷm kōt ama. Mrāmri ne arŷm ō akati tēpo tē, Djeruxarēo bikēnh djā nhō akati tēpo tē, me kute me amōr djā ngrānh ne kute prīne kapōnhmā ne arŷm tēpo mō. ²¹Kam gēdja Djeruxarē bu'ā pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijā maje krānh'ŷr prōt ne. Nhym bep krībē me ja gēdja

me amikrà kêt mex ne amijà maje kurûm kato. Nhyr purkam me jamê, bàkam me jamê gêdja me ajte akubyn ûrkwâmâ môr kêt. Dja me tu âm kamâ ajmâ, apÿnh krân'hÿr ba. Akubyn krîmâ môr ne bôx ne ajte akubyn prôt kêt. Tu âm kamâ amû prôt ne.

²²Be, akati kaprî ne ja. Akati kînh kê:tkumrêx ne ja. Mrâmri gêdja Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ne me axwe pân'h prî:ne meo ajkê. Anhÿr djwÿnhràr ne Metîndjwÿnh pi'òk no'òkkam ja kunî'â ajarê. Dja ô akati 'ÿr bôx, anhÿr djwÿnhràr Metîndjwÿnh kute pi'òk no'òkkam arênh jakôt dja 'ÿr bôx ne kam kôt â o anhÿro tê.

²³⁻²⁴Be, akati ja dja kaprî ra:x ne. Watîre me nire tujarô, watîre me nire kute kra karâre jamÿnhja. Mâ gêdja me ja krâkamngôn'h pymaje prôtja on? Metîndjwÿnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prîne kam meo ajkê, me axwekam. Metîndjwÿnh ta gêdja pyka ja'ÿr me kurê djwÿnh jano nhyr me me'ÿr bôx ne Djeruxarêmâ ipòk ne kam prîne me imexo mô. Kàxdjwa kajgoo me kwÿ nhimex ne kam amipardja'â me kwÿ pa 'amÿn kam apÿnh me bajtem nhô pykakôt me kungrâ. Krâkamngôn'hre bajtem ja gêdja prîne Djeruxarêo ajkê, prîne o ajkên kungrân jâm o mrân kurên kam arÿm mÿrbê kam ajkarê. Kam bikarêr râ'â: nhyr arÿm me kute meo bikên'h djâ nhô akati apêx. Arÿm me bajtem nhô akatija apêx nhyr arÿm me mâ mô.

²⁵Nhyr kâjkwakam mÿjja pumûnh kêt kwÿ rax dja apôx. Mytmê mytyrwÿmê kanhêtirekam gêdja mÿjja apôx ne kumex. Nhyr pykabêdjwÿ ngô rax dja tâm ne aben pumjuw ne mûja bê abenâ ajkapî ne kam rârâ:ko nô. Dja me apÿnh ô pyka djâri omûn kam abenmâ,

—Mÿj got ja? Mÿkam? anen kam umar punure. Te kute mÿjja'ô marmân mÿjja'ô mar kêtumrêx ne kam axwe umarre. ²⁶Ne kam terteto kumex. Mÿjja puma kator ne kute prîne pykao bikamÿr ne kute prîne meo bikên'h pymaje ne me terteto kumex. Nâm me amijâ ja kamnhîx ne kam tîn prâ:m ne. Te tîn prâme ne kam terteto kumex. Djâm mÿjja puma ngri: ne apôxmâ got me umaje tertet kêt ne. Kâjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x dja amingrêk ne.

²⁷Kam gêdja ba me'ÿr bôx nhyr kam me kunî ipumû. Ije amijo inhî dja ba imextire ne itÿxkumrêx ne ipyma:kumrêx ne. Kam dja ba kâjkwakam kakrà kôt bôx nhyr me kunî: arÿm ibôxkôt ipumû. ²⁸Kukâm ne mÿjja apôxja. Bir be, gêdja mÿjja ja arÿm apôxmô krax ga kam ar amikam atÿx. Amikam atÿx ne akînh ne. Arÿm ije ar apytârmâ me awÿr ibôx 'ÿr, ane.

²⁹Ne kam ajte arkum atemâ mÿjja 'ô'â ujarênh jakreo tèn arkum,

—Gop ar pidjôbê pigêremê ràmtâxtemê pî kunî ma. ³⁰Amex kutâ gêdja 'ô ingrà gar kam arÿm amexmâ kamnhîx nhyr kam arÿm amex ne.

³¹Bir be, gêdja ba ije ar amâ mÿjja jarênhja â apôx môr ane gar kam arÿm ijabej rît ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx ne me kadjy ibênjadjwÿr rax ne ipymao ije me utâr ne ar meo ibamâ arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôx tê. Amex kutâ gêdja pi'ô ingrà, nhyr bep ibôx kutâ gêdja mÿjja pymatija apôx mô.

³²Nâ, mrâmri ne ba ar amâ kôt arê. Ar anhô krôkam me kamingrân'y ja gêdja me tyk par kêtri mÿjja ja kunî apôx. Mrâmri ne ba ar amâ arê. ³³Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa î apêx nhyr bep ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrâmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apôx nhyr me omû.

³⁴Gora ar ikam amakbê amijã ano tÿx ne amijãno dja. Gar mrãmri aku-kràdjã mexbito atêm rãã. Kwãrik wãnh gar kadjwati kangôkôbit^s ar aban o akôm nhyk kute bôm ar ano rênh ne prïne kute ar ano kamrêkwã wãm nõ. Ne kôt arík ar abawã gêdja wãm nõ. Kwãrik wãnh gar pyka jabêbit adjumar punukôbit ajamak bën ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhÿr aba ba kam ar ajaêrbê bôx gar kam ajmã imã amijarênh on? ³⁵Kute mrãmri ne me mrymã krîn kute aêrbê parja pyrãk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbê bôx, pyka kunîkôt dja ba ã ar ajaêrbê ibôxo ane, ar akunî jaêrbê ibôxo ane.

³⁶Kukãm dja ï mÿjja kunî apôx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metîndjwÿnhmã amijo adjã-wÿr rãã gẽ ar ajo tÿx. Gar atÿx ne mÿjja punu apôxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibôxkam amikam apijãm kêt ne ikabem aku'ẽ. Ba ije amijo inhî ne me awÿr ibôxja ikabem amikam apijãm kêt ne aku'ẽ.” Nãm ã Jeju arkum bôx djã nhô akatimẽ kukãm mÿjja apôx djã nhô akatimẽ arkum arênho ane.

³⁷⁻³⁸Ne kam akati kunîkôt memã Metîndjwÿnh kukràdjã'ã ujarênh tẽ. Metîndjwÿnh nhô kikretikam memã 'ã ujarênh tẽ. Nhyk amykry nhyk kam krãnhbê Oriwêrê'ÿr tẽn kam ikwã. Nhyk akati nhyk ajte akubyn Metîndjwÿnh nhô kikreti'ÿr tẽn kam ajte memã 'ã ujarênho dja. Nhyk me kryrãm 'ÿr ban bôx ne ujarênh ma nhyk amykry nhyk me mã ba. Nãm ã akati kunîkôt ã o anhÿro tẽ.

Me kute Jeju bîn kadjy o aben maro ÿr.

Mat 26.14; Mak 14.10

22 ¹Arÿm ne Metîndjwÿnh nhô akati, amrêbê Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhyk me mã kôt kute mar nhô akati arÿm o rãm ne ja o mō. Kam ne me djwÿponhrebti ku.

²Nhyk kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ ne me abenmã Jeju'ã karôo mō. Mete bînmã ne me abenmã 'ã karôo mō. Ne kam me kum me kâtãmja pyma ne. Me kâtãm ja ne me kunî kum Jeju kînhî. Nhyk bep me ja, me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ ne me kum kurê ne kam kute bînmã abenmã 'ã karôo mōn kam kum me kâtãmja pyma ne.

³Nhyk kam Xatanaj Djudamã wadjã. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadjî. Kumã ne Xatanaj wadjã. ⁴Arÿm Djudamã wadjã nhyk kam arÿm mã me'ÿr tẽ. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmẽ Metîndjwÿnh nhô kikretikam krãkamngôn nhô bënjadjwÿrmẽ me'ÿr tẽ. Me'ÿr tẽn bôx nhyk me abenmã 'ã ãpnênho nhÿ. Nhyk kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abîn amã kurê kêt, ane.

⁵Nhyk kam arÿm me kînhkumrêx. Kînhkumrêx ne kam kum,
—Mexkumrêx. Gêdja bar kam pãnh amã pi'ók kaprîre ngã, ane.

⁶Nhyk kam “Ã” ane. Nhyk kam me arÿm kum pi'ók kaprîre ngã nhyk kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arÿm Jeju'ã amim karôo tẽ. Me 'ã bik-prôn nhô kêtî, me no prârî ne kute me kum kangamã amã.

g 21.34 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

Me kute Jeju bîn kêtiri kôt ba djwýnhmê ro'ã ò kwý krên mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷Nhym kam mebê idjaer kukràdjâkôt mete djwýponhbit kur nhô akati arým kato. Kam ne me apýnh úrkwâkam Metíndjwýnhmâ mrykĩ'átomti pan kubôn kuku. Amrêbê Metíndjwýnh me irôbê mrânň nhô akati me kute kôt mar kadjy ne me ã o ane. ⁸Kam ne Jeju kôt ba djwýnh jano. Nâm Pedrumê Djuão ar anon arkum,

—Ar tén ar ikutêp mrykĩ'átomti jabatànň nyrewã bîn aga. Bar wãm bôx gwaj kukrê. Gwaj baje Metíndjwýnh me irôbê mrânň nhô akati mar kadjy mrykĩ'átomti krê, ane.

⁹Nhym ar kum,

—Nhýnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹Nhym kam arkum,

—Ê, ba ar amã arê. Gêdja gar tén krĩ'ýr bôx nhym me'ô my ngôo tén ar akajpa. Ga kam ar kôt tē nhym úrkwãmã wadjã. Gar kôt wadjàn kam ò kikre djwýnhjamã kum, “Bênjadjwýr ne amã, ‘Nhýnh kumoka'ê ja ne me bôx ny kadjy, dja ba ikôt ba djwýnhmê ro'ã bôx ne kam inhô kwý krê? Ar ije Metíndjwýnh me irôbê mrânň nhô akati mar kadjy mrykĩ'átomti krê?’ ane.” ¹²Dja gar ã kum ane nhym kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kýjrũm imôkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapônň pro, arým o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adji, ane.

¹³Nhym kam ar tén kam kajpa. Kute arkum arênh kôtô. Kute arkum arênh kôt ne ar tén me'ôja pumũn kam kôt tén úrkwãmã wadjàn kam ar kutêp mry ga.

¹⁴Nhym Jeju kute kôt ba djwýnh mörja'ã arým apajrũm myt tē. Nhym ar bôx ne kam ro'ã ò kwý krênãmã arým nhý. ¹⁵Nhý nhym Jeju arkum, kôt ba djwýnhbê 12mã,

—Ba ne ba imã gwaj baro'ã banhô kwý krên prãmkumrêx. Itokry kêtiri gwaj baro'ã baje Metíndjwýnh me irôbê mrânň nhô akati mar kadjy mrykĩ'átomti krên prãmã. ¹⁶Ê, ba ar amã arê. Ja dja ba krên o ino re. Ne kam ajte krên kêt 'iry:n kam Metíndjwýnh me kadjy bênjadjwýr ne kute me utâr ne kute ar meo bakambit gêdja ba ajte inhô kwý krên djã djwýnhja krê, ane.

¹⁷Ne ngônhrãkam uba kangôjadjwý byn 'ã Metíndjwýnhmã ôdjànň jarên kam arkum,

—Mĩ, ar jao ikô, aben nhipã o akômo mô. ¹⁸Ba ar amã arê, gar ama. Ije pidjô kangô ikômo krã'yr ne ja. Metíndjwýnh kute amim ô me ja kunĩ pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô.

¹⁹Ne kam ajte djwý ja byn 'ã Metíndjwýnhmã ôdjànň jarên kam kokijn apýnh arkum kungãn arkum,

—Ê, inhĩ ne ja. Inhĩ'ã ne ba djwý jakren ar amã kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pite'y'ã inhôn ibĩ. Dja gar akuprôn inhĩ ja'ã djwý jakren krê. Dja gar krên ã imaro anen imar rã'ã ne, ane.

²⁰Nhym ar ò kwý krên pa nhym kam ajte uba kangô byn kam arkum,

—Ikamrô'ã ne ba pidjôbê uba kangô jakre. Dja me ibĩ nhym kam ityk jakôt dja ikamrô ã me akadjy prôt ne bixabjêr ane. Ikamrô jakôt gêdja Metíndjwýnh me amã kukràdjã ny, kabên ny jarênň mãmđji.

²¹⁻²² Ë, ikuri ÿr ne ò kwÿ krëno ÿr ja gëdja ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrêbê ne Metĩndjwÿnh me kute ibĩn kadjy amim ijã karô. Kute amim ijã karôjakôt gëdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôxja gëdja me ibĩ. Watĩre kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhwã. Ta gëdja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nãm ã Jeju arkum ane nhym kam kôt ba djwÿnhja abenmã,

—Ije, mÿj gwaj bajô dja gwaj kurê djwÿnhmã kanga? ane. ²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwÿnhdjwÿ abenbê bënjadjwÿr pytãro kumex. Ne abenmã,

—Ba gëdja ba gop ibënjadjwÿr raxo ar ajakre, anhÿro kumex.

²⁵ Nhym kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bënjadjwÿr rÿnh kabëno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprikôt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibënjadjwÿr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bënjadjwÿr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhÿr kêtukumrêx ne. Dja gar ajô abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katën tẽ. Ne ar ajô amikam aben kadjy abënjadjwÿr jabej gëdja ga tu ar memã adjãpênh aba. ²⁷ Nhym ne bënjadjwÿr raxo kute aben jakrenh? Djãm kum ÿr nhym kute ÿr ômrôo tẽmja? Nãr kon djãm kum ãpênh ne kute kum ômrô ne o tẽmja? Kum ÿrja. Bep kati, ba ne ba te ibënjadjwÿr raxo me bënjadjwÿr kunĩ jakren tu amijo ikâtãm ne ar ar amã idjãpênh iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

²⁸ Ë, ar ga ne gar amexkumrêx. Nãm me te kum ikurên ijo ajkê gar mã ijã angrã tÿx ne. ²⁹⁻³⁰ Kam gëdja ba akati 'ókam arÿm ar ajã bënjadjwÿr rẽ. Ibãm ne ijã bënjadjwÿr mẽ ba kam badjwÿ amidjô'ã ar ajã bënjadjwÿr rẽ. Kam dja gar inhô pyka djwÿnhkam ar akadjy ibënjadjwÿr ne ije ar ajo ibakam ikôt anhô kwÿ krën kôt ikô. Kam dja gar me bënjadjwÿr rÿnh krĩ djãkam memã akrĩn ar meo aba, apÿnh me kute mekbê idjaermã idji jarênh djãri kubê 12jamã akrĩn ar meo aba, ane.

³¹ ÿ, Ximão, Ximão, ota arÿm Xatanaj ar ajã Ibãm ma, kute ar akabimã, mrãmri ar amã ikĩnh ne ijã angrã tÿx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrãmri ne me kute bãy 'ykã katêk ne kute djwÿ kapĩn djãkam krĩn kute kapĩn ja pyrãk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane. ³² Ë, Ximão, ba ne ba arÿm Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrã tÿx ne mã ikôt abikamênh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwÿr amijo akêxkam gora akamydjwÿo tÿx, ane.

³³ Nhym kam Pedru kum,

—Kati, Bënjadjwÿr, ba dja ba apymaje iprôt kêtukumrêx ne. Gëdja me kute abê ijê jabej akôt ibê ijê. Ne kute abin o mör jabej akôt ibĩ, ane.

³⁴ Nhym kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arê, Pedru. Akamãt ja tãmkam ôkrênê'anh kãr kêtri dja ga amijã maje memã ajêxo dja. Memã aminêje ajêxo adjãmo amãnhkrut ne ikjekêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arÿm amã arê, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije ôbê ar ajanor gar anhÿkam amör ne aje anhô katôk'y djã, aparkã 'ô byr ne o amör kêt ne ajênh 'ô aje tur ne o amör kêtja, djori kam ar anhô mÿjja kêt? Ne kam ar anhô kwÿ krën djã kêt? ane.

Nhym ar kum,

—Kati, kam ar inhõ mỳjja, kam ar inhõ kwỳ krẽn djà. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶Nhym kam arkum,

—Nhym bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhõ katõk'y djawã jamà ne ajèhndjwỳ'õ tun o mō. Ne anhõ kàxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinõ-kàtiwã ngãn pãnh pi'òk kaprì byn amim o 'õ byn ar o mrã. ³⁷Ba ar amã arẽ. Arỳm ne me kute ibĩnmã arỳm ijo rã:m ne jao tẽ. Amrẽbẽ me kute Metĩndjwỳnh kabẽnkam ijã pi'òk no'òkkam kute,

“Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ”,

anhỳr ja arỳm kator 'ỳ:r. Amrẽbẽ me kute ijã pi'òk no'òk ja gẽdja mrãmri on kato nhym me omũ, ane.

³⁸Nhym ar kam kum,

—Bẽnjadjwỳr, omũ, ota ar inhõ kàxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhym kam arkum,

—Ã, aj, anũ, ane.

Pidjòkòkam Bãmmã amijarẽho ỳr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbẽ Oriwẽre'ỳr kõt ba djwỳnho mō. Kute 'ỳr aro mōr tũmja 'ỳr ne ajte aro mō. ⁴⁰'Ỳr aro mōn aro bõx ne kam arkum,

—Ar Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gẽdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnẽ, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wỳ, ane.

⁴¹Arkum anen ate tẽn ỳro rãm ne nĩj. Nãm kõt ba djwỳnhmã iren tẽn ỳro rãm ne nĩj ne kõnkrão nhỹ. Ne kam arek Bãmmã kabẽno nhỹ. ⁴²Ne kum,

—Djũnwã, aje ibẽ ikaprija kadjàr jabej on ibẽ kaba. Aje ibẽ ikapri kadjàr nhym me kute ibĩn kêtma ne ba amã amijarẽ. Nàr kon, dja ga mrãmri ibẽ kadjàr kêt jabej ba tu mrãmri itokryo itẽm rãã. Djãm ba ne ba amimar kõt ar amijo iba? Kati, akabẽnkõt ne ba amijo iba, ane.

⁴³Nhym kam kàjkwa kurũm kadjy mrãnh djwỳnh 'ỳr ruw ne kam o tỳx ne.

⁴⁴Nhym kam akubyn Bãmmã amijarẽho nhỹ. Kaprì ra:xkam ajte akubyn prĩne kum amikõt amijarẽho nhỹ. Kaprĩ raxkam ne ò djàkam tokry. Tokry raxkam ne arỳm 'ã ngõ pepeko dja. Djãm 'ã ngõ? Kati, kamrô ne prõto dja, pykakam totoko dja. ⁴⁵Ne Bãmmã amijarẽho nhỹn kam kum amijarẽnh pan kàjmã djan kam akubyn kõt ba djwỳnh'ỳr tẽ. Nhym kõt ba djwỳnh arek òto kumex. Kaprì raxkam arek òto kumex. ⁴⁶Nhym kam arkum,

—Mỳkam ne gar arek anhõto akumex? On ar kàjmã djan Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gẽdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnẽ, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wỳ, ane.

Me kute Jejuo tỳm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷Arkum kabẽno ãm rãã nhym arỳm me kute pa 'amỳnh ne o mōrmã arỳm 'ỳr bõx. Me krãptĩ ne me arỳm 'ỳr bõx. Djũda, Jeju kõt ba djwỳnhbẽ 12ja'õ ne 'ỳr meo mō. Ne kam kute o tỳm ne kute ine kaõrmã 'ỳr tẽ. ⁴⁸Nhym kam kum,

—Djuda, djām aje inhine kaôro atēm pro aje memā ijo atým mā ne ga iwýr tē? Nā gām ajēx ne ije amiyo inhī ne me awýr ibôxja ijo anhôbikwan inhine kaô, ane.

⁴⁹Nhym kam Jeju nhô àpēnh bu'ā ku'ēja arým kuma, tu amikam kuman kum, —Bēnjadjwýr, djām ar ije kàxdjwa kajgoo me ja parmā? ane. ⁵⁰Nhym ate ar'ô me'ôjamā akabê, me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax nhô àpēnh ja'ômā akabēn toxy anen arým amak nhikjê ta, amak djubók ne kuta. Nām tu amak toprik ane nhym wānh amak tým.

⁵¹Nhym kam Jeju,

—Aje, anū, arek ar dja, ane. Ne kam amak djām djā kupê nhym arým ajte amak mex ne.

⁵²Nhym kam me kute pa 'amýnhmā 'ýr mōrjamā, me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē Metīndjwýnh nhô kikretikam krākam-ngônhmē mebēngêttēmā,

—Ije djām idjākīnhī ne ga me aje ibīnmā iwýr anhô kômē anhô kàxdjwa kajgomē o mō? ane. ⁵³Myt kunīkôt ne ba me akam ar Metīndjwýnh nhô kikretikam iba ga me kam kam ijo atým kêt ne. Nā, mrāmri me anhô akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamāt kô tyk pyrāk. Nām prīne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amýnhmā iwýr mō, ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴Nām ā memā ane nhym kam me pa 'amýn kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax nhô kikre'ýr o mō. 'Ýr o mō nhym kam Pedru mekôt tē, nijar memā kre rax ne tē. ⁵⁵Nhym me arým Jejuo mōn o bôx, me kute pa 'amýnhja ne me arým o mōn o bôx ne kam kikre nhipôkri kēnh ngrire jakam amim kuton kam 'ā ànhūnho kumex. Nhym kam Pedru mekôt tēn 'ýr wadjān kam me ikô'ā nhý. ⁵⁶Nhym bēnjadjwýr nhô àpēnh kurererja kuwy pôkmā omū ne kam 'ýr tēn kam no tyn djan kam memā,

—Tāwādjwý ne arkôt ba, ane.

⁵⁷Nhym kam Pedru aminêje 'êx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tāwā pumūnh kêt, ane.

⁵⁸Nhym adjynkêt ne me'ô mydjwý 'ýr bôx ne omūn kam kum,

—Gadjwý ne ga abê ô àpēnh'ô, ane.

Nhym kam kum,

—Kati, arkati. Ibê ô àpēnh kêtê, ane.

⁵⁹Nhym 'ātūm nhym ajte me'ô myjadjwý 'ýr bôx ne 'ā no týx mex ne 'āno djan memā arēn memā,

—Mrāmri ne tāwādjwý arkôt ba. Kubê pykabê Garrêja kra'ô, ane.

⁶⁰Nhym kam kum,

—Kati, ije akabēnwā mar kêt. Ije akabēnwā mar prām kêtumrêx, ane. Ne kam kabēno ýr rā'ā nhym 'ā ôkrēnē'ānh kà. ⁶¹Nhym kam Bēnjadjwýr 'ýr akēx ne omū. Nām ar aktā aben pumū. Nhym kam arým Pedru Bēnjadjwýr kabēn ma. Kute anhýr djwýnhnrām kum kabēn jarēnh ja ne arým kuma. Kute kum,

—Akamāt ja tām kam ôkrēnē'ānh kār kētri dja ga aminêje ajêxo amānhkrut ne ikjê kêt ne memā, “Kati, ije tāwā pumūnh kêt”, anhýr ja ne arým kuma.

⁶²Ne kam katon mu:w. Kaprī raxkam ne mýr rax ne.

Krākamngôn̄h kute Jeju'ă bēno bikēnhō ām.*Mat 26.67; Mak 14.65*

⁶³Nhym me kute Jeju pumūnhō ku'êja kam bēno ajkēn tak ne. ⁶⁴Nām me no'ă pron kam apŷnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'ō kute akurwanhjakōt omū. Goja tu aman me imă arē, ane.

⁶⁵Nām me prī:ne o ajkē. Nām me aprŷ:o kumex.

Me rūnh kute Jeju axwe jabej kujjēr.*Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12*

⁶⁶Nhym arŷm akati nhym kam mebê idjaer bēngētmē me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē me kute Mōjdjē kukrādja mar djwŷnhmē, me ta ne me aben pydjīn amiwŷr Jeju 'uw. Nhym kam me me'ŷr Jejuo mōn o bōx ne me kabem kudja. ⁶⁷Me kabem kudja nhym me kum,

—Goja on me imă amijarē. Djām abē me babē idjaer nhō Bēnjadjwŷrbē kumkati, nēn? Goja on me imă amijarē, ane.

Nhym kam memă,

—Got ba ren me amă amijarē ga ren me amim imar kêtikumrēx ne. ⁶⁸Ba ren badjwŷ me akukij ga ren me imă arēnh kêt ne. ⁶⁹Nhym bep jakam gēdja ba on Metīndjwŷnh pymati djubôk'ānh nhŷ. Ba ije amijo inhŷ ne ibēnjadjwŷr raxkam gēdja ba ubôk'ānh nhŷ, ane.

⁷⁰Nhym kam me kunī kukij ne kum,

—Djām abē Metīndjwŷnh kra? ane.

Nhym kam memă,

—Ăă, kôt ne ga me aje arēnhwă, ane.

⁷¹Nhym kam me abenmă,

—Bir be, arŷm ta kute amijo Metīndjwŷnhja ma. Mŷj kadjy dja gu me ajte me'ōdjwŷ kukij? Kati, ta ne arŷm amijarē gu me arŷm kuma, ane.

Piratu kute Jeju axwe jabej kujjēr.*Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28*

23 ¹Nhym kam me rūnhja eku:n kāmă djan mŷjar Piratu'ŷr o mōn o bōx. ²O bōx ne kam Piratumă Jeju kāmex jarēn kum,

—Ē, tāmja ne axwere. Tăwă ne ar me ibē idjaer noo biknoro ba. Ba meo tŷm ne awŷr o mō. Nām we me imă, “Kwārik wānh ga me bēnjadjwŷr raxbē Xedja me kunimă ŷr djwŷnhmă pi'ōk kaprī nhōr kêt”, ane. Ibē me anhō Bēnjadjwŷrbē kumkatikam gēdja ba ipymao ar me apytān me ajo iba, ane. Nām we ă me inoo biknoro ane, ane. Nām ă me Jejuo 'êxo ane.

³Nhym kam Piratu Jejumă,

—Djām abē mebê idjaer nhō bēnjadjwŷr rax? ane.

Nhym kam kum,

—Ăă, kôt ne ga aje arēnhwă, ane.

⁴Nhym kam Piratu me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē me krăptīmă,

—Nă bām te kukij. Ajmă kute kêt. Axwe kêtikumrēx, ane.

⁵Nhym kam me mă kum 'ă apnē. Kum 'ă apnē:n kum,

—Kati, nām prīne aben kadjy memā 'êx mō. Nām Garrêja kurūm tēn Djudê-jakam bōx ne aben kadjy memā 'êx. Nām krī 'ōkam bōx ne aben kadjy memā 'êx. Ne ajte amū krī 'ōkam bōx ne aben kadjy memā 'êx. Ne ajte amū 'ōkam bōx ne aben kadjy memā 'êx ne ajte amū 'ōkam bōx ne aben kadjy memā 'êx. Ne jakam arým bōx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶Nhym Piratu me kabēn ja man kam abej me kukij ne memā,

—Djām Garrêjakam me kra'ō? ane.

⁷Nhym me kum “Āā” ane. Garrêjakam me ja nhō bēnjadjwýr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bōx. Kam ne Piratu Erodji'ýr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmā. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhym me arým 'ýr o bōx. ⁸Nhym Erodji Jeju pumūn kam kīnhkumrêx ne. Amrêbê ne Jeju'ā ujarēnh man kam te kute tāri omūnh prāme. Nhym kam me arým 'ýr Jejuo mōn o bōx nhym kam kīnhkumrêx ne. Kute kum mýjja pumūnh kêt'ō nhipêx nhym kute omūnhmā ne bit 'ā kamnhīx ne. ⁹Ne kam te Jeju kukjêr krāptī ne. Nhym mrāmri bēn kêt mex ne dja.

¹⁰Nhym bep me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjê kukrādja mar djwýnhmē ne me Jeju kuri ku'ēn kam mā kum arē. Kum kātām jarēnh ku'ē. Djā nām me akrānmā kum arē? Kati, nām me tu Erodjimā Jeju jarēnh bē: ne. ¹¹Nhym kam Erodji ō krākamngōnhremē ro'ā Jeju japrý ne 'ā keket ne kam kum me bēnjadjwýr kà jadjān kam akubyn ajte Piratu'ýr ano nhym me ajte akubyn 'ýr o mōn o bōx.

¹²Nhym Erodjimē Piratu ar myt tāmka abeno ōbikwa. Jejukôt ne ar abeno ōbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arým Jejukôt abeno ōbikwa. Piratu kute Erodji'ýr Jeju janorkam ne ar arým abeno ōbikwa.

Piratu kute Jeju bīn kadjy memā kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³Nhym me akubyn Piratu'ýr Jejuo mōn o bōx. O bōx nhym kam Piratu me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me kute meo ba djwýnhmē me kātāmmē meo akrōn kam memā,

¹⁴—Ē, tām ne ga me iwýr o mōn o bōx ne kam imā, “Tāmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipókri kukij, nhym ajmā kute kētkumrêx. Mexkumrêx. Nā gām me ajêx ne arīk kāmex jarē. ¹⁵Nhym Erodjidjwý te ikudjwa kukij nhym mexkumrêx. Ga kute ajte akubyn me bawýr anorja pumū. Be, mýj kadjy dja ba kubī? Ije bīn prām kêtê. ¹⁶Kam dja ba tu kaprêprêk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹Nhym kam me kunī axikôt kum 'ā àpnēnh kumex. Ne kum,

—Kati, on o tēn abīn me imā Baraba bōm amē, ane.

Nām Piratu me kute Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhō akati mar kunikôt me pýnh ne bōm me rēnh tē. Me axwe nhym kute mebê ijêja ne bōm me rēnh tē. Baraba ne axwekumrêx. Nām me bēnjadjwýr kadjy memā 'êx nhym me me bēnjadjwýr'ýr prôt ne, nhym ta adjwýnhdjwý me kwý pa. Tām ne Piratu kubê ijê. 'Ā ne me ku'uw ne kum,

—On rūm tāwā o tēn abīn pānh me imā Baraba kaba, ane.

²⁰Nhym Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabën ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹Nhym me kàj bê: 'ã kum apnên kum,

—On pîte'y'ã anhô. On pîte'y'ã anhô, anhÿro kumex.

²²Nhym kam ajte memã,

—Tô mÿkam? Mã ne kute dja ba kubî? Djãm axwe? Nã bãm te kukij nhym axwe kêtukumrêx. Kam ne ba ije bîn prãm kêtê. Dja ba tu kaprêprêk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arÿm ajte te memã ane.

²³Nhym me mã 'ã kum apnê. Nãm me kàj bê kum 'ã àpnênho kumex ne kum,

—On pîte'y'ã anhô, on pîte'y'ã anhô, ane. Nãm me tÿxo Piratu jakrenh mex ne prîne kabëno katy. ²⁴Nhym kam me umaje “Ă” anen tu memã kanga.

²⁵Nhym me'ô kute bënjadwÿr kadjy memã 'êx ne ta kute me kwÿ parja Piratu kaba. Me kute Piratumã “Me imã Baraba bôm amê”, anhÿr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krâkamngônhre kute Jeju bînmã memã kanga. Me kum kurêkam ne me 'ã Piratumã apnê, kute bînmã. Nãm me kum 'ã àpnênho katyk mex ne. Nhym kam arÿm me kute bînmã memã kanga.

Me kute pîte'y'ã Jeju nhôr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶Nhym kam krâkamngônhre arÿm o mō. O mō nhym kam me'ôja tèn me kajpa. Me'ô nhidjibê Ximão, pykabê Xireni kra'ô. Arwã kurûm ne tèn me kajpa nhym me pa 'amÿn ikreikam pîte'y' djin kam kum,

—Kum amÿ, ane.

Nhym kam kum kumÿn o Jeju katën o mō. ²⁷Nhym me itepato kôt mō. Nhym me niredjwÿ kôt mō. Mörkôt abej mÿr mō, kàj bê abej àmra mō.

²⁸Nhym Jeju me'ÿr akêx ne memã,

—Ê, àpnhîre ar, Djeruxarêkam me kra, kwârîk wãnh ga me ijabej amÿr kêt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw. ²⁹Dja ï meo bikênh djã nhô akati me awÿr bôx. Dja me awÿr bôx nhym me abenmã, “ÿ, me nîre kra kêtja ne me mrãmri kînhkumrêx. Ne me kute kra jamÿnh kêt djwÿ kînhkumrêx. Ne me kute krao kaôr kêt djwÿ kînhkumrêx”, ane. Me jabit dja me mã prôt ne kato.

³⁰“Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,

‘On amrê me inhiby arôrôk ne me inhîmex’, ane.

Ne kam ajte krãnh kryre jamã,

‘On amrê me inhiby arôrôk ne me ijo apdju’, ane.”

³¹Ga me kute ã pî ngoo anhÿrja pumû. Godja arÿm pî ngrã nhym mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêtukumrêx ne itokry rax ne. Nhym bep mrãmri me axweja, mã dja Metîndjwÿnh me on, Djeruxarêkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikênh djã nhô akati djwÿnhram ã memã arênho anen ta amijaxwe kêt'ã pî ngo jakren me axwe'ã pî ngrã jakre.

³²Nhym me amê ar kâtãmja Jejukôt aro tē, me kute pî'ã Jejukôt ar nhôr kadjy. Ar kute mekam ar amikrào baja ne me kute Jejumê ro'ã ar parmã aro mō. ³³Aro mōn aro bôx. Krãnhbê me krã'i'ÿr ne me Jeju aro bôx. Aro bôx

ne kam apŷnh pŷte'y'ā ar adjuw. Ne kam ar ikramā kàxirāxo iten ar parjamo iten kam kàjmā krekam ar umjuw. Nhy m arŷm ar arij. Jeju ōkredjākōt wajēt nhy m aktā ar axweja ijēn o wajēt. ³⁴Nhy m kam Jeju me nēje Bām mā kabēn ne,

—Djūnwā, dja ga tu imar krātan mekam angryk kēt. Me kute ibīnja dja ga tu mar krāta. Me kute ibīnja ne me kute gu bakukrādja mar kētkumrēx, ane.

Nhy m kam me abenmā kāja ngrā. Nām me apŷnh kute kà jamŷnh kadjy kēn kryre rē. Me kute ari kēn kryre rēnhkōt ne me amijo kubēkà pytān amŷ.

³⁵Nhy m me kunī no ma mōn Jeju pumūnho dja. Nhy m me bēnjadjwŷrdjwŷ aprŷo dja. Nām me abenmā,

—Amūbit ne me utā. Goja gē ta amiptā. Goja gē Metīndjwŷnh kute anor nhy m kubē me banhō Bēnjadjwŷrbē kumkatikumrēx jabej goja on amiptā, Metīndjwŷnh kute amijo utār jabej goja on amiptā, anhyro kumex.

³⁶⁻³⁷Nhy m me krākamngōnhredjwŷ 'ā keket ne aprŷo kumex. Nām me 'ŷr bōx ne kum pidjō kangō kadja bēn kum,

—Ajrā, goja on amiptā. Goja abē mebē idjaer nhō bēnjadjwŷr rax jabej goja on amiptā, anhyro dja. ³⁸Ne kam ajte Jeju nhimōkri pi'ōk no'ōk nhipēx ne kunhō. Me kute omūnh ne kam kute,

—Mebē idjaer nhō bēnjadjwŷr rax ne ja, anhyr kadjy ne me imōkri kunhō. ³⁹Nhy m kam me kute Jeju nhikō'ā amē ar axwe nhōrja ikjēja Jeju japrŷo wajēt. Ne kum,

—Goja abē mebē idjaer nhō Bēnjadjwŷrbē kumkatikumrēx ne goja on amiptān ar badjwŷ ar ipytā, ane.

⁴⁰Nhy m kam ikjēja kum bēn tŷx ne kum,

—Kwārīk wānh. Birām amā Metīndjwŷnh pyma kētkumrēx. Me kute gwaj bajanhōr ga arŷm gadjwŷ atyk 'ŷrja pumū ne kam ajmān amā Metīndjwŷnh pyma kēt mex ne. ⁴¹Mrāmri ne me kute arŷm gu babīnmā arŷm ā gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrāo baba nhy m arŷm me kute pānh gu babīnmā. Nhy m bep tāmja ne kute ajmā mŷjja 'ōo kētkumrēx, ane. ⁴²Ne kam ajte Jejumā,

—Jeju, gora anhō me ja kunī kadjy abēnjadjwŷr ne aje ar meo abakam gora badjwŷ ima, ibiknor kēt kadjy ima, ane.

⁴³Nhy m kam Jeju kum,

—Myt ja tāmka m dja gu baro'ā kàjkwakam Ibām nhō pyka'ŷr bōx. Mrāmri ne ba arŷm amā ikabēn pydjīn arē, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵Nhy m arŷm kàjkwa nhipōkri myt nhŷ. Nhy m kam tu akamāt kō tyk ne. Pyka kunīkōt me'ā akamāt kō tyk ne, arngro kētkumrēx ne. Nām me'ā akamāt kō tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhy m 3 orakam, amykrykambit arŷm ajte kàjkwa no pōt ne. Arŷm ajte myt kato. Nhy m arŷm Metīndjwŷnh nhō kikreti kadjwŷnhbē kubēkātija ta amikadjō. Nām kōnh e ty:k ane. ⁴⁶Nhy m kam Jeju Bām mā amijarē. Kāj bē kum amijo akij ne kum,

—Djūnwā, ba wām awŷr ikarō jano, ane.

Nām ā kum anen kum amikarō janon ate ty. ⁴⁷Nhy m krākamngōnhre krāp-tibē 100 nhō bēnjadjwŷr Jeju tykkōt omūn kam Metīndjwŷnhmā rax jarē, ne,

—Mrāmri ne djām tāmja axwe kētē. Mexkumrēx, ane.

⁴⁸Nhy m me itepato kute Jeju tykkōt omūnhmā mōrja arŷm mŷjja kunī pumūn kam akubyn mōn kaprīkam aminhōkōt titiko mō, ūrkwā'ŷr binhirēnh

mō. ⁴⁹Nhym bep òbikwa kunīmē, Garrêja kurūm me nire kôt mōrjamē, me tām ne me arek omünho dja, kum kre rax ne omünho dja.

Me kute Jeju jadjar.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵²Nhym kam me'ò nhidjibê Jôdje ne Piratu'yr tē. Mebê idjaer nhô krī'ò nhidjibê Armatékam kra'ò. Nām me rūnh bikprōnh djakam mekôt mrā. Kabēn mexkumrēx, katāt ne mrā. Nhym me kute Jeju bīnmā amim 'ā karōo nhý nhym kam te nêje me kukrà. Atemā ne kabēn. Me ja kabēnkôt kabēn kêtê. Nām amim Metīndjwýnh kamnhīx ne. Metīndjwýnh bōx ne me kadjy bēn-jadjwýr ne kute ar meo bamā ja ne amim kamnhīx ne. Tām ne Piratu'yr tēn bōx ne Jeju'ā kuma. Kute Jejuo rwýk ne adjärmā ne 'yr tēn bōx ne 'ā kuma.

⁵³Nhym kam kum “Ā” anen kam kum kanga. Nhym kam pite'y'yr tēn kam Jejuo ruw, kute adjärmā. Ne kam kadjy kubêkà mexja byn kam prīne o kupun kam kēnkrekam adjā. Me kute kēnkre kakrwýnh nyjakam adjā. Kraxje me kute kam me'ò jadjār kētkumrēx. Kam ne adjā. ⁵⁴Pi'òk rārār nêje akati jakam ne adjā. Akati jakam ne me no katon ò mýjja kupēnho kumex. Pi'òk rārār kētri ò mýjja kupēnho kumex. Akati jakam ne adjā.

⁵⁵⁻⁵⁶Nhym me nire Garrêja kurūm Jeju kôt mōrja mekôt mōn omū. Nām me kute kēnkrekam adjār kôt omūn kam akubyn ũrkwāmā mōn bōx. Bōx ne kam me kudjý djāmē pidjý nhīmē kubyn abenkam o akān kam kadjy kudji. Nhym pi'òk rārār nhym arým me nire tyk djā kēto kumex, Môjdjê kukràdjākôt ne me pi'òk rārār kam tyk djā kēto kumex.

Jeju akubyn tīn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

24 ¹Nhym arým pi'òk kamrêk. Nhym ar nire kry:rām kô rā'ā kute me kudjý djā abenkam o birēnh ne irja byn 'yr o mō, kēnkre'yr o mō. Ar kute kēnkrekam adjārja'yr o mō. ²Nām ar bit Jeju'yr o mō, ar kute o kudjýmā ne ar bit 'yr o mōr kajgo. Nhym arým me kute kēnpotio 'ā ijêja arým amijā kutan kre jakā'ā amidjan dja. Me'ò ne o mōn kudja nhym dja. ³Nhym ar nireja 'yr mōn kēnkremā wangij ne kam te Jeju nōr djā kamū nhym nōr kêt ne.

⁴Nhym ar te kute mýjja'ō marmā o dja nhym adjynkêt ne ar my amānhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Ō kubêkà jadjê:nh ne ar kuri dja.

⁵Nhym ar te tīn prāme ne rōrōk ne ponh ne ikwā. Nhym kam arkum,

—Mýkam ne gar me tykkam me'ò akubyn tīnja jabej mō? ⁶⁻⁷Ē, ar nōr kêtja pumū. Arým ne akubyn tīn ne kato. Djā ne gar kabēnja ma. Amrêbê ne ar amā, Garrêjakam ar ba rā'ākam ar amā, “Gêdja me me axwemā ikanga. Ba ije amijo inhī dja me me axwemā ikanga nhym me pite'y'ā inhô ba ty ne ijā akati amānhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itīn ne”, ane, ā ar amā ane. Ā ar amā ane gar ajte abej mō, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰Nhym kam ar nire arým Jeju kabēn ja ma. Kabēn ja man kam akubyn kēnkre kurūm mō. Mōn bōx ne kam Jeju kôt ba djwýnhmā mýjja kunī jarē. Kôt ba djwýnhbê 11mē òbikwaja kunīmā mýjja jarē. Marij Madarenamē Djō-wanāmē Xijagu nābê Marijmē ar ro'ā mōrjamē. Ar ja ne Jeju'yr mōn te nōr djā kaprān bōx ne memā arē, Jeju kute tūmrām ar anorjamā arē. ¹¹Nhym bep nām me ate krā. Nām me o kabēn kajgon kam tu ate krān amim kamnhīx kêt

ne. ¹²Nhyr bep Pedrubit ne ekrux ne kàjmā djan kam kēnkre'yr prōt ne 'yr bōx ne kam te 'ā ibōn ŷmkjēro nō. Te abej rito nō. Nhyr kupu djābit ate nō. Nhyr omūn kam akubyn tē, te kute amikam mỳjja'ō marmā umar tē. Tēn ūrkwākam bōx.

Imau'yr Jejukōt ba djwỳnh tē nhyr ar nokam amirīt.

Mak 16.12

¹³Nhyr myt tām kam kōt ba djwỳnh amānhkrut ne krī ngrire 'ō'yr tē. Krī ngrirebē Imau'yr ne ar tē. Djām mūjar got. Tām ne ja. Djeruxarē kurūm pry'ā akrebē 11 kiometu 'yr ne ar tē. ¹⁴Ne kam abenmā kabēn tē, abenmā Jeju bīnmē mỳjja ja kunī jarēnhō tē. ¹⁵Abenmā arēnhō tēm rāā nhyr Jeju arkōt bōx. Arkōt bōx ne arỳm ro'ā mō. ¹⁶Nām ar omūnh kajgo. Bārām mỳjja ne ar no'ā nhyr ar te kute omūnhmā. Jeju ta ne aminēje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷—Ije tō mỳj ne gar abenmā arēnhō tē? ane.

Nām arkum kabēn nhyr ar tēm tỳx katikōt djan kam kaprīre, nokre kaprīre ne dja. ¹⁸Nhyr kam ikjēja idjibē Kreōpa kum,

—Ije birām apydji ne ga aje mỳjja mar kēt, mỳjja ajbir katorja mar kēt ne. Djeruxarēkam me kunī ne me kuma, ane.

¹⁹Nhyr kam kum,

—Ije nhyr mỳj nā? Nhyr mỳj ne gar abenmā arēnhō tē?

Nhyr amē ar ja kum,

—Ije tō gēt Nadjarekam me kra'ō nhidjibē Jeju. Metīndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh'ō. Kabēn mekkumrēx. Nām katāt memā Metīndjwỳnh kukrādjà'ā ujarēnh mekkumrēx ne. Ne ar memā mỳjja pumūnh kēt kwỳ 'yro ba. Mỳjja kwỳ nhipēx mekkumrēx ba. Kam ne Metīndjwỳnh kam kīnhkumrēx nhyr me kātāmdjwỳ kam kīnhkumrēx.

²⁰Nhyr bep me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳrmē me banhō bēnjadjwỳrmē, me ja ne me me kute bīnmā memā kanga nhyr me pite'ykam kubī. ²¹Ŷ, kute me bakurē djwỳnhbē me bapytārmā, me babē idjaer pytārmā ne bar bajbit amim kamnhix ne, nhyr arỳm ty. Nām me arỳm kubī nhyr kam arỳm 'ā akati amānhkrut ne ikjēkēt. ²²⁻²³Nhyr ar nire ar ikōt Jejumā āpēnh ja ar ijaē. Kry:rām ne ar kēnkre'yr mōn te abej ne kam akubyn bōx ne kam we ar imā, “Arỳm ne bar mỳj me'ōja pumū. Birām kadjy mārānh djwỳnh got bar omū. Nhyr ar imā, ‘Jeju ne arỳm akubyn tīn ne’, ane.”

Nā, nām ā ar nire ar ijaēro ane. ²⁴Nhyr kam ar ijō kēnkre'yr tēn te kam abej. Nhyr kēnkre kaprỳ ne. Mrāmri ne ar nire kōt arē. Nhyr bep Jeju ta ne amirīt kētkumrēx, ane. Ā kum ane. Nām ā Jeju kōt ba djwỳnh Jejuo atemā me'ōn ā kum kabēn ane.

²⁵Nhyr kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kēt. Mỳkam ne amrēbē Metīndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh me amā mỳjja ja jarē ga me tu amim mar ne amijamakkrekam kunī nhōr ne ar o aba kēt ne. ²⁶Mrāmri ne arỳm Bēnjadjwỳrbē kumkati tokryn arỳm kājkwamā tēmā. Amrēbē Metīndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh kute arēnh kōtō. Dja tokry kumrēx ne kam arỳm bēnjadjwỳr rax kadjy kājkwamā tē, ane.

²⁷Ne kam prīne arkum Metīndjwỳnh kabēn'ā ujarēnh tē, Metīndjwỳnh kabēnkam ta amijā ujarēnhja ne kunī arkum 'ā ujarēnh tē. Nām Mōjdjē

kumrêx memă 'ă pi'ôk no'ôkmo krax nhym kam atări Metîndjwŷnh kabên jarênh djwŷnh memă 'ă pi'ôk no'ôk ne. Nhym kam ta amijă ujarênh tēm tāmă i amŷ 'ă ujarênh tē.

²⁸⁻²⁹Nhym kam ar ro'ă mō. Ar krī'ŷr tēmja'ŷr ne ar ro'ă mōn kam arŷm tēpo mō. Nhym kam bit Jeju mă tēmă. Nhym ar kabēno nē ne kum,

—Jānh ar inhŭrkwākam ar inhikō'ă nō. Arŷm ne apajrŭm myt nhŷ. Arŷm akamăt 'ŷr, ane.

Nhym kam tu arkôt wadjă. ³⁰Ne kam bit ō kwŷ krēmă nhŷ. Ō kwŷ krēmă nhŷn kam djwŷ byn Metîndjwŷnhmă amikînh jarên kam ipôn arkum kungă.

³¹Nhym kam ar amak e tyk anen arŷm Jeju ma nhym kam tu ar nokam akuno. ³²Tu ar nokam akuno nhym kam ar abenmă,

—E kum tām. Ga pry'ă kute gu bamă Metîndjwŷnh kabên'ă pi'ôk no'ôk jarênh tēm gu bakînh ne bakrăkă 'ô nhŷnhja pumŷ, ane.

³³⁻³⁴Ne ekrux ne kăjmă djan kam ajte akubyn Djeruxarēmă tē, Jeju kôt ba djwŷnh'ŷr tē. Jeju kôt ba djwŷnhbê 11mē ôbikwamē ne ar ro'ă aben pydjîn nhŷ. Nhym kam ar ar ja'ŷr bôx. Bôx nhym ar aben pydjîn ŷr ja ar kută arkum arē,

—Mrāmri ne arŷm Bēnjadjwŷr akubyn tîn ne katon Ximăomă amijo amirît ne, ane. Ar kută ne ar arkum arē.

³⁵Nhym kam ar nînh tēmjadjwŷ amipānh arkum arē. Pry'ă ar tēm nhym Bēnjadjwŷr Jeju arkôt bôx ne ro'ă mōr ne kikrekam ŷr nhym kute djwŷ nhîpôn ne 'ă Metîndjwŷnh 'wŷr ne arkum ôr nhym ar kute kôt kum kator ja ar amipānh arkum arē.

Kute kôt ba djwŷnhmă aminhî kamjŷr ră bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶Năm ar arkum arênhō ăm ră'ă nhym Bēnjadjwŷr ta ajte tu ar nokam katon ar ipôkri dja. Ar ipôkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷Nhym kam ar tîn prām ne kum uma: ne. Năm ar Jejuo me karôn kam kum uma: ne. ³⁸Nhym kam arkum,

—Mŷkam ne gar amikam atîn prām ne anhôkre kadjwŷnhbê amim, “Mŷ ne ja? Birām me karō ne ja”, anhŷro akumex? ³⁹Ē, ar inhikramē iparkam kăxirăx djwakreja pumŷ. Ba. Atemă me'ô kêt. Gop ar ikupên ipumŷ. Djām ă me karō kute anhŷr? Me karō ă kute anhŷr kêt. Gop ar inhîmē ijja pumŷ. Djām me karō ă 'imē i kute anhŷr got, ane.

⁴⁰Ă arkum anen kam arkum aminhikramē amipar bēn kam ari arkum o apa. ⁴¹Nhym ar omŷn kam kînhkumrêx ne. Ne kam kînhkam amim,

—Ije, djām tām? Kati, atemă me'ô. Năr kon tāmŷ, anhŷro kumex. Năm ar kînh rax ne kam te kute marmă o dja. Nhym kam Jeju arkum,

—Djori mŷjja ba kukrē, ane.

⁴²⁻⁴³Nhym kam ar kum tep djâr kwŷ tan kungă nhym kubyn kukrē. Nhym ar arek 'ă omŷnhō nhŷ.

⁴⁴Nhym kam arkum,

—Ē, ar ikabên ja ma. Ar akam ar ibari ikabên ja gop ar ama. Nă bām anhŷr djwŷnhrām ar amă,

“Me kute ijă pi'ôk no'ôkja kunî dja apôx gar omŷ. Mōjdjēmē me Metîn-djwŷnh kabên jarênh djwŷnh kute ijă pi'ôk no'ôk nhym me ijă ngrerdjwŷ 'ă

pi'ôk no'ôkja kunī dja apôx gar omũ”, ane. Nă bām ā ar amā ane nhym arỳm apôx gar arỳm omũ, ane.

⁴⁵Năm ā arkum anen kam arkum Metĩndjwỳnh kabēn'ā pi'ôk no'ôkja kunī jarēnhō tēn kadjy ar amak bō nhym ar kam kuma. ⁴⁶Năm arkum,

—Metĩndjwỳnh kabēn'ā pi'ôk no'ôkka ne, “Bēnjadjwỳrbē kumkati dja tokryn tyn 'ā akati amānhkrut ne ikjē kēt ne akubyn tĩn ne kato”, ane. ⁴⁷Kam dja me pyka kunĩkôt kāj bē 'ā ujarēnh mō gē me amim katon wānh axwemā iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx gē Metĩndjwỳnh me axweo aknon mekam ngryk kēt. Djeruxarēkam dja me memā arēnhmo krax ne. Ne kam apỳnh pyka kunĩkôt memā arēnhō ajmā. Năm ā me anhỳr djwỳnhhrām Metĩndjwỳnh kabēnkam 'ā pi'ôk no'ôko ane. ⁴⁸Nhym arỳm apôx gar ga anoo prĩne omũ. ⁴⁹Jakam dja ba ar amā Ibām Karō jano. Ibām kute ar amā kabēn pydjĩn arēnhja tām, kute ar amā Amikarō jarēnh tām dja ba amrē ar amā ano. Gora ar arek krĩraxbē Djeruxarēwākam arek djan kam ama. Adjām rā'ā gē arỳm ar awỳr bōx. Dja kājkwā kurũm ar awỳr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrēx ne kam pyka kunĩkôt 'ā adjujarēnh mō, ane. Năm ā arkum ane.

Jeju kàjkwamā àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰Ne kam krĩbē Betanhamā aro mōn aro bōx. Djeruxarē kurũm aro mōn aro bōx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bēn arkum kabēn ne. ⁵¹Arkum kabēno ām rā'ā, tu kabēn konenh mebē kàjkwamā wabin kam arỳm kàjkwakam ō pykamā bōx.

⁵²Nhym kam kôt ba djwỳnhja kum mex, rax jarēnhō kumex. Ne kam akubyn Djeruxarēmā arỳm mōn bōx. Kĩnhkumrēx ne mōn bōx. ⁵³Ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretikam ar mǎ Metĩndjwỳnhmā mex, rax jarēnhō ba. Mrāmri. Tām ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarênh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarê. Jeju kute amijo i ne rwýk kêtiri Bämmê ro'ã kàjkwa-kam ar bari kumrêx memã arê. Ne kam atâri Jeju kute amijo amirît ne kute meo mex ne kute memã amikabên jarênh ja'ã ujarênh tèn àbir djàmã kumê. Nãm prîne gwaj bamã Jeju kabên jarê. Jeju kute kukràdjã'ã mýjja jakre kuní ne arê. Me kute tu amim Jeju kamnhíxkumrêx ne kam tín rá'ã rá'ãmã ne gwaj bamã arê.

Djuãomê kamybê Xijagu ne ar kubê tep pynênh djwýnh nhyim Jeju arkum kabên nhyim ar tu mýjja kunímã iren Jeju kôt môn kôt bikamênh rá'ã nhyim Jeju wabi. Nhyim memã Jeju jarê nhyim me kôt kum kurên pa 'ãbyn apêxtimã kumê. Kamã ne ajte memã *Mýjja Apôx Kêtri Kukâm 'ã Ujarênh* jadjwý'ã pi'ók no'ók ne.

Me'ô nhidjibê kabên'ã ujarênh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

1 ¹Mýjja kuní kêtiri ne arým me'ô nhidjibê Kabên. Me'ô nhidjibê Kabên kàjkwakam Metíndjwýnhmê ro'ã nhýn adjwýnhdjwý kubê Metíndjwýnh. ²Ta ne mýjja kuní kêtiri Metíndjwýnhmê ro'ã nhý.

³Kubê ne mýjja kuní nhípêx djwýnh. Ne ren kêt nhyim ren mýjja kator-jadjwý kuní ren kêtumrêx. ⁴Me'ô nhidjibê Kabênjabê ne mýjja kuní tín djwýnhkumrêx. Ne kam kôt kute mrâmri ne me kurwý djã pyræk. Ga, ngônhpók kute akamât kô tyk kurwý nhyim me kute akamâtkam mýjja kuní pumûnh ne katât mrânha pumû. Me jadjwý ne me axwen kam mrân punu. Nhyim kam me memã me'ô nhidjibê Kabênja'ã ajarê nhyim me kwý arým amim tu markumrêx. Kubê mýjja kuní tín djwýnhkam ne me kwý amim tu markumrêx ne kam arým axwe kêt ne katât amijo ba. ⁵Ga, akamât kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne ba punuja pumû. Me kwý jadjwý ne me axwen ba punu. Nhyim kam me memã me'ô nhidjibê Kabênja'ã ajarê. Memã 'ã ajarê nhyim me axweja kute akamât kô tykkam baja pyræk ne me amim mar kêt.

⁶Be, atemã me'ôbê ne Djuão. Ngômã me angjênh djwýnhja. Metíndjwýnh ne Djuão jano nhyim arým kukwakam ujarênh tẽ.

⁷Me'ô nhidjibê Kabênja kute mrâmri ne me kurwý djã pyræk nhyim Djuão arým 'ã ujarênh tẽ. Kôt me kuní kute tu amim me'ôbê Kabênja markumrêx kadjy ne 'ã ujarênh tẽ. ⁸Be, djãm Djuão ta kute me kurwý djãja pyræk? Kati. Kukâm kute 'ã ujarênh kadjy ne tẽ. ⁹Me'ô nhidjibê Kabênja ne mrâmri kute amijo ba mexkumrêx ne katât kute memã kabên jarênhkumrêx. Nãm me

kunĩmā arēnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kurwỳ djā kute memā pry kurwỳ pyrāk.

¹⁰ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne amikadjy me kunĩ nhipēx ne tūmrām me'yr bōx ne me ro'ā ar ba. Ta ne amikadjy me kunĩ nhipēx. Nām te me ipēx ne te me ro'ā ar ba nhym me kute amim mar kēt. ¹¹ Ō me wỳnh'yr ne bōx nhym ō me wỳnh kute o aminhō bēnjadjwỳr kēt. ¹² Nhym be, me kwỳ ne me apỳnh ĩ djāri arỳm o aminhō bēnjadjwỳrkumrēx. Me ja ne me me'ō nhidjibē Kabēnja'ā amim,

—Mrāmri ne kubē Metĩndjwỳnh Krakumrēx, ane. Nām me amim anen arỳm o aminhōkumrēx. Nhym kam arỳm apỳnh me ĩ djāri memā kum,

—Mrāmri ne arỳm abē Metĩndjwỳnh Krakumrēx, ane. ¹³ Mebē Metĩndjwỳnh Krakam arỳm umar djā ny. Umar djā nyo kute mrāmri ne me prīre bixadjwỳr nykam umar djā ny pyrāk. Djām me my kute me niremā kra jadjwỳrkōt me umar djā ny? Kati. Nār, djām me my kute me nireo ikwā prām kōt ne me umar djā ny? Kati. Nār, djām me kute kra'ā amim karōkōt me umar djā ny? Kati. Metĩndjwỳnh kute memā amak bōnhkōt me umar djā ny.

¹⁴ Be, me'ō nhidjibē Kabēnja ne arỳm amijo ĩ ne me baro'ā ar ba. Nām mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prīre mexo umakōt omũho iba. Bām pyma o ne uma. Kubē Metĩndjwỳnh Kra djwỳnh. Pydji. Kam ne prīre mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrēx^a ne kabēn pỳnh ne arēn me baro'ā ar ba.

¹⁵ Be, ngōmā me angjēnh djwỳnhbē Djuão ne kàj bē 'ā ajarēn memā kum,

—Arỳm ne ba ar amā me'ō ja'ā ajarēn 'ā ar amā, “Me'ō dja ikōt bōx. Nām raxo katāt ijakre. Be, mỳkam? Bir, amrēbē: ikētri ne ar ba tūm. Kam ne raxo katāt ijakre”, ane. Arỳm ne ba ā ar amā ane. Nām ā Djuão memā ane. ¹⁶ Be, mỳjja kunĩ ne ō. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn ō mỳjja kunĩmē me bakunĩo djuw mexo nhỹ. ¹⁷ Mōjdjē ne Metĩndjwỳnh kukwakam me kute katāt amijo ba'ā memā karō. Me axwe kēt kadjy memā karō. Nhym be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabēn pỳnh ne arē. ¹⁸ Be, djām me'ō ne kute Metĩndjwỳnh pumũnh got? Arkati. Kra djwỳnh pydjibit ne kute omũnh. Bāmmē ro'ā ne nhỹ. Krabit kute omũnh ne arỳm memā 'ā ajarē.

Djuão kute memā amijarēnh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarēkam mebē idjaer rūnhja ne me Djuāomā me kwỳ jano. Ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kwỳ jano. Ne mebē Rewidjwỳ kwỳ jano. Me kute abej Djuão kukjēr kadjy ne me me kwỳja jano nhym me arỳm 'yr mō. 'Yr mō:n kam arỳm 'yr bōx ne kum,

—Mỳj me ajō ga nā? Djām abē me inhō Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritu? ane.

²⁰ Nhym Djuão memā 'ēx kēt ne mrāmri tu memā arēnhkumrēx ne memā kum,

—Ba ibē Kritu kēt. Metĩndjwỳnh kute ijā me ō Bēnjadjwỳrbē kumkati mēnh kēt, ane.

²¹ Nhym me kum,

—Be, abē Kritu kētkam mỳj me ajō ga nā? Djām abē Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh? Djām abē Erij? ane.

a 1.14 Djām me ta ne me axwe kēt nhym pānh kum me kaprĩ? Kati, me ta te axwe kētmā nhym ta arỳm tu kum me kaprĩ.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

Nhym me kum,

—Metĩndjwỳnh kute me imã kukwakam kabẽn jarẻnh djwỳnh'ỏ janormã. Djãm ga? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²²Nhym me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarẻ. Me ije memã akabẽn jarẻnh kadjy. Me kute awỳr me ijanor ba me ije memã akabẽn jarẻnh nhym me kute amar kadjy on me imã amijarẻ, ane.

²³Nhym memã kum,

—Be, amrẻbẻ: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẻnh djwỳnhbẻ Idjaij ija kabẽn jarẻn me bakukãmaremã kum,

“Kapỏt kukritkam dja me'ỏ kỏ bẻ me akren memã kum,

‘Bẻnjadjwỳr djwỳnh kutẻp wỏnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrẻmri ne me kute me bẻnjadjwỳr rủnhmã katỏt pry jadwjỳr nhym mexja pyrỏk. Dja gar ỏ kutẻp amexo ane’, ane.”

Ba ija ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ỏ memã ane.

²⁴Be, mebẻ idjaer rủnh kute Djuão'ỳr me kwỳ janorja, kute kukjẻrabẻ ne mebẻ pardjẻu. ²⁵Djuão amijỏ memã ane nhym me kum,

—Be, abẻ Bẻnjadjwỳrbẻ kumkatibẻ Kritu kẻt ne abẻ Erij kẻt ne abẻ Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẻnh djwỳnh'ỏ kẻt ne kam Metĩndjwỳnhmỏ ngỏmỏ me angjẻnhỏ aba. Mỳkam? ane.

²⁶Nhym memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwỳnhmỏ me arẻnh kadjy ba ngỏmỏbit me angjẻnhỏ iba. Ikajgo nhym be, me'ỏ ra:x arỳm bỏx. Ne kam ar me banhipỏkri ba ga me aje mar kẻt. ²⁷Tỏmwỏ 'ỏ ne ba me amỏ, “Me'ỏ gẻdja ikỏt bỏx. Nỏm raxỏ katỏt ijakre”, ane. Bỏm te irax ne 'ỏ inhibỏn ije kum parkỏ 'ỏpre bỏnh ne o itẻm prỏmje. Be, ỏm irax ba ren arỳm kum apẻ. Nhym be, kati. ỏm ingrire. Nỏm raxỏ ijakrenh mex ne. Nỏm ỏ Djuão memã ane.

²⁸Ngỏ raxbẻ Djỏdỏỏ nhikjẻ'ỏ kribẻ Betanhakam ne ỏ memỏ ane. Ngỏmỏ kute me angjẻnhỏ djỏkam ne ỏ memỏ ane. Djeruxarẻ kurủm me bỏxjamỏ ỏ ane.

Djuão kute arkum Metĩndjwỳnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹Nhym kam arỳm akamỏt ne akati. Nhym Djuão ar jỏnh dja nhym nỏnh Jeju Djuão kutỏ tẻ. Nhym omủn 'ỏ memỏ kum,

—Ota, Metĩndjwỳnh nhỏ Mrykỉ'ỏtomtỉ jabatỏnh ny tẻ. Tỏm ne Metĩndjwỳnh me bawỳr ano nhym me kute bủn nhym kute me kunỉ jaxweo pỏnhmỏ. ³⁰Tỏmwỏ 'ỏ ne ba ar amỏ, “Me'ỏ dja ikỏt bỏx. Nỏm raxỏ katỏt ijakre. Be, mỳkam? Bir, amrẻbẻ: ikẻtri ar ba tủm. Kam ne raxỏ katỏt ijakre”, ane.

³¹Be, djỏm ba ne ba amrẻbẻ nokre pumủ? Kati. Ije amrẻbẻ omủnh kẻt. Metĩndjwỳnh kabẻnkỏt ije me abẻ idjaermỏ Kritu'ỏ idjujarẻnh ga me aje marmỏ. Jabít ne ba kuma. Me aje Kritu marmỏ ne ba ngỏmỏ me ajangjẻnhỏ iba, ane.

³²⁻³³Ne kam Djuão ajte memỏ kum,

—Djỏm amrẻbẻ ije nokre pumủnh got? Kati. Metĩndjwỳnh amrẻbẻ ngỏmỏ me angjẻnh'ỏ imỏ karỏ. Ne kam ije Kritu nokre pumủnh kadjy ta ajte imỏ,

“Be, me’ô’ă dja Ikarô ruw ne arek kam nhỹ ga omũ. Tămja ta gêdja memă Ikarô jano nhym arỹm meo ba”, ane. Kute imă anhỹr kôt ne ba kam arỹm nokre pumũ. Metĩndjwỹnh Karô kute tut pyrăk arỹm Jeju’ă ruw ne arek kam nhỹ ba arỹm omũn kam nokre pumũ. ³⁴Ije nokre pumũnhkam ba arỹm memă arẽnhkumrẽx ne memă kum, “Be, mrămri tãmwăbê Metĩndjwỹnh Krakumrẽx”, ane. Jeju kută tẽmkam Djuão ă memă ane.

Ar kumrẽx kute Jeju kôt amijo bikamẽnh’ă ujarẽnh.

³⁵⁻³⁶Nhym kam ajte akati nhym Djuăomẽ kôt ba djwỹnh amãnhkrut ar Jeju tẽmkôt omũnho dja nhym arỹm arkum,

—Ota, Metĩndjwỹnh nhô Mrykĩ’ătomti jabatãnh ny tẽ, ane. ³⁷Nhym Djuăo-kôt ba djwỹnh ar kuman mă Jeju kôt ajkamẽ. ³⁸Nhym Jeju ar’ỹr akẽx nhym ar kôt tẽ nhym ar omũn arkum,

—Mỹj nă? Mỹj ne gar amă kĩnh ne ikôt tẽ? ane.

Nhym ar kum,

—Rabi, nhỹnh ne ga anhũrkwăja? ane. Ujarẽnh djwỹnh’ă ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹Năm ar ũrkwă jabej kukij nhym arkum,

—Amrẽ ar ikôt tẽn omũ, ane.

Nhym ar arỹm kôt tẽ. Kôt tẽn arỹm ũrkwă’ỹr bôx ne arỹm omũ. Ne kam arek kam nhỹ. Arỹm ar’ă amykrykam ar arek kam nhỹ. Nhỹ: nhym ar’ă akati.

⁴⁰Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabẽn mar ne mă Jeju kôt bikamẽnhja nhikjê nhidjibê ne Ăngre. Ăngremẽ Ximăo Pedru ar axikôt apôx. ⁴¹Năm ar ỹr’ă akati nhym Ăngre kamy Ximăo kumrẽx jabej tẽn arỹm kum katon kum,

—Arỹm ne bar Mexijmă ikato, ane. Me ô Bẽnjadjwỹrbê kumkatibê Kritu’ă ne me kum Mexij jarẽ.

⁴²Năm Ximăomă anen arỹm Jeju’ỹr o tẽn ’ỹr o bôx ne kum akre. Nhym kam Jeju arek omũnho djan kum,

—Ga abê Ximăo. Djônaj ne adji. Dja ba jakam amă Xepa jarẽ, ane. Be, kẽn’ă ne kum Xepa jarẽ. Me bakabẽnkam ne kum Pedru jarẽ.

⁴³Nhym ajte ar’ă akati nhym Jeju pykabê Garrêja’ỹr tẽmmă. Ne ’ỹr tẽn kêtri Piripi kumrẽxmă katon kum,

—Amrẽ mă ikôt ajkamẽ, ane.

⁴⁴Krĩrăxbê Bexadakam ne Piripi nhũrkwă. Kamdjwỹ ne Ăngremẽ Pedru ar ũrkwă. ⁴⁵Năm Jeju Piripimă kabẽn nhym kam arỹm tẽn Natanajeumă kum,

—Arỹm ne bar kum ikato. Me bakukămăre Môjdjê kute me bakukrădjă’ă pi’ôk no’ôkkam kute tãmwă’ă pi’ôk no’ôk. Metĩndjwỹnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỹnh ’ôdjwỹ ar kute tãmwă’ă pi’ôk no’ôk. Bar pi’ôk kôt kum ikato. Kubê ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶Nhym Natanajeu kum,

—Tô nhỹnh, djăm Nadjare kurũm mỳjja mex’ô kator prãm got? ane.

Nhym kum, “Amrẽ ikôt tẽn omũ”, ane.

⁴⁷Ne kam arỹm ’ỹr o tẽn. ’Ỗr o tẽn: ’ỹr o bôx. Nhym Jeju arỹm Natanajeu tẽmkôt omũn kum,

—Be, ga abê idjaerkumrẽx. Ajẽxnhĩ kêtkumrẽx, ane.

⁴⁸Nhym Natanajeu kum,

—Je, nhỹnh ne ga arỹm ima? ane.

Nhym kum,

—Be, Piripi kute iwỳr ajwỳr kêttri ne ba arỳm apumũ. Pĩbê pigêre parbê anhỳrri ne ba arỳm apumũ, ane.

⁴⁹Nhym kum,

—Ujarênh djwỳnh, mrãmri ne abê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Abê mebê idjaer nhô bēnjadjwỳr rax, ane.

⁵⁰Nhym Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigêre parbê anhỳrri ba arỳm apumũ”, anhỳrbit. Ga kam arỳm tu amim imarkumrêx. Adjỳm, dja ba ajte mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x ga omũ. Mỳjja raxo kute ajbir ije amã arênhja jakrenh mex dja ga omũ, ane. ⁵¹Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ĩ ijã kàjkwa abenbê ajkij nhym Metĩndjwỳnh kadjj mrãnh djwỳnh arỳm ikurũm wabin ijã axidjuw gar arỳm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

Kute ngôo pidjô kangô.

2 ¹Nhym akatin akatin akati nhym onĩ Garrêjakam krĩraxbê Kanakam me'ô myja me'ô nire'ỳr mormã. Nhym me me kukrãdjã kôt arỳm ar'ã akuprôn kute abenã ar mēnhmã o dja. Nhym Jeju nã me kôt kam ar ba.

²Nhym me Jejumê kôt ba djwỳnh arkum krà nhym ar arỳm me'ỳr bôx.

³Me'ỳr bôx nhym uba kangô arỳm mebê apêx. Nhym nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arỳm mebê apêx, ane. ⁴Nhym kum,

—Adjỳm me'ô nire. Djãm arỳm idjãpēnh'ã myt bôx got ga imã arê? ane.

⁵Nhym kam nã kikrekam me ô àpēnhmã kum,

—Gêdja ar amã arê gar kabēn kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶Nhym kam kēno ngōnhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'ōnh djã kadjj ne ngōnhja. Mebê idjaer kute Metĩndjwỳnhmã amiku'ōnh djã kadjj. Ngōnh kre rũnh kute ngōnhĩtĩ pyrāk. Kēno ngōnh pydjĩ kre'ã akrekam ne kute ngōnhkrō-krōkti ipuo amānhkrut ne amānhkrut pyrāk.

⁷Nã me àpēnh djwỳnhmã kabēn nhym kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhym kam ar ngô runho tēn o ipu mex ne.

⁸Nhym arkum,

—Ar kwỳ run memã ỳr djwỳnhmã o tē, ane.

⁹Nhym arỳm ar kwỳ run memã ỳr djwỳnhmã o tē nhym arỳm kakin amim,

—Je tō, nhỹnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwỳr me'ô my kute ni'ỳr mōrja 'uw nhym ỳr bôx nhym kum,

¹⁰—E kum, uba kangô mexkumrêx ne ga o apdjũn ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhỳr got? Kati. Me kute abenã me rēnhkam ne me kute memã kangô djānhkumrêxja kumrêxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memã kājbbê kangô djānh apôx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djānhkumrêx jao akato, ane.

¹¹Be, me kute raxmã kator kadjj mỳjja pumũnh kêt nhipêx krax ne ja. Garrêjakam krĩraxbê Kanakam ne ngô kajgo uba kangô nhipêx ne o memã amiraxo amirĩt. Nhym kam kôt ba djwỳnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

¹²Nhym kam Jeju krĩraxbê Kapana'ỳr rwỳk tē. Nãmē kamymē kôt ba djwỳnhmē ne ar kôt mō. Ar ỳr rwỳk mō:n arỳm ỳr bôx. Ne Kapanakam ar ba: nhym ar'ã akati ngrērebit apêx. Nhym kam ar ajte mō.

Kute Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'ỳr. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwỳnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'ỳr. Nhyr Jeju arỳm mekôt 'ỳr tẽ. 'Ỗr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bõx. ¹⁴Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Nhyr me kumex. Me kute pi'òk kaprĩ pãnh memã mry nhõr djwỳnh kumex. Mry bàri, mrykĩ'atomti, tut nhõr djwỳnh kumex. Nhyr me kute me ò pi'òk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'òk kaprĩja nhõr kadjy me kumex. Nhyr arỳm me omũ. ¹⁵Ne kam me kadjy arỳm djudjêdjêo me kaprêprêk djã nhipêx ne arỳm me aêro tẽn bõm me kurê. Nãm me kunĩmẽ me ò mrykĩ'atomtimẽ me ò mry bàri jano. Nãm me kute me ò pi'òk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'òk kaprĩ nhõr djwỳnhjabê pi'òk kaprĩ ngràn mebê pĩponh ikjêo rẽnho tẽ. ¹⁶Ne tut nhõr djwỳnhmã kum,

—Mũm me mỳjjao akato. Djãm Ibãm nhõ kikreo bikẽn got ga me kikre kreo àpnu? Kwãrik wãnh Ibãm nhõ kikrekam mỳjja pãnh abenmã pi'òk kaprĩ nhõr kêt, ane.

¹⁷Nhyr kôt ba djwỳnh omũn arỳm pi'òkkam Metĩndjwỳnh kabẽn ma. Amrêbê: Kra kute Bãmmã kum,

“Dja ba anhõ kikre'ã ino tỳx nhyr me arỳm ibĩ”,
anhỳr ja ne ar arỳm kuma.

¹⁸Nhyr kam mebê idjaer rũnh Jejumã kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kêt'ò nhipêx bar omũ. Ne kam arỳm abẽnjadjwỳr rax ma. Aje mỳj me'ò kabẽnkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹Nhyr memã kum,

—Ã. Dja ba ì me amã mỳjja pumũnh kêt'ò nhipêx. Dja me Metĩndjwỳnh nhõ kikretija ngrà ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gêdja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arỳm ipêx pa, ane.

²⁰Nhyr me kum,

—Tò nhỹnh? Djãm kikre ja nhipêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhipêxo ku'ê'ã amex krãptĩ:bê 46 apêx nhyr me arỳm ipêx pa, ane. ²¹Be, djãm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabẽn jarê? Kati. Aminhĩ'ã ne Metĩndjwỳnh nhõ kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh nhõ kikre pyræk. Dja ty nhyr me adjã. ²²Nhyr kam arỳm akubyn tĩn. Nhyr kôt ba djwỳnh akubyn tĩnkôt omũn akubyn amijo tẽn arỳm Jeju kabẽn ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh amrêbê: pi'òkkam Jeju kòn kabẽn dji. Mrãmri ne Jeju kabẽnkumrêx, ane. Dja kôt ba djwỳnh ar kikreti'ã kabẽn man ã amim ane.

²³Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwỳnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyr Jeju mekam ar ban arỳm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x. Nãm me punu krãptĩ:o mex nhyr me arỳm omũ. Me krãptĩ ne me omũn arỳm amim,

—Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane. ²⁴Nhyr Jeju arỳm me kabẽn man amim,

—Be, djām mrāmri me krāptija kute tu amim imarkumrēx got, ba on meo iba? Kati. Me krāpti kabēn kajgo, ane. Be, djām Jeju kute me mar kēt got? Nām kute me kunī mar. ²⁵Djām kute me'ōmā, “Mỳj ne me kuma”? anhyr prām got? Kati. Kute prīne me ōkre kadjwýnhbē me kabēn mar. Kute me kwý kabēn kajgo mar.

Nikodemumā umar djā ny'ā ujarēnh.

3 ¹Be, me'ō, idjibē Nikodemu. Kubē pardjēu'ō. Me rūnhmē ro'ā ne mebē idjaer kunīmā nhý. ²Akamātkam ne Jeju'ýr tēn 'ýr bōx ne kum,

—Ujarēnh djwýnh, mrāmri ne Metīndjwýnh ajano. Aje memā kukrādjà'ā adjujarēnh kadjy ajano ga bōx. Arým ba me ije amar. Ga ne ga aje mýjja pumūnh kēt kwý nhipē:x, me punu krāpti:o mex. Kam ne ba me arým kōt ije amar. Djām me'ō kajgo kute ā meo anhyrmā got? Kati. Be, Metīndjwýnh amē amijo kajkep. Kam ne ga ā meo ane. Nām ā Nikodemu Jejumā ane.

³Nhym kum,

—Ē, djām aje Metīndjwýnh rax ne kute meo bajamā akator ne aje marmā ne ga tē? Be, ga ne ga te aje kum akatormā. Adjumar djā nykambit. Adjumar djā ny kute me prīre bixadjwýr nykam umar djā ny pyrāk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrāmri ne ba amā ja jarēnhkumrēx, ane.

⁴Nhym kum,

—Je, mỳj dja ba idjumar djā ny kadjy on? Djām arým ijabatānhkam ije inā tikkremā idjār ne ajte ikator got ba idjumar djā nymā? ane.

⁵Nhym kum,

—Djām ja ne ba amā arē? Kati. Dja me amim Metīndjwýnh kabēn ma. Metīndjwýnh kabēn ne kute ngō pyrāk. Dja me amim kabēn ma nhym Karō arým memā amak bō nhym me arým umar djā ny kute me prīre bixadjwýr nykam umar djā ny pyrāk. Nhym kam Metīndjwýnh arým amim me utān ar meo ba. Mrāmri ne ba amā ja jarēnhkumrēx.

⁶Djām me my kute memā kra jadjwýr nhym me bixadjwýrkam Metīndjwýnh kōt umar? Kati. Me kōt umar kētkumrēx. Nhym be, Metīndjwýnh Karō kute meo ny kōt ne me mrāmri umar djā nykumrēx ne arým kōt umar. ⁷Ba amā, “Dja ga adjumar djā ny kute mrāmri ne me prīre bixadjwýr nykam umar djā ny pyrāk”, ane. Ije amā anhyrkam kwārik wānh te aje marmā ikam ano tyk ne anhyr kēt. ⁸Be, ga, kōkreja pumū. Djām ga aje àbērja kraxkōt omūnh ne nhīām prōtkōt aje omūnh? Kati. Metīndjwýnh Karōdjwý djām aje omūnh? Kati. Kute memā umar djā ny jangjēnhdjwý djām aje kōt omūnh? Kati. Aje kōt omūnh ne mar kētkumrēx, ane.

⁹Nhym Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mỳj dja kute memā umar djā ny jangjēnh on? ane.

¹⁰Nhym kum,

—Be, ga ne ga mebē idjaerkam me kukrādjà'ā adjujarēnh djwýnh ne ren aje ikabēn mar. Nhym be, kati. Aje imar kēt, ane. ¹¹Mrāmri amrēbē ar ije mýjja mar ne omūnhkumrēx. Ne kam arým me amā arē ga me kam aje amim ar imar kēt rā'ā. ¹²Pykakam me kukrādjà kōt ba arým amā ikabēn jarē ga aje amim imar kēt. Ne ba ren kàjkwakam ikukrādjà kōt amā ikabēn jarē. Djām kam ga ren tu amim imarkumrēx? Kati. Ga ren kamdjwý aje amim imar kētkumrēx.

¹³Be, nhÿnh ne me'õ kute kàjkwakam kukràdjà marmā 'ÿr wabin 'ÿr bôx? Ne kuman akubyn ruwn arÿm memā arē. Kati. Pykakam me'õ kute kadjy àbir kêtukumrēx. Ba ije amijo inhībit ne ba arÿm kàjkwa kurūm ruw. Ba ne ba kam inhÿr tūm. Ne kam arÿm me amā arē.

¹⁴Be, me bakukāmāre Môjdjê kapôt kukritkam kryto kangā karō nhipêx. Ipêx ne pī'ā kunhôn arÿm kàjmā kudja. Kudja nhym kangā karō kÿjrūm pī'ā wajêt. Badjwÿ, ije amijo inhīdjwÿ, dja me pī'ā inhô ba arÿm kÿjrūm ā ijêto ane. ¹⁵Mÿj kadjy dja ba kÿjrūm wajêt? Bir, dja me kwÿ ī pÿnhkôt tu amim imarkumrēx ne arÿm Metīndjwÿnh kôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy dja ba kÿjrūm wajêt. Nām ā Jeju Nikodemumā ane.

¹⁶Metīndjwÿnh ne kum pykakam me kunī jabê:. Mÿj ne kum me abê on? Bir, nām me kadjy Kra djwÿnh jano. Kra pydji jano nhym arÿm pykamā bôx ne me kadjy ty. Mÿj kadjy ne ty? Bir, dja me kwÿ ī pÿnhkôt tu amim Kra markumrēx nhym arÿm me utā. Dja me biknor tokry djākam me biknorbê me utā nhym kam me Metīndjwÿnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy ne ty. Nām ā Metīndjwÿnh kum me kunī jabêo ane.

¹⁷Mÿj kadjy ne Metīndjwÿnh pykamā Kra jano? Djām kute memā axwe pānh jarēnh nhym me me biknor tokry djākam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunī pytārmā ne ano. ¹⁸Be, me kute arÿm tu amim Kra markumrēxja Metīndjwÿnh kute memā axwe pānh jarēnh kêtukumrēx nhym me biknor kadjy kêtukumrēx. Nhym be, me kute amim mar prām kêtjamā ne arÿm kute memā axwe pānh jarēnhkumrēx. Arÿm kute me'ā amim,

—Tāmāw dja axwe pānh me biknor tokry djākam akuno, anhÿrkumrēx. Mÿkam? Bir, Metīndjwÿnh Kra djwÿnh me kute amim mar prām kêtka dja me arÿm akuno.

¹⁹Mÿj ne Metīndjwÿnh amim arēn kam arÿm memā me biknor tokry djākam biknor jarē? Bir, nām amim,

—Ba arÿm pykakam memā Jeju jano nhym bôx. Jeju ne kute memā pry kurwÿ djā pyrāk. Jejukôt me katāt amijo ban tīnkumrēx. Nā bām memā ano nhym me kum kīnh kêt. Ga, akamāt kô tykkam me kute mÿjja pumūnh kêt ne ba punuja pumū. Me jadjwÿ ne me kum arīk ar baja kīnh. Mÿkam? Bir, me axwe'ā maje kum katāt amijo ba kīnh kêt. Nām ā me'ā amim ane.

²⁰Ga, me kunī arīk ar baja kum Jeju kurê ja pumū. Jeju kute memā pry kurwÿ djā pyrāk me kum kurê. Djām me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prām? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arÿm memā apÿnh axwe jarē. Axwe pānh kute memā bēn tÿx pymaje ne me kute amim mar prām kêt. ²¹Nhym be, me katāt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prām. Jeju kute memā pry kurwÿ djā pyrāk ja ne me kute kôt amijo ba prām. Mÿj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhym me arÿm omū. Kôt me ukaprija pumū. Metīndjwÿnh djukapri kôt me ukapri dja memā amirītkumrēx nhym me arÿm omū. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prām.

Djuão Jeju'ā ujarēnh.

²²Jeju Nikodemumā kabēn pan kam kôt ba djwÿnhmē arÿm ar tē. Tē:n kam arÿm pykabê Djudējakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metīndjwÿnhmā ngômā me angjēnho ba. ²³Nhym Djuāodjwÿ amū ngômā me angjēnho ba. Amū krīrāxbê Xarī kuri pykabê Inōkam ne ngômā me angjēnho ba. Kam ngô

kumexkam ne meo ba. Nhyim me 'yr bôxo ku'ê nhyim ngômã me angjênho ku'ê. ²⁴Me kute Djuãobê ijê kêtiri ne meo ku'ê.

²⁵Nhyim kam Djuãokôt ba djwýnhmê mebê idjaermê ar arým aktã kabêno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

—Mýj godja me ngô me on nhyim Metíndjwýnh memã mex jarê? anen ²⁶arým Djuão'yr tén 'yr bôx ne Jeju'ã kum,

—Ê, ujarênh djwýnh, aje ngôbê Djodão nhjukri me'ômê ro'ã aban aje 'ã adjujarênh ar aba. Be, adjwýnhdjwý arým ngômã me angjênho ba nhyim me kunĩ arým mûm abê tén 'ã kume:x, ane.

²⁷Nhyim Djuão memã kum,

—Kwãrik wãnh rã'ã. Metíndjwýnh kute me'ã kum karôja ne me arým mûm 'yr bôx. ²⁸Ba arým me amã amijarê ga me ikabên ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhò Bênjadjwýrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu got? Kati. Kukãm ne Metíndjwýnh ijano ba tẽ”, ane. Ba arým me amã ja jarê ga me arým ama.

²⁹Djãm me wã ne inhô me? Kati. Me wã ne Jeju nhô me. Ga, me mjênbit kute prôo baja pumû. Jeju kute prôo ba mãn prabê me wão ba. Jejubit ne me wão aminhôn meo ba. Ba ne inhô me kêt. Be, ba ne ba amybyým kam ikính-kumrêx. Ga, me mjên prô'yr baja pumû. Nhyim amybyým mjên nhôbikwa kajgo arým mjên kabên ma. Kabên man kam arým kínhkumrêx ne. Jeju'ã me krãptíkam ne ba arým ã ikínho ane. ³⁰Mrãmri dja raxo amû ijakrenho tẽ. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹Kàjkwa kurûm rwýkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhyim be, pykabê me bixadjwýrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mýjjabit jarê. Nhyim be, kàjkwa kurûm rwýkja raxo kute me kunĩ jakrenh. ³²Kute kàjkwa-kam mýjja pumûnh ne mar ne memã 'ã amijarênh ba. Nhyim me krãpti: kute amim kabên mar kêt. ³³Nhyim be, me kwý kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabên katàtkumrêx, anhýrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kàjkwakam Metíndjwýnhdjwý ne me amim kuma. Nãm me amim,

—Mrãmri ne Metíndjwýnh kabên katàtkumrêx, ane.

³⁴Metíndjwýnh kute anorkam ne Kra arým Metíndjwýnh kukwakam kabên jarênh ba. Kute kubê Karô nê kêtumrêx nhyim kute 'amýnh týx ne o ba.

³⁵Kàjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arým Kramã ô mýjja'ã kum karôn kam kum kunĩ kanga nhyim ar o ba. ³⁶Kra Bãm nhô mýjja kunĩ ba nhyim kam me kute tu amim Kra markumrêxja arým Metíndjwýnhkôt tín ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyim be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tínkumrêx'yr bôx kêtumrêx. Metíndjwýnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

Xamarikam me'ô nire ja'ã ujarênh.

4 ¹⁻³Nhyim kam Bênjadjwýr djwýnh Jeju arým pykabê Djudêja kurûm tẽ. Mýkam ne tẽ? Bir, arým kute ô me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikôt me kamên ngômã me angij nhyim me arým kume:x. Nhyim mebê pardjêu arým me kumex jarênh ma. Nhyim kam arým amim,

—Be, me arým kute ijã me kumex jarênh mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebê tẽ. Djãm Jeju ta ne ngômã me angjênho ba? Kati. Kôt ba djwýnh ne ar ngômã me angjênho ba. Nãm Jeju Djudêja kurûm tén kam ajte pykabê Gar-rêja'yr tẽmmã.

⁴Ne kam arým tu Garrêja'ýr pykabê Xamarijkôt tēm prām. ⁵Nām Xamarijkôt tē:n kam arým krīrax'ō'ýr bōx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jôdje nhô pyka. Amrêbê: me bakukâmâre Djako kra Jôdjemâ pyka kwý tan kum kungâ. ⁶Ô pykakam ne Djako nhô ngômkwati. Nām Jeju krīrax'ýr bōx ne arým pykakôt tēm kurêje katy. Ne kam tēn arým ngômkwati jak'a'ā nhý. Arým kàjkwa nhi-pôkri myt nhýrkam ne 'ā nhý.

⁷Nhý: nhym nīnh Xamarijkam me'ō nire arým 'ýr tē. Kute kam ngô kwý jadjärmâ ne 'ýr tēn 'ýr bōx. Nhym kam kum, “Ba ikō”, ane. ⁸Be, arým kôt ba djwýnh mã krīraxmâ mōrkam. Kute ar ô kwý krēn djâ byrmâ ne ar tē.

⁹Nām kum, “Ba ikō”, ane.

Nhym kum,

—E 'ō. Mýkam ne ga me ajōbê idjaerkam ngô'ā ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'ō nire ne ga ngô'ā ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kīnh kêt.

¹⁰Nām nireja ā kum ane nhym Jeju kum,

—Ga aje Metīndjwýnh kute meo kīnh djâ mar kêt ne ba ije ngô'ā ajwýr djwýnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngô'ā ijuw ba ren amā me tīnkumrēx kadjy ngô ren amā kungâ, ane.

¹¹Nhym kum,

—Ô kum bēnjadjwýr, anhô ngôo àbir djâ kêt nhym ngômkwati kre ry:. Nhýnh ne me tīnkumrēx kadjy anhô ngôja? ¹²Me banhingēt kukâmâre Djako kukwakam ne ngômkwatija. Ta ne kute kam o kōmo ku'ê nhym kramē ô mrymē kute kam o kōmo ku'ê. Djām araxo aje me banhingēt Djako jakrenh? ane.

¹³Nhym kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikōn akubyn kum kôr. ¹⁴Nhym be, ba ije amā ngô jarēnhja gêdja me kwý ĩ pýnhkôt o ikōn akubyn kum kôr kêtumrēx. Ije amā ngô jarēnh ja gêdja me o ikō nhym mã mekam apōx kute mrāmri ne ngômkwatikam ngô mã apōx pyrāk. Nhym kam me arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne, ane.

¹⁵Nhym kam kum,

—Bēnjadjwýr goja amrē imā aje ngô jarēnhwā ngā ba o ikōn goja imā kôr kêt ne amrē ngôo imrānh kêt, ane. Djām ngôkumrēx'ā ne kute kum me tīnkumrēx kadjy ngô 'ā ajarē? Kati. Metīndjwýnh Karō'ā ne ngô jakren kum 'ā ajarē. Nām ā nire ngô'ā Jeju 'wýro ane. ¹⁶Nhym kum,

—Tēn amjēnmā arē gē amrē tē, ane.

¹⁷Nhym kum, “Imjēn kêt”, ane.

Nhym kum,

—Nā. Mrāmri amjēnkumrēx kêt. ¹⁸Amrêbê ne aben totokmā amjēn amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awýr bao ku'êja ne kubê amjēn kêt. 'Ā ne aje mrāmri imā, “Imjēn kêt”, anhýrja.

¹⁹Nhym kum,

—Bēnjadjwýr, ga abê Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō ba arým ama. ²⁰Krānh wā'ā ne me ikukâmâre kute Metīndjwýnhmā rax jarēnh djâ. Nhym me abê idjaer ne ga me atemā ne aje memā kum,

—Krīraxbê Djeruxarēkambit ne me kute Metīndjwýnhmā amijarēnh djâ, anhýro aba, ane.

²¹ Nhyim Jeju kum,

—Djām me aje krānh wā’a me Bām djwýnhmā rax jarēnh rā’āmā? Nār djām me aje Djeruxarēkam kum amijarēnh rā’āmā? Kati. Gēdja ga me ī kam kum amijarēnh kêt. Kam kum amijarēnh kêt’a ne amrē akati mōr rā’a. Mrāmri ne ba ije amā arēnhkumrēx. Dja ga tu amim ikabēnja markumrēx. ²² Me abē pykabē Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytār djwýnhja, aje kum rax jarēnhja aje mar kêt. Nhyim be, me ibē idjaerkam ne ba me ije Metīndjwýnhmā amijarēnhja arým ije mar. Ije me utār djwýnhkumrēx mar. Me ibē idjaerkam ne me utār djwýnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrēx dja me ī me Bām djwýnhmā rax jarēnhkumrēx ne ‘êx kêtumrēx. Me kadjwýnhbē Metīndjwýnh Karō kôt dja me mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. ‘Ā akati amrē mōr rā’ān arým bōx ‘ýr. Me Bām djwýnh kum me ja kīnh. ²⁴ Djām kàjkwakam Metīndjwýnh kute me bapyrāk? Djām imē ‘imē kute me bapyrāk? Kati. Karōbit. Nhyim me kute omūnh kêtumrēx. Me kute omūnh kêtka dja me tu amikadjwýnhbē karō kôt mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx. Kum katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. Nām Jeju ā me’ō niremā ane.

²⁵ Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu nhyim kute mar kêt. Kritu nhidji ‘ōdjwýbē ne Mexij. Me’ō nire kute mar kêt ne kum,

—Tukwa, gēdja Mexij bōx ne me imā mýjja kunī jarē ba me kuma. Ja ne ba arým ije mar, ane.

²⁶ Nhyim kum,

—E kum, ba ne ba arým amā ikabēno nhý. Ibē ne Mexij, ane.

²⁷ Nām nirejamā ja jarēho nhý nhyim kôt ba djwýnh arým ‘ýr bōx ne ar omū. Jeju kute kum kabēno ýrkôt arým ar omū. Ne te kute ar marmā arkam no tyn dja. Ne bit kute nija’a kukjēr ne kute kum,

—Mýj ne ga kum arēho nhý? Mýkam ne ga kum akabēno nhý? anhyrmā ne arkum uman arek ku’ê.

²⁸ Nām kôt ba djwýnh Jeju’ýr bōx nhyim nire arým ō ngyo ngōnhmā iren mā: krīraxbē Xikamā tēn wadjā. Ne kam memā kum,

²⁹ —Ō kum onīj me’ō. Ije amijo ibaja kunīkôt ipumūn imā arē. Bārām mrāmri kubē me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx. Gwaj ‘ýr gar omū, ane. ³⁰ Nhyim me arým krīrax kurūm katon ‘ýr tēn arým ‘ýr bōx.

³¹ Me ‘ýr bōx kētri ne kôt ba djwýnh arým kum,

—Ujarēnh djwýnh, gop anhō kwý krē, ane.

³² Nhyim arkum,

—Be, atemā inhō kwý krēn djāja ar aje mar kêt, ane. Be, djām mrāmri ō kwý krēn’a ne arkum ane? Kati. Nām Metīndjwýnhmā àpēho ō kwý krēn djā. Metīndjwýnhmā àpēnh ar ba’a ne arkum ane. ³³ Nām arkum ane nhyim ar arým abenmā kum,

—Djā ne me’ō arým kum mýjja’ō ngā nhyim kukrē? ane.

³⁴ Nhyim arkum,

—Be, kàjkwakam Metīndjwýnh kute amrē pykamā ijanor arým ijā amim karō. Kute idjāpēnh djā’a amim karō kôt dja ba amijo iban arým inomā kumē. Be, idjāpēnh jakam ikīnh inhō kwý krēnkam ikīnh jakrenh mex ne. ‘Ā ne ba ije ar amā, “Atemā inhō kwý krēn djā”, anhyrja. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwārīk wānh gar amim, “Dja bāygogo’ā mytywī amānhkrut ne amānhkrut apēx bar kam ēo mō”, anhyr kêt. Be, ba ne ba ar amā, “Ar kāmā akrān me kute ikabēn mar prāmja pumū. Me krāptī kute bāygogo pyrāk wā pumū. Dja gar memā ijā ajarē nhym me arym tu amim imarkumrēx. Ja kadjy ne me mexkumrēx. Me mexkumrēx kute mrāmri ne bāygogo prý ngrān akakam ē kadjy mexja pyrāk.

³⁶Dja gar on jakam memā arē nhym me amim ima ba arym ar amā o pānh. Nhym kam me ikôt tīn ne ar ba rā’ā: rā’ā ne. Ba ar amā o pānh gar arym akīnh rā’ā: rā’ā ne. Djām ar gajbit dja gar akīnh? Kati. Me kute amrēbē memā arēnhdjwī dja me ar aro’ā kīnh. Ga, me kumrēx kute bāygogo kre nhym ate me ja kute tūmrām bāygogo djēja pumū. Me kute ē parkam me ro’ā kīnhkumrēx. Inhō àpēnh tūmmē dja gar aro’ā akīnhkumrēx.

³⁷Be, me memā kum, ‘Gēdja me’ō ‘y kre nhym me’ō arym ē’, anhyro ba. Be, ikabēnja kōnh ne me kabēn ja dji. ³⁸Ar aje o atom ne êmā ne ba ‘yr ar ajano. Amrēbē ne gar bāygogokam adjàpēnh kêt. Me’ō kumrēx ne arym kam apēn kam ‘y krebato ba. Gar inhō me àpēnh tūm kôt ajbir adjàpēnh ‘amý”, ane. Ar kute memā ‘ā ujarēnhmā nhym me kute tu amim markumrēxmā ne Jeju ā kôt ba djwýnhmā ane.

³⁹Nām me’ō nire krīrāxbē Xikakam Xamarij kramā kum,

—Nām prīne ije amijo iba kunīkôt imā arēnh mex, anhyro tē. Nhym me krāptī kuman arym tu amim Jeju markumrēx. ⁴⁰Ne kam Jeju’yr tēn ‘yr bōx ne kum,

—Gop arek me iro’ā ar aba, ane. Nhym arym arek mekam ar ba. Ar ba nhym arym ‘ā akati amānhkrut apēx. ⁴¹Nhym kam me kute Jeju ta kabēn markam ne krāptī tu amim markumrēx.

⁴²Ne kam nijamā kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrēx. Djā ne bar akabēnbit man amim tu markumrēx? Kati. Arym ne bar Jeju ta kabēn kôt amim kuman amim, “Be, mrāmri ne Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx. Mrāmri kubē pykakam me axwe kunī pytār djwýnhkumrēx.” Nā bām ar ā amim ane. Nām me ā nire jamā ane.

Kute me’ō bēnjadjwýr krao mex.

⁴³Be, Jeju’ā akati amānhkrut apēx nhym arym amū ajte tē. Tēn arym abatānh djā, ō pykabē Garrējakam bōx. ⁴⁴Jeju ta ne amrēbē memā kum,

—Djām Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh’ō ne abatānh djākam bōx nhym me kum rax jarēnh got? Kati. Nām me aprý, ane. ⁴⁵Jeju abatānh djābē Garrēja jakam bōx.

Nhym kam me kum kabēn mex jarē. Me kute amrēbē amū Djeruxarēkam Jeju pumūnhkam ne me kum kabēn mex jarē. Me krāptī kute amikukràdjā tūm mar kadjy aben pydji djā nhō akatikam ne me Djeruxarē’yr tēn ‘yr bōx. ‘Yr bōx ne arym kam mekôt Jeju pumū. Nhym mýjja pumūnh kêt krāptī nhipēx nhym me arym omū. Omūn kam akubyn Garrējakam bōx. Nhym Jeju-djwý kam bōx ne me’yr bōx. Nhym me kam kum kabēn mex jarē.

⁴⁶Jeju Garrējakam bōx ne ajte krīrāxbē Kanakam bōx. Kam ne amrēbē kute ngō kajgoo uba kangō nhipēx. Jeju bōx nhym onīj Kapanakam me’ō bēnja-djwýr kra arym kanē. ⁴⁷Nhym me arym bēnjadjwýrmā arēn kum,

—Onij, Jeju arým Djudêja kurüm katon Garrêjakam bôx, ane.

Nhym kuman arým Kana'yr tèn kam Jeju'yr bôx. 'Yr bôx ne kum,

—Ê, gu 'yr ga imã ikrao mex gê kanê kum ire, ane. Nãm mã 'yr kum krà.
Arým kra tyk 'yrkam ne mã 'yr kum krà.

⁴⁸Nhym Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêtukumrêx. Ije mýjja pumũnh kêt nhípêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mýkam? ane. ⁴⁹Nhym bẽnjadwýr Jejumã kum,

—Bẽnjadwýr, amibêx, tyk kêtiri gu 'yr tẽ, ane.

⁵⁰Nhym kum,

—Aj mã. Arým ne akra tĩn ne, ane. Nhym arým tu amim kabẽn markumrêx ne arým 'yr tẽ. Amim kamnhĩxo tẽ. ⁵¹Tẽ: nhym kam arým 'ã akamãt. Nhym akati nhym ajte tẽ: nhym õ ãpênh ar arým kutã tẽn kajpa. Ne kum, “Arým ne akra tĩn ne”, ane.

⁵²Nhym arkum,

—Nhýnh ne myt nhý nhym mexmo krax ne? ane.

Nhym kum,

—Amũja'ã myt akêxkam ne arým kanê kum ire, ane.

⁵³Nhym amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arým ne akra tĩn”, anhýr majmã ne arým kanê kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrêx. Õ kikrekam ar kunĩdwý tu amim markumrêx.

⁵⁴Jeju Djudêja kurüm tẽn Garrêjakam bôxkam ne ajte mýjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arým bẽnjadwýr krao mex.

Ngô mýrri me'õ punu nõi.

5 ¹Jeju bẽnjadwýr krao mex. Nhym kam onij krĩraxbê Djeruxarêkam arým mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'yr. Nhym Jeju arým 'yr tẽ. 'Yr tẽn kam arým 'yr bôx.

²Be, Djeruxarêkam ne ngõ'õ nõ. Me kute krĩraxmã mrykĩ'atomtio ngjêx djã kuri ne ngõ'õ nõ. Mebê idjaer kabênkam ne me ngõmã Bexeda jarê. Ngõ bu'ã ne kikre kre kênh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. ³Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmê me mrãnh punumê me akrymê ikwã. Ngõ kute amingrêk ne me kam amako ikwã. ⁴Mýjkôt ne ngõ amingrêk? Bir, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne ngõ'yr ban me aêrbê ngõmã wangij, ngõmã ngjêx pýnh. Nhym arým kôt ngõ amingrêk ne. Amingrêk nhym me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arým mex ne. Pydjibit mex.

⁵Be, Jeju Djeruxarê'yr bôx ne ngõ ja'yr bôx. Nhym me'õja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx. ⁶Nhym arým omũn amim,

—Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷Nhym punuja kum,

—Be, ngõ kute amingrêkkam djãm inhõbikwa'õ got ijo tẽn ngõmã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngõ'yr amibêx ne nhym arým me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸Nhym kum,

—Be, kãjmã djan anhiqwã djã krãn amýn o tẽ, ane. ⁹Nhym arým kabẽnme ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumýn o tẽ. Pi'ók rãrãrkam, me tyk djã kêt djã nhõ akatikam ne mex ne.

¹⁰Nhym me bē idjaer rŭnh omŭn kum kabēn ne kum,
—E kum pi'òk ràrār ne ja. Djām aje kam kukràdjā mar kēt ne ate anhikwā djā mŭn o tē? ane.

¹¹Nhym aminēje memā kum,
—Me'ò kute ijo mex ne imā, “Anhikwā djā krān amŭn o tē”, anhŷr kōt ne ba arŷm inhikwā djā mŭn o tē, ane.

¹²Nhym me kum,
—Mŷj me'ò ne amā, “Anhikwā djā krān amŭn o tē”, ane ga kam o tē? ane.
¹³Nhym, “Kon, ije mar kēt”, ane. Be, ar bu'ā ne me krāptī: ajkarē. Nhym Jeju arŷm me katikōt mā tē nhym arŷm omŭnh kēt ne.

¹⁴Nhym kam Jeju Metīndjwŷnh nhō kikretikam kum katon kum,
—Ē, arŷm amexkam on ajaxwe krāta. Dja ga ajte ajaxwe nhym mŷjja'ò ajte ajo ajkē. Mŷjja punu kute apunu tŭm jakrenh mex dja ajte ajo ajkē, ane.

¹⁵Nhym arŷm me bē idjaer rŭnh'ŷr tēn memā arēn memā kum,
—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rŭnhmā amikōt amijarēnh.

Dju r 10.30

¹⁶Jeju kute pi'òk ràrārkam meo mexo bakam ne me bē idjaer rŭnh kum kurēo ba. Ne kam arŷm abenmā kum, “Gwaj on kubī”, anhŷro ba. ¹⁷Nhym Jeju arŷm memā kum,

—Be, Ibām ne pi'òk ràrārkam àpēnh ar ba. Ba kudjwa kam idjāpēnh ar iba, ane. ¹⁸Nhym me arŷm abenmā kum,

—Be, Jeju gwaj bapānh pi'òk ràrārkam àpēnh ba. Djām jabit? Kati. Tām wā ta ne amijo 'ēx ne Metīndjwŷnhō bām ne raxo amiptāro ba, ane. Me abenmā anen arŷm we Metīndjwŷnhō ngryk ne kute Jeju bīnmā kangrōnh tŷx ne.

¹⁹Nhym kam Jeju amipānh memā kum,

—E kum, mrāmri ne ba ibē Metīndjwŷnh Krakumrēx. Djām ba ipydji ne ba idjāpēnh got? Kati. Ibāmmē ne bar idjāpēnh'ā ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kēt. Ibām djāpēnh ne ba omŭn arŷm àpēnh o idjāpēnh. Ibām djāpēnh kunikōt ne ba kudjwa ā idjāpēnhō ane. ²⁰Be, mŷkam? Bir, Ibām kum ijabēkam. Ne kam arŷm imā amidjāpēnh kunī jakre ba kōt ipēx. Dja ī imā mŷjja pumŭnh kēt ra:x kwŷ jakre ba arŷm ipēx ne. Dja mŷjja raxo ajbir ije ipēxja jakrenh mex ne. Dja ba ipēx ga me te aje marmā kam ano tyn aku'ē. ²¹Ba Ibām kōt akubyn me tyko tīn. Kute Ibām ta kute akubyn me tyko tīn pyrāk ne ba ā meo ane. Dja ba imā me tyk akubyn o tīn kīnh ne arŷm ā meo ane nhym me arŷm akubyn tīn. ²²Dja ba me axwe kukjan memā ikaton kam memā axwe pānh jarēnhdjwŷ. Ibām kute me'ōmā axwe pānh jarēnh kēt. Ta ne imā,

“Ga dja ga me kunīmā axwe pānh jarē”, ane.

²³Be, mŷj kadji ne ijā memā axwe pānh jarēnh djwŷnh mē? Bir, dja ba memā axwe pānh jarē nhym me arŷm ijo bēnjadjwŷr ra:x ne. Dja me ijo bēnjadjwŷr ra:x mrāmri me kute Ibāmo bēnjadjwŷr rax pyrāk. Ja kadji ne ijā memā axwe pānh jarēnh djwŷnh mē. Be, djām me kute imā ikajgo jarēnhkam kute Ibāmmā rax jarēnh got? Kati. Dja me imā irax jarēnh kēt ne arŷm Ibāmdjwŷmā rax jarēnh kēt. Ta ne ijano ba tē.

²⁴Dja me tu amim ikabēn markumrēx ne tu amim kute ijanor djwŷnh markumrēx ne arŷm kunī Metīndjwŷnhkōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Dja ba me

jamā axwe jarēnh kêt-kumrêx. Amrêbê ne me ja Metîndjwýnhbê amakkre kêt kute mrâmri ne me tyk amakkre kêt pyrâk. Ne kam arým jakam Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrâmri ne ba me amã ja jarēnhkumrêx. ²⁵Dja me tyk i ikabên ma. Ibê Metîndjwýnh Kraja ikabên ma. Ne kam me kute ikabên mar kunî dja me akubyn tîn. 'Ă akati arým me bajo rãm ne ja. Arým ije kum o kraxmã. Mrâmri ne ba me amã ja jarēnhkumrêx.

²⁶Be, mýj ne ikam kute ba memã ikabên nhym me akubyn tîn? Bir Ibãmmê ije aben pyrâk. Kam ne ba memã ikabên nhym me akubyn tîn. Ibãm ta ne tîn ne ta kute mýjja kunîmã tîn jangjêho ba. Ibãm kabên kôt ne ba kudjwa itîn ne ije mýjja kunîmã tîn jangjêho iba. ²⁷Ne Ibãm kabênkôt dja ba memã axwe pãnh jarēnhdjwý. Arým ije amijo inhikam dja ba ã meo ane.

²⁸Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabên man akubyn tîn”, anhýrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrâmri dja pyka krâkam me tyk kunî ikabên man akubyn kato. ²⁹Me mex ne ukapri dja me akubyn tîn. Dja me Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwý dja me akubyn tîn. Ije memã axwe pãnh jarēnh kadjy dja me akubyn tîn.

³⁰Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpênh ne ikabên kêt. Ibãm kabên o ne ba ikabên. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarê. Djãm ije amidjwýnhbito kînhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kînhmã. Kabênkôt ije katât me axwemã ikatorn kam pãnh jarēnhkumrêx.

³¹Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarê? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarê ga me ren mrâmri ijã, “Kati. Kabên kajgo”, ane. ³²Nhym be, kati. Me'ôdjwý ne ikukãm ijã me amã ujarēnhkumrêx. Katât me amã ijã ujarēnhkumrêx. Ja ne ba arým ije mar.

³³Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'ýr me akwý jano. Nhym me Djuão'ýr bôx ne kukij. Nhym arým katât me amã ijã ujarēnhkumrêx ga me arým ama. ³⁴Be, djãm kute kabêno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarê? Kati. Pykakam me'ô kute kabêno Ibãm jakrenh kêt. Be, mýj kadjy ne ba me amã Djuão jarê? Bir, me aje amijã Djuão kabên markumrêx nhym Metîndjwýnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arê. ³⁵Djuão ne kute mrâmri ne ngôhnpók nhirã pyrâk ne ar ba. Nãm me amã kabên mex jarêho ba. Ga me ren tu amim kabên markumrêx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhym be, kati. Djuão kute me amã arêho bakam ga me aje mar 'ikrãn ne akînh 'ikrãn ne.

³⁶Be, Ibãmdjwý ne kute imã,

“Ije amã adjãpênh djã jarēnhja dja ga inomã amê”, anhýr ne kute prîne imã 'ã karô ba arým kôt idjãpênh iba. Ba mýjja pumũnh kêt nhípêxo iba ga me arým omũ. Idjãpênh ja kute iraxo amirito Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjãpênh pumũnhkam ren arým mrâmri iraxmã akatorkumrêx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorkumrêx.

³⁷Ibãm ta kute ijanor ne arým ijã ajarê. Djãm me aje ôkre mar ne i pumũnh got? Arkati. ³⁸Ga me ren aje amim Ibãm kabên mar prãm ne ren tu amim imarkumrêx. Nhym be, kati. Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne arým mã amã ijã ajarê ga me aje amim kabên 'amýnh kêt ne mar prãm kêt. ³⁹Goja prîne Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arêho iban Metîndjwýnhkôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhýro aba. Me aje amim anhýrkam goja prîne amim omũn ama. Pi'ók tãmkam ne Metîndjwýnh

ba ijā ajarē. ⁴⁰Nām te pi'òkkam ijā ajarē ga me ikòt abikamēnh kêt. Ga me ren Metindjwýnhkòt atin kadjy ren ikòt ajkamē. Nhym be, kati. Me aje ikòt abikamēnh prām kêtukumrēx.

⁴¹Djām me aje imā, “Araxkumrēx”, anhÿrmā? Djām irax ja ne ba abej? Kati. ⁴²Be, mÿkam? Bir, me amā kàkwakam Metindjwýnh jabē kêtka ije irax ja jabej kêt. Arÿm ije me amar. ⁴³Ibām kukwakam ba tēn me awÿr bōx ga me aje amim imar kêt. Me'ò kàtām ta dja tēn me awÿr bōx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arÿm tu amim markumrēx.

⁴⁴Be, me ga ne ga me amirax jabej mā amim, “Ba gêt ba amibēn gē me imā irax jarē”, anhÿro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metindjwýnhmābit amijarē gē ta ijo rax”, anhÿr kêtukumrēx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhÿro abakam aje amim Metindjwýnh mar prām kêtukumrēx.

⁴⁵Djām ba dja ba Ibāmā me ajaxwe jarē? Kati. Ga me akukāmāre Mōjdjē kanàrrām ar amijo aba. Ta ne arÿm Metindjwýnhmā me ajaxwe jarēho dja.

⁴⁶Djām mrāmri ne ga me aje tu amim akukāmāre Mōjdjē kabēn markumrēx? Kati. Ga me ren tu amim Mōjdjē kabēn markumrēx ne ren badjwÿ tu amim imarkumrēx. Ta ne ikukām ijā ajarēn ijā pi'òk no'òk. Kam ga me ren amim kabēn jarēn ren tu amim imarkumrēx.

⁴⁷Nhym be, kati. Me aje amim Mōjdjē kabēn mar kêt ne aje kòt amim badjwÿ ikabēn mar kêt. Nām ā Jeju pi'òk rārarkam kute me'ò punuo mexkam mebē idjaer rùnhmā ane.

Kute djwÿo mebē 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

6 ¹Nām memā anen kam arÿm amū tē. Tē:n kam arÿm imòtibē Garrēja nhikjēmā rē. Imòti nhidji 'òdjwÿbē Xiberij. ²Nhym kam me krāpti kòt mō. Òbē Jeju kute mÿjja pumūnh kêt kwÿ nhipēx nhym me kute omūnhkam ne me kòt mō. Nām me punu krāptio mex nhym me omūn arÿm kòt mō. ³Kòt mō nhym Jejumē kòt ba djwýnh ar me kukām mō. Mō:n krānh'ā wabi. Àbir tē:n arÿm kam nhÿ. ⁴Be, arÿm ne Djeruxarēkam mebē idjaer kute aben pydji djā nhō akatija bōx 'ÿr. Me kute Metindjwýnh me kukāmāre nhiròbē mrānhja mar kadjy ne arÿm ò akati 'ÿr.

⁵Ar krānh'ā nhÿ nhym kam Jeju amipānh rīt. Nhym nīnh me krāpti: kòt mō nhym me omū. Ne kam Piripimā kum,

—Jām dja gwaj tēn me kadjy djwÿ kwÿ by? ane. ⁶Be, djām kute amikukām amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prīne amikukām amimar. Be, mÿkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrāmri amim tu markumrēx jabej ne kukij. ⁷Nām kukij nhym Piripi kum,

—Tō gêt kon. Gwaj banhō pi'òk kaprī'ā akrekam kubē denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'òk kaprī jao ren me kadjy djwÿ by nhym ren me krāpti abenmā kokjēr kryre nhym ren me krāpti:ā djwÿ kêt, ane.

⁸Nhym Jejukòt ba djwýnh 'òdjwÿja nhidjibē Àngre. Ximāo Pedrumē ar axikòt apōx. Àngreja kum,

⁹—Ota jakam me'ò bòktire nhō djwÿmē tepprāremē. Xewadao djwÿ nhipēx amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprāre amānhkrut. Nhym be, me krāpti:. Mÿj dja gwaj djwÿ ngrirejao me on? ane.

¹⁰Nhym Jeju arkum,

—Ar memã arê gê me nhỹ, ane. Be, bõre ne pyka wăkam kumex ne. Jeju arkum ane nhym ar arỹm memã arê. Nhym me arỹm bõrekam nhỹ. Me krăptĩ: kubê 5.000 ne me nhỹ. ¹¹Nhym kam Jeju arỹm djwỹ jamỹ. Ne kam arỹm o Metĩndjwỹnhmă amikĩnh jarê. O kum amikĩnh jarênh arỹm kôt ba djwỹnhmă kungă. Nhym ar me krăptĩmă kungă. Năm ă tepprăredjwỹo ane.

¹²Nhym me ô kwỹ krê:n arỹm ajne. Nhym Jeju kôt ba djwỹnhmă kum,

—Dja gar djwỹ janhy karwă. O bikênh kêt kadjy, ane. ¹³Nhym kam ar karwăn kaxnokai pỹnh djări kam kungij. Nhym kam kaxnokaibê 12 ipu. Be, xewadao djwỹ amănhkrut ne amănhkrut ne ikjêkêt janhy 'ă kătăm ne ja.

¹⁴Nhym me arỹm kute mỹjja pumũnh kêtja pumũnhkam abenmă kum,

—Be, Metĩndjwỹnh kukwakam kabênh jarênh djwỹnh ja ne me amrêbê arê. Me memă kum, “Dja pykamă bôx”, anhỹro ba. Be, kôt ne Jeju arỹm jakam bôxkumrêx, ane.

¹⁵Nhym Jeju arỹm me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhym ren me tu ijo tỹm ne ijă bẽnjadjwỹr rax mẽ. Djăm on pykakam memă inhỹr prăm got? ane. Ne kam arỹm mebê tẽn amũ krănh'ă wabin ate ar ba.

¹⁶Nhym kam arỹm para. Nhym kôt ba djwỹnh tẽn arỹm imôti'ỹr ruw. ¹⁷Ne kam arỹm kă'ôkam wadjàn nox ne. Amũ akàx nhikjêmă krĩraxbê Kapana'ỹr mōrmă ar arỹm nox ne. 'Ỗr mō: nhym ar'ă arỹm akamăt ne. Nhym kraxje Jeju ar'ỹr bôx kêt răă.

¹⁸Ar mō: nhym arỹm kôk 'itỹx wabê nhym kam ngô amijapĩn tỹx ne.

¹⁹Nhym ar ngô rênho mōn arỹm ajbubê tỹm ne. Ar mōr'ă arỹm kirometubê 5 apêx. Nhym Jeju nĩnh arkôt tu ngôă tẽn nhym ar omũ. Nhym arỹm aro răm ne ja nhym ar arỹm tĩn prăm ne. ²⁰Nhym arkum,

—Ar atĩn prăm kêt. Ba ne ba ar akôt tẽn, ane. ²¹Nhym ar kabênh man arỹm kĩnh ne. Ne kum,

—Amrê ar ikôt kămă wadjă, ane. Nhym arỹm wadjàn nhỹ. Nhym ỹrmê ro'ă ar arỹm akàx nhikjê'ỹr bôx. Kapanakam ar bôx.

²²Jeju ar akàx nhikjêkam bôx nhym arỹm ar'ă akati. Nhym kam amũ akàx nhikjêbê me te ar ô kă jabej. Me krăptĩ kute amũja'ă djwỹ krênja ne te ar ô kă jabej ne abenmă kum,

—Be, amũja'ă kă pydjibit nō nhym ar o mō. Kôt ba djwỹnhbit mă o mō nhym Jeju arkôt kăkam ỹr kêt. Năm me krăptĩ te ar ô kă jabejn kam ă abenmă ane.

²³⁻²⁴Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêtka arỹm ar'ỹr mō. Me kă kwỹkam wadjàn akàx nhikjêmă Kapana'ỹr nox ne mō. Be, nhỹnh kă ja'ôkam ne me mō? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kă 'ôkam ne me mō. Xiberijkam kă kwỹ arỹm me ku'ê djă'ănh mō. Bẽnjadjwỹr djwỹnh kute Metĩndjwỹnhmă amikĩnh jarênh nhym me kute djwỹ krên djă'ănh ne arỹm kă mō. Kă kwỹ jamă ne me wadjàn amũ kôt mō. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'ỹr mō.

Kute amijă djwỹ jakren 'ă ujarênh.

²⁵'Ỗr mō:n kam imôti nhikjêmă bôx. Bôx ne abej ne arỹm kum kato. Jejumă katon arỹm kum,

—Ujarênh djwỹnh, tô nhỹnh ne myt nhỹ ga jakam bôx? ane.

²⁶Nhym memă kum,

—Be, mýkam ne ga me ijabej mō? Djām amūja'ā ije mýjja pumūnh kêt kwý nhípêx ga me aje omūnhkam? Djām arým me aje kôt iraxmā akatorkam? Djām me aje ajte irax marmā ne ga me ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwý krên ne me ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrêx.

²⁷Kwārīk wānh djwýkôtbit ajamak bēn kêt. Tām dja akuno. Nhy m be, atemā mýjja kute djwý pyrāk. Jakôt dja ga me ajamak bēn. Tām ne mex rā'ā nhy m ô'ā me Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ba ije amijo inhī dja ba me amā kungā ga me atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Bir, Ibām kute imā 'ā karō. Kabēnkôt dja ba me amā kungā. Kàjkwakam Ibām, Metīndjwýnh ta ne mrāmri kute 'ā imā karō mām dji, ane.

²⁸Nhy m me kum,

—Be, mýj dja ba me Metīndjwýnhmā idjāpēnh o nhy m arým kum me ikīnh? ane.

²⁹Nhy m,

—Metīndjwýnh ne ijano ba tē. Kôt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjāpēnh ne ja. Dja ga me ā ane nhy m arým kum me akīnh, ane.

³⁰Nhy m me kum,

—Goja mýjja pumūnh kêt'ō nhípêx ba me omū. Ba me ije araxmā ikator kadjy omūn kam goja tu amim amarkumrêx. ³¹Be, me bakukāmāre ne me kapôt kukritkam djwýbê mýj ne ja krē. Me bakukāmāre ne me 'ā pi'òk no'òk ne kamā memā kum,

“Me kute krên kadjy ne memā kàjkwa kurūm djwý ngā”, ane. Goja kudjwa ā me imā o ane ba me omū, ane.

³²⁻³³Nhy m amijā djwýkumrêx jakren memā kum,

—Be, Mōjdjê kute me akukāmāremā kàjkwa kurūm djwý nhōr kêt. Nhy m be, Ibām kute me amā kàjkwa kurūm atemā djwýkumrêx nhōr. Me'ō ne arým kàjkwa kurūm ruw ne kute me kunīmā tīn jangjēnh. Kute memā tīn jangjēnh nhy m me tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. 'Ā ne ije me amā,

—Metīndjwýnh kute me amā atemā djwýkumrêx nhōr, anhýr. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrêx. Nām Jeju ā memā ane.

³⁴Nhy m me kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, goja mā me imā djwý ja nhōro nhý, ane.

³⁵Nhy m Jeju memā kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba ije memā tīn jangjēnh nhy m me tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Dja me mā ikôt ajkamēn arým kīnhkumrêx rā'ā kute mrāmri ne me arým kum prām kētkam kīnh pyrāk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arým kīnhkumrêx rā'ā kute mrāmri ne me arým kum kōr kētkam kīnh pyrāk. ³⁶Be, djām me aje tu amim imarkumrêx got? Kati. Ba ne ba arým me amā, “Nā gām me te ipumūn amim imar kêt”, ane.

³⁷Be, Ibām kute ikadjy memā amak bōnhja kunī dja me tu amim imarkumrêx ne arým mā ikôt ajkamē. Ba kam me'ō kanga kētkumrêx. ³⁸Mýkam dja ba me'ō kanga kētkumrêx? Bir, Ibām kute me'ā imā karō kôt dja ba me'ō kanga kêt. Be, djām ba ije amijā amim karō kôt ne ba kàjkwa kurūm ruw ne ar iba? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kabēn kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹Ibām kute ijanor djwýnh ta ne ijā amim karōn amim, “Be, ije kadjy memā amak bōnhja dja ikra mā meo ban 'ōo biknor kêt nhy m me akubyn tīn ne.

Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam dja ikra akubyn õ me jao tĩn”, ane. ⁴⁰ Ibãm kute ijanor djwýnh ajte ijã amim karõn amim, “Me kute ikra pumũnh ne tu amim markumrẽxja dja me kunĩ ikõt tĩn ne ar ba rã’ã: rã’ã ne”, ane. Ibãm kute ijã amim karõ ne ja. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tĩn, ane.

⁴¹ Nhyam kam mebê idjaer rũnh arým kàxã kabên kumex ne arê. Kute memã, “Ba ibê kàjkwa kurũm djwý”, anhýrkam ne me kabên kumex jarê.

⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metĩndjwýnh Kra got? Kati. Jôdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmê bãm pumũnh tũm. Nhyam amijo ’êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurũm ne ba ruw, anhýro ba. Kati:. Nãm ’êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyam Jeju me kabên man memã kum,

—Kwãrĩk wãnh ikãxã akabên kumex ne arênh kêt. ⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikõt ajkamê? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kute memã amak bõnhkambit ne me mã ikõt ajkamê. Mã ikõt ajkamê ba arým akubyn meo tĩn. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn.

⁴⁵ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarên memã kum,

“Metĩndjwýnh ta dja memã amikabên jarê nhyam me arým kabên markumrẽ”, ane.

Be, me bakukãmãre kute memã anhýr ne ’ã pi’òk no’òk kõt mýj xê dja mã ikõt ajkamê? Bir, Ibãm kute memã kabên jarênh nhyam me arým kute kabên markumrẽ. Me kute mýjja’ã kute kabên jarênhja markumrẽ. Me ja dja me mã ikõt amijo bikamênhkumrẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Be, djãm me’õ ne arým Ibãm pumũ got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwa-kam Metĩndjwýnh pumũn arým kurũm tẽn bõx. Bajbit ne ba arým Ibãm pumũ. ⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrẽ arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã’ã rã’ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrẽ. ⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tĩn jangij nhyam me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã’ã rã’ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapõt kukritkam djwýbê mýj ne ja ku nhyam mebêngêt tũmrãm me kupa. ⁵⁰ Ije me amã atemã djwý jarênhja ne kubê kàjkwa kurũm djwý. Dja me kukun tyk kêt. ⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tĩn jangij. Dja me djwý ja krên Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã’ã: rã’ã ne. Djwý ije memã òrja ne kubê inhĩ. Me kunĩ tĩn kadjy dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhyam kam mebê idjaer rũnh arým kabêno aben japan abenmã kum,

—Je tũ, mýj dja memã aminhĩ nhõr on nhyam me ajmã krênja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ikumrẽ krênãm? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrẽxo bamã. ’Ã ne Jeju me kute i krên jakren ’ã me kute kamrõo kôm jakre. ’Ã ne memã kum,

—Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krên kêt ne ikamrõo akôm kêt ne kam atĩnkumrẽ prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrẽ. ⁵⁴ Me

kute inhĩ krên ne ikamrôo kôm ne me mrâmri Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhô akatikam dja ba akubyn meo tĩn. ⁵⁵Mrâmri ne inhĩbê djwý ne ikamrôbê me kôm djã. ⁵⁶Me kute inhĩ kur ne ikamrôo kômja, me jamê ne ba me ije aben mar tỳx ne ije aben jamýnh tỳx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba. ⁵⁷Mrâmri Ibãm tĩnkumrêx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tĩn o itĩnkumrêx. Nhyim me kute inhĩ kurdjwý dja me ba itĩn jao tĩnkumrêx.

⁵⁸Ije amã atemã djwý jarênh ja ne kàjkwa kurũm ruw. Djãm kute djwýbê mỳj ne ja pyrãk? Kati. Nãm me te mỳj ne ja ku nhyim mebêngêt arým me kupa. Nhyim be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵⁹Mebê idjaer bikprônĩh djãkam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprônĩh djãkam. ⁶⁰Kute memã aminhĩ'ã djwý jarênh ne memã 'ã ujarênhkam ne me kôt baja krãptĩ arým amim,

—Je, djãm me ije kabên wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹Nhyim Jeju ta arým me kuman memã kum,

—Ba arým me amã atemã djwý jarê ga me aje amim imar kêt ne arým apijãm ne. ⁶²Dja ba i ikri djã túmmã wabi ga me idjãbirkôt ipumũ. Mỳj dja ga me arým kam nê? ⁶³Be, atemã kàjkwakam ikabên kukràdjã ne ba me amã arê. Metĩndjwýnh Karô kute meo bakambit ne me kute ikabên mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnh kĩnh prãm. Kam me aje imar kêtumrêx. Nã bãm me amã ikabên jarê, me amã Metĩndjwýnh Karô jarê. Tãm ne kute meo ban memã tĩn jangij nhyim me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrêx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mỳj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrêbê mỳjja kunĩ kêtĩri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apýnh me i djãri kute amim mar kêtja arým kute me mar. Djudadjwý dja i kurê djwýnhmã Jeju kanga. Nhyim arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukãm kute mar. ⁶⁵Ne kam memã kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amã, “Djãm me ga dja ga me ikôt ajkamê? Kati. Ibãm kute memã amak bônkhambit dja me mã ikôt ajkamê.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶Nhyim kam me kôt baja krãptĩ arým kubê amijo akêx ne ajte kôt ba kêt.

⁶⁷Nhyim kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwý dja gar ikanga? ane. ⁶⁸Nhyim ar 'ôbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bênjadjwýr djwýnh, mỳj me'ôkôt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabêno meo tĩn ne 'ã ar imã adjujarênh ar aba. Metĩndjwýnhkôt me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarênh ar aba. ⁶⁹Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx. Mrâmri abê me inhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Mrâmri abê Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh tĩnkumrêx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx.

⁷⁰Nhyim Jeju arkum,

—Be, mrâmri ne ba amijo ar apytarkumrêx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytarkumrêx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajô apydji ne abê Xatanaj nhô àpênh, ane. ⁷¹Djuda'ã ne kabên. Djuda Ikadji. Ximão 'ôdjwý kute irja. Dja i kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'ô ja dja kanga.

Djeruxarêkam me krăptîmă 'ă ujarênh.

7 ¹Jeju memă anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mÿkam ne Djudê-jakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bînmă ar abej bakam.

²Nhym kam arÿm Djeruxarêkam mebê idjaer krăptî kute aben pydji djă nhô akati 'ÿr. Me kute aben kajmă'ă me bakukămăre kukrădjă mar kadjy bô mjÿrkam krî djă nhô akati 'ÿr.

³Nhym kam Jeju kamy ar axikôt apôxja kum,

—E kum, goja amÿ pykabê Djudêja'ÿr tē. Dja wăkam akôt me ba djwÿnh adjăpênh kôt apumÿ. ⁴Djăm me'ô kute me kunîmă amiraxo amirîť prămkam kute mebê amijo bipdjur prăm got? Aje mrămri mÿjja pumÿnh kêt nhîpêx jabej goja pyka kunîkôt me kunîmă amijo amirîť, ane. ⁵Be, năm ar te Jejumê axikôt apôx ne amim mar kêt. Kam ne ar ă kum ane.

⁶Nhym Jeju arÿm arkum,

—Je djăm kraxje me kute ijo tÿm djă nhô akati iwÿr bôx kêtjakam gar kam imă arê? Kati. Ar gajbit akati kunîkôt ar adjumar mex ră'ă. ⁷Nhÿnh ne pykakam me axwe 'ô kum akurêmă? Arkati. Nhym be, ba, me kum ikurê-kumrêx. Ije me axwe'ă memă idjujarênh ar ibakam me kum ikurêkumrêx.

⁸Ar gajbit dja gar Djeruxarêkam me krăptî kute aben pydji djă'ÿr mō. Inhô akati iwÿr bôx kêt ră'akam 'ÿr itēm prăm kêt. ⁹Năm arkum anen arek Gar-rêjakam ar ba.

¹⁰Nhym kam kamy ar arÿm tē. Nhym ar ba:n kam amipdjur arÿm me kute aben pydji djă'ÿr tē. 'ÿr tē:n arÿm 'ÿr bôx. ¹¹Nhym arÿm 'ă me kute aben pydji djă nhô akati bôx nhym mebê idjaer rÿnh arÿm abej ne memă kum, “Nhÿnh ne Jeju dja”? ane. Nhym me “Kon”, ane.

¹²Nhym me me kăxă abenmă Jeju jarênh kumex. Me kwÿ ne me abenmă kum, “Kati. Jeju mexkumrêx”, ane.

Nhym me kwÿ arîk abenmă kum,

—Kati. Năm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane. ¹³Nhym be, năm me me ipôkri memă Jeju'ă ujarênh amirîť kêt ne. Mebê idjaer rÿnh pymaje ne me me ipôkri 'ă ujarênh amirîť kêt ne.

¹⁴Nhym kam arÿm me kute aben pydji djă nhô akati nhôkre djă kôt Jeju arÿm Metîndjwÿnh nhô kikreti'ÿr tēn wadjăn kam arÿm memă kukrădjă jarênh dja. ¹⁵Nhym kam mebê idjaer rÿnh te kute Jeju marmă kam no tyn kumex ne abenmă kum,

—Je tô djăm tămwă kute mekôt pi'ôk jarênh tÿm got ă me kukrădjă jarênh mexo ane?

¹⁶Nhym Jeju memă kum,

—Djăm ba ikukrădjă ne ba me amă arênhô iba? Kati. Kute ijanor djwÿnh kukrădjă ne ba me amă arênhô iba. ¹⁷Gêdja ga me ajô ga aje kukrădjă kôt amijo aba prăm jabej arÿm ama. Me'ô kute ikukrădjă jarênhmo krax djwÿnhja dja ga me ama. Djăm ba ne ba ije me amă ikukrădjă jarênhmo krax djwÿnh? Kati. Kăjkwakam Metîndjwÿnh ne kute arênhmo krax ba kam kôt me amă arê. Ja dja ga me ama. Me aje kukrădjă kôt amijo aba prăm jabej ama. ¹⁸Ne ga ren me ajô ga amirax jabej ne ren 'ă memă amijarênh memă amijo adjămra ar aba. Nhym be, kati. Kute ijanor djwÿnh ne ba ije rax jarênh. Ije ajbit rax jarênh ne kam katăt ije ikabên jarênhkumrêx ne iĵexnhî kêtumrêx.

¹⁹Me bakukāmāre Mōjdjê kute me amā Metīndjwýnh kukràdjà jarēnhja djā ne ga me kôt ar amijo aba? Kati. Ga me ajō aje kukràdjà kôt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibīnmā ijabej ar aba. Mýkam? ane.

²⁰Nhym me kum,

—Je tô nhýnh me'ōja ne kute abīnmā ajabej ar ba? Be, me karō punu'ō ne ajo ba, ane.

²¹Nhym Jeju arým memā kum,

—Be, ba amrêbê me'ō punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmā ikam ano tyn akumex. ²²⁻²³Nā bām pi'ók rārarkam me'ōo mex ga me arík ijā abenmā kum,

—Pi'ók rārarkam ne apê. Axwekumrêx, anhýro aban arým ikam angryk ne. Djām bajbit ne ba kam idjāpēnh iba ga me bajbit imā ijaxwe jarê? Kati. Me gadjwý ne ga me pi'ók rārarkam adjāpēnh aba. Mōjdjê ne me amā me my nhinhu kà rēnh jarê. Djām ta ne kumrêx arê? Kati. Me bakukāmāre Abraão ar kumrêx ne ar arê. Ga me kam aje katāt Mōjdjê kukràdjà kôt amijo aba kadjy pi'ók rārarkam adjāpēnh ne me my kà rēnhō aba. Mýkam ne ga me bajbit imā ijaxwe jarê? Ije kam prīne me'ō punuo mexkam imā ijaxwe jarê. Ga me ren imā ijaxwe jarēnh kêt. ²⁴Kwārík wānh ga me arík me axwe kêt'ā axwe janhōr kêt. Dja ga me mrāmri me axwekumrêxkôt memā ajapōxkumrêx ne kam arým katāt memā axwe jarēnhkumrêx. Nām ā Jeju memā ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵Nhym kam Djeruxarêkam me ar ba tūm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmā kum,

—Je, djām mrāmri me kute tām wā bīnmā ar abej ba? ²⁶Nhym kam kum me uma kêt ne memā kabēn ne. Nhym me arým kutā kute kum mýjja'ō jarēnh prām kêtumrêx. Bārām me rūnh arým kute tām wā'ā amim, “Jejubê ne me banhō Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu”, anhýrkam ne me anhikrēn kabēn maro dja. ²⁷Tô nhýnh? Be, kati. Djām me kute kraxkôt Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkôt mar kêtumrêx. Nhym be, bām kute Jeju djir ne gu me baje arým omūnh. Kôt ne gu me arým Jeju 'ēxnhimā bakato. Nām me kwý ā Jeju'ā abenmā ane.

²⁸Nhym kam Jeju kute Metīndjwýnh nhō kikretikam memā kukràdjà jarēnhō āmkam kāj bē memā kum,

—Be, mrāmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurūm ne ba itēm ne ibōx ja ne ga me arým aje mar. Djām ba ne ba amikabēn kôt amrê tē? Kati. Me'ō kute ijanor djwýnh ne mrāmri. Tām wā ne ga me aje mar kêt. ²⁹Nhym be, ba ne ba ije omūnh tūm. Tām ne ijano ba amrê kurūm tēn bōx, ane.

³⁰Nhym kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmā. Ne te: o ane. Me kute o tým'ā myt bōx kêt rā'ākam ne me te: o ane. ³¹Nhym me kwý krāptī arým tu amim markumrêx ne abenmā kum,

—Me baje raxmā bakator kadjy ne Jeju arým mýjja pumūnh kêt krāptī nhipêx ne. Me punu krāptio mex. Djām me'ōdjwý bōx ne kute āpēnh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrāmri tām wābê ne me banhō Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

³²Me rūnh kàxā ne me ā abenmā anhýro ku'ê nhym me bē pardjêumē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr arým me kuma. Me kuman

arým Jeju'yr me krākamngônḥ kwỳ jano. Me kute pa 'amýnhmā ne me me ano.

³³Nhym kam Jeju arým memā kum,

—Be, me aro'ā ar iba ne arým 'ā akati ngrêre. Dja ba kam arým kute ijanor djwýnh'yr tē. ³⁴Ga me kam arým te ijabej. Te ijabej ne imā akator kêt. Ne kam ikrī djà'yr te abôx prāmje, ane.

³⁵Nhym mebé idjaer rûnh abenmā kum,

—Je tô, jām dja tē gu me kum bakator kêt. Djām apýnh me bajtem ba djākam me bimānh tûm'yr ne tēmmā? Djām kam kute me bajtemmā kukràdjā jarēnhmā? ³⁶Kute me bamā, “Dja ba tē ga me arým te ijabej. Te ijabej ne imā akator kêt. Ne kam ikrī djà'yr te abôx prāmje”, anhýr. Mýj gédja kam nē? ane.

³⁷Nhym kam me kute amikukràdjā kôt amijo mōr ne kute 'ā aminhinomā amimēnh nhō akati arým bōx. Akati raxja bōx. Me kukāmāre kukràdjā kôt me kute bō mjýrkam krī'ā aminhinomā amimēnh kadjy akati ne arým bōx. Nhym Jeju arým kāmā djan memā kum,

—Me ajō ar amā kôr jabej amrē iwýr tēn ikō. ³⁸Me kute tu amim imarkum-rēxja gédja ī me kadjwýnhbē ngō kute meo tīnja mā mekam apōx. Me baku-kāmāre kute pi'ōkkam memā arēnh kôt ne ba ar amā arē.

³⁹Nām Jeju Metīndjwýnh Karō'ā ā memā ane. Dja me tu amim Jeju markumrēx nhym Metīndjwýnh Karō arým me'yr bōx ne meo ba. Djām arým ne meo ba? Kati. Metīndjwýnh kute memā Karō janor djwýnhram ne Jeju memā ane. Dja Metīndjwýnh amiwýr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arým memā Karō jano nhym bōx ne meo ba.

⁴⁰Jeju memā ane nhym me krāptī kute kabēnja markam 'ā abenmā kum,

—Be, mrāmri ne tāmwbē Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh. Me bakukāmāre ne me amrēbē: arē, ane.

⁴¹Nhym me kwỳ Jeju'ā abenmā kum,

—Be, tāmwa ne mrāmri kubē Kritukumrēx. Mrāmri kubē me banhō Bēnja-djwýrbē kumkatibē Kritukumrēx, ane.

Nhym me kwỳ arík 'ā abenmā kum,

—Be kati. Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu kêt. Abatānh djā ne pykabē Garrēja. ⁴²Nhym be, me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx krībē Berēkam abatānh. Kubē ne me bakukāmāre Dawi tāmjdjwý. Bēnja-djwýr rax Dawi jabatānh djākam ne Kritu abatānh djā. Amrēbē: ne me baku-kāmāre pi'ōkkam arē. Nhym be, kati. Djām Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu got? Jeju ate Garrējakam abatānh, ane. ⁴³Me kute ā abenmā anhýrkam me kute Jeju'ā axikōt kabēn jadjwýr kêt. ⁴⁴Nhym me ja kwỳ bit kute o tým ne pa 'amýnhmā. Ne kam te: kute o anhýrmā.

⁴⁵Nhym kam me krākamngônḥ kikreti nēje ku'ēja me rûnh'yr akēx ne me'yr bōx. Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebé pardjēu'yr bōx. Nhym kam me rûnh me krākamngônḥmā kum,

—Je tô mýkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

⁴⁶Nhym me krākamngônḥ memā kum,

—Djām me'ō pykakam kabēn mexo kute tāmwa pyrāk? Kati. Nām prīne kabēn mexo kute katāt me kunī jakrenḥ. Ba me kam te ije o itým ne pa 'amýnhmā, ane.

⁴⁷Nhym mebé pardjēu memā kum,

—Je tô djām arým ne me gadjwý me anoo akno? ⁴⁸Ē, ba me amā arē. Djām me irax'ō, nār me ibē pardjēu'ō ije amim tāmwa mar got? Kati. ⁴⁹Be, djām me kātāmwa kute Mōjdjē kukràdjā mar got? Me kute me bakukāmāre kukràdjā mar kētkam dja Metindjwýnh arým me kanga, ane.

⁵⁰Nhym Nikodemu. Tām ne akamātkam Jeju'ýr tē. Kubē ne mebē pardjēu'ō. Nām arým memā kum,

⁵¹—Je gēdja gwām kraxje me baje axwe jabej me kukjēr kētkam memā axwe jarē? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamā amijārēnh kētkam gu me arým 'ā axwe nhōro nhý, me bakukràdjā kupa'ā ne gu me 'ā nhōro nhý, ane.

⁵²Nhym me arík kum,

—Djām gadjwý pykabē Garrējakam ajabatānh djā ne ga nēje akabēno dja? Be, pi'ōkkam ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō Garrējakam abatānh kētkumrēx. Dja ga amim pi'ōk jarēn arým kōt ikabēnkumrēxmā akato. Jejubē Bēnjadjwýrbē kumkati kēt. Tām dja ga pi'ōk jarēn ama, ane.

⁵³Nhym kam me kunī ajmān aminhūrkwāmā apēx.

Me'ō nire kute me'ōbē mjēno ākính.

8 ¹Jeju arým krānhbē Oriwēre 'ýr tē. Tē:n arým 'ýr bōx nhym 'ā akamāt nhym nō. Nō: nhym arým ōkrēn'ānh kà. ²Nhym kam Metindjwýnh nhō kikreti'ýr tēn kam bōx. Nhym kam me kunī ajte 'ýr bōx nhym arým nhý. Nhýn arým memā kukràdjā jarēnhō nhý. ³Nhym kam me arým Jeju'ýr me 'ō nireo bōx ne me ipōkri kudja. Arým ne mjēn ne kam ajte me'ōbē mjēno ākín ar ro'ā nō. Nhym me arým omūn o tým ne pa 'amýn Jeju'ýr o bōx. ⁴Ne kum,

—Ē, ujarēnh djwýnh. Be, me'ō nire ja arým mjēn ne arým me'ō myo ākín ar ro'ā nō. Ba me ar nōrkōt ar omūn aro tým ne arým awýr o bōx. ⁵Be, me ja jaxwe pānh ne Mōjdjē arým memā arē. Kute me bakukràdjā jarēnhkam Mōjdjē arým 'ā memā kum,

—Ga me axwe pānh kēno titik ne abī gē ty, ane. Be, gadjwý ar imā axwe pānh'ō jarē bar kuma. Mýj gēdja bar on? Nām me ā Jejumā ane.

⁶Mýj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjā kupa'ā mýjja jarēnh jabej nhym me arým kōt kum axwe jarē. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhym Jeju ate idjao nhýn arek ikrao pyka no'ōko nhý. ⁷Nhym me mǎ kum tāmja jarē nhym arek pyka no'ōko nhý. Nhym kam kǎjmā djan memā kum,

—Goja me ajō apydji ajaxwe kētkumrēx jabej ga akumrēx kēn'ō byn o titik ne abī, ane. ⁸Nām anen ajte nhý, pyka no'ōko nhý.

⁹Nhym me arým amima:ro djan amijaxwedjwý ma. Ne kam arým pijām ne mǎ apōxo dja. Me abatānhja kumrēx ne me kato. Nhym mekōt me abatānh nydjwý apōxo dja. Nhym ajbir abatānh nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunī apēx. Nhym kam Jeju arým ate nhý nhym niredjwý arým ate dja.

¹⁰Nhym kǎjmā djan nire ate āmkōt omūn kum,

—Me'ō nire, nhýnh ne me kute amā ajaxwe jarēnhja ku'ē? Djām me'ō kute ajaxwe pānh kēno atitik prām kētkumrēx? ane. ¹¹Nhym kum,

—Ā bēnjadjwýr. Me'ō kute pānh ititik prām kēt, ane.

Nhym kum,

—Badjwý. Ajaxwe pānh ije kēno atitik prām kēt. Aj mǎ. Kwārík wānh ga ajte ajaxwe kēt, ane.

Kute katàt memã amijarênh.*Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5*¹²Nhym kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apÿnh me ba djà kunìkòt me axwe kunì katàt kute amijo ba kadj ne ije mrāmri ne memã pry kurwÿ djà pyrāk. Ga, me kurwÿ djà kute aka-màtkam memã pry kurwÿ nhym me kute akamàtkam mÿjja kunì pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwÿ dja me tu amim imarkumrêx ne arÿm katàt amijo ba. Ga, akamàt kô tykkam me kute mÿjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwÿ ne me kute mÿjja mar kêt ne amijo ba punu. Djām me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrāmri ne memã pry kurwÿ djà pyrāk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arÿm katàt amijo ban kam arÿm ikòt tìn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³Nhym mebê pardjêu kum,

—Je, djā nām me'ô akòt kabēn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarēnho aba nhym me'ô kute akòt kabēn djir kêt. Ba me kam arÿm amã akabēn kajgo jarē. Akabēn kajgo nhym me kute amar kêt, ane.

¹⁴Nhym memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarēnhkam ije memã amijarēnh kajgo kêt. Kàjkwakam Metĩndjwÿnh ne ijano ba amrē kabēn kòt tē. Be, 'ÿr dja ba akubyn tē. Ja ne ije markumrêx. Kam ikabēn kajgo kêt. Nhym be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhÿnhja kurũm ne ba itēmja ne ga me aje mar kêt. Nhĩ'am itēmdjwÿ ga me aje mar kêt.

¹⁵Me ga ne ga me aje amidjwÿnh kĩnh prām ne aje memã axwe jarēnho aba. Djām ba ne ba ije amidjwÿnh kĩnh prām ne memã axwe jarēnh got? Kati. ¹⁶Godja ba memã axwe jarēnh jabej arÿm katàt memã arēnhkumrêx. Djām ipydji dja ba arē? Kati. Ibām kute ijanor djwÿnhmē dja bar axikòt ikabēn ne memã axwe jarē. Kam ne ije katàt memã axwe jarēnhkumrêx. ¹⁷Nhym be, amrēbê: me bakukāmāre kute me akukràdjà'ã pi'òk no'òkdjwÿ. Me akukràdjà kòt ba ije Ibāmmē axikòt memã amijarēnho iba. Me akukràdjà jakam me'ô ar amānhkrut ne kute me omũnhkòt kute axikòt me arēnh nhym me kunì kute mar ne kute memã kum, “Mrāmri katàt ar kute me arēnhkumrêx”, anhÿrmã. Ja ne ga me arÿm aje mar.

¹⁸Be, ja kòt ne ba Ibāmmē ã me amã amijarēnho ane. Ba ije me amã amijarēnh. Nhym Ibām kute ijanor djwÿnh ikòt kute me amã ijarēnh. Ba Ibāmmē ar ije axikòt me amã amijarēnhkam ne ga me ren me akukràdjà kòt ijā, “Mrāmri ne katàt kute memã amijarēnhkumrêx”, ane. Ba Ibāmmē ar ije axikòt me amã amijarēnhkam dja ga me ar ikabēn katàtjamã akaton ama. Me akukràdjà'ã pi'òk no'òk kòt dja ga me ima, ane.

¹⁹Nām ã Jeju memã ane nhym me arÿm kum,

—Tô nhÿnh ne abāmja? ane.

Nhym memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibāmdjwÿ mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibāmdjwÿ ma. Nhym be, kati. Aje mar kêt, ane. ²⁰Be, Metĩndjwÿnh nhô kikretikam me kute Metĩndjwÿnhmã pi'òk kaprío atom djākam ne Jeju ã memã ane. Nhym me'ô kute o tÿm ne pa 'amÿnh kêtumrêx. Pa 'amÿnh'ã myt bôx kêt rã'ākam.

²¹Nhym kam ajte memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arỳm te ijabej. Te ijabej ne kam arỳm ty. Nhym kam Metĩndjwỳnh me amã ajaxwe jarẽnh rã'ã. Mũm itẽmmã 'ỳr ikràja dja ga me te ikõt 'ỳr atẽm ne 'ỳr abõx prãmje, ane.

²²Nhym mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tũ mỳj dja nẽ? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arỳm te ijabej, anhỹrkam ne me ã abenmã ane.

²³Nhym memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapõx ne ar aba. Nhym be, ba ne ba kỳjrũm kàjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mỳjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mỳjja mar. ²⁴Me aje pykakam mỳjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhym Metĩndjwỳnh amã ajaxwe jarẽnh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arỳm bõx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arỳm ty nhym Metĩndjwỳnh me amã ajaxwe jarẽnh rã'ã, ane.

²⁵Nhym me kum,

—Bir, mỳj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarẽnhkumrẽx, ba me ama, ane.

Nhym Jeju memã kum,

—Be, amrẽbê ne ba me amã amijarẽnho iba. Nã bãm me amã, ²⁶“Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarẽn ajte me amã pãnh jarẽ. Be, ijanor djwỳnh kute katàt kabẽn jarẽnhkõt ne ba me kunĩmã arẽnho iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷Kute memã kum, “Kute ijanor djwỳnh”, anhỹrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarẽnhja me kute mar kêt.

²⁸Nhym kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja dja ga me kỳjrũm inhõ. Kam dja ga me arỳm ima. Ba ije amikabẽnkõt amijo iba kêtumrẽx. Ibãm kute imã kabẽn jarẽnh kõt ne ba memã arẽnho iba. Ja dja ga me aje kỳjrũm inhõrkam ama. ²⁹Kute ijanor djwỳnh ne imẽ amijo kajkep. Djã nãm imã kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mỳkam ne imã kàx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjapẽn mex rã'ã. Kam imã kàx kêt. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁰Kute memã ja jarẽnhkam ne me kumex arỳm tu amim markumrẽx.

Abraão tàmđjwỳ'ã ujarẽnh.

³¹Nhym kam mebê idjaer kute tu amim markumrẽxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabẽn kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arỳm me abẽ ikõt aba djwỳnhkumrẽx. ³²Ne kam arỳm mrãmri ikabẽnkumrẽxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabẽn katàtkumrẽx”, anhỹro aba. Ne kam ikabẽn katàtkumrẽxmã akato ba kam arỳm me apytã. Me'õja kute me apa 'amỳnh ga me kum adjapẽn kajo abaja ba kubê me apytã. Ga me kam ikõt adjumar mexkumrẽx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhõ bẽnjadjwỳ'rã memã ane.

³³Nhym ajte me kwỳ kum,

—Tũ nhỳnh ne kam me'õ kute me ipa 'amỳnh ba me kum idjapẽn kajo abaja? Kati. Me ba ne ba me ibẽ me bakukãmãre Abraão tàmđjwỳ. Nhym kam me'õ kute me ipa 'amỳnh kêtumrẽx. Mỳkam ne ga,

—Ba me'õbê me apytã? ane.

³⁴Nhym Jeju memã kum,

—Mrāmri me ajaxwe prāmcam ne me ajo ba djwýnhja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjápênh kajgokumrêx. ³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ àpênh djwýnh djãm kubê õ àpênhkam kum àpênh rããmã? Kati. Gêdja ã atemã me'õmã apê. Nhym be, kam me'õ krakum-rêxja dja kam kra rã'ã ne. ³⁶ Ba ibê Metîndjwýnh Kra rã'ákam ibê me apytâr djwýnh. Me apa 'amýnh djwýnhbê me apytâr djwýnh. Dja ba me apa 'amýnh djwýnhbê me apytâ ga me kam mrāmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tãmdjwý, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tãmdjwý ne me aje ibînmã. Me amã ikabên kînh kêtumrêxkam ne ga me aje ibînmã. ³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mýjja pumûnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhym me kum,

—Be, mrāmri me inhingêtbê Abraão kumrêx, ane.

Nhym memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tãmdjwýkumrêx ne ren Abraão djápênh kôt adjápênh ar aba. ⁴⁰ Nhym be, kati. Ga me jakam aje ibînmã. Kàjkwakam Metîndjwýnh kute imã kabên katât jarênh kôt ije katât me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibînmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati. ⁴¹ Ne ren Abraão bê me anhingêtkumrêx ga ren me adjápênh mex. Nhym be, kati. Atemã me anhingêt djápênh kôt ne ga me atemã adjápênh ar aba.

Nhym me kum,

—Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijadjwýr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kàjkwakam Metîndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tãmdjwý jarênh.

⁴² Nhym Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrāmri kàjkwakam Metîndjwýnh Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Metîndjwýnh kurûm ne ba tẽn bõx. Be, djãm ba ne ba tẽ? Kati. Tãm ne ijano ba amrê tẽ. Kam ga me ren amã ijabê. ⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabên mar kêt? Bir, me ajamakkre kêt prāmcam. ⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta kabên katât kêt kam kute Metîndjwýnh kabên katât 'amýnh týx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnhî kôt memã 'êx ba. Mrāmri 'êxnhîkumrêxkam kubê me 'êxnhî nhingêt. ⁴⁵ Kubê me 'êxnhî nhingêtkam ba te me amã katât ikabên jarênhkumrêx ga me aje amim imar kêt. ⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrāmri ijaxwe'õmã akator kumrêx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katât Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mýkam? ⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metîndjwýnh kra ne ren amim kabên markumrêx. Nhym be, kati. Me abê Metîndjwýnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabên mar kêt. Nãm ã me bê idjaer rûnhmã ane.

Kute me bê idjaer rûnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhym me bê idjaer rûnh arîk kum,

—Be, abê pykabê Xamarij kam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹Nhym Jeju memã kum,

—Kati. Me karô punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênho iba. Ga me kam imã ikajgo jarênho aba. ⁵⁰Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'o kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar. ⁵¹Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'yr bôx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênh-kumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵²Nhym mebê idjaer rûnh kum,

—Tô nhÿnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metĩndjwÿnh kukwa-kam kabên jarênh djwÿnhdjwÿ ne me arým aben kukãm ty. Tô nhÿnh dja me akabên man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabên jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karô punu ajo ba. ⁵³Djãm aje araxo me baku-kãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabên man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhÿr? Abraão arým ty. Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh ar arým ty. Mÿj me'ô rax ne ga arík o amiptàrn 'ã amimênho dja? ane.

⁵⁴Nhym Jeju memã kum,

—Ne ba ren arík amijã me'ô rax mên ren mrãmri ikajgo. Nhym be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mênhkumrêx. 'Ã ne ga me aje abenmã, “Me Batĩndjwÿnh”, anhÿr kajgo aban ⁵⁵aje mar kêtumrêx. Nhym be, bajbit ije markumrêx. Ne ren ijêxnhĩ ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijêx iba. Nhym be, kati. Mrãmri ije markumrêx ne kabên kôt ar amijo iban ijêxnhĩ kêt. ⁵⁶Be, me anhingêt Abraão arým amikukãm iman arým ikam kínhkumrêx, ane.

⁵⁷Nhym mebê idjaer rûnh kum,

—Je tô, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê 50 apêx kêtjakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸Nhym Jeju memã kum,

—Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kêttri ne ba ar iba tũm, ane. ⁵⁹Nhym me arým kên kwÿ jamÿ, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhym Jeju arým amijo apdjun mã tẽ. Metĩndjwÿnh nhô kikreti kurũm katon mã tẽ.

Kute me'ô adjàkamã no rãjao mex.

9 ¹Tẽ: nhym arým me'ô no rã nhÿ. Adjàkamã ne me'ô no rã. Nãm nhÿ nhym arým omũ. ²Nhym kôt ba djwÿnhdjwÿ omũn Jeju kukij ne kum, —Ujarênh djwÿnh, mÿkam ne me'ôja adjàkamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjàkamã no rã? Nàr nãmê bãm ar axwe djô'ã ne no rã? Mÿj ne kam kute? ane.

³Nhym arkum,

—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmê bãm ar axwe djô'ã no rã kêt. Be, Metĩndjwÿnh kute no rãkam àpênh nhym me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴Be, jakam imexri idjàpênh prãmrumrêx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyræk. Kute ijanor djwÿnh kute idjàpênh'ã imã karô kôt idjàpênh prãmrumrêx. Adjÿm, dja me ĩ ijo bikênho tẽn ibĩ ba te idjàpênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam te àpênh prãm pyræk. ⁵Pykakam me axwemê ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwÿ djã pyræk. Ga, me kute akamàtkam memã pry kurwÿ nhym me katàt baja pumũ. Badjwÿ ne ba memã Metĩndjwÿnh kabên jarê nhym me arým kôt katàt ar amijo ba. Ne tu amim kabên markumrêx ne arým katàt ar amijo ba.

⁶Năm anen arỳm pykakam aptôn kam o ajrên arỳm o me'ô no rāja no dji. Ne kam kum,

⁷—'Yr tēn ngô nhidjibê Xirôwekam amino ku'ô, ane. Me bakabēnkam ne me ren ngômā, kute anor jarē. Nām kum ane nhym arỳm 'yr tēn kam amino ku'ô. Ku'ôn arỳm no mex ne. No mex ne kam ūrkwā'yr tēn arỳm 'yr bōx.

⁸Nhym ūrkwā bu'ā me krī kute me'ô no rā pumūnh tūm abenmā kum,

—Djām tām wā ne amijo à'wýro krī? ane.

⁹Nhym me kwý memā kum, “Nà, tām”, ane. Nhym me kwý memā kum,

—Kon, kute tām wā pyrāk, ane.

Nhym ta memā kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰Nhym me kum,

—Tô mýj me'ô ne amā ano mex jadjà? ane.

¹¹Nhym memā kum,

—Be, me'ôbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arỳm o ino dji. Ino djyn arỳm imā, “'Yr tēn ngôbê Xirôwekam amino ku'ô”, ane. Ba kam 'yr tēn amino ku'ôn arỳm ino mex ne irīt mexkumrēx, ane.

¹²Nhym me kum, “Nhýnh ne dja”? ane.

Nhym memā kum, “Kon”, ane.

¹³Nhym kam me arỳm mebê pardjêu'yr o bōx. Me'yr me'ô no rān arỳm no mexjao bōx. ¹⁴Be, me tyk djā kêt djā nhô akatikam, pi'ôk rārārkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'ô no djyn o noo mex. ¹⁵Nām me mebê pardjêu'yr o bōx nhym me ajte kukij ne kum,

—Mýj ne ga arīt mex kadji nē? ane.

Nhym memā kum,

—Nām pykakam aptôn o ajrên o ino dji ba ku'ôn arỳm ino mex ne irīt mexkumrēx, ane.

¹⁶Nhym mebê pardjêu kwý abenmā kum,

—Djām Metīndjwýnh ne tām wā jano got? Be, me bakukrādjà pānh ne pi'ôk rārārkam ari àpēnh ba. Axwekumrēx, ane.

Nhym me kwý 'ā abenmā kum,

—Nhym bê ne me'ô jaxwe kute ā mýjja pumūnh kêt nhipêxo anhýr. Kute ā me'ô no rāo mexo anhýr. Nām me ā Jeju'ā kabēno aben japanho ane. ¹⁷Ne kam me'ô no rān arỳm no mexjamā kum,

—Kute amā anoo mexkam 'ā akabēn'ô jarē ba me ama, ane.

Nhym memā kum,

—Be, kubê Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ô, ane.

¹⁸Nhym mebê idjaer rūnh amim mar kêt ne. Nām me amim,

—Je tô djām mrāmri ne me'ôja adjākamā no rā? Be, kati, ane. Ne kam arỳm bām mē nā ar'yr me ano. Nhym me ar'yr tēn arỳm aro bōx.

¹⁹Nhym me arkum,

—Be, gar memā kum, “Ikra adjākamā no rā”, anhýro aba. Djām tām ne ja? Mýj ne rīt mex kadji nē? ane.

²⁰Nhym ar memā kum,

—Be, mrāmri ar ikrakumrēx ne ja. Mrāmri ne adjākamā no rākumrēx. ²¹Ne kam mýj ne arỳm no mex on, ar ije mar kêt. Mýj me'ô ne kum noo mex nhym rīt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arỳm abatānh ne. Dja ga me kukja nhym arỳm me amā amijarē, ane. ²²Be, mýkam ne ar kute memā kum,

—Jezu ne ar ikra noo mex, anhyr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rûnh pymakam. Nâm me arým abenmâ Jeju'â kabên djîn abenmâ kum,

—Dja me'ô memâ kum, “Be, mrâmri ne Jejubê me banhô Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprônê djâkam me baro'â krî kêt, ane. ²³Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memâ,

—Be, ta ne arým abatânh. Dja ga me tâmwâ kukja, ane.

²⁴Nhym kam me ajte amiwÿr me'ô no rân arým no mexja 'uw nhym arým 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhym kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar. Kwârîk wânh ga mex jarênh kêt. Kâjkwakam Metîndjwÿnh ta ne anoo mex. Tâm dja ga kum mex jarê, ane.

²⁵Nhym memâ kum,

—Be, mÿj Jeju axwe nâ? Ije mar kêt. Mrâmri ne arým ino râkumrêx. Ne arým jakam ba mrâmri irît mexkumrêx. Jabit ne ba mrâmri ije markumrêx, ane.

²⁶Nhym kam me ajte kum,

—Mÿj ne ajo, ga arým ano mex ne arît mex ne? ane.

²⁷Nhym memâ kum,

—Je, arým ne ba me amâ arê. Djâm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mÿj kadjy dja ba ajte me amâ arê ga me ajte ama. Djâm me aje me kudjwa mã kôt abikamênhmâ got ga me ikukjêro dja? ane.

²⁸Nhym me arým kum kurên kum,

—Be, kati. Ga ne ga arým kôt aba djwÿnh. Me ba ne ba me atemâ. Me bakukâmâre Môjdjêkôt ne ba me amijo iba. ²⁹Be, Metîndjwÿnh mrâmri me bakukâmâre Môjdjêmâ kabênkumrêx. Ja ne ba me ije markumrêx. Nhym be, tâmwâ. Djâm me kute kator djâ mar got? ane.

³⁰Nhym amipânêh memâ kum,

—Be, Jeju ne imâ irît mex jadjà ga me aje kator djâ mar kêtja pumû. Djâm me ano mex got? ³¹Ba me amâ arê ga me ama. Djâm me axwe ne Metîndjwÿnh kute me mar ne kôt âpênh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar. Nhym be, me kute mrâmri Metîndjwÿnhmâ rax jarênh ne kute kabên mar ne kôt kute amijo bakumrêxja Metîndjwÿnh arým kute me mar ne me kôt âpênh-kumrêx. ³²Be, djâm Metîndjwÿnh Jeju kôt âpênh ngri got ga me 'â akabên ne? Mÿj me'ô ne adjâkamâ no rã nhym me arým kute kum rît mex jadjàr ga me amrêbê aje mar? Kati. Me bakukâmâre kute arênh kêt. Me kunî kute arênh kêtumrêx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumûnh. ³³Metîndjwÿnh ren kute anor kêt nhym ren kabênkôt âpênh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhym be, kati. Mrâmri Metîndjwÿnh kute anorkumrêx.

³⁴Nhym me kum,

—Be, djâm akudjwa adjâkamâ me ijaxwe? Djâm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nâm me kum anen kangan arým me nêje bôm kumê.

³⁵Nhym kam Jeju me kute bôm mênhkôt arým kuman 'ÿr tèn kum katon kum,

—Djâm arým ga tu amim Metîndjwÿnh Kra markumrêx? ane.

³⁶Nhym kum,

—Bênjadjwÿr, dja ga imâ Metîndjwÿnh Kra jakre ba tu amim markumrêx, ane.

³⁷Nhym kum,

—Arým ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabẽno dja, ane.

³⁸Nhym kum,

—Nà, Bẽnjadjwỳr djwỳnh, arým ne ba tu amim amarkumrẽx, ane. Ne arým kute Metĩndjwỳnh Kramã katorkam amikajgo man parbẽ ibõn nhỹ.

³⁹Nhym Jeju memã kum,

—Be, mỳj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arým memã pãnh jarẽ. Be, me kwỳ kute amijo àmran arík amim, “Djãm ije Metĩndjwỳnh kabẽn mar ngri got”? anhyrja dja ba te memã kukràdjà jarẽ nhym me arým mar kêt ne arým amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rĩt mex arým no rãn ba pyræk. Nhym be, me kwỳ kute kukràdjà mar kêt ne mar prãm dja ba memã arẽ nhym me arým tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ne arým kôt kute amijo ba mexkumrẽx. Me kute mrãmri ne me no rã arým rĩt mex ne katàt ba pyræk. Ja kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba, ane.

⁴⁰Nhym mebẽ pardjêu bu'ã ku'êja arým kabẽn man kum,

—Je, djãm me badjwỳ ne ba me ije me no rã pyræk? Kati. Djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹Nhym memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwỳnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rĩt mex prãm pyræk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhym be, kati. Me aje, “Me badjwỳ djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got”? anhyrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

Mryki'ãtomtio ba djwỳnh'ã ujarẽnh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

10 ¹Ne kam mryki'ãtomti'ã memã ajarẽn ò me ja'ã mryki'ãtomti jakren memã kum,

—Be, ò kòkayrkam mryki'ãtomti ar bakam nhym me ngjẽx prãmkam me kwỳ ajkwa krekrekôt ngjẽx kêt ne ate kòkayr nhibũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhym me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nàr, “Mebẽ mỳjjao prõt djwỳnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. ²Nhym be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjẽxjabẽ ne ò mryo ba djwỳnhkumrẽx.

³Nhym 'ã ijẽ djà nêje ku'ê djwỳnh arým o ba djwỳnhmã 'ã ijẽ djà'ã kurẽ nhym arým wangij. Ne kam mrymã kabẽn nhym arým amim kabẽn ma. Kute apỳnh mrymã idji jarẽnh djari aben totokmã mrymã arẽ nhym arým kute apỳnh aminhidji jarẽnh mar kôt bõm ròròk. Bõm ròròk nhym o ba djwỳnh arým kapõtma mryo apõx. ⁴Mryo apõx ne arým mry kukãm mrã nhym mry arým kôt ba. Kute amim o ba djwỳnh kabẽn markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwỳnh kôt ane. ⁵Nhym be, atemã me bajtem mry'yr bõx ne te mrymã kabẽn nhym kôt ba kêt ne tu mã kubẽ prõt ne. Kute amim me bajtem kabẽn mar kêt kam amijã no tỳx ne tu mã kubẽ prõt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

⁶Be, mryki'ãtomti'ã ujarẽnhja ne Jeju kute amikabẽn kukràdjà'ã akre nhym me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mỳj'ã ujarẽnh kute amija-kre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹Nhym ajte memã kum,

—Mrāmri ije mrykī'atomti nhō kōkayrkōt ajkwa krekre pydji pyrāk. Ga, mryo ba djwýnh kute ajkwa krekrekōt mryo ngjêxa pumū. Nhy m kōkayr týx arým kute mýjja djàkrêbê mry pytār nhy m umar mexja pumū. Badjwý ije ajkwa krekre pydjimān pràbê dja me tu amim imarkumrêx ba arým axwebê me utà. Nhy m kam me arým ikōt tîn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Atemā me'ōkōt ne me tîn kêtikumrêx. Dja me tu amim bajbit imarkumrêx ba arým me utà.

Ga, mryo ba djwýnh kute kōkayr kurūm mryo apōxja pumū. Nhy m mry àkur ban ajte akubyn ngjêxa pumū. Badjwý dja ba me utàro iba nhy m me ikōt umar mex ne ar ba.

Nhy m be, amrêbê ibōx kêtiri ne me kwý Metîndjwýnh'ā 'êx ne memā kum, “Metîndjwýnh ne imā arê ba kukwakam amā kabên jarênhō iba”, ane. Me Metîndjwýnh'ā 'êxja kunī ne me àkīnhī. Me kute amiwýr inhō me jao akêxmān te meo ane nhy m me kute me kabên mar kêt. ¹⁰Be, me àkīnhī ne me kute mryo àkīnh ne par kadjy bōx. Nhy m be, kati. Ba ne ba atemā. Me tînkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bōx.

¹¹Ije me kute mrykī'atomtio ba djwýnh mex pyrāk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utār kadjy ty. ¹²Nhy m be, me mrykam àpênh djwýnh ne me atemā. Gêdja rop'ō mry'ýr bōx nhy m arým tîn prāmje tu mry kangan prōt ne. Kubê ō mry djwýnh kêt kam ne tu mry kangan mā prōt ne. Nhy m rop arým mryo rôrōk nhy m mry abenbê ajmā. ¹³Me mrykam àpênh djwýnh kute pi'òk kapribit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhy m kam rop bōx nhy m kum mry jabê kêt kam arým mry kangan prōt ne.

¹⁴⁻¹⁵Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrāk. Ibām kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibām markumrêx. Inhō me jadjwý ije ā me maro ane. Nhy m inhō me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utār kadjy ty. ¹⁶Djām kōkayr jakambit inhō krit? Kati. Onij inhō krit rā'ā. Me wādjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhō me jamê me wādjwýo aben pydji. Kam arým inhō me kunīo iba. ¹⁷Be, mýkam ne Ibām kum ijabê? Bir, ije kabên kōt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itîn kadjy dja ba ty. ¹⁸Djām me ta dja me ibi? Kati. Ba dja ba amikabênkōt tyn kam amikabênkōt akubyn itîn ne. Ibām ta ne ityk ne akubyn itîn'ā imā karō, ane.

¹⁹Nām Jeju memā ane nhy m kam mebê idjaer rûnh ajte kabêno aben japanho dja. ²⁰Me krāptī ja ne me arík memā kum,

—Be, me karō punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krāptī jarênhja pumū. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹Nhy m me kwý ja ne memā kum,

—Nhy m bê ne me karō punu kute o ba nhy m ā kabên kute anhyr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djām me karō punu kute me no rā noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rûnh kum kurê'ā ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²²Be, krīraxbê Djeruxarêkam, me krāptī kute aben pydji djā nhō akati-kam, arým na nhō mytyrwýkam, Jeju me'ýr tèn bōx ne arým Metîndjwýnh nhō kikretikam ar mrā. Me kute aben kajmā'ā me bakukāmāre kute amrêbê: Metîndjwýnhmā kikreti ny nhipêx mar kadjy ne me krāptī akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, “Xaromão nhô”, ane. ²⁴ Nãm kam ar mrã nhym mebê idjaer rûnh arým omûn kam kum ipôk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarênhô amirîtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhym Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirîť ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumûnh kêt nhípêx djãri. Tãm ne kute me amã ijo amirîť mexkumrêx ga me aje amim imar kêt. ²⁶ Be, me abê inhô krit kêtka me ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama. ²⁷ Inhô krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhô krit ar mar nhym ar mã ikôt ar amijo ba. ²⁸ Dja ba memã tîn jadjã nhym me Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rãã: rãã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêtka me ga me mã meo iba nhym me'ô kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rênh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikôt me kamênhja ne týxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhym me'ô kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rênh prãm kêt.

³⁰ Ibãmmê ro'ã ne bar itipdjín ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhym mebê idjaer rûnh ajte kadjy kên jamý. Kute o titik ne bînmã kên jamý. ³² Nhym memã kum,

—Ibãm kukwakam ne ba mýjja mex krãptĩ nhípêx ne me amã o amirîť ga me omũ. Nhýnh idjãpênh mexja pãnh dja ga me kêno ititik ne ibĩ? ane.

³³ Nhym me kum,

—Djãm adjãpênh mex pãnh ne ba me ije kêno atitik ne abînmã? Kati. Metîndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'ókam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metîndjwýnh Kra ne amijo Metîndjwýnh pyrãk. Aje Metîndjwýnh raxo amiptãrkam ne ba me arým Metîndjwýnhô ingyryk ne ije abînmã, ane.

³⁴ Nhym amipãnh memã kum,

—Tô nhýnh ne ba aprý? Be, kukwakam kabên jarênh djwýnh ne me baku-kãmãremã Metîndjwýnh kabên jarên memã kum,

“Nã bãm memã kum, ‘Me abê metîndjwýnh’, ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. ³⁵ Metîndjwýnh kabên ne ga me te akabêno aje o adjãpanhmã. Ga, Metîndjwýnh ta kute memã kum, “Me abê metîndjwýnh”, anhýrja pumũ. ³⁶ Metîndjwýnh ta ne imã idjãpênh djã jarên pykamã ijano ba kabên kôt amrê tên bôx. Djori kam ibê Metîndjwýnh Kra kêt? Kati, ibê Metîndjwýnh Krakumrêx. Djori kam ba aprý. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djãpênh o idjãpênh kêt ga ren me aje katãt imã ikajgo jarênhkumrêx. ³⁸ Nhym be, kati. Mrãmri Ibãm djãpênh o idjãpênhkumrêx. Kam ga me ren amim idjãpênhbit ma. Aje amim ba imar kêtka me ga ren idjãpênhbit man ren Ibãm djãpênh o idjãpênhja man ren arým kam ima. Ibãmmê ne bar itipdjín ar iba ga me ren kam arým ama, ane. ³⁹ Nãm memã ane nhym me arým kute pa 'amýnhmã te o ane nhym mã mebê katon tẽ.

⁴⁰ Ne kam arým mã ngô raxbê Djodão nhijukri tẽ. Tê:n arým Djuão kute ngômã me angjênhmo krax djãkam bôx ne arek kam ar ba. ⁴¹ Ar ba nhym me krãptĩ 'ýr bôx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mýjja pumûnh kêt'ô nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katãt me'ôja kukãm 'ã

ujarēnhkumrēx. Nhym kam arým kute kukām 'ă ujarēnh kôt prīne kôt amijo bakumrēx, ane. ⁴²Nhym kam me krăptī pyka jakam tu amim Jeju markumrēx.

Kute akubyn Radjaruo tīn.

11 ¹Be, me'ō nhidjibē Radjaru ne arým kanē bīno mō. Kanikwýnh ne ar amānhkrut. Ar idjibē ne Marijmē Mata ar. Ne ar kunī krībē Betanha-kam ūrkwā. ²Marij ja kute Bēnjadjwýr djwýnh par'ă me kudjý djā kangō kapī. 'Ă me tyk kadjy kudjý djā kangō kapīn kam kute amikīo 'ă kangō ngrā tām. ³Nām kamy Radjaru arým kanē bīno mō: nhym kanikwýnh ar arým Bēnjadjwýr djwýnh'ýr me'ō jano. Onī:j. Nhym arým 'ýr tē:n 'ýr bōx ne arým kum arēn kum, —Bēnjadjwýr djwýnh, onīj amā anhōbikwa jabēja arým kanē: nhym kani-kwýnh ar amā arē, ane.

⁴Nhym Jeju arým kuman kum,

—Djām tu tyk rā'ă kadjy ne kanēja? Kati. Dja me kăjkwakam Metīndjwýnh raxmā katon ba ibē Metīndjwýnh Kra iraxmā kato. Ja kadjy ne kanē raxja, ane. ⁵Be, Matamē kanikwýnhmē Radjarumē ne Jeju kum ar abē. ⁶Nām Jeju kabēn man kam tu arek ýr djākam nhý nhym 'ă akati amānhkrut apēx.

⁷Nhym kam kôt ba djwýnhmā kum,

—Gwaj on pykabē Djudējamā tē, ane.

⁸Nhym ar kum,

—E kum, ujarēnh djwýnh, wākam ajbir mebē idjaer rūnh kute kēno atitik ne abīnmā ga ajte 'ýr atēmmā, ane.

⁹Nhym Jeju arkum,

—Djām arngro pydjikam kăxdjăkēnh pa ipókbe 12bit. Nā tām. Djām ori me arngrokam mrā nhym mýjja'ō me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirīt nhym me omūn aā'ă mrā. ¹⁰Nhym be, akamătkambit ne me ba punu, arík rōrōk ba, me nokrekam irā kētkam, ane. Me kute o tým ne bīn kētri tēmbē kute àpēnh inomā mēnhmā ne amijă arngro jakreo tēn me kute o tým ne bīn'ă akamăt jakre.

¹¹Nām arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhōbikwa Radjaru arým ōto nō. Arým ba ije tokmā ne ba 'ýr tē, ane.

¹²Nhym ar kum,

—Dja ōto nōrkam akubyn mex, ane. ¹³Be, djām mrāmri ōtkumrēx'ă ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ă ne arkum ane. Nhym ar arík amim,

—Be, ōtkam tyk djā kēt'ă ne ă ar imā ane, ane.

¹⁴Nhym kam arkum arēnho amirītkumrēx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arým ty. ¹⁵Wākam idjām kēt nhym arým ty. Kam idjām kētkam ar akadjy ikīnh. Jakam dja gwaj wākam tēn bōx gar arým mýjja pumūn arým tu amim imarkumrēx. Ar akadjy ne ikīnh. Aj gwaj on 'ýr, ane.

¹⁶Nhym kam Jejukôt ba djwýnh 'ō nhidjibē Tōme Djidjimuja kôt ba djwýnh 'ōdjwýmā kum,

—Gwaj on badjwý kôt ty, ane.

¹⁷Nhym kam Jeju ar arým 'ýr tē. 'Ýr tē:n arým 'ýr bōx.

Nhym me arým kum arēn kum,

—Be, arým ne ty ba me adjā. Nhym arým 'ă akati amānhkrut ne amānhkrut apēx ga bōx, ane. ¹⁸Be, krībē Betanhamē krīraxbē Djeruxarēmē ne aben

jatäri. Abenwÿr pry'ä akrebê kirometu amānhkrut ne ikjêkêbit. ¹⁹Kam ne mebê idjaer kräpti Matamê Marij ar'ÿr bôx. Ar kamy arÿm tykkam me kute ar kapri, ar mÿr, ar amakbê arkum kabēnmā ar'ÿr bôx. ²⁰Nhym Jeju ar bôx 'ÿr nhym me'ô arÿm Matamā arê. Nhym kàjmā djan ate kutā tē. Nhym be, Marij arek nhÿ.

²¹Mata Jeju kutā tēn arÿm kajpan kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêt-kumrêx. ²²Gêdja ga mÿjja'ôo Metindjwÿnhmā a'uw nhym arÿm akabēn man prīne akabēn kôt ipêx ne. Tām ne arÿm ije mar, ane.

Nhym kum,

²³—Dja atō akubyn tīn, ane.

Nhym kum,

²⁴—Nā, me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja me tyk akubyn tīn. Nhym mekôt dja ikamy akubyn tīn. Tām ne arÿm ije mar, ane.

Nhym kum,

²⁵—E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tīn djwÿnh ne ije memā tīn jangjēnh djwÿnh. Me kute tu amim ikamnhixkumrêx dja me tīn ne. Dja te tyn Metindjwÿnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. ²⁶Nhym me tīn ne ar ba kute tu amim ikamnhixkumrêx dja me Metindjwÿnhkôt tīn ne tyk kêt-kumrêx. Djā ne ga tu amim ikabēnja markumrêx? ane.

Nhym kum,

²⁷—Nā, Bēnjadjwÿr djwÿnh, abê Kritukumrêx. Mrāmri ne Metindjwÿnh ajā me inhō Bēnjadjwÿrbê kumkati mēnhkumrêx. Me bakukāmāre kute amrêbê: memā kum, “Gêdja i Metindjwÿnh Kra pykamā bôx”, anhÿr kôt ga arÿm bôx ne kam abê Metindjwÿnh Krakumrêx. Tām ne ba tu amim markumrêx.

²⁸Nām ā kum anen kam akubyn kanikwÿnh'ÿr tē. 'ÿr tē:n arÿm 'ÿr bôx ne me kàxā kum,

—Arÿm ne memā ujarēnh djwÿnh bôx ne amā kabēn. ²⁹Nām kum ane nhym kàjmā djan amibêx ne 'ÿr tē. ³⁰Be, kraxje Jeju krīmā àr kêt. Nām arek Mata kute kajpar djākam arek dja. ³¹Nhym Marij kàjmā djan amibêx ne tē nhym kikrekam mebê idjaer kute ar kapribê arkum kabēno āmja arÿm abenmā kum,

—Be, ar mÿrmā ne ar kēnkre'ÿr tē, ane. Nām me anen arÿm kôt tē.

³²Nhym be, Marij Jeju'ÿr tē nhym arek kam dja nhym arÿm 'ÿr bôx. Ne omūn arÿm kōnkrāo nhÿn kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ga ren pyka jakam ar aba nhym ren ikamy tyk kêt-kumrêx, ane.

³³Nām mÿro nhÿ nhym kôt mebê idjaer mōrja kôt mÿro dja. Nhym Jeju me omūn arÿm rerekren tik ngyo dja. ³⁴Ne kam memā kum,

—Nhÿnh ne ga me adjā? ane.

Nhym me kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, amrē ar ikôt tēn omū, ane.

³⁵Nhym Jeju arÿm muw.

³⁶Nhym mebê idjaer abenmā kum,

—Be, kum abêkumrêx. Ga, arÿm mÿrja pumū, ane.

³⁷Nhym me kwÿ abenmā kum,

—E kum, me no rāmā ne rīt mex jangij. Nok ren Radjarudjwÿo mex nhym ren tyk kêt ne, ane.

³⁸ Nhyam kam Jeju 'ÿr tik ngy tēn arÿm kēnkre'ÿr bōx. Kēnpotio ne me arÿm kēnkre'ā ijē. ³⁹ Nām kēnkre'ÿr bōx ne memā kum, “Me 'ā kēnpoti kaba”, ane.

Nhyam tyk kanikwÿnh Mataja kum,

—Ô kum arÿm kro:. Tyk'ā arÿm akati amānhkrut ne amānhkrut apēx, ane.

⁴⁰ Nhyam Jeju kum,

—Ê, arÿm ne ba amā, “Dja ga tu amim ikamnhixkumrēx ne arÿm Metīndjwÿnh raxmā akato”, ane.

⁴¹ Nhyam me arÿm kēnkre'ā jām kēnpoti dja. Nhyam Jeju kājma krān kājkwā jabēn Bāmā kum,

—Djūnwā. Ga ne ga arÿm aje ikabēn mar. Kam ikīnhkumrēx. ⁴² Amā ikabēn kunīkōt ne ga arÿm aje ikabēn mar. Be, me ibu'ā ku'ē ja amā ikabēn-kōt kute imar kadjy ne ba amā ikabēn. Dja me tu amim imarkumrēx ne ijā amim, “Be, mrāmri ne Metīndjwÿnh kute anorkumrēx”, anhyro ba. Ja kadjy ne ba amā ikabēn, ane.

⁴³ Nām anen arÿm kāj bē kabēn ne kum, “Radjaru, amrē akato”, ane.

⁴⁴ Nhyam arÿm me aērbē akubyn tīn ne kato. Arÿm tu tykkumrēx ne jakam arÿm akubyn tīn ne kato. Prīne kubēkào ikramē par'ā kupu rā'an kato. Kubēkào nokre kupu rā'an kato.

Nhyam Jeju memā kum,

—Me 'ā kubēkà bō gē tē, ane.

Me kute bīn kadjy kute o aben mar.

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tīn nhyam mebē idjaer omū nhyam arÿm kwÿ krāptī tu amim Jeju markumrēx. Marijkōt me mōrja tu amim markumrēx. ⁴⁶ Nhyam me kwÿ ja arÿm amū mebē pardjēu'ÿr mōn memā Jeju jarē.

⁴⁷ Nhyam kam me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē mebē pardjēu arÿm me rūnho akuprō. Nhyam kam me abenmā kum,

—Be, mÿjja pumūnh kēt kwÿ rax ne ipēx. Me kute raxmā kator kadjy ne ipēx. Nām me punu krāptio mex ne akubyn me tyko tīn. Mÿj dja gu me nē? ⁴⁸ Dja gu me amitō nhyam me kunī arÿm tu amim markumrēx ne kōt ar amijo ba. Dja me ane nhyam krīraxbē Rōmakam me ō me ja arÿm me bawÿr prōt ne pyka mē Metīndjwÿnh nhō kikretio amrān aben bē me babē idjaer kunī ngrā, ane.

⁴⁹ Nhyam me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxbē Kajbajja ne amexja tāmcam memā nhÿ. Kajbaj memā kum,

—E kum, me aje mÿjja mar kēt. ⁵⁰ Me'ō pydji dja me babē idjaer kunī pānh ty. Kam dja me abenbē me bangrānh kēt gu me arÿm badjumar mex. Me aje ja mar kēt, ane.

⁵¹ Be, djām Kajbaj ta ne amikabēn jarē? Kati. Metīndjwÿnh kukwakam ne kabēn jarē. Amexja tāmcam ne kubē me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax. Bēnjadjwÿr rax ne Metīndjwÿnh mar djwÿnh kunīmā nhÿ. Kunīmā ÿrkam ne arÿm memā Metīndjwÿnh kabēn jarē. Kute memā Jeju mebē idjaer kunī pānh tyk jarēnhkam ne memā Metīndjwÿnh kabēn jarē. ⁵² Be, djām mebē idjaerbit pānh dja ty? Kati. Metīndjwÿnh kraja amrēbē abenbē me bimānh. Apÿnh me bajtem ba djākam me bimānh. Jeju kute amikōt me jao aben pydjimā. Me jadjwÿ pānh dja ty. 'Ā ne Kajbaj kute Metīndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnhja.

⁵³Be, krax ne ja. Me kute Jeju bîn kadjy kute aben kabên marmo krax dja ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tîn nhô akati jakam.

⁵⁴Nhym kam Jeju kute ja nhijukri mebê idjaer rûnhmã amijo amirîto ba kêt. Kapôt kukrit nokà'ã ar bamã ne arým tẽ. Kam ne arým krîbê Epraîmã tẽn bôx ne kôt ba djwýnhmẽ ro'ã kam ar ba.

⁵⁵Nhym kam mebê idjaer kute aben pydji dja 'ýr. Me kute me kukãmãre nhirôbê mrânha mar kadjy arým ô akati 'ýr. Kam ne me krãptî: kadjy krî-raxbê Djeruxarê'ýr àbir mô. Me kute Môjdjê kukràdja kôt Metîndjwýnhmã amijaxwe jarênhmã ne me mô. ⁵⁶Ne kam arým bôxo dja nhym me rûnh arým Jeju jabej. Ne Metîndjwýnh nhô kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptî kute aben pydji dja nhô akati kadjy mekôt bôxmã? Djã ne ga me ajô ama? ane. ⁵⁷Be, arým me kute Jeju'ã memã karô. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmẽ mebê pardjêumẽ ne me arým 'ã memã karôn memã kum,

—Dja ga me ajô Jeju pumûn me imã arê ba me pa 'amý, ane.

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapî.

Mat 26.6; Mak 14.3

12 ¹Me Djeruxarêkam Jeju jabej nhym arým ajte krîbê Betanhakam bôx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrêbê ne ty nhym Jeju 'ýr bôx ne akubyn o tîn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bôx. Nhym amû Djeruxarêkam Metîndjwýnh me irôbê mrân nhô akati bôx 'ýr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhym arým akati bôx.

²Nãm Jeju Betanhakam bôx nhym arým amykry. Nhym Mata ar arým kum ô kwý krên dja nhîpêx. Ipêx nhym Jeju ar krêno nhý. Mata ne arkum ô kwý krên dja nhôro dja. Radjarumê ro'ã ne ar àkuro nhý. ³Àkuro nhý nhym Marij arým me kudjý dja kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý dja. Kangô nhidjibê ne nadu. Utî'ã akrekam ne kubê kiru kute o katê 'ýr ne kam pãnh raxkum-rêx. Nãm ar àkuro nhý nhym Marij arým kangôja byn Jeju par'ã kapî. 'Ã kapî ne amikîo arým par'ã kangô kwý ngrà. Nhym kam arým amû kikre krekôt kudjý prôt ne.

⁴Nhym Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwýnhja. Tãmja dja kurê djwýnhmã Jeju kanga. ⁵Marij Jeju par'ã kangô kapî nhym Djuda arkum,

—Je tô, mýkam ne arým kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngân ren pãnh pi'ók kaprî kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubê 300 ne ren abyn kam ren me ô mýjja kêtã angrã, ane. ⁶Be, djãm Djuda kum me bikênh kaprikam ne ã arkum ane? Kati. Àkînhîkam. Kubê ar ô pi'ók kaprio ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkînhô ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷Nhym Jeju arkum,

—Kwārîk wãnh rã'ã. Mýj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhym me arým ijadja. Kute ijã kangô kapînkam dja ba ikudjý nhym me ijadja. Ja kadjy ne amim kangô dji. ⁸Ar aje memã mýjja nhôrmã wãnh ne me ô mýjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹Jeju Betanhakam ar ba: nhym kam mebê idjaer krãptî arým kuman 'ýr bôx. Djãm me kute Jejubit pumûnhmã ne me 'ýr bôx? Kati. Radjarudjwý. Jeju

kute Radjaru tyk akubyn o tĩkam ne me kute adjwýnhdjwý pumũnhmã 'ýr bõx. ¹⁰Nhym be, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhỹ. ¹¹Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkõt mebê idjaer krãptĩ arým omũn tu amim Jeju markumrẽx. Nhym kam me kute omũnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwý bĩnmã. Nhym Jeju Betanhakam ar ba nhym kam 'ã akati. 'Ã akati nhym Jeju amũ Djeruxarẽ'ýr tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarẽmã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹²Nhym kam me Djeruxarẽkam kukãm abenmã kum,

—Arým Jeju bõx 'ýr. Arým Jeju bõx 'ýr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy bõxja ne me ã abenmã ane. ¹³Ne kam mõi bõ kwý nhikẽ. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mõi. Ne kãj bẽ abenmã Jeju mexo àkjẽr mõi mã memã kum,

—Jebubẽ ne me banhõ bẽnjadjwýr rax. ãm mexkumrẽx. Kam me bakĩ:nh-kumrẽx. Gẽ on me bapytã. Gẽ Bẽnjadjwýr djwýnh o kĩnh rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bõx. ãm mexkumrẽx. Me babẽ idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax ne arým bõx, ane.

¹⁴Me kute o anhỹr kêtĩr ne Jeju mry'ã nhỹ. Nãm mry'ã krĩ jabatãnh nyremã katon 'ã nhỹ. Amrẽbẽ: ne me Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarẽn memã kum,

¹⁵“È krĩrãxbẽ Xijãokam me ja, kwãrĩk wãnh me atĩn prãm kêt.

Ota, me anhõ bẽnjadjwýr rax bõxmã. Dja mry'ã krĩ jabatãnh nyre'ã nhỹn me awýr bõx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Nhym me aben djõ'ã arẽnhõ mõi: arẽnhõ mõi tãmtã tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju mry'ã nhỹn arým Djeruxarẽ'ýr bõxmã tẽmkumrẽx. Djeruxarẽ nhidji nhikjẽbẽ ne Xijã.

¹⁶Nãm 'ýr tẽ nhym me o àkjẽr mõi. Nhym kõt ba djwýnh ar kute omũnh totokbẽ amim,

—Je tõi, mýj'ã ne me kute Jejuo àkjẽrja? anen mar kêt ne. Arým Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'õk kõt amijo tẽn arým kuma. Be, pi'õkkam me kute Jejuo anhỹrmã kõt ne me arým jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷Be, Jeju kutã me mõi:ja ne me amrẽbẽ Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkõt omũ. Kute kum kabẽn nhym kẽnkre kurũm katorkõt ne me omũ. Ne kam amũ memã 'ã ajarẽ. ¹⁸Nhym me krãptĩ arým kute akubyn o tĩnja man kam arým adjwýnhdjwý mekõt Jeju kutã mõi kajpa. ¹⁹Me krãptĩ: Jeju kutã mõi kajpa. Nhym kam mebẽ pardjẽu arým abenmã kum,

—Be ga, pyka kunĩkõt me kunĩ arým kute 'ýr amijo akẽxja pumũ. Me baje te: mebẽ Jeju pyma nhym me mã kum kĩnhja pumũ, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarẽnh.

Mak 8.34

²⁰Nhym kam me bajtembẽ kreguja kwý ne me me krãptĩ kõt ar ba. Me kute mekõt me kute aben pydji djã nhõ akatikam Metĩndjwýnhmã rax jarẽnh kadjy ne me bõx ne mekõt ar ba. ²¹Ne kam arým Piripi'ýr bõx ne kum, “Ba me

Jeju pumũ”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krîraxbê Bexadakam abatànhdjâ. ²²Me kum ane nhym amũ Ängre'yr bôx ne kum arê. Nhym kam ar ro'ã Jeju'yr tèn kum arê.

²³Nhym Jeju arkum,

—Be, arÿm ityk'ã akati bôx 'yr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itîn. Ne kam arÿm ira:xkumrêx ne ipyma:. ²⁴Ga, me kute bãygogo 'y krekam arÿm tyk pyrâk. Djãm mrãmri ne arÿm ty? Kati. Ga, 'y ingrôt ne abatànhdjâ nhym arÿm 'ã ô kumexja pumũ. Ne ren me 'y kre kêt nhym ren 'y kajgo rã'ân âptâr kêtumrêx. Ba ije bãygogo 'y pyrâk. Badjwÿ dja ba ty nhym me arÿm ijadjâ. Nhym kam ityk djô'ã arÿm me krãpti tîn. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁵Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arÿm tyn akuno. Nâr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metîndjwÿnh me utã nhym me arÿm kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶Be, me imã âpênhja gê me mã ikôt amijo bakumrêx. Kam dja ba nhĩ'ãm ar iba nhym inhô âpênh arek ikôt ar ba. Dja imã apê nhym Ibãm arÿm kãjmã kum rax kamê, ane.

²⁷Ne ajte arkum,

—Be, arÿm idjumar punu iwÿr bôx. Be, mÿj dja ba nê? Djãm ije kum, “Djünwã, arÿm itokry'ã myt bôx 'yr. Itokrybê ipytã”, anhÿrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arÿm tèn bôx. Nãm ã arkum ane. ²⁸Ne ajte Bãmmã kum,

—Djünwã, jakam dja ga memã amiraxo amirît gê me araxmã kato, ane.

Nhym ar arÿm kãjkwa kurũm Bãm kabên ma nhym kum,

—Arÿm ne ba memã iraxo amirît. Dja ba ajte memã iraxo amirît, ane.

²⁹Nhym ar bu'ã me ku'ê kwÿ arik abenmã kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhym me kwÿ arik abenmã kum,

—Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô ne kum kabên, ane.

³⁰Nhym Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabên mar kadjy ne kabên kato? Kati. Me ga aje kabên mar kadjy. ³¹Be, jakam dja Metîndjwÿnh me kunĩ axwemã kato. Me i pÿnhkôt me axwe djãri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhô bënjadjwÿro apan kujaten kumê. ³²Dja me kÿjrũm inhô ba arÿm amiwÿr me kunĩ akêx, ane.

³³Pîte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴Nhym me kum,

—Nhym bê ne me kute me inhô Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx bĩnmã. Kritu ne tyk kêtumrêxmã nhym me me imã arê, Môjdjê kukràdjã'ã pi'ók no'ók kôt ne me imã arê ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhĩja dja me kÿjrũm inhô”, anhÿr kôt ba me arÿm akajgo ma. Be, we aje amijo anhĩjakam mÿj me ajô ga nã? ane.

³⁵Nhym Jeju memã kum,

—Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mÿjja pumũnh kêtka me me ba punure. Ba ije memã pry kurwÿ djã pyrâk ne memã Metîndjwÿnh kabên jarênh nhym me arÿm tu amim markumrêx ne ba mexkumrêx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx ne ikabên kôt ar amijo aba. Nok ga ren kôt amijo aba kêt ne ren me axwe kôt ajaxwen arÿm aje ajte me akamãt kô tykkam ba punu pyrâk. ³⁶Arek me

aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx. Ne kam arým aje mrãmri ne pry kurwý djàkôt me ba mex pyræk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tẽn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷Kute amijo bipdjur kêtiri ne me nokrekam mýjja kräpti nhípêx. Nãm te me punu kräptio mex nhym me kute amim mar kêtumrêx. ³⁸Be, amrêbê: Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute amim ar ikabên mar got?

Mýj me'õ ne kute Bênjadjwýr djwýnh djàpênh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhym me arým aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým tũ:mràm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bōx. Jeju te me punu kräptio mex nhym me me omũn amim Jeju mar kêtumrêx.

³⁹Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metindjwýnh ta kute me nomê me amako bimirakkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰“Metindjwýnh ne mebê nomê amako amrã.

Nhym kam me te memã mýjja jakre nhym me kukràdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarê nhym me mar kumrêx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo akêx kêt ba kam memã axwe jarênh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãmkam ne ã meo ane”, ane.

⁴¹Idjaij ne Jeju mexo umakôt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarênh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrêx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirít? Djãm me kute memã kum,

—Arým ne ba tu amim Jeju markumrêx, anhýro amijo amirít? Kati. Mebê pardjêu kabên pymaje ne me kute memã amijarênh kêt. Be, mýkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarênh kêt nhym me imã imex jarênh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarê nhym ren me arým imã ijaxwe jarên me nêje bôm imê. Ne ren kam ajte me bikprõnh djàkam me ro'ã ikrĩ kêt, anhýro ba. Me kute amim anhýrkam ne me kute memã amijarênh kêt ne. Djã ne Metindjwýnhbit kute memã mex jarênhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarênhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴Nhym kam Jeju kãj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrêxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar. ⁴⁵Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwýnhdjwý pumũnh. ⁴⁶Ga, me kute akamãt kô tykkam pry kurwý nhym pry arým amirítumrêxja pumũ. Nhym me arým ba mex-kumrêx. Badjwý ne ba memã Metindjwýnh kabên jarê. Nhym me kwý i pýnhkôt kute tu amim kabên markumrêx ne kôt kute amijo baja ne me arým

axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrêx. Ne ajte kute akamât kô tykkam me ba punuja pyrâk prâm kêtumrêx.

⁴⁷Me ajô aje ikabên mar kajgon amim imar kêtam djâm on ije amã ajaxwe pân̄h jarên̄hmã? Me an̄hĩ p̄ȳnhkôt ajaxwe djâri pân̄h jarên̄hmã? Djâm on pân̄h atokrymã? Kati. Djâm ije memã axwe pân̄h jarên̄h n̄hym me pân̄h tokrymã ne ba bôx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utârmã ne ba bôx. ⁴⁸Be, me ajô aje ikangan amim ikabên mar kêtam me'ô dja amã ajaxwe pân̄h jarê. Me kunĩ kute aminhinomã amimên̄h djâ nhô akatikam dja kâjkwa-kam Metîndjw̄ȳnh amã, “Aje amim Ikra mar kêtam ajaxwekumrêx”, ane. Dja amã ane ga ar̄ym ajaxwe pân̄h atokry.

⁴⁹M̄ykam dja ã amã ane? Bir, djâm ba ikabên ne ba me amã arê? Kati. Ibâm ne ikabên'ã imã karô ba ar̄ym me amã arê. Kam dja Ibâm ta amikabêno ngryk ne me ajomã ajaxwe pân̄h jarê. ⁵⁰Ibâm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrêx ne ar̄ym ikôt t̄in ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibâm kute imã kabên jarên̄h kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

Kute ar par ku'ôn̄h.

13 ¹Be, ar̄ym Metîndjw̄ȳnh me bakukâmâre n̄hirôbê mrân̄h nhô akati 'ÿr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irôbê mrân̄h djâ mar kad̄y aben pyd̄ji djâ nhô akati 'ÿr. Jeju ar̄ym kute pykakam mebê àbir 'ÿr. Bãm'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne ar̄ym kute mar. Ar̄ym ne kum pykakam ô me ja jabê. N̄hym te me amakkre kêt ar̄ym kute b̄in 'ÿr n̄hym kum ô me abê rã'ã.

²Ar̄ym ar kute ô kw̄y krên parkam n̄hym Djuda kute Jeju kanga 'ÿr. Ximão ne Djuda d̄ji. Djuda ja nhid̄ji nhikjêbê ne Ikad̄ji. Nãm kute kurê djw̄ȳnhmã kanga 'ÿr. Xatanaj ne 'ã kum apnê n̄hym kute memã kanga 'ÿr. ³Bãm ar̄ym kute Jejumã ô m̄ȳjja kunĩ kanga n̄hym ar̄ym Bãm̄bê Metîndjw̄ȳnh kur̄um rw̄ȳk ne kam akubyn 'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne Jeju ar̄ym kute mar. ⁴Nãm kuman kam kâjmã dja. Ar ô kw̄y krên parkam kâjmã djan ô kubêkà krākào pôx ne ad̄juw. Ne me'ã ngô ngrà djâ byn ar̄ym o amikrax kupu. ⁵Ne kam ar̄ym ngôn̄h purortikam ngô run kam ar̄ym kôt ba djw̄ȳnh par ku'ôn̄hmo krax. Ar par ku'ôn̄ho tē:n m̄ã me'ã ngô ngrà djào ar par'ã ngô ngrà. O amikrax kupu rã'ãn o ar par'ã ngô ngrà.

⁶Nãm ar par ku'ôn̄ho tē:n kam ar̄ym Ximão Pedru'ÿr bôx. N̄hym kum, —Je, djâm ba dja ga ipar ku'ô? ane.

⁷N̄hym Jeju kum,

—Jakam aje idjâpên̄h mar kêt. Dja ba ã amã arê ga ama, ane.

⁸N̄hym kum,

—Be kati. Aje ipar ku'ôn̄h prâm kêtumrêx, ane.

N̄hym kum,

—Dja ba apar ku'ôn̄h kêt ga ar̄ym ikôt aba kêt, ane.

⁹N̄hym kum,

—Bênjad̄w̄ȳr djw̄ȳnh. Djâm iparbit? In̄hikramê ikrâdjw̄ȳ dja ga ku'ô, ane.

¹⁰N̄hym kum,

—Be, gar ar̄ym adjw̄ȳrkam ar̄ym ar an̄hĩ mex ba kam ije ar aparbit ku'ôn̄hmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, ar̄ym ar amex. Djâm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajô apyd̄ji ne ga amex kêt, ane. ¹¹Ar̄ym kute amikukâm kurê djw̄ȳnhmã kanga djw̄ȳnh markam ne arkum,

—Djām ar akunī ne gar amex? Kati, ane.

¹²Ne kam arým ar par ku'õnh pan kam kà jangijn kam nhÿn arkum,

—Be, mÿkam ne ba ar apar ku'õ? Djā ne gar ama? ¹³Bir, gar imā, “Ujarēnh djwÿnh, Bēnjadjwÿr djwÿnh”, anhÿro aba. Be, mrāmri ne gar imā arē. Ibē tām. ¹⁴Ibē ar anhō Bēnjadjwÿr djwÿnh ne ibē ar anhō ujarēnh djwÿnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikātām ne arým ar amā apē. Ar akajgo mex, ar akātāmmā ne ba apēn arým ar apar ku'õ. Djām ar ajō aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomā idjāpēnh prām kēt”, anhÿrmā? Kati. Ar gadjwÿ aben par ku'õ.

¹⁵Be, mÿj kadjj ne ba ar apar ku'õ? Bir, dja gar ipumūn ikudjwa arým amijo angriren akātām ne abenmā apē. Ja kadjj ne ba ar apar ku'õ. ¹⁶Imā adjā-pēnhkam djām aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djām aje araxo ijakrenh got? ¹⁷Ar aje araxo ijakrenh kētkam dja gar amijā ije ar apar ku'õnhja man ikudjwa amijo angriren amijo akātām ne abenmā apē. Dja gar amijo anen arým akinhkumrēx.

Djuda kute memā Jeju kanga kukām arkum 'ā ujarēnh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸Be, djā ne ba ar akunīmā ikabēn jarē? Kati. Djām ar akunī amex? Kati. Ije ar anhī pÿnhkōt amijo ar apytār ba arým ije ar amar. Nhym be, ar ajō dja ga amā ikurē. Amrēbē: ije amikukām arēnh kōt dja ga amā ikurē. Nā bām me bakukāmāremā kum,

“Gwaj baro'ā badjākur'õ dja kum ikurē”, ane.

Nā bām ā memā ane nhym me arým 'ā pi'õk no'õk ne. Nhym me aben djō'ā arēnhō mō:. Arēnhō mōr tāmtā tū:mrām arým iwÿr o bōx. Gwaj baro'ā badjākur'õ dja kum ikurē. ¹⁹Ar ajō amā ikurē kētri ba arým pi'õkkam ar amā ikabēn jarē.

Be, mÿj kadjj? Bir, dja gar ajō amā ikurē kōt arým omūn kam arým akubyn amijo tēn pi'õkkam ikabēnja ma. Anhÿr djwÿnhmrām ikabēn ja ma. Ne kam arým amim, “Mrāmri kōt ne amikukām arēnhkumrēx. Jejubē ne Bēnja-djwÿrbē kumkatibē Kritukumrēx”, ane. Dja gar ā anen tu amim imarkumrēx.

²⁰Be, godja ba amū me ano nhym me me'ÿr bōx nhym me arým amim me kabēn man kam arým kōt badjwÿ amim ima. Ne kam arým kōt amim kute ijanor djwÿnhdjwÿ ma. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²¹Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arēnhō amirīt-kumrēx ne arkum,

—Be, mrāmri dja gar ajō ikurē djwÿnhmā ikanga. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²²Nhym kōt ba djwÿnh te kute marmā abenkam no tyn nhÿn amim,

—Je tō, mÿj me'õ'ā ne ane? ane. ²³Be, kōt ba djwÿnh'õ ne Jeju tāri nhÿ. Jeju kum abēja. ²⁴Nhym Ximāo Pedru jānh nhÿn amū Jeju tāri ÿrja'ÿr akēx ne ar aktā aben pumū. Ne kam kute ar 'õ jabej Jeju kukjērmā Pedru kum inhua Jeju jakre.

²⁵Nhym arým Jeju'ÿr ajkamēn kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, nhym nā? Ar imā arē bar kuma, ane.

²⁶Nhym kum,

—Dja ba õmrōmā djwÿ jadjān amū kum kungā ga arým ar 'õ pumū, ane. Ne kam arým kum adjān amū Djudamā kungā. Djuda nhidji 'õdjwÿbē ne Ikadji.

Ximão 'odjwý ne Djuda dji. ²⁷Năm kum kungā nhyṃ Xatanaj arým Djudamā wadjān 'amýnh týx ne. Nhyṃ kam Jeju arým kum, “Ajrā, amibêx”, ane.

²⁸Nhyṃ kôt ba djwýnh kute kabēn mar kajgon mýjja'ā Jeju kute kum kabēn jarēnhja ar kute mar kêt. ²⁹Djudabê ne ar ô pi'ôk kaprîo ba djwýnh. Ne kam ar kwý arík amim,

—Bārām kute gwaj banhō kwý krēn djā'ô byrmā ne ano. Me krāptī kute aben pydji djā nhō akati kadjy kute mýjja byrmā ne ano. Nār, kute me ô mýjja kētmā mýjja kwý nhōrmā ne ano, ane. ³⁰Năm Jeju kum djwý ngā nhyṃ arým kubyn mā kadjy katon tē. Arým akamātkam ne tē.

Pedru 'êxnhī kukām kute kum arēnh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹Djuda kato nhyṃ Jeju arým kôt ba djwýnhmā kum,

—Ije amijo inhī ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmā kato ba memā irax. Nhyṃ kam me arým ikôt kàjkwakam Metīndjwýnh raxmā kato. ³²Nhyṃ kam arým memā ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³Akmere ar, gwaj baro'ā ar babaja arým kêt 'ýr. Dja gar ijabej ar aban te idjām djā'ýr abôx prāmje. Nā bām ā mebê idjaer rünhmādjwý ane. Ar gadjwý ba arým ā ar amā ane.

³⁴Be, ba ar amā 'ā karō. Ikabēn ny ne ba ije ar amā arēnhmā. Dja gar aman mā kôt amijo aba mex ne amā aben jabê. Kute imā ar ajabê pyrāk ā ar amā aben jabêo ane. ³⁵Nhyṃ kam me kātām kunī arým ar ajā abenmā kum, “Be, Jejukôt ba djwýnhkumrēx ne wā. Ga, arkum aben jabêwā pumū.” Dja me ā ar ajā abenmā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁶Nhyṃ Ximão Pedru kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, jām ne ga atēm mā? ane.

Nhyṃ kum,

—Bir, dja ba tē ga arým te on idjām djā'ýr ikôt atēm prāmje. Kam dja ga tūmrām arým ikôt tē, ane.

³⁷Nhyṃ Pedru arík kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, mýkam dja ba te on adjām djā'ýr akôt itēm prāmje? Dja me kum abīn prām ne ikumrēx ibīn kam abī, ane.

³⁸Nhyṃ kum,

—Djām me kute akumrēx abīn ne kam ibīnmā got? Be, dja me ijo mō, ga ôkrēn'ānh kār kētri amijā maje ajêxo amānhkrut ne ikjêkēt ne ijā memā kum, “Kati. Ije me'ōwā pumūnh kêtumrēx”, ane. Nhyṃ arým ajā ôkrēn'ānh kà. Mrāmri ne ba amā ja jarēnhkumrēx. Nām ā kum ane.

Kute kôt ba djwýnhmā týx jadjàr.

14 ¹Ne kam ajte arkum,

—Kwārik wānh ba ar akadjy tē gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metīndjwýnh markumrēx. Badjwý dja gar tu amim imarkumrēx.

²Onīj Ibām nhō kikretikam me ūrkwā krāptī. Djā ne ren kêt ba ren arým ar amā, “Kati, kêt”, ane. Nhyṃ be, kati. Mrāmri ne Ibām nhō kikretikam me ūrkwā krāptīkumrēx. Ba arým 'ýr itēm mā. Dja ba 'ýr tēn 'ýr bōx ne arým ar akutēp ar amā anhūrkwāo mex. ³Dja ba ar anhūrkwāo mex kadjy tē:n kam

akubyn ajte ar awÿr bôx. Ne kam arÿm mã amikôt ar adjan ar ajo tẽ. Be, mÿj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy. ⁴Be, idjãm djà gar arÿm ama. 'Yr ipry gar arÿm ama. Kwārīk wānh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarênh.

Kar 4.12

⁵Nhym Tôme arÿm kum,

—Jãm atẽmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwÿ omũnh kêt. Mÿj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶Nhym Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'ÿr me pry pyræk. Dja me tu amim imarkumrêx ba arÿm Ibãm'ÿr meo bôx. Bajbit ije memã katåt ikabẽn jarênhkumrêx ne ije memã tĩn jangjẽn nhym me Ibãmkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ÿr me o bôx kadjy me'ôdjwÿ? Kati. Bajbit ne ba 'ÿr meo bôx. ⁷Ne ga ren ar aje imarkumrêx ne ren arÿm Ibãmdjwÿ ma. Be, arÿm ba ar amã arẽ gar arÿm aman omũ, ane.

⁸Nhym Piriپی kum,

—Bẽnjadjwÿr djwÿnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arÿm ikĩnh ne, ane.

⁹Nhym Jeju kum,

—E kum Piriپی, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arÿm Ibãmdjwÿ pumũ. Mÿkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane. ¹⁰Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabẽn jarênhja ba ba ije arênh kêt. Djãm ba ne ba idjãpênh ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban ãpênh ar ba. ¹¹Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrêx. Nār idjãpênhkôt imã akaton tu amim imarkumrêx.

¹²Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx gêdja me idjãpênh o apê. Gêdja me ãpênh o ijakre. Be, mÿkam? Bir, arÿm Ibãm'ÿr itẽmkam dja me ãpênh o ija-krenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ¹³Dja gar amijo Metĩndjwÿnhmã a'wÿ. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wÿ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Be, mÿj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. ¹⁴Ikukwakam dja gar kum mÿjja kunĩo a'wÿ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwÿnh Karõ'ã ujarênh.

Kar 2.2

¹⁵Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabẽn man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba. ¹⁶Dja ba kam arÿm ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arÿm ar amã ajo kĩnh djwÿnh 'ôdjwÿ jano. Nhym kam arÿm arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁷Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katåt memã ikabẽn jarênhkumrêx. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mÿkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêtka dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arÿm aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

¹⁸Djãm ije ar amã inhírer gar aje me 'uwtĩ pyræk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar awÿr ibôxkumrêx.

¹⁹Dja ijā akati ngrêre ba arým me kum ikính kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itinkôt dja gar gadjwý atinkumrêx.

²⁰Kam dja gar amim, “Be, mrâmri ne Jeju Bämmê tipdjin ar ba. Badjwý ne ba Jejumê itipdjin ar iba. Jejudjwý ne imê tipdjin ar ba.” Djā gām ar ā amim ane.

²¹Mýj me’ō ne mrâmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katāt amijo ba’ā memā karō. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrâmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrâmri kum ijabêkumrêx nhym Ibāmdjwý arým kum me abê. Badjwý dja ba imā me abên arým ikabêno memā amijo amirīt nhym me arým mrâmri imarkumrêx, ane.

²²Nhym Djuda 'ōdjwý. Djām Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'ōdjwý Jejumā kum, —Be, mýkam dja ga ar bajbit ar imā amijo amirīt? Mýkam dja ga me kunīmā amijo amirīt kêt? ane.

²³Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibām arým kum me abê bar kam arým me'ýr bōx ne ar meo iba. ²⁴Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krān amidjwýnhbit ma. Be, ije ar amā ikabên jarēnh gar aje marja djām ba ikabên? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kabên ne ja.

²⁵Gwaj barō'a ar babari ne ba ar amā ikabên ja jarē. ²⁶Dja ba mā tē nhym ar ajo kīnh djwýnh arým ar amā ikabên jarē. Metindjwýnh Karōja tām dja arým ar amā arē. Ije amrêbê ar amā ikabên jarēnh ja kunikôt dja ar amā arē. Kàjkwakam Ibām dja ar amā Karō jano nhym arým bōx ne ar amā ikabên jarē. ²⁷Itēm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djām me kum ikính kêtja kabênkôt adjumar mexmā? Kati. Tām ne kajgo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrâmri adjumar mexkumrêx. Kwārik wānh amikukām axwe adjumar ne atīn prām kêt.

²⁸Ōbê ne ba arým ar amā, “Dja ba mā tēn kam akubyn ajte ar awýr tēn bōx”, ane. Ga ren ar mrâmri amā ijabêkumrêx ne ren akīnhkumrêx. Ije ar amā Ibām'ýr idjābir jarēnh ar aje markam ne gar ren akīnhkumrêx. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Ibām kute raxo ijakrenhkam. ²⁹Be, jakam ba arým ar amā arē. Idjābir kētri ba ar amā arē. Dja ba wabi gar kam ikabēnja man arým tu amim imarkumrêx.

³⁰Jakam dja ba arým ar amā ikabên jarēnh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bōx 'ýr. Me kum ikính kêtja nhō bēnjadjwýr iwýr bōx 'ýr. Djām iwýr bōxkam kute ijo bamā? Arkati. ³¹Dja ba Ibām kabên kôt ar amijo iba. Ibām kute imā 'ā karō kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikính kêtja arým ima. Dja me amim, “Mrâmri kum Bām jabêkumrêx”, ane. Tām dja me kuma. Kājmā ar dja. Gwaj on 'ýr. Nām Jeju ā kôt ba djwýnhmā ane.

Kute amikukràdjā'ā akrô jakren 'ā ujarēnh.

15 ¹Ne kam apýnh akrô kukràdjā'ā ajarēn arkum, —Be ga, atemā akrô djōja pumū. Ba ne ba ije akrô bàri pyrāk. Ibām ne kute akrôo djuw mex djwýnh pyrāk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apýnh pa pyrāk.

²Ga, akrôo djuw mex djwýnh kute akrô pa kajgo rēnhja pumū. Pakam ô kêtka ne kurē. Ibāmdjwý kum me kute imar kajgo kīnh kêt ne wānh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukapri kêt ne axwe ar ba. Kute

mrāmri ne akrô pakam ô kêt pyrâk. Kam ne wānh me kanga. Ga, akrô pa kwýkam ôja pumû. Nhyim o djuw mex djwýnh kute 'a ingrà kajgodjwý rēnh. Akrô pakam ôbit krāptī kadjy ne kurê. Ibāmdjwý kum me kute tu amim imarkumrēxa kīnh. Ne kam arým mebe mýjja kajgo kunī kurê. Mýj kadjy? Bir, dja me amim imar 'āno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukapri:n katāt ar amijo ba. Ne kam mexkumrēx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrēx pyrâk. Ja kadjy ne mebe mýjja kajgo kunī kurê.

³Be, ar aje akrô bārikam apýnh pa pyrâk. Arým ar amex. Ije ar amā ikabēn jarēnhkôt arým ar amex. ⁴Dja gar arek ijamýnh týxkumrēx ne tu amim imar týxkumrēx ne ijā adjukanga kêtumrēx. Badjwý dja ba arek ar ajamýnh týxkumrēx. Djām akrô pa arek akrô bāri 'amýnh kêtkaŋ ô got? Arkati. Ar gadjwý dja gar ijamýnh kêt ne ijā adjukanga djām kam amex? Kati. Te amex prāmje kute akrô pakam ô kêtkaŋ mex kêt pyrâk.

⁵Ba ije akrô bāri pyrâk. Ar ga ne gar aje bārikam apýnh pa pyrâk. Dja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imar týxkumrēx ne ijā adjukanga kêtumrēx. Ba badjwý dja ba arek ar ajamýnh týx. Kam dja gar katāt ar amijo aban adjukapri:n amexkumrēx kute akrô pakam ô mexkumrēx ne kumexja pyrâk. Djām aje amim imar kêtkaŋ amex prām got? Dja ga ijā adjukanga arým te amex prāmje. ⁶Dja me amim imar rerekren ijā ukanga nhyim Metindjwýnh arým wānh me kanga. Ga, akrô pa ate bāri'ā ariy nhyim o djuw mex djwýnh kute rēnh ne wānh rēnh nhyim arým ngrāja pumû. Nhyim kam me kute o atom ne kuwykam rēnh nhyim xētja pumû.

⁷Gédja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imarkumrēx ne ijā adjukanga kêt ne tu amim ikabēn mar týxkumrēx nhyim kam Ibām arým akabēnkôt ā amā o ane. Dja gar amā mýjja kīnh ne kum o a'uw nhyim arým akabēnkôt ā amā o ane. ⁸Dja gar amexkumrēx ne katāt ar amijo aban adjukapri kute akrô pakam ô mexkumrēx ne kumexja pyrâk. Nhyim me amex ja pumûn arým Ibām raxmā kato. Dja gar ā amijo anen arým abē ikôt aba djwýnhkumrēx.

⁹Imā ar ajabē kute mrāmri ne Ibām kum ijabē pyrâk. Dja gar tu imā ar ajabēja markumrēx ne ar amā ijabē'ā adjukanga kêt. ¹⁰Gédja gar mā ikabēnja man kôt ar amijo aba. Ije ar amā katāt aje amijo aba'ā karōkam ikabēnja man kôt ar amijo aba. Ne kam arým ar amā ijabē'ā adjukanga kêt. Ga, ije Ibām kabēn kôt amijo ibaja pumû. Ba kam imā Ibām jabē'ā idjukanga kêt.

¹¹Be, mýj kadjy ne ba ar amā ikabēn ja jarē? Bir, dja gar ikabēn man arým ikīnh akīnh. Akīnh ne akīnh rā'ān akīnh tire. ¹²Be, ar amā aben jabēmā ne ba abenā ar amā karō. Amā aben jabē kute mrāmri ne imā ar ajabē pyrâk. ¹³Djām ije inhōbikwa kadjy itykkam imā inhōbikwa jabē ngri got? Imā abēo katāt me kunī jakre. ¹⁴Dja ba ar amā katāt aje amijo aba'ā karō gar ikabēn man kunīkôt ar amijo aba ba arým ar ajo inhōbikwakumrēx.

¹⁵Djām jakam ije ar amā, "Inhō àpēnh", anhýrmā? Kati. Ne ga ren ar abē inhō àpēnhbit ba ren ar amā adjàpēnh djàbit jarē gar ren jabit man ren kam aje ikabēn kunī mar kêt. Nhyim be, kati. Ibām kute imā kabēn jarēnh ja ba arým ar amā kunī jarē. Ije ar amā Ibām kabēn kunī jarēnhkam arým ije jakam ar amā, "Inhōbikwa", anhýrmā.

¹⁶Djām ar ga ne gar amijo ipytā? Kati. Ba ne ba amijo ar apytān arým ar adjàpēnh djà'ā ar amā karō. Be, mýj kadjy? Bir, dja gar katāt ar amijo aban adjukapri:kumrēx ne memā ijā adjujarēnh mō. Ne kam arým Metindjwýnhmā

amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arÿm aje mrãmri ne akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Ja kadjy ne ba adjâpênh djã'ã ar amã karô. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhym arÿm ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane. ¹⁷Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô.

Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja'ã ujarênh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

¹⁸Be, dja me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama. ¹⁹Ne ga ren ar me kum ikÿnh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytàn mebê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikÿnh kêtja kum ar akurê.

²⁰Ba arÿm ar amã, “Ar abê inhô âpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got”? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, “Kati. Dja me ijo bikênh kêt”, anhÿro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhym be, me kwÿ kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwÿ ma. ²¹Be, mÿkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwÿnh mar kêtka dja me ar ajo ajkê.

²²Ne ba ren me'ÿr ibôx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhym Metîndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arÿm ne ba me'ÿr bôx ne memã ikabên jarê nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metîndjwÿnhmã kum, “Kati. Ijaxwe kêt”, anhÿrmã.

²³Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwÿ kurê. ²⁴Ne ba ren ije me nokrekam mÿjja pumûnh kêt kwÿ nhipêx kêt nhym ren me omûnh kêt nhym Metîndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arÿm me kute omûnhkam ne me kum ikurênh kum Ibãmdjwÿ kurê.

²⁵Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ók no'ók ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum,

“Ajmã ije meo kêtka me me kum ikurê.”

Nã bãm ã memã ane nhym me arÿm kukràdjakam 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben djô'ã arênh mo:n arênh môr tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tû:mràm iwÿr o bôx. Nhym me kamingrãnyre arÿm kum ikurê. Ajmã ije meo kêtka me kum ikurê.

²⁶Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bôx ne arÿm ar amã ar ajo kÿnh djwÿnh jano, ar amã Metîndjwÿnh Karô jano. Ta dja katàt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurûm dja tê. Dja ba ar amã ano nhym bôx. Ne kam kute ipumûnh kôt arÿm ar amã ija ajarê. ²⁷Ar gadjwÿ gêdja gar ija memã adjujarênh aba. Idjâpênh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumûnh kôt memã ija adjujarênh aba.

16 ¹Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarê. ²Me bik-prôn timerê djakam dja me ar akangan me nêje bôm ar amê. Ne arík ar ajã amim, “Dja ba ar kupa nhym kôt Metîndjwÿnh arÿm kum ikÿnhkumrêx”, anen arÿm ar abí. ³Me kute Ibãmmê ar imar kêtka dja me ã ar ajo ane.

⁴Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênh tê? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arênh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjâbir kutã ar amã arê. Dja ba wabi nhym me arÿm ar ajo bikênh ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabên jarênh ja'ÿr amijo bôx ne arÿm aman amim, “Be, mrãmri kute imã arênh kôt ne me arÿm jakam ã ijo bikênh bao ane”, ane.

Metĩndjwýnh Karō kute ō me jao bamā.

⁵ Jakam ba arým kute ijanor djwýnh'ýr idjābirmā. Kam ne gar aje imā, “Jām dja ga tē”? anhýr kêt. ⁶ Be, mýkam? Bir, ba ije ar amā idjābir jarēnh gar akaprī raxkam ne gar aje ikukjēr kêt. ⁷ Kwārīk wānh ar akaprī kêt. Dja ba wabin arým ar amā ajo kīnh djwýnh 'ōdjwý jano. Metĩndjwýnh Karō jano nhym ar awýr bōx gar adjumar mexkumrēx. Ba ren idjābir kêt nhym ren Karō ar awýr bōx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjābirkumrēx ne ar awýr anorkumrēx. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

⁸⁻¹¹ Mrāmri dja Metĩndjwýnh Karō pykakam bōxkumrēx. Ne kam ta arým mā pykakam me axwemā kum, “Mrāmri ajaxwekumrēx”, anhýro ba. Nhym kam me arým kôt amijaxwe maro ba. Be, mýkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwýnh Karō ta arým mā memā kum, “Jeju katāt kute amijo bakumrēx”, anhýro ba. Nhym kam me arým kôt ikatātkumrēx maro ba.

Be, mýkam? Bir, Ibām'ýr idjābir gar aje ipumūnh kêt kam dja me mrāmri ikatātkumrēx maro ba. Dja Metĩndjwýnh Karō ta arým mā memā kum, “Dja ga ajaxwe pānh atokry”, ane. Nhym kam me arým kôt amimaro ba. Be, mýkam? Bir, dja me kum ikīnh kêtja nhō bēnjadjwýrbē Xatanaj tokry. Axwe pānh tokry. Dja me ja man arým amimaro ba, amijaxwekam pānh tokrymā maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amā ikukrādja kumex jarēnh prāmje. Ar aje ikukrādja kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rā'ā. ¹³ Kwārīk wānh rā'ā. Dja ī Metĩndjwýnh Karō bōx. Kute memā katāt kabēn jarēnhkumrēxja bōx. Ne kam arým ar ajo ba gar ikabēn katāt kunī ma. Djām ta ne kute amikabēn jarēnhmā? Kati. Ba dja ba kum arē nhym arým ar amā kute ikabēn marja jarē gar arým ama. Dja ar akukām apýnh mýjja apōx djwýnh rām ar amā arē gar arým ama. ¹⁴ Ba dja ba kum ikabēn jarē nhym kuman arým ar amā arē. Kute ar amā ikabēn jarēnhkam dja ijo rax gar arým ira:xmā akaton ama. ¹⁵ Be, ba Ibām kabēn o ikabēnkam ne ba ar amā, “Ba dja ba Karōmā ikabēn jarē nhym kuman arým ar amā arē”, ane.

¹⁶ Arým itēm 'ýr. Dja ba tē gar arým ipumūnh kêt. Nhym kam ijā akati ngrēre gar ajte ipumū. Ibām'ýr idjābir 'ýr. Kam dja gar ajte ipumū. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā ane.

Ar'ýr ar kīnh djā bōx kadjy kute arkum arēnh.

¹⁷ Nhym kôt ba djwýnh kwý ar abenmā kum,

— Nām gwaj bamā, “Arým itēm 'ýr. Dja ba tē gar arým ipumūnh kêt. Nhym kam ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumū”, ane. Ne, “Ibām'ýr idjābir 'ýr. Kam dja gar ajte ipumū”, ane. Be, mýj'ā ne gwaj bamā ja jarē? ane. ¹⁸ Ne kam,

— Kute gwaj bamā, “Akati ngrēre”, anhýrkam mýj'ā ne kute gwaj bamā ja jarē? Gwaj te baje mar prāmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjēr prām kôt ne Jeju arým ar kuma. Ne kam arkum,

— Djā ne gar bit aje ikukjērmā? Ije ar amā, “Arým itēm 'ýr. Dja ba tē gar arým ipumūnh kêt. Kam dja ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumū”, anhýr. Ije ar amā anhýrkam djā ne gar aje bit abej ikukjērmā?

²⁰ Ba ar amā arē gar ama. Dja gar muw ne akaprī rax. Nhym be, me kum ikīnh kêtja dja me kīnh. Dja gar akaprī tēn kam ī arým akīnhkumrēx. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprîre. Me kra bixadjwÿr 'ÿr nhym me kaprîre. Ne kam me kra bixadjwÿrkam arÿm kaprîo aknon mar kêt ne. Me kînham ne me arÿm kaprîo akno. ²² Dja gar ã akaprîn ajte akînho ane. Jakam gar akaprî. Kwârîk wânâh rã'ã. Dja gwaj ajte aben pumû gar akînkhkumrêx. Nhym kam me arÿm te kute ar amã akaprî jadjàr prãmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumûnhkam dja gar imã adjà'wÿr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mÿjjao a'uw nhym arÿm ã ar amã o ane. Mÿjja kunio ikukwakam kum adjà'wÿrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjà'wÿr kêt rã'ã. Iku-kwakam kum a'wÿ nhym arÿm ã ar amã o ane. Ar akînhtire kadjy dja ã ar amã o ane.

²⁵ Be, Ibãm kukràdjã'ã ne ba pykakam apÿnh mÿjja jakren ar amã arê nhym kukràdjã kwÿ ar abê bipdjur. Adjÿm, dja ba ï ar amã ã arênhô anhÿr kêt. Dja ba ar amã Ibãm kukràdjã jarê nhym ar amã amirîtkumrêx ne ar abê bipdjur kêt. ²⁶ Amrê akati mörjakam ije ar ajo Ibãmmã idjà'wÿr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhym arÿm ar ama.

²⁷ Be, mÿkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, "Ta ne ijano ba tẽ", anhÿr gar aje tu amim ikabên markum-rêxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhym ta arÿm ar ama. ²⁸ Ibãm kurûm ne ba amrê tẽn pykamã bôx. Dja ba jakam pyka kurûm Ibãm'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx, ane.

²⁹ Nhym kôt ba djwÿnh kum,

—Be, jakam ne ga arÿm imã akabên jarênhô amirîtkumrêx. Aje akukrà-djà'ã pykakam mÿjja'ã adjujarênhja jakre kêt. Ga tu akukràdjã jarênhô amirîtkumrêx. ³⁰ Jakam bar arÿm amim ama. Mrãmri ne aje mÿjja kunî markum-rêx. Jakam ar ije ajte akabên jabej akukjêr prãm kêtumrêx. Be, mrãmri ne ga kàjkwakam Metîndjwÿnh kurûm tẽn abôxkumrêx, ane.

³¹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm jakam ne gar mrãmri tu amim imar tÿxkumrêx? Kati. ³² Adjÿm, dja gar amidjwÿnhbit man ï ibê ajmã. Me umaje ibê ajmã ba arÿm ate dja. Be, djãm mrãmri ba ate idjãmmã? Kati. Ibãm kute imê amijo kajkepkam dja ba ate idjãm kêt.

³³ Be, mÿj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ï ije ar amã ikabên jarênhja man arÿm tu amim markumrêx. Ne kam arÿm ikanàrràm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikînâh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhym me ar ajo bikênho ba. Kwârîk wânâh kam ar akaprî kêt. Ba ne ba itÿxo ije me kum ikînâh kêtja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Jeju Metîndjwÿnhmã amijo à'wÿr.

17 ¹ Nãm arkum anen kam kàjmã ôkren kàjkwa jabên Bãmmã kum, —Djünwã, arÿm itokry'ã myt bôx. Dja ga memã iraxo amirît gê me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arÿm memã araxo amirît nhym me gadjwÿ araxmã kato. ² Be, mÿjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bênjadjwÿr djwÿnh mênhkôt. Apÿnh pyka djãri kunîkôt dja ba me kunîmã nhÿ. Ne kam arÿm me kwÿmã tîn jadjà. Aje mã ikôt me kamênha kunîmã tîn jadjà nhym me arÿm gu bakôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bênjadjwÿr djwÿnh mē. Kôt dja me kum gu bakînkhkumrêx.

³Be, mỳj ne me kute marmān arỳm gu bakôt tìn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne? Bir, dja me amim, “Kàjkwakam Metĩndjwỳnh pydji. Mrāmri ne kubê Metĩndjwỳnhkumrêx. Mrāmri ne kute pykamā Jeju janorkumrêx”, anhyro ba. Ja ne me kute marmā. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrêxmā. Dja me tu amim gu bamarkumrêx ne arỳm gu bakôt tìn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁴Pykakam ar ibari ba arỳm memā araxo amirīt nhyim me kwỳ arỳm kum akĩnhkumrêx. Aje adjàpênh djā'ā imā karō kôt ba apên arỳm 'ā aminhi-nomā amimê. ⁵Jakam badjwỳ dja ga memā iraxo amirīt gê me ira:xmā kato. Adjakam mỳjja kunĩ kator kêttri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bāmmā kôt ba djwỳnho à'wỳr.

⁶Ga ne ga arỳm mebê anhō me kwỳo akêx. Me kum akĩnh kêtja bê anhō me kwỳo akêx ne mā ikôt me kamê. Ba kam arỳm memā ajo amirĩtkumrêx ne. Nhyim kam me arỳm akabên man kôt ar amijo ba. ⁷Arỳm me kute imarn arỳm ijā amim, “Jeju ne Metĩndjwỳnh kukwakambit àpênh ne kabên jarênho ba”, anhyro ba. Ja ne me kute mar. ⁸Aje akabên'ā imā karō kôt ba memā arê nhyim me arỳm tu amim markumrêx ne mā kôt ar amijo ba. Ne mā ijā amim, “Mrāmri kàjkwakam Metĩndjwỳnh kurũm ne tẽn bõx. Mrāmri ta ne kute anorkumrêx nhyim arỳm tẽn bõx”, ane.

⁹Djām pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amā a'uw? Kati. Aje ikôt me kamênjhao ne ba amā a'uw. ¹⁰Ga ne ga arỳm inhō me kunĩo anhō. Badjwỳ ne ba arỳm anhō me kunĩo inhō. Gu baro'ā arỳm meo banhō. Nhyim me arỳm memā iraxo amirīt. ¹¹Djũnwā, amexti:ren akatàtkumrêx. Jakam dja ba arỳm awỳr tẽn arỳm pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ā ar iba kêt. Nhyim be, gu banhō me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ā ar ba rā'ā.

Djũnwā, prĩne amexkam dja ga amim gu banhō me utàn meo aba. Ga ne ga ikôt me kamê. Me kum aben jabên axikôt kabên kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamā aben jabên baje axikôt bakabên pyrāk gê me ā kum aben jabên ā axikôt kabêno ane. ¹²Pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ā ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikôt me kamênhja ne ba me utàn ar meo iba nhyim 'ō biknor kêtumrêx. Ikôt ba djwỳnhbê Djuda pydji ne axwe-kumrêx. Pydjibit dja arỳm akuno. Amrêbê me ikukāmāre kute 'ā pi'òk no'òk kôt dja akuno.

¹³Be, jakam ne ba arỳm awỳr idjàbir 'ỳr. Pykakam ar ibari ba amā ikabên ja jarê. Me kute amā ikabênja mar kadjy ba amā arê. Dja me kuman arỳm mrāmri ikĩnho kĩnhkumrêx. ¹⁴Arỳm me kum akĩnh kêtja kum gu banhō me kurê. Be, mỳkam? Bir, nā bām memā akabên jarê nhyim me arỳm tu amim markumrêx. Ne kam arỳm ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhō me kurê.

¹⁵Djām ije amā, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhō meo wabi”, anhyrmā? Kati. Dja me arek me ro'ā ar ba. Dja ga mā me utàn ar meo aba gê gu banhō me ja me axwe kôt axwe kêt. ¹⁶Me arỳm mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷Mrāmri akabên katàtkumrêx. Aje memā akabên katàt jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba. ¹⁸Ga ne ga arỳm idjàpênh djā'ā

imã karôn arým pykakam me kum akính kêtja'yr ijano ba tē. Badjwý ne ba akudjwa arým me àpēnh djà'ā gu banhō me jamā karôn arým me kum akính kêtja'yr me ano. ¹⁹Imã me abēkam ne ba itykmā. Dja ba akabēnkôt me kadjy ty nhy me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabēn katāt markumrēx ne arým amexo mex.

Kute Bāmmā me kute mar kunīo à'wýr.

²⁰Djām me jabit ne ba amā meo a'uw? Kati. Dja me ī amū memā ikabēn jarē nhy me kwý ikabēn man tu amim imarkumrēx. Amū me jaodjwý ba amā a'uw.

²¹Be, mýj kadjy ne ba amā meo a'uw? Bir, dja ga ikabēn man arým memā amak bō nhy me arým akabēnkôt kum aben jabēn axikôt kabēn. Dja me axikôt kabēn kute gu bamā aben jabēn axikôt bakabēn pyrāk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabēn axikôt kabēn? Bir, gēdja amū me kum akính kêtja me omūn arým kum gu bakính ne arým tu amim imarkumrēx. Ne kam ijā amim, “Be, mrāmri ne Metīndjwýnh Jeju jano nhy arým pykakam bōx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabē.

²²Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhō meo rax. Nā bām memā gu bakukrà-djā jarē nhy me arým tu amim markumrēx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabēn axikôt kabēn kute gu bamā aben jabēn axikôt bakabēn pyrāk. Ja kadjy ne ba meo rax.

²³Bamē gu banhō me jamē ne me itipdjīn ar iba. Gu badjwý batipdjīn ar baba. Gora gē me prīne kum aben jabēn axikôt kabēn. Nhy kam me kum akính kêtja me omūn arým amim, “Mrāmri ne Metīndjwýnh Jeju jano nhy arým pykakam bōx ne ar ba. Ga, Metīndjwýnh kum me abēja pumū. Kum me abē kute kum Jeju jabē pyrāk”, ane. Dja me kum akính kêtja me omūn ā amim ane.

²⁴Djūnwā, mýjja kunī kator kētri ne ga amā ijabē. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mā ikôt me kamēnhdjwý dja ga o wabi gē me iro'ā ar ba. Dja me iro'ā ar ba:n irax pumūnh ar o ba. Ja ne ba imā kính.

²⁵Djūnwā, ga ne ga akatāt ne ajaxwe kētkumrēx nhy me kum akính kêtja kute amar kēt. Bajbit ije amar nhy me jadjwý arým kute amim, “Mrāmri ne Metīndjwýnh Jeju jano nhy arým pykakam bōx ne ar ba”, anhyro ba. Tām ne me kute amim tu markumrēx. ²⁶Ba kam arým memā ajā ajarē. Dja ba memā ajā idjujarēnh rā'ā ne. Be, mýj kadjy dja ba memā ajā idjujarēnh rā'ā? Bir, amā me abē kute amā ijabē pyrāk. Amā me abēja'ā dja ba memā idjujarēnh rā'ā nhy me arým mar rā'an kam arým kum ajabē. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memā ajā idjujarēnh rā'ā. Nām ā Jeju Bāmmā kabēno ane.

Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mōr.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

18 ¹Jeju Bāmmā kabēn pan kam arým kôt ba djwýnhmē ro'ā katon mō. Mō:n kam arým pakretibē Kedō'ýr bōx ne 'ā rē. Ne kam mōn pidjō-kō'ýr bōx ne arým 'ýr wadjān kam nhý.

²Nhy onīj Djuda dja. Kute Jeju kurē djwýnhmā kangaja dja. Djuda ne arým kute ar ýr djā pumūnh. Amrēbē ne Jējumē kôt ba djwýnh ar pidjō-kō'ýr mrāho ku'ē nhy kam Djuda arým kute ar ýr djā pumūnh. ³Kam ne

arým me rúnh'yr bôx ne memã arê. Nhym me arým aminhõ krâkamngônhmẽ aminhõ àpênhmã kum,

—Me Djudakôt môn Jeju pa 'amÿn amrê o môn o bôx. Nãm ã me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmẽ mebê pardjêumẽ memã ane. Nhym Djuda arým kute omũnhkôt katât Jeju'yr meo mō. Nãm me Jeju kadjy ngõnhpôkmẽ kuwymẽ àbêr djâmêo mō. Me 'yr o mō:n arým pidjôkô'yr o bôx.

⁴Nhym Jeju ta kâjmã djan me'yr kato. Ta ne kute amikukâm mÿjja kunĩ markam amikukâm me krâkamngôn ma. Ta me'yr katon memã kum,

—Mÿj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

⁵Nhym kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

Nhym Jeju memã kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krâkamngônhmẽ ro'ã dja. ⁶Nãm Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhym me tu umaje ajkran akubyn ajkamên arým tÿm ne nō.

⁷Nhym kam ajte me kukij ne memã kum,

—Mÿj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

Nhym me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

⁸Nhym memã kum,

—E kum, arým ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwārĩk wānh ga me bajbit ijabej gê ar ja mã tẽ, ane. Be, mÿkam ne Jeju ã krâkamngônhmã ane? ⁹Bir, kute ajbir Bämmã kabênkam ar'ã ujarênh kôt. Kute kum,

—Aje ikôt me kamênhja ne ba ije 'õo ibiknor kêt, anhÿr kôtô. Kôt ne Jeju jakam ar nêje me krâkamngônhmã kabên ne arým o mebê ar utà.

¹⁰Nhym kam Ximão Pedru, Jejukôt ba djwÿnhja arým ò kàxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabên arým o bënjadjwÿr nhõ àpênh jamak ta. Me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax nhõ àpênhja jamak ta. Bënjadjwÿr rax nhõ àpênh nhidjibê ne Maku.

¹¹Nãm bënjadjwÿr rax nhõ àpênh jamak ta nhym Jeju arým Pedrumã kum,

—Kwārĩk wānh. Akubyn àkam anhõ kàx jadjà. Djām itokry kêtma ne ga inêje me tak ne? Ibām kute itokry'ã imã karô kôt dja ba itokry, ane.

¹²Nhym kam me arým Jeju pa 'amÿn uwpre. Me krâkamngônhmẽ me ò bënjadjwÿr ar pa 'amÿ. Mebê idjaer rúnh nhõ àpênhdjwÿr pa 'amÿ.

Me kute bënjadjwÿr Ananh'yr o bôx.

¹³Nãm me uwpre kam arým bënjadjwÿr rax Ananh kumrêx'yr o mō. Bënjadjwÿr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãmkam kubê me kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax. ¹⁴Amrêbê ne Jeju'ã memã kabên jarên memã kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pānh ty. Kam dja gu me arým badju-mar mex, ane. Be, me krâkamngôn bënjadjwÿr rax Ananh kumrêx'yr Jejuo mō. O môn arým ò kikreti'yr o wadjà.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵Nhym Ximão Pedru kôt tẽ. Jejukôt ba djwÿnh 'ôdjwÿmẽ ro'ã ne ar Jeju kôt tẽ. Kôt tẽ:n arým kre tã dja. Nhym Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjà. Běnjadjwỳr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arỳm Jeju kôt wadjà. Běnjadjwỳr nhõ kikreti nhípòkri ne kēnh ngrire. Kam ne wadjàn dja. ¹⁶Nhym Pedru bõm kre tã arek dja. Nhym Pedru nhikjêja akubyn 'ỳr akēx ne. Ne kam bēnjadjwỳr nhõ àpēnh nire kre tã ku'ê djwỳnhjamã Pedru jarē. Ne kam amikôt Pedruo wadjà.

¹⁷Nhym kam bēnjadjwỳr nhõ àpēnh nija tēn Pedrumã kabēn ne kum,

—Djām ga ne ga abē Jejukôt aba djwỳnh 'õ? ane.

Nhym kum, “Kati”, ane.

¹⁸Nhym wānh me ànhũnho kumex. Běnjadjwỳr nhõ àpēnhmẽ õ me krā-kamngõnh ànhũnho kumex. Me arek kryje pĩ prào amim kuton ànhũnho kumex. Nhym Pedru me'ỳr tēn mekôt ànhũnho dja.

Běnjadjwỳr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹Nhym kam me arỳm bēnjadjwỳr rax'ỳr Jejuo bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr rax'ỳr ne o bõx nhym arỳm kabem dja. Nhym kam arỳm kukij ne kum,

—Imã akôt me ba djwỳnh'ã ajarē. Mỳj akukràdjà ne ga memã arēnho aba? ane.

²⁰Nhym kum,

—Djām me kàxã ne ba memã ikukràdjà jarē? Kati. Arỳm ne ba me kunĩmã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne. Ne apỳnh me bikprõnh djāmẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam arē. Kikretikam ne mebê idjaer kunĩ bikprõnh djà. Ba arỳm kunĩkôt memã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne. ²¹Mỳj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhym me arỳm kute ikabēn mar kôt arỳm amã arē, ane.

²²Jeju bēnjadjwỳrmã ane nhym krākamngõnh'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djām me ã bēnjadjwỳr raxmã kabēn kute anhỳr? Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr raxmã ne ga akabēn ne, ane.

²³Nhym Jeju kum,

—Ikabēn punu kēt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabēn punu ga ren aje mỳj ikabēn punu'õ markôt ren memã ijarēnho amirĩt ne kôt ren arỳm ikurwa. Nhym be, kati. Ikabēn katāt ne ba arē ga ikurwa, ane. ²⁴Nãm ane nhym Ananh amũ Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr raxbē Kajbajja'ỳr Jeju jano. Uwpre rãã ne ano. Nhym me arỳm Kajbaj'ỳr o mōn o bõx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵Nhym Ximão Pedru wānh me krākamngõnh kôt ànhũnho dja. Ànhũnho dja: nhym me arỳm kukij ne kum,

—Djām gadjwỳ abē Jeju kôt ba djwỳnh'õ? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²⁶Nhym kam bēnjadjwỳr nhõ àpēnh'õ ajte kum kabēn ne kum,

—E kum, amũ pidjòkòkam Jejukôt me'õja anokre o nokre ba arỳm omũ. Djām ga? ane. Pedru kute me'õbē òbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djām ga”? ane. ²⁷Nhym Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhỳr totokbē nhym òkrēn'anh arỳm kà.

Me kute Piratu'ÿr o bôx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm ôkrên'ãnh kà nhym me arÿm Kajbaj kurũm Jejuo mỗ. O mỗ:n kam kikreti 'ôdjwÿ'ÿr o bôx. Piratu nhô kikreti'ÿr o bôx. Me bajtemkam bënjadwÿr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarênh dja. Nãm me Piratu nhô kikreti'ÿr Jejuo bôx ne amijã maje bôm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwārĩk wãnh gu me Piratu nhô kikretimã badjār kêt. Dja gu me me bajtem nhô kikremã wadjàn arÿm bapunuren te baje mry krênãm. Me kute Metĩndjwÿnhmã mryki'átomtĩ bĩnja te baje krênãm, ane. Me kute aben bê me bajtem nhô kikre pymakam ne me ã abenmã anen bôm arek kumex. ²⁹ Me bôm kumex nhym kam bënjadwÿr Piratu arÿm me'ÿr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mÿj ne me'ôja axwe kute? Mÿj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhym me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arênh kêtikumrêx. Nhym be, kati. Mrãmri axwekumrêx, ane.

³¹ Nhym Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mỗn me akukràdjà kôt mÿj axwe'omã akaton kam arÿm pãnh ajmã on, ane.

Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjà kôt me ije me axwe pãnh me'ô par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwÿnh, ane. ³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pite'y'ã inhô ba kÿjrũm wajêt”, anhÿr kôt ne me arÿm jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnênh ane. Kute pite'y'ã nhôr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhym kam Piratu arÿm ô kikretimã wadjà. Ne kam amiwÿr Jeju 'uw nhym 'ÿr bôx. Nhym arÿm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bënjadwÿr rax? ane.

³⁴ Nhym kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nàr kon. Djãm me'ô ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhym ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'ô got? Anhô me wÿnhmẽ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿrmẽ ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhym kum,

—Be, djãm ibënjadwÿr rax kute pykakam me bënjadwÿr rax pyræk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhym ren inhô àpênh arÿm inêje me'ÿr prôt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptà. Nhym be, kati. Ibënjadwÿr rax kute pykakam me bënjadwÿr rax pyræk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhÿrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bënjadwÿr rax'ô? ane.

Nhym kum,

—Ga ne ga arÿm imã ibënjadwÿr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ÿr bôx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katàt memã ikabên jarênh kadjy ne ba bôx. Nhym me kum ikabên kĩnhja ne me ikabên man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhym kum,

—Tô nhỹnh ne me kabên katàt'ô? ane. Nãm kum anen arỹm ajte mebê idjaer'y'r katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtumrêx ba arỹm kuma. ³⁹Ba we me abê idjaer nhô bënjadwỹr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irôbê mrãnh nhô akati jakam me akukràdjã kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pỹnhkôt ne ba me pỹnh ne me'ã kurên bôm me kurê. Metĩndjwỹnh me irôbê mrãnh nhô akatikam me akukràdjã kôt ne ba bôm me kurê, ane.

⁴⁰Nhym me ajte kàj bê kum kabên ne kum,

—Kati. Kwārĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĩnhĩ, axwe, nêkrêxmê pi'òk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

Me kute pĩte'y'ã nhôr'ã Piratumã àpnênh.

Mat 27.27; Mak 15.16

19 ¹Nãm me Piratumã ane nhym kam arỹm krâkamngônhamã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhym me o tên arỹm mrykã punuo kaprêprêk kumex ne. ²Ne kam mrynhĩo kajkep ne ikãnh ne o kute bënjadwỹr rax krãdjê pyrãk ne kum kutu. Ne kam inòkã ryti kamrêk kute me bënjadwỹr rax kã pyrãk kum adjã. ³Ne kam arik kum kabêno kute me me rũnhmã kabên pyrãk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhô bënjadwỹr rax. Goja kribêm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bẽno bikênhô ane.

⁴Nhym kam Piratu ajte me'y'r katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'ô mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ika-tormã. Dja ba o ikato ga me kam arỹm ama. Axwe kêtja ma, ane. ⁵Nhym Jeju arỹm kato. Mrynhĩo krãdjêxmê inòkã ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhym Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶Nhym me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhô bënjadwỹrmê mebê idjaerkam me krâkamngônhamê omũn arỹm kàj bê Piratumã kum,

—Pĩte'y'ã anhô, ane.

Nhym memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'ômã ikato got ba pĩte'y'ã kunhô? Kati. Me ga dja ga me o tên pĩte'y'ã anhô, ane.

⁷Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndjwỹnh Kra”, anhyro bakam axwekumrêx. Nãm Metĩndjwỹnhbê raxo amiptãro ba. Me iku-krãdjã kôt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸Nãm Piratu me kabên ja man arỹm tĩn prã:m. ⁹Ne kam akubyn ò kikre-timã wadjàn Jeju kukij ne kum,

—Nhỹnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhym Jeju tu anhikrê.

¹⁰Nhym kum,

—Je tô, djãm ikajgo ne ga imã amijarênh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabênkôt nhym me kute pĩte'y'ã anhôr jabej nãr ba ikabênkôt nhym me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹Nhym Jeju kum,

—Be, Metĩndjwýnh amybỹm ren kute ajā bēnjadjwýr mēnh kēt ga ren akajgon ren akabēn kēt mex ne. Kam me'ō kute amā ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹²Nām kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'ỹr katon te memā kabēn nhym mebē idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arík Xedjabē bēnjadjwýr raxo amiptā. Djām Xedja akam ngryk kētmā ne ga aje Jejumā anhirermā? ane. Xedjabē ne me bēnjadjwýr rúnh kunī nhō bēnjadjwýr.

¹³Nām me ā Piratumā ane nhym arým amijā kuman kam ajte memā Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pānh jarēnh djākam nhý. Me krī djā jamā ne me Kēnpoti jarē. Mebē idjaer kabēnkam ne me me krī djā jamā Gabata jarē.

¹⁴Arým me irōbē mrānh nhō akati nēje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mýjja kupēho kumex djā nhō akatikam. Kýjrūm myt nhýrkam. Nām me axwe pānh jarēnh djākam nhýn kam mebē idjaermā kum,

—Be, ota me anhō bēnjadjwýr rax, ane.

¹⁵Nhym me kāj bē kum,

—Rūm o tē. Rūm o tēn pīte'y'ā anhō, ane.

Nhym memā kum,

—Djām me anhō bēnjadjwýr rax ije pīte'y'ā nhōrmā? ane.

Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar kum,

—Djām me inhō bēnjadjwýr rax ne wā? Arkati. Atemā. Me inhō bēnjadjwýr raxbē ne Xedja. Pydji. Ajte 'ōdjwý kētkumrēx, ane.

¹⁶Nhym kam me kute pīte'y'ā nhōrmā arým kadjy ō me jamā arē.

Me kute pīte'y'ā nhōr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhym kam me Jeju pa 'amýn mā o mō. ¹⁷Ne kam me kum ikrei'ā pīte'y dji nhym arým ta amikadjy kumýn o mō, krānhre'ỹr o mō. Krānhrebē me krā'i'ỹr ne o mō. Mebē idjaer kabēnkam ne me me krā'imā Gogota jarē. ¹⁸Nām me o mōn arým kam o bōx ne arým pīte'y'ā Jejumā o iten kājma kudja nhym wajēt. Nhym kam me pīte'y'ā ar ja amānhkrutmo ite nhym ar aktā Jeju nhijēn wajēt.

¹⁹Nhym Piratu mýj Jeju axweja'ā pi'ók no'ók ne. Nām pi'ókkam memā kum,

—Mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax ne ja. Krīraxbē Nadjarekam Jeju. Nām ā pi'ókkam no'oko ane. Nhym me kunī kute omūnh kadjy me Jeju nhimōkri kunhō. ²⁰Nhym kam mebē idjaer krāptī pi'ók pumūn arē. Krīrax kuri ne me kute pīte'y'ā Jeju nhōr djā. Nhym kam me krāptī 'ýr ban bōx ne pi'ók jarē. Apýnh me kabēnkam ne no'ók. Mebē idjaer kabēnkam no'ók ne mebē kregu kabēnkam no'ók ne me kabēnbē Raxinakam no'ók. ²¹Nhym kam mebē idjaer kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr Piratumā kum,

—Kwārīk wānh pi'ókkam memā kum, “Mebē idjaer nhō Bēnjadjwýr rax”, anhýr kēt. Ate gēdja ga pi'ókkam memā kum, “Nām amijo 'ēx ne memā kum, 'Ibē mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax’, anhýro ba.” Dja ga ā pi'ók no'ókkam memā anen 'ā anhō gē me omū, ane.

²²Nhym Piratu arkum,

—Kati. Arým ne ba mrāmri 'ā pi'ók no'ók ne. Kwārīk wānh rā'ā, ane.

²³Nām me krākamngōnh ar pīte'ykam Jeju nhō. Ne kam ar kute abenmā ō kubēkà ngrānhmā. Nhym ar 'ō amijo ō kubēkà ja pytā. Nhym ar 'ō amijo ja

pytà. Nhyam ar 'ô amijo ja pytà. Nhyam ar 'ô amijo ja pytà. Ne kam ar inôkàti ja'yr bôx. Ne ar kunî kum kîn. Nhyam inôkàti pydjî. ²⁴Nhyam ar abenmā kum, —Kwārîk wānh gwaj abenmā kokjêr kêt. Gwaj pykakam kên kryre rên kôt kuman bajô amim inôkàti by, ane.

Amrêbê: ne me bakukāmāre ja jarê. Me Metîndjwýnh Kra kabên jarên memā kum,

“Dja me abenmā ikà ngrân ikà ja'ā kên kryre rên kôt 'ô amim kuby.”

Nām me bakukāmāre ā memā anen arým 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nhyam me aben djô'ā arênhô mô:. Arênhô môr tāmā arým 'ýr o bôx. Tū:mrām me bakamingrānyre-kam ne arým 'ýr o bôx nhyam me arým ā Jeju nhô kubêkào anhýrkumrêx.

²⁵Nhyam nā kanikwýnh, nāmê ar axikôt apôxjadjwý dja. Nhyam Marij 'ôdjwý, mjên nhidjibê Krôpa adjwýnhdjwý dja. Nhyam Marij Madarenadjwý dja. ²⁶Nhyam Jeju arým nā, kurûm katorja pumû. Nhyam kôt ba djwýnh, kum abêja nā kuri dja nhyam omû. Nhyam arým kôt ba djwýnh ja'ā nāmā kum,

—Ê, me'ô nire. Be, tāmwbê ne arým akra, ane. ²⁷Ne kam kôt ba djwýnhmā kum,

—Ê, tāmwbê ne arým anā, ane. Nhyam kam arým ô kikremā o môn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ā ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸Nhyam kam arým kute inomā àpênh djā mēnhkam memā kum, “Arým imā kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukāmāre Jeju kabên ja jarên memā kum, “Arým imā kôr.”

Nām me ā anen arým 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nhyam me aben djô'ā arênhô mô:. Arênhô môr tāmā arým 'ýr o bôx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam ne Jeju arým kum kôrkumrêx ne arým memā kum, “Arým imā kôr”, ane. ²⁹Nhyam wānh pidjô kangô kadjā ngôn'hôkam ipun dja. Nhyam me ngôn puror pôn dja jakritaja kangômā adjā nhyam kam ipu. Nhyam me pibê ixôpu idjamā adjān kam kāmā kum kungân ajkwamā adjā. ³⁰Nhyam arým kaôn pidjô kangô kadjão ikô. Ne kam memā kum,

—Arým ne ba idjâpênhô tēn inomā kumê, ane. Ne kam ta aparmā krân tu amitînmā iren ta arým ty.

³¹Be, pi'ôk rârâr nêje arým akamât 'ýr nhyam mebê idjaer arým êje ô mýjja kupênhô kumex. Nhyam kam mekam me kwý Piratu'ýr môn kum,

—Ê, dja me pîte'y'ā ar arijja 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhyam me on ar adjā. Ne kam pi'ôk rârâro bikênh kêt, ane. ³²Nhyam arým 'ýr me krâkam-ngôn jano nhyam me 'ýr môn 'ýr bôx. 'Ýr bôx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

³³Nhyam ar ipôkri Jeju wajêt nhyam me 'ýr bôx. Nhyam amrêbê tyn wajêt nhyam me arým omû. Ne kam kute te'i kukênh kêt. ³⁴Nhyam arým krâkamngôn'hô ô kâxo nânj jarîn arým o pênât'ānh kanhuw. Kanhuw nhyam kamrômê ngômê akân arým prôt ne.

³⁵Ba ne ba omûn me amā kôt 'ā ajarê. Mrāmri katât me amā 'ā idjujarênh-kumrêx. Mrāmri ije omûnhkumrêx ne kôt me amā 'ā ajarê. Me aje tu amim markumrêxmā ne ba me amā arê. ³⁶Amrêbê: ne me bakukāmāre tāmja jarên memā kum,

“Be, 'i'õ dja me kwÿnh kêtumrêx”, ane.

³⁷Ne kam ajte arên memã kum,

“Dja me kanhuw ne arÿm omũnho dja”, ane.

Metĩndjwÿnh kukwakam ne me memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djô'ã arênho mō. Arênho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bōx. Tũ:mrãm me bakamĩngrãnyrekam ne 'ÿr o bōx. Nãm me te'i kukênh kêt ne arÿm kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôtô.

Me kute adjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹Nhyim kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwÿnh'õ. Mebê idjaer rũnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwÿnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arÿm Piratu'ÿr tẽn kum,

—Ba Jeju kaban o rwÿn o tẽn adjã, ane. Nhyim Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhyim kam arÿm amũ tẽn. Amũ Nikodemu'ÿr tẽn 'ÿr bōx. Nikodemu ne amrêbê akamãtkam Jeju'ÿr bōx nhyim ar abenmã kabêno nhÿ. Nikodemu ja'ÿr ne Jôdje bōx nhyim ar ro'ã Jeju'ÿr tẽn. 'ÿr tẽn kêttri ne Nikodemu arÿm Jeju kadjy kudjÿ djão atomkumrêx. Utĩ'ã akrekam utĩ: kute 50 kiru pyrãk. Miramê arômê ne abenkam o akã. Nãm kudjÿ djã tun arÿm Jôdjemê ro'ã Jeju'ÿr o tẽn 'ÿr o bōx.

⁴⁰Ne kam arÿm pĩte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arÿm kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djãkôt me kudjÿ djã jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane. ⁴¹Nhyim wãnh me kute pĩte'y'ã nhôr djã kuri pidjôkô'õ. Ne kam kênkre'õ. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêt rã'ã. ⁴²Nãm ar Jeju kupun kumÿn o tẽn. O tẽn arÿm kênkrekam adjã. Arÿm pi'òk rãrãr bōx 'ÿr nhyim kam ar amibêx ne me kute nhôr djã kuri kênkrekam adjã. Kênkrekam adjã nhyim ar'ã akamãt ne. Nhyim kam ajte akati. Nhyim kam ajte akamãt ne.

Akubyn tĩn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

20 ¹Nhyim ajte akati 'ÿr, pi'òk kamrêk 'ÿr nhyim Marij Madarena arÿm kênkre'ÿr tẽn 'ÿr bōx. 'ÿr bōx nhyim me kute kênpoò kênkre'ã ijêja arÿm amijã kutan kre jakãja'ã dja nhyim Marij arÿm omũ. ²Ne kam akubyn prôt ne arÿm Ximão Pedru'ÿr bōx ne kôt ba djwÿnh'õ jadjwÿ 'ÿr bōx. Jeju kum abêja 'ÿr bōx ne arkum,

—Arÿm ne me kênkre kurũm Bẽnjadjwÿr djwÿnho kato. Nãm me nhÿnh o mōn kudji, ane.

³⁻⁴Nãm kum ane nhyim kam Pedrumê kôt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar arÿm tu kênkre'ÿr prôt ne. Nhyim kam kôt ba djwÿnh 'õja arÿm Pedru ren kumrêx kênkre'ÿr bōx. ⁵'ÿr bōx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyim rinhuo kubêkãbit nõ nhyim omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶Nhyim kam Pedru arÿm kôt bōx ne tu kênkremã 'ÿr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumũn krã kupu djãja pumũ. ⁷Nhyim krã kupu djãja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djã krã mex ne kudji nhyim ate nõ.

⁸⁻⁹Nhyim kam kôt ba djwÿnh kumrêx bōxja kênkremã wadjãr arÿm omũ. Omũn arÿm amim,

—E kum, mrāmri ne akubyn tīn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrēx. Bīr, ar kute omūnh kētri ne ar amim,

—Mrāmri ne arēm tyn akubyn tīn kêt, anhỹro ba. Ne ren mrāmri Metīn-djwỹnh kabēn'ā pi'òk no'òk markumrēx ne ren amim,

—Be, mrāmri dja akubyn tīn, anhỹro ba. Nhyim be, kati. Ar kute pi'òk mar kêt. Kam ne ar kute kupu djā nōrkôt omūnh kētri amim, “Akubyn tīn kêt”, anhỹro ba. Ne kam kēnkremā 'ỳr wadjān arēm omūn amim,

—E kum, mrāmri ne akubyn tīn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrēx.

Kute Marijmā amijo amirīt.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰Nām ar kēnkre kamūn kam akubyn ar ò kikremā tē. ¹¹⁻¹²Nhyim Marij ar pānh kēnkre'ỳr bōx ne bōm arek mỳro dja. Nām mỳro djan arēm kēnkre'ā ibō. Nhyim kēnkre kadjwỹnhbē Metīndjwỹnh kadj mrānh djwỹnh amānh-krut nhỹ. Ar ò kubēkà jaka. Jeju nōr djā'ā ar nhỹ. Nhyim ja krā nōr djā'ā nhỹ nhyim ja te nōr djā'ā nhỹ. Nhyim Marij kēnkre'ā ibōn arēm ar omū.

¹³Nhyim ar kum,

—Me'ò nire, mỳkam ne ga amỳro dja? ane.

Nhyim arkum,

—Inhō Bēnjadjwỹr djwỹnh ne me'ò kēnkre kurūm o katon o mōn nhỹnh kudji. Ije ir djākôt omūnh kētkam ne ba imỳro dja, ane. ¹⁴Nām arkum anen arēm mūm akēx. Mūm akēx ne arēm Jeju pumū. Djā ne tu omū? Kati. Kute omūnh kêt.

¹⁵Nhyim kum,

—Mỳkam ne ga amỳro dja? Mỳj me'ò ne ga abej? ane.

Nhyim Jejuo kute pidjōkō pumūnh djwỹnh pyrāk ne kum,

—Ò kum, ga aje nhỹnh o amōr ne ir jabej imā akre. Dja ba 'ỳr tēn arēm amrē o tē, ane.

¹⁶Nhyim kum, “Marij”, ane.

Nhyim kam 'ỳr akēx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabēnkam ne gu me ren kum, “Ujarēnh djwỹnh”, ane. Nām kum, “Rabi”, anen arēm o tỳm.

¹⁷Nhyim kum,

—Kwārīk wānh ijo atēm kêt. Imā anhire. Kraxje Ibām'ỳr idjābir kêt ne ga ijo tỳm. Tēn ikamyre arkum ikabēn jarēn arkum, “Jeju ne ar amā, ‘Arēm Ibām'ỳr idjābirmā. Ibāmbē ne ar Abām. Arēm Itīndjwỹnh'ỳr idjābir ne itēmā. Itīndjwỹnhbē ne ar Atīndjwỹnh’, ane. Dja ga tēn ā ikamy arkum ane.” Nām ā Jeju Marij Madarenamā ane.

¹⁸Nhyim arēm kôt ba djwỹnh'ỳr tēn ar'ỳr bōx. Ne arkum,

—Arēm ne ba Bēnjadjwỹr djwỹnh pumū, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabēn jarēnhja kôt arēm arkum arē.

Kôt ba djwỹnhmā kute amijo amirīt.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹Nhyim kam arēm pi'òk kamrēkkam akamāt. Nhyim kam kôt ba djwỹnh ar arēm prīne amijā ijēn nhỹ. Mebē idjaer rūnh pymaje ne ar ar bikprōnh djākam amijā ijēn nhỹ. Nhyim kam Jeju bōx ne tu ar aērbē ar'ỳr wadjān ar ipōkri dja. Djan arēm arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁰Nām arkum anen arēm arkum

ikrakam kàxiràx djwa kre jakren ajte pênàt'anh kàxdjwa kre jakre. Nhyim ar kute mrāmri ar ô Bēnjadjwýr djwýnh pumũnhkumrēxkam kínhkumrēx ne.

²¹ Nhyim kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrēbê ne Ibām me'ã imã karō. Pykakam me kum kính kêtja'ýr itēm'ã ne imã karō ba amrē tē. Dja badjwý Ibām kudjwa jakam me'ã ar amã karō. Ar aje ikudjwa me'ýr atēm mā ne ba ar amã me'ã karō, ane.

²² Nām arkum anen arým ar akôn arkum,

—Gê on Metĩndjwýnh Karō ar ajo ba. ²³ Dja ar ajo ba gar kôt me kwý axwe maro akno. Nhyim kam Metĩndjwýnh ar akôt me axwe maro akno. Nār gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyim kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nām Jeju ā arkum anen arým mā tē.

Tōmemā kute amijo amirīt.

²⁴ Nhyim Tōme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbê 12'ō. Tōme ne kute ar bikprōnh djākam arkôt ýr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mā tē nhyim kam ar Tōmemā kum,

²⁵ —Arým ne bar Bēnjadjwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhyim arkum,

—Tō nhýnh? Ne ba ren ikrakam kàxiràx djwa kre pumũn ren kôt inhikra'i jadjān ren pênàt'anh krekôt inhikra jadjā. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrēx ne amim, “Mrāmri ne akubyn tĩnkumrēx”, ane. Nhyim be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nām ā Tōme arkum ane. ²⁶ Nhyim kam arým ar'ã akatibê 8 apēx nhyim kôt ba djwýnh ar ajte bikprōnh djākam nhý. Nhyim Tōmedjwý arým ar ikô'ã nhý. Nhyim ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhý nhyim kam Jeju ajte tu wadjān arým ar ipôkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁷ Ne arým Tōmemā kum,

—Ajrā. Amrē anhikra 'io goja inhikra kupên omũ. Ne amrē ipênàtkam krekôt goja anhikra jadjā. Kwārĩk wānh ijā amim, “Kati. Nām 'êx”, anhyr kêt. On tu amim imarkumrēx, ane.

²⁸ Nhyim Tōme kum,

—Inhō Bēnjadjwýr djwýnh, Itĩndjwýnh, ane.

²⁹ Nhyim kum,

—Tōme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrēx. Nhyim be, me kute ipumũnh kêt djwý. Djām me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrēxkam kaprĩmā? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrēx ne arým kínhkumrēx. Ne kínho katāt ajakre. Nām ā Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwýnh kute omũnh ne kute raxmā kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumũnh kêt krāptĩ nhípēx. Ne me punu krāptio mex. Ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarēnh ne ije 'ã pi'ók no'ók ne ja. Djām kunĩ'ã ne ba pi'ók no'ók? Kati. Pi'ók jakam ne ba kwýbit'ã pi'ók no'ók ne. ³¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók ne? Bir, dja gar pi'ók jarēn aman arým tu amim Jeju markumrēx ne amim,

—Mrāmri ne Jejubê gwaj banhō Bēnjadjwýrbê kumkatikumrēx. Mrāmri kubê Kritukumrēx. Mrāmri kubê Metĩndjwýnh Krakumrēx, ane. Ja dja gar pi'ókkam arēn aman tu amim markumrēx. Tu amim markumrēx ne arým Jejukôt atĩn ne ar aba rā'ã: rā'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ók no'ók ne. Tām ne ja.

Kôt ba djwýnh kute kabênkôt tep kumex pynênh.

21 ¹Năm Jeju ã kôt ba djwýnhmã amijo amirîto ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirîto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xibe-rĩj'ãnh kute arkum amijo amirît kadjy. ²Nhym kôt ba djwýnh kwý imô nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwýrmê kôt ba djwýnh amãnhkrut 'ôdjwý ar ba. Natanajeu ne pykabê Gar-rêjakam krĩbê Kanakam abatãnh djã. ³Ar ngô nokà'ã ar ba: nhym Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwý pynê, ane.

Nhym ar kum,

—Bar akôt tẽ, ane. Ne kam tẽn kãkam nhýn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rênho ba. Ne ar rênho ba: nhym ar'ã akamãt. Nhym ar ar o ba: nhym arým ar'ã akati tẽ nhym tep kêt mex ne.

⁴Ar'ã akati tẽ nhym Jeju arým bôx ne akàx'ã dja. Nhym ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kabên ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'ô pynê? ane.

Nhym ar kum, “Kati”, ane.

⁶Nhym arkum,

—Ar kã djubôk'ãnh ajte kryreti mẽn arým kwý pynê, ane. Nhym kam ar arým kã djubôk'ãnh kryreti mẽn. Nhym arým tep kumex ne. Năm ar arým tep kumex pynê ne arým te: kute o àbirmã nhym utĩ: ne.

⁷Nhym kôt ba djwýnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Bênjadjwýr djwýnh ne dja, ane. Nhym Pedru kuman amikajgo pumũn arým ô inôkãti jadjãn kam tu Jeju'ýr nox ne 'ýr bôx. ⁸Nhym kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar kã ngrire 'ôkam arým akàx'ýr mō. Akàx'ýr tep kamênho mō. Amybým ne akàx nhym ar ar tepo ba. Akàx'ýr 'ã akrebê 90 metu. ⁹Năm ar tep kamênho mō:n arým akàx'ýr o bôx. 'Ýr o bôx ne arým o wabi. Nhym arým kute tep prã'ã bôr ikwã nhym ar omũ. Nhym djwýdjwý kuri ikwã nhym ar omũ.

¹⁰Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynênh kwýo tẽ, ane.

¹¹Nhym Pedru arým 'ýr tẽ. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'Ýr ne tẽ nhym kryretikam tep rã'ã nhym bjêro mō:n akàx'ã arým kumẽ. Nhym tep'ã akrekam kubê 153. Năm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rênh kêt ne. ¹²Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar mון anhô kwý krê, ane. Nhym ar 'ýr mון arek dja. Ar arým kute amim ô Bênjadjwýr djwýnhkôt kute markam ar 'ô kute kum, “Bênjadjwýr djwýnh, djãm ga”? anhýr prãm kêtumrêx. Năm ar arek umaje dja. ¹³Nhym kam Jeju arým ar'ýr tẽn arkum djwýmẽ tep ngã. Năm ã Jeju arkum amijo amirîto ane. ¹⁴Be, Jeju akubyn tĩn nhjukri ne amũja'ã arkum amijo amirît. Ne ajte arkum amijo amirît. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirît ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kadjy kabên jarênh.

¹⁵Jeju arkum kungã nhym ar arým o nhý, ô kwý krêno nhý. Ne kam ô kwý krên pa nhym Jeju arým Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Năm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djām amā ijabê? Djām amā ijabêo aje ar ja kunī jakrenh? ane.
Nhyum kum,

—Nà Bēnjadjwÿr djwÿnh, imā ajabê. Ga arÿm ama, ane.

Nhyum kum,

—Inhō me ne me kute mrykī'ātomti krare pyrāk. Dja ga memā ikabēn jarēnho aba. Dja ga memā ikabēn jarēnho kute mrāmri ne mrykī'ātomtio ba djwÿnh kute ō krito djuw mexo ba pyrāk. Ā memā ikabēn jarēnho ane, ane.

¹⁶Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djām amā ijabê? ane.

Nhyum kum,

—Nà Bēnjadjwÿr djwÿnh, imā ajabê ga arÿm ama, ane.

Nhyum kum,

—Inhō me kute mrykī'ātomti pyrāk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djām amā ijabê? ane.

Nhyum arÿm kaprîre. Kute kum, “Djām amā ijabê”? anhyro amānhkrut ne ikjêkêtkam ne arÿm kaprîre ne.

Nām Jeju kum ane nhyum kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, ga ne ga aje mÿjja kunī mar. Imā ajabê ga arÿm ama, ane.

Nhyum Jeju kum,

—Inhō me kute mrykī'ātomti pyrākja dja ga memā ikabēn jarēnho aba.

¹⁸Be, ajabatānh nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ā karō kôt mrā. Nhyum be, abēngêttekam dja ga me'omā apa bē nhyum apren apa 'amÿn 'ÿr ajo tē. Te atēm prām kêt nhyum 'ÿr ajo tē, ane. ¹⁹Be, me kute Ximão Pedru bīn kukām ne Jeju ā kum ane. Pedru dja me kubī nhyum arÿm ty. Dja ā tyko ane nhyum me arÿm kôt Metīndjwÿnh raxmā kato. Nām kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mā ikôt ajkamē, ane.

²⁰Nām Ximão Pedrumā ane nhyum arÿm akēx ne kôt ba djwÿnh 'ōdjwÿ pumū. Jeju kum abēja pumū. Tām ne amrêbê ar àkuro ŷrkam Jeju'ÿr ajkamēn kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, mÿj me'ō ne kute akurê djwÿnhmā akangamā? ane.

²¹Nām Pedru kôt ba djwÿnh ja pumūn kam 'ā Jejumā kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, mÿj dja tāmwādjwÿ kam nē? ane.

²²Nhyum Jeju Pedrumā kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhyum tīn rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Nhyum be, ije adjāpēnh djā'ā amā karōja dja ga kôtbit ajamak bēn ne o aba. Ba dja ga mā ikôt ajkamē, ane. ²³Nhyum kam Jeju kukwakam me kute abeno kamÿja kute Jeju kabēn mar kêt ne arīk 'ā abenmā kum,

—Be, dja kôt ba djwÿnh wā tyk kêtumrēx, ane. Nhyum be, kati. Djā ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nām Pedrumā kum,

—Be, dja ba akubyn bōx nhyum tīn rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Nhyum be, ije adjāpēnh djā'ā amā karō dja ga kôtbit ajamak bēn ne mā ikôt ajkamē, ane. Jabit Jeju Pedrumā arē. Tām ne ja.

²⁴Ba Jeju kôt iba djwÿnh ne ba me amā Jeju djāpēnh'ā ajarē. Ije àpēnh pumūnhkôt ne ba katāt me amā 'ā idjujarēnhkumrēx ne arÿm 'ā pī'òk no'òk ne. Tām ne bar ije markumrēx.

²⁵ Djām ije ap̃ỹnh àpēnh djà'ā pi'ôk no'ôkja djām jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'ôk no'ôk kêtri ne ba amim,

—Ne ba ren àpēnh kunĩ'ā pi'ôk no'ôk nhym ren ar̃ym pi'ôk kume:x. Ne ren ap̃ỹnh pyka djàri kunĩkôt ren pi'ôk me akrenh mex ne. Nhym be, kati. Jeju djàpēnh jabit ne ba 'ā pi'ôk no'ôk ne. Tām ne ja.

Metĩndjwỳnh Karō kute meo ba'ã ujarēnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremā pi'òk no'òk ne. Òbē ja ne kum Jeju'ā ujarēnh tēn àbir djāmā kumē. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkòt arē ne kam Metĩndjwỳnh kute Amikarō janor nhym kute me 'amỳnh tỳx'ā ajarē. Jeju pykabē ar bari kute ò me jao atom ne kam arỳm kàjkwamā àbirkam kute ar meo ba rā'ā ne kute memā Amikarō janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mỳjja pumũnh kēt kwỳ nhipēx ar o baja'ā ujarēnh tē. Jejukòt ba djwỳnh ne uma proo arkum me uma kēt mex ne memā 'ā ujarēnh ba nhym me tu amim markumrēx ne 'ā bikprònho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ā ajarē ne kam ajte Pedru'ā ajarē ne kam atāri Paur'ā ajarē. Djām Jeju kute amim mebē idjaerbit pytār ne ar meo bamā? Kati, kute pyka kunĩkòt me ja kunĩ pytārmā. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrāmri apỳnh me ò pyka djāri kunĩkòt me'ỳr mrān prīne memā 'ā ujarēnh ba. Amrēbē ne Paur kum Jeju nhō me ja kurēkumrēx ne prīne meo bikēnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirīt nhym arỳm tu amim Jeju markumrēx ne kum abēn kam kabēnkòt pyka kunĩkòt me'ỳr mrān memā Jeju'ā ajarē nhym kam me tu amim markumrēx ne kam 'ā akuprō.

Jeju djābir'ā ujarēnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

1 ¹Be, ga Teopire, amā ne ba amrēbē pi'òk no'òk ne. Pi'òk wākam ne ba Jeju djāpēnh kraxkurũm, kabēn kraxkurũm prīne amā 'ā idjujarēnh tēn 'ā amā pi'òk no'òk ne. ²Pi'òk no'òko tē:n kam arỳm àbir'ānh amā 'ā ajarēn arỳm 'ānh pi'òk no'òk krāta. Be, Jeju kumrēx ne amijo me kwỳ pytā. Amijo me kwỳ pytān arỳm àpēnh djā'ā arkum karō. Metĩndjwỳnh Karō kukwakam 'ā arkum karōn ar anon arỳm kàjkwa djwỳnhmā wabi. ³Be, àbir kētri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arỳm arkum amijo amirīt ar o ba. Mỳj kadjy ne arkum amijo amirīt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkòt omũn arỳm mā memā kum,

—Mrāmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkòt omũnh krāptĩ, anhỹro ba. Ar kute ā memā anhỹro ba kadjy ne arkum amijo amirīt ar o ba. Nām arkum amijo amirīt ne mā arkum ujarēnh ba. Metĩndjwỳnh kute amim me utārñ ar meo ba'ā arkum ujarēnh ba. Akubyn tĩn'ā arkum amijarēnh ar o ba: nhym arỳm 'ā arngrobē 40 apēx. ⁴Ā arngro apēx kētri ne ar ajte Jejumē ro'ā abeno akuprō nhym arkum 'ā karōn arkum,

—Kwārĩk wānh Djeruxarē kurũm ar akator kēt ne ije amrēbē ar amā gwaj Babām kabēn jarēnh kòt Metĩndjwỳnh Karō jabej ajkam ama. ⁵Be, Djuāo

Metindjwŷnhmā ngōmābit me angij. Nhyŷ be, dja ar ajā arngro krāptī apēx kēt nhyŷ Metindjwŷnh arŷm ar amā Karō jano nhyŷ raxo ar akadjwŷnhbē nhŷn ar ajo ba. Nām ā Jeju arkum ane.

⁶Nhyŷ kōt ba djwŷnh Jeju ābir kutā 'ā akuprō. Be, me bajtemmā ne mebē idjaer āpēnh tūm. Ar 'ā akuprōn kukij ne kum,

—Ē, Bēnjadjwŷr djwŷnh, djām jakam dja ga me bajtembē me babē idjaero amiptān ar me ijo aba? ane.

⁷Nhyŷ arkum,

—Bir, gwaj Babām djwŷnh ta ne kute mar. Kabēnkōt dja aje arēnhwā'ā akati nār 'ā mytyrwŷ bōx. Kute ar amā 'ā akati jarēnh ar aje mar prām kēt-kumrēx. ⁸Nhyŷ be, dja Metindjwŷnh Karō ar akam ruw ne ar amā tŷx jadja gar arŷm kukwakam atŷx ne. Ne kam ijā memā adjujarēnh ar aba. Krīraxbē Djeruxarēkam ijā memā adjujarēnh ar aba. Ne amibu'ā pykabē Djudējakam apŷnh me krī djāri kunīkōt ijā memā adjujarēnh ar aba. Ne amū pykabē Xamarijakam apŷnh me krī djāri kunīkōt ijā memā adjujarēnh ar aba. Ne amū: pyka kunī kōt aba:n apŷnh me ba djā kunīkōt me'ŷr aban bōx ne memā ijā adjujarēnh ar aba.

⁹Nām ā Jeju arkum anen arŷm kāmā tē. Kāmā tē nhyŷ ar omūnho ku'ē. Nhyŷ kakrā arŷm o akno nhyŷ ar arŷm omūnh kēt ne.

¹⁰Abej rīto ku'ē rāā nhyŷ arŷm Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh amānh-krut tu ar kuri dja. Ar ō kubēkā jaka. ¹¹Ar kuri djan arŷm arkum,

—Ē, pykabē Garrējakam ar ajabatānh, mŷkam ne gar kākwa jabēno aku'ē? Arŷm ne Jeju ar abē kākwa djwŷnhmā wabi gar omū. Dja gar akubyn rwŷk-kōtdjwŷ ā omūnho ane. Nām ā Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pānh āpēnh djā 'amŷnh ne ja.

¹²Nhyŷ kam ar ar ku'ē djā kurūm, krānhbē Oriwēre kurūm akubyn Djeruxarē'ŷr tē. Mebē idjaer ne me amikukrādja kōt me tyk djā kēt djākam pi'ōk rārārkam nījar mrānh kēt. Me mrānh'ā akreo kiometu pydjibit. Me kukrādja kōt ar akubyn Djeruxarē'ŷr tēmo kute kiometu pydji pyrāk. ¹³Ne kam bōx. Bōx ne kŷjrūm kumoka'ē'ŷr wabi. Ar bikprōnh djāmā wabin nhŷ. Pedrumē Djuāomē Xijagumē Āngremē Piripimē Tōmemē Batormēmē Matēumē Xijagumē Ximāomē Djuda ar nhŷ. Aupēu ne Xijagu ja dji. Ximāo ja ne idji kakritbē Xerodji. Djuda ja ne Xijagumē ar axikōt apōx. ¹⁴Ar ja kunī axikōt amim Jeju maro nhŷn mā Metindjwŷnhmā kabēno nhŷ. Mā kum meo ā'wŷro nhŷ. Nhyŷ me niredjwŷ kwŷ nhŷ. Jeju nābē Marijdjwŷ nhŷ. Jeju kamy ar axikōt ar apōxja ar adjwŷnhdjwŷ nhŷ.

¹⁵Nhŷ: nhyŷ ar'ā akati kwŷ apēx nhyŷ Pedru arŷm kāmā Jejukōt ba djwŷnh nhipōkri dja. Arŷm ne me krāptībē 120. Kāmā djan memā kum,

¹⁶—Akmeremē āpnhīre ar, dja gar ikabēnja ma. Be, Djuda ne Jeju'ŷr meo mō nhyŷ kam me pa 'amŷ. Amrēbē: ne me bakukāmāre Djuda'ā ajarē. Metindjwŷnh Karō kukwakam Djuda'ā ajarē. 'Ā ajarē nhyŷ me arŷm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Nhyŷ me aben djō'ā arēnho mō:. Arēnho mōr tāmtā arŷm 'ŷr o bōx. Me bakamingrānyrekam Djuda arŷm Jeju'ŷr meo mōrkumrēx nhyŷ me arŷm pa 'amŷ. Me bakukāmāre Dawi kute 'ā ujarēnh kōtō arŷm 'ŷr meo mōrkumrēx. ¹⁷Be, Djuda kute 'ŷr meo mōr kētri ne Jeju arŷm amijo utā. Ar iro'ā amijo ar ipytān arŷm ano bar kumē ro'ā apē.

¹⁸ Jeju te amijo utà nhym kam kurê djwŷnhmā kanga nhym me arŷm pānh kum ngônphonho pi'ôk kaprî ngā. Nhym kam pi'ôk kaprîja pānh amim pyka'ô by. Nām pyka byn arŷm kam tŷm ne ajkatôr nhym krêx kunî ajkapî. ¹⁹ Nhym kam Djeruxarêkam me ja kunî abenmā arênhō ipôk ne. Ne kam amikabên djwŷnhkam ô pykamā Axêdjama jarê. Nām ā Pedru memā ane. Me bakabên-kam ne gwaj ren Djuda nhô pykamā pyka kamrôre jarê.

²⁰ Nām memā anen kam itepā ajte memā kum,

—Be, Djuda tyk ja'ā ne me bakukāmāre amrêbê: mebê idjaer nhô me ngrer tŷm'ā pi'ôk no'ôk ne memā kum,

“Kwārîk wānh krî djā ja kaprŷ. Gê me'ô kam krî kêtumrêx”, ane.

Ne kamā ajte 'ā memā kum,

“Āpênh djākam dja me'ô pānh apê”, ane.

Nām me bakukāmāre ā Metindjwŷnh kukwakam pi'ôkkam ane. ²¹ Ije ar amā Metindjwŷnh kabên jarênhja kôt gê me'ô Djuda djāpênh djā 'amŷ. Ē, bar Jejumê ro'ā ar iba. Ar gadjwŷ ar akwŷ ne gar Jeju kôt ar aba. Be, Jejumê ro'ā ar baba 'ô, dja āpênh djākam apê. ²² Gwaj baro'ā babamo kraxkam ne Djuāo Metindjwŷnhmā ngômā me angjênhō ba. Gwaj arŷm kam Jeju pumŷ. Gwaj baro'ā ar baba: nhym kam Jeju arŷm wabi gwaj kam omŷnhō ino re. Gê Metindjwŷnh kabên kôt ar ajô gwaj baro'ā apê. Gwaj baro'ā baje Jeju pumŷnhkam dja ar ajô gwaj baro'ā apê gwaj kam Jeju akubyn tînkôt memā badjujarênh ar baba. Nām ā Pedru arkum ane.

²³ Nhym me arkum,

—Be, ar wā, Jôdje Baxabamē Maxijmê ne ar aro'ā Jeju pumŷ, ane. Jôdje Baxaba nhidji 'ôdjwŷbê ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhym ar arŷm Metindjwŷnhmā ar arên kum,

—Ga abê Bēnjadjwŷr djwŷnh. Me kunî nhôkre kadjwŷnhbê ne ga aje me kabên mar. Ne arŷm ar amānhkrutja pumŷ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ā memā idjujarênh ar iba. Gê ar ja'ô Djuda pānh ar iro'ā 'ā ujarênh ar ba. Ga aje amijo ar ja'ô pytārôt ar imā o amirî. Djuda ne axwekôt Jeju kute ar ijanor-jabê amijo kuka. Kwārîk wānh me biknor tokry djākam wānh akuno. Nām ar ā Metindjwŷnhmā ane. ²⁶ Ne kam ar idji'ā kên kryre no'ôk. Ne kam kumê. Ne kam 'ā idji kute amirîtkôt ar arŷm amijo Maxij pytā. Nhym kam me Maxijmā Jeju kute anor'ô jarê. Jeju kute ar kubê 11 janor kôt ne me arkum arê.

Karō raxo me kadjwŷnhbê ŷrn meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

2 ¹ Arŷm ne mebê idjaer bikprônh djā nhô akati nhidjibê Pêxiko. Kam arŷm Jejukôt ba djwŷnh kunî axikôt amim Jeju man ro'ā nhŷ. ² Ro'ā nhŷ: nhym ar aêrbê arŷm kajkwa kurŷm mŷjja rārāk ne arŷm kikremā wadjā. Mŷjja rārāk kute kôk 'itŷx rārāk pyrāk nhym arŷm me kunî kuma. ³ Nhym arŷm mŷjja kute kuwy pyrāk amirî. Amirîto kute me ôto bikjêr pyrāk. Ne kam mŷj kuwyja arŷm ar'ā arij. Ar ī pŷnhkôt ar'ā arij nhym ar arŷm abenā omŷ.

⁴ Kam ne Metindjwŷnh Karō arŷm ar ī pŷnhkôt raxo ar kadjwŷnhbê nhŷn ar ar o ba. Nhym ar arŷm apŷnh me bajtem ba djākam me kabêno kabên ne arŷm arênhō dja. Metindjwŷnh Karō ta arkum me kabên jangij nhym kam ar arênhō dja.

⁵Metĩndjwỳnh Karō kute ar ar o ba kētri ne me ja apỳnh me bajtem ba djā kunĩkōt aben kurũm ban bōx. Ne arỳm myt tāmka krĩraxbē Djeruxarēkam ar ba. Me bōx ny ja ne me mebē idjaer kukrādjào kukrādjàn kute ar o ba tũm. ⁶Nām me Djeruxarēkam ar ba: nhym arỳm mỳjja rārāk kato. Nhym me amybỳm mỳjja man itepato ar'ā aben pydji. Me krāptĩ: bōx. Bōx nhym Jeju kōt ba djwỳnh ar arỳm apỳnh me bajtem kabēnkam kabēn jarēnh mexkumrēxo ku'ē. Ar kute me bōx ny kabēn bajtem jarēnh mexkumrēx. Apỳnh me bōx ny jabatānh djākam me kabēnjakam ar kabēn jarēnh mexkumrēx nhym me kunĩ arỳm amikabēn djwỳnh ma. ⁷Amikabēn djwỳnh man kam te kute kraxkōt ar marmā arkam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Je, me kabēnja ma. Me ja kunĩ ne me pykabē Garrējakam abatānh. Me kute me bakabēn mar kētkumrēx ne arỳm kam kabēn jarēnh mexkumrēx. ⁸Amrēbē me bapĩri apỳnh me bakabēn djwỳnh gu me arỳm jakam maro dja. Mỳj ne me ja me bakabēnkam kabēn kadjy amijon? ⁹⁻¹⁰Be, apỳnh me bajabatānh djābē ne pykabē

Paxijmē
Medjijmē
Erāomē
Mexomimē
Djudējamē
Kapađōmē
Pōtumē
Adjijmē
Bridjamē
Papirijmē
Edjitumē.

Apỳnh me bajabatānh djā ne ja.

Ribijkam pykabē Xireni kuridjwỳ me bajabatānh djā'ō.

Krĩraxbē Rōma kurũm me babōxdjwỳ bakwỳ babē idjaerkumrēx.

Nhym me bakwỳ amrēbē baje mebē idjaer kukrādjào kukrādjà.

¹¹Kretamē Arabijmē ne me bajabatānh djā 'ōdjwỳ.

Be, apỳnh me bajabatānh djā ne ja. Nhym me tu me bajaērbē apỳnh me bakabēn djwỳnh kunĩkōt kabēn jarēnh mex. Me bakabēn jarēnh mex ne arỳm kam Metĩndjwỳnh rax'ā ujarēnh kumex gu me arỳm ar kuma. Nām me bōx ny ā Jejukōt ba djwỳnh ar'ā abenmā ane. ¹²Ne arỳm te kute kraxkōt ar marmā arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmā kum,

—E kum, mỳj'ā ne gu me baje me kabēn marja amijakre? ane.

¹³Nhym me kwỳ arkam bēno ajkēn abenmā kum,

—Kadjwati kangō^a kumexkam ne me ajbā, ane.

Pedru kute kāj bē me krāptĩ:mā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh.

¹⁴Nhym kam Pedru arỳm kājma dja. Jeju kute ar anorbē 11mē ar ro'ā kājma djan arỳm kāj bē memā kabēn ne memā kum,

—Me abē idjaer, krĩraxbē Djeruxarēkam me ar aba kunĩ, dja ga me ikabēn 'āno djan ama. ¹⁵Be, me amābit ne bar ije kadjwati kangōkam ibibānh pyrāk.

a 2.13 Mỳjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunĩja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mỳjja kangō kunĩ ne me kum kadjwati kangō jarē.

Nhym be, kati. Ota, kŷjrŷm myt nhŷ. Nhŷnh got kŷjrŷm myt nhŷrkam kadjwati kangōkam me bibānh'ō amirīt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibānh prām kêtukumrêx. ¹⁶Bar me amā arê ga me ama. Bar apŷnh me aba djari me akabēnkam ikabēn jarēnh mex ga me ama. Be, amrêbê: Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnhbê Djôwe kute ar ijā ujarēnh kôt ne bar ā ikabēno ane. ¹⁷Nām me bakukāmāremā kum,

“Metindjwŷnh me bamā, ‘Dja mŷjja kunī pykakôt amingrānh ‘ŷr nhym me kunī aminhinomā amimēnh ‘ŷr ba arŷm me kunīmā Ikarō jano nhym arŷm meo tuknīn meo ba.

Me ī pŷnhkôt me kunīo tuknīn meo ba. Meo tuknī kute mrāmri ne me kute me iby ngō kapī nhym kute meo tuknī pyrāk.

Dja ba Ikarō jano nhym akamrer ar, akadjwŷx ar ikukwakam kabēn jarē.

Nhym me abatānh ny nokam mŷjja pumŷnh kêt kwŷ amirīt nhym me omŷ.

Nhym mebēngêt mŷjja kwŷ pyti.

¹⁸Apŷnh akati djari wākam dja ba inhō àpēnh mymē inhō àpēnh nimā Ikarō jano nhym arŷm meo tuknī. Nhym me arŷm ikukwakam ikabēn jarē.

¹⁹Nhym me te kute mŷjja marmā kam no tyn kumex kadjy dja ba kàkwakam mŷjja pumŷnh kêt kwŷ nhipêx. Ne me kute iraxmā kator kadjy pykakamdjwŷ mŷjja pumŷnh kêt kwŷ nhipêx. Dja ba kam me kamrômē kuwymē kŷm tyk nhipêx.

²⁰Ne myt nokam akamāt kô tyk ne mytyrwŷo me kamrô. Bēnjadjwŷr djwŷnh kute me axwemā pānh jarēnh nhō akati bōx ‘ŷr. Kam dja memā ra:xi ne memā umati:re. Dja bōx ‘ŷr ba kam arŷm ā mŷjjao ane.

²¹Kam dja me kwŷ ī pŷnhkôt Bēnjadjwŷr djwŷnhmā amijo a'uw nhym arŷm me utā. Me ī pŷnhkôt me kunī pytā.’ Nām Metindjwŷnh ā me bamā ane.”

Nām ā Djôwe Metindjwŷnh kukwakam ar ijā ane. Be, djām ar ibibānh got? Kati. Ga, me bakukāmāre Djôwe kute ar ijā ujarēnhja pumŷ. Djôwe kute ar ijā ujarēnh kôt bar arŷm apŷnh me akabēnkam ikabēn jarēnh mex. Nām ā Pedru memā ane.

²²Ne ajte itepā memā kum,

—Me abê idjaer, dja ga me ikabēnja ma. Metindjwŷnh ne krīrāxbê Nadja-rekam Jejujao ba nhym kukwakam arŷm mŷjja pumŷnh kêt nhipêxo ba. Me punuo mexo ba. Te me aje marmā kam ano tyk ne aku'ê kadjy ne kôt aje raxmā akator kadjy ipêxo ba. Metindjwŷnh ta ne o ba nhym arŷm kabēnkôt me akam mŷjjao ba. Me ga ne ga me amrêbê kôt omŷn ama. ²³Tām ne Metindjwŷnh kum ire. Me abê idjaermā kum ire. Mŷjja kunī kētri kute amikukām mŷjja kunī mar kôt ne kum ire. Me kētri ne arŷm amim 'ā karō māmđji. Kute amim 'ā karōkôt ne arŷm me amā Jejumā ire. Nhym me axwe me akabēn kôt pite'ykam kunhôn kubī ga me mekôt ajaxwe.

²⁴Ga, me arŷm tu tykkumrêxja pumŷ. Mŷ me'ō ta dja akubyn meo tīn nhym me ajte mekôt ar ba? Arkati. Me arŷm tu tykkumrêx. Kam me kute mrāmri ne me kute me uwpre tŷxkam me te: kator prāmje kute amikjēnhō

bakam tokryja pyrāk. Jejudjwỳ ne mrāmri tu tykkumrēx. Nhy m be, djām tyk rā'ā? Kati. Tyk rā'ā prām kêt kumrēx. Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn ne. Metĩndjwỳnh ne o kute mrāmri ne me kute me uwpre tỳxkam arỳm 'āpre bōnh pyrāk nhy m akubyn me ta ajte mekôt ar ba pyrāk. ²⁵ Amrēbē: Kritu ta Metĩndjwỳnhmā amijarē. Tyk rā'ā kêt'ā kum amijarē. Nhy m me bakukāmāre Dawi arỳm kôt arē gu me pi'ōkkam omũ. Nām Metĩndjwỳnhmā kum,

“Bēnjadjwỳr djwỳnh, inokrekam ga amirĩt rā'ā. Ga imē amijo akajkepkam dja me te: idjumar punumā ingrēkmā.

²⁶ Ba kam arỳm inhōkre kadjwỳnhbē ikĩnhkumrēx ne ikĩnh'ā memā amijarē. Dja ba inhĩkumrēx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrēx ne ate ikrā.

²⁷ Dja ba tyn me tyk ba djākam ar iba. Djām kam dja ga ikanga? Kati. Djām inhĩ rerekmā? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêt kumrēx. Kam ne ba ikĩnhkumrēx.

²⁸ Mỳj dja ba itykkam nē? Bir, ga ne ga arỳm imā arē. Dja ba akubyn itĩn ne akôt ar iba rā'ā: rā'ā ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrēx ne.”

Nām ā Dawi ane nhy m Pedru arỳm kôt memā arē. Kritu tyk rā'ā kêt'ā memā arē.

²⁹ Ne kam itepā Kritu tĩn'ā memā kum,

—Akmere, ba prĩne me amā me bakukāmāre Dawi kabēn'ā ajarē ga me prĩne ama. Djām amijā ne kabēnja jarē got? Kati. Dawi ne amrēbē: ty nhy m me arỳm me tyk nhō kikrekam adjā gu me baje kikre pumũnh rā'ā. ³⁰⁻³¹ Be, Kritu akubyn tĩn'ā ne kabēn jarē. Dawibē Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh'ō. Nhy m kam Metĩndjwỳnh kum kabēn jarēnh māmđjin kum,

“Dja atāmđjwỳ ar aben djō'ā apōx. Aben djō'ā apōx tāmťā nhy m tũmrām dja atāmđjwỳja kato. Tāmja dja kubē Kritu. Apānh dja memā nhỹn arỳm kubē Bēnjadjwỳrbē kumkati. Ikabēn pydji ne ba arē.” Nām Metĩndjwỳnh ā Dawimā ane nhy m arỳm kuma. Kute amidjō'ā Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwỳnhmā Kritu kabēn jarēn kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djākam ar iba. Djām kam dja ga ikanga? Kati. Djām inhĩ rerekmā? Kati. Dja ga ikanga kêt kumrēx”, ane. Djām amijā ne Dawi kabēn ja jarē? Kati. Kritu'ā ne arē. Bēnjadjwỳrbē kumkati'ā ne arē. Kritu dja ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn.

³² Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubē ne Bēnjadjwỳrbē kumkati. Kubē ne Kritu. ³³ Nām akubyn o tĩn nhy m kam wabin arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubōk'ānh me kunĩmā nhỹ. Nhỹ nhy m Bām arỳm kum Karō ngā. Amrēbē kute kum arēnhkôt ne kum kungā nhy m kam ajbir ar imā ano. Nhy m kam ar ikam ruw ne arỳm ar ijo ba bar arỳm kukwakam me bajtem kabēn jarēnh mexkumrēx ga me arỳm ar ima.

³⁴ Be, mrāmri ne Jeju arỳm wabi. Nhy m be, Dawi ne kājkwā djwỳnhmā ābir kêt. Nām amrēbē: me bakukāmāremā kum,

“Inhō Bēnjadjwỳrmā ne Bēnjadjwỳr djwỳnh kabēn ne kum, ‘Amrē idjubōk'ānh nhỹ, Abēnjadjwỳr raxkam idjubōk'ānh nhỹ.

³⁵ Ikam ama ba amrē awỳr akurē djwỳnhō mō ga me kwỳo apardjan me kwỳ nhimex.’ Nām Metĩndjwỳnh ā Kritumā ane.”

Nām ā Dawi me bakukāmāremā ane. ³⁶ Me abē idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabēnja man 'ā ikabēn mar pydji. Mrāmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ā

Bēnjadjwýrbê kumkati mēnhkumrēx. Kubê ne Kritukumrēx, me aje pite'y'ă nhôrja tām. Ja dja ga me amim mar pydji. Nām ā Pedru memā ane.

³⁷Nhym me kute ja markam arým amim ngryk ne kaprîre ne. Ne kam arým Pedrumē Jeju kute ar anorja kunīmā kum,

—Akmere ar, mýj dja ba me kam amijon? ane.

³⁸Nhym Pedru memā kum,

—Me on amikam akaprîren wānh ajaxwemā anhiren Jeju Kritu'ýr amijo akēx. Bar kam arým kukwakam kum ngômā me ajangij. Nhym Metindjwýnh arým me ajaxwe maro aknon me akam ngryk kêt ne arým me amā Karô jano nhym ar me ajo ba. ³⁹Be, Metindjwýnh ne amrêbê me amā Karô jarê. Ne ajte me akramē atāmdjwýmā arê. Ne ajte anhýr bê me môr wāmā arê. Kute amiwýr me 'wýr kunī ne Metindjwýnh arým memā Karô jarê. Nām ā Pedru memā ane.

⁴⁰Ne kam ajte memā Metindjwýnh kabēn kumex jarēn axwe nêje me akre:n ajte memā karô. Nām memā kum,

—Me kamingrāny ja ne me axwekumrēx. Dja me ī me biknor tokry djākam akuno. Me gop mekôt abiknor kêt kadjy amipytā, ane. ⁴¹Nhym kam me kum kabēn kīnh ne tu amim markumrēx. Nhym kam me arým Metindjwýnhmā ngômā me krāptī jangij. Mebê 3.000 ne me angij nhym me arým mekôt tu amim Jeju markumrēxo ba.

Me kute Jeju mar kute abeno ôbikwa.

Kar 4.32

⁴²Nhym me mā Jeju kute ar anorja kukràdjā man kôt ar amijo ba. Ne aben tā akuprô. Ne Jeju kute aminhī'ă djwý jakren kokjêrja tām ne ajte kute 'ă akren kokjêro krī, aben tā, me kute tyk mar rā'ă kadjy. Ne aben tā Metindjwýnhmā kabēno krī. ⁴³Nhym me te kute mýjja marmā kam no tyk ne kute Metindjwýnh raxmā kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mýjja pumūnh kêt krāptī nhipêxo ba nhym me kunī arým madjā kreti.

⁴⁴Nhym me kute amim Jeju mar kunī ro'ă ar ban kute abenbê mýjja'ô nê kêt ne abenmā abennhō mýjjao ba. ⁴⁵Ne amū memā apýnh aminhō pykamē aminhō mýjja ngān pānh pī'ôk kaprī jamý. Ne kam apýnh me ô mýjja kêt mā pī'ôk kaprī ngā. ⁴⁶Ne kam akati kunīkôt Metindjwýnh nhō kikretikam axikôt Jeju maro krī. Ne kam apýnh me ũrkwā kôt Jeju kute aminhī'ă djwý jakren kokjêrja tām ne ajte kute 'ă akren kokjêro krī. Ne kīnh tiren tu aben markumrēx ne ro'ă ô kwý krēno kumex. ⁴⁷Ne mā Metindjwýnhmā kum,

—Imā akīnhkumrēx. Amexti:re, anhýro kumex. Nhym bu'ă me kunī kum me kīnh. Nhym Bēnjadjwýr djwýnh akati kunīkôt amiwýr me kwýo akēx. Aben totokmā amiwýr meo akēx ne me axwebê me utā. Ne arým me kute amim Jeju mar kôt me umjuw nhym me arým mekôt ar aben pydjio ba.

Pedru kute me'ô mrānh kêtō mex.

3 ¹Ne kam akati 'ôkam arým myt ibô, arým 3 ora nhym Pedrumē Djuão ar Metindjwýnh nhō kikreti'ýr tē. Akati kunīkôt, myt ibôkam ne mebê idjaer kikretikam Metindjwýnhmā kabēno krī. Nām ar 'ýr tēn 'ýr bôx nhym me me'ô mýn o tē. ²Adjākam ne mrānh kêt nhym me mýn o ba. Akati kunīkôt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krī. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne

Kĩntĩre. Nām me o ban krĩ nhȳm kam me ngjēx kunĩkōt pi'ōk kaprĩ'ā me 'wỳro krĩ.

³Be, nām me kumỳn o tēn kam ỳr. Nhȳm Pedrumē Djuāomē mekōt àrmā tē nhȳm ar omũn arỳm pi'ōk kaprĩ'ā ar ku'uw. ⁴Nhȳm Pedrumē Djuāomē 'ỳr akēx ne omũ, omũnh tỳx ne kum, “Amrē ar ipumũ”, ane. ⁵Nhȳm arỳm ar kuman mỳjja jabej ar'ỳr akēx ne ar omũnho nhỹ.

⁶Nhȳm Pedru kum,

—Inhō kryt jakao pi'ōk kaprĩ kēt ne inhō kēn karỳro pi'ōk kaprĩ kēt. Nhȳm be, atemā inhō mỳjja ba amā arē. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kàjmā djan on mrā, ane. ⁷Nām anen tu ubōk'ānh ikra 'amỳn kàjmā aro tē. Nhȳm on parmē parkōn mex ⁸ne ekrux ne kàjmā dja. Ne arỳm tē. Ne kam arkōt Metĩndjwỳnh nhō kikretimā wadjā. Nām arkōt arĩ tē, kĩnhkumrēx-kam arkōt àtor tēn Metĩndjwỳnhmā mextire jarēnho tē. ⁹Nām kum mextire jarēnho tē nhȳm me kunĩ arỳm omũ. ¹⁰Omũn kam amim nokre pumũn arỳm abenmā kum,

—E kum, tām̄wā ne kikreti jajkwa krekrebē Kĩntĩre kuri amijo à'wỳro krĩ. Je tō mỳj ne arỳm kam nē? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krāptĩmā Jeju'ā ujarēnh.

¹¹Nhȳm mrānh kēt ne arỳm mexja arỳm Pedrumē Djuāo aro tỳm ne aro dja. Metĩndjwỳnh nhō kikreti janhākam kikre kre kēnhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromāo nhō kikre kre kēnh jarēnhja. Nām aro dja nhȳm me kunĩ arỳm kam ar'ā akuprōn te kute marmā arkam no tyn kumex. ¹²Nhȳm Pedru arỳm memā kum,

—Ga me abē idjaer, mỳkam ne ga me te aje marmā me'ōjakam ano tyn akumex ne ar ijā ano mao akumex? Djām ar ba ne bar me'ōjamā mrānh mex jadjā? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kēt. Djām ar amimexo ne bar kum mrānh mex jadjā? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrānh mex jadjā.

¹³Ba me amā arē ga me ama. Metĩndjwỳnh kute Abraāomē Idjakmē Djakomē me bakukāmāre kunĩo ba djwỳnh arỳm jakam amirax kōt Kra Jejuo ra:xi. Tām̄wā ne ga me amrēbē Piratumā kanga. Nhȳm kam bit kute kum irermā. Ta kute arek me aro'ā ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermā ga me kum, “Kati, Kati”, ane. ¹⁴Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh mexo mex ne katāt ar amijo ban axwe kētkumrēx ga me kanga. Ne kam me'ō jaxwe kute me parja'ā Piratumā kum, “Tām̄wā dja ga kum anhiren ano gē ta me ikōt arek ar ban umar mex”, ane. ¹⁵Ne kam kute mỳjja kunĩmā tĩn jangjēnh djwỳnhja bĩ. Nā gām me bĩn'ā memā apnē nhȳm me kubĩ.

Nhȳm be, Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amā kōt 'ā idjujarēnh ar iba. ¹⁶Be, Metĩndjwỳnh ne amikōt Jejuo rax bar kam arỳm tu amim Jeju kamnhĩxkumrēx. Tu amim kamnhĩxkumrēx nhȳm arỳm me'ōjamā tỳx jadjān o mex ne. Jeju ta ne ar imā ijamak bō bar arỳm tu amim kamnhĩxkumrēx nhȳm arỳm prĩne me'ōjao mex ne. O mex nhȳm arỳm me anhipōkri dja ga me akunĩ arỳm omũ.

¹⁷Be, akmere ar, ba me amā arē ga me ama. Anhō bēnjadjwỳrmē ne ga me ajamakke kētkam Jeju bĩ ba arỳm kuma. ¹⁸Nhȳm be, amrēbē: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh kunĩ me bakukāmāremā kum, “Dja Kritu tokry. Metĩndjwỳnh kute Kra'ā Bēnjadjwỳrbē kumkati mēnhja dja

tokry.” Nām me ā me bakukāmāremā ane. Nhyṃ me aben djō’ā arēnho mō:n arēnho mōr tāmtā: arŷm ‘ŷr o bōx. Tū:mrām me akamingrānyre amā kurē nhyṃ arŷm Kritu tokry. Me bakukāmāre kute arēnh kōt Kritu tokry. Nām ā Pedru memā ane.

¹⁹Ne kam itepā memā kum,

—Kam me on amikam akapriren wānh ajaxwemā anhiren Bēnjadjwŷr djwŷnh’ŷr amijo akēx ne katāt kabēn man kōt ar amijo aba. Dja ga me ā amijo ane nhyṃ arŷm me ajo kīnh ne. Ga, me kum kōrkam kaprija pumū. Ne ajte kute ngōo kōmkam kīnhja pumū. Dja ā me ajaxwekam akaprikam me ajo kīnh ane.

²⁰Dja ga me ā amijo ane nhyṃ arŷm akubyn me amā Kritu jano. Amrēbē: me kute kāj bē me amā ‘ā ujarēnhja dja me amā ano. Bēnjadjwŷrbē kumkatibē ne Jeju. Kribubē ne Jeju. ²¹Dja arek kākwa djwŷnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mŷjja kunio ny kadjy akubyn ruw. Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnhja kunī ne me amrēbē: me bakukāmāremā ja jarēnhkumrēx. ²²Mrāmri ne Mōjdjē me bakukāmāremā kum,

“Ba ne ba Metindjwŷnh kukwakam me amā ikabēn jarēnho iba.

Dja Metindjwŷnh ī me akadjy amijo me anhōbikwa’ō pytā nhyṃ arŷm ī ikudjwa ā me amā kabēn jarēnho ane.

Dja me amā kabēn jarē ga me priṃe aman kōt ar amijo aba.

²³Nhyṃ me’ō kute kabēn mar kētja dja me o ajkē nhyṃ ajte ō me wŷnhkōt amirīt kētkumrēx ne.”

Nām ā Mōjdjē ane nhyṃ Pedru kōt memā arē.

²⁴Ne kam itepā memā kum,

—Mrāmri ne amrēbē Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh kunī apŷnh mŷjja apōxmā ‘ā ajarē. Me ajte Kritu katormā ‘ā ajarē. Nhyṃ jakam mŷjja arŷm amirīt nhyṃ Kritu arŷm kato. Dja ga pi’ōk kōt akubyn arēnho tēn Xamuwe’ŷr o bōx. Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh ne aben nhipē apōx tē. Kunī’ā dja ga pi’ōkkam ujarēnh jarēnho tē:n arŷm kōt ama. Kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh kunī ne me Kritu’ā memā ajarē. Ja dja ga me kōt ama. ²⁵Ga me Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh kabēn-jao aba rā’ā ne. Metindjwŷnhmē me bakukāmāremē arŷm abenmā kabēn jarēnh māmđji ga me kabēno aba rā’ā. Nām Metindjwŷnh Abraāomā kum,

“Dja akrakam kra aben djō’ā apōx. Aben djō’ā apōx krāptī.

Atāmdjwŷ ja’ō dja meo kīnh. Dja apŷnh pyka kunikōt meo kīnh nhyṃ me arŷm kī:nhkumrēx.”

Nām ā Abraāomā kabēn pyđjin arēnho ane. ²⁶Be, ba me amā arē ga me ama. Kute meo kīnh kadjy ne Metindjwŷnh amijo Kra pytān me akumrēxmā ano. Dja me anhi pŷnhkōt me ajaxwebē me ajo akēx ne arŷm me ajo kīnh. Ja kadjy ne me amā ano. Nām ā Pedru memā ane.

Pedru me rūnh krāptimā Jeju’ā ujarēnh.

4 ¹Nām ar memā kabēno dja nhyṃ me rūnh arŷm ar’ŷr bōx. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh ar’ŷr bōx. Metindjwŷnh nhō kikreti nēje ku’ē djwŷnho ba djwŷnhjadjwŷ mekōt ar’ŷr bōx. Mebē xadjudjēumē mekōt ar’ŷr bōx. ²Pedru ar kāj bē memā Jeju tyk ne akubyn tīn’ā ujarēnho dja. Ne kam ajte kāj bē me kute amim Jeju mar tykja kunī akubyn tīn’ā ujarēnho dja. Jeju

akubyn tīn kōt me tīn'a ujarēnho dja. Kam ne me rūnhja ngry:k ne arŷm ar'ŷr bōx. ³Nām me ar'ŷr bōx ne arŷm aro tŷm ne ar pa 'amŷn aro tēn ar kubē ijē. Arŷm me'a akamāt 'ŷr. Nhyam kam me akati kadjy ar kubē ijē. ⁴Nhyam be, me kute ar kubē ijē kētri ne me kute ar kabēn marja krāptī: arŷm tu amim Jeju markumrēx. Ōbē me kute tu amim markumrēxjamē ajbir me krāptījamē ne me abenā mēnhkam krāptī:kumrēx. Me my ne mebē 5.000.

⁵⁻⁶Nām me akati kadjy ar kubē ijē nhyam kam me'a akati nhyam me rūnh ar'a akuprō. Mebēngētmē Mōjdjē kukrādja mar djwŷnhmē ar'a akuprō. Nhyam me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr raxbē Ananh mekōt nhŷ. Nhyam Kajbajmē Djuāomē Arexārimē Ananh nhōbikwa kunī ar'a akuprō. Me rūnh ja ne me krīraxbē Djeruxarēkam ar'a akuprō. ⁷Nhyam me arŷm aro katon me ipōkri ar kudja. Nhyam kam me ar kukij ne arkum,

—Mŷj me'ō kukwakam ne gar mrānh kētjao mex? Mŷj ne idji kute? ane.

⁸Nhyam kam Metindjwŷnh Karō arŷm raxo Pedru kadjwŷnhbē nhŷn ar o ba. Nhyam kam memā kum,

—Mebē idjaerkam me abēnjadjwŷrmē ar abēngēt ar, ⁹mŷjkōt ne bar imā me'ō punuja kaprīn o mex ga me abej ar ikukij. ¹⁰Dja bar me amā arē ga me ama. Me gamē mebē idjaer kunī dja ga me ikabēn ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pīte'y'a nhōr ne bīn nhyam Metindjwŷnh akubyn o tīnja. Jeju ja kukwakam ne me'ō mrānh kētja arŷm mex. Mex ne me anhipōkri dja ga me arŷm omū. ¹¹Amrēbē: ne me bakukāmāre Jeju'a ajarēn memā kum,

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwŷnhja kute kikremā armā te omūn bōm kumē.

Kēn ja ne arŷm kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tŷxi.”

Nām ā me bakukāmāre memā anen arŷm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Me aje kikreo ām djwŷnhwā pyrāk. Amā Jeju kurē nhyam arŷm kute kēnwā pyrāk ne arŷm kākwa djwŷnhkam me bakunīmā nhŷ. ¹²Djām ikrebē me'ō kute me bajaxwebē me bapytār? Arkati. Me'ō kute me bapytār kētkumrēx. Mrāmri ne kute me bapytār kadjy Metindjwŷnh memā Jeju pydji jarē. Nhyam pyka kunīkōt me bakadjy me'ōdjwŷ kētkumrēx. Nām ā Pedru memā ane.

¹³Be, Pedrumē Djuāo ar memā kabēnkam me rūnh abenmā kum,

—E kum, arkum gwaj bapyma kētkumrēx. Be, ar kute me bakukrādja mar kēt, ar kajgo mexi. Mŷj got ar nēn ā kabēn mexo ane, ane. Ne kam arŷm ar kuman abenmā kum,

—Be, ar Jejukōt ba tūmkam ne ar ā kabēn mexo ane, ane. ¹⁴Nhyam ar kute me'ōo mexjadjwŷ ar ro'a dja nhyam me omū. Ne te kute abenmā, “Nām ar 'ēx”, anhŷr prāmje.

¹⁵Ne kam me rūnh me bikprōnh djā nēje ar ano nhyam ar tē. Nhyam me ar kākā aro aben maro nhŷ. ¹⁶Ne abenmā kum,

—Mŷj dja gwaj ar on? Me kute Metindjwŷnh raxmā kator kadjy ar mrāmri mŷjja pumūnh kēt raxja nhīpēx. Me'ō punu mex nhyam ar arŷm o mex. Nhyam Djeruxarēkam me ja kunī arŷm omū. Kam gwaj baje te memā, “Nām ar 'ēx”, anhŷr prāmje. ¹⁷Be, gwaj ar kangrōnh tŷx gē ar ajte Jeju'a ujarēnh kēt. Gēdja amū me bu'a me wā mar kēt. Nām me ā abenmā ane.

¹⁸Ne kam amiwŷr ar ku'uw nhyam ar bōx nhyam me arkum,

—Kwārīk wānh ajte Jeju kukwakam memā kabēn jarēnh kēt. Ne kwārīk wānh 'ā memā adjujarēnh kēt, ane. ¹⁹Nhyam Pedrumē Djuāo ar memā kum,

—Be, mỳj dja bar nê? Metindjwŷnh kute ar imā ar imex jarēnh kadjy mỳj dja bar nê? Djām me akabēnkôt ar ije Jeju'ā idjujarēnh kētmā? Nār kon, djām Metindjwŷnh kabēnkôt ar ije Jeju 'ā idjujarēnhmā? Me gadjwỳ amikadjy ama. ²⁰Be, ar ije Jeju akubyn tīnkôt omūnh ne ar ije kabēn mar. 'Ā dja bar bir idjujarēnhkumrēx ar iba. Te 'ā idjujarēnh kētmā, ane.

²¹Nhym kam me ajte ar kangrôn arkum ire nhym ar arỳm mā tē. Me rūnh ne me te: kute aro aben mar nhym me kute mỳj ar axwe'ō pānh kute aro bikēnhmā. Ar kute me'ōo mexkam ne me kātām kunī Metindjwŷnhmā rax jarēn kum ar kīnh. Me rūnh ren aro ajkē nhym ren bu'ā me kātām ren kum me kurē. Kam ne me rūnh te: kute aro bikēnhmā. ²²Be, te me'ō jakryja abatānh mex nhym ar arỳm o mex. 'Ā amexbē 40 nhjukri ne ajte amex rā'ā arỳm 'ā apēx nhym ar o mex. Djā ne me mỳjja ja'ō pumū? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metindjwŷnhmā rax jarēnh.

²³Nām me rūnh Pedrumē Djuāo arkum ire nhym ar mā tēn kam arỳm aminhō me ja'yr bōx. Ne kam me rūnh kute arkum kabēn kôt memā arē. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē mebēngētmē kabēn kôt arē nhym me arỳm kuma. ²⁴Ne kam axikôt Metindjwŷnhmā kabēn ne kum, —Bēnjadjwŷr djwŷnh, abē Metindjwŷnh. Ga ne ga kākwa nhipēx ne pyka nhipēx ne ngō raxbē pyka kēt nhipēx ne kam mỳjja ar baja kunī nhipēx. ²⁵Be, anhō àpēnh Dawi ne akukwakam memā kum,

“E kum, mỳkam ne apŷnh me ba djākam me bajtem àkrēo kumex?

Mỳkam ne me amim mỳjja'ā karō kajgoo kumex?

²⁶Pykakam me bēnjadjwŷr rūnh ar arỳm kājma dja. Kute Bēnjadjwŷr djwŷnhbē àptārmā arỳm kājma djan itepato abeno akuprō.

Ō Kritudjwỳ me arỳm kute kubē àptārmā kājma dja. Me ō Bēnjadjwŷrbē kumkatibē àptārmā kājma dja.”

Nām ā me bakukāmāre Dawi ane. ²⁷Be, Bēnjadjwŷr djwŷnh, mrāmri ne Dawi kabēnkumrēx. Arỳm ne me kute Jejubē àptārmā akuprō. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arỳm 'ā Bēnjadjwŷrbē kumkati mē. Nhym Erodjimē Pōxu Piratumē apŷnh me ba djākam me bajtemmē mebē idjaermē me kunī kute kubē àptārmā arỳm abeno akuprō. ²⁸Ga ne ga amrēbē me kētri arỳm amim me'ā karōn amybỳm meo aba. Meo aba: nhym kam me arỳm ā Jejuo ane. ²⁹Me kute Jejubē àptārmā akuprō. Bēnjadjwŷr djwŷnh, jakam dja ga me kute ar ikangrōnhja ma. Ne kam ar imā itỳx jadjā bar imā me uma kēt ne me kunīmā akabēn jarē. Ar ibē anhō àpēnh. ³⁰Dja ga ar imā tỳx jadjā bar me punuo mex ne akra kukwakam me aērbē mỳjja pumūnh kēt nhipēx. Me te kute mỳjja marmā kam no tyk ne ku'ēn araxmā kator kadjy bar mỳjja pumūnh kēt nhipēx. Akra ne mexti:ren axwe kētkumrēx, ane.

³¹Nām me Metindjwŷnhmā kabēn pa nhym me bikprōnh djā arỳm amingrēk ne. Nhym Metindjwŷnh Karō arỳm me ī pŷnhkôt raxo me kadjwŷnhbē nhŷn ar meo ba. Nhym me arỳm kum me uma kēt ne memā Metindjwŷnh kabēn jarē.

Me kute abenmā ō mỳjja nhōr.

Kar 2.42

³²Nhym kam me kute amim Jeju mar krāptī: kum aben jabē. Me ī pŷnhkôt kum aben jabēn kum Jejuo kīnh prām. Ne aminhō mỳjja kunīo aminhō kēt ne amikutā abenmā kwỳ ngā. ³³Nhym Jeju kute ar anorja mā memā kum,

—Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju akubyn tĩn. Ar ba ne bar tĩnkōt omũ, anen mǎ memǎ 'ǎ ujarēnh ar ba. Metĩndjwỳnh ne arkum tỳx jadjǎ nhym ar tỳ:x ne memǎ 'ǎ ujarēnh ar ba. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu me kunĩmǎ ukapřĩ jadjǎ nhym me arỳm ukapřĩ:kumrēx. ³⁴Nhym kam me'ō kum mỳjja'ō prǎm kētkumrēx. Mỳkam? Bir, apỳnh me ĩ djǎri ne me ō pyka nǎr ō kikre. Ne kam aben totokmǎ amũ memǎ kungǎ. Ne kam pǎnh amim pi'ōk kapřĩ byn o tēn ³⁵mǎ Jeju kute ar anorjamǎ kungǎ. Nhym kam ar mǎ me ō mỳjja kētmǎ pi'ōk kapřĩ ngǎ. Me ō mỳjja kētkōt memǎ kungǎ nhym me kam o mǎ amim mỳjja jamỳ. Ne kam me'ō kum prǎm kētk.

³⁶Kamǎ ne me'ō nhidjibē Jōdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarē. Kum Banabe jarē. Me kapřĩreo kĩnh djwỳnh'ǎ ne ar kum idji jakren kum arē. Kubē ne mebē Rewi'ō. Apēxtibē Xiprekam ne abatǎnh djǎ. ³⁷Banabe ne arỳm ō pyka. Ne kam pǎnh kadjy arỳm amũ memǎ kungǎ. Ne kam amim pi'ōk kapřĩ byn o tēn arỳm Jeju kute ar anorjamǎ kungǎ. Nǎm arkum 'ēx kētk ne arkum kungǎ.

Ananijmē Xapire ar 'ēx.

5 ¹Nhym be, Ananijmē prō Xapire ne ar ō pyka. Ne kam amũ memǎ kungǎn kam pǎnh amim pi'ōk kapřĩ by. Ne kam 'ēx. ²Nhym my prōmǎ kum,

—Gu amim kwỳo apdju, ane. Nhym, “Ǻ”, ane. Nhym kwỳbito tēn Jeju kute ar anorjamǎ o tēn o bōx ne 'ēx ne arkum,

—Mĩ, bar inhō pyka pǎnh pi'ōk kapřĩ jabit by, ane. Ne kam arỳm arkum kungǎ.

³Nhym Pedru kum,

—Ananij, mỳkam ne Xatanaj arỳm ajo ba ga arỳm Metĩndjwỳnh Karōmǎ ajēx? Arỳm ne ga amim pi'ōk kapřĩ kwỳo apdju. ⁴Ga ren anhō pyka nhōr kētk nhym ren anhō pyka rǎǎ ga ren amexkumrēx. Nǎr, aje memǎ ōrkam ga ren pi'ōk kapřĩ aba rǎǎn ren amexkumrēx. Mỳkam ne ga amim ajēxja'ǎ karō? Djǎm ar imābit ne ga ajēx got? Kati. Metĩndjwỳnhmǎdjwỳ ne ga ajēx. Nǎm ǎ Pedru kum ane.

⁵Nhym Ananij kabēn man arỳm tỳm ne ty. Nhym kam me kute arēnh mar kunĩ arỳm umaje madjǎ kreti ne. ⁶Nhym kam me abatǎnh ny kwỳ kǎjmǎ djan Ananijo kupun o mōn arỳm adjǎ.

⁷Nhym 'ǎ myt kwỳr kǎjbē 'iry. 'Ǻ 3 ora apēx. Nhym prōja kute mjēn tyk mar kētk rǎǎ. Ne kam arỳm me'yr wadjǎ. ⁸Nhym kam Pedru kum,

—Aje, on imǎ arē. Mỳj ne gar pyka pǎnh pi'ōk kapřĩ on aby? Djǎm jabit? ane. Nhym mjēn kōtk kum 'ēx ne kum,

—Ō nǎ. Bar amim ǎ pi'ōk kapřĩ byro ane, ane.

⁹Nhym Pedru kum,

—Mỳkam ne ga aje Bēnjadjwỳr djwỳnh Karōmǎ amikurē'uk kadjy amjēnmē aben kōtk akabēn dji? Ota, amjēn jadjǎr djwỳnh ar arỳm akubyn kikre jajkwa krekre'yr mō. Dja ar rūm gadjwỳ ajo mō, ane.

¹⁰Nhym on parbē tỳm ne arỳm ty. Nhym ar abatǎnh nyre arỳm wadjǎ. Nhym arỳm ty nhym ar omũ. Ne kam o mōn mjēn kuri adjǎ. ¹¹Nhym me kute amim Jeju mar ne kōtk ar aben pydjio baja kunĩ arỳm umaje madjǎ kreti. Me kute ar tyk jarēnh mar kunĩ arỳm umaje madjǎ kreti.

Pedru ar kute me krăptio mex.

¹²Nhym Pedrumê Jeju kute ar anorja kunî mỳjja pumũnh kêt krăpti nhipêxo ba. Me te kute mỳjja marmă kam no tyk ne ku'ên kute Metindjwŷnh raxmă kator kadjy ne ar mỳjja nhipêxo ba. Xaromăo nhô kikre kre kênhkam ne me kunî axikôt Jeju maro krî. ¹³Nhym me kâtăm te me umaje ne te me ikô'ă krî prămje ne amybỹm abenmă me mexkumrêx jarênhô kumex. ¹⁴Nhym kam me krăpti kum Bênjadjwŷr djwŷnh kînh ne arŷm tu amim markum-rêxo kumex. Amim maro kumex ne arŷm mekôt akuprô. Nhym kam me kute amim marja arŷm krăpti: tē. Me mymē me niremē arŷm krăpti: ne.

¹⁵Nhym Jeju kute ar anorja mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Nhym me me punuo apôx ne Pedru kukăm pry jakă'ă me adjwŷro mō. Me ikwă djăkam năr aty djăkam me adjwŷro mō. Dja Pedru tēm kôt karôbit me kwŷ'ă rôrôk nhym me arŷm mex. Ja kadjy ne me kukăm me adjwŷro mō. ¹⁶Nhym Djeruxarê bu'ă me krî djari me jadjwŷ me krăpti: 'ă akuprô. Me aben totokmă 'ŷr me punu jamŷn o ban o bôx. Me karô punu kute meo badjwŷ nhym me aben totokmă 'ŷr meo ban meo bôx. Nhym Metindjwŷnh arŷm me kunio mex ne.

Me kum ar kurê.

¹⁷Nhym kam me rûnh kwŷ arŷm Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr raxmê ro'ă me bē xadjudjêu krî kunî arkam ngry:k ne. ¹⁸Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'ŷr mōn ar'ŷr bôx ne arŷm aro tŷm. Ne kam ar kubê ijê nhym kam me kunî ar omŷ. ¹⁹Nhym Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrăn̄h djwŷnh 'ô akamătkam ar'ŷr bôx ne arŷm arkum kikre'ă ijê djă'ă kuta. 'Ă kutan arŷm aro katon arkum,

²⁰—Dja gar Metindjwŷnh nhô kikretikam tēn adjujarênhô dja. Dja me tu amim Jeju markumrêx ne arŷm kôt tîn ne ar ba ră'ă: ră'ă ne. Tăm dja gar memă 'ă adjujarênhô dja, ane.

²¹Nhym ar kadjy mrăn̄h djwŷnh kabēn man kam myt katorkam arŷm Metindjwŷnh nhô kikretimă wadjă. Wadjăn arŷm 'ă memă ujarênhô dja. Memă ujarênhô dja nhym wăn̄h me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr rax ar arŷm me rûnh bikprôn̄h djăkam bôx. Bôx ne arŷm amiwŷr ô me rûnhô akuprô. Me bē idjaerkam me rûnh kunio akuprô. Me rûnhô akuprô nhym arŷm me bē ijê djămă ar'ŷr me krăkamngôn̄h jano nhym me 'ŷr mō. ²²'ŷr mōn arŷm me bē ijê djă'ŷr bôx ne te ar abej. Te: ar abej ne arŷm ar abej apră. Ne kam akêx ne me rûnh'ŷr mōn 'ŷr bôx ne memă kum,

²³—Mebê ijê djă'ă ijê tŷx mex nhym kre'ă ku'ê djwŷnh ar bôm 'ă ijê djă kabem dja ba me ar omŷ. Ne kam 'ă ijê djă'ă kurēn te kadjwŷnhbê ar abej apră, ane. ²⁴Nhym me rûnh arŷm me kabēn ma. Metindjwŷnh nhô kikreti nêje ku'ê djwŷnhô ba djwŷnh me kabēn ma. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr me kabēn ma. Ne te aben kukij ne abenmă kum,

—Je, mŷj dja ar ijukri nê? ane.

²⁵Nhym kam me'ô me'ŷr bôx ne memă kum,

—E kum, onij me aje ar kubê ijêja Metindjwŷnh nhô kikretikam memă ujarênhô dja, ane. ²⁶Nhym kam kikreti nêje ku'ê djwŷnhô ba djwŷnhja ar'ŷr ô me jao mōn ar'ŷr bôx. Ne arŷm arkum prîre ne akubyn me rûnh'ŷr aro bôx. Kum me kâtăm krăpti pymakam. Ar'ŷr tēm kêtri ne me abenmă kum,

—Gu me ren aro ajkē nhym me ren pānh kēno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷Kam ne me arkum prire ne arŷm me rūnh'ŷr aro bōx. Aro bōx nhym ar arŷm me kabem dja. Nhym kam me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax kukij ne arkum,

²⁸—Bar arŷm ar amā ikabēn ne. Jeju kukwakam memā 'ā adjujarēnh kēt kadjy ar amā ikabēn gar ajte 'ā adjujarēnh ar aba nhym arŷm krīraxjabē Dje-ruxarē kunikōt me abenmā ar akukrādja jarēnhō ipōk ne. Gar kam aje bit ar ijā ar ijaxwe nhōrmā memā ar ije Jeju bīn djwŷnh jarēnhō aba, ane.

²⁹Nhym Pedrumē Jeju kute ar anorja kunī memā kum,

—Bar me amā arē ga me ama. Be, dja Metindjwŷnh ar imā 'ā karō bar mrāmri ajbit kabēn markumrēx ne kōt ar amijo iba. Nhym be, dja me te ar imā atemā kabēn jarē bar mar kēt ne. ³⁰Be, Metindjwŷnh kute me bakukā-māreo ba ja ne arŷm akubyn Jejuo tīn ne. Me ga ne ga me pi'ā anhōn arŷm abī. Nhym Metindjwŷnh arŷm akubyn o tīn ne.

³¹Be, tām ne Metindjwŷnh arŷm o wabi nhym arŷm ubōk'ānh bēnjadjwŷr rax ne memā nhŷ. Kute me utār kadjy memā nhŷ. Dja mebē idjaermā amak bō nhym me arŷm amikam kapriren wānh axwemā iren Metindjwŷnh'ŷr amijo akēx. Nhym kam Metindjwŷnh arŷm me axwe maro aknon mekam ngryk kēt. Ja kadjy ne Metindjwŷnh arŷm Jejuo wabi nhym memā nhŷ. ³²Ar ba ne bar omūn memā 'ā idjujarēnh ar iba. Metindjwŷnh Karōdjwŷ ne omū. Me kute kabēn mar ne kōt ar amijo baja ne Metindjwŷnh arŷm memā Karō jano nhym arŷm meo ba. Nām ā Pedru ar memā ane.

³³Nhym me arŷm ar kabēn man arkam ngryk ne ākrēo kumex. Ne bit kute ar parmā. ³⁴Nhym Gamarij raxja arŷm me rūnh nhipōkri kājma dja. Kubē ne mebē pardjēu'ō ne kubē mebē idjaer kukrādja mar djwŷnh'ō. Nhym me kunī kum kīnh. Gamarij kājma djan Pedru ar'ā memā kum,

—Ar o akator ngrire, ane. Nhym me arŷm aro kato. ³⁵Nhym Gamarij arŷm ar kàxā memā kum,

—Ba ar amā arē. Kwārīk wānh ajmā aro kēt. Dja gar ar par jabej mŷj dja gar ijukri nē?

³⁶Ba ar amā arē gar ama. Amrēbē me'ōbē Teuda ari memā amiraxo àmra ar ba. Nhym me krāpti kute 400 pyrāk mā kōt ajkamē. Nhym kam me arŷm kubī nhym me kunī kōt baja arŷm ajmā nhym arŷm kēt ne.

³⁷Nhym kam me'ōbē Djuda memā amijo amirīt ne. Bēnjadjwŷr bajtem amrēbē kute me idji'ā pi'ōk no'ōko āmri ne Djuda memā amijo amirīt ne. Pykabē Garrējakam ne abatānh djā. Djuda amijo amirīt ne amikōt me krāpti kamē. Ne kam adjwŷnhdjwŷ arŷm ty nhym me kunī kōt bajadjwŷ arŷm ajmā.

³⁸Be, Teudamē Djudakōt me krāpti ba. Ne kam me ta arŷm bimānhja dja gar ama. Pedru arkum anhiakra karo gē ar ta mekōt ar ba. Godja ar ta amikabēnkōt meo ba jabej nhym me ta ī ajmā. Amrēbē me ja kōt dja me ta ā bimānhō ane. ³⁹Nār, godja ar mrāmri Metindjwŷnh kabēnkōt meo bakumrēx jabej gwaj te aro àpanh ne aben bē me ngrānh prāmje. Gwaj ren aro ajkēn arŷm ren Metindjwŷnhmā amikurētuw.

⁴⁰Nām ā memā ane nhym me arŷm kōt amikabēn dji. Ne kam amiwŷr Jeju kute ar anorja 'uw nhym ar arŷm bōx. Nhym kam me ar titik ne arkum,

—Kwārīk wānh Jeju kukwakam memā adjujarēnh kēt, ane. Ne kam arŷm arkum ire nhym ar tē.

⁴¹Djâm ar kapríre ne ar tē? Kati. Ar kīnhkumrēx ne me rūnhbê tē. Mýkam ne ar kīnh? Bir, ar amim,

—Be, Metindjwýnh ta ne amim ar ijā karōn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kôt me kum ar adjwýnhdjwý kurê.” Nām ā amim ar ijā karōo ane. Nām ar ā amim anen arým kīnhkumrēx. Metindjwýnh ta kute amim ar’ā karōkôt ar tokrykam ar kīnhkumrēx ne me rūnhbê tē. ⁴²Ne kam akati kunīkôt kàj bê memā Jeju kukràdjā’ā ujarēnh ar ba. Metindjwýnh nhô kikretikam o ba. Me ô kíkire kunī kôt o ban memā kum,

—Mrāmri ne Jejubê Kritukumrēx. Mrāmri ne Metindjwýnh Jeju’ā me banhô Bēnjadjwýrbê kumkati mēnhkumrēx, anhyro ba.

Me kute amijo ar kubê 7 pytār.

6 ¹Nhym kam Jejukôt me ba djwýnh arým krāptī. Ne kam me kwý me bajtembê kregu kabēnkam kabēn nhym me kwý mebê idjaer kabēnkam kabēn. Nhym kregukam me kwý kabēnja idjaerkam me kwý kabēnjakam kapríre ne. Nām me Jeju kute ar anorjabê 12’ā abenmā kum,

—Be, Pedru ar akati kunīkôt me ’uwtiō djuw mex nhym kam me bakam me ’uwti kwý ’ā kàtām, ane. ²Nhym Pedru ar arým kuman arým amiwýr Jeju kôt me ba djwýnh krāptī:ja ’uw. Nhym me ar’ā akuprō nhym ar arým memā kum,

—Godja bar memā mýjja nhōrbito iban arým te ije Metindjwýnh kabēn’ā memā idjujarēnh prāmje. Nhym kam arým ar akapríre ne.

³Be, mýj dja gwaj nē? Bir, akmere, àpnhīre ar, dja gar me kwýo aben man me’ā aben kukij ne abenmā kum, “Djâm me kunī kute ar mex jarē? Djâm Metindjwýnh Karô raxo ar kadjwýnhbê nhýn aro ba? Djâm ar krā mex?” ane. Dja gar ā me kabio ane. Nhym kam me kwý ā mexo ane, gar mekam amijo ar kubê 7 pytār ar imā ar arē. Ar imā ar arē bar arým ar’ā meo djuw mex djwýnh rē. ⁴Ne kam meo djuw mex kêt ne ate ikrā. Ate ikrān arým Metindjwýnhmā ikabēn ’āno djan memā kabēn jarēnh ’āno djan ar o iba, ane.

⁵Nām ar ane nhym me kunī arým kum ar kabēn kīnh ne. Ne kam arým amijo Exewāo pytā. Nām mrāmri tu amim Metindjwýnh markumrēx. Nhym Metindjwýnh Karô raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba. Nhym kam me amijo me kwý pytā. Piripimē Prokorumē Nikanômē Ximômē Pamenajmē Nikoraumē ne me amijo ar utā. Nikorau ja ne amrēbê kubê me bajtem. Krīraxbê Āxikikam ne abatānh djā. Ne kam arým mebê idjaer kukràdjā man kôt ar amijo ba. Ne kam arým tu amim Jeju markumrēx. Mebê kregu kabēnkam ne kabēn. ⁶Nām me amijo ar utān arým Jeju kute ar anorja kabem aro akuprō. Nhym ar arým aro Metindjwýnhmā a’uw ne ar’ā ikra jadjuw.

⁷Nhym kam me kute Jeju mar arým amū memā Metindjwýnh kabēn jarēnhu kumex. Nhym me kàtām krāptī arým tu amim Jeju markumrēx. Nhym kam Jejukôt me ba djwýnh arým Djeruxarēkam àptār mex ne. Nhym me kadjy Metindjwýnh mar djwýnhdjwý krāptī: tu amim Jeju markumrēx ne kabēn man kôt ar amijo ba.

Me kute Exewāo pa ’amýnh.

⁸Exewāo ne tu amim Metindjwýnh mar tỳ:xkumrēx nhym Metindjwýnh arým kum tỳ:x jadjā. Kum tỳ:x jadjā nhym arým me ipôkri mýjja pumūnh kêt rūnh nhipēxo ba. Me punu mex nhym meo mexo ba. Me te kute mýjja

marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metîndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipêxo ba. ⁹Nhyam ate me kwý kam kabên punun arým Exewãomê aktã kabêno aben japanho dja. Mebê idjaer bikprôn timer dja 'ô kurûm ne me mō. Me bikprôn timer dja jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim àpên timer ar ba ne ja, ane. Krîraxbê Xirenimê Arexã kurûm ne me ja mō. Nhyam pykabê Xirxijmê Adji kurûm me jadjwý mō. Ne kam Exewãomê aktã kabêno aben japanho dja: ¹⁰nhyam Metîndjwýnh Karô kukwakam memã kabên ne kabên katãto me akren timer mex ne. Nhyam kam me te: kute kabêno itymã o ku'ê.

¹¹Te: kute kabêno itymã o ku'ên kam tén arým me kãxã me kwýmã pi'ók kaprî jarê. Nhyam me arým me'ýr bôx ne memã 'êx. Pi'ók kaprî pãnh arým memã Exewão'ã 'êx ne me kunîmã kum,

—Be, Exewão ne arým me bakukãmãkjê Môjdjêmetîndjwýnh japrý bar arým kuma. Nãm me ã anen mebê Exewão kurêo dja.

¹²Mebê kurêo djan arým memã kurêtuw. Mebêngêtmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmã kurêtuw. Nhyam me arým kam àkrêo kumex ne 'ýr prôt ne o tým ne pa 'amý. Nhyam me rûnh krãptî arým kutêp akuprô nhyam me arým me'ýr o bôx.

¹³Ne kam me rûnh kabem me 'êxnhî kwý dja. Nhyam me arým me rûnhmã Exewão'ã 'êx ne memã kum,

—Me'ô ja ne mã Metîndjwýnh nhô kikreti japrýo ban mã Môjdjê kukràdjã japrýo ba. ¹⁴Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ã Metîndjwýnh nhô kikretio ajkên pyka mē o amrã. Môjdjê kute me bakukãmãremã kukràdjã jarênhja dja pãnh me bamã kukràdjã 'ôdjwý jarê gwaj baje we mar ne kôt amijo babamã.” Nãm ã memã anhýro ba bar arým kuma. Nãm me 'êx ne ã me rûnhmã arênh o ane.

¹⁵Nhyam kam me rûnh kunî Exewãokam no ty. Kam no ty nhyam nokre arým amijo Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nokre pyrãk nhyam me arým nokre pumû.

Exewão me rûnh krãptîmã me kukãmãkjê'ã ujarênh.

7 ¹Nhyam kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax kum kabên ne kum,

—Djãm kôt ne me arê? ane.

²Nhyam tu me kukãmãre'ã ajarên memã kum,

—Akmere, mebêngê timer ar, dja ga me ikabênja ma. Metîndjwýnh ne me bakukãmãre Abraômã amijo amirît. Prîne me:xkumrêx ne uma: ne arým kum amijo amirît ne. Pykabê Arãkam ar ba kêtri Mexomikam ar bari ne Metîndjwýnh arým Abraômã amijo amirît ne. ³Ne kam kum,

“Anhô pyka kurûm akato. Kam anhôbikwa ar baja ar kubê akato.

Dja ga tē: ba kam ã amã pyka 'ôdjwý jakre ga kam 'ýr tén 'ýr bôx”, ane.

⁴Nhyam kam kabên kôt pykabê Kaudjêkam me ja nhô pyka kurûm katon tē. Tē:n kam arým pykabê Arã'ýr bôx ne kam ar ba. Nhyam kam bãm kute irja arým kam kubê ty. Nhyam kam Metîndjwýnh arým pykaja tãmmã ano nhyam 'ýr tén arým 'ýr bôx. Kam ne ga me ar aba. ⁵Djã ne Metîndjwýnh pyka jakam kum pyka 'ô ta nhyam arým o aminhō? Kati. Kute kam kum pyka'ô 'ýr kêtumrêx. Kum 'ýr kêt ne arým kukãm kum arênhbit ne kum, “Dja ba ã anhô kadjy

amā pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djô'ā apôx ne arŷm atâmdjwŷ krăpti:. Me jamē me amā dja ba kanga ga me arŷm o aminhō.” Nām ā kraxje kra'ō kêt rā'ākam ā kum ane. ⁶Ne kam Metindjwŷnh ajte Abraōmā kum,

“Atâmdjwŷ krăpti dja me me bajtem nhō pykakam ar ba. Ne kam arŷm memā âpênh kajgo ar ba. Ar ba nhym me arŷm âpênh pytîo me kamjêro ba. Meo ba: nhym pyka wākam arŷm me'ā amex krăpti: kubê 400 apêx.

⁷Dja ba kam me tokry pānh meo ajkê. Me bajtem kute me âpênh'ā memā âpnênh djwŷnh o ajkê. Kam dja atâmdjwŷ ar katon arŷm pyka jakam bôx ne imā âpênh ar ba.”

Nām ā Metindjwŷnh Abraōmā ane. Nhym Exewāo kôt memā arê. ⁸Ne kam itepā memā kum,

—Ne kam Metindjwŷnhmē Abraão ar abenmā kabên jarênh māmđji nhym kamā Metindjwŷnh kum, “Dja ga me aben djô'ā me my nhinhu kà rê”, ane. Nhym kam arŷm Idjak dji nhym ruw. Nhym 'ā akatibê 8 nhym arŷm kra my nhinhu kà krāta. Nhym kam abatānh ne arŷm Djako dji nhym ruw. Ne kam abatānh ne kam me bakukāmāre kubê 12 jadjuw. Nām ar aben jatāri apôx tē ne arŷm abatānh ne.

⁹Ne kam te kute Jôdje pyrāk prāmje arŷm kam ngryk ne. Kam ngryk ne pi'ôk kaprī kadjy arŷm me bajtemmā kanga. Nhym kam me pykabê Edjitukam kum ire nhym kam memā âpênh kajgo ar ba. Nhym be, Metindjwŷnh ne mē Jôdje mē amijo kajkep ¹⁰ne kaprī djā kunibê utā. Nām kum krā mex jadjā nhym bēnjadjwŷr arŷm kum kīnh. Edjitukam me ô bēnjadjwŷr rax nhidjibê Parao kum kīnh ne arŷm 'ā bēnjadjwŷr mē. Nhym kam pykabê Edjitukam Parao nhō me kunimā nhŷn kum ô mŷjja kunī pumūnh o ba.

¹¹Nhym kam Edjitukam me jamē pykabê Kanaākam me ja kunibê djwŷ kêt. Nhym prām arŷm me pa:ro dja nhym me arŷm kaprī:ren kumex. Nhym me bakukāmāre ar te amitŷx djā jabej aprā. ¹²Ne kam abenmā kum, “Edjitukam ne me djwŷo atom nhym kumex”, ane. Nhym Djako me kabên man arŷm djwŷ'ŷr me bakukāmāre ar ano. ¹³Nhym ar Edjitu'ŷr tēn arŷm 'ŷr bôx. Ne kam akêx ne arŷm akubyn aminhō pyka'ŷr bôx. Ne kam ajte 'ŷr tēn 'ŷr bôx. Nhym kam kamy arkum amijarênho amirītkumrêx ne arkum, “Ba. Axikôt gwaj bajapôx”, ane. Nhym kam me Paraomā Jôdje nhōbikwa jarē nhym kuma.

¹⁴Nhym kam Jôdje arŷm bām Djakomē ar'ŷr kamy ar ano. Ōbikwa kunī'ŷr ano. Me abenā ar mēnhkam ne ar krăptīkumrêxbê 75. ¹⁵Nhym kam Djako ar Edjitu'ŷr tē:n kam 'ŷr bôx ne kam arek kam ar ba. Nhym kam Djako kubēngêtte kubī. Nhym kam me bakukāmāre arkubēngêtte ar kupa. Aben nhitepā ar paro tē. ¹⁶Nhym me amū krīraxbê Xikīkam aro ban arŷm kēnkrekam ar angij. Amrêbê: ne ar kukāmāre Abraão kute me tyk jangjênh kadjy mebê kēnkre by. Xikīkam Imô tāmđjwŷmā ne ngônphonho pi'ôk kaprī ngān pānh kēnkre ja by. Kēnkre jakam ne me ar angij.

¹⁷Nhym tūmrām Metindjwŷnh arŷm kute memā pyka kanga kadjy amikabên tūm ma. Kute amrêbê: Abraōmā pyka jarênhja arŷm kute memā kanga kadjy amikabên tūm ma. Nhym Edjitukam arŷm me âptār mex mō.

¹⁸Me âptār mō nhym atemā bēnjadjwŷr rax me kadjy kato. Bēnjadjwŷr ja ne kute me kukāmāre Jôdje'ā ujarênh mar kêt. ¹⁹Nām me kadjy katon arŷm me

banhō me wŷnhmā 'êx ban ar meo bikēnhō ba. Nām me bakukāmāremā me prīre'ā karōn memā kum, “Dja me prīre axidjuw ga me bōm arē gē ty”, ane.

²⁰Nhym kam Môjdjê ruw. Nhym Metindjwŷnh kum kīnh. Nhym kam nā ta ūrkwākam o kaôro krī nhym arŷm 'ā mytyrwŷ amānhkrut ne ikjêkêt apêx.

²¹Nhym kam me bōm kudji. Nhym Parao kra ni arŷm amim kumŷn kra'ā amim o djuw mex. ²²Nhym kam me kum pykabê Edjitu nhō me ja kukrādja kunī jarê nhym arŷm kuma. Ne kute me kabên jarênh kadjy kabên mexkumrêx ne âpênh mex kadjy tŷxkumrêx.

²³Ne arŷm abatānh mex ne. Rwŷk'ā amexbê 40 apêx nhym amim, “Ba 'ÿr inhō me wŷnhbê idjaer pumŷ”, ane. ²⁴Ne me'ÿr tē:n kam me'ÿr bōx. Nhym Edjitukam me kra'ō mebê idjaer'ōo bikēnhō dja nhym omŷn arŷm o ngyrk ne kubī. ²⁵Be, kute bīn kêtri ne amim, “Be, Metindjwŷnh kukwakam dja ba me utā. Godja me kôt ima”, ane. Nhym kam me kute mar kêt. ²⁶Nām Edjitukam me kra'ōnh bī nhym 'ā akati nhym ō me wŷnh ar aben tako dja. Nhym bit kute aro mexmā aben nêje arkum kabên ne arkum, “Ê, ar ikabên ma. Ar aje abeno anhōbikwajakam aben tako dja”, ane.

²⁷Nhym kute ikjêo bikēnhō āmja arŷm amŷ Môjdjê kujaten kum, “Nhŷnh ne me'ō me ikadjy ajā bēnjadjwŷr mē, ga aben nêje ar imā akabên ne? ²⁸Ga ne ga amŷja'ā Edjitukam me kra'ōnh bī. Djām aje ā ijo anhŷrmā”? ane. ²⁹Nhym arŷm kuman amijā maje atemā pykabê Midjijāmā prôt ne. Prôt ne kam 'ÿr bōx ne arŷm me bajtemwākam ar ba. Ar ba:n kam arŷm kra ja dji nhym ruw. Nhym ajte ja dji nhym ruw.

³⁰Nhym kam ar ba: nhym 'ā amex krāptībê 40 apêx. Nhym akati 'ōkam arŷm kapôt kukritkam ar ba. Krānhbê Xinaj bu'ā kapôtka ar ba: nhym akaōk tu pôko dja. Nhym kuwykam Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kum amijo amirīt ne. ³¹Nhym te kute marmā kam no tyn djan amim, “Je tô, mŷj ne wā”? ane. Ne kute omŷnh mexmā 'ÿr bikamēnh tē nhym Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

³² “Ba ne ba ibê me akukāmāre nhō Metindjwŷnh.

Ibê Abraōmê Idjakmê Djako ar ō Metindjwŷnh.”

Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh kum ane. Nhym Môjdjê umaje tertet ne ibôn djan te kāmā 'ÿr krān kute omŷnhmā.

³³Nhym Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

“Ê, aparkā kaba. Inhō pykakam ne ga adjām wā. Kwārīk wānh o abikēnh kêt.

³⁴ Ê, pykabê Edjitukam me kra ne inhō me jao bikēnhō ba ba arŷm mrāmri me tokrykôt omŷn me kangāgā ma.

Ije me utār kadjy ne ba ruw. Amrê tē ba Edjitemā ajano.”

Nām ā Môjdjēmā ane.

³⁵Be, Môjdjê ja ne me amrêbê kangan kum,

—Nhŷnh ne me'ō ajā bēnjadjwŷr mē ne ga aben nêje ar imā akabên ne? ane. Be, me te kanga nhym Metindjwŷnh ta arŷm me kadjy ano. Memā bēnjadjwŷr kadjy ne ano. Kute me utār kadjy ne ano. Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh ne akaōk tu pôkkam kum amijo amirīt nhym arŷm me kadjy ano. ³⁶Nhym kam Môjdjê Edjitu kurŷm meo mō. Kamā ne me aêrbê mŷjja pumŷnh kêt kwŷ nhipêx. Me te kute mŷjja marmā kam no tyk ne ku'ên Metindjwŷnh raxmā kator kadjy mŷjja kwŷ nhipêx. Edjitukam ipêx ne ajte

ngô ra:x nhidjibê Kamrêkreka ipêx. Ne kam kapôt kukritkam meo ba: nhyam amex krăptîbê 40 me'ă apêx. Nâm ă Exewăo memă ane.

³⁷Ne itepă ajte memă kum,

—Môjdjê ja ne mebê idjaermă kum,

“Ba ne ba Metindjwŷnh kukwakam me amă kabên jarênho iba. Dja Metindjwŷnh ĭ me akadjy amijo me anhôbikwa 'ô pytă. Amijo ută nhyam arŷm ikudjwa ă me amă kabên jarênho ane.”

Nâm ă Môjdjê memă ane.

³⁸Be, Môjdjê ja ne kapôt kukritkam ar meo aben pydjîn meo ba. Nhyam kam krănhbê Xinajkam Bênjadjwŷr djwŷnh kadjy mrănh djwŷnh kum kukrădjă jarê. Me kute katăt amijo ba'ă Metindjwŷnh kute memă karôkam kukrădjă ja ne kum arê. Me kute mar ne tîn ne ar bamă ne kum arê. Nhyam arŷm me bakukămăremă arê. Nhyam me aben djô'ă abenmă arê gu me bakamingrănyre arŷm baje mar ne o baba.

³⁹Nhyam be, me bakukămăre ne me kum kabên mar prăm kêt. Me aminhirô bê kabên rên arŷm te akubyn Edjítumă mormă bikraro nhŷ. ⁴⁰Môjdjê krănh nhimôk'ă kute amikrăkam ne me arŷm Arăomă kum,

“Môjdjêwă, kute Edjitu kurŷm me bajo kator ne kute me bajo môr djwŷnhwă birăm mŷjwă ne arŷm ajmă on. Nhyam got omŷ. 'Ŷr aprôt ne me batindjwŷnh karô kwŷ nhîpêx gê me bakukăm ba.”

Nâm me ă Arăomă ane. ⁴¹Ne kam arŷm mrybări krare karô nhîpêx ne o we Metindjwŷnh. Ne kam arŷm we mry karô kînh djă'ă mryô bôx. O bôx ne parbê kudjîn arŷm kum kubî. Ne arŷm kute ikrao mŷjja nhîpêxjakam kînh katio dja. ⁴²Nhyam Metindjwŷnh arŷm mebê amijo akêx ne wănh memă ire. Me ta wănh kute kanhêti krăptîmă rax jarênho ba kadjy memă ire. Ije amă arênh kôt ne Metindjwŷnh kukwakam kabên jarênh djwŷnh kabên'ă pi'ôk no'ôk. Kamă ne Metindjwŷnh memă kum,

“Ga me abê idjaer, djăm imă ne ga me mry paro aba? Me aje mŷjjamă mry paro aba nhyam 'ă amex krăptîbê 40 apêxja djăm imă ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³Ate ne ga me mŷjjao metindjwŷnh karô nhîpêx ne kum rax jarênho aba. Ne mă me karôbê Morkimă kikreo aba. Ne me anhô metindjwŷnhbê Rênpănh nhô kanhêti karôo aba. Aje ikupa'ă amijo aba prămkam dja ba arŷm me anhô pyka djwŷnh bê me akujate. Dja ba me bajtem nhô krîraxbê Babirônij nhîjukri me akujate.”

Nâm ă Metindjwŷnh memă ane. Nhyam Exewăo arŷm kôt me rŷnhmă arê.

⁴⁴Ne itepă ajte memă kum,

—Mrykăo kikre ne me bakukămăre kapôt kukritkam ar o ba. Metindjwŷnh kute memă amijo amirît nhyam me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Môjdjêmä 'ă karôn kum, “Ije kikre'ă amă karô kôt dja ga ipêx.” Nâm ă Môjdjêmä 'ă karôo ane. Nhyam arŷm kôt ipêx nhyam me ar o ba. ⁴⁵Nhyam kam ô'ă me bakukămăremê Djodjuwemê ar kikreo ba:n arŷm apŷnh me bajtem nhô pyka djări'ŷr o bôx. Nhyam Metindjwŷnh arŷm apŷnh me bajtem ba djărio apan me kujate. Me kujate nhyam me arŷm me pănh pykakam ar ba. Nhyam mebêngêt aben kukăm me paro mŷ. Me paro mŷ nhyam me tămdjwŷ arŷm aben djô'ă mrykăo kikreo krî. O krî: nhyam kam tŷ:mrăm Dawi arŷm me kadjy katon kam me kadjy bēnjadjwŷr. ⁴⁶Nhyam kam Metindjwŷnh kam kînh. Nhyam kum, “Metindjwŷnh, abê

Djakoo aba djwỳnh. Ba amā anhũrkwā nhípêx”, ane. ⁴⁷Nhym be, Dawi ne kute kum kire nhípêx kêt. Nhym be, krabê Xaromāo ne arỳm kum kire nhípêx.

⁴⁸Nhym be, djām me kute ikrao kum kikretikam Metĩndjwỳnhbê kumkati krĩ prām got? Arkati. Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba ikabēn jarē. Amrêbê: ne me Metĩndjwỳnh kukwakam memā kum,

“Bēnjadjwỳr djwỳnh ne me amā,

⁴⁹ ‘Be, kute me bēnjadjwỳr rũnh krĩ djā pyrāk ne ā kỳrũm kàjkwakam ikrĩ djā ā imā nōr ane. Kàjkwabê ne ikrĩ djā.

Kute me par kuê djā pyrāk ne pyka ā iparbê imā nōr ane.

Be, djām me kute imā kikreti’ō nhípêx nhym imānhkutāmā? Arkati.

Djām me kute imā ikrĩ djā’ō nhípêx ba kam inhỹr ne ityk djā kêtma?

Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kàjkwamē pyka nhípêx. Djā ne ga me ja ma?’

Nām ā Bēnjadjwỳr djwỳnh me amā ane.”

Nām kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ā memā ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhípêxjakam Metĩndjwỳnhbê kumkati kam krĩ kêtja pumũ. Nām ā Exewāo memā ane.

⁵¹ Ne kam itepā ajte memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Be, me akukāmāre kwỳ kute arĩk amijo ba’ā ne ga me amijakren arĩk ar amijo aban mā aminhirōbê Metĩndjwỳnh kabēn rēn anhōkre kadjwỳnhbê ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakke kêtumrēx ne mā aminēje Metĩndjwỳnh Karōbê adjaptār aba. ⁵² Nhỹnh got Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh’ō nhym me akukāmāre kute o bikēnh kêt? Nām me mā aben kukām me kupa. Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh mā me bakukāmāremā kum, “Kritu ne katāt ne axwe kêtumrēx. Mrāmri dja bōxkumrēx.” Nām me mā ā memā ane nhym kam me mā me kupa. Tām ne ajbir jakam bōx ga me arỳm kangan abĩ. ⁵³ Be, kadjy mrānh djwỳnh ne me kadjy Mōjdjēmā Metĩndjwỳnh kabēn jarē. Me kute katāt amijo ba’ā kabēn jarē ga me aben djō’ā o aba kajgon mar kêt ne kôt amijo aba kêt-kumrēx. Nām ā Exewāo memā ane.

Me kute Exewāo bĩn.

⁵⁴ Nhym me kute amijā kabēn markam arỳm ngryk tỳx mex ne. ⁵⁵ Nhym be, Metĩndjwỳnh Karō arỳm raxo Exewāo kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba. Ar o ba nhym arỳm kàjmā krān kàjkwa pumũn kam Metĩndjwỳnh pumũ. Prĩne me:x-kumrēx ne uma: nhym omũ. Nhym Jeju Metĩndjwỳnh djubōk’ānh dja nhym omũ. ⁵⁶ Nām Exewāo ar omũn arỳm memā kum,

—Ē ota, arỳm ne kàjkwa abenbê ajkij. Kute amijo ĩ ne bōxja ne arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubōk’ānh dja, ba arỳm omũ, ane.

⁵⁷ Nhym kam me tu kàj bē amran amijamak’ā pron itepato ’ỳr prôt ne. ’Ỳr prôt ne o tỳm ne ⁵⁸ arỳm krĩrax kurũm o kato, atykmā o katon kumē. Kumēn kam kēno titik ar o ba. Anhỹr djwỳnhhrām ne me’ō abatānh nybê Xaur dja. Nhym me aminhō kuběkào pōx ne parbê adjuw.

⁵⁹ Nām me Exewāo titik ar o ba nhym arỳm amijo Metĩndjwỳnhmā a’uw ne kum,

—Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju, amim ikarōo wabi, ane. ⁶⁰ Ne kam kōnkrāo nhỹn kàj bē àmrao kum kabēn ne kum,

—Bēnjadjwŷr djwŷnh, dja ga me kute ibīn pānh jarēnh kēt. Nām ā ane nhyim me arŷm kubī nhyim arŷm ty.

Me kute Jeju nhō me jao bikēnhō mōr nhyim me bimānh.

8 ¹Be, me kute Exewāo bīn kētri ne Xaur memā kum, “Rā’ā me abī”, ane. Nhyim me kubīn kam arŷm me krāptīo bikēnhmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio bajao bikēnhmo krax ne. Nām me Djeruxarēkam meo bikēnhō mō:n me krāptī:o ajkē. Nhyim me me umaje arŷm ajmā. Pykabē Djudējakam pyka kunīkōt ajmā. Ne pykabē Xamarijkam pyka kunīkōt ajmā. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarēkam ar ba. ²Nhyim me kwŷ kum Metindjwŷnh jabēja ne Exewāo mŷn o mōn arŷm adjā. Ne kam abej mu:w. ³Nhyim be, Xaur arŷm àkrēn ari me kute amim Jeju maro bikēnhō ba. Me kute Jejukōt ar aben pydjio bajao bikēnhō ba:n kikre kunīkōt mrān wangij ne me bjēro mrān meo apōx. Nām me mymē me nireo mōn arŷm mebē ijē.

Piripi Xamarijkam bōx ne Jeju’ā memā ujarēnh.

⁴Nhyim me amū bimānhja ne me arŷm memā Metindjwŷnh kabēn jarēnhō mō. Apŷnh me ba djāri memā arēnhō mō. ⁵Kamā ne Piripi krīraxbē Xamarijmā tēn bōx. Ne kam arŷm kāj bē Kritu’ā memā ujarēnh tē. ⁶Nhyim me itepato arŷm kabēn ma, me krāptī: kabēn ma. Nām mŷjja pumūnh kēt kwŷ nhipēx nhyim me arŷm omūn kam kunī kabēn mar ’āno dja. ⁷Be, me karō punu me krāptīo ba nhyim arŷm ano nhyim me karō amran memā iren arŷm mā mō. Nhyim ajte me akrymē me mrānh kēt krāptīo mex. ⁸Nhyim kam me arŷm krīrax wākam kīnhti:re ne.

Ximāobē wajangare’ā ujarēnh.

⁹Nhyim krīrax tāmkam ne me’ō. Me kum Ximāo jarē. Ta ne kute amijo mŷjja mar pytār, amijo apŷnh mŷjja mar pytār ne ari amijo wajangao ba. Nām me noo biknor ar o ba nhyim me kam no tyn kumex. Nhyim mā amijo rax ne memā kum,

—Ē, ba ne ba iraxkumrēx, anhŷro ba. ¹⁰Nhyim me kātāmmē me rūnh kunī ma:r ar o ban abenmā kum,

—Tāmŷā ne Metindjwŷnh pymao uman tŷ:x ne, ane. ¹¹Be, amrēbē ne amijo apŷnh mŷjja mar ne me kupēnh ne me noo biknor ar o ba nhyim me arŷm maro ba. ¹²Mar ar o ba: nhyim kam Piripi arŷm memā kabēn jarē. Memā Metindjwŷnh kute amim me utār ne ar meo bakam kabēn jarē. Ne Jeju Kritu’ā memā ajarē nhyim me arŷm kuman tu amim Jeju markumrēx. Nhyim arŷm Metindjwŷnhmā ngōmā me angij. Me mymē me nire jangij.

¹³Nhyim kam Ximāodjwŷ arŷm mekōt amim kuma. Amim kuma nhyim me arŷm Metindjwŷnhmā ngōmā adjā. Nhyim kam arŷm mā Piripi kōt ajkamē. Nhyim Piripi me aērbē mŷjja pumūnh kēt rūnh nhipēxo ba. Me te kute mŷjja marmā kam no tyk ne kute Metindjwŷnh raxmā kator kadjy ne ipēxo ba. Nhyim Ximāo amim omūnhō ban te kute marmā kam no tyn ku’ē.

¹⁴Nhyim kam me amū Djeruxarēkam memā kum,

—Be, pykabē Xamarijkam ne me arŷm amim Metindjwŷnh kabēn markumrēx, ane. Nhyim Jeju kute ar anorja arŷm kuma. Kuman arŷm me’ŷr Pedrumē

Djuão ar ano. ¹⁵Nhym ar me'ỳr tẽn me'ỳr bõx. Ne kam Metĩndjwỳnhmā meo a'uw ne kum,

—Dja ga memā Akarō jano gẽ me 'amỳn meo ba, ane. ¹⁶Be, kraxje Metĩndjwỳnh Karō mekam rwỳk kêt rā'ā. Nām me Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju kukwakam Metĩndjwỳnhmā ngômābit me angij.

¹⁷Nhym Pedru ar Metĩndjwỳnhmā meo a'uw ne me'ā ikra jadjuw nhym Metĩndjwỳnh Karō arỳm me 'amỳn meo ba. ¹⁸⁻¹⁹Pedru ar kute me'ā ikra jadjwỳrkõt Metĩndjwỳnh Karō me 'amỳ nhym Ximāo arỳm amim omũn arkum,

—Ota pi'òk kaprĩ. Dja gar amikudjwa imā akre. Ba badjwỳ ar akudjwa maro iba ne me'ā aminhikra jadjwỳro iba gẽ Metĩndjwỳnh Karō me 'amỳn meo ba, ane.

²⁰Nhym Pedru kum,

—Metĩndjwỳnh kute tu memā kajgo Amikarō janorjakam ga arĩk amim, “Dja ba pi'òk kaprĩ pānh Metĩndjwỳnh Karō man ar o iba”, ane. Kam gẽ Metĩndjwỳnh me biknor tokry djāmā ajano ga anhõ pi'òk kaprĩmẽ ro'ā akuno.

²¹Be, Metĩndjwỳnhmā akadjwỳnhbẽ ajaxwe rā'ān kum amex kêt rā'ā. Kam ne ga aje Karō mar prām kêtukumrẽx.

²²On amikam akaprĩn wānh ajaxwejamā anhiren Metĩndjwỳnhmā amijo a'wỳ. Gẽ kute ajaxweo biknor ne akam ngyrk kêt jabej. Aje Metĩndjwỳnh Karō'ā amim karō punujao biknor ne akam ngyrk kêt jabej kum amijo a'wỳ. ²³Be, arỳm ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamỳnh tỳx ne kute ajo ba rā'ā. Nām ā Pedru Ximāomā ane.

²⁴Nhym Ximāo kum,

—Inėje Bẽnjadjwỳr djwỳnhmā akabẽn gẽ aje imā akabẽn jarẽnha kõt ijo anhỳr kêt, ane.

²⁵Nhym kam Pedrumẽ Djuão ar Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ā memā amijarẽnho djan kabẽn'ā kàj bẽ memā ujarẽnho djan kam arỳm o ino re. Ne kam arỳm Djeruxarēmā akẽx ne. 'Ỡr mō:n mōr kõt memā Kritu'ā ujarẽn ny jarẽnho mō. Pykabẽ Xamarijakam me ja apỳnh me ba djari krāptĩ memā arẽnho mō.

Exopijkam me'òjamā Piripi Jeju'ā ujarẽn.

²⁶Nhym kam Piripi arek Xamarijakam ar ba. Kam ar ba nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadj mrānh djwỳnh'õ arỳm 'ỳr bõx ne kum,

—Kājma djan amũ aparmā tẽ. Ga, Djeruxarēmẽ, krĩraxbẽ Gadjamẽ abenmā pry mẽnha pumũ. Pry 'ānh ne kapõt kukrit. Dja ga 'ỳr tẽn 'ỳr bõx, ane.

²⁷Nhym arỳm kājma djan 'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx. Nhym me'õ pry'ā tẽ nhym omũ. Ỗ pyka djwỳnhbẽ ne Exopij. Kubẽ eunuku'õ. Exopijkam bẽnjadjwỳr rax nibẽ Kādjidji. Nhym kukwakam ra:xi. Kubẽ Ỗ nẽkrẽx kunĩ pumũnh djwỳnh. Djeruxarẽ kurũm ne tẽ. Arỳm ne Metĩndjwỳnhmā rax jarẽn kam tẽ. ²⁸Ne kam kurũm akubyn Ỗ pyka'ỳr tẽ. Ỗ kāmranhtỳx, mry kute bjẻrjakam tẽ. Ne kam pi'òk jarẽnho nhỹ. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnhbẽ Idjaij nhõ pi'òk ne arẽnho nhỹ.

²⁹Piripi me'õ ja pumũ nhym Metĩndjwỳnh Karō kum,

—'Ỡr aprõt ne kāmranhtỳxmẽ ro'ā tẽ, ane. ³⁰Nhym arỳm 'ỳr prõt ne ro'ā tẽ. Nhym Idjaij nhõ pi'òk jarẽnho nhỹ nhym arỳm kuma. Ne kam kum,

—Ễ, djā ne ga arỳm me kabẽnwā ma? Mỳj'ā ne kabẽn amijakre? ane.

³¹Nhym kum,

—Djām ije mỳjja mar godja ba mỳjja'ă kute amijakreja ma. Kon, me'ô dja imă kraxkôt arê ba arỳm kôt kuma. Iwỳr wabin inhikô'ă nhỹ, ane.

³²Me bakukămăre Idjaij kabên ne eunuku arênho nhỹ. Năm amim,

“Me kute bīnmă o tē nhym uwbôre kute mrāmri ne mrykī'ătomti djuwbôre pyrāk. Ne kute mrāmri ne me arỳm kī jakăro âmkam mrykī'ătomti jabatàn nhỹr bēn kêt pyrāk. Năm ă aminêje kabên kêtô ane.

³³Năm me 'êx ne o kătăm ne 'ă, ‘Tămwă ne axwekumrêx. Tămwă ne axwekumrêx’, ane. Axwe kêtumrêx nhym me arỳm tu kum mỳj axwe păn̄h jarê. Nhym arỳm tyn wabi nhym kute ô'ă me'ô kêt pyrāk”, ane.

Tăm ne eunuku pi'ôkkam arênho nhỹ.

³⁴Nhym Piripi 'ỳr wabin ikô'ă nhỹ nhym kum,

—Imă arê. Mỳj me'ô'ă ne Metindjwŷnh kukwakam kabên jarên̄h djwŷnh ja jarê? Djām amijă năr me'ô'ă? ane. ³⁵Nhym kam Piripi eunuku kute pi'ôk jarên̄h kôt arỳm kum Jeju'ă ujarên̄hmo krax ne arek 'ă ujarênho tē.

³⁶O tē:n kam arỳm ngô'ỳr bôx nhym eunukuja kum,

—Ota ngô. Mỳj dja ba nê ga Metindjwŷnhmă ngômă ijadjă? ane.

³⁷Nhym Piripi kum,

—Mrāmri aje tu amim Jeju markumrêx jabej ba kam arỳm ngômă ajadjă, ane. Nhym kum,

—Nă. Ba mrāmri tu amim Jeju Kritu markumrêx. Mrāmri kubê Metindjwŷnh Krakumrêx, ane.

³⁸Nhym eunuku mry kute kă bjêrmă kabên nhym arỳm dja. Nhym kam ar ngô'ỳr ruw ne arỳm nox ne. Nhym kam Piripi arỳm Metindjwŷnhmă ngômă adjă. ³⁹Ne kam ar wabin dja. Nhym kam Bēnjadjwỳr djwŷnh Karô tu Piripi byn mă o tē. Nhym eunuku arỳm ijukri omũnh kêtumrêx. Ne kam ô pykamă tē. Arỳm kīnhtiren tē. ⁴⁰Nhym kam krīraxbê Oxotokam ajte Piripi amirīt ne. Ne kam bu'ă krī kunikôt memă 'ă ujarên̄h tē. Tē:n kam krīraxbê Xedjare'ỳr bôx.

Xaur Jeju'ỳr amijo akêx.

Kar 22.3, 26.9

9 ¹Nhym kam Xaurja kute ari meo bikênho baja kute me kangrôn̄h ră'ă. Kute Bēnjadjwỳr djwŷnhkôt me ba djwŷnh kangrôn̄h ră'ă. Năm mă me'ă memă kum,

—Gê me tu me kupa. Gê me tu me kupa, ane. Năm memă anhỹr ră'ăn arỳm me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwỳr rax'ỳr tēn arỳm 'ỳr bôx ne kum,

²—Ba krīraxbê Tamagukam me rũnh'ỳr tē. Dja ga me kute amim Jeju mar'ă pi'ôk no'ôk ne imă angă ba memă o tē. Ba apỹnh mebê idjaer bikprôn̄h djăkam me rũnh kunikôt memă akreo tē. Dja me akabênkôt me kute amim Jeju mar jabej ne memă katon arỳm imă me kanga. Ba me uwpren amrê Djeruxarê'ỳr meo tēn awỳr meo bôx, ane. Nhym kam arỳm me'ă memă pi'ôk no'ôk nhym arỳm kubyn me'ỳr o tē. ³Me 'ỳr o tē:n kam arỳm krīraxbê Tamagu tēpo tē. Tēpo tē nhym tu aêrbê kăjkwa kurũm mỳjja adjên̄hja prīne kurwỳ. ⁴Nhym arỳm tu pykabê tỳm ne arỳm me'ô kabên ma. Nhym kum,

—Xaur, Xaur, mỳkam ne ga me kute amim imaro abikēnhō aba? Aje ba măn ijo abikēnh pyrāk ane.

⁵Nhym Xaur kum,

—Bēnjadjwỳr, mỳj me ajō ga ne ga imā akabēn? ane.

Nhym kum,

—Ba, ibē Jeju. Nā gām me kute amim imaro abikēnhō aba ne aje ba măn ijo abikēnhō aba pyrāk. Ne kam te adjumar mex prāmje. Ga, mry kute jēnh bjēja pumū. Me kute mỳjja djwa mexo mry kamjỳr nhym arỳm umaje prōt tỳxja pumū. Nhym kwỳ amakkre kētkam tu amikamjỳr djā kanā ne arỳm tokry ne. Gadjwỳ dja ga ari ijo abikēnhō aban arỳm atokry:. Nām Jeju ā kum ane.

⁶Nhym kam kum,

—Bēnjadjwỳr djwỳnh, mỳj ne ga amā kĩnh? Dja ba ā amā o ane, ane.

Nhym kum,

—On kājma djan amū krĩraxmā wadjā. Kam dja me amā 'ā karō. Dja ga mrāmri katāt me kabēn man kōt amijo abakumrēx, ane.

⁷Nhym Xaurkōt ar mōrja me'ō kabēn man kam ar kute ī pumūnh kētkumrēx. Ne kam te: umaje te kabēnmā. ⁸Nhym kam Xaur kājma djan no pōt kajgon arỳm rīt kēt ne. Nhym kam ar pa 'amỳn o tēn arỳm krĩraxbē Tamagumā wadjā. ⁹Nhym rīt kētkumrēx ne. Ne kam kute mỳjja krēn kēt ne kōm kēt'ā akatī amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

¹⁰Nhym kam krĩraxbē Tamagukam ne me'ōbē Ananij. Bēnjadjwỳr djwỳnh ne Ananij nokrekam amirīt nhym arỳm omū. Nhym kum, “Ananij”, ane.

Nhym kum, “Bēnjadjwỳr djwỳnh, mỳj nā”? ane.

¹¹Nhym kum,

—Kājma djan tēn pry nhidjibē Katāt'ānh tēn Djuda nhũrkwā'ỳr bōx. Kam Xaur jabej me kukja. Krĩraxbē Taxukam ne abatānh djā. Dja ga abej me kukja. Wākam ne Xaur Metĩndjwỳnhmā amijo à'wỳro nhỹ. ¹²Be, ga ne ga arỳm amikukām nokrekam amirīt nhym akarō pumū. Ga ne ga arỳm 'ỳr wadjān 'ā anhikra dji nhym arỳm akubyn rīt mex ne. Nām ā apumūnhō ane. Nām ā Bēnjadjwỳr djwỳnh Ananijmā ane.

¹³Nhym kum,

—Je, Bēnjadjwỳr djwỳnh, mỳkam? Xaur wā ne umakumrēx. Nām arỳm Djeruxarēkam anhō me ja krāptīo ajkē nhym me krāptī arỳm imā arē. ¹⁴Ne jakam arỳm me kadj Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr ar me ijā pi'ōk no'ōk nhym amrē o tē. Me ije amā amijarēnhja kunī kadj arỳm amrē pi'ōko tē. Kute me idjuwpre kadj ne o tē, ane.

¹⁵Nhym Bēnjadjwỳr djwỳnh kum,

—'Ỡr tē. Ba ne ba inhō àpēnh kadj amijo utā. Dja me bajtemmā ijā ajarēn me bēnjadjwỳr rũnhmā ijā ajarēn mebē idjaermā ijā ajarē. Ja kadj ne ba amijo utā. ¹⁶Dja ba ī kum, “Dja ga ī ijā adjujarēnh djō'ā atokry kumex.” Nām ā Xaur'ā Ananijmā ane.

¹⁷Nhym kam arỳm 'ỳr tē. 'Ỡr tē:n kam arỳm Djuda nhũrkwāmā wadjān Xaur'ỳr bōx. Ne kam arỳm 'ā kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhō Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju ne ijano ba arỳm awỳr bōx. Pry'ā atēm nhym kute amā amijo amirītja tām ne ijano ba awỳr tē. Dja ga akubyn arīt mex nhym Metĩndjwỳnh Karō arỳm raxo akadjwỳnhbē nhỹn

ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tē. Nām Ananij ā kum ane. ¹⁸Nhym aērbē no kurūm mŷjja kute tepkā pyrāk rôrôk ne. Nhym akubyn rīt mex ne. Ne kam kâjmā dja nhym kam arŷm Metindjwŷnhmā ngômā adjā. ¹⁹Nhym kam ajte ô kwŷ krēn arŷm akubyn tŷx ne.

Xaur memā Jeju'ā ujarēnh nhym me kum kurē.

A Kô 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukôt me ba djwŷnhmē ro'ā ar ba nhym 'ā akati kwŷ apēx. ²⁰Tamagukam ar bari ne apŷnh mebē idjaer bikprônĥ djâkam kâj bē memā ujarēnh tē. Nām memā kum,

—Mrāmri ne Jejubē Bēnjadjwŷrbē kumkatikumrēx. Kubē Kritukumrēx. Kubē Metindjwŷnh Krakumrēx, anhŷr tē. ²¹Nhym me kunī kute kabēn markam te kute kraxkôt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmā kum,

—Bārām tāmja ne Djeruxarēkam ari meo bikēnho ba. Me kute Jeju Kritumā amijarēnhjao bikēnho ba. Bārām tāmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrē tē. Kute me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr ar'ŷr meo bōx kadjy amrē tē, ane. ²²Nhym kam Xaur kabēn mexo amū amikamēnho tēn arŷm kute memā Jeju jarēnh mar me:xkumrēx. Nām Tamagukam mebē idjaermē aktā kabēno aben japa nhym me arŷm kabēn kôt Jejubē Kritu ma. Mrāmri Jejubē Bēnjadjwŷrbē kumkatikumrēx man arŷm te kute kum kabēn'ō jarēnh prāmje. Te o anen ôkre kadjwŷnhbē arīk amikabēn kwŷ jarēnho kumex.

²³Nām ā memā anhŷr tē nhym 'ā akati krāptī apēx. Nhym kam mebē idjaer kwŷ arŷm o aben maro nhŷn abenmā kum,

—Mŷj dja gwaj Xaur on arŷm kubī? ane. Nhym kam me arŷm amū Xaurmā arē nhym arŷm kuma. ²⁴Me ô krīrax nēje ne bu'ā pyka tŷx nhipēx jaba-tānhja nhym kam apŷnh ajkwa krekre djāri. Nhym me kute Xaur katorkôt bīnmā ajkwa krekre kunī'ā ku'ēn omūnh'ā rītkumrēx ne. Nhym Xaur arŷm me kuma. ²⁵Nhym kam akamāt nhym Jejukôt me ba djwŷnh krīrax nēje pyka tŷx'ā Xauro wabin djan kadjy djudjēdjēo kaxnokai akā 'āpren kam Xaur nhŷr. Ne kam djudjēdjē 'amŷn pyka tŷx burūm aparmā kumēn o rwŷko tēn arŷm pykabē kudja. Nhym kam kâjmā djan mā mebē katon tē.

²⁶Tē:n kam arŷm akubyn Djeruxarēkam bōx. Ne kam bit Jejukôt me ba djwŷnhmē ro'ā ŷrmā. Nhym me kum uman 'ā abenmā kum,

—E kum nhŷnh ne tāmawā Jeju ma ne kôt ba? Godja ajte me bakwŷo ajkē, ane. ²⁷Nhym kam Banabe o tēn Jeju kute ar anorja'ŷr o bōx. Ne 'ā arkum,

—Be, nām prykôt tēn arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh pumū nhym kum kabēn jarē. Nhym kam arŷm krīraxbē Tamagukam Jeju'ā memā ujarēnh ba. Nām kum me uma kēt ne kâj bē 'ā memā ujarēnh ba, ane.

²⁸Nām arkum ane nhym kam me arŷm kum uma kēt ne. Nhym kam Djeruxarēkam Jejukôt me ba djwŷnhmē ro'ā ar ba. ²⁹Ar ba:n kum me uma kēt ne Bēnjadjwŷr djwŷnh kukwakam memā ujarēnh ar ba. Nhym mebē idjaer kwŷ ne me me bajtembē kregu kabēnkam kabēn. Nhym Xaur arŷm me jamē aktā kabēno aben japanho dja. Aben japanho dja nhym kam me bit kute Xaur bīnmā.

³⁰Nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamy arŷm me kuma. Ne kam Xauro tēn krīraxbē Xedjaremā o tēn o bōx. Ne kam krīraxbē Taxumā ano nhym arŷm 'ŷr tē.

³¹Nhym kam me arỳm me kute amim Jeju marjao bikēnhō ino re. Apỳnh me ja kute Jejukōt ar aben pydjio ba djari meo bikēnhō ino re. Pykabē Djudēja-kam o ino re. Ne pykabē Garrējakam o ino re. Ne pykabē Xamarijkam o ino re. Kunīkōt ne me meo bikēnhō ino re. Nhym me arỳm akubyn umar mex ne. Ne kam Metĩndjwỳnh maro amũ amikamēnhō tēn arỳm mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwỳnh pymakam katāt kabēn kōt ar amijo ba. Nhym Metĩndjwỳnh Karō memā kīnh jadja nhym me arỳm kīnhkumrēx. Nhym me kātām krāptĩ arỳm tu amim Jeju markumrēx ne arỳm mekōt ajkamē. Nhym kam me arỳm krāptĩ: tē.

Pedru kute Anēja mex nhym Dokre tyk nhym akubyn o tĩn.

³²Nhym kam Pedru pyka kunīkōt kute me omũnh kadjy tē. Me omũnhō tē:n kam krībē Ridjakam me jadjwỳ'ỳr bōx. Jeju nhō me ja'ỳr bōx. ³³Nhym kamā me'ōbē Anēja amrēbē akryn arek ikwā. Akry'ā arỳm amexbē 8 apēx. Nhym Pedru arỳm omũ. ³⁴Ne kam kum,

—Ē, Anēja, Jeju Kritu arỳm ajo mex ne. On kàjmā djan anhikwā djāwāo mex, ane. Nhym me aērbē arỳm kàjmā dja. ³⁵Nhym krībē Ridjamē krībē Xaronakam me ja kunĩ arỳm omũ. Ne kam arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akēxo kumex.

³⁶Pedru krībē Ridjakam arek ar ba. Nhym kam krībē Djopekam Jejukōt ba djwỳnh nĩ'ō ar ba. Idjibē ne Tabita. Mebē kregu kabēnkam ne me kum Dokre jarē. Ukaprīkumrēx ne mǎ me ō mỳjja kēto djuw mexo ba. ³⁷Ne kam kanēn arỳm ty. Nhym me amikukrādjakōt ku'ōn kikre tām kam kỳjrũm kumoka'ē-kam kudji nhym nō. ³⁸Krībē Ridja ne krībē Djopeo rām ne ja. Dokre ty nhym kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhym Jejukōt me ba djwỳnh arỳm kuman Pedru'ỳr ar amānhkrut jano. Nhym ar 'ỳr tēn kam 'ỳr bōx ne kum,

—Ē, amikrā kēt ne Ridja'ỳr tē, ane.

³⁹Nhym amibēx ne 'ỳr arkōt tē. Tēn kam arỳm 'ỳr bōx. Nhym ar Pedruo tēn kỳjrũm kumoka'ē'ỳr o wabi. Nhym kam me 'uwitĩ kunĩ 'ỳr bōx ne muw. Ne Dokre tĩnri kute apỳnh me inōkāti, apỳnh kubēkà nhipēx djari mǎ: kum akreo ku'ē.

⁴⁰Nhym Pedru arỳm bōm me kunĩ jano. Ne kam kōnkrāo nhỹn arỳm Metĩndjwỳnhmǎ o a'uw. Ne kam tykja'ỳr akēx ne kum,

—Ē Tabita, kàjmā nhỹ, ane. Nhym arỳm no pōt ne Pedru pumũn arỳm kàjmā nhỹ. ⁴¹Nhym 'ỳr ikran arỳm ikra 'amỳn kàjmā kudja. Ne kam memā kabēn nhym me arỳm 'ỳr bōx. Jeju nhō me jamē me 'uwitĩmē ne me bōx nhym arỳm memā kum,

—Ota, arỳm akubyn tĩn ne, ane. ⁴²Nhym me arỳm krībē Djopekam kikrep-djitā abenmǎ arēnhō ipōk ne. Nhym me krāptĩ arỳm tu amim Jeju markum-rēx ne. ⁴³Nhym kam Pedru arek krībē Djopekam ar ba. Me'ōbē Ximāo nhũr-kwākam ne nhỹ. Ximāobē ne mry kào mex djwỳnh'ō. Pedru krĩ wākam ar ba nhym arỳm 'ā akati krāptĩ apēx.

Me'ō bajtembē Koneru'ā ujarēnh.

10 ¹Pedru Djopekam ar ba nhym krĩraxbē Xedjarekam me'ōbē Koneru ar ba. Kubē ne krākamngōnhre krāptĩ: kubē 100 nhō bēnjadjwỳr. Me kute krākamngōnh ja'ā memā kum,

—Pykabê Itarij kurũm me ja, anhyro ba. ²Koneru katàt Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Konerumẽ urkwakam ar krija kunĩ ne arkum Metĩndjwỳnh rax pyma. Nãm me õ mỳjja kêtka m òdjãnhkumrẽx ne mã Metĩndjwỳnhmã kabẽn ar ba.

³Nhym kam arỳm myt akẽxkam, 3 orakam, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ nokrekam amirĩt nhym arỳm omũnh nhỹ. Nhym kum, “Ê, Koneru”, ane. ⁴Nhym kute omũnhkam madjã kretin kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh mỳn nã”? ane. Nhym kum,

—Ga Metĩndjwỳnhmã akabẽn nhym arỳm ama. Ga me õ mỳjja kêtka m anhõdjãnh nhym arỳm apumũ. ⁵Jakam dja ga krĩbê Djopemã anhõ me ja kwỳ jano. Kam ne me'õbê Ximão Pedru. Gê ar tẽn kum arẽn awỳr o bõx. ⁶Imõti mỳrri ne nhỹ. Mrykào mex djwỳnhbê Ximãomẽ ro'ã ne ar nhỹ. Dja ar tẽn kum arẽn amrẽ awỳr o tẽn o bõx nhym arỳm amã arẽ ga kabẽn kõt ã amijo ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh Konerumã ane. ⁷Ne kam mã tẽ. Nhym arỳm amiwỳr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amỳnhja ne kum ãpẽn kajgo ar ba. Nhym pydji ja ne kubê õ krakamngõnh. Adjwỳnhdjwỳ ne katàt Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Ne kam Koneru tãri kum ãpẽn ar ba. Nãm amiwỳr ar ja 'uw nhym ar arỳm bõx. ⁸Nhym kam prĩne arkum kadjy mrãnh djwỳnh'ã ajarẽn arỳm krĩbê Djopemã ar ano.

Mỳjja kute Pedru nokrekam amirĩt nhym kute omũnh.

Kar 11.5

⁹Nhym ar'ã akati nhym ar arỳm 'ỳr tẽ. 'Ỡr tẽ:n arỳm krĩ tẽpo tẽ. Nhym arkum ajmã Pedru krĩraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhỹ, imõk ngrengrer'ã nhỹ. Mebê idjaer ne me tu õ kikre nhimõk po. 'Ỡr ne wabin nhỹ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã kabẽno nhỹ. Kàjkwa nhipõkri myt nhỹrkam. ¹⁰Ne kam kum prãm ne bit kute õ kwỳ krẽn mã. Nhym ar arỳm kum õmrõo dja. O dja nhym Pedru jaerbê mỳjja amirĩt nhym omũ. ¹¹Kàjkwa ne abenbê ajkij nhym omũ. Nhym mỳjja kute kubekàti pyrak rwỳk mō. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhym mỳjja idja kunĩ 'amỳn o rwỳko mō. ¹²Kadjwỳnhbê ne apỳnh pykakam mry kunĩ. Apỳnh rop, apỳnh mry ngãngão mrãnh, apỳnh ãk, mry kunĩ kubekàti kadjwỳnhbê ikwã nhym omũ. ¹³Nhym kam arỳm me'õ kum kabẽn nhym kuma. Nhym kum,

—Ê, Pedru kàjmã djan 'õnh bĩn krẽ, ane.

¹⁴Nhym Pedru kum,

—Kati, Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Mõdjê kute me ibê mỳjja kakrit pyma ja ne ije kur kêtikumrẽx, ane.

¹⁵Nhym ajte kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute mỳjjao mex kwārĩk wãnh kum kakrit jarẽn kêt, ane.

¹⁶Be, me'õ kum kabẽn ne ajte kum kabẽn ne ajte kum kabẽn nhym aerbê mỳjja akubyn kàjkwamã wabi.

¹⁷Nhym Pedru amim,

—Je, mỳj'ã ne ije mỳjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhyro dja nhym Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhym me arỳm arkum arẽ.

Nhym ar 'ỳr tẽn arỳm ajkwa krekre tārì bōx ne dja. Ne arỳm abej me kukij
¹⁸ne kàj bẽ memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wākam nhỹ? ane.

¹⁹Nhym wánh Pedru kute mỳjja pumũnh'ã arek amikabẽn maro nhỹ nhym
 Metindjwỳnh Karō arỳm kum,

—Ē, ar amānhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij. ²⁰Kajmã djan ar'ỳr rwỳn
 arkôt tẽ. Kwārìk wánh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba
 ar ano nhym ar tẽ, ane.

²¹Nhym Pedru arỳm ar'ỳr ruw ne ar'ỳr bōx ne arkum,

—Ē, ba, ba ne gar ijabej. Mỳj ne gar amã kĩnh ne iwỳr tẽ? ane.

²²Nhym ar kum,

—Krākamngõnh krăpti: kubẽ 100 nhõ bẽnjadjwỳr'õ ne ar ijano bar awỳr tẽ.
 Idjibẽ ne Koneru. Nãm katăt amijo ban kum Metindjwỳnh rax pyma. Nhym
 mebẽ idjaer kunĩ kum mex jarẽ. Metindjwỳnh kadjy mránh djwỳnhja ne kum
 karõn kum, “Pedru'ỳr ar 'õ jano gẽ amrẽ awỳr tẽn amã kabẽn jarẽ. Dja ga
 prĩne kabẽn ma”, ane. ²³Nãm ar Pedrumã ane nhym arỳm arkum, “Amrẽ ar
 ikôt wadjã”, ane. Ne kam arkum aminhũrkwã jarẽ nhym ar arỳm kam nhỹ.

Pedru Koneru nhũrkwākam bōx.

Nhym ar'ã akati nhym Pedru arkôt arỳm 'ỳr tẽ. Djopekam Jeju kukwakam me
 kamy kwỳ ne arkôt tẽ. ²⁴Amũ Xedjare'ỳr tẽn 'ỳr bōx. Nhym Koneru arỳm arkam
 amako nhỹ. Nãm arỳm amijã òbikwamẽ kute meo òbikwao akuprõ. ²⁵Nhym ar
 me'ỳr bōx nhym Pedru kikremã àr tẽ nhym Koneru arỳm kajpa. Ne umaje amijo
 ngriren parbẽ tỳm ne ibõ. ²⁶Nhym Pedru pa 'amỳn kàjmã kudjan kum,

—E kum, kàjmã dja badjwỳ ibẽ pykabẽ me'õ, ane.

²⁷Ne kam kum kabẽn tẽn wadjã. Nhym me krăpti akuprõ nhym arỳm me
 omũ. ²⁸Ne kam memã kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmẽ ibikprõnh kêtukumrẽx. Me ibẽ idjaer-
 kam ikukràdjã kôt ba me me bajtem nhũrkwãmã idjãr kêtukumrẽx. Arỳm
 ga me ama. Nhym kam Metindjwỳnh imã ikukràdjã ny jarẽ. Imã me kunĩ
 kĩnhmã ne imã arẽ. Ne ije me'omã kakrit jarẽnh kêtãmã ne imã arẽ. Ije me'õo
 me bajtem kêtãmã ne imã arẽ. ²⁹Kam aje imã ar anorja iwỳr bōx ne ar kute
 imã akabẽn jarẽnhkam ba aminẽje ikabẽn kêt ne tu arkôt awỳr tẽn bōx. Bōx
 ne arỳm me anhũrkwãmã wadjàn me anhikõ'ã nhỹ. Kam ba me amã arẽ. Mỳj
 kadjy ne ga me ijo bōx? Mỳj ne ga me amã kĩnh? Nãm ã Pedru memã ane.

³⁰Nhym Koneru kum,

—Amũja'ã, arỳm 'ã arngrobẽ 4 apêx ba amijajburo nhỹ. Nhym ã myt ibõ
 ane, 3 orakam ba inhũrkwākam Metindjwỳnhmã ikabẽnõ nhỹ. Nhym ijaêrbẽ
 me'õ ikuka kônẽ dja nhym ò kubẽkà jadjênh ne. ³¹Nhym imã, “Ē Koneru, ga
 Metindjwỳnhmã akabẽn nhym arỳm ama. Ga me ò mỳjja kêtka anhõdjàn
 nhym arỳm apumũ. ³²Jakam dja ga krĩraxbẽ Djopemã anhõ me ja kwỳ jano.
 Kam ne me'õbẽ Ximão Pedru. Gẽ ar tẽn kum arẽn awỳr o bōx. Imôti mỳrri
 ne me'õ mrykào mex djwỳnhbẽ Ximão nhũrkwã. Kam ne ro'ã nhỹ. Pedru dja
 awỳr bōx ne amã arẽ.” Nãm ã me'õ imã ane. ³³Ba kam amikrà kêt ne awỳr ar
 ano. Be, arỳm ga bōx ba me ikĩnhkumrẽx ne. Ne jakam ba me ikunĩ Metin-
 djwỳnh parbẽ nhỹ. Metindjwỳnh kute kabẽn'ã amã karõ kunĩ me ije mar
 kadjy ne ba me nhỹ. Nãm ã Koneru Pedrumã ane.

³⁴Nhym kam Pedru kum,

—Mrāmri ne Metĩndjwỳnh kum me kunĩ kĩnh aben pyrāk. Ja arỳm imā amirĩtkumrēx ne. ³⁵Be, mebē idjaer nār me bajtem. Apỳnh me ba djā kunĩkōt me kunĩ. Me apỳnh kum Metĩndjwỳnh rax pyman katāt kute amijo baja, Metĩndjwỳnh kum me ja kunĩ kĩnh. ³⁶Ba me amā kabēn jarē ga me ama. Be, Metĩndjwỳnh ne mebē idjaermā me umar mex jarē. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrēx ne arỳm umar mex. Kubē ne me kunĩ nhō Bēnjadjwỳr djwỳnh. Metĩndjwỳnh ne mebē idjaermā ujarēnh ny ja jano. ³⁷Me ga ne ga me arỳm 'ā ujarēnh ma. Djuāo kute 'ā memā ujarēnhkam ngōmā me angjēnhkam ne me Garrējakam Jeju'ā ujarēnhmo krax. Ne kam Djudēja kunĩkōt me 'ā ujarēnh ar ba ga me arỳm ama.

³⁸Be, Metĩndjwỳnh ne Nadjarekam Jejumā ta Karō jano nhym arỳm raxo kadjwỳnhbē nhỳn ar o ba nhym arỳm kukwakam tỳx ne. Ne kam àpēnh mex ar ba. Nhym Xatanaj meo ba nhym me umar punu:re nhym Jeju arỳm me kunĩo mex. Metĩndjwỳnh kute kumē amijo kajkepkam ne mǎ meo mex ar o ba.

³⁹Kute mỳjja kunĩ nhipēxkōt ne bar omũ. Mebē idjaer nhō pykakam bar omũn krĩraxbē Djeruxarēkam omũn arỳm 'ā memā idjujarēnh ar iba. Nām me pite'y'ā kunhōn kubĩ. ⁴⁰Nhym kam 'ā akatin akatin akati nhym Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ne irāri o amirĩt bar omũ. ⁴¹Me kunĩmā ne o amirĩt kēt. Metĩndjwỳnh ta kute amrēbē amijo me utār jamā ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkōt memā 'ā ujarēnh kadjy ne memā o amirĩt. Ar imā ne arỳm o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ā inhō kwỳ krēn kōt ikō.

⁴²Nhym ta ar imā karōn ar imā, “Mrāmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ipytā. Dja ba memā axwe pānh jarē. Me tĩn ne ar bajamā axwe pānh jarē. Me tykjamā axwe pānh jarē. Ja kadjy ne amijo ipytā. Tām dja gar kǎj bē memā arēnhō aba. Arỳm ar aje ipumũnhkōt memā 'ā adjujarēnh ar aba.” Nām ā ar imā ane. ⁴³Be, Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh kunĩ ne me amrēbē: me bakukāmāremā kum, “Jeju arỳm tyk ne akubyn tĩnkam dja me kwỳ ĩ pỳnhkōt tu amim markumrēx nhym Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngyrk kēt.” Nām me ā me bakukāmāremā ane, ane.

⁴⁴Pedru memā ja jarēnhō dja nhym Metĩndjwỳnh Karō arỳm me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabēn maro ỳrja kunĩkam ruw ne ar meo ba ⁴⁵⁻⁴⁶nhym me arỳm apỳnh me ba djākam me kabēnkam kabēno kumex. Me kute me kabēn mar kētkakam ne me kabēno kumex. Ne apỳnh me kabēnkam Metĩndjwỳnh rax jarēnhō kumex. Nhym Pedrukōt ar bōxja arỳm kuma. Kōt ar bōx jamā ne me kum me my kǎ rēnhne jarē. Ar ja ne ar amrēbē tu amim Jeju markumrēx. Nām ar me kabēn man arỳm mekam no tyn djan abenmā kum,

—Je, amrēbē me babē idjaermābit ne Metĩndjwỳnh kute Karō janor. Ne kam arỳm jakam tu me bajtemmā Karō jano, ane.

Nhym Pedru arkum,

⁴⁷—Be, amrēbē Metĩndjwỳnh kute me bamā Karō janorkōt ne arỳm jakam ā me bajtemmā anoro ane. Me babē idjaer ren amrēbē abenmā, “Kwārik wānh ngōmā me bajtemja jangjēnh kēt”, ane. Nhym be, jakam Metĩndjwỳnh kute memā Karō janorkam me baje ngōmā me angjēnh kadjy amimar, ane.

⁴⁸Ne kam arkum,

—Arŷm ne me tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx. Ar Metīndjwŷnhmā ngōmā me angij, ane. Nhyim ar arŷm ā meo ane. Nhyim kam me amijā Pedru nēn kum,

—Dja ga arek me ikam ar aba gē ajā akati kwŷ apēx ga kam ajte tē, ane.

Pedru kute Djeruxarēkam me jamā amikōt amijarēnh.

Kar 10.9

11 ¹Nhyim kam me bajtemdjwŷ arŷm tu amim Metīndjwŷnh kabēn markumrēx nhyim me kwŷ arŷm amū memā arēnhō ipōk ne. Nhyim pykabē Djudējakam Jeju kute ar anorja arŷm me arēnh ma. Nhyim Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwŷ me arēnh ma. ²Nhyim kam Pedru arŷm akubyn krīraxbē Djeruxarēmā tēn bōx. Nhyim me kute amim Jeju mar kwŷ mebē idjaer kukrādja tūm'ā no tŷxi. 'Ā ne me memā me my kà rēnhne jarē. Pedru bōx nhyim me my kà rēnhne arŷm Pedrumē aktā kabēno aben japanho dja. ³Ne kum,

—Ga ne ga me bajtem nhūrkwāmā wangij ne me ro'ā adjākuro akrī, ane.

⁴Nhyim Pedru akubyn amijo tēn krax kurūm prīne 'ā memā ajarēn memā kum,

⁵—Be, krīraxbē Djopekam ne ba Metīndjwŷnhmā ikabēno nhŷ. Nhyim mŷjja ijaērbē inokrekam amirit ba omūnhō nhŷ. Mŷjja kute kubēkati pyrāk. Nhyim mŷjja idja kunī 'ānh 'amŷn iwŷr o rwŷko mō. Ne arŷm iwŷr o bōx. ⁶Ba kam arŷm omūnhō dja nhyim apŷnh pykakam mry kunī, ropmē mry ngāngāo mrānhmē ākmē kadjwŷnhbē nō ba omū. ⁷Nhyim kam kàjkwa kurūm me'ō kabēn ba kuma. Nhyim imā, “Ē Pedru kāmā djan 'ōnh bīn krē”, ane.

⁸Ba kuman arŷm kum, “Bēnjadjwŷr djwŷnh, kati. Mōdjē kute mŷjja kakrit, mŷjja punu wā nēje me imā kabēn kōt ije kur kētkumrēx”, ane.

⁹Nhyim kàjkwa kurūm me'ō ajte imā, “Be, Metīndjwŷnh kute mŷjjao mex kwārīk wānh ga kum kakrit jarēnh kēt”, ane. ¹⁰Be, me'ō imā kabēn ne ajte imā kabēn ne ajte imā kabēn nhyim arŷm mŷjja kunī akubyn kàjkwamā wabi.

¹¹Nhyim ijaērbē ar amānhkrut ne ikjēkēt kikrekam inhŷrja'ŷr bōx. Krīraxbē Xedjare kurūm me'ō imā ar ano nhyim ar tēn bōx. ¹²Nhyim Metīndjwŷnh Karō imā, “Dja ga arkōt tē. Kwārīk wānh ga ar kubē me bajtemkam axwe adjumar kēt”, ane. Ba kam arkōt tē. Nhyim Jeju kukwakam gwaj bakamy ar kubē 6ja arŷm ikōt tē. Bar 'ŷr tē:n kam Koneru nhūrkwākam bōx ne arŷm 'ŷr wadjā.

¹³⁻¹⁴Nhyim kam ar imā 'ā ajarē. Nām ar imā, “Metīndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh'ō inhūrkwākam dja ba omū. Nhyim imā, ‘Dja ga anhō me ja kwŷ krī-raxbē Djopemā ano. Me'ōbē Ximāo Pedru ne kam ar ba. Gē ar kum arēn amrē awŷr o bōx. Ta dja amā kabēn jarē. Gamē anhōbikwa kunimē dja gar kabēn ma nhyim Metīndjwŷnh arŷm ar ajaxwebē ar apytā.’ Nām ā kadjy mrānh djwŷnh imā ane.” Nām Koneru ā ar imā ane. Nām ā Pedru me kukrādja tūm'ā me no tŷxjamā ane.

Ne kam ajte memā kum,

¹⁵—Ba kam memā ikabēn kraxbit jarēnhō dja. Nhyim Metīndjwŷnh Karō arŷm mekam ruw ne meo ba. Amrēbē kute me bajo ba kōt ne ā wākam-djwŷ arŷm meo bao ane. ¹⁶Ba kam akubyn amijo tēn arŷm amijā Bēnjadjwŷr djwŷnh kabēn ma. Nām me bamā, “Be, Djuāo Metīndjwŷnhmā ngōmābit me angij. Nhyim be, dja ba ar amā Metīndjwŷnh Karō jano nhyim arŷm ar ajo ba”,

ane. Nā bām Bēnjadjwỳr djwỳnh kabēn ja man kōt ar amā arē. ¹⁷Be, gu me baje tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu markumrēkam ne amrēbē me bamā Karō jano. Jakam ne me bajtemdjwỳ me bakōt tu amim markumrēx nhym arỳm ā memādjwỳ Karō janoro ane. Kam ba ar amā arē gar ama. Djā ne ba iraxo Metĩndjwỳnh jakre got ba kubē aptà? Kati. Nām ā Pedru memā ane.

¹⁸Nhym me arỳm amijā kabēn man Pedrumā kabēn krāta. Ne arỳm abenmā Metĩndjwỳnh rax jarēn abenmā kum,

—Be, me bajtemdjwỳ ne Metĩndjwỳnh arỳm kum me kīnh ne arỳm memā amak bō. Memā amak bō nhym me arỳm amikam kaprīre wānh axwemā iren Jeju'ỳr amijo akēx. Jakam dja me kōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne, ane.

Āxikikam me kute Jeju mar'ā ujarēnh.

¹⁹Be, amrēbē me kute Exewāo bīnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikēnhō mō. Nhym kam me arỳm ajmā. Ajmā:n kam me kwỳ amū pykabē Penixijmā bōx. Nhym me kwỳ amū apēxtibē Xipremā bōx. Nhym me kwỳ krīraxbē Āxikimā bōx. Me ja ne me kāj bē mebē idjaermābit 'ā ujarēnh tē.

²⁰Nhym be, me kwỳ ja ne me apēxtibē Xiprekam abatānh djā nhym me kwỳ pykabē Xirenikam abatānh djā. Me kwỳ ja ne me Āxiki'ỳr bōx ne arỳm me bajtembē kregumā arē. Memā Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju'ā ujarēnh ny jarē.

²¹Nām me me bajtemmā arē nhym Bēnjadjwỳr djwỳnh mekmē amijo kajkep. Me kute memā Jeju jarēnh jamē amijo kajkep nhym me arỳm kabēn mexkumrēx ne. Nhym me bajtem krāptī: tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh markumrēx ne arỳm 'ỳr amijo akēx.

²²Nhym me arỳm amū me arē. Nhym onīj krīraxbē Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja arỳm me arēnh ma. Ne kam Āxikimā Banabe jano. Nhym 'ỳr tē:n kam ²³'ỳr bōx ne arỳm me omūn amim,

—Be, mrāmri ne Metĩndjwỳnh tu kum me kaprī:kumrēx^b ane. Ne kam arỳm mekam kīnhkumrēx ne memā 'ā karōn memā kum,

—Dja gar amā Bēnjadjwỳr djwỳnh jabē:n kabēn man arek kōt amijo abakumrēx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kēt. Nām ā memā anhỹro bao ane. ²⁴Be, Banabe ne mexkumrēx nhym Metĩndjwỳnh Karō arỳm raxo kadjwỳnhbē nhỹn ar o ba nhym mrāmri tu amim Metĩndjwỳnh mar tỳ:xkumrēx. Nhym ô'ā arỳm me krāptī Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akēx ne tu amim markumrēx.

²⁵Nhym kam Banabe amū krīraxbē Taxumā tē. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tē. Nām 'ỳr tē:n arỳm 'ỳr bōx. ²⁶'Ỗr bōx ne kam abej ne arỳm kum kato. Ne kam akubyn Āxiki'ỳr o bōx. Nhym kam ar arỳm me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio bajamē ro'ā akuprō. Aben tā me ro'ā akuprō. Me krāptī:mā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnhō ku'ē: nhym ar'ā amexmē na apēx. Be, krīraxbē Āxikikam ne me Jejukōt me ba djwỳnhja kumrēxmā me kute amim Kritu mar jarē.

²⁷Nhym kam Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh kwỳ bōx. Krīraxbē Djeruxarē kurūm Āxiki'ỳr bōx. ²⁸Nhym kam ar 'ō kājma me ipōkri dja. Idjibē ne Agabu. Agabu kājma djan Metĩndjwỳnh Karō kukwakam memā kum,

b 11.23 Djām me ta ne me axwe kēt nhym pānh kum me kaprī? Kati, me ta te axwe kētmā nhym ta arỳm tu kum me kaprī.

—Dja apŷnh me ba djari pyka kunikōt mebê djwŷ kêt. Nhyŷ me kunī kum prā:m, ane. Nhyŷ tūmrām arŷm kato. Bēnjadjwŷr raxbê Kraōdjō memā ŷrri ne arŷm kato nhyŷ me arŷm kum prā:m. ²⁹Nhyŷ memā prām kētri Āxiki-kam Jejukōt me ba djwŷnh kunī arŷm abenmā kabēn djin abenmā kum,

—Gwaj amikutā memā banhō mŷjja kwŷ jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabē Djudējakam ar bajamā ano, ane.

Nhyŷ me abenmā kum,

—Dja gwaj ā memā o ane. Dja gwaj ā memā o ane, ane. ³⁰Nhyŷ kam Bana-bemē Xaur ar kute memā o tēmmā nhyŷ me arŷm arkum aminhō mŷjja ngā. Ne arkum,

—Dja gar me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnhmā angā nhyŷ me arŷm memā kungrà, ane.

Pedru mebê ijê djā kurūm kator.

12 ¹Āxikikam me kute memā mŷjja nhōrmā o dja: nhyŷ onīj pykabē Djudējakam bēnjadjwŷr raxbê Erodji arŷm ākrē: Ākrēn arŷm ō me ja jano nhyŷ me me kute amim Jeju mar kwŷo rōrōk ne. Me kute Jejukōt ar aben pydjio baja kwŷo rōrōk ne. Kute meo bikēnh kadjy meo rōrōk ne. ²Ne kam arŷm kaxdjwa kajgo Xijagu bī. Xijagumē Djuāo ar axikōt apōx. ³Nām me Xijagu bī nhyŷ mebê idjaer arŷm kam kīnhkumrēx. Nhyŷ Erodji arŷm mekam kīnhkōt omūn kam kute Pedruo tŷm kadjy memā arē. Me kute djwŷ-ponhbit kur djā nhō akatikam ne memā arē.

⁴Nhyŷ kam me arŷm o tŷm ne kubē ijê. Nhyŷ kam Erodji 'ŷr ō krākam-ngōnhbē 16 jano. Nhyŷ me kute Pedru pumūnh kadjy me arŷm meo aben nhikjē'ā kabēn. Me kunībē 4'ā kabēn. Nhyŷ kam me 'ā aben japanho dja. Metindjwŷnh me irōbē mrānh djā nhō akati apēx totokbē Erodji bit kute memā o katormā. Kute memā kukjēr nhyŷ me kute bīnmā bit kute memā o katormā. ⁵Kam ne me arek mebê ijê djākam Pedruo dja. Nhyŷ me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metindjwŷnhmā à'wŷr'ā rītukumrēx.

⁶Nhyŷ nēje akamātkam Erodji amim,

—Gē kryrām, ba memā Pedruo ikato, ane. Nhyŷ Pedru arek ōto nō. Nhyŷ krākamngōnh amānhkrut ne aktā ijēn o nhŷ. Kāxirāxo ne krākamngōnh Pedrumē aktā amijāpre. Nhyŷ kre'ā ku'ē djwŷnh ar 'ā ijê djā kuri dja. Arek kre nēje dja. ⁷Nhyŷ Pedru ōto nō: nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh'ō arŷm 'ŷr wadjā. Nhyŷ arŷm mebê ijê djā kadjwŷnhbē irā. Nhyŷ arŷm Pedru nhikre'i nhikjēbē kurwan kāmā kangōn kum,

—Amikrà kēt ne kāmā dja, ane. Nhyŷ kāmā dja nhyŷ kaxirāxo inŷx 'āpre djā arŷm tu rōrōk ne.

⁸Nhyŷ kadjy mrānh djwŷnh kum,

—On amipren aparkā ponh jadjā, ane nhyŷ arŷm ā amijo ane. Nhyŷ ajte kum,

—Anhō kubēkà krākào amikupun ikōt tē, ane nhyŷ arŷm amikupu.

⁹Nhyŷ mā kator tē nhyŷ arŷm kōt tē. Ne kute amimar kētkam amim we,

—Be, nām mŷjja kute ijo anhŷr kajgo. Nā bām amiptir kajgo nō, ane.

¹⁰Nhyŷ ar arŷm amipānh 'ā ijê djā ja mē. Kam ne kre'ā ku'ē djwŷnh ar ja dja. Nhyŷ ar ajte amipānh 'ā ijê djā ja mē. Kam ne kre'ā ku'ē djwŷnh ar jadjwŷ

dja. Nhyam kam ar arŷm krīrax 'ŷr kàxiràxtio 'à ijê djà ja tēpo tē nhyam ta arkum amijā kuta. Nhyam arŷm ar kato. Ne pry ja kumrēx'ā tēn amipānh kumē nhyam kadjy mrānh djwŷnh arŷm mā kubē tē.

¹¹Nhyam Pedru arŷm kute amiptir kêtja man amim,

—Je, mrāmri ne Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju imā kadjy mrānh djwŷnh jano nhyam Erodjibē arŷm ipytā. Mebē idjaer kute ibīnmā kam amak kajgo nhyam arŷm mebē ipytā, ane.

¹²Ne arek amimaro tē:n kam arŷm Marij nhūrkwā'ŷr bōx. Djuāo Makō ne Marij kurūm kato. Kikre jakam ne me krāptī Metindjwŷnhmā kabēno nhŷ.

¹³Nhyam Pedru bōx ne arŷm kikre'ā ijê djà mô. Nhyam me ô àpēnh nija àmôr man arŷm kute me'ô pumūnhmā 'ŷr tē. Idjibē ne Rodji. ¹⁴'ŷr tēn arŷm 'à ijê djà'ŷr bōx. Nhyam Pedru kabēn nhyam arŷm mrāmri Pedrukumrēx kabēn ma. Ne arŷm kīnhkam tu kikre'ā ijê djà'ā 'ŷr kêt ne akubyn me'ŷr wadjān memā kum,

—Ô kum, Pedru kikre'ā ijê djà tāri dja, ane.

¹⁵Nhyam me tu kum, “Ajbā”, ane. Nhyam, “Kati, mrāmri”, ane. Nhyam me arīk kum,

—Be, kadjy mrānh djwŷnh kute mā Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶Nhyam wānh Pedru arek 'à ijê djà môro dja nhyam kam me kum 'ā kutan arŷm omū. Omūn kam arŷm te kute mŷjja marmā kam no tyn kumex.

¹⁷Nhyam memā aminhikra bēno dja nhyam me arŷm anhikrē. Nhyam kam arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju kute mebē ijê djà kurūm o kator'ā memā ajarē. Ne kam memā kum,

—Aje, dja gar tēn Xijagumē Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijā ajarē. Ba on, ane. Ne kam arŷm amū kikre 'ô'ŷr tē.

¹⁸Nhyam kam akati. Nhyam arŷm krākamgōnh abenka kangao kumex. Bēnjadjwŷr mekam ngryk karō abenka kangao kumex. Ne abenmā kum, “Nār Pedru? Nār Pedru”? ane. ¹⁹Nhyam kam Erodji Pedru'ŷr me ano. Nhyam me abe:j ne te abej aprā. Nhyam arŷm prīne kre'ā ku'ê djwŷnh ar kukij. Nhyam me te: aminēje kum kabēn ne. Nhyam arŷm memā arēn memā kum,

—Pedru kator pānh me kupa, ane. Nhyam me arŷm me kupa.

Nhyam kam Erodji arŷm pykabē Djudēja kurūm amū tēn arŷm krīrāxbē Xedjare'ŷr bōx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰Arŷm krīrāxbē Xirukam me jamē krīrāxbē Xidōkam me jakam ngryk mex ne. Nhyam me arŷm axikōt 'ŷr bōx. Me bōx djwŷnh rām ne me Erodji nhō àpēnh rax'ōmā amijarē. Idjibē ne Bradju. Kubē ne Erodji nhō kumoka'ê, kam ô t djà, nēje omūnh djwŷnh. Kute me nēje Erodjimā kabēn kadjy ne me Bradjumā amijarē. Amrēbē ne me kute Erodji nhō pykakam ô djwŷ jamŷnh ku'ê. Ne kam mebē djwŷ kêt karō Bradjumā amijarē nhyam arŷm me nēje bēnjadjwŷr Erodjimā kabēn jarē.

²¹Nhyam kam Erodji kute memā kabēn kadjy akati'ô jarē. Nhyam arŷm 'ā akati bōx. Nhyam Erodji arŷm ô kubēkà rūnhō prīne amijo mex ne ô krī djà rax'ŷr bōx ne kam nhŷ. Nhŷn arŷm memā kabēno nhŷ. ²²Nhyam kam me arŷm abenmā o akij ne abenmā kum,

—Djām pykakam me'ô kabēn got? Be, kubē ne kàkwakam metindjwŷnh'ô, ane. ²³Nhyam totokbē arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh mŷj kanējao kubī. Nhyam kōp arŷm kakuw nhyam arŷm ty. Be, mŷkam? Bir, me

kute kum metĩndjwỳnh jarēnh nhym kute aminėje memā kum, “Kati”, anhyr kētkam. Kute memā kum, “Kati, atemā kàjkwakam Metĩndjwỳnh pydji”, anhyr kētkam ne kadjy mrānh djwỳnh mỳj kanē punure jao kubĩ nhym arỳm ty.

²⁴Nhym kam me amũ memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh kumex nhym me krāptĩ arỳm kum kĩnh. Nhym me kute tu amim Jeju markumrēxja arỳm krāptĩ: mō.

²⁵Be, amrēbē ne Āxikikam me kute memā me ō mỳjja kwỳ janormā. Dje-ruxarēkam me ō mỳjja kētkamā me kute anormā. Nhym Banabemē Xaur ar arỳm amũ me kadjy o mōn memā o bōx ne arỳm memā kungā. Memā kungān arỳm akubyn kurũm akēx ne tē. Ar Djuāo Makō japrōn o tē. Tē:n arỳm akubyn Āxikikam bōx.

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemē Xaur ar anor.

13 ¹Be, Āxikikam me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio bajakam ne me kwỳbē Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh. Nhym me kwỳbē memā kukràdjā'ā ujarēnh djwỳnh. Ar idjibē ne Banabemē Ximiāo Nidjēmē Ruxumē Manaũmmē. Krĩraxbē Xirenikam ne Ruxu abatānh. Manaũm ne bēnjadjwỳr raxbē Erodjimē ro'ā abatānh ne kute o kamy. ²Ar Metĩndjwỳnhmā rax jarē ne kum amijajburo nhỹ. Nhym Metĩndjwỳnh Karō arkum,

—Dja gar imā Banabemē Xaur aro aben nhikjē. Ba arỳm ar àpēnh djā ny kadjy aro amiptā, ane. ³Nhym kam ar amijajburo nhỹn Metĩndjwỳnhmā aro à'wỳro nhỹ. Ne kam ar krā'ā aminhikra djĩn amũ ar ano.

⁴Metĩndjwỳnh Karō ā kute ar anoro anhyrkam ne ar arỳm krĩraxbē Xerxij- 'ỳr tē:n kam 'ỳr bōx. Ne kam kàraxkam ngō raxbē pyka kētkōt tē. Apēxtibē Xĩpre'ỳr tē:n kam arỳm 'ỳr bōx. ⁵Krĩraxbē Xarami'ỳr ne ar bōx. Ne kam wabin tē. Apỹnh mebē idjaer bikprōnh djākam kàj bē memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh tē. Djuāo Makōdjwỳ ne ar aprōn o tē. Arkum àpēnhmā ne ar o tē.

⁶Ne kam pykakōt krĩraxbē Papu'ỳr tēn 'ỳr bōx. Ne kam arỳm me'ōbē Bajēju kajpa. Kubē ne mebē idjaer'ō. Ta ne amijo apỹnh mỳjja mar mexo ban me kupēnh ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwỳnh mar mex ne amijo 'ēx ne we kukwakam memā kabēn jarēnh ba.

⁷Nām pyka tāmcam bēnjadjwỳrmā àpēnh ar ba. Bēnjadjwỳr nhidjibē ne Xedju Paur. Bēnjadjwỳr krā mexkumrēx. Banabemē Xaur ar Papu'ỳr bōx nhym bēnjadjwỳr amiwỳr ar ku'uw ne arkum,

—Imā Metĩndjwỳnh kabēn jarē. Ije mar prām, ane.

⁸Nhym kam Erimanh, kubē ne Bajējuja. Me bakabēnkam ne gu me ren kum wajanga jarē. Nhym be, me bajtem kabēnkam ne me kum Erimanh jarē. Nām bit kute Paur ar kubē àptārmā. Erimanh bit kute ō bēnjadjwỳr nėje Metĩndjwỳnh kabēn pytārmā ne arỳm kabēno Xaur ar apanho dja.

⁹Nhym Xaur, idji nhikjēbē ne Paur. Metĩndjwỳnh Karō raxo Paur kadjwỳnhbē nhỹn ar o ba nhym arỳm wajanga'ỳr akēx ne kam no tyn omũnh djan ¹⁰kum,

—'Ēxnhĩti, axweti, Xatanaj tām djwỳ. Nām me axwe kēt prām, ga mǎ amā me kurē. Bēnjadjwỳr djwỳnh memā 'ā karō katāt kumrēx ga kam ga kupa'ā ar memā arēnh o ba nhym me arỳm aman Metĩndjwỳnh kupa'ā amijo ba. Je

tō mỳkam ne ga akabēn punu jao krā'yr kêtukumrēx? ¹¹ Jakam arỳm Bēnja-djwỳr djwỳnh kute ajaxwe pānh ajo bikēnhmā. Dja ga arỳm ano rān arngro pumũnh kêt nhym ajā akatĩ krāptĩ apēx, ane.

Nhym totokbē arỳm no rān kam nokrekam akamāt kō tyk pytĩ. Nhym arỳm me'ō jabej àpēnh mō. Me'ō kute pa 'amỳnh ne o tēm̃mā ne mekōt me'ō jabej àpēnh mō. ¹² Nhym bēnjadjwỳr Xedju Paur kute wajanga no rā pumũnhkam arỳm tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh markumrēx. Nām anhỳr djwỳnhram amim,

—E kum, Bēnjadjwỳr djwỳnh'ā ar kabēn kukrādjà mexkumrēx, anen kam tu amim markumrēx.

Paur Āxiki 'ōdjwỳkam memā Jeju'ā ujarēnh ne ja.

¹³ Nhym kam Paurmē ro'ā ar tēm̃ja ar kàraxmā wadjān nox ne arỳm amipānh krĩraxbē Papu mē. Ne tē:n kam arỳm pykabē Papirĩkam krĩraxbē Pedji'ỳr bōx. Nhym kam Djuāo Makō arỳm ar kangan Djeruxarē'ỳr akēx ne.

¹⁴ Nhym kam ar amipānh krĩraxbē Pedji mē. Ne tē:n kam pykabē Pidjĩkam krĩraxbē Āxiki 'ōdjwỳ'ỳr bōx. Nhym kam arỳm ar'ā pi'ōk rārār nhym ar arỳm mebē idjaer bikprōnh djāmā wadjān nhỹ. ¹⁵ Nhym me'ō pi'ōk jarēnh dja. Mōjdjē kukrādjàmē Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh 'ōdjwỳmē kabēn jarēnh dja. Ne kam arỳm arēnh pa. Nhym me bikprōnh djākam bēnjadjwỳr ar Paurmā kabēn kadjy memā arē. Nhym me amũ abenmā arēn arỳm kum arēn kum,

—Bēnjadjwỳr ar ar amā kabēn ne ar amā, “Be, akmere ar, ar ajō aje memā akabēn jarēnh prām jabej arē”, ane.

¹⁶ Nhym kam Paur arỳm kām̃ dja. Ne memā aminhikra bē nhym me arỳm anhikrē. Nhym memā kum,

—Gar abē idjaer ar, ar akunĩ amā Metĩndjwỳnh pyma ar, dja gar ikabēn ma. ¹⁷ Me babē idjaero ba djwỳnhbē ne Metĩndjwỳnh. Nām arỳm amijo me bakukāmāre pytā. Nhym kam me pykabē Edjitukam ar ba nhym Edjitukam me ja ar meo kubajtemo ba. Nhym kam Metĩndjwỳnh me bakukāmāreo krāptĩ:n o ra:x. Ne kam tỳx me:xkōt arỳm meo kato. ¹⁸ Meo kato nhym me kapōt kukritkam ar ba. Nhym me mā kam amikrào ba nhym mā kum me kaprĩn meo ba. Nhym kam me'ā amexbē 40 apēx. ¹⁹ Nhym kam Metĩndjwỳnh pykabē Kanaākam me ar ba tũmjao apēx. Apỳnh me bajtem ba djārībē 7 nhym arỳm memā meo apēx. Ne kam memā me ō pyka nhirē ne memā kungā.

²⁰ Ne kam aben totokmā memā me kute memā axwe pānh jarēnh djwỳnh jarē nhym me aben kukām ar meo ba. Nhym kam me'ā amex krāptĩ:o kute 450 pyrāk apēx nhym Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnhbē Xamuwe me kadjy kato. ²¹ Nhym kam me amikadjy Metĩndjwỳnhmā bēnja-djwỳr raxo a'uw. Nhym arỳm memā Xau, Ki kute irja jarē. Nhym memā bēnjadjwỳr'ā amexbē 40 apēx. Xaubē ne Bēnjamĩn djō'ā me'ō.

²² Nhym kam Metĩndjwỳnh bōm Xau mēn pānh arỳm me kadjy Dawi jarē nhym arỳm ar meo ba. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm 'ā memā kum,

“Dawi ne ba arỳm kum ikato. Dja ba 'ā kum karō nhym arỳm katāt ikabēn kunĩ man kōt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nām ā Metĩndjwỳnh memā ane.

²³ Ne kam amrēbē kute me bakukāmāremā arēnh kōt arỳm tũmrām me babē idjaer kamingrāny kadjy Jeju jano. Dawija tām djō'ā ne kato. Jejubē ne

ō kàjkwa kadjy me utàr djwỳnh. ²⁴ Jeju kute àpènhmo krax kètri ne Djuão me babê idjaer kunĩ jakren me bamã, “Me amikam akapriren wānh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx. Ba kam kum ngômã me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute àpènh'ã aminhinomã amimēnh 'ỳr ne me bamã, “Ga me Kritu bōxmã kam amako aba. Djām ibê tāmwa got? Kati, ibê atemã. Nhy m be, itotokbê me'ō bōxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bām te irax ne 'ã inhibôn ije kum parkã 'āpre bōnh prāmje. Be, ām irax ba ren arỳm kum apê. Nhy m be, kati, ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne.” Nām ā Djuão memã ane. Nām ā Paur memã ane.

²⁶ Ne itepã ajte memã kum,

—Be, akmere ar, gar abê Abraão tām djwỳ ar, ar akunĩ ar amã Metĩndjwỳnh rax pyma ar. Be, Metĩndjwỳnh arỳm me bamã kabēn jano. Jeju kute me utàr'ã kabēn jano. Ba arỳm ar amã kabēn jarēnh dja.

²⁷ Djeruxarēkam me jamē kam me bēnjadjwỳrmē ne me kute Jeju raxkôt mar kêt. Amrēbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh me bakukāmāremã arē. Me kute Kritu'ã axwe nhôr ne bĩnmã arē. Nhy m me aben djô'ã kabēn jarēnh djwỳnh kabēn jarē. Pi'ók rārār kunikôt kabēn jarēnh môr tām tã. Nām me te arēn mỳjja'ã kabēn kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabēn kute amijakreja mar kêt. Ne kabēn jarēnh môr tām tã arỳm 'ỳr o bōx. Tũmrām me kamingrānyre kute mar kêt rā'ān arỳm Jeju'ã axwe nhôn bĩnmã arē. Amrēbê: Jeju rwỳk kētri kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh kute arēnh kôt arỳm tu bĩnmã arē. ²⁸ Ne te: kute axwe'ō jabej ne kum kator ne pānh kute bĩnmã te me kukij nhy m axwe kêt kumrēx. Te Jeju axwe kêt nhy m me tu mrāmri kute bĩnkumrēxmã Piratumã o a'uw. ²⁹ Ne kam amrēbê: me baku-kāmāre kute pi'ók kam Kritu'ã kabēn jarēnh kôt ā Jejuo ane. Kabēn kunikôt me kute o anhyrmã kôt ne me kamingrānyre arỳm ā Jejuo ane. Ā Jejuo ane nhy m arỳm ty. Ty nhy m kam me arỳm pite'y kurũm kaban o ruw ne me tyk nhō kēnkrekam adjã nhy m nō. ³⁰ Nhy m be, Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. ³¹ Nhy m kam kôt ba djwỳnhmã amijo amirĩt ar o ba nhy m arỳm 'ã akati krāptĩ apēx. Jeju tyk kētri ne ar pykabē Garrēja kurũm ro'ã tē, Djeruxarē'ỳr tē. Nām arkum amijo amirĩto ba nhy m kam jakam ar Jeju'ã ujarēnh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tĩn pumũnhkôt memã 'ã ujarēnh ar ba. Nām ā Paur memã ane.

³²⁻³³ Ne kam itepã memã kum,

—Metĩndjwỳnh ne amrēbê: me bakukāmāremã kum, “Dja ba akubyn Krituo tĩn”, ane nhy m me aben djô'ã arēnh mō:. Arēnh môr tām tã arỳm 'ỳr o bōx. Me bakamingrānyrekam Jeju ty nhy m Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn. Tām ne bar ar amã arēnh dja. Ā ne me bakukāmāre amrēbê: me bē idjaer nhō me ngrer tũmbê 2'ã pi'ók no'ók. Kamã Metĩndjwỳnh arỳm kramã kum,

“Mrāmri abê ikrakumrēx. Jakam ga arỳm ijo Abām kumrēx”, ane.

Kute Kramã anhyrkôt ne arỳm akubyn o tĩn ne. ³⁴ Nhy m amrēbê: me pi'ók 'ōdjwỳ no'ók. Kamã Metĩndjwỳnh kute akubyn o tĩn nhy m ĩ rerek prām kêt'ã ajte kum,

“Ije angēt Dawimã ajarēnh kôt dja ba ā ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhy m me me bē idjaer nhō me ngrer tũm 'ōdjwỳ'ã pi'ók no'ók. Kamã ne Dawi Metĩndjwỳnhmã kum,

“Djām inhī rerek mā? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêt kumrêx”, ane.

Amrêbê: me kute pi'ók no'ók kôt ne Jeju tyn ĩ rerek kêt ne akubyn tĭn ne. Nām ā Paur memā ane.

³⁶Ne kam itepā ajte memā kum,

—Nhy m be, djām Dawi nhī rerek kêt? Kati. Dawi tyn arŷm ĩ rerek ne. Metīndjwŷnh kabēnkôt ne Dawi kum apê: nhy m kam kubēngêt arŷm kubī nhy m ty nhy m me arŷm adjā. Dawi akubyn tĭn kêt nhy m arŷm ĩ rerek ne. ³⁷Nhy m be, djām Jeju nhī rerek? Kati. ĩ rerek kêt. Metīndjwŷnh kute akubyn o tĭnkam ne ĩ rerek kêt. Nām ā Paur memā ane.

³⁸Ne kam ajte memā kum,

—Be, akmere ar, ba ar amā arē gar ama. Jeju tyk ne akubyn tĭnkam Metīndjwŷnh arŷm me axweo aknon mekam ngryk kêt. Ja'ā ne bar kāj bē ar amā idjujarēnhō dja. ³⁹Mōdjê kute me kute katāt amijo ba'ā memā karōkam kukrādja gu me te baje mar ne katāt kôt amijo baba prāmje ne kam bajaxwe rā'ā. Nhy m be, dja me tu amim Jeju markumrêx nhy m Metīndjwŷnh arŷm me axwe kunī maro akno. O aknon tu memā axwe kêt jarē nhy m me arŷm kum mexkumrêx ne. ⁴⁰⁻⁴¹Amrêbê: ne Metīndjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh me bakukāmāremā kum,

“Ē, me atĭn ne ar abarī dja ba mŷjja pumŷnh kêt nhipêx.

Nhy m me te me amā 'ā ajarē ga me mar prām kêt kumrêx.

Ē, me aje ijapry prām wā dja ga me te aje mŷjja marmā kam ano tyn

aku'ēn arŷm me biknor tokry djākam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prām kêt kam me biknor tokry djākam biknorja pumū. Kwārik wānh mekôt ā amijo anhyr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nām ā Paur memā ane.

⁴²Nhy m kam me bikprōnh djā kurūm me kator mōrkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrē pi'ók rārār mōrkam ajte ar imā me kabēn ja jarē, ane.

⁴³Nhy m arŷm me bimānhkam me krāptī Paurmē Banabe arkôt tē. Mebē idjaermē me bajtem kute mebē idjaer kukrādja mar ne kôt kute amijo bajamē ne me arkôt tē. Nhy m ar memā kabēn ne memā kum,

—Metīndjwŷnh ta kum ar akaprikumrêx Dja gar tu amim markumrêx ne 'ā adjukanga kêt, ane.

⁴⁴Nhy m kam ajte pi'ók rārār nhy m me ajte ar'ā akuprō. Me kute Metīndjwŷnh kabēn marmā ne krīrax wākam me kunī ar'ā akuprō. ⁴⁵Nhy m mebē idjaer kwŷ arŷm ar'ā me krāptīja pumŷn arŷm me'ā ngry:k ne. Ta te kute urāk prāmje arŷm Paur japryō kumex.

⁴⁶Nhy m kam Paurmē Banabe arkum me uma kêt ne memā kabēn ne memā kum,

—Me abē idjaerkam bar ije me akumrêxmā Metīndjwŷnh kabēn jarēnh prām kumrêx. Be, jakam ne ga me aminhirōbē kabēn mēn kam amim, “Djām Metīndjwŷnhkôt itĭn rā'āmā? Kati. Ja ne imā kĭnh kêt”, ane. Kam dja bar arŷm memā idjujarēnh kadjy me bajtem'yr amijo akēx ne. ⁴⁷Metīndjwŷnh kute pi'ók kôt ar imā me bajtem'ā karō kôt dja bar ā amijo ane. Kamā ne Kritumā kum,

c 13.43 Djām me ta ne me axwe kêt nhy m pānh kum me kaprī? Kati, me ta te axwe kêt mā nhy m ta arŷm tu kum me kaprī.

“Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhyem me kute memã pry kurwỳ nhyem me arỳm irākam katàt mrã. Me bajtemdjwỳ ne me mrãnh punun axwe. Ga dja ga memã ikabên jarê.

Ja kadjy ne ba arỳm ajano. Dja me amim ikabên man arỳm gadjwỳ ama. Aje me axwebê me utàr djwŷnh dja me ama. Aje pyka kunikôt me axwebê me utàr kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwỳ ne bar arỳm kabênkôt me bajtemmã akêx ne. Nãm ã Paur memã ane. ⁴⁸Nhyem me bajtem kute ar markam arỳm kĩnhkumrêx ne abenmã kum,

—Metindjwŷnh kabên mexkumrêx. Metindjwŷnh kabên mexkumrêx, ane. Ne kam Metindjwŷnh kute me kêtri amijo me utàrja, kute kôt tĩn ne ar ba rã'ã kadjy amijo me utàrja arỳm tu amim Jeju markumrêx ne.

⁴⁹Nhyem kam me pykaja kunikôt arỳm memã Běnjadjwỳr djwŷnh kabên jarêhno ba. ⁵⁰Nhyem me bē idjaer arỳm Paurmē Banabe ar'ã memã apnê. Me nire kwỳ rũnh kute me bē idjaer kukràdjà mar ne kôt amijo bajamã ne me ar'ã apnê. Ne me my bēnjadjwỳrdjwỳmã ar'ã apnê. Krĩraxbê Āxikikam me jamã apnê. Nhyem kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arỳm amibê ar kujate. ⁵¹Nhyem ar kute me kangao amirĩt kadjy me bē amipark'ã me ō pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbê Ikônĩ'yr tē. 'Yr tē:n arỳm 'yr bōx. ⁵²Nhyem Jejukôt me ba djwŷnh arỳm kĩnhkumrêx ne. Nhyem Metindjwŷnh Karō arỳm raxo me kadjwŷnhbê nhỹn ar meo ba.

Ikônikam Paur ar memã Jeju'ã ujarênh.

14 ¹Nhyem kam Ikônikam Paurmē Banabe ar arỳm me bē idjaer bikprõnh djã'yr tēn wadjàn kam memã ujarêhno dja. Ne memã kabên mexkumrêxo dja. Nhyem kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arỳm tu amim Jeju markumrêx. Me bē idjaermē me bajtembē kregu krãptĩ: tu amim markumrêx. ²Nhyem kam me bē idjaer kwỳ amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arỳm me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhyem me kum me kurêo ba.

³Nhyem kam Paurmē Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Běnjadjwỳr djwŷnh'ã memã 'ã ujarênh ar ba nhyem ar'ã arỳm arngro krãptĩ: apêx. Metindjwŷnh ta kute tu kum me kaprĩ'ã memã ujarênh ar ban^d Běnjadjwỳr djwŷnh kukwakam me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metindjwŷnh raxmã kator kadjy mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Nãm ar me punu kwỳo mex. Me kute abenmã kum, —Mrãmri ne Metindjwŷnh kôt ar kabênkumrêx, anhỹr kadjy ar ipêx.

⁴Nhyem kam krĩraxkam me apỹnh kabên. Me kwỳ me bē idjaer kôt kabên. Nhyem me kwỳ Jeju kute ar anorja kôt kabên. ⁵Nhyem kam me bajtemmē me bē idjaermē mekam me bēnjadjwỳrmē arỳm abenmã ar'ã karôn abenmã kum, —Gwaj arkum akjan kēno ar titik gē ar ty, ane. ⁶⁻⁷Nhyem kam ar arỳm me kuman arỳm mã me bē tē. Me bē tē:n kam arỳm pykabê Rikaōkam bōx. Ne kam krĩraxbê Rixakam bōx ne memã arê. Ne kam krĩraxbê Tebikam bōx ne

d 14.3 Djãm me ta ne me axwe kêt nhyem pãnh kum me kaprĩ? Kati, me ne me te: axwe kêt mã nhyem Metindjwŷnh ta arỳm tu kum me kaprĩ.

memā arē. Ne bu'ā pyka kunikōt memā arēnho ba. Kritu'ā ujarēnh nyja ne memā arēnho ba.

Rixakam Paur ar memā 'ā ujarēnh.

⁸Nhym krĩraxbē Rixakam me'ō mrānh kēt. Adjākam ne par punuren mrānh kēt rā'ā ne arŷm abatānh ne. ⁹Nhym kam Paur memā ujarēnho dja nhym par punuja kabēn maro nhŷ. Ne mex kadjy arŷm tu amim Metĩndjwŷnh kamnhĩx-kumrēx. Nhym Paur kam no djar tŷx ne arŷm kute amim kamnhĩxkōt omŷ. ¹⁰Nām omŷn kàj bē kum, “Kàjmā dja”, ane. Nhym arŷm ekrux ne kàjmā djan arŷm mrānh mex.

¹¹Nhym me krāptĩ arŷm Paur kute o mexkōt omŷn kàj bē abenmā o akij. Nhym be, Paur ar kute me kabēn mar kēt. Me ō pykabē Rikaōkam me kabēn kōt ne me kabēn. Nām me abenmā o akij ne abenmā kum,

—Apŷnh me batĩndjwŷnh ar amijo me bapyrāk ne arŷm pykamā ruw ne ar ba, ane nhym ar kute me kabēn mar kēt.

¹²Nhym me Banabemā Djupite jarē. Ne Paur kute kabēno Banabe jakrenh-kam kum Mekuju jarē. Me ō metĩndjwŷnh kajgo kōt ne me arkum idji jarē.

¹³Krĩrax jajkwa krekre 'ŷr ne me kute me ō metĩndjwŷnh kajgomā amijarēnh dja. Me ō metĩndjwŷnh jamā ne we kum Djupite jarē. 'ŷr ne kute mar djwŷnh arŷm mrybāri kwŷo bōx. Nām me pidjōrā nhipēxo ipōk nhym mry arŷm upij. Be, me krāptimē Djupite mar djwŷnhmē ne me Paur aro ō metĩndjwŷnh kajgon bit kute arkum mry bĩnmā. Bit kute arkum amijarēnh kadjy arkum mry bĩnmā.

¹⁴Nhym Jeju kute ar anorjabē Banabemē Paur ar arŷm me omŷn arŷm kuma. Ne kute amikaprio amirīt kadjy amikā kadjōn me'ŷr prōt ne. Ne me krāptĩ katikōt aminēje kàj bē: memā kabēn tē. Me kute arkum mry bĩn nēje kàj bē: memā kabēn tēn memā kum,

¹⁵—Ē, mŷkam ne ga me aje ar imā amijarēnhmā? Djām ar ibē Metĩndjwŷnh? Kati. Ar ije me apyrāk. Me aje wānh mŷjja kajgo jamā anhirermā ne bar kàj bē me ajakreo iba. Metĩndjwŷnh ne tĩn ne ar ba. Ta ne arŷm kàjkwa nhipēx ne ajte pyka nhipēx ne ajte ngō raxbē pyka kēt nhipēx ne ajte kam mŷjja kunĩ nhipēx. Tām dja ga me amim maro aba. ¹⁶Amrēbē: apŷnh me ba djākam ne me ta kute amidjwŷnhbit marn amikōt amijo ba kajgo nhym Metĩndjwŷnh ate krā.

¹⁷Djām ate krākam kute me bamā amijo amirīt kēt? Kati. Kute me bamā amijo amirīt rā'ā. Ga, kute me bakunio djuw mex rā'āja pumŷ. Nām mā djwŷ nhō mytyrwŷ kōt apŷnh djwŷ djāri pykakam o apōx rā'ā. Ne kam djwŷo mā me bajo djuw mekkumrēx ne o me bajo kĩnhkumrēx. Ne kute me bajo anhŷr rā'ā ne. Ga, Metĩndjwŷnhkumrēx ne kute me bakunio djuw mex rā'āja pumŷ. Nām Paur ar ā aminēje memā ane. ¹⁸Nām ar te memā ane nhym me krāpti:ja ar'ā ajkē. Ne me kute arkum amijarēnh kadjy kute mry bĩn prām rā'ān kam arŷm kanga.

¹⁹Nhym kam mebē idjaer kwŷ bōx. Āxiki kurŷm me kwŷ bōx. Ajte Ikōni kurŷm me kwŷ bōx. Ne kam memā ar kurētuw nhym me arŷm kēno Paur titiko djan arŷm 'ā abenmā, “Arŷm ne ty”, ane. Ne kam arŷm krĩrax nēje bjēro mōn o katon atykmā kumē. ²⁰Nhym kam Jejukōt me ba djwŷnh bōx ne kum ipōk ne. Nhym kam kàjmā djan arŷm akubyn krĩraxmā wadjā. Nhym kam me'ā akati nhym Banabemē Paur ar arŷm krĩraxbē Tebi'ŷr tē.

Ar arŷm amipry krax'ŷr akēx.

²¹'ŷr tē:n kam 'ŷr bōx. Ne kam krīrax tāmkaŷm kàj bē memā ujarēnh ny jarēnho ba nhym me krāptī arŷm tu amim Jeju markumrēx. Nhym kam ar akubyn krīraxbē Rixa'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Ikōni'ŷr tēn 'ŷr bōx ne kam Āxiki'ŷr tēn 'ŷr bōx. ²²Ne krī kunīkōt Jeju kōt me ba djwŷnhmā 'ā karōo tēn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju markumrēx rā'an 'ā adjukanga kēt. Dja me kātām gwaj bajo bikēnh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhym kam Metindjwŷnh ŷtā amikōt gwaj bapymjŷrkumrēx. Arŷm ō me ja kunīmā bēnjadjwŷrkam dja ā gwaj bajo ane. Nām Paur ar ā memā anhyō tēmo ane.

²³Ne kam apŷnh me kute amim Jeju mar djāri kunīkōt tē. Me kute Jejukōt ar aben pydjio ba djāri kunīkōt tēn me kwŷ'ā meo ba djwŷnh rē. Ne kam Metindjwŷnhmā meo a'uw ne kum amijajbun arŷm memā kum,

—Gar arŷm tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx. Bar kum ar ajo a'uw gē mā ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane. ²⁴Ne kam arŷm tē. Pykabē Pidjijkōt tē:n kam arŷm pykabē Papirij'ŷr bōx. ²⁵Ne tē:n kam krīraxbē Pedji'ŷr bōx. Ne kam kàj bē memā Metindjwŷnh kabēn jarē. Memā arēn kam ajte tē. Tē:n kam krīraxbē Atarij'ŷr bōx.

²⁶Ne kam ajte ngō raxbē pyka kētkōt akubyn krīraxbē Āxiki 'ōdjwŷ'ŷr tēmmā. Krīrax jakam ne me amrēbē Metindjwŷnhmā aro a'uw ne kum,

—Amā ar āpēnh kadjy dja ga tu amā ar kaprikumrēx ne aro djuw mexo aba, ane. Nām me kum aro a'uw ne kam amū ar ano. Nhym ar arŷm amū krīrax krāptikōt ujarēnh ba. Ne kam arŷm inomā amidjāpēnh djā mēn ajte akubyn Āxiki ja'ŷr tēmmā. ²⁷'ŷr tē:n kam arŷm 'ŷr bōx. Bōx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjīn arŷm memā amijā ajarē. Metindjwŷnh kukwakam ar āpēnh kunīkōt memā 'ā ajarēn memā kum,

—Be, Metindjwŷnh ne arŷm apŷnh me bajtem ba djākam memā amak bō nhym me krāptī: arŷm tu amim Jeju markumrēx, ane. ²⁸Ne kam arek Jejukōt me ba djwŷnhja kōt ar ba 'ā tūm.

Djeruxarēkam me kute kukràdjào aben mar.

15 ¹Nām ar arek Āxikikam ar ba: nhym kam me kwŷ arŷm pykabē Djudēja kurūm bōx. Ne kam 'ēx ne Jeju kukwakam me kamymā kabēn. Me bajtemmā kabēn ne memā kum,

—Gē me Mōjdjē kukràdjā kōt me amy nhinhu kà rē. Dja me me amy nhinhu kà rēnh kēt nhym Metindjwŷnh kute ō kàjkwa kadjy me apytār prām kēt. Nām me 'ēx ne ā memā ane.

²Nhym kam Paurmē Banabe ar arŷm Djudēja kurūm me bōxjamē aktā kabēno aben japa:nho dja. Nhym kam me abenmā kum,

—Gē Paurmē Banabemē me bakwŷdjwŷ Djeruxarēmā tē. Gē ar Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh'ŷr bōx ne me my kà rēnh jabej me kukja, ane. ³Ne kam me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja arŷm amū ar ano nhym ar tē. Tē:n pykabē Penixijkōt tē. Ne tē:n pykabē Xamarijkōt tē. Ne tēmkōt Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ujarēnh tēn memā kum,

—Apŷnh me bajtem ba djākam ne me arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne tu amim markumrēx. Nām ar ā memā anhyr tē. Nhym kam me kunī arŷm kīnhtirekumrēx.

⁴Nhym ar tē:n kam arŷm Djeruxarē'yr bōx. Nhym kam me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabēn mextire jarē. Mekam Jeju kute ar anor jadjwŷ, meo ba djwŷnhdjwŷ ne ar ā aro ane. Nhym kam ar memā amijā ajarē. Metindjwŷnh kukwakam ar āpēnh kunīkōt ar memā 'ā ajarē.

⁵Nhym kam mebeb pardjēu kwŷ kāmā dja. Adjwŷnhdjwŷ ne ar tu amim Jeju markumrēx. Ar kāmā djan memā kum,

—Gē me me my kà rē. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rē. Dja me me bakukràdjā'ā memā karōn memā kum, “Djā gām me katāt Mōjdjē kukràdjā man kōt ar amijo aba”, ane. Dja me ā me bajtemmā ane. Nām ā mebeb pardjēu memā ane.

⁶Nhym kam me kute 'ā aben marmā Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnhmē akuprō. ⁷Ne kam aktā kabēno aben japanho kumex. Nhym kam Pedru kāmā djan memā kum,

—Be, akmere ar, ba ar amā arē. Metindjwŷnh ne amrēbē ar akurām amijo ipytā. Ije me bajtemmā idjujarēnh kadjy amijo ipytā. Ije memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh nhym me kute tu amim markumrēx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytā. Ja ne gar arŷm aje mar.

⁸Metindjwŷnh ne kute me ōkre kadjwŷnhbē me kabēn kunī mar. Nām kum me bajtem kīnh ne arŷm memā ta Karō jano. O ne arŷm gwaj bamā kum me kīnhō amirīt ne. Amrēbē ne gwaj bamā anon kam arŷm jakam ā memā anoro ane. ⁹Djām kum me babē idjaerbit kīnh ne kum me bajtem kīnh kēt? Kati. Me tu amim markumrēx nhym arŷm me ōkre kadjwŷnhbē memā axweo ajngra. Kam arŷm kum me bajtemdjwŷ kīnh. Nām kum me kunī kīnhō aben pyrāk.

¹⁰Ar akwŷ ne gar aje, “Dja me bajtem Mōjdjē kukràdjā kōt amijo ba mex”, anhyro aba. Je tō, mŷkam ne gar akabēn jao Metindjwŷnhmē amikurē'uko aba? Djām Mōjdjē kukràdjā kōt ne me bakukāmāre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwŷ djām kōt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mōjdjē kukràdjākōt amijo baba mexmā. Kam kwārīk wānh me bajtemmā ja jarēnh kēt. Me kute Mōjdjē kukràdjā kōt amijo ba mexmā kwārīk wānh memā arēnh kēt.

¹¹Be, mrāmri Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrēx.^e Kam ta ne ō kākwa kadjy gwaj bapytā. Gwaj amrēbē tu amim ja markumrēx. Ta ne tu kum me bajtemdjwŷ kaprīn ā me utāro ane. Nām ā Pedru memā ane.

¹²Nhym me krāpti:ja arŷm kabēn krāta. Nhym kam Banabemē Paur ar arŷm memā kum,

—Be, me kute Metindjwŷnh raxmā kator kadjy bar kukwakam mŷjja pumūnh kēt kwŷ nhipēx. Nā bām ar me punu kwŷo mex nhym me te kute marmā kam no tyn kumex, ane. Nām ar memā anen 'ā memā ujarēnhō dja.

¹³Nhym me arek ar maro nhŷ: nhym kam ar arŷm anhikrē. Nhym kam Xijagudjwŷ memā kabēn. Memā kabēnkam ne Pedrumā Ximāo jarē. Nām memā kum,

—Akmere ar, dja gar ikabēn ja ma. ¹⁴Be, Ximāo arŷm ar amā arē. Metindjwŷnh arŷm kum me bajtem kaprīn kute amim me kwŷ pytār kraxkōt ne ar amā arē.

e 15.11 Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kēt nhym pānh kum gwaj bakapri? Kati, gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kētmā. Nhym be Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrēx.

¹⁵ Me bakukâmâredjwý tãm jarê. Metindjwýnh kute amim me bajtem kwý pytâr jarê. Amrêbê: Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh tãm jarên arým 'ã pi'òk no'òk ne. Dawimê kramê tãmdjwý ar kute aben djô'ã mebê idjaermã krîn meo ba. Metindjwýnh me'ã Dawi nhô kikre jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bôx ne akubyn Dawi tãmdjwý'ã bënjadjwýr mē. Mrãmri ne me kute akubyn kum ô kikre nhipêx pyrâk. Kikre kukràdjã tũmja ne amrêbê amingrà. Dja ba kãjmã kudjan ipêx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwýo ane gē me anhy ijabej. Gē mebê idjaer bu'ã me bajtemdjwý ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrêxja kunî ijabej. Ba Ibënjadjwýr djwýnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metindjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwýmē me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwý pytâr jarênhja pumũ. ¹⁸ Adjãkam kute amikukãm mýjja kunî markôt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bënjadjwýr djwýnh aminhō Bënjadjwýrja pumũ nhym kute me bajtemo aminhō meja pumũ. Ba ar amã arê. Me bajtem kwý ne ajbir arým Metindjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Kwärík wãnh Môjdjê kukràdjã kunîo me kunor kêt. ²⁰ Gwaj memã Môjdjê kabên ngrê-rebit'ã pi'òk no'òk ne memã arê. Gwaj memã kum, “Me kute mýjjao metindjwýnh karô nhipêxjamã mry parja kwärík wãnh krên kêt. Kwärík wãnh aprô djwýnh kupa'ã nâr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba kêt. Mry me kute mut djêo parja kwärík wãnh ãr ne krên kêt. Kwärík wãnh kamrô krên kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Môjdjê kukràdjã jabit jarê. Gwaj ren memã arênh kêt nhym ren me kute mar kêt nhym kam mebê idjaer kum me kurê. Me Môjdjê kabên'ã no tỳxkam kum me kurê. Be, me ô krî kunîkôt ne me Môjdjê kabên'ã no tỳx ne kàj bē memã arênh ku'ê. Pi'òk rârâr kunîkôt ne me kute me bikprônň djãkam mýjja ja'ã pi'òk no'òk jarênh ku'ê. Amrêbê: ne me me bakukâmâremã arên ajbir me kute arênh rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Môjdjê kukràdjã ngrêre jabit jarê gē me kuman kôt ar amijo ba nhym kam mebê idjaer arým kum me kurê kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'òk no'òk.

²² Nhym kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmê Banabe arkôt krîrãxbê Āxikimã gwaj banhō me ja kwý jano, ane. Nhym Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhô me jao ba djwýnhmē me kute kôt ar aben pydjio baja kunîmē ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkôt ar'ô jano, ane. Ne kute arkôt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamē Xira ar utã. Ar amē ne ar Jeju kukwakam me kamy kurãm rax. Ar ja arkôt mōrmã. ²³ Nhym kam me arým pi'òk no'òk ne. Ar kute o mōr kadjy ne me pi'òk no'òk ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tũm ja ne ba me me amã ikabên jarê. Me ije Jeju nhô me jao iba djwýnhdjwý ne ba me me amã ikabên jarê. Me ibê Jeju kukwakam me kamydjwý ne ba me me amã ikabên jarê. Ga me apýnh me bajtem ba djãkam ar aba, krîrãxbê Āxikimē pykabê Xirijmē pykabê Xirxij-kam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikabên mex'ã me amã pi'òk no'òk ne. Dja ga me me ikabên jarên ama.

²⁴Be, wām me kwỳ kumrēx mōrwā ne me arỳm me amā 'èx. Me ikurũm mōn me awỳr bōx ne me amā 'èx. Ne me ikukràdjā tũmo me akunoro ban arik me amā, 'Gê me Mōjdjē kukràdjā kōt me amy nhinhu kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rēnh kêt nhyM Metĩndjwỳnh arỳm kute ò kàjkwa kadjy me apytār prām kêt', ane. Be, me kute me amā anhỳr djō'ā ne ga me te: aje katāt Metĩndjwỳnh kabēn marmā. Arỳm ne Paur ar amrē tēn me imā ja jarē ba me kuman arỳm wām me amā ikabēn jarē. Djām me ba ne ba me wām me 'èxnhīwā jano got? Kati. ²⁵Be, ba me ije me ajarēnh markam arỳm axikōt ikabēn ne me akadjy amijo me ijō ar utā. Amijo ar utān Banabemē Paur arkōt me awỳr ar ano. Gu me bamā bakamy Banabemē Paur ar kĩnhja kōt ar ano.

²⁶Be, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt ja ne me te ar kangrōnho ba nhyM ar mā memā Jeju'ā ujarēnh ar ba. Kum me uma kêt ne tu memā banhō Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu'ā memā ujarēnh ar ba.

²⁷Me ije arkōt me amā ar anorjabē ne Djudamē Xira ar. Dja ga me pi'òk jakam me ikabēn jarēn ama. NhyM ar wā dja ar ajkwakumrēxkōt ajte me amā tām jarē ga me mrāmri ajte kōt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹Mōjdjē kukràdjā ngrērebit dja ba me me amā arē ga me aman katāt kōt ar amijo aba. Ba me me amā, 'Me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karō nhipēxjamā mry parja kwārik wānh krēn kêt. Kwārik wānh mry kamrō krēn kêt. Mry me kute mut djēo parja kwārik wānh àr ne krēn kêt. Kwārik wānh aprō djwỳnh kupa'ā nār amjēn djwỳnh kupa'ā akurē aba kêt', ane. Jabit ne ba me me amā arē. Dja ga me katāt Mōjdjē kukràdjā ngrēre jabit man kōt ar amijo aban arỳm amrānh mex. Ba me ren me amā itepā kukràdjā 'òdjwỳ jarē ga me ren te: aje mar ne katāt kōt amijo aba prāmje. Be, Metĩndjwỳnh Karō ne me ikōt amikabēn dji ba me me amā ikabēn jarē. Tām ne ja."

Nām me ā me bajtemmā pi'òk no'òkkam kabēn jarēnho ane.

³⁰Nām me memā pi'òk no'òk ne kam arỳm Paur arkum kungān arkum, "Aj mā", ane. NhyM ar arỳm Āxiki'ỳr o tē:n kam 'ỳr o bōx. Ne kam me krāpti:ò akuprōn arỳm memā pi'òk no'òk ngā. ³¹NhyM me memā pi'òk jarē nhyM me arỳm kuma. Kabēn mextire man arỳm kĩnhkumrēx ne.

³²NhyM Djudamē Xira ar kubē Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ne arỳm memā 'ā karō kumex ne memā kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrēx rā'ān 'ā adjukanga kētkumrēx. Nām ar ā memā 'ā karōo ane. ³³Ne arek kam ar ba nhyM ar'ā arỳm akati kwỳ apēx. NhyM kam ar memā kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ỳr tē, ane. NhyM Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mā. Ar adjumar mex ne tē, ane. ³⁴NhyM kam Xira memā kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane. ³⁵Paurmē Banabe ar adjwỳnhdjwỳ arek Āxikikam ar ba. Arek me krāpti ro'ā kàj bē memā Bēnjadjwỳr djwỳnh kabēn jarēn 'ā memā ajarē.

Paurmē Banabe kute abeno bikjēr.

³⁶NhyM kam ar'ā akati kwỳ apēx nhyM Paur Banabemā kum,

—Gu baje òbē apỳnh krĩraxkōt Bēnjadjwỳr djwỳnh'ā memā badjujarēnhja gu akubyn kunikōt tē. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũnho tē.

Me katàt kute amijo ba jabej me omũho tẽ, ane. ³⁷Nhym arkôt tẽm kadjj Banabe kum Djuão Makô kĩnh.

³⁸Nhym be, Paur ne kum o tẽm kĩnh kêt. Ôbẽ kute pykabẽ Papirijkam kute ar kangan arkôt àpẽn'h'yr tẽm kêt kam ne kum o tẽm kĩnh kêt. ³⁹Nhym kam ar kabẽno aben japan arỳm abenkam kaprĩre ne. Ne kam arỳm abenbẽ ajkij. Nhym kam Banabe arỳm Makôo tẽn ngôkôt apẽxtibẽ Xipre'yr o tẽ.

⁴⁰Nhym Paur amijo Xira pytà. Nhym kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Ga ne ga adjukaprĩ:kumrẽx. Kam tu amã ar kaprĩkumrẽx ne ar o aba, ane. Nhym kam ar mã tẽ. ⁴¹Ne pykabẽ Xirijmẽ pykabẽ Xirxijkam tẽ. Apỳnh me kute amim Jeju mar djàri kôt ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djàri kôt ba. Ne memã tỳx jangjẽnho tẽ. Nãm ar memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrẽx rã'an 'ã adjukanga kêt kumrẽx, anhỹro tẽ.

Paur kute mã amikôt Ximoxio ba.

16 ¹Ne kam tẽ:n kam arỳm krĩraxbẽ Tebi'yr bõx ne ajte tẽ:n kam krĩ-raxbẽ Rixa'yr bõx. Nhym Jejukôt me ba djwỳnh'õ nhidjibẽ Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubẽ mebẽ idjaer'õ. Nãm nãja kumrẽx tu amim Jeju markumrẽx. Nhym bãm kute irjabẽ me bajtembẽ kregu'õ. ²Krĩ-raxbẽ Rixakammẽ krĩraxbẽ Ikônikamdjwỳ Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrẽx jarẽnho ba.

³Nhym Paur Ximoxi'yr bõx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhym be ar kukãm pyka kunikôt mebẽ idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbẽ me bajtembẽ kreguja me kute mar tũm. Ximoxi my kã krã'yr kêt me kute ajte mar. Nhym kam mebẽ idjaer kum Ximoxi kurẽ kêt mã Paur arỳm kum my nhĩnhu kã krãta.

⁴Nhym kam ar tẽ. Apỳnh krĩraxkôt tẽn kunikôt me kute amim Jeju marmã kabẽn jarẽnho tẽ. Djeruxarẽkam Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmẽ ar kabẽn ne memã arẽnho tẽ. Me kute mar ne katàt kôt kute amijo bamã ar memã arẽnho tẽ. ⁵Nhym kam ar ò'ã apỳnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukôt aben pydjio ba djàri tu amim Jeju mar tỳ:xkumrẽx. Nhym akati kunikôt me kwỳ kute Jeju mar kêtja me kôt arỳm tu amim mar-kumrẽx. Nhym kam arỳm me krãptĩ.

⁶Nhym ar pykabẽ Bridjakôt tẽn pykabẽ Garaxakôt tẽ. Nhym Metĩndjwỳnh Karō arkum,

—Kwãrĩk wãnh pykabẽ Adjijkam memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn h kêt, ane. ⁷Nhym kam ar tẽ:n arỳm pykabẽ Midjij tẽpo tẽ. Ne bit kute pykabẽ Bixinij katikôt tẽmmã. Nhym Metĩndjwỳnh Karō akubyn ar nẽ.

⁸Nhym kam ar arek tẽ:n kam amipãnh pykabẽ Midjij mẽ. Ne tẽ:n kam krĩraxbẽ Krôwadij'yr bõx. ⁹Nhym ar'ã akamàt ne. Nhym Metĩndjwỳnh Paurmã me'õ karō bẽ nhym omũ. Pykabẽ Matenikam me'õ amiwỳr Paur 'uw nhym omũ. Nhym kum,

—Amrẽ pykabẽ Matenikam tẽn me ikôt apẽ, ane. ¹⁰Be, Paur kute me'õ pumũnhkam bar' on pykabẽ Mateni'yr itẽm kadjj amiman abenmã,

f 16.10 Pi'ók ja no'ók djwỳnh nhidjibẽ ne Ruka. Jakam ne Ruka arkôt tẽmmo krax. 'Ã ne kute, "Bar" jarẽnha. Paurmẽ amijã arẽ.

—Be, mrāmri ne Bēnjadjwŷr djwŷnh gwaj bajuw. Gwaj baje kàj bē memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrēx.

¹¹Ne kam Krōwadij kurūm ikaton arŷm inox ne. Ne ngōkōt Xamokra'ŷr tē. 'ŷr tē:n arŷm 'ŷr bōx. Ne ajte tē: nhyŷm kam ar ijā akati. Bar kam ajte tē:n kam arŷm krīraxbē Nējapōr'ŷr bōx ne 'ā kà nhō. ¹²Ne wabin kam ajte Nējapōr kurūm pykakōt tē. Tē:n kam arŷm krīraxbē Pirpu'ŷr bōx, pykabē Matenikam ne krīraxbē Piripuja. Krīrax ja ne kute raxo krīrax kwŷ jakrenh. Myt apōx djā kutā pykabē Mateni nhikjē'ā kute krīrax kunī jakrenh. Krīraxbē Rōma nhō me ja ne me krīrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyŷm kam ar ijā akati kwŷ apēx.

¹³Nhyŷm kam ar ijā pi'ōk rārār. Bar kam krīraxbē tēn ngō rax'ŷr bōx. Kam ne mebē idjaer kute Metindjwŷnhmā kabēn djā. Me nire kwŷ arŷm kam akuprō. Bar me'ŷr tēn arŷm me ikō'ā nhŷn kam memā idjujarēnhō djā.

¹⁴Nhyŷm mekōt me'ō nire, idjibē ne Ridjij. Krīraxbē Xijxira kra 'ō. Kubē ne kubēkà nhōr djwŷnh. Ta ne kubēkà 'ōk nhyŷm kamrēk. Nhyŷm kam pi'ōk kaprī kadjy memā ōro ku'ē. Nām Mōjdjē kukrādja kōt mā Metindjwŷnhmā rax jarēnhō ba. Bar memā idjujarēnhō djā nhyŷm Ridjij ar ikabēn maro nhŷ. Nhyŷm kam Metindjwŷnh arŷm kum amak bō nhyŷm arŷm tu amim Jeju markumrēx.

¹⁵Bar kam Ridjijmē ō kikrekam ōbikwa kunīdjwŷ Metindjwŷnhmā ngōmā ar angij. Nhyŷm kam ar imā krà ne ar imā,

—Ar aje ijā amim, “Mrāmri kute tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx”, anhyŷr jabej djā gar on ikōt tēn inhŷrkwākam anhykwā, ane. Ne kam ar imā krào djā. Bar kam kōt tēn ŷrkwākam inhikwā.

Me kute Paurmē Xira ar kubē ijē.

¹⁶Arek ŷrkwākam inhikwā:n kam Metindjwŷnhmā kabēn djā'ŷr tē. Nhyŷm me prīti'ō ar ikajpa. Me karō punu ne ar o ba. Nhyŷm me mā amikukām mŷjja kute apōx'ā prītiya kukij nhyŷm me karō punu mā kum arē. Kum arē nhyŷm ō'ā prītiya mā memā mŷjja'ā ajarē. Nhyŷm kam me arŷm pānh kum pi'ōk kaprī ngā. Nhyŷm kam prītiya nhō bēnjadjwŷr ar arŷm kubē pi'ōk kaprī kumex jamŷ. Ta ne arkum kungā nhyŷm ar arŷm kubē amŷ.

¹⁷Nām Paurmē ar ikajpan ar ikōt arŷm ar ijo memā àkjēr tē. Nām àkjērkam memā kum,

—Ota, ar ja ne ar Metindjwŷnhbē kumkatimā àpēnh ar ba. Ne me amā Jeju kute me apytār'ā ujarēnh ba, ane. ¹⁸Nām akati kunīkōt memā anhyō tē nhyŷm kam arŷm ar ijā akati krāptī apēx. Nhyŷm kam Paur me karō punumā àkrēn arŷm 'ŷr akēx ne kum,

—Ē, Jeju Kritu kukwakam ba amā ikabēn ne. On prītijamā anhiren kurūm akato, ane. Nhyŷm kum kabēn majmā nhyŷm arŷm kum iren mā tē.

¹⁹Nhyŷm o ba djwŷnh ar arŷm omūn abenmā kum,

—Je, jakam prītiya arŷm kute gwaj bamā pi'ōk kaprī jamŷnh prām kēt, anen kam ar arŷm Paurmē Xira aro tŷm ne ar pa 'amŷ. Ne kam me rūnh'ŷr ar bjēro mōn aro bōx. Me krāptī kute djwŷ jamŷnh djākam ne me bikprōnh djā. ²⁰'ŷr ne ar aro bōx ne arŷm me rūnh kabem ar kudjan memā 'ēx ne memā kum,

—Ar kubê idjaer ja ne ar me banhō krĩraxkam me kunĩmā umar punu jangjênho ba nhym me arỳm kangao kumex. ²¹Năm ar me bamā atemā kukràdjà jarênho ba. Krĩraxbê Rômakam me ja kute me bajo aminhō. Ne gu me ren ar kukràdjà wā man kôt ar amijo baba nhym ren me bakam me bẽn-jadjwỳr rũnh ren me bakam ngryk ne. Năm ar ã memā ane.

²²Ne kam me bu'ã me krãptĩ: amim ar kurêtuw. Nhym me rũnh arỳm ar'ã memā apnê. Me kute ar kubê kubêkà o pòx ne kôo ar titik kadjy ne ar'ã memā apnê. ²³Nhym me arĩk ar titik ne. Ne kam arỳm mebê ijê djāmā aro tẽn kam aro bôx. Ne kam mebê ijê djwỳnhmā kum,

—Dja ga omũnh 'ãno dja gê ar kator kêt, ane. ²⁴Năm me kum ane nhym arỳm mebê ijê djà nhĩpôkri kumoka'êkam ar ỳr. Ne kam pĩponh amãnhkrut aktã me temã nãtjao ar te janê nhym ar wãnh nhỹ.

²⁵Wãnh nhỹ: nhym arỳm ar'ã akamãt kô ipôkri. Nhym ar Metĩndjwỳnhmā kabẽn ne kum ngrero nhỹ. Nhym bu'ã mebê ijê krãptĩ ar maro ikwã. ²⁶Nhym me aêrbê arỳm pyka amingrêk tỳ:x nhym ô'ã arỳm mebê ijê djà par krax amingrêk ne. Amingrêk nhym on 'ã ijê djà kunĩ jãm amijã kurê. Nhym me kunĩ'ã apỹnh me unênh djàja arỳm amijã kurê. ²⁷Nhym mebê ijê djwỳnh arỳm no tỳx ne. Ne kam mebê ijê djà'ã ijê djà jãm kute amijã rênhkôt omũ. Ne kam amim,

—Je, arỳm ne mebê ijê kunĩ kato, ane. Ne kam ô kàxdjwa kajgo kaban bit kute o amibĩnmā amijo dja. ²⁸Nhym Paur kàj bê kum,

—Kwãrĩk wãnh amibĩn kêt. Ota, ba me ikunĩ inhỹr rã'ã, ane.

²⁹Nhym kam ngônhpôk'ã me ku'uw ne mebê ijê djāmā prôt ne wadjà. Wadjàn umaje tertet ne arỳm Paurmê Xira ar parbê tỳm. ³⁰Ne kam aro katon arkum,

—Ê, bẽnjadjwỳr ar, mỳj dja ba amijon arỳm ijaxwebê amipyta? ane.

³¹Nhym ar kum,

—Dja ga tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrêx nhym arỳm ajaxwebê apytã. Anhō kikrekam anhōbikwadjwỳ gê ar tu amim markumrêx, ane. ³²Ne kam arỳm arkum Metĩndjwỳnh kabẽn jarê, ô kikrekam ar ỳr kunĩdjwỳmã arê. ³³Nhym kam akamãt tãmkam Paurmê Xira arkum igot ku'ô. Nhym kam urokam ar arỳm Metĩndjwỳnhmā ngômã ar angij. Mebê ijê djwỳnhmê ôbikwa ar angij. ³⁴Nhym kam aminhũrkwãmã aro tẽn. Ne kam arkum ômrô jarê nhym ar ô kwỳ krêno nhỹ. Nhym ar kunĩ arỳm kĩnhkumrêx ne. Ar kute amim Metĩndjwỳnh markam ne ar kĩnhkumrêx ne.

³⁵Nhym kam ar'ã akati. Nhym me rũnh arỳm Paur ar'ỳr krākamngôn ar ano. Nhym ar ar'ỳr môn mebê ijê djwỳnh kumrêx'ỳr bôx ne kum,

—Me rũnh ne me arỳm amã, “Arkum anhire gê ar tẽn.” Năm me ã amã ane, ane. ³⁶Nhym kam mebê ijê djwỳnh Paur'ỳr tẽn kum arên kum,

—Me rũnh ne me arỳm ar ajã imã, “Arkum anhire gê ar tẽn”, ane. Kam dja gar akaton tẽn adjumar mex, ane.

³⁷Nhym kam Paur krākamngôn arkum,

—Krĩraxbê Rômakam me ja ne me ar ijo aminhō. Nhym me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjêr kêtka tu me ipôkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibê ijê. Ne kam bit kute me kàxã bôm ar imênhmã. Djãm me kute ã krĩraxbê Rôma nhô me jao anhỹr got? Be, kati. Me kute ã Rôma nhô me jao anhỹr kêt. Gê me ta amrê tẽn ar ijo kato, ane.

³⁸Nhym kam krākamngôn ar akubyn tēn me rŷnhmā ar kabēn jarē. Nhym me kute Rōmakam me ja kute aro aminhō markam arŷm ar umaje tīn prām.

³⁹Ne kam arŷm ar'ŷr tēn aminēje arkum kabēn ne arkum,

—Gop ar ijarēnh kēt, ane. Ne kam arŷm aro katon ajte arkum,

—Gop krīrax jabē mā tē, ane. ⁴⁰Nhym kam ar mebē ijē dja kurūm katon Ridjij nhūrkwāmā tēn bōx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumūn arŷm memā 'ā karōn meo kīnh. Ne kam mā ajte tē.

Texarōnikakam memā Jeju'ā ujarēnh.

17 ¹Tē:n kam krīraxbē Āporij'ŷr bōx ne amipānh kumē. Ne tē:n kam krīraxbē Apōnij'ŷr bōx ne amipānh kumē. Ne tē:n kam krīraxbē Texarōnika'ŷr bōx. Kam ne mebē idjaer bikprōnh dja'ō. ²Nhym kam Paur ajte tām ne pi'ōk rārārkam me bikprōnh djākam tēn arŷm pi'ōkkōt memā 'ā ajarēn me kukij ne 'ā memā karō. Nhym ajte pi'ōk rārār nhym ajte kam tēn pi'ōkkōt memā 'ā ajarē. Nhym ajte pi'ōk rārār nhym ajte kam tēn pi'ōkkōt memā 'ā ajarē.

³Nām memā kum,

—Be, amrēbē me bakukāmāre kute pi'ōk no'ōk ne. Pi'ōkkam ne mrāmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tīnmā. Be, pi'ōkkam Kritu kute amijo anhyrmā kōt arŷm Jeju ā amijo ane. Mrāmri ne Metindjwŷnh Jeju'ā me banhō Bēnjadjwŷrbē kumkati mēnhkumrēx. Ja dja ga me pi'ōk kōt ama. Ga, mrāmri kubē Kritukumrēxja pumū. Jejuja tām ne ba kāj bē memā arēnho iba. Nām ā memā anhyro kuē.

⁴Nhym kam me kwŷ 'ā amim,

—Be mrāmri. Kōt ne arē, anen arŷm mā Paurmē Xira arkōt ajkamē. Me bajtembē kregu kute Metindjwŷnhmā amijarēnho baja krāpti: arkōt ajkamē. Me nire rŷnhdjwŷ krāpti arkōt ajkamē.

⁵Nhym mebē idjaer kwŷ kute amim Jeju mar kētja arŷm 'ā ngryk ne. Me te kute ar urāk prāmje arkam ngryk ne. Ar'ā me krāptikam arkam ngryk ne. Nhym me kwŷ axwekam ate ar ba. Nhym mebē idjaer me jamā kum,

—Paur ar axwekumrēx. Gwaj me kunībē ar kurē, ane. Nhym kam me kwŷja krīraxkam me krāptimā ar kurētuh nhym me arŷm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxō nhūrkwā'ŷr prōt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krāptimā aro katormā ne me ūrkwā'ŷr prōt ne.

⁶Ne te: ar abej. Ne kam ar pānh Djaxōmē Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwŷ pa 'amŷn aro katon krīraxkam me rŷnh'ŷr aro mōn me'ŷr aro bōx. Ne ar'ā 'ēx ne kāj bē memā kum,

—Paurmē Xira ar pyka kunikōt abenmā me kurē'uko ba nhym me kangao kumex. Nhym kam ar arŷm jakamdjwŷ bōx. ⁷Nhym kam Djaxō arkum aminhūrkwā jarēn aro djuw mex. Ar ja kunī ne arkum bēnjadjwŷr raxbē Xedja kabēn kurē. Xedjabē ne me bēnjadjwŷr rŷnh kunī nhō bēnjadjwŷr. Arkum kabēn kurē. Ne mā memā kum, “Bēnjadjwŷr rax 'ōdjwŷ kute kabēno Xedja jakrenh ne kubē Jeju.” Nām ar ā memā anhyr ba, ane. Be, nām me ā ar'ā me rŷnhmā ane.

⁸Nhym kam me krāptimē krīraxkam me rŷnh kute ja markam arŷm arkam ngryk ne ākrēo kumex. ⁹Ne kam Djaxō ar kubē pi'ōk kaprī kumex byn arkum,

—Paur ar ano gē ar mā tē. Ar mā tēm nhjukribit dja bar akubyn ar amā anhō pi'ōk kaprī ngā, ane. Ne kam arkum ire nhym ar akubyn ūrkwāmā tē.

Berêjakam memā Jeju'ā ujarēnh.

¹⁰Nhym kam Jeju kukwakam me kamy akamàt tāmcam amũ Paurmē Xira ar ano. Krĩraxbē Berêjamā ar ano. Nhym ar'ỳr tē:n kam 'ỳr bōx. Ne kam mebē idjaer bikprōnh djā'ỳr tē. ¹¹Berêjakam me ja ne me kute amak mexo krĩraxbē Texarōnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memā Metĩndjwỳnh kabēn jarē nhym me arỳm kum kabēn kĩnh. Kum kabēn kĩnh ne kam akati kunĩkōt amim pi'ōk jarē. Metĩndjwỳnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk jarēn amim,

—Djām Paur ar katāt amikabēn jarēnhkumrēx? Djām ar Metĩndjwỳnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk kōt amikabēn jarēnhkumrēx? ane. Me kute Paur ar mrāmri Metĩndjwỳnh kabēn kōt kabēn jabej ā amim pi'ōk jarēnh ne maro ane. ¹²Me kum kabēn kĩnhkam ne me krāptĩ tu amim Jeju markumrēx. Me ni bajtem rũnhbē kregujamē me my bajtemdjwỳ krāptĩ tu amim markumrēx.

¹³Krĩraxbē Berêjakam Paur kàj bē memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh ma. Nhym amybỳm krĩraxbē Texarōnikakam mebē idjaer arỳm arēnh ma. Ne kam 'ỳr tē:n arỳm kōt bōx. Ne wākamdjwỳ me krāptĩmā ar kurētuw nhym me arỳm kangao kumex.

¹⁴Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngō raxbē pyka kêt'ỳr Paur jano. Nhym Xiramē Ximoxi ar arek Berêjakam ar ba. ¹⁵Nhym me kamy kwỳ Pauro tē. O tē:n kam arỳm krĩraxbē Atēna'ỳr o bōx. Nhym kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramē Ximoxi ar'ỳr tēn ar'ỳr bōx ne arkum ikabēn jarē gē ar amrē tē, ane. Nhym ar arỳm akubyn Berêja'ỳr akēx ne.

Atēnakam memā Jeju'ā ujarēnh.

¹⁶Nhym kam Paur arek krĩraxbē Atēnakam arkam amako nhỹ. Arkam amako nhỹn kam arỳm mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarēnh kady ne me apỳnh metĩndjwỳnh karō krāptĩ nhĩpēx ne krĩrax tāmcam kikre kunĩkōt umjuw. Nhym arỳm omũn mekam kaprĩre ne. ¹⁷Ne kam mebē idjaer bikprōnh djākam memā kabēno ku'ē. Me kujjēro ku'ē. Memā 'ā karōo ku'ē. Me bajtem kute Mōjdjē kabēnkōt amim Metĩndjwỳnh mar jadjwỳmā 'ā ujarēnh ku'ē. Ne akati kunĩkōt me krāptĩ kute djwỳ jamỳnh djākam memā 'ā ujarēnh ku'ē.

¹⁸Nhym kam apỳnh me kukrādjà tũm'ā ujarēnh djwỳnh arỳm Paur'ỳr bōx ne kabēn ma. Me ja ne me mebē epikurēju kukrādjà'ā ujarēnh ar ba. Nhym ate me jadjwỳ ne mebē exoko kukrādjà'ā ujarēnh ar ba. Amē me ja ne me Paur'ỳr bōx ne kabēn man kam arỳm abenmā kum,

—Je tō, mỳj ne kabēn krāptĩja bit kute me bamā arēnhmā? ane. Nhym me kwỳ 'ā abenmā kum,

—Bārām metĩndjwỳnh bajtem'ā memā ujarēnh ar ba, ane. Mỳkam ne me ā abenmā ane? Bir, Paur kute kàj bē memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh bakam. Ne kute kàj bē me tyk akubyn tĩn'ā ujarēnh ar bakam. Kam ne me ā abenmā ane.

¹⁹Me ja ne me Paur kabēn man kam kum krān arỳm o tēn krānhbē Apaku nhimōk'ỳr o bōx. Kam ne me kute aben pydji djā. ²⁰⁻²¹Nām me me aben pydji djākam Pauro bōx ne arỳm kum,

—Dja ga prĩne me imā arē. Aje memā me kukrādjà ny jarēnhja mỳj ne kraxkam kute? Be, ga bōx ne atēmā me kukrādjà jarē. Mỳj'ā ne ga arē? ane.

Be, krîraxbê Atênakam me krî tûm kunîmê me bôx ny kunîmê ne me mā akati kunîkôt abenmā ujarênhbit. Me abenmā apÿnh me ujarênh ny jarênhho babit nâr me me maro krîbit. Ne atemā mÿjja kupênh kêt.

²²Nâm me Paur kukij nhym arÿm me aben pydji djâbê Apaku nhîpôkri kâjmā djan memā kum,

—Krîraxbê Atênakam me akrî ga me aje apÿnh me anhô we metîndjwÿnh krâptî mar prâmkumrêx. Arÿm ne ba omû.

²³Be, nâ bâm me anhô kikre kabe'â tên apÿnh me ô mÿjjamā kute amîjarênh djâ kumexja pumûnho tên kam kên ja'ÿr ikato. Me anhô we metîndjwÿnh mar djâ'â kên jamā ikato. Ga me akabên'â kên no'ôk ne. Kamā ne ga me, “Gu me baje metîndjwÿnh mar kêtjamā rax jarênh djâ kadjy ne gu me kên ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kên djir kajgo. Aje Metîndjwÿnhkumrêx mar kêtka me ne ga me aje kênja djir kajgon kum amîjarênh kajgo. Be, ba ne ba arÿm ije tāmja mar. Ije Metîndjwÿnhkumrêx mar. Dja ba Metîndjwÿnhkumrêx'â me amā ajarê ga me ama.

²⁴Be, ta ne pykamê kam mÿjja kunî nhîpêx. Pykakam mÿjjamê kâjkwakam mÿjjamê kunîmā Bênjadjwÿr djwÿnh ne kute o ÿr. Kunîmā Bênjadjwÿr djwÿnhkam djâm me kute kum kikre nhym Metîndjwÿnh kam ÿrmā got? ²⁵Nâr djâm mÿjja 'ô Metîndjwÿnh nhô kêt ga me kam aje kum ôrmā? Kati. Be, ta ne kute memā tîn jangjênh ne memā âkôr jangjênh nhym me ar ba. Ta ne memā mÿjja kunî nhôro nhÿ.

²⁶Apÿnh me ba djâ kunîkôt me bakunî me banhingêt djwÿnh pydji nhym Metîndjwÿnh adjâkamā ipêx. Nhym kam ô'â pyka kunîkôt me ajmân kam ar ba. Metîndjwÿnh amim me kukâm apÿnh me bixadjwÿr djâ'â karô. Amim apÿnh akati'â karô nhym kôt me aben kukâm apôx. Nhym me kukâm amim apÿnh me ba djâ'â karô nhym me kam aben kukâm apôx ne arÿm kam ar ba.

²⁷Mÿj kadjy ne me ipêx? Bir, me kute Bênjadjwÿr djwÿnh jabejmā ne me ipêx. Me gop kute amim mar ne kum katormā ne me ipêx. Djâm kute me bajômā kre rax got? Kati. ²⁸Metîndjwÿnh me bamê amîjo kajkep. Kute me bamê amîjo kajkepkam ne gu me batîn ne amingrêk ne amirîto baba. Ika-bênja kôt me akukràdjâ jarênh djwÿnh kwÿ amrêbê: â memā ane. Ne memā kum, “Gu me babê Metîndjwÿnh kra”, ane.

²⁹Be, ta ne kute me banhipêx gu me babê ta krakam kwârîk wânha ga me amim, “Be, me ê mex ne umarkôt ne me kute Metîndjwÿnh karô nhîpêx. Kên karÿro nâr kryt jakao nâr kênno me kute ipêx mex”, kwârîk wânha ga me â amim anhÿr kêt. Metîndjwÿnh ta kute me banhipêxkam kwârîk wânha ga me amim anhÿr kêt. ³⁰Be, amrêbê me kute mar kêtka me ne â amim anhÿro ba nhym Metîndjwÿnh ate krâ. Ne kam ajbir jakam pyka kunîkôt me kunîmā kum, “Me on amîkam akaprîren wânha ajaxwemā anhiren iwÿr amîjo akêx”, ane.

³¹Be, dja î pyka kunîkôt me kunîmā axwe pânha jarênh katât memā o pânha-kumrêx. Kute kukwakam memā axwe pânha jarênh kadjy ne arÿm amîjo Jeju pytâ. Arÿm kadjy kukâm 'â akati jarênh māmджи. Me kunî kute kum kator ne mar kadjy ne Metîndjwÿnh arÿm akubyn o tîn. Me kute tāmwa kute memā axwe pânha jarênh djwÿnhkôt mar kadjy ne arÿm akubyn o tîn.

³²Nâm â Paur memā ane nhym me arÿm aprÿ. Me kute me tyk akubyn tîn jarênh markam ne me kwÿ arÿm aprÿo dja. Nhym me kwÿ kum,

—Dja ba me ī ajte 'ā ama, ane. ³³Nhym kam Paur mā mebê tē.

³⁴Be, tēm kētri nhym me kwỳ mā kōt ajkamēn tu amim Jeju markumrēx. Me'ōja nhidjibē ne Dijoni. Nām Apakukam me rūnh bikprōnh djākam me ro'ā rax. Me'ō nire jadjwỳ idjibē Tamari. Nhym me kwỳdjwỳ ar jakōt tu amim Jeju markumrēx.

Kōritukam memā Jeju'ā ujarēnh kadjy ne ja.

18 ¹Nhym kam Paur amipānh krīraxbē Atēna mēn arỳm krīraxbē Kōritu'yr tē. 'Yr tē:n 'yr bōx. ²Ne kam me'ōbē idjaer, idjibē Akwire'yr bōx. Pykabē Pōtukam ne rwỳk djā. Amrēbē ne krīraxbē Rōmakam prōmē ro'ā ar ba. Pykabē Itarijkam ne krīraxbē Rōma. Prōbē Prixira. Ar kam ar ba: nhym kam Bēnjadjwỳr raxbē Krađjō mebē idjaer kunī jano. Krīraxbē Rōma kurūm me ano nhym Akwiremē prō ar arỳm mekōt katon tē. Tē:n arỳm Kōritukam bōx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhym kam Paur arỳm Akwire ar'yr bōx. Ne kam ar ũrkwākam tē.

³Paurmē Akwire ar āpēnh djā kute aben pyrāk. Ar kubē kubēkātio kikre nhipēx djwỳnh. Kam Paur arỳm ar ũrkwākam tēn arek kam krīn ar ro'ā kikre nhipēxo ba. ⁴Ipēxo ban kam pi'ōk rārār kunīkōt mebē idjaer bikprōnh djā'yr ban memā 'ā ujarēnh ku'ē. Nām mebē idjaermē me bajtembē kregudjwỳmā 'ā ujarēnh ku'ē. Me kujjēro ku'ē, memā 'ā karōo ku'ē. Me kute tu amim Jeju markumrēxmā memā 'ā karōo ku'ē.

⁵Nhym kam Xiramē Ximoxi ar pykabē Mateni kurūm kōt bōx. Nhym Paur no kato:n memā arēnh prā:m kumrēx ne mā mebē idjaermā kum,

—Mrāmri Jejubē me banhō Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritukumrēx anhỹro ba. ⁶Nām memā arēnh prā:m nhym mebē idjaer arỳm kabēno apanh ne aprỹo ku'ē. Nhym kam Paur kute me kangao amirīt kadjy amijā kubēkā karngrōn memā kum,

—Ba te me abē idjaermā Metĩndjwỳnh kabēn jarē ga me mā akabēno ijapanho aku'ē. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwỳnhmā kum, “Be, Paur kute me imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djākam itokry”, anhỹrmā. Jakam dja ba me bajtemmā tēn memā arē.

⁷Nām ā memā anen kam arỳm mebē tēn me'ōbē Juxu nhūrkwāmā wadjān kam nhỹ. Juxu ne amrēbē Metĩndjwỳnhmā rax jarēnh ba. Mebē idjaer bikprōnh djā kuri ne ũrkwā. ⁸Me bikprōnh djā jakam me ō Bēnjadjwỳrbē Kripu. Paur Juxu nhūrkwākam ikwā: nhym kam Kripu arỳm tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh markumrēx. Ō kikrekam ōbikwa kunīdjwỳ tu amim markumrēx. Nhym bu'ā krīraxbē Kōritukam me krāptī Paur kabēn man kam tu amim Jeju markumrēx. Nhym me arỳm Metĩndjwỳnhmā ngōmā me angij.

⁹Nhym kam akamātkam Bēnjadjwỳr djwỳnh Paur nokam amirīt nhym omũ. Nhym kum,

—Kwārīk wānh me umaje abinhikrēnh kēt. Dja ga memā akabēn jarēnh rā'ā. ¹⁰Ba ne ba amē amijo ikajkep. Me'ō kute awỳr prōt ne ajo bikēnh prām kētkumrēx. Be, krīrax jakam inhō me ja krāptīkam ne me'ō kute ajo bikēnh prām kētkumrēx. Nām ā Bēnjadjwỳr djwỳnh kum ane. ¹¹Nhym kam arek Kōritukam memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh ba nhym arỳm 'ā amex ne 'ā nan ajte 'ā amex apēx.

¹²Nhym akati 'ōkam mebē idjaer arỳm akuprō. Gariju pykabē Akajakam memā Bēnjadjwỳrkam ne me akuprōn kam abenmā Paur kurētuw. Abenmā

kurētuw ne arỳm 'ỳr prõt. 'Ỗr prõt ne o tỳm ne pa 'amỳn arỳm me kute memă axwe pănh jarẻnh djăkam o bẻx. ¹³Ne kam me rủnhmă kum,

—Me'ỏ ja ne me ibẻ ikukrădjă kurẻo ban me imă, “Be, ikukrădjă jakỏt dja ga Metĩndjwỳnhmă rax jarẻnhỏ aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶Nhym Paur kum amijarẻnh 'ỳr nhym Gariju kumrẻx ne memă kum,

—Je, me'ỏja ren axwekumrẻx. Ren me'ỏnh bỉ, nằ ren mỳjjao akỉ ba ren arỳm 'ă me akabẻn ma. Nhym be, ate ga me abẻ idjaer me akabẻnbỏ angryk ne me anhidjibỏ angryk ne me akukrădjă tủmbỏ angryk ne arỳm o ikunoro aba. Djăm ba ije mỳjja kajgo jakỏt memă axwe pănh jarẻnh got? Rủm me mỏn wănh me akukrădjăỏ aba. Nằm ă Gariju mebẻ idjaermă anen arỳm me anon bẻm me kurẻ. ¹⁷Nhym kam me bajtembẻ kregu kunỉ Xoxinio tỳm. Xoxinibẻ ne mebẻ idjaer bikprỏnh djăkam memă bẻnjadjwỳr rax. Nằm me o tỳm ne arỳm me kute memă axwe pănh jarẻnh djăja kabem titik ne. Nhym Gariju ate kră nhẻ.

Prixiramẻ Akwiremẻ Apỏr ar'ă ujarẻnh.

¹⁸Nhym kam Paur krỉraxbẻ Kỏritu tằmkam arek ar ba 'ătủm ne. Ne kam arỳm Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arỳm Prixiramẻ Akwire ar aprỏn aro tẻ. Ar pykabẻ Xirỉ'ỳr tẻmmă. Ne krỉraxbẻ Xekrere kumrẻx'ỳr tẻn 'ỳr bẻx. Bẻx kẻtri ne Paur Metĩndjwỳnhmă amikabẻn pydjỉn arẻ. Ne kam amikabẻn kỏt amỉjo tẻn arỳm aminhinomă amimẻ nhym me arỳm kum krănh kẻ, mebẻ idjaer kukrădjă kỏt. Nhym kam ar nox ne.

¹⁹Ne tẻ:n kam arỳm krỉraxbẻ Epexu'ỳr bẻx. Nhym kam Prixiramẻ Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arỳm mebẻ idjaer bikprỏnh djăkam tẻn memă Jeju'ă ujarẻnhỏ dja. Me kukẻero dja, memă 'ă karỏo dja. ²⁰⁻²¹Nhym me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gẻ kằjbẻ ăjătủm ga kam amủ tẻ, ane.

Nhym memă kum,

—Kati. Djeruxarẻkam mebẻ idjaer krẳptỉ kute aben kajmă'ă amikukrădjă tủm mar kadjy arỳm aben pydjỉ 'ỳr. Ije me aben pydjỉ djă nhỏ akati majmă ibẻxmă. Ba on me'ỳr. Nhym kam Metĩndjwỳnh kum akubyn itẻm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awỳr tẻ. Aj, ba on, ane. Ne kam arỳm krỉraxbẻ Epexu kurủm tẻ. Ngỏkỏt tẻ.

²²Tẻ nhym kam me arỳm krỉraxbẻ Xedjarekam kằ nhỏ nhym kam wabỉ, krỉraxbẻ Djeruxarẻ'ỳr wabỉn kam 'ỳr bẻx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kỏt ar aben pydjỉo baja pa krij ne memă kabẻn mex jarẻ. Ne kam krỉraxbẻ Ắxỉkỉ'ỳr tẻ. 'Ỗr tẻ:n arỳm 'ỳr bẻx.

²³Ne kam kam ar ba kằjbẻ 'ătủm ne ajte tẻ. Tẻ:n kam pykabẻ Garaxakỏt tẻ. Ne kam pykabẻ Bridjakỏt tẻn apỳnh Jejukỏt me ba djwỳnh djằri kunỉkỏt memă tỳx jangẻnhỏ tẻn mằ memă kum,

—Gora tu amim Jeju mar tỳxkumrẻx. Kwằrỉk wănh 'ă adjukanga kẻt, anẻyro tẻ.

²⁴Nhym kam mebẻ idjaer'ỏ nhidjibẻ Apỏr arỳm krỉraxbẻ Epexukam bẻx. Krỉraxbẻ Arexăkam ne rwỳk djă. Nằm kabẻn mexkumrẻx ne kute Metĩndjwỳnh kabẻn'ă pi'ỏk no'ỏk mar mexkumrẻx. Kute memă arẻnh mexkumrẻx nhym me kătằm te kute kabẻno itymằn kam kută amikabẻno biknoro nhẻ.

²⁵ Apôr Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju'ă prĩne me bakukămăre kabēn kukrădjă mar mexkumrēx. Ne kam no kator mex ne prĩne katăt memă kabēn jarēnh mexkumrēx. Ne kam Djuăo kute Metĩndjwỳnhmă ngômă me angjēnhkam me kabēnbit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ă ujarēnh kunĩ mar kêt.

²⁶ Apôr ja ne Epexukam bōx ne kam mebē idjaer bikprōnh djă'ỳr tēn 'ỳr wadjàn arỳm memă 'ă ujarēnh dja. Nām kum me uma kêt ne memă 'ă ujarēnh dja. Nhyam kam Akwiremē Prixira ar arỳm 'ă ujarēnh man arỳm o tēn kum arēnh mex. Apôr kute Jeju'ă ujarēnh mar kêtja kum arēnh mex.

²⁷ Nhyam kam kute pykabē Akajamă tēmă nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamy arỳm memă pi'òk no'òk ne. Kute Akajakam Jejukôt me ba djwỳnhmă òr kadjy ne memă pi'òk no'òk ne arỳm Apôrmă kungă. Pi'òkkam ne me memă 'ă karōn memă kum,

—Dja ga me tu Apôro anhōbikwakumrēx, ane. Nhyam kam Apôr me'ỳr tēn me'ỳr bōx. Ne kam arỳm me kute amim Jeju marjamă Metĩndjwỳnh kabēn jarē. Nhyam kam me arỳm tu Apôro òbikwakumrēx. Amrēbē ne Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩkumrēx ne memă amak bō nhyam kam me arỳm tu amim Jeju markumrēx. Nām me Apôro òbikwakumrēx nhyam kam memă Metĩndjwỳnh kabēn jarē: nhyam kam me arỳm amũ amim mar kamēn kabēn mar rax ne.

²⁸ Nām mă mebē idjaermă me kukămăre kute Kritu'ă pi'òk no'òk jarēn mă memă kum,

—Be, pi'òkkam Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritu kute amijo anhỹrmă kôt ne Jeju arỳm ă amijo ane. Be ga, mrāmri pi'òk kôt Jejubē me banhō Bēnjadjwỳrbē kumkatikumrēxja pumũ. Mrāmri kubē Kritukumrēxja pumũ, ane. Nām me krăptĩ nhipōkri ă memă kabēn mex jarēno ane nhyam mebē idjaer te: kute kabēno itymă te o anen amikabēno biknoro nhỹ.

Paur Epexukam Jeju'ă ujarēnh.

19 ¹ Nhyam Apôr arek krĩraxbē Kōritukam ar ba nhyam Paur arỳm atỳx kôt tē. Tē:n kam krĩraxbē Epexu'ỳr bōx. Ne kam Kritu nhō me ja kw'ỳr bōx. Ar ja ne ar kute Metĩndjwỳnhmă ngômă me angjēnh djwỳnhbē Djuăo kabēnbit mar. ² Nām ar'ỳr bōx ne arkum,

—Ar aje tu amim Kritu markumrēxkam djă ne Metĩndjwỳnh Karō ar ajamỳn ar ajo ba? ane.

Nhyam ar kum,

—Kraxje me'ò kute ar imă Metĩndjwỳnh Karō'ă ujarēnh kêtka ne bar ije mar kêtumrēx, ane.

Nhyam Paur arkum,

³ —Be, me kute Metĩndjwỳnhmă ngômă ar ajangjēnhkam mỳj ne me kute o amirĩt kadjy ngômă ar ajangij? ane.

Nhyam ar kum,

—Be, nă bām ar arỳm amikam ikaprĩren wānh ijaxwemă inhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx. Kute jao amirĩt kadjy me ngômă ar ijangij. Nām ă Djuăo ngômă me angjēnh ane, ane.

⁴ Nhyam kam Paur arkum,

—Mrāmri ne me amikam kaprĩren wānh axwemă iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx. Jao amirĩt kadjy Djuăo ngômă me angij. Kamă ne memă kum,

“Be, itotokbê ne me’o bôxmă. Tămwă dja ga me tu amim markumrêx”, ane. Kritubê Jeju’ă ne ă memă ane. Năm ă Paur arkum ane ⁵nhy m ar arỳm kuma. Ne kam ar tu amim Běnjadjwỳr djwỳnh Jeju markumrêx nhy m arỳm kum ngô mă ar angij.

⁶Ne kam ar krăă aminhikra jadjuw nhy m Metĩndjwỳnh Karō arỳm ar ‘amỳ. Nhy m ar arỳm apỳnh ar kute me kaběn mar kêt kam kaběn jarěnho dja, Metĩndjwỳnh kukwakam kaběn jarěnho dja. ⁷Kute ngô mă ar angjênh ja ne ar kubê 12 pyrăk.

⁸Nhy m kam Paur aben tă me bê idjaer bikprôn h djăkam tēn kum me uma kêt ne memă ‘ă ujarěnho ku’ê. Năm aben tă Metĩndjwỳnh kute amim me utăr ne ar meo ba’ă memă ujarěnho ku’ê, memă ‘ă karōo ku’ê. Nhy m me kwỳ amim, “Mrămri kaběnkumrêx”, anhỹro krĩ. Nhy m arỳm ‘ă mytyrwỳbê 3 apêx. ⁹Nhy m ate, me kwỳ ta arỳm amakkre kêt ne arỳm kaběn mar kêt ne me krăptĩ nhipôkri kaběn punuo dja. Ne memă kum,

—Djăm Jejukôt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhỹro ku’ê. Nhy m kam Paur me bê Jeju nhô me jao tēn arỳm me kăxă meo krĩ. Me’ôbê Xiranu kute memă me kukrădjă jarēnh djăkam meo krĩ. Akati kunĩkôt memă ujarēnhô krĩ. ¹⁰Năm aben tă meo krĩ nhy m me’ă amex ne ajte ‘ă na ne ajte ‘ă amex ne ajte ‘ă na apêx. Apêx nhy m kam pykabê Adjikkam me ô krĩ kunĩkôt ne me arỳm Paur kaběn ma. Me bê idjaermē me bajtembê kregudjwỳ ne me Běnjadjwỳr djwỳnh Jeju’ă ujarēnh ma.

¹¹Nhy m Paur Metĩndjwỳnh kukwakam arỳm apỳnh mỳjja pumũnh kêt djări ipêxo ba. Năm me punuo mexo ba. ¹²Năm ipêxo ba nhy m me me ĩjarop kukôn h djă, năr me ô kubêkă Paurmă o môn o kupê. Ne kam apỳnh me punu djări memă o mō nhy m me punu kunĩ arỳm mex ne. Nhy m me karō punu kunĩ arỳm memă ire.

¹³⁻¹⁴Nhy m me bê idjaer kwỳja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krĩ kêt. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô běnjadjwỳr’ô nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jadjuw. Ar kubê 7. Xewabê ne me bê idjaer’ô. Kra ar ta ne amijo me karō mar mexo ba. Ar me karō punu kute meo ba’ă Běnjadjwỳr djwỳnh Jeju nhidji jarēnh kum,

—Bar Jeju kukwakam amă ikaběn. Paur kute kăj bē Jeju’ă memă ujarēnhja ba kukwakam amă ikaběn. On kum anhire. Năm ar ă memă anhỹro ba.

¹⁵Ne kam ar bit kute me’o jakam me karō punu janormă kum Jeju nhidji jarēnh kajgo. Nhy m me karō punu arỳm ar aêrbê arkum,

—Jeju ije kaběn mar ne Paur ije kaběn mar. Nhy m be, ar ga djăm ije ar akaběn mar got? ane. ¹⁶Nhy m me’ôja me karō punu kute o baja arỳm tu aro arĩ ne ar titiko tē. Năm aro tēn prĩne ar ôm ne. Ne arỳm ar kubê ar ô kubêkă kadjôn o pôx. Ne ar par punu nhy m ar kajgo mă kikre kurũm prôt ne.

¹⁷Nhy m kam me ar arēnhô ipôk ne. Nhy m me kunĩ arỳm kuma. Me bê idjaermē me bajtembê kregumē krĩraxbê Epexukam me ja kunĩ arỳm kuma. Me kunĩ arỳm umaje madjă kretin Běnjadjwỳr djwỳnh Jeju ra:xkumrêxmă kato. ¹⁸Nhy m kam me krăptĩ kute tu amim Jeju markumrêxja bôx ne tu ami-jaxwe djări arēnhô amirĩtkumrêx.

¹⁹Nhy m kam me bê wajanga krăptĩ aben totokmă amidjudjy’ă pi’ôk no’ôk jao bôx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipôkri kum kuton kam kurē nhy m kumex ne. Mỳj ne pi’ôk păn h kute nhy m me kum kuto?

Bir, pānh ra:x. Kryt jakao ngōnhponho pi'ōk kaprī krāptī:, aben 'ā akre kubē 50.000. Nhyam me tu kum pi'ōk kurēn arỳm kuwykam kunī rē nhyam xēr.
²⁰Nhyam kam me arỳm tỳx ne amũ memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnho kumex nhyam me krāptī kum kĩnh nhyam me kute tu amim Jeju markumrēxja arỳm krāptī: ne.

²¹Nām me ā o ane nhyam Paur ōkre kadjwỳnhbē arỳm amim pry karō djā djirkumrēx ne amim,

—Ba pykabē Matenimē Akajamē 'ỳr tēn kam me omũ. Dja ba anen kam arỳm Djeruxarēmā tē. Ne kam krīraxbē Rōmamādjwỳ itēm prām̄kumrēx, ane. ²²Ne kam amikukām Matenimā ō àpēnh amānhkrut jano. Nām Ximoximē Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabē Adjijkam ar ba rā'ā.

Temexu kute me krāptī:mā Paur kurē'uk.

²³Paur ar ba: nhyam kam krīraxbē Epexukam me krāptī arỳm ngryk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krāptībē me kute amim Jeju mar kurēkam me arỳm ngryk ne. ²⁴Temexubē kryt jakao kikre kryre nhipēx djwỳnh tũm. Kute kikreti pyrāk ne kikre kryre nhipēxo ba. Kikretikam ne me amrēbē Djijanamā amijarēnh djā. Djijanabē ne me ō metĩndjwỳnh kajgo'ō. Nām kryt jakao kikre kryre nhipēxo ba. Ne kam kute memā ōr pānh pi'ōk kaprī jamỳn ō àpēnhmā kungā. Pi'ōk kaprī rū:nh ne amỳn memā kungā.

²⁵Nhyam me krāptī jadjwỳ kute ar mỳjjao metĩndjwỳnh karō nhipēxo ba. Nhyam Temexu ō àpēnh jao akuprōn metĩndjwỳnh karō nhipēx djwỳnh krāptī jadjwỳo akuprōn memā kum,

—Ē, ar ikabēn ma. Gwaj badjāpēnh djā ja djō'ā ne gwaj mā banhō pi'ōk kaprī kumex jamỳ. Tām ne gar arỳm ama. ²⁶Ē, arỳm ne gar Paur kute ar amijo ba kōt omũn arỳm kabēn kōt ama. Djām krīrax jabē Epexukambit ne ar kabēn ba? Kati, pykabē Adjijja kunīkōt ne me krāptī:bē metĩndjwỳnh karō nhipēxja kurēo ban kubē ar meo akēxo ba. Nām arīk memā kum, “Djām metĩndjwỳnh karō nhipēxjabē Metĩndjwỳnhkumrēx? Arkati. Kubē Metĩndjwỳnh kētkumrēx”, anhyr o ba.

²⁷Be, dja Paur memā ja jarēnho ba rā'ā nhyam me krāptī arỳm me baje metĩndjwỳnh karō nhipēxja kanga. Djijana nhō kikretidjwỳ dja me kum kĩnh kēt. Be, Djijanabē me banhō metĩndjwỳnh raxkumrēx. Pykabē Adjij kunī, kam me kunī kum rax jarēnho ba. Pyka kunīkōt apỳnh me ba djākam me kunī: kum amijarēnho ba. Dja me Paur kabēn man kōt ar amijo ban arỳm Djijanamā amijarēnh krāta. Nām ā Temexu memā ane.

²⁸Nhyam me kute amijā kabēn ja markam arỳm ngry:k ne kàj bē abenmā kum,

—Epexukam me batĩndjwỳnhbē ne Djijana. Djijana raxkumrēx. Epexukam me banhō metĩndjwỳnhbē ne Djijana. Djijana raxkumrēx anhyro kumex. ²⁹Nhyam me kam me ja djō'ā kikrepdjitā abenkam kanga:o kumex. Ne kam arỳm Gajumē Arxaku ar pa 'amỳ. Pykabē Matenikam ne ar abatānh djā. Paurmē ro'ā ar Epexukam bōx. Nhyam me ar pa 'amỳn aro tēn me bikprōnh djātimā aro wadjā.

³⁰Nhyam Paur kute aben nēje me akre kadjy bit me kanga katikōt àrmā. Nhyam Jejukōt me ba djwỳnh arỳm akubyn Paur nē. ³¹Be, pykabē Adjijkam me bēnjadjwỳr kwỳ Pauro ōbikwa tũm. Ar jadjwỳ Paur nēn kum,

—Kwārīk wānh me bikprōnh djātimā adjār kêt, ane. Me kute o bikēnh karō ne ar nê.

³²Nhym me bikprōnhja ar kanga prôt ne ba. Djām me krāptī kute me kanga kraxkôt mar got? Kati. Nām me apŷnh kabēn ne. Me kwŷ 'ā me kabēn ja jarēnhō amra. Nhym me kwŷ 'ā atemā me kabēn ja jarēnhō amra. ³³Nhym me bē idjaer arŷm Arexārimā 'ā karō. Kute me nêje me kunī kukrāmā ne me kum 'ā karō. Nhym me binhikrēnh kadjy te: memā ikra bēno dja. Nām bit kute me bē idjaer nêje me bajtemmā kabēnmā. ³⁴Nhym me arŷm Arexāribē me bē idjaer'ō kôt omū. Omūn arŷm kāj bē kabēno tuknīn mā abenmā kum,

—Epexukam me banhō metindjwŷnhbē Djijana raxkumrēx. Nām me ā anhŷro kumex nhym arŷm me'ā myt ky:n me'ā ora amānhkrut apēx.

³⁵Nhym kam krīraxkam me'ā pi'ók no'ók djwŷnh raxja arŷm bōx ne memā kabēn nhym me arŷm anhikrē. Nhym kam memā kum,

—Krīraxbē Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babē metindjwŷnh raxbē Djijana nhō kikretio djuw mex djwŷnh. Djijana karō ne mrāmri kājkwā kurūm ruw. ³⁶Gu me babē o djuw mex djwŷnh nhym pyka kunīkôt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrēnh adjākrē kētkumrēx.

³⁷Be, ga me jakam aro abōxja djā ne ar me banhō metindjwŷnh nhō kikretikam mŷjja'ōo akīnh got? Nār djām ar kute me banhō metindjwŷnh'ā kabēn punu'ō jarēnh got ga me ar'ā ajatom ne? Kati. Nā gām me jakam ar jao abōx kajgo. ³⁸Be, dja Temexumē metindjwŷnh karō nhipēx djwŷnh ar kute ar arēnh prām, wānh ne memā axwe pānh jarēnh djā dja. Myt ja tām kam ne memā pānh jarēnh djwŷnh kam memā nhŷ. Gē Temexu ar 'ŷr aro bōx ne kum ar arē. Kam ne me kunī kute abenmā axwe jarēnh djā.

³⁹Nār me aje mŷjja 'ōdjwŷo aben mar prām jabej dja ga me tu me bakukrà-djā kôtbit akuprōn o aben ma. ⁴⁰Be, jakam me banhō bēnjadjwŷr rax arŷm me bamā uma. Me bakangatikam kute me bamā pānh jarēnh arŷm me bamā umakumrēx. Godja bēnjadjwŷr rax abej me bakukjēr jabej gu me bakangati ja'ā te: baje kum amijarēnhmā, te: aminēje kum bakabēnmā. ⁴¹Nām ā me'ā pi'ók no'ók djwŷnh rax memā ane. Ne kam memā kum,

—Aje, me on ajmā, ane. Nhym me arŷm ajmā.

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bōx 'ā ujarēnh.

20 ¹Me kangati apēxkam Paur arŷm amiwŷr Jejukôt ba djwŷnh 'uw nhym me arŷm bōx. Nhym kam meo rōrōk ne memā kum,

—Ba on pykabē Mateni 'ŷr. Gora ar amim Jeju mar tŷx ne 'ā adjukanga kêt, ane. Ne kam me kurūm pykabē Mateni'ŷr tē. ²Nām 'ŷr tē:n kam apŷnh Jejukôt me ba djāri me omūnhō tēm me tŷxmā memā 'ā karōn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tŷxkumrēx, anhŷro tē. Nām ā memā anhŷr kumexo tē. Ne tē:n kam arŷm pykabē Krexa'ŷr bōx. ³Ne kam arek kam ar ba nhym 'ā mytyrwŷ amānhkrut ne ikjēkêt apēx. Nhym kam bit kute ngōkôt pykabē Xirij'ŷr tēmmā. Nhym me bē idjaer bit kute kam o arīmā. Nhym kam ate pykabē Matenikôt amipry karō djā dji.

⁴Nhym kam me kwŷ Paur kôt tēmmā. Pykabē Mateni katikôt tēmmā. Pykabē Xirij'ŷr ne kôt tēmmā. Xopatu Paur kôt tēmmā. Piju ne Xopatu dji. Krīraxbē Berējakam ne abatānh djā. Nhym Arxakumē Xekunu arkôt tēmmā. Krīraxbē Texarōnikakam ne ar abatānh djā. Nhym ajte Gajudjwŷ kôt tēmmā.

Krīraxbê Tebikam ne abatànĥ djà. Nhyĥ ajte Ximoxidjwŷ kôt tēmĥă. Nhyĥ ajte Xikikumê Krôpimu ar adjwŷnhdjwŷ kôt tēmĥă. Pykabê Adjijkam ne ar abatànĥ djà. Paurkôt ar mōr ne ja. ⁵Xopatu ar ar ikukām tēn krīraxbê Krôwadjikam ar ikam ama. Badjwŷ Paur kôt tē. Ba ibê Ruka.

⁶Apŷnh akati wākam ne mebê idjaer amikukràdjà kôt djwŷponhbit kuro ba. Nhyĥ ar ijā akati wā apêĥ bar krīraxbê Pirpu kurūm, pykabê Matenikam krīraxbê Pirpu kurūm inox ne tē. Tē: nhyĥ kam ar ijā akatibê 5 apêĥ. Bar kam krīraxbê Krôwadjikam Xopatu ar'ŷr bōĥ. Ne kam ar iba: nhyĥ kam ar ijā akatibê 7 apêĥ.

Juxiku tŷm ne tyk nhyĥ kute akubyn o tīn.

⁷Nhyĥ arŷm ar ijā pi'ôk kamrêk ne. Nhyĥ Jejukôt me ba djwŷnh arŷm akuprô, djwŷ kokjêr kadjy. Jeju kute aminhî'ă djwŷ jakren kokjêrja tām ne ajte kute 'ă akren kokjêr ne krên kadjy akuprô. Nhyĥ Paur arŷm kàĵ bē memă 'ă ujarênho dja. Akati nhyĥ tēm kadjy ne 'ă ujarênĥ 'iryo dja. 'Ă ujarênho dja: nhyĥ kam me'ă akamât kô ipôkri.

⁸Atemă kikrekam ne me bikprônĥ djà. Kikre amānhkrut ne ikjêkêĥ ne me aben nhiby ipêĥ. Kŷjrūm kumoka'êkam ne me nhŷ nhyĥ me ô ngônĥpôk krăptî. ⁹Nhyĥ me'ă akamât kô 'iry: nhyĥ me'ô nōrny nhidjibê Juxiku kre kră'yr'ă nhŷ. Paur memă ujarênĥ 'iry: nhyĥ Juxiku arŷm ôtdjwa bīn mex ne. Nhyĥ arŷm ôĥ mex ne e u:n mōn tu:k ane. Pykabê mōn tŷm nhyĥ me 'ŷr ruw ne kumŷ nhyĥ arŷm ty.

¹⁰Nhyĥ Paur arŷm 'ŷr ruw. Ne tu tykja nhiby tŷm ne 'amŷnh tŷx ne. Ne memă,

—Kwārîk wānh ga me kam atīn prām kêt. Arŷm ajte tīn ne, ane. ¹¹Ne kam akubyn wabīn arŷm djwŷ kokijĥ ô kwŷ krêno nhŷ. Ô kwŷ krên pan ajte memă ujarênĥmo krax. Ne o nhŷ: nhyĥ arŷm me'ă ôkrên'ānh kār mex ne. Nhyĥ kam arŷm tē. ¹²Nhyĥ me ūrkwāmă nōrny akubyn tīnjao tē nhyĥ arŷm mexkumrêĥ ne. Nhyĥ kam me arŷm kī:nhkumrêĥ ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwŷnhmă amijarênĥ.

¹³Nhyĥ kam Paur kute bamê Xopatumê ar ijo mōrmă ar imă 'ă karô. Ba ibê Ruka. Nām ar imă,

—Ba dja ba pykakôt krīraxbê Axô'ŷr tē. Dja ba 'ŷr bōĥ ne arŷm ar akôt kāraxkam amŷ tē, ane. Ne kam pykakôt tē. Ar ba ne bar kāraxkam tē. ¹⁴Tē:n kam arŷm krīraxbê Axô'ŷr bōĥ nhyĥ arŷm ar ikôt bōĥ. Ne kam ar ikôt kāraxmă wadjà. Bar kam krīraxbê Mixini'ŷr tē:n kam 'ŷr bōĥ.

¹⁵Ne kam ajte ngôkôt tē. Tē: nhyĥ ar ijā akati. Bar ajte tē:n arŷm apêĥtibê Kuju'ānh tē. Ne ajte tē: nhyĥ ajte ar ijā akati. Bar tē:n arŷm apêĥtibê Xamu'ānh tē. Tē:n kam arŷm krīraxbê Krodjirkam bōĥ. Ne kam amikrà:n kam ajte ngôkôt inox ne mō. Nhyĥ ajte ar ijā akati. Bar kam tē:n arŷm krīraxbê Miretukam bōĥ. ¹⁶Ar ibōĥ kêtri Paur ar imă,

—Gwaj krīraxbê Epexu ja'ă tē. Ba ren kam tēn pykabê Adjijkam amikrà:, ane. Adjijkam ne krīraxbê Epexu. Nām mebê idjaer bikprônĥ djà nhô akatibê Pêxiko majmă Djeruxarê'ŷr bōxmă. Kam ne amikrà kêt ne tē.

¹⁷Bar krīraxbê Miretukam bōĥ nhyĥ Paur arŷm amŷ krīraxbê Epexukam memă amikabên jano. Nām memă kum,

—Gê amrê me kute Jeju nhô me jao ba djwŷnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao ba djwŷnh amrê mōn ipumũ, ane. ¹⁸Nhym me arŷm wām kabêno tēn o bōx ne memā arê nhym me arŷm kuma. Ne kam arŷm Paur'ŷr tēn 'ŷr bōx. Nhym memā kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tē. Ne kam arŷm ar amā ikabēn jarē. Be, nā bām katāt ar amijo iba rā'ā gar arŷm ipumũn ima. Me anhō pykabē Adjikkam ibōx totokbē gar katāt ije amijo ibakôt ipumũnhmo krax ne jakam aje ikatāt kôt ipumũnh rā'ā.

¹⁹Djā nā bām Bēnjadjwŷr djwŷnhmā idjāpēnh kēt? Nā bām amijo ingrin akrānmā kum idjāpēnh rā'ā ne. Ba kum idjāpēnh ar iba nhym me axwekam irerek iwŷr bōx ba mekam imŷr iba. Nhym mebē idjaer mā: amim ijā karōn ar ijo bikēno ba, ba kam itokry kumex.

²⁰Djā ne ba ar abē Metĩndjwŷnh kabēn'ō nēn ar amā arēnh kēt got? Kati. Ar aje mar mexo amũ amikamēnhmā ne ba ar amā Metĩndjwŷnh kabēn kunī jarē. Nā bām ar akrāptī nhipōkri ar amā arē. Ne ajte ar anhŷrkwākôt ar amā arēno iba.

²¹Nā bām me abē idjaermā arēn ajte me abajtembē kregumā arē. Ne mā: ar amā, “Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren Metĩndjwŷnh'ŷr amijo akēx ne tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu markumrēx.” Nā bām ā ar amā ane.

²²Nhym arŷm jakam Metĩndjwŷnh Karō mā: Djeruxarē'ŷr itēm'ā imā karōo dja ba te imātmā. Mŷj dja wākam ikam nē? Kon. Ije mar kēt. ²³Be, krīrax kunikôt ne me Metĩndjwŷnh Karō kukwakam imā kabēn jarēn imā, “Dja me mrāmri abē ijē ga mrāmri amitokry kumex mā”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴Be, me kute imā ja jarēnhkam ne ba ate ikrā. Djām ba ne ba imā pykakam itĩn kīnh got? Amrēbē ne Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju imā idjāpēnh djā'ā karō. Nām imā, “Metĩndjwŷnh tu kum me kaprī. Djām me ta ne me axwe kēt nhym pānh kum me kaprī? Kati. Me te axwe kētmā nhym ta arŷm tu kum me kaprīn memā ijano ba me axwebē me utāro iba. Tām dja ga memā arēno aba gē me kuma.” Nām Jeju ā imā idjāpēnh'ā karōo ane ba kam ije idjāpēnh djā inomā mēnh prā:m. Jabit imā kīnh. Dja ba inomā kumēn arŷm ikīnhkumrēx. Djām imā pykakam itĩn kīnh got? Kati. Jabit imā kīnh.

²⁵Amrēbē ne ba ar amā, “Arŷm ne Metĩndjwŷnh kute amim me utār ne ar meo ba 'ŷr”, anhŷr ne 'ā kāj bē ar amā idjujarēnh ar iba. Be, jakam dja gar akunī ajte ipumũnh kēt. Ja ne ba kuman 'ā ar amā amijarē.

²⁶⁻²⁷Be, djā ne ba ar amā Metĩndjwŷnh kabēn kwŷbit jarē? Kati. Ba ne ba ar amā kabēn kunī jarē. Be, mŷj me ajō ga dja gar i ijā Metĩndjwŷnhmā kum, “Be, Paur kute imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djākam akuno”? ane. Be, kati. Ar aje te Metĩndjwŷnhmā ja jarēnhmā. Ba ne ba ar akunīmā kabēn kunī jarē. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kēt.

²⁸Ije ar amā ja jarēnhkam dja gar ajaxwe kēt kadjy amijāno djan me axwe kēt kadjy me omũnh 'āno dja. Metĩndjwŷnh Karō ne arŷm ar ajā meo ba djwŷnh rē. Ar ajā me kute Jeju maro ba djwŷnh rē. Ga, mrykī'ātomti pumũnh djwŷnh mā mryo djuw mexo baja pumũ. Ar abē me kute Jeju maro aba djwŷnhkam dja gar omũnh djwŷnh kudjwa mā memā kabēn jarēno aba. Kamrō prōtkam ne Metĩndjwŷnh arŷm me axweo pānh. Ta kute o pānhkam dja gar ikabēn kôt me omũnh 'āno dja.

²⁹Be, dja ba tē nhyŋ itekrekaŋ dja me axwe ar awyŋr bōx gar abenkaŋ akā. Ga, rop djākrē mrykī'ātomti katikōt ngjēxa pumū. Nām kwŷ pa nhyŋ umaje kunī ajmā. Me axwedjwŷ dja me wangij ne Jeju bē ar akwŷo akēx gar akwŷ mekōt ajaxwe. ³⁰Djām me kātāmbit kute ā ar ajo anhyŋrmā? Kati. Ar akwŷ dja gar Jeju bē amijo akēx ne arŷm ajaxwen Metindjwŷnh kupa'ā memā 'ā ajarē. Nhyŋ kam me kwŷ arŷm ar amaro ban arŷm ar akōt axwe.

³¹Kam, me kute amiwŷr ar ajōo akēx kēt kadjy dja gar me 'āno dja. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt. Nā bām akatikam ar abē me uma. Ne ajte akamātkam ar abē me uma. Ne ajte imyŋrkam ar abē me uma. Ne ar akunībē me umao iku'ē: nhyŋ arŷm amexbē 3 apēx. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt.

³²Be, akmere ar arŷm itēm 'yŋr. Jakam ba arŷm Metindjwŷnhmā ar ajo a'uw. Gēdja ar ajo bakumrēx. Dja gar kabēn ma nhyŋ arŷm ar amā ajamak mex jangij gar mar mexo amū amikamēn arŷm mar rax ne. Metindjwŷnh tu kum gwaj bakapri.^s Ukapri'ā dja gar kabēn man arŷm ajamak mexo amū amikamēn mar rax ne. Be, dja i Metindjwŷnh ō me jamā mŷjja ngā. Dja gar kabēn ma nhyŋ kute memā mŷjja nhōrmā kōt arŷm ar amā kungā. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³Be, djām ba ne ba imā me'ō nhō mŷjja puro prām? Kati. Me'ō nhō kryt jaka nār kēn karŷr nār me'ō nhō kubēkā ne imā prām kētkumrēx. ³⁴Be, ba ne ba inhikrao idjāpēnho iku'ē. Bamē iro'ā ar ar bamē ne bar imā mŷjja prām jabej ba ba inhō pi'ōk kapriō ar amim kuby. ³⁵Mŷj kadjy ne ba ā idjāpēnho ane? Bir, dja gar iman arŷm ikudjwa ā adjāpēnho anen kam amikutā me ō mŷjja kētmā mŷjja nhōro aba. Dja gar kam Bēnjadjwŷr djwŷnh kabēn ma. Nām memā kum, “Ga amikutā memā mŷjja ngān kam arŷm akīnh ne. Kam akīnh me kute mebē mŷjja jamŷnhkam kīnhja jakrenh mex”, ane. Be, ije me amā ikabēn jarēnh ne ja. Tām ne ja.

³⁶Nām ā Paur memā anen kam arŷm kōnkrāo nhŷn Metindjwŷnhmā kabēn. Nhyŋ me kunīdjwŷ Metindjwŷnhmā kabēno nhŷ. ³⁷Nhyŋ kam me Paurkam mŷro kumex ne aben whitepā o rôrōk ne ine kaō. ³⁸Paur kute memā kum,

—Jakam dja gar akunī ajte ipumūnh kēt, anhyŋrkam ne me kapri:re. Ne kam kà nhikwā djā'yŋr kōt mō.

Paur akubyn Djeruxarē'yŋr tēm.

21 ¹Bar kam mebē tēn kāraxmā wadjān amū mebē inox ne. Ne kam apēxtibē Kux kōnh tē. Ne tē:n arŷm 'yŋr bōx. Nhyŋ kam ar ijā akati. Bar ajte tē:n kam apēxtibē Rodji'yŋr bōx. Ne ajte tē:n kam krīrāxbē Patara'yŋr bōx. ²Ne kam wabīn kārax 'ōdjwŷ jabej ne arŷm kum ikato. Pykabē Penixij'yŋr ne kārax mōrmā. Bar kum wadjān ajte inox ne. ³Ne tē:n kam amybŷm apēxtibē Xipre pumū. Ne kam tē:n ar idjuge'ānh amipānh Xipre mēn tē:n arŷm pykabē Xirij tēpo tē. Ne tē:n arŷm krīrāxbē Xiru'yŋr bōx. Kam ne kāraxkam me kute kākam jēnh kadjārmā.

⁴Bar kam wabīn Jejukōt me ba djwŷnh jabej mōn arŷm me kwŷmā ikato. Ne kam mekam ar iba: nhyŋ kam ar ijā akatibē 7 apēx. Ar ijā akati apēx kētri ne me Metindjwŷnh Karō kukwakam Paurmā kum,

g 20.32 Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kēt nhyŋ pānh kum gwaj bakapri? Kati, gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kētmā. Nhyŋ be ta ne tu kum gwaj bakapri.

—Kwārĩk wānh Djeruxarēmā àbir kêt, ane.

⁵Nhym arỳm ar ijā akati apêx bar tẽ. Nhym me kunĩ ar ikôt kàrax'ỳr tẽ. Me mymẽ me niremẽ me pĩremẽ ne me ar ikôt mō. Ba me mōn arỳm krĩrax kurũm ikato. Ne kam ngō mỳrri ikōnkrāo nhỳn Metĩndjwỳnhmā ikabẽn. ⁶Bar kam memā kum, “Bar on”, anen kam arỳm kàraxmā wadjàn nhỹ. Nhym me akubyn ũrkwāmā akẽx ne.

⁷Bar kam amipānh krĩraxbẽ Xiru mẽ. Ne tẽ:n kam arỳm krĩraxbẽ Tome-dja'ỳr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arỳm wabi. Nhym ar ijā akati pydji apêx. ⁸Nhym akati bar arỳm mebẽ tẽ. Ne tẽ:n arỳm krĩraxbẽ Xedjare'ỳr bõx. Ne kam wabin arỳm Piripi nhũrkwāmā wadjā. Amrẽbẽ ne Piripibẽ me kute amim Jeju mar o djuw mex djwỳnh'õ. Ar kubẽ 7 kôt kubẽ meo djuw mex djwỳnh'õ. Piripi ajte me kute mar kêtjamā Jeju'ā ujarẽn ar ba. ⁹Kra ni ne amānhkrut ne amānhkrut. Kraxje ar mjẽn kêt rā'ā. Ar kubẽ Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh.

¹⁰Bar Piripi nhũrkwākam nhỹ: nhym ar ijā akati krāptĩ apêx. Nhym arỳm pykabẽ Djudẽja kurũm me'õbẽ Agabu bõx. Kubẽ ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh'õ. ¹¹Agabu ar iwỳr bõx ne arỳm Paur pre djā bõn kuby. Ne kam o aminhinỳxmẽ amite djuwpre. Ne kam ar imā,

—Be, Metĩndjwỳnh Karō ar amā, “Djeruxarẽkam mebẽ idjaer dja me ã pre djā djwỳnhja djuwpreo ane. Ne kam arỳm me bajtemmā kanga.” Nãm ã ar amā ane. Nãm ã Agabu ar imā ane.

¹²Bar kuman arỳm tu Paurmā kum,

—Kwārĩk wānh Djeruxarēmā atẽm kêt, ane. Nhym Jejukôt me ba djwỳnh, Xedjarekam ar ba tũmjadjwỳ ar ikôt ã kum ane.

¹³Nhym Paur ar imā,

—Mỳkam ne gar amỳro imā ikapĩ jadjāro dja? Kwārĩk wānh me idjuwpre. Godja me wākam ibĩn jabej. Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejumā idjāpẽnkkam ibĩn jabej. Kwārĩk wānh rā'ā, ane.

¹⁴Nã bãm ar te: nẽn kam kum,

—Aj, Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute amim ajā karō kôt gẽ ã ajo tẽmo ane, anen arỳm anhikrẽ.

¹⁵Nhym ar ijā akati ja kwỳ apêx bar arỳm amijo atom ne arỳm Djeruxarẽ'ỳr tẽ. ¹⁶Nhym Xedjarekam Jejukôt me ba djwỳnh kwỳ ne ar ikôt tẽ. Ar me'õbẽ Maxõ japrõn ar ikôt o tẽ. Apêxtibẽ Xiprekam ne abatàn djā. Jejukôt ba tũm. Djeruxarẽkam ne õ kikre. Õ kikrekam ar inhỹr kadjy ne ar aprõn aro mō.

Djeruxarẽkam bõx ne kute Metĩndjwỳnhmā amijo mex.

¹⁷Bar Djeruxarẽ'ỳr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bõx. Nhym Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumũn kam kĩnhkumrẽx ne ar imā kabẽn mex jarẽ. ¹⁸Nhym ar ijā akati. Bar kam ije Xijagu pumũnh kadjy Paurkôt 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhym me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kunĩ kam nhỹ. ¹⁹Nhym Paur arỳm arkum kabẽn mextire jarẽ. Ne kam arkum apỳnh me bajtemkam àpẽn'h'ā ajarẽ. Kute apỳnh mỳjja nhipêx'ā pĩne ajarẽ.

²⁰Nhym ar kute ja markam arỳm Metĩndjwỳnhmā rax jarẽ. Ne kam arỳm Paurmā kum,

—Be, akmere, ga, mebẽ idjaer kute tu amim Jeju markumrẽxja arỳm krāp-tĩ:ja pumũ. Me me'ã akrekam ne mebẽ 1.000'ã akre krāptĩkumrẽx. Ne kam

me kunī Mōjdjê kukràdjà'ā notý:x. ²¹ Ā no tỳx nhym me kwỳ arỳm ajā 'èx ne memā ajarē. Ne memā kum, “Paur arík apỳnh me bajtemkôt ban mebê idjaerbê Mōjdjê kukràdjà kurêo ba. Ne mā memā kum, ‘Kwārik wānh me akra my nhinhu kà rēnh kêt ne kwārik wānh me bakukāmāre kukràdjà mar ne kôt amijo aba kêt’, anhỹro ba.” Nām me kwỳ ā memā ajā 'èxo ane.

²² Be, me kwỳ kute ajā 'èxo anhỹrkam dja me mrāmri abōx jarēnh man arỳm akadry akuprō. ²³ Be, djām aje mebê idjaerbê Mōjdjê kukràdjà kurêo aba? Kati. Gadjwỳ ne aje katāt mar ne kôt ar amijo aba. Me kute katāt aje amijo abakôt amā kator kadjy dja ga ar ikabēn man kôt amijo tē. Be, me babē idjaer ar amānhkrut ne amānhkrut arỳm Metindjwŷnhmā amijarēn kum, “Bar Mōjdjê kabēn kôt amā amijo mex.” Nām ar ā kum anen kam arỳm amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metindjwŷnhmā amijo mex ne Mōjdjê kukràdjà kôt ar aro'ā akrānh kēnh ne. Dja ga anen kam memā ar akrānh kēnh kunĩo pānh. Dja mebê idjaer kute amim Jeju mar arỳm kôt apumūn ajā abenmā kum, “Be kati. Nām me Paur'ā 'èx. Ga, me bakôt kute katāt Mōjdjê kabēn mar ne kôt amijo tēmja pumū”, ane. Dja me ā ajā anen arỳm akubyn akam kīnh ne.

²⁵ Be, mrāmri dja gu me babē idjaerbit katāt Mōjdjê kabēn man kôt ar amijo baba. Nhym be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babē idjaer kôt ar amijo ba kêt. Gwaj amrēbē arỳm me kadjy Mōjdjê kabēn ngrērebit'ā pi'òk no'òk ne memā kum, “Me kute mỳjjao metindjwŷnh karō nhipēxjamā mry bīn kwārik wānh krēn kêt. Kwārik wānh mry kamrō krēn kêt. Mry me kute mut djēo bīn kwārik wānh àr ne krēn kêt. Kwārik wānh aprō djwŷnh kupa'ā akurē aba kêt. Nār, kwārik wānh amjēn djwŷnh kupa'ā akurē aba kêt”, ane. Gwaj ā memā ane. Kam dja me Mōjdjê kabēn ngrēre jakôtbit amijo ba. Nām Xijagu ar ā Paurmā ane.

²⁶ Nhym me'ā akati nhym Paur arỳm me kabēn man kôt amijo tē. Nām ar amānhkrut ne amānhkruto tēn ar ro'ā Metindjwŷnhmā amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metindjwŷnh nhō kikretimā wadjān me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnhmā kum,

—Ar ijā akatibē 7 apēxkam dja bar arỳm amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metindjwŷnhmā mry bīn kadjy mryo bōx, ane.

Me kute Paur pa 'amỳnh ne uwpre.

²⁷ Nhym kam ar'ā akatibē 7 apēx 'ỳr nhym mebê idjaer pykabē Adrij kurūm bōxja arỳm Paur pumū. Metindjwŷnh nhō kikretikam ar ba nhym me omū. Ne kam me me kunimā kurētuw ne arỳm pa 'amỳ. ²⁸ Pa 'amỳn o djan 'ā 'èx ne kāj bē memā kum,

—Ē me abē idjaer, amibēx ne ar ikôt o kangō. Ota, me'ō ja ne bar arỳm ar amā arē. Nām mebē ar inhō me wỳnh kurêo ba. Nām ajte mebê Mōjdjê kukràdjà kurêo ba. Nām ajte mebê kikreti ja kurêo ba. Nām apỳnh me ba djāri kunīkôt me kunībē kurêo ba. Ne kam arỳm Metindjwŷnh nhō kikreti kreo àpnu. Nām arỳm amikôt me bajtembē kreguo wadjā nhym Metindjwŷnhbē arỳm kikreti kre punure ne. Nām me ā Paur'ā 'èxo ane.

²⁹ Be, amū jakam ne Paur krīraxbē Djeruxarēja tāmcam me'ō bajtemmē ro'ā tē. Idjibē ne Krōpimu. Me bajtem nhō krīraxbē Epexukam ne Krōpimu abatānh djā. Amū jakam ne kubajtemjamē ar ro'ā tē nhym me arỳm ar omū. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhym me arỳm omūn arík 'ā abenmā kum,

—Be, arŷm ne Paur Metindjwŷnh nhō kikretimā me bajtemo wadjā. Nhyṃ Metindjwŷnhbē arŷm kikreti kre punure ne, ane.

³⁰Nām me anen kam arŷm krīraxkam me kunīmā Paur kurētuw. Nhyṃ me arŷm prōt ne 'ā akuprō. Ne arŷm Paur pa 'amŷn Metindjwŷnh nhō kikreti kurūm bjēro mōn o katon kam pānh 'ā ijē. ³¹Ne kam bit kute Paur bīnmā o dja. Nhyṃ me'ō arŷm krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr'ŷr tē. Bēnjadjwŷr ja ne me krāptī: kubē 1.000mā nhŷ. Nhyṃ me'ō arŷm bēnjadjwŷrja'ŷr tēn kum,

—Ē, bēnjadjwŷr, krīraxbē Djeruxarē jakam me kunī arŷm kangao kumex, ane.

³²Nhyṃ bēnjadjwŷr amikrā kēt ne ō krākamngōnhō mōn meo ba djwŷnhmē ro'ā meo mō. Meo ba djwŷnh ne krākamngōnh krāptī: kubē 100o ba. Nhyṃ bēnjadjwŷr meo mōn me'ŷr prōt ne. Nhyṃ me krāptī arŷm krākamngōnh pumūn umaje Paur titik krāta.

³³Nhyṃ krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr Paur'ŷr bōx ne pa 'amŷn ō krākamngōnhmā 'ā karōn kum, “Kāxirāx amānhkruto uwpre”, ane. Nhyṃ me arŷm uwpre. Nhyṃ arŷm bu'ā me ku'ē kukij ne memā kum,

—Mŷj me'ō ne ja? Mŷj ne o ajkē? ane. ³⁴Nhyṃ me kāj bē 'ā kum apŷnh kabēn kwŷ jarē. Nhyṃ me kangao kumexkam te: kute me mar mexmā. Ne kam ō krākamngōnhmā 'ā karōn kum,

—Me banhō kikretimā o wadjā, ane. ³⁵Nhyṃ me o mōn arŷm kikreti'ā me ābir djā'ŷr bōx. Ne arŷm 'amŷn kāj mē mebē arīn o mō. Me ākrē kumexkam ne me kāj mē mebē Paur jarīn o mōn o wabi. ³⁶Me krāptī: ne me kōt mōn kāj bē memā kum, “Me tu abī. Me tu abī”, anhyro mō.

Kute me krāptī:mā amijarēnh.

³⁷Nhyṃ kam me bit kute aminhō kikretimā Pauro àr 'ŷr nhyṃ mebē kregu kabēnkam arŷm krākamngōnh nhō bēnjadjwŷrmā kum, “Ba amā ikabēn jarē”, ane.

Nhyṃ kum,

—Je, djām mebē kregu kabēnkam ne ga akabēn mex? ³⁸Djām abē Edjitu-kam me'ōwā kēt? Ōbē ne me krāptīmā bēnjadjwŷr kurētuw nhyṃ me arŷm kangao kume:x ne. Nhyṃ kam kapōt kukritmā me āprār krāptī: kubē 4.000o kato. Djām abē tām wā kēt? ane.

³⁹Nhyṃ Paur kum,

—Kati. Ibē mebē idjaer'ō. Krīraxbē Taxukam ne irwŷk djā. Taxu raxo kute pykabē Xirxijkam apŷnh krīrax djāri krāptī jakrenh mex. Me ja ne ijo ō me wŷnh. Ba me krāptī ren kute ibīnjamā ikabēn jarē, ane.

⁴⁰Nhyṃ kum, “Ajrā”, ane. Nhyṃ ābir djā'ā djan me binhikrēnh kadjy arŷm memā aminhikra bē. Nhyṃ kam me arŷm binhikrēnhkumrēx. Nhyṃ arŷm mebē idjaer kabēnkam memā kabēn jarē.

Paur me krāptīmā kabēn.

Kar 9.3, 26.13

22 ¹Memā kabēn ne memā kum,

—Akmere ar, ba aminēje me amā ikabēn jarē. Dja ga me ikabēn ma, ane.

²Paur ne mebē idjaer kabēn djwŷnhkam memā kabēn jarē nhyṃ me arŷm tu binhikrēnhkumrēx ne.

³Nhym kam ajte memā kum,

—Ibê ne mebê idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krĩraxbê Taxukam ruw. Ne kam krĩraxbê Djeruxarêja tāmka ijabatānh djā. Gamarij ne prĩne imā me bakukāmākjê kukràdjā jarê ba prĩne mar mexkumrêx ne. Nā bām Metĩndjwỳnh kabēn'ā ino tỳx ne. Mytja tāmka ne gar akunĩdjwỳ ā kabēn'ā ano tỳxo ane. ⁴Ba 'ā ino tỳx ne kam me kute amim Jeju maro ibikēnhō iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikēnhō iba. Ne mā me mymē me nire djuwpren mā mebê ijê djāmā meo mrā.

⁵Be, me rũnh dja ar amā, “Be, kôt ne Paur arê”, ane. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bēnjadjwỳr raxmē apỳnh me rũnhmē dja me ā me amā ane. Me ta ne me me'ā pi'ók no'ók ne imā kungā. Ba kam krĩraxbê Tamagumā o tē. Nā bām bit ije kam mebê idjaer rũnhmā o itēmā. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarēmā meo imōrmā nhym me kute kam me axwe pānh jarēnhmā. Ja kadjy ne ba bit ije memā pi'oko itēmā.

⁶Nā bām me'yr o tēn arỳm krĩraxbê Tamagu tēpo tē. Nhym arỳm kàjkwa nhipókri myt nhỹ nhym ijaêrbê arỳm kàjkwa kurũm mỳjja adjēnhō prĩne ikurwỳ. ⁷Ba kam arỳm tu pykabê tỳm ne me'ō kabēn ma. Nhym imā, “Xaur, Xaur mỳkam ne ga me kute amim imaro abikēnhō aba? Nā gām aje ba mām ijo abikēnhō aba pyrāk”, ane.

⁸Ba kam kum, “Bēnjadjwỳr, mỳj me ajō ga ne ga imā akabēn”? ane.

Nhym imā, “Ba ibê Jeju. Krĩraxbê Nadjarekam ijabatānh djā. Nā gām me kute amim imaro abikēnhō aba ne aje ba mām ijo abikēnhō aba pyrāk”, ane. ⁹Nhym ar ikôt mōrja ne ar mrāmri adjēnh pumũn arỳm kam tĩn prām ne. Nhym be, kabēnja ne ar kute mar kêt. ¹⁰Jeju imā ane ba kam kum, “Bēnjadjwỳr djwỳnh, mỳj dja ba nē”? ane.

Nhym Bēnjadjwỳr djwỳnh imā, “On kàjmā djan amũ krĩraxbê Tamagumā wadjā. Kam dja me'ō awỳr bōx. Ba ne ba arỳm amim ajā karōn arỳm kum arê. Tām dja ikukwakam amā ikabēn jarēn amā 'ā karō. Dja ga ikabēn man kôt ar amijo aba.” Nām ā Bēnjadjwỳr djwỳnh imā ane.

¹¹Be, mỳjja inokam adjēnh tỳx ba kam arỳm ino rā. Nhym ar ikôt mōrja arỳm inihkra 'amỳn ijo mō ba arỳm Tamagu'yr bōx.

¹²Nhym kam me'ōbê Ananij arỳm iwỳr bōx. Ananij ne katāt Mōjdjê kukràdjā man kôt ar amijo ba nhym Tamagukam mebê idjaerja kunĩ mex jarê.

¹³Ananij iwỳr bōx ne djan imā, “Akmere Xaur, on akubyn arĩt mex”, ane. Ba kam arỳm myt tāmka akubyn irĩt mex ne kàjmā ikrān omũ.

¹⁴Nhym imā, “Metĩndjwỳnh kute me bakukāmākjêo ba djwỳnh ne arỳm amijo apytā. Arỳm ne amim ajā karō. Tām dja ga ama. Arỳm ne ga me'ō katāt kute amijo ban axwe kêtumrêxja pumũ. Arỳm ne ga Jeju pumũn kabēn ma. Ja kadjy ne arỳm amijo apytā. ¹⁵Ga dja ga aje mỳjja pumũnh ne mar kôt me kunĩmā 'ā ajarê. ¹⁶Be, mỳj kadjy ne ga nhỹ? Aje, kàjmā dja. Ba Metĩndjwỳnhmā ngomā adjājā. Ga, me ngrā tykkam me kute amipōnh ne arỳm mexja pumũ. Gadjwỳ dja ga Bēnjadjwỳr djwỳnhmā amijo a'uw gē amā axwe kêt jarê ga kum amex.” Nām ā Ananij imā ane. Nām ā Paur me krāptĩmā 'ā ujarēnhō ane.

¹⁷⁻¹⁸Ne kam itepā ajte memā kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarēkam bōx. Ne kam Metĩndjwỳnh nhô kikretimā wadjān arỳm Metĩndjwỳnhmā ikabēno nhỹ. Kum ikabēno nhỹ nhym arỳm

Bĕnjadjwŷr djwŷnh inokrekam amirĭt ba omŭ. Nhyŋ imă, “Aje, amikră kĕt ne on Djeruxarĕ kurŭm akato. Dja ga te memă ijă adjujarĕnh ar aba nhyŋ me amim amar kĕtkumrĕx”, ane.

¹⁹Ba kam kum, “Kati Bĕnjadjwŷr djwŷnh, dja me ima. Ba ne ba apŷnh mebĕ idjaer bikprŏnh djăkam mrăn me kute amim amar jabej mŏ. Ne me titik ne mebĕ ijĕo iba. ²⁰Nhyŋ me kute ajă ujarĕnh djwŷnh Exewăo bĭno mŏ ba arek me kuri dja. Ne memă kum, ‘Ajră me on abĭ’, anhyro djan kam memă kubĕkă jamŷn o dja. Nă bām ā imă me kurĕo ane nhyŋ me kunĭ kute imar”, ane.

²¹Nhyŋ imă, “Kati, on akato. Dja ba amŭ: apŷnh me bajtem ba djări me'ŷr ajano ga me'ŷr mră.” Năm ā Bĕnjadjwŷr djwŷnh imă ane. Năm ā Paur memă ane.

Me krăptĭ:ja ajte Paurkam ngryk.

²²Năm me arek maro dja nhyŋ kam me bajtemmă amitĕmja jarĕ. Nhyŋ kam me arŷm tu ngryk ne. Ngryk ne on kăj bĕ kabĕno kumex ne krăkamngŏnhmă kum,

—On me abĭ. Axwekumrĕx. Tĭn ne ar bakam ne punukumrĕx, ane.

²³Năm me kăj bĕ kabĕno djan arŷm aminhŏ kubĕkă krăkăo pŏx ne kurĕn kăjmă pyka rĕnho dja. Me ngryk tŷ:xkam ne me ā amijo ane. ²⁴Nhyŋ kam krăkamngŏnh nhŏ bĕnjadjwŷr me omŭn arŷm ō me jamă 'ă karŏn kum,

—Me kĭkretimă Pauro wadjă. Mrykă punuo kaprĕprĕk gĕ tokry pymaje axwe'ŏ kŏt amijarĕ. Ba gop me 'ă kabĕno kumex kraxkŏt kuma, ane. ²⁵Nhyŋ me arŷm kadjy djudjĕdjĕo uwpreo dja. O dja nhyŋ Paur arŷm mebĕ 100o ba djwŷnhjamă kum,

—Ē, dja ga me ikukjan ima. Krĭraxbĕ Rŏmakam me ja ne me ijo aminhŏ. Me bakukrădjă kŏt ne me kute me axwekumrĕx jabej me kukjĕr kumrĕx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprĕprĕk. Kraxje me aje imar kĕtkam ne ga me tu ikaprĕprĕko mŏ, ane.

²⁶Nhyŋ meo ba djwŷnh kuman arŷm uwpre kangan krăkamngŏnh nhŏ bĕnjadjwŷr rax'ŷr tĕn kum,

—Ē, aminĕje Paur kukja. Gwaj ren bakukrădjă kupa'ă o ajkĕ. Be, krĭraxbĕ Rŏmakam me ja ne me Pauro aminhŏ, ane.

²⁷Nhyŋ krăkamngŏnh nhŏ bĕnjadjwŷr rax arŷm 'ŷr tĕn 'ŷr bŏx ne kum,

—Djăm mrămri ne krĭraxbĕ Rŏmakam me ja ajo aminhŏkumrĕx? ane.

Nhyŋ kum, “Nă”, ane.

²⁸Nhyŋ bĕnjadjwŷr kum,

—Be, Rŏmakam me ja kute ijo aminhŏ kadjy ne ba arŷm pănŋ pi'ŏk kaprĭ kumex ne memă kungă. Mŷj ne ga gadjwŷ memă nĕ? ane.

Nhyŋ Paur kum,

—Rŏmakam me ja ne me ibăm kute idjiro aminhŏ. Ibăm kŏt ne me ijo aminhŏ, ane.

²⁹Nhyŋ me bit kute kaprĕprĕk 'ŷrja arŷm umaje kum kre rax ne dja. Nhyŋ krăkamngŏnh nhŏ bĕnjadjwŷr raxdjwŷ kute Rŏmakam me ja kute Pauro aminhŏja markam arŷm umaje tĭn prăm. Kabĕnkŏt me kute uwprekam ne umaje tĭn prăm.

Paur kute me rŭnh krăptĭmă amijarĕnh.

³⁰Nhyŋ kam me'ă akati nhyŋ bĕnjadjwŷr bit kute kraxkŏt marmă. Bit kute mebĕ idjaer kute Paurmă axwe jarĕnh kraxkŏt marmă. Năm arŷm 'ă kăxirăx

bôn kum ire. Ne kam me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē me rŷnh kunīmā amikabēn jano. Me Paur'ā bikprōnhmā ano. Nhyŷ me arŷm 'ā akuprō. Nhyŷ kam me Pauro tēn me ipōkri kudja.

23 ¹Nhyŷ kam Paur me rŷnhkam no djar tŷxkumrēx ne memā kum, —Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tēn kam amiwŷr amijo bōx ne arŷm amim, “Djā ne ba amikam mŷjja'ō ma nhyŷ me ibē ijē? Kati. Ije amikam mŷjja'ō mar kēt ne katāt Metindjwŷnhmā idjāpēnh ar iba. Akati jakam ne ba katāt kum idjāpēnh rā'ā ne. Metindjwŷnh ne prīne ipumŷn ima.” Nā bām ā amimaro ane.

²Nhyŷ kam me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax Ananij Paur bu'ā me ku'ēmā 'ā karōn kum,

—Me on ajkwabē kurwa, ane. Nhyŷ me arŷm kurwa.

³Nhyŷ Paur kum,

—Ga ne ga ajēx ne amijo Metindjwŷnh maro aba. Metindjwŷnh dja ī gadjwŷ akurwa. Dja ī amā ajaxwe pānh jarē. Nā gām me bakukrādja kōt aje ikukjēr ne imā mŷj ijaxwe pānh jarēnhmān ate me bakukrādja kupa'ā ijā memā apnē nhyŷ me ikurwa, ane.

⁴Nhyŷ kam bu'ā me ku'ē kum,

—Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr raxmā ne ga adjāk-jēro dja. Djām ā me kute kum anhyr got? ane.

⁵Nhyŷ Paur memā kum,

—Akmere ar, kubē me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr raxkōt ije mar kēt. Ba ren ja man ren ā kum anhyr kēt. Be, Metindjwŷnh ne memā kum, “Kwārik wānh me bēnjadjwŷrmā adjākjēr kēt”, ane nhyŷ me arŷm 'ā pi'ōk nō'ōk ne. Kam ba ren kum idjākjēr kēt. Nām ā Paur memā ane.

⁶⁻⁸Ne kam ōkre kadjwŷnhbē amim,

—Be, ibu'ā me ku'ē jabē ne mebē xadjudjēu nhyŷ jabē mebē pardjēu, ane. Be, mebē xadjudjēu ne me amikukrādja kōt mā memā kum,

—Me tyk akubyn tīn kēt ne Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kēt ne me karō kēt, anhyro ba. Nhyŷ be, mebē pardjēu ne me mā memā kum,

—Kati. Mrāmri me tyk akubyn tīnkumrēx. Mrāmri Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnhkumrēx. Mrāmri me karōkumrēx, anhyro ba. Paur apŷnh me ja kukrādja ja man arŷm mebē pardjēu kōt amikabēn djin kāj bē me rŷnhmā kum,

—Be, akmere ar, ibē mebē pardjēu'ō. Ibām kute idjirbē mebē pardjēu'ō. Be, mrāmri dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tīnkumrēx. Ja ne ba tu amim markumrēx. Ije mrāmri me tyk akubyn tīnja jarēno ibakōt ne gar imā ijaxwe jarēn we ijaxwe jabej ikukjēro nhŷ. Nām ā memā ane nhyŷ mebē pardjēumē mebē xadjudjēumē aben kukrādja mŷr jabej arŷm abenkam ngryk ne aktā kabēno aben japanho kumex. Nhyŷ kōt me krāptī: apŷnh kabēno kumex.

⁹Ne kam kangao kumex. Nhyŷ mebē idjaer kukrādja mar djwŷnh kwŷ kāj mā dja. Ar kute mebē pardjēu kukrādjakōt amijo baja kāj mā djan arŷm Paur nēje memā bēn tŷx ne memā kum,

—Djām me karō mex kukwakam nār Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kukwakam me akubyn tīn jarēnhkam axwe got? Kati, axwe kēt. Gwaj ren 'ā axwe nhōn ren kam Metindjwŷnh bakurē djwŷnh. Nām ar ā memā ane

¹⁰nhyŷ me arŷm kabēn mŷr jabej kangao kumex. Nhyŷ kam krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr rax amim,

—Je, me kute arŷm abenmā Paur nhirênh 'ŷr pyrāk, anen arŷm krākamngônhmā kum,

—On me 'ŷr rwŷn pa 'amŷn o katon me banhō kikretimā o wadjā, ane. Nhyŷ me arŷm o wadjā.

¹¹Nhyŷ arŷm me'ā akamāt nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh arŷm tēn kuri djan kum,

—On atŷx ne akīnh. Ga arŷm mrāmri Djeruxarē jakam ijā memā adjuja-rēnhkumrēx. Dja ga i krīraxbē Rōmakamdjwŷ ā adjujarēnho ane, ane.

Me kute Paur bīn kadjy kute o aben mar.

¹²Nhyŷ arŷm 'ā akati nhyŷ mebē idjaer kwŷ me kàxā aben kôt kabēn djin abenmā kum,

—Dja gwaj baje mrāmri Paur bīnkumrēx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajō Paur bīn kētri mŷjja'ō krē nār ikō gora gē Metindjwŷnh gwaj bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī, ane. ¹³Me krāptībē 40 ne ijukri ajmā kute ne me ā abenmā Paur'ā karōo ane. ¹⁴Ne kam me rŷnh'ŷr bōx. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē mebēngēt'ŷr bōx. Ne kam memā kum,

—Ba me ije Paur bīnkumrēx kadjy arŷm aben kôt ikabēn djirkumrēx ne abenmā kum, “Kwārik wānh gwaj mŷjja'ō krēn ne kôt bakōm kēt. Gwaj baje Paur bīnkambit dja gwaj banhō kwŷ krēn kôt ikō. Dja gwaj bajō bajēx ne mŷjja'ō krēn kôt ikō nhyŷ arŷm Metindjwŷnh gwaj bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī.” Nā bām me ā abenmā ane. ¹⁵Kam ne ba me me amā arē. Me ije bīnkumrēx kadjy dja ga me krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr'ŷr tē. Gamē me rŷnh 'ōdjwŷmē 'ŷr tēn kum Paur'ā a'uw ne kum, “Ajte akati-kam me imā Pauro rwŷ ba me prīne kukjēr mex”, ane. Dja ga me ā kum ane. Nhyŷ arŷm o kato ba me arŷm kubī. Me awŷr bōx kētri ba me tu bīnkumrēx. Nām me ā me rŷnhmā ane.

¹⁶Nhyŷ kam Paur tām djwŷ arŷm me kute ingēt kangrōnh jarēnh ma. Ne kam me krākamngōnh nhō kikretimā wadjān arŷm Paurmā me arē.

¹⁷Nhyŷ kam Paur amiwŷr me krākamngōnh krāpti: kubē 100a ba djwŷnh-ōja 'uw nhyŷ bōx. Nhyŷ kum,

—Ē, anhō bēnjadjwŷr'ŷr bōktijao tē. Nām kute kum mŷjja'ō jarēnhmā, ane.

¹⁸Nhyŷ arŷm 'ŷr o tēn ō bēnjadjwŷr'ŷr o bōx. Bēnjadjwŷr nhidjibē ne Kraôdjō Rixijanh. Nām 'ŷr o bōx ne kum,

—Aje me'ōbē ijē nhidjibē Paur ne amiwŷr ijuw ne imā, “Ē, anhō bēnja-djwŷrmā bōktijao tē. Nām kute kum mŷjja'ō jarēnhmā.” Nām ā Paur imā ane, ane.

¹⁹Nām meo ba djwŷnh kum ane nhyŷ arŷm bōkti pa 'ābyn amū o tēn me kàxā kum,

—Mŷj ne ga aje imā arēnhmā? ane.

²⁰Nhyŷ kum,

—Mebē idjaer arŷm aben kôt kabēn dji. Me kute amā arēnh ga aje me rŷnhmā ajte ngētwa Pauro akator nhyŷ me we kute prīne kukjēr mexmā.

²¹Kwārik wānh ga memā o akator kēt. Me kubē 40 ne ijukri ajmā kute ne me ngētwa kam amako nhŷ. Me kute tu bīnkumrēx kadjy arŷm abenmā kum, “Kwārik wānh gwaj mŷjja'ō krēn ne kôt bakōm kēt. Gwaj baje Paur bīnkambit

dja gwaj banhō kwỳ krēn kōt ikō. Dja gwaj bajō 'ēx ne mỳjja 'ō krēn kōt ikō nhym arỳm Metĩndjwỳnh gwaj bajōnh bĩ. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bĩ” Nām me ā abenmā ane. Ne kam jakam me kute bĩn kadjy akabēn-kam amako nhỹ. Nām ā bōkti bēnjadjwỳrmā ane.

²²Nhym krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr rax arỳm kum,

—Aj, aje imā arēnhja kwārĩk wānh me'ōmā arēnh kētkumrēx. Aj mā, ane.

Me kute Xedjare'ỳr Pauro mōr.

²³Ne kam amiwỳr krākamngōnh kubē 100o ba djwỳnh amānhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krākamngōnh kubē 200mā arē gē me amijo atom. Me ajā kājē kō 'irykam, 21 orakam dja ga me krĩraxbē Xedjare'ỳr mō. Mebē 70djwỳ dja me kawaru'ā 'ỳr mō. Mebē 200djwỳ dja me kǎxo nānh jamỳn 'ỳr o mō. ²⁴Paurdjwỳ kadjy dja gar kawaru kwỳo mō. Gar me krǎptĩo mōn mebē idjaerbē Paur pytār mex ne bēnjadjwỳrbē Perimā o bōx. Nām bēnjadjwỳr ā meo ba djwỳnh arkum ane.

²⁵Ne kam amũ bēnjadjwỳr raxbē Perimā amikabēn'ā pi'ōk no'ōk ne kum,

²⁶“Ba ibē Kraōdjō Rixijanh. Bēnjadjwỳr Peri, araxkumrēx. Ba ne ba amā pi'ōk no'ōkkōt wām amā ikabēn mex jarē.

²⁷Pi'ōk jakōt ba amā me'ōbē Paur jano. Ajbir ne mebē idjaer o tỳm ne pa 'amỳn bit kute bĩn 'ỳr. Ba kam arỳm krĩraxbē Rōmakam me ja kute Pauro aminhōja man 'ỳr inhō krākamngōnh mōn mebē utā. ²⁸Ne kam me kute axwe jarēnh kraxkōt bit ije marmā. Ne kam kadjy mebē idjaer nhō me rũnh'ỳr o bōx. ²⁹Ne kam arỳm kuman amim, 'Be, mebē idjaer ta kukrà-djā kōt ne me kum axwe jarē', ane. Nhym kute me babē Rōma kukràdjā'ōo bikēnh kēt. Kam pānh me baje bĩn nār pānh baje kubē ijē kadjy kēt.

³⁰Nhym mebē idjaer bit kute bĩn kadjy aben kōt kabēn djin arỳm prykōt kum nōn kam amako nō. Nhym me imā arē ba on wām ano. Ne me kute kum axwe jarēnh djwỳnhmādjwỳ arỳm memā 'ā karōn memā kum, 'Bēnja-djwỳr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'ō jarē', ane. Be, tām ne ja.”

Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr pi'ōkkam Perimā ane. Ne me kute 'ỳr o mōr kadjy arỳm memā pi'ōk ngā.

³¹Nhym kam me'ā akamāt. Nhym me krākamngōnh arỳm bēnjadjwỳr kabēnkōt Djeruxarē kurũm Pauro katon o mō. Akamāt kōkam mō:n kam arỳm krĩraxbē Pakrir'ỳr o bōx. ³²O bōx nhym kam arỳm me'ā akati. Nhym me krākamngōnh pykabē mrānhja akubyn aminhō kikretimā akēx ne.

Nhym me kawaru'ā mōrja amũ Pauro mō. ³³Ne o mō:n kam arỳm krĩraxbē Xedjare'ỳr o bōx. Ne kam bēnjadjwỳr Perimā pi'ōk ngān kam kum, 'Ota, Paur ne ja', ane. ³⁴Nhym arỳm amim pi'ōk jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum,

—Nhỹnh pykajakam ne arwỳk djā? Mỳj ne idji kute? ane. Nhym kum, “Xir-xijkam ne ba irwỳk djā”, ane. ³⁵Nhym kum,

—Gē me kute amā axwe jarēnh djwỳnh bōxmā ba kam arỳm akabēn ma, ane. Ne kam ō krākamngōnhmā kum,

—Bēnjadjwỳr rax Erodji nhō kikrekam dja gar Pauro nhỹ, ane.

Kute bēnjadjwỳr Perimā amijarēnh.

24 ¹Nhym me'ā akatibē 5 apēx nhym mebē idjaer rũnh arỳm Xedja-re'ỳr bōx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax

Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwỳnhbē Teturmē ne me arỳm Xedjare'ỳr bōx. Ne kam arỳm bēnjadjwỳr Peri'ỳr tēn 'ỳr bōx. 'Ỳr bōx ne arỳm Paur kàxā 'ā axwe janhō nhy m bēnjadjwỳr Peri kuma. ²Kuman arỳm Paur'ỳr ò àpēnh jano nhy m me o bōx.

Nhy m Tetur arỳm 'ā axwe nhōmo krax ne bēnjadjwỳr rax Perimā kum,
—Be, ga me imā abēnjadjwỳr raxkam ne ba me idjumar mexkumrēx. Ga me imā mỳjja kumexo mex. ³Be, me imā akīnh ne pyka kunīkōt amā amikīnh jarēnh rā'ā. ⁴Dja ba akunor ngri ne amā ikabēn 'ikrānnebit jarē ga ikabēn ma.

⁵Ba me me'ōja axwekumrēxmā ikato. Nām apỳnh me ba djā kunīkōt mebē idjaer kunīmā me banhō bēnjadjwỳr kurē'uko ba nhy m me arỳm kangao kumex. Kubē meo ba djwỳnh'ō. Krīraxbē Nadjarekam Jejuwā kukrādjà kōt ne ò me jao ba. ⁶Ne kam kute Metĩndjwỳnh nhō kikretio àpnumā ba meo tỳm ne pa 'amỳ. Ne bit ije kum pānh jarēnhmā o mō. Me ikukrādjà kōt ne ije kum axwe pānh jarēnhmā o mō.

⁷Nhy m kam krākamngōnh nhō bēnjadjwỳrbē Rixijanh bōx ne me imā àkrē:. Ne arỳm me ibē Paur pytān mā o mō. ⁸Ne kam me kute kum axwe jarēnh djwỳnhmā 'ā karōn memā kum, “Bēnjadjwỳr rax'ỳr dja gar tēn kum arē”, ane. Be, ga dja ga abej kukjan arỳm ama. Me ije me'ōjamā axwe jarēnh kōt dja ga ama. Nām ā Tetur Perimā ane.

⁹Nhy m mebē idjaer kunī 'ēx ne kum,

—Be, mrāmri ne kōt arē. Mrāmri ne kōt arē, ane.

¹⁰Nhy m bēnjadjwỳr Peri arỳm Paur'ỳr akēx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarēnhmā akre nhy m kam kum,

—Ga ne ga pyka jakam aje memā axwe pānh jarēnhō aba nhy m arỳm jakam ajā amex krāptī apēx. Ba arỳm kōt aman akam ikīnh ne arỳm aminēje amā ikabēn jarē.

¹¹Be, ba ne ba ajbir Djeruxarēmā wabin 'ỳr bōx. Ije Metĩndjwỳnhmā rax jarēnh kadjy ne ba wabi nhy m arỳm jakam akatibē 12bit apēx. Ga dja ga me kukja gē me arỳm kute ipumūnh kōt amā, “Be, mrāmri ne akati kōt arē”, ane.

¹²Ajbir ne ba bōx ne ije Metĩndjwỳnh nhō kikretikam me'ōmē aktā ikabēno aben japanh kētkumrēx ne ije amijā me krāptio ibikprōnh kētkumrēx. Apỳnh me bikprōnh djākam ije meo anhỳr kēt ne krīraxkam ije meo anhỳr kētkumrēx. Nhy m mebē idjaer rūnh akabem ỳrja kōt kute imā kator ne ipumūnh kētkumrēx. Ije mebē bēnjadjwỳr kurēkōt me kute imā kator ne ipumūnh kētkumrēx.

¹³Kam me kute ijarēnhja kōt ga te aje mỳj ijaxwe'ōmā akator ne marmā.

¹⁴Dja ba amā amijarē ga imarkumrēx. Be, Jeju kōt ne ba amijo iba. Kōt ne ba me ikukāmāreo ba djwỳnhmā rax jarēnhō iba, Metĩndjwỳnhmā rax jarēnhō iba. Nhy m mebē idjaer kwỳ 'ēx ne ijā abenmā kum, “Metĩndjwỳnh kupa'ā ne amijo ba”, ane. Nhy m be, kati. Ba ne ba mrāmri tu amim Mōdjē kukrādjà markumrēx ne tu amim Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh kunī kabēn markumrēx ne kōt ar amijo iba. Me kabēn'ā pi'ōk no'ōk kōt ne ba amijo iba.

¹⁵Be, mrāmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tīn. Me axwe kētajao tīn. Me axwejao tīn. Ja ne ba tu amim markumrēx. Be, me rūnh nhỳr jadjwỳ ne me amim ā maro ane. ¹⁶Mrāmri ne me tyk kunī akubyn tīnmā. Ba kam ijaxwe kēt kadjy amijāno dja. Metĩndjwỳnh kute imā ijaxwe jarēnh karōn ibu'ā me kunĩdjwỳ kute imā ijaxwe jarēnh karō amijāno idjām rā'ā: ne.

¹⁷Be, amrēbē ne ba apỳnh me ba djàkam ar iba nhym ijā amex krāpti apēx. Ba kam akubyn inhō me wỳnh'ỳr bōx. Mebē idjaer'ỳr bōx. Ibōx kētri ne me bajtem me ō mỳjja kēt kadjy imā pi'ōk kaprī ngā ba arỳm o bōx ne memā kungā. Ne me kute ikadjy Metĩndjwỳnhmā mry bĩn kadjy me 'ỳr bōx. ¹⁸Ne kam arỳm me ikukràdjā kōt Metĩndjwỳnhmā amijo mex ne arỳm Metĩndjwỳnh nhō kikretimā wadjā. Nhym mebē idjaer kwỳ arỳm pykabē Adjij kurũm bōx. Kikretikam bōx ne arỳm ipumũ. Ipumũ ba amijā me krāptĩo ibik-prōnh kēt ne ije memā me bēnjadjwỳr'ō kurē'uk kēt nhym me kam kangati kētkumrēx.

¹⁹Adjij kurũm me bōxwā kute Metĩndjwỳnh nhō kikretikam ipumũnhkōt ren awỳr bōx. Ne ren me kute mỳj ijaxwe'ō markōt ren amā ijarē. ²⁰Nār gē akuka kōnh me ỳrwā'ō kute Djeruxarēkam ipumũnhkōt amā ijarē. Mebē idjaer rũnh kute Djeruxarēkam ijaxwe jabej ikukjērkōt gē me'ō kute ipumũnh jabej amā ijarē. Me kute mỳj ijaxwe'ōmā katorkōt amā ijarē.

²¹Ba amā amijarē ga ama. Ba Djeruxarēkam me ipōkri idjāmkam kàj bē memā kum, “Ije mrāmri me tyk akubyn tĩn jarēnh o ibakōt ne gar akati jakam mỳj ijaxwe'ō jabej ikukjēro nhỹ”, ane. Djām ori ije ja jarēnhkam ijaxwe'ō? Kati. Tām ne ja. Nām ā Paur Perimā ane.

²²Nhym Peri kute Paur kabēn markam arỳm kadjy akati 'ōdjwỳ jarē. Amrēbē ne Peri Jeju'ā ujarēnh ma. Nām kadjy akati 'ō jarēn memā kum,

—Dja krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr Rixijanh amrē tē. Ba kam arỳm prĩne ajā ujarēnh ma, ane. ²³Ne kam krākamngōnh krāpti: kubē 100 nhō bēnjadjwỳrjamā Paur'ā karōn kum,

—Dja ga omũ gē ta ar mrā. Gē ōbikwa ta 'ỳr wangij ne o djuw mex. Nām ā Peri anen kam mā tē.

²⁴⁻²⁵Nhym arỳm 'ā akati kwỳ apēx nhym Peri akubyn bōx. Prō nhidjibē Kruxire ne o bōx. Kubē mebē idjaer'ō. Nhym kam Paur'ỳr ō me ja jano nhym me kum o bōx. Nhym kam arkum ujarēnh o djan arkum,

—Metĩndjwỳnh ne arỳm mrāmri Jeju'ā me banhō Bēnjadjwỳrbē kumkati mē. Kubē ne Kritu. Djā gām ar tu amim Jeju markumrēx nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amā ajaxwe kēt jarē gar arỳm kum amexkumrēx. Djā gām ar ajaxwe kēt kadjy amijāno dja. Dja Metĩndjwỳnh ĩ me kunimā axwe pānh jarē. Kadjy amrē akati mōr rā'ā, ane.

Nām prĩne ā kum 'ā ujarēnh o ane nhym kabēn pymaje Peri arỳm madjā kretin kum,

—Aj mā. Gē idjāpēnh'ō kētkam ba ajte amā arē. Ga ajte imā arē ba kuma, ane. ²⁶Nām anen ōkre kadjwỳnhbē amim,

—Dja Paur imā pi'ōk kaprī nhōr jabej ba arỳm kum inhire gē tē, ane. Ne kam pi'ōk kaprī jabej aben tā amiwỳr Paur 'uw ne kum kabēno krī.

²⁷Paur mebē ijē djàkam nhỹ nhym arỳm 'ā amex amānhkrut apēx. Nhym arỳm Peri kato nhym Poxu Pexu arỳm pānh memā bēnjadjwỳr rax. Peri kator kētri ne kute mebē idjaero kĩnh kadjy tu wānh mebē ijē djàkam Paurmā irer-kumrēx nhym wānh krī rā'ā.

Kute bēnjadjwỳr Pexumā amijarēnh.

25 ¹Pexu pykabē Djudēja'ỳr bōx ne kam krĩraxbē Xedjarekam bōx. Nhym kam 'ā akatin akatin akati nhym krĩraxbē Xedjare kurũm

katon Djeruxarê'yr tē. Tē:n kam 'yr bôx. ²Nhym kam me rûnh Pexumâ Paur jarê. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr raxmê mebê idjaer nhô me rûnh 'ôdjwŷmê ne me kum arê ³ne kum,

—Ē, amâ me ikînh jabej gop amrê Djeruxarēmâ Pauro bôx, ane. Me kute kum arênh kêtri ne me abenmâ kum,

—Gêdja me amrê pry'â Pauro mō gwaj kubî, ane. ⁴⁻⁵Nâm me rûnh â Pexumâ Paur jarênh ane nhym kam memâ kum,

—Kati, gê wânh Xedjarekam me arek o nhŷ. Badjwŷ arŷm 'yr itēm 'yr. Gê ar anhô me rûnh'ô ar ikôt 'yr tēn axwe'ô jabej kukja gê kum amijarê gê kam kum axwe jarênhkumrêx, ane.

⁶Nhym me'â akatibê 10 ne ajmâ kute apêx nhym kam arŷm Xedjare'yr tē:n 'yr bôx. Nhym akati nhym arŷm tēn memâ axwe pānh jarênh djâkam memâ nhŷ. Ne arŷm Paur'yr ô me ja jano nhym me o mōn 'yr o bôx. ⁷O bôx nhym arŷm Djeruxarê kurûm mebê idjaer kwŷ 'yr bôx ne Paurmâ ipôk ne. Ne kam Pexumâ Paur jarênh dja. Nâm me kum axwe krâptî: jarênh dja. Djâm axwe kryre ne arê? Kati, Axwe rû:nh ne arê. Me kute axwekôt omûnh kêt ne tu arîk kum axwe jarênh dja. Nhym Pexu me kabên ma:n kam mrâmri Paur jaxwe-ômâ kator ne mar kêtkumrêx.

⁸Nhym Paur aminêje Pexumâ kum,

—Be, ba ne ba ije mebê idjaer kukràdjâ 'ôo ibikênh kêt ne Metindjwŷnh nhô kikretio ibikênh kêt ne mebê bēnjadjwŷr raxbê Xedja kurê kêt, ane. Xedja ne me bēnjadjwŷr rûnh kunî kurâm rax.

⁹Nhym be, Pexu bit kute mebê idjaerjao kînhmâ ne arŷm Paurmâ kum,

—Djâm Djeruxarêkam atēm prâm? Dja ba kam mrâmri ajâ me ja kabên-kumrêx jabej, ane.

¹⁰Nhym Paur kum,

—Kati. Bēnjadjwŷr raxbê Xedja kabênkôt aje me axwe jabej me kukjêr djâ ne ja. Jakam dja ga ima. Mŷj kadjy dja ga Djeruxarēmâ ijo tē nhym me ikukij? Ba ne ba mebê idjaer 'ôo ibikênh kêtkumrêx ga arŷm ama. ¹¹Be, me ren ijaxweômâ kato ne ren pānh tu ibî, ba ren aminêje ikabên 'ô jarênh kêt ne. Nhym be, me 'êx ne kute imâ ijaxwe jarênh kajgokam ne ga te aje memâ ikangamâ. Ba bēnjadjwŷr raxbê Xedja'yr tēn aminêje kum ikabên jarê. Nâm â Paur kum ane.

¹²Nhym kam Pexu amibu'â me rûnhmâ kabên nhym me Pauro aben ma. Nhym kam kum,

—Nâ gām imâ, “Ba bēnjadjwŷr raxbê Xedja'yr tēn aminêje kum ikabên jarê”, ane. Be, jakam dja ga mrâmri amû Xedja'yr atēm kumrêx, ane.

Pexu kute Paur'â Angripa kabên mar.

¹³Nhym 'â akati kwŷ apêx nhym bēnjadjwŷr raxbê Angripamê prôbê Berni ar krîraxbê Xedjare'yr bôx. Ar kute Pexumâ kabên mex jarênh kadjy ne ar bôx. ¹⁴Ne kam arek kam ar ba nhym ar'â akati kwŷ apêxmâ. Nhym Pexu arŷm bēnjadjwŷr raxmâ Paur'â ajarên kum,

—Peri mebê ijê djâkam me'ômâ iren arŷm mâ tē. ¹⁵Ba krîraxbê Djeruxarêkam ar ibari nhym mebê idjaer nhô me rûnh arŷm imâ Paur jarê. Me ô mebêngêtmê me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷrmê imâ arê ba arŷm kuma. Me imâ, “Dja ga kum axwe pānh jarên abî”, ane.

¹⁶Ba memā kum, “Be, djām Rōmakam me ja kukrādja kōt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrêx. Nhy m me me kuka kōnh axwe jarênh kumrêx ba me me kuma. Nhy m kam me me imā amijā aprā ba me arÿm kuma. Me ije me axwemā ipapōxkambit ne ba me arÿm pānh me kupa.” Nā bām ā memā ane.

¹⁷Ne kam me bē idjaer arÿm amrē Xedjare jakam bōx. Nhy m me’ā akati ba amikrā kêt ne ije memā axwe pānh jarênh djākam bōx ne memā nhÿ. Ba kam Paur’ÿr inhō me ja jano nhy m me o bōx. ¹⁸O bōx ba arīk ’ā amim, “Be, mrāmri axwekumrêx”, ane. Nhy m me kwÿ kāmā ku’ên kam ’ā imā kabēn kajgobit jarênh ku’ê.

¹⁹Nām me ’ā imā, “Paur kum me ikukrādja kurē”, ane. Ne me’ō nhidjibē Jeju jarē. Nām me Jeju tyk jarênh nhy m be, Paur ne Jeju tīn jarē. Nām me ā Paur’ā kabēn kajgo jarênh o ane. ²⁰Ba amim, “Je, djām ije me kukrādja mar got?” ane. Ne kam kum, “Djām Djeruxarēkam atēm prām? Dja ba kam ajā me ja mrāmri kabēnkumrêx jabej”, ane.

²¹Nhy m kam Paur imā, “Ba gop tēn aminēje bēnjadjwÿr raxbē Xedjamā ikabēn jarē”, ane. Ba krākamngōnhmā kum, “Dja gar o nhÿ ba kam ī arÿm Xedjamā ano.” Nā bām ā memā ane. Nām ā Pexu Angripamā ane.

²²Nhy m kum,

—Badjwÿ me’ōja kabēn ma, ane.

Nhy m kum,

—Gē akatimā ga kam arÿm kabēn ma, ane.

Paur Angripa kabem ām ne kute kum amijarēnh.

²³Nhy m arÿm ar’ā akati nhy m Angripamē Berni ar ō nēkrēxo prīne amikunhêr ne me axwemā pānh jarênh djāmā wadjā. Krākamngōnh nhō bēnjadjwÿrmē krīraxkam me rūnh ja arkōt wadjā. Nhy m Pexu arÿm Paur’ÿr ō me ja jano nhy m me o bōx. ²⁴Nhy m Pexu Angripamā kum,

—Bēnjadjwÿr raxbē Angripamē me akātāmjamē, djā ne ga me me’ōja pumū? Krī-raxbē Djeruxarēkam me bē idjaer kunīmē krīrax jakamdjwÿ me bē idjaer kunīmē ne me imā me’ōja jarênh ku’ên kam kāj bē imā, “On abī. On abī”, anhyro kumex.

²⁵Ba kam te ije axwe’ōmā ikator nhy m me kute pānh bīnmā te kukij nhy m axwe kêtê. Nhy m ta imā, “Ba gop tēn aminēje bēnjadjwÿr raxbē Xedjamā ikabēn jarē. Ta ne kute raxo me kunī jakrenh”, ane. Kam dja ba ’ÿr anorkumrêx. ²⁶Dja ba anen kam te ije me banhō bēnjadjwÿr raxmā Paur jaxwe’ā pi’ōk no’ōkmā. Ba kam amā o ikato. Ga, bēnjadjwÿr rax Angripa, akumrêx ne ba aman amā o ikato. Ga dja ga axwe’ō jabej kukjan ama ba arÿm ’ā pi’ōk no’ōk ne. ²⁷Ba ren me’ō bē ijēja jano ne ren ije kōt axwe’ā pi’ōk no’ōk janor kêt ne ren Xedjamā kute ibēno ibikēnh pyrāk. Nām ā Pexu Angripamā ane.

26 ¹Nhy m kam Angripa arÿm Paurmā kum,

—Ajrā. Aminēje akabēn jarē, ane.

Nhy m memā aminhikra bēn arÿm aminēje kum,

²—Bēnjadjwÿr rax Angripa, arÿm me bē idjaer ijā axwe krāptī janhō ba kam aminēje amā ikabēn jarē. Myt ja tām kam aje ikabēn mar prām kam ne ba ikīnhkumrêx. ³Ga ne ga aje prīne me bē idjaer kukrādja mar. Me kute kukrādja jabej aben kukjêrdjwÿ aje prīne mar. Aje markam ne ba ikīnhkumrêx. Dja ba amā amijā ajarē. Gop amijamār ’iryn ikabēnja kunī ma.

⁴Be, inhô pyka djwŷnhkam, krîraxbê Djeruxarêkam ne me kute ipumŷnh. Iprîrûm ne mebê idjaer kunî ipumû. ⁵Me kute ipumŷnhkôt ren ijâ amâ ajarê. Ba mebê pardjêu kukràdjâ man kôt ar amijo iba. Mebê pardjêu ne me prîne kute me ikukâmâkjê kukràdjâ marn kôt amijo ba mex. Prîne kute kôt amijo ba mexo kute mebê idjaer kunî jakrenh. Me ja kôt ne ba amijo iba. ⁶Ne kam jakam arŷm akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjêro nhŷ. Be, Metindjwŷnh me ikukâmâkjêmâ kum, “Dja ba mrâmri akubyn me tyko tîn”, ane. Kute akubyn me tyko tînja ne me tu amiwŷr kamnhîxkumrêx.

⁷Me ikukâmâkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djô'â apŷnh tâmdjwŷ ba djâri kubê 12, apŷnh me krâptî: ba djâri kubê 12. Apŷnh me ikukâmâkjê ba ja ne me akatikammê akamâtkammê mâ Metindjwŷnhmâ amijarêno kumex. Ne mâ kum âpênho kumex ne mâ amim, “Mrâmri dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tîn”, ane. Ne mâ me akubyn tîn nhô akati bôx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekôt tu amim kamnhîxkumrêx ne mâ me kunîmâ kum, “Mrâmri dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tîn”, ane. Nhyim kôt mebê idjaer kami-ngrânyre imâ ijaxwe jarê ga kam ijaxwe'ô jabej ikukjêro nhŷ. ⁸Be, djâm aje mekôt amim, “Metindjwŷnh te kute akubyn me tyko tînmâ”? ane. Djâm aje amim anhŷr got? Kati. Ga ne ga aje â amim anhŷr prâm kêt. Nâm â Paur Angripamâ ane.

⁹Ne kam ajte kum,

—Be, badjwŷ amrêbê ne ba mekôt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wâ. Ba 'â me kabênbê idjâptârkumrêx gê me î maro ba”, ane. ¹⁰Ne kam kôt mrâmri Djeruxarêkam â mebê idjâptâro ane. Ne me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr ar kabênkôt me krâptîbê ijê. Jeju nhô me jabê ijê. Nhyim me kute me parmâ ba mekôt memâ kum, “Ajrâ. Me abi”, ane. ¹¹Ne mâ me bik-prônh djâ kunîkôt meo ibikêno iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrŷn kanga jabej ne ba mâ meo ibikêno iba. Meo ibikêno iba:n kam amû apŷnh krîrax bajtem djâridjwŷ me'ŷr mrân bôx.

¹²Kamâ ne ba krîraxbê Tamagu'ŷr tē. 'ŷr itēm kētri ne me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr ar me kadjy imâ pi'ôk no'ôk ne. ¹³Bēnjadjwŷr rax Angripa, nâ bām me'ŷr pi'ôk no'ôko tē: nhyim arŷm ijâ kâjkwa nhipôkri myt nhŷ. Nhyim kâjkwa kurûm mŷjja jadjênh prîne ikurwŷ ba arŷm omû. Adjênh tŷxo kute arngro jakrenh. Nhyim ikôt me mōrdjwŷ mŷjja jadjênh me kurwŷ.

¹⁴Bar ikunî pykabê irôrôk ne. Ba kam me'ô kabên ma. Nhyim mebê idjaer-kam ikabên djwŷnhkôt imâ kabên ne imâ, “Xaur, Xaur, mŷkam ne ga me kute amim imaro abikênh ar o aba? Nâ gām aje ba măn ijo abikêno aba pyrâk. Ga ari aje ijo abikêno abakam te adjumar mex prâmje. Ga, mry kute jênh bjêrja pumû. Me kute mŷjja djwa mexo mry kamjŷr nhyim arŷm umaje prôt tŷxja pumû. Nhyim kwŷ amakkre kêtka tu amikamjŷr djâ kanân arŷm tokry ne. Gadjwŷ dja ga ari ijo abikêno aban arŷm atokry: ne”, ane.

¹⁵Ba kum, “Bēnjadjwŷr mŷj me ajô ga ne ga imâ akabên ne”? ane.

Nhyim imâ, “Ba ibê Jeju. Nâ gām me kute amim imarjao abikêno aban aje ba măn ijo abikênh pyrâk. ¹⁶Be, amibêx ne kâjmâ dja. Ije ajâ inhô âpênh djwŷnh mēnh kadjy ne ba amâ amijo amirîr. Aje ajbir ipumŷnh'â dja ga memâ ajarê. Dja ba î mŷjja kwŷ nhipêx ne kôt amâ amijo amirîr ga ipumû.

Jadjwý dja ga 'ã memã ajarê. ¹⁷Jakam dja ba me bajtemmã ajanon mã me bajtembê apytã nhym me kute abîn kêt. Ne mebê idjaerdjwýbê apytã nhym me kute abîn kêt.

¹⁸Ga, me no mjôtkam kute mýjja pumûnh kêt ne arîk ba punuja pumû. Nhym be, me no pôt ne me mýjja kunî pumûn kam katât ba. Ga ajte, akamât kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne ba punuja pumû. Nhym me memã mýjja kurwý nhym me arým mýjja kunî pumûn katât ba.

Me bajtemdjwý ne me arîk ar ban axwe. Dja ba memã ajano ga memã ikabên jarê. Memã arê nhym me arým tu amim imarkumrêx ne arým katât amijo ban axwe kêt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tûm. Kubê dja ga Metîndjwýnh'ýr meo akêx nhym me arým tu amim imarkumrêx. Nhym Metîndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Mekam ngryk kêt ne arým mekôt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kôt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrêx nhym Metîndjwýnh arým me axwebê me utã. Ja kadjy dja ba me bajtemmã ajano." Nãm ã Jeju imã ane. Nãm ã Paur Angripamã ane.

Ne kam ajte kum,

¹⁹—Kam, Bênjadjwýr raxbê Angripa, Jeju kute kàjkwa kurûm imã amijo amirîtkam ne ije omûnhkam djãm ijamakkre kêt ne ije mar kêt? Kati. Arým ne ba tu amim markumrêx ne katât kabên man kôt ar amijo iba. ²⁰Kam ne ba krîraxbê Tamagu kumrêxkam memã 'ã ajarê. Ne kam Djeruxarêmê pykabê Djudêja kunîkôt memã 'ã ajarê. Ne kam apýnh me bajtem ba djâkam memã 'ã ajarê. Ne memã kum, "Dja gar amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Ne kabên man kôt ar amijo aba gê me ar apumûn arým amim, 'Be, mrâmri ne ar kute Metîndjwýnh'ýr amijo akêx-kumrêx', ane. Gê me ar apumûn ã amim ane", ane.

²¹Amrêbê ije memã ja jarênhô ibakam ne me arým ijo tým, mebê idjaer ne me Metîndjwýnh nhô kikretikam ijo tým ne ipa 'amýn bit kute ibînmã. ²²⁻²³Nhym Metîndjwýnh mã: mebê ipytã ba memã idjujarênhô itêm rã'ân arým myt ja'ýr bôx. Nã bãm me kâtømmê me rûnhmã 'ã idjujarênhô itêm rã'ã ne. Môdjêmê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhô djwýnh ar amrêbê me bakukãmãremã kum, "Dja me banhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu tokryn tyn akubyn tîn ne. Akubyn tîno me bamã wa. Ne kam kàj bê mebê idjaermã amijarê. Ne ajte me bajtemmã amijarê. Ne memã kum, 'Ga, ityk ne akubyn itînja pumû. Dja ga me tu amim imarkumrêx ne arým ikôt atyk nhijukri akubyn atîn', ane. Nãm ã memã anhýro ba. Kabên ja ne kute memã pry kurwý djã pyrãk. Kôt ne me katât amijo ban tînkumrêx." Nãm ã Môdjê ar me bakukãmãremã ne. Me kabên jabit ne ba memã arênhô iba.

Nãm ã Paur Angripamã ane. ²⁴Nãm kum ja jarênhô dja nhym Pexu tu o kapêr tan kàj bê kum,

—Paur, nã gãm ajbã. Aje pi'ôk nhidji jarênhô krãptîkam ne ga ajbã, ane.

²⁵Nhym kum,

—Bênjadjwýr Pexu, kati. Ibibãnh kêt. Mrâmri ne ba katât ikabên jarênhô-kumrêx ne ibêno ibikênh kêt. ²⁶Bênjadjwýr raxbê Angripa kute imarkumrêx. Kam ne ije amipudjur kêt ne tu aminêje kum ikabên jarênhô-kumrêx. Djãm me kute mýjja bipdjur ne o ba? Kati. ²⁷Nãm me tu irãri o ba nhym me kunî kute omûnh ne mar. Kam Angripadjwý arým prîne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nãm anen arým Angripa'ýr akêx ne kum,

—Bēnjadjwŷr rax Angripa, djām ga ne ga arŷm Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh'ā amim, “Mrāmri Metindjwŷnh kōt me kabēnkumrēx”? ane. Arŷm ba ama. Mrāmri ne ga ā amim ane. Nām ā Paur kum ane.

²⁸ Nhyam Angripa kum,

—Aje Kritu'ŷr ijo akēx'ŷr, ane.

²⁹ Nhyam Paur kum,

—Ga ren 'ŷr amijo akēx 'ŷr nār ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrēx ba ren kam ikīnhkumrēx. Me kunī kute jakam imaro ŷrdjwŷ ren ikudjwa tu amim markumrēx ba ren mekam ikīnhkumrēx. Jao ne ba Metindjwŷnhmā a'uw. Nhyam ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikīnh kēt.

³⁰ Nām Paur ā Angripamā ane. Nhyam kam bēnjadjwŷr rax Angripamē bēnjadjwŷr Pexumē Bernimē ar ja nhikō'ā me ŷrjamē arŷm kāmā dja. ³¹ Kāmā djan kubē akēx ne mōn kākā o aben maro djan abenmā kum,

—Ne ren axwe gwaj ren kubī nār kubē ijē. Nhyam be, katī. Axwe kētkumrēx, ane.

³² Nhyam kam Angripa Pexumā kum,

—Ren kute amā arēnh kēt ne ren kute amā, “Ba gop bēnjadjwŷr raxbē Xedjamā aminēje ikabēn jarē”, anhŷr kēt, gwaj ren arŷm kum banhire nhyam ren ta mekōt ar ba, ane.

Me kute krīraxbē Rōmamā Pauro mōr.

27 ¹ Nhyam kam bēnjadjwŷr ar memā kum,

—Me on ngōkōt pykabē Itarij'ŷr mebē ijējao mō, ane. Ne kam arŷm krākamngōnhō ba djwŷnh nhidjibē Jurmā Paur ar arē. Paurmē mebē ijē kwŷmē ne meo ba djwŷnhmā arē. Kum arē nhyam arŷm kute pykabē Itarij'ŷr meo mōrmā. Jurbē ne bēnjadjwŷr raxbē Xedja nhō krākamngōnh krāptī: kubē 100 nhō bēnjadjwŷr 'ō. Ba ibē Ruka ne ba ajte mekōt tē.

² Ba me kam pykabē Itarij'ŷr imōrmān kam krīraxbē Amitukam me ja nhō kāraxmā wadjān arŷm inox ne. Pykabē Adjij'ānh ne me kute kāraxo mōrmā. Me'ō nhidjibē Arxaku ne me ikōt tē. Pykabē Matenikam krīraxbē Texarōnikakam ne abatānh djā.

³ Ba me kāraxkam mō: nhyam me ijā akati. Ba me kam krīraxbē Xidō'ā kārax nhō. Nhyam Jur kum Paur kaprīn kum,

—Ajrā. Anhōbikwa'ŷr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhyam ar'ŷr wabin ar ikō'ā nhŷ:n kam ajte akubyn kāraxmā wadjā. ⁴ Ba me kam inox ne. Ne apēxtibē Xipre tekre'ānh mō, kōk me ikutā àbērkam. ⁵ Ne kam pykabē Xirxij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne pykabē Papirij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne kam arŷm pykabē Rixijkam krīraxbē Mire'ŷr bōx ne kam kārax nhō.

⁶ Nhyam kam krākamngōnh kubē 100 nhō bēnjadjwŷr arŷm kārax 'ōdjwŷmā kato. Nām krīraxbē Arexākam me ja nhō kāraxmā kato. Kā wākam ne me kute pykabē Itarij'ŷr mōrmā. Nhyam kam me ijo tē ba me kà wāmā wadjā. ⁷ Ne kam inox ne mō. Ne iprī'ā mō: nhyam arŷm me ijā akati kwŷ apēx. Ba me kam krīraxbē Nidju tēpo mō. Nhyam kōk djābēr tŷ:x me ibē aptā ba me kam aparmā apēxtibē Kreta'ŷr mō. Mō:n kam Kretakam krānh krā'ŷrbē Xamona'ānh mō. ⁸ Ne kam iprī'ā mō:n kam arŷm amipānh Xamona mē. Ne kam kārax nhikwā djā nhidjibē Kā jarij djā mexte'ŷr bōx ne 'ā kārax nhō. Krīraxbē Raxēr kuri ne nō.

⁹Nhym kam me ijā akati krāptī apêx. Nhym Paur amim,

—E kum, arŷm ne ba me amikrā nhym arŷm na 'itŷx 'ŷr. Na 'itŷx'ā mytyrwŷ bōx 'ŷr. Be, arŷm me kute amijajbur'ā akati apêx. Me ibê idjaer kute Metindjwŷnhmā amijajbur djā nhō akatija apêxkam na 'itŷx kumex. Arŷm na 'itŷx kumexkam ne ba me imā imōr pyma:, ngō raxbê pyka kêt kam me imōrja pyma:, ane. Ne kam memā kum,

¹⁰—Ikabên dja gar ama. Dja gwaj ngō raxbê pyka kêt kam mō nhym na arŷm gwaj bajo ajkê. Ne arŷm kākam me jênhmê kàraxo bikênh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukām kuma. Nām ā Paur memā ane. ¹¹Nhym krākamngōnh nhō bēnjadjwŷrja Paur kôt kabên djir kêt. Nām kào akêx djwŷnhmê ô kàrax djwŷnh kôt kabên dji. ¹²Ne kam me kute na 'itŷx apêx jamārbê kàrax nhikwā djā punure. Nhym me bēn 'ātom ne abenmā kum,

—Gwaj on banox ne amū krīraxbê Penixij'ŷr babōxmā. Ne kam kam na 'itŷx apêx kam ama, ane. Be, apêxtibê Kreta tām kam ne krīraxbê Penixij. Penixijkam kà nhikwā djākam dja aparmā kôk 'itŷx wabê nār kām mā wabê nhym bu'ā akāx kôkbê aptā nhym kàrax nōr mex ne.

Kôk tŷ:x kute tu kàrax rēnhō mōr.

¹³Nām me bēn 'ātom nhym kôkdjwŷ arŷm aparmā kāj bē wabê. Nhym me arŷm abenmā kum,

—Aje. Jakam arŷm 'ŷr me banox kadjy mexkumrêx, ane. Ne kam arŷm djudjêdjêti'ā kēn 'āprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mō. Apêxtibê Kreta 'ānh mō. ¹⁴Nhym kāj bē 'ātūm nhym kôk arŷm àbêr tŷx ne. Kôk djàbêr tŷx jamā ne me kum Juraku jarê. ¹⁵Nhym arŷm kôk djàbêr tŷ:x ne tu kàrax rēnhō mō. Rēnhō mō: ba me kam arŷm tu kam inhire nhym kôk arek o mō.

¹⁶⁻¹⁷Nhym kam kà arŷm kôk djàbêr kôt apêxti nhidjibê Kraôdja tekre'ānh mō. Amrêbê ne ba me kàrax katê'ā kà ngrire nhōn o mō. Ne kam arŷm jakam idjāpênh rax ne kà ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhym kam me djudjêdjêti ibūmkôt kàrax'ā kajngàro tē. Ngō tŷ:x kute kàrax ka'êk kêt kadjy ne me 'ā kajngàr. Kôk-nhōkà raxkam ne ba me mō. Kôknhōkà raxkam ne me par kwŷ pumjuw nhym ku'ê tūm. Nhym me apŷnh pīo krābê o kapan ajte kraxbê o kapa. Ne pī'ā apŷnh kubêkāti janhō. Kôk kute o mōr tŷx kadjy ne me 'ā anhō. Ba me mō: nhym kôk me ijo mōr tŷ:x ne. Nhym kute arerek'ō'ā kàrax mēnh karō ne me arŷm par'ā wabin kubêkātīmē kukràdjā kunī bôn arŷm o ruwn kudjin kam nhŷ. Nhym kôk arek kàraxo mō. Nhym arŷm kà kajgon prī'ā mō. Arerek wā nhidjibê ne Xixi.

¹⁸Nhym kôk djàbêr tŷ:x ne me ijo àbêr tŷ:x. Nhym kàrax amijadjwŷr tŷxo mōrri: nhym 'ā akati. Nhym me kàrax kajkritmā arŷm ngōnhmā kākam me jênh kwŷ rē. ¹⁹Nhym kam arŷm me inox'ā akatibê 3 apêx ba me arŷm ngōnhmā kàraxkam apŷnh kukràdjā kwŷ rē. ²⁰Ne kam mō: nhym arngromē kanhêti amirīt kêt'ā arŷm akati krāptī apêx. Nhym kôk 'itŷ:x me ijo mōr tŷx rā'ā ne. Ba me te: amipyatār djā'ō jabej ar irīt ne arŷm idjumar punure ne.

²¹Ne mōn arŷm inhō kwŷ krēn kêt 'ātūm ne. Nhym kam Paur kākam me apênh'ŷr tēn arŷm me ipôkri djan memā kum,

—Ê, ba ar amā arê gar ama. Nā gām ren ar amūja'ā ikôt akabên dji gwaj ren apêxtibê Kreta'ānh arek wajêt. Ne ren kam badjumar mex nhym ren mŷjja'ō biknor kêt. ²²Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne atŷx. Dja te kàrax wadjā nhym ngō kute gwaj bajōnh bīn prām kêt kumrêx.

²³Be, akamàtkam Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh'ō iwỳr bōx ne ikuri dja. Metĩndjwỳnh ta ne mǎ ịjō ba, ba kum ịdjàpēnh ar ịba. ²⁴Kadjy mrānh djwỳnhja ne imǎ, “Paur, on atĩn prām kêt. Dja ga bēnjadjwỳr raxbê Xedja kabem adjām kumrēx. Nhyr aro'ǎ me mōrwǎ ne Metĩndjwỳnh arỳm akôt me kunĩ dja. Akôt dja me tyk kêt kumrēx”, ane.

²⁵Be, ǎ kute imǎ anhỳrkam dja gar adjumar mex. Mrāmri dja amikabēn kôt ngōbê gwaj bapytār kumrēx. Metĩndjwỳnh kute gwaj bapytārja ne ba tu amim kamnhix kumrēx. ²⁶Nhyr kam mrāmri kōk 'itỳx dja apēxti'ō'ǎ gwaj bamēnh kumrēx. Kàraxmē ro'ǎ gwaj bamēnh kumrēx, ane.

Kàrax bika'êk'ǎ ujarēnh.

²⁷Nhyr kam arỳm me inox'ǎ akatibê 14 apēx nhyr akamàtkam ngō raxbê pyka kêt nhidjibê Angrikukam kōk 'itỳx ari: kàraxo ba. Nhyr akamàt kō ipōkri kākam me ǎpēnh abenmǎ kum,

—Ê, kute akàx'ỳr kǎ arỳm mōr pyrāk, ane. ²⁸Ne kam koror jabej ngō'ǎ kadjàt'ǎ tu jakre nhyr 'ǎ djudjêdjêbê 30 metu apēx. Nhyr me kam amak ngriren ajte 'ǎ kadjàt jakre. Nhyr arỳm kǎjbê krǎn 'ǎ 27 metu apēx.

²⁹Nhyr kàrax kēn'ǎ bika'êk karō me arỳm ngōnhmǎ djudjêdjêti mē. Dju-djêdjêti'ǎ kēn 'ǎpreja mēn ajte ja mēn ajte ja mēn ajte ja mē. Nhyr kēn arỳm akubyn kàrax pynē. Nhyr me'ǎ akatio wajêt ne arỳm axwe umar. ³⁰Nhyr kam kàraxkam me ǎpēnh bit kute mebê amipdjur ne amijǎ maje kàrax kurũm katormǎ. Nǎm me 'êx ne memǎ kum,

—Ba me kǎ ngrirekam djudjêdjêti'ǎ kēn 'ǎpreja'ō nhỳr ne o ikaton kǎ krwỳt- 'anh kumē gē akubyn kǎ krwỳt pynē, ane. Ne kam djudjêdjêti'ǎ kǎ ngrireo ruwn bit ngōnhmǎ mēnhmǎ. ³¹Nhyr Paur arỳm me krākamngōnhmē mebê 100 nhō bēnjadjwỳr'ỳr tēn memǎ kum,

—Dja me wǎ mōn arỳm utār djà kêt ne me gadjwỳ apytār djà kêt, ane. ³²Nhyr me krākamngōnh arỳm 'ỳr mōn 'ǎ djudjêdjêti kunĩ jakǎ. Nhyr arỳm kǎ ngrire mebê ngōnhmǎ nox ne akuno.

³³Nhyr arỳm akati tē nhyr Paur arỳm memǎ arēn memǎ kum,

—Nǎ gām ar kōk apēxkam amakbê amijajbu nhyr arỳm ar ajǎ pi'ōk kamrēk amānhkrut apēx. ³⁴Ar atỳx kadjy gop on ar anhō kwỳ krē. Ngō kute ar apar prām kêt kumrēx.

³⁵Nǎm ǎ memǎ anen arỳm djwỳ'ō by. Ne me kunĩ nhipōkri Metĩndjwỳnhmǎ amikĩnh jarēn kokij ne arỳm krēnmo krax ne. ³⁶Nhyr kam me kunĩ akubyn kĩnh ne adjwỳnhdjwỳ'ō kwỳ krēno kumex. ³⁷Kàraxkam me ikunĩ ne me ikrǎpti. Me kute me ịjǎ akrebê 276. ³⁸Nhyr me ō kwỳ krēn arỳm ajne. Ne kam kàrax kǎjkritmǎ ngōnhmǎ jēnh rē. Atemǎ bǎygogo 'yo jēnh rē.

³⁹Nhyr arỳm akati. Nhyr me arỳm pyka pumũ. Nhyr me'ō kute amrēbê pyka pumũnh kêt kumrēx. Nhyr wǎnh pyka kute aktǎ ngō nhijēkam ngō binhikrēnhja. Nhyr me arỳm amybỳm kàrax kadjy omũ. Ne kam abenmǎ kum,

—E kum, gwaj 'ỳr kam mǎn kàraxo wadjǎ gē umar mex, ane.

⁴⁰Ne kam arỳm kēn kunĩ'ǎ djudjêdjêti 'ǎpre bōn tu kum ire. Ne kǎ katē pynēnh djà'ǎ djudjêdjê 'ǎpre bō. Ne kam kǎ krwỳt'anh par'ǎ kubēkatio wabin 'ǎ kunhō, kōk kute kàraxo mōr tỳx kadjy. Ne arỳm akàx'ỳr kàrax krǎo akēx ne. ⁴¹Nhyr kam kàrax arỳm ngō kute aben mok djà'ỳr bōx. Kam ne kororre.

Ne mōn 'ā nōn arŷm 'ā nōr tŷx mex ne. Nhyŷ ngō djākā 'itŷ:x arŷm kàrax katē titik ne ka'ēko mō.

⁴²Nhyŷ krākamngōnh ar abenmā kum,

—Mebē ijē tūm nox ne akāxmā rēr ne atŷxā àbir ne mā prōt kētri gwaj me kupa, ane. ⁴³Nhyŷ krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr Paur'ā maje akubyn me unēn memā kum,

—Kwārik wānh. Gē me rērja kumrēx tu nox ne rēn akāx'ā wabi. ⁴⁴Gē me rēr kēt pīponh jamŷ nār ngō kute kà ka'ēk jamŷn 'ā mekōt rē, ane. Ba me kam ikunī arŷm inox ne. Ne kam ikunī arŷm akāx'ā wabi.

Apēxtibē Matākam ar ba.

28 ¹Ba me arŷm wabi nhyŷ me bajtem apēxtikam ar baja me imā,
—Apēxti ja nhidjibē ne Matā, ane. Ba me kam kuma. ²Nhyŷ kam namē krykam apēxtikam me bajtemja kum me ikaprīkumrēx. Ne kam arŷm me imā kuton me imā kabēn mextire.

³Nhyŷ Paur arŷm pī ngrā kwŷ karwān kuwykam adjuw. Nhyŷ kangā djākrē kuwy pymaje pī ngrā kurūm katon arŷm Paur nhikra nhān 'ā wajēt.

⁴Nhyŷ me arŷm ikra'ā kangā jētkōt omūn abenmā kum,

—Be, tāmwbē ne me par djwŷnh'ō. Jakam dja ty. Ngō ne kute bīn kēt nhyŷ be, kangā dja kubī. Axwe pānh dja ty, ane. ⁵Nhyŷ kangā ikra'ā wajēt nhyŷ tu kum ikra wabē nhyŷ arŷm kuwykam tŷm. Nhyŷ kam tokry kēt ne.

⁶Nhyŷ me te Paur nhigot jabej. Nār, me aērbē tyk ne tŷm karō te 'ā ajkam ama. Te kam ama:n omūnhō kumex. Omūnh 'ātūm nhyŷ ajmā kute kētkumrēx. Nhyŷ kam me atēmā kabēn djīn abenmā kum,

—Be, kubē ne metindjwŷnh'ō, ane.

⁷Apēxti tāmka bēnjadjwŷr nhidjibē Pubriju. Ō pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imā,

—Inhō kikrekam dja gar nhŷ, ane. Bar kam 'ŷr mōn kam nhŷ nhyŷ arŷm me ijo djuw mex mexkumrēx. Ba me kam kam inhŷr'ā akati amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

⁸Nhyŷ kam Pubriju bām kute ir djwŷnhja kà kangron iku:w. Nhyŷ Paur arŷm 'ŷr wadjān Metindjwŷnhmā o a'uw ne krā'ā ikra djīn arŷm o mex ne.

⁹Nām Paur ā o ane nhyŷ kam apēxtikam me punu kunī 'ŷr bōx nhyŷ arŷm me o mex ne. ¹⁰Nhyŷ kam me me imā mŷjja kumex ngā. Ba me kam arŷm inoxmā. Nhyŷ me arŷm apŷnh me imā mŷjja kīnh djāri kàraxkam kumex ne.

Krīraxbē Rōma'ŷr mōrn bōx.

¹¹Me inox kētri ne apēxtikam me ijā mytyrwŷybē amānhkrut ne ikjēkēt apēx. Ba me arŷm inox ne. Krīraxbē Arexākam me ō kàraxkam inox ne. Nām me amrēbē amex jamārbē apēxti'ānh kàraxja nhō. Kàrax krwŷt'ā ne me karō amānhkrut wajēt. Ja nhidjibē ne Kaxu. Nhyŷ ja nhidjibē Pōr.

¹²Ba me inox ne mō:n kam krīraxbē Xiraku'ānh kàrax nhō. Nhyŷ me ijā akati amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

¹³Ne kam ajte inox ne pyka 'ānh mō:n kam krīraxbē Reguju'ŷr bōx. Ne kam me aā'ā mō: nhyŷ me ijā akati. Nhyŷ kam kāmā kōk wabē ba me ajte akati-kam krīraxbē Poteroj'ŷr bōx ne 'ānh kà nhō.

¹⁴Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwŷ jabej ne memā ikato. Nhyŷ me ar imā,

—Dja gar inhũrkwākam nhỹ, ane. Bar kam nhỹ. Nhyr ar ijā akatibē 7 apēx. Bar kam itekōt krĩraxbē Rōma'yr mō.

¹⁵Nhyr kam me amũ krĩraxbē Rōmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ar ijarē. Nhyr me arỹm ar ikutā mō, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'anh djwỳ jamỹnh djāmē me ōt djābē 3mē kam bōx. Bar kam me'yr bōx. Nhyr kam Paur me omũn arỹm Metĩndjwỳnhmā amikĩnh jarēn akubyn tỹx ne.

¹⁶Ba me kam mō:n arỹm krĩraxbē Rōma'yr bōx. Nhyr kam krākamngōnh krāptĩ: kubē 100 nhō bēnjadjwỳrja mebē ijē tũmo bōx. Me nēje ku'ē djwỳnh nhō bēnjadjwỳrmā mebē ijē tũm kunĩo bōx. Nhyr arỹm mebē ijē djākam mebē ijē. Nhyr be, me Paurmā kum,

—Ga dja ga anhō kikrekam nhỹ. Krākamngōnh pydjibit dja anēje nhỹ, ane. Nhyr kam me'ō nhũrkwā purokam nhỹ.

Kute Rōmakam mebē idjaermā amijarēnh.

¹⁷Nhyr kam arỹm Paur'ā akatin akatin akati nhyr arỹm amiwỳr mebē idjaer rũnh 'uw nhyr me 'yr bōx ne arỹm 'ā akuprō. Nhyr kam memā kum,

—Akmere ar, djām me babē idjaerkam ne ijaxwe'ō? Nār djā ne ba me baku-kāmākjē kukrādja'ōo ajkē? Arkati. Ijaxwe kēt nhyr Djeruxarēkam me arỹm ibē ijēn krĩraxbē Rōmakam me jamā ikanga. ¹⁸Nhyr me prĩne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhyr bēnjadjwỳr ar ijā abenmā kum, “Ren bĩn kadjy axwe-kumrēx gwaj ren arỹm kubĩ. Nhyr be, kati. Axwe kētkumrēx”, ane. Ne bit kute imā ikra karo ba itēmmā.

¹⁹⁻²⁰Nhyr mebē idjaer mā kabēno bēnjadjwỳr ar apa. Ba kam aminēje arkum, “Ba gop bēnjadjwỳr raxbē Xedjamā aminēje ikabēn jarē”, ane. Nhyr ar arỹm amrē 'yr ijano ba tēn bōx. Dja ba aminēje Xedjamā ikabēn jarē. Djām ije kum inhō me wỳnhbē idjaer jaxwe'ō jarēnhmā? Arkati. Imā inhō me wỳnh jabēkam ne ba amiwỳr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amā ikabēnmā ne ba amiwỳr ar ajuw. Ē, ba ar amā arē gar ama. Dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn. Mebē idjaer ne me tu amiwỳr me akubyn tĩn kamnhĩxkumrēx. Badjwỳ ne ba tu amiwỳr kamnhĩxkumrēx. Ije amiwỳr kamnhĩxkam ne me arỹm kàxirāx jao idjuwpre. Nām ā Paur memā ane.

²¹Nhyr kam me kum,

—Pykabē Djudējakam ne me nĩnh ar imā ajā pi'ōk no'ōk kēt. Nhyr mebē idjaer'ō nĩnh bōx ne kute ajā mỳjja'ō jarēnh kēt. ²²Be, pyka kunikōt me kute me kukrādja ja prỹo ba. Jabit ne bar kuma. Nhyr be, ar ba ne bar ije 'ā adju-jarēnh mar prām, ane.

²³Ne kam kute mar kadjy kum akati'ō jarē. Nhyr kam me kute kum akati jarēnh bōx nhyr me krāptĩ Paur nhũrkwāmā wadjā. Nhyr kam kryrām memā ujarēnhmo krax ne akamātkam o ino re. Metĩndjwỳnh kute amim me utār ne ar meo ba'ā memā ajarē. Nām memā Mōjdjē kukrādja jarēn Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh kunĩ kabēn jarē. Ne me kabēn kōt memā kum,

—Ga, pi'ōk kōt Jejubē me banhō Bēnjadjwỳrbē kumkatija pumũ. Kubē Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrēx. Nām ā memā anhỹro nhỹ.

²⁴Nhyr me kwỳ tu amim kabēn markumrēx. Nhyr me kwỳ amim kabēn mar kēt. ²⁵Ne arỹm kabēno aben japanho kumex ne arỹm ajmā. Nhyr me bimānh kētri Paur memā kum,

—Idjaij ne amrēbē: Metĩndjwỳnh Karō kukwakam me akwỳ'ā kabēn jarē. Mrāmri ne arēnhkumrēx. Nām me bakukāmāremā kum,

²⁶ “Me'yr tēn memā ikabēn jarēn memā kum,

‘Dja ga me maro aku'ē kajgon mar kēt ne, kukrādjà'ā mỳjja kute amijakreja mar kēt ne. Ne omũnh kajgon amim omũnhkumrēx kēt.’ Mỳkam?

²⁷ Bir, arỳm ne ga me adjumar djàkam ajamakkre kēt ne ajamakkre jaduj ne tu ano ngōr. Nā gām me arīk ā ibē amijo abao ane. Mỳkam?

Bir, aje anoo omũnh kētmā ne aje ajamako mar kētmā ne aje ikukrādjà'ā mỳjja kute amijakreja adjumar djàkam mar kētmā ne aje iwỳr amijo akēx ba ije me ajo mex kētmā. Nā gām me ibē ā ajamakkre kētmē ano kēto ane.”

Nām ā me bakukāmāre Idjaij ane. Nhym me bakukāmāre aben djō'ā arēnho mō:. Arēnho mōr tāmā arỳm me awỳr o bōx. Tū:mrām ga me akamingrānyre ā ikabēn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabēn mar kajgokam dja Metĩndjwỳnh arỳm me bajtemmā ijano. Dja ba memā Metĩndjwỳnh kute me utār'ā ajarē nhym me arỳm tu amim mar-kumrēx nhym kam arỳm me axwebē me utā. Nām ā memā ane.

²⁹ Paur mebē idjaermā arēnh pa nhym me arỳm mā kubē mō. Ne aktā kabēno aben japanho mō.

³⁰ Nhym kam Paur ta aminhūrkwākam arek krī nhym 'ā amex ne ajte 'ā amex. Paur ta ō pi'ōk kaprīo ō kikre djwỳnhmā ūrkwāo pānh. Nām ūrkwā-kam nhỹ nhym me mā 'ỳr ban bōx nhym mā kam me kunĩo djuw mex. ³¹ Ne kàj bē Metĩndjwỳnh kute amim me utār ne ar meo baja'ā memā ujarēnho krī. Ne mā memā Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu'ā kukrādjà jarēnho krī. Nām kum me uma kēt ne ā memā arēnho ane. Nhym me'ō kubē àptār kētkumrēx. Tām ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krîraxbê Rôma'ÿr tēm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'ÿr tēm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'ÿr tēm mã krã ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwũnhbê kute amim,

—Nã mrãmri ne Metĩndjwũnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwũnh kukràdjã marja pumũ, anhyr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwũnh kukràdjã'ã ajarẽn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nãr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwũnh tẽp kêtumrẽx. Nhyr be Metĩndjwũnh ukaprikôt arỹm me bamã me bapytãr djwũnh jano. Me bamã kurê rã'akam, bamã bajaxwe kĩnh rã'akam me bawỹr me utãr djwũnh jano. Nhyr kam me kunĩ, mebê idjaer, nãr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhyr Metĩndjwũnh arỹm meo kra ne meo tỹx, axwebê meo tỹx nhyr me arỹm katãt ar amijo ba. Nhyr Metĩndjwũnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'ô kam dja ajte mebê idjaero tỹx nhyr me arỹm 'ÿr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

1 ¹Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhô ãpẽnh. Ta ne amiwỹr ijuw ne arỹm mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban arỹm ijano ba arỹm Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhõ iba. ²Amrêbê: ne kukwakam memã kabẽn jarẽnh djwũnh ar me bakukãmãremã ujarẽnh ny jarẽn mã memã kum,

“Dja Metĩndjwũnh ã memã ujarẽnh ny jarẽ.”

Nãm me ã Metĩndjwũnh nhô pi'ôkkam memã ane. ³Kra'ã ne ujarẽnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarẽnh nyja. Me banhô Bẽnjadwỹrbê kumkati'ã ne ujarẽnh nyja. Nãm Kra amijo ã ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arỹm kôt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjwỹ. ⁴Ne kam tyn akubyn tĩn nhyr kam Metĩndjwũnh Karô arỹm memã tỹx jadã nhyr me arỹm tỹx. Tỹx ne arỹm memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwũnh Krakumrẽx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhyro ba. ⁵Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arỹm memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Gẽdja apỹnh me ba djã kunĩkôt me idjujarẽnh man arỹm tu amim Jeju markumrẽx ne arỹm katãt kabẽn man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarẽnh ar iba. ⁶Ga, ar gadjwỹ Jeju Kritu kute amiwỹr ar ajwỹr ne ar ajo baja pumũ.

⁷Krîraxbê Rômakam Metĩndjwũnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arỹm amiwỹr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ôk no'ôkjakam ikabẽn jarẽ.

Gê Metîndjwÿnh tu kum ar akapri. Kubê ne me Babâm. Ne kam Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprin^a ar ajo ba gar adjumar mex râ'ã ne.

Paur kute Rômakam me omûnh prâm'a amijarênh ne ja.

⁸Ba mā ijo ba djwÿnh, Metîndjwÿnh kumrêxmā ar ajarênh mā kum ar aku-nîkam amikînh jarê. Apÿnh me ba djā kunîkôt ne me ar ajā abenmā kum,
—Onîj, Krîraxbê Rômakam me arÿm tu amim Jeju markumrêx, anhÿro ba. Ba kam ar akam ikînhkumrêx.

⁹⁻¹⁰Ne Metîndjwÿnhmā ar ajarênh râ'ã ne. Kum idjā'wÿr kunîkôt ne ba mā kum ar ajarê. Ba ar awÿr itêm kadjy mā kum amijo a'uw ne kum,

—Djûnwā, ba jakam krîraxbê Rômakam arÿr tēn arÿr bôx, idjumar mex ne arÿr bôx. Ga mrāmri aje arÿr ibôx'ā amim karō jabej ba jakam arÿr ibôx-kumrêx. Nā bām ā kum amijo idjā'wÿro ane. Mrāmri ne ba ar awÿr ikrà ne. Djā nā bām ar amā iêx? Metîndjwÿnh ta ne kute ar amā iêx kêt-kôt kute imar. Djām kum idjāpênh kêt got? Mrāmri Kra'ā ujarênh ny ne ba kâj bê memā arênhō ibakumrêx. Kam ne ba mrāmri ar amā arênhkumrêx.

¹¹Mÿkam ne ba ā kum idjā'wÿro ane? Bir, ije ar apumûnh prā:mkam. Dja ba ar akam bôx ne Metîndjwÿnh kadjy arÿm ar amā adjāpênh djā'o'ā karō. Metîndjwÿnh Karō kukwakam ar amā 'ā karō gar arÿm maro aban arÿm Jejukôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aban arÿm 'ā angrā tÿx ne 'ā adjukanga kêt-kumrêx. ¹²Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrêx'ā aben pumûn arÿm aben man kam tu amim Jeju mar tÿ:xkumrêx ne bakînhkumrêx.

¹³Bir, ar awÿr itēmā ne ba mā amim 'ā karō krāptî nhym apÿnh mÿjja mā ibê aptā. Ar aje imar kêt karō ne ba ar amā ja jarê. Imā ar awÿr ibôx prām. Ga, me kute bāygogo djêo baja pumû. Arÿm me kute ê parkam kînhkumrêx. Badjwÿ dja ba ar akam bôx ne Jeju'ÿr me kwÿo akêx nhym me arÿm tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ba kam arÿm ikînhkumrêx. Ije me akam Jeju'ÿr meo akêx prām kute mrāmri ne ba ije pyka 'ôkamdjwÿ arÿm 'ÿr meo akêxja pyrāk. Kute arÿm ije amû me bajtem 'ôdjwÿkam 'ÿr meo akêx pyrāk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêtō me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metîndjwÿnh'ÿr me bajtemo akêx prām-kumrêx.

¹⁴Jeju imā me kunî'ā karōkôt ne ba ije me kunîmā 'ā ujarênh ny jarênh prām. Me krôr tûmbê kregujamê me krôr nyjamā ije arênh prām. Ne me krā mexmê me krā mex kêt-mā ije arênh prām. Ije Jeju'ÿr meo akêx kadjy ne ba ije memā arênh prām. ¹⁵Kam krîraxbê Rômakam me gadjwÿmā ije Kritu'ā ujarênh ny jarênh prā:mkam ne ba dja.

¹⁶Bir, djām ije Kritu'ā ujarênh ny jarênhbê ipijām? Kati. Ba arênhkumrêx nhym me arÿm kwÿ î pÿnhkôt tu amim markumrêx nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me utā. Tÿxkôt me utā. Mebê idjaer kumrêx ne me utā. Ne kam me bajtembê kregujadjwÿ me utā. Kam ne ba ije arênhbê ipijām kêt-kumrêx.

¹⁷Ujarênh nykam ne Metîndjwÿnh kute memā axwe kêt jarênhjao amirî gwaj arÿm kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhym arÿm memā axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê

a 1.7 Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pānh kum gwaj bakapri? Kati, gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt-mā. Nhym be ta ne tu kum gwaj bakapri.

ar ba rãã: ne. Me bakukâmäre kabën köt ne ba ar amä arë. Amrëbê: me bakukâmäre memä kum,

“Metîndjwÿnh kute memä axwe kêt jarënh nhym me arÿm kum mexja dja me tu amikajmãã markumrëx ne arÿm tîn ne ar ba”, ane.

Amrëbê: ne me bakukâmäre memä ja jarë nhym me arÿm 'ä pi'ök no'ök ne. Kam mrämri dja me tu amim Kritu markumrëx nhym Metîndjwÿnh arÿm memä axwe kêt jarënhkumrëx nhym me arÿm kum mexkumrëx ne. Näm ä meo ane ba kam kriraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamä arë.

Paur kute memä Metîndjwÿnh mekam ngryk jarënh ne ja.

¹⁸Nhym be, atemä mÿjja ne Metîndjwÿnh kute me axwemä o amirît. Amingryk ne memä o amirît. Me kute Metîndjwÿnh mar präm kêt ne axweja kunîkam ne ngryk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabën katätwä mar präm kêt, anhÿro bajamä ne mekam ngryko amirît ne. ¹⁹⁻²⁰Godja me kwÿ amim,

—Mÿkam ne Metîndjwÿnh ikam ngryk ne? Djäm arÿm imä amijo amirît ba kuma? Kati. Ta kute imä amijo amirît kêtka ne tu ikam ngryk ne, ane. Djäm mrämri ne me kwÿ kabënja? Kati. Näm me 'ëx. Arÿm ne me Metîndjwÿnh man mar kajgo. Me te kute noo omünh kêt nhym Metîndjwÿnh arÿm prîne memä amijä mÿjja kwÿo amirît ne nhym me arÿm kuma. Tÿ:xi ne tÿx rãã: rãã ne. Kubê me kunîmë mÿjja kunî tîn djwÿnhkumrëx. Ja ne o amirît nhym me arÿm kuma. Adjâkamä ne mÿjja kunî: nhipëx nhym me arÿm omÿ. Jakamdjwÿ mÿjja rãã nhym me arÿm omÿ. Mÿjja rÿnh, mÿjja pÿma, mÿjja tîn nhym me arÿm prîne omÿn arÿm apôkmä amim,

—Be, Metîndjwÿnh tÿ:xi ne tÿx rãã: rãã ne. Kubê ne mÿjja kunî, me kunî tîn djwÿnhkumrëx. Näm me ä amim anen arÿm Metîndjwÿnh man kam mar kajgo.

²¹Djäm me kute markam kum,

—Metîndjwÿnh ara:x ne apÿma:kumrëx. Me imä akî:nhkumrëx? ane. Arkati. Näm me te Metîndjwÿnh man kum rax jarënh kêt ne ate kubê krä. Ate kubê krâkam ne me arÿm arik amim mÿjjaã karô punuo ba. Bën kati-kumrëxkam ne me arÿm no kêt ne kam arÿm umar djâkam kute akamât kô tyk pyrâk. ²²Me ta ne me amijo krä mex ne amijo ämra ar ba. Ne kam mrämri arÿm no kêtka kumrëx. ²³Ne kam arÿm Metîndjwÿnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarënh kanga, Metîndjwÿnh tîno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pânñ apÿnh mebêngôkre,^b äk, mry, mry ngängäo mrânñ, apÿnh mÿjja tîn 'ikrân maro ba. Maro ban arÿm karô nhipëx ne o Metîndjwÿnh ne kum amijarënh ba.

²⁴Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm wânñ memä ire. Me kum mÿjja punu prämja ta kute wânñ ar o ba kadjy wânñ memä ire. Me ta kute wânñ ari prô, mjên kupa'ä kurë ba kadjy. Me ta kute aben nhïo àpnu kadjy. Ja kadjy ne wânñ memä ire. ²⁵Mrämri Metîndjwÿnh katät amikabën jarënhkumrëx nhym me arÿm aminhirôbê kabën rë. Aminhirôbê kabën rën arÿm pânñ me 'ëxnñ kabën'ÿr amijo akëx ne köt ar amijo ba. Me ren mÿjja kunî nhipëx djwÿnh maro ban ren kum rax jarënh ba ban ren kum àpënh ar ba rãã ne.

b 1.23 Apÿnh me ô pyka djäri kunîkôt ne me kunî bêngôkre.

Nhym be, kati. Nām me kangan arỳm mỳjja nhipêxmābit rax jarēnhō ban kum àpēnh ar ba. Nhym be, mrāmri ne mỳjja kunī nhipêx djwỳnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarēnh rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrēx.

²⁶Nhym be, me axwe ne me Metīndjwỳnh kanga. Nhym kam Metīndjwỳnh arỳm wānh memā ire. Me kum mỳjja punu prām ta kute wānh ar o ba kadjy ne wānh memā ire. Nhym me arỳm pijām kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupēnhō ba prā:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arỳm amikupa'ā me nire kupēnhō ba. ²⁷Nhym me mydjwỳ axwe amijo ban me ni kangan aktā kurē prā:mkam pijām kêt kam amikupa'ā me my kupēnhō ba. Kam Metīndjwỳnh arỳm memā axwe pānh jarēnh katāt. Me ta ne me amijo bikēnh mex ne.

²⁸Metīndjwỳnh ne kute ō mỳjjakôt arỳm memā amijo amirīt nhym me arỳm kuma. Ne kute mar rā'āmā ne ate kam ajte amim,

—Kati. Ije mar prām kêt kumrēx, anhỹro ba. Mā me kute ā amim anhỹro bakam ne Metīndjwỳnh arỳm wānh memā ire. Nhym kam me arỳm mỳjja punubit man arỳm axwe amijo ba.

²⁹Ne kam apỳnh axwe kunīo ba tỳ:x ne.

Ne ajte ari prō, mỳjēn kupa'ā kurē ba prā:mkumrēx ne.

Ne ajte meo bikēnh kume:x.

Ne ajte kute amim mỳjja rūnhō atom prā:m.

Ne ajte amim meo bikēnh'ā karō prā:m.

Ne ajte me ō mỳjja'ā ngryk prā:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prā:m.

Ne ajte kute kabēno aben japanh prā:m.

Ne ajte memā 'êx ne me noo biknor prā:m.

Ne ajte kum me kurē:.

Ne ajte kute me kàxā me arēnh prā:m ne.

³⁰Me axwe amijo bakam ne me ajte memā me kurē'uk prā:m ne.

Ne ajte kum Metīndjwỳnh kurē:o ba.

Ne ajte tu memā àkjêr prā:m ne.

Ne amijo àmra prā:m ne.

Ne ajte amibēn prā:m ne.

Ne ajte apỳnh axwe kumex'ā amim karōo ba prā:m ne.

Nhym me bāmme me nā ar te ar me akre: nhym me ajte amakkre kêt prā:m ne.

³¹Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt: ne.

Ne ajte 'êx ne we memā kabēn pydjīn arēnh nhym me me mar pydji.

Mar pydji nhym me atekam ajte,

—Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabēn 'ōdjwỳo ikjēn kabēn pydji mar kêt kumrēx ne.

Ne ajte kum me abē kêt kumrēx ne.

Ne ajte ukapri kêt kumrēx.

³²Me kute ā amijo anhỹro bajamā ne Metīndjwỳnh arỳm memā axwe pānh jarē. Me axwejakam me biknormā. Tām ne arỳm memā arē nhym me arỳm prīne kuma. Nām me te kuman axwe amijo ba rā'ā ne. Djām me axwe amijo babit? Kati. Nām me ajte apỳnh axwe ja'ā amū memā kum,

—Ă amijo ane. Kam ne me kum me akînhkumrêx, anhÿro ba. Nâm me ă axweo ane ba kam arÿm wăm Rômakam me amă arê. Tăm ne ja.

Metîndjwÿnh kute memă axwe pânĥ jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

2 ¹ Me akwÿ ne ga me amû memăbit axwe jarênhô aba. Djăm me gadjwÿ ajaxwe kêt got ga me amû me wă'ă amim,

—Me axwekumrêx. Dja Metîndjwÿnh me axwe pânĥ me kanga, ane? Me aje me'ă amim, “Dja me axwe pânĥ me kanga”, anhÿr kôt dja Metîndjwÿnh me gadjwÿ arÿm me akanga. Mÿkam? Bir, me gadjwÿ me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrâmri ne amû me wă axwe pyrăk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwÿ pânĥ me akanga. Djăm me aje Metîndjwÿnhmă kum,

—Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhÿrmă? Kati. Me gadjwÿ me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhÿrmă.

² Nhyĥ be, me kute ă axweo bao anhÿrja'ă ne Metîndjwÿnh katăt memă kum,

—Pânĥ dja me biknor tokry djăkam akuno, ane. Tăm ne gwaj baje markumrêx. ³ Me abê pykakam me ĭ kajgo. Akajgokam aje amû me wăbit'ă amim, “Dja Metîndjwÿnh pânĥ kanga”, anhÿro aba. Ne kam ajte mekôt ă ajaxweo ane. Mekôt ă ajaxweo anhÿrkam djăm apydji Metîndjwÿnh kute akanga kêtămă? Kati. Gadjwÿ. Dja katăt amă ajaxwe jarê ne kam arÿm pânĥ akangakumrêx.

⁴ Năr, ga me te ă ajaxweo ane nhyĥ Metîndjwÿnh ukapri ra:x ne ngryk tô:n kute amijă ngryk nê 'ătû:m. Djă ne ga me ukapri'ă amim, “Kê, djăm mÿjja mex”? ane? Kati. Kwărik wănh ă amim anhÿr kêt. Metîndjwÿnh kute me ajaxwebê amiwÿr ajo akêxmă ne kum me akapri:. Me aje 'ÿr amijo akêxmă kum me akapri. Djăm me aje amijă ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakke kêt ne 'ÿr amijo akêx prăĥ kêt. Be ga, me mă kute amim mÿjjao atomja pumû. Me mă amim adjuw nhyĥ arÿm mă kăjmă ajkamên arÿm kum ra:xja pumû. Ga me aje me urăk ne mă ajaxwe nhyĥ mă me akam ngryk ne mă kăjmă me akam ngryk ajkamê. Nhyĥ kam dja ô akati arÿm me awÿr bôx. Kute katăt memă axwe pânĥ jarênh djă nhô akati me awÿr bôx nhyĥ arÿm me akam ngry:k ne. Me ajamakke kêtam me akam ngry:k ne.

⁶ Dja Metîndjwÿnh katăt memă o pânĥ. Dja katăt apÿnh me kute mÿjjao ba kôt memă o pânĥ. Me ĭ pÿnhkôt katăt memă o pânĥ. ⁷ Me kute arek katăt amijo bajamă dja katăt memă o pânĥ. Metîndjwÿnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memă, “Amexkumrêx”, anhÿr kadjy, ne kute memă ĭ ny, ĭ punu prăĥ kêtja nhôr kadjy ne me arek katăt amijo ba. Nhyĥ kam Metîndjwÿnh katăt memă o pânĥ nhyĥ me arÿm Metîndjwÿnh kôt tîn ne ar ba ră'ă: ră'ă ne.

⁸ Nhyĥ be, me kute amidjwÿnhbit mar ne kute kabên katăt kangan me axwe kôt axwe. Dja katăt me jadjwÿmă o pânĥ ne arÿm mekam ngry:k ne. Nhyĥ kam arÿm mÿjja pyma: mekam apôx. ⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arÿm ĭ pÿnhkôt umar punure ne tîn pră:m. Mebê idjaer kumrêx dja ă ane. Nhyĥ kam me bajtemdjwÿ ă ane.

¹⁰ Nhyĥ be, me mex kôt me mexja dja me arÿm me:xkumrêx nhyĥ Metîndjwÿnh arÿm kum me kî:nhkumrêx. Nhyĥ kam me arÿm umar me:xkumrêx.

Mebê idjaer kumrêx dja â umar mexo ane. Nhyam kam me bajtemdjwÿ â ane.
¹¹ Mÿkam dja me â ane? Bir, djâm Metîndjwÿnhmâ me'ô pyman kute kum 'â mamâ? Arkati. Nâm me kunõ kute aben pyrâk ne katât kute memâ o pân-h-kumrêxmâ.

¹² Metîndjwÿnh ne me bakukâmâre Môjdjê mâ kukrâdjâ jarê. Me kute katât amijo ba kadjy kukrâdjâ jarê nhyam amû mebê idjaermâ arê. Nhyam kam me aben djô'â kukrâdjâ'a, "Môjdjê kukrâdjâ, Môjdjê kukrâdjâ", anhÿro ba. Dja Metîndjwÿnh katât memâ axwe pân-h jarênh nhÿ.

Nhyam me bajtem, memâ me kute Môjdjê kukrâdjâ jarênh kêtja. Godja me bajtemja kwÿ kam axwe jabej arÿm axwe pân-h akuno. Djâm kam Metîndjwÿnh kute memâ kum,

—Aje Môjdjê kukrâdjâ kôt amijo aba kêtka dja ga akuno, anhÿrmâ? Kati. Mÿkam? Bir, me kute memâ Môjdjê kukrâdjâ jarênh kêt nhyam me kam kute mar kêt. Kam dja â memâ anhÿr kêt. Nhyam kam me arÿm axwe pân-h akuno. Me biknor tokry djâkam akuno.

Nhyam mebê idjaerdjwÿ, memâ me kute Môjdjê kukrâdjâ jarênh tûmja. Godja me kwÿ kam axwe jabej Metîndjwÿnh dja arÿm memâ kum,

—Aje Môjdjê kukrâdjâ kôt amijo aba kêtka dja ga akuno, ane. Me kute kukrâdjâ mar ne kôt amijo ba kêtka dja â memâ ane. Nhyam kam me arÿm axwe pân-h akuno. Me biknor tokry djâkam akuno. ¹³ Djâm me kute memâ kukrâdjâ jarênh nhyam me kute mar kajgoja djâm Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh? Kati. Me kute amim kukrâdjâ markumrêx ne kôt amijo ba jabit dja memâ axwe kêt jarê nhyam me arÿm kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmâ me kute Môjdjê kukrâdjâ jarênh kêtja. Me kwÿ ta ne me tu kute amikadjwÿnhbê kukrâdjâ mar ne tu kôt ar amijo ba. Kam me kwÿ ta tu kute mar mekumrêx ne tu kôt amijo ba mekumrêx. Te me kute memâ Môjdjê kukrâdjâ jarênh kêt nhyam me ta tu kute mar ne kôt ar amijo ba mekumrêx. ¹⁵ Me tu kadjwÿnhbê kabên mekumrêx ne kute mrâmri ne umar djâkam arÿm Metîndjwÿnh kukrâdjâ no'ók pyrâk. Me ta kute amikadjwÿnhbê markam ta tu kute axwe nêje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, "Mrâmri ijaxwe", nâr axwe kêtka kute amim, "Kati, imexkumrêx", anhÿr.

¹⁶ Me kwÿ tu kute kukrâdjâ kôt amijo ba ja dja Metîndjwÿnh ï memâ axwe kêt jarê nhyam me arÿm kum mex ne. Amrê ô akati mörn bôxkam dja â me kwÿmâ ane. Nhyam be me kwÿ kute mex pyrâk ne te amikadjwÿnhbê axwe pudju nhyam tu me kuman arÿm memâ pân-h jarênhkumrêx. Jeju Krituo dja memâ axwe pân-h jarênhkumrêx. Ja ne ba ujarênh nykam memâ arênhô iba.

Paur kute memâ me kute mex o me akrenh kêt jarênh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memâ kum, "Ba ibê idjaer", anhÿro aba. Ga me ajte memâ kum,

—Ba ne ba Môjdjê kukrâdjâ kôt ar amijo iba nhyam kam Metîndjwÿnh kum ikînhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajêx ne amijo amran memâ kum,

—Me bajbit ne ba me ije Metîndjwÿnh mar mekumrêx, anhÿro aba.

¹⁸ Nhyam me me amâ Môjdjê kukrâdjâ jarê ga me we aje prîne markam we aje Metîndjwÿnh kute amim me'â karô kôt mar ne mÿjja kabin we amijo mÿjja mexbit pytân memâ arê. ¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkôt amim,

—Me no rā katāt pry'ā mrānh kadjy ne me kute me pa 'amýnh ne kute meo mrānh katāt. Ba ije me urāk ne mrāmri ibē katāt me no kēto iba djwýnhkumrēx, anhýro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrāmri ne akamāt kô tykkôt me ar ba pyrāk. Ije mrāmri ne memā pry kurwý djwýnh pyrāk. Ba ne ba ibē me axwe kêt kadjy me akre djwýnh, anhýro aba. ²⁰Ne me'ā amim,

—Ba ne ba ibē me no rerekremā kukrādjà jarēnh djwýnh. Me kute me kra karāre pyrāk ne me no rerekre. Ba ne ba me no týx kadjy memā kukrādjà'ā idjujarēnh djwýnhkumrēx, anhýro aba. We aje Metīndjwýnh kukrādjà katāt-kumrēxja kunī maro abakam ne ga ā 'ā amijo adjāmrao ane.

²¹Ba me amā arē. Me aje amū me akren ā amim anhýrkam mýkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amū me ākinhi kêt kadjy me akrekam mýkam ga: ne ga adjākīnhī? ²²Aje memā kum,

—Kwārīk wānh mebē prōo adjākīnh kêt, anhýro abakam mýkam ga: ne ga mebē prōo adjākīno aba? Ga we amā mýjjao metīndjwýnh karō nhipēx kurē:o aba. Mýkam ga: ne ga mýjjao metīndjwýnh karō nhipēx nhō kikrekam ar aba? Mýkam ga: ne ga mebē adjākīnh kadjy kam ar aba? ²³Aje Mōjdjē kukrādjà'ā memā kum, “Kukrādjàja ne mexkumrēx”, anhýro abakam mýkam ga ne ga ajte ari kukrādjàkam amikrào aba? Ga kukrādjàkam amikrào abanhy me arým adjō'ā abenmā kum, “Metīndjwýnh kajgo”, anhýro ba.

²⁴Amrēbē: ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam me ajā kabēn jarēn kum,

“Apýnh me bajtem ba djāri ne me me ajaxwekôt Metīndjwýnh japrý:.” Nām me ā me ajā me bakukāmāremā anen arým 'ā pi'òk no'òk ne. Ga me kukrādjào abikēno aba nhy me arým ā me ajaxwe djō'ā Metīndjwýnh japrýo ane.

²⁵Me abē idjaer, mýj kadjy ne me me amy kà nhinhu rê. Bir, me aje amy kà rēnh mar ne aje 'ā amim, “Arým ne Metīndjwýnh ijo aminhō”, anhýr kadjy. Djām me bamy kà rēnhkambit nhy arým me bajo aminhō? Kati. Gu me baje ajte Metīndjwýnh kukrādjà marn kôt ar amijo babakam ne arým me bajo aminhō. Nhy be, godja ga me kukrādjàkam ajaxwe jabej arým me amy kà rēnh kajgo. ²⁶Kam me my kà tāja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katāt kukrādjà marn kôt amijo ba jabej nhy Metīndjwýnh arým meo aminhō. Te me my kà tā nhy arým meo aminhō.

²⁷Kam, dja me my kà tāja, kubē me bajtemja arým me abē idjaermā ajaxwe jarē. Ta te kute Mōjdjē kukrādjà'ā pi'òk no'òk mar kētkam dja arým me amā ajaxwe jarē. Ta tu kute katāt kôt amijo bakam dja me amā arē. Me aje Metīndjwýnh kukrādjà'ā pi'òk no'òk mar kajgon amy kà rēnh kajgon kukrādjàkam amikrà ar o aba. Nhy kam me ta arým me apumūn me amā ajaxwe jarē.

²⁸Mýj xējabē ne Metīndjwýnh nhō me jakumrēx? Djām me kute amibēn ne ajkwa kajgokam memā kum, “Ibē idjaer, ibē idjaer”, anhýrbit? Djā ne me kute amijo anhýrbit ne kam mrāmri mebē Metīndjwýnh nhō me jakumrēx? Kati. Djā ne me me my kà nhinhubit rê nhy kam arým me mrāmri kubē Metīndjwýnh nhō me jakumrēx? Kati. ²⁹Me kute mrāmri kadjwýnhbē Metīndjwýnh kabēn mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne mebē ō me jakumrēx. Me kute amikadjwýnhbē amim mýjja'ā karō djākam kute Metīndjwýnh Karō mar ne kum amijā maja me jabē ne ō me jakumrēx.

Nhym be, me kute kukràdjà 'à no'òk mar kajgon me my kàbit rênha me jabê ne ô me ja kêt. Me kute Metîndjwýnh Karô mar ne kum amijà maja djâm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metîndjwýnh dja memã mex jarê nhym arým mebê ô me jakumrêx.

Kute memã Metîndjwýnh 'êxnhî kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

3 ¹Nhym kam mýj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mýj kadjy dja me me my kà nhinhu rê? Djâm mebê idjaer kute mýjja maro kute me bajtem jakrenh? ²Nà. Me kute mýjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metîndjwýnh kabên mar. Metîndjwýnh kute me kute katàt amijo ba'ã memã karòkòt amikabên'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³Me kwý kute amim Metîndjwýnh kabên mar kêt kam mýj gêdja kam kute? Djâm me kute kabên mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým kabên kajgo? ⁴Arkati. Dja te me kunî 'êxnhîn kabên kajgo. Nhym be, Metîndjwýnh ne kabên kajgo kêt kumrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwýnhmã kabên kajgo kêt kumrêx jarên kum,

“Dja me te ajã amim, ‘Kabên kajgo’, anen kam mrãmri akabênkumrêxmã katorkumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã Metîndjwýnhmã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me arým aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakam-ingrãnyredjwý baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Metîndjwýnh kabên kajgo kêt kumrêx.

Metîndjwýnh me axwekam ngrykkam ne katàt.

⁵Nhym be, pykakam me kajgo ta ren kabên kajgokam ren abenmã kum, —Metîndjwýnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekòt me kum Metîndjwýnh kînhja pumû. Me kute gwaj bajã, “Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kînh kêt kumrêx. Ba dja ba atemã ne imã Metîndjwýnhbit kînh”, ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhym me kum gwaj bakînh kêtja pumû. Ne kam kòt kum Metîndjwýnh kînh. Gwaj bajaxwekòt me kum kînhkam Metîndjwýnh ren gwaj bakam kînh, ane. Me ta ren ã kabên kajgo jarênho ane.

⁶Djâm mrãmri me kabên? Kati. Ne ren Metîndjwýnh gwaj bajaxwekam kînh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt. Ne ren apýnh me ba djã kunîkòtdjwý ren memã axwe pãnh jarênh kêt. ⁷Nhym ren ajte me ta ajte kabên kajgokam memã kum,

—Metîndjwýnh ren ijêxnhîkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhîkòt me kum Metîndjwýnh kînhja pumû. Me kute ijã, “Tãmwã ne 'êxnhî. Djâm ba dja ba kòt ijêxnhî? Kati. Ba dja ba imã kòt ijêxnhî kînh kêt kumrêx. Metîndjwýnhbit dja ba imã kînhkumrêx”, ane. Be ga, ijêxnhî nhym me kum ikînh kêt ne kam kòt me kum Metîndjwýnh kînhja pumû. Ijêxnhîkòt me kum kînhkam ne ren ikam kînh ne ren imã ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhî pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabên kajgokam ã ren memã ane.

⁸Me'ô ar ta ne arîk ijã,

—Paur memã kum, “Gwaj bajaxwe baba nhym gwaj bajaxwekòt arým mýjja mex apôx”. Nãm ã memã anhÿro bao ane, ane. Kati. Nãm me arîk ikabên kêt jarê. Ne ren mrãmri Metîndjwýnh me axwekam kînh bar ren ã memã ane. Nhym be, kati. Mrãmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrêx.

Me kute ar ikabên kêt jarênh ja dja Metîndjwýnh pân̄h me kanga. Kute me kangaja katât, punu kêt, nhym Metîndjwýnhdjwý katât.

Kute memâ me kunî kupânhtâ axwe jarênh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹Mýj dja gu me babê idjaer abenmâ nê? Djâm gu me baje,

—Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhýrmâ? Kati. Ba ibê Paur ne ba arým me kunî'â,

—Mebê idjaermê me bajtemmê ne me kute aben pyrâk. Me kupânhtâ axwe:n ta te: axwe kêt prâmje, ane. ¹⁰Me bakukâmâre kabên kôt ne ba me amâ arê. Amrêbê: me bakukâmâre memâ kum,

“Djâm me'ô axwe kêt? Arkati. Me'ô axwe kêtja kêtikumrêx. ¹¹Me'ô kute mar kêtikumrêx. Me'ô kute Metîndjwýnh jabej kêtikumrêx.

¹²Me ta amiprykôt binhirên ban kunî kupânhtâ Metîndjwýnhbê punu:re.

Djâm me'ô pydji ne àpên̄h mex? Arkati. Me'ô mex kêtikumrêx.”

Nâm me bakukâmâre â amrêbê: memâ ane. ¹³Ne kam ajte memâ kum,

“Me ajkwakam me kabên apôx ne kute mrâmri ne me kute arým pyka krââ kuprâr nhym kurûm mýjja punu prôt pyrâk. Nâm me â kabên punuo ane.

Me kute memâ 'êxkôt ne me me noo biknoro ba.

Me kabên ne kute kangâ djwakam tokry djâja pyrâk.

¹⁴Me kute me ûn kume:x ne me kabên djâ kume:x.”

Nâm me bakukâmâre â amrêbê: memâ ane. ¹⁵Ne kam ajte memâ kum,

“Nâm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'â tokry kume:x ne umar mex kêtikumrêx.

¹⁷Mýj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtikumrêx.

¹⁸Me kum Metîndjwýnh pyma kêtikumrêx.”

Nâm me bakukâmâre â amrêbê: memâ ane nhym me arým 'â pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'â arênho mô:n arênho môr tâmtâ gu me bakamingrânryre-djwý baje arên̄h râ'â. Mrâmri ne me arênhkumrêx. Me kupânhtâ axwen ta te axwe kêt prâmje.

¹⁹Be, mebê idjaermâ ne Metîndjwýnh kukràdjâ kunî jarê. Me kute kukràdjâ maro baja, me jamâ ne arê. Mýj kadjy ne memâ arê? Bir, me kute kukràdjâ maro ban ta te kute kôt amijo anhýrmâ. Ne kam kôt kute amijaxwemâ katormâ. Ja kadjy ne memâ kukràdjâ jarê. Kam dja me kunî ajte Metîndjwýnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metîndjwýnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arým kam kuma. Apýnh me ba djâ kunî dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memâ kukràdjâ jarê. Tãm ne gu me baje arým mar.

²⁰Kam djâm me kute kukràdjâ mar ne kute kôt amijo anhýro ba nhym Metîndjwýnh arým kute memâ kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhýrmâ? Kati. Nhym be, mýj kadjy ne memâ kukràdjâ jarê? Bir, me kute amijaxwemâ kator kadjy ne memâ kukràdjâ jarê.

c 3.19 Djâm pi'ôk jarênh'â ne me kute kukràdjâ mar ne kôt kute amijo anhýr ja jarênh? Kati, kute memâ kum, “Kwârîk wân̄h ajaxwe kêt”, anhýr nhym me kôt kute â amijo anhýr ne axwe kêtâm. Ja'â ne kute me kute mar ne kôt amijo anhýr ja jarênh.

Metîndjwýnh ta kute memă axwe kêt jarênhja'ă ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹Nhym be, jakam atemă me'ô kôt Metîndjwýnh kute memă axwe kêt jarênh nhym me arým kum mex ne. Djăm me kute Metîndjwýnh kukràdjă mar ne ta kute kôt amijo anhýro ba nhym kôt kute memă axwe kêt jarênhmă? Kati. Atemă me'ô kôt ne kute memă axwe kêt jarênh. Amrêbê: kute Môjdjemă kukràdjă jarênhkam Metîndjwýnh arým memă Kritu'ă ajarê. Kukwakam kabên jarênh djwýnhdjwý ne me arým memă 'ă ajarê. ²²Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kôt ne Metîndjwýnh kute memă axwe kêt jarênh nhym me arým kum mex ne. Me î pýnhkôt kwý kute tu amim Kritu markumrêxja nhym kute tu memă axwe kêt jarênh. Mýkam?

Bir, me kunî ne me axweo kute aben pyrăk. ²³Djăm me'ô ta mexo Metîndjwýnh mănkhută? Arkati. Me kunî kupănhťă axwe. ²⁴Nhym kam tu memă axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Djă ne me kukràdjă maro ban kôt amijo anhýro ba nhym pănĥ arým memă axwe kêt jarê? Kati. Ta ne tu kum me kaprîn ta memă arê. Kritu Jeju ta ne arým me axweo pănĥ mex nhym kam kôt ta memă axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

²⁵Metîndjwýnh ne amim Jeju dja nhym kam arým me axwe pănĥ pîte'y'ă wajêt nhym kamrô prôt nhym arým ty. Nhym kam me kute tu amim markumrêxja Metîndjwýnh arým me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pîte'y'ă wajêt. Ne mýjja 'ôdjwý kadjy ne Jeju pîte'y'ă wajêt. Me kute Metîndjwýnh kute katăt meo baja mar kadjy. Kute katăt memă axweo pănĥkumrêx ja mar kadjy. Amrêbê: pîte'y'ă jêt kêtri ne me axwe: nhym Metîndjwýnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djăkam me kumên kam ren arým katăt memă axweo pănĥ kumrêx. Nhym be, kati. Năm amijă ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djăm ă kute memă anhýrkam katăt kute meo bakumrêx? Nă, mrămri katăt.

²⁶Mýj ne me kam kuman kam Metîndjwýnh katătja ma? Bir, jakam ne Metîndjwýnh Jejumă me axwe pănĥ jarê nhym kam Jeju me pănĥ tyn arým Metîndjwýnhmă me axweo pănĥ. Nhym kam me arým Metîndjwýnh kute katăt memă o pănĥja man arým kum kato. Jeju kute me axweo pănĥjamă kato. Nhym kam me tu kute amim Jeju markumrêxja ne Metîndjwýnh arým katăt kute memă axwe kêt jarênhkumrêx.

²⁷Djăm kam gwaj ba ne gwaj baje,

—Metîndjwýnh kukràdjă kôt ne ba amijo anhýro iba. Imexkumrêxja pumű, anhýrmă? Kati. Djăm gwaj bajô bamex? Arkati. Nhym be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrêx nhym Metîndjwýnh tu gwaj bamă axwe kêt jarê gwaj arým kum bamexkumrêx ne.

²⁸Kam, djăm me kute Metîndjwýnh kukràdjă mar ne kute kôt amijo anhýro ba nhym kam kute kôt memă axwe kêt jarênh? Kati. Atemă ne wă. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Kôtbít ne kute memă axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexkumrêx.

²⁹Djăm Metîndjwýnh kute mebê idjaerbító ba? Djăm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwýo ba. ³⁰Mýkam? Bir, Metîndjwýnh pydjî:. Kam dja mebê idjaerbê me my nhinhu kă rênĥja tu amim Jeju markumrêx nhym kôt arým memă axwe kêt jarê. Nhym me bajtembê me my kă tăjadjwý dja

me ajte tām. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym kôt arÿm me adjwÿnh-djwÿmā axwe kêt jarê. ³¹Djām gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje Metîndjwÿnh kukràdjā kôt amijo anhÿrja kangamā? Kati. Nhym bê ne gwaj baje kukràdjā kanga prām. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje kukràdjā kôt amijo anhÿr prāmkumrêx.

Kute Abraãomā axwe kêt jarēnh'ā ujarēnh.

Gar 3.6; Xij 2.23

4 ¹Kam gwaj akubyn amijo tēn me bakukāmāre Abraão'ā ujarēnh ma. Mÿj ne ta amikam kuma? Djām ta ne mex? Kati. ²Djām Abraão kute amijo ba mex pānh Metîndjwÿnh kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amijo ba mex pānh kute kum axwe kêt jarēnh kêt. Ren kute amijo ba mex pānh ren kum axwe kêt jarê nhym ren amimexo āmra ar ba. Nhym be, kati. Metîndjwÿnhmā ne amimexo āmra kêt. ³Mÿkam? Bir, djām Abraão ta axwe kêt? Kati. Metîndjwÿnh ne tu kum axwe kêt jarê nhym me arÿm 'ā ajarê. Me bakukāmāre amrêbê: memā kum,

“Abraão ne tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx nhym 'ā amim,
‘Be, nām tu amim ikamnhÿxkumrêx ba kam ba tu kum axwe kêt jarê
nhym arÿm imā mex.’ Nām Metîndjwÿnh ā Abraão'ā amim ane.”

Nām me bakukāmāre ā Abraão'ā memā ane. Nām tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx nhym ta tu kum axwe kêt jarê.

⁴Be ga, me'ō me bēnjadjwÿr'ōmā āpēnhja pumū. Kute amim pi'ōk kaprī kwÿ byr kadjy bēnjadjwÿrmā apê. Nām kadjy kum apê:n arÿm o ino re. Nhym kam bēnjadjwÿr arÿm kum pi'ōk kaprī ngā. Āpēnh pānh ne kum pi'ōk kaprī ngā. Djām kajgo got? Kati. Āpēnh pānh ne kum kungā.

⁵Nhym be, djām me kute amijo ba mex pānh Metîndjwÿnh kute memā axwe kêt jarēnh? Kati. Me kute amijo ba mex pānh kute memā axwe kêt jarēnh kêt. Me tu kute amim Metîndjwÿnhbit markumrêx nhym kôtbīt arÿm kute memā axwe kêt jarēnh. Metîndjwÿnh kute me axwemā axwe kêt jarēnh djwÿnh ta kute ā memā anhÿr nhym me arÿm kum mexkumrêx. ⁶Me bakukāmāre Dawidjwÿ ne amrêbê: ja tām jarê. Metîndjwÿnh kute tu memā axwe kêt jarēnh nhym me arÿm kum mexkumrêx. Me ja ne me kīnhkumrêx. Me kute kukràdjā kôt amijo ba mex pānh ne Metîndjwÿnh kute memā axwe kêt jarēnh kêt. Tām ne me bakukāmāre Dawi 'ā ajarê. ⁷Nām memā kum,

“Metîndjwÿnh kute wānh me axweo biknor ne me kam ngryk kêt ne
kute me axweo bipdjur ja ne me kī:nhkumrêx.

⁸Bēnjadjwÿr djwÿnh kute tu memā axwe kêt jarēnh ja ne me kīnhti:re ne.” Nām me bakukāmāre Dawi ā memā ane nhym me aben djō'ā arēnhō mō:n arēnhō mōr tāmā gu me bakamingrānyre baje arēnh rā'ā. Mrāmri ne arēnhkumrêx. Mrāmri Metîndjwÿnh kute tu memā axwe kêt jarēnhkam ne me kīnhkumrêx.

⁹Djām kute mebê idjaermābit arēnh? Djām kute mebê idjaerbê me my kà rēnh jamābit arēnh? Kati. Me bajtembê me my kà tājadjwÿ.

Ga, Abraōdjwÿ ja ma. Abraão ne tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx nhym 'ā amim,

—Abraão ne tu amim ikamnhÿxkumrêx ba kam arÿm tu kum axwe kêt jarê, ane. Tām ne gwaj arÿm kuma. ¹⁰Mÿj ne kute kum axwe kêt jarēnhkam kute?

Djâ ne kumrêx kum amimy nhinhu kâ krâta nhyam kam arÿm kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amimy kâ krâ'yr kêttri ne kum axwe kêt jarê nhyam arÿm kum mexkumrêx.

¹¹ Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm kum my kâ krâ'yr'â kum karô. Nhyam kabênkôt arÿm amijo tèn arÿm amimy kâ krâtan kam arÿm amijâ maro ba. Nâm mar kunîkôt amim,

—Be, amrêbê ne ba tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx nhyam arÿm tu imâ ijaxwe kêt jarênhkumrêx. Ga, imy kâ krâ'yrja pumû, anhÿro ba. Amrêbê kute my kâ krâ'yr kêttri ne Abraão tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx nhyam arÿm tu kum axwe kêt jarênhkumrêx.

Nhyam kam tûmrâm amimy kâ krâtan arÿm â amim anhÿro ba. Â amimy kâ krâ'yr'â amim anhÿro ba. Mÿj kadjy ne kute my kâ krâ'yr kêttri kum axwe kêt jarê? Bir, me bajtem my kâ tâja kunî kajmâ'â ne kum axwe kêt jarê. Abraôobê me kute amikajmâ'â Metîndjwÿnh marja kunî nhingêt kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhyam arÿm tu memâ axwe kêt jarênhkumrêx. ¹² Abraôobê ne me my kâ rênhja nhingêt. Djâm Abraôobê ne me my kâ rênhbit nhingêt? Kati. Abraão kute amimy kâ krâ'yr kêttri kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. Nhyam me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxja me ajbit Abraôobê me ingêt.

¹³ Nhyam ajtekam Metîndjwÿnh arÿm tu Abraôomê ô'â tàm djwÿ arkum ar kute meo aminhôn meo bamâ arênhkumrêx ne arkum,

—Gamê adjô'â atàm djwÿmê dja gar apÿnh me ba djâ kunîkôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrâmri ne me tàm djwÿ ingêt nhô nèkrêxo aminhôn o ba pyrâk. Nâm â tu Abraôomê ô'â tàm djwÿmâ kabên pydjin arêho ane. Djâm ar kute Môjdjê kukràdjâ mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pân h kute arkum ar kute meo bamâ arênh got? Kati. Nâm ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx nhyam arÿm tu arkum axwe kêt jarênh kam arÿm kôt arkum kute meo bamâ arê. Kabên pydjin arê.

¹⁴ Ne ren memâ me kute Môjdjê kukràdjâ maro ba pân h ren memâ kute meo bamâ arê nhyam kam me ren kute Môjdjê kukràdjâ maro ba nhibej ren amim Metîndjwÿnh kamnhîx kêt. Nhyam kam ren kabênja jarênh kajgo. Nhyam be, kati. Djâm me kute kukràdjâ mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pân h memâ me kute meo bamâ arê? Kati. Ja pân h kute memâ me kute meo aminhôn jarênh kêt. ¹⁵ Me kute Môjdjê kukràdjâbit maro baja ne Metîndjwÿnh mekam ngrykbit. Mÿkam ne mekam ngrykbit? Bir, me kute kukràdjâkam amikrào ba prâmkam ne mekam ngrykbit. Nhyam be, memâ me kute Môjdjê kukràdjâ jarênh kêt nhyam me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjâkam amikrà kêt. Ren me arÿm memâ arê nhyam ren me arÿm kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhyam be, me kute mar kêt kam ne me kute kukràdjâkam amikrà kêt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrêxja ne Metîndjwÿnh memâ me kute meo bamâ arê. Mÿkam? Bir, dja Abraão djô'â tàm djwÿ kunî tu amim markumrêx nhyam Metîndjwÿnh ta arÿm tu kum me kaprî. Tu kum me kaprikam gêdja arÿm mrâmri tàm djwÿ kunîmâ apÿnh me ba djâkam me ja nhôrkumrêx nhyam me arÿm ar meo ba. Djâm mebê idjaer kute Môjdjê kukràdjâ mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kunî dja me meo ba. Mrâmri ne kute me ja kunîmâ kute meo bamâ arênhkumrêx. Abraôobê ne me bakunî nhingêt.

¹⁷Metîndjwýnh ne amrêbê: me bakukâmâre Abraãomã ja jarê. Kum me bakunî nhingêt jarê. Metîndjwýnh kum,

“Apýnh me ba djâ krâptî:kam me jamã ne ba arým ajo me ingêt.”

Nãm ã Abraãomã ane. Nhyim me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djô'à arênhô mô:n arênhô môr tâmtã gu me bakamingrãnyredjwý baje arênh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrêxja pumû. Abraão kute tu amim kamnhîxkumrêxja ne arým Metîndjwýnh nokrekam kubê me banhingêtkumrêx. Metîndjwýnh ta ne kute akubyn me tyko tín ne mýjja kukãm 'ã ajarê. Mýjja kator kêt rã'ã nhyim memãbit kute kator prãm kêt pyræk. Nhyim be, Metîndjwýnhmãbit arým mýjja amirît nhyim arým kukãm 'ã ajarê. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrêxja pumû.

¹⁸Ne ren atemã me'ò ne ren te amiwýr kute meo aminhõja katorkam ama ne ren 'ã ukanga. Nhyim be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhõmã tu amiwýr kam amako tẽmkumrêx ne me kadjy tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx. Ne kam arým meo aminhõkumrêx, arým kubê me ingêt. Kubê apýnh me ba djâ krâptîkam me ja nhingêt. Metîndjwýnh kute kum anhýr kôt. Kute kum, “Dja ã atãmdjwý krãptîo ane”, anhýr kôt ne Abraão arým tu amiwýr me kamnhîxkumrêx. ¹⁹Nãm te amim,

—Arým Xaramê ar ibêngê:tte. Nã bãm te ar ikra'ò prã:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm kêtja pyræk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhîxo tẽmkumrêx. Arým ne Abraão'ã amex krãptî: kubê 100 pyræk. ²⁰Djã ne Metîndjwýnh kum kabên jarê nhyim we amim,

—Dja ijo anhýr jabej. Nãr kon. Dja ijo anhýr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhîx týxkumrêxo tẽ. Ne kam o Metîndjwýnhmã ra:x jarê. ²¹Nãm amim,

—Djãm Metîndjwýnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarênh kôt dja imã ikra nhõrkumrêx, ane. ²²Kute ã amim anhýrkam ne Metîndjwýnh arým 'ã amim,

—Ba tu kum axwe kêt jarê nhyim arým imã mex ne, ane. ²³Djã ne Abraão-bit man amim, “Ba tu kum axwe kêt jarê”, ane nhyim me'ã pi'òk no'òk ne? Kati. ²⁴Gwaj badjwý ne arým gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhyim arým gwaj bamãdjwý axwe kêt jarê. Metîndjwýnh kute akubyn gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnh Jejuo tín djwýnh dja gwaj tu amim kamnhîxkumrêx, tu amim markumrêx nhyim arým gwaj bamãdjwý axwe kêt jarê gwaj kam arým kum bamex ne. ²⁵Nãm me memã Jeju kanga nhyim me arým kubî. Mýj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhyim me arým kubî. Kubî nhyim arým akubyn o tín. Kute gwaj bamã axwe kêt jarênh kadjy ne akubyn o tín.

Kritu tykkôt me umar mex ne kînh.

Mat 5.12; A Kô 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

5 ¹Gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne Metîndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Kute gwaj bamã axwe kêt jarênhkam arým gwaj bakam ngryk kêt ne. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngryk kêt. Gwaj bakam ngryk kêtka ne gwaj arým badjumar me:xkumrêx ne ar baba. ²Jejukôt ne Metîndjwýnh arým kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrêx nhyim arým kute gwaj

bamarkumrêx. Gwaj kum amijarê nhym arÿm tu kum gwaj bakaprikumrêx.^d Tu kum gwaj bakaprikumrêx gwaj arÿm kôt badjâm tÿx. Dja gwaj i Metîndjwÿnh mexkumrêx pumû. Baje Metîndjwÿnh me:xkumrêx pumûnhkam amakbê gwaj bakînhkumrêx.

³Ne kam te apÿnh gwaj badjumar punu, batokry djâri gwaj bawÿr bôx gwaj bakînhkumrêx. Gwaj badjumar punu, batokry japôkmâ bakînhkumrêx. Mÿkam? Bir, gwaj kam amim,

—Dja ba te itokryn mâ Jeju kôt ar amijo iban 'â idjukanga kêt. ⁴Mâ kôt ar amijo iba:n kam arÿm kum imexkumrêx. Kum imexkumrêx ne kam arÿm tu amiwÿr kamnhîxkumrêx. Nâ gwâm â amim anen kuman arÿm bakînhkumrêx.

⁵Baje omûnhkumrêxkam amakbê mÿj dja gwaj amikam kuman kôt batÿx. Bir, kum gwaj bajabê:. Nâm gwaj bamâ Karô jano nhym arÿm gwaj bamâ arêho ba. Gwaj bamâ,

—Ga, Metîndjwÿnh kum ajabê:ja pumû, anhÿro ba. Ne kum gwaj bajabêja prîne gwaj bamâ o amirît mex gwaj arÿm amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arÿm baje kam amakjakam batÿx. Baje Metîndjwÿnh pumûnhkumrêxkam amakjakam batÿx.

⁶Amrêbê ne gwaj te: kum bamex prâmje ne mâ: bajaxwe râ'â ne nhym arÿm ô akati bôx nhym arÿm Kritu gwaj bapânh ty. Metîndjwÿnh kute amrêbê tyk nhô akati'â kum karô kôt ne akati wajêt nhym Kritu arÿm gwaj bapânh ty. Gwaj ba ne gwaj bamâ Metîndjwÿnh kînh kêt ne ar baba nhym arÿm gwaj bapânh ty.

⁷Djâm gwaj bajô ne gwaj ren baje me'ô jaxwe pytâr kadjy ty? Kati. Djâ ne gwaj ren bajô baje me'ô kute katât amijo baja pytâr kadjy ren batyk prâm? Kon. Gwaj baje me'ô djukapî pytâr kadjy mrâmri ren batyk prâm jabej.

⁸Nhym be, djâm gwaj ba ne gwaj katât amijo baba nâr badjukapî? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu arÿm kute gwaj bapytâr kadjy ty. Nâm Metîndjwÿnh â kum gwaj bajabêo amirîto ane.

⁹Kamrô prôt ne tykja kam ne Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

—Mrâmri ne Kritu kute Metîndjwÿnh ngrykbê ipytâr mexkumrêx, ane.

¹⁰Amrêbê ne gwaj Metîndjwÿnhô bakurê djwÿnh nhym Kra arÿm ty. Ty nhym Metîndjwÿnh arÿm gwaj bajo ôbikwa. Kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj arÿm amim,

—Mrâmri dja amim ipytâr me:xkumrêx. Arÿm tyn akubyn tîn ne. Kam dja ipytâr mexkumrêx, ane. ¹¹Djâm jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metîndjwÿnhkam bakî:nhkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu djâpênhkôt kam bakînhkumrêx. Kute gwaj bajaxweo pânkhôt bakî:nhkumrêx.

Me kute tu amim Kritu markumrêxja tîn.

Kô k 15.21

¹²Nhym be, Adão pydji me kukâm axwe nhym kam me kunî kudjwa arÿm axwen arÿm ty. Me kunî Adão kudjwa axwekam arÿm kunî ty. ¹³Mÿj ne me

d 5.2 Djâm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pânkh gwaj bakapî? Kati, gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtâm. Nhym be ta ne tu kum gwaj bakapî.

axwekam kute? Bir, Metîndjwýnh kute Môj djê m̃a kukràdjà jarênh nhyam amũ amidjô'ã kute memã arênh kêtri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhyam be, djãm kute memã kukràdjà jarênh kêtri Metîndjwýnh kute memã kum, "Ajaxwe", anhÿr? Kati. Kute memã kukràdjà jarênh kêtri nhyam me kute mar kêtri ne kute memã axwe jarênh kêtri. ¹⁴Nhyam be, kute pidjô krên kêtri kady kabên ja ne Adão arým kam axwe. Djã ne me kunĩ Adão kôt ã axweo ane? Djã ne me ã Metîndjwýnh kabênkam amikràno ane? Kati. Me te Metîndjwýnh kabênkam amikrà kêtri ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djô'ã ty: nhyam kam arým Metîndjwýnh Môj djê m̃a kukràdjà jarê. Adão kumrêx axwe nhyam me kunĩ kudjwa axwe. Nhyam be, me'odjwÿ amrê mormã ne atemã ne ukapri. Jeju ne ukapri.

¹⁵Gwaj Adão m̃e Jeju Kritum̃e abenã ar maro nhÿ. Adão axwe nhyam Jeju Kritu ukapri. Adão pydji axwekam ne me krãpti: ty. Aben djô'ã ty. Nhyam be, Jeju Kritu pydji tu kum me kapri:kumrêxkam^e ne arým amim me krãpti: pyta. Metîndjwýnh tu kum me kapri nhyam Jeju Kritudjwÿ ukapri ne arým me axwe krãpti: pyta. ¹⁶Adão pydji axwekôt mÿjja kator nhyam be, Jeju djukaprikôt mÿjja kator. Apÿnh mÿjja kator. Adão pydji axwe kôt Metîndjwýnh arým kam ngryk ne pãnh memã biknor jarê nhyam me arým me biknor tokry djakam akuno. Nhyam be, te apÿnh me axwe djari krãpti nhyam Metîndjwýnh kute memã Jeju nhôr kôt memã axwe kêtri jarê nhyam me arým kum mex ne. ¹⁷Adão pydji axwekôt me kunĩ aben djô'ã ty. Nhyam be, Metîndjwýnh tu kum me kaprin tu memã axwe kêtri jarê nhyam me arým kum mex ne. Kute memã axwe kêtri jarênhkôt dja me tin. Nãm me Jejuo aminhõ nhyam Metîndjwýnh arým kum me kapri:kumrêx nhyam me tin. Adão kôt ne me ty. Nhyam be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tin ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁸Adão kute pidjô krênkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metîndjwýnh arým me kunimã biknor jarê nhyam me arým me biknor tokry djakam akuno. Nhyam be, Jeju Kritu me axwe pãnh ty. Ja pydjikôt ne Metîndjwýnh arým memã axwe kêtri jarê nhyam me arým kum mex ne. Me kum axwe kêtkam me kunĩ arým Metîndjwýnh kôt tin ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁹Bir, me'õ pydji kute Metîndjwýnh kabên kangakam Metîndjwýnh arým me krãptimã axwe jarê. Nhyam be, me'õ pydji kute Metîndjwýnh kabên markumrêxkam dja Metîndjwýnh arým me krãptimã axwe kêtri jarê nhyam me arým kum mex ne.

²⁰Nhyam ajtekam Metîndjwýnh arým memã Môj djê kukràdjà jarê. Apÿnh me axwe djario krãpti: kady ne memã kukràdjà jarê. Nhyam be, te apÿnh me axwe djari krãpti: nhyam ukapri. Me te mã axwe nhyam mã ukapri. Ukaprio amũ amikamên arým ukapri ra:x ne. ²¹Mÿj kady? Bir, me mã axwe:n te axwe kêtri prãmje. Ne kam arým me biknor tokry djakam akuno. Nhyam be, Metîndjwýnh tu kum me kapri:kumrêx ne memã axwe kêtri jarê ne kam arým meo ba. Meo ban memã tin jangij nhyam me kôt tin ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm me tu amim me banhõ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx ne kam arým Metîndjwýnhkôt tin ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

e 5.15 Djãm me ta ne me axwe kêtri nhyam arým pãnh kum me kapri? Kati, me ta ne me te: axwe kêtmã nhyam ta arým tu kum me kapri.

Me Kritumê ro'ă tyk ne akubyn tîn.

A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

6 ¹Te gway bajaxwe nhyM Metîndjwÿnh tu kum gway bakapri. Djâm tu kum gway bakaprikam dja gway we abenmă kum,

—Gway mă bajaxwe ar baba ră'ă. Gêdja kam Metîndjwÿnh tu kum gway bakapri:kumrêx, ane? Djâm gway baje ă abenmă anhÿrmă? ²Arkati. Arÿm gway tu bajaxwe kangakumrêx. Baje mrămri ne me tyk kute tu axwe kangakumrêx pyrăk. Djâm kam gway bajaxwe ră'ămă? Arkati. ³Me kute ngômă gway bajangjênhja kunĭ gway amim,

—Ba Kritu Jejumê itypdji. Ne kam arÿm kute mrămri ne Kritumê ro'ă ityk ne ijadjăr pyrăk. Nă gwăm ă amim ane. Djâm ar aje ja mar kêt?

⁴Kam, me kute ngômă gway bajangjênhkam ne kute gway Kritumê ro'ă batyk ne bjadjăr pyrăk. Ga, Băm mexo uma:n arÿm akubyn Krituo tĭnja pumŭ. Gway badjwÿ baje mrămri ne Kritumê ro'ă akubyn batĭn pyrăk. Gway ă amimaro ane. Kam dja gway atemă amijo baba nyo amijo baban katăt amijo baba.

⁵Godja gway kumê batipdjikam baje ro'ă batyk pyrăk jabej dja gway kam kumê baje mrămri ne ro'ă akubyn batĭn pyrăk. ⁶Bir, amrêbê ne gway ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumê batipdjin arÿm kute ro'ă pĭte'y'ă arÿm bajarij pyrăk. Ne kute bajaxwe wănh ariy pyrăk. Gway ă amimaro ane. Gway kam arÿm bamă bajaxwe prăm kêt. Arÿm gway Jejumê batypdji. Ne kam baje bajaxweo kră'yr mar mexkumrêx. ⁷Ga, arÿm me tykkam me ajte axwe kêtja pumŭ. Gway badjwÿ arÿm baje Jejumê ro'ă batyk pyrăk ne bamă bajaxwe prăm kêt.

⁸Godja gway baje ro'ă batyk pyrăk mar jabej ne kam arÿm baje ro'ă akubyn batĭn pyrăk jadjwÿ mar ar o baba. Tăm ne gway baje tu amim markumrêx. ⁹Mÿkam? Bir, Kritu arÿm mrămri akubyn tĭnkam ajte tyk'ÿr bôx prăm kêt-kumrêx. Dja ajte tyk prăm kêt-kumrêx. Tăm ne gway baje ajte markumrêx. ¹⁰Mÿkam? Bir, tykkam ne arÿm gway bajaxwe pănh tyk mămđji. NhyM be, jakam ne akubyn tĭn ne ar ba. Metîndjwÿnh kabên kôt ar amijo ba kadjy tĭn ne ar ba.

Me kute wănh axwemă irerkumrêxmă.

Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1

¹¹Tăm dja gar amijă aman amim,

—Badjwÿ ne ba ije me'ô tyk pyrăk ne tu wănh ijaxwemă inhirerkumrêx. NhyM be, jakam ije Metîndjwÿnhkôt katăt ar amijo iba kadjy ne ba ije me'ô tyk ne akubyn tĭn pyrăk ne ar iba, ane. Dja gar ă amim ane. Gway banhō Bēn-jadjwÿr djwÿnhbē Jeju Kritumê batipdji kôt dja gar ă amim ane.

¹²Ba ar amă me'ô'ă ajarê gar ama. Me'ôja ne ô bēnjadjwÿrmă âpênh ar ba ne kubê utĭ:n amim,

—Ba te ije bēnjadjwÿr kangan ikator ne ate ikrăn ityk djă kêt prămje. NhyM ijă no tÿx ne mă ijăno djan idjâpênh'ă inê ne, ane. Ar gadjwÿ ar aje me'ôja pyrăk ne te ajaxwe kêt prămje ne ajaxwe ră'ă. Kwărik wănh ajte amă ajaxwe prăm kêt. Jakam akubyn kubê aminê gê ar anhĭo ba kêt, ar anhĭ tyk prămjao ba kêt. ¹³Kwărik wănh kum adjâpênhmă me axwe nhō bēnjadjwÿrmă amijarênh kêt. Kwărik wănh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djă

jarênh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubê aminê. Nhyim be, aje me'õ tyk ne akubyn tîn pyrâk dja gar Metîndjwÿnhmâ amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djâ jarê. Ne kam arÿm kôt katât amijo aba.

¹⁴ Amrêbê ne gar amim,

—Ba dja ba Môjdjê kukràdjâ man kôt amijo anhÿro iban arÿm kôt Metîndjwÿnhmâ ijaxwe kêt, anhÿro aban te kôt amijo anhÿr prâmje ne ajaxwe rã'ã. Nhyim be, jakam ne gar amim,

—Metîndjwÿnh djukapritire ta ne tu ijo mex, anhÿro aban arÿm tu amim markumrêxo aba. Kam ar aje wãnh ajaxwemã anhirer kadjy atÿx.

Me kute Metîndjwÿnho bënjadjwÿrn kum àpênhmâ.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Môjdjê kukràdjâ marn kôt amijo anhÿro babakôt Metîndjwÿnh kute gwaj bajo mex kêt. Nhyim be, tu kum gwaj bakaprikôt ta kute gwaj bajo mex. Djâm kam gwaj baje we amim,

—Ba gêt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprikam ba gêt ijaxwe rã'ã. Dja imã ijaxwe pãnh jarênh kêt, anhÿr ne kam kôt bajaxwe rã'amã? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhô bënjadjwÿrmâ kum,

—Ã. Ba amã apê ga arÿm ijo aba, anhÿr jabej gar arÿm kum adjâpênhkumrêx. Ne kam arÿm ajaxwen kam ô'ã arÿm akuno, me biknor tokry djâkam akuno. Nhyim be godja gar Metîndjwÿnhmâ kum,

—Ba akabên kôt amã idjâpênhkumrêx, anhÿr jabej ne arÿm Metîndjwÿnho ar anhô bënjadjwÿrkumrêx jabej arÿm aje kabên marn kôt amijo anhÿro aba. Ne kam arÿm ô'ã ajaxwe kêt ne akatât. Djâm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhyim be, ba Metîndjwÿnhmâ ar akam amikînh jarê. Gar amrêbê me axwe nhô bënjadjwÿrmâ apê. Kum adjâpênhri te katât aje amijo abamã are-rekre. Ne arÿm jakam mrâmri aje Metîndjwÿnh kabên markumrêx. Me kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhja amã kînh. Ne kam mrâmri aje mar ne kôt amijo anhÿro abakumrêx. ¹⁸ Ne kam arÿm ajaxwe kêt mã atÿx ne arÿm akatât. Abê Metîndjwÿnh nhô àpênh ne arÿm kôt katât ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kêt kam ne ba tu pykakam me kukràdjâ kôt ar amã ikabên jarê. Amrêbê ne gar aje me axwe nhô bënjadjwÿrmâ adjâpênh kadjy kum amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djâ jarê. Aje amũ ajaxweo amikamênh kadjy kum amijarê nhyim ar ajo ba. Gar kum apên te katât amijo abamã arÿm are-rekre. Nhyim be, jakam dja gar Metîndjwÿnho ar anhô bënjadjwÿr ne kum adjâpênhkumrêx. Ne kam aje katât amijo abamã arÿm atÿx ne. Dja gar kum atÿx ne arÿm katât amijo aban amũ kum amexo amikamênh mō.

²⁰ Me axwe nhô bënjadjwÿrmâ adjâpênhri Metîndjwÿnh kute ar ajo ba kêt-kumrêx gar te katât kôt amrãnh mex prâmje. ²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tên amima. Kam amikam apijâm ne. Amrêbê ate ar abakam mÿj got gar me axwe nhô bënjadjwÿrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djô'ã ne me me biknor tokry djâkam akuno. ²² Nhyim be, jakam ne Metîndjwÿnh arÿm me axwe nhô bënjadjwÿrbê ar apytâ gar kum adjâpênh ar aban arÿm ô'ã amexkumrêx. Ne amũ amexo amikamênh mōn kam ô'ã arÿm Metîndjwÿnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Nhyim be, Metîndjwÿnh ne kute memã tîn jangjênh nhyim me arÿm kôt tîn

ar ba rā'ā: rā'ā ne. Djām me kute kum o pānhkam kute memā angjēnh? Kati. Me kute kum o pānh kētkam tu kute memā angjēnh. Me kute tu amim gwaj banhō Bēnjadjwȳr djwȳnhbē Jeju Kritu markumrēx nhym arȳm ta kum me kaprīn kute memā kōt tīn jangjēnh.

Me kute Kritubit marn kōt amijo bamā kute arēnh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

7 ¹ Akmere, āpnhīre ar, Metīndjwȳnh kute Mōjdjēmā kukrādjà jarēnh gar aje mar mexja, ar amā ne ba ikabēn. Me tīnri ne me kute kukrādjà mar ne kōt kute amijo anhȳro bamā. Nhym be, djām me arȳm tykkam kute kōt amijo bamā? Kati. Arȳm me tykkam me kute kōt amijo ba kēt. Djām ar aje ja mar kēt got?

² Ba ar amā arē. Me'ō nire arȳm mjēnkam dja arek mjēn'ā ngrā. Metīndjwȳnh kukrādjàkōt arek mjēn'ā ngrā. Mjēn tīnri 'ā ngrā. Godja mjēn'ā ngrā kēt jabej arȳm Metīndjwȳnh kukrādjàkam amikrān arȳm axwe. Nā, dja mjēn tīnri 'ā ngrā. Nhym be, arȳm kubē mjēn tykkambit dja arȳm 'ā ngrā kēt.

³ Godja mjēn tīnri me'ōdjwȳ'ȳr mōr jabej nhym me arȳm kum mjēnkam axwe jarē. Arȳm ne me'ōjao akī. Nhym be, godja mjēn arȳm kubē ty nhym my 'ōmē arkum aben kīnh kwārik wānh ar abenwȳr mō. Djā ne kam ar Metīndjwȳnh kukrādjàkam amikrā? Kati. Arȳm mjēn kubē tykkam nhym ar kute abenwȳr mōrkam kute kukrādjàkam amikrā kēt. Me kute kum mjēnkam axwe jarēnh prām kētkumrēx. Tām dja gar ama.

⁴ Mjēn tykkam kukrādjàja mȳj'ā ne ba ar amā arē? Mȳj ne gar aje kam marmā? Bir, amrēbē ne gwaj Metīndjwȳnhmā bamex kadjy Mōjdjē kukrādjà man kōt amijo anhȳro baba. Tām ne kute mrāmri ne gwaj bamjēn arȳm tyk pyrāk. Jakam ne gwaj baje kukrādjà kōt amijo baba prām kēt. Jakam arȳm Kritu tyn akubyn tīn ne. Kritumē batipdjikam ne gwaj baje Mōjdjē kukrādjà marn kōt amijo anhȳro baba prām kēt. Kam Metīndjwȳnhmā bamex kadjy gwaj Kritubit man kōt ar amijo baba. Ja'ā ne ba ar amā mjēn tykkam kukrādjà jarē. Kritu tyk ne akubyn tīnjamē batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kōt ar amijo baba. Metīndjwȳnhmā bamexkumrēx kadjy gwaj Kritu man kōt ar amijo baba.

⁵ Amrēbē gwaj ba baje amidjwȳnhbit o kīnh prāmkan ne gwaj tu bajaxwe. Me te Mōjdjē kukrādjào gwaj bajaxwe nēje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kēt ne kam bajaxwe: ne. Metīndjwȳnhkam bajaxwe: ne. Nhym bit kute me biknor tokry djākam gwaj bamēnhmā. ⁶ Amrēbē ne gwaj baje te Mōjdjē kukrādjà marn te kōt amijo anhȳro baba. Ne amim,

—Dja ba Mōjdjē kukrādjà man kōt amijo anhȳro iban arȳm Metīndjwȳnhmā ijaxwe kēt, anhȳro baba. Ne kam kōt te bajaxwe kēt prāmje.

Nhym be, jakam arȳm gwaj Kritumē batipdjikam baje ro'ā batyk pyrāk ne arȳm baje ajte Mōjdjē kukrādjà tūm'ā pi'ōk no'ōkja mar prām kēt. Djām gwaj baje ajte amim,

—Dja ba Mōjdjē kukrādjà man kōt amijo anhȳro iban arȳm Metīndjwȳnhmā ijaxwe kēt, anhȳrmā? Kati. Gwaj baje amim anhȳr kētkumrēx. Jakam ne gwaj mȳjja ny man amim,

—Arȳm ne Metīndjwȳnh Karō iwȳr bōx ne ijo ba. Ta ne kute Metīndjwȳnhmā ijo mexo ba, anhȳro baba.

Dja me Môjdjê kukràdjà man kôt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

⁷Metîndjwÿnhmā gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Môjdjê kukràdjà kôt amijo anhyro baba kêt. Kam, djām gwaj we baje amim,

—Môjdjê kukràdjà punu, anhyr jabej? Arkati. Ne ba ren Môjdjê kukràdjà mar kêt ne ren amijaxwemā ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ê, ren me Môjdjê kukràdjào nêje ikukrà kêt, imā me'ô nhô mÿjja pro kînh ne amim 'ā karô kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imā me ô mÿjja pro kînh ne 'ā amim karôo iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸Nhym be, kati. Arÿm ne me Môjdjê kukràdjào nêje ikukrà. Ba kam arÿm amijaxwe ma. Ba kâjbê imā me'ô nhô mÿjja puro kînh nhym me Môjdjê kukràdjào mā imā,

—Kwārîk wānh amā me ô mÿjja puro prāmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arÿm imā me ô mÿjja pro kî:nh. Ne kam arÿm me ô mÿjja puro prāmje ar iba. Ne arÿm imā apÿnh me ô mÿjja puro kî:nh ne arÿm ijaxweo imôr me:x ne. Ne ren Môjdjê kukràdjà kêt nhym ren me mar kêt nhym ren me axwe ren kute kajgo pyrāk. Kam ne ba ren badjwÿ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhym be, kati. Arÿm ne ba kukràdjà man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹Amrêbê ije Môjdjê kukràdjà mar kêtîr ne ba ate ikrân amim,

—Dja ba Metîndjwÿnhkôt itîn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, anhyro iba. Ne kam kute itîn pyrāk ne ar iba. Ne kam arÿm Môjdjê kukràdjà man amim,

—Je, arÿm ijaxwe:. Ijaxwe pānh dja Metîndjwÿnh arÿm ikangan me biknor tokry djākam imê, ane. Ba kam arÿm ityk pyrāk. ¹⁰Ba arîk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà mextire man kôt amijo anhyro iban arÿm Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhyrmān kam arÿm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metîndjwÿnh ikangan me biknor tokry djākam imê. Nā bām ā amim ane. Ne kam ije Môjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

¹¹Mÿkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhyro iban Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Nhym be, kati. Me kunî te kute kukràdjà marn kôt amijo anhyr prāmje, ne kam kam amikrào ba. Badjwÿ ne ba kam amikrào iba. Ne kam aminoo aknon arîk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhyro iban arÿm Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Nhym be, kati. Ije kukràdjākam amikràkam dja Metîndjwÿnh me biknor tokry djākam imê. ¹²Djām kam Môjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrêx. Metîndjwÿnh kukwakam ne Môjdjê kute memā kukràdjà jarênh. Môjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katàt-kumrêx. Kukràdjà mexkumrêx.

¹³Djām Môjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhyr djô'ā ne ijaxwen me biknor tokry djākam itêmmā? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arÿm amijaxwemā ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mā ijaxwen kam arÿm mā amim,

—Dja Metîndjwÿnh ijaxwe pānh me biknor tokry djākam imê. Be, ijaxwe ne punu:re, anhyro iba.

Ta te: axwe kêt prâmje mã axwe'ã kute amijarênh.

Gar 5.17

¹⁴Metîndjwýnh Karô ne Môjdjê kukràdjà jarê. Nhyr be, jakam djê ne ba mã Metîndjwýnh Karô ma? Kati. Imã ijaxwe prã:m ne te ijaxwe kêt prâmje. ¹⁵Djãm imã mýjja kínhja ne ba o iba? Kati. Imã mýjja kính kêtja ne ba o iba. Mýkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt. ¹⁶Imã mýjja kính kêt o ibakam ba arým amim,

—Mrãmri, Môjdjê kukràdjà mexkumrêx, ane. ¹⁷Djãm kam ba ne ba o iba, imã mýjja kính kêtja o iba? Kati. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba. ¹⁸Djãm imex got? Ije amidjwýnhbito kính prãmka djãm imex got? Ije mýjja mexo iba kadj te imã mýjja mexbit kính. Kam, ije mýjja mexbito iba kadj mýj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêtumrêx. ¹⁹Imã mýjja mex kínhja djãm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kính kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kính kêt mã o iba. ²⁰Kam, imã ijaxwe kính kêtja o ibakam djãm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

²¹Kam, djê ne ba mrãmri mýjja mexo ibakumrêx? Kati. Bit ije mýjja mexo iba kunikôt ne ba mã mýjja punu o iba. ²²Ba ne ba imã Metîndjwýnh kukràdjà kính. ²³Nhyr be, ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prâmje. Ije mýjja mexo iba prãm kunikôt mã ijaxwe. ²⁴Ba amim,

—Û, watîre. Ikadjwýnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrêk prãm ba arým me biknor tokry djakam itêmmã. Mý me'ô dja ikadjwýnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãr ã amim ane. ²⁵Bir, gwaj banhô Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kiritu dja ikadjwýnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metîndjwýnhmã amikính jarê. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metîndjwýnh kabên kôtbít amijo iba, ane. Nhyr be, ikadjwýnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãmka. Tãm ne ja.

Me kute Metîndjwýnh Karô marja tîn.

8 ¹Kiritu Jejumê gwaj batipdji nhyr arým kute gwaj bakadjwýnhbê bajaxweo apêmmã. Kam, Metîndjwýnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt gwaj me biknor tokry djakam babiknor kêtumrêx. Baje amidjwýnhbito kính kadj bajaxweo baba kêtja, baje Metîndjwýnh Karô kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djakam babiknor kêtumrêx.

²Mýkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arým me biknor tokry djakam batêmmã. Nhyr be, gwaj arým tu amim Kiritu Jeju markumrêx nhyr Metîndjwýnh Karô gwaj babê bajaxwe kurên kubê gwaj bamã týx jadjà gwaj kam arým katát amijo baba kadj batýx. Ne kam babiknor kêtumrêx ne Metîndjwýnhkôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. ³Bir, gwaj baje amidjwýnhbito kính kadj bajaxweo babakam ne gwaj te: katát baje amijo baba prâmje ne te baje Môjdjê kukràdjà mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. Nhyr kam Metîndjwýnh pykamã ta Kra pydji jano nhyr ta amijo kute me axwe nhî pyrãk ne ar ba. Nãm aminhî tã pite'y'ã wajêr nhyr Metîndjwýnh arým gwaj bamã týx jadjà. Katát baje amijo baba kadj arým gwaj bamã týx jadjà nhyr gwaj bajaxweja arým gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴Dja gwaj amidjwýnhbito kînh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metîndjwýnh Karô man kôt ar amijo baba. Nhyam kam arým gwaj bamã tỳx jadjà. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tỳx jadjà. Gwaj kam arým kum bajaxwe kêt ne katàt ar amijo baba. Ne kam arým tu Môjdjê kukràdjà kôt katàt ar amijo baba.

Me ta kute amidjwýnhbito kînh.

Gar 5.16

⁵Bir, me ta kute amidjwýnhbito kînhja ne me kum axwe mar prãm. Nhyam be, me kute Metîndjwýnh Karô kôt amijo baja ne me kum Karô mar prãm. ⁶Nhyam me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djàkam akuno. Nhyam be, me kum Karô mar prãm dja me Metîndjwýnhkôt tìn ne ar ba rãã: rãã ne umar mexkumrêx.

⁷Mỳkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metîndjwýnh kurêkam. Me ja ne me kute Metîndjwýnh kukràdjà kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane. ⁸Me ja, me kute amidjwýnhbito kînh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metîndjwýnh kînhmã.

Me kum Metîndjwýnh Karô mar prãm'ã ujarênh.

Dju r 7.38

⁹Nhyam be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karô mar prãm. Mrãmri ar akam Metîndjwýnh Karô ýrkumrêx jabej ar amã Karô mar prãm. Nhyam be, me'okam Kritu Karô ýr kêtja Metîndjwýnh kute o aminhõ kêtumrêx.

¹⁰Nhyam be, mrãmri Kritu ar akam ýrkumrêx jabej ar anhîbit dja ty. Me axwe djô'ã me batykjakam dja ar anhîbit ty. Nhyam be, Metîndjwýnh kute ar amã axwe kêt jarênh nhyam Karô kute ar ajo bakam dja gar kôt atìn ne ar aba rãã: rãã ne. ¹¹Nhyam kam Metîndjwýnh arým Karôo akubyn Jejuo tìn. Karô ja ar akam ýr jabej dja ar gadjwý ar ajo tìn. Krituo tìn djwýnh ar ajo tìn. Dja gar te arým ty nhyam akubyn ar gadjwý ar ajo tìn. Ar akam Karô ýr jao akubyn ar ajo tìn.

¹²Kam, djãm gwaj baje amidjwýnhbito kînh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati. ¹³Dja gar arek ajaxweo aban arým akuno. Me biknor tokry djàkam akuno. Nhyam be, dja gar apýnh ajaxwe krãta. Aparo ajaxwe'ýr amrãnh, anhi-krao aje ajaxwe nhípêx, anoo aje ajaxwe pumũnh, adjumar djàkam aje ajaxwe mar, ajajkwao aje mỳjja punu jarênh ajaxweja kunĩ krãta kute mrãmri ne me kute mỳjja binkam arým àpênh kra'ýr pyrãk. Dja gar Metîndjwýnh Karô maro ajaxwe krãtan arým Metîndjwýnhkôt atìn ne ar aba rãã: rãã ne.

¹⁴Mỳkam? Bir, me kute Metîndjwýnh Karô maro ba nhyam kute meo baja ne me mrãmri kubê Metîndjwýnh krakumrêx. ¹⁵Karô kute ar ajo bakam djãm Metîndjwýnh ar ajo ô àpênh kajgon kum ar akurên ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karô kute ar ajo bakam Metîndjwýnh arým ar ajo krakumrêx gar amã kî:nhkumrêx. Ne kam kum, "Djünwã", ane. Mebê idjaer kabênkôt ne me kum, "Aba", ane. Nhyam be, me bakabênkôt ne gwaj kum, "Djünwã", ane.

¹⁶Metîndjwýnh Karô ta ne gwaj bakadjwýnhbê gwaj bamã,

—Be, omũ. Mrãmri abê Metîndjwýnh krakumrêxja pumũ, anhỹro ba. Kam, gwaj babê Metîndjwýnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ¹⁷Arým

gway babê krakam dja gway arÿm Metîndjwÿnh nhô mÿjjao aminhō. Kritumê ro'ă dja gway ô mÿjjao aminhōn ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhō. Kri-tukôt mrāmri batokry jabej dja gway ô mÿjjao aminhōn arÿm ro'ă bame:x-kumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kô 4.17; Kor 3.4

¹⁸Bir, mÿj dja gway batokry jakam kuma? Bir, 'ă dja gway amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyrāk. Nhym be, dja ba î Kritumê ro'ă ime:xkumrêx nhym me kunĭ arÿm ipumû. Dja ba kam ikĭnh. Ne ikĭnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gway â batokry'ă amim ane. ¹⁹Dja gway babê Metîndjwÿnh krakôt bakato. Dja amrê ô akati bôx gway kam arÿm bakato. Djām kam dja gway bapunu: got? Kati. Dja gway kam bame:xkumrêx. Mÿjja kunĭ Metîndjwÿnh kute ipêx ja ne amiwÿr gway bakatorkam ama:. Mrymê bāmē pykamē mÿjja kunĭ amiwÿr gway bakatorkam ama:.

²⁰Mÿkam ne amiwÿr gway bakam ama:? Bir, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunĭ nhipêx ja ne amrêbê amijo ajkēn arÿm punu. Pykakam 'ê kumex ne mÿjja djâkrê kumex kato. Djām mÿjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metîndjwÿnh kabēn-kôt ne â mÿjja amijo bikēho ane. Nhym be, ajmākam dja mÿjja kunĭ mex-kumrêx. Mÿjja kunĭ amiwÿr amimexkam ama:.

²¹Mÿkam? Bir, jakam ne mÿjja punu prām, kà rerek prām, kro prām, apôk prām. Nhym be, mÿjja kute amijo mexkam dja punu prām kêt, kà rerek prām kêt, kro prām kêt, apôk prām kêt-kumrêx. Gway babê Metîndjwÿnh kramê ro'ă dja mÿjja me:xkumrêx ne kĭ:nhkumrêx. Dja î gway babê Metîndjwÿnh kra amirĭt. Ne kam bamexkumrêx ne bakĭnhkumrêx. Nhym kam me baro'ă mÿjja kunĭdjwÿ mexkumrêx. Kam ne mÿjja kunĭ amiwÿr amimexkam ama:.

²²Jakam ne mÿjja kunĭ: tokry pymaje kangāngă. Kute mrāmri ne me nire kra àn tokry pymaje kangāngă pyrāk ne kute kra bixadjwÿrkam ama:k pyrāk. Amrêbê: ne mÿjja kangāngă jakam kangāngă răă ne.

²³Gway badjwÿ ne gway banhĭ nykam ama:. Gway badjwÿ baje arÿm amijă Metîndjwÿnh Karô kakinĭja ne gway banhĭ nykam ama:. Dja gway babê Metîndjwÿnh krakumrêx amirĭt. Nhym akubyn bôxkam dja gway bamă banhĭ ny ngă. Dja gway banhĭ nyja rerek prām kêt ne apêx prām kêt ne ny răă. Banhĭ nykam amakbê bakangāngă. Banhĭja punu prām-kam batokry pymaje bakangāngă.

²⁴Gway amiwÿr banhĭ ny kam ama: nhym arÿm Metîndjwÿnh amim gway bapytă. Nhym be, djām arÿm ne gway banhĭ nyja pumû? Kati. Gway ren arÿm banhĭ ny pumûn ren amiwÿr kam amak kêt-kumrêx ne ren ate bakrân ar baba. ²⁵Nhym be, kati. Kute gway bamă banhĭ ny jadjâr kêttri ne gway amiwÿr kam ama:n kam akrân-mă amiwÿr amăr 'iry.

²⁶Gway banhĭ nykam amakbê Metîndjwÿnh Karô kum gway bakaprĭ:. Gway bakaprĭn barerekrekam ne Karô kum gway bakaprĭ:. Ne Metîndjwÿnhmă gway bajo a'u:w. Gway bakaprĭn barerekrekam dja gway amim,

—Mÿj dja ba ikaprĭkam Metîndjwÿnhmă ikabēn jarēnh on? anen te baje Metîndjwÿnhmă amijarēnhmă. Nhym kam Karô kute pykakam gway bajo ba arÿm gway bama. Gway baman arÿm kum gway bakaprĭ:. Kum gway baka-prĭn arÿm amû kăjkwakam Metîndjwÿnhmă gway bajo a'u:w. Djām gway

bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêtka. Kum gwaj bakapri:kam ne kabêno kangângân gwaj bajo a'u:w. Nâm â Karô amybým amû kâjkwakam Metîndjwýnhmâ gwaj bajo à'wýro ane.

²⁷Metîndjwýnh ne kute me kunî djumar djâkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arým kute prîne Karô kabên mar mex. Karô ta ne arým kute gwaj bajâ Metîndjwýnh kabên mar. Kute gwaj bajâ amim karôkam kabên ja kute mar ne kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo ô me ja, Karô kute Metîndjwýnhmâ gwaj bajo à'wýr. Metîndjwýnh kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Nhym kam Metîndjwýnh arým kute prîne kabên mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pîr 1.12; Ped k 5.10

²⁸Be, nhym apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunîkôt. Apýnh gwaj bakapri djâri nâr apýnh gwaj bakînh djâri kute gwaj bajo baja. O ne Metîndjwýnh amim gwaj bajo mexo tē. Gwaj bamâ abêja ne gwaj bajo mexo tē. Metîndjwýnh ne amrêbê: gwaj bakukâm amim gwaj bajâ karôn arým kôt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjjao gwaj bajo mexo tē. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tē? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunî kêtri ne kute me kukâm ô me ja kunî mar ne arým amijo me utâ. Kra mex kôt kute meo mex kadjy ne amijo me utâ. Krakôt kute ô me ja kunîo mexo tēmka ne kute mrâmri ne me kra kutewa apôx nhym kôt aben nHITEPâ kamy kunî apôx pyrâk. Kra kute kamy krâptî:mâ wa kadjy ne Kra mex kôt gwaj bajo mexo tē. ³⁰Kute amijo me utâr ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memâ axwe kêt jarê nhym ne arým kum mex ne. Kute memâ axwe kêt jarênh ja dja meo me:xkumrêx. Nhym me arým kâjkwakam Kra mex kôt mrâmri me:xkumrêx. Dja gwaj kâjkwakam kôt arým bame:xkumrêx.

Metîndjwýnh kum me abê ne me'â ukanga kêt.

³¹Metîndjwýnh arým gwaj bamâ axwe kêt jarê. Ne kam dja î Kra kôt prîne gwaj bajo mex. Kam, djâm me'ô kute Metîndjwýnh bē gwaj bajo akêx gwaj kôt bajaxwemâ? Kati. Metîndjwýnh â kum gwaj bajabêo anhýrka dja me'ô kubê gwaj bajo akêx kêtka. ³²Nâm amijâ Kra djwýnh pydji nê kêt ne gwaj bakunî kadjy kanga nhym arým gwaj bapân ty. Djâm kute gwaj bakadjy Kra kangakam kute gwaj babê mýjja mex'ô nêma? Arkati. Kute gwaj bamâ mýjja mex kunî nhôrmâ.

³³Mýj me'ô dja gwaj bamâ axwe jarê? Kati. Metîndjwýnh kute amijo gwaj bapytârja dja gwaj bamâ axwe jarênh kêt. Ta ne arým gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'ô kute gwaj bamâ axwe jarênhmâ.

³⁴Mýj me'ô dja gwaj bamâ me biknor tokry djâkam babiknormâ arê? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tîn ne ajte Metîndjwýnh djubôk'ân nhý. Metîndjwýnh djubôk'ân nhýn ajte gwaj banêje kum kabêno nhý. Kam dja te me'ô kute gwaj bamâ babiknormâ arênhmâ. ³⁵Kritu kum gwaj bajabê.

Dja te me'ô gwaj bajo ajkê nhym Kritu kum gwaj bajabê rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

Dja te apÿnh gwaj bakaprî djâri ajte gwaj bajo ba nhym Kritu kum gwaj bajabê rã'ã.

Dja te apÿnh mÿjja tÿx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumã badjâpênhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamã prã:m.

Dja te ajte gwaj bakà kêtka bamã kry:.

Dja te apÿnh mÿjja puma ajte gwaj bajã apôx.

Dja me ajte te kãxo gwaj bapa. Nhym Kritu mã: kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã: ne.

³⁶ Apÿnh gwaj bakaprî djâri kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukãmäre amrêbê: Metîndjwÿnhmã amijarên kum,

“Be, amã ar idjâpênhkam ne me kute ar ibîn pyrâk. Myt kunîkôt ne me kute ar ibîn pyrâk. Nãm me ar ijo mryki'ätomti pyrâk ne kum ar ibîn prãm.”

Nãm ã me bakukãmäre Metîndjwÿnhmã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Kam gwaj badjwÿ bakamingrãnyre dja gwaj mrãmri mekôt ã apÿnh bakaprî djâri maro ane. Jejumã badjâpênhkam ã apÿnh bakaprî djâri maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajã ukanga kêt ne kum gwaj bajabê rã'ã:. Kam te apÿnh mÿjja pymaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar tÿx ne arÿm kubê amijo akêx kêtumrêx.

³⁸ Djãm gwaj batykkam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm gwaj batîn ne ar babakam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm kadjy mrãnh djwÿnh 'ô kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm me karô punu,

nâr djãm jakam apÿnh mÿjja apôx,

nâr djãm amrê apÿnh mÿjja apôx môr,

nâr djãm apÿnh mÿjja 'itÿx gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

³⁹ Nâr, djãm kâjkwa kurûm mÿjja apôx,

nâr djãm pyka krakri mÿjja apôx,

nâr djãm Metîndjwÿnh kute amû apÿnh mÿjja kunî nhipêx'ô kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã?

Arkati.

Apÿnh mÿjja puma te gwaj bajo ajkê nhym Metîndjwÿnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba rã'ã:.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhô Bênjadjwÿr djwÿnhkôt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

Metîndjwÿnh ta kute amijo me utâr.

9 ¹⁻² Djãm gwaj baje Môjdjê kukràdjà mar ne kôt baje amijo babakam ne Metîndjwÿnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arÿm kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Nhym be, inhô me wÿnh, inhôbikwabê

mebê idjaer djām me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nām me amim,

—Ba Môjdjê kukrâdjâ man kôt ar amijo iba nhyṁ Metîndjwýnh arým imâ ijaxwe kêt jarê ba arým kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêtkaṁ dja Metîndjwýnh arým pānh me kanga. Kam ne ba ikadjwýnhbê ikaprîṁ iban imýr rā'ā: ne. Kritu kôt ne ba katāt ikaprî'ā ar amā amijarēnhkumrêx. Metîndjwýnh Karō ta ne ajte idjumar djâ kadjwýnhbê imā,

—Mrāmri 'ā ajêx kêtumrêx, ane. Mrāmri ikaprîkumrêx. ³Inhō me wýnh, inhōbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metîndjwýnhmā kum,

—Kwārik wānh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pānh ikanga, ane. Nhyṁ ren me kam arým tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arým ā Metîndjwýnhmā ane. Nhyṁ be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprî:re. ⁴Mebê idjaerkumrêx. Metîndjwýnh ne amrêbê meo kra nhyṁ Metîndjwýnh rax djô'ā me ra:x. Ne kam ajmā kuten amim Jeju mar kêt ba arým mekam ikaprîre ne. Metîndjwýnhmê ne me kute aktā abenmā amijarēnh māmđji nhyṁ arým memā kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rā'ā: rā'ā ne, ane. Ne arým memā Môjdjê kukrâdjâ jarê nhyṁ me o ba. Ne kukrâdjâ kôt kum apê ne kum amijarēnh ba. Nhyṁ kute memā mýjja jarēnh māmđji. Me kukām apýnh mýjja mex apôxmā kute memā arēnh māmđji. Nhyṁ me ajmā ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprîre ne.

⁵Me bakukāmāre ne me me babê idjaer kukāmārekumrêx nhyṁ Jeju Kritu arým mekam amijo ī ne kato. Kubê ne apýnh me ba djâ kunîkôt me kunî, mýjja kunî Tîndjwýnh. Pyđji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurūṁ kato nhyṁ kam me ajmā ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprî:re ne imā me kaprî:kumrêx.

⁶Metîndjwýnh kute mebê idjaero kran kute memā, “Me abê ikra”, anhyrkam ne me kwý arým kanga. Me kwý kute kangakam djām arým kam Metîndjwýnh kabēn kajgo? Kati. Metîndjwýnh kabēnkôt me kwýbê Metîndjwýnh krakumrêx. Djām mebê idjaer kunî ne Metîndjwýnh kute meo kra? Kati. Me kwýbit. ⁷Nār, djām Abraão djô'ā me ar ba kunî ne Metîndjwýnh kute memā,

—Me abê Abraão tāmđjwýkumrêx, anhyro ba? Kati. Me kwýmābit. Nām Abraãomā kum,

—Idjak kurūṁ dja atāmđjwý apôx, ane.

⁸Mýj'ā ne gway kabēn ja ma? Bir, amrêbê: me bakukāmāre Abraão ta ne amikabēnkôt ô apēnh kajgomā Imaēr dji nhyṁ kato. Djām kra Imaērmê ô'ā tāmđjwý apôxmê djâ ne Metîndjwýnh me jao krakumrêx? Kati. Metîndjwýnh kute kabēn pyđjin arēnh kôt ne prōkumrêxmā Idjak dji nhyṁ arým kato. Nhyṁ kam Metîndjwýnh arým o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tāmđjwý apôxmê ne Metîndjwýnh meo krakumrêx. ⁹Arým ne Abraãomā kum,

—Dja ba ī bōx nhyṁ Xara arým kra, ane. Metîndjwýnh kute kabēn pyđjin arēnh ne ja. Nhyṁ kam arým kra kato nhyṁ Metîndjwýnh amikabēnkôt arým o kra.

¹⁰Nhyṁ ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamā kra ar kudji nhyṁ tujarō rā'ākam Metîndjwýnh arým kra ar'ā amim karō. ¹¹⁻¹³Ar rwýk kētri. Ar mex nār ar axwe kētri ne arým ar'ā amim karōn Rebekamā kum,

“Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'ôkkam kute me bakukãmãremã ar arênh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum,

“Imã Djako kînh. Nhyim be, imã Ixau kînh kêt”, ane.

Djãm mexkam ne kum Djako kînh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kînh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karô kôt kum Djako kînh ne kum Ixau kînh kêt. Idjujarênhja ne me kunî'ã amijakre. Mÿj dja gwaj me kunî'ã amim arêh kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metîndjwÿnh ne amikabên kôt arÿm amijo me utã. Kute me kêtri me'ã amim karô kôt ne arÿm amijo me utã. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utã? Kati. Amikabên kôt. Kute amiwÿr me 'wÿr djwÿnh ta amikabên kôt ne kute amijo me utãr, ane. Tãm dja gwaj idjujarênh ja markam amim arêh maro baba.

¹⁴Metîndjwÿnh ta kute amijo me utãr. Me kator kêtri kute amijo me utãr. Kute amim me'ã karô kôt kute amijo me utãr. Djãm kam gwaj ba baje amim,

—Be ga, Metîndjwÿnh kute katãt amijo ba kêtja pumũ, anhÿrmã? Arkati. Metîndjwÿnh katãt ry tipdji. ¹⁵Ga, Metîndjwÿnh amrêbê: me bakukãmãre Môjdjê mã kum,

“Ba dja ba amim me'õ'ã karôn tu imã kaprî. Ba dja ba amim me'õ'ã karôn tu imã kînh.”

Nãm ã Metîndjwÿnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶Mÿj ne gwaj kabên ja burũm kuma? Bir, djãm me'õ ta kum kînh nhyim kum kaprî? Kati. Nãr, djãm me'õ ta kum apê nhyim kum kaprî? Kati. Metîndjwÿnh ta ne tu kum me kaprî. Tãm ne gwaj Metîndjwÿnh kabênja burũm kuma. ¹⁷Amrêbê: me bakukãmãre ar bari ne Metîndjwÿnh Parao'ã amakkre kêt mên ajte o bikênho dja. 'Ã amakkre kêt mênho ãmri ne kum,

“Mÿj kadjy ne ga anã kurũm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mênhe ne ajo ibikênhe kadjy. Ije me kunĩmã akam itÿxo amirĩt kadjy ne ba ajo ikato.

Apÿnh pyka kunĩkôt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarê. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paroamã ane nhyim me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹⁸Arÿm ne ba Rebeka'ã ajarêh ajte Môjdjê'ã ajarêh ajte Parao'ã ajarê.

Mÿj dja gwaj Metîndjwÿnh kute kam arkum kabên jarênh burũm kuma? Mÿj'ã ne amijakre? Bir, Metîndjwÿnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam amikabênkôt arÿm tu kum me kwÿ kaprî. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabên jarênh ne ajte Môjdjê mã kute kabên jarênh burũm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarê. Mÿj dja gwaj Metîndjwÿnh kute kum kabên jarênhja burũm kuma? Bir, Metîndjwÿnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam ta amikabênkôt ajte tu me kwÿ'ã amakkre kêt rê. Tãm dja gwaj Paroamã kabên burũm kuma.

¹⁹Djãm ar ajô imã,

—Metîndjwÿnh kute ã amim me'ã karôo anhÿrkam mÿj me'õ ne kubê àptãrmã? Arkati. Metîndjwÿnh ta kute me'ã amakkre kêt mênhe kam ne ren memã axwe jarênh kêt. Mÿkam ne memã axwe jarê? ane. Djãm aje ã imã anhÿrmã? ²⁰Kati. Kwãrĩk wãnh mÿjwã wã jarênh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabêno aje Metîndjwÿnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabên kôt amã ane. Amrêbê ne me memã kum,

“Djām arÿm mÿjja nhîpêx kute ipêx djwÿnhmā kum,

‘Mÿkam ne ga ga inhîpêx prām ne kam ā ijo ane?’ anhyrmā? Kati.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane. Mrāmri ne me bakukāmāre memā arēnh-kumrêx. ²¹Ga, ngyo ngōnh nhîpêx djwÿnh ta kute amim ‘ā karō kôt kute ngy kajgo jamÿnh ne o ngōnh nhîpêxja pumû. Ta mÿjja mex kadj ngōnh nhîpêx. Nār, ajte ta mÿjja punu kadj ngōnh nhîpêx. Metîndjwÿnhdjwÿ, kute me ipêx djwÿnh ta amikabēnkôt tu ā meo ane. Djām kam gwaj baje bakabēno apanhmā? Kati.

²²Ta amikabēnkôt tu ā meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo biknorkum-rêx kadj ne me ipêx. Me kwÿ ja’ā ne ta amim karōn amim,

—Dja ba ī me kwÿkam ingryko amirīt ne. Nhyim me kunī ipumūn arÿm ‘itÿx ma, ane. Ne kam ajte amijā ngryk nēn amiwÿr me amār ‘iry.

²³Ne kam mekam ukapri kadj me kwÿ nhîpêx. Amrêbê: ne ta me’ā amim karōn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me:xkumrêx. Ne me kunīmā mekam idju-kapriō amirīt. Me kunī dja me ‘ā ipumūn ime:xkumrêx ma. Ja kadj dja ba amimexo meo me:xkumrêx, ane. Djām ta kute amim me’ā karōn ajte ā me ipêxo anhyrkam djām katāt kute amijo ba kêt? Kati. Katāt ne amijo ba. ²⁴Ta ne tu ā gwaj badjwÿ gwaj bajo mexo ane. Ta ne amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djām me ibê idjaerbito ba? Kati. Me abajtemdjwÿo ba.

²⁵Metîndjwÿnh ta ne amim me’ā karō. Ne kam ta amikabēnkôt arÿm amijo me utān ar meo ba. Me bakukāmāre Ôdjêja amrêbê: ja jarê. Metîndjwÿnh ta amikabēnkôt kute amijo me kwÿ pytārja jarê. Metîndjwÿnh ne Ôdjêjamā kabēn jarê nhyim me bakukāmāremā kum,

“Metîndjwÿnh ne me amā,

‘Amrêbê ije me kwÿo inhō kêt. Nhyim be, jakam dja ba memā inhō me ja jarê.

Me kwÿ amrêbê imā me kīnh kêt. Nhyim be, jakam dja ba imā me kīnh.’

Nām ā Metîndjwÿnh me amā ane.”

Nām ā me bakukāmāre Ôdjêja memā ane nhyim me arÿm kabēn’ā pi’ôk no’ôk ne. Ga, Metîndjwÿnh ta kute amijo me bajtem kwÿ pytārja pumû. ²⁶Nhyim kam ta ajte memā kum,

“Metîndjwÿnh ne me amā,

‘Pyka ‘ôkam me’ā ne ba memā kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tāmka dja me ī memā kum,

Me abê Metîndjwÿnh tīn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ī ā memā ane’, ane.

Metîndjwÿnh ā me amā ane.”

Nām ā me bakukāmāre Ôdjêja memā ane nhyim me arÿm ‘ā pi’ôk no’ôk ne. Ga, ajte Metîndjwÿnh ta kute amijo me bajtem kwÿ pytārja pumû.

²⁷Nhyim kam me bakukāmāre Idjaij ajte amrêbê: tām jarê. Metîndjwÿnh ta amikabēnkôt kute amijo me kwÿ pytārja jarê. Idjaij mebê idjaer’ā kàj bê memā kum,

“Dja mebê idjaer krāptī: kute mrāmri ne ngō raxbê pyka kêtka pykati ‘ykā krāptī pyrāk.

Dja te me krāptī nhyim arÿm amim me ngrêrebit pytā. Me anhybit me utā. Me kute amim mar me utā.

²⁸ Nhyim me kute Metindjwýnh mar kêt djwý. Mýj dja me on?

Bir, Běnjadjwýr djwýnhbê Metindjwýnh kute pykabê me axwemă pănĥ jarěnhmă. Dja meo kukră kêt kumrêx ne katăt memă pănĥ jarěnhkumrêx ne on inomă kumê.”

Năm ă me bakukămăre Idjaij memă ane nhyim me arým 'ă pi'ôk no'ôk ne. Ga, ajte Metindjwýnh ta kute amijo me kwý pytărja pumû.

²⁹ Nhyim kam Idjaij ajte tām'ă ajarěn memă kum,

“Běnjadjwýr djwýnh 'itýxo kubê kumkati amrêbê: me axwe raxkam arým krîraxbê Xôtômamê krîraxbê Gomora gan pyka mē o amră.

Ne ren kum me bajă ma kêt gu ren me badjwý arým mekôt bakêt.

Nhyim be, kati. Năm kum me bajă ma nhyim kam me badjô'ă me anhy ră'ă, me kwý ră'ă ne.”

Năm ă me bakukămăre Idjaij memă ane. Ga, me bakukămăre kaběnja kunî kôt Metindjwýnh ta amikaběnkôt kute amijo me kwý pytăr ne meo baja pumû.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mýj dja gwaj jakam abenmă arê? Bir, me bajtem ne me amrêbê kute Metindjwýnhmă amijo mex jabej kêt. Năm me te kum amijo mex jabej kêt nhyim Metindjwýnh ta arým kum me kaprîn memă axwe kêt jarê. Me tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyim Metindjwýnh arým tu memă axwe kêt jarê nhyim me arým kum mex ne.

³¹ Nhyim be, mebê idjaer kute Metindjwýnh kukrădjă marn kôt amijo bakam djăm me arým kum axwe kêt? Kati. ³² Mýkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djăm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukrădjă man kôt ar amijo iban arým Metindjwýnhmă ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhýro bakam ne me axwe ră'ă ne. Kam ne me kute kěn me par tok nhyim me rôrôk pyrăk. Me kute amim Jeju mar kêt. ³³ Metindjwýnh ne amrêbê me bakukămăremă kum,

“Ota, ba Xijăokam kěn'ô nhýr. Kěn wă kute me par tokkam me rôrôk prămkumrêx. Kam dja me kum kěn wă kurê.

Nhyim be, dja me kwý î pýnhkôt tu amim markumrêx ne arým pijăm kadjy kêt kumrêx.”

Năm Metindjwýnh ă memă ane nhyim me arým 'ă pi'ôk no'ôk ne. Kritu'ă ne kěn jakren arê nhyim me kum kurêmă. Nhyim kôt mebê idjaer ă kum kurên mar kêt o ane.

10 ¹ Akmere, àpnĥire ar, imă mebê idjaer kî:nh. Mebê inhôbikwakam imă me kînh. Metindjwýnh ren amim mebê idjaer kunî pytă ba ren mekam ikînhkumrêx. Nă bām mă Metindjwýnhmă kum,

—Gop amim me ută. Gop amim me ută, anhýro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prîne me omû. Kam djăm me Metindjwýnhmă àpěnh prăm ngri got? Me kum àpěnh pră:m. Me te kum àpěnh prăm ne kute Metindjwýnh mar kêt. Me arîk ar kupa'ă ba. ³ Metindjwýnh ta ne memă kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memă axwe kêt jarê nhyim me arým imă mex ne, ane. Nhyim me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djăm ba ije amim Jeju marmă got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukrădjă man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metindjwýnhmă imex ne, anhýro ba.

⁴Djām gwaj ba baje amim,

—Djām ba ije amim Jeju marmā got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmā ijaxwe kêt, anhýrmā? Djām gwaj baje ā amim anhýrmā? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prĩne kukràdjà man kôt amijo ba me:xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamā axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

Mýj dja me nēn arým axwe kêt?

⁵Me bakukāmārebê Môjdjê ne amrêbê: memā kum,

“Dja me katāt kukràdjà man kôt amijo ban kam arým tĩn ne ar ba rāā: rāā ne”, ane.

Kute memā ja jarēnhkam mýj dja me nēn arým axwe kêt? Bir, dja me katāt kukràdjà man kôt ar amijo ban arým axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrêbê memā arê. ⁶Nhym be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhym Metĩndjwýnh arým tu memā axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arík amim,

—Mýj me'õ godja kàjkwa djwýnhmā wabi? Ne ren me'õ kàjkwamā wabin ren iwýr Krituo ruw ba ren kôt omün tu amim markumrêx, ane. Kwārík wānh ja jarēnh kêt. ⁷Gar akwý ajte arík amim,

—Mýj me'õ godja me tyk ba djākam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djākam Kritu'ýr ruw ne ren iwýr o wabin iwýr o bōx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwārík wānh ja jarēnh kêt. Mýkam dja gar ja jarēnh kêt? Bir, arým ne me ar amā Kritu'ā ajarê gar arým ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt.

⁸Metĩndjwýnh ne me bakukāmāremā kum,

“Djām onij ikabēn nō? Kati, arým ne akadjwýnhbê nō. Ajajkwa kôt ne ga memā arê nhym ajajkwakam nōn adjumar djā kadjwýnhbê nō”, ane.

Kabēn ja ne bar kàj bê memā arê. Dja me kwý tu amim kabēnja mar ne amim Kritu markumrêx. Ja kadjy ne bar memā kabēn ja jarê. ⁹Nā bām ar memā kum,

—Dja gar amibu'ā memā amijarēn memā kum, “Mrāmri Jejubê inhō Bēnja-djwýr djwýnhkumrêx”, anen ajte ar adjumar djā kadjwýnhbê amim, “Mrāmri ne Metĩndjwýnh akubyn Jejuo tĩnkumrêx”, ane nhym arým amim ar apytā, ane. Ar ikabēn ja ne bar memā arê. ¹⁰Mýkam? Bir, me umar djā kadjwýnhbê ne me tu amim markumrêx nhym arým tu memā axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Ne kam amibu'ā memā amijarēn memā kum,

—Arým ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhym arým amim me utā. ¹¹Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba ar amā ikabēn ja jarê. Amrêbê: ne me bakukāmāre memā kum,

“Djām me kute tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh kute amim me utār kêt nhym me arým pijām? Kati.

Djām me kute amim, ‘Ba arým tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým ibê kajgo’, anhýrmā? Kati. Me kwý ī pýnhkôt kute tu amim markumrêxa dja Metĩndjwýnh arým me utār kumrêx.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane nhym me arým ā pi'òk no'òk ne. Ga, me kute tu amim markumrêx nhym kute amim me utārja pumū. Mrāmri me kabēnkumrêx. Ba kôt ar amā ikabēn jarê.

¹²Djām kam kute mebê idjaerbit pytar ne kute amū me bajtembê kreguja pytar kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿ pytar. Mÿkam? Bir, Bēnjadjwÿr djwÿnh ne pydji:n me kunīmā bēnjadjwÿr rax. Mebê idjaermā Bēnjadjwÿr ra:xi. Me bajtemmā Bēnjadjwÿr ra:xi. Me ī pÿnh kôt me kute kum amijo a'wÿrja ne Bēnjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Ō mÿjja kume:xo meo djuw mex. ¹³Me bakukāmāre ne me amrēbê: ā memā ane. Nām me memā kum,

“Me kwÿ ī pÿnhkôt dja me Bēnjadjwÿr djwÿnhmā amijo a'uw ne kum, 'Ipytā', ane nhym arÿm me utā.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane. Ga, me bajtemdjwÿ kute tu amim Jeju markumrēxja pumū. Metīndjwÿnh kute amim me adjwÿnhdjwÿ pytarja pumū. Mrāmri ne me kabēnkumrēx ba me amā arēnhkumrēx.

¹⁴Nhym be, me kute amim Jeju kamnhīx kētkam djām me kute kum, “Jeju ipytā”, anhÿrmā? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ā ujarēnhja mar kētkam djām me kute amim kamnhīxmā? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memā Jeju'ā ujarēnh kētkam djām me kute marmā? Kati. ¹⁵Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kētkam djām me kute memā Jeju'ā ujarēnhmā? Kati. Nhym be, Metīndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhym me arÿm kāj bē memā 'ā ajarē nhym me kum kī:nhkumrēx. Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba ar amā ja jarē. Amrēbê: me bakukāmāre memā kum,

“Kritu'ā ujarēnh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ā me ujarēnh nyja. Ujarēnhkam me kī:nhkumrēxja. Djām kute memā 'ā ujarēnh ny jao mrānh djwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bōxkam me kum kī:nhkumrēx.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane. Ga, me kwÿ kum kīnhkumrēxja pumū. Mrāmri me kabēnkumrēx.

¹⁶Nhym be, djām mebê idjaer kunī ne me arÿm Kritu'ā ujarēnh ny ma? Djām me kunī arÿm Krituo aminhō? Kati. Mebê idjaer kunī kute Krituo aminhō kêt. Me bakukāmāre Idjaij ne amrēbê: me arē. Me kute amim mar kētja jarē. Nām memā kum,

“Nhÿnh got me'ō kute tu amim ar ikabēn markumrēx?”

Nām me bakukāmāre ā mebê idjaer jarēho ane. Ga, me kute amim mar kētja pumū. ¹⁷Bir be, kam me kute memā Metīndjwÿnh kabēn jarēnhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrēx. ¹⁸Djām arÿm ne me mebê idjaermā 'ā ujarēnh ny jarē nhym me arÿm kuma? Nā, arÿm. Amrēbê: ne me bakukāmāre memā arē nhym me arÿm kuma. Nām me memā kum,

“Apÿnh me ba djā kunīkôt ne me me kabēn ma. Djām jakambit ne me kuma? Kati. Orī:nādjwÿ ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djā kunīkôt ne me arÿm me'ÿr kabēno bōx ne arÿm memā arē nhym me arÿm kuma.”

Nām me bakukāmāre ā memā ane. Ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ā ujarēnh ny marja pumū. ¹⁹Ba ajte me amā arē. Mÿj'ā ujarēnh ny kute amijakreja djām me kute mar? Nā. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metīndjwÿnh ne amrēbê mebê idjaermā amikabēn jarē. Me bajtem'ā memā amikabēn jarē. Nhym Mōdjē arÿm kabēn man amū Metīndjwÿnh kukwakam me bakukāmāremā arēn memā kum,

“Metīndjwÿnh ne me amā,

'Me aje me'ā, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utā. Dja ga me kam te ga aje me urāk prāmje angryk ne. Ne aje me'ā, Me no kêt,

anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me uràk pràmje amim angy:k ne.'

Năm ã Metĩndjwÿnh me amã ane."

Năm ã me bakukãmãre Mõjdjê mebê idjaermã ane. ²⁰Ne kam me bakukãmãre Idjaijdjwÿ kum mebê idjaer pyma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarê. Metĩndjwÿnh ne kum amikabên jarê nhyh kukwakam arÿm me bakukãmãremã kum,

"Metĩndjwÿnh ne me amã,

'Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imã kato. Ba ne ba memã amijo amirĩt nhyh me arÿm imã kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamã ne ba amijo amirĩt.'

Năm ã Metĩndjwÿnh me amã ane."

Năm ã Idjaij me bajtem'ã mebê idjaermã ane. ²¹Nhyh Metĩndjwÿnh ajte mebê idjaer'ã memã kum,

"Me kute aminhirôbê ikabên rênh ne amakkre kêt. Me jamã ne ba kryràt te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhyh ijã akamàt nhyh me kute imar kêtukumrêx."

Năm ã Metĩndjwÿnh mebê idjaermã ane. Be ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarênh ny mar ne mar kajgoja pumũ.

Metĩndjwÿnh kute amijo me anhybit pytàr.

11 ¹Kam djãm arÿm ne Metĩndjwÿnh ò mebê idjaer kunĩ kanga? Arkati. Ga, badjwÿ ibê mebê idjaer 'õja pumũ. Nhyh bê ne badjwÿ kute ikanga. Ibê Abraão tàmjdjwÿ'õ. Tàmjdjwÿ Bẽnjamĩn djõ'ã ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhyh kute ikanga kêt. ²Metĩndjwÿnh ne me kunĩ kêttri amijo me kwÿ pytã. Kute amijo mebê idjaer kwÿ pytãr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukãmãre Erij ne amrêbê Metĩndjwÿnhmã mebê idjaer'ã kabên ne 'ã ajarê. Nhyh me arÿm kabên'ã pi'òk no'òk. Erij kabên dja gar ama. Năm arĩk amim, —Arÿm ne me kunĩ Metĩndjwÿnh kanga, ane. ³Ne kam Metĩndjwÿnhmã kum,

"Bẽnjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne me akukwakam kabên jarênh djwÿnh kunĩ pa. Ne arÿm apÿnh anhõ ki djàri kungrã. Ba kam ipydjin ar iba nhyh me kute badjwÿ ibĩnmã ijabej ar ba."

Năm ã Erij kum ane nhyh me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. ⁴Nhyh mÿj ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã arê? Bir, năm kum,

"Ba ne ba amim me krãptĩ: pytã. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kônkrão krĩ kêt ne kute kum amijarênh kêtukumrêx ba arÿm amim me utã."

Năm ã Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã ane nhyh me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebê idjaer kwÿ kute amim Metĩndjwÿnh mar tÿxja pumũ. Me anhy kute amim mar tÿx. ⁵Ajbir jakamdjwÿ mebê idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar tÿx. Ta ne me kêttri tu kum me anhy kaprĩn amijo me utã nhyh kam me kute amim mar tÿx. ⁶Djãm me ta kute katàt kabên mar ne kôt kute amijo ba pãnh ne Metĩndjwÿnh amijo me utã? Kati. Ta ne me kêttri tu kum me kaprĩn arÿm amijo me utã. Năm ren me kute arÿm kum o pãnhkam ren amijo me utã djã ne ren kam tu kum me kaprĩ? Kati. Kam ren tu kum me kaprĩ kêt. Nhyh be, kati. Tu kum me kaprĩkumrêxkam ne me kute kum o pãnh kêt.

Mebê idjaer krăptî jamakkre kêt.

⁷Kam, djâm gwaj baje amim,

—Metîndjwÿnh ne arÿm ô mebê idjaer kanga, anhÿrmă? Kati. Mebê idjaer ta te kute Metîndjwÿnhmă amijo mex jabej ar ban axwe răă ne. Ne kam Metîndjwÿnhmă mex kêt ne. Nhyim be, Metîndjwÿnh kute me kêtri amijo mebê idjaer kwÿ pytâr ja ne me arÿm Metîndjwÿnhmă mex ne. Nhyim kam mebê idjaer 'ă kătâmja Metîndjwÿnh arÿm me'ă amakkre kêt mē. ⁸Me bakukămăre kute amrêbê: me'ă pi'ók no'ók kôt Metîndjwÿnh ă meo ane. Kamă ne me bakukămăre memă kum,

“Metîndjwÿnh ne me'ă kăptî mē. Năm me te non no kêt. Te me amak kreken kute mar kêt.”

Năm ă me bakukămăre memă ane nhyim me jakam amakkre kêt răă. ⁹Nhyim me bakukămăre Dawi ajte memă tām jarē. Me amakkre kêt nhyim 'ă memă kum,

“Me kute ate krăn àkur raxbit markam gē Metîndjwÿnh me aêrbê memă axweo pānh.

Gē me te: aminêje amijo ane. Kute mrāmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unēnh pyrāk, nhyim kute kēn me aêrbê kute me tok nhyim me rōrōk pyrāk.

¹⁰ Gē me amakkre kêt ne no kêt gē me kaprî pymaje ibôn mrānh răă: răă ne.”

Năm ă me bakukămăre Dawi me amakkre kêt'ă memă ane.

Kute me'ă pidjô jakren 'ă memă ujarēnh.

¹¹ Ba kam ar amă arē. Mebê idjaer ne me kum Jeju kînh kêt ne arÿm axwe. Kute mrāmri ne kute kēn me par tok nhyim me rōrōk pyrāk. Me kum kînh kêtka djâm Metîndjwÿnh tu kute me kangakumrēxmă? Arkati.

Nhyim be, arÿm me kum Jeju kînh kêtka ne Metîndjwÿnh arÿm me bajtem'ÿr akēx ne arÿm amim me utăro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêtjamă me bajtem jarēnh ba nhyim Metîndjwÿnh arÿm me'ÿr akēx ne me utăro dja. Dja amim me bajtem pytăro dja nhyim mebê idjaer arÿm omŭ. Kute me bajtem pytărkôt omŭ:n arÿm amim ngryk ne. Me te ta kute me urāk prāmje amim ngryk ne. Ne amim,

—Je tô mÿkam ne ba me imă Jeju kînh kêt? Ga, Metîndjwÿnh kute me bajtembit pytărja pumŭ, ane. ¹²Năm me kum Jeju kînh kêt nhyim me kute Jeju mar arÿm amŭ me bajtemjamă Jeju'ă ajarē. Apÿnh me ba djă kunikôt ne me memă arē nhyim me arÿm tu amim markumrēx. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm amim me ută. Nhyim kam me arÿm kî:nhkumrēx. Nhyim be, mebê idjaer kum Jeju kînh kêtka ne me kînh kêtumrēx.

Nhyim be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metîndjwÿnh amim me ută. Kute amim me utărkam ne me kî:nhkumrēx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne î akubyn Metîndjwÿnh'ÿr amijo akēx jabej ne tu amim Jeju markumrēx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrēxkam dja me kî:nhkumrēx. Dja me kînh me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³Me abajtemmă ne ba ikabēn. Kritu ne me abajtemmă ijano. Ije me amă Kritu'ă idjujarēnh kadjy ijano. Ije me amă Kritu'ă idjujarēnhkam ikînh ne

mebê idjaermā me akam ikīnh jarēnh kume:x. ¹⁴ Nā bām inhō me wýnhmā me ajarēn memā kum,

—Ba me bajtemmā Kritu jarēnho iba nhyh me krāptī: arým tu amim markumrēx nhyh Metīndjwýnh arým me krāptī: pytà, anhýro iba. Ba ā memā anhýro ibao ane. Nhyh godja me te: ta kute me urāk prāmje amim,

—Ga, Metīndjwýnh kute arým ikangaja pumū. Nām me bajtembit me utāro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrēx gē Metīndjwýnh arým amim ipytā, anhýr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrēx jabej nhyh Metīndjwýnh arým me utā.

¹⁵ Nhyh be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metīndjwýnh arým me kanga. Nām me bajtem'ýr amijo akēx ne arým amim me utāro ba. Me kute tu amim Jeju markumrēxkam ne amim me utāro ba. Nhyh be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrēx jabej nhyh Metīndjwýnh arým amim me utā. Kam, arým kute me utārkam mýj dja me kam nē? Bir, dja me kute mrāmri ne arým me tyk ne akubyn tīn pyrāk. Kam dja me kunī kīnhkumrēx.

¹⁶ Amrēbê: ne me abenmā kum,

—Be, me kukāmākjê kukrādja kôt ne me kute Metīndjwýnh kumrēxmā djwý kwý rēnh ne kum ôr. Godja djwý kumrēx me kute kum rēnhja kum mex jabej nhyh kôt djwý kunīdjwý kum mex. Nār, godja pidjô jarē kum mex jabej nhyh apýnh padjwý kum mex, ane. Mrāmri ne me kute abenmā arēnhkumrēx. Me bakukāmāre Abraão ne kute urāk. Abraão arým Metīndjwýnhmā mex. Kam, dja ô'ā mebê idjaerdjwý Metīndjwýnhmā mex.

¹⁷ Ba me amā arē ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrāk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrāk. Mebê idjaer kute Jeju mar kētkam ne Metīndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytān me ajo aminhō. Kute mrāmri ne me'ō kute pidjô bārikam pa djujabê mok ne kute pānh pa djujabê kêt jadjar pyrāk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrēx nhyh Metīndjwýnh arým me apytān me ajo aminhōn me ajo djuw mex. Me aje mrāmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarēkam kangō mex kaōro arija pyrāk. Mebê idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmē ro'ā ne Metīndjwýnh arým me ajo djuw mex. ¹⁸ Djām me amā mebê idjaer kurēmā? Djām me aje amijo adjāmran amim,

—Be, ga, Metīndjwýnh arým mebê idjaer kangan kum me bajbit ikīnhja pumū, anhýrmā? Kwārīk wānh amijo adjāmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrāmri amijā ikabēn ma. Djām ga ne ga Metīndjwýnhmā týx jangij got? Arkati. Ta ne amā týx jangij kute mrāmri ne pidjô jarē bārimē pamā týx jangjēnh pyrāk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metīndjwýnh ne mebê idjaer kangan arým me ibajtembit ipytā. Nām me kanga kute mrāmri ne me'ō kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyrāk. Ne kam arým pānh pidjô djujabê kêt pao tēn pidjô djujabê bārikam adjā. Nām Metīndjwýnh ā me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrāmri ne Metīndjwýnh arým amim me apytāro ba. Nhyh be, kwārīk wānh amijo adjāmra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhyh Metīndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrēx, anhýr kêt. Kwārīk wānh ā amijo adjāmrao anhýr kêt. Dja ga

amã Metîndjwýnh pyma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêtkam ne Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me kanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa djwýnh mok ne kanga pyræk. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren arým amim me utà. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arým amim me apytà. Kam, dja ga me akubyn amijo tèn amiman amidjwýnh adjãmra kêt. Metîndjwýnh ta kum me akaprikam ne arým me apytà. Dja ga me amidjwýnh amra nhym arým me gadjwý akanga.

²² Dja ga me Metîndjwýnh kum me kaprija ma:ro aba. Ne uma:djwý ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arým Metîndjwýnhbé amijo akêx. Kam ne arým mekam ngryk. Nhym be, me ga ne arým tu kum me akapri. Dja ga me ukapri ma:ro aba. Godja ga me ukaprija mar kêt jabej nhym arým me akanga. Dja me akanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa mok ne wãnh kanga pyræk.

²³ Mebê idjaer arým kute Jeju mar kêtdjwý godja me kwý arým Jeju'yr amijo akêx jabej ne tu amim markumrêx jabej. Metîndjwýnh dja ajte meo kran me utà mrãmri ne kute amim me abajtem pytàrja pyræk. Kute akubyn me utàr mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metîndjwýnh kute me apytàr ne ajo kraja pumũ. Nãm amim me apytà kute mrãmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabê-kam adjàr pyræk. Kute ã kum me akaprio anhýrkam djãm kum mebê idjaer kapri prãm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne pidjô djujabê pa pyræk. Kum me kapri prãm kumrêx. Kum ajte meo kra prãm kumrêx ne kum amim me utàr prãm kumrêx. Kam dja me ajte kubê Metîndjwýnh krakumrêx kute mrãmri ne amrêbê me kukãmãrebê Metîndjwýnh krakumrêxja pyræk.

Metîndjwýnh kute túmrãm mebê idjaer kunĩ pytàr.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwý rax ne me amakkre kêt ba arým me amã me arê. Me aje mar kady ne ba me amã arê. Dja ga me aman arým amijo adjãmra kêt. Dja mebê idjaer djwýnh amakkre kêt ar ba:. Nhym kam me bajtem Metîndjwýnh 'yr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metîndjwýnh ne me kêtri arým amijo me bajtem kwý pytà. Kute amijo me utàrja kunĩ dja 'yr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhym arým me utà.

²⁶ Dja me utà nhym kam mebê idjaerdjwý arým tu amim Jeju markumrêx, kunĩ: tu amim markumrêx nhym Metîndjwýnh arým amim me kunĩ pytà. Ije me amã ja jarênh ne me kute mar kêtkumrêx. Mar kêtkumrêx ba arým me amã arê. Dja ga me aman arým amijo adjãmra kêt. Me bakukãmãre kute amrêbê: 'ã piók noók kôt dja ã me adjwýnhdjwý pytàro ane. Kamã ne Metîndjwýnh memã kum,

“Dja me utàr djwýnh krĩrãxbê Xijão kurũm katon amim mebê idjaer pytà. Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utà nhym me arým Metîndjwýnhmã axwe kêt.

²⁷ Bamê mebê idjaer kukãmãremê ne bar aktã abenmã ikabên jarênh mãm dji. Nã bãm memã kum,

‘Ije memã ikabên jarênh kôt dja ba arým me axwe maro aknon arým me kam ingryk kêt ne.’

Nã bãm ã memã ane.”

Nãm ã Metîndjwýnh me bakukãmãremã ane. Ga, kute mebê idjaerdjwý pytàrmãja pumũ.

²⁸ Nām me mebe idjaermā Kritu'ā ujarēnh ny jarē nhym me kum kīnh kêt. Me kum kīnh kêt kam ne me arým Metīndjwýnh kurê djwýnh. O kurê djwýnh nhym arým mebe amijo akêx ne arým amim me utār kêt. Nām mebe amijo akêx ne arým amim me bajtem pytà. Nhym be, kum me ikukāmāre kīnh. Kum me kīnh kôt ne kum me ibê idjaer kwý kīnh rā'ā ne. Kute me kētri amijo me ipytārja kum me ikīnh rā'ā.

²⁹ Amrêbê ne me bakukāmāremā apýnh mýjja jarē. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwýr me ku'uw. Djām kute kabēn jarēnh ne ajte atemā kabēn 'ō jarēnhmā? Kati. Djām kute kabēn tūm japanh ne o biknormā? Kati. Mrāmri ne tu kabēn jarēnhkumrêx. Kam ne kum mebe idjaer kwý kīnh rā'ā.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metīndjwýnh mar kêt. Amim mar kêt nhym kam arým tu kum me akaprīn amim me apytā. Mebe idjaer ne me amim mar kêt nhym kam arým mebe amijo akêx ne arým tu kum me akaprīn amim me apytā. ³¹ Nā, mebe idjaerdjwý ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhym Metīndjwýnh kum me akaprī kôt ajte kum me kaprī.

³² Nām mebe idjaermē me bajtemmē arým axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metīndjwýnh kabēnkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmā. Mýj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metīndjwýnh kum me kunī kaprī kadjy ne me amakkre kêt.

Metīndjwýnh rax'ā ujarēnh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metīndjwýnh ne kute mýjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ā karō kum me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mýj me'ō ne kute kum kator ne kute mar? Djām me'ō amak mexo 'ýr bôx? Ari:kati. Umaro memā kre rax ne me'ō umaro 'ýr bôx kêt kumrêx. Kute me kunio ba me:xkumrêx. Mýj me'ō ne kute urāk? Ari:kati. ³⁴ Me bakukāmāre ne me amrêbê: Metīndjwýnh djumar'ā ajarēn memā kum,

“Bēnjadjwýr djwýnh kute apýnh mýjja marja djām arým ne me'ō kute mar? Djām arým ne me'ō kumrêx kum mýjja'ā karō nhym arým kôt kute mar? Ari:kati.”

³⁵ “Nār djām Metīndjwýnh we me'ōmā kum,

‘Ga ne ga akumrêx imā angā. Dja ba kam amā o pānh ne’, ane? Ari:kati.” Nām ā me bakukāmāre Metīndjwýnh djumar'ā ujarēnh ane. ³⁶ Ta ne kumrêx amim mýjja kunī'ā karō nhym kôt mýjja kunī apôx. Ta ne mýjja kunī nhipeh nhym apôx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunī 'ā kum rax jarēnh rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrêx.

Me kute Metīndjwýnhmā aminhōr'ā memā karō.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

12 ¹ Akmere, àpnhīre ar, Metīndjwýnh kum gwaj bakaprī:kumrêx. Kum ar akaprī:kam dja gar kum amingā. Ga, Jeju kute Metīndjwýnhmā aminhōrja pumū. Nām kum amingān pite'y'ā wajê ne arým ty. Ar gadjwý dja gar kudjwa kum amingā. Djām me kute abīn ne kute kum anhōrmā? Kati. Ar ga dja gar atīn ne prīne kum amijā ma gê ar akam kīnh ne ar ajo aminhōn ar ajo ba. Ā kum aminhōro anen kam arým katāt Metīndjwýnh kabēn markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

²Djām me kum Metīndjwŷnh kīnh kêtja kute ar ajo amipyràk ne amiku-kràdjà punu kôt kute ar ajo bamā? Kati. Kwārik wānh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adjumar djà nyn atemā akabēn nybit ma. Mỳj kadjy? Bir, Metīndjwŷnh ne arỳm ar ajā kabēn mex jarē. Nām amim ar ajā karōn kabēn mex jarē. Dja gar atemā akabēn nybit man arỳm amijā Metīndjwŷnh kabēn mexja ma. Ne kam kabēn mex kôt ar amijo aban prīne kum amex. Kum amex nhym arỳm akam kīnhkumrēx. Ja kadjy dja gar mebê atemā adjumar djà nyn atemā akabēn nybit ma.

³Ba ar akunīmā ikabēn jarē. Djām amikukwakam ne ba ar amā arē? Kati. Metīndjwŷnh ta ne tu kum ikaprīn arỳm imā ikabēn'ā karō. Kôt ne ba ar amā ikabēn jarē. Ar anhī pŷnhkôt ar amā arē. Ar gadjwŷ ne Metīndjwŷnh arỳm ar amā adjàpēnh djā'ā karō. Ar aje adjàpēnh djà markam dja gar mā amim Metīndjwŷnh rax ma. Kwārik wānh arīk amim, “Be, iraxkumrēx”, anhyr kêt. Dja gar katāt amim,

—Be, nā bām tu amim Metīndjwŷnh markumrēx nhym arỳm imā idjàpēnh djà ja'ā karō ba kabēnkôt maro iba, ane. Djā gām me ā amimaro ane.

⁴Ga, gwaj banhī pŷnhja pumū. Gwaj banhī pŷnhkôt badjàpēnh djà krāptī. Gwaj baparkam bamrānh djà. Gwaj banhikrao baje mỳjja kupēnh djà. Ne gwaj bakrākam banhō mỳjja mar djà. Ne gwaj banokam baje mỳjja pumūnh djà. Ne gwaj bajamakkrekam baje mỳjja mar ne kupēnh djà. Gwaj banhīkam badjàpēnh djà krāptī. ⁵Ga, Kritudjwŷ. Te gwaj bakrāptī gwaj baje amim Kritu markam baje kumē banhī pydji pyrāk. Djām gwaj bamā aben jabē kētmā? Djām gwaj apŷnh ar babamā? Kati. Gwaj banhī pŷnhkôt abeno banhōbikwa.

⁶Metīndjwŷnh tu kum gwaj bakaprīkam gwaj abeno banhōbikwan banhī pŷnhkôt apŷnh badjàpēnh djà. Metīndjwŷnh ta ne gwaj bamā badjàpēnh djā'ā karō gwaj maro baba. Gwaj banhī pŷnhkôt apŷnh Metīndjwŷnhmā badjàpēnh djān kum badjàpēnh ar baba.

Godja me'ō Metīndjwŷnh kukwakam kabēn jarēnhja mar jabej gē kute amim Metīndjwŷnh mar kô:t memā arē. ⁷Nār, godja me'ō me kadjy mỳjja 'ō kupēnh mar jabej gē me kadjy kupē. Nār, godja me'ō memā Metīndjwŷnh kukràdjà jarēnh mar jabej gē arē. ⁸Nār, godja me'ō kute 'ā memā karō mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamā 'ā karō mar jabej. Me kute amim mar tỳx'ā memā karō mar jabej. Gē memā 'ā karōo ba gē me amim mar tỳx. Nār, godja me'ō memā mỳjja nhōr jabej gē ōdjānh ne memā kungā. Nār, godja me'ō kute meo ba mar jabej gē meo ba 'āno djan 'ā ukanga kêt. Nār, godja me'ō kum me kaprī mar jabej. Djām nokre kaprīn kum me kaprīmā? Kati. Dja nokre kīnh ne kum me kaprī.

Me kum me abē'ā memā karō.

Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1

⁹Dja gar amā me abē. Kwārik wānh amijo ajēx kêt. Dja gar mrāmri amā me abē katātkumrēx.

Godja me abenkam axwe nār amijo axweo ba, ar ga dja gar amā axwe kīnh kē:tkumrēx. Nār, godja me abenkam mex nār amijo ba mex ar ga dja gar amā mex kīnh ne 'ā angrà: ne.

¹⁰Kute ar amā akamy jabē pyrāk ne abenmā aprī:ren amā aben jabē. Kwārik wānh gar me'ā amim,

—Gê me kumrêx imă imex jarê. Ba kam amipănh ă memă mex jarêno ane, anhÿr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memă wan tu memă mex jarêno aba. Memă mex jarêno aban kăjmă memă rax kamêno aba.

¹¹ Metîndjwÿnh kadjy mÿjja'ôo aba'ă ar adjukanga kêt ne atÿx. Dja gar Karô man kôt amă Metîndjwÿnh jabê:n arek kadjy mÿjjao aba.

¹² Dja gar amiwÿr Metîndjwÿnh nhô mÿjja mexja kamnhîxkumrêx. Aje amiwÿr kamnhîxkôt akînhkumrêx.

Dja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba arek amim Jeju mar tÿx ră'ăn 'ă adjukanga kêt. 'Ă adjukanga kêt ne Metîndjwÿnhmă amijo adjà'wÿr ră'ă ne.

¹³ Godja Jeju nhô me ja ô mÿjja kêt jabej ar amă me kaprîn amikută memă mÿjja kwÿ ngă.

Gê me ar awÿr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amă kînh.

¹⁴ Godja me'ô ar ajo bikênh jabej gar Metîndjwÿnhmă o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. Ă kadjy kum ane. Kwărik wănh kum,

—Dja ga ijo angryk ne o ajkê, anhÿr kêt.

¹⁵ Godja me'ô kînh jabej ar gadjwÿ kôt akînh.

Godja me'ô muw ar gadjwÿ kôt akaprîn muw.

¹⁶ Dja gar axikôt akabên man axikôt arê.

Kwărik wănh amijo araxmă amijo adjămra kêt. Ar amă me kajgo kînh ne ro'ă ar aba.

Kwărik wănh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ă ipydji, anhÿr kêt.

¹⁷ Godja me'ô ar ajo ajkê kwărik wănh amipănh o abikênh kêt.

Dja gar akabên katăt ne katăt amijo aba gê me amim ajă,

—Be, mrămri, tămwă ne katăt kute amijo bakumrêx, ane.

¹⁸ Ar ga dja gar me kunîmê abenmă akabên mexkumrêx jarê ne 'ă adjukanga kêt. Năr gar te me'ômă akabên mex jarê nhym tu ar ajapa. Kwărik wănh ră'ă.

¹⁹ Akmere, àpnhîre ar, imă ar akînhkam ne ba ar amă ikabên jarê. Kwărik wănh amipănh kêt. Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhkam ama gê ta ar ajo ngryk.

Metîndjwÿnh ne amrêbê: me bakukămăremă kum,

“Ba ne ba ibê memă o pănh djwÿnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pănh.

Kwărik wănh amipănh kêt.”

Năm ă Bênjadjwÿr djwÿnh memă ane. Kam dja gar kam ama. ²⁰Nhym kam ajte memă kum,

“Kam godja akurê djwÿnh kum prăm jabej ga kum mÿjja ngă gê kukrê.

Godja kum kôr jabej ga kum ngô ru gê o ikô.

Dja ga ane nhym ta arÿm amiman amim ngryk jabej ne ajo ôbikwa jabej.”

Năm Bênjadjwÿr djwÿnh ă me bakukămăremă ane. Kam kwărik wănh amipănh kêt.

²¹Me kute ar ajo bikênhkam djăm mekôt ajaxwemă? Kwărik wănh mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprîo meo djuw mex.

Me kute me bēnjadjwÿr kabēn kôt amijo ba'ā memā karō.

Xit 3.1; Ped k 2.13

13 ¹Pykakam me bēnjadjwÿr rūnh me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkam dja gar me kabēn mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Nhÿnh ne bēnjadjwÿr'ō Metīndjwÿnh kute ar kêt. Nām me bēnjadjwÿr kunī pumjuw. ²Gêdja me'ō kum ō bēnjadjwÿr kurē jabej. Djām ō bēnjadjwÿr kajgo ne kum kurē? Kati. Kajgo kêt. Metīndjwÿnh ne 'ā bēnjadjwÿr mē. Me kum kurē dja Metīndjwÿnh arÿm memā axwe pānh jarē.

³Djām me mexkam kum krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr pyma? Kati. Me axwekambit kum uma. Ar amā uma kêt kadjy mÿj dja gar nē? Bir, dja gar amextiren ar aba nhyr arÿm ar amā mextire jarē. ⁴Mÿj kadjy dja gar kabēn ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amā krī. Metīndjwÿnh ne ar akadjy me'ā ō àpēnh rē nhyr me ar amā krī. Nhyr be, godja gar ajaxwe jabej on atīn prām. Djām kute amijā kàxdjwa kajgo nhōrn kute o ba kajgo? Kati. Metīndjwÿnh ne me àpēnh'ā me kurē kute kukwakam àpēnhmā, me badju-mar mex kadjy àpēnhmā. Kam dja me'ō axwe nhyr arÿm kam ngryk nhyr arÿm tokry. Kadjy ne me bēnjadjwÿr nhō kàxdjwa kajgo.

⁵Kam dja gar tu me kabēn ma. Djām ar amā umakambit? Djām kambit dja gar kabēn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhōkre kadjwÿnhbē 'ā amim,

—Pykakam anhō bēnjadjwÿr kabēn ma, anhÿro aba. Ar akabēnja kôt dja gar me bēnjadjwÿr kabēn ma.

⁶Kam dja gar ajte amikutā me bēnjadjwÿrmā ar anhō pi'ōk kaprī kwÿ ngā. Me kute ar amā ipōxu'ā karō kôt memā kwÿ ngā. Mÿkam? Bir, me mā ar akadjy bēnjadjwÿr kam àpēnhkam. Metīndjwÿnh ne me'ā ō àpēnh djwÿnh rē. Gora ar memā angā. ⁷Me kute 'ā ar amā karō kôt ar anhō bēnjadjwÿrmā angā. Ar aje adjàpēnh pānh pi'ōk kaprī jamÿnhja ar aje kum kwÿ nhōrmā. Aje me kabēnkôt amikutā kwÿ ngriren 'yr ne aje kum ōrmā. Kwārik wānh kubē nē kêt. Ar kum angā. Nār, gar pi'ōk kaprī pānh me'ōbē nèkrēx jamÿ. Nhyr me ar amā,

—Ar aje nèkrēx jamÿnh pānh'ā akreja kôt dja gar pi'ōk kaprī kwÿ ngā. Amikutā me bēnjadjwÿrmā kwÿ ngā, ane. Kwārik wānh kubē nē kêt. Ar kum angā. Nār, dja me ar amā,

—Dja gar amā me bēnjadjwÿr pyma, ane. Tu ar amā uma. Nār, dja me ar amā,

—Dja gar kàjmā me bēnjadjwÿrmā rax kamē, ane. Tu kàjmā kum rax kamē.

Akubyn bōxkam amakbē me kum aben jabē'ā memā karō.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸Ar aje amikutā memā anhō mÿjja'ō nhōrmā kwārik wānh mebē nē kêt. Ar amā me abēmādjwÿ kwārik wānh mebē aminē kêt. Dja gar mrāmri amā me abēkumrēx ne arÿm aje Metīndjwÿnh kukràdjā marn kôt amijo aba mex-kumrēx. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkôt kukràdjā kôt gar arÿm amijo aba mexkumrēx.

⁹Me bakukāmāre ne Metīndjwÿnh kukwakam memā kabēn kukràdjā jarēn memā kum,

“Kwārik wānh mebē prō nār mjēno adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh me'ōnh bīn kêt. Kwārīk wānh adjākīnhī kêt.

Kwārīk wānh me'ā ajêx kêt.

Kwārīk wānh me amā me'ō nhō mỳjja puro kīnh ne 'ā amim karō kêt."

Nām ā memā anen kam ajte memā kum,

"Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabêja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabêo ane."

Nām ā memā ane. Ja dja gar aman ar amā me abê. Ar amā me abêkam ne gar tu Metīndjwýnh kukrādja kôt amijo aba mex. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkôt kukrādja kunīkôt gar tu amijo aba mex. Kukrādja 'ō ne 'ā kātām kêt. Ar amā me abêkam gar aje kukrādja kunī marn kôt amijo aba mexkumrêx.

¹⁰Nhym bê ne me kum me abêkam kute meo bikênh. Kati. Dja gar mā amā me abêjabit man arým urokam Metīndjwýnh kabên kukrādja kunīkôt amijo aba mexkumrêx.

¹¹Kam, ba ajte ar amā arê. Arým 'ýr. Mýkam ne gar ate akrā? Ar aje mrāmri ne me ôto nôr pyrāk. On ar ano tỳx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhīxkum-rêxmo kraxkam akubyn bōxja kute onīj pyrāk. Nhym be, kati. Gwaj bawýr bōx ne kute amim gwaj bapýtār nhō akatija arým 'ýr.

¹²Arým akamāt kêt 'ýr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamāt pyrāk. A'u ne gwaj bajo rām ne ja. Dja Kritu bōx nhym arým me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrāk. Kam gwaj on wānh badjápênh punu kute akamāt kô tyk pyrāk ja kanga. Kute mrāmri ne me krākamngōnh kute amipytār kadjy ô kàxo kubêkà jangjênh pyrāk. Gwaj Kritu kukwakam batỳx ne katāt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamā tỳx jadjār. Dja gwaj bamā tỳx jadjā gwaj arým katāt ar amijo baba. Kukwakam katāt ar amijo baba ne arým baje mrāmri ne me kute a'ukam mrānh pyrāk.

¹³Gwaj memā katāt ar amijo baba kute a'uri me katāt ba pyrāk. Djām mekôt ar abixaêr punumā? Djām kadjwati kangôkam/ ar abibānhmā? Djām mekôt aprō kupa'ā, amjên kupa'ā akurê abamā? Djām mekôt ar abixaêr tỳ:x ne tu apunu raxmā? Djām ar aje abenmā akabên punu abamā? Djām ar aje aben nhō mỳjja puro'ā angrykmā? Kati. Kwārīk wānh. ¹⁴Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwārīk wānh ar aje amidjwýnhbito kīnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

Me kute Jeju mar rerekreja'ā memā ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

14 ¹Me kwý kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhōbikwa. Kwārīk wānh mỳjja'ō mýr jabej ar amā kurê kêt ne 'ā amim, "Axwe", anhýr kêt. ²Me kute ar amā,

—Dja gar ām mry pumū, anhýro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tỳxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mỳjja kunī kuro iban kam Metīndjwýnhmā imex rā'ā, anhýro aba. Nhym me kwý kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwýbit kuro ba.

³ Kwārīk wānh ar amā kurê kêt. Ar aje mỳjja kunī kuro abakam kwārīk wānh ar amā me'ō kute djwỳbit kurja kurê kêt. Nàr ar akwỳ aje djwỳbit kurja kwārīk wānh me kute mỳjja kunī kur'ā akabēn kêt ne amim, “Me axwe”, anhỳr kêt. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ta kute arỳm o krakam. Kwārīk wānh mỳjja kur mỳr jabej ar amā aben kurê kêt. ⁴ Me axwekam djām ar ga dja gar memā axwe pānh jarē? Kati. Metĩndjwỳnh dja memā axwe pānh jarē. Nàr, me mexkam djām ar ga dja gar memā kĩnh djā ngā? Kati. Metĩndjwỳnh dja memā kĩnh djā ngā. Djām ar ga ne gar meo aba? Kati. Metĩndjwỳnh ne meo ban me axwebē memā tỳx jangjēho ba. Kam kwārīk wānh ar amā kurê kêt.

⁵ Amrēbē me bakukāmāre ne me kute apỳnh akati maro ba. Nhym ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwỳ amim, “Akati punu ne ja”, anhỳro ba. Nhym ajtekam me kwỳ kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim, —Kati. Akati kunī ne mex ne 'ō kute aben japanh kêt, anhỳro ba. Gē kam me kunī ta ī pỳnhkôt prĩne akatio amiman ta akati ma nàr ta mar kêt. Kwārīk wānh akati'ō mỳr jabej ar amā aben kurê kêt.

⁶ Me'ō kute akati marja ta kute Bēnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar. Nàr, me'ō kute akati mar kêtja ta kute Bēnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'ō kute mỳjja kunī kurja ta kute Bēnjadjwỳr djwỳnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ā Metĩndjwỳnhmā amikĩnh jarēnhkam kute kurja pumũ. Nàr, me'ō kute djwỳbit kurja ta kute Bēnjadjwỳr djwỳnh markam kute djwỳbit kurja pumũ. Ga, kute djwỳbit kurkam kute 'ā Metĩndjwỳnhmā amikĩnh jarēnh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunī djām gwaj baje amidjwỳnhbit maro babamā? Kati. Dja gwaj Metĩndjwỳnh maro baban ajte gwaj babu'ā me ar baja maro baba. Gwaj batĩnri dja gwaj Metĩndjwỳnh maro baba nàr gwaj tyn Metĩndjwỳnh ma. ⁸ Bēnjadjwỳr djwỳnh ne gwaj baje markumrēx. Dja gwaj batĩn ne ar babari Bēnjadjwỳr djwỳnh maro baba. Ne tyn Bēnjadjwỳr djwỳnh ma. Kam dja gwaj batĩn ne ar baba jabej nàr batyk jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Bēnjadjwỳr djwỳnh ne gwaj baje mar nhym arỳm gwaj bajo kra.

⁹ Mỳj kadjy ne Kritu tyn akubyn tĩn ne? Bir, kute me tykmē me tĩn kunĩmā Bēnjadjwỳr djwỳnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tĩn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'ōo ar akamyja mỳkam dja gar mỳjja'ō mỳr jabej ar akamymā axwe jarēn ar amā kurēo aba? Djām ar abē memā axwe pānh jarēnh djwỳnh got? Kati. Dja gwaj bakunī Kritu kabem dja nhym ta arỳm gwaj bamā bajaxwe pānh jarēho nhỹ. Kwārīk wānh ga akamymā axwe jarēnh kêt. ¹¹ Amrēbē me bakukāmāre kute 'ā pi'òk no'òk kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarē. Nām memā kum,

“Bēnjadjwỳr djwỳnh ne memā arēn memā kum,

‘Itĩn ne ar iba. Djām itĩn ne ar iba kêt ne ba ikabēn kajgo? Itĩn ne ar ibakumrēx ne ba me amā ikabēn ne. Me kunī dja me ikabem kōnkrāo nhỹn kunī amikôt imā amijarē.’

Nām ā Bēnjadjwỳr djwỳnh ane.”

Nām me bakukāmāre ā memā anen arỳm 'ā pi'òk no'òk ne. ¹² Ga, pi'òk no'òkja kôt gwaj banhĩ pỳnh kôt gwaj baje Metĩndjwỳnhmā amikôt amijarēnhmāja pumũ.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwỳja ma. Me kwỳ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwārīk wānh mỳjja'ō mỳr jabej ar amā kurê kêt. Dja gar atemā amijo tēn ar akamy'ā amim,

—Ba on Metĩndjwýnhmā amijangri tỳx. Ikamy ne ipumũnho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mỳjjao iban ren Metĩndjwýnhbē ikamyo akēx. Ba on amijangri tỳx. Ba ren kubē o akēx ne ren kam ije mrāmri ne mỳjja kute me par tok nhym me rōrōk pyrāk, ane. Dja gar ā amim anen ā ar akamy maro ane.

¹⁴Nhym me kute mỳjja kurdjwỳ. Djām me kute mỳjja'ō krēn arỳm Metĩndjwýnhmā axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bēnjadjwỳr djwýnh Jeju kabēnkōt mar-kumrēx. Nhym be, dja ar akamy kwỳ mỳjja 'ō'ā amim,

—Dja ba kukrēn Metĩndjwýnhmā ijaxwe, anhỹro ba. Be, akamy jamā ne mrāmri mỳjja punu. ¹⁵Ga kam tu akamy nokrekam mỳjja ja krē nhym kōt arỳm akam kaprĩre ne. Godja ajā amim,

—Nām mỳjja punure krēn arỳm Metĩndjwýnhbē amijo ajkē, ane. Godja ā akamy anen arỳm kaprĩre ne. Djām amā akamy kĩnhkam ne ga tu nokrekam mỳjja krē? Kati. Aje amidjwýnhbit mar. Kritu kum akamy kĩnh ne kam kadjy ty. Gadjwỳ ga ren amā kĩnh ne ren nokrekam mỳjja krēn kēt. Nhym be, kati. Ga amidjwýnhbit man amā akamy kĩnh kēt ne tu nokrekam mỳjja krēn arỳm akamyo ajkē. Kwārĩk wānh o anhỹr kēt. ¹⁶Dja ga te mỳjja 'ō'ā amim,

—Kati. Imā ne mexkumrēx, ane. Nhym me kute ajā, “Axwe”, anhỹr prām kwārĩk wānh nō. Dja ga ām mỳjja pumũ gē me ajā anhỹr kēt.

¹⁷Metĩndjwýnh kute gwaj bajo bakam djā ne gwaj baje mỳjja kuro babaja mar tỳx? Nār, djām gwaj baje mỳjjao bakōm mar tỳx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kēt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metĩndjwýnh Karō maro babakam ne gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Metĩndjwýnh kute gwaj bajo bakam mỳjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tỳxkumrēx. ¹⁸Mỳkam? Bir, me mỳjja mex jao ba ne me Kritumā àpēnho ba ne arỳm kàjkwakam Metĩndjwýnhho kĩnh nhym pykakam me ar badjwỳ kum me kĩnh.

¹⁹Gwaj abenmā bakabēn mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmā Jeju'ā ajarēn arỳm mar mexo amũ aben kamē. Ja kadjy dja gwaj amima. ²⁰Djām ar aje me'ōo akamyja mar kēt ne ar aje adjākurbĩt mar ne o ar aje Metĩndjwýnh bē o akēxmā? Akamybē Metĩndjwýnh nhō àpēnh. Kwārĩk wānh kubē o akēx kēt. Mrāmri ne me kute mỳjja kunĩ kurkam Metĩndjwýnhmā mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kēt ne amidjwýnhbit man arỳm tu nokrekam mỳjja'ō krē ne kam arỳm o Metĩndjwýnh bē o akēx. Aje kubē o akēxkam arỳm ajaxwe. ²¹Djām aje tu mỳjjao aba ne aje tu mry'ō kuro abamā? Nār djām ar aje tu uba kangōo akōmo abamā? Nār djām ar aje apýnh mỳjja 'ōdjwỳo abamā? Nār djām ar aje mỳjjao abakōt ar amā Metĩndjwýnh bē akamyo akēx pyma kēt? Aje o abakōt aje o kubē o akēx pymakam kwārĩk wānh o aba kēt. Dja gar akamy man kwārĩk wānh o aba kēt. Nār djām ar aje mỳjja 'ōo abakōt ar aje akamymā kaprĩ jadjār jabej nār ar aje akamymā Metĩndjwýnh mar rerekre jadjār jabej? Kwārĩk wānh o aba kēt. Dja gar akamy ma. Kwārĩk wānh o aba kēt.

²²Apýnh mỳjja'ā ne gar amim,

—Ije amim Metĩndjwýnh markam ne mỳjja ja ajmā kute kēt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kēt, anhỹr jabej. Amimābit dja gar arē gē Metĩndjwýnhbit ama.

Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mỳjjao abao anen ren amim angyryk ne ren amim,

—Mỳkam ne ba o iban Metĩndjwỳnh bê ikamy akẽx? ane. Nhyr be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kêtka dja gar adjumar mextire. ²³Godja me'õ kute mỳjja'õ krẽnmã amim,

—Kon. Dja ba kukrẽn arỳm ijaxwe jabej, anen atekam tu krẽn jabej. Djori kam mex? Kati. Arỳm axwe. Mỳkam? Bir, kute Metĩndjwỳnh mar kêt ne tu krẽnkam. Me kute mỳjjao ba kunĩkõt dja me kumrẽx o Metĩndjwỳnh ma. Ne kam arỳm o ba. Godja me Metĩndjwỳnh mar kêt ne tu mỳjjao ba jabej arỳm axwe.

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarẽnh rã'ã.

Mak 10.45; Kõ k 10.24; Pir 2.4

15 ¹Kam, gwaj baje amim Jeju mar tỳx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã bapĩre. Djãm gwaj baje amidjwỳnhbito bakĩho babamã? Kati. Gwaj meo kĩnh. ²Gwaj bakunĩ banhĩ pỳnhkõt amibu'ã meo kĩnh. Mỳj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amũ amikamẽnh ne mar raxmã.

³Ga, Kritudjwỳ kute amidjwỳnho kĩnh kêtja pumũ. Kute amidjwỳnho kĩnh kêt kõt ne me bakukãmãre Kritu kabẽn jarẽ. Nãm Kritu Bãmmã kum,

“Me kum akurẽ kõt ne me kum ikurẽ.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhyr me bakukãmãre memã arẽ nhyr me arỳm 'ã pi'õk no'õk ne. Nhyr kam tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhyr me arỳm kum kurẽ. Kum kurẽ nhyr arỳm amidjwỳnho kĩnh kêt. Gwaj badjwỳ kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbito kĩnh kêt.

⁴Metĩndjwỳnh ne mã me bakukãmãreo djuw mexo ba nhyr me mã me'ã ajarẽn mã me'ã pi'õk no'õko ba. Mỳj kadjy? Bir, dja gwaj pi'õk jarẽn mã amijã kabẽn kunĩ maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'õk no'õk ne. Dja gwaj amijã kabẽn kunĩ man arỳm tu amim Jeju mar tỳx ne. Nhyr kam te apỳnh gwaj bakapĩ djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tỳx rã'ãn 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabẽn kunĩ man te bakapĩn akubyn bakĩnh ne. Bakĩnh ne arỳm amiwỳr kamnhĩx tỳx. Ja kadjy ne me me bakukãmãre'ã ajarẽn me'ã pi'õk no'õk ne.

⁵Metĩndjwỳnh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã tỳx jangjẽnh nhyr me kute amim mar tỳx ne kĩnh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gẽ ar amã akabẽn mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kõt ar amijo abakam gẽ ar amã akabẽn mextire jadjã gar axikõt abenmã akabẽn mextire jarẽ. ⁶Ne kam axikõt anhõkre kadjwỳnhbẽ Metĩndjwỳnh ra:x ne uma:ja man arỳm me kunĩmã arẽnho amirĩt ne. Ja kadjy ne ba ã Metĩndjwỳnhmã ar ajo idjã'wỳro ane. Metĩndjwỳnhbẽ ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu Bãm.

Metĩndjwỳnh kum me bajtemdjwỳ kĩnh.

Kar 10.34; Rõ 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷Kam dja gar abeno anhõbikwa kute Kritu gwaj bajo õbikwa pyrãk. Ar aje memã Metĩndjwỳnh raxo amirĩt kadjy ar abeno anhõbikwa.

⁸Ba kam ajte ar amã arẽ gar ama. Kãjkwakam Metĩndjwỳnh ne amrẽbẽ mebẽ idjaer kukãmãremã mỳjja jarẽ. Me my kã rẽnhjamã arẽ. Nãm memã

apýnh mýjja jarēnh māmđji. Nhyr kam kôt Jeju Kritu nā kurūm katon ar ba. Me bakamingrānyrekam ar ba. Ar ba:n arým mebê idjaermā àpēnh ar ba. Metīndjwýnh kute me bakukāmāremā apýnh mýjja jarēnh kôt ne memā àpēnh ar ban mýjja nhipêxo ba. Nhyr me arým omūn amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh kabēnkumrēx. Ga, Jeju arým kôt memā àpēnh ar baja pumū. Metīndjwýnh kute me bakukāmāremā arēnh kôt àpēnh ar baja pumū. Nām me Jeju pumūn arým ā amim ane.

⁹Jeju memā mýjja pumūnh kēt nhipêxo ba; me punuo mexo ba: nhyr me bajtemdjwý arým omū. Me kute Metīndjwýnh raxmā kator ne abenmā kum,

—Djām Metīndjwýnh ukapři ngri got? Mrāmri ne ukapři:kumrēx, anhýr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwý arým mýjja pumūnh kēt kwý pumū. Djām mebê idjaerbit ne me kute Metīndjwýnh raxmā katorn kum rax jarēnhmā? Kati. Me bajtemdjwý ne me kute raxmā katorn kum rax jarēnhmā. Me bakukāmāre ne amrēbê: ja jarē. Me bajtem kute Metīndjwýnhmā rax jarēnhja jarē. Kritu kàkwakam Bāmmā amijarēn kum,

“Me bajtem nhipôkri dja ba memā ajā idjujarēnh amirīt ne apymā'ā ngre.”

Nām ā Kritu Bāmmā me bajtem jarēnh ane nhyr me arým 'ā pi'ôk no'ôk ne.

¹⁰Nhyr kam me bakukāmāre 'ôdjwý me bajtemmā kum,

“Me abajtem, me on ô me wýnh kôt akīnhkumrēx.”

Nām ā memā ane nhyr me arým 'ā pi'ôk no'ôk ne. ¹¹Nhyr kam me bakukāmāre 'ôdjwý me bajtemmā kum,

“Me abajtem kunī dja ga me Bēnjadjwýr djwýnhmā mextire jarē.

Apýnh me aba djā kunikôt ar abaja kum mextire jarē.”

Nām ā me bajtemmā ane nhyr me ajte 'ā pi'ôk no'ôk ne. ¹²Nhyr kam Idjaij-djwý me bakukāmāremā me ajarē. Nām Kritu'ā arē nhingrôt jakren memā kum,

“Dja me bakukāmāre Djexe tāmđjwý'ô kato. Tū:mrām me kamingrānyrekam kato. Me kute mrāmri ne pī 'yr nhyr tūmrām ajte arēkam ingrān abatānh pyrāk.

Dja ā tāmđjwý'ô katorn ar bao anen arým kubē Bēnjadjwýrbē kumkati.

Ne kam arým apýnh me ba djāri meo ba. Nhyr kam me bajtem arým tu amim kamnhīxkumrēx.”

Nām ā Idjaij me bakukāmāremā ane. Me bakukāmāreja kunī ne me me bajtem jarē. Metīndjwýnh kum me kapři nhyr me kute kum rax jarēnhmāja jarē.

¹³Metīndjwýnh ne kute memā amak bōnh nhyr me kute amiwýr ô mýjja mex kamnhīxo ba. Gē ar amā ajamak bō gar tu amim Kritu markumrēx. Ne kam arým kôt ar akīnhiti:ren ar adjumar mexti:re. Nhyr kam Metīndjwýnh Karō ar amā atýx jadja gar amiwýr kamnhīx týx ne. Ja kadjy ne ba ā kum ar ajo idjā'wýro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpēnh'ā amijarēnh.

¹⁴Akmere, àpnhīre ar, djām ar amex kēt ne ba ar amā ikabēn? Kati. Ar ga ne gar arým amextire ne ar aje Metīndjwýnh mar mexkumrēx. Ne kam aje abenmā 'ā karō mar mexkumrēx. Tām ne ba arým ije markumrēx. ¹⁵Ije ar amā pi'ôk no'ôkkam ne ba itýx ne ar amā 'ā karō. Te ar aje arým ikabēn mar

jabej ba akubyn ar amā arē gar ajte ama. Metīndjwŷnh ne tu kum ikaprīn tu imā idjāpēnh djā'ā karō ba arŷm kabēn kōt ar amā ikabēn jarē.

¹⁶Ije me bajtemmā Metīndjwŷnh'ā ujarēnh ny jarēnhō iba kadjy ne imā Kritu Jejumā idjāpēnh'ā karō. Mŷj kadjy? Bir, ije Metīndjwŷnhō kīnh kadjy. Ije 'ŷr me bajtemo akēx nhyŷ me kum mexmā. Dja me tu amim Jeju markumrēx nhyŷ Metīndjwŷnh Karō arŷm meo mex. Tām dja Metīndjwŷnhō kīnhkumrēx.

¹⁷Kritu Jeju kute imā tŷx jadjārkam ne ba me bajtemmā Metīndjwŷnh kabēn jarēnhō iba. Idjāpēnh djā jakam ne ba ikīnhkumrēx ne ar amā 'ā amijarēnhō amirītkumrēx. ¹⁸Kum idjāpēnhkam ne ba Kritu kukwakam mŷjja pumūnh kēt kumex nhīpēx. Kritu kukwakam ije mŷjja nhīpēxbit dja ba 'ā amijarē. Me bajtem kute kabēn mar ne kōt amijo ba kadjy ne ba memā kabēn jarē. Nā bām memā kabēn jarēn kōt mŷjja kwŷ nhīpēx nhyŷ me arŷm omū. Omūn arŷm kabēn man kōt ar amijo ba.

¹⁹Metīndjwŷnh Karō 'itŷxkōt ne ba mŷjja pumūnh kēt kwŷ nhīpēx. Ne me punuo mex. Nhyŷ me karō punu meo ba ba me nēje me ano nhyŷ me arŷm memā ire. Nā bām mŷjja pumūnh kēt kwŷ nhīpēx nhyŷ me te kute marmā kam no tyn kume:x ne arŷm Metīndjwŷnh raxmā kato. Ba kam kāj bē memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhō iba:. Djeruxarēkam arēnhō iba:n amū apŷnh pykakam me ba djārī kunī kōt o iba:n o inhīpōk ne. Ne arēnhō iba:n arŷm pykabē Irrij'ŷr arēnhō bōx.

²⁰Ba ne ba me kute Kritu mar kētjamā arē. Me kute memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kētjamā ne ba ije kāj bē memā arēnh prā:m kumrēx. Me'ō kumrēx kute memā 'ā ujarēnh ny jarēnh nhyŷ me arŷm kute mar. Me jamā ne ije arēnh prām ngrīre. Me ujarēnh nhīby ije ajte memā arēnh prām ngrīre. Amū me kute mar kēt jamābit ije kāj bē memā arēnh prām kumrēx. Ga, me'ō arŷm kute kikre nhīpēxmo kraxja pumū. Nhyŷ kam me'ōdjwŷ arŷm 'ŷr bōx ne omū. Omūn ajte iby ipēx prām kēt. Badjwŷ ije me arŷm kute mar jamā ajte arēnh prām ngrīre. Me kute mar kēt jamābit ne ije arēnh prām kumrēx. ²¹Ije me amā ja jarēnh kōt ne me amrēbē: me bakukāmāremā arēn memā kum,

“Me kute memā 'ā ujarēnh kēt jamā dja me memā 'ā ajarē nhyŷ me arŷm kuma.

Me kute mar kēt ja dja me arŷm kraxkōt prīne amijā kuma.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyŷ me arŷm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Ba 'ā pi'ōk no'ōk pumūn arŷm ije me kute mar kēt jamā arēnh prām kumrēx. ²²Me kute memā arēnh kēt jamā ije arēnh prām kam ne ba pyka jakam amikrā ar o iban te ar awŷr ikrā krāptī ne.

Me ō krīraxbē Rôma'ŷr tēm kadjy kute memā amijarēnh.

²³Nhyŷ be, jakam arŷm ne ba pyka ja kunīkōt memā Kritu'ā ajarēn arŷm inomā kumē nhyŷ me arŷm kuma. Amrēbē ne ba ar awŷr ikrā nhyŷ ijā amex krāptī apēx. Jakam dja ba wām ar awŷr tēm bōx ne ²⁴ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakīnhō bakrī:n bakrī kāj bē 'iry.

Ba kam arŷm amū pykabē Êpanha'ŷr tē. Êpanha'ŷr itēm kadjy dja gar ikōt o kangōn 'ŷr ijano. Ba kam arŷm 'ŷr tē. Ja kadjy ne ba amima. ²⁵Nhyŷ be, ajbir jakam dja ba Djeruxarē'ŷr itēm ne ibōx kumrēx ne Jeju nhō me jamā pi'ōk kaprī ngā.

²⁶Matenimē Akajakam Jeju nhô me ja ne me kute amū memā ô pi'ôk kaprî kwÿ janormā. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwÿ ne me ô mÿjja kêt ne ar ba nhyim me kute memā anormā. ²⁷Me ta ne me kute memā anormā. Mrāmri me kute memā ôr prāmka mexkumrêx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrêx Kritu'ă ujarênh nyo ban amū me bajtemmā arê. Mebê idjaer ne me amū me bajtemmā Kritu jarê nhyim me arÿm tu amim markumrêx ne kînhkumrêx. Ne kam me kute amikutā memā ô pi'ôk kaprî janor prāmka mexkumrêx.

²⁸Dja ba me'ÿr pi'ôk kaprîo bôx ne memā kungă. Me kînh djă ja memā kungă arÿm akubyn tē. Akubyn pykabê Êpanha'ÿr tē. 'ÿr tē:n krîraxbê Rôma kumrêxkam ar akam bôx. Ne kam amū pykabê Êpanha'ÿr tē. ²⁹Ije Kritu mar raxkôt ikî:nhkumrêx. Ar akam ibôx ne ije prîne ar amă Kritu'ă ujarênh ny jarênhkam dja gar ikudjwa akînhkumrêx. Tăm ne ba arÿm kuma.

³⁰Akmere, âpnhîre ar, Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kabênkôt, Metîndjwÿnh Karô kum gwaj bababêja kabênkôt ne ba ar amă arê. Dja gar Metîndjwÿnhmă ijo adjă'wÿr 'ăno dja. Ba ne ba idjâpênh tÿx ar iba. Kum ijo adjă'wÿr 'ăno djan o iro'ă apên ikôt o kangô.

³¹⁻³²Dja gar kum,

—Djünwă, arÿm Paur pykabê Djudêjakam tēmmă. Kam me kwÿ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebê ută. Gêdja krîraxbê Djeruxarêkam tēn Jeju nhô me jamă me ô pi'ôk kaprî ngă. Dja ga memă kînh jadja gē me kum me kînh ne amim me ô pi'ôk kaprî by. Djünwă, aje mrāmri Paur ar ikam bôx'ă amim karô jabej amrê ar iwÿr ano gē kînh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmă tÿx jangijñ Jeju kôt ar amijo iban 'ă idjukanga kêt, ane. Dja ga â kum ijo adjă'wÿro ane. ³³Metîndjwÿnh ne kute memă umar mex jangjênh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gē ar akunî mē amijo kajkep ră'ă ne. Tăm ne ja.

Kute apÿnh ôbikwamă kute amikabên mex janor.

16 ¹Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amă arênhmă. Bebi ne mexkumrêx ne krîraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy âpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy âpênh ba. ²Dja gar amă kînh ne kum akabên mex jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju nhô me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amă Bebi jabê. Godja gar âpênh'ô'ă omū nhyim Bebi kum ar aje kôt o kangôn prām jabej tu kôt o kangô. Ta ne me krăptî:kôt o kangô. Badjwÿ ikôt o kangô. Dja gar pânñ kôt o kangô.

³Ne ajte amū PRIXIRAMÊ AKWIRE arkum ikabên mex jarê. Nām ar iro'ă Kritu Jejumă âpênh ba. ⁴Ar ta ne ar inêje memă kabên. Nām me te umati tă nhyim arkum amijă ma kêt ne tu me'ÿr tēn inêje memă kabên. 'Ă ne ba arkum ukapri: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunî, apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djari ne me ajte arkum ukapri jarê.

⁵Ar ô kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawădjwÿ. Me wămădjwÿ dja gar ikabên mex jarê. Wăkam imă inhôbikwa kînh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjikkam ne Epenexu kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx.

⁶Dja gar ajte Marijmă ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy âpênh rax.

⁷Dja gar ajte wăkam inhôbikwa Tônikumê Djuniymê arkum ikabên mex jarê. Ar wă ne me ar iro'ă ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmă

Tônikumê Djunij ar arê:n kute ar mar tÿx. Ar kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx. Ba kam badjwÿ 'ÿr amijo akêx.

⁸ Æpritumê ne bar imâ Bênjadjwÿr djwÿnh jabê. Kam imâ Æpritu jabê. Ar kum ikabên mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumâ ikabên mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt âpênh ar ba. Etakidjwÿ imâ kînh. Dja gar ajte kum ikabên mex jarê.

¹⁰ Ne ajte Aperimâdjwÿ ikabên mex jarê. Aperi ne Kritumâ âpênh mex-kumrêx nhym me arÿm kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhô kikrekam ar wâdjwÿmâ ikabên mex jarê.

¹¹ Ne ajte inhôbikwa Erodjiâomâ ikabên mex jarê. Ne Naxixu nhô kikrekam ar kute Bênjadjwÿr djwÿnh marjamâ ajte ikabên mex jarê.

¹² Gwaj bakanikwÿnh Kripenamê bakanikwÿnh Kripodjamâ dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Nâm ar Bênjadjwÿr djwÿnhmâ âpênh ar ba. Dja gar ajte Pexirmâ kum ikabên mex jarê. Me kum me bakanikwÿnh kînh. Pexir ne Bênjadjwÿr djwÿnhmâ âpênh ra:x.

¹³ Nhym Rupumê nâ ar. Badjwÿ ne ba o inâ. Dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh ne amijo Rupu pytân ar o ba.

¹⁴ Dja gar ajte Axikritumê Prekôtimê Erimanhmê Patubamê Erimijmê ar ro'â gwaj baje aro bakamyja arkum ikabên mex jarê.

¹⁵ Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwÿnhmê Orîpamê ar ro'â Jeju nhô me ja kunîmê dja gar arkum ikabên mex jarê.

¹⁶ Ne abenwÿr bôx ne abeno arôrôk ne aben pa krij. Apÿnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri ne me ar amâ kabên mex jarê.

Me kute aminêje me 'âno âm'â memâ karô.

¹⁷ Akmere, âpnhîre ar, gora ikabên ma. Arÿm ne gar aje Metîndjwÿnh kabên kukràdjâ mar katât. Dja me'ô ar bôx ne kupa'â ajte ar amâ atemâ mÿjja'ô jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prâm ne Metîndjwÿnhbê ar ajo akêx prâm. Gora ar aminêje me 'âno djan memâ akâx. ¹⁸ Mÿkam? Bir, djâm me wâ ne me gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Kritumâ apê? Kati. Nâm me amidjwÿnhbit man mâ axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prîne memâ me kabêno irô mex. Ne memâ 'êx ne kabên mexkumrêx. Nhym me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

¹⁹ Nhym be ar ga ne gar aje Metîndjwÿnh mar mex nhym me kunî kute abenmâ ar ajarêno ipôk ba ar ama. Ne kam ar akam ikînhkumrêx. Kam, dja gar mÿjja mexbit ma. Kwârîk wânh mÿjja punu mar kêt.

²⁰ Metîndjwÿnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amâ tÿx jadjâ nhym Xatanaj te ar amâ apnê. Kôt ar ajaxwemâ te ar amâ apnê gar amijâno dja. Arÿm aje Xatanajmâ rerek jadjârmâ. Aje mrâmri ne aparo Xatanaj krâ kajyr pyrâk. Arÿm aje Xatanajmâ rerek jadjâr 'ÿr.

Gê Bênjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akaprîn ar ajo ba. Tâm ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt âpênhja ne ar amâ kabên mex jarê. Inhôbikwa Juxumê Djaxômê Xopatudjwÿ ar amâ kabên mex jarê.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ôk ja no'ôk. Nâ bâm tu amim Bênjadjwÿr djwÿnh markumrêx. Ne amû ar amâ ikabên mex jarê.

²³ Gajudjwÿ ne ar amâ kabên mex jarê. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kunî ne bar mâ Gaju nhô kikrekam bôx nhym mâ ar ikunîo djuw mex.

Eraxumē gwaj bakamy Kwatu ar amā kabēn mex jarē. Eraxu ne kute krīrax jakam bēnjadjwǝrmā pi'òk kaprī pumūnh djwǝnh. ²⁴Gē Bēnjadjwǝr djwǝnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprī:kumrēx ne ar ajo ba.

²⁵Dja ar amā tǝx jadjà. Amrēbē ne ba kǝj bē memā Jeju Kritu'ā ajarē nhym 'ā ujarēnh arǝm ar awǝr bōx gar tu amim markumrēx. Ar aje tu amim markumrēxkam dja ar amā tǝx jadjà gar kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt. Amrēbē ne Kritu'ā ujarēnh nyja me bakukāmārebē bipdjur tūm. Nhym kam me kute arēnh kētkumrēx. ²⁶Nhym kam ajbir jakam Metīndjwǝnh arǝm gwaj bamā Kritu'ā ujarēnho amirītkumrēx. Amrēbē: ne Metīndjwǝnh kukwakam kabēn jarēnh djwǝnh Kritu'ā pi'òk no'òk gwaj jakam, 'ātū:mkam amim arēn arǝm kuma. Metīndjwǝnh tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Kabēn kōt ne gwaj apǝnh pyka djari kunīkōt memā Kritu'ā ajarē nhym kunīkōt me arǝm 'ā ujarēnh ma. Dja me kwǝ tu amim Kritu markumrēx ne kabēn markumrēx ne kōt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memā 'ā ajarē.

²⁷Metīndjwǝnh pydji ne amak me:xkumrēx ne no me:xkumrēx. Ba kum meo a'uw gē memā amak bō. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrēxkōt gē memā amak bō. Dja memā amak bō nhym me kunī arǝm kum rax jarēnh rā'ā: rā'ā ne. Tām ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arÿm pyka kunî'ÿr mrânkhôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhyim me kwÿ arÿm tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhyim kam Paur arÿm mã me jadjwÿ'ÿr tẽ nhyim tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrâmri Jeju Paur jano nâr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwÿ pytàro ba. Ne kam ajte me kâtàm nhipôkri aben japrÿ ar o ba. Nhyim kam ajte me'ô bãmbê prôo akî nhyim me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tîn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metîndjwÿnh karô nhipêxmã bôrja kurmã nâr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kuprÿ ne ar babit ne mex, nâr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhyim Paur mÿjja ja kunî man kam prîne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

1 ¹Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metîndjwÿnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arÿm 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwÿ ne ikôt dja.

²Krîraxbê Kôritukam ar aje Metîndjwÿnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arÿm amimexo ar ajo mex. Arÿm amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunî 'uw. Apÿnh gwaj baba djâri bakunî 'uw. Gwaj baje banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumã amijo badjà'wÿrja kunî 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunî 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arÿm amiwÿr gwaj bakunî 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprî^a ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metîndjwÿnhmã mekam amikînh jarênh ne ja.

⁴Ba mã ijo ba djwÿnh, Metîndjwÿnhmã ar akam amikînh jarê. Metîndjwÿnh tu kum ar akaprî. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyim arÿm kum ar akaprî. Kam ne ba mã kum ar akam amikînh jarê. ⁵Nãm kum ar

a 1.3 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyim pãnh kum ar akaprî? Kati, ar ga ne gar te ajaxwe kêt mã. Nhyim be ta ne tu kum ar akaprî.

akaprîn prîne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akînh djã, adjãpênh djã'ã karô gar maro aban kam arÿm kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx. ⁶Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arÿm amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katàtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arÿm tu amim Kritu markumrêx.

⁷Ne kam aje àpênh djã kunĩ mar ne o aba. Metĩndjwÿnh Karô ne ar amã àpênh djã kunĩ'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê.

⁸Ta dja mã ar amã tÿx jadjã gar mã amim mar tÿx rã'ã: nhym Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arÿm bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arÿm kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja. ⁹Metĩndjwÿnh ne mrãmri kabên-kumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arÿm kra'ÿr ar ajuw. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu'ÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arÿm o anhôbikwakumrêx. Mrãmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhym nêje memã kabên.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjîn arê. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrîk wãnh apÿnh mÿj xêjakôt adjãm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarên kôt prîne amex. ¹¹Akmere, àpnhîre ar, Krôre nhô kikre wãkam ar kwÿ arÿm ninh iwÿr bôx ne ar arÿm ar ajã imã,

—Onij, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arÿm ar kabên man arÿm wãm ar amã arê. ¹²Gar we akwÿ amã me kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhÿro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abik-jêrn amã aben kînh kêto ane nhym me arÿm imã arê ba arÿm kuma.

¹³Nã gãm ar arÿm apÿnh mÿj xêja kôt aku'ên arÿm abenã akabê:n ne. Nã gãm ar arÿm aje abenmã Kritu nhirênh pyrãk. Djãm ba ne me arÿm pite'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djãm imã ne me arÿm ngômã ajadjã gar we ikôt ar aba? Kati.

¹⁴⁻¹⁶Djãm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjênh kêt. Kam ne ba ikînh ne Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Mÿkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhym ren ar ajô arîk ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arÿm amim ngômã ijadjã, ane ba ren kam ikaprîre ne. Nhym be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjã. Exepa nhô kikrekam ar jadjwÿ ba ngômã ar angij. Nhym me'ôdjwÿ ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷Djãm ije ngômã me angjênh kadjy ne Kritu ijano ba tê? Kati. Kàj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba tê. Me kum Metĩndjwÿnh

kînh kêtja me ta krâ mexja djâm me ta krâ mexo ikrâ mex ne ikabên mex ne ba ar amâ arê? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja krâ mexo ikrâ mex kêt. Ba ren me krâ mexo ikrâ mex ne ren ar amâ ikabên mex jarên ren arým o amibê Kritu'â ikabênja kuno. Kritu pîte'ykam tyk'â ikabên ja ne ba ren o kuno. Nhyr kam ren me arým Kritu mar kêt ne.

Me ta krâ mex'â ujarênh.

Kô k 3.19

¹⁸Nhyr be, kati. Kritu pîte'ykam tykbit ne ba kâj bê ar amâ 'â ajarê nhyr arým ar amâ amirîtkumrêx. Nhyr kam me biknor tokry djâkam me biknor prâmjâ ikabên man amim,

—Kê. Djâm katât kute amikabên jadjwýr got? Nâm krâ punu, ane. Nhyr be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrâmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'â ujarênhkumrêx. Nâm 'â ajarê nhyr me tu amim Kritu markumrêx. Nhyr kam Metîndjwýnh arým 'itýxo me utân ar meo bakumrêx, ane. ¹⁹Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukâ-mâremâ arênh ne ja. Nâm memâ kum,

“Me ta krâ mex ne kute memâ kabên mexja dja ba mebê kabêno akno.

Nhyr kam me arým kabên kajgo me:xi.

Nhyr me ta amak mex ne kute prîne memâ mýjja'â karô mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhyr me arým kabên kajgokumrêx.”

Nâm Metîndjwýnh â me bakukâmâremâ ane nhyr me arým 'â pi'ók no'ók ne. Nhyr kam me arým aben djô'â arênhô mô:n arênhô môr tâmtâ arým 'ýr o bôx. Tû:mrâm me bakamingrânyrekam Jeju Kritu arým pîte'y'â wajêt ne kam ty. Ty nhyr Metîndjwýnh arým o gwaj bapytân kam arým mebê amak mexo akno. Nhyr kam me arým kabên kajgo me:x ne.

²⁰Nhýnh ne me'ô ta krâ mex? Nhýnh ne me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ta krâ mex? Kati. Nhýnh ne me'ô ta kute prîne me kukrâdjâ mar? Kati. Nhýnh ne me'ô ta krâ mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me krâ mex kêt. Me kabên kajgo me:xi.

²¹Mýkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metîndjwýnh ta kute katât me'â amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djâm me kum ikînh kêtja ta kute imarmâ? Djâm me ta krâ mex ne kute imarmâ? Arkati. Me kute kâj bê memâ Kritu pîte'ykam tykja'â ujarênh nhyr me kute me'â, “Me krâ punu”, anhýrja. Me kute anhýrkam gê inhô âpênh ar kâj bê memâ Kritu pîte'ykam tyk'â ujarênhkumrêx. Nhyr kam me kwý kute tu amim Kritu markumrêx ba arým me utân ar meo iba. Ja ne imâ kînhkumrêx. Nâm â Metîndjwýnh me'â amim ane. Kute amim anhýrkam ne me kabên kajgo me:xi. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt ta krâ mexja ne me kabên kajgo me:xi.

²²Be, mebê idjaer ne me ar imâ,

—Goja mýjja pumûnh kêt'ô nhípêx ba me omûn kam arým amim Kritu'â akabên markumrêx, anhýro ba. Nhyr be, me bajtembê kregu ne me kute ar imâ,

—Goja me krâ mex o akrâ mex ne akabên mex ne arým imâ Kritu 'â ajarê. Dja ba me aman kam arým amim Kritu'â akabên markumrêx, anhýro ba.

²³Bar kâj bê memâ kum,

—Metîndjwÿnh ne Jeju'ă Bênjadjwÿrbê kumkatibê Krituja mē nhym arÿm pîte'y'ă wajêt ne ty, ane. Nhym mebê idjaer arÿm kôt kum Jeju kurê kute mrâmri ne kên me par tok nhym me rôrôk ne arÿm kum kurêja pyrâk. Nhym be, me bajtem kwÿ ne me abenmă,

—Năm ar ari kabên kwÿ jadju:w. Năm ar kră punu, anhÿro ba.

²⁴Nhym be, bar katât me kwÿmă 'ă ajarê. Metîndjwÿnh kute arÿm amiwÿr me kwÿ 'wÿr ne ar meo bajamă 'ă ajarê. Mebê idjaerja nâr me bajtemja bar katât me jamă 'ă ajarê. Katât Kritu pîte'ykam tyk'ă memă ajarê. Nhym me abenmă kum,

—Djăm Metîndjwÿnh 'irere:k got? 'Itÿxo kute me kunî rer me:xi. Djăm Metîndjwÿnh kute ari kabên jadjwÿr got? Metîndjwÿnh kute no mexo, kabên mexo me kunî rer me:xi, anhÿro ba.

²⁵Mÿkam me ă abenmă anhÿro ba? Bir, Metîndjwÿnh kute kră mexo, 'itÿxo kute me kunî rer mekkam. Nâm me kute Metîndjwÿnh'ă amim, “Kră punure”, anhÿr, me ta ne me kră punure. Nhym be, Metîndjwÿnhbit ne kră me:xxumrêx. Nâr, nâm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhym be, Metîndjwÿnh 'itÿxo kute me rer me:xi.

²⁶Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djăm me akrăptî akră mekkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djăm me akrăptî ajitÿx nhym kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djăm me akrăptî arÿnh nhym kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kute me'ă, “Me kră punure”, anhÿr Metîndjwÿnh arÿm amijo me we kră punure ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we kră mexjao apa. Me ta kute amijo kră mexjao apa nhym me arÿm pijâm ne. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute me'ă, “Me rerekre”, anhÿrja Metîndjwÿnh arÿm amijo me we rerekre ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we 'itÿx jao apa. Me ta kute amijo 'itÿxjao apa nhym me arÿm pijâm ne. ²⁸Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute me'ă,

—Me kajgo. Me kum me kînh kêtukumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metîndjwÿnh arÿm amijo me utân meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rûnho apa nhym me arÿm pijâm ne kajgo ne. ²⁹Dja meo ba nhym me kunî arÿm Metîndjwÿnhmă amijo àmra kêt. ³⁰Nhym be, ar ga ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytân Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamă Kritu jano nhym bôx ne arÿm gwaj bamă katât kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakră mexkumrêx. Nhym Metîndjwÿnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamă axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhym ajte Krituo gwaj bajaxweo pân timer.

³¹Amrêbê: me kute me bakukămăremă arênh kôt ne ba ar amă arê. Nâm memă kum,

“Djăm amijo adjămra prâm? Kwărik wân timer amijo adjămra kêt.

Dja ga Bênjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nâm ă memă ane nhym me arÿm 'ă pi'ôk no'ôk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritu-bito amra. Tăm ne ja.

2 ¹Akmere, àpnhîre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amă kabên jarê. Djă nă bâm me kum Metîndjwÿnh kînh

kê'tja krâ mexo ikrâ mex ne arÿm mekôt prîne ikabên jarênh mex, prîne mekôt ar amâ ikabên jarênh mex gar arÿm amâ ikabên kînhkumrêx? Kati. Mÿkam? ² Bir, ba ar awÿr ibôx kêtri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'â ajarê. Kritu pîte'y'â jêt ne tyk'â dja ba ajarê. Kwârîk wânh ba arkum atemâ mÿjja'ô jarênh kêt. Nâ bâm â amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex. ⁴ Djâ nâ bâm amim,

—Ba me krâ mex o ikrâ mex ne prîne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djâ nâ bâm amim anen arÿm â ar amâ arênh ane? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumû. Ba kam arÿm ar amâ ikabên jarê gar arÿm ama. ⁵ Mÿj kadjy ne ba â ar amâ ikabên jarênh ane? Bir, ar aje me ta krâ mex mar kêt kadjy. Nhyim be, Metîndjwÿnh ne 'itÿ:x. Ar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx kadjy ne ba â ar amâ ikabên jarênh ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karô marbit ne me krâ mex.

Mat 7:6; Dju r 14.22

⁶ Be, djâ nâ bâm ar ikrâ punun kôt ikabêndjwÿ punu? Kati, nâ bâm ar ikrâ mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamâ ne bar prîne memâ arê. Nhyim be, me kum Metîndjwÿnh kînh kê'tja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rûnh kwÿ kum Metîndjwÿnh kînh kê'tja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me î kêtkumrêx.

⁷ Nhyim be, Metîndjwÿnh kute katât kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memâ arênh. Mÿjja kunî kêtri ne Metîndjwÿnh kute tu amim kabên'â karôkumrêx. Kute prîne amimexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'â karô. Ne kam kute me bakukâmâremâ arênh kêt. Ne kam ajbir ar imâ kabên jarê bar arÿm jakam memâ arênh iba.

⁸ Djâm pykakam me rûnh'ô kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rûnh kuman ren pîte'y'â Jeju nhôr kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju ne prîne mex ne umakumrêx. Ren me kute pîte'y'â nhôr kêtkumrêx. ⁹ Mrâmri me'ô ta kute kabênja mar kêtkumrêx. Ije ar amâ arênh kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ arê. Me memâ kum,

“Metîndjwÿnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'â karô.

Djâm me'ô ta kute omûnh? Kati. Me'ô ta kute omûnh kêt.

Djâm me'ô ta kute mar? Kati. Me'ô ta kute mar kêt.

Djâm pykakam me'ô ta kute amim 'â karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'â karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwÿnh amim mÿjja mex'â karôn memâ kudji. Nhyim kam me'ô ta kute mar kêtkumrêx.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane nhyim arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmâja pumû. Nhyim be, Metîndjwÿnh ta ne arÿm gwaj bamâ o amirîtkumrêx. Karôo kute gwaj bamâ kabêno amirîtkumrêx. Karô kute prîne mÿjja mar. Metîndjwÿnh kute ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'â karôja kunî ne Karô kute prîne mar mex. ¹¹ Djâm gwaj babu'â me'ô kute gwaj bakadjwÿnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhōkre kadjwÿnhbê bakabên mar. Metîndjwÿnhdjwÿ ôkre kadjwÿnhbê kabênja me'ô kute mar kêtkumrêx. Metîndjwÿnh Karôbit arÿm kute mar.

¹²Djâm me kum kînh kêtja karô ne Metîndjwýnh gwaj bamã ano nhym gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakînh djâ mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metîndjwýnh ta gwaj bamã apýnh bakînh djâ ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakînh djâjao pãnh kêt. ¹³Bar memã gwaj bakînh djâ'ã idjujarênh ar iba. Djâm me kum Metîndjwýnh kînh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkôt ar imã 'ã ajarê? Kati. Metîndjwýnh Karô ne ar imã 'ã ajarê. 'A ajarê bar ije mar ne arým memã 'ã idjujarênh ar iba. Karô kute katât kabên jadjwýrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memã 'ã ajarê.

¹⁴Nhym be, me ja, Metîndjwýnh Karô kute meo ba kêtja djâm me kute amim Metîndjwýnh Karô kabên mar prãm? Kati. Mýkam? Bir, nãm me aprýn amim,

—Djâm kute amikabên jadjwýr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ýr tèn gwaj bakôt maro krîn mar kajgo. Mar kajgon arým amim,

—Je, mýj'ã ne kabên jarê? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwýnh kabên kunî mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwýnh Karô markôt kadjy bamex. Nhym be, me kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwýnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwý gwaj bamar kêt.

¹⁶Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh kute mýjja'ã amim karô djâm me'ô kute mar? Kati.

Kam, djâm me'ô kute Metîndjwýnhmã mýjja'ã karômã ne kum, 'Gêdja ga ã ane'? ane. Arkati. Metîndjwýnh ajbit ne kute mýjja kunî mar.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhym be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu djumaro badjumar ne arým baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arým baje mar. Tãm ne ja.

Me kute me prîre pyrãk nhym kute memã arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

3 ¹Akmere, àpnhîre ar, djâm ije ar amã ikabên kunî jarênhmã? Djâm arým ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunî jarênhmã? Kati. Ar aje Metîndjwýnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukrãdjâja ne ar aje mar týx rã'ã. Ar aje me prîre bixadjwýr nyre pyrãk.

²Ga, me prîre bixadjwýr nyrekam kute mýjja týx kur kêtja pumû. Ar gadjwý Metîndjwýnh kabên kwýbit ne ba ar amã arê. Amirîbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunî jarênh kêt. Metîndjwýnh kabên kwý ne mebê bipdjur ne mebê týx. Me kute Metîndjwýnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djâm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metîndjwýnh kabên kunî jarênh prãmje.

³Ar aje amidjwýnhbito kînh kadjy amimar týx rã'ã ne. Ne kam te aje me urãk prãmje angryk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arým apýnh mýj xê jakôt aku'ê ne arým abenã akabê:n ne. Djâm kam ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kukrãdjâ mar kêt got? Djâm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metîndjwýnh kînh kêt kôtbit ar aje amijo abakumrêx. ⁴Ar akwý ar amã me kwý kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Gar kam aktã ar amã aben kÿnh kêtô aban mÿj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵Djãm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metîndjwÿnh nhô àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apÿnh ar idjàpênh djà'ã karô kôt ne bar kum idjàpênho iba.

⁶Bar ije puro djuw mex djwÿnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwÿnh pyrãk. Nhym Apôr kute ngo djwÿnh pyrãk. Nhym be, Metîndjwÿnhbê djwÿ kunimã rûnh jangjênh djwÿnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arÿm 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nhym kam Apôr bôx ne ar amã Metîndjwÿnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhym be, Metîndjwÿnhbit ne ar amã ajamak bô gar arÿm amû maro amikamê. ⁷Kam ne ba ikajgokumrêx. Nhym Apôrdjwÿ kajgokumrêx. Nhym be, Metîndjwÿnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bônhkam ne raxkumrêx.

⁸Djwÿ abatànhmã ne kre djwÿnh pur kre nhym ajte ngo djwÿnh pur ngo. Ar badjwÿ ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwÿnh ar inhÿ pÿnhkôt ar imã o pãnh ne. ⁹Ar iro'ã ne bar Metîndjwÿnhmã idjàpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwÿnh nhô pur pyrãk. Ar aje Metîndjwÿnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam àpênh pyrãk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwÿnh nhô kikre pyrãk. Kute kên krãptio kikre pyrãk. Ar akrãpti nhym Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰Metîndjwÿnh tu kum ikaprîkam ne ba prîne ar amã Metîndjwÿnh kukrà-djà jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prîne kikre nhipêx mexja pyrãk ne ba ar amã kukràdjà jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjà jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipônho têm, katà:t pyka nhipônho têm ne kam kam kên kapÿn ne kam iby pyka tÿx kapÿnja pyrãk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'ô ne arÿm ar awÿr bôx ne ajte ar amã kukràdjà 'ôdjwÿ jarê. Kute mrãmri ne me'ôdjwÿ kute pyka kadjwÿnhbê kên ja nhiby kikre pyrãk ne me'ô ar amã kukràdjà 'ôdjwÿ jarê. Ije ar amã kukrà-djà jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gê ikôt bôxja ikudjwa ajte Metîndjwÿnh kukràdjà jarênh 'ãno djan prîne katàt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prîne katàt ipêx mexja pyrãk gora gê me katàt ar amã arênh mex.

¹¹Djãm me kute pyka kadjwÿnhbê kên ngrành ne kupa'ã kute ajte 'ôdjwÿ nhipêxkam mex got? Kati. Kritudjwÿ. Djãm me'ô kute katàt memã Kritu'ã ujarênh nhym ajte me'ôdjwÿ bôx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹²Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja tÿxo, mÿjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karÿro ipêx nàr kute kryt jakao ipêx nàr kute kên pãnh

rax 'ôdjwÿo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tûmrâm mex rã'ã ne. Me'ô kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja ar amã katât Metîndjwÿnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhym kam kute mÿjja pãnh raxo kikre pyrâk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja rerekre, mÿjja pãnh kryo kikre-kam mex got? Me kute pïo ipêx nâr kute bôo ipêx nâr kute bôo ipêx. Tãm dja têmbê punu. Me'ô kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja bôx ne Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwÿnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhym kam kute mÿjja rerekreo kikre nhipek pyrâk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex kêt ne têmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³Dja Jeju arÿm bôx ÿr nhym arÿm apÿnh me umar punu djâri ban bôx. Kute mrâmri ne kuwy kike'ÿr bôx pyrâk. Nhym kam me arÿm me omû. Me'ô kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arÿm omû. Nâr me'ô kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arÿm omû. Godja me'ô arÿm katât memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djâ me'ÿr bôx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrâmri ne kuwy kike'ÿr bôx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrâk. Nâr, godja me'ô kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djâ me'ÿr bôx. Nhym kam me arÿm mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrâmri ne kuwy kike'ÿr bôx nhym pôk ne xêt pyrâk.

¹⁴Godja me'ô katât memã Metîndjwÿnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arÿm Jeju mar tÿx rã'ã. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me'ôjamã pãnh nextire ngã.

¹⁵Nâr godja me'ô memã arênh punu jabej nhym me arÿm Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'ôja arÿm umar punure. Kute pãnh'ô byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwÿnh arÿm me'ôja pytã. Kute mrâmri ne me kute kikre pôk katikôt kute me pa 'amÿnh ne meo kator pyrâk.

¹⁶Metîndjwÿnh Karô ar akam ÿrkam ar aje mrâmri ne Metîndjwÿnh nhô kikreti pyrâk. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁷Metîndjwÿnh nhô kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'ô ô kikretio bikênh jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwÿ ar aje Jeju markam aje mrâmri ne ô kikreti pyrâk ne ta mexo amex. Gêdja me'ô ar abê Metîndjwÿnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne.

¹⁸Gar ajô we aje prîne me kukràdjã mar. We aje me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjã mar ne mekôt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwârik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekôt ikrã mexkumrêx, anhÿr kêt. Djãm mrâmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mÿj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metîndjwÿnh man arÿm kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute amikukràdjã punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhÿrja, me jamã ne Metîndjwÿnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjã mar kute kum ka'ên kam kute kum ô mry janhôrja pumû. Nhym mry ta amikukràdjã kôt amijo ba tãmtã ô mry'ÿr bôx ne ta arÿm amipynê.

Nhym me kum Metîndjwýnh kînh kêt djwý we ta krâ mexkam dja me amikukràdjâ punu kôt amijo môr tâmtâ arým ta amijo bikênh mex ne.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane nhym me arým 'â pi'ôk no'ôk ne. ²⁰Nhym me ajte kam memâ kum,

“We me krâ mex. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja we me krâ mexja.

Me ta umar kôt ne me amim 'â karô.

Nhym Bênjadjwýr djwýnh arým me kabên man kam arým amim,

‘Me kabên mrâmri kajgokumrêx.’

Nâm â amim ane.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane nhym me arým 'â pi'ôk no'ôk ne.

²¹Kam, djâm ar aje mekôt we me krâ mexjao adjâmramâ? Kati. Kwârik wânh mekôt we me krâ mexjao adjâmra kêt. Mýkam? Bir, mýjja kunî ne ar anhô mýjjakam. ²²⁻²³Metîndjwýnh ne Krituo Kra nhym arým ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arým ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwýnhdjwý arým ar ajo kran kam arým ar amâ mýjja kunî ngâ. Ne kam ba arým ibê ar anhô âpênh. Nâr, kam Apôr arým kubê ar anhô âpênh. Nâr, kam Pedru arým kubê ar anhô âpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mýjja kunî ne ar anhô mýjja. Gar arek mekôt atîn ne ar aba nâr ty. Te tyn arým Metîndjwýnh kôt atîn ne ar aba rãã: rãã. Kam mýjja kunî ne ar anhô mýjja. Ajbir jakam mýjja ne ar anhô mýjja. Nâr amrê gwaj bawýr mýjja apôxdjwý ne ar anhô mýjja. Kritu kute ar amâ mýjja kunîo bakam mýjja kunî ne ar anhô mýjja.

Paur kute Kritumâ âpênh'â memâ amijarênh.

Rô 14.4

4 ¹Kam gê me ar ijâ abenmâ kum,

—Ar wâbê ne Kritu nhô âpênh ne ar gwaj bamâ Metîndjwýnh kabên jarênh ba. Amrêbê memâ kabên jarênh kêtja ne ar arým jakam gwaj bamâ arênh ba, ane. ²Bir, mýj dja memâ kabên jarênh djwýnh memâ arênh on? Bir, dja memâ arênh katât. Metîndjwýnh kute kum arênh kôt dja memâ arênh katât.

³Nhym be, ba. Ar ga ar aje te idjâpênh jaxwemâ akator prâmkam djâm kam itîn prâmmâ? Kati. Djâm ije idjâpênh jaxwe'omâ ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt. ⁴Ne kam djâm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhýrmâ? Kati. Bênjadjwýr djwýnh ne kute imar. Ta ne kute idjâpênh jaxwe'ô pumûnh jabej ne kute imar.

⁵Kam, kwârik wânh me'omâ axwe jarênh kêt. Nâr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bênjadjwýr djwýnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nâr me axweo amirît ne mýjja kunîo amirît. Ga, me kute akamât kô tykkam mýjjao bipdjurja pumû. Nhym a'ukam amirît nhym me kunî arým omû. Bênjadjwýr djwýnhdjwý dja mýjja kunîo amirît, me kute mýjja pudjurja kunîo amirît gê me kunî kuma. Me kute umar djâ kadjwýnhbê amim mýjja'â karôjao amirît gê me kunî kuma. Kam gêdja me î pýnhkôt me mex jabej memâ mex jarê. Nâr, me axwe jabej memâ axwe jarê.

⁶Akmere, âpnhîre ar, ba ar amâ,

—Kwârik wânh me'ôã, “Axwe” nâr “Mexkumrêx”, anhýro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijâ arê. Ar akadja ne bar amijâ arê. Dja gar kam ar iman

arÿm ar ijôo adjâmra kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kabênbit mar rax. Kute me'ă kabên jarênh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'ôo adjâmran ate amû amă me'ô kurê kadjy kêt.

⁷Mÿj me'ô ne ar amă arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ôja? Nhÿnh ne ar anhô mÿjja'ôja? Kati. Metîndjwÿnh ta ne ar amă kungă gar kam amijo amran amim,

—Djâm me'ô ne imă kungă? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhô mÿjja, anhÿro aba.

⁸Nă găm ar aje mrâmri ne kute me ajne pyrăk. Nă găm ar amim,

—Arÿm jakam imexkumrêx. Ije imexo amû amikamênh prăm kêt. Arÿm jakam iraxkumrêx ne ije mrâmri ne ibênjadjwÿr rax pyrăk. Arÿm ne ba amipânh Paur ar kumê. Nă găm ar ă amim anhÿro aba. Djâm mrâmri ne akabênwă? Kati. Ga ren ar mrâmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipânh ar ijô mênh kêtumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ă ren irax.

⁹Nhym be, kati. Kritu kute ar ijanorja djâm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjy kute me ipôkri me umjÿr nhym me kunî kute me omûnhja pumû. Ar badjwÿ. Bar memă Metîndjwÿnh kabên jarênho iban kam memăbit ar ije mÿjja pyrăk. Nhym kam me kunî 'ă ar ipumû. Nhym me kute ar ibîn prăm. Pykakam me ja 'ă ar ipumû. Nhym Metîndjwÿnh kadjy mrân h djwÿnh-djwÿ 'ă ar ipumû.

¹⁰Bar Kritumă apê nhym me arÿm ar ijă, “Năm ar kră punu”, ane. Nhym be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikră mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijă ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhym be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhym be, ar ijă ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹Apÿnh myt djări ne bar prămkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkă punuren iba. Nhym me ajte ar ikam àkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djă kêt ne ar ibaobit iba. ¹²Bar ajte inhiakrao idjâpên h tÿx. Me te ar imă,

—Gora gê Metîndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mă memă kum,

—Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memă dja.

¹³Me te mă memă ar ijă kabên punu bar mă memă iprîren nêje me kukrà. Me kubê ar ikînh no kati. Kute mrâmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kînh no kati pyrăk. Ga, me kute mÿjja kro janhînh ne mûm rên hja pumû. Nă me ă ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikînh no kati răă. Be, djâm kam ar irax?

¹⁴Djâm ije ar amă apijâm jadjăr kadjy ne ba ă ar amă amijarênho ane? Kati. Nă bâm ar abê akabên kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrăk ne ba imă ar ajabê. Imă ar ajabêkam ne ba ar abê akabên kajgo pymao dja.

¹⁵Ga, me bâm kute kra jadjwÿr nhym apôxja pumû. Badjwÿ ne ba ar amă Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abâm pyrăk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhym kam me krăptî aben totokmă ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amă arê gar arÿm me krăptî kabên ma. Nhym be, djâm me kute ipyrăk? Kati. Djâm me kumrêx ar amă arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amă arê. Kam me kute ar abâm pyrăk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amă Kritu'ă ujarên h ny jarê gar ikôt arÿm tu amim

markumrêx. ¹⁶Kam ne ba arÿm ar amâ 'ă karô. Dja gar ijă amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷Ar aje ijă amijakren mă ikôt amijo abamă ne ba arÿm ar amă Ximoxi jano nhym ar awÿr tē. Imă ikra Ximoxi jabê:. Ba ikumrêx ne ba kum Bēnja-djwÿr djwÿnh'ă ajarē nhym arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katāt kabēn man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nă bām katāt Kritu markumrêx ne kabēn kôt ar amijo iba. Me kute katāt Kritu mar ne kabēn kôt amijo bamă ne ba memă arēnho iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunīmă ne ba memă arēnho iba. Tām dja Ximoxi ar amă arē gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katāt Kritu markumrêx ne kabēn kôt ar amijo aba.

¹⁸Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrāk gar akwÿ amijo adjāmra ar aba. ¹⁹Bēnja-djwÿr djwÿnh mrāmri ar awÿr itēm'ă kute amim karô jabej dja ba amikră kêt ne ar awÿr tē. Ar awÿr tēn ar awÿr bôx ne me kute amibēn prāmja kabēn kôt me kuma. Djām me kabēnjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrāmri me âpēnh tÿxkumrêx jabej memă ikato. Djām mrāmri ne we Metīndjwÿnh me wāmă tÿx jadjà? Kon. Dja ba bôx ne goja me omŭ.

²⁰Metīndjwÿnh kute meo bakam djām me kabēnbit? Kati. Mrāmri kute meo bakumrêxkam kute memă tÿx jadjardjwÿ. ²¹Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amă kīnh? Ga, me kute me âbêr djào me kaprêprêk nhym me tokryja pumŭ. Me kute memă bēn tÿxkamdjwÿ me tokry. Djām ba ar awÿr ibôx ne ar amă ibēn tÿxmă gar atokrymă? Nār ar awÿr ibôx ne imă ar ajabêkam ije ibēn prîo ar amă ikabēn. Djām tām ne gar amă kīnh?

Me kute bôm me'ô jaxwe mēnh'ă memă karô.

5 ¹Me ar akurŭm iwÿr tēn bôx ne imă ar akam me'ô jarē. Ne imă,
—Me'ô ne bāmbê prô pytàn o ikwă. Nām me â imă ar akam me'ô jarēnho ane ba kuman arÿm ar amă arēn ajte ar amă me'ôja axwe jarē. Me kute Jeju mar kêt'ô kute bāmbê prô pytār kêt. Wākambit we me'ô kute Jeju mar arÿm bāmbê prô pytà. ²Gar kam apijām kêt. Me'ôja bāmbê prô pytà gar mÿjja 'ô jarēnh kêt ne ate ar akrān arÿm amijo adjāmrbait. Ne ga ren ar amikam akapri:ren ren aminêje bôm me'ôja mē gē ar akôt krî kêt.

³Mrāmri ne ba jakam idjām kam ar amar 'ăno djan arÿm mrāmri me'ô jaxwe wă'ă ikabēn djirkumrêx. ⁴Dja gar Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamă arēnh kôt me'ô'ă akuprô. Kute bāmbê prô pytārja'ă akuprôn amim kukjan kam kum axwe pānh jarē. Dja ba ar akăxă ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabēn dji. Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm âpēnh tÿx. Kam dja gar katāt me'ôja'ă ar akabēn djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabēn dji. ⁵Axwekam 'ă ar akabēn djirkumrêx ne on Xatanajmă kanga gē ar o ban arÿm o ajkê. Dja o ajkê nhym arÿm ty. Nhym kam Jeju arÿm amikôt karô dja. Ô akatikam dja Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx ne arÿm amikôt karô dja nhym arÿm biknor kêt.

⁶Gar ate akrān amijo adjāmtrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwÿ nhigot djă ngrire djwÿkam rēnhkam arÿm djwÿ kunī'ÿr bôx nhym igotja pumŭ. Me'ô jaxwejadjwÿ. Dja gar ate akră nhym me'ô amijo tēm tāmă gar akrăptî arÿm amă axwe kīnh ne kôt ajaxwe.

⁷Ga, mebê idjaer kukràdjă kôt ne me kute djwÿ nhigot djă tŭm kunī kapīnja pumŭ. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djă kêt. Dja gar aminêje me'ô jaxwe

jano gê mã tẽ gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrânñ nhô akatikam me axwe pânñ mryki'atomti parja pumû. Kritu ne ã anen arÿm ta gwaj bajaxwe pânñ ty. Nhym kam Metindjwÿnñ arÿm gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metindjwÿnñ me irôbê mrânñ nhô akatikam me kute katàt Metindjwÿnñ mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumû. Kritu gwaj bajaxwe pânñ tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katàt Metindjwÿnñ maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djã tũm kur kêtja pumû. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tũm kunĩ kangan bamã aben kurêja kangan arÿm katàt Metindjwÿnñ maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djã kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêtukumrêx ne bakabênkumrêx ne katàt Metindjwÿnñ maro baba.

Djãm me axwemẽ ro'ã me ar bamã?

A Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'ók no'ók ne ar amã,

—Me mjên djwÿnñ kupa'ã nâr prô djwÿnñ kupa'ã kurê ba kwârîk wânñ ro'ã ar aba kêt, ane. ¹⁰ Djãm me kum Metindjwÿnñ kînñ kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djãm ar aje me kum Metindjwÿnñ kînñ kêtme ro'ã aba kêtma? Kati. Pyka kunĩkôt me kum Metindjwÿnñ kînñ kêtja krãpti gwaj te memã bakãxmã. Me mjên djwÿnñ kupa'ã nâr prô djwÿnñ kupa'ã kurê baja, me kute amim mÿjjao atom rûnñ prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mÿjjao àkînñ prãmja, me kute mÿjjao metindjwÿnñ karô nhipêxmã amijarênñ prãmja. Pyka kunĩkôt me axweja krãpti gwaj te memã bakãxmã.

¹¹ Nhym be, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kînñ rã'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwârîk wânñ me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwÿnñ kupa'ã nâr prô djwÿnñ kupa'ã kurê ba prãm nâr amim mÿjja rûnho atom prãm nâr mÿjjao metindjwÿnñ karô nhipêxmã amijarênñ prãm nâr kute mebê me kurê prãm nâr kadjwati kangôkam^b bibânñ prãm nâr kute me noo biknorn mebê mÿjjao àkînñ prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ao ane kwârîk wânñ ro'ã aba kêt. Kwârîk wânñ ro'ã anhô kwÿ krëndjwÿ kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metindjwÿnñ kînñ kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pânñ jarênho babamã? Kati. Metindjwÿnñ ta dja me kum kînñ kêtjamã axwe pânñ jarẽ. Nhym be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pânñ jarênho babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pânñ jarênhkumrêx ne arÿm aminêje bôm amẽ gê ar aro'ã bik-prônñ kêt. Tãm ne ja.

Me kute memã axwe pânñ jarênñ.

6 ¹ Be, jakam ije ar amã mÿjja 'ôdjwÿ jarênñmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arÿm pa 'amÿn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ÿr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pânñ jarênñmã 'ÿr o mrã. Mÿkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ÿr o amrânñ kêt?

b 5.11 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânñ kunija, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

²Be, dja gu me baje amim Jeju mar î pykakam me kunî kukij ne memâ axwe pânĥ jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metîndjwÿnh nhô me ja dja gu me me kunîmâ axwe pânĥ jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ me kute amim Jeju mar jaxwe ja'â akuprô ne kum axwe pânĥ jarê. Djâm ar aje amim Jeju markam ajô akrâ mex kêtkam ne gar amikupa'â me kute Jeju mar kêtmâ meo mrâ?

³Be, Metîndjwÿnh kadjy mrânĥ djwÿnh kwÿ axwe. Dja gwaj î memâ axwe pânĥ jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ ren me kute amim Jeju mar'ÿr meo mrâ. Nhym be, kati. Amikupa'â ne gar me kute Jeju mar kêtmâ meo mrâ nhym me kute Jeju mar kêtkam arÿm memâ axwe pânĥ jarê. ⁴Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmâ ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptâ. Ar akam rax kêt'ôo amiptâ gê ar amâ kukjan kum axwe pânĥ jarê.

⁵Ga ren ar amikam apijâm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamâ me kute amim Jeju maro amrânĥ prâmkam ga ren ar amikam apijâm ne. Nhym be, kati. Amikam ar apijâm kêtkam ne ba ar amâ ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrâ mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrâ. Kwârîk wânĥ. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'ô jaxwe'â akuprô ne ren arÿm amim kukij ne ren arÿm kum axwe pânĥ jarê.

⁶Nhym be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrâ. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ÿr meo mrâ nhym me arÿm memâ axwe pânĥ jarênho krî. Nhym kam me kute Jeju mar kêtja me'â ar apumûnho kumex. Kam ne ba ipijâ:m ne.

⁷Ar aje amikupa'â me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrânĥkam ne gar arÿm axwe amijo mrâ. Axwe amijo amrânĥkam ga ren ar arÿm ate akrâ. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrâ. Me ren te ar abê mÿjjao akno ga ren ar ate akrân ren me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrânĥ kêt.

⁸Nhym be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mÿjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar â aro ane.

⁹Kwârîk wânĥ gar amim,

—Dja ba te ijaxwe rââ nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt. Kwârîk wânĥ â amim ajêx ne aminoo abiknoro anhÿr kêt. Mÿj xê dja Metîndjwÿnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwÿnh kupa'â nâr prô djwÿnh kupa'â kurê ba prâmja.

Nâr me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmâ amijarênĥ prâmja.

Nâr me kute mebê prôo âkînh nâr mjêno âkînhja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

Nâr me kute me kupênho ikwâ kadjy me my kute amijo me nire pyrâkja.

Nâr me my kute me my kupênho ikwâja nâr me nire kute me nire

kupênho ikwâja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

¹⁰Nâr me âkînhja.

Nâr me kute amim mÿjjao atom rûnh prâmja.

Nâr me kute kadjwati kangôkam^c bibânĥ prâmja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

^c 6.10 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânĥ kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

Nâr me kute mebê me kurê kadjy me'â kabên punu prâmja.

Nâr me kute me noo biknor ne mebê mỳjjao prôt prâmja.

Metîndjwỳnh kute ô kâjkwakam me ja'ôo ba prâm kêtkumrêx. Kwârîk wânĥ amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imâ ijaxwe prâm rãã nhym Metîndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo wabin ijo ba, anhỳr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwỳ mekôt â amijo ane. Nhym kam Metîndjwỳnh arỳm ar ajo kute mrâmri ne me kute me pônĥ nhym me arỳm mextire pyrâk. Nâm arỳm amimexo ar ajo mex ne arỳm ar amâ axwe kêt jarê gar arỳm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bênjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markam ne arỳm â ar ajo ane. Metîndjwỳnh Karôo arỳm â ar ajo ane.

Me ari prô, mjên kupa'â kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apỳnh imâ mỳjja kînh djâri dja ba kunîo iba nhym Metîndjwỳnh ajmã ijo kêtkumrêx, anhỳr ar o aba. Djâm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Djâm apỳnh imâ mỳjja kînh djâri dja ba kunîo iban arỳm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apỳnh imâ mỳjja kînh djâri dja ba kunîo iba nhym Metîndjwỳnh ajmã ijo kêtkumrêx, anhỳr ar o aba. Djâm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Dja ba imâ mỳjja kînh ne arỳm ije o ibamã ne kam arỳm amiman amim,

—Kati. Dja ba mỳjja wão iban kam arỳm te ije kangamã, ane. Dja ba â amimaro anen kam arỳm o iba kêt ne. Te imâ kînh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwỳ. Djwỳo me ajne kadjy ne me tik, anhỳr ar o aba. Nhym be, djwỳmê me tik kajgo. Metîndjwỳnh dja pyka mẽ o amrã nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djâm gwaj bakajgo? Kati. Mỳj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bênjadjwỳr djwỳnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mỳj kadjy ne gwaj banhipêx? Djâm ga aje amjên djwỳnh kupa'â ar akurê aba, nâr gwaj baje baprô djwỳnh kupa'â ar bakurê babamã? Djâm ja kadjy ne Metîndjwỳnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metîndjwỳnh tỳxo arỳm akubyn Bênjadjwỳr djwỳnhho tîn ne. Ne kam gêdja gwaj badjwỳ kôt akubyn gwaj bajo tîn.

¹⁵ Be, Kritu ne arỳm gwaj bajo kute apỳnh amikukràdjã pyrâk. Kute arỳm ijo amikukràdjã pyrâkkam djâm ije me kuprỳ mjên prâmjao inôrmã? Kati. Djâm me ni kuprỳja mex? Kati. Kam ije me kuprỳo inôr prâm kêtkumrêx. Kritu kute arỳm ijo amikukràdjã pyrâkkam ije me kuprỳo inôr prâm kêtkumrêx. ¹⁶ Amrêbê ne me bakukâmãre memã kum,

“Ar î abenã tỳm ne kam kute î pydji pyrâk.”

Nâm â me bakukâmãre memã ane. Ga, me kute me kuprỳ mjên prâmjao ikwâkam abenã tỳm ne kam kute mrâmri ne î typdji pyrâk ja pumũ. Ja ne Kritumã mex kêt. ¹⁷ Nhym be, me Bênjadjwỳr djwỳnhmê typdjija ne me arỳm ta Karôkôt typdji.

¹⁸ Ar aje me'ô kuprỳo anôrmã on kum akâx ne kubê aprôt ne. Dja ga me kuprỳo anĥikwân arỳm aminĥio abikênh rax ne. Nhym be, aje mỳjjao adjã-kînhkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nâr aje me'ônĥ bînkam nâr aje memã

ajêxkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nâr, apÿnh me àpênh jaxwe 'ödÿwÿkam me kute amibu'ã meo bikênh. Nhyim be, me kute me kuprÿo ikwākambit ne me kute aminhîo bikênh rax ne.

¹⁹Djãm ar aje amimar kêt? Ga, Metîndjwÿnh ò kikretikam ÿrja pumû. Metîndjwÿnh Karô ne ar akamdjwÿ nhÿ. Mexti:re ne axwe kêtukumrêx ne ar akam nhÿ. Kâjkwakam Metîndjwÿnh ne ar amã ano nhyim nhÿ. Djãm ar aje ja mar kêt? Djãm ar ga dja gar amijo aba? Kati. ²⁰Metîndjwÿnh arÿm pânih raxo ar ajo pânih ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhyim pite'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânihja pumû. Kute pânih ra:xo ar ajo pânih ne ar ajo ba. Kam, dja gar katât ar amijo aban adjukaprî nhyim kam me arÿm ar apumûn amim, —Be ga, me kute katât Metîndjwÿnh mar ne kôt kute amijo baja pumû. Me ukaprikumrêx. Kam, ne me mrâmri Metîndjwÿnh'ã ujarênhkumrêx ne. Arÿm imã kînkhumrêx, ane. Dja me ã ar akatât pumûnhkam ane.

Me abenwÿr môr'ã ujarênh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

7 ¹Ar aje amrêbê nînh imã pi'òk no'òkkam ne gar mÿjja kwÿ jabej ikukij. Me kute abenwÿr môr jabej ikukij. Jakam dja ba arÿm kôt ar amã arê gar ama. Be, me abenwÿr môr kêt kam ne me kwÿ mexkumrêx.

²Nhyim be, ar amy kunîkôt ren aprô nhyim ar anire kunîkôt ren amjên. Mÿkam? Bir, me krâptî kute mjên djwÿnh kupa'ã nâr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba prâmkam. ³Ne kam ar amy, kwârîk wânih ate anhikwân aprôbê aminê kêt. Ar aniredjwÿ, kwârîk wânih amjênbê ate anhikwân kubê aminê kêt. ⁴Mÿkam? Bir, djãm me abenwÿr bakam akubyn kuprÿkam kute amijo baja kôt kute amijo ba rã'ân kute amidjwÿnhbit mar ne kute o bamã? Arÿm prôÿr bakam gêdja prôdjwÿ maro ba. Nhyim prôdjwÿ amipânih mjên maro ba.

⁵Kam kwârîk wânih aben bê ate ar anhikwân aben bê aminê kêt. Ar aje abenmã akabên mex jarênhkambit dja gar apÿnh anhikwã. Nãm me kwÿ kute Metîndjwÿnhmã amijajbur ne kum kabên'ã rît kadjy apÿnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute aben bê aminê'ã akati krâptîkam tÿx kêt. Tÿx kêt kam Xatanaj ren axwe'ã memã apnê nhyim me ren arÿm rerekren ren arÿm prô djwÿnh kupa'ã amijo tê. Nâr mjên djwÿnh kupa'ã amijo tê. Nhyim be, kati. Dja gar apÿnh anhikwã: nhyim ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhikwã.

⁶Djãm ar akunî abenwÿr amôrmã ne ba ar amã 'ã karô? Kati. Ar akwÿ amã amijo anhÿr prâm kêt jabej amã amijã ma. ⁷Ba iprô kêtja pumû. Ba amim,

—Me kunî ren kute ipyrâk ne ren me mexkumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhyim me kum amijã ma rã'ã. Nhyim me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kôt abenwÿr ba nâr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸Ne kam ar aprô kêt. Nâr, ar amjên kêt. Nâr ar anhikjê arÿm ty. Ba ar amã arê. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrâk ne ren kam amexkumrêx. ⁹Nhyim be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amôr prâm. Abenwÿr ar amôr prâmkam dja gar tu abenwÿr mô. Abenwÿr ar amôrkam amexkumrêx. Ar amã aben prâm kajgo ne mex kêt.

¹⁰Nhyim be, ar ajô arÿm abenwÿr amôrkam ba arÿm 'ã ar amã karôkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arê ba kôt ar amã arê. Ar anire, kwârîk

wānh amjên kanga kêt. ¹¹Nār kon, godja ar ajō aje arỳm amjên kanga jabej ne aje amā amjên prām jabej. Dja ga amā akubyn amjên tũm kĩnh gē akubyn awỳr mō. Nār dja ga te o ane nhym kum akĩnh kêt kwārĩk wānh atemā amjên 'ōdjwỳ jabej kêt. Me amydwỳ, kwārĩk wānh aprō kanga kêt.

¹²Ne kam ar ajō anhiķjē kute Jeju mar kêt dja ba ar amā arē. Djām Bēnja-djwỳr djwỳnh ne imā arē ba arỳm ije ar amā arēnhmā? Kati. Ba ije markam dja ba ar amā arē. Ga abē Jeju kukwakam ikamy'ō arỳm aprō nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ā ar aba kadjy kum akĩnh. Kwārĩk wānh kanga kêt. ¹³Ar anidjwỳ arỳm amjên nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ā ar aba kadjy kum akĩnh. Kwārĩk wānh kanga kêt. ¹⁴Mỳkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr o tē. Akōt ne amiwỳr o tē. Nhym ar ajō aprō kute Jeju mar kêtja ne Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr o tē. Akōt amiwỳr o tē. Ne ren amiwỳr o tēm kêt nhym ren akradjwỳ Metĩndjwỳnh nokrekam mex kêt. Nhym be, kati. Akōt akradjwỳ Metĩndjwỳnhmā mex.

¹⁵Nār, gēdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwārĩk wānh wām tē. Akmere, àpnhĩre ar, djām aje arek 'ā angràn akaprĩ rā'āmā? Kati. Arỳm kute akangkam on ate akrā. Gwaj badjumar mexmā ne Metĩndjwỳnh amiwỳr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. ¹⁶Me nire ar, djām mrāmri ar aje Jeju'yr ar amjēno akēxmā? Djām arỳm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nār, me my ar, djām mrāmri ar aje Jeju kōt ar aprōo akēxmā? Djām arỳm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷Metĩndjwỳnh kute amiwỳr ar ajwỳr ne ar ajo bakam djām aje aba djā kangamā? Kati. Djām aje aprō, amjên kangamā? Kati. Akuprỳkam djām aje me'ō'yr amōrmā? Kati. Djām aje adjàpēnh djā kangamā? Kati. Ba ar amā arē gar ama. Dja gar arek apỳnh aba djā, adjàpēnh djàjakam amrānh katāt rā'ā. Ja'ā ne ba me kute amim Jeju mar kunĩmā karōn memā arē. Apỳnh me kute Jejukōt ar aben pydjio ba djārija kunĩkōt memā arē.

¹⁸Djām arỳm ar amy nhinhu kà rēnh nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwārĩk wānh ar amy kà rēnh bimrāk kêt. Kwārĩk wānh memā,

—Imy nhinhu kào akuprōn 'ā kay gē kam arỳm kute adjàkamā imy kà djwỳnh pyrāk, anhyr kêt. Tu ar amy kà rēnh rā'ā ne ar abē idjaer rā'ā. Djām ar amy nhinhu kà tã nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwārĩk wānh ar amy kà rēnh kêt. ¹⁹Djām me kute amimy kà nhinhu rēnh nhym Metĩndjwỳnh arỳm me kam kĩnh? Kati. Djām me amimy kà tã nhym arỳm me kam kĩnh? Kati. Nhym be, dja gar kabēn man kōt ar amijo aba. Kute me kute katāt amijo ba'ā memā karōkōt, kabēnja kōt dja gar amijo aba nhym kambit arỳm ar akam kĩnhkumrēx.

²⁰Apỳnh ar adjàpēnh djā tũm, ar aba djā tũm nhym Metĩndjwỳnh kute kam amiwỳr ar ajwỳr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwārĩk wānh ar aba djā tũm kanga kêt. Dja gar mā Metĩndjwỳnh man arek ar aba djā tũm, ar adjàpēnh djā tũmkam ar aba rā'ā ne.

²¹Djām me kute apa 'amỳnh ga tu memā adjàpēnh kajgo ar aba nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ajuw ne ar ajo ba? Kwārĩk wānh adjàpēnh pānh kētkam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjàpēnh rā'ā. Nhym kam me amā,

—Arỳm me kute amā ikra karomā, ane.

Dja ga kum,

—Ă. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhym me arÿm amă ikra karo ga arÿm ga arek mekôt ar aban amim apê. ²²Kam, ar akwÿ ne me arÿm ar apa 'amÿ gar tu memă adjâpênh kajgo ar abaja. Kwărik wănh kam ar akapri kêt. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînh-kumrêx. Nâr, ar akwÿ me'ô kute ar apa 'amÿnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrâmri ne me'ô bën-jadjwÿr kute me pa 'amÿnh nhym me kute katât kabên kôt ar amijo ba pyrâk. Kritu ne arÿm ar ajo ba gar katât kabên kôt ar amijo aba.

²³Ga, me kute arÿm me'ô pa 'amÿnhja pumû. Nhym me'ôja arÿm 'ÿr bôx ne arÿm o pân̄h ne o katon o aminhō. Nhym kam arÿm kum âpên̄h ar ba. Metîndjwÿnhdjwÿ ne kute pân̄h raxo ar ajo pân̄h ne ar ajo katon arÿm amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym kute pite'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pân̄hja pumû. Pân̄h ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjaja kwărik wănh ar amă kînh kêt gē me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amă kînh nhym ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arÿm aje mrâmri ne me'ô pa 'amÿnh ne mekôt ba pyrâk.

²⁴Akmere ar, apÿnh ar adjâpên̄h djâ tûm, aba djâ tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajo akêx. Kam kute amiwÿr ar ajo akêxkam kwărik wănh ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djâ tûmkam ar aba ră'ă ne.

²⁵Me nire kraxje me'ô kute 'ÿr mōr kêt ră'ă. Me'ă ne ije ar amă karōmă. Ba ije markam dja ba me'ă ar amă karō. Djām Bënjadjwÿr djwÿnh ne imă arê ba arÿm ije ar amă arên̄hmă? Kati. Ba ije markam dja ba ar amă 'ă ikabên jarê. Bënjadjwÿr djwÿnh kum ikaprikam ne arÿm ije ikabên jarên̄h katât kadjj ijo mex. Ba kam ba katât ar amă arên̄hkumrêx.

²⁶⁻²⁷Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikên̄h kumex gwaj batokry kumex. Kam, djām arÿm amjên nâr arÿm aprō? Dja ga ară'ă. Kwărik wănh kanga kêt. Nâr, djām amjên kêt ră'ă nâr djām aprō kêt ră'ă? Dja ga ară'ă. Kwărik wănh amjên nâr aprō jabej kêt.

²⁸Nâr, ga kam arÿm me'ô nire'ÿr mō. Djām kam ga arÿm amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'ô 'ÿr mōrkam djām nire axwe? Kati. Djām arÿm amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amă arê gar ama. Dja gar abenwÿr mōn arÿm amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamănhkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwÿr amōr kêt ne arÿm ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karō ne ba kukâm ijamak bën bit abenwÿr ar amōr nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹Akmere âpn̄hire ar, ba ar amă arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî djâ î kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhō mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprō. Djām aje o aba ră'ămă? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwărik wănh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm amÿr jabej. Djām amÿr ră'ămă? Kati. Dja ga amÿr 'ikrân ne. Kam, kwărik wănh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm akînh jabej. Djām akînh ră'ămă? Kati. Dja ga akînh 'ikrân ne. Kam kwărik wănh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arÿm pi'ôk kapri pân̄h mÿjja mex'ô byr jabej. Djām o aba ră'ămă? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam, kwărik wănh kôt ajamak bën

tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhô mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djâm gwaj baje o baba rã'amã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrân ne.

³² Mÿkam ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên ja man arÿm pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prô kêt ne me kute kâjkwakam Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar. ³³ Me arÿm prô ne me kute pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy amimar. Kute prôo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nîre arÿm mjênja ne atemã umar nhym me nîre me'ô kute 'ÿr môr kêtja ne atemã umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy kute amimar. Nãm prîne kum amijã man Bënjadwÿr djwÿnh mar 'âno dja. Nhym be, arÿm mjênja pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nãm kute mjêno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djâm ar akunî akuprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Nâr, gar arÿm aprôkam nâr gar arÿm amjênkam, djâm kam ar akaprîmã ne ba ar amã ja jarê? Kati. Bënjadwÿr djwÿnhmã prîne ar amexmã ne ba ar amã arê. Dja gar ikabênja man arÿm kum adjâpênh 'âno dja. 'Âno dja nhym mÿjja'ô arÿm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arê.

³⁶ Nâr, akra nhym mjên kêt rã'a jabej ga arÿm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arÿm abatân mex tén kum mjên prâm. Arÿm aje mjênma arênh ne ôr prâm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwârîk wânâh ar abenwÿr mô. ³⁷ Nâr kon, akra kum me my prâm kêt ne aje me'ômã ôr prâm kêt. Aje amim akra'ã karôn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadwÿ ne mex. ³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã ôr jakrenh.

³⁹ Metîndjwÿnh kukràdjã kôt dja prô mjên'a ngrã. Mjên tînri 'ã ngrã. Nhym kam godja arÿm mÿjja'ô kubê kubî nhym tyk jabej. Dja kum me my 'ôdjwÿ 'ÿr môr prâm jabej arÿm 'ÿr mô. Dja me'ô kute amim Jeju marbit'ÿr mô. ⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amim,

—Nãm ren mjên kêt rã'a nhym ren umar mex. Arÿm ajte mjênkam umar mex ngrîre, ane. Nã bãm ã amim ane. Metîndjwÿnh Karô kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katât ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmã mry bôrja'ã ujarênh.

Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

8 ¹ Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmã mry bôrja krêndjwÿ. Jadwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Djâm ar ije amim Jeju mar mÿjja karômã mry bôrja kurmã? Nâr djâm ar ije kur kêtma? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmã. Ar ga ne gar we,

—Djâm ar ino kêt? Djâm ar ijamakke kêt? Arÿm ar ije mÿjja mar, ane. Nà, gwaj bakunî baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prâm. Nhym be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmã tÿx jangjênho tén kam baje amim Jeju mar mexo amû aben kamên arÿm mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prâmkam djâm mrâmri kute mÿjja mar-kumrêx? Kati. Kraxje kute mÿjja mar mex kêt rã'a. ³ Nhym be, me'ô kum Metîndjwÿnh jabê jabej, tãmja dja Metîndjwÿnh amipân kuma.

⁴ Kam, me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmã mry bôr kurja mÿj dja gwaj mar on? Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx kunî ne kajgokumrêx.

Nhym be, Metîndjwýnh pydji. 'Ôdjwý kêtikumrêx. Ja ne gwaj kam kuma.
⁵Mrâmri me kute arik apýnh mýjjamâ metîndjwýnh jarênh. Kâjkwakam nâr
 pykakam mýjja krâptikumrêx nhym me kute arik kum metîndjwýnh, bënja-
 djwýr djwýnh jarênh ba.

⁶Nâm me te mýjja kumexmâ metîndjwýnh jarê gwaj bamâ ne Metîndjwýnh
 pydjibit. Me Babâm djwýnh. Tâm ne kute mýjja kunî nhipêx. Kute amikadjy
 gwaj banhipêx. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu pydji. Kôt ne mýjja kunî
 kato. Gwaj badjwý kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwý ije mar.

⁷Metîndjwýnh pydjibit. Nhym kam mýjjao metîndjwýnh karô nhipêx ja ne
 kajgo. Ne kam djâm me kunî kute amim, "Mýjjao metîndjwýnh karô nhipêx
 ne kajgo", anhýro ba? Kati. Me kwý ja ne me arik amim,

—Be, mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxbê metîndjwýnh'ô. Nâm me kwý
 â amim ane, kute Metîndjwýnhkumrêx mar rerekre râ'âkam. Ne kam arým
 mry bôrja krê. Ne kam arým amim,

—Be, mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxmâ ne me kute mry bôrja. Kubê ne
 metîndjwýnh'ô. Ba arým mekôt mryja krê. Arým ne ba Metîndjwýnhkum-
 rêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metîndjwýnhkumrêx mar rerekre râ'âkam
 me â amim ane.

⁸Nhym be, djâm gwaj baje Metîndjwýnh mar týxkam â amim ane? Kati.
 Gwaj â amim anhýr kêt. Gwaj baje mýjja kunî krên kajgokumrêx nhym ajmâ
 kute kêt. Djâm gwaj baje mýjja'ô krêno Metîndjwýnh kôt ajkamê? Kati. Nâr,
 djâm gwaj baje krênkam ne Metîndjwýnh gwaj bamâ punu jarê? Kati. Nâr,
 djâm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamâ mex jarê? Kati. Mýjja kunî ne me
 kute krên kajgo. Kam ajmâ kute kêt.

⁹Nhym be, gora amijâno dja. Dja gar amidjwýnhbit maro aban arým tu
 mýjja karô nhô mry krêno aba. Nok ga ren tu ô mry krêno abao ren me'ôo
 akêx jabej. Nok ga ren me'ô kute amim Jeju mar rerekreja Metîndjwýnhbê
 o akêx jabej nhym ren ate ar ba jabej. Kam gora amijâno dja. Nok ga ren o
 me'ôo akêx ne ren kam aje mýjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrâk.

¹⁰Ga amim,

—Djâm ije mýjjao metîndjwýnh karô nhipêx nhô mry krênkam Metî-
 djwýnhbê ajmâ ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmâ ikute kêt. Mýjjao
 metîndjwýnh karô nhipêx ne kajgo. Ô mrydjwý ne kajgo, anhýro aba. Aje
 amim anhýro abakam ne ga tu mýjjao metîndjwýnh karô nhipêx nhô kikre-
 tikam tên me ikô'â nhý. Nhý:n arým ô mry krê. Nhym arým me'ô kute amim
 Jeju mar rerekre awýr bôx ne arým amim omû. Djâm kute 'â amim karô
 kêt mâ got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwý krêno iba, ane. Kute Metîndjwýnh mar rerekreja dja amim
 anen arým krêno ba.

¹¹Ga amim,

—Djâm ije mýjjao metîndjwýnh karô nhipêx nhô mry krênkam Metî-
 djwýnhkumrêxbê ajmâ ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmâ ikute kêt.
 Mýjjao metîndjwýnh karô nhipêx ne kajgo. Ô mry ne kajgo, anhýro aba. Ne
 kam tu mýjja karô nhô mry krê. Nhym kam aje me'ôo akamyja kute Metî-
 djwýnh mar rerekreja arým apumû. Ta kute anhýr djwýnhram arik amim,

—Mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxbê metîndjwýnh'ô. Dja ba ô mry krên
 arým Metîndjwýnhkumrêxbê ajmâ ikuten arým ijaxwe, anhýro ba. Ta kute

arîk amim anhÿro ba ja ga arÿm tu nokrekam mÿjja karô nhô mry krê. Nhyim arÿm apumÿn amim,

—Ga, me'ô kute Metîndjwÿnh mar tÿx kute mÿjja karô nhô mry krênja pumÿ. Je, ba badjwÿ kuro iba, ane. Ne kam arÿm tu mÿjja karô nhô mry krê. Kritu kute utâr kadjy arÿm axwe pânhy ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pânhy ty. Ga krê nhyim arÿm akudjwa kukrê. Kukrên arÿm arîk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arîk amim,

—Dja ba mÿjja karô nhô mry'ô krên kam ajmâ ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karô nhô mry krê nhyim arÿm akudjwa kwÿ krên arÿm arîk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Nhyim kam Kritu arÿm ga amâ, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krên kêt nhyim Kritu ren amâ ajaxwe jarênhy kêt. Nhyim be, kati. Ga krê nhyim Kritu arÿm amâ, “Ajaxwe”, ane. ¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mÿjja karô nhô mry krê nhyim me'ô kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrên ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krên kêt-kumrêx. Me kute ipumÿnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhÿr karô dja ba ajte krên kêt-kumrêx.

Jeju kute Paur janor'â kute memâ amijarênhy.

9 ¹ Djâm mrâmri ne ba we imâ mÿjja kînh ne ije o ibamâ nhyim me we ipa'amÿ ba we te ije o ibamâ? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djâm mrâmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrâmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djâm mrâmri ne ba we ije gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnh pumÿnh kêt? Kati. Mrâmri ije omÿnhkumrêx. Kum idjâpênhykam djâm 'ÿr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju'ÿr ar ajo akêxkumrêx.

² Wânhy ar abu'â me wâ ijâ,

—Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu'ÿr me wâo akêx kêt-kam ne me â ijâ ane. Djâm ar ga ne gar ijâ ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijâ anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tên ba ije Kritu'ÿr ar ajo akêxja ma. Ne arÿm amim,

—Mrâmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'ÿr ijo akêxja pumÿ, ane. Dja gar â amim ijâ ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'â kute memâ amijarênhy.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmâ,

—Djâm gwaj baje Paur aro djuw mexmâ? Ar kute gwaj bamâ kukràdjâ jarênhy pânhy aro djuw mexmâ? Kati. Kwârik wânhy gwaj o pânhy kêt. Djâm Jeju ne Paur jano got? Kwârik wânhy gwaj Paurmâ o pânhy kêt, ane. Ar akwÿ â ijâ ane. Me kwÿ jamâ ije jakam amijarênhy.

⁴ Jeju kute ar 'ôdjwÿ janorja ar awÿr bôx ne ar amâ kukràdjâ jarê. Gar kam pânhy arkum mÿjja ngâ nhyim ar kukrên o ikô. Nhyim be, ar ba, djâm ar bajbit ne gar ren ar imâ o pânhy kêt got? Ar ije amâ kukràdjâ jarênhyja gar ren ar imâ o pânhykumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'ÿr môr ne mã amikôt o ba. Djâm kam bajbit ren iprô'ÿr imôr kêt got? Ba ren iprô'ÿr imôr-kumrêx. Wânhy ne Jeju kute ar anor 'ôdjwÿ ar memâ arênhyo ban mã prô japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apôxdjwÿ. Pedrudjwÿ. Idji 'ôdjwÿbê ne Xepa. Wânhy ne ar mã prô japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ôdjwý janorja ar ar awýr bôx ne ar amâ arê gar arým memâ kabêno pânĥ. Nĥym be, bamê Banabemê ne bar ije ar amâ pânĥ'â idjâ'wýr kêt. Ar idjâ'yr pânĥ ne bar amim inhô pi'ôk kaprî jamý. Djâ ne ba ren ar amâ ikabên pânĥ'â idjâ'wýr kêt? Kati. Ba ren ar amâ ikabên pânĥ'â idjâ'wýrkumrêx.

⁷ Ga, me krâkamngônĥja pumû. Nhýnh got krâkamngônĥ'ô me 'ýr prôt ba ne ta ô pi'ôk kaprîo kute amim djwý, mýjja jamýnh? Kati, kute anor djwýnh nhô pi'ôk kaprîo ne amim mýjja jamý. Kute me aêro ba nĥym kute pânĥ memâ pi'ôk kaprî nhôro ne me amim mýjja jamý. Ga, ajte me kute pidjô kre nĥym nep nĥym me kute kurja pumû. Djâm pidjô nep nĥym me kute kur kêt got? Ga, nep nĥym me kute kre pânĥ kute krênja pumû. Ga, ajte me kute mrykî'átomtío djuw mexo baja pumû. Djâm kute kâ kangô kwýo kôm kêt got? Kute kwýo kômukumrêx. Kute o djuw mex pânĥ kute kwýo kômukumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amâ ja jarê. Nĥym kôt Metîndjwýnh-djwý ar amâ arê. ⁹ Kamâ ne amrêbê: me bakukâmâre Môjdjê memâ 'â karô. Nâm Metîndjwýnh kukwakam memâ 'â karôn memâ kum,

“Mryti kute ituo me amâ bàygogo ngânĥo tēmĥam kwârîk wânĥ ajkwabê ijê djâ inĥumâ adjâr kêt.

Kwârîk wânĥ ta âpênĥ pânĥ ô kwý krê.”

Nâm â memâ ane. Djâm Metîndjwýnh kute mrybit mar? ¹⁰ Djâm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwý gwaj bamar. Gwaj bajâ ne kabên jarê. Kam, gê pur kre djwýnh âpênĥ ar bakam tu amim djwý kwý kamnhîkkumrêx ne djwý tỳxkam amim kwý byrkumrêx. Kute kre pânĥ kwý byrkumrêx. Gê djwý ngânĥ djwýnhdjwý âpênĥ ar bakam tu amim djwý kamnhîkkumrêx. Ne âpênĥ pânĥ amim kwý byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwý ne bar arým ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Bar ren ar abê pânĥ byrkumrêx. Ar ije mrâmri ne me kute purkam 'y kre pyrâk. 'Y ingrôt ne abatânĥ ne arým ngrâ. Nĥym kam me êo môn arým amim kwý by. Ar badjwý ne bar ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Djâm ba ren ar ije pânĥ ar akutâ mýjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pânĥ byrkumrêx. ¹² Me'ôdjwý ne me ar awýr bôx ne ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amâ pânĥ'â a'uw gar tu memâ mýjja ngâ. Me kute ar amâ arênĥ pânĥ tu memâ mýjja ngâ. Ar badjwý ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amâ Metîndjwýnh kabên jarê. Mýkam ne gar ren ar ibê pânĥ nê? Djâ ne bar ren ar amâ 'â a'uw gar ren ar ibê pânĥ nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pânĥ ar imâ mýjja ngâ bar ren ar abê byrkumrêx.

Nĥym be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pânĥ byr kêt. Te mýjja prâm ar ikangô. Te ar idjâ'wýr ar ikangô. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memâ Kritu'â ujarênĥ ny jarên iby ren memâ pânĥ jarê nĥym ren me abenmâ, “Je, mýkam ne Paur gwaj bamâ Kritu'â ujarênĥ ny jarên ajte gwaj bamâ pânĥ jarê”, ane. Ne ren abenmâ ja jarên ren arým Kritu mar rerekre. Nâ bâm ar â amim anen kam ar ikabên pânĥ jarênĥ kêt ne.

¹³ Be ga, Metîndjwýnh nhô kikretikam me âpênĥo ku'êja pumû. Me kute kikretikam mýjjao memâ âpênĥo pânĥ. Me kute kikretikam Metîndjwýnhmâ mry par ne kute bôro ku'êja kute âpênĥ pânĥ amim mry kwý 'yr. Ja ne gar arým aje mar. ¹⁴ Kôt ne Bênjadjwýr djwýnh arým memâ 'â karôn memâ kum,

—Gê me kute memâ ujarênĥ ny jarênĥja pânĥ amim me kutâ mýjja kwý byn ô kwý krên mex, ane.

¹⁵Nhym be, ba ne ba ije ar amâ 'ă idjâ'wÿr kêt. Nâr djâm arÿm jakam ije ar amâ idjâ'wÿr kadjy ne ba ă ar amâ ikabêno anen ă ar amâ pi'ôk no'ôko ane? Kati. Ba ne ba memă Kritu'ă ujarênh ny jarênh pânjh jarênh kêt. Ne kam ikînhkumrêx. Gar ren imă o pânjh ba ren arÿm ikînh kêt ne ren kam ikapriê.

Metîndjwÿnhmă âpênh'ă kute memă amijarênh.

¹⁶Nhym be, kâj bê ije ar amâ ujarênh ny jarênh ibakam djâm ba ne ba amim 'ă karôn amim,

—Ba dja ba memă arê, ane? Kati. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta ne imă idjâ-pênh djâ'ă karô ba te akubyn ije aminêmă. Ba ren aminên amim,

—Kati, ba memă ujarênh ny jarênh kêt, ane nhym ren pânjh arÿm imă kapri jadja ba ren kam ikaprikumrêx. ¹⁷Godja ba imă memă arênh kînhkôt memă arê nhym pânjh arÿm imă ikînh djâ ngă. Nhym be, dja ba imă memă arênh kînh kêt kam tu memă arênh iba. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta kute tu imă 'ă karôkumrêxkam. Kam ne ba tu memă arênhkumrêx.

¹⁸Ije ikabên pânjh jabej kêt kam mÿj dja ijo kînh? Bir, ije memă Kritu'ă ujarênh ny jarênh ne memă pânjh jarênh kêt kam ne ba ikînhkumrêx. Me kute amă amijo 'ă'wÿrja ne me amijo 'ă'uw nhym be, bajbit ne ba ije amijo idjâ'wÿr kêt. Kam ne ba ikînh.

¹⁹Djâm pykakam me'ô ne ipa 'amÿ ba kum apên arÿm memă Jeju jarênh iba? Kati. Me'ô ne kute ipa 'amÿnh kêt. Ba ne ba memă arênh iba. Te me'ô kute ipa 'amÿnh kêt ba imă me kînh. Imă me kunî kînh ne ije memă arênh iba. Ije mrâmri ne me'ô kute amijo me kunî nhô âpênh djwÿnh pyrâk. Imă me kunî kînh ne me kunîmă arênh iba. Dja ba me kunîmă arên arÿm Jeju'ÿr me krăptio akêx.

²⁰Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrâk. Ije Jeju'ÿr mebê idjaer kwÿo akêx kadjy ba ă amijo ane. Me kute Môjdjê kukrâdjâ mar tÿx jabej ba ba amijo ije Môjdjê kukrâdjâ mar tÿx. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ă amijo ane.

²¹Nâr me kute mebê idjaer kukrâdjâ mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukrâdjâ mar kêt. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ă amijo ane. Djâm kam ije Metîndjwÿnh kukrâdjâ 'amÿnh rerekre? Kati. Ije Metîndjwÿnh kukrâdjâ 'amÿnh tÿx ne Kritu kukrâdjâ 'amÿnh tÿxkumrêx.

²²Me rerekremă ba ba amijo irerekre pyrâk. Ije me rerekre kwÿo akêx kadjy ba ă memă amijo ane. Me kunîmă ije amijo me urâk. Ije amijo me urâk kunîkôt dja ba Jeju'ÿr me kwÿo akêx jabej. ²³Dja ba amijo me urâk ne memă ujarênh ny jarê nhym me arÿm amim kuma. Ba kam arÿm amim ikînh djâ by, Metîndjwÿnh kute memă me kînh djâ nhôrja amim kuby, me ro'ă kuby.

²⁴Be ga, me kute aben rer djâja pumû. Kam me kute aben rer kadjy me kunî prôt. Nhym be, me'ô pydjibit me kunî ren arÿm amim kînh djâ by. Kră-djêja by. Djâm ar aje ja mar kêt? Ar gadjwÿ dja gar Jeju man kôt ar amijo aba. Atÿx ne kôt amijo aba ne amă djukanga kêt. Dja ga anen arÿm akînh djâ byrkumrêx. Metîndjwÿnh kute memă kînh djâ nhôrja byrkumrêx. ²⁵Nhym kam me kute me rer prâmja kunî ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kînh djâ punu byrmă. Kute pi'ôo krădjê byrmă amijangri tÿx. Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje bakînh djâ punu prâm kêtja byrmă. Kadjy gwaj Metîndjwÿnhmă amijangri tÿx ne katât ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwÿnhmă bamex kêt nhym ren gwaj bamă kînh djâ nhôr kêt.

²⁶Djâm ije mrâmri ne me arîk prôt pyrâk ne amikukâm ikînh djâ mar kêt got? Ba amikukâm ikînh djâ mar 'âno djan Metîndjwýnhmâ apê. Djâm me ajbit ije me akre? Djâm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrâmri ne me bit kute ikra krâo me titikmân kôkremâ ukabêr kajgo pyrâk ne ren ikajgo mexi. ²⁷Nhym be, kati. Nâ bâm mã amijakren mã amikukrân amim,

—Je, djâm ije amidjwýnhbito kînh ne ijaxwemâ? Kati. Kwârik wânh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrâmri ne me ta kute amititik pyrâk. Ne mã amijakren arým amiman katât amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrâmri ne me kute me pa 'amýnh nhym me kute katât me kabên mar ne mekôt amijo ba pyrâk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arým ate amijo iba. Nhym kam Metîndjwýnh ren arým imâ,

—Djâm amâ dja ba kînh djâ ngâ? Kati. Ije amâ ôr prâm kêtikumrêx, ane.

Memâ mebê idjaer tûm'â ujarênh.

Idja 3.8; Djuda 5

10 ¹Be, akmere, àpnhîre ar, ar aje mar kêt karô ne ba ije ar amâ me bakukâmâre'â idjujarênhmâ. Amrêbê: ne me bakukâmâre kapôt kukritkam mô. Metîndjwýnh ne me kadjy kakrâ nhîpêx nhym me kunî kakrâ parbê mô. Nhym kam ngô raxbê pyka kêt aprakamâ memâ ajkij nhym me kam ngô bikjêrkôt môn rê. ²Me kunî Môjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômâ gwaj bajangjênhja pumû. Nhym me gwaj bajâ amim,

—Ga, me arým kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumû, ane. Me bakukâmâ-redjwý kunî Môjdjê kôt ar amijo ba ne kakrâ parbê môn ajte ngô parbê môn rê. ³Metîndjwýnh memâ djwý jano nhym axidjuw nhym me kunî djwý jabit kuro ba. Nhym ta ajte memâ ngôo kato nhym me kunî ngô jabito kôm ar o ba. ⁴Metîndjwýnh nhô kên ne mekôt ar ba nhym me kôt ngôo kôm ar o ba. Kên ja ne Kritu'â amijakre.

⁵Nâm Metîndjwýnh te meo djuw mexo ban me kunîkam kînh kêt. Nâm me kwý ngrêrebitkam kînh. Ne me krâptîkam kînh kêt nhym kam me arým ty. Nhym wânh me kapôt kukrit kunîkôt me tyk jangij nhym me krâ wânh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metîndjwýnh mekam kînh kêtja ma.

⁶Mýj kadjy ne gwaj baje me bakukâmâre marmâ? Bir, dja gwaj me kuman arým me kudjwa â anhýr kêt ne bamâ mýjja punu prâm kêt.

⁷Kam kwârik wânh me kwý kudjwa kêt ne mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmâ amijarênhô aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukâmâre'â ajarên memâ kum,

“Me mry karômâ mry bôn kukrên kam kôt kômo nhý. O nhý:n kam kâjmâ dja. Kâjmâ djan ajte mry karômâ tor ne kam kînh katio nhý”, ane.

Ga, me kute amrêbê: memâ 'â ujarênh nhym me bakukâmâre kute 'â pi'ók no'ôkja pumû.

⁸Nâm me mjên djwýnh kupa'â nâr prô djwýnh kupa'â kurê ba. Kwârik wânh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukâmâre kwý â anen kam akati pydjikam arým ty. Krâptî: kubê 23.000 arým ty.

⁹Nâm me kwý ajte amim,

—Ba ijaxwe mex gê goja ijo ajkê. Goja Metîndjwýnh mrâmri kute ipumûnh jabej goja ijo ajkê, anhýro ba. Nâm me amim anhýro ba: nhym kangâ krâptî

arÿm bôx ne me imex ne. Kwārîk wānh gwaj me kudjwa ā bakabēno anhyr kêt.

¹⁰ Me kwÿ Bēnjadjwÿr djwÿnhmē ò àpēnh ar'ā kabēn ar ba. Bēn prîkam 'ā kabēn ar ba. Kwārîk wānh me kudjwa kêt. Nām me'ā kabēn ar ba: nhym Metîndjwÿnh arÿm me'ÿr kadjj mrānh djwÿnh jano nhym me arÿm me'ÿr bôx ne arÿm me imex ne.

¹¹ Mÿkam ne mÿjja ā me bakukāmāreo anhyro ba? Bir, gwaj baje amijā mÿjja mar kadjj. Nām me me'ā pi'ôk no'ôk gwaj arēnh maro baba. Arÿm pykakam me kute aminhinomā amimēnh djā nhô akati bôx 'ÿr gwaj mÿjja'ā pi'ôk no'ôk jarēnhja maro baba. Dja gwaj amikajmātā mÿjja man arÿm bamā bajaxwe pyma. Me kute gwaj babê bajaxwe pyma kadjj ne me arÿm me'ā pi'ôk no'ôk ne. ¹² Dja gar amijā ano tÿx. Nok ga ren ar ajô amim,

—Ba ne ba itÿxkumrêx. Ije me kudjwa ā ijaxweo anhyr prām kêt, anhyro aba. Nok ga ren ar te amitÿx jarēn ren arÿm me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhym be, jakam ne me ar ajaxwe'ā ar amā àpnēnh ba. Djām ar gajbit ar ajaxwe'ā ar amā àpnēnh ba? Kati. Nām ar ajaxwe'ā ar amā àpnēnh ban tām'ā me kunīmā àpnēnh ba. Nhym be, Metîndjwÿnh ne kute gwaj bamar ne kabēnkumrêx. Amikabēn kôt dja mrāmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajā ukanga kêt. Dja me te axwe'ā ar amā àpnēnh ba nhym arÿm ar amā tÿx jadjā nhym kam me tÿxo kute ajakrenh prām kêt. Gar kam arÿm memā akàx ne ajmā akute kêt.

Me kute mÿjja karômā amijarēnh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imā ar ajabêkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Godja me mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmā amijarēnh prām kwārîk wānh mekôt amijo anhyr kêt ne on memā akàx. ¹⁵ Ar akrā mexkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Goja ije kôt arēnh jabej dja ga ikabēn mexmā akato.

¹⁶ Gwaj baje ngônhrākam pidjô kangô'ā Metîndjwÿnhmā amikīnh jarēnh bakrī nhym kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakīnhkumrêx. Gwaj baje o bakôm-kam arÿm Kritu kamrô'ā kangô jakre. Ne kam arÿm Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwÿ kokjêr ne krēnkam arÿm Kritu nhī'ā djwÿ jakre. Ne kam arÿm me kute Kritu pīte'y'ā nhôr nhym tykja baje mar pydji. Mrāmri ikabēnkumrêx. ¹⁷ Gwaj Kritu pydji'ā djwÿ jakren pydjīn kubyn bakunī kukrê. Te bakrāptīn kute gwaj banhī pydji pyrāk. Ne kam baje djwÿ pydjīja kwÿ krēnkôt baro'ā Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukāmārebê idjaerjadjwÿ pumū. Me kunī Metîndjwÿnhmā mry bôrja krê. Me kute krēnkam arÿm ro'ā mar pydji. ¹⁹ Mÿj ne ba ije me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêx'ā ar amā arēnhmā? Bir, mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêx tīn ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bôrdjwÿ me kute kur kajgo.

²⁰ Nhym be, me kute Metîndjwÿnh mar kêtja ne me mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmā mry bôr ne kum amijarēnh ba. Djām Metîndjwÿnhmā ne me amijarēnh ba? Kati. Me karô punu ar bajamā ne me amijarēnh ba, Xatanaj nhô àpēnhjamā amijarēnh ba. Me mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmā amijarēnh ban kam me karô punu ar bajamā amijarēnh ban kam arÿm mar pydji. Ne kam 'ā typdji. Djām kam ar aje me kudjwa me karô punu mar pydjīn

'ă atypdji prâm? Kati. Ja ne ba ar abê uma. ²¹Djâm ar aje Bênjadjwÿr djwÿnh nhô ngônhrâkam pidjô kangôo akôm prâm ne aje me karô punu nhô ngônhrâkam pidjô kangôo akôm prâm? Kati. Djâm aje Bênjadjwÿr djwÿnh nhô djwÿmă akrî prâm ne aje me karô punu nhô mrymă akrî prâm? Kati. Kwărik wănh. ²²Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhym Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajă pydji prâmje arÿm ngryk ne. Djâm gwaj batÿxo baje akrenh got?

Me katăt ar amijo ban ukapri'ă kute memă karô.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pir 2.4

²³Nă găm ar abenmă,

—Ba apÿnh imă mÿjja kînh djări kunîo iba nhym Metîndjwÿnh ajmă ijo kêtukumrêx, anhÿro aba. Djâm ba ne ba ije amim anhÿr? Kati. Djâm apÿnh imă mÿjja kînh djări dja ba kunîo iban arÿm amijo mex? Kati. Gwaj bamă mÿjja kînh kunîo babakam djâm kunîkôt baje amim Jeju mar mex? Djâm kôt gwaj baje mar mexo amû amikamênh? Kati. Kunîkôt gwaj baje amû amikamênh kêt. ²⁴Kwărik wănh amidjwÿnhbit mar kêt. Ne aje mÿjjao abamă ar amibu'ă me ama. Me aman kam mÿjja man amim,

—Ba ren o iba nhym ren me arÿm 'ă ipumû ne ren arÿm Jeju mar prâm kêt. Kam, dja ba o iba kêtukumrêx, ane. Dja ga ă me maro anen arÿm o aba kêtukumrêx. Năr, ga amim,

—Dja ba o iba nhym me arÿm 'ă ipumûn arÿm kum Jeju mar prâmkumrêx. Kam, tăm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ă me maro anen kam arÿm o abakumrêx.

²⁵Ga, me kute memă mry nhôr djăja pumû. Kam ne me mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêx nhô mry memă kungă ne mry kajgo tu o akân kungă. Ga kam mry nhôr djăkam bôx. Aje mry'ô byrmă bôx. Tu mry byn krê. Kwărik wănh amim me kukjêr ne memă kum,

—Djâm mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêx nhô mry? anhÿr kêt. ²⁶Amrêbê: ne me bakukâmăre memă kum,

“Pykamê pykakam mÿjja kunîdjwÿ, mÿjja kunî ne Metîndjwÿnh nhô mÿjja”, ane.

Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krê. Kwărik wănh amă uma kêt.

²⁷Năr, ajtekam godja me'ô kute amim Jeju mar kêtja amă krân amă,

—Dja ga ikută anhô kwÿ krê, ane ga kum, “Ă”, ane. Tu kute amă mÿjja jarênh kunî krê. Kwărik wănh kum,

—Djâm me karô nhô? anhÿr kêt. Dja ga amim,

—Mÿjja kunî ne Metîndjwÿnh nhô, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸Nhym be, godja amû me'ôdjwÿ nînh bôx ne amă,

—Be, ja ne me mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmă kubô ga krê, ane. Kwărik wănh kam krên kêt. Me'ôja ne arîk amim,

—Dja ba me karô nhô mry krên arÿm ajmă ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga ren omûnh nhirâm arek mÿjja karô nhô mry krê nhym ren arÿm akudjwa kwÿ krê. Ren kwÿ krên ren arÿm amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Mrâmri ne pykamê kam mÿjja kunîdjwÿ, mÿjja kunî ne Metîndjwÿnh nhô mÿjja. ²⁹⁻³⁰Nhym be, djâm aje amidjwÿnhbit marmă? Kati. Me'ôjadjwÿ dja ga aman omûnh nhirâm krên kêt. Nok ren akudjwa kwÿ krên ren arÿm amim,

“Ijaxwe”, anhyro ba. Ga ren amidjwýnhbit ma nhym ren me’o bôx ne amâ kabên ga ren amim,

—Je tô mykam ne me’o imâ kabên ne ikunoro dja? Arym ba mry ja’â Metîndjwýnhmâ amikînh jarê. Ba tu omûnh nhirâm kukrê, ane. Kwârîk wânh amidjwýnhbit mar ne omûnh nhirâm krên kêt.

³¹Ga dja ga katât ar amijo aban adjukapri. Aje anhô kwý krên ne akômôt nâr aje anhô myjja kunîo abakôt katât ar amijo aban adjukapri. Nhym kam me arým apumûn amim,

—Be ga, me kute katât Metîndjwýnh mar ne kôt amijo baja pumû. Me uka-prikumrêx. Kam, mrâmri ne me Metîndjwýnhâ ujarênhkumrêx. Arym imâ kînhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metîndjwýnh kînhkumrêx.

³²Kwârîk wânh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwýnhbit maro aban arým Metîndjwýnh bê me’o akêx. Mebê idjaer nâr me bajtem nâr me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja. Kwârîk wânh aje amidjwýnhbit maro Metîndjwýnh bê me’ojao akêx kêt. Nok ga ren me’o akêx ne ren kam aje mrâmri ne myjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrâk. ³³Ba ije me kunîo kînh kadjy ije amimar ne katât ar amijo iba. Ije myjjao iba kunîkôt katât ar amijo iba. Djâm ije amidjwýnhbit mar? Kati. Ije me krâptî mex kadjy amimar. Ije Metîndjwýnh’yr meo akêx nhym kute me utâr nhym me mex kadjy amimar.

Mjên dja prôo ba nhym kâjmâ kum rax kamê.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

11 ¹Nâ bâm Kritu’â amijakren kôt ar amijo iba. Ar gadjwý dja gar ija amijakren ikôt ar amijo aba.

²Be, ije amrêbê ar amâ ikabên jarênh gar aje mar rã’â ne ikabên kunîkôt ar amijo aba. Kam ne ba mrâmri ar amâ amex jarê.

³Me kute me bikprôn timerê djàkam amikrã’â prodjwý. Jadjwý ne gar abej ikukij. Gar imâ,

—Dja bar me bikprôn timerê djàkam ikrã’â pro jabej. Nâr, dja bar ’â pro kêt. Mýj dja bar nê? Nâ gâm ar ’â imâ ane. Jakam ije ar amâ ikabên jarênhmâ. Ga, me krãja pumû. Me krâkam ne me umar ne kam kukwakam amû ikrao apê nâr parkam mrâ. Me krã ne amû me kukrãdjâ kunî ngrêk ne meo ba. Kritu-djwý ne gway bakunîo ba kute mrâmri ne me krã kute meo ba pyrâk. Gway bamydjwý ne gway baprôo baba kute mrâmri ne me krã kute meo ba pyrâk. Metîndjwýnhdjwý ne Krituo ba kute mrâmri ne me krã kute meo ba pyrâk.

⁴Godja me my mekôt akuprôn Metîndjwýnhmâ kabên nâr kukwakam memâ kabên jarê djâm kute amikrãdjê tur ne o amikrã’â pro? Kati. Kam kute amikrã’â prokam mex kêt. ⁵Nhym be, godja me nire Metîndjwýnhmâ kabên nâr kukwakam memâ kabên jarê djâm amikrã’â pro? Nâ. Me nire kute amikrã’â prokam mex. Ren kam amikrã’â pro kêt nhym ren me arým kam pijâm ne. Ren me kam pijâm kute mrâmri ne me nire prîne krã kênhkam ren me arým kam pijâm pyrâk. ⁶Dja me nire amikrã’â pro prâm kêt nhym ren me kum krân timerê kê. Mýj kadjy ren me kum krân timerê kê? Bir, pijâm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krân timerê kênhkam nâr kî jakârkam mex kêt. Mex kêt kam gê me nire amikrã’â pro.

⁷Adjâkamâ ne Metîndjwýnh amimexkôt, amipymakôt me my nhîpêx nhym arým mexkumrêx ne uma. Kute amikôt ipêxkam me my kute amikrã’â pro

kêt. Nhyr be, djâm Metîndjwýnh amimexo me nire nhípêx? Kati. Kute amimexo me nire nhípêx kêt. Nâm me my mexo me nire nhípêx. Kam dja me nire amikrâ'ă pro. ⁸ Djâm me'ô nireo ne Metîndjwýnh my nhípêx? Kati. My nhôkwao ne ni nhípêx. ⁹ Djâm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhípêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhípêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwý dja me nire arým amikrâ'ă pro. Amikrâ'ă pron arým memă amijo amirît. Mrâmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memă o amirît nhyr me arým omũ. Dja amikrâ'ă pron Metîndjwýnh kadjy mrân timer dhwýnhmădjwý amijo amirît nhyr me arým omũ.

¹¹ Nhyr arým me kute Bênjadjwýr dhwýnh markam djâm me nire ta ar ban kum me my mar prâm kêt ne ar ba? Kati. Nâr, djâm me my ta ar ban kum me nire mar prâm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ba kêt. Arkum aben mar prâm. ¹² My nhôkwao ne ni nhípêx nhyr me nire kurîmdjwý arým me my apôx. Nhyr be, Metîndjwýnh rax ne mýjja kunî nhípêx. ¹³ Be, godja me nire amikrâ'ă pro kêt ne Metîndjwýnhmă kabên jabej djâm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kî jabjekam mex kêt. Nhyr be, me nire kî jabjekam me kum me kînhkumrêx. Me krâ'ă pro kadjy ne mexkumrêx. ¹⁶ Nhyr dja ar ajô aje me nire krâ kajgo mýr jabej akabêno îjapanh prâm. Kwârîk wân timer ră'ă. Djâm ar ikam me nire kute amikrâ'ă pro kêt? Nâr djâm amũ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apýnh ba djâkam me nire kute amikrâ'ă pro kêt? Arkati. Me nire amikrâ'ă pro. Tăm dja gar ama. Tăm ne ja.

Me kute Jeju'ă djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprôn timer aje amim Jeju mar kadjy djwý krê. Be, djâ ne gar akuprôn arým Jeju man aje mar mexo amũ aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ă djwý krên ne aje Jeju marmă akuprôn ate aben kam amex kêt ne. Djâm kam we ije ar amă mex jarênhmă? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xêjakôt akrî ne arým abenă akabê:n ne. Ja ne me nînh imă arê ba arým kuma. Birâm mrâmri ne me kabênkumrêx. ¹⁹ Mrâmri gêdja ar akam me kwý abenă kabê:n ne. Nhyr be, mýj xêja dja mrâmri Metîndjwýnhmă mex? Djâm me ajkwa kajgokambit memă kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katât kôt amijo ba kêt? Djâm kam me arým Metîndjwýnhmă mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhyr be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katât Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrâmri Metîndjwýnhmă mexkumrêx.

²⁰ Ar abikprôn timer djâm ar aje Bênjadjwýr dhwýnh mar kadjy ne gar anhô kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhô kwý krê. ²¹ Nă găm ar apýnh aben bê anhô djwý jamýn o aprôt ne o akrî. Nhyr me kwý kum prâm ne te 'ă ar apumũ. Gar akwý atekam anhô kwý krên raxkam ajbă. ²² Djâm ar aje anhô kwý krên ne akôm kadjy ar anhûrkwă kêtumrêx ne gar aben bê djwýo aprôt? Djâm ar amă me kute amim Metîndjwýnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me ô mýjja kêtja kanga nhyr me arým pijâm ne? Mýj dja ba kam ar amă arê? Djâm kam ije ar amă amex jarênhmă? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³Nhym be, gwaj babikprôn ne baje djwý krên ne baje Jeju tyk marmã. Bënjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karô ba kuman arým amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tãm jarênhmã. Bënjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tēm ne kute kurê djwýnhmã kangao âmri nhym akamàt tãmkam arým djwý byn ²⁴'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arým kôt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhi ne ja. Dja me pite'y'ã inhôn ibĩ. Dja gar akuprôn inhi'ã djwý jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhym ar arým kukrê. ²⁵Kukrên arým krên pa.

Nhym kam arým ngônhrãdjwý by. Ngônhrãkam pidjô kangô byn arým arkum,

—Pidjô kangô ja ne ikamrô prôt ne ityk'ã amijakre. Arým ikamrô prôt ne itykkôt gêdja Metĩndjwýnh arým memã kabên ny jarênh mãmđji. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arým ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprôn ikamrô'ã pidjô kangô jakren o ikôn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁶Kam dja gar akuprôn 'ã djwý krên 'ã pidjô kangôo ikôn ã maro ane. Ar aje ã maro anhýr kunĩkôt gar arým memã Bënjadjwýr djwýnh tyko amirĩt. Dja gar memã o amirĩto akrĩ tãmã nhym ĩ akubyn bôx.

²⁷Kam me kute Bënjadjwýr djwýnh nhô djwýo mýjja kajgon kute krênja ne me arým axwe. Me kute Bënjadjwýr djwýnh nhô pidjô kangôo mýjja kajgon kute o kômja ne me arým axwe. Kute Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêtka me axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikên ne kamrômã ôpôkka me axwe ja pyrãk.

²⁸Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhýn arým amima. Amiman amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Ne kam arým Jeju'ã djwý krên 'ã pidjô kangôo ikô. ²⁹Dja gar ajô Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krê ne tu pidjô kangôo ikô nhym kam Metĩndjwýnh arým ajo ajkê.

³⁰Ga, ar akrãptĩ aje Bënjadjwýr djwýnh mar kêtka me tu ar aje krên ne o akômja pumũ. Kam arým ar akrãptĩ arerekren akanê nhym me kwý arým ty. ³¹Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhýn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Nhym kam ren Metĩndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikên kêt. ³²Bënjadjwýr djwýnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadj ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arým akuno. Nhym be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djãkam babiknor kêt kadj ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³Kam akmere ar, dja gar Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kadj akuprôn abenka me amako nhý. Kwãrik wãnh aben bê anhô djwý 'amýnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenka me amako nhý. ³⁴Nhym me'ô kum prãm gê ũrkwãkam ô kwý krên mex. Ô kwý krên mexka me gê ar awýr bôx ne ar aro'ã nhý. Ne kam arým Bënjadjwýr djwýnh tyk mar katãt ne arým djwý krên kangôo ikô. Mýka me? Bir, kute pãnh meo bikên kêt kadj. Me kute Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kômka me Metĩndjwýnh kute pãnh meo bikên pýma.

Be, ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh prãm rã'ã. Ba wãm itēm ne ar akam ibôxka me dja ba ar amã arê.

Karôkôt me apÿnh Metîndjwÿnhmâ âpênh djà.

Dju k 4.1

12 ¹Ar ga ne gar Metîndjwÿnh Karôkôt adjâpênh jabej ikukij, ba arÿm kuma. Ba ar amâ 'â ajarê gar ama. ²Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amâ,

—Dja gar mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmâ amîjarênhô aba. Nâm me â ar amâ ane gar arÿm ari mekôt apÿnh mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx jamakkre kêtjamâ amîjarênhô aba nhym kute ar amar kêtumrêx. Kam ne gar Metîndjwÿnh Karô djâpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar. ³Kam, ar aje Metîndjwÿnh Karô djâpênhja mar kadji ba jakam ar amâ arê. Me'ô kute Metîndjwÿnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djâm kute memâ kum,

—Djâm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metîndjwÿnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'â kabên mexbit jarênhô ba. Ne kam ajte me'ô kute memâ kum,

—Mrâmri Jejubê Bênjadjwÿr djwÿnhkumrêx, anhÿro ba, Metîndjwÿnh Karôbit kukwakam kute arênhô ba.

⁴Kam, mÿj ne Metîndjwÿnh Karô djâpênh kute? Bir, nâm apÿnh mÿjja'â memâ karô nhym me arÿm kôt kute mar ne arÿm kam kum âpênh ar ba. Djâm kam apÿnh karô kute apÿnh mÿjja'â memâ karô? Kati. Metîndjwÿnh Karô ta pydji. Pydji kute 'â memâ karô. ⁵Bênjadjwÿr djwÿnh kadji gwaj apÿnh badjâpênh djâri maro baba. Djâm kam apÿnh Bênjadjwÿr djwÿnh? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnh ta pydji. ⁶Metîndjwÿnh apÿnh gwaj bajo ô âpênh ne kam kum badjâpênh kadji apÿnh gwaj bamâ bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djâm kam apÿnh Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ta pydji.

⁷Metîndjwÿnh Karô kute gwaj bakôt amîjo amîrit kadji arÿm gwaj bakunîmâ 'â karô. Gwaj badjâpênh djâ'â gwaj bamâ karô. Dja gwaj bakunî apÿnh badjâpênh djâ kôt kum apên arÿm abenmâ Metîndjwÿnh raxo amîrit ne kam bakunî arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katà:t kôt ar amîjo baba nhym arÿm gwaj bakam kînhkumrêx.

⁸Kute gwaj bakunîmâ âpênh djâ'â karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwÿmâ amak mex jadjâ. Nhym kam arÿm kute memâ kabên katât jarênh mar mexkumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmâ apÿnh mÿjja mar kêt jarê nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamâ arênh mar mex.

⁹Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmâ Metîndjwÿnh raxo amîrit nhym me arÿm kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmâ me punuo mex'â kum karô nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmâ mÿjja pumûnh kêt nhîpêx'â kum karô nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumûnh kêt nhîpêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmâ kabên jarênhô ba nhym kam me arÿm kôt kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nâm â gwaj bamâ ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjâpênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metîndjwÿnhmâ âpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Nâr kon, me'ô me karô punumâ âpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrâk gêdja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ômâ bakator on? Bir, Metîndjwÿnh Karô

ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ô jarênh nhym me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwÿnhmã âpênhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwÿnhmã âpênhkumrêx ne wã, ane. Nâr, me'ô me karô punumã âpênhja gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Me karô punumã âpênh ne wã, ane. Gwaj bakwÿ Metîndjwÿnh Karôkôt badjâpênh djâ 'ôdjwÿ ne ja.

Nhym kam ahte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakam me kwÿmã me kabên'ã karô nhym me arÿm kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhym kam ahte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakwÿmã me kabên'ã karô nhym kôt me kute gwaj bakabên djwÿnhkôt amû gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwÿnh Karôkôt gwaj bakwÿ badjâpênh djâ 'ôdjwÿ ne ja.

¹¹ Metîndjwÿnh Karô ta ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djâri arênh ne ja. Gwaj banhî pÿnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karôn arÿm kôt gwaj bamã badjâpênh djâ jarênh ne ja.

Gwaj baje Kritumê banhîo typdji pyrâk.

Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhîja pumû. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djâ krâptî. Gwaj baparkam bamrân djâ. Ne banhikrao baje mÿjja kupênh djâ. Ne bakrâkam banhî mÿjja mar djâ. Ne banokam baje mÿjja pumûnh djâ. Ne bajamak-krekam baje mÿjja mar ne kupênh djâ. Be, gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djâ krâptîja pumû. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam gwaj baje kumê banhî pydji pyrâk. Ne kam gwaj banhî pÿnhkôt apÿnh badjâpênh djâ krâptî, badjumar djâ krâptî.

¹³ Metîndjwÿnh Karô ne pydji. Ne kam gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'Ã ne me ngômã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nâr te gwaj babajtem nhym arÿm Metîndjwÿnh Karô Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nâr, me arÿm gwaj bakam ar kwÿ pa 'amÿ nhym ar memã âpênh kajgo ar ba. Metîndjwÿnh Karô arÿm ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nâr, gwaj bakam ar kwÿ me kute ar pa 'amÿnh kêtja nhym ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwârîk wân rhã'ã. Metîndjwÿnh Karô pydji arÿm gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metîndjwÿnh Karô kute ngô pyrâk gwaj bakunî baje pydjio bakôm pyrâk.

¹⁴ Ga, gwaj banhîja pumû. Djâm gwaj badjâpênh djâ pydjibit? Kati. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djâ krâptî, badjumar djâ krâptî. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhî pydji pyrâk. Ba ar amã arê gar ama. Kritu mê gwaj baje banhî pydji pyrâk.

¹⁵ Birâm Kritukam gwaj bajo djâpênh djâ kute gwaj bapar djâpênh djâ pyrâk ne kajgo. Ne kam kum âpênh djâ kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djâ kînh, âpênh djâ mexkumrêx kute me ikra djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne âpênh djâ mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djâ kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karô imã idjâpênh djâ ja'ã karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhÿrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶Ne birâm atekam Kritukam gwaj bajôdjwÿ djâpênh djâ kute me amak djâpênh djâ pyrâk. Ne kam kum âpênh djâ kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djâ kînh, âpênh djâ mexkumrêx kute me no djâpênh djâ pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tâmwâ ne âpênh djâ mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djâ kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karô imâ idjâpênh djâ ja'â karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhÿrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri, kute o ôbikwakumrêx. ¹⁷Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamkmê bajamakkre kêt mÿjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mÿjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸Nhym be, kati. Metîndjwÿnh ta gwaj bakadjy apÿnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djâ nhîpêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djâ'â karô kôt arÿm apÿnh gwaj badjâpênh djâ nhîpêx. Kritudjwÿ. Gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apÿnh kôt badjâpênh djârio baba.

¹⁹Nhym be, Metîndjwÿnh ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrân kêt. Ren gwaj bakukràdjâ'ô pydjibit nhîpêx mÿj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx ne ren gwaj bajajkwa nhîpêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhîpêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhîpêx kêt gwaj ren bamrân kêt. Mÿj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmâ nê.

²⁰Nhym be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djâ krâptî. Nhym be, gwaj banhî pÿnhbit. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhym be, apÿnh gwaj badjâpênh djâ krâptî. Kam kwârîk wân h ar amâ adjâpênh djâ kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'â memâ karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹Ba ar amâ mÿjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamâ bano kînh ne ate bamâ banhikra kurê? Kati. Gwaj bamâ bano kînh ne bamâ banhikra kînh ne bamâ bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwÿnh Karô ne kute gwaj bamâ apÿnh badjâpênh djâ'â karô gwaj o baba ne kam bamâ badjâpênh djâdjwÿ kunî kînhmâ. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamâ kînhmâ? Djâm me punuo mex ne gwaj bamâ kînh kêtâmâ? Kati. Dja gwaj bamâ badjâpênh djâ kunî kînh aben pyrâk.

²²Gwaj bakukràdjâdjwÿ kwÿ rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwÿ rerekre. Te kwÿ rerekre gwaj bamâ kî:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmâ nê? ²³Nhym gwaj bakukràdjâ kwÿ me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kâjmâ kamê nhym me arÿm kum kînh. ²⁴Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kâjmâ kamênh kêt.

Metîndjwÿnhdjwÿ ne Kritu nhô âpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nâm mâ me kum o âpênh kînh kêtjao mex ne kâjmâ kum mex kamê. Nhym kam me arÿm kum o âpênh kunî kînh aben pyrâk. ²⁵Mÿkam ne o âpênho aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhym ren me amirax mÿr jabej abenmâ kabên ne. Nhym be, kati. Me kute abenmâ anhÿr kêt kadjy ne arÿm o âpênho aben pyrâk nhym kam me arÿm abeno djuw mex'â kabên.

²⁶Nhym kam godja gwaj bajô tokry jabej gwaj bakunî arÿm ô'â batokry. Nâr godja me kâjmâ kum rax kamê nhym arÿm kînh. Kînhkam gwaj arÿm ô'â bakînh ne. ²⁷Ar aje tu amim Kritu markam nhym kute ar ajo ôbikwakam ar aje mrâmri ne kumê anhî kute pydji pyrâk. Nhym arÿm ar ajo ô âpênh.

²⁸Me baje amim Jeju mar kunî ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metîndjwÿnh kute aben nhitepâ me bajâ âpênh rênh. Nâm me bakwÿ'â memâ wa djwÿnh mê. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'â idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhym me bakwÿ'â ajte kukwakam kabên jarênh djwÿnh mê nhym me ar ijatâri. Nhym me bakwÿ'â memâ kukràdjâ'â ujarênh djwÿnh mê nhym me me atâri. Nhym kam ajte me bakwÿ'â mÿjja pumûnh kêt nhipêx djwÿnh mê. Ne kam ajte me bakwÿmâ me punuo mex'â karô gu me baje mar. Nhym kam ajte me bakwÿmâ me âpênhkôt o kangôn'hâ karô gu me baje mar. Nhym kam me kwÿmâ meo ba djwÿnh'â kum karô nhym me kute mar. Nhym kam me bakwÿmâ me kabên'â karô gu me kôt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹Djâm kam me bakunîbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwÿbit. Djâm kam me bakunîbê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djâm me bakunîbê memâ kukràdjâ'â ujarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djâm me bakunî baje mÿjja pumûnh kêt nhipêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwÿbit. ³⁰Djâm me bakunî baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit. Djâm me bakunî baje me kabên djwÿnhkôt amû memâ me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit. ³¹Kam ar adjâpênh djâja'ô mexo kute kunî jakrenh dja gar amâ kînh. Mex ja dja gar abej tÿx.

Ne kam mÿj dja gar nêen kam apê? Bir, dja gar amâ me abên kam apê. Gwaj bamâ me abê kêtka badjâpênh kajgo. Gwaj bamâ me abêkambit mrâmri badjâpênh mexkumrêx.

Me kum me abê'â ujarênh.

13 ¹Gwaj bamâ me abêkambit ne mrâmri gwaj badjâpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'ô ren pykakam apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarê nâr ren kâjkwakam Metîndjwÿnh kadjy mrân'h djwÿnh kabên mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djâm kam mex? Kati. Kum me abê kêtka kabên kajgokumrêx. Kum me abê kêtka kabên jarênh kajgo kute mrâmri ne me ngôn'h krôkrôkti titikkam kanga kajgo pyrâk.

²Nhym ren gwaj bakam me'ô kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mÿjja bipdjur tûm kunîo amirîr mar. Ne ren me kute mÿjja marja kunî ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djâm me'ôja rax? Kati. Kum me abê kêtka ne kajgo me:xi.

Nhym ren gwaj bakam me'ô ren mrâmri kute Metîndjwÿnh rax markumrêx. Ne ren mÿjja nhipêx kadjy amim kamnhîx mexkumrêx. Ne ren kum, —Djünwâ, dja ga imâ krânhwâ kaba, ane. Nhym ren arÿm kum kadjârkumrêx. Nhym kam ren me'ôja kum me abê kêt. Djâm me'ôja rax? Kati. Kum me abê kêtka ne kajgokumrêx.

³Nhym ren gwaj bakam me'ô ren ô mÿjja kunî me bikênhmâ kungrâ. Ne ren kum me abê kêt, mâ ne kute? Kati, Kute memâ mÿjja nhôrja kajgo mexi, kum me abê kêtka.

Nhym ren kam me'ô kute me'ô pytâr kadjy memâ kum,

—Kwârîk wânh kuwyo tâmwâ bin kêt. Ba dja ga pân̄h kuwyo ibî, ane. Nhym ren me arÿm kabênkôt pân̄h kubî. Kubî nhym tykjao ren arÿm me'ô pytâ. Nhym be, ren tykja anhÿr djwÿnhrà̄m kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêtka.

⁴ Gwaj bamâ me abêkam dja gwaj memâ bano kator kêt ne amijamâr 'iry.

Ne bamâ me kaprî.

Ne me ô mÿjja'â bangryk kêt.

Ne bamâ me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjâmra kêt.

⁵ Ne memâ baprīre ne memâ bakabên jarê.

Ne bamâ me abêkam amidjwÿnhbit mar kêt.

Ne amijâ bangryk nê.

Nhym me'ô gwaj bajo ajkê gwaj amipân̄h kadjy mar kêtukumrêx.

⁶ Ne bamâ me abêkam me axwekam bakînh kêtukumrêx.

Ne me kute katât amijo bakam bakînhkumrêx.

⁷ Ne memâ me arên̄h prâm kêt.

Ne bamâ me abêkam tu amim me markumrêx ne amim, “Mrâmri kabênkumrêx”, anen amiwÿr mÿjja kamnhîxkumrêx.

Ne mekôt badjâm tÿxkumrêx ne 'â badjukanga kêt.

⁸ Ne bamâ me abêkam arÿm Metîndjwÿnh kadjy badjâpên̄hkumrêx ne bakajgo kêtukumrêx. Nhym be, Metîndjwÿnh Karô kute apÿnh memâ âpên̄h djâ jarên̄hja dja î kêt. Dja kukwakam kabên jarên̄h djwÿnh î memâ arên̄h kêt. Nhym me î me bajtem kabên mar kêtja jarên̄h kêt. Nhym me kute apÿnh mÿjja mar djwÿnh î mar kêt. Nhym be, djâm me kum me abên kam kum me abê kêtma? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne. ⁹ Jakam gwaj mÿjja kwÿbit man Metîndjwÿnh kukwakam kabên kwÿbit jarê. Gwaj baje kabên kunî mar kêt. ¹⁰ Nhym be, dja î mÿjja kunî kute amirît djâ nhô akati bôx gwaj arÿm prîne mÿjja kunî ma nhym me:xkumrêx. Nhym mÿjja kâjbê mexja arÿm kêt ne.

¹¹ Amrêbê iprîri ikabên kute me prîre kabên pyrâk. Iprîri ije mÿjja mar kute me prîre kute mÿjja mar pyrâk. Ne ije amim mÿjja'â karô kute me prîre amim mÿjja'â karô pyrâk. Ba kam arÿm ijabatàn̄h ne arÿm iprîre prâm kêt. Ba arÿm iprîre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metîndjwÿnh nhô mÿjja pumûnh mex kêt kute mrâmri ne ixe punukam me kute mÿjja pumûnh mex kêt pyrâk. Dja gwaj â omûnho ane:n kam î arÿm kuka kôn̄h omûnh mexkumrêx. Jakam gwaj baje mÿjja kwÿbit mar. Dja gwaj â maro ane:n kam î arÿm prîne mar mexkumrêx. Dja gwaj maro kute mrâmri ne ta kute prîne gwaj bamar pyrâk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metîndjwÿnh markumrêx rã'ã. Ne amiwÿr kamnhîxkumrêx rã'ã. Ne bamâ me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrêxja ne kâjbê mex. Gwaj amiwÿr kamnhîxjadjwÿ ne kâjbê mex. Nhym be, gwaj bamâ me abêja ne mexo kute kunî jakrenh.

Aben kabên djwÿnhkôt me kute abenmâ arên̄h'â memâ karô.

14

¹ Dja gar mã amâ me abê. Ne kam ajte ar amâ apÿnh adjâpên̄h djâdjwÿ kînhkumrêx. Metîndjwÿnh Karô kute 'â ar amâ karôja dja gar amâ

kînh. Ne kam ar adjâpênh djâ'â abê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhja dja gar amâ kînhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwýnhkam aje me aben djwýnh kabênkôt memâ arênh. Tãm dja ga amâ kînhkumrêx.

²Nhym be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djâm gwaj bajômâ ne arê? Kati. Gwaj bajô baje mar kêt. Metîndjwýnhmâ ne arê. Me'ô ta ne mýjja mar kêt jarê. ³Nhym be, me'ô kute gwaj bakabênkôt Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamâ arê gwaj kam bajamak mexo amû amikamênho tên arým Metîndjwýnh mar rax ne. Nãm gwaj bamâ 'â karôn gwaj bajo kînh. ⁴Nhym be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amidjwýnhmâbit arên kam ajbit arým amak mexo amû amikamê. Me'ôdjwý kute mar kêt. Nhym be, me'ô kute me aben djwýnh kabênkôt Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunimâ arê nhym me arým kuma. Ne kam arým amak mexo amû amikamên arým Metîndjwýnh mar rax ne.

⁵Ar akunî ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrire. Nhym be, ren ar akunî me bakabênkôt Metîndjwýnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mýkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhym me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhja kâjbê mex. Nâr, godja me'ô ar amâ me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhym me'ôdjwý me bakabênkam amû ar amâ me'ô kabên jarê gar arým kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arým ajamak mexo amû amikamên arým mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunî arým mar rax ne.

⁶Akmere, àpnhîre ar, ba ren ar awýr bôx ne ren ar amâ me bajtem kabên mar kêtja jarê djâ ne ga ren ar amim aman akînh? Kati. Dja ba ar awýr bôx ne me bakabênkôt ar amâ arê gar arým amim aman arým akînh ne. Metîndjwýnh kute imâ mýjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amâ arê gar arým amim aman arým akînh. Nâr ije mýjja'ô bipdjur tûm mar dja ba me bakabênkôt ar amâ arê gar arým amim aman arým akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metîndjwýnh kukwakam ar amâ kabên jarê gar arým amim aman arým akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt ar amâ Metîndjwýnh kukrâdjâ jarê gar kam arým amim aman arým akînh ne.

⁷Nhym be, aje memâ me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrâk. Nhym kam me abenmâ kum,

—Je tô mýj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute pijâbârekam ngrer punu pyrâk. Nhym kam me abenmâ kum,

—Je tô mýj ngrer punu ja? ane. ⁸Me krâkamngôn apýnh prôt djâri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'â ô'i kakô djâ ne ren krâkamngôn me ngrer man kurê djwýnhmê aben kutâ prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹Kam ar gadjwý ga ren ar memâ akabên djwýnh jarênh kêt djâ ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmâ akabên nhym kute akabên mar kêt pyrâk. ¹⁰Apýnh me ba djâkam apýnh me kabên krâptî. Ne kam me kute aben djwýnh kabênkôt kute aben kabên kunî mar. ¹¹Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmâ bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹²Ar gadjwý ne gar â aje aben kabên mar kêtka m â abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memâ akabên jarê. Metîndjwýnh Karô kute

ar amâ apÿnh ar adjâpênh djâ jarênh dja gar me bakabênkôt memâ akabên jarêh kôt apê nhym me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne. Ar adjâpênh djâ ja'ô dja gar amâ kînh-kumrêx.

¹³Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwÿnhmâ amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imâ arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amâ arê. Ga kam arÿm amû me bakabênkam memâ arê nhym me arÿm ama. Tãm ne ja. ¹⁴Metîndjwÿnhmâ gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarên arÿm baje mÿj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarên mã bakabên djwÿnhkôt kum bakabên jarên arÿm amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwÿnhkôt kum ngren arÿm amikabên ma. ¹⁶Godja gar me bajtem kabên mar kêtjao kum mex jarê mÿj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, “Mrâmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêt-kumrêx. ¹⁷Mrâmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhym be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amû amikamên kêt.

¹⁸Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh ar akunî jakrenh mex ne. Kam ne ba Metîndjwÿnhmâ amikînh jarê. ¹⁹Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djâm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prâm? Kati. Nhym be, me kabên djwÿnh ije arênh prâmkumrêx. Ije memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarênh nhym me kute mar kadjy ije me kabên djwÿnh jarênh prâmkumrêx. Ne ba ren me bakabên djwÿnhkôt ikabên ngrêrebê 5bit jarên ren imâ ikabênja kînhkumrêx. Nhym be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krâptî: kubê 10.000 jarên ren kam imâ ikabên ja kînh ngri:re ne.

²⁰Akmere, àpnhîre ar, kwârîk wânîh ar aprîre kêt ne arîk amim akabên kajgo jarênh kêt. Dja gar ajabatànîh ne amim akabênkumrêx jarê. Dja gar me prîre ma. Prî:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katât ar amijo aba. ²¹Be, amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh me bakukâmâre Môjdjêmä 'ã karô nhym kukwakam memâ 'ã karô. Nâm te memâ 'ã karô nhym me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'ã ne. Nhym kam arÿm memâ kabên ne memâ kum,

“Me kabên mar kêtjao, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memâ ikabên jarê.

Dja ba te memâ arê nhym me amim ikabên mar kêt rã'ã ne.”

Nâm me amakkre kêtka Bênjadjwÿr djwÿnh ã me bakukâmâre'ã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

²²Kam, ba ar amâ arê. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djâm me kute tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arênh. Nhym be, mÿj xê kadjy ne me kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwÿnhkôt kabên jarênh? Djâm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy

ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh. ²³Kam, godja gar akunî aben pydjîn akunî arÿm me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhyim me kute Metîndjwÿnh kabên mar prâmja ar akôt wadjà. Nâr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjàn ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênho akumexkam mÿj dja me ar ajà abenmâ arê? Bir, dja me abenmâ abibânâ jarê.

²⁴Nhyim be, dja gar akunî abikprônâ djâkam akabên djwÿnhkôt Metîndjwÿnh kabên jarê. Aben totokmâ arê. Nhyim kam me'ô kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjà. Nâr me'ô kute Metîndjwÿnh kabên mar prâmja ar akôt wadjà. Ne kam arÿm amijâ akabên ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arÿm amiman arÿm amim,

—Mrâmri ne ba mekôt ajmâ ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arÿm amim kator mex ne. ²⁵Dja gar akunî akabên djwÿnhkôt â arênho ane nhyim arÿm prîne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhîpêx ne kute amikam o bipdjur djâri amikam kuma. Ne kam Metîndjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbê tÿm ne kum rax jarê. Ne kam arÿm ar ajà me kunîmâ kum,

—Be, mrâmri Metîndjwÿnh mekmê amijo kajkepkumrêx, ane.

Me kabên'a atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶Akmere ar, ba apÿnh ar adjâpênâ djâ'â ar amâ karô gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ akabên jarê. Me kute amim mar mexo amû amikamênhmâ dja gar memâ arê. Kwârîk wânâ ar akabên kajgo jarênh kêt. Arÿm ar abikprônâkam ar aje memâ apÿnh anhô me ngrer jarênhmâ nâr memâ kukràdjâ'ô jarênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Nâr ar aje me bajtem kabên mar kêt kam akabên jarênhmâ nâr Metîndjwÿnh kute ar amâ mÿjja 'ôo amirîtja ar aje memâ arênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Nâr, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwÿnhkôt memâ arênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Kwârîk wânâ ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷Nhyim kam ar akam me'ô ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djâm ar krâptî kute arênhmâ? Kati. Gê ar amânkhkrut nâr ar amânkhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djâm me kute kabên jarênh'a atom^d ne aben mar kêt mâ? Kati. Kwârîk wânâ. Gê ar aben nhîtepâ pÿnh ne memâ arênho tê. Nhyim kam gêdja me'ô me bakabên kôt amû memâ arênhkumrêx. ²⁸Nâr kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhyim me'ô kute me bakabênkôt amû ar amâ arênh mar kêt. Kute mar kêt kam kwârîk wânâ me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'ô kute me ijukâ ar amâ arênh mar kêt kam gê me ja anhîkrê. Ar aje aben pydjîkam anhîkrê. Gê me bixamarkam amimâbit me kabên mar kêt jarên Metîndjwÿnhmâ bit arê.

²⁹Nhyim kam me'ô ar kute Metîndjwÿnh kabên jarênhmâ. Djâm tu ar krâptî kute arênhmâ? Kati. Gê ar amânkhkrut nâr kon ar amânkhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nhîtepâ pÿnh ne arênho tê gê kam ar bu'â me ja ar maro krî. Mrâmri Metîndjwÿnh kabên kôt ar kabên katâtkumrêx jabej ar maro krî.

³⁰Gê ar aben nhîtepâ memâ kabên jarênho tê. Nhyim kam wânâ me'ôdjwÿ nhÿ nhyim Metîndjwÿnh arÿm kum mÿjja 'ôo amirît nhyim kuma. Gê kumrêx

kabên jarênho âmja kum anhikrê. Nhym kam me'ô yrja kâjmâ djan pân timeremâ kabên jarê. ³¹Gêdja gar akunî aben nhitepâ apýnh ne Metîndjwýnh kabên jarênho tê gê me kunî arým amim ar akabên ma. Ar akabên man arým amim Jeju mar mexo amû amikamên arým kôt kînh.

³²Metîndjwýnh kabên jarên timerewýnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apýnh ne aben nhitepâ timeremâ akabên jarê. ³³Djâm ar aje akabên'â atom ne aje aben kabên mar kêtîmâ? Djâm Metîndjwýnh kute ar amâ ar akan-gaja jadjârmâ? Kati. Nâm kute timeremâ me umar mexbit jadjârmâ. Nâm â apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri umar mexo ane.

³⁴Nhym kam me niredjwý. Mýj dja ga me abikprôn timerewýnh kêtîmâ? Djâm me nire kute timeremâ arên timerewýnh? Kati. Dja me anhikrên me my kabên ma. Djâm apýnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djâri me nire kute kam timeremâ kabên 'ô jarên timerewýnh? Kati. Kunîkôt me anhikrê. Ar akam me niredjwý, gê me me kudjwa anhikrên me my kabên ma. Me bakukâmâre kute Metîndjwýnh kukrâdjâ'â pi'ók no'ók kôt ne me nire kute me abikprôn timerewýnh kêtîmâ me my kabên mar ne kute kôt amijo bamâ. ³⁵Ne me kute mýjja'ô marmâ, djâm me aben pydji djâkam kute me kukjêrmâ? Kati. Gê me akrân timerewýnh aminhûrkwâ-kam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'ô jarên timerewýnh me mex kêt ne.

³⁶Djâm ar ajô aje akabên timerewýnh? Djâm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwýnh kabên jarên timerewýnh? Djâm ar gajbit ne Metîndjwýnh kabên ar awýr bôx? Kati. ³⁷Godja me'ô we,

—Ibê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarên timerewýnh, ane. Nâr,

—Ije Metîndjwýnh Karô mar, ane. Gê tâmwâ ikumrêx iman ijâ ar amâ,

—Paur kabên timerewýnh. Kute gwaj bamâ kabên'â pi'ók no'ók ja ne mrâmri Bênjadjwýr djwýnh kute kum arên timerewýnh, ane. Dja â ar amâ ane gwaj kam arým me'ôja markumrêx. ³⁸Nâr, dja me'ô amakkre kêt prâm kwârîk wân timerewýnh me'ô kabênja mar kêt.

³⁹Kam, akmere ar, ar akabên timerewýnh kêt aje Metîndjwýnh kabên jarên timerewýnh amâ kînh. Nhym be, dja ar akam me'ô kute me bajtem kabên mar kêtja-kam kabên'ô jarên timerewýnh prâm jabej. Kwârîk wân timerewýnh kubê adjâptâr kêt. ⁴⁰Ne kam ar akabên jarên timerewýnh'â atom kêt gê mex. Nhym be, apýnh dja gar aben nhitepâ akabên timerewýnh aku'ê. Ije Metîndjwýnh Karôkôt ar adjâptên timerewýnh'â idjujarên timerewýnh ino rer ne ja. Tâm ne ja.

Jeju tyk ne akubyn tîn'â ujarên timerewýnh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

15 ¹Jakam ba ajte ar amâ Kritu'â ujarên timerewýnh ny jarê. Ije amrêbê ar amâ 'â ujarên timerewýnh ny jarên timerewýnh gar arým tu amim markumrêx ne 'â adjukanga kêt. Ba ajte ar amâ tâm jarê. ²Ar aje amim 'â ujarên timerewýnh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytâ. Tâm dja ba ajte kâj bê ar amâ arê. Ar aje kam tu amim mar týt râ'â jabej arým ar apytâ. Nâr ar aje mar kajgo jabej.

³Metîndjwýnh ne kute imâ kabên mex jarên timerewýnh ba arým ar amâ arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pân timerewýnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukâmâremâ 'â ujarên timerewýnh ny me kute 'â pi'ók no'ók kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pân timerewýnh ty. ⁴Ty nhym me arým adjâ. Nhym me kute ajte 'â pi'ók no'ók kôt 'â akatin akatin akati nhym arým akubyn tîn ne. ⁵Nâm akubyn tîn nhym kam

Pedru arÿm omû. Pedru nhidji 'ödjwtÿbê ne Xepa. Nhyr kam Jeju kute ar anorbê 12djwtÿ arÿm omû.

⁶Nhyr kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy kräpti kubê 500 ne kam ajmâ ijukri 'ä akre kuteja adjwtÿnhdjwtÿ arÿm omû. Me kute omûnhja kräpti ne akati jakam tin ne ar ba rä'ä ne. Nhyr me kwÿbit arÿm ty. ⁷Nâm me omû nhyr kam ajte Xijagu omû. Nhyr kam Jeju kute ar anorja kunî omû. ⁸Kam ne ba ba me tekren arÿm omû. Ije mrâmri ne me prire nhô akati nhôkre djâ kôt me aêrbê bixadjwtÿr pyrâk. Imâ Jeju kurê:o iba. Nhyr kam memâ amijo amirîto ba nhyr me omûnho ba. Omûnho ba ba kam badjwtÿ arÿm omû. Nâm ijaêrbê imâ amijo amirît ba me totokbê arÿm omû.

⁹Jeju kute ar anorja djwtÿ ar rûnho kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrâk. Mrâmri ne me ren kute ija memâ kum, "Jeju ne Paur jano", anhÿr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênho ibakam ne me ren ija anhÿr ar ba kêt.

¹⁰Nhyr be, kati. Metindjwtÿnh tu kum ikapri kôt^e Jeju arÿm ijano ba arÿm 'ä idjujarênh ar iba. Djâm kum ikapri kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjâpênho ar kunî jakrenh mex. Djâm ba ne ba apê? Kati. Metindjwtÿnh ta ne tu kum ikaprin ikadjwtÿnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arÿm kum apê. ¹¹Nhyr ar wâdjwtÿ kâj bê memâ 'ä ujarênh ar ba. Badjwtÿ ba kâj bê memâ 'ä idjujarênh ar iba. Bar aktâ Kritu'ä memâ ajarê gar kam arÿm tu amim markumrêx.

Medjwtÿ tyk ne akubyn tin.

Ruk 20.37

¹²Me arÿm kâj bê Kritu akubyn tin'ä ar amâ ajarê gar arÿm ajte mar. Mÿkam ne ga ate ar akwÿ ajte memâ kum,

—Kati. Me tyk akubyn tin prâm kêtumrêx, anhÿro aba? ¹³Ne ren mrâmri me tyk akubyn tin kêt nhyr Kritudjwtÿ ren akubyn tin kêt ne. ¹⁴Ne ren mrâmri akubyn tin kêt ba ren ar kâj bê 'ä ar amâ idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwtÿ ren amim maro aba nhyr ren arÿm kajgo:kumrêx. ¹⁵⁻¹⁶Ne ren mrâmri me tyk akubyn tin kêt nhyr Kritudjwtÿ ren akubyn tin kêt ne. Ba ren ar kam me kunîmâ Metindjwtÿnh jarênh'ä ijêxnhiô iban memâ,

—Metindjwtÿnh arÿm akubyn Krituo tin, anhÿro iba. ¹⁷Ne ren mrâmri Kritu akubyn tin kêt ga ren ar amim maro aba nhyr ren arÿm kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tûm rä'ä ne.

¹⁸Nhyr me kute Kritu mar arÿm tykdjwtÿ ren akubyn tin kêt ne ren mrâmri tu biknorkumrêx. ¹⁹Gwaj ren batînrî amim Kritu kamnhix ne ren kam arÿm ty. Ne ren kam akubyn gwaj batînrî kêt djâ ne gwaj ren kam bakînh? Kati. Gwaj ren kam bakaprikumrêx. Ne ren bakaprio katât me kunî jakrenh mex ne.

²⁰Nhyr be, kati. Mrâmri ne Metindjwtÿnh akubyn Krituo tinkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunîdjwtÿ dja me Kritu kôt akubyn tin ne.

²¹Pykakam me'ô djô'ä ne me arÿm ty. Ne kam akubyn tindjwtÿ pykakam me'ô-djwtÿ djô'ä akubyn tin. ²²Adão kôt me ja kunî Adão djô'ä ty. Nhyr Kritu kôt me ja kunî ajte Kritu djô'ä akubyn tin.

²³Djâm me kumrêx akubyn tin? Kati. Kritu arÿm tyn kam kumrêx akubyn tin ne wabi. Dja i akubyn bôx. Akubyn bôx kambit dja akubyn ô me jao tin.

e 15.10 Djâm ba ne ba ijaxwe kêt nhyr pânk kum ikapri? Kati, ba ne ba te ijaxwe kêtâm. Nhyr be ta ne tu kum ikapri.

²⁴Nhym kam arÿm pykakam mÿjja kunĩ aminhinomã amimê. Kam dja Kritu arÿm Bãmmã me kanga. Kute meo baja kunĩ arÿm Bãmmã me kanga. Kute kum me kanga djwÿnhràam dja pykakam me bënjadwÿr kunĩo kajgo. Me 'itÿx kunĩo kajgo. Nhym kam me arÿm meo ba kêt ne arÿm rerekre. Kam dja Kritu arÿm Bãmmã ò me ja kunĩ kanga nhym arÿm me kunĩo ba. ²⁵Bir, ajbir jakam ne Kritu Metĩndjwÿnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arÿm kurê djwÿnh kunimã rerek jadjã. Ga, me kum bënjadwÿr rûnh pymakam rerekren parbê rôrôkja pumũ. Kurê djwÿnh kunĩdjwÿ dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶Gwaj badjwÿ. Mÿj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arÿm akubyn gwaj bajo tĩn. Gwaj kam batyk kêtumrêx. Gwaj bakurê djwÿnhbê batyk-jadjwÿ dja kêtumrêx. Gwaj bakurê djwÿnho ino rer ne ja. ²⁷Nã, dja Kritu kurê djwÿnh kunimã rerek jadjã. Amrêbê ne me me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

“Arÿm ne me kunimã rerek jadjã nhym me kunĩ arÿm umaje parbê kum rôrôk ne”,

ane. Amrêbê me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arÿm me kunimã rerek jadjã. Djãm kam Metĩndjwÿnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mÿjja kunĩ, me kunĩ Metĩndjwÿnhmã rerekren kam arÿm Kritumã rerekre. ²⁸Kute me kunimã rerek jadjãr nhym me kute o bënjadwÿr raxkam dja Kra ta arÿm Bãmmã bënjadwÿr rax jarê. Nhym kam Bãm arÿm me kunimã rax'ã pydji. Ta ne Kra kadjy mÿjja kunimã rerek jadjã.

²⁹Ê, jadjwÿ. Me kute me tĩnri ngômã me angjênh kêt nhym me arÿm tyk. Nhym me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djãkam ngômã me tĩnja jangjê-nho ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tĩn kêt nhym ren me ngômã me angjênh kajgo. Nhym be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³⁰Badjwÿ myt kunikôt imã me kute ibĩn pyma. ³¹Akati kunikôt imã me kute ibĩn pyman mã kum idjãpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ã idjãpênh anhyr kêt nhym ren me kute ibĩn prãm kêt. Ba ren kam imã ibĩn pyma kêt. Ba ne ba Bënjadwÿr djwÿnhbê Kritu Jeju'ã ajarê gar 'ÿr amijo akêx. Kam ikĩnhkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikĩnho anhyr kêt. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³²Krĩraxbê Epexu jakam me kute ibĩn prãm. Ga, me kute rop djãkrêo kê nhym kute me par prãmja pumũ. Nã bãm memã Kritu'ã ajarê nhym me arÿm imã àkrê:n ibĩn prãm. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ba akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibĩ ba ren akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nê. Nhym be, kati. Dja me ibĩn ba akubyn itĩnkumrêx. Nhym be, amrêbê ne me arík abenmã kum,

“Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batĩnri amijo kĩnhbit.

Gwaj banhõ kwÿ krên bakôm rax ne bakĩnh kati”, anhyro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batĩn kêt ba ren mekôt ã ikabêno ane. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrêx. ³³Kwãrĩk wãnh gê me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo ôbikwan kôt ar ban ï arÿm me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwãrĩk wãnh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arÿm me kôt ajaxwe. ³⁴Wãkam me kwÿ

kute Metîndjwýnh mar kêt. Gora ar amiman amijăno djan ajaxwe kêt. Ar api-jămmă ne ba ar amă ja jarê.

Akubyn me tînkam mỳj dja me îkam kute?

A Kô 5.1; Pir 3.21

³⁵Godja ar ajô ikukij ne imă,

—Arỳm gwaj batykkam mỳj dja gwaj akubyn batîn on? Mỳj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶Ajbă. Purkam aje mỳjja 'y kreو amôrkam ne gar aje mỳjja 'y jangjênho kute me tyk jangjênh pyrăk. Gar ren aje 'y jadjăr kêt nhym ren ingrôt ne abatănh kêt. Gwaj badjwỳ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt. ³⁷Gar băygogo 'y năr atemă 'y 'ôdjwỳ kre nhym kam ingrôt ne kam bări abatănh ne. Djăm bări jabatănh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djăm bări jabatănh kute 'y pyrăk? Kati. Atemă. ³⁸Apỳnh mỳjja djări ne Metîndjwýnh kute 'y kadjy bări nhipêx. Kute amim 'ă karô kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bări nhipêx. Katêbări 'y kadjy ne kute katêbări bări nhipêx. Apỳnh mỳjja djări ne kute 'y kadjy bări nhipêx.

³⁹Djăm axikôt ne mỳjja nhî? Kati. Apỳnh me banhîmê mry nhîmê âk nhîmê tep nhîmê. Apỳnh mỳjja nhî. ⁴⁰Me apỳnh kăjkwakam mỳjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwỳ pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apỳnh me kum mỳjja kînh djări ne me omûn kum kînh. Ne apỳnh pykakam mỳjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep pumûn, bă pumûn kam kum kînh. Apỳnh me kum mỳjja kînh djări ne me omûn kum kînh. Kăjkwakam mỳjjamê pykakam mỳjja ne me apỳnh kum mỳjja kînh djări. ⁴¹Me kute myt pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwỳ pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apỳnh kanhêtire djări ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴²Me tyk akubyn tînkamdjwỳ. Me tyk jangjênha myt tămkam punu. Nhym be, akubyn me tînkam arỳm punu prăm kêtumrêx. ⁴³Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhym be, akubyn me tînkam me arỳm kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tỳx kêt. Nhym be, akubyn tînkam me arỳm 'itỳxkumrêx. ⁴⁴Pykakam me î. Kăjkwakam atemă me î. Pykakam me ne me î jangj. Nhym be, akubyn me tînkam ne me atemă î. Me kăjkwakam me îjao î.

Pykakam me î nhym kăjkwakamdjwỳ atemă me î. ⁴⁵Ikabênja kôt ne me amrêbê: memă kum,

“Me banhingê Adăo kumrêx ne Metîndjwýnh ipêx ne akôn o tîn nhym arỳm tîn ne.”

Năm me amrêbê â me bakukămăremă ane. Nhym be, Adăo kôt Adăo 'ôdjwỳ ne kubê Jeju. Ne kute mỳjja kunîo tîno ba. ⁴⁶Metîndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djăm kăjkwakam me îo ne me î? Kati. Pykakam me î jao ne me î. ⁴⁷Adăoja kumrêx ne Metîndjwýnh pykao kum î. Nhym be, Jeju, Adăo 'ôdjwỳja ne kăjkwakam me îo î. ⁴⁸Adăo nhîja kumrêxo pykabê me bakunî nhî. Kăjkwakam Adăo 'ôdjwỳ nhîo ne kăjkwakam me ja kunî nhî. ⁴⁹Nhym be, arỳm gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjăbirkam mỳj dja gwaj banhîkam kute? Djăm Adăo nhîo gwaj banhîmă? Kati. Dja gwaj atemă banhî kute kăjkwakam Jeju nhî pyrăk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰Djâm me banhî, me bakamrô jao dja Metîndjwýnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhî ja rãã, Metîndjwýnh kute me bajo ba prâm kêt. Me banhî punu prâmkam. Nhyem be, kàjkwakam mýjja punu prâm kêt.

⁵¹Ba ar amã mýjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djâm gwaj bakunî dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhyem be, gwaj bakunimã dja Metîndjwýnh atemã gwaj banhî nhîpêx. ⁵²Dja gwaj banhipêxo kukrà kêt kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyrâk. Dja me kunî, mýjja kunî aminhi-nomã amimê nhyem kadjy mrânh djwýnh arým ôi kakô. Nhyem kam Metîndjwýnh akubyn me tyko tín ne. Dja me i punu prâm kêt akubyn meo tín ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemã gwaj banhî nhîpêx.

⁵³Gwaj banhî tûmja ne punu prâm nhyem be me i punu prâm kêt dja gwaj banhî ny. Jakam gwaj batyk prâm nhyem be dja gwaj i batyk prâm kêt ne batín rãã: rãã ne. ⁵⁴Dja gwaj banhî punu prâm kêt ne batyk prâm kêt ne Metîndjwýnh kêt batín ne ar baba rãã: rãã ne. Nhyem kam me kute amrêbê: mýjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,

“Arým me tyk kêt. Arým akubyn meo tín nhyem me arým tyk kêt-kumrêx. Ne tu tín rãã: rãã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyem me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne.

⁵⁵Nhyem kam me ajte memã kum,

“Ga, mýjja kakrit kute me kamjýr nhyem me arým tykja pumû.

Dja Bênjadjwýr djwýnh me batyjkao apêx kute mrâmri ne me kute

mýjja kakrit perey jakâr nhyem kute arým me kamjýr kêt pyrâk.

Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tín. Nhyem kam nhýnhjakam

me ajte tykmã? Kati. Arým me tyk kadjy kêt-kumrêx.

Ga, me tỳx kute me pa 'amýnh ne kute meo baja pumû. Nhyem me te

kator ne te ta ar ba prâmje.

Me kunîdjwý ne me aben djôã tyn te tín ne ar ba rãã prâmje.

Nhyem be, Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tín. Nhyem kam

nhýnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arým me tyk kêt-kumrêx.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyem me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne.

Nhyem kam me aben djôã arê:n arênhô môr tâmtã: Me bakamingrãnyre dja gu me ajte arênhô bamôr tâmtã: arým 'ýr o bôx. Mrâmri me batyk kêt-kumrêx'ýr o babôxkumrêx.

⁵⁶Mýjja kakrit kute me kamjýrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwý ne me tyn arým me biknor tokry djâkam akuno. Ne kam mýj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjâ jarê nhyem me arým amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prâmje. Te: axwe kêt prâmje ar ba:n arým axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djâkam akuno.

⁵⁷Nhyem be, Metîndjwýnh ne ukaprîkumrêx ne arým Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jano. Nhyem kam arým gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tín. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batín. Akubyn batín ne ajte batyk kadjy kêt-kumrêx, bajaxwe kadjy kêt-kumrêx. ⁵⁸Kam, akmere, àpnhîre, dja gar arek Bênjadjwýr djwýnhkôt adjâm tỳx ne tu amim mar tỳxkumrêx. Kwârîk wãnh 'ã adjukanga kêt. Mýjja 'ôkôt 'ã adjukanga kêt. Kum

adjâpênh kumex rā'ā. Bēnjadjwÿr djwÿnhkôt adjâpênhja kajgo kêt-kum-rêx.

Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'ôk kaprî'ā kute memā karô ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

16 ¹ Jakam Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'ôk kaprî'ā ije ar amā karômā. Dja gar Jeju nhô me jamā pi'ôk kaprî jano. Ije krîraxbê Gara-xakam me kute amim Jeju marjamā arênh kôt dja gar memā pi'ôk kaprî jano.

² Pi'ôk kamrêk kunîkôt dja gar akunî me kadjy anhô pi'ôk kaprî kwÿ jadjuw. Apÿnh ar anhô pi'ôk kaprîja nhidji kôt dja gar me kadjy kwÿ jadjuw. Ar anhô pi'ôk kaprî rax jabej ar anhô rax kwÿ tan me kadjy adjuw. Nâr ar anhô ngrire jabej ngrire kwÿ tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bôx nhym arÿm o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ā idjā'wÿr ar iba kêt.

³ Dja ba bôx gar amim amikam me'ô aro amiptân imā ar arê. Ba kam ar'ā pi'ôk no'ôk ne arkum kungān arÿm krîraxbê Djeruxarê'ÿr ar ano. Gê ar pi'ôko tēn anhô pi'ôk kaprîo tē. Ne Djeruxarê'ÿr o tēn o bôx ne memā kungā gê me omû. Ne kam arÿm ar mar katât. ⁴ Nâr kon, gar me'ÿr ijanor prām jabej ba dja ba me'ÿr aro tēn aro bôx. Dja gar ā pi'ôk kaprîo ane. Tām ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awÿr itēm'ā ajarê. Wām ar awÿr gêdja ba î tēn ar apumû. Gêdja ba pykabê Mateni kumrêxkam tē:n kam ajte amû ar awÿr tēn bôx.

⁶ Ne kam ar akam arek idjām jabej ar akam ijā na apêx jabej. Gar kam amû itēm kadjy ikôt o kangôn ijano. Ba kam o ajte amû itēm kadjy 'itÿx ne. ⁷ Djām jakam dja ba ar awÿr tēn bôx? Kati. Ne ba ren jakam ar awÿr tēn ren ar akam idjām 'iry kêt ne ren ajte amû tē. Arek ar akam idjām 'iry kadjy ne ba amima. Metîndjwÿnh kute amim ijā karô kôt ikabēnkumrêx jabej dja ba arÿm ā ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhym be, krîraxbê Epexujakam ne ba idjâpênh mexkumrêx. Me kum idjujarênh kînh. Nām me kute mrāmri ne me kute memā 'ā ijê djā'ā 'ÿr ne memā, "Ajrā amrê wadjā", anhÿr pyrāk ne me kum idjujarênh kî:nh. Ba memā Kritu'ā ajarê nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwÿ krāptîdjwÿ kute ikapêr-kâr ne ibê âptâr prām-kumrêx. Gêdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprônĥ djā nhô akatibê Pêxiko ijā apêx ba kam arÿm wām itēmmā.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bôx jabej dja gar kam kum akabēn mexbit jarê. Abenmā ikabēn ja jarê gê ar akam bôx gar amā abê. Ne kam kum akabēn mexo akabēn gê umar mex. Mÿkam dja gar ā kum ane? Bir, nām ikudjwa mā Bēnjadjwÿr djwÿnhmā âpênh ba. Kam dja gar ā kum ane. ¹¹ Kwârîk wānh ar ajô amā kurê kêt. Ne amrê ajte tēn kadjy dja gar kôt o kangô gê tÿx ne umar mex ne amrê tē. Nā bām amiwÿr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikôt môrjadjwÿ ne ba amiwÿr arkam amak ar o iba.

¹² Apôrdjwÿ ne ba o ikamy. Nā bām te ar awÿr tēmmā kum ikabēn mex jarê nhym mā imā,

—Kati. Jakam me'ÿr itēm prām kêt, ane. Ta dja 'ôkam arÿm ar awÿr tē.

¹³ Ar ajaxwebê amijā ano tÿx. Kritukôt adjām tÿx ne tu amim mar tÿxo aba. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja dja gar amā me uma kêt ne atÿx. ¹⁴ Amā me abêbit. Amrānh kunîkôt amā me kunî jabej.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhô kikrekam ar ja ne ar amrêbê Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Pykabê Akajakam ar kumrêx 'ÿr amijo akêx. Ja ne gar arÿm

aje mar. Nām ar mā Jeju nhō me ja kôt o kangōnh ar o ba. Arkum me kôt o kangōnh kīnhkumrêx. ¹⁶Dja gar ar kabēn ma. Ne me kute ar kudjwa Metīndjwýnhmā āpēnh tỳx ar o bajadjwý kabēn ma. ¹⁷Exepamē Potunamē Akaku ar arým amrē iwýr bōx ba arým ikīnhkumrêx. Gar amrē iwýr abōx kêt ne ikôt o kangōnh kêt. Nhyam kam ar arým iwýr bōx ne ikôt o kangō. ¹⁸Ba kam arým ikīnhkumrêx ne. Wākam ar gadjwý amybyām dja gar arým aman idjō'ā akīnhkumrêx. Dja ar wām tēn bōx gar ar aman abenmā ar mex jarē.

Kute apýnh ōbikwa djāri kum amikabēn mex janor.

¹⁹Pykabē Adjijjakam apýnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djāri ne me ar amā kabēn mex jarē. Ba me kuman arým pi'ōk jakam wām ar amā arē. Akwiremē Prixira ar amā kabēn mex jarē. Arkum ar ajabē ne ar amā amijarē. Ar ūrkwākam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja-djwý ne me ar amā kabēn mex jarē. Ba me kuman arým pi'ōk jakam wām ar amā arē. ²⁰Jakam gwaj bakamy kunī ar amā kabēn mex jarē ba kuman arým wām ar amā arē. Dja gar abenwýr abōxkam abeno arôrōk ne aben pa krij.

²¹Ba ibē Paur ne ba inhikrao ar amā ikabēn mex ja'ā pi'ōk no'ōk ne.

²²Godja ar akam me'ō kum Bēnjadjwýr djwýnh jabē kêt jabej Metīndjwýnh dja o ajkē nhyam arým me biknor tokry djākam akuno. Gēdja Bēnjadjwýr djwýnh bōxkumrêx. ²³Gē Bēnjadjwýrbē Jeju tu kum ar akapri.^f

²⁴Ota, jakam ba imā ar ajabēkumrêx. Kritu Jeju kum ar ajabē. Ba kôt imā ar akunī jabēkumrêx. Tām ne ja.

f 16.23 Djām ar ga ne gar adjukapri nhyam pānh arým kum ar akapri? Kati, ta ne tu kum ar akaprikumrêx.

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japrÿn 'ã abenmã kum,

—Kati, Metîndjwÿnh kute Paur janor kêt. Ta ne arîk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprî rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrâmri ne Metîndjwÿnh tu amim idjarkumrêx ne apÿnh pyka kunîkôt me ja'ÿr ijano, ane. Ne kam prîne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunîkôt memã arê. Be, Metîndjwÿnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tÿx ne nêje mÿjja punuo ajngrà. Xatanaj ne memã mÿjja punu ngã nhym be Metîndjwÿnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mÿjja punuo bingrânho ba. Nãm ã Metîndjwÿnh umao kute nêje mÿjja punuo bingrânho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apÿnh mÿjja'ã karô.

1 ¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Metîndjwÿnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ximoxidjwÿ ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krîraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunîkôtdjwÿ Metîndjwÿnh kute ar ajo ô me ja ba ar amã ikabên. ² Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprî^a ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Apÿnh me kaprî djàri nhym Metîndjwÿnh akubyn meo kînh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metîndjwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mÿkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwÿnh ne ukaprîkumrêx. Ga, me kaprî nhym Metîndjwÿnh kute me kunîmã kînh jangjênhja pumû. ⁴ Ar ba ne bar apÿnh ar ikaprî djàri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apÿnh ikaprî ja ma nhym Metîndjwÿnh arÿm kunîkôt akubyn ar ijo kînh. Mÿj kadjy ne ã ar ijo kînh ane? Bir, dja me'ôdjwÿ kaprî jabej bar amikudjwa akubyn o kînh nhym arÿm ar ikudjwa kînh. Metîndjwÿnh ta kute ar ijo kînh o dja bar ajte me'ôo kînh. Ja kadjy ne ã ar ijo kînh ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arÿm itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênh-kôt itokry ma nhym Kritu arÿm mã ar ijo kînh bar ikînhkumrêx. ⁶ Mÿj kadjy

a 1.2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprî? Kati, ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arÿm amim Metĩndjwÿnh ma nhym arÿm ar apytà. Gar kam akubyn akĩnh. Te atokryn akubyn akĩnh ne. Nàr, godja bar akubyn ikĩnh jabej. Mÿj kadjy dja bar akubyn ikĩnh? Bir, ar gadjwÿ dja gar kam akubyn akĩnh ne arÿm atokrykam atÿx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyràk jabej ne kam arÿm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atÿx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikĩnh. ⁷Itokryn mã: ikĩnh. Ne kam ar ajà amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kĩnh ane. Bar amim anen kam tu amim ar akĩnh kamnhĩxkumrêx.

⁸Akmere, àpnhĩre ar, bar ar amã pykabê Adjikkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kumex. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arÿm amikukãm itykbit-kam ama. ⁹Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibĩ. Dja me ibĩ, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrõnho ba, bar arÿm amikanàrràm ar iba kêt ne arÿm tu amim Metĩndjwÿnhbit kamnhĩxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tĩn djwÿnh dja bar tu amim kamnhĩx tÿxkumrêx. ¹⁰Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytàr. Ar ityk pymatijabê ar ipytàr ne kute kubê ar ipytàr rã'ã. Ba tu amim kamnhĩxkumrêx ne amim,

—Mrãmri dja kubê ar ipytàr rã'ã ne, ane. ¹¹Ar gadjwÿ dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwÿnhmã ar ijo a'wÿ. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metĩndjwÿnh 'wÿr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhym kam arÿm ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprĩn ar ipytà. Gar kam akĩnho akumex ne ar ikôt Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarênh.

¹²Wākam me kwÿ ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxnhĩkumrêx”, ane. Djãm mrãmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tẽn amrêbê ar akam ar ibaja'ÿr amijo bõx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhym bê ne ba mekam ijêxnhĩ ar iba. Kati. Ba ne ba Metĩndjwÿnh mexo imex ne mekam ar iba. Metĩndjwÿnh kôt ijêxnhĩ kêt-kumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja ba memã ijêx kêt. Nàr, me kute amim Jeju marmã ijêx kêt-kumrêx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arÿm amikôt ar amã amijarê. Djãm me kute amĩdjwÿnhbito kĩnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhym be, Metĩndjwÿnh ta ne tu kum ikaprĩ ba arÿm ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarên amikam ikĩnhkumrêx. Amikam ikaprĩre kêt.

¹³Ije ar amã pi'òk no'òkkam ikabên jarênhdjwÿ. Djãm ikabên krãptĩ? Kati. Ba ikabên pÿnh ne arên 'ã pi'òk no'òk gar arÿm omũn ama. Ba kam ar ajà amim,

—Dja me ĩ imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne. ¹⁴Be, kraxje me kute prĩne imar mex kêt rã'ã. Godja me ĩ imar pydji. Nã bãm ã ar ajà amim ane. Dja gar ĩ iman ikam akĩnhkumrêx kute mrãmri ne ije ar akam ikĩnh pyràk. Dja Bẽnjadjwÿr djwÿnh akubyn bõx ba ar akam ikĩnhkumrêx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵Ar ije ã ar amaro anhÿrkam ne ba bit tẽmbê ar awÿr itêm ne ibõx ne ije ar amã arênh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamênhmã. Kam ne ba

bit ajte akubyn ar akam ibôx ne ije ajte ar amā arēnh gar ajte o amū amika-mēnhmā. ¹⁶ Ba ar ajā amim,

—Dja ba me kumrēx 'yr bôx. Krīraxbē Kōritukam me'yr bôx ne mekam ar iban amū pykabē Mateni'yr tē. Ne kam Mateni kurūm akubyn tēn ajte mekam bôx. Nym kam ajte amū pykabē Djudeja'yr itēm kadjy godja me ikôt o kangô ba arym 'it'yx ne tē. Nā bām ā ar ajā amim ane. Nym be, kati. Ar akam ibôx kêt. ¹⁷ Djā nā bām bit ar akam ibôxmā ne arik ikabēn dji? Kati. Djā nā bām me kum Metīndjwŷnh kīnh kêtja kudjwa ikabēn amānhkrut ne ar amā,

—Nā. Dja ba ar aw'yr bôx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'yr ibôx kêt, ane? Kati. Ikabēn amānhkrut kêt.

¹⁸ Metīndjwŷnh kute kabēn pŷnh ne arēnh ba ije kudjwa ikabēn pŷnh ne arēnh. ¹⁹ Bamē Xibanumē Ximoximē ne bar kâj bē ar amā,

—Metīndjwŷnh Krabē Jeju Kritu dja gar tu amim markumrēx nym arym ar apytā, ane. Djā ne bar atekam ajte ar amā, “Kati. Dja ar apytār kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrēx nym mrāmri arym ar apytār kumrēx.

²⁰ Metīndjwŷnh ne gwaj bamā,

—Dja ba ī ar amā apŷnh mŷjja mex ngā. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ī ar amā kungā. Dja gar ikôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Mŷjja kumex dja ba ar amā kungā. Nām ā gwaj bamā anen kam kabēn pŷnh ne arē. Kabēn pŷnh ne arē gwaj arym mar pŷnh ne abenmā kum,

—Mrāmri ne arēnhkumrēx, ane. Gwaj ā abenmā ane nym Metīndjwŷnh arym gwaj bakam kīnhkumrēx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamā tŷx jangjēnh. Ar bamē ar gamē kute gwaj bamā tŷx jangjēnh gwaj tu amim mar tŷxkumrēx ne 'ā badjukanga kêt kumrēx. Nām gwaj bamā Karō jano nym arym ar gwaj bajo ba. ²² Ga, me kute mŷjja 'ā aminhidji nhôr nym arym amirītkumrēxja pumū. Gwaj badjwŷ arym ne gwaj bamā Karō jano nym arym gwaj bakam nhŷn gwaj bajo ba. Gwaj kam arym amikam Karō man amim,

—Mrāmri ne Metīndjwŷnh arym ijo krakumrēx. Ga, arym kute imā Karō janor nym kute ijo bakumrēxja pumū, ane.

Gwaj amim anen arym kuma. Arym Metīndjwŷnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karō kute gwaj bajo bakôt ne gwaj kuma. Ga, me kute memā mŷjja rūnh nhôrman kute kukām memā kryre nhôrja pumū. Nym me amim kryre jamŷn arym amiwŷr rūnh kamnhīxkumrēx. Gwaj badjwŷ Metīndjwŷnh arym gwaj bamā Karō jano nym arym gwaj bajo ba. Gwaj kam arym amim,

—Ga, Metīndjwŷnh arym kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kâjkwakam kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arym baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kâjkwakam Metīndjwŷnhkôt batīn rā'ā: rā'āja markumrēx ne amiwŷr kamnhīxkumrēx.

²³ Amrēbē ne ba pi'ôkkam ar amā me'ô jaxwe jarē. Me'ô jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrā nym arek ar akam axweo ba rā'ā. Ba ren on ar aw'yr bôx ne ren arym 'ā ar amā ikabēn ne ren ar amā kaprī jadja. Ije ar amā akaprī jadjar karō ne ba on ajte Kōritukam ar aw'yr ibôx kêt. Mrāmri ne ba ar amā amijarēnhkumrēx. Metīndjwŷnh ne kute imar. Nok ba ren ar amā ijēx nym ren ajmā ijōn. Mrāmri ne ba ar amā amikôt amijarēnhkumrēx.

²⁴ Ar aje amim Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju marmā ne bar ar aw'yr ibôxmā. Djām ar ije ar akam amijo ibēnjadjwŷr ne ibamā? Kati. Ar ba ne bar ije ar amā

kàjmā akīnh kamēnhmā. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrēxmā. Tām dja ar ajaxwebē ar amā tỳx jadjà gar mā kôt ar amijo aban 'ā adjukanga kêt.

2 ¹Ar akaprī karō ne ba amim,

—On me'yr itēm prām kêt. Nok ba ren me'yr bôx ne ren memā kaprī jadjàr mex ne, ane. ²Nā bām ren ar amā kaprī jadjàr mex nhym mỳj me'ôja ren ijo kīnh? Gar ren akaprīkam te aje ijo kīnhmā.

³Kam ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'ôk no'ôkkam ikabēn jarē. Ar aje ikutēp abeno mexmā ne ba ar amā arē. Ba ar awỳr itēm ne ibôx ne ije ar apumūnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amā arē. Ar aje ijo kīnhmā ne ba bit tēmbe ar awỳr itēm ne ar awỳr ibôxmā nhym ren ate ar akwỳ imā idjumar punu jadjà. Ar akwỳkam idjumar punu karō ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'ôk no'ôk ne. Nā bām ar amexkam amakbē amim ar akunī kamnhix ne. Ba ar awỳr bôx gar iro'ā akīnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhixkumrēx ne. ⁴Nā bām ar akam idjumar punu rax ne ikadjwỳnhbē itokry kumex man mu:w. Djām ije ar amā ar akaprī jadjàr kadjy ne ba ar amā pi'ôk no'ôk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imā ar ajabē:ê. Ar aje imar kadjy ne ba ā amrēbē amikukām ar amā pi'ôkkam ane.

Me kute me'ô axwe maro biknor'ā kute memā karō.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵Ije amrēbē pi'ôkkam ar amā me'ô jaxwe: jarēnhja djām bajbit ne imā ikaprī jadjà? Kati. Ar gadjwỳ ne ar akunīmā kaprī jadjà. Ba ar amā iprīren ar amā me'ô jaxwe jarē. ⁶Aje, kwārik wānh ajte ijukri me'ôjamā kaprī jadjàr kêt. Mrāmri amrēbē me'ôja axwen kam arỳm kaprīre. Ar akrāptī arỳm axwe pānh kum kaprī jadjà. Jao dja gar krāta. Kwārik wānh ajte kum kaprī jadjàr kêt.

⁷Jakam dja gar on me'ôja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kīnh gē akubyn tỳx ne. Gar ren kum kaprī jadjàr rā'ā nhym ren kaprībē te amijo anen arỳm rerek mex ne. ⁸Dja gar ajte kum,

—Mrāmri ar imā ajabēkumrēx, ane. Dja gar kum ane gē on kaprī kêt.

⁹Be, ije amrēbē ar amā ikabēn'ā pi'ôk no'ôkja ije ar amar kadjy ne ba 'ā pi'ôk no'ôk. Ije 'ā pi'ôk no'ôk kadjy ba amikabēn man amim,

—Ba arkum ikabēn mex jarē gē ar iman goja ikabēn kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabēn kunī mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amā pi'ôk no'ôk.

¹⁰Godja gar me'ô axwe'ôo abiknor jabej ba badjwỳ arỳm axweo aknon mar kêt ne. Mrāmri me'ôja axwekumrēx jabej ba arỳm axweo akno, ar adjumar mex kadjy arỳm o akno. Kritu kukwakam ba arỳm axweo aknon arỳm mar kêt ne. ¹¹Djām ije axwe mar rā'ā? Kati. Arỳm ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rā'ā nhym ren Xatanaj arỳm gwaj banoo akno. Nām me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prīne mar.

¹²Be, ba amrēbē krīraxbē Krôwadji'yr tēn 'yr bôx. Ije kàj bē memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy ba Krôwadji'yr tēn 'yr bôx. Ne kam memā Kritu jarē nhym kam me kum kīnh ne ma:ro kumex. Nām me kute mrāmri ne me kute memā kike'ā ijē djā'ā rēnh ne memā, “Ajra amrē wadjà”, anhỳr pyrāk. ¹³Nām me ā kum Kritu'ā ujarēnh ny kīnh ane. Me te kum kīnh ba idjumar punu rā'ā ne. Nā bām kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kētkam idjumar punu. Ne kam memā, “Ba on”, anen arỳm amū pykabē Mateni'yr Xitu jabej tē.

Me kudjy djào me kurwỳk mōrja Paur kute amijā akre.

Ep 5.2; Pír 4.18

¹⁴Bar te idjumar punun mā Metīndjwỳnhmā ar amikīnh jarē. Mỳkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mā Kritu kōt ar amijo iban mā ikīnh. Ikīnh kute mrāmri ne me kute me kurē djwỳnh'ỳr meo ban kute 'ā àprārñ akubyn òbikwa tēpo ban kurwỳko pōx ne kīnhja pyrāk. Nām ā Kritu kōt amijo ibakam ikīnh ane.

Ga, me krākamngōnh krāpti: akubyn kurē djwỳnh kurūm ban kurwỳko pōx nhym me kute kukām prykōt pidjōrā rēnh ne kute kudjy djā kudjy tỳx bōr nhym kudjy:ja pumū. Nhym kam ardjành me kunīkōt prōt ne kute me kunīo bikamỳr ja pumū. Ar badjwỳ ne bar pyka kunīkōt Kritu'ā memā idjujarēnh iba nhym me arỳm pyka kunīkōt 'ā idjujarēnh ma. Kritu ta kute kudjy djā mextire pyrāk bar me kunīmā 'ā ajarē.

¹⁵Nā bām ar ā anen kam arỳm Metīndjwỳnh kīnh. Kute mrāmri ne me kute kum kudjy djā mextire bōr nhym ardjành 'ỳr àbir nhym kute bārñ kīnhja pyrāk. Nā bām ar ā kum anen kam arỳm me jamādjwỳ ā ane. Metīndjwỳnh kute amim me utārjamē kute me kangajamē amē me jamā ne bar ije mỳjja kudjy mextire pyrāk ne memā Kritu'ā idjujarēnh iba.

¹⁶Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ā ar idjujarēnhja kīnh kēt. Ar ije mỳjja kudjy mextire ja pyrāk me kum kīnh kēt. Metīndjwỳnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djākam biknor ja kadjy ne me kum kīnh kēt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ā ar idjujarēnhja kīnh. Ar ije mỳjja kudjy mextire ja pyrāk me kum kīnh. Metīndjwỳnh kōt me tīn ne ar ba kadjy ne me kum kīnh. Be, mỳj me'ō ta ne àpēnh djā ja kadjy tỳx? Kritu'ā ujarēnh kadjy tỳx. Djām ar ba? Arkati. Nhym be, Metīndjwỳnh ne ar ijo ban ar imā tỳx jangij bar me kunīmā 'ā idjujarēnh ar iba. ¹⁷Nhym kam me krāpti kute arīk Metīndjwỳnh kupa'ā kabēn jarēnh punu. Djā ne bar me kudjwa ā arēnh ane? Kati. Ar ba ne bar amijāno djan Metīndjwỳnh kukwakam katāt arēnhkumrēx. Metīndjwỳnh ta ne ar ipumūnh nhỹ. Ar ije kupa'ā arēnh nhym kute ar imā o pānh karō ne bar ā katāt arēnh ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katāt arēnhkumrēx ne.

Paur ta kute amimex'ā amijarēnh kēt.

3 ¹Djām mrāmri ne ba ije ajte ar amā amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kēt. Djā ne bar me kwỳ kudjwa memā, nār kon ar amā,

—Memā ar imex'ā pi'òk no'òk ne ar imā angā bar memā o tēn o bōx. O bōx gē me arēn arỳm ar imex man kum ar ikīnh, ane? Ne kam ar amā pi'òko tēn o bōx gar arēn kōt arỳm ar imex man ar amā ar ikīnh? Kati. Ar ba ne bar imā imex'ā pi'òk no'òk prām kēt. Me kwỳ ne me mrāmri kum amimex'ā pi'òk no'òk prām kumrēx. Nhym be, ar ba ne bar imā prām kēt.

²Mỳkam ne ar bajbit ar imā amimex'ā pi'òk no'òk prām kēt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'òk no'òk pyrāk. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarē gar ar idjō'ā 'ỳr amijo akēx. 'Ỳr amijo akēx nhym arỳm ar ajo mex ne. Ar idjō'ā ne gar amex. Nhym kam me kunī kute ar idjō'ā ar amex pumūnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwỳ ar imex mar. Me kute ar apumūnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ā pi'òk no'òk pumūnh pyrāk. Tām ne bar kuman ar amā,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ă pi'ôk no'ôk pyrăk, ane. Ar badjwÿ ar ije ar amex pumÿnh ne ije ar amar ne arÿm imă ar ajabê:ê. Me kunĭ ne me kute ar amar.

³Kritu ta ne ar amă ajamak bô gar adjumar djă ny. Năm ar ajo kute mrămri ne me kute pi'ôk no'ôk pyrăk. Ar ba ne bar amă Kritu'ă ajarê gar arÿm tu amim markumrêx. Nhy m kam arÿm ar amă ajamak bô gar adjumar djă ny. Ga, Metĭndjwÿnh Karô tĭn ne ar baja ne kute ar amă ajamak bônh gar adjumar djă nyja pumÿ. Kritu ne Karôo ar amă ajamak bô. Ga, me bakukă-măre kute mÿjja tÿxo kĕnpô'ă no'ôkja pumÿ. Djăm ă Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amă Kritu'ă ajarê gar arÿm tu amim markumrêx ne arÿm adjumar djă ny.

⁴Ar ba ne bar ar amă arê nhy m Kritu arÿm ar ajo mex. Tăm ne bar ije markumrêx nhy m mrămri Metĭndjwÿnhdjwÿ kute ar imar. ⁵Djăm kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhÿro iba? Kati. Metĭndjwÿnh ta ne ar imă 'ă karô bar arÿm ar amă Kritu'ă ajarê nhy m kam ta arÿm ar amă ajamak bô.

Metĭndjwÿnh kute Kritu'ă kabĕn ny jarĕnh mămđji.

⁶Ta ne me kadjy ar imă ijamak mex jadja bar memă arĕnhô iba. Metĭndjwÿnh ne kute Kritu'ă kabĕn ny jarĕnh mămđji bar arÿm kuman memă arĕnhô iba. Djă nă băm Môjdjê kudjwa memă kabĕn'ă kĕnpoti no'ôk tŭmja jarĕnhô iba? Kati. Metĭndjwÿnh Karô ne bar memă arĕnhô iba. Mÿkam ne bar memă kabĕn tŭm jarĕnh kêt? Bir, ba ren ar memă tŭm jarĕ nhy m ren me te: kute katăt kôt amijo ba prămje ne ren ta amikôt axwe ră'ă ne. Ne kam ren arÿm pănĥ me biknor tokry djăkam akuno. Nhy m be, kati. Bar memă Metĭndjwÿnh Karô jarĕ nhy m me arÿm maro ba nhy m ta arÿm katăt meo ba. Nhy m kam me arÿm Karôkôt tĭn ne ar ba ră'ă: ră'ă ne.

⁷Me memă kĕnpotikam kabĕn jarĕnhô ba nhy m me arÿm mar kajgon ta amikôt axwe ră'ă. Ne kam pănĥ arÿm akuno. Metĭndjwÿnh mÿjja tÿxo kĕnpoti tÿx no'ôk ne. Nhy m kam Metĭndjwÿnh mexo umakôt Môjdjê nokre jadjĕnh ne arÿm kĕnpoti mÿn memă o bôx. Ne kam memă Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnhô dja nhy m kabĕn me:xkumrêx nhy m me maro dja. Maro djan te kute nokre 'ăno ăm ne omŭnhmă. Metĭndjwÿnh mexo uma djô'ă ne Môjdjê nokre jadjĕnh nhy m me te kute omŭnhmă. Nhy m kam adjĕnh apĕx tĕ:n arÿm tu apĕxkumrêx. Nhy m Metĭndjwÿnh kute Môjdjĕmă kabĕn jarĕnh tŭmjadjwÿ. Djăm me kute kabĕn tŭm kôt katăt amijo bamă? Kati. Me ta te: katătman axwe ră'ă ne.

⁸Nhy m be, Metĭndjwÿnh Karô ne gwaj bamă kabĕn ny jarĕ. Kute gwaj bamă arĕnh ja ne mexo kute Môjdjê kabĕn tŭm jakrenh mex ne. ⁹Djăm Metĭndjwÿnh kute Môjdjĕmă kabĕn jarĕnh tŭm punu? Kati. Mexkumrêx. Nhy m be, năm me te memă Môjdjê kabĕn tŭm jarĕ nhy m me axwe ră'ă ne. Me ta amikôt axwe ră'ă ne. Axwe ră'ăn kam pănĥ arÿm me biknor tokry djăkam akuno. Nhy m be, gwaj Karô kabĕn ma nhy m arÿm gwaj bamă tÿx jadja gwaj arÿm katăt kôt ar amijo baba. Kam ne Metĭndjwÿnh Karô kabĕn nyja arÿm mexo Môjdjê kabĕn tŭm jakrenh mex ne.

¹⁰Kabĕn nyja kute tŭmja jakrenh mex nhy m tŭmja me arÿm kute kum kĭnh kêt pyrăk. ¹¹Tŭmja me kute 'ă ukangan mar kĕtmă. Nhy m be, pănĥ kabĕn

nyja dja me mar rā'ā ne kōt amijo ba rā'ā ne. Kam nyja ne mexo kute tūmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karō kabēn ny mar rā'ān tu amiwŷr kute mŷjja jarēnhja kamnhix-kumrēx ne irāri memā kabēn ny jarēnho amirītkumrēx. Nhy m be, Mōjdjē ta ne kubēkào aminokre'ā pro. Metīndjwŷnh mexo uma djō'ā nokre jadjēnh ne kam mebē idjaer kute omūnh kēt kadjy aminokre'ā pro. Nhy m kam adjēnh arŷm apēx. ¹⁴⁻¹⁶ Me abendjō'ā Metīndjwŷnh kabēn tūm jarē:. Ne akati jakam kute arēnh rā'ā ne.

Nhy m be, me kam amakkre kēt tē:n amakkre kēt rā'ā. Akati jakam me amakkre kēt rā'ā. Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā prokam baje mŷjja ngri-rebit pumūnhja pumū. Mebē idjaerdjwŷr ne me kute Metīndjwŷnh mar ngrire. Nhy m be, me kwŷ arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Kōt ar amijo ban arŷm mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā pro kētkam baje mŷjja pumūnh rūnhja pumū. Mebē idjaer kwŷdjwŷr ne me Metīndjwŷnh mar rūnh. Nām me Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Ne kam arŷm Metīndjwŷnh mar rūnh ne. Nhy m be, me kute Bēnjadjwŷr djwŷnhkōt amijo ba kētja ne me kute Metīndjwŷnh mar kryre. Me amakkre kētkam.

¹⁷ Be, Bēnjadjwŷr djwŷnhjabē ne Metīndjwŷnh Karō. Bēnjadjwŷr djwŷnh Karō arŷm gwaj bamē amijo kajkep. Djā ne gwaj kam arek amim,

—Ba katāt Mōjdjē kabēn man kōt ar amijo iban arŷm Metīndjwŷnhmā ijaxwe kēt, anhyro baba? Kati. Gwaj baje amim anhyr kēt. Metīndjwŷnh ta ne gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arŷm kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubēkào aminokre'ā pro kētkam kute mŷjja pumūnh rūnhja pumū. Gwaj badjwŷr baje Bēnjadjwŷr djwŷnh mex mar rax. Ga, me kute ikekam mŷjja kumex pumūnh mexja pumū. Gwaj badjwŷr ā Metīndjwŷnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arŷm kōt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrāk kōt ar amijo baba. Kōt ar amijo baba: nhy m arŷm amikōt gwaj bajo mexo tē. Gwaj kam arŷm bamexo amū amikamēn arŷm ta mexo bamex ne. Mŷj me'ō ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bēnjadjwŷr djwŷnh Karō ne kute gwaj bajo mex.

Paur kute memā Kritu'ā ujarēnh'ā amijarēnh.

A Kō 1.12; Tex k 2.1

4 ¹ Metīndjwŷnh kum ar ikaprikam ne ar imā me'ā karōn ar imā,
—Dja ga memā Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Kritu'ā ujarēnh nyja jarēnho aba, ane. Kam ne bar arŷm memā arēnho iba. Djā ne bar memā arēnh'ā idjukanga? Kati. Bar memā arēnh'ā idjukanga kētkumrēx ne memā arēnh ar o iba. ² Djā ne bar memā arēn ate mebē amipdjun mebē mŷjja kupēnho iba? Kati. Amrēbē: ne ba mebē amipdjun mebē mŷjja kupēnhja kanga. Djā ne bar ari memā ijēx ne me noo ibiknoro iba? Nār ijēxnhīn ari me noo ibiknor ne Metīndjwŷnh kabēn kupa'ā memā mŷjja kwŷ jarēnho iba? Arkati. Ar ba ne bar katāt memā arēnho iba. Ar ije memā Kritu kabēn jarēnhkam djā ne bar ajmā ikuten kupa'ā amijo iba? Kati. Kritu kōt ne bar katāt ar amijo iba. Metīndjwŷnh ta ne kute ar ipumūnh. Bar katāt ar amijo iban kam katāt memā arē nhy m me arŷm amim,

—Nā. Nām ar katāt me bamā arēnhkumrēx. Ga, katāt ar kute amijo baja pumū. Ar mexkumrēx. Dja ba amim ar kabēn ma, ane. Dja me kunī ar ipumūn kwŷ arŷm ā amim ane.

³Bar memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhō iba. Djām kam mrāmri we Kritu'ā ar idjujarēnhja bipdjurkumrēx? Kon. Mrāmri, me kwỳ biknor prāmjabê bipdjurkumrēx. Ga, me kute kubêkào aminokre'ā pron mỳjja pumũnh kêtja pumũ. Mỳjja mebê bipdjur. Me biknor prāmdjwỳ mebê ikabēn bipdjurkumrēx.

⁴Kritumē Metĩndjwỳnh ar. Djām ja ne uma rax nhym ikjê uma ngrire? Kati. Ar umao kute aben pyrāk. Me kum amē ar uma:. Bar memā Kritu'ā ujarēnh ny jarē. Ujarēnh ny kute mrāmri ne memā irā djā pyrāk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrāmri ne me kute irākam mỳjja kunĩ pumũnh mex pyrāk. Nhym be, nā bām ar me biknor prāmmā ujarēnh ny jarē nhym mebê bipdjur nhym me kute amim mar kêtê. Me kute mrāmri ne me no rā kute mỳjja pumũnh kêt pyrāk, ne te: kute marmā. Me kum Metĩndjwỳnhkumrēx kĩnh kêtja nhō metĩndjwỳnh, Xatanaj ne arỳm memā amakkre kêt jadja nhym me arỳm ajbit maro ba. Nhym kam arỳm mebê Kritu'ā ujarēnh nyja pytāro ba. Kam ne Kritu'ā ujarēnh nyja mebê bipdjurkumrēx.

⁵Djā nā bām ar memā,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrēx bar kam arỳm ar apytā, anhỹro iba? Kati. Bar kāj bē memā kum,

—Jezu Kritubē ne me kunĩ nhō Bēnjadjwỳr djwỳnh. Tām dja gar tu amim markumrēx nhym arỳm ar apytā, anhỹro iba. Ā Jejumā ar idjāpēnh kute anhỹrkam ne bar ar amā idjāpēnh ar iba.

⁶Be, adjākamā Metĩndjwỳnh ta kabēn ne,

“Akamāt kō tykbit. Gē on a'u. Gē a'u akamāt kurwỳ”, ane.

Ga, a'u kute mỳjja kunĩ kurwỳkam mỳjja kunĩ arỳm memā amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwỳnhdjwỳ ne arỳm gwaj bamā bajamak bō gwaj arỳm Kritu mar mex ne. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tām ne gwaj arỳm kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrēx gwaj arỳm 'ā ujarēnh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arỳm Metĩndjwỳnh mar. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tām ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngōnh pyrāk nhym Metĩndjwỳnh mekam ỹr.

A Kō 11.23; Kor 1.11

⁷Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrāmri ne ngyo ngōnh pānh ngrire pyrāk. Gwaj bapānh ngrire. Te gwaj bapānh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwỳnh nhỹ. Metĩndjwỳnhbē kumkati nhỹ. Mỳj kadjy ne gwaj bakam nhỹ? Bir, Metĩndjwỳnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arỳm ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arỳm Metĩndjwỳnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhỹ.

⁸Ar ije ngyo ngōnh pānh ngrire pyrāk. Me arĩk ar ibu'ā ar ijā kabēn punu krāptĩ. Me ā kabēn pytĩ: ane. Djā ne kam bar Jejumā idjāpēnh'ā idjukanga? Kati. Bar 'ā idjukanga kêt ne kum idjāpēnh rā'ā. Ne mā amim,

—Mỳj godja bar amijon? Mỳj godja bar amijon? ane. Djā nā bām ar kam amim Metĩndjwỳnh kamnhĩx kêt got? Bar tu amim kamnhĩxkumrēx.

⁹Me ar ijo bikēnhō ba. Djām kam Metĩndjwỳnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrēx. Nhym me arỳm pyka'ā ar imē bar nō. Djām kam bar arỳm ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰Akati kunĩkōt me kute ar ibĩn pyma. Kute mrāmri ne amrēbē Jezu akati kunĩkōt me kute bĩn pyma pyrāk. Nā bām ā ar ije amikam me kute ar ibĩn

pyma maro ane. Dja te me kute ar ibîn pyma nhym Jeju mā ar ikam tîn ne ar ijo ba. Bar kam itîn ne nhym me arÿm ar ijā abenmā kum,

—Ga, ar tîn rā'āja pumū. Mrāmri Jeju tîn ne ar ba. Tām ne ar utār ar o ba, ane.

¹¹Bar Jejumā idjāpēnh ar iba nhym akati kunīkôt me ar ibîn pyma. Bar kam itîn rā'ā ne. Nhym kam me arÿm ar ijā abenmā kum,

—Ga, ar tîn rā'āja pumū. Mrāmri Jeju tîn ne ar ba. Ta ne ar utāro ba, ane.

¹²Me kute ar ibîn pyma bar itîn rā'ā. Gar kam arÿm ar ipumūn arÿm tu amim Jeju markumrēx ne arÿm kôt atîn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne.

¹³Kam ne me amrēbē: memā kum,

“Ba ne ba tu amim Metīndjwÿnh markumrēx. Ne kam arÿm memā arēnh o iba.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhym me arÿm 'ā pi'òk no'òk ne. Ar badjwÿ ne bar tu amim Metīndjwÿnh markumrēx ne kam memā arēnh o iba. Dja te me kute ar ibîn pyma bar tu amim Metīndjwÿnh markumrēx ne mā memā arēnh ar o iba.

¹⁴Nhym be, godja me mrāmri ar ibîn jabej mÿj dja bar kam ikute? Metīndjwÿnh ne arÿm akubyn Bēnjadjwÿr djwÿnh Jejuo tîn ne. Ta dja Jejukôt akubyn ar badjwÿ ar ijo tîn ne ar ijo mōn arÿm amikabem ar ipumjuw. Ar gamē dja gwaj baro'ā kabem baku'ē. Tām ne bar tu amim markumrēx. ¹⁵Akati kunīkôt me kute ar ibîn pyma. Bar itokry ne ikaprire maro iba. Mÿj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metīndjwÿnh mā kum ar ikapri bar mā memā Kritu jarēnh o iba. Gar kam arÿm ar ipumūn arÿm Metīndjwÿnh djukapri: man kam arÿm akī:nhkumrēx. Akī:nhkumrēx ne kum,

—Djūnwā, adjukapri:kumrēx. Imā akī:nhkumrēx, anhÿro aba. Nhym gwaj babu'ā me krāpti: gwaj bapumūn arÿm kum Metīndjwÿnh kīnh. Ne kam tu amim markumrēx ne adjwÿnhdjwÿ kī:nhkumrēx. Kī:nhkumrēx ne arÿm kum,

—Djūnwā, adjukapri:kumrēx. Imā akī:nhkumrēx, anhÿro ba. Dja me krāpti: kum amikīnh jarē nhym Metīndjwÿnhdjwÿ arÿm kīnhkumrēx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶Dja me krāpti: kum amikīnh jarē. Bar amikukām ja man mā kam ikīnh nhym kam arÿm irerek iwÿr bōx kēt. Memā ar idjujarēnhkôt bar itokrymē ikapri maro iba. Maro iba: nhym arÿm ar ibē ar inhī kator mex ne. Nhym be, djām kam ar irerekre? Kati. Te ar ibē ar inhī kator mex bar mā ikīnh ne mā 'itÿx ne. Akati kunīkôt mā 'itÿx ne.

¹⁷Mÿj ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'itÿx ne? Bir, djām me kute ar ijo bikēnh rā'ā rā'amā? Kati. Me kute ar ijo bikēnh 'ikrān ne. Kam dja bar Metīndjwÿnhÿr tēn bōx ne ikīnhkumrēx. Djām kam ar ikīnh 'ikrān ne? Kati. Dja bar kam ikīnh rā'ā: rā'ā ne. Jakam ar ikaprire. Metīndjwÿnhkôt dja bar ikīnh-ti:re. Tām ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'itÿx ne.

¹⁸Djām gwaj baje mÿjja pumūnhja ne bar kôt ijamak bēn? Me kute ar ijo bikēnh ja nār ar itokry ja nār ar ikapri ja djām kôt ne bar ijamak bēn? Kati. Mÿjja pumūnh kētkôt ne bar ijamak bēn 'āno dja. Gwaj baje mÿjja pumūnh ja dja ī kēt ne. Nhym be, gwaj baje mÿjja pumūnh kēt ne rā'ā: rā'ā ne. Metīndjwÿnhkôt ar baban bakīnh-ti:re ja ne baje omūnh kēt rā'ā. Kājkwakam ō mÿjja baje omūnh kēt rā'ā. Mÿjja ja ne rā'ā: rā'ā ne. Ar ije mÿjja pumūnh kēt jakôt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikīnh ne mā 'itÿx.

Atemā me ī ny'ā ujarēnh.

Pir 3.21

5 ¹Be, gwaj banhī ja kute mrāmri ne kubēkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nhỹ, banhī kute kubēkatio kikre pyrāk ja kam nhỹ. Ga, me kute tēmbē kubēkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjwỹ gwaj on ty. Nhym be, arỹm gwaj batykkam gwaj arỹm Metindjwỹnh'yr tēn arỹm atemā banhī ny. Metindjwỹnh dja gwaj banhī ny nhipēx gwaj kôt ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne bar ije markumrēx. Gwaj banhī ny ne kute gwaj banhūrkwā ny pyrāk.

²Dja gwaj kàjkwamā tēn arỹm banhī ny. Kute mrāmri ne me kute kubēkā tūmo pōx ne ny jangjēnh pyrāk dja gwaj banhī ny. On jakam gwaj bamā banhī ny prā:m. Gwaj banhī ny prāmje kam ama:n kam amakbē bakangāngā. On gwaj banhī ja katyk ne tokry djāje bakangāngā. ³Gēdjā gwaj arỹm kàjkwakam banhī nyn bakajgo kēt. Ne bakadjwỹnhbit ar baba kēt. Gwaj banhī:ī.

⁴Jakam gwaj banhī ja, kute kubēkatio kikre pyrāk ja, gwaj kam ar babari bakangāngā. Batokry djāje bakangāngā. Djām on gwaj bamā banhī kangan bakajgo prām, kàjkwakam bakajgo ar baba prām? Kati. Gwaj bamā on kàjkwakam banhī ny prām. Ne kam arỹm batyk kēt ne banhī nyn batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁵Ja kadjy ne Metindjwỹnh gwaj banhipēx. Gwaj batīn ne ar baba rā'ā rā'ā kadjy ne gwaj banhipēx. Ga, me kute memā mỹjja rūnh nhōrmān kukām kute mỹjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamỹn arỹm amiwỹr mỹjja rūnh kamnhīxkumrēx. Gwaj badjwỹ. Metindjwỹnh arỹm gwaj bamā Karō jano nhym arỹm gwaj bajo ba gwaj arỹm amim,

—Ga, Metindjwỹnh arỹm kute imā karō janorja pumū. Ga, arỹm kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō kute gwaj bajo bakam dja gwaj ā amim ane. Ne kam arỹm baje mrāmri ja markumrēx. Dja gwaj mrāmri kàjkwakam Metindjwỹnhkôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne gwaj baje mrāmri markumrēx ne amiwỹr kamnhīxkumrēx.

⁶Ar ije itīn markam 'itỹx rā'ā ne. Kum idjāpēnhkam 'itỹx rā'ā. Jakam ne bar arek inhī jakam ar iba. Arek kam ar ibari djām Bēnjadjwỹr djwỹnh'yr ar ibōx? Kati. 'Yr ar ibōx kēt rā'ā. Ja ne bar ije mar. ⁷Djām jakam ne bar Bēnjadjwỹr djwỹnh pumūnhbē ar iba? Kati. Te ar ije omūnh kēt bar tu amim Bēnjadjwỹr djwỹnh markumrēx ne ar iba. ⁸Ar ije markam 'itỹx rā'ā. Nhym be, ba ren ar on Bēnjadjwỹr djwỹnh'yr tēn bōx ne kôt ar iban ren ikī:nhkumrēx. Ba ren ar on tyn inhīja kangan ren arek Bēnjadjwỹr djwỹnhkôt ar iba. Ne kam ren ikī:nhkumrēx ne.

⁹Kam ne bar arek kum idjāpēnh iba. Arek pykakam inhī ja'ā ar iba jabej bar Bēnjadjwỹr djwỹnhmā idjāpēnh ne ije o kīnh kadjy amima. Nār bar ityk ne kàjkwamā itēm jabej bar Bēnjadjwỹr djwỹnhmā idjāpēnh ne ije o kīnh kadjy amima. Ar ije o kīnhmā ne bar kum idjāpēnh ar iba.

¹⁰Mỹkam ne bar ije o kīnhmā? Bir, dja Kritu kàjkwakam krī djākam gwaj bamā nhỹ. Gwaj kam arỹm 'yr bōx ne kabem dja nhym arỹm gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nār, gwaj baba punu

jabej bakukij. Gwaj kam arÿm prïne amikôt kum amijarē nhyam kam arÿm gwaj bakunimā o pānh. Apÿnh gwaj banhī djāri gwaj bamā o pānh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamā o pānh. Katāt gwaj baba mex jabej arÿm gwaj bamā o pānh mex. Nār ate gwaj amijo baba punu jabej arÿm gwaj bamā o pānh punu.

Metindjwÿnh kute me kunio ôbikwao ām.

A Kô 4.2

¹¹Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunimā o pānh. Kam ne bar Kritu'ÿr me 'wÿro iba. Me kute Kritu'ÿr amijo akēxmā me 'wÿro iba ne me axwe nêje ar me kukrào iba. Bēnjadjwÿr djwÿnh pyma: bar arÿm kuman arÿm nêje ar me kukrào iba. Ne katāt ar amijo iba nhyam Metindjwÿnh prïne kute ar imar. Ar gadjwÿ ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrāmri ne Paur ar katāt kute amijo bakumrēx, anhÿr jabej.

¹²Wākam ne me we ar ijā,

—Ar wā ne ar ajte ar amā amimex jarēnho ba, ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati. Wākam me kwÿ ta amimexo amran ar amā,

—Ba ne ba Kritu'ā idjujarēnh mexkumrēx. Me kum ikīnhkumrēx, anhÿro ba. Djām mrāmri ne me kabēn mex? Kati. Nām me amijo 'ēx. Djām Kritu kabēn kôt me kum me abē? Kati. Me jamā dja gar ar ijā ajarēn memā kum,

—Paur ar kute katāt ar imā arēnhkumrēx. Paur ar kute katāt Metindjwÿnh kabēn marn kôt amijo bakumrēx, ane. Dja gar ā memā ane nhyam me arÿm pijām ne.

¹³Djām mrāmri ne bar we ajbān ar amā amijarē? Nā. Kwārīk wānh rā'ā. Bar we ajbā. Metindjwÿnh kadjy ne bar we ajbā. Nār, djām mrāmri ar ikrā mex ne katāt ar amā amijarēnhkumrēx? Metindjwÿnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metindjwÿnh mar kadjy ne bar katāt ar amā amijarēnhkumrēx.

¹⁴Kritu kum gwaj bajabê:ē. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunī pānh ty. Gwaj badjwÿ bamā Kritu jabē:n arÿm 'ā memā badjujarēnh prā:m. Dja me te Kritu'ā gwaj bakangrōnho ba. Kwārīk wānh rā'ā. Gwaj ty. Gwaj bamā batyk pyma kêt. Kritu gwaj bakunī pānh tykkam gwaj badjwÿ gwaj bamā batyk pyma kêt. ¹⁵Gwaj bakunī pānh tykkam mÿj dja gwaj nē? Bir, dja gwaj amidjwÿnhbit maro babaja krāta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nām gwaj bapānh tyn akubyn tīn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

¹⁶Arÿm gwaj bapānh tykkam djām kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metindjwÿnh kīnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djā ne bar ā me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arÿm ar ije me mar punu kêt. Mrāmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djām jakam ar ije mar punu rā'ā? Kati. Bar arÿm aminhijukri amidjan kam arÿm ije mar punu kêt.

¹⁷Bir, mÿj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhyam me arÿm umar djā ny. Amrêbê ne me mÿjja tūm kôt ar amijo ba. Ne jakam arÿm kute mÿjja tūmkôt amijo baja arÿm krātan arÿm mÿjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arÿm mrāmri prïne umar djā nykumrēxja pumū. Bar aminhijukri amidjan arÿm kute meo ny ja ma.

¹⁸Metindjwÿnh ta ne arÿm prïne meo ny. Gwaj badjwÿ ne gwaj amrêbê Metindjwÿnho bakurē djwÿnh nhyam ta arÿm gwaj bajo nyn gwaj bajo

ôbikwa. Jeju Kritu arÿm tyn akubyn tîn gwaj kam tu amim markumrêx. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm gwaj bajo ôbikwa. Gwaj bajo ôbikwan arÿm me'ã gwaj bamã karô. Gwaj baje memã 'ã badjujarênhmã gwaj bamã karô. Gwaj kam arÿm memã kum,

—Ga me aje Metîndjwÿnho akurê djwÿnh. Nhyim be, dja ga me tu amim Jeju markumrêx nhyim arÿm me ajo nyn me ajo ôbikwa. Nã gwãm ã memã anhÿro baba. ¹⁹Metîndjwÿnh ta ne me kunio ôbikwao dja. Kritu arÿm tyn akubyn tîn ne nhyim me arÿm tu amim markumrêx nhyim kam arÿm meo ôbikwa. Meo ôbikwan arÿm memã axwe kêt jarê nhyim me arÿm kum mex ne. Nhyim arÿm ar imã Kritu'ã ujarênhja jarê. Bar memã 'ã ajarên memã kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwÿnh arÿm me ajo nyn me ajo ôbikwakumrêx, ane. Tãm ne bar memã arênhô iba.

²⁰Kam ne bar Kritu kabênkôt memã idjujarênh ar iba ne Kritu kukwakam 'ÿr ar ajwÿro iba. Ar aje Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêxmã ar ajwÿro iban ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwÿnh arÿm ar ajo ôbikwa, anhÿro iba. Bar 'ÿr ar ajwÿro iba kute mrãmri ne Kritu ta mãn kute amiwÿr me 'wÿro ba pyrâk.

²¹Kritu amikam axwe 'ô mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhyim be, Metîndjwÿnh arÿm kum axwe jarê. Nhyim mÿj axwe'ôja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nãm kum gwaj bajaxwe pro jarê nhyim arÿm kute ta mãn axwe djwÿnh pyrâk. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm pãnh gwaj bamã axwe kêt jarê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm Metîndjwÿnh jaxwe kêto bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwÿnh arÿm ar ajo ôbikwakumrêx.

6 ¹Metîndjwÿnh kôt ne bar idjâpênh ar iba. Kam ne bar arÿm ar amã arê. Metîndjwÿnh ne tu kum ar akaprî:kumrêx^b ne ar amã ar ajamak bô gar arÿm amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrêx ne kwârîk wãnh 'ã adjukanga kêt. ²Mÿkam dja gar 'ã adjukanga kêt? Bir, Metîndjwÿnh ne arÿm gwaj bakukãmâremã kabên ne memã kum,

“On jakam ije me amar. Ga me imã amijarê ba arÿm me ama. Imã me akaprîkam ne ba me ama.

Ë, on akati jakam ije me apytâr. Ba me apytân arÿm me ajo djuw mex.” Nãm ã Metîndjwÿnh gwaj bakukãmâremã ane. Badjwÿ kôt ar amã arê. Mytja tãmkam Metîndjwÿnh kum ar akaprî. Akati jakam kute ar apytâr. On 'ÿr amijo akêx. Kwârîk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Paur kute apÿnh kaprî djârî'ã amijarênh.

Kor 1.10

³Ar ba ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. Mÿkam ne bar amijãno dja? Bir, ba ren amijãno idjãm kêt ne ren arÿm ajmã ikute. Nhyim kam ren me'ô arÿm ijã,

—Djãm Metîndjwÿnhmã ar âpênh wãkam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ô ren ar ijã anen ren arÿm Metîndjwÿnh bê amijo akêx. Me'ô kute

b 6.1 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyim pãnh kum ar akaprî? Kati, ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm nhyim arÿm ta kum ar akaprî.

Metindjwŷnh bê amijo akêx karō ne bar amijaxwe nêje amijāno dja. ⁴Ne ar imrānh kunikōt katāt Metindjwŷnhmā idjāpēnhkumrēx nhym me kunī kute kōt ar imar.

Katāt kum ar idjāpēnhkam te apŷnh ar ikaprī djāri ar ijo ba bar kum idjāpēnh'ā idjukanga kêt.

Ne ajte apŷnh itokry ma.

Ne ajte imā mŷjja prām ne inhō mŷjja kêt.

Ne ajte apŷnh mŷjjakam itin prām.

⁵ Katāt kum ar idjāpēnhkam me ajte mry kà punuo ar ikaprêprêk.

Nhym me ar ibê ijê

nhym me krāptī: ar ikam àkrên ar ikam kangao kumex.

Bar apŷnh idjāpēnh tŷxo prīne amidjôm ne.

Ne ajte apŷnh idjāpēnh'ā ino tŷx ne inhōt kryre nhym arŷm akati.

Bar ajte Metindjwŷnhmā amijajburo iba. Katāt kum ar idjāpēnhkam bar ā ane.

⁶ Ne ajte kam prīne amijaxwe nêje amijāno dja.

Ne ajte prīne mŷjja mar mexkumrēx.

Nhym me ajte ar ijo ajkê bar bit ingrykmān ajte akubyn amijā ingryk nê.

Ne kum ar idjāpēnhkam ajte imā me kaprī.

Nhym Metindjwŷnh Karō ajte ar ijo ba bar mrāmri imā me abêkumrēx.

⁷ Ne ajte katāt memā ikabēn jarēnhkumrēx

nhym Metindjwŷnh ajte ar ikōt àpēnh tŷx.

Kum ar idjāpēnhkam bar amijāno djan katāt ar amijo iba. Ga,

krākamngōnh kute kàxo kubekā jangjēnh ne kute kurê djwŷnhbê

amipytarja pumū. Ar badjwŷ ne bar inhō kàxo kubekā jadjār mām

prābê amijāno djan katāt ar amijo iba. Me kute ar imā ar ijaxwe

jarēnh karō ne bar amijāno dja.

⁸ Nhym me ajte kum ar ikī:nhkumrēx. Djām kam ar ije amidjwŷnhbit mar ne Metindjwŷnhmā idjāpēnhmā kanga? Kati. Bar mā kum apê.

Nhym me ajte te mebê ar ikurê bar mā kum apê.

Nhym me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Djām ar wā mex got? ane bar mā Metindjwŷnhmā apê.

Nhym kam me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Me kum ar kī:nhkumrēx, ane bar mā kum apê.

Nhym me ajte te ar ijā,

—Nām ar ta amijo Metindjwŷnh maro ba. Nām ar memā 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nām me te ar ijā ane bar katāt kum idjāpēnhkumrēx rā'ā.

⁹ Nhym me ajte te ar ibê ate krān ba nhym Metindjwŷnh kute ar imarkumrēx. Nhym ō me jadjwŷ kute ar imarkumrēx.

Nhym me ajte kute ar ibīn pyma. Te ar ibīn pyma. Ota, ar itin rā'ā.

Nhym me ajte mā ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprī:ren ikaprī japōkmā mā ikīnh.

Ne ajte ar inhō mŷjja kêt. Te ar inhō mŷjja kêt bar memā Kritu'ā

idjujarēnh ar iba nhym me arŷm tu amim markumrēx. Me krāptī

ne me tu amim markumrēx ne arŷm kōt Kritu nhō mŷjja kume:xo ō

mŷjja.

Te ar inhô mỳjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arỳm Kritukôt ar inhô mỳjja kunĩ.

¹¹ Krĩraxbê Kôritukam ar ga ne bar imã ar ajabê:. Kam ne bar prĩne amikôt ar amã amijarênho amirĩtkumrêx. ¹² Djã nã bãm ar ar abê amiptàn imã ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amã ar ijabê kêt. ¹³ Ar ije ar ajo ikramãn pràbê bar ar amã ikabên. Ar gadjwỳ dja gar amipãnh ar imã akabên mex jarên ar amã ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'a kute memã karô.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadj me kute o aben nhikjêja pumũ. Mry kute aben pyrãk kambit ro'ã àpênh mex. Ar gadjwỳ ar aje me'ôo anhičkêmã me kute amim Jeju marbito anhičkê. Kwãrik wãnh me'ô kute Jeju mar kêtô anhičkê kêt ne ro'ã adjãpênh kêt.

Djãm me axwemê me axwe kêt kute aben pyrãk ne ro'ã àpênh mex? Kati. Ga, a'umê akamãtmê ro'ã ba kêtja pumũ. Apỳnh ne ba. Ar gadjwỳ ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amã ajaxwe kĩnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kĩnh. Djãm ro'ã ar adjãpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djãm Kritumê Berij axikôt kabên? Kati. Ar apỳnh kabên. Berij nhidji 'ôdjwỳbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwỳ djãm me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyrãk? Kati. Me kute amim Jeju mar katàt ar amijo ba. Nhym be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apỳnh ba.

¹⁶ Djãm Metĩndjwỳnh nhô kikretikam me kute kum amijarênh kadj apỳnh mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhipêxja krĩ? Djãm Metĩndjwỳnhmã ja mex? Arkati. Me kute kam Metĩndjwỳnhmãbit amijarênhmã. Gwaj badjwỳ. Djãm gwaj baje Metĩndjwỳnhmã amijarênh ne jãm mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhipêxmã amijarênhmã? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhipêxmã amijarênhmã? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhipêxmã amijarênh kêtãm. Ga, Metĩndjwỳnh ô kikretikam yrja pumũ. Gwaj badjwỳ. Metĩndjwỳnh ne gwaj bakam nhỹ. Metĩndjwỳnh tĩn ne ar bakumrêx. Tyk kêtumrêx. Tãm ne gwaj bakam nhỹ. Metĩndjwỳnh ta ne amrêbê: memã kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmê ar mrã. Dja me imã, ‘Me inhô Metĩndjwỳnh’, ane ba meo iba rã'a ne.”

Nãm ã amrêbê: me bakukãmãremã ane. ¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamã akàx. Djãm me aje meo anhičkên me ro'ã adjãpênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. On me memã akàx ne ate ar aba.”

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh me bakukãmãremã ane. Ne kam ajte memã kum,

“Kwãrik wãnh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe kôt ajaxwe kêtkam ba dja ba ibê abãmumrêx. Ne kam arỳm ajo ikrakumrêx. Ajo ikra mykumrêx. Ajo ikra nikumrêx.”

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh me bakukãmãremã ane. Bẽnjadjwỳr djwỳnh 'itỳxo kubê kumkati ta ne memã ja jarê.

7 ¹ Ga, kute gwaj bamã mỳjja mex jarênhja pumũ. Mrãmri ne gwaj bamã kabên pydjĩn arê. Kam dja gwaj on wãnh bajaxwe kunĩ kanga. Baje amidjwỳnhbito kĩnh kadj bajaxwe kunĩ gwaj on wãnh kanga. Bakabên punu

kunīkôt, badjâpênh jaxwe kunīkôt ne gwaj tu Metîndjwýnhbê amijo ajkê. Gwaj wánh kunī kangam katāt Metîndjwýnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amū amikamên prîne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakôt ā kum bamexo batêmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarênh.

²Dja gar amā ar ijabê. Djā nā bām ar ar ajōo ajkê? Djā nā bām ar ar ajōo àpnu? Djā nā bām ar ar ajōbê mýjja 'ōo iprôt? Arkati. ³Djām ar ije ar amā ajaxwe jarênhmā ne bar ar amā ja jarê? Kati. Arým bar ar amā,

—Gwaj baro'ā dja gwaj batīn ne ar baba. Nār kon ar atyk jabej gwaj baro'ā ty, ane. Nām bām ar ā imā ar ajabêo ane. ⁴Nā bām tu amim ar amex markumrêx ne prîne ar amā amikôt amijarê. Nā bām ar akam ikīnh ne memā ar akam ikīnh jarênh kumex ne. Nām te apýnh ikaprī djāri iwýr ban bōx ba ar amex djō'ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵Nā bām ar amrêbê pykabê Mateni'ýr tēn 'ýr bōx. Nym kam apýnh ar ikaprī djāri mā ar iwýr ban bōx bar te ityk djā kêt prāmje. Me kum ar ikurê:n ari ar ijo ba bar arým itīn prā:m.

⁶Nym be, me Batîndjwýnh kute me kaprīo kīnh ba tām ne arým akubyn ar ijo kīnh ne. Arým Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne. ⁷Djām bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarênh djō'ā ne bar ajte ikīnh. Nām ar imā ar akam amikīnh jarê. Nām ar imā,

—Nām me ar ajo ama: ne kaprīre ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba ar imā kīnhkumrêx”, anhyro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarênh ane. Ba kam arým Xitu kīnh djō'ā badjwý ar akam ikīnhkumrêx.

⁸Amrêbê ar ije ar amā pi'ók no'ókkam ne ba amim ingyryk ne amiman ar ajā amim,

—Ý, watīre. Mýkam ne ba arkum pi'ók no'ók ne arým arkum kaprī jadjà? ane. Djām jakam ije amim anhyr rā'ā? Kati. Ije inhō pi'óko ije ar amā kaprī jadjár ngrirebit. ⁹Jakam ne ba ikīnh ne. Mýkam? Djām ar akaprīkam? Kati. Gar akaprīkam arým akubyn amima. Ba kam arým ikīnh ne. Ar aje Metîndjwýnh kabên markôt gar arým akaprī. Akaprīn arým akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kêtja pumū. Ije pi'ókkam ar amā ikabên'ā no'óko ije ar ajo ibikēnh kêtê.

¹⁰Me kute arým amikam Metîndjwýnh kabên mar ne kôt kaprīkam ne me arým amiman wánh axwemā iren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Ýr amijo akêx nym arým me utā. Djām kute me utārkam me amim ngryk ne kaprī? Arkati. Nym be, me kum Metîndjwýnh kīnh kêtjamā ne me kabên jarê nym me arým amim ngryk ne amikam kaprī. Amikam kaprī kajgon wánh axwemā iren kute Metîndjwýnh'ýr amijo akêx kêt ne arým akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹Nym be, amrêbê inhō pi'ók ar awýr bōx ja ne gar amim arên aman arým amima. Amiman arým amijo mex prām ne amijo mex ngry'ā ar ano kator me:x ne arým abenbê ar ajaxwe kurê. Abenbê ar ajaxwe kurên arým ar amā ajaxwe puma:. Ne kam ijo ama:n arým inêje mā memā akabên. Ne kam me'ō jaxwe jabej ne axwemā akatorkumrêx. Ar Metîndjwýnh kabên kôt akaprīkumrêxja pumū. Ne kam arým ar amexo amirītkumrêx. Ōbê ne ba ar amā apýnh mýjja kwý jarê. Gar arým jakam mýjja kunīkôt imā amimexo amirītkumrêx ba arým ar ama.

¹² Ba amrêbê ar amâ pi'ôk no'ôk ne. Me'ô jaxwe ne ba kuman pi'ôkkam arÿm ar amâ arê. Nâm ar ajo ajkê ba kuman pi'ôkkam arÿm ar amâ arê gar arÿm ama. Djâm ar aje jabit marmâ ne ba ar amâ arê? Kati. Ar aje badjwÿ imarmâ. Ba ar ajâ ino tÿ:x. Tām ne ar aje marmâ ne ba ar amâ arê. Mrāmri ne ba ar ajâ ino tÿxkumrêx. Metîndjwÿnh ta ne kute imar. ¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akînhkam bar badjwÿ ar adjô'â akubyn ikînh.

Nhym Xitudjwÿ ar awÿr bôx ne bit umar punure. Gar kam akunî arÿm aêrbê o kînh nhym arÿm ar akam kînhkumrêx. Ne kam arÿm amrê tēn iwÿr bôx ne imâ ar ajâ ajarê bar badjwÿ arÿm ô'â ikînh tire. ¹⁴ Nâ bām Xitumâ ar amextire jarê. Djâm kam ikabên kajgon arÿm kam ipijâm ne? Kati. Ije amrêbê ar amâ ikabên kunî jarênhja ba ar akôn h kudji. Ije Xitumâ ar amex jarênhdjwÿ ba ar amex kôn h kum arê. Nhym kam ta ar awÿr bôx ne arÿm ta ar amex pumûnhkumrêx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bôx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhÿ. Nâm ar awÿr bôx gar akunî aje kabên maro akumex. Nâ gām ar atertet ne kum akabên mexbit jarê. Nâm akubyn amijo tēn ar amaro nhÿn arÿm amybÿm kum ar ajabê:ê. ¹⁶ Kam ne ba arÿm ate ikrân amim ar amexbit man arÿm ar akam ikînhkumrêx.

Kute me ôdjânh'â memâ karô.

Kar 11.29; Rô 15.25; Kô k 16.1; Xim k 6.18

8 ¹ Kam, akmere, âpnhîre ar, ba ar amâ pykabê Matenikam me arê. Ga, Matenikam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri ne me ukaprikumrêxja pumû. Djâm me ta ne me ukapri? Kati. Metîndjwÿnh ta ne kum me kapri ra:xi nhym me arÿm kuman arÿm ô'â kum me kaprikumrêx. ² Nâm me te amikam tokry ne kapri kumex man arÿm apôkmâ amikam kînh kati ma. Nâm me te ô mÿjja ngrire ne memâ mÿjja nhôr prâ:m. Nâm me tu ôdjânh tire ne memâ mÿjja kumex ngâ.

³ Be, apÿnh me âpênh djâ kôt ne me kute apÿnh pi'ôk kapri jamÿnh. Me kwÿ ô pi'ôk kapri rax nhym me kwÿ ô ngrire. Djâm Matenikam me ô pi'ôk kapri rax? Kati, me ô ngrire. Nâm te me ô pi'ôk kapri ngriren memâ kumex ngâ. Ba ne ba omû. Me ta ne me memâ kungâ.

⁴ Nâ bām bit akubyn memâ nēn memâ kum,

—Kati. Ar anhô pi'ôk kapri ngrire. Kôt dja gar memâ ngrirebit ngâ, ane. Nhym ar imâ,

—Kati. Djeruxarêkam Jeju nhô me ja ne me ô mÿjja kêt ne kum prâm. Bar kam imâ me kapri. Ar ba dja bar memâ kumex ngâ, ane.

⁵ Bar kam me kute memâ pi'ôk kapri nhôrkam ama. Nhym kam me ta kumrêx ar ijaêrbê Metîndjwÿnhmâ amingân amim,

—Ba katât Bēnjadjwÿr djwÿnh kabên man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabên man kôt amijo iba mex, ane. Metîndjwÿnh kabênkôt ne me â ane. Ne kam me kadji ar imâ pi'ôk kapri ngâ. ⁶ Matenikam me â ane bar kam Kôrituwâkam ar abaja'â Xitumâ karô. Ta ne amrêbê ar awÿr bôx ne ar amâ arê. Gar kam arÿm memâ pi'ôk kapriô atommo krax. Nhym kam jakam ar iwÿr bôx. Kam ne bar ar ajâ Xitumâ karôn kum,

—Dja ga Kôritukam memâ arê gê me mrāmri ukaprikumrêx ne pi'ôk kapriô atommo tēn inomâ mēnhkumrêx, ane.

⁷Akmere àpnhîre ar, gar arÿm amex ne arÿm tu amim Metîndjwÿnh mar-kumrêxo aba. Ne aje kabên jarênh me:xkumrêx. Ne aje kôt mÿjja kume:x mar. Ne mrâmri akabênkumrêx ne amã ar ijabê:kumrêx. Æ amexo ane. Nhyim be, dja gar mekam adjukapriðjwÿ ne me kadjy pi'òk kapriò atom-kumrêx.

⁸Djãm ar ba ne bar amirax pumÿnh nhiràm ar amã,

—Ar iraxja man ar ikabên kôt memã o atomkumrêx, anhÿro iba. Kati. Nã bãm ã ar amã anhÿr kêt. Matenikam me ja kumrêx ne me memã o atomo tèn inomã kumê. Ar gadjwÿ ar aje ar ikabên mar ne aje memã o atomo atêm ne inomã mênhmã. Djãm mrâmri ne gar amã ar ijabênkumrêx? Ar amã ar ijabê-kam dja gar o atomkumrêx.

⁹Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprikumrêx. Tãm ne gar arÿm aje mar. Nãm ò mÿjja kumex. Mÿjja kunî ne ò mÿjja. Nãm te ò mÿjja kunî arÿm ar akadjy ò mÿjja kêt. Gar kam arÿm mÿjja kumexo anhõ.

¹⁰Ba kam arÿm ja man ar amã arê. Be, amũ amex ja'ã ne gar akumrêx aje memã pi'òk kapri nhõr prãm ne arÿm o atommo krax ne. ¹¹Jakam dja gar o atomo tèn inomã mênhkumrêx. Djãm ar aje memã òr prãm ne o atommo krax ne katêri krãyrkam mex got. Kati. Gar amã memã òr prãm ne ajte o atomo tèn inomã mênhkumrêx. Kambit arÿm mex. Ar aje apÿnh adjapênh pãnh pi'òk kapri jamÿnh kôt dja gar memã ikjê rên memã o atom.

¹²Be, me kute memã òr prãm kumrêxja ne Metîndjwÿnh kute me mar ne arÿm mekam kînh. Djãm me'ò nhõ mÿjja kêt kam dja Metîndjwÿnh memã kum, “Memã angã”, ane? Kati. Me ò mÿjja rax gêdja 'ã akren pi'òk kapri rax ngã. Nhyim be, me ò mÿjja ngrire dja 'ã akren pi'òk kapri ngriren kum kungã.

¹³Djãm ar aje memã òr nhyim me kum prãm kêt gar ajte me pãnh anhõ mÿjja kêt mã ne ar amã prãm mã? Djãm ja kadjy ne ba ar amã arê? Kati. Gêdja ar anhõ mÿjja nhyim amũ me ò mÿjja nhyim kam ar aj'õ'ã kàtàm kêt. Gamê amũ me wãmê gêdja ar anhõ mÿjjao aben pyræk. Ja kadjy ne ba ar amã ikabên. ¹⁴Jakam arÿm ar anhõ mÿjja kumexkam ar aje memã kwÿ nhõr nhyim memã prãm kêt mã. Nhyim kam ajmækam gar me pãnh amã prãm jabej nhyim me ò mÿjja kumex jabej. Ne kam arÿm amipãnh ar amã mÿjja ngã. Gar kam anhõ mÿjjao aben pyræk. ¹⁵Me bakukãmãre kute djwÿbê mÿj ne jao atomo bakam ne me ã ane. Amrêbê: ne me'ã memã kum,

“Nãm me djwÿo atom kumex nhyim me mànhkutã ne. Ne djwÿ'ã kàtàm kêtne.

Nhyim me jadjwÿ djwÿ ngrireo atom nhyim me mànhkutã ne. Ne me'ã 'ã kàtàm kêt ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyim me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kunî ò djwÿ nhyim me'õ'ã djwÿ'ã kàtàm kêtja pumũ.

Kute me'ÿr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶Be, Metîndjwÿnh ne Xitumã amak bõ nhyim kute ar amarkumrêx. Kute ba ije ar amar pyræk ne ã ar amaro ane. Ba kam Metîndjwÿnhmã amikînh jarê.

¹⁷Bar Xitumã ar ajã karòn kum,

—Dja ga memã arê gê me pi'òk kapriò atomo tèn inomã mênhkumrêx, ane.

Nhyim ar imã,

—Be, mrāmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awÿr tēm prāmkmrêx. Ne kam arÿm kute ar awÿr pi'ôko tēm ne kute o bôxmã gar aje omũnhmã.

¹⁸Bar ar ajã Xitumã karôn kam kôt ije gwaj bakamyja 'ôdjwÿ janormã. Gwaj bakamy jamẽ Xitu ar ar awÿr tēmã. Ar ikamy ja ne àpênh mexkmrêx. Kute Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam àpênh mexkmrêx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apÿnh kôt ar aben pydjio ba djari kunĩ ne me abenmã mex jarẽ.

¹⁹Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabên kôt ar akôt pi'ôk kaprio tèn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kmrêx Xitu kôt ar awÿr ano. Dja ar bôx gar me kadjy pi'ôk kaprio atom inomã mênhkumrêx. Ar badjwÿ dja bar ï ar awÿr tèn bôx gar ar imã pi'ôk kapri ngã bar Xitumẽ ro'ã arÿm Djeruxarẽ'ÿr o tẽ. 'ÿr o tèn o bôx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikôt Metîndjwÿnh raxmã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã ôr prãm nhym me kute jadjwÿ mar kadjy dja bar ã o ane.

²⁰Godja bar memã pi'ôk kapri kumexo tèn memã kungã. Nhym kam me ar ikôt gwaj bakamy tēmja pumün ar ijã ar idjâkînhî nhôr kêt. ²¹Dja bar iro'ã katât memã o tèn o bôx. Metîndjwÿnh dja katât ar ije amijo ibakôt ar ipumũ. Nhym pykakam me ar badjwÿ dja me katât ar ije amijo ibakôt ar ipumũ.

²²Kam gwaj bakamy ja Xitu kôt ar awÿr tēmã. Dja bar kam gwaj bakamy 'ôdjwÿ jano nhym arkôt tẽ. Gwaj bakamy jadjwÿ ne mexkmrêx. Metîndjwÿnhmã àpênh kunîkôt gwaj bakamy ja mrāmri kum ukanga kêtkmrêx ne kum àpênhkumrêx bar arÿm amim omũ. Nhym tu amim ar amarkumrêx. Kam ne ar akadjy àpênh prāmkmrêx. Gwaj bakamy jadjwÿ dja arkôt ar awÿr tẽ.

²³Nhym Xitudjwÿ. Be, tãmjamẽ ne bar iro'ã apê. Ne kam arÿm ar iro'ã ar akam idjâpênhmã. Nhym gwaj bakamy ar jadjwÿ, apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ar ano. Nhym kam ar arÿm me kabên kôt ar awÿr tēmã. Kute memã Kritu raxo amirîr kadjy ar awÿr tēmã.

²⁴Kam dja gar pi'ôk kaprio atomo tèn inomã mênhkumrêx. Nhym ar arÿm o ar amarkumrêx. Ar amã ar abêja markumrêx. Nã bãm ar mã memã ar ajarê-nho iba. Ar akam ar ikînh jarênhô iba. Dja gar pi'ôk kaprio atomo tèn inomã mênhkumrêx gẽ ar pi'ôk kapri pumũnhkmrêx. Kam dja ar abenmã kum,

—Mrāmri Paur kabênkmrêx, ane. Kam gêdja ar akubyn ô pykakam bôx. Bôx ne apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari memã ar ajarênhô ba. Ne memã kum,

—Mrāmri ne me ôdjânhkmrêx. Nãm me arÿm pi'ôk kaprio atom. Djeruxarêkam me kute Jeju marja kadjy ne me arÿm pi'ôk kaprio atomkmrêx, ane. Dja ar ã ar ajarênhô ane.

9 ¹⁻²Djãm ar aje amijã pi'ôk kapri nêãm ne ba ajte ar amã arê? Kati. Ar aje pi'ôk kaprio atommã ne ba ar amã arê. Ar ga ne gar aje Jeju nhô me jamã o atom prāmkmrêx. Arÿm ba ar apumün Matenikam me jamã ar ajarênhô iba. Nã bãm memã kum,

—Onij, pykabê Akajakam krîraxbê Kôritukam me ja ne me arÿm kute memã ôr prāmkmrêx. Amũ amex ja'ã me kute memã ôr prāmkmrêx. Nã bãm ã ar ajã memã anhyro iba nhym kam me ar akudjwa kute memã ô pi'ôk kapri nhôr prāmkmrêx.

³Kam, ar aje pi'òk kaprìo atomo atēm ne inomā mēnh kadjy ije ar awỳr gwaj bakamy ar anormā. Ar ga ne gar imā,

—Dja bar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx nhym kam ikabēn dja kajgo kêt, Matenikam me jamā ikabēn ja dja kajgo kêt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memā kum,

—Kôritukam me ja kute òr prā:m, anhỳrkam gar ren katēri pi'òk kaprìo atom krāta ba ren arỳm ikabēn kajgo.

⁴Dja ba ar awỳr tē nhym Matenikam ar ja'ò ikôt ar awỳr tēm ne ar awỳr bôx jabej. Kam bar ren ar awỳr bôx ga ren ar arỳm pi'òk kaprì katēri o atom krāta nhym ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumūn ren arỳm ar akam ren ar ipijām ne. Ga ren ar gadjwỳ kam apijām ne. Ba ren ar amim,

—Nā bām ar bit tỳx'ā me kamnhĩxkumrēx nhym meo mōn tu krāta. Bar kam arỳm ipijām, ane.

⁵Gwaj bapijām karō ne bar abenmā kum,

—Gwaj amikukām bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'yr atēm kumrēx ne me'yr bôx nhym kam me arỳm ar ikukām pi'òk kaprìo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nā bām ar ā arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awỳr bôx ne ar amā arē. Arỳm ne ba amrēbē ar amā arē. Ar aje o atomo atēm ne inomā mēnhmā ba ar amā arē. Djām me kute pi'òk kaprì'ā ngyrk ne amim,

—Je tō, mỳkam ne me ibē pi'òk kaprì jamỳnho ba, anhỳrkam mex? Kati. Kam mex kêt kumrēx. Dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx bar arỳm ar awỳr bôx gar arỳm anhōdjānh ne akĩnhkumrēx. Ne kam arỳm me kadjy ar imā angā. Kam dja bar arỳm Djeruxarēmā o tēn o bôx ne arỳm memā kungā.

Me kĩnh ne kute memā mỳjja nhōr raxmā.

Kô k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶Ba ar amā arē gar ama. Godja me 'y ngrēre ne kren kam djwỳ ngrēre ne o atom. Nār, godja me 'y kumex ne kren kam djwỳ kumex ne o atom. Tām dja gar anhō pi'òk kaprì'ā ama. ⁷Djā gām ar abenā ar anhō pi'òk kaprì jakre kumrēx ne amim,

—Be, kôt dja ba memā amikutā kwỳ ngā, anen kam memā angā. Kwārĩk wānh 'ā maje amim,

—Dja ba memā kwỳ ngā nhym ibē kêt ba ajmā nē, anhỳr kêt. Nār, kwārĩk wānh 'ā maje amim,

—Gē me imā 'ā āpnēnh tỳxmā ba kam memā kwỳ ngā, anhỳr kêt. Mỳkam? Bĩr, dja me òdjānh ne kĩnh ne memā mỳjja ngā nhym Metĩndjwỳnh arỳm kum me kĩnhkumrēx. Tām dja gar ama.

⁸Djām Metĩndjwỳnh òdjỳ got ar abē mỳjja 'ò nēmā? Kati. Dja ar amā mỳjja kunĩ ngā. Djām kute ar amā mỳjja ngrēre nhōrmā? Kati. Mỳjja kumex dja tu ar amā kungā gar arỳm akĩnhkumrēx. Ar gadjwỳ dja gar akati kunĩkôt mekam adjukaprikumrēx. ⁹Ikabēnja kôt ne me amrēbē: memā arēn memā kum,

“Arỳm ne amikutā me ò mỳjja kētmā ò mỳjja ngrā. Nām katāt amijo bakumrēx rā'ā: rā'ā ne.”

Nām me amrēbē ā me bakukāmāremā ane nhym me arỳm 'ā pi'òk no'òk ne.

¹⁰Ga, me kute pur kreō mōrja pumū. Metĩndjwỳnh ne me kute kre kadjy kute memā 'y nhōr. Ne kam kute memā djwỳ nhōr. Me ò kwỳ krēn djā'ā

kute memā ōr. Mỳj'ā ne ba ar amā ja jarē. Bir, ar aje memā mỳjja nhōr'ā ne ba ar amā ja jarē. Metīndjwỳnh ta dja ar apumū. Dja gar me ō mỳjja kētmā amikutā anhō mỳjja kwỳ ngā nhym arỳm ar apumūn ar amā mỳjja kumex ngā. Ar aje memā mỳjja nhōr jakrenh mex ne ar amā kungā. Ga, me kute mỳjja 'y kumex ne kren arỳm ō djwỳ kumex ne kute o atomja pumū. Ar gadjwỳ dja gar memā mỳjja kumex ngā. Nhym Metīndjwỳnh arỳm pānh ar amā mỳjja kumex ngā gar arỳm katāt ar amijo aban kum amexkumrēx ne.

¹¹ Ar anhōdjānhkam mỳj dja Metīndjwỳnh ar amā nē? Bir, dja mā ar amā mỳjja kumex ngā gar mā amikutā memā anhō mỳjja kwỳ ngā. Anhōdjānh ne mā memā angā. Dja gar ar imā amikutā ar anhō pi'ōk kaprī kwỳ ngā bar kuby n arỳm memā ar anhō pi'ōk kaprīo tēn memā kungā. Dja me ar anhō pi'ōk kaprī byn arỳm Metīndjwỳnhmā amikīnh jarē. Gwaj badjō'ā kum amikīnh jarē.

¹² Dja gar Jeju nhō me jamā angā nhym me arỳm o amikīnh. Djām me o amikīnhbit? Kati. Dja me kīnh ne ar adjō'ā Metīndjwỳnhmā amikīnh jarēnhō kumex. ¹³ Ne kam ar amarkumrēx ne arỳm Metīndjwỳnhmā kum,

—Mrāmri ne me kute Kritu'ā ujarēnh ny markumrēx ne arỳm akabēn kōt ōdjānhntire. Ōdjānhntire ne arỳm amikutā ar imā ō mỳjja kwỳ ngān arỳm amū me kum prām kunīmā kwỳ ngā. Bar kam arỳm amā amextire jarē, ane. Ar aje memā pi'ōk kaprī nhōrkam dja me ā Metīndjwỳnhmā ane.

¹⁴ Ar aje memā pi'ōk kaprī nhōrkam dja me kum ar ajabēn arỳm ar akadjy Metīndjwỳnhmā kabēn ne kum,

—E kum, Djūnwā, me kīnh djā rax ne ga memā angā nhym me arỳm adjō'ā ar imā pi'ōk kaprī jano. Bar kam amā amextire jarē, ane. Dja me ā Metīndjwỳnhmā ajā ane. ¹⁵ Mỳj kīnh djāja ne Metīndjwỳnh memā kungā? Bir, Kraja ne arỳm memā kungā. Nām gwaj bakunīmā kungā. Kra ra:x. Mỳj me'ō ne kute prīne 'ā ujarēnh mex kadjy 'yr bōx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamā kungā gwaj kam kum amikīnh jarē.

Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx.

10 ¹ Ga, Kritu kabōt kati ne kute memā prī mex ne ar meo baja pumū. Ja ne ba kuman arỳm ar amā ikabēn mex jarē. Ar gadjwỳ dja gar Kritu man badjwỳ ikabēn ma. Ba ibē Paur ikabēn ma. Wākam me'ō ar memā kum,

—Paur ne amybỳm kute tỳx pyrāk ne me ỳtāri 'yr bōxkam kum me uma;, ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati. ² Dja gar on ikabēn ma. Got ba ren ar awỳr bōx ne tu ar amā ibēn tỳ:x ne. Nā bām anhỳr djwỳnhhrām amim,

—Dja ba wākam bōx ne ar kwỳmā ibēn tỳx jabej, ane. Ar akwỳ aje amim, —Paur ne amidjwỳnhbito kīnh ne axwe ar ba, anhỳro abakam ba ibōx ne ije ar akwỳmā ibēn tỳx karō ne ba ar amā,

—Dja gar on ikabēn ma, ane. ³⁻⁵ Ga, me kurē djwỳnh me'yr bōxja pumū. Me'yr bōx nhym me arỳm àbēr djā jamỳn o me'yr prōt ne arỳm aminēje me aē. Pykakam ne me ā aminēje meo ane. Djā ne bām ar ā me kudjwa ane. Kati. Nā bām ar ije pykakam me àbēr djā jamỳnh kēt. Metīndjwỳnh ne tỳ:x. Bar tỳxo itỳx ne me nēje ikabēno me ity nhym me arỳm anhikrē.

Ga, me kurē djwỳnh kwỳ kute aminēje kikre tỳ:x nhipēxja pumū. Nhym be, me tỳxo me ja jakre ne me arỳm me'ā kikre kate. Ne kam arỳm pardja'ā me pa 'amỳn meo ban meo bōx nhym kam me arỳm memā àpēnh ar ba.

Me kwỳ jadjwỳ ne me kute me bakurê djwỳnh pyrāk. Me 'êxnhĩ. Metĩndjwỳnh ne kute gwaj bamā amijā ujarēnh pydji baje mar pydjimā nhym me arỳm 'êx ne ta amijo Metĩndjwỳnh mar mex ne arĩk kupa'ā memā 'ā ujarēnh punu. Nhym kam me arỳm me ma:ro ba. Nhym me Metĩndjwỳnh kupa'ā apỳnh mỳjja rũnh jarēn mebê Metĩndjwỳnh kabēnkumrēx kurēn arỳm me noo akno. Nām me memā 'êx ba. Me kabēn 'êxnhĩ ne kute mrāmri ne me ō kikre tỳx pyrāk. Bar kam ikabēno me ity nhym me arỳm ar imā rerekre. Ar imā rerekre nhym me arỳm katāt Kritu'ā ujarēnh man katāt kabēn kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrāmri ne me kute me pardja'ā me pa 'amỳnh ne me meo ban meo bōx pyrāk nhym me arỳm Kritu kôt amijo ba.

⁶Ar gadjwỳ dja gar prĩne Kritu kabēn kôt amijo aba mex ba arỳm bōx. Bōx nhym ar ajō ate aje ar amijo aba prām rā'ā ba arỳm ar amā ibēn tỳx gar arỳm pānh atokry.

⁷Ar akwỳ ne gar abenmā,

—Djā ne Kritu Paur jano? Kati, anhyro aba. Ba ar amā arē gar ama. Djām gwaj baje me krākābit pumũnh ne kam arỳm amim, “Tām wā ne mex”, ane nār, “Tām wā ne mex kêt”, ane. Djām gwaj baje me krākābit pumũho ne arỳm prĩne me mar mex? Kati. Djām mrāmri Kritu ar ajo bakumrēx gar arỳm ama. Aje mrāmri markumrēx jabej ar badjwỳ ar ima. Djām Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwỳ mrāmri Kritu kute ar ijo bakumrēx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrēx. Gwaj baje aben pyrāk. Tām dja gar ama.

⁸Ba ren ar amā ar irax jarēnh kumex. Djā ne ba ren kam amikam ipijām? Kati. Mrāmri ne Bēnjadjwỳr djwỳnh ar ba ar ijā irax mēnhkumrēx. Ar akadjy ar ijā ar irax mēnhkumrēx. Djām ar ije ar amā ibēn tỳx kadjy ne ar ijā rax mē? Kati. Bar Kritu'ā ar amā ajarē gar mar mexo amũ amikamēn mar rax. Ja kadjy ne Bēnjadjwỳr djwỳnh ar ijā rax mē.

⁹Ba ren ajte ar amā amirax jarēnh kumex. Nhym be, kati. Me kute ar amā,

—Paur ne ar amā pi'òk no'òko kute ar ajaēr prām, anhyr. Djām mrāmri? Kati. Ije ar ajaēr prām kêt. ¹⁰Me kwỳ ta ne me arĩk ijā kabēn ne ar amā,

—Paur ne pi'òkkambit we kabēnkumrēx ne tỳ:x. Djām mrāmri ne tỳxkumrēx? Kati. Dja ta anhytāri ar awỳr bōx ne arỳm rerekren kabēn punure gar amā kabēn kĩnh kêt, ane. Nām me kwỳ ā ijā ar amā ane.

¹¹Gora gē wākam me'ō ar ajte ikabēn ma. Amybỳm ar ikabēn kajgo kêt. Pi'òkkam ar amā ar ikabēnkumrēx. Dja ba wākam ar awỳr bōx ne wākam-djwỳ itỳxkumrēx. Ar ije pi'òk no'òkkam 'itỳx kôt itỳxkumrēx.

¹²Me kwỳ ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kĩnhmā ne me ta amijo àmra ba. Djām ar ije amijo me urāk? Kati. Djām ar ije me'ā amijakreo iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenā amijakreo ban amim,

—Irax kute tām wā rax pyrāk, anhyro ba. Nār,

—Ba ne ba iraxo tām wā jakre, anhyro ba. Djām kam me krā mex? Kati. Me krā punu.

¹³Nhym be, kati. Metĩndjwỳnh ne ar imā idjāpēnh djā'ā karō bar Kritu'ā memā idjujarēnh ar iba. Djā ne bar kam amijo me'ō nhō àpēnh djā pytān 'ā ar amijo amra? Kati. Metĩndjwỳnh ta ne ar imā ar idjāpēnh djā'ā karō. Kabēn kôt ne bar memā Kritu jarēn 'ỳr meo akēxo iba. Kute ar imā ar idjāpēnh djā jakre kôt ne bar idjāpēnhō tē:n kam arỳm ar gadjwỳ ar awỳr bōx ne arỳm ar

amã arê. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarên arÿm ar gadjwÿ 'ÿr ar ajo akêx ne. Ar ije Kritu'ÿr ar ajo akêxkam ne bar iraxja.

¹⁴Bar ren ar awÿr ibôx kêt ne ren arîk ar amã amijarênh kajgo. Nhym be, kati. Arÿm ne bar ar gadjwÿ ar awÿr bôx ne ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkumrêx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵Pyka 'ôdjwÿkam dja me'ô Metîndjwÿnhmã apên arÿm Kritu'ÿr meo akêx. Djã ne bar kam me kwÿ kudjwa ô pykakam ô me ja'ÿr bôx ne ô âpênh djã'ã amimên arîk memã kum,

—Ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akêx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhÿro iba? Kati. Ar ije ã memã anhÿr prâm kêt. Adjÿm. Dja ba ajte akubyn ar awÿr bôx ne ajte ar amã Kritu kabên jarê. Gar kam arÿm amim Kritu mar mexo amũ amikamênho tē:n arÿm mar mexkumrêx. Nhym kam ar abu'ã me krãpti arÿm ar adjô'ã ajte 'ÿr amijo akêx ne.

¹⁶Dja gar ajte ar ikôt o kangô bar ajte amũ ar anhijukri me jamã arênhô tē. Amũ memã Kritu'ã ujarênh ny jarênhô tē. Ja ne bar kam ama. Djãm ar ije me kwÿ kudjwa me'ô djâpênh djã'ã amimênh ne arîk me âpênh proo idjãmra prâm? Kati.

¹⁷Amrêbê: me kute me bakukâmâremã arênh kôt bar amijo iba. Nãm me memã kum,

“Djãm amijo adjãmra prâm? Kwārîk wãnh amijo adjãmra kêt.

Dja ga Bênjadjwÿr djwÿnhô amra.”

Nãm me ã memã ane bar kabên man kôt ar amijo iban amijo idjãmra kêt ne Bênjadjwÿr djwÿnhô amra. ¹⁸Djãm me'ô ta kute amijo rax ne kute memã amijarênhkam Metîndjwÿnh kute 'ã memã kum, “Ã. Mrâmri ne raxkumrêx”, anhÿr? Kati. Metîndjwÿnh ta kute me'ô'ã rax mênhkambit kute 'ã memã kum, “Mrâmri ne raxkumrêx”, anhÿr.

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrâk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

11 ¹Ba ije ar amã amijarênhkam kute ibên kati pyrâk. Ar arek nhÿn ikabên ma. Nã, dja gar arek ikabên maro nhÿ. ²Nã bãm ar ajã ino tÿ:x kute Metîndjwÿnh ô me ja'ã no tÿxja pyrâk. Dja gar katât Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārîk wãnh me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukrà-djàjakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajã ino tÿx ne.

Ga, me bãm, me nã kra ni'ã no tÿxja pumũ. Me my kute ar kubê kupênh kêt kadjy kra'ã no tÿxja pumũ. Nhym kam arÿm abatàn nhym mjên pydji 'ÿr mörkumrêx nhym krô'ã mjên kêtumrêx.

Badjwÿ. Ba arÿm Kritumã ar ajarên kum,

—Kôritukam ar ja dja ar katât akôtbit amijo ban me kum akînh kêt kukrà-djãja kôt amijo ba kêt. Nã bãm ã kum ar ajarênhô anen arÿm ar ajã ino tÿx ne. Dja gar katât Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārîk wãnh me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajã ino tÿx ne.

³Me kute ar anoo biknor karô ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katât Kritu pydji kôt amijo aban ajaxwe kêt mã. Godja me arîk kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ jarê gar aman arÿm Kritu kupa'ã amijo aban ajaxwe. Nãm ã kangã no

tỳ:xkam kute me bakwatynh Ewamā 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwỳ ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴Godja me ar awỳr bōx ne ije ar amā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kupa'ā ar amā atemā Jeju 'ōdjwỳ'ā ujarēnh jabej. Djā nā gām ar me kanga? Kati. Nā gām ar tu amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī. Djā nā gām ar me kōt Metīndjwỳnh Karō maro aba? Kati. Atemā me karō punu ne gar me kōt maro aba. Djām Kritu'ā ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemā mỳjja punu'ā ujarēnh ny ne gar maro aba. Nām me ar amā kupa'ā arē gar amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī.

⁵Me kwỳ ta amijo 'êx ne ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā arēnhō iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djām mrāmri ne we ar ja ikurām rax? Kati. ⁶Nām me ijā,

—Paur ne kabēn tō, anhyō ba. Kwārīk wānh rā'ā. Ikabēn tō. Djā ne ba Kritu'ā ajarēn ikabēn tō? Kati. Ar ga ne gar prīne katāt 'ā idjujarēnhja ma, ikabēn amirītkumrēxja ma.

⁷Nā bām ar amā ujarēnh ny jarēn pānh ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamỳnh kēt. Djām kam ne gar arỳm ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamỳnh kētkam ne ije amijo me kajgo pyrāk. Mỳkam ne ba ā amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmā ne ba ije amijo me kajgo pyrāk. Djām kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwārīk wānh gar amim anhyr kēt.

⁸Djām ba ne ba ar amā amijo a'uw? Kati. Amū me ja ne ba me ku'uw, ne apỳnh me ō pykakam mrān bōx ne me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri me ku'uwn memā kum,

—Ar ikōt o kangō ba Kōritukam memā arē. Nā bām ā memā ane nhyr me arỳm imā pi'ōk kaprī ngā ba amỳ. Ne kam ar akam bōx ne ar amā Kritu kabēn jarē. Ne kam ba inhō mỳjjao pānh ne. Amū me'ō nhō pi'ōk kaprīo inhō mỳjjao pānh. Ije ar amā idjā'wỳr kēt kadjy ne ba inhō mỳjjao pānh ne ar akam idjā-pēnh ar iba. Ar amā arēnhō iba.

⁹Ne kam ar akam ar iba nhyr kam prām iwỳr bōx. Djā nā bām ar ajō 'uw? Kati. Mateni kurūm gwaj bakamy ar bōx. Ne kam ar ta arỳm ijo djuw mex. Inhō mỳjja ibē kēt nhyr ar arỳm imā kunī ngā. Ar akam idjāpēnh kunikōt ije pānh ar abē pi'ōk kaprī jamỳnh kēt. Dja ba rā'ān ar abē amỳnh kētkumrēx ne.

¹⁰Mrāmri ne Kritu kabēn katātukumrēx. Badjwỳ kōt katāt ar amā ikabēn jarēnhkumrēx. Pykabē Akajakam ar abē Kōritu ar, ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamỳnh kēt. Ije amỳnh kēt'ā dja ba ar amā amijarēnhō iba rā'ā. Dja gar ajō ije amijarēnh jabē adjāptār kētkumrēx. ¹¹Ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamỳnh prām kēt. Ja'ā ne ba ije ar amā amijarēnh prām ne arỳm ar amā amijarē. Mỳkam? Djām imā ar ajabē kētkam? Kati. Imā ar ajabēkam ne ba arỳm ar amā amijā ajarē. Metīndjwỳnh kute imar.

¹²Ne ba ren ar abē pi'ōk kaprī jamỳ nhyr ren me'ō ikāxā ar amā,

—Be, djām ar bajbit ne bar ar abē pi'ōk kaprī jamỳ? Ga, Paurdjwỳ kute ar abē pi'ōk kaprī jamỳnh ar o bawā pumū. Ar ije aben pyrākja pumū, ane. Ar kute ijā, “Ar ije aben pyrāk”, anhyr karō dja ba irā'ān idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamỳnh kēt rā'ā ne.

¹³Djām mrāmri ne bar ije aben pyrāk? Djām mrāmri ne Kritu ar ano kute mrāmri kute ijanorja pyrāk nhyr ar 'ā ujarēnh ar ba? Arkati. Nām ar ar anoo biknoro ba. Nām ar ta memā 'êx ne memā,

—Kritu ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba, ane. ¹⁴Djā ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhō bēnjadjwýrbē Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumū. Nām amijo Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk ne me noo biknoro ba.

¹⁵Kam ō āpēnhdjwý ar ō bēnjadjwýrbē Xatanaj kudjwa memā 'ēx ne amijo Metīndjwýnh nhō āpēnh pyrāk. Ar ta arīk ar amā,

—Dja gar ikabēn man kam mrāmri katāt ar amijo abakumrēx, anhýro ba. Kam ar kute aminhinomā amimēnhkam dja Metīndjwýnh ar 'ēxnhī kōt arkum o pānh katāt nhym ar arým me biknor tokry djākam akuno.

Apýnh amikaprí djāri Paur kute 'ā amijarēnh.

¹⁶Ba ajte ar amā arē gar ama. Kwārīk wānh amim,

—Paur ne amimex jarēnh ba. Ga, bēn katikumrēxja pumū, anhýr kēt. Nār gar aje ijā amim anhýr jabej arek nhýn ikabēn ma. Ba ajte ar amā amimex jarē gar ama.

¹⁷Ije ar amā amimex jarēnh ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh kabēn pyrāk kēt. Ne kute ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amijarē. ¹⁸Me krāptī ne ar amā amijo àmra prā:m. Me kute amidjwýnhbito kīnh kadjy amijo àmra prā:m. Ba ne ba bīr amimex kōt ar amā amijarēnh amirītkumrēx gar badjwý ima.

¹⁹Me kwý ne me mrāmri bēn katikumrēx. Nām me ar awýr bōx ne ar amā amijarē gar arek me kabēn maro akrī. We ar akrā mex ne kam arek me bēn kati maro akrī. ²⁰Dja me'ō bēn kati ar akwý apa 'amýn amiwýr ar ajo akēx gar arým kōt ar amijo aba. Ne kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Dja me'ō bēn katikōt ar akwý anoo aknon ar abē mýjjao prōt, gar kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Me'ō ta dja ar akam amijo ra:x nār ar akwý nobē tak ne. Gar kam ate akrān arek kabēn maro akrī.

²¹Ba ren badjwý ar amā ibēn tỳx gar ren ikabēn ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amā ibēn tỳx kēt. Ba akrānmā ar akam ar iba gar kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhýro aba. Nhym be, kati. Irerekre ne ikajgo kēt.

Me ta ne me amijā, “Jezu ne ijano ba bōx”, anhýro ba. Me amijo amra:n arīk ar amā, “Ba ne ba iraxkumrēx.” Nām me ā ar amā anhýr ar o ba. Ba badjwý jakam ar amā amimex jarē gar ama. Nā bām ije ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē gar ama.

²²Djām ar wābēbit ne ebraga. Badjwý. Djām ar wābēbit ne idjaer. Badjwý ibē idjaer. Djām ar wābēbit ne Abraão tām djwý. Badjwý ibē Abraão tām djwý.

²³Djām ar wābēbit ne Kritu nhō āpēnh. Badjwý ibē Kritu nhō āpēnhkumrēx ne o ar akrenh mex. Nā bām ije ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē. Nā bām kum idjāpēnh tỳxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprēprēk kume:xi. Ba te ije itak'ā akremā.

Ne kute ajte ibē ijē krāptīo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibīnmā ijo baja krāptī: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibē Kritu nhō āpēnhkumrēxja pumū.

²⁴Kamā ne apýnh mebē idjaer djāri ajte mry kà punuo ikaprēprēk kumex.

Nām me ikaprēprēk nhym kam me ajte ikaprēprēk nhym kam me ajte ikaprēprēk nhym kam me ajte ikaprēprēk nhym kam me ajte ikaprēprēk. Me kute ikaprēprēk kunīkōt ne me kute mrykà punuo itak'ā akre krāptī: kute 39 pyrāk.

- ²⁵ Nhyam kam me ajte kôo ititik ne. Nhyam kam me ajte kôo ititik ne. Nhyam kam me ajte kôo ititik ne.
 Nhyam kam me ajte kute ibînmã kênô ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumû.
 Ba kâkamdjwÿ, kâ rûnhkam ngô raxbê pyka kêtkaam iba nhyam ijã kâ ja wadjã. Ne ajte ijã ja wadjã. Ne ajte ijã ja wadjã.
 Ba ajte ngô raxkam wadjã ne pî'ã wajê:t ne ar iba:. Nhyam ijã akamât ne akati ba wabi.
- ²⁶ Nã bãm ar imrãnh kume:x ne.
 Nhyam kam ajte apÿnh ngô rûnh djàrikam idjâr pyma: ne.
 Nhyam apÿnh me àkînhî kute ijaêrbê ijo tÿm ne ijo bikênh pyma:.
 Nhyam apÿnh mebê idjaerdjwÿ kute ijo bikênh pyma:.
 Nhyam me bajtemdjwÿ kute ijo bikênh pyma:.
 Apÿnh krîrax djàrikam ar iba ne apÿnh kapôt kukrit djàrikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêtkaam ar iba. Ja kunîkôt ne mÿjja kute ijo bikênh pyma: ne.
 Nhyam me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwÿ kute ijo bikênh pyma: Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumû.
- ²⁷ Nã bãm idjâpênh pytidjwÿo iku'ên o amidjôm me:x ne.
 Ne ajte inhôt kêt krâpti:.
 Prãmmê kôrkam ne ba ajte ar iba.
 Ije ajte amijajbur kumex.
 Ajte imã kryn ikã kêt ne ar iba.
- ²⁸ Ikã krākà'ã mÿjja ne ja.
 Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrî. Apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne ba kunîkôt me ma:ro ikrî. Ne me kwÿ'ã àpnhîx ne, ne akati kunîkôt mekam idjumar punu:re.
- ²⁹ Dja mekam me'ô rerekre. Djãm kôt irerek kêt got? Kôt badjwÿ irerekre. Dja me Metîndjwÿnhbê me'ôo akêx. Djãm o ingryk kêt got? O ingrykkumrêx. Nã bãm me ma:ro ikrî. Ga, Kritumã idjâpênhkumrêxja pumû.
- ³⁰ Me kwÿ ta kute amijã,
 —Kritu ne ijano ba bôx, anhÿro baja djãm mrãmri ar kum àpênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumã idjâpênho ije me akrenh mexja pumû. Dja ba ar amã amimex'ã idjujarênh prãm jabej arÿm ar amã apÿnh itokry djari, apÿnh ikapri djari'ã ar amã ajarê. Kunî kôt irerekre. Ba ar amã irerekredjwÿ 'ã ajarê gar ama.
- ³¹ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Tîndjwÿnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rã'ã: rã'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarênh ne ijêxnhî kêtôt kute imar.
- ³² Ba ajte ar amã irerekre jarê gar ama. Krîraxbê Tamagu nhô bēnjadjwÿrja bit kute ipa 'amÿnhmã. Bēnjadjwÿr rax Areta ne Tamagu nhô bēnjadjwÿr jamã nhÿ. Tamagu nhô bēnjadjwÿr ô krākamngônhmã ijarê. Nhyam krîrax bu'ã pyka tÿx nhipêx apÿnh ajkwa krekre djari. 'Á ikator nhyam me kute ipa 'amÿnh kadjy nàràam ne me ibê kre kunî pytà. ³³ Nhyam me kute amim Jeju mar arÿm djudjêdjêo kaxnokai jakã 'àpren kam inhÿr. Ne kam kÿjrûm krîrax nêje pyka tÿxja burûm imê. Kre krã'yrkôt burûm imên arÿm ijo ruw. Ba arÿm pykabê djan mã mebê ikaton iprôt ne. Be, djãm kam 'itÿx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhyam be, Metîndjwÿnhbit tÿ:x ne arÿm ipytã.

Kute kàjkwa pumũnh'ã amijarēnh.

12 ¹Djām ije amikôt ar amã amijarēnho iban kôt iraxmã? Kati. Kwārĩk wānh rã'ã. Ba ar amã mỳjja'ã ajarē. Me kute mỳjja pumũnh kêtja ba arỳm omũ. Dja ba ar amã 'ã ajarē. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute amrēbē memã mỳjja jarēnh kêt. Arỳm ne imã arē. Nām imã arē ba arỳm kuma. Dja ba ar amã 'ã ajarē gar ama.

²Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo àbiro tē ba amipumũnho tē. Nām kàjkwa jan iby jan amũ ja. 'Yr ne ijo wabi, amiwỳr ijo wabi ba arỳm amipumũ. Bārām inhĩtã got ijo wabi nār kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metĩndjwỳnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ã arỳm amex krãptĩ apēx. Amexbē 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apēx. ³Bārām inhĩtã got ijo wabi nār kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴Nã bām amipumũnho tē nhyam Metĩndjwỳnh amiwỳr ò kàjkwa djwỳnhmã ijo wabi. Kàjkwa djwỳnh ne mexkumrēx. Kam mỳjja punu kêtumrēx. Metĩndjwỳnh ò kàjkwa djwỳnhmã ijo wabi ba amipumũ. Ne kam arỳm kam me kabēn ma. Me kabēn mexkumrēx. Punu kêtumrēx. Ba kam te ije me kabēn jarēnhmã. Mexti:rekam te ije arēnhmã. Pykakam me babēngòkre kabēn'yr bôx kêt. Nhyam ta ibē uma, ije arēnh kētmã.

⁵Be, tām ne ja. Ije amipumũnhja'ã dja ba ar amã amikôt amijarē. Djām ba ije ar amã amimex jarēnhmã? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amã amikôt amijarē. ⁶Nār, ba ren ar amã amimex jarē djã ne ba ren ibēn kati? Kati. Ba ren ibēn kati kêtumrēx ne kam mrāmri ar amã amimex jarē. Ne ren katāt amimex kôt ar amã amijarēnhkumrēx nhyam ren me'ò arỳm ren ijo amra: ne. Nhyam be, kati. Irerekre'ã dja ba ar amã amijarē gar kam arỳm aje ipumũnh kôt ne aje ikabēn mar kôt imar katāt.

⁷Ga, kute imã apỳnh mỳjja pumũnh kêtjao amirĩtja pumũ. Nām imã mỳjja rũnho amirĩt. Ba ren kam 'ã amijo amra. Nhyam be, kati. Kam amijo idjãmra kêt kadjy itokry djã ja iwỳr bôx. Mrāmri itokry djã ja ne kute mrỳnhĩ arek me ikam ku'è nhyam me tokry pyrāk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhyam iwỳr bôx ba arỳm itokry. ⁸Kam, kute kubē ipytār kadjy ba te Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹Nhyam arỳm imã,

—Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprĩrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprĩn itỳx puroo memã tỳx jangij. Gadjwỳ dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arekrekre ba dja ba ajo djuw mex ga arỳm atỳx.

Nām ã Metĩndjwỳnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tām ne ba ije ar amã arēnh prām. Irerekre dja ba ar amã arē, me kunĩmã irerekre jarē. Kritu tỳxo itỳx kadjy ije memã irerekre kôt amijarēnh prām.

¹⁰Kam Kritumã idjãpēnhkam mã ne ikute? Bir, apỳnh irerek djàri ne iwỳr ban bôx. Nhyam apỳnh me kwỳ imã akij. Nhyam apỳnh itokry djàri iwỳr ban bôx. Nhyam apỳnh me kwỳ ijo ajkē. Nhyam apỳnh mỳjja pyma djàri ikam apôx. Te apỳnh mỳjja ikam apôx ne te irerekre ba kunĩkôt ikĩnh. Mỳkam? Bir, dja ba ba irerekre nhyam Kritu arỳm imã tỳx jadjà ba arỳm itỳx ne.

Me kute kupa'ā Paur mar.

¹¹Ije amimex kôt ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Mỳkam ne ba amimex jarē? Bir, ar aje ikupa'ā ijarēnhkam. Ar ga ne gar ikupa'ā abenmā kum, —Djām Kritu ne Paur jano nhym 'ā ujarēnh tē? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amā amimex kôt amijarē. Ba amimex kôt amijarēn kute ibēn kati pyrāk. Ar ga ne ga ren ar abenmā kum,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx nhym gwaj bamā 'ā ujarēnh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kôt ar amā amijarēnh kêt. Ar akam me'ō ar ta arīk amijo 'êx ne kute ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā idjujarēnh ar iba, anhyr ne ta amijo raxo ba. Djām mrāmri ne ba we ar wā katēri irax? Kati. Ba ne ba ar wāmē ije aben pyrāk ne ar katēri itēm kêtumrēx. Ne kam djām ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhym be, mrāmri ne Kritu ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba.

¹²Amrêbê ne ba arek akrānmā ar akam mỳjja pumūnh kêt nhipêxo iba. Ne apỹnh me punu djāri meo mex gar omūn arỹm Kritu raxmā akato. Ba ar akam mỳjja rūnh nhipêxo iba gar amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mỳjja nhipêxja pumū. Nā gām ar amrêbê ā amim ane. Mỳkam ne gar jakam arỹm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

¹³Mỳkam ne gar jakam arỹm amā ikīnh kêt ne? Nā gām ar amim,

—Be, Paur kum me ikīnh kêt. Nām kum me wābit kīnh. Kum apỹnh me kute amim Jeju mar wābit kīnh. Kum apỹnh kôt me ar aben pydjio ba djāri wābit kīnh ne arỹm āpēnh pānh mebê pi'ōk kaprī jamỹ. Nhym be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'ōk kaprī jamỹnh kêt. Nā gām ar ā amim ane. Djām mrāmri imā me wābit kīnh? Kati. Imā ar gadjwỹ kīnh. Imā ar akīnho aben pyrāk. Kwārīk wānh gar ikam angryk kêt.

¹⁴Ota, jakam ba arỹm ar awỹr itēmmā. Arỹm ne ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Dja ba ar akam tēn bōx ne ajte idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī byr kêt. Djām ar anhō mỳjja ne ba abej ne ar akam itēmmā? Kati. Imā ar anhō mỳjja prām kêt. Ar aje amim Jeju mar raxmā ne ba ar akam itēmmā. Ja ne ba imā kīnh. Djām me kra ne kute bām kadjy mỳjjao atom ne adjwỹr? Kati. Bām ne kute kra kadjy mỳjjao atom.

¹⁵Ba ije ar abām pyrāk dja ba ar akadjy apē:n prīne ibē inhī kato. Ne kam ikaprī kêt. Ikīnhbit. Ar ga dja gar te amā ikīnh ngrire. Ba dja ba kajmā imā ar akīnh kamēho tēn mā ar akadjy apē. ¹⁶Be, ar ga ne gar ima. Idjāpēnh pānh ije ar abē pi'ōk kaprī jamỹnh kêtja ma. Nhym be, ar akam me'ō arīk ar amā,

—Djām me kum prāmja kadjy ne Paur kute ar abē pi'ōk kaprī jamỹnh? Kati. Paur no tỹxtikam ne arīk ar amā 'êx ne ar anoo akno. Nām arỹm ar anhō pi'ōk kaprīo aminhō, anhyro ba.

¹⁷Be, amrêbê ba ar awỹr ar ja jano nhym ar awỹr bōx. Ne kam arỹm ar abē pi'ōk kaprī byn arỹm imā o bōx. Djām kam ne ba arỹm o aminhō? Kati. ¹⁸Nā bām ar ajā Xitumā karō. Gwaj bakamy jadjwỹ ba arkôt ano nhym ikabēn kôt ar arỹm ar awỹr tēn bōx. Djām Xitu kute ar anhō pi'ōk kaprīo aminhō? Djā ne atemā ibē kabēn djin atemā ibē amijo tē? Kati. Ar ije imrānh katāto aben pyrāk gar arỹm ama.

¹⁹Ar akwỳ ne gar aje abenmā kum,

—Be, Paur ar mrāmri gwaj bajo ajkē. Ga, ar kute aminēje gwaj bamā amijā àprārja ma, ane. Djā ne bar ar ajōo ajkē got bar ar amā amijā aprā? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrēx ne ar amā amijarē nhym Metīndjwýnh ta kute ar imar. Akmere àpnhīre ar, djām ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apē? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apē. Ar ije ar amā arēnh gar aje Kritu mar raxmā. Ja kadjy bar ar akam apē.

²⁰Imā ar ajaxwe kēt prām. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awýr bōx. Ar amā ne ba ikabēn mexobit ikabēn prām. Ikabēn ja ne gar amā kīnh. Ne ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar amā ibēn tỳx karō ba amikukām pi'òkkam ar amā ikabēn. Ga ren ar aje akabēno aben japanh prām ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ga ren ar aje aben nhō mýjja'ā angyr k prām nār ren ar aje aben kam adjākrē prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ga ren ar abenmā adjākjēr prām nār ren abenā akabēn punu ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ren ar aje aben kàxā abenbē aben kurē prām nār ren abēn kati prām nār ren abenmā adjākjēro abikarēr prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar awýr ibōx gar akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'òkkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹Ga ren ar akwỳ ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwỳ ar aprō djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār akwỳ amjēn djwýnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwỳ aje apijām kēttikam adjāpēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwỳ ā ajaxweo ane ba ar amā pi'òk no'òk ne. Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhirer ne aje akubyn Metīndjwýnh'ýr amijo akēx kēt karō ne ba amikukām pi'òkkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bōx nhym ren Metīndjwýnh ar akam imā irerek jadja ba ren ar akrāptīkam imýr rax. Ar akam imýr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

Kute me kwýbē axwe pyma.

13 ¹Jakam ba arým ar awýr itēmmā. Arým ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metīndjwýnh me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjēkēt kabēn kōt memā arē. Ar kute kabēn mar kōt arē nhym me arým kuma.

Ar axikōt kabēnkam dja me ar kabēn man arým abenmā kum,
'Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kōt arēnhkumrēx',
ane.

Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metīndjwýnh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama. ²Be, ōbē ne ba ar awýr bōx. Ne kam ajte ar awýr bōx ne ar abē ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akāxā pi'òkkam ar abē uma. Ja dja gar amijā aman ikabēn mar pydji. Amrēbē ar akwỳ ajaxwe jabej nār ajbir ar akwýdjwý axwe jabej djām ije ar amā iprimā? Kati. Dja ba bōx ne ar amā ipri kēt ne tu itỳx.

³Gar akwỳ ijā,

—Goja mrāmri Paur Kritu kabēno kabēnkumrēx jabej bar goja kabēnkumrēxmā ikato, anhyro aba. Ar aje ijā anhyrkam dja ba bōx ne itỳx. Djām Kritu ar akam àpēnhkam rerekre? Kati. Ar akam tỳ:xi. ⁴Mrāmri me kute pite'y'ā nhōrkam

memā amijo rerekre. Nām te memā amijo rerekren jakam Metīndjwŷnh 'iṭȳxkôt ṭin ne ar ba. Ar badjwŷ ne bar kôt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bôx ne Kritu kôt iṭin ne ar iban Metīndjwŷnh 'iṭȳxo ar akam iṭin ne ar iba.

⁵ Djām bajbit ne gar aje imexkôt imā akatormā? Ar gadjwŷ dja gar amima:ro tēn amim akatorkumrēx ne amim,

—Djām mrāmri ije tu amim Kritu markumrēx? ane. Dja ga ā amikukjēro anen kam mrāmri ar aje tu amim markumrēx jabej amim,

—Nā ije mrāmri tu amim Kritu markumrēx, anen kam arŷm ja markumrēx. Aje tu amim markumrēxja markumrēx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrāmri ar akam ŷr̄kumrēx. Djām ar aje amikam ja mar kêt? Nār kon, ar ajō ga mrāmri amijo ajēx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrāmri ar akam ŷr̄ kêt.

⁶ Dja gar amiman arŷm ar badjwŷ ar iman amim,

—Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjwŷnhmā ar ajo a'uw ne kum,

—Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kêt, ane. Mŷj kadjy dja gar ajaxwe kêt? Djām me kute ar akôt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'ēx ne amijo Jeju maro ba”, anhŷr rā'ā jabej. Kwār̄ik wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijēx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kêt. Ar ajaxwe kētmā ne bar ar ajo Metīndjwŷnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwŷnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arŷm kabēn katāt kêt? Kati. Metīndjwŷnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kôtb̄it amijo iba prām̄kumrēx. Nhym kam me arŷm ar ikôt Metīndjwŷnh kabēn katāt̄kumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābit irerekre. Kwār̄ik wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwŷnh kabēn kôt katāt ar amijo aban arŷm aṭȳx. Kôt aṭȳxkam ar ik̄inhkumrēx. Pr̄ine ar amex ja ne ar imā k̄inhkumrēx.

¹⁰ Mŷj kadjy ne ba ar akāxā pi'ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awŷr bôx ne ren ar amā ibēn ṭȳx. Bēnjadjwŷr djwŷnh kute ijā rax mēnh kôt ba ren ar amā ibēn ṭȳx. Ar amā ibēn ṭȳx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arŷm mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēnho ino rer.

¹¹ Akmere āpnh̄ire ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne pr̄ine Metīndjwŷnhmā amex. Ne pr̄ine amijā ikabēnja ma. Ne axikôt ar akabēn ne abenmā akabēn mexo akabēn. Dja gar amijo ane nhym Metīndjwŷnh arŷm ar amē amijo kajkep. Kubē ne me kum aben jabē djā krō krax. Kubē ne me umar mex djā krō krax. Tām gēdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amā aben jabēo amir̄it kadjy aben pa krij ne aben tatak. ¹³ Amrē jakam Jeju nhō me ja kunī ne me amū ar amā kabēn mex jarē.

¹⁴ Gē Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kapr̄in^c ar ajo ba. Gē Metīndjwŷnh kum ar akunī jabēn ar ajo ba. Gē Metīndjwŷnh Karō ar akunī mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tām ne ja.

c 13.14 Djām ar ga ne gar adjukapri nhym pānh arŷm kum ar akapri? Kati, ta ne tu kum ar aka-prikumrēx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arÿm pyka kuni'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwÿ arÿm tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arÿm mã me jadjwÿ'ÿr tẽ nhym tekrekam mebê idjaer kwÿ me'ÿr bôx ne memã kum,

—Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwÿnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Môjdjê kukràdjadjwÿ kôt ar amijo aban kam arÿm Metĩndjwÿnhmã amex, ane.

Nhym kam Paur memã kum,

—Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwÿnh arÿm memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex. Me ta ne me mÿjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwÿnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhym Metĩndjwÿnh ukaprikôt arÿm memã axwe kêt jarê, ane.

Djã nãm ã Abraão Môjdjê kukràdjãkôt amijo bao ane nhym Metĩndjwÿnh arÿm kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwÿnh markumrêx ne arÿm Metĩndjwÿnhmã mex. Nhym amũ tũmrãm Môjdjê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwÿ tu amim Jeju markumrêx ne arÿm kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwÿnh kurê. Nhym Metĩndjwÿnh arÿm bajaxwebê bapytã. Arÿm ne gwaj bate djê apêx. Mÿkam dja gwaj akubyn Môjdjê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bônkhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rãã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

1 ¹Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'ô kajgo ne ijano? Nàr, djãm Metĩndjwÿnh ne me'ô kajgomã ijã karô nhym ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbê Metĩndjwÿnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arÿm ty nhym Bãm akubyn o tĩn ne. ²Jeju kukwakam bakamydjwÿ ikôt dja bar wãm ar amã ikabên mex jarê. Pi'ôk no'ôkkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apÿnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabên mex jarê.

³Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn^a ar ajo ba gar adjumar mex rãã ne. ⁴Jeju Kritu ne gwaj bakadjj amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja ne me axwe. Mekôt bajaxwe kêt kadjj gwaj bapãnh ty. Kute kubê

a 1.3 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprĩ? Kati, ar ta ne ar tu kum ar akaprikumrêx.

gwaj bapytàr kadjy gwaj bapành ty. Me Babāmbê Metīndjwýnh kute kum 'a karō kōt ne gwaj bapành ty. ⁵Metīndjwýnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djô'a memā Metīndjwýnh rax jarēnh rā'a: rā'a ne. Mrāmri, tām ne ja.

Me memā Kritu kupa'a ujarēnh nhym mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶E kum, djām ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym Metīndjwýnh pānh kum ar akaprīn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhym ta kum ar akaprī. Kritu ar ajaxwe pānh ty nhym kam Metīndjwýnh ta kum ar akaprīn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhym kam wānh me kwý ar awýr bōx ne arým 'êx ne ar amā we Kritu'a ujarēnh ny 'ōdjwý jarē. Me wānh ar amā arē gar arým ijaērbê me'ýr amijo akēx ne mekōt amijo abao dja. ⁷I:je. Djām mrāmri ne me ar amā Kritu'a ujarēnh ny jarē? Kati. Nām me arīk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'a ne me ar amā arēnh ba.

⁸Arým ne bar kàj bē ar amā arē, katāt Kritu'a ujarēnh nykumrēx jarē gar arým amim ama. Nhym be, godja ar ijō akubyn ar awýr bōx ne ar amā Kritu kupa'a ajte ujarēnh ny 'ōdjwý jarēnh jabej gê Metīndjwýnh on pānh o akno gê biknor rā'a rā'a ne. Nār, godja kàjkwakam kadjy mrānh djwýnh 'ō ar awýr bōx ne ar amā kupa'a ujarēnh ny 'ōdjwý jarēnh jabej gê Metīndjwýnh on pānh o akno gê biknor rā'a: rā'a ne. ⁹Bar ajte jakam ar amā arē gar ama. Arým ne bar katāt ar amā Kritu'a ujarēnh nykumrēx jarē gar amim ama. Nhym be, godja me'ō ar awýr bōx ne ar amā Kritu kupa'a ajte ujarēnh ny 'ōdjwý jarēnh jabej gê Metīndjwýnh on pānh o akno gê biknor rā'a: rā'a ne.

¹⁰Djām me kum ikīnhmā ne ba abej ar iba? Kati. Metīndjwýnh kum ikīnh ne ba abej. Djām ije meo kīnh prām got? Kati. Ne ba ren meo kīnh prām ba ren ibē Metīndjwýnh nhō àpēnhkumrēx kêt.

Jeju ta ne Paurmā amijarē.

A Kô 1.12; Tex k 2.4

¹¹Akmere, àpnhīre ar, ba ar amā arē. Ije kàj bē ar amā Kritu'a ujarēnh ny jarēnhja djām me'ō ta ne amim ujarēnh'a karōn imā arē? Kati. ¹²Djām me kute aben djô'a ujarēnh ar baja ne me'ō imā arē ba o iba? Kati. Nār, djām me'ō kute prīne ujarēnh marja ne imā arē ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imā ujarēnh ny jarē ba maro iba. Tām ne ba jakam pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

¹³Arým ne me ar amā ijā ajarē gar ama. Amrēbē ne ba mebē idjaer kukrà-djà kōt ar amijo iban Metīndjwýnh nhō me ja kute amim Jeju maro ibikēnh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kêt kadjy mebē Jeju kurēn abenbē me ngrānh o iba. ¹⁴Ne mebē idjaermē ro'a ijabatānhja ije me kukràdjā maro me akrenh mexo tē. Ne me ikukāmāre kukràdjā tūm'a ino tỳ:x ne o iba.

¹⁵Nhym kam Metīndjwýnh ta arým kum ikīnh ne kum ikaprī. Djām ba ne ba imā kīnh nhym kum ikaprī? Kati. Ta ne tu kum ikaprīn arým amiwýr ijuw ne ijo ba. Adjākamā inā tikkrekam ijētri ne Metīndjwýnh amijo ipytā.

¹⁶Ije kàj bē me bajtemmā 'a idjujarēnh kadjy arým imā Krao amirīt. Kute imā Krao amirītkam djā nā bām o me'ō kumrēx ma nhym arým imā arē ba ô'a memā arēnh o iba? Kati. Kritu ta ne imā arē. ¹⁷Nār, djā ne ba krīraxbē Djeru-xarē kumrēxmā tēn bōx? Nām Jeju ar ja kumrēx janon kam badjwý ijano ba

kum idjâpênh ar iba. Djâ nâ bâm Jeju kute ar anor ja kumrêx'ÿr Djeruxarêmâ tên bôx nhym ar imâ kabên'ô jarê ba memâ arênho iba? Kati. Ar'ÿr Djeruxarêkam itêm kêt. Ate ne ba pykabê Arabijkam tē. Ba kam ajte akubyn krîraxbê Tamagumâ akêx. Kritu ta ne imâ kabên jarê ba memâ arênho iba. Tām ne ba jakam pi'ôkkam wām pykabê Garaxakam ar amâ arê.

¹⁸Nhym kam ijâ amex amânkhkrut ne ikjêkêt apêx. Kambit ne ba arÿm Djeruxarê'ÿr tē. Ije Pedru pumûnhmâ 'ÿr tē. Ne kam Pedru'ÿr bôx ne ar iro'â nhÿ. Ar iro'â nhÿ: nhym ar ijâ akatibê 15bit apêx ne. Djâ ne ba kam idjâm 'iry got Pedru imâ me kabên 'ô jarê ba memâ arênho iba? Kati. ¹⁹Djâ ne ba kam Jeju kute ar anorja 'ôdjwÿ pumû? Kati. Ije ar 'ô pumûnh kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh kamy axikôt katorja ne kubê Xijagu. Xijagubit ne ba omû.

²⁰Djâ nâ bâm ar amâ ijêx? Kati. Metîndjwÿnh kute imarkam ne ba mrâmri ar amâ ikabênkumrêx.

²¹Ne kam Djeruxarê kurûm ikaton tē. Tē:n kajônkhkôt pykabê Xirijmê Xirij'ÿr tē. Tē:n kam arÿm kam bôx.

²²Nhym Djeruxarê bu'â pykabê Djudêjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri me kute ipumûnh kêt rā'â. ²³Nhym be, me kwÿ ne me amû memâ ijarên memâ kum,

—Paur kute me bajo bikênho ba ja ne arÿm jakam kâj bê Kritu'â memâ ujarênh ar ba. Me kute Kritu kôt amijo bamâ memâ 'â ujarênh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy ne Paur amrêbê mebê Kritu kurêo ba. Ne jakam arÿm 'â memâ ujarênh ar ba. Nām me â ijarênho ane. ²⁴Nhym me arÿm jabit man ikam Metîndjwÿnhmâ mextire jarênho kumex. Be, djâm kam ne me'ô ikabên'â imâ karô ba memâ arênho iba? Kati. Kritubit ne imâ arê ba arÿm pi'ôkkam wām pykabê Garaxakam ar amâ arê.

Pedru ar kute Paur kabên'â aben mar.

Kar 15.4

2 ¹Nâ bâm ar iba: nhym kam ijâ amexbê 14 apêx. Ba kam Banabekôt Djeruxarêmâ tē. Xitudjwÿ ne ba o tē. ²Metîndjwÿnh ta ne imâ 'â karô ba kabên kôt 'ÿr tē. 'ÿr tē:n kam arÿm 'ÿr bôx. Ne kam me krâptî kâxâ me rûnh kumrêxmê ro'â akuprô. Me kute amim Jeju mar rûnhmê ro'â akuprô. Memâbit ar rûnh pyrâkjamê ro'â akuprô. Ne kam memâ arê. Ije me bajtemmâ Kritu'â idjujarênh ny jarênho ibaja ne ba memâ arê. Ne ba ren Djeruxarêkam me krâptî kumrêxmâ arên ren kam te memâ arê nhym ren me kute imar kêt ne. Nhym be, kati. Me krâptî kâxâ ne ba me rûnh kumrêxmâ arê.

³⁻⁴Nhym Xitubê me bajtembê kreguja ikôt dja. Me ja ne me kute Môjdjê kukràdjâ kôt amijo ba kêt ne my nhinhu kâ tâ. Nām Xitu ikôt dja. Nhym me ta kute amijo 'êx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arÿm apdjun mekôt wadjâ. Bar Kritu Jeju kabên kôt idjumar mex ne ar ibamâ nhym me amim,

—Paur ar kute Môjdjê kukràdjâ kôt amijo ba katât jabej ba ar omû. Gêdja ar kôt amijo ba kêt ba me kukràdjâ'â arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Môjdjê kukràdjâ kôt amijo ba mexja pumû. Ne te: Metîndjwÿnhmâ amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me â amim ar ijâ ane. Ne kam te: kute Xitu my kâ krâ'ÿrmâ memâ 'â apnê. Djâ ne me kute amim Jeju markam me rûnh ja ne mekôt kabên dji? Kati. Me mekôt kabên djir kêt ne kute,

—Gê ar Môjdjê kukràdjà kôt amijo tèn on Xitumã my kà ta, anhÿr kêt-kum-rêx.

⁵Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabên kôt Xitu my kà krâta? Kati. Bar me kabên kôt Môjdjê kukràdjà kôt amijo itêm kêt-kum-rêx. Mÿkam? Bir, ne ba ren ar mekôt amijo tèn my kà krâta gar ren ikôt Môjdjê kukràdjà maro aban kôt ar amijo aba. Ne kam ren arÿm Kritu kabên katàt mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Amrêbê ne bar ar amã katàt Kritu'ã ujarênh ny jarê gar kôt ar amijo aba. Kôt amijo aba rãã kadjy ne bar me ja kôt amijo iba kêt-kum-rêx.

⁶Nhym be, memãbit ar kute rûnh pyræk ja, me kute ar'ã abenmã kum,

—Amrêbê ne ar gwaj bamã wan gwaj bajo ba. Gwaj bamã ne ar raxkum-rêx, anhÿrja. Djãm me kute ar rûnh'ã abenmã anhÿrkam djãm imã ar uma? Kati. Memãbit ne ar kute rûnh pyræk. Nhym be, Metîndjwÿnhmã ne ar ngri:-ren kajgo. Bir be, Kritu ne imã kabên jarê. Djãm ijukri ne ar rûnh imã mÿjja 'ôdjwÿ jarê ba kam memã arênho iba? Kati. Ar kute ijukri imã mÿjja'ô jarênh kêt-kum-rêx. ⁷Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arÿm ne ar kute imar ne ar abenmã kum,

—Be, mrãmri ne Metîndjwÿnh Paurmã kum, “Ga dja ga me bajtemmã Kritu'ã ujarênh ny jarê”, anhÿrkum-rêx. Nãm ar ã abenmã ane.

⁸Metîndjwÿnh ne mebê idjaermã Pedru jano nhym arÿm memã Kritu'ã ajarê. Ga, me krãpti: arÿm kute tu amim markumrêxja pumû. Metîndjwÿnh ajte badjwÿ ijano ba me bajtemmã 'ã ajarê. Ga, me jadjwÿ krãpti tu kute amim markumrêxja pumû. ⁹Xijagumê Pedrubê Xepamê Djuãomê ne ar kumrêx tûm. Ar memãbit rûnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrãmri ne Metîndjwÿnh ta kum Paur kapri:kumrêx nhym mrãmri arÿm kôt kum âpênhkumrêx, ane. Nãm ar anen arÿm Banabemê bamê ar ipa krij ne ar itatak ne ar imã,

—Mrãmri ar ga dja gar me bajtem'ÿr mrãn memã 'ã ajarê. Nhym be, ar ba dja bar mebê idjaer'ÿr mrãn memã 'ã ajarê, ane. ¹⁰Ne kam ar imã,

—Dja gar ar ikam me ô mÿjja kêt mar rã'ã, ane. Jabit ne ar ar imã arê. Ba kam arÿm ar kuman amû memã me arênho iba nhym me arÿm memã mÿjjao atomo ba. Nã bãm ã Djeruxarêkam me maro anen arÿm pi'ôkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

Paur Pedrumã kabên ne.

¹¹Bar kam krîraxbê Æxikimã tèn bôx ne kam dja. Nhym kam Pedru nînh tèn kam Æxikikam ar iwÿr bôx. Ba kam arÿm kuka kôn timer kum ikabên ne. Arÿm Metîndjwÿnh kabên kupa'ã kute amijo têmkam ne ba kum ikabên ne.

¹²Mÿkam? Bir, amrêbê ne Pedru tu me bajtemmê ro'ã àkuro krî. Ar ba ne bar me bajtemmê ro'ã idjâkuro nhÿ nhym Pedru mekmê ro'ã àkuro nhÿ. Nhym kam me kwÿ Môjdjê kukràdjà'ã no tÿxja arÿm bôx. Xijagu kurûm ne me bôx. Me ja ne me memã kum,

—Dja me me bajtemmê ro'ã àkuro krîn arÿm Môjdjê kukràdjà kupa'ã amijo tẽ. Nãm me ã memã anhÿro ba. Me ja bôx nhym Pedru arÿm me omû. Ne kam arÿm me bajtemmê ro'ã ô kwÿ krên krâtan arÿm ate nhÿ. Me Môjdjê kukràdjà'ã no tÿxja, me my kà rênhneja, kute 'ã kum kabên karô ne Pedru ate nhÿ. Me ja kute kum,

—Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjàkur kêt. Abê mebê idjaer. Môjdjê ne me bamā, “Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjàkur kêt”, ane ga kam me ro'ā adjàkuro akrī, anhÿr karō ne Pedru ate nhÿ.

¹³Nhym kam ar ikam mebê idjaer kunī Pedru kôt amijo mōn ate ar ibê nhÿ. Nhym kam Banabedjwÿ arÿm rerekre ne me umaje kôt amijo tēn ate me bajtembê amijo tēn ate ar ibê nhÿ.

¹⁴Ba kam me omū. Kritu'ā ujarēnh ny ne katàtkumrēx nhym me arÿm kupa'ā amijo mō ba arÿm me omūn arÿm Pedrumā ikabēn ne. Me kunī nhī-pôkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arÿm me bajtem kôt ar amijo aban ajte. Ga arÿm mebê idjaer kukràdjābê amijo akēx ne arÿm me bajtem kôt ar amijo aba. Mÿkam ne ga arÿm jakam ajte mebê idjaer kukràdjā kôt me kute amijo ba'ā me bajtemmā karō dja? Nā bām ā Pedrumā ikabēno ane.

¹⁵Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrāmri me bakukāmākjê kôt ne gu me babê idjaerkumrēx. Me baje me bajtem'ā abenmā kum, “Me axwe”, anhÿro baba. Djām me baje me wā kôt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babê idjaerkumrēx. ¹⁶Djām kam me kute Môjdjê kukràdjā kôt amijo bakam ne me mrāmri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjā kôt amijo baja ne me te axwe kêt prāmje. Nhym be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrēx. Nhym kambit arÿm memā axwe kêt jarē nhym me kum axwe kêt. Tām ne gwaj amrēbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrēx. Gwaj badjwÿ ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrēx. Djām gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Môjdjê kukràdjā marn kôt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrēx. Djām pykakam me'ō ta axwe kêt prām? Arkati. Me'ō ta kute Môjdjê kukràdjā marn kute kôt amijo bakam te: axwe kêt prāmje. Nā bām ā Pedru arkum ane.

¹⁷Ne kam ajte arkum,

—Me'ō ta ne te axwe kêt prāmje. Nhym be, dja gwaj tu amim Kritu markumrēx ne arÿm bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tē nhym arÿm gwaj bamā bajaxweo amirito tē gwaj arÿm amima. Gwaj baje amimarkam djām gwaj baje me kwÿ kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabēn markôt ne ba ijaxwe”, anhÿr mā? Arkati. Kritu kute me axwe'ā memā àpnēnh kêt. Kabēnkôt me'ō axwe prām kêtumrēx. ¹⁸Be, amrēbê ne gwaj te: Môjdjê kukràdjā kôt bajaxwe kêt prāmje bajaxwe rā'ā ne. Nhym be, jakam ba arÿm kubê amijo akēx. Kubê ije amijo akēxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Môjdjê kukràdjā'ÿr amijo akēx ne ren amim,

—Ba Môjdjê kukràdjā man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djām kam ba ren mrāmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'ÿr amijo akēxkam ba ren arÿm Metīndjwÿnh kabēn mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹Amrēbê ne ba amim,

—Ba Môjdjê kukràdjā man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djām kam mrāmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rā'ā. Ne kam arÿm Môjdjê kukràdjā ma. Amrēbê ne Môjdjê memā kum, “Dja me axwe arÿm pānh ty”, ane. Tām ne ba kuman kam ijaxwe man kam arÿm amim,

—Kati. Dja ba Môjdjê kukràdjā man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prāmje, ane. Kam ne ba arÿm Môjdjê kukràdjā kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arÿm tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumū. Badjwÿ ije me tyk pyrāk. Ne kam arÿm Metīndjwÿnh kadjy itīn ne ar iba.

²⁰Ba ne ba Kritumē ro'ā pīte'ykam ty. Ne kam ba itīn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tīn ne ar ba. Nā bām ā amimaro ane. Ne kam inhī jakam itīn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metīndjwŷnh kra markumrēx ar o iba. Ta ne kum ijabên ijaxwe pānh ty. ²¹Nām Kritu ā kum ikaprī o ane. Djā nā bām kubê ate ikrān Mōjdjē kukrādjàbit mar 'āno dja? Djā nā bām ijaxwe kêt mā kukrādjàbit man o Kritubê aptā? Kati. Ne ren me Mōjdjē kukrādjà kôt ren axwe kêt nhym ren kam Kritu me axwe pānh tykja ren kajgokumrēx. Nhym be, kati. Kritu kôtbīt ne me axwe kêt. Nā bām ā Pedru arkum anen ajte pi'ôkkam wām pykabê Garaxakam ar amā arē.

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

3 ¹Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mÿj me'ō ne ar amā 'êx ne ar anoo akno? Ê, Metīndjwŷnh kabên katātukumrēx. Kabên kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arÿm ne ba prīne ar amā Kritu pīte'y'ā jêt'ā ajarē gar prīne ama. Nhym kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

²Dja gar ar imā arē ba kuma. Djā nā gām ar Mōjdjē kukrādjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djā nā gām we ar ajaxwe kêt nhym Metīndjwŷnh Karō arÿm ar awÿr bōx ne ar ajo ba? Dja gar imā arē ba kuma. Kati. Nā gām ar Kritu'ā idjujarēnh man tu amim Kritu markumrēx nhym Karō arÿm ar awÿr bōx. ³Nā gām ar Metīndjwŷnh Karōkôt amijo abamo krax. Djā nā gām jakam Mōjdjē kukrādjà man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmā.

⁴Amrêbê ar aje Kritu mar'ā ne me ar ajo bikênho ba gar arÿm kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'ā adjukanga jabej nhym arÿm kadjy ar atokry ja arÿm kajgo. Nhym be, kati. Ar aje mrāmri tu amim Kritu markumrēx rā'ā jabej arÿm atokryja kajgo kêt. ⁵Djā nā gām ar Mōjdjē kukrādjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhym kam Metīndjwŷnh arÿm ar amā Karō jano nhym kam ar akam mÿjja pumūnh kêt nhipêx, ar akam apÿnh me punuo mex? Kati. Nā gām ar Kritu'ā idjujarēnh man tu amim markumrēx nhym arÿm kôt ar amā Karō jano nhym kam arÿm ar akam apÿnh mÿjja pumūnh kêt nhipêx.

⁶Me bakukāmāre Abraōdjwÿ ne

“tu amim Metīndjwŷnh markumrēx nhym arÿm tu kum axwe kêt jarē.”

⁷Kam, me kute tu amim Kritu markumrēx, me ja kunī kute mrāmri ne Abraō tām djwÿ pyrāk. Tām dja gar ama. ⁸Amrêbê: ne Metīndjwŷnh amim,

“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrēx ba kam tu memā axwe kêt jarē nhym me arÿm axwe kêt.”

Nām ā amim anen kam kaj bē Abraōmā tām jarē. Nhym me arÿm 'ā pi'ôk no'ôk ne. Mrāmri ne me kute tu amim Kritu markumrēx nhym kute tu memā axwe kêt jarēnh. Ja 'ā ne Abraōmā kum,

“Ga tu amim ikamnhīxkumrēx. Ba kam arÿm imā akaprī. Dja atām djwÿ akôt tu amim imarkumrēx. Ba kam arÿm imā me kaprī. Dja apÿnh me ba djākam me bajtem djwÿ akôt tu amim imarkumrēx. Ba kam arÿm imā me adjwÿnh djwÿ kaprī”, ane.

⁹Ga, me kute tu amim Kritu markumrēxja Metīndjwŷnh arÿm kum me kaprīja pumū. Abraō tu amim kamnhīxkumrēx nhym me kute kôt tu amim markumrēxja Metīndjwŷnh arÿm kum me kaprī.

¹⁰Be, me kute amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja kunĩ'ã ne Metĩndjwýnh arým amim,

—Me wã dja ba me kanga nhym me arým me biknor tokry djàkam akuno, ane. Mýkam dja me kanga? Bir, amrêbê Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Môjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òkja pumũ. Godja me mar kêt ne katàt kunĩ:kôt amijo ba kêt jabej ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djàkam akuno.”

Nãm Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjà kunĩkôt amijo baja, djãm kôt me axwe kêt mã? Kati. Nãm me te kute kukràdjà kunĩkôt amijo ba ne kam axwe rã'ã. Kam Metĩndjwýnh ta kabênkôt dja me ja kunĩ akuno. ¹¹Nhym kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrêx ne arým tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Me kute tu amim markumrêx kambit ne kute memã axwe kêt jarênh. Kam me kute Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo baja te: axwe kêt prãmje. ¹²Nhym kam ajte pi'òkkam memã kum,

“Me kute Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo baja gẽ me prĩne kunĩkôt amijo ba mex”, ane.

Djãm pi'òkkam kabên jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwýnh markumrêx jarê? Kati. Kute arênh kêtmarkumrêx. Nãm memã, kôt me kute amijo babit jarê.

¹³Nhym be, Metĩndjwýnh ne memã Kritu jarê. Kritu arým pĩte'y'ã gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê ne Metĩndjwýnh memã kum,

—Godja me Môjdjê kukràdjà mar kêt ne katàt kukràdjà kunĩ: kôt amijo ba kêt, ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djàkam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwýnh amrêbê arê. Kam gwaj ba ne gwaj kôt amijo baba kêt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwýnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhym be, kati. Jakam Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mãn axwe djwýnh pyræk ne pĩte'ykam wajêt. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kute kanga pyræk nhym me biknor tokry djàkam biknor pyræk. Nãm ã anen pĩte'ykam wajêt ne arým gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê: ne Môjdjê me bakukãmãremã kum,

“Me pi'ã me anhô nhym me arij. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me kanga nhym me arým me biknor tokry djàkam akuno”, ane.

Ga, Kritu pĩte'ykam jêtkam Metĩndjwýnh kute kanga pyrækja pumũ.

¹⁴Kam, Jeju Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me bajtemo djuw mex ne arým memã axwe kêt jarê. Tãm ne Abraãomã arê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx, nhym Metĩndjwýnh Karô arým gwaj bawýr bôx. Amrêbê kute gwaj bamã Karô jarênhja arým gwaj bawýr bôx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pãnh.

Metĩndjwýnh ne Abraãomã kabên pýnh ne arê.

Idja 6.13

¹⁵Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykakam me kukràdjà'õ jarê gar ama. Godja me'õ ar tu abenmã mýjja'õ jarênhkumrêx. Nhym me rũnh arým 'ã

pi'òk no'òkkumrêx. Djām kam ajte me'ò kute ijukri kabēn 'ò jarēnhmā? Nār, djām kam kute kabēn 'òo bingrānhmā? Arkati. Arým ne me tu 'à pi'òk no'òk māmđji. ¹⁶ Abraōmā ne Metindjwýnh apýnh mýjja jarēn kam kum kabēn pýnh ne arēn kum,

—Dja ba ajo djuw mex ne atāmdjwýo djuw mex, ane. Djām kute kabēn jao bingrānhmā? Kati. Djām tāmđjwý krāpti'ā ne kum, “Dja ba atāmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tāmđjwý pyđji'ā ne kum arē. Tāmđjwý ja ne kubē Kritu.

¹⁷ Metindjwýnh ne amrēbē: tu Abraōmā tāmđjwýbē Krituja jarēnhkumrêx. Nhyam kam tū:mrām, arým kute kum arēnh'ā amexbē 430 apēxkam Mōjdjēmā kukrādja jarē. Djā ne kute Mōjdjēmā me kukrādja jarēnho kabēn tūm japa? Djā ne kute amrēbē: Abraōmā tāmđjwýbē Kritu jarēnhja arým arēnh kajgo? Arkati. Kute amrēbē: Abraōmā arēnh kute mar týx rā'ā ne.

¹⁸ Djā ne me kute Mōjdjē kukrādja marn kōt amijo bakam axwe kēt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kēt? Kati. Nhyam be, arým ne Metindjwýnh mrāmri tu Abraōmā tāmđjwý Kritu jarēnhkumrêx nhyam amim tu markumrêx nhyam arým kum axwe kēt jarē.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam be, mýj kadjy ne Metindjwýnh Mōjdjēmā kukrādja jarē? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kōt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Mōjdjēmā kukrādja jarē. Me aben djō'ā abenmā arēnho mō:. Abenmā arēnho mōr tām'tā arým tūmrām Abraō tāmđjwý Kritu'ýr o bōx. Me bakamingrānyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhyam kam me tu amim markumrêx nhyam Metindjwýnh arým memā axwe kēt jarē. Metindjwýnh ne Mōjdjēmā kukrādja jarē. Kadjy mrānh djwýnh kumrēxmā ne arē nhyam arým amū Mōjdjēmā arē nhyam amū memā arē. Nhyam kam me krāpti amipānh Mōjdjēmā amijarē nhyam amū Metindjwýnhmā me arē. Nhyam be, djā nām Metindjwýnh me'ōmā Kritu jarē nhyam arým amū Abraōmā arē? Kati. Metindjwýnh pyđji ne tu Abraō kuka kōnh djan kum tāmđjwýbē Kritu jarē.

²¹ Metindjwýnh ne Abraōmā apýnh mýjja mex jarēn kum tāmđjwýbē Krikutōt axwe kēt jarē. Djā ne kam amikabēn jao aknon kam memā kum,

—Dja ga me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo aba. Ba kam arým me amā axwe kēt jarē, ane? Kati. Dja me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo ban arým te axwe kēt prāmje ne Metindjwýnhkōt tīn ne ar ba kēt. Ne ren me Mōjdjē kukrādja'ō man kōt ar amijo ban ren kam axwe kēt ne ren kam Metindjwýnh kōt tīn ne ar ba nhyam Metindjwýnh ren kam memā kum,

—Dja ga me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo aban kam ajaxwe kēt, ane.

²² Nhyam be, kati. Me'ò ta te axwe kēt prāmje. Metindjwýnh ne pi'òkkam me kunī kupānh'tā memā axwe jarē. Mýj kadjy ne me kunīmā axwe jarē? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhyam Metindjwýnh arým memā axwe kēt jarē. Tām ne amrēbē: me bakukā-māremā arēnh pyđji.

²³ Nhyam be, amrēbē me bakukāmāre kute tu amim Kritu markumrêx kētri ne me Mōjdjē kukrādjakōt ar amijo ba. Me ta te: katormā ar amijo ba. Me kute mrāmri ne mebē ijēkam me ta te: katormā amijo ba pyrāk. Gwaj badjwý te bakatormā ari amijo baba. Nhyam kam tūmrām me arým gwaj bamā Kritu'ā ajarē, gwaj arým tu amim markumrêx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakīnhkumrêx.

²⁴ Kam, Mōjdjē kukrādja ne kute me kra prīre pumūnh djwýnh pyrāk. Me bakukāmāre ne me kute me kra prīre pyrāk. Ne kam me omūnh djwýnh

kôt ar amijo ba, Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo ba nhym mebê tỳ:xi. Me kute aben djô'ă kôt amijo ba tămtă nhym kam tũmrăm arỳm Kritu me'ỳr bôx. Gwaj bawỳr bôx gwaj arỳm tu amim markumrêx nhym arỳm tu gwaj bamă axwe kêt jarê. ²⁵Gwaj arỳm tu amim Kritu markumrêx. Djăm kam gwaj baje akubyn Môjdjê kukràdjà'ỳr amijo akêx prăm? Kati. Arỳm me abatànhkam djăm akubyn kute amipumũnh djwỳnh prăm? Kati. Gwaj badjwỳ ne gwaj akubyn baje Môjdjê kukràdjà mar prăm kêt. Kritu ne gwaj tu amim markumrêx.

Mebê Metĩndjwỳnh kra'ă ujarênh.

Dju r 1.12; Rô 8.14; Ep 1.5

²⁶Ar akunĩ ne gar arỳm abê Metĩndjwỳnh kra. Gar arỳm tu amim Kritu markumrêx ne arỳm abê Metĩndjwỳnh kra. ²⁷Me kute ngômă ar ajadjăr kunĩja, mỳj'ă ne ngômă ar ajadjărja amijakre? Bir, Kritumê ne gar atypdji. Ă ne amijakre. Gar kam arỳm aje Kritu pyrăk. Kritubê Metĩndjwỳnh Kra. Ar gadjwỳ ne gar Kritu kôt abê Metĩndjwỳnh kra.

²⁸Djăm kam dja gar ajô aben mỳr jabej memă kum, "Ibê idjaer", ane? Năr, "Ibê me bajtembê kregu", ane? Năr, gar ajô aben mỳr jabej memă kum,

—Năm me ipa 'amỳ ba me kabênkôt kajgo ari idjăpênh tỳxo iban idjumar punu, ane? Năr,

—Me kute ipa 'amỳnh kêt ba arek mekôt ar iban idjumar mex, ane? Năr gar ajô aben mỳr jabej memă kum, "Imy", ane, năr, "Ini", ane? Djăm aje amim Kritu markam aje aben mỳr jabej ă abenmă anhỹro abamă? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunĩ abeno anhôbikwan apydji:i. ²⁹Ne, ar abê Kritu nhôbikwakam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo Abraăo tãmdjwỳ. Kute ar anhingêt Abraăomă kabên pỳnh ne arênhja kunĩ ne aje ar amădjwỳ arê. Dja gar arỳm Abăm nhô mỳjjao aminhō. Metĩndjwỳnh nhô mỳjjao aminhō.

Metĩndjwỳnh gwaj bajo kra.

4 ¹Jakam ne ba ar amă arê, me abê Garaxakam me jamă arê, gar ama. Me kra prĩre ne me kute băm nhô nêkrêx kunĩo bamă te o ane. Prĩre-kam kute o ba kêt ră'ă. Năm me kute băm nhô ăpênh kajgo pyrăk ne kajgo: ne. ²Nhym kam me omũnh djwỳnh me prĩre jamă mrănh mex'ă karôn me omũnh ba nhym me kam kôt amijo ba. Năm me prĩre pumũnh djwỳnh meo ba: nhym me arỳm abatành ne. Nhym me băm kute ô akati jarênhja arỳm bôx nhym kam me arỳm băm nhô nêkrêxo aminhôn o ba.

³Gwaj badjwỳ Kritu bôx kêtĩ ne gwaj baje me prĩre pyrăk. Gwaj baje me ăpênh kajgo pyrăk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhym me kute gwaj bamă pykakam me kukràdjà jarênh gwaj ajbit maro baba. Kute mrămri ne me prĩre pumũnh djwỳnh me prĩremă mrănh mex'ă karōo ba nhym me kute kôt amijo baja pyrăk. Gwaj badjwỳ gwaj pykakam me kukràdjăkôtbit amijo baba.

⁴Nhym be, kam arỳm ô akati bôx nhym Metĩndjwỳnh arỳm pykamă Kra jano nhym me'ô nire kurũm kato. Katon arỳm Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba. ⁵Mỳj kadjy ne Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo păn̄h kadjy. Gwaj te Môjdjê kukràdjăkôtbit amijo baban mă bajaxwe. Nhym Kra arỳm gwaj bajaxweo păn̄h nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arỳm ruw ne Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba.

⁶Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamã Kra Karõ jano nhym arým gwaj bakam nhÿn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karõ ma nhym arým gwaj bakadjwÿnhbê Metïndjwÿnhmã kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me kabên djwÿnhkam kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me bakabênkam ne Karõ ren arên ren kum, “Djünwã, Djünwã”, anhÿro nhÿ. ⁷Ga, me kute me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ar baja pumũ. Amrêbê ar gadjwÿ ne gar Môjdjê kukràdjà man kôt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt. Kritu ar akadjy ty nhym Metïndjwÿnh kute ar ajo krakam. Dja ar amã õ mÿjja ngã gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjào ba prãm.

A Kô 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸Be, ar abê me bajtem ne gar amrêbê ar aje Metïndjwÿnhkumrêx mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Apÿnh mÿjjao metïndjwÿnh karõ nhipejamã ne gar adjàpênh tÿx kajgo aba. Djãm mrãmri ne kubê Metïndjwÿnhkumrêx? Arkati. Gar o aban aje mrãmri ne me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh tÿx kajgo ba ne te apõx prãmje ja pyræk.

⁹Nhym be, jakam ne gar arým aje Metïndjwÿnhkumrêx mar. Djãm ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrêx ne kute ar amarn arým ar amã amijo amirît gar kam kôt arým amim maro aba. Arým ar aje Metïndjwÿnhkumrêx mar jakam mÿkam ne aje akubyn me kum Metïndjwÿnh kÿnh kêtja kukràdjà marn kôt amijo aba prãm? Gar me kukràdjà kôt ar amijo aban te ajaxwe kêt prãmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjà kajgo. Dja gar kôt ar amijo aban arým aje mrãmri ne me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ba pyræk.

¹⁰Ar aje mÿjja kajgo kadjy adjàpênh tÿx prãmkan me gar apÿnh akati krãptikam me kukràdjà man arým abenmã kum,

—Akati ja dja gwaj 'ã bano tÿx ne Môjdjê kukràdjà kôt bamex, anen ajte apÿnh mytyrwÿ'ã abenmã kum,

—Mytyrwÿ ja dja gwaj 'ã bano tÿx ne me kukràdjà kôt bamex, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj bãygogo djê pan ajte Môjdjê kôt akati ja ma, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj amex ja'ã bano tÿx ne Môjdjê kukràdjà kôt bamex, ane. Dji:jæk. Djãm me kukràdjà kajgoja krãre got? Djãm ar aje ã amijo anhÿrkam Metïndjwÿnh kute ar amã ajaxwe kêt jarênh gar kum amex got? ¹¹Amrêbê ba me abê Garaxakam Kritu jarênho iban idjàpênh kume:x. Ar akam idjàpênh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karõ ne ba ar ajã idjàpnhÿx ne axwe idjumar ne.

¹²Akmere, àpnhÿre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyræk. Djãm ba ne gar ijo ajkê, ba ar amã ikabên? Kati. ¹³Nhym be, amrêbê ije ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kutewa. Kamã ne ba ikanên ar amã Kritu'ã ajarê gar ama.

¹⁴Nãm itokry te ijo ba djãm kam ne gar amã ikurên ikanga? Kati. Nã gãm ar prÿne imar mex. Nã gãm ar ijo Metïndjwÿnh kadjy mrãnñ djwÿnh pyræk nàr ijo Kritu Jeju pyræk ne ar amã ikÿ:nh ne. ¹⁵Ba ino kanê: gar te aje ikadjy ano kadjàr ne pãnh imã ano jadjàr ba ikanê kêtma. Ba ne ba 'ã ar apumũn arým ar amã arê. Ar amã ikÿnh. Mÿj ne gar arým jakam amijon? ¹⁶Djãm ije katàt ar amã Metïndjwÿnh kabên jarênhkam gar arým ijo akurê djwÿnh?

¹⁷Be, wãkam me'õ ar kute amiwÿr ar ajo akêxmã àpênh kume:xo ba. Djãm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurêmã. Dja me ar abê ikurê

gar kam arÿm mekôt ar amijo aban arÿm me kukràdjà'ã ano tÿx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurêo ba.

¹⁸Ne ren me kute ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrêx. Ar akam idjãmkam ne me ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren ajbubê itÿmkamdjwÿ ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrêx. Nhym be, kati. Me kute ar abê ikurê kadjy ne me àpênh kumex.

¹⁹Ba ne ba imã ar ajabê:ê kute mrãmri ne me kum kra prîre jabêja pyrãk. Ije me'õ nire kra àkam umar punure pyrãk ne ar akam idjumar punu:re. Me'õja amijo 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã arê ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabên man Kritu kupa'ã amijo tê. Ga, me prîre kute nã tikkrekam aminhipêxo baja pumû. Nãm aminhipêxo ba:n arÿm prîne aminhipêx nhinomã kumê. Ar gadjwÿ. Dja gar prîne Kritu kôt amexo amû amikamênho tê. Amikamênho tê:n kam arÿm prîne Kritu mexo amex. Tãm ne ba imã kînh. Nã bãm ar ama:ro iba. ²⁰Ar awÿr ibôx prãmkam ne ba dja. Ne ba ren inhÿtã ar awÿr bôx. Djã ne ba ren kam ar amã ibên tÿx? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibên rerekbito ikabên. Nhym be, kati. Amybÿm ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremê Xara'ã ujarênh.

²¹Dja gar jakam imã arê. Ar aje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo aba prãmja mÿkam ne gar amikadjy kukràdjà kuni mar kêt? ²²Ba ar amã kukràdjà jarê gar ama. Môjdjê ne kute 'ã pi'ók no'òkkam memã Abraão kra amãnhkrut'ã ajarê. Kra ja ne Abraão ò àpênh kajgobê Agaremã kudji. Agare ne kubê me pardja. Nãm Abraômã àpênh kajgobit ar ban umar punure. Ò àpênh kajgo jamã ne kra ja dji. Nhym be, prô djwÿnhbê Xaramã ne kra djwÿnhja dji. Prô ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mex.

²³Nhym kam Abraão ta ne Xara kute kum arênhkôt me pardjajamã kra ja dji nhym kumrêx ruw. Nhym be prô djwÿnhmã kute kra djwÿnh djirja ne Metîndjwÿnh kabênkôt. Metîndjwÿnh ta kute kum kra jarênh kôt ne Abraão arÿm prôbê Xaramã kudji. Kute kum, "Dja akra'õ amirît", anhÿr kôt arÿm kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mexkumrêxjamã ne kudji nhym kam ruw.

²⁴Mÿkam ne ba ar amã ar nire abenkôt kra rwÿkja'ã ajarê? Mÿj'ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amãnhkrut Metîndjwÿnh kabên amãnhkrut'ã amijakre.

Ba ar amã kabên jarê gar ama. Metîndjwÿnh kute Abraômã kabên jarênhkam ne kum Kritu jarê. Kritu'ã ne Xara amijakre. Nhym be, Môjdjê kukràdjà'ã ne Agare amijakre. Be, kabên amãnhkrut ne ja. 'Ã ne ar nire amãnhkrut amijakre. Metîndjwÿnh ne krãnhbê Xinajkam Môjdjêmã me kukràdjàja jarê. Me kukràdjàja kôt ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje. Krãnhbê Xinaj'ã ne Agare amijakre. Agare ne kubê me pardja ne Abraômã àpênh tÿx kajgobit ar ba. ²⁵Agare'ã ne krãnhbê Xinaj amijakre. Pykabê Arabijkam ne krãnhbê Xinaj. Nhym kam Xinaj'ã ne pykakam krîraxbê Djeruxarêja amijakre. Djeruxarê jakam me ar ba ne me kute Môjdjê kukràdjàbit mar. Me kute Môjdjê kukràdjàbit mar ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje.

²⁶Nhym be, me kute amim Kritu mar ne me kãjkwakam Djeruxarêkam ar ba. Me ja ne me kute Môjdjê kukràdjà marn kute kôt amijo baja kangan Kri-tubit kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban kubê me pardja kêt ne ta arÿm arek mekôt ar ban umar mex ne. Kãjkwakam Djeruxarê ne kute me banã pyrãk.

²⁷Ga, Metĩndjwỳnh amrēbē: kute me bakukāmāremā kabēn jarēnh nhyṃ me arỳm kute 'ā pi'òk no'òkja pumũ. Nām Metĩndjwỳnh tu krĩraxbē Djeruxarēmā kabēn jarē. Nām tu kum,

“Ga te akra prāmje ne akra kêtikumrēxja on akĩnh. Aje akra à mar kêtja on tu adjāmra tỳx kaba.

Djām mrāmri akra kêt ne ar abamā, amjēn kute akangakam akra kêt ne ar abamā? Kati. Dja me arỳm mjēnja te akurām kra krāptĩ ga dja ga akra krāptio me akrenh mex ne.”

Nām ā kàjkwakam krĩraxbē Djeruxarējamā ane. Ga, kàjkwakam krĩraxbē Djeruxarē kute mrāmri ne gway bakunĩ nā pyrākja pumũ. Arỳm gway bakrāptĩn tu amim Kritu markumrēx nhyṃ Metĩndjwỳnh arỳm tu gway bamā axwe kêt jarē.

²⁸Ga, Metĩndjwỳnh kute Abraāomā kum, “Dja akra amirĩt”, anhyrja pumũ. Nhyṃ kam kute kum arēnh kôt arỳm Idjak kato. Ar gadjwỳ ne gar aje Idjak pyrāk. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ne ar amā,

—Dja gar tu amim Kritu markumrēx. Ba kam arỳm ar amā axwe kêt jarēn arỳm ar ajo ikra, ane. Gar kam arỳm tu amim markumrēx nhyṃ kute ar amā arēnh kôt arỳm ar ajo kra. Kute Abraāomā arēnh kôt ne arỳm kra Idjak kato. Ar gadjwỳ kute ar amā arēnh kôt ne arỳm ar amā axwe kêt jarēn arỳm ar ajo kra.

²⁹Nhyṃ be, amrēbē: Imaēr kum Idjak kurēo ba. Metĩndjwỳnh Karō kabēn kôt ne Abraão arỳm kra Idjak dji nhyṃ katon ar ba nhyṃ Imaēr kum kurēo ba. Abraão ta ne Imaēr dji nhyṃ arỳm kum kamybē Idjak kurēo ba. Nām ā akati jakam me kum gway bakurēo ane. Me kute amim,

—Dja ba Môjdjē kukrādja man kôt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhyro baja. Me ja ne me kum gway bakurē. Kum gway baje amim Kritu marja kurēo ba. Gway baje amim Kritu mar ne gway amim,

—Dja ba tu amim Kritu markumrēx nhyṃ Metĩndjwỳnh arỳm imā ijaxwe kêt jarē, anhyro baba. Gway anhyro baba nhyṃ me arỳm kum gway bakurēo ba.

³⁰Nhyṃ kam mỳj ne amrēbē: me bakukāmāre arē nhyṃ me'ā pi'òk no'òk ne? Bir, Xarabē me pardja kêtja ne Agare'ā Abraāomā kabēn ne kum,

“Djām gu banhō àpēnh kajgo kraja kute ikra kôt anhō mỳjjao aminhōmā? Amỳrbē kute o aminhōmā?

Kati. Ikrabit dja anhō mỳjjao aminhō. On ikra nēje bōm Agaremē kra ar amē.”

Nām ā Xara Abraāomā ane. ³¹Ar tām 'ā dja gway amijakren amima. Me kute amim,

—Ba Môjdjē kukrādja man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhyrja ne me te axwe kêt prāmje. Nām me me pardja kra'ā amijakre ne àpēnh kajgo ar ba. Dja me Metĩndjwỳnh nhō mỳjjao aminhō kêt ne axwe rā'ā. Nhyṃ be, gway ba ne gway tu amim Kritu markumrēx nhyṃ Metĩndjwỳnh arỳm tu gway bamā axwe kêt jarē gway arỳm kum bajaxwe kêt. Gway ba ne gway me pardja kêt kra'ā amijakre ne kam Metĩndjwỳnh nhō mỳjjao aminhō.

Pykakam me kute kukrādja kajgo kôt amijo ba nēje me akre.

Rô 3.21; Kor 2.20

5 ¹Gway ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arỳm gway bapytà. Ga, mryti kute jēnh pytĩ tur ne kute o baja pumũ. Gway badjwỳ

amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjà kôt badjàpênh tỳx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhyim Kritu arỳm gwaj bapytà gwaj arỳm me kukràdjà kôt badjàpênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arỳm Kritu kôt badjumar mexkam kwārīk wānh Môjdjê kukràdjà'yr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arỳm akapri:re kute mrāmri ne mry jênh pytīkam kapri pyrāk. Gê me te: kukràdjà'a ar amā karō gar arek mebê dja. Kritu kôt dja gar adjām tỳx.

²Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamā arê. Godja gar aje memā kum,

—Ajrā. Môjdjê kukràdjà kôt imy nhinhu kà krāta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anh̃r jabej nhyim me amy kà nhinhu krāta gar kam arỳm aje Kritu mar kajgo. ³Ba ajte mrāmri me kunīmā arênhkumrêx. Metīndjwỳnh ne arỳm me my kà rênhamā kute prīne Môjdjê kukràdjà kunī kôt amijo bamā memā arê.

⁴Ar ajō ar aje amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anh̃r. Ar aje amim anh̃rkam aje Kritu mar kajgo. Nhyim kam Metīndjwỳnh kum ar akapri kêt ne arỳm ar amā axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵Nhyim be, gwaj ba ne gwaj arỳm tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metīndjwỳnh arỳm Karō kôt gwaj bajo mex. Dja Karō gwaj bajo ban arỳm gwaj bajo mex gwaj kam bakunī bajaxwe kêt. Tām ne gwaj tu amiw̃r kam-nh̃ixkumrêx. ⁶Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djām Metīndjwỳnh kute gwaj bamy kà rênh mar? Nār djām kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyim be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj mrāmri kum bakajgo kêtumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arỳm bamā me abêkumrêx.

⁷Amrêbê ne gar aje mrāmri ne me rer djwỳnh prôt meō pyrāk. Ne katāt Kritu kôt ar amijo aban 'à adjukanga kêtumrêx. Mỳj meō ne ar abê aptà? Gar kabên katāt man kôt ar amijo aba nhyim ar abê aptà? ⁸Djām Metīndjwỳnh kute amiw̃r ar ajw̃r djwỳnh ta ne ar abê aptà? Djām ta ne Môjdjê kukràdjà'a ar amā karōn o ar abê aptà? Kati. Atemā meō.

⁹Ga, me kute djwỳkam igot djā kryre rênha pumū. Nhyim kam arỳm djwỳ djôm mē amrā. Ar gadjwỳ ne me ngrêre ar amā 'à karōo dja. Dja me arek ar amā 'à karōo dja: nhyim me kabên ar anh̃i kunī mē amrān arỳm me'yr ar ajo akêx gar arỳm mekôt ar amijo aba. ¹⁰Nhyim be, arỳm ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnh̃ixkumrêx ne amim,

—Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhyim be, meō ja kute Môjdjê kukràdjà'a ar amā karōn ar amā kapri jadjarja gêdja Metīndjwỳnh arỳm kum axwe pānh jarê.

¹¹Nhyim me we ar amā,

—Paurdjwỳ ne me my kà rênh'a memā àpnênho ba, anh̃ro ba. Djām mrāmri me kabên? Kati. Ba ne ba kàj bê memā kum,

—Kritu ne pite'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhyim Metīndjwỳnh arỳm tu me amā axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anh̃ro iba. Ne ba ren iby ajte memā kum,

—Gê me me amy kà rênh gê kam arỳm Metīndjwỳnh me amā axwe kêt jarê, anh̃ro iba nhyim ren me kum ikurê kêt. Nhyim be, kati. Nā bām memā kum,

—Kritu ne pite'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhyim Metīndjwỳnh arỳm tu me amā axwe kêt jarê, anh̃ro iba. Jabit ne ba memā arê.

Ne kam ije me my kà rên'h'ã memã karô kêt. Kam ne me arÿm ijo bikênho ba.
¹²Be, me kute ar amy kà rên'h'ã ar amã karôn ar amã kapri jadjàrja ren ta ã amijo bikênho ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karô mar'ã memã karô.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³Kam, akmere àpnhîre ar, djãm ar aje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo aban ar akaprimã ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajo akêx. Ar aje Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arÿm tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwÿnhbito kînh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwârîk wân'h ajaxwe kêt. Arÿm aje Môjdjê kukràdjà mar kêt ne arek mekôt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrâk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metîndjwÿnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arÿm Môjdjê kukràdjà kunî man kôt amijo aba. Mrãmri ar amã me abêkam ne gar tu Metîndjwÿnhmã amexkumrêx.

¹⁵Nâr kon dja gar amã aben kurêo aba mÿj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjân'h ne kute abeno apêxo baja pumû. Ar gadjwÿ dja gar amã aben kurê tâmtã ï arÿm aben bê akunî ajmã.

¹⁶Gwaj ba, bamã amidjwÿnhbito kînh prãm ne kôt arÿm bajaxwe prãm. Nhym be, dja gar amim Metîndjwÿnh Karô man mã kôt ar amijo aban kam arÿm kôt ajmã akute kêt ne katât amijo aba.

¹⁷Djãm ar ga ne gar Metîndjwÿnhmã ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prãm ne amim, “Ba amidjwÿnhbito kînh”, anhÿro baba. Nhym kam Metîndjwÿnh Karô mã gwaj bamã,

—Kati. Kwârîk wân'h, anen ã akubyn gwaj banêo ane. Karô mã akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemã mã amim, “Ba amidjwÿnhbito kînh”, anhÿro baba. Gwaj mã bakabêno Metîndjwÿnh Karô japanho baba. Nhym ta mã akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prãmje.

¹⁸Nhym be, ar ga dja gar amim Metîndjwÿnh Karô man mã kôt ar amijo aba nhym kam ta arÿm katât ar ajo ba. Dja gar amim Karô maro aba:n arÿm amã Môjdjê kukràdjà maro aba prãm kêtumrêx.

Me kute amidjwÿnhbito kînh prãmkam apÿnh axwe djâri 'ã ujarên'h ne ja.

¹⁹Me kute amidjwÿnhbito kînh prãmkam ne me apÿnh mÿjjao ban kôt axwe. Me kute apÿnh mÿjjao baja ne me kunî kute mar.

Nãm me mebê prôo akî, mjêno akî.

Ne ajte ari prô, mjên kupa'ã kurê ba.

Ne ajte kute abenbê me kupênho amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwÿnh kînh prãmkam kute mÿjjao ba ne ja.

²⁰Ne ajte mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmã amijarênho ba.

Ne ajte ta apÿnh mÿjja maro amiptàn arÿm amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba.

Ne ajte axikôt kabën kêt ne abenā kabën ba.
 Ne ajte me ô mỳjja pro'ā ngryk ba.
 Ne ajte kute amijā ngryk nê kêt ne tu ngryk ba.
 Ne ajte kute amidjwỳnhbit markam amijo rax pytāro ba.
 Ne ajte kute amiwỳr meo akēx prāmje aben bê me kurêo ba.
 Ne ajte apỳnh mỳj kukrādja'a no tỳx ne kam mỳr jabej apỳnh me kwỳ
 djāri kôt bikprōnh ba.

Me kute amidjwỳnhbito kīnh prāmcam kute mỳjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me urāk prāmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangôkam^b bibānh ba.

Ne ajte apỳnh mỳjja punukam aben tỳx jabejo ba.

Be, apỳnh mỳjja kute ja pyrāk rā'ā. Me kute amidjwỳnhbito kīnh prāmcam kute mỳjjao ba ne ja. Dja Metīndjwỳnh i ô me ja kunio ba. Djām kam kute me jao bamā? Me kute mỳjja jao ba, djām kute meo bamā? Kati. Dja me ja wānh me biknor tokry djākam akuno. Tām ne ba amrêbê ar amā arēn ajte jakam ar amā arē.

Metīndjwỳnh Karō kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhym be, dja Metīndjwỳnh Karō ta ar ajo ba.

Gar arỳm ô'ā amā me abê.

Ne ajte akīnh tire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memā ano kator kêt ne amijamār 'iry.

Dja Karō ta ar ajo ba gar ajte ô'ā memā aprī.

Ne ajte anhōdjānh.

Ne ajte katāt Metīndjwỳnh kabën man kôt ar amijo aban 'ā adjukanga kêt.

²³ Ne ajte akabôt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kêt kadjy amijāno dja.

Dja Karō ta ar ajo ba gar arỳm ā amijo anen kam Metīndjwỳnh kôt amijo aba mexkumrēx nhym arỳm ar akam kīnhkumrēx ne ar amā ar akatāt kumrēx jarē.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhōkam gwaj arỳm bamā bajaxwe prām kêt. Baje amidjwỳnhbito kīnh kadjy bajaxwe prām kêt. Baje mebê me kupēnh prām kêt ne bamā mỳjja punu prām kêt. Baje mrāmri ne Kritumē ro'ā aktā banhikra, baparmo i'êk pyrāk. Gwaj ā amimaro ane.

²⁵ Mrāmri Karō kute gwaj bajo ba jabej gwaj mā Karō man prīne kôt amijo baba mex. ²⁶ Kwārīk wānh gwaj bakajgokam arik amijo badjāmra ar baba kêt. Dja gwaj amijo badjāmra ar baba:n arỳm abenmā aben kurêuko baba. Ne aben rax mỳr jabej aben kam bangryko baba.

Me kum me kunī kaprī'ā kute memā karō.

6 ¹ Akmere āpnhīre ar, godja me'ō arỳm axwe nhym me arỳm kute kôt omūnh jabej. Ar ga aje amim Metīndjwỳnh Karō maro abaja dja gar me'ōmā aprīren akubyn Metīndjwỳnh'yr o akēx. Ne amiman amim,

b 5.21 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarē.

—Ÿ, watîre. Nok ba ren akati 'ökam Metîndjwýnh maro aknon ren ā kudjwa ijaxweo anhyr jabej, ane. Dja gar ā amimaro anen ajaxwe nêje amijano djan arým me'ojamā aprîren akubyn 'yr o akêx jabej.

² Ga, me kute jênh pytîo baja pumû. Nhyr me arým 'yr bôx ne arým kum kaprîn kôt o kangô. Ar gadjwý dja gar aben maro aba nhyr me'ô amikam kaprîre. Ar amā kaprîn kum kaprî kwý ngri. Dja gar ā anen arým aje Kritu kukràdjā marn kôt amijo aba mexkumrêx.

³ Nhyr be, godja ajô katât aje amijo aba kêtka m mā amim,

—Djām ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'ô kêtka m rêx, 'itýx, anhyro aba jabej. Djām mrāmri ne akabên? Kati. Ga ne ga amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunî apýnh anhi djāri gar mrāmri katât aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrāmri katât aje amijo abakam ga amikam akînh. Nhyr be, djā ne aje amim,

—Ba ne ba ije katât amijo ibao tāmwa jakrenh, anhyro abakam djām mrāmri akatât? Kati. Ar aje ā amim anhyro abakam akatât kêtka m rêx.

⁵ Nhyr be, ar akunî apýnh anhi djāri dja gar goja mrāmri akatâtka m rêx jabej katât amijo aba.

⁶ Be, dja Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ar amā kabên jarênh ku'ê, ar amikutā kum ar anhô mýjja mex kwý ngā. Kum angā gē ar akôt o amikînh.

⁷ Djām me kute Metîndjwýnh'ā abenmā kum,

—Djām mrāmri dja Metîndjwýnh memā axwe pānh jarê? Kati. Kabên kajgo. Me ākînhikam pānh kêt. Me 'êxnîkam pānh kêt. Me axwe kunîkam pānh kêt, anhyr? Djām me kute anhyrkam mrāmri me kabênka m rêx? Kati. Kwārik wānh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt. Ga, mrýnhî 'y, akrô 'y, akaôk 'y, 'ê 'ôdjwý 'yja pumû. Djā ne ren me 'y ja kren ren kôt djwý mex jamý? Kati. Me kute 'y mexbit kreka m kum kôt djwý mex jamýnh.

⁸ Gwaj badjwý. Godja gwaj amidjwýnhbito kînh kadjy bajaxwe jabej, badjā-kînhîo baba jabej, bakabên punuo baba jabej. Metîndjwýnh dja pānh gwaj bamā mýjja punu ngā gwaj arým bakapri:re. Dja gwaj baje me kute mrýnhî 'y kren arým kaprî pyrāk. Nār, godja gwaj amim Metîndjwýnh Karô man katât kôt ar amijo baba, Metîndjwýnh Karô dja arým gwaj bamā o pānh. Pānh dja gwaj arým kôt batîn ne ar baba rā'a: rā'a ne.

⁹ Kam dja gar adjukapri katât aje amijo aba'ā adjukanga kêt. Dja gar ā anen ī arým amim akînh djā byn akînhka m rêx. Kute mrāmri ne me kute bāygogo djê parkam me kînh pyrāk. ¹⁰ Pykakam mekôt ar abari dja gar amā me kunî kaprî. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrêx aman amā me kapri kam amā me kunî kaprî.

Metîndjwýnh kute meo nykambit kînh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amā pi'ôk no'ôkka m ije no'ôk rûnhja pumû.

¹² Me ar amy kâ rênh'ā ar amā āpnênh ba. Dja gar me kabên kôt ar amy kâ rê nhyr amû me ja arým me'ā abenmā kum,

—Be, me Môjdjê kukràdjā'ā no týxka m rêx. Me mexkumrêx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kâ rênh'ā ar amā apnê. Ne ren 'ā ar amā āpnênh kêt nhyr ren me 'ā kum me kurêo ba. Nhyr ren me Kritu pite'ykam jêbit'ā ar amā ajarê nhyr ren me 'ā kum me kurêo ba. Nhyr be, kati. Nām me ar amy kâ rênh'ā ar amā āpnênh ba nhyr me arým kum me kînh. ¹³ Djām me arým my kâ

rênhkam kute mrāmri Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo bakumrêx? Kati. Ne kam mỳj kadjy ne me ar amy kà rênh'ã ar amã apnê? Bir, dja me amiwỳr ar ajo akêx ne 'ã amidjwỳnhbito amran memã kum,

—Be, arỳm ar me bakukràdjà kôt ba mexkumrêx. Ba ne ba 'ỳr aro akêx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rênh'ã ar amã àpnêho ba.

¹⁴Nhym be, djã ne ba ba: amijo idjãmra prãm? Kati. Bênjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu ne ba o idjãmra prãm. Kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne arỳm pìte'ykam ty. Tãm ne ba o amra. Pìte'ykam tykkam Metĩndjwỳnh arỳm imã ijaxwe kêt jarê. Kam, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjà ba arỳm kanga. Ga, me arỳm tykkam kum mỳjja kĩnh kêtja pumũ. Badjwỳ imã me kukràdjà kĩnh kêt. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjà imã kĩnh kêt. Ba Kritumê ro'ã pìte'ykam arỳm ityk pyràk ne imã me kukràdjà kĩnh kêt.

¹⁵Be, arỳm gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djãm Metĩndjwỳnh kute gwaj bamy kà rênh mar nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Mỳjja ja ne arỳm kum kajgokumrêx. Nhym be, gwaj arỳm tu amim markumrêx nhym arỳm gwaj bajo ny ne. Tãm ne Metĩndjwỳnh kute markumrêx. ¹⁶Me kute ikukràdjà jakôt amijo baja gê Metĩndjwỳnh kum me kaprĩ gê me umar mexkumrêx. Metĩndjwỳnh nhõ mebê idjaerkumrêxja gê kum me kaprĩ gê me umar mexkumrêx.

¹⁷Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajõ ajte imã ikaprĩ jadjàr kêt. Kute mrāmri ne me kute Bênjadjwỳr djwỳnh Jejuo bikênhkam apỳnh kà rã kumex pyràk ne ikà rã kumex. Jejukôt ne ba ikà rã kumex. Kam kwārĩk wãnh ajte imã ikaprĩ jadjàr kêt.

¹⁸Gê Bênjadjwỳr djwỳnhbê Jeju tu kum ar akaprĩ.^c Tãm ne ja.

c 6.18 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arỳm kum ar akaprĩ? Kati, ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne kríraxbê Epexukam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djâkam âmkan ne memã pi'òk no'òk ne. Kute meo tỳx ne meo kínhmã ne memã pi'òk no'òk ne. Ne memã Metíndjwỳnh kute mỳjja kunĩ'ã karõo amirít ne. Metíndjwỳnh kute pyka nhípêx kêttri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arỳm Jejukôt gwaj bapytàro tẽn kam amũ 'òkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê ò me karõ punumê gwaj bawỳr prôt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê tỳx ne amijo aptàn o apa. Kam ne Paur apỳnh memã 'ã karõ, me kute katàt amijo ba'ã memã karõ.

Metíndjwỳnh ne Kritukôt mỳjja kunĩ o ba. Ne Kritukôt mỳjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kôt gwaj bapytà. Ne kôt gwaj bajo kính. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bẽnjadjwỳr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirító ane.

1 ¹Ba ne ba ibê Paur. Metíndjwỳnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arỳm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Kríraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo ò me ja ne ba pi'òk kôt ar amã ikabên. Gar aje arek Kritu Jeju kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabên.

²Metíndjwỳnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn^a ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mỳjja kunĩ kêttri Metíndjwỳnh kute amijo me utàr.

Rô 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³Be, Metíndjwỳnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metíndjwỳnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym prĩne kàjkwakam ò mỳjja kunĩo gwaj bajo djuw mex. ⁴Ga, kute amijo gwaj bapytàrja pumũ. Mỳjja kunĩmê me kunĩ kator kêttri ne amijo gwaj bapytàn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arỳm meo inhòkumrêx nhym me arỳm imã axwe kêtikumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane. ⁵Amrêbê me kunĩ kêttri, mỳjja kunĩ kêttri ne ta kum gwaj bakínhkumrêx ne amijo gwaj bapytà. Ne kam tu amim gwaj bajã karòkumrêx ne amim,

a 1.2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arỳm kum ar akaprĩ? Kati, ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

—Me wā dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arÿm meo ikrakumrêx, ane. ⁶Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakapri:kumrêx. Nām kum Kra jabêkumrêx, ne Krakôt kum gwaj badjwÿ kapri:kumrêx. Dja gwaj kam bakunî: kum,

—E kum, djām adjukapri ngri: got? Adjukapri ra:xi. Amexti:re. Me imā akīnhkumrêx, anhÿro baba. Gwaj baje ā kum anhÿro baba kadjy ne arÿm amijo gwaj bapytā.

⁷Nām Krakôt kum gwaj bakapri:kumrêx. Kra ne amikamrôo gwaj bajaxweo pānh. Nhyam kam arÿm gwaj bajaxweo maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nām ukapri:kumrêxkôt ā gwaj bajaxweo ane. ⁸Kute priñe mÿjja kunî mar. Kute amikukām mÿjja kunîmē me kunî'ā amim karō. Ne kam gwaj badjwÿ, kute amim gwaj bajā karō kôt arÿm kum gwaj bakapri:kumrêx.

⁹Ta ne amrêbê: kute mÿjja kunî markôt arÿm amim kabên'ā karō. Ta ne kum kabên kīnh ne arÿm amim kabên'ā karō ne kam memā arēnh kêt 'ātum. Ne kam ajte ta arÿm jakam gwaj bamā kabēnja jarē. ¹⁰Nām jakam gwaj bamā,

—Dja ī me kunî kute aminhinomā amimēnh djā nhō akati bōx ba kam Kritu'ā me kunîmē mÿjja kunîo akuprō. Kājkwakam mÿjja nār pykakam mÿjja dja ba Kritu'ā kunîo akuprō nhyam arÿm kunîo ba, ane. Amrêbê kute kabên jarēnh kêt ja ne jakam arÿm gwaj bamā arē.

¹¹Amrêbê mÿjja kunî kētri, me kētri ne amijo me ibê idjaer pytā. Nām tu me ijā amim karōkumrêx ne amim,

—Be, me wā dja ba memā amak bō nhyam me arÿm tu amim Kritu markumrêx ba kam arÿm meo aminhō. Nām ā me ijā amim ane. Ta ne kute amim mÿjja kunîmē me kunî'ā karō. Kute amim 'ā karō kôt ne mrāmri kute o apōx-kumrêx ne kute o bakumrêx. Djām me ibê idjaerbit ne amijo me ipytā? Kati. Mÿjja kunî:. Kute amim mÿjja kunî'ā karō kôt arÿm mrāmri kute o apōx ne o bakumrêx.

¹²Mÿj kadjy ne amijo me ibê idjaer pytā? Bir, ba me ikumrêx ne ba me tu amim Kritu markumrêx ne kôt ar amijo iba. Me kunî dja me me ijā abenmā kum,

—Ga, me kute Kritukôt katāt ar amijo baja pumū. Kritu mexti:rekumrêx. Me bamā kīnhkumrêx, anhÿro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytā. ¹³Me ibê idjaer kumrêx ne ba me tu amim markumrêx. Nhyam kam me arÿm me abaj-temmā Kritu'ā ujarēnh ny katātukumrêxja jarē ga me aman tu amim markumrêx. Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm me ajaxwebê me apytān kam me amā Karō jano.

Amrêbê Kritu kute me bamā Karō jarēnhja ne me amā ano nhyam arÿm me ajo ba. Ga, me kute mÿjja'ā aminhidji janhōr nhyam arÿm amirītkumrêxja pumū. Me badjwÿ Metîndjwÿnh arÿm me bamā Karō jano nhyam arÿm me bajo ba. Me bajo ba gu me arÿm amim,

—Mrāmri ne Metîndjwÿnh arÿm ijo krakumrêx. Ga, arÿm kute imā Karō janor nhyam kute ijo bakumrêxja pumū, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim ane. Kam, gu me baje mrāmri ja markumrêx. Arÿm Metîndjwÿnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrāmri markumrêx.

¹⁴Ga, me kute memā mÿjja rūnh nhōrmān kam kukām kute memā mÿjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamÿn arÿm amiwÿr rūnhja kamnhīx-kumrêx.

Me badjwý Metíndjwýnh arým me bamã Karô jano nhym arým me bajo ba gu me arým amim,

—Ga, Metíndjwýnh arým kute imã Karô janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karô ne me bajo ba gu me ã amim anen kam arým baje mrãmri ja markumrêx. Mrãmri kàjkwakam Metíndjwýnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ãja baje mrãmri markumrêx ne amiwýr kamnhĩxkumrêx. Dja gu me Metíndjwýnh kôt batĩn-mãja maro baba: nhym Kritu arým bôx ne amikôt me bajo mō. Metíndjwýnh kute amijo me bapytãrjao mō. Dja amikôt me bajo mō nhym me kunĩ arým abenmã kum,

—Metíndjwýnh me:xkumrêx. Me bamã kĩnhkumrêx, ane.

Kute Metíndjwýnhmã meo à'wýr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mã Metíndjwýnhmã ar akam amikĩnh jarênho iba. Ar ga ne gar arým tu amim Běnjadjwýr djwýnh Jeju markumrêx ne kam amã Jeju nhô me ja kunĩ jabê:. Nhym kam me arým imã ar ajarê ba ar aman mã Metíndjwýnhmã ar akam amikĩnh jarênho iban kam mã kum ar ajo a'uwn kum,

¹⁷—Metíndjwýnh, ga ne ga Běnjadjwýr djwýnhbê Jeju Krituo aba. Djünwã, amexti:re. Dja ga Akarôo aro aba gê ar arým ô'ã katãt akaběn markumrêx nhym arým arkum Akrao amirĩtkumrêx gê ar mar mexkumrêx. ¹⁸ Anhô me ja dja me arým kàjkwakam anhô mýjja mexti:rekumrêxo aminhō. Mýjja ja kadjy ne ga amiwýr ar 'wýr ne aro aba. Dja ga arkum anhō mýjjao amirĩt gê ar prĩne mexti:rekôt kuman amiwýr kamnhĩxkumrêx. ¹⁹ Me kute tu amim amarkumrêxja dja ga memã tỳx jadjà. Aje memã tỳx jadjàr kadjy ajitỳ:xi. Me kadjy ajitỳxo abê kumkati. Mýj ne ga aje meo tỳx kadjy ajitỳxkam kute? Tãm dja ga arkum o amirĩt, gê ar prĩne kuma. Anhô mýjja ja dja ga arkum o amirĩt gê ar kuma. Nã bãm ã ar akadjy Metíndjwýnh 'wýro ane.

Metíndjwýnh ne 'itỳ:xi. ²⁰ Ga, Kritu arým tykkam Metíndjwýnh 'itỳxo kam àpěnhja pumũ. 'Itỳxo kam àpěnhō kute akubyn o tĩnja pumũ. Nãm ajte kàjkwa djwýnhkam o wabin aminhikô'ã ýr. Raxo kute me rűnh jakrenh mex kadjy amidjubôk'anh ýr.

²¹ Kýjrũm, me rűnh kunĩ nhiby ýr. Nhym arým rax ne tỳxo me akrenh me:x ne. Nhym pa:r bê memã ýr djwýnh kunĩmẽ me rűnh kunĩmẽ me 'itỳx kunĩmẽ me běnjadjwýr kunĩmẽ ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rűnh kunĩ ne me kum ngri:re, nãr amrê pyka ny mörkam me rűnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:r bê me kunĩ kum kajgo me:xi. Metíndjwýnh arým me rűnh kunĩ kadjy Jeju'ã ra:x mẽ. Ne ô me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ã rax mẽ nhym arým meo ba. Kute meo bakam arým kute me krã pyrãk.

²³ Ga, me bakrãja pumũ. Me bakrãkam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amũ me banhĩ amingrêk ne ar me bajo ba. Me bakrãkam gu me badjumar ne arým me banhikrao badjapěnh nãr me baparkam bamrãnh. Me bakrã amũ me bakukràdjã kunĩ ngrêk ne me bajo ba. Kritudjwý kute me bakrã pyrãk ne me bakunĩo ba, me babê ô me ja kute ta ĩ pyrãkja ba, me bangrêk ne me bajo ba, me baje amim mar kunĩjao tuknĩn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamẽ kàjkwamẽ mýjja kunĩo tuknĩn ar o ba kute me badjwý me bajo ba.

Metĩndjwỳnh kute akubyn Krituo tĩnkõt õ me jadjwỳ tĩn.

Kõ k 6.11; Xit 3.3

2 ¹Nhym be, ar ga ne gar amrẽbẽ ajamakkre kêt kute me tyk amakkre kêt pyræk ne ar aba. Gar Metĩndjwỳnh kabẽnkam amikrào aban mekõt ajaxwe. ²Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kukràdjà kõt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karõ punu nhõ bẽnjadjwỳr kukràdjà kõtđjwỳ ne gar amijo aba. Me karõ nhõ bẽnjadjwỳrja tãm ne jakam me amakkre kêt prãmjaõ ba. ³Amrẽbẽ gwaj bakunĩđjwỳ ne gwaj mekõt amidjwỳnhbito kĩnhõ baban arỳm bajaxwe:. Djãm me'õ ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm ne amim 'ã karõn arỳm kõt bajaxwe. Amrẽbẽ gwaj bajaxwekam ne Metĩndjwỳnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunĩmẽ gwaj bakam ngry:k ne.

⁴Djãm gwaj bakam ngryk rã'ãmã? Kati. Metĩndjwỳnh kum gwaj bakapri:kumrẽx ne kum gwaj bajabẽ:. ⁵Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyræk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrẽx ne kam mrãmri ne baje me tyk ne akubyn tĩn pyræk. Metĩndjwỳnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwỳ gwaj bajo tĩn ne. Ta ne tu kum ar akaprĩn arỳm ar apytà.

⁶Metĩndjwỳnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwỳ gwaj bajo tĩn. Gwaj kam arỳm bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumẽ ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrãmri ne jakam on kàjkwakam Kritumẽ ro'ã ar baba pyræk. ⁷Mỳj kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba? Bĩr, Metĩndjwỳnh gwaj bakam ukapri:kumrẽx. Kute me kunĩmã gwaj bakam ukapriõ amirĩt kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrẽx nhym kam gwaj bakam õđjãnhkumrẽx. Ukapri:kumrẽx kõt ne gwaj bakam õđjãnhkumrẽx. Amrẽ amex mõi jakam ne amũ nĩ:jkamdjwỳ dja memã gwaj bakam ukapriõ amirĩt rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸Be, Metĩndjwỳnh ta ne kum ar akapri. Ar ga ne gar amex kêtumrẽx, nhym ta kum ar akaprĩn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrẽx, nhym arỳm kõt amim apytà. Djãm ar amex ne ar adjukapri gar ga: amipytã? Kati. Metĩndjwỳnh ta ne kum ar akaprĩn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytà. ⁹Djãm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukapri:kumrẽx, anhỹr, ne kam we kõt kute amim ar apytãr? Arkati. Nãm ren ã ar ajõmã ane, gar ren arĩk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰Nhym be, kati. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arỳm badjuka:prĩ. Kritu Jeju tyn arỳm akubyn tĩn nhym kõt arỳm gwaj bajo ny. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhjukri amidjan kam arỳm bamã me kapriõ baba. Ar adjukapri ja ne Metĩndjwỳnh amim 'ã karõ. Gwaj bakẽtri amim 'ã karõ. Ne kam tũmrãm arỳm gwaj bajo ny gwaj arỳm kõt bamã me kapriõ baba.

Mebẽ idjaermẽ me bajtem arỳm Kritu kõt abeno õbikwa.

¹¹Be, amrẽbẽ ne ba me imã me akurẽo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibẽ idjaerkam imã me akurẽo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wã ne me my nhĩnhu kà rẽnĩh kêt. Metĩndjwỳnh kum me kĩnh kêt. Me ba ne ba me imy kà rẽnĩh. Nhym Metĩndjwỳnh kum me ikĩnhkumrẽx,

ane. Djām mrāmri me kute me imy kà rênhkam arým me imex? Kati. Me imy kàbit rênh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrêbê aje Kritu mar kêtukumrêx ne ate amijo aba. Ba me ibê idjaer ne ba me ari me ajo kubajtemo iba. Metîndjwýnh ne amrêbê: kute me ipytâr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrêx dja ba amim me utà, ane. Ne kam 'ã me imã apýnh mýjja jarênh māmđji ba me maro iba. Djām me abajtemmã ne Metîndjwýnh mýjja ja jarê? Kati. Kute me amã arênh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metîndjwýnhkôt atîn kadjy kêt ne aje amiwýr atîn kamnhîx kêt ne aje mekôt Metîndjwýnh mar kêt. Ne kam ate kubê amijo aba. Tãm dja ga me nhýn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metîndjwýnh bê ne ga me amrêbê ate ar amijo aba. Nhym be, jakam ne arým Kritu Jeju kamrô me bakadjy prôt ne nhym me bapánh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhym arým ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

—Me abeno anhôbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arým abeno banhôbikwa. Me abajtemmê me ibê idjaermê ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrāmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrāk. Gu me kam Jeju kabênkôt arým abeno banhôbikwa nhym kute mrāmri ne aben nêje ka'ê ngrãnh pyrāk.

¹⁵ Môjdjê kute Metîndjwýnh kukwakam me bê idjaermã 'ã karôkam kukrà-djaja ne Kritu arým o kajgo. Pite'y'ã tyko arým o kajgon arým ajte mar kêt. Mýj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arým amiwýr me bajo akêx. Amiwýr me bajo akêx gu me arým abeno banhôbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumũ. Gu me arým baje mrāmri banhî tipđji pyrāk. Ja kadjy ne Môjdjê kukràdjào kajgo. ¹⁶ Kritu pite'y'ã tyko ne me bajo aben pyđjin kam Metîndjwýnh'ýr me bajo akêx ne. Gu me kam arým o banhôbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arým me abajtem'ýr bôx. Metîndjwýnh bê amijo akre raxkam arým me awýr bôx. Me awýr bôx ne arým kàj bê me amã kabên jarê. Me aje Metîndjwýnho anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metîndjwýnh kôt amijo ibakam Kritu arým me iwýr bôx ne kàj bê me imã kabên jarê. Me ije Metîndjwýnho inhôbikwa kadjy ne me imã kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhôbikwa kadjy me imã kabên jarê.

¹⁸ Djām apýnh me Babām'ýr me bapry? Kati. Arým ne me Babām'ýr me bapry pyđji. Metîndjwýnh Karô pyđji. Me ibê idjaermê me abajtemmê ne gu me Karô pyđji kôt me Babām'ýr bôx.

¹⁹ Kam ne ga me arým abajtem kêt ne me akàtàm kêt. Metîndjwýnh ne arým me ajo ò me ja ne me ajo ôbikwa. Me ibê ò me tûmmê ro'ã me ajo ôbikwa.

²⁰ Gu me kam arým baro'ã babê Metîndjwýnh nhô kênô kikreti pyrāk. Kritu ne ar ijano bar me awýr bôx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metîndjwýnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije mrāmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ê pyrāk. Jeju Kritu kute mrāmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djà djwýnh pyrāk.

²¹ Kum kajpar djà djwýnh kônň ne me prïne kên jadjwýr mexo mô. Kônň ne me aben nHITEPã adjwýr mexo mô. Ne kam aben nhiby kên jadjwýr mexo mô:

nhym Metĩndjwŷnh nhō kikreti arŷm abatānh mō. Metĩndjwŷnh Karōdjwŷ ā me bajo anen Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu kōt me bapymjŷr mexo mō. Metĩndjwŷnh me ibē idjaero ōbikwan kam me abajtemo ōbikwa gu me arŷm Jeju kōt djan arŷm batypdjĩn dja. Batypdjĩn djan arŷm Metĩndjwŷnhmā bamexkumrēx ne.

²²Djām me ibē idjaerbit ne me ijo ōbikwa? Kati. Me abajtemdjwŷ. Gu me kam arŷm baro'ā babē Metĩndjwŷnh nhō kēno kikreti pyrāk. Metĩndjwŷnh ne me bamā Karō jano. Kute me bamē amijo kajkep kadjy ne me bamā ano.

Metĩndjwŷnh kute me bajtem'ŷr Paur janor.

3 ¹Metĩndjwŷnh kute me amā Karō janorkam ne ba arŷm kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amā ne ba Jeju Kritu'ā idjujarēnh ar iba nhym me arŷm 'ā kum ikurēn idjuwpre. Ba ibē Paur ne me arŷm idjuwpre.

²Me ga ne ga me arŷm ama. Metĩndjwŷnh ta ne kute imā me ajā karō ga me arŷm ama. Nām imā,

—Arŷm imā me bajtemdjwŷ kaprī. Ga dja ga memā 'ā adjujarēnh djwŷnh, ane. Tām ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amā arē. ³Kum me abajtem kaprīmā ne kute amrēbē arēnh kēt. Ne kam jakam ba imā arŷm arē ba arŷm me amā 'ā pi'ōk no'ōk ngrire ga me arŷm omūn aman ⁴badjwŷ ima. Metĩndjwŷnh kute Kritu'ā mŷjja jarēnh kēt ba ije prīne marja dja ga me ama.

⁵Nām amrēbē kute memā arēnh kēt nhym pykakam me kra'ō kute mar kēt. Me kute aben djō'ā mar kēt. Nhym kam Metĩndjwŷnh Karō arŷm jakam ar imā arē bar arŷm jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibē ō āpēnhkumrēx ne kukwakam idjujarēnh ar iba. Nām ar imā arē bar jakam arŷm kuma.

⁶Kute mŷjja jarēnh kētja arŷm ar imā arēn ar imā,

—Djām me bajtemmē me abē idjaermē arek apŷnh ar abamā got? Arkati. Dja ga me akunī tu amim Kritu'ā ujarēnh ny markumrēx ne arŷm aro'ā kōt ar aba. Ne kam arŷm aro'ā Metĩndjwŷnh nhō mŷjjao aminhōn aro'ā kōt ar aban kam aje anhī tipdji pyrāk. Ne kam Metĩndjwŷnh kute amrēbē: memā mŷjja jarēnh māmđjja me aro'ā amim aby. Me abē idjaermē me abajtemmē dja ga me tu amim Kritu markumrēx ne arŷm me aro'ā amim aby, ane. Tām ne ar imā arē ba arŷm kuma.

⁷Metĩndjwŷnh ta ne 'it'ŷxkōt ijo ban tu kum ikaprī.^b Ne kam arŷm imā me'ā karō ba memā Kritu'ā kabēn nyja'ā idjujarēnh ar iba.

⁸Metĩndjwŷnh nhō me ja kunī ne me kute rŷnho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nā bām te ikajgo: nhym Metĩndjwŷnh ta arŷm tu kum ikaprĩn kam arŷm imā idjāpēnh djā'ā karō. Ta ne imā,

—Ga dja ga me bajtemmā kāj bē Kritu'ā adjujarēnh ar aba, ane. Kritu ne memā kīnh djā rū:nh ngā, krāptī: ngā. Me te: kute kīnh djā'ā ujarēnh inomā mēnhmā. Kritu kōt me kīnh djā ja'ā ne ba idjujarēnh ar iba.

⁹Kum ikaprikam ne imā,

—Ije memā ikabēn jarēnh kētja dja ba amā arē ga arŷm prīne ama. Ije amim me bajtem pytārmā. Tām dja ga aman me kunimā arēnho amirīto aba.

b 3.7 Djām Paur ta axwe kēt nhym pānh kum kaprī? Kati, Paur te axwe kētmā nhym ta arŷm tu kum kaprī.

Nām ā imā ane. Metīndjwŷnh ta ne Krituo mŷjja kunī nhipêx. Adjākamā kute Jeju Krituo mŷjja kunī nhipêx ne kute me abajtem pytārā amim karōn kute me bakukāmāremā arēnh kêt tām ne imā arē.

¹⁰⁻¹¹ Mŷkam ne kute amrêbê me bakukāmāremā me apytār jarēnh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenā me bamēnhja pumū. Kam ne me kàjkwa-kam aparmā abenā me bapumūnho nhŷ. Kàjkwakam me bēnjadjwŷrmē me rūnhmē ne me jakam me bapumūnho nhŷ. Me baje amim Jeju mar kunīja pumūnho nhŷn arŷm me bakôt Metīndjwŷnh raxmā kato. Me kute me bakôt Metīndjwŷnh raxmā kator kadjy ne Metīndjwŷnh kute amrêbê me bakukāmāremā arēnh kêt. Memā kute me abajtem pytār ne kute abenā me bamēnhja kute arēnh kêt.

Nām me me bapumūnho nhŷn me bajā abenmā kum,

—Be, djām mrāmri ne djām Metīndjwŷnh kute prīne abenā me mēnh mar mexkumrêx. Nām mŷjja kunī kētri amim me'ā karōkumrêx. Djām kabēno kute amikapêr kār? Kati. Nām Bēnjadjwŷr djwŷnhbê Jeju Kritu'ŷr meo akêx nhym tu kute ar meo bakumrêx. Djām Metīndjwŷnh no kêt got? Ga, prīne kute aben ā me mēnh mar mexkumrêxja pumū. Ga, me kute abeno ôbikwa mexkumrêxja pumū, ane. Nām me me bapumūnho nhŷn ā abenmā ane. Me kute kàjkwakam ā abenmā anhŷr kadjy ne Metīndjwŷnh kute amrêbê me bakukāmāremā arēnh kêt. Kute memā me abajtem pytār ne kute aben ā me bamēnhja jarēnh kêt.

¹² Metīndjwŷnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kêtja kum uma:. Me badjwŷ gu me ren baje Kritu mar kêt ne ren bamā Metīndjwŷnh pyma: ne. Nhym be, kati. Arŷm ne gu me tu amim me banhō Bēnjadjwŷr djwŷnhbê Jeju Kritu markumrêx ne arŷm batīn prām kêt. Ne kam arŷm Metīndjwŷnh pymatio banhōbikwakumrêx ne kum amijarēnh baba.

¹³ Kam kwārīk wānh amim mar rerekre kêt. Me amextire kadjy ne ba Metīndjwŷnhmā apê. Nhym kam me arŷm 'ā kum ikurēn ijo bikēnh ba. Gê me te ijo bikēnh ba kwārīk wānh kam amim mar rerekre kêt. Dja ga me tu amim Jeju mar tŷxkumrêx.

Kute meo Metīndjwŷnhmā à'wŷr.

¹⁴ Me akīnh kadjy ne ba arŷm ikōnkrāo nhŷn Bēnjadjwŷr djwŷnhbê Jeju Kritu Bāmā me ajarē. ¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunīo kra. Kàjkwa-kam me kute amim Jeju marmē pykakam me kute amim Jeju marmē ne me kunīo kra. Ba arŷm kum me ajo a'uw. Nā bām kum,

¹⁶⁻¹⁷ —Djūnwā, ara:x ne adjukaprīti:rekôt dja ga memā tŷx jadjà. Gê Akarō me umar djākam memā tŷx jadjà gê me kôt tŷ:x ne mrāmri tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Kritu arŷm mrāmri tu me kadjwŷnhbê ŷrkumrêx. Nhym kam me arŷm ô'ā kute mrāmri ne pidjō pykakam arē jabjêkam ku'ê tŷx pyrāk. Kam dja me mar tŷxkumrêx. Mŷj dja me kuma? Bir, Kritu mrāmri kum me abê:kumrêx. Tām dja me mar tŷxkumrêx. Ne kam ô'ā mrāmri me kum me abê:kumrêx ne.

¹⁸ Dja me kum me abêkumrêx ne kam arŷm prīne kuma. Mŷj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrêx. Ja dja me prīne kuma. Kritu nhō me ja kunī dja me prīne kuma. Mŷj ne Kritu kum me abêkam kute? Kum me abê ja ne kute mŷjja jabatā:nh pyrāk. Mŷjja jabatānh ne kum me abê ja'ā amijakre.

Me te kute kàjkwa nàr kon, pyka'ā akremāja pumū. Ā abatà:nh ane nhym me te aktā irē'yr bōx ne 'ā akremā. Nàr kon, me te 'ēnhôt nàr krax'yr bōx ne 'ā akremā. Nàr kon, me te 'ā àbir nàr aparmā rwỳk ne 'ā akremā.

¹⁹Nām ā Kritu kum me abē ra:xo ane. 'Ā akre'yr me bōx kē:tkumrēx. Me kute mar mex kē:tkumrēx. Kritu kum me abē:ē. Kum me abēo me rer me:x ne. Dja kum me abē rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, Djūnwā, dja ga memā akren memā arē gē me kuma. Dja me prīne Kritu kum me abēja ma ga kam arỳm araxo me kadjwỳnhbē nhỹ. Ne kam me ī pỳnhkôt meo tuknīn prīne meo aba mex. Nhym kam me prīne araxmā katon arỳm prīne amikam ama. Nā bām ā me Babāmmā ajarēnho ane.

²⁰Metīndjwỳnh ne ra:xi. Me'ō ne kute raxo tēp kētkumrēx. Kute mỳjja kunī nhipēx mar. Mỳjja 'ō kubē tỳx kētkumrēx. Djām me baje kum mỳjja ra:xo badjā'wỳr nhym te kute me bakadjy ipēxmā nhym kubē tỳxmā? Kati. Kubē tỳx kēt. Nàr, djām me baje amim mỳjja ra:x'ō'ā karō nhym te kute me bamā ipēx mā? Arkati. Me bamābit ne kute mỳjja rűnh pyrāk. Nhym be, kumā ne mỳjja kunī kry:re. Kute mỳjja kunī nhipēx kadjy umaro, tỳxo kute me baja-krenh me:xi. Djām gu me baje kum mỳjja rax'ō jarēnh nhym te kute umaje ne ipēx kētmā. Kati. Tỳxo me bakadjwỳnhbē ỳrkam dja arỳm mỳjja rűnh nhipēx ne. ²¹Gu me kam kum,

—Me ije amim Jeju mar kunī ne ba me amā, “Ara:x ne apyma:kumrēx”, anhỹro iba. Dja ba me aben djō'ā amā arax jarēnh rā'ā: rā'ā ne, ane. Gu me ā kum ane.

Me kum aben jabē'ā kute memā karō.

Rô 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8

4 ¹Ē, Bēnjadjwỳr djwỳnhmā ne ba apē nhym me 'ā kum ikurēn idjuwpre. Ba kam arỳm ar amā 'ā karō. Katāt ar aje amijo aba kadjy ne Metīndjwỳnh arỳm amiwỳr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katāt ar amijo aba nhym Metīndjwỳnh arỳm ar akam kīnhkumrēx.

²Dja gar kum amijo angrī. Kwārīk wānh amijo adjāmra kēt ne akrānmā ar amijo aba. Kwārīk wānh memā bēx kēt ne memā apīren memā akabēn. Gē me'ō ar ajōo bikēnh jabej akubyn amijā angryk nē. Ar amā aben jabēkôt amijā angryk nē ne. ³Metīndjwỳnh Karō kute abenā ar amēnh gar aje abeno anhōbikwakam aje mrāmri ne me ī pydji pyrāk. Kam amā aben jabēn abenmā akabēn mex jarē. Abenmā akabēn mex ry typydji 'āno djan aben nēje aben pumū.

⁴Gwaj baje mrāmri ne me ī pydji pyrāk ne ren kam axikôt bakabēn. Metīndjwỳnh Karō pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabēn. Kute amiwỳr gwaj bajwỳr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunī amiwỳr me'ō pydji kamnhīx-kumrēxo baba. ⁵Bēnjadjwỳr djwỳnh pydji:. Gwaj bakunī baje tu amim Jeju pydji: markumrēx ne pydji kôt ar amijo baba nhym me arỳm ngômā gwaj bajangij. ⁶Nhym me Batīndjwỳnh pydji kubē ne gwaj bakunī Bām djwỳnh ne gwaj bakunīmā Bēnjadjwỳr djwỳnh. Nām gwaj bakunīo ban bakunī mē amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrāmri ne me ī pydji pyrākja pumū.

⁷Nhym be, ajtekam gwaj banhī pỳnhkôt apỳnh gwaj badjāpēnh djā. Kritu ta kum gwaj bakaprīn gwaj banhī pỳnhkôt arỳm amim gwaj bajā karō. Amim gwaj bajā karōn arỳm gwaj bakunīmā gwaj badjāpēnh djā'ā karō. Gwaj kam

banhĩ p̃ynhk̃õt ar̃ym ap̃ynh badjap̃ênh djà maro baba. Gwaj badjap̃ênh djà'a ne Metindjw̃ynh gwaj bakinh djà jarẽ.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metindjw̃ynh me bakukâmâremã kum,

"Nãm kàjkwamã wabin amim me uwpre tũm krãptija pytàn meo mō.

Ne kam pykakam me jamã me kĩnh djà ngã", ane.

Ga, Metindjw̃ynh kute Kritu kàjkwamã àbir jarênhja pumũn kam kute memã kinh djà nhõrja pumũ.

⁹ M̃j ne kàjkwamã àbir kêttri nê? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nō. ¹⁰ Nō:n kam ta ajte wabi. Kàjkwa kunĩ m̃yrbê kàjkwa djw̃ynhmã wabin kam nh̃y. Kute m̃yjja kunĩ mē amijo kajkep kadjy kam nh̃y. Kute kàjkwamẽ pykamẽ amijo kajkep ne o ba kadjy kam nh̃y.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kinh djà nhõrja pumũ. Tãm ne Metindjw̃ynh me bakukâmâremã arẽ. M̃j'a ne kute memã kinh djà nhõrja amijakre? Bir, kute memã ap̃ynh àpênh djà nhõr'a ne amijakre. Kritu ne ar̃ym gwaj bamã ap̃ynh badjap̃ênh djàri'a ajarẽ gwaj maro baba. Ar ije 'a idjujarênhmã ne ar ikw̃ymã 'a karõn ar ijano. Bar kam ije omũnhk̃õt memã 'a idjujarênh ar iba. Nhym kam ajte gwaj bakw̃ymã ap̃ynh kabên jarẽ gwaj maro baba ne ar̃ym kukwakam amũ memã kabên jarênho baba. Nhym kam ajte gwaj bakw̃ymã bakabên mex'a karõ gwaj me kute Jeju mar kêtjamã arênho baba. Nhym kam me ar̃ym amim Jeju maro ba. Nhym kam ajte gwaj bakw̃ymã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'a karõ. Gwaj meo djuw mexo baba nhym kam me tu amim Jeju mar t̃yxkumr̃ex ne 'a ukanga kêt ne ar ba. Nhym kam ajte gwaj bakw̃ymã memã kukràdjã'ã badjujarênh'a karõ gwaj memã 'ã badjujarênho baba. Kritu kute gwaj bakinh djà'a gwaj bamã ap̃ynh badjap̃ênh djà nhõr ne ja.

¹² Dja gwaj ap̃ynh badjap̃ênh djàjakam apê:, Jeju nhõ me ja pr̃ine kum mex kadjy apê: nhym kam me adjw̃ynhdjw̃y Metindjw̃ynhmã àpênh ar ba. Gwaj me kadjy badjap̃ênh ar baba nhym me kunĩ ar̃ym Kritu mar mexo amũ amikamên ar̃ym amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mē i pydjĩ pyrãk ja ar̃ym amim mar ra:x ne. ¹³ Djãm kam dja gwaj Metindjw̃ynh Kra mar punun kam bakabên kajgo'õ m̃ỹr jabej abenmã bakabên ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'a bakabên pydjibit man axik̃õt arên tu amim markumr̃ex. Ne kam baje me pr̃ire pyrãk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatànkhkumr̃ex. Ne kam pr̃ine amim kuman ar̃ym amim mar ra:xkumr̃ex.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me pr̃ire no rerekre pyrãk rã'amã? Nhym ap̃ynh me 'êxnhi mrân bõx ne no t̃yxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari ap̃ynh me kukràdjã jarênho kute kôk, kute ngõ djãkã ari m̃yjja jap̃in pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Krituk̃õt bakabên djir ne ajte jãm me kukràdjã punuk̃õt bakabên djir ne ari: bakabên jadjw̃yro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabên bakabên katâtbit jarên ar̃ym kãmã Kritumã aben kamênho tẽ. Baje mar mexo, kum bamexo kãmã aben kamênho tẽ. Ga, gwaj bakrãja pumũ. Gwaj bakrãkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nâr baparkam mrã. Gwaj bakrã ne amũ gwaj bakukràdjã kunĩ ng̃rêk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrã kumr̃ex umar nhym kam ô'a amũ gwaj bakukràdjã kunĩ apê. Kritudjw̃y ne kute gwaj bakrã pyrãk ne gwaj bakunio ba gwaj kukwakam ap̃ynh kum badjap̃ênh djàri kum badjap̃ênh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijakre, bakukràdjã kunĩ:, kunĩ ap̃ynh gwaj bakudjêkk̃õt kute aben jam̃ynh t̃yx, kute abenmã

tỳx jangjênh mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukràdjà kunĩ ren aben bê ajka'u gwaj ren kam kàjmā baku'ê kêt. Kritudjwỳ ne ă ane. Nām gwaj bakrāptĩ ōbikwa gwaj banhĩ pỳnhkôt apỳnh kum badjāpênh djāri. Gwaj kam baje aben jamỳnh tỳx măn prābê abeno banhōbikwan baro'ă Kritumā apê. Te apỳnh kum badjāpênh djāri gwaj baro'ă kum badjāpênh ar baban o abenmā tỳx jangjênh baba. Kute gwaj bamā badjāpênh djā'ă ujarênh kôt gwaj kum badjāpênh ar baba. Gwaj bamā aben jabêo ro'ă aben kamênh mō. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênh mō.

Me kute me kukràdjà punu kôt amijo ba kêt mā.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷Ije ar amā ja jarênhkam djām ar aje arek amijo aba tũm kôt amijo aba rā'āmā? Amrêbê ne gar ate Metĩndjwỳnh bê ar amijo aban me bajtem kukràdjà punu kôt ar amijo aba. Djām aje arek me kukràdjà punu kôt amijo aba rā'āmā? Kati. Tām ne ba ar abê uma:. Me wā ne me amim mỳjja kajgobit'ă karōo ba.

¹⁸Nām me tu amakkre kêt kumrêx. Nhy m me te kute memā mỳjja mex'ă karō nhy m me kute mar kêt kumrêx. Mỳjja'ă me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêt kumrêx. Kam ne me arỳm umar djākam mỳjja punubit man arĩk ar ba. Arĩk ar ba kute mrāmri ne akamāt kô tykkam me arĩk ar baja pyrāk. Nām me Metĩndjwỳnhbê: amijo ban kam kôt tĩn ne ar baja mar kêt kumrêx. ¹⁹Nhy m ren me me akre ren me amimaro tēn ren arỳm amim ngryk ne. Nhy m be, kati. Me ja ne me kute amimar kêt kumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bê me kupênh ra:x ne mỳjja punu kunĩ nhipêxo ban ajbit mar prā:m ne.

²⁰Nhy m be, Kritu. Djā ne gwaj bamā,

—Ajrā mekôt ă amijo ane, ane? Arkati. ²¹Arỳm ne gar mrāmri Jeju kabên katāt kôt ama. Nām amā, “Kwārĩk wānh”, ane. Nār ar akwỳ aje mar kajgo jabej ba ajte ar amā tām jarê. ²²Amrêbê ne gar me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kukràdjà kôt ar amijo aba. Aje kangamā. Me kukràdjaja kôt ne me kum mỳjja punu prām ne amim 'êx ne amim, “Ajrā, kam amexkumrêx”, anhyro ba. Aje me kukràdjà ja kangamā. ²³Adjumar djā ny kadjy aje amimarmā. ²⁴Ne amrānh nymā ne mrāmri Metĩndjwỳnh katāt kôt katāt aje amijo abamā ne mexo amexmā.

²⁵Kam memā ajêxo abaja tu wānh kangakumrêx ne abu'ă me kunĩmā akabên katātbit jarê. Mỳkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunĩo ba gwaj baje kumê banhĩ pydji pyrāk. Kam dja gwaj memā bakabên katāt jarê.

²⁶Godja ga angyrk jabej kwārĩk wānh kam ajaxwe kêt. Kwārĩk wānh angyrk'ă akamāt kêt ne angyrk 'iry kêt. ²⁷Ajaxwe kêt gê Xatanaj akam ăm kêt.

²⁸Kwārĩk wānh ar ajō adjākĩnhĩ ajte mỳjja 'ōo adjākĩnh kêt kumrêx. Ga dja ga adjāpênh tỳx ne anhikrao katāt mỳjja kupênh mex. Ne kam adjāpênh pānh arỳm amim anhō mỳjja jamỳ. Ne kam arỳm amikutā me ō mỳjja kêtjamā kwỳ ngā.

Me kabên mex'ă kute memā karō.

²⁹Kwārĩk wānh akabên punu'ō jarênh kêt. Memā akabên mexbit jarê gê me kuman mex. Gê me mexo amũ amikamēn arỳm mexkumrêx.

³⁰ Kwārīk wānh Metīndjwŷnh Karōmā kaprī jadjàr kêt. Metīndjwŷnh ne arŷm ar amā ano nhym amim ar ajo ba. Nhym o kute mrāmri ne arŷm ar ajā kute aminhidji nhôr pyrāk.^c Dja Karō arek amim ar ajo ba: nhym kam Jeju arŷm bôx. Bôx ne amikôt ar ajo mō.

³¹ Dja gar wānh angyryk, kam amadjākam atokryja wānh kanga. Ne wānh mekam adjākrēmē angyrykmē akabēn punumē wānh kangakumrēx. Ar aje meo abikēnh^a amim karōja kunī dja ga wānh kangakumrēx.

³² Ar ga dja gar amā aben kaprīn abenmā abēn rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angyryk kêt. Mŷkam? Bir ga, Metīndjwŷnh arŷm Kritu tykkôt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngyryk kêtja pumū. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angyryk kêt.

5 ¹ Ga, me bām kum kra jabē nhym kute bām kôt amijo baja pumū. Nām kute amim,

—Ba djūnwā kudjwa, ba djūnwā kudjwa, anhyro ba. Metīndjwŷnh kum ar ajabēkam dja gar kôt ar amijo aban kudjwa amā me abēo aba. ² Ga, Kritu kum gwaj bajabē:ja pumū. Ne kam arŷm gwaj bajaxwe pānh Metīndjwŷnhmā amingā nhym me kam kubī nhym arŷm gwaj bajaxwe pānh ty. Kritu kute mrāmri ne mry bīn pyrāk, me kute amrēbē me axwe pānh kute Metīndjwŷnhmā mry par pyrāk. Me kum mry pan kubō nhym arŷm ardjành bān kīnh ne. Dja gar Kritu kudjwa ā amā me abēo ane nhym arŷm akam kīnhkumrēx ne.

Apŷnh me axwe djāri nēje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ Nhym be, me mjēn djwŷnh nār prō djwŷnh kupa^a kurē ba. Nār me àpēnh punu:re kunī nhym me arŷm mekam pijām ne. Nār me kute mŷjjao atom rūnh prā:m. Kwārīk wānh ar ajō amijo anhyr kêtumrēx gē me ajarēnh kêtumrēx. Djām Jeju nhō me ja kute ā amijo anhyrkam mex got? ⁴ Nār, me kabēnkam-djwŷ. Ar amy aje me nire kukràdjā^a me aprŷ nhym me ar akam pijām. Nhym ar anire aje me my kukràdjā^a me aprŷ nhym me ar akam pijām. Nār, ar abi-xaēr^kôt ar akabēn kajgo. Nār me keket kadjy ar amy me ni^a abēno ajkē nhym ar ani amipānh me my^a abēno ajkē. Ar akabēn ja ne mex kêt. Kwārīk wānh memā arēnh kêt. Atemā dja gar memā Metīndjwŷnhkam amikīnh jarē.

⁵ Nhym be, me mjēn djwŷnh nār prō djwŷnh kupa^a kurē ba. Nār, me àpēnh punu:re nhym me mekam pijām ne. Nār, me kute mŷjjao atom rūnh prā:m. Me ja ne me mrāmri ne me kute mŷjjao metīndjwŷnh karō nhipēxmā amijarēho ba pyrāk. Djām me ja Metīndjwŷnh kute meo bamā? Djām Kritumē Metīndjwŷnh ar me kunimā Bēnjadjwŷrkam djām ar kute meo bamā? Nār, djām ar kute me jamā ar ō mŷjja nhōrmā? Arkati. Ja ne gar aje amrēbē mar.

⁶ Ar aje markam kwārīk wānh me^o ajte kabēn kajgoo arīk ar amā,

—Ajrā. Ā ajaxweo ane. Dja Metīndjwŷnh ajmā ajo kêtumrēx, anhyr kêt. Kwārīk wānh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prām kute ā axweo anhyr prām^kam ne Metīndjwŷnh arŷm mekam ngyr:k ne. ⁷ Kam kwārīk wānh mekôt ā ar ajaxweo anhyr kêt.

c 4.30 Ga me kute mŷjja^a aminhidji janhōr nhym arŷm amirītkumrēxja pumū. Ar gadjwŷ Metīndjwŷnh arŷm ar amā Karō jano nhym ar ajo ba gar arŷm amim, “Mrāmri ne arŷm ijo kra-kumrēx. Ga arŷm kute imā Karō janor nhym kute ijo baja pumū”, ane.

⁸ Mýkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamât kô tykkam me ar baja pyrâk. Nhyim be, jakam ne gar arým Bēnjadjwýr djwýnh kôt ar amijo aban arým aje a'uri me ar baja pyrâk. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar ajo krakam dja gar ajmâ akute kêt ne katât ar amijo aba. Dja gar aje mrâmri ne me a'uri ar baja pyrâk. ⁹ Metīndjwýnh Karô dja meo ba nhyim kam me ô'ã ukaprikumrêx ne katât kute kabên jarēnhkumrêx ne 'ēxnhî kêtikumrêx.

¹⁰ Dja gar Bēnjadjwýr djwýnh kīnh, mýj akabēnkôt, aje mýjo abakôt aje Bēnjadjwýro kīnh jabej amikabi. ¹¹ Ne kwārīk wānh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamât kô tykkam me âpēnh punu pyrâk. Djām me âpēnh punu djô'ã mýjja mex got? Arkati. Kwārīk wānh me axwe kôt ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

¹² Mýkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kâxâ apdjun ba punu-kumrêx. Gwaj ren abenmâ me arēn ren bapijâ:m ne. ¹³ Me axwe ne me apdjun âpēnh punuo ba: nhyim me arým memâ Metīndjwýnh kabên jarē. Nhyim kam me arým amijaxwe ma. Me kute memâ arēnh nhyim me kute amimar kute mrâmri ne me kute memâ mýjja kurwýkam mýjja kunī kum amirīt pyrâk. ¹⁴ Me kute memâ Metīndjwýnh kabên jarēnhkambit ne me arým kute amijaxwe kunī mar. Amrêbê: ne me me bakukāmāremâ me kute amijaxwe mar'ã ajarē. Me memâ kum,

“Kute mrâmri ne me ôto nōrkam kute me kabên mar kêt pyrâk ne ga aje Metīndjwýnh mar kêt.

On ano tỳx ne amim kabên ma kute mrâmri ne me krâ apôx ne no tỳxkam amak mex pyrâk.

Aje kabên mar kêt kute mrâmri ne me tyk kute me kabên mar kêt pyrâk. On kabên man kôt ar amijo aba kute mrâmri ne me tyk ne akubyn tīn ne ar ba pyrâk.

Dja ga kabên ma nhyim Kritu arým prīne amâ arē ga prīne amima.

Kute mrâmri ne me kute memâ pôk ne o kute pry kurwý nhyim kam me kute prīne rīt mex pyrâk”, ane.

Mrâmri ne me kute me bakukāmāremâ arēnhkumrêx. Mrâmri ne Metīndjwýnh kute memâ arēnh ne kute me axwe kunīo amirītmâ.

¹⁵ Kam dja gar amijâ ano tỳx ne katât ar amijo aban ajmâ akute kêt. Djām ano kētmâ? Kati. Dja gar akrâ mex ne amijâ ano tỳ:x ne katât ar amijo aba.

¹⁶ Ar abu'ã me axwe kunīja dja gar me'ã ano tỳ:x. Nhyim kam ar aje memâ Metīndjwýnh kabên jarēnh djâ ar awýr bōx gar arým memâ arē. Akati jakam me axwe krāptīkam dja gar ã memâ ane.

¹⁷ Kam kwārīk wānh ar akrâ punu kêt. Dja gar amijo Bēnjadjwýr djwýnh man kum,

—Mýj dja ba nê ga kam arým ikam akīnhkumrêx jabej? ane. Dja gar ã kum anen arým prīne amijo Bēnjadjwýr djwýnh markumrêx.

¹⁸ Kwārīk wānh kadjwati kangôkam^d ar abibānh kêt. Kam ne me arým amijo ajkēn punu mex ne. Ar ga dja gar Metīndjwýnh Karô mar tỳx ne 'ã adjukanga kêt gē ar anhî pýnhkôt raxo ar akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba mex.

¹⁹ Dja gar mar tỳx ne abenmâ mebê idjaer nhô me ngrer tūm jarē, me ngrerkôt Bēnjadjwýr djwýnhmâ mextire jarē. Metīndjwýnh'ã me ngrerja

d 5.18 Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômē uba kangômē, mýjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarē.

kunī jarē. Djām ate akrān ajajkwa kajgokambit aje Bēnjadjwȳr djwȳnhmā me ngrer jarēnhmā? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabēnja markumrēx ne angrerkôt kum arēnhkumrēx.

²⁰Dja gar Karō mar tȳx ne mā Metīndjwȳnhmā, me Babāmmā amikīnh jarē. Mȳjja kunīkôt kum amikīnh jarē. Djām ar adjumar mexkambit dja gar kum amikīnh jarē? Kati. Ar adjumar punukamdjwȳ dja gar kum,

—Djünwā, te idjumar punu ga mā ijo djuw mex ne mā ijo kīnh. Bēnjadjwȳr djwȳnhbē Jeju Kritu ba tu amim markumrēx ne arȳm amā amikīnh jarē, ane. Dja gar akati kunīkôt ā kum amikīnh jarēho ane.

²¹Dja gar akrānmā aben kabēn man kôt ar amijo aba. Ar aje Metīndjwȳnh pȳma markam dja gar ā amijo abao ane.

Prōmē mjēmē abenā memā karō.

Kô k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²²Me aniremā ne ba ikabēn jarē. Dja gar amjēn kabēn man akrānmā kôt ar amijo aba. Aje mrāmri ne Bēnjadjwȳr djwȳnh kôt ar amijo aba pyrāk dja gar ā amjēn kôt amijo abao ane. ²³Mȳkam? Bir, ar amjēn ne ar ajo ba kute mrāmri ne me krākam umar ne o kute amingrēk ne ba pyrāk. Me krākam ne me umar ne kam amū ikrao apē nār parkam mrā. Me krā ne amū me kukrādja kunī ngrēk ne meo ba. Nām Kritudjwȳ ā me kute amim marja kunīo ane. Ta ne kute me krā pyrāk ne meo ba. Ne kam arȳm me utān meo ba. Ō me kunī ne me kute ta ī pyrāk nhym me utān meo ba. ²⁴Nhym kam Kritu nhō me kute amim mar kunīja akrānmā kabēn man kôt amijo ba. Dja me aniredjwȳ ā amjēn kabēn kunī mar ne kôt amijo abao ane.

²⁵Me amymādjwȳ ne ba ikabēn jarē. Dja gar amā aprō jabē: kute Kritu kum ō me kute amim marja kunī jabē pyrāk. Ga, Kritu arȳm me kadjy tykja pumū.

²⁶Mȳj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prīne kute meo mex kadjy. Kute mrāmri ne me kute ngōo kubēkà pōnh nhym prīne mex pyrāk. Mrāmri ne kabēn kute ngō pyrāk ne prīne meo mex. Kritu memā kabēn jarē nhym me amim kuman arȳm Metīndjwȳnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. ²⁷Ō me kute amim marja kunī prīne kum me:xkumrēx nhym me arȳm kum me kī:nhkumrēx nhym kam kute amikabem me umjȳr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja ō me ja kute ta ī pyrākja prīne mexkumrēx ne axwe kētkumrēx kute mrāmri ne me kà mjō kētkumrēx ne ngrā kētkumrēx nhym mȳjja 'ō kute meo bikēnh kētkumrēx pyrāk. Dja me Metīndjwȳnh mexo mex ne kum punu kētkumrēx nhym arȳm meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djām kum ō me ja jabē ngri: got?

²⁸Bir be, me mydjwȳ dja me ā kum prō jabēo ane. Kum prō jabēo kute mrāmri ne me kum aminhī jabēja pyrāk. Me kum prō jabēja ne me kum aminhī jabē. ²⁹Djā nām me'ō kum aminhī kurē? Kati. Me kum aminhī jabē ne ō kwȳ krēnmē kubēkāmē mȳjja kunīo aminhīo djuw mex.

Nām ā Bēnjadjwȳr djwȳnh me baje Kritu mar djwȳnhō djuw mexo ane. ³⁰Me banhī pȳnhkôt ne gu me baje Kritumē banhī typydji pyrāk. Baje Kritu pa pyrāk, no pyrāk, par pyrāk. Baje ta kukrādja kunī pyrākka me Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ā me amim prōdjwȳo djuw mexo ane. ³¹Amrēbē: ne me bakukāmāre 'ā memā kum,

“Kamā dja me my prō kadjy arÿm bāmmē nā arkum iren kam arÿm prōbit'ā ngrā ne.

Nhym kam ar ī abenā tÿm ne kam kute ī typdji pyrāk.”

Nām me bakukāmāre ā memā ane.

³²Be, ije ar amā kukrādja jarēnhja ne me kute prīne mar mex kêtukumrēx, mebē tÿx. Kritumē me bamē ō me kute amim marja kunī'ā ne ba ikabēn ja jarē.

³³Kam ne ba ar amā aprō jabêkumrēxmā ar amā 'ā karō. Kute mrāmri ne ar amā amijabē pyrāk ne ar amā aprō jabēn aje o djuw mexmā. Nhym ar anireja, ar amjēn ne ar ajo ba. Kam ar aje amijā marmā ne ba ar amā 'ā karō. Tām ne ja.

Bāmmē kramē abenā memā karō.

Kor 3.20

6 ¹Jakam ne ba me aprīremā 'ā karō. Bēnjadjwÿr djwÿnh kabēnkôt dja gar abāmmē anā kabēn man ar kabēn kôt ar amijo aba. Ja ne mex.

²⁻³Mÿkam? Bir, amrēbē: Metīndjwÿnh me bakukāmāremā kum,

“Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma.”

Nām ā memā anen kam kôt memā mÿjja mex jarēn memā kum,

“Kam arÿm adjumar mex ne kribēm pykakam ar aba”, ane.

Metīndjwÿnh kute memā 'ā karōkôt kukrādja ne ja. Kukrādja kumrēx kute kôt memā mÿjja mex jarēnh ne ja. Kam dja gar mar tÿx ne.

⁴Ne ar amy, ar ajabatānhwādjwÿ, ar amā ne ba 'ā karō. Kwārīk wānh akra arkum amikurē'uk kêt. Ari arkum adjākrēo kum amikurē'uk kêt. Ar ga dja gar akumrēx amijā Bēnjadjwÿr djwÿnh kabēn man arÿm katāt kôt ar amijo aba. Ne kam kôt axwe nēje ar akren kam mrānh mex'ā arkum karō. Dja gar ā akra aro ane gē ar akôt Metīndjwÿnh kôt ar amijo ba.

Bēnjadjwÿrmē ō apēnhmē abenā memā karō.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵Ar akwÿ ne me arÿm amim ar apa 'amÿ gar memā adjāpēnh tÿx kajgo ar aba. Ar amā ne ba ikabēn. Dja gar pykakam ar anhō bēnjadjwÿr kabēn ma. Ar anhō bēnjadjwÿr raxmē uma dja gar aman kum adjāpēnh katāt. Kute mrāmri ne Kritumā ar adjāpēnh pyrāk dja gar ā kum adjāpēnho ane. ⁶Djām ar aje anhō bēnjadjwÿr ŷtābit kum adjāpēnh katātmā? Kati. Ar amā kàxkam-djwÿ dja gar amim,

—Kati, Kritumā ne ba apē. Kam dja ba Metīndjwÿnh kabēn kôt mrāmri pykakam inhō Bēnjadjwÿrmā idjāpēnh katātkumrēx. ⁷Dja ba kabēn man kum idjāpēnhkam ikīnh. Nā bām kute pykakam memā idjāpēnh pyrāk. Nhym be, kati. Kājkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnhmā ne ba apē, ane. Dja gar ā amim anen kam kum adjāpēnhkam akīnh.

⁸Mÿkam? Bir, ar akwÿ apa 'amÿnh aje me kabēn kôt adjāpēnh tÿx kajgo ar aba. Bēnjadjwÿr djwÿnh Jeju kute aparmā ar adjāpēnh pumūnh. Ar adjāpēnh mex kôt dja ar amā o pānh mex. Nār ar akwÿ apa 'amÿnh kētwā ne ar ga gar adjāpēnh ar aba. Me kute ar amā o pānh kadjy gar adjāpēnh ar aba. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute ar adjāpēnh pumūnh. Ar adjāpēnh mex kôt dja ī ar amā o pānh mex. Me akunī adjāpēnh mex kôt dja ta amā o pānh mex. Tām ne gar amrēbē ama.

⁹Ne bēnjadjwȳr ar, ar aje amim me pa 'amȳnh nhym me ar amā àpēnh kajgo ar bawā ar amā ne ba ikabēn. Dja gar ije ajbir ar anhō àpēnhmā ikabēn jarēnhja ma. Ikabēn kōt ar gadjwȳ ar anhō àpēnhmā amex. Kwārik wānh aje meo abikēnhmā me kangrōnhō aba kēt. Djām bēnjadjwȳr'a apydji? Kati. Ar gadjwȳ ne kàjkwakam ar anhō Bēnjadjwȳr djwȳnh. Tām ne ba ar amā arē gar amrēbē aje mar. Ta ne kum me'ō pyma kētkumrēx.

Metīndjwȳnh nhō kàxo kubēkà'a ujarēnh.

Rô 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰Akmere àpnhīre ar, ije ar amā arēnhō ino rer kadjy ne ja. Bēnjadjwȳr djwȳnh tȳ:xi. Atȳx kadjy gora amim maro aba nhym arȳm ar amā atȳx jadjā.
¹¹Me karō punu nhō bēnjadjwȳr kute gwaj bamā 'ēx ne gwaj banoo biknor prāmumrēx. Dja gar amijā ano tȳx ne arek kubē dja nhym arȳm ar anoo biknor kēt. Arek kubē ar adjām ne aje kangōnh kadjy dja gar aminēje Metīndjwȳnh nhō kàxo kubēkà jangjē, kute gwaj bamā kàxo kubēkà nhōr kunija aminēje angjē.

¹²Mȳkam dja gar angjē? Bir, djām me ī, gwaj baje me omūnhja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā? Kati. Me karō punu pumūnh kētja. Apȳnh me axwe nhō bēnjadjwȳr ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā. Apȳnh me karō punu, me rūnh 'itȳx ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā. Pykakam me axwe prāmja ne me kute mrāmri ne akamāt kō tykkam me mrānh punuja pyrāk. Me ja nhō bēnjadjwȳr ne gwaj baje aminēje kangōnhmā. Kàjkwakam me karō jaxwe ar baja. Me karō punu ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā.
¹³Kam, dja gar aminēje Metīndjwȳnh nhō kàxo kubēkà kunī jangjē. Dja aje me kangōnh nhō akati awȳr bōx ga mebē atȳx ne me kangōnhō dja. Ne kam arȳm meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebē adjām tȳx rāā.

¹⁴Be, mȳj dja mebē ar anhō kàxo kubēkàja kute gar aminēje angij? Bir, ajēxnhī kēt ne akabēnkumrēx. Ajēxnhī kēt kadjy ne ar anhō kàxo apre djā. Ga, krākamngōnh kàxo pre djāo kute kà janēnh tȳxja pumū. Kute o kàxo kubēkàja kunī janēnh tȳx nhym arȳm 'ā rorok kēt. Ar gadjwȳ ar aje apre djāo amikrax pre mǎn prābē ajēxnhī kēt ne akabēnkumrēx. Akabēn kajgo kēt ne arek me karō punu kangōnhō dja. Nhym kam me te kute Metīndjwȳnhbē ar ajo akēxmā.

Metīndjwȳnh kabēnkōt dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kēt. Akatāt jabē ne anhō kàxo anhinōkà. Ga, krākamngōnh kute kurē djwȳnhbē amipytar kadjy kute kàxo inōkà jangjēnhja pumū. Ar gadjwȳ ar aje kàxo ar anhinōkà jadjār mǎn prābē ajaxwe kēt ne Metīndjwȳnhmā akatāt. Ne arȳm me karō punubē amipytan aminēje kangōnhō dja.

¹⁵Ar prīne 'ā ujarēnh nyja ma. Aje 'ā ujarēnh ny mar jabē ne ar aparkà tȳx. Ga, krākamngōnh kute parkà tȳx jangjēnhja pumū. Kurē djwȳnh'ȳr prōt ne kute amiparo bikēnh kēt kadjy ne kute parkà tȳx jangjēnh. Ar gadjwȳ ar aje ar aparkà tȳx jadjār mǎn prābē dja gar Kritu'ā ujarēnh ny kōt adjumar mexja prīne aman arȳm me'ȳr mrān memā arē. Dja gar memā arēn arȳm o aminēje me karō punu kangōnhō dja nhym me te: kute Metīndjwȳnhbē ar ajo akēxmā.

¹⁶Dja gar kam tu amim Metīndjwȳnh markumrēx. Aje tu amim markumrēx jabē ne ar anhō kàxo kruwbē àptār djā. Ga, krākamngōnh kute kruwbē àptār kadjy kute amȳnhja pumū. Ar gadjwȳ ar aje anhō kruwbē àptār djā byr

mān pràbê tu amim Metīndjwŷnh markumrêx. Tu amim markumrêx ne arŷm arek me karō jaxwe nhō kruwbê adjaptaro dja. Aje tu amim markumrêx jao dja ga ō kuwyo kruw kunībê aptàn mā pa. Me kabēn punu, apŷnh me kapri djari, apŷnh me tokry djari ne kubê me karō jaxwe nhō kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrêxjao dja gar mā pa. Nhyim me te: kute Metīndjwŷnhbê ar ajo akēxmā.

¹⁷Mrāmri ne Metīndjwŷnh arŷm kute amim ar apytarkumrêx. Ja dja gar tu amim markumrêx. Jabê ne ngōnho ar akrādĵê. Ga, krākamngōnh kute amikrā pytar kadjy kute ngōnho krādĵê turja pumū. Ar gadjwŷ ar aje ngōnho akrādĵê tur mān pràbê tu amim ja markumrêx. Mrāmri Metīndjwŷnh arŷm kute amim ar apytarkumrêxja markumrêx. Ne kam arek me karō punu kangōnho dja nhyim me arŷm te kute Metīndjwŷnhbê ar ajo akēxmā.

Dja gar ajte prīne Metīndjwŷnh Karō kabēn man memā arē. Aje kabēn mar jabê ne ar anhō kàxdjwa kajgo. Ga, krākamngōnh kute kurê djwŷnho àpanh kadjy kute ō kàxdjwa kajgo jamŷnhja pumū. Ar gadjwŷ ar aje ar anhō kàxdjwa kajgo byr mān pràbê prīne Metīndjwŷnh Karō kabēn man memā arē. Ne arŷm me karō punu kangōnho dja nhyim me arŷm te kute Metīndjwŷnhbê ar ajo akēxmā.

¹⁸Dja gar kam Metīndjwŷnhmā akabēno aba. Kum mŷjja kunīo a'wŷ. Akati kunīkōt kum ar akabēn jarē. Aje Metīndjwŷnh Karō mar'ā ar amā djukanga kêt gē prīne ar ajo ba mex. Prīne kute ar ajo ba mexkam mā Metīndjwŷnhmā akabēn jarē. Kum Jeju nhō me ja kunīo a'wŷ. Ar ano tŷx ne amā djukanga kêt ne meo a'wŷ.

¹⁹Badjwŷ kum ijo a'wŷ gē ijamak'ŷr kabēno bōx ba gop imā me uma kêt ne memā kabēn jarē. Me krāpti kute Kritu'ā ujarēnh ny mar kêt rā'ā. Ba gop me kunīmā arēnho amirītkumrêx gē 'ā ujarēnh ny memā amirītkumrêx. ²⁰Ba ne ba Bēnjadjwŷr djwŷnh kabēnkōt memā 'ā ujarēnh ny jarēnho iba nhyim me arŷm kàxirāx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wŷ gē me te arŷm idjuwpre ba gop imā me uma kêt ne memā arēnhkumrêx ne gop mrāmri kabēnkōt ibê 'ā idjujarēnh djwŷnhkumrêx ne memā arēnhkumrêx.

²¹⁻²²Xikiku ne ba arŷm ar amā ano. Imā gwaj bakamy Xikiku jabêkumrêx nhyim Bēnjadjwŷr djwŷnhmā àpēnh katātukumrêx ne 'ā ukanga kêtukumrêx. Ba arŷm ar amā ano. Gēdja ar awŷr bōx ne arŷm ijā ar amā ajarē. Mŷjja kunī'ā ar amā ajarē gar arŷm iman arŷm ikam adjumar punu kêt ne akīnh.

²³Metīndjwŷnhbê ne me Babām. Ne Bēnjadjwŷr djwŷnhbê ne Jeju Kritu. Gē ar ar aje abeno akamywāo djuw mex gar adjumar mex ne amā aben jabêkumrêx ne tu amim ar markumrêx. ²⁴Ar amā Bēnjadjwŷr djwŷnhbê Jeju Kritu jabêkumrêx ne 'ā adjukanga kētja gē ar tu kum ar akaprikumrêx.^e Tām ne ja.

^e 6.24 Djām ar ga ne gar adjukapri nhyim ar pānh arŷm kum ar akapri? Kati, ar ta ne ar tu kum ar akaprikumrêx.

Paur kute Pīrpukam me jamā pī'òk no'òk ne ja.

Krīraxbê Pīrpukam ne Paur memā Jeju jarē nhym kam me kwỳ arỳm tu amim markumrêx. Paur kum ar kīnhkumrêx nhym ar jadjwỳ amipānh kum Paur kīnhkumrêx nhym kam Paur ar kurūm tēn atēmā krīrax 'òkam bôx. Bôx nhym me ja kum Metīndjwỳnh kabēn mar prām kêt ne kam Paur pa 'amỳn o tēn mekbê ijê djākam kumê. Nhym arīk kaprīre ne mekbê ijê djākam dja, prām kam dja. Nhym kam krīraxbê Pīrpukam Paur nhōbikwaja kum kīnh djā jano, kôt kum ô kwỳ krēn djā jano, nār kon kum pī'òk kaprī jano nhym kubyn kīnhkumrêx. Paur kute amikajmātā arkum Jeju jarēnhja ta ne kôt kum mỳjja jano, Epaprodjikôt ne kum kīnh djā jano. Nhym 'ỳr o bôx. 'Ỗr o bôx nhym kubyn kam kīnhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arỳm kubyn arỳm ikīnhkumrêx ne, ane. Nhym kute kôt kum kīnh djào bôxja, Epaprodjija ate kanē ne kam arỳm mexkumrêx ne kam ô pykamā tēm mā, nhym Paur kute kôt arkum pī'òk no'òk janormā. Kute arkum pī'òk no'òk ne kôt anor ne ja.

Ē, Paur kute arkum pī'òk no'òk ne ja.

Paur kute Metīndjwỳnhmā ar arēnh.

Ep 1.15

1 ¹Ba ibê Paurmē Ximoximē ne bar ar amā pī'òk no'òk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhō àpēnh ne bar ar amā pī'òk no'òk ne. Ē, krīraxbê Pīrpukam Kritu Jeju nhō me ja, ô me mextire jamā ne bar pī'òk no'òk ne. Ar aje Jeju nhō me jao aba djwỳnhwāmē atārī àpēnhwāmē, ar akunīmā ne bar pī'òk no'òk ne.

²Gê Metīndjwỳnh ar ajo djuw mex, Metīndjwỳnhbê gwaj Babāmmē krabê Bēnjadjwỳr Jeju Kritu ar ukaprikôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amā umar mex jarē gar adjumar mex ne ar aba.

³Ota ba inhō Metīndjwỳnhmā amikīnh jarē. Nā bām mā ar aman ar amar rā'a. Nā bām ar akam ikīnh ne ije ar amar kunīkôt kum amikīnh jarē. ⁴Djā nā bām ar akam ikaprī? Kati, nā bām ikīnhkumrêx ne ije kum ar akunīo idjā'wỳr katā kum amikīnh jarē. ⁵Mỳkam ne ba ikīnhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikôt adjàpēnh-kam. Kra:x kurūm ne gar ikôt apē ne memā Jeju kukràdjā ny'a adjujarēnh atēm rā'a ne kam kôt ijo djuw mex ba kam itỳxkumrêx ne memā Jeju'a idjujarēnh tē.

⁶Kam ne ba ar akam ikīnh ne. Arỳm ba kuma. Metīndjwỳnh ta ne arỳm ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tēn o tēn o tēm rā'an arỳm inomā kumē gar akunī amextire. Ā kute ar ajo anhỹrmā ne ba amikajmā'a kuma. Mỳj akatikam dja inomā kumē? Bir, akubyn Jeju Kritu bôx nhō akatikam.

⁷Be, kôt ne ba ije ar akunio ijamakja. Bir, mrämri. Mÿkam? Bir, imä ar akînhkumrëxkam. Ar akunî ne gar ikôt ar adjapênh aba. Metîndjwÿnh kute imä idjapênh jarênhja ne gar ikôt kum adjapênh ar aba. Djäm mekbê ijê djâkam idjâmkambit ne gar adjapênh ar aba? Kati, iräri ar ibaridjwÿ ne gar ikôt adjapênh ar aba. Iräri ar ibari ije Jeju kukràdjâ ny'ä idjujarênh nhym me kute aprÿo ba, ba prîne kôt memä 'ä idjujarênh ne ije memä kum,

—Mrämri ne ba ije me amä kôt Jeju'ä idjujarênh ar o ibaja, anhÿrja, be, nã gãm ar ä ikôt Jeju'ä adjujarênh ane. Kam ne ba imä ar akînhkumrëx ne. ⁸Imä ar akînhkôt ne ijamak inhö djâkam tokry ne. Mrämri ne ba kôt ar amä arê. Metîndjwÿnh kute prîne me kadjwÿnhbê me omünhkôt arÿm ikadjwÿnhbê ipumû, ije ar ajo ijamakkôt ipumû. Imä ar akînh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akînh pyrâk. Aben kôt ne bar ä ar amaro ane.

⁹Nã bãm Metîndjwÿnhmä ar ajo a'uw. Ar amä aben jabêo amör rä'ä o amör rä'an arÿm ar amä aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metîndjwÿnhmä ar ajo a'uw. Be, dja gar amä aben jabêo atêm rä'an kam arÿm kôt prîne mÿjja pumünh mex ne kôt akrä kre mex. ¹⁰Gar kam amim mÿjja kabin mÿjja mexbito amiptä. Nhym mûm mÿjja punu nô gar katät mÿjja mexbito amiptän kam amextire ne ajmä akute kêt ne ar aba rä'ä nhym arÿm akubyn Kritu bôx. ¹¹Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katät me krä pymjÿr djwÿnh tãm gêdja katät ar amä ar akrä pumjuw gar katät mrä. Nhym me kam ar apumün kam kôt Metîndjwÿnhmä rax jarêh kum mex jarê. Tãm ne ja.

Paur tyko nâr tîno kute Jeju raxo amirîtmä.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹²Akmere ar, àpnhîre ar, ë, ba ar amä arê. Djä nãm me ibê ijên kam Jeju'ä me ujarênh nyja mekbê kräta? Kati, nãm me mã Jeju jarê, arênh ry typydji nhym me kunî kuma, me kute arênh bàptâr kêt. ¹³Nhym kam bënjadjwÿrbê Xedja nhö krâkamngônhre kunî kuma, mete mekbê ijê djâkam imênhkôt kuma. Nã bãm Kritu'ä idjujarênh tẽ nhym me mekbê ijê djâkam imê nhym me kunî kôt kuma. ¹⁴Nhym gwaj baje abeno bakamy kwÿ rax ne mekbê ijê djâkam idjâmkôt ipumün kam Bënjadjwÿr kanàrràm kum me uma kêtumrëx ne iräri ar tu memä Metîndjwÿnh kabên jarênh ar o ba.

¹⁵⁻¹⁷Nhym bep apÿnh ne me kwÿ kute amijo rûnh prämkam Jeju'ä pydjîn 'ä ujarênh mör prãme memä Jeju jarênh ba. Kum ikînh kêt ne 'ä pydji prãme ne arîk ajkwakambit we memä Kritu jarênh ar o ba. Ikaprî rax kadjy, mekbê ijê djâkam idjâmkam ikaprî rax kadjy ne me arîk Jeju'ä ujarênh ny jarênh kajgo ar ba.

Nhym bep ate ne me kute mrämri ukaprîkôt ar memä Jeju jarênh ba. Me ja ne me kum ijabên arÿm prîne ipumû. Metîndjwÿnh kute imä idjapênh jarênh ba ije tu katät arênhkumrëx nhym kôt me kute ibê ijê kôt ipumün kum ijabên kam ikudjwa memä Jeju jarênh ba. Nhym bep ate ne me kwÿ arîk Kritu'ä ujarênh kajgoo ba.

¹⁸Kwärik rä'ä gẽ me tu ar amê arek 'ä ujarênh ba. Dja me kum Jeju jabên 'ä ujarênh mexja mrämri rä'ä. Nhym me kute 'ä pydji prãme Jeju jarênh kajgo-jadjwÿ mrämri rä'ä. Mrämri gêdja me amê ar 'ä ujarênh ba. Gẽ kam me kunî Kritu'ä ujarênhja ma. Ba kam arÿm ikînhkumrëx. Gêdja ba mã ikînh rä'ä ne.

¹⁹Jeju Kritu Karö gêdja ijo ba rä'an ikadjy me ngrêk nhym me kam ikaba.

Nhym adjwýnhdjwý mrāmri ar aje Metīndjwýnhmā ijo adjā'wýro gēdja me arým bōm imē. Ja ne ba arým prīne kuma. Kam dja ba ikīnh rā'ā ne.

²⁰Gora ba imā me uma kēt ne idjām tỳx ne Kritu'ā ajarē. Gora ba ā anhýr jabej kam memā Kritu raxo amirīt ne amikam ipijām kēt. Ije Kritu raxo amirīt prā:mā. Itīn rā'ā nār kon mete ibīn jabej o ne ba ije Krituo rax prām, o ne ba ije memā o amirīt nhym me arým kōt kute kum katormā. Amrēbē ne ba memā Kritu raxo amirīt rā'ā. Gora ba jakam djwý ā o ane. Tām ne ba amim kamnhix ne aminhōkre kadjwýnhbē maro nō.

²¹Ikīnh djābē ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikīnh. Djām ityk nhijukri ikapri? Kati, ityk nhijukri dja ba ikīnho itīnja jakrenh mex ne. Ityk nhijukri dja ba arým Kritubē ikīnh djā pumūn kam ikīnhkumrēx ne.

²²Nhym bep dja ba arek itīn jabej kam Kritumā apē ne memā 'ā ajarē nhym me krāptī arým amikajmā'ā Jeju ma. Jadjwý ne mexkumrēx. Ije, nā bām te ari mýjja ma. ²³⁻²⁴Nām te mýjja 'ō imā pydji prāme. Nā bām ityk ne Kritumē ro'ā iban inhýtā ije aben pumūnhmā kuman jām itīnkam ije Kritumā idjā-pēnhja ma. Ije, nā bām te ari mýjja ma. Dja ba tyn arým mrāmri imexo, ikīnho itīnja jakrenh mex ne. Tām ne ba imā kīnhkumrēx ne. Nhym bep dja ba itīn ne kam ar amādjwý kīnh jadjān ar amā arēnh nhinom kumē.

²⁵Nā, dja ba itīn ne kam ar amā Metīndjwýnh kabēn jarēnho tēn inom kumē. Tām ne ba arým prīne kuma. Itīn ne arek ar ar akam iba rā'ā, ar aje amim Jeju mar rax ne o atēm ne kōt akīnh kadjy. Ja ne ba arým kuma. ²⁶Bir be, dja ba arým ar awýr ibōxjakam gar arým ipumūn kam arým ikōt Kritu Jejumā mex jarē. Kute ipytār kōt ipumūn kam akīnh rax ne kam arým akunī kīkrepdjitā Kritu Jejumā rax jarē.

Ar te tokry Jeju'ā ukanga kētmā.

Ruk 6.22; Xij 1.12

²⁷Ē, ar ikabēn ma. Gar arým Kritu'ā ujarēnh nyja ma. Gora kōt ar amijo aba. Dja ba ar awýr itēm ne ibōx ne ije inhýtā ar apumūnh jabej arým ikīnh-kumrēx. Ar aje kōt amijo abakam ikīnhkumrēx. Nār kon, mekbē ijē djākam idjām rā'ā jabej nhym arým iwýr ar ajā ujarēnh bōx jabej dja ba kuman ikīnh-kumrēx. Gar atypydjin adjām tỳx ne axikōt akabēn ne ar memā Jeju kukrā-djā ny'ā adjujarēnh aban aro'ā aje o angryk ne aje akabēno me unēnhkam. Me kute Metīndjwýnh Kabēn japryja dja gar akabēno me unē. Ja dja ba kōt kuman arým ikīnhkumrēx ne.

²⁸Kwārīk wānh me kute ar ajaprywā ne mūm kute Metīndjwýnho akēx ne kute aprywā kwārīk wānh gar amā me uma kēt. Ate gēdja me wānh ar axwe ba. Gwaj mrāmri tu katāt Metīndjwýnhmā badjāpēnh mex ne. Nhym kam kōt me ar amā katon kam amijā,

—Bep djām mrāmri ne Metīndjwýnh ar wā pytā. Nhym bep ba ne ba ije mar kētkam kute ipytār kētkumrēx. Dja ba tu ibiknorkumrēx. Bep djām mrāmri ne ar ja arým mrāmri Metīndjwýnho aminhō. Kam ne kute ar utārja, ane. Dja me ar apumūn kam ā ane.

²⁹Arým ne Metīndjwýnh Kritu kadjy amim ar ajā karō. Ga kam ar arým amikajmātā Kritu ma. Djām ja'ābit ne amim karō? Kati, mýjja 'ōdjwý. Ē, aje Kritukōt amijo abakam ar atokrymādjwý. ³⁰Dja gar ikudjwa Kritukōt djan o angryk nhym me arým jām ar ajo akēx ne ar amā tokry jadjā ga kam ar

ikudjwa aje Kritukôt amijo abakam te atokryn te akaprîn mā kôt ajkamê. Wākam idjāmka ne ba ā ane gar kôt ipumū. Jakam idjāmka mdjw̃y ne ba Krituo ingryk ne memā ikabēn gar ijā ujarēnh ma. Tām ne gar gadjw̃y ar̃ym kôt adjām ne aje o angryk ne atokryo aben pyrāk kadjy ne Metīndjw̃ynh ar ajā amim karō. Tām ne ja.

Ar kute Kritu kudjwa amijo kàtammā.

Ep 4.1; A Kô 8.9

2 ¹ Akmere ar, àpnhīre ar, gora axikôt akabēn ne akabēno ikīnh. Be, ga ar̃ym Kritu kute ar amā t̃yx jangjēnhwā pumū. Ne ajte kum ar ajabēn kam ar akaprīkam kute ar amā kīnh jadjarwā pumū. Metīndjw̃ynh Karōdjw̃y kute ar ajo ōbikwan kute ar ar ajo bawā pumū. Gar kôt aje abeno anhōbikwan kam amā aben kaprī. ² Be, ā kute ar ajo anhyr wākam dja gar kôt axikôt akabēn ne akabēno ikīnh. Kam dja ba ar̃ym kāmā amū ikīnh ajkamê. Dja gar akabēnā kabēn ne ar amā aben jabēo aben pyrāk ne axikôt akabēn ne abenmā kum,

—Gwaj atemā bakabēn kêt ne kam gwaj badjapēnh aben pyrāk ne gwaj bakabēno aben pyrāk, ane. O dja gar amū kāmā ikīnh kamēnh mō.

³ Kwārīk wānh gar amikadjw̃ynhbē amijo abēnjadjw̃yr ne ar meo aba kêt. Kwārīk wānh gar amijo arax prām kêt. Dja gar tu amikam apijām ne amijo angrire ne amijo akātām. Kwārīk wānh gar amikadjw̃ynhbē amijo abēnjadjw̃yr kêt. Nhym bep amū me ja'ābit dja gar aminēje me'ā bēnjadjw̃yr rēn kāmā me kamēnh tē. ⁴ Kwārīk wānh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwārīk wānh gar amijo adjaptār ne ar mebē m̃yja jao anhyro aba kêt. Dja gar amū me jadjw̃y ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumū. Kute mrāmri amijo ngri mex ne kute amijo kātāmja pumū. Kudjwa dja gar ā amijo ane.

⁶ Nā, Kritu raxmē Metīndjw̃ynh raxo aben pyrāk. Kute aben pyrāk. Dji Kritu kubē Metīndjw̃ynhkêt. Nām ren Kritu ren amirax pumūnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhym bep kati, nām te rax ne, te kàjkwakam ō m̃yja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunī kangan amijo ngrin me baw̃yr ruw. Ne kam ar memā āpēnh ba. Nām tu amijo kubēngōkre.^a

⁸ Ne kam ī kute me babēngōkre nhīja pyrāk. Axikôtō. Nām amijo ngrire ne amak mex ne akrānmā Bām kabēnkôt mrā. Akrānmā Bām kabēnkôt mrānh rā'ā nhym me kubī. Djā nām me bīn kajgo? E kum kati, pīte'y tokry t̃yxkam ne me kubī.

⁹ Kam ne Metīndjw̃ynh raxo kāmā kamēn kam kum idji mex jarē, idjibē kumkati ne kum arē, idji rax ne kum arē. Kāmā kute raxo amū m̃yja kunī jakrenh, o kute m̃yja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam ar̃ym umaje ibō, pijām djāje ibō. M̃yja kunī dja idji raxkôt kuman kam ar̃ym umaje ibōn anhikrēn 'ō kabēn kêt kumrēx. Kàjkwakam kadjy mrānh djw̃ynhmē pykakam me kunimē, pyka kadjw̃ynhbē me karōmē m̃yja kunī.

^a 2.7 Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne ap̃ynh me ō pyka djāri kunīkôt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrōmē me kukrādja kunī kubēngōkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

¹¹ Be, me kunī dja me abenmā,

—Nā, Jeju Kritu, ajbit ne Bēnjadjwyr djwŷnh, ane. Dja me ane
nhym kam Metīndjwŷnhbē Bāmdjwŷ dja ô'ā memā rax nhym me
Bāmmādjwŷ kàjmā rax jarēnhō tē.

Be, dja gar ā Jeju Kritu'ā amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bām kabēnkōt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwŷ, akmere ar, àpnhīre ar, ajamak mex ne kabēnkōt ar amijo aba. Be, gora ar ikamā ajamak mexwā kwārik wānh rā'ā. Gar itekre kamā mŷjja punu wā 'ō nhipēx kēt. Nā gām ar ikam ajamak mex ne prīne Metīndjwŷnh kabēnkōt ar amijo aba. Gora ar aje Metīndjwŷnh kabēnkōt amijo abawā rā'ā. Gora Metīndjwŷnh kute ar apytār ne kute ar ar ajo bakam gora ar mā ajamak mex ne kōt amijo aba rā'ā. Ne kum adjāpēnh rā'ā ne. Dja gar amā Metīndjwŷnh pyman kam apijām ne kam kum adjāpēnh rā'an kōt ar amijo aba rā'ā ne.

¹³ Nhym mŷj me'ō ne ar angrēk gar kabēnkōt ar amijo aban kum adjāpēnh prām ne kum adjāpēnh ar aba? Bir, Metīndjwŷnh. Metīndjwŷnh ta ne ar amā arē gar kabēnkōt ar amijo aban kum adjāpēnh prām ne kum adjāpēnh ar aba.

¹⁴ Kwārik wānh gar aben prīkam mŷjja japyr kēt ne akabēno aben japanh kēt. Dja gar tu abenkam akabēn mex. ¹⁵ Mŷkam? Bir, ar ajaxwe kēt ne ajmā akute kēt ne arek ar abamā. Ar abē Metīndjwŷnh krakumrēxkam memā katāt amrānhmā. Gora memā katāt mrā gē me axweja, me arīk ar baja ar apumū. Katāt ar amrānhkam ne gar aje ngōnhpōkti nhirā pyrāk, aje akamāt kō tykkam ngōnhpōkti kute memā irāja pyrāk. Nhym bep me axweja, me arīk ar baja ne me kute akamāt kō tyk pyrāk.

¹⁶ Dja gar aje ngōnhpōkti pyrāk ne aje mā memā Metīndjwŷnh kabēn jarēnh nhym me kute amim mar ne tīn rā'ā rā'ā rā'amā. Dja gar ā amijo anhyr ar o aba ba kam ar akam ikīnh. Kritu akubyn bōx ne kute me bakabin kam kute ar amexmā apōxkam dja ba ar akam ikīnh ne ar ajo idjāmra iba ne kam aminhōkre kadjwŷnhbē,

—Be, djā nā bām te arkam idjāpēnh rax? Djā nā bām te arkum Jeju jarēnhō iba? Djā nā bām arkum arēnh kajgo? Kati, nām ar amikajmātā Jeju markumrēx. Ba kam idjāpēnh kajgo kēt, ane.

¹⁷ Birām djām me ibī. Kon ne. Dja me te ibī ba mā ikīnh. Nhym Metīndjwŷnhdjwŷ mā ikam kīnh. Mŷkam? Bir, dja mete ibīn jabej ibī nhym Metīndjwŷnh mrāmri ikam kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute amrēbē Metīndjwŷnhmā mry par ne kute kum bōr nhym kam mekam kīnhja pyrāk. Dja ā ikam kīnhō ane. Ar gadjwŷ, dja gar amim Metīndjwŷnh kamnhīx. Kam gēdja Metīndjwŷnh ar akamdjwŷ kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute Metīndjwŷnhmā mry nhiby uba kangō runh nhym kam mekam kīnhja pyrāk. Kute tām pyrāk. Dja ā itykkam gwaj bakam kīnhō ane. Bir, mrāmri, kwārik wānh ibīn rā'ā ba tu ikīnh ne. Gwaj bakunī baro'ā bakīnh ne. ¹⁸ Gar gadjwŷ ā ikōt akīnh ane gwaj baro'ā bakīnh.

Ximoxi'ā ujarēnh.

¹⁹ Adjŷm, dja ba ī wām ar awŷr Ximoxi jano. Ije ar awŷr anormā tu amijā Bēnjadjwŷr Jeju kamnhīxkumrēx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwŷr tēn bōx ne kam imā ar ajarē. Kute imā ar ajarēnh mexo dja imā ikīnh jadjà, ba kam ajte ikīnh ne. ²⁰ Ximoxi ne mexkumrēx. Nhŷnh ne atemā me'ō ne ba ije wām

ar awÿr anormă? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikôt mrămri ar ajo djuw mex ne. ²¹ Me kunī ne me amidjwÿnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kêt ne.

²² Nhy m bep ate ne Ximoxi. Gar arÿm mexmă akato. Năm ikôt âpênh mexkumrêx. Kute me kra bām kôt âpênh mexja pyrăk. Năm ă ikôt memă Jeju'ă ujarênh ny jarênh tēmo ane. ²³ Be, tām ne ba ije ar awÿr anormă tu kamnhīxkumrêx. Dja ba amima, itīn jabej năr kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awÿr ano nhy m wām tē.

²⁴ Adjy m, dja ba badjwÿ i wām ar awÿr tēn bōx. Nă bām itēm mă tu amijă Bēnjadjwÿr djwÿnh kamnhīxkumrêx.

²⁵ Mrămri dja ba akubyn ar awÿr ikamy Epaprodji jano. Nă gām ar iwÿr ano nhy m iwÿr bōx ne ikôt âpênh ar ba. Bar kam iro'ă ar ije Jejuo ingyryk ne memă ikabēn iba. Tām ne gar iwÿr ano nhy m iwÿr bōx ne kam ar akăxă ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arÿm akubyn ar awÿr anormă.

²⁶⁻²⁷ Năm ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awÿr anormă. Mrămri ne arÿm kanē tÿx ne tyk 'ÿr. Tyk 'ÿr nhy m Metīndjwÿnh kum kaprīn arÿm o mex ne. Kum tāmja kaprīn kum badjwÿ ikapri. Ikapri nhiby ajte ikapri karō ne kanēbê ută, Epaprodji pytă, nhy m arÿm mexkumrêx ne ar ajo aman kam, —ÿ, arÿm ne ar ikanêkôt iman arÿm ikam umar punu, anen kam ar akôt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awÿr anor prām kumrêx, gē ar awÿr tēn bōx gar omūn kam ajte akīnhkumrêx. Ar akīnhkumrêx ba badjwÿ arÿm ikapri apêx. ²⁹ Bir be, kam dja ar awÿr bōx gar amiwÿr o wadjă, ne akīnhkumrêx ne Bēnjadjwÿr kōpdji'ă kum akabēn mex jarē. Dja gar ă o ane, me'ō kute Epaprodji pyrăk dja gar ă o ane, kăjmă kamēnh tē. ³⁰ Be, tu amiwÿr o wadjăn kum akabēn mex jarē. Djă nă gām ar omū, Kritumă âpênh ar bakam ren tykja pumū? Năm ikôt ar âpênh ba. Gar te ikôt adjăpênh prām nhy m kam ta ar akăxă ikôt âpênh ar ba. Kute amikam tyk mar kêt ne tu ikôt ar âpênh ba.

Paur kute amikukrădjă tūm kunī kanga.

3 ¹ Ė, akmere ar, âpnhīre ar, gora ar ajte ikabēn ma. Gora ar akīnh. Gora ar gwaj banhō Bēnjadjwÿrwă kôt akīnh.

Ė, ba ajte ar amă mÿjja 'ōdjwÿ jarē, ōbē ije ar amă 'ă pi'ōk no'ōkja dja ba ajte ar amă arē. Djă nă bām ije ajte akubyn ar amă arēnhbē imă idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbē dja ba ajte akubyn ar amă arē. ² Ė, gora ar aminēje me omū. Me axwe, me arīk ar bawă ar aminēje me omū. Me wă ne me mÿjja punubit nhipêx ne memă me kute me mykă jakărmăbit arēnh ar o ba. Năm me 'êx ne we ar memă,

—Djăm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomă. Bep kati, dja ga me amim ama nhy m me me amy nhinhu kădjwÿ rē. Metīndjwÿnh ne kum me my nhinhu kă rēnhbit kīnh ne meo kra, bep me mykă tă ne kute meo kra kêt, anhÿr ar o ba. Năm me 'êx. Me 'êxnhī ne me ar 'êx ba. Bir, nhÿnh me jabê ne Metīndjwÿnh krakumrêx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrămri babē Metīndjwÿnh krakumrêx. Gwaj baje Metīndjwÿnh mar ne kum rax jarēnh nhy m Metīndjwÿnh Karō kute gwaj bajo ba nhy m Kritu Jeju kute gwaj bapytăr gwaj baje kam kamnhixbē ar baba. Kam ne gwaj babē Metīndjwÿnh krakumrêx. Djăm gwaj ba ne gwaj ajmă amijon amiptăn ar amijo badjămra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytă gwaj kam Kritukam bakīnhkumrêx ne o ar badjămra baba.

⁴Djori me'owā amikukāmāreo amran we,

—Ba inhingêt kôpdji'ā Metindjwŷnhmā imex, anhŷr ar o ba? Nār kon ajmā amijon amijo āmra ba? Bir be, ba ren amijo idjāmra prām ne ren badjwŷ ren amikukāmāreo amran ren amimexo idjāmra iba. Djām ikātām, djām iprŷ kātā got ba? Arkati, inhingêt kute imā mŷjja rero kute me ja kunī rer. Gora ima.

⁵Ē, ijā pi'ók kamrêk pydji nhym me imykā krāta. Ibê idjaerkumrêx nhym inhingêt bē Bējamīn. Djām ibajtem got? Kati, ināmē ibām amē ar kubē idjaer djwŷnhī. Ibê mekbē pardjêu 'ō ne ba prīne Mōjdjê kukrādjakôt amijo iba mextire. ⁶Nā bām imā Mōjdjê kukrādja kīnhkumrêx ne o ingryk ne meo ajkē, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nā bām prīne Mōjdjê kukrādjakôt amijo iba. Nhŷnh ne me'ō ijā,

—Kati, nām Mōjdjê kukrādja 'ōo akno, ane? Kati, nā bām prīne kôt amijo iba. ⁷Bir be, amrēbē mŷjja ja kunī imā mex ba kanārrām amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arŷm imā punun imā kajgo. Ba arŷm kanga. Kritu-bit ne ikadjy mex, ba kam kanārrām ar amijo iba. ⁸Djām Mōjdjê kukrādjamē me ikukāmāre jabit imā kajgo? Kati, mŷjja kunī ne imā kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwŷrbē Kritu Jeju marmā, ajbit pydji ne imā mex, imā kīnh, ba kōtbit ijamak bēn. Bir be, Kritu kadjy ne ba mŷjja kunī kanga. Nā bām iku-krādja tūm kunō mīn ne tu bōm kumē, ije ajbito aminhō kadjy.

⁹Ije Krituo aminhōn kam kôt idjām ne kôt ibamā ne ba mŷjja kunī kanga. Ta ne imā ijaxwe kêt jarē ba kam kum imexkumrêx. Djām Mōjdjê kukrādja-kôt ije ar amijo ibakam imexkumrêx? Kati, Kritukôt ne ba imex. Nā bām amikajmā'ā Kritu ma nhym Metindjwŷnh imā ijaxwe kêt jarē ba kam kum imex ne. Nām me ā amikajmātā Kritu maro ane nhym arŷm Metindjwŷnh memā axwe kêt jarēho ane.

¹⁰⁻¹¹Bir be, ije Kritu mar ne kôt ar amijo ibamā ne ba mŷjja kunī kanga. Mŷkam ne ba mŷjja kunī kanga? Bir, ije prīne Kritu mar nhym kute ta tŷxo ijo tŷx, tŷxa tām kute akubyn amitīn jao itŷxmā ba kudjwa tokryo itokryn 'ā ingrā tŷx rā'ā nhym me kute Jeju kudjwa ibīn jabej ba kanga kêt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itīn ne ikator kadjy amim kamnhixbē ar amijo iba.

¹²Djām arŷm imexo imexkumrêx? Djām arŷm imex ne ijaxwe 'ō kêt-kum-rêx? Kati, ām ije amijo itēm rā'ā. Tūmrām gēdjā Metindjwŷnh ijā mex mē ba kam mrāmri imexkumrêx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytān ijā amim karō.

¹³⁻¹⁴Ē, akmere ar, āpnhīre ar, kraxje ijaxwe apēx kêt rā'ā. Ām ije amijo itēm rā'ā. Ne kam mŷjja pydji'ā ino tŷx. Mŷjja tūm, ije amijo iba tūmja ne ba tu wānh kum inhīre. Tu wānh kum inhīren mar kêt ne amikukāmbit maro tē.

Kute me kute aben rerkam prôt tŷx ne kam amim kīnh djā jamŷnhja pyrāk. Nām me amikukām 'ŷr prôt ne prôt tŷx ne tyk djā kêt ne arŷm 'ŷ:r tē. Me kute me tŷxmē me tyk djā kêt nhō nēkrêx jamŷnhmā. Me kute amim amŷnhmā ne me katāt 'ŷr prôt ne. Me prôt-kôt ari ar rīt kêt ne ate krān mūm rīt ne mūm rīt kêt. Ajbit ne me kuman tu 'ŷr prôt ne.

Bir be, nā bām ā ane. Nā bām ā amijo anen 'ŷr amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne. Metindjwŷnh kute ijā amim karōkôt ne ba amijo tē. Metindjwŷnh ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōr ba ije amim amŷnhmā ne ba kôt amijo tē. Bir be, nā bām ajbit ma. Ije kôt amijo iba nhym ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōrmā ne ba kadjy amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne.

Mỳj nèkrêx nă, mỳj ikĩnh dja ne ba ije amim byrmă? Bir, Metĩndjwỳnh kute kăjkwamă me bajwỳr gu me 'ỳr bamôr ne ô kăjkwakam mỳjja mextikam ar babamă, tăm. Kritu Jejukôt dja gu me kăjkwamă wadjă. Mỳj me'ôkôt? Bir, Kritu Jeju pydjikôt dja ba kăjkwamă wadjă. Kadjy ne ba amijo itēm răăn 'ă inopdji ne. Metĩndjwỳnh ikam kĩnh ne kute imă ikĩnh dja nhôr kadjy.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tũm ne kôt arỳm bamexja, dja gwaj arek kôt amijo bamôr răă. Metĩndjwỳnhmă bajaxwe kêt kadjy arek amijo batēm răă. Nă, gwaj o ane, ă axikôt maro ane. Dja gar akwỳ ate anhô kre kadjwỳnhbê, —Kê, waj. Ije Metĩndjwỳnhkôt ar ije amijo iba prăm kêtumrêx. Mỳj kadjy gêdja bar mỳjja wăkôt ar amikangônho iba? anhỳr jabej, nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amă kabên 'ô jarê gar arỳm aman kam kôt amim akato.

¹⁶ Ê, ja dja gar ama. Arỳm ne gwaj kôt amijo batêmo ane. Gwaj arek bamôr răă. Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo môr gwaj arek kôt bamôr ne atemă mũm bajô bamăt kêt ne tu arek katăt kôt amijo batēm nhym tũmrăm Metĩndjwỳnh kute gwaj bajă mex mêngh gwaj bamextire ne bajaxwe kêtumrêxmă.

¹⁷ Akmere ar, àpnhĩre ar, ar aro'ă ijă amijakren ikôt amijo tē. Ê, ar ipumũ. Ar akajmătă katăt imrănhja pumũ. Dja gar ipumũn kam katăt ă ikudjwa ar amijo anhỳr ar o aba. Arỳm ar kwỳ kute ikôpdji'ă ikôt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhym bep ate ne me kwỳ kum Kritu kurê. Năm me arĩk ar ba ne kute Kritu me bakunĩ kadjy pĩte'ykam tykja mar prăm kêtumrêx ne kum kurê. Arỳm ne ba ar amă me ja jarênh krăptĩ ne kam ajbir ajte akubyn ar amă arê, imỳrkam ne ba ar amă arê. ¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrêx. Djă năm me kum Metĩndjwỳnh kĩnh got? Kati, năm me arĩk ar ban kam kum axwebit kĩnh ne. Djă năm me pijăm ne? Năm me ren axwekam pijăm ne ar ba. Bep kati, năm me pijăm kêt ne ar ban ajte ta amijo ămra ba. Djă năm me kăjkwakam mỳjja ma? Kati, năm me pyka jakam mỳjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhô pykakumrêxbê ne kăjkwa, Metĩndjwỳnh nhô kăjkwa. Kurũm dja Běnjadjwỳr Jeju Kritu kubê me bapytăr djwỳnhja bôx. Tăm ne gwaj kôtbít bajamak bēn ne amăr ar o baba. ²¹ Djă bôx ne kam me bajo ny, me banhĩ punuja, tyk prămja dja o ny gu me kam banhĩ kute ta i mextire, i kadjwỳnh ajmă kute kêt, i mextire pyrăk. Mỳjo dja me banhĩo ny? Djăm Jeju Kritu rerek got. Tỳxi. Ta tỳxo. Dja amitỳxo amijo aptàn kam amikôt mỳjja kunĩ mēn kam mỳjja kunĩ nhô Běnjadjwỳr. Ta tỳx tămo dja me banhĩo ny.

Kute arkum amijo ba mexmă 'ă karô.

Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

4 ¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar ă Běnjadjwỳrkôt amijo aban 'ă angră tỳxo ane. Djăm imă ar akĩnh ngri. Axwe imă ar akĩnh, ije ar ajo ijamak tỳxkam ne ba ar amă ikabên jarên ar amă pi'ôk no'ôk ne. Ar ajo dja ba amikĩnh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjămra mō, imă ar akĩnh raxkam, akmere ar, àpnhĩre ar. Ar Jeju 'ă angră tỳx ne kôt aje amijo abamă ne ba ă ar amă pi'ôk no'ôko ane.

² Ê, àpnhĩre ar, Ebodijmē Xĩxiki, ba ar amă ikabên jarê. Kwărĩk wănh akabēno aben japanh kêt. Ar abê Běnjadjwỳr djwỳnh krakam on ar aje aben pyrăk ne aro'ă axikôt akabên. ³ Gadjwỳ, akmere, ikôt adjăpênh

djwýnhkumrêx, dja ga arkum akabên jarê gê on ar kute aben pyrâk ne kabêno aben japanh kêt. Nâm ar ikôt âpênh ar ban memâ Jeju'â ujarênh ny jarênh ar o ba. Ne kam Kremêxidjwýkôt âpênh ar ba. Kremêximê me ikôt âpênh kunîmê, me tãm ne me arým Metîndjwýnh me tîn rã'ã rã'amã arým pi'ók no'ókam amim me idji janhô. Nhym bep ar nire kute ar ikôt âpênhja ne ajmân ar arým ajbir kabêno aben japa. Mýkam? Arkumã dja ga akabên jarê.

⁴Be, on tu ar akînh ry typydji, ar abê Bênjadjwýr djwýnh krakam on tu ar akînh ry typydji. Ba ajte ar amã arê,

—Ar akînhkumrêx. ⁵Gora me kunîmã ar adjukapri. Bênjadjwýr arým akubyn bôx 'ýrkam dja gar me kunîmã adjukapri gê me kunî ar adjukaprikôt ar ama.

⁶Kwârik wánh gar mýjjakam adjumar punu kêt. Tu Metîndjwýnhmã akabên ne prîne kum amijarên mýjjao a'wý. Ne mýjjao adjã'wýr katã kum amikînh jarê. Kute ar amã mýjja kunî nhôrkam kum amikînh jarên kum ôdjânh jarê. ã kum amijarênho ane. ⁷Dja gar ane nhym kam Metîndjwýnh ar amã umar mex djã jarê gar kam adjumar mexkumrêx ne ar aba. Djãm tãwã nhô me umar mex djã punu got. Tãmwã ne ô me umar mex djã ra:xi. Nâm me te kute mar ne kute kraxkôt omünhmã. Kritu Jejukôt dja gar adjumar mexkumrêx. Ô me umar mex djãjao dja prîne ar anêje aptã. Nhym me umar punu 'ô ar amã år prãm kêtumrêx, amadjãmã år kêtumrêx ne ar anhôkre kadjwýnhbê år kêtumrêx.

⁸Be, akmere ar, âpnhîre ar, ba ajte ar amã mýjja jarê. Godja mýjja mextire, nâr mýjja ajmã kute kêt ne kînhkumrêx jabej gora ar ajbit ma. Kwârik wánh gar mýjja punu 'ô mar kêt.

Bep mýjja me kute arênh ne 'êxnhi kêt 'ô,
me kute katât kabên jadjwýr 'ô,
mýjja mex me kute kôt amijo ba 'ô,
me kabên mex me kute o aben nhikjê kêt 'ô,
mýjja mex me kute omünh ne kînhkumrêx 'ô,
mýjja mextire me kute kikre kunikôt mar ne kute o ýrja 'ô,

mýjja ja dja gar mar o aba.

⁹Ije ar amã ikabên jarênh gar aje ikabên mar ne ikabênkôt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakôt ipumünh gora ar ã ikudjwa amijo ane nhym kam Metîndjwýnh ar amã umar mex jarên prîne ar ar ajo ba. Tãm ne ja.

¹⁰Be, nã bãm ikînh ra:x ne. Ne Bênjadjwýrmã amikînh jarê. Nã gãm ar aje ijo djuw mex ba kam ikînhkumrêx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir aje ijo djuw mex. Ar atãri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rã'ã. Nhym bep amybym ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djã nã gãm ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nã gãm ar aje imar rã'ã ne te jãnh gar aje ijo djuw mex prãme.

Kute arkum arkam amikînh jarênh.

¹¹⁻¹²Djãm imã prãm nâr inhô mýjja kêtka me ba ije ar amã amijarênhja? Kati, ikînhkumrêx. Ba arým amikam ajkam aman arým tu ate ikrã. Ê, godja inhô mýjja kêtka nâr kon inhô mýjja krãptikam ba tu kam ikînhkumrêx ne ar iba. Godja mýjja punu arým iwýr bôx ba tu ikînhkumrêx. Nhym mýjja

mexdjwỳ arỳm iwỳr bôx ba arỳm ikĩnhkumrêx. Mỳjja punu nàr mỳjja mex iwỳr ban bôx katā ba tu ikĩnhkumrêx ne ar iba. Imā prām nàr ijajne jabej, inhō nêkrêx krāptĩ nàr inhō nêkrêx kêt jabej ba tu ikĩnhkumrêx ne ar iba. Ja ne ba arỳm ije mar tỳx. ¹³ Kritu ta ne ijo tỳx nhym mỳjja kunĩ iwỳr ban bôx katā ba tu ate ikrān ikĩnhkumrêx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrāmri ne gar adjukaprikumrêx. Nā gām ar itokry pumūn kam anhōdjānhkôt imā mỳjja jano. Mrāmri ne gar amexkumrêx.

¹⁵ Amrêbê ije pykabê Matenikam memā Jeju'ā idjujarēnh ny jarēnhmo krax ne kam kurūm itēm kam ne gar gajbit ikôt apê ne imā mỳjja kwỳ jano. Atemā me kute Jejukôt aben pydji 'ō kute imā mỳjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imā mỳjja jano. Be, gar aje imar rā'āja pumū. Kribê Pirpukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imā pi'ók kaprĩre jano ba amim kuby. ¹⁶ Ne ajte kribê Texarōnikakam idjām rā'ākam inhō pi'ók kaprĩre kêt. Gar imā kwỳ jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djām ar aje ajte imā pi'ók kaprĩre nhōrmā ne ba ajte ar amā ane? Kati, Metĩndjwỳnh ar akam kĩnh ne kute ar adjukapriō pānh gar akĩnh raxmā.

¹⁸ Nā, mrāmri ar aje imā anorja kunĩ arỳm iwỳr bôx ne imānhkutān kwỳ ijakre. Gar aje Epaprodjikôt imā anor nhym kute imā o bôxja imā kungā nhym arỳm inhō mỳjja krāptĩ ne. Ar aje imā ōrja kute Metĩndjwỳnh nhō mry pyrāk, kute ō mry kudjyre pyrāk. Me kute Metĩndjwỳnhmā mry par ne kute kum bôr nhym kum kĩnh ne mekam kĩnhja. Kute tām pyrāk. Nā gām ar imā mỳjja ngā nhym kam Metĩndjwỳnh ar akam kĩnhkumrêx. ¹⁹ Kam dja ar amā mỳjja ngā nhym ar amānhkutā ne.

Djām inhō Metĩndjwỳnh ō nêkrêx kêt got. Arkati, kàjkwakam ō mỳjja krāp-tĩti: kute kanhêtire pyrāk. Dja ar amā kwỳ ngā, Kritu Jeju djō'ā ar amā kwỳ ngā nhym kam ar anhō mỳjja ar amānhkutā. Nhỹnh ne Metĩndjwỳnh ar amā mỳjja 'ō nhōr kêt? Kati, dja ar amānhkutā kungā nhym rā'ān kumex.

²⁰ Gê me kunĩ me banhō Metĩndjwỳnhmā rax jarē, Metĩndjwỳnhbê me Babāmmā rax jarē. Kum rax jarēnh rā'ā rā'ā. Gê me ā ane. Tām ne ja.

²¹ Nā bām ar ajo ama, wānh, Kritu Jejukôt ar abê Metĩndjwỳnh nhō ar amexja ne ba ar akunĩo ama ne. Wānh ar abenmā ijarē. Nhym jakamdjwỳr ar kute Jejukôt abeno kamy ar ajo amak rā'ān ar amā amijarē. ²² Jakam, Metĩndjwỳnh nhō me mex kunĩ ne ar ar ajo amak rā'ān ar amā amijarē. Nhym bēndjadjwỳr Xedja nhūrkwākam me jadjwỳr ar ajo amak tỳ:x ne.

²³ Gê gwaj banhō Bēnjadjwỳr Jeju Kritu ukaprikôt prĩne ar akunĩo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã

pi'ôk no'ôk ne ja.

Me'ô nhidjibê Epapraj ne arÿm Paurkôt Jejuo aminhõ. Ne kam akubyn ô pykabê Korximã tẽn kam memã ar Jeju'ã ujarênh ba. Nhyr mekam kwÿ arÿm tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyr mekam Epapraj Paur'ÿr tẽn bõx. Mekbê ijê djâkam Paur âm rã'ã nhyr Epapraj 'ÿr bõx ne kam ô pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arênhõ nhÿ. Nhyr mekam tu Paur kute ar omünh kêtka tu kum ar kînkhkumrêx. Kute ar omünhmãn prãbê tu kum ar kînkhkumrêx ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nhyr bep Korxikam me kwÿ ne me Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ar memã arênhõ ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykã rênhbit ne Metîndjwÿnh kum me kîn ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metîndjwÿnh kady mrãnh djwÿnhmã akabên. Djãm abênjadjwÿr got ga katât Metîndjwÿnhmã amijarê? Dja ga kady mrãnh djwÿnh kumrêxmã amijarê gê amÿ kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyr me kute mÿjja krênãm nhyr me mebê mÿjja pyman memã kum,

—Ê, kwãrik wãnh ja krên kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrik wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyr bep Kritu ne kabên mexkumrêx. Tãm gédja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utâr. Kwãrik wãnh kady mrãnh djwÿnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utâr. Kwãrik wãnh atemã 'ô jabej kêt. Ajbit ne Metîndjwÿnh djwÿnhÿ ne mÿjja kunÿ 'y ne kute me utâr. Nã, nhyr Jeju Bãmbê Metîndjwÿnh tãm ne amiwÿr me bajo bõx. Kra kukwakam amiwÿr me bajo bõx ne me bajo ôbi-kwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

1 ¹⁻² Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Paur, Metîndjwÿnh kute ijã amim karô nhyr Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Kriraxbê Korxikam Kritu nhô me ja, ô me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã tÿx ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwÿnh ar ajo djuw mex, Metîndjwÿnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwÿr Jeju Kritu ar ukaprikôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwÿnhmã arkam amikîn jarênh.

³ Bar ije Metîndjwÿnhmã ar ajo idjã'wÿrkôt mã kum ar akam amikîn jarê. Bãmbê Metîndjwÿnh, gwaj banhõ Bênjadjwÿr Jeju Kritu Bãmbê Metîndjwÿnh

kumã ne bar amikĩnh jarẽ. ⁴Mỳkam ne bar kum ar akam ikĩnh jarẽ? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrẽx ne kam kôt amã me jadjwỳ jabêkumrẽx, amã õ me ja, õ me mextire ja jabêkumrẽx bar arỳm kuman kam ikĩnh-kumrẽx.

⁵Be, kute ar amã mỳjja mex djir ne gar kam ama. Metĩndjwỳnh kute kàjkwakam ar amã mỳjja mex djir ne katàt ar amã arẽnh, mỳjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhĩxkumrẽx ne kam kam ama. Ar aje mỳjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrẽx ne kam kôt amã õ me ja jabêkumrẽx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarẽnh nyja man tu amim kamnhĩxkumrẽx. Jeju'ã ujarẽnhja ne katàt nũ. Kabẽn punu kêt. Kabẽn 'ẽxnhĩ kêt. Kam ne katàt nũ.

⁶⁻⁷Be, Jeju'ã ujarẽnh ny arỳm wãkam ar awỳr bõxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkôt Jeju'ã ujarẽnhõ ajmã. Arỳm ne me o ajmã nhym me ar akudjwa arỳm kuman arỳm kum mỳjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Nãm me mỳjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwỳ ar amã arẽnhõ ane. Gar arỳm ã mỳjja mexbit maro ane. Krax kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwỳnh jarẽnhõ tẽ gar arỳm kôt maro tẽ. Nã, Epapraj ne ar amã Metĩndjwỳnh djukapri jarẽ. Metĩndjwỳnh ne ukaprikôt ar ajo djuw mex. Nhym Epapraj ar amã ukapri jarẽ gar kam arỳm tu amim markumrẽx. Nã gãm ar anhõkre kadjwỳnhbê,

—Nã, mrãmri ne arỳm Metĩndjwỳnh djukaprikumrẽx ne ja, ane. Nã, Epapraj ne ar amã arẽ gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kĩ:nhkumrẽx. Nãm ar ikôt àpẽn ar ba. Mrãmri Kritu nhõ àpẽnkhkumrẽx ne kum àpẽn ar ba ne kute kanga kêtumrẽx. Nãm wãm ar akam bõx ne ar ikõpdji'ã ar àpẽn ba.

⁸Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarẽn ar imã,

—Ota arkum aben jabêkumrẽx. Metĩndjwỳnh Karõ ne abenã arkum karõ nhym ar arỳm kum aben jabêkumrẽx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarẽnhõ ane.

⁹Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarẽnh bar ije mar totokbê ne bar Metĩndjwỳnhmã ar ajo idjã'wỳr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga prĩne arkum 'ã karõ gẽ ar kuman akabẽnkôt ar amijo ba. Dja ga Akarõo prĩne ar no bõ, Akarõo ar no bõ gẽ ar prĩne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wỳro ane.

¹⁰Bir be, dja Metĩndjwỳnh prĩne ar amã ar adjàpẽn'h'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukràdjã jarẽ gar kam arỳm mã kôt amijo aba mextire gẽ Bẽnjadjwỳr ar akam kĩnhkumrẽx. Ga kam ar amã mỳjja mexbit kĩnh ne ar o aban ajte Metĩndjwỳnh maro tẽn amũ maro ajkamẽn mar rax ne.

¹¹Gêdja Metĩndjwỳnh prĩne ar ngrĩ tỳx. Djãm uma ngrĩ got. Uma raxo kute mỳjja kunĩ jakrenh. Ta tỳxo godja prĩne ar ajo tỳx ne, ta mexo prĩne ar ajo mex ne. Ga kam ar akràn mã amijo aba. Kwãrik wãnh gẽ te mỳjja punu ar akam apõx nàr kon ar akapri ar akam apõx gar mã Jejukôt ajkamẽn tu akràn mã amijo aban angryk kêt ne tu akĩnhkumrẽx. ¹²Ne tu Jeju Bãmbe Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ.

Bir, mỳkam? Bir, arỳm ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute õ me mextire jamẽ ro'ã gwaj bamã mỳjja nhõrmã. Kute õ me jamã mỳjja mextire djir ja tãm gêdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrà. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kêt, mỳjja punu 'õ kêt tãm'yr dja gwaj bõx nhym kute

gwaj bamā mỳjja ngrành ne kam ar kute gwaj bajo bamā. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arỳm ne mrāmri tu gwaj bapytàrkumrèx. Amrèbê ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamā bajaxwebit kình ne ar o baba nhym kam kute mrāmri akamàt kô tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrāk. Nhym arỳm Metĩndjwỳnh kubê gwaj bapytà nhym arỳm wánh ar ba. Arỳm tu Xatanajbê gwaj bapytàrkumrèx. Xatanaj kute àtykri ar gwaj bajo bajabê ne arỳm gwaj bapytà nhym Kra arỳm ar gwaj bajo ba. Bām kum Kra kìnhkumrèx ja ta ne arỳm ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nà, Bām ta Xatanajbê gwaj bapa 'amỳ. Amrèbê Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bām kubê gwaj bapa 'amỳn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrô bikapĩnkôt ne Bām gwaj bapytàn gwaj bajaxweo aknon tu mar kêt ne.

Kritu kute raxo katàt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nà, kra ta ne memā Bāmo amirĩt ne. Djām me kute noo Metĩndjwỳnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kêt. Nhym kam kra ta memā Bāmbê Metĩndjwỳnh amirĩt ne. Amê ar kute aben pyrāk. Ar amê tāmỳ. Nhym kam kra ta memā Bāmo amirĩt ne. Ne kam ajte kubê Metĩndjwỳnh Krakam ta ne ô mỳjja kunĩ djwỳnh, mỳjja kunĩ nhô bēnjadjwỳr.

¹⁶ Ta ne kute mỳjja kunĩ 'yr djwỳnh. Bām kabēnkôt ne mỳjja kunĩ 'y. Kàjkwamē pykakam mỳjja ja kunĩ 'y. Mỳjja me kute noo omũnhjamē mỳjja me kute noo omũnh kêtjamē, tām ne kunĩ 'y. Me karô nhô bēnjadjwỳrmē kadjy mrānh djwỳnh nhô bēnjadjwỳrmē mebēngôkre^a nhô bēnjadjwỳr rũnhmē bēnjadjwỳr krymē mỳjja kunĩ ne amim ipêx ne. Bām kabēnkôt amim ku'y. Nām prĩne amim mỳjja kunĩ 'y, prĩne o atom, kam ne ô mỳjja kunĩ djwỳnh, ta ô mỳjja djwỳnh.

¹⁷ Adjakam, mỳjja kator kētri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djām pykabê mỳjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mỳjjao ba djwỳnh ne kam kute mỳjja 'ô kanga kētkumrèx. Kute mỳjja kunĩ 'yrkam ne kute mỳjja 'ô kanga kêt. Kra ta ne ar mỳjjao ba. Nhym mrāmri mỳjja tu kunĩ rā'ā: rā'ā.

¹⁸ Nhym ajte Krabê Jeju ta ne ô me ja kadjy bēnjadjwỳr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tām ne me kute Jeju nhĩ pyrāk. Nhym bep Jeju ne kute krā pyrāk. Jeju ne kam ô me ja kadjy bēnjadjwỳr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mỳjja kunĩ apôxo tē. Ne kubê Metĩndjwỳnh krakam kumrèx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mỳjja kunĩ jakrenh, raxo mỳjja kunĩmā wa.

¹⁹ Kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Apỳnh ar kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Kra kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhkumrèx. Metĩndjwỳnh ne Kramē kute aben pyrāk'ā amim karô nhym kam Kradjwỳ kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Ar amê kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ.

²⁰ Bir be, Metĩndjwỳnh ta ne amim Kra'ā karô, krakôt kute amim mỳjja kunĩ ôbikwamā, pykakam mỳjja nār kàjkwakam mỳjja, kunĩ kute o

a 1.16 Apỳnh me ô pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bēngôkre. Kubêkà jakamē me kakrātykmē me babēngôkremē ne me kunĩ: bēngôkre.

öbikwamã. Mÿjkôt? Krakôt, kra ne me kadjy pîte'ykam tyn kamrô ajkapî nhyam kam kôt Bãm memã kabên mex jarê nhyam me arÿm umar mexbit ma.

Metîndjwÿnh kute meo öbikwa.

²¹ Amrêbê ne gar Metîndjwÿnho akurê djwÿnh. Ar aje ajaxwekôtbit ajamak bën ne aje mÿjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurê djwÿnh. ²² Nhyam bep ajbir ne Metîndjwÿnh ar ajo öbikwa. Nã gãm ar te amã kurê nhyam Metîndjwÿnh tu ar ajo öbikwakumrêx. Kra ne me kadjy amijo kubêngökren ruwn kam ty. Nhyam kam kôt Metîndjwÿnh ar ajo öbikwakumrêx. Mÿj kadjy ne ar ajo öbikwa? Bir, kute amiwÿr ar ajo bôx, gar kabem aku'êmã. Ar mrãmri Metîndjwÿnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mÿjja punu 'ô kêtukumrêx ne kabem aku'êmã. Kadjy ne Metîndjwÿnh ar ajo öbikwa, godja gar arek o tèn kanga kêt jabej. ²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angràn mrãmri adjãm tÿx ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhîxbê kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arÿm Jeju'ã ujarênh nyja man kam amim kamnhîx ne kam kam ama. Godja gar mrãmri arek kôt amijo atêm rã'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrãmri arÿm 'ÿr bôx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarênh ma? Kati, pyka kunîkôt ne Jeju'ã ujarênh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh mô. Idjapênh ne ja. Kam ne ba kâjbê memã 'ã idjujarênh mô.

Paur me kadjy àpênh.

²⁴ 'Ã idjujarênh mô nhyam me arÿm kôt ijo ajkê ba itokry ne. Djãm kôt ikapî? Arkati, ikînhkumrêx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikînh ne. Mete Krituo bikên nhyam tokryja 'ã ne me ijakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhîo bikênho ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rênho tê. Jeju nhî kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhî pyràkja, me kadjy ne ba itokryja. ²⁵ Ne me akadjy idjapênhja. Metîndjwÿnh ne me akadjy idjan imã idjapênh jarê. Ba kam me amã idjapênh ar iba. Mÿj idjapênh nã? Bir, ije me kunîmã prîne Metîndjwÿnh kabên'ã idjujarênh itêm nhyam me kunî kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunîbê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwÿro tèm tãmtã: nhyam bipdjur rã'ã. Nhyam kam ajbir Metîndjwÿnh arÿm memã o amirît, ta ô me mextire jamãbit o amirît ne. Kute amim me ja'ã karökôt ne memãbit o amirît ne. ²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karô ne kam mebé udju: ne. Ne arÿm jakam memã o kato, ô me mextire jamãbit ne o amirît ne. Mÿj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirît ne? Bir, Kritu me bakadjwÿnhbê ÿrja. Tãm ne gu me ô mÿjja mex'ã amim kamnhîx ne. Kritu me bakadjwÿnhbê ÿrkam ne myt kunîkôt mã me bamã mÿjja mex ngã ba me ikînhkumrêx. Mã ne mÿjja mexja kute? Bir, mÿjja mex ja ne apêx pram kêtukumrêx. Mÿjja mex ja ne mexo kute mÿjja kunî jakrenh, kute me kute ô nèkrêxo amimexja kunî jakrenh mex ne. Dja mã amirît rã'ã ne. Djãm me kwÿmã ne o amirît ne? Kati, pyka kunîkôt ne ô me jamã o amirît ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunîmã Kritu'ã ajarê. Ar ikrã mexkôt, ar ikabên mexo ne bar me kunîmã tîn jangijn me kunîmã Metîndjwÿnh kabên jarê. Ar ije Metîndjwÿnhmã meo imôr ne kum me örmã. Me kunî arÿm kute Kritu mar mex ne kute inomã mênh, me tãm ne bar ije Metîndjwÿnhmã meo imôr ne kum me örmã. ²⁹ Kadjy ne ba idjapênhkam ityk djã kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe tÿx ne ta tÿxo ijo tÿ:x ba kam me kadjy idjapênh ra:x ne.

Kritu ajbit rax nhyr me kute ja mar kadjy ne Paur djàpènh raxja.

2 ¹Ê, ba ar amã arẽ, gar ama. Gora ar amã idjapènh raxjakôt ima. Krĩ-raxbê Raodjikam ar jamẽ apÿnh krĩ rũnh djari me jamẽ me aje te ipumũnh kêt ba akràn mã ar me akunĩ mã idjapènh ibaja pumũ.

²Mÿj kadjy ne idjapènh raxja? Ije ar amã tÿx jangjènh gar ajte atÿxmã. Ne ajte ar amã aben jabèn axikôt akabèn ne ar abamã. Ga kam ar aje mrãmri Kritu markumrẽxmã, Metĩndjwÿnh kute prĩne mekbê o bipdjurja ar aje mar ne aje katàt kôt mar ar o abamã. Mÿj ne mekbê o apdju? Kritu. Kritu mekbê bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrãmri me ò nèkrèx rũnh pyræk. Dja gar ã Kritu mar rũho ane. Kadjy ne idjapènh raxja.

³Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjènh djwÿnh. Ajbit kute memã Bãmmê ar kukràdjão amirĩt, kukràdjã bipdjurjao amirĩt nhyr kôt me arÿm ò mÿjja mex maro tẽ, ò mÿjja mex maro tẽn kam kôt no mex. Nhyr kam apÿnh me kute Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja mar djari mrãmri kute ò nèkrèx mextire ja pyræk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memã no mex jangjènh nhyr me no mex ne kute ò mÿjja marja pumũ. ⁴Atemã 'ò kêt. Ta pydji ne kute Bãmo amirĩt. Ê, me'ò kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã katàt 'ã ajarẽ. Me 'èx ne kute kabèn punuo amikabèn mex ne o kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã ane.

⁵Nãm te jãnh prãme ba amybÿmbit imã ar akĩnh ne ar amar rã'ã. Arÿm ne ba ar aman kam ikĩnhkumrèx ne. Nã gãm ar amim Kritu markumrèx ne 'ã angrã tÿx ne amã me uma kêt ne kanga kêtumrèx ne 'ãno dja, ne akràn mã aben mẽ ar aba. Ba kuman kam ikĩnhkumrèx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhõ Bẽnjadjwÿrkam ã kôt amijo abao ane, anhõ Bẽnjadjwÿr Jejukôt ã amijo abao ane. ⁷Dja gar ã amũ Kritu maro abikamènhõ atèm kute mrãmri ne pĩ abatàn kadjy kute pykamã arẽ ngjènh ne kute pyka 'amÿnh tÿxja pyræk. Dja gar ã amũ Kritu maro abikamènhõ atẽmo ane, ne ã Kritu 'amÿnh tÿx ne 'ãno adjãmõ ane. Ne amrèbê ar aje amim Kritu marja arek o tẽ. Me kute ar amã arènhkôt dja gar arek o anhÿro tẽ. Dja gar ã o anhÿro atèm rã'ãn prĩne mar tÿx ne. Ne kam Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ, ne kum amikĩnh jarènh 'ãno dja.

⁸Dja gar aminèje me kabèn punuwã pumũ. Dja me kabèn punu 'èx ne amijo kabèn mex ne mון ar anoo akno. Djãm me kabèn punuja kabèn katàt got, kabèn mex got? Kati, me kabèn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmã 'èx ban amũ abenmã arènhõ mör tãmtã nhyr i kamingrãny amũ abenmã arènhõ mō. Djãm Metĩndjwÿnh kabènkôt ne wã? Kati, me ta kukràdjækôt ne me kabèn kajgowã. Nhyr bep atemã ne Kritu kabèn katàtã. Mrãmri katàt arẽ.

⁹Kubê Metĩndjwÿnh djwÿnhkumrèx. Amijo kubèngòkren me bawÿr pykamã ruw. Kubèngòkrekam ne kubê Metĩndjwÿnhkumrèx. Æm Metĩndjwÿnh djwÿnhĩ. Ta ne kubê Kritu. ¹⁰Ne ta gwaj bakadjwÿnhbê nhÿn gwaj bamã umar mexti:re jarẽ. Gwaj bamã umar mextire jarẽ gwaj kam bakĩnhkumrèx. Mã ne gwaj bakĩnh kute? Bir, mrãmri me kute ò nèkrèx rũ:nhkam kĩnhja pyræk. Dja gwaj Jejukam bakĩnhõ bamã nèkrèx kĩnhja jakrenh mex ne. Ê, mrãmri ne Kritu raxo kute me bẽnjadjwÿr rũnhmẽ me bẽnjadjwÿr kry

kute meo baja kunī jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kīnho ba, gwaj bamā kīnh jangjēnho ba.

¹¹Arỳm gwaj baje Krituo aminhōkam ne gwaj atemā bakukràdjà. Gwaj bakukràdjà tūm, gwaj bajaxweja ne gwaj arỳm tu wānh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrāmri ne mekbē idjaer kute me my nhinhu kà rēnh nhyr me kam mex ne kīnhja pyrāk. Me bajtem kute Metīndjwỳnh nhō me ja mar kadjy ne me me my nhinhu kà rē. Nām me me my nhinhu kà rēn mūm kurēn kam kīnh nhyr Kritudjwỳ arỳm gwaj bamā gwaj bakukràdjà tūmja mūm ā rēnho ane gwaj kam ā badjwỳ ā bamexo ane nhyr Metīndjwỳnh arỳm gwaj bakam kīnh ne.

¹²Jeju akubyn tīn ne me tyk krā kurūm kator'ā ne ngōnhmā gwaj baja-ngjēnhja amijakre. Ngōnhmā gwaj bajangjēnh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrāk. Nām me ā ngōnhmā gwaj bajangjēnh ane. Ngōnhmā gwaj bakrā jangjēnh, gwaj kam akubyn bakrā apōx ne kute Jeju kēnkre kurūm akubyn tīn ne kator pyrāk. Metīndjwỳnh ta ne tỳxo akubyn Krituo tīn, me tyk kurūm Krituo kato. Gwaj kam arỳm tu amim kamnhīxkumrēx nhyr kam ngō kurūm me bakator kute gwaj badjwỳ akubyn batīn pyrāk, kute ta tỳxo Kritumē ro'ā gwaj bajo tīn pyrāk. Kam dja gwaj bakukràdjà nykōtbit amijo baba.

¹³Bir be, amrēbē ne gwaj baje batyk pyrāk ne ar baba. Nā gwaj bajaxwe-kumrēx ne mūm amikukràdjà tūm rēnh kētkam kute me batyk pyrāk. Nhyr bep ajbir ne Metīndjwỳnh gwaj bajaxwe kunīo biknorkumrēx. Nhyr kam kute Kritumē ro'ā gwaj bajo tīn pyrāk.

¹⁴Arỳm ne Metīndjwỳnh Mōjdjē kukràdjào apēx. Mōjdjē kute memā “Kwārik wānh” anhyr ne 'ā pi'ōk no'ōkja arỳm o apēx. Nā gwaj te kukràdjà-kōt amijo babamān ām mā bajamakkre kēt. Nhyr kam Metīndjwỳnh ōkre kadjwỳnhbē,

—Ikra tykkōt, mete pīte'ykam kum o i'ēk nhyr tykkōt dja me tu amim ikamnhīxkumrēx ba kam me'ā mex rē. Nām me te Mōjdjē kukràdjàkōt te o anen mar kētkumrēx ne, ane. Nām ā Metīndjwỳnh o anen ā Mōjdjē kukràdjào apēxo ane.

¹⁵Be, Kritu tykkōt ne Metīndjwỳnh me karō punu rūnhjadjwỳo ajkē, me karō punu nhō bēnjadjwỳrmē, me tām ne Metīndjwỳnh meo ajkē. Nām me amipardja'ā me pa 'amỳn kam meo kurwỳko ban meo bōx. Me ipōkri ne me meo kurwỳko ban meo bōx ne kam prīne mekbē ābēr dja kunīo apdjun kam memā me uma ngrānh mex ne. Nhyr me kunī kōt omūn arỳm kōt kuma. Nām ā Kritu tykkōt ā Metīndjwỳnh me karō punu rūnho bikēnho ane.

¹⁶Metīndjwỳnh kute me karō punu rūnho bikēnhkam kwārik wānh ō kukràdjàja mar kēt. Nām me Mōjdjē kukràdjà kupa'ā mekbē mỳjja pyma ar o ba ne memā amijangri'ā apnē. Bir be, kukràdjà kakritja dja gar mar kēt. Metīndjwỳnh arỳm kute mỳjja tūmjao apēxkam dja gar mar kēt. Kwārik wānh ga arīk ar adjākur abakam gē me'ō adjākur mỳr jabej ar amā kabēn 'ō jarēnh kēt, nār kon, mỳjjao akōm mỳr jabej gē me'ō ar amā kabēn 'ō jarēnh kēt. Nār kon, me rer mex 'ōkam, mytyrwỳ 'ōkam, akati 'ōkam, me rer mex mōrkam, mekōt ar aje amijo anhyr kētkam, kwārik wānh gē me kam ar amā kabēn 'ō jarēnh kēt. Kwārik wānh mỳjja kukràdjàja ja mỳr jabej gē me'ō ar amā ākrē kēt.

¹⁷Kritu bôx kêtiri ne me kukràdjà ja arík kam ar ba. Nām me Kritu kutêp ar kukràdjà jabito ba. Kajmā'ā ari o ba nhym kam bôx ne arým o ajngrà, kukràdjà tūmja tu mūm kumē.

¹⁸Kwārik wānh me 'êx ne kute amijo pijàm ne arík Metĩndjwýnh kadjy mrānh djwýnhmā kabēnja wānh nō. Nām me kum mýjja ja kīnh ne 'ā ar amā apnē, ar aje me kudjwamā. Nām we me,

—Dja gar me ikudjwa kadjy mrānh djwýnhmā amijarēn kum rax jarē nhym arým Metĩndjwýnh kum ar akīnh. Dja ga ar o anhyr kêt nhym arým kum ar akīnh kêt. Djām abēnjadjwýr got ga tu Metĩndjwýnhmā akabēn, ane. Kati, nām me 'êx. Kwārik wānh wām nō gē me ja ar anoo biknor kêt.

Nām we me biptirkam mýjja pytiro ikwān we ar amā kôt 'ā ujarēnh ba. Kati, nām me 'êx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amā mýjja jarēnh ba. Kati, nām me 'êx. Kati, nām arík ar ta amijo 'êx ne amijaxwekôt amiman kam we amijo āmra ba. Kati, nām me 'êx. ¹⁹Ne arým Kritumā iren 'amýnh kêt.

Kritubē Metĩndjwýnh djwýnhkumrēx. Ta ne wýnhī. Kute ta krā pyrāk. Me baje Kritu mar ne gu me baje ī pyrāk. Nhym bep Kritu ta ne kute krā pyrāk nhym me kum iren 'amýnh kêt. Nā gu me bakukràdjāri ajkanhōk ne kam tu batypydjī. Apýnh kêtē. Me bakukràdjāmē me bakudjēk kunīo aben pydjīn me bakrāmā kumē.

Nām ā Kritu ta kubē krākam ta īo djuw mexo tē, me bajo djuw mexo tēmo ane. Kritu ne ta ō me jamā bēnjadjwýr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apýnh me ba djāri baba nhym tu amim me bajo atom, me bajo aben pydjī gu me batypydjīn aben mē ar baban kam kôt bamā aben jabēn kam baro'ā Kritu maro tē. Metĩndjwýnh ne amim me bajā karō gu me kam kajmā kôt ā maro batēmo ane.

²⁰Arým ne gar Kiritumē ro'ā ty nhym arým ar amā mýjja kukràdjà kakritja mūm kumē. Kritu kute ar amā mýjjao apēx gar kam mā ajte amā akukràdjà kakrit kīnh. Mýkam ne gar akubyn mā amā pyka jakam me kukràdjà jabit kīnh ne kôt ar amijo aba? Nām we me,

²¹—Kwārik wānh byr kêt,

—Kwārik wānh kakinh kêt,

—Kwārik wānh kupēnh kêt, ā we anhyr ar ba gar kôt amijo aba.

²²Djām Metĩndjwýnh kukràdjà ne ja ne me we ar “Kwārik wānh” ar o ban mekbē mýjja pyma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukràdjà tūm, kukràdjà kakritja arým kêt. Metĩndjwýnh arým kukràdjà tūmjao apēx gu me arým kôt amijo baba kêt. Mrāmri kute me badjākur djā pyrāk. Tebē dja me batikkrekam apēx ne me banhī'ā apēx ne me bakrākā'ā mrā. Nām ā kukràdjà kakrit, kukràdjà tūmja apēxo ane.

²³Me kute mekbē mýjja pymaja ne me 'êx ne kabēn mex ne. Bep kati, nām me tu ar mýjjamā amijarēnh ba, mýjjao Metĩndjwýnh ne ar kum amijarēnh ba 'ā memā apnē nhym me kudjwa. Nām we me 'êx ne we ar amijo pijāmo ban ar ta aminhī djwýnh ba. Me ta kute we amibē axwe rēnhmā prīne amijo bikēnh ba. Metĩndjwýnh kute memā ja jarēnh kêt. Me ta ne me arík ta kute amijaxwe bīnmā apýnh amijo ba djāri amijo ba. Nām me amiti-tik ne kam amijo bikēnh mexo ba. Kati, ām kajgo mexi. Nām me te aminhī djwýnhja te o ane nhym ām mā axwe. Djā nām me amibē axwe kurē? Kati, nām me te o anen mā axwe.

Ar kute katàt amijo bamā arkum 'ā karō.

3 ¹Gora ar Kritumē ro'ā arým akubyn atĩkam, ngō kurūm ar ajapōx kute akubyn atĩn pyrāk, kam dja gar kàjkwakambit mỳjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhỹ, Metĩndjwýnh djubók'anh nhỹ. ²Dja gar kàjkwakam mỳjja-kótbit ajamak bēn. Kwārik wānh pykakam mỳjja mar kēt.

³Kute Kritumē ro'ā arým atyk pyrāk. Djām me tykkam kute pyka jakam mỳjja mar got. Bir be, arým Kritumē ro'ā ar atyk ne ro'ā akubyn atĩkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumē atypydjin ari ar aba. Nhym kam Kritu kadjwýnhbē, Metĩndjwýnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytār mex kadjy. Kam dja gar kàjkwakam mỳjjabit ma. ⁴Be, Kritumē ne gar atypydjin ar aban kam tu atĩnkumrēx ne. Gēdja Kritu akubyn raxo amirīt ne kam abēngōkre-djwý^b arým araxo amirīt.

⁵Bir be, kam dja gar arík abawā tu krā'yrkumrēx gē on wānh nō. Kwārik wānh gar krō'ā aprō kēt, nhym me nijadjwý krō'ā mjēn kēt. Ar aprō prām, nhym me ni mjēn prāmja kwārik wānh nō. Gē me my prō prām ne kurē ar ba, nhym me ni ar mjēn prām ne kurē ba kwārik wānh nō. Me kum mỳjja punubit prāmja kwārik wānh nō. Ne me kum nēkrēxbit prāmja kwārik wānh nō. Nām me kum nēkrēxbit kīnh ne kam kótbit amak bēn ne kam kum Metĩndjwýnhja mar prām kētkumrēx. Me kute mỳjjao Metĩndjwýnh karō nhipēx ne kute we kum ar amijarēnho baja tām ne Metĩndjwýnh kum kīnh kētkumrēx. Nhym me kum nēkrēxbit prāmjadjwý kum kīnh kētkumrēx. Amē punu nhym kam kum kīnh kēto aben pyrāk ne. Kam ne ba ar amā,

—Tām gēdja on wānh nō, ane.

⁶Mỳjja ja kunīkōt ne Metĩndjwýnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mỳjja jao ban kam kute Metĩndjwýnhkōt amijo ba kētkumrēxja, me tām gēdja Metĩndjwýnh mekam ngryk ne ĩ memā o pānh. ⁷Nhym bep amrēbē ne gar gadjwý ā amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸Bep jakam dja gar on mỳjja ja kunī kanga. Kwārik wānh gar angryk kēt ne memā adjākjēr kēt ne aje amipānhmā mar kēt ne me kāmex jarēnh kēt ne ajajkwakam akabēn punu 'ō jarēnh kēt. Me my kute me nire kukrādjà'ā me aprýja dja kēt. Nhym me niredjwý kute me my kukrādjà'ā me aprýjadjwý dja kētkumrēx.

⁹⁻¹⁰Kwārik wānh gar akukrādjà tūm jakōt abenmā ajēxnhĩ kēt. Arým ne gar akukrādjà tūmja mūm kunī mē. Ar aje akukrādjà tūmkōt aje abenmā ajēx aba ja ne gar arým nhĩ'ām kunī mē. Pānh ne gar akukrādjà nykōt mỳjja mexbit ma. Metĩndjwýnh kute ar ajo ny nhipēx djwýnh ne ar ajo nyo tē, ar aje Metĩndjwýnh mex pyrāk kadjy ne ar ajo nyo tē, prīne ar aje Metĩndjwýnh markumrēxmā ne ar ajo nyo tē.

¹¹Metĩndjwýnh kute meo nykam ne me arým abenmā kre rax kēt ne tu arým abenā tým ne typydji. Arým Kritukōt me apýnh ba djāri kute abeno kurē djwýnh kētē ne kam arým tu abeno kamyn abeno ōbikwa. Me bajtemmē mebē idjaermē, me tām ne Metĩndjwýnh arým meo aben pydji. Ne ajte me my nhinhu kà rēnhmē me mykà tāmē, me tām ne Metĩndjwýnh ajte meo aben

b 3.4 Apýnh me ō pyka djāri kunīkōt ne me kunī bēngōkre. Kubēkà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

pydji. Me kute arÿm me krörmē me krör kêt apÿnh ò pykakam ba djàri bajamē, me tām ne Metĩndjwÿnh arÿm meo aben pydji. Me kute me pa 'amÿnh nhym me memā àpēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy àpēnhjamē, me tām ne arÿm Metĩndjwÿnh meo aben pydji. Nà, ne arÿm memā me kute abeno kurē djwÿnhja arÿm o ajngra. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arÿm ajbit kute amikajmātā mar. Djā nām kum me'ò kīnh kêt ne? Kati, nām kum me kunī kīnh ne me 'āno dja. Nām me 'āno āmo aben pyrāk ne.

¹²Ga Metĩndjwÿnh kute amijo ar apytār ne arÿm kute amim ar ajo bikjēr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabēkumrēxja pumū. Kam gēdja gar tu amim akukrādja ny man kôt amijo aba. Gora ar amā me kaprī ne adjukaprī ne ar meo aba. Kwārīk wānh ar ajō apydji arax prāme ari aba kêt. Dja gar memā aprī mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrānmā ar meo aba. Be, mÿjja mex ja dja gar ā maro anen kam tu kôt amijo aba.

¹³Gēdja me'ò ari kute anoknoro ba jabej kwārīk wānh ga kum adjàkrē kêt ne mā kum akabēn mex jarē. Dja gar ā anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nār kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angryk kêt. Gar Bēnjadjwÿr djwÿnh arÿm ar aje kam amikràja tu o biknorkumrēx ne ar akam ngryk kēta pumū. Dja gar ā anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrēx ne abenkam angryk kêt.

¹⁴Gora ar mÿjja ja kunīkôt amijo aban kam ajte iby amā aben jabē. Gora ikabēn ja ma. Ar amā aben jabēn ar abeno aba. Ar atypydji djā ne ja. Ar amā aben jabēn kam atypydjin kam amexkumrēx. ¹⁵Djām ar aje abeno ajtemmā ne Metĩndjwÿnh amiwÿr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amā umar mextire jadja ne o aben nēje me akukrà. Dja ta ò me umar mex djāo prīne ar ajaēn kam o aben nēje ar ajakre. Ē, gora ar Metĩndjwÿnhmā amikīnh jarē.

¹⁶Gora ar prīne ajamakkrekam Kritu kabēn kunī nhōn kôt ar amijo aba. Ne akabēn mexo abenmā Metĩndjwÿnh kukrādja jarēn o abenmā tīn jadja. Ne Metĩndjwÿnh'ā angrer aba. Mebē idjaer nhō me ngrer tūm jarēn kam ajte Metĩndjwÿnh Karō kute ar amā me ngrer ny jarēnhjadjwÿ jarē. Ne Metĩndjwÿnhmā ar amikīnh jarē, angrekôt kum akadjwÿnhbē akīnh jarē.

¹⁷Dja gar Bēnjadjwÿr Jejukôt amijo aban Jeju Bāmbē Metĩndjwÿnhmā amikīnh jarē. Djām ar akātām, djām ar anhō bēnjadjwÿr kêt dja gar adjàpēnh punun akabēn punu? Kati, ar abē Bēnjadjwÿr Jeju nhō àpēnhkam dja gar adjàpēnh mexkumrēx ne akabēn mex ne. Ar abē Bēnjadjwÿr Jeju nhō àpēnhkam dja gar anhō bēnjadjwÿrkôt amiman kôt akabēn mexkumrēx ne kôt adjàpēnh mexkumrēx ne mÿjja kunīkôt Jeju Bāmbē Metĩndjwÿnhmā amikīnh jarē. Kritukôt kum amikīnh jarē.

¹⁸Ē, ar apa, ar anire, arÿm ar amjēnja dja gar amjēn kabēn man kôt amijo aba. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute ar amā ā anhÿrkam dja gar ā amjēn kabēn mar ne kôt amijo abao ane nhym kam mexkumrēx ne.

¹⁹Ē, ar apa, ar amy, ar amā aprō jabēn kum akabēn djā jarēnh kêt ne kum akabēn mexbit jarē.

²⁰Ar apa, ar aprīre, gora ar ar anāmē ar abām ar kabēn man ar kabēnkôt amijo aba. Ar kute ar amā kabēn jarēnhjakôt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhym kam Bēnjadjwÿr djwÿnh ar akam kīnhkumrēx ne.

²¹ Ë, ar apa, ar ajabatànha, kwārik wānh gar akra arkum akabēn kēt ne arkum ngryk jadjār kēt. Arkum akabēn mexbit jarē. Dja gar arkum adjàkrē nhym ar arým kaprī ne katāt mrānhja kanga.

²² Ë, ar apa, memā ar adjàpēnh kajgo ar abawā, me kute ar ajo pānh ne amim ar apa 'amýnh gar memā adjàpēnh kajgo ar abawā gora ar pyka jakam ar apa 'amýnh djwýnhja kabēn ma. Kute mýjja ar amā arēnh kunīkōt dja gar kabēn man kōt amijo aba. Djām me kute ar apumünho ku'èkambit got gar memā adjàpēnh mex ne, nhym we me ar akam kīnhmā? Kati, me kàxādjwý dja gar tu adjàpēnh katāt ne. Ar amā Bēnjadjwýr Jeju kīnh ne amā umakam dja gar tu kum adjàpēnh katāt ne.

²³ Gora tu ar adjàpēnhkumrēx. Kwārik wānh gar adjàpēnh punu kēt. Dja gar tu adjàpēnh kunī amā kīnh ne kupēnhō tē. Ne tu adjàpēnh mexkumrēx ne katāt adjàpēnh tē. Djām pykabē mebēngōkre 'ōbitmā ne gar apē? Kati, kàjkwa kam ar anhō Bēnjadjwýrmā ne gar apē. Kam ne ba ar amā katāt ar adjàpēnh'ā karō, ar aje katāt adjàpēnhwāo atēmmā ne ba ar amā adjàpēnh'ā karō.

²⁴ Gora ar ama. Bēnjadjwýr djwýnh ta dja ar amā o pānh. Kute ō me jamā mýjja mextire djirja dja ar amā kungā gar amim aby. Bir be, Bēnjadjwýr Kritumā ar adjàpēnhja man kam kōt kute ar apa 'amýnh djwýnhmā adjàpēnh ar aba.

²⁵ Bep apýnh me axwe djāri gēdja Metīndjwýnh memā axwe pānh jarēnhō tē. Amrēbē tīnri axweri gēdja Metīndjwýnh kōt kum o pānh ne, tīnri axwekam dja memā o pānhō aben pyrāk ne. Djā nām we,

—Ije bep tāmja ne ōbikwa krāptī ne kam bēnjadjwýr rax. Kwārik wānh kum pānh jarēnh kēt. Ba 'uwūjamā pānh jarē, anhyr got? Kati, nām tu memā pānh jarēnhō aben pyrāk ne. Ne me axwekam katāt memā o pānh.

Me bēnjadjwýr kute ō àpēnhō ba katātmā.

4 ¹ Ë, ar apa, ar aje meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhym me ar amā àpēnh kajgo ar bawā, ar amā ne ba ikabēn. Gora ar anhō àpēnhmā akabēn mex jarēn meo aba katāt. Ë, ar gadjwý ne gar kàjkwakam anhō Bēnjadjwýr. Gora ar ama. Tām ne ja.

² Ë, ar apa, gora ar akupānhā Metīndjwýnhmā akabēn 'āno dja. Gora ar Metīndjwýnhmā amijarēnhkam amā adjukanga kēt ne aje kum amijarēnh ar o abakōt aje mýjja'ā 'wýrja tām dja gar kam ama. Ne kum ar akabēnkōt kum amikīnhdjwý jarēnh 'āno dja.

³ Kum ar akabēnkōt ar badjwý kum ar ijo a'wý gē Metīndjwýnh mýjja kute ar ibē àptārjao ajngrā bar tu memā Metīndjwýnh kabēn jarē, memā Kritu jarē. Nām mekbē apđu bar kam ije memā o amirītmā. Kam ne ba mekbē ijē djākam idjāmja. Nā bām ije memā Kritu jarēnhō itēm katikōt nhym me mekbē ijē djākam imē. ⁴ Bir be, kam gēdja gar kum ijo a'wý, ije memā arēnh ne ije katāt memā o amirītmā. Ije Jeju mekbē bipdjurja memā arēnh ne ije memā mā o amirīt nhym me kute katāt marmā. Nā, kadjy ne Metīndjwýnh amim idja, ije prīne memā o amirītmā. Tām ne ja.

⁵ Be, me kātām kadjy, me kute Jeju mar kētja, kadjy dja gar akrānmā amijo aba mextire ne memā akabēn mexbit jarē. Gēdja aje Jeju'ā adjujarēnh djā awýr bōx ga kam mekmā Jeju jarē.

⁶ Gora akrānmā memā adjujarēnhō akrī gē me ar amā,

—E kum goja ajte adjujarênho nhÿ. Ga nã gãm akabên mar prãmre, ane. Gêdja me kute mÿjja 'ô mar prãm jabej akukij ga kam memã katât 'ã adjujarênho nhÿ. Be, tãm ne ja.

Apÿnh ôbikwamã kute kabên janor.

⁷Ota me bakamy Xikiku dja ar amã prïne ijarê. Gwaj bamã Xikiku jabêkumrêx tãm dja ar amã ijarê. Nã, nãm ikôt àpênh mexkumrêx ne àpênh kanga kêt-kumrêx. Bênjadjwÿr nhô àpênhkumrêx ne ja. Nãm ar ikôt kum àpênh ar ba. Ta dja prïne ar amã ijarê. ⁸Kadjy dja ba ar awÿr ano, kute ar amã ar ijarênh gar aje ar imar nhym kute ar amã kînh jadjàr gar ajte atÿx ne akînhmã. Kadjy dja ba ar awÿr ano. ⁹Gwaj bakamy Ônemudjwÿ dja ba ano, wãm ar ro'ã ar ano. Gwaj bamã Ônemu jabêkumrêx, tãm dja ba ano. Nãm amim Kritu mar-kumrêx ne kanga kêt. Ar ajô 'ô. Be, ar ta dja ar ar amã jakam mÿjja kunĩ jarê.

¹⁰Gwaj bakamy Arxakumê ar iro'ã mekbê ijê djàkam dja. Ne ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Nhym Makudjwÿ kubê Banabe tãmdjwÿja adjwÿnh-djwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Ê, arÿm ne ba ar amã 'ã karô. Dja ar awÿr tèn bôx gar amiwÿr o wadjàn kum akabên mex jarê. ¹¹Jejuw, mete kum Juxu jarênhja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Be, Arxakumê Makumê Jejuw ar ajbit ne ar kubê idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpênh ar ba. Ar kute mekmã Jeju jarênh nhym me kute amikajmâtã Jeju mar nhym Metîndjwÿnh kute ar meo bamã ne ar ikôt àpênh ba. Nãm ar ikôt àpênh mexkumrêxo ikînh ne.

¹²Eapraj, ar ajô 'ô ne kubê Kritu Jeju nhô àpênh ne ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Nãm Metîndjwÿnhmã ar ajo à'wÿr 'ãno dja. Tyk djã kêt ne ar ajo à'wÿro ban kum,

—Ga dja ga aro tÿx gê ar ajã ngrà tÿx ne akanga kêt ne amar mex nhinomã kurê. Ga dja ga arkum 'ã karô gê ar kôt mrã, aje amim ar'ã karôkôt mrã. Nãm ã kum ar ajo à'wÿro ane. ¹³Be, ba ne ba inoo Eapraj pumûn kôt ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Mrãmri ne ar ajã àpnhîx ne. Krîraxbê Raodjikam ar jamê krî-raxbê Ijeporikam ar jamê me akunĩ'ã ne àpnhîx ne. Ba ne ba arÿm omûn ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹⁴Rukabê me kane djwÿnh gwaj bamã kînhkumrêxjamê Temanhmê ar ar ajo aman wãm ar amã amijarê.

¹⁵Nã bãm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarê. Nîpa nhûrkwākam ar kute Jejukôt aben pydjiwāmê Nîpa bêngôkremê ne ba o ama ne. Ar wãmādjwÿ ijarê.

¹⁶Ê, ije ar amã pi'ôk no'ôk nhôr wã gar omû:n omûnh pan kam amû krî-raxbê Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjiwāmã angã gê kam ar amipānh ar amã wã ngã. Dja ba ije wãm ar amã pi'ôk no'ôk nhôr wã gar ga wã pumûn amû ar wãmã angã gê Raodjikam ar wã amrê amipānh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omû.

¹⁷Ê, Akipumã kum,

—Gora Bênjadjwÿr kute amã adjàpênh jarênhja on o tèn inomã amê, ane.

¹⁸Ba ibê Paur ne ba wãm ar amã ikabên ne. Nhym bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipêx ne. Nã bãm ar ajo aman kam wãm ar amã amijarê. Gora mekbê ijê djàkam idjāmja man o abiknor kêt. Gê Metîndjwÿnh ukaprikôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur Kute Texarônikakam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pirpukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyr me kwý kum Jeju'a ujarênh mar prãm kêr ne prîne aro ajkên kam ar kubê ijê. Nhyr akati nhyr me ajte bôm ar kumê nhyr ar mã me kurûm tẽ. Mã me kurûm tẽn kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyr me kwý rax ne tu Jejuo aminhõ. Nhyr kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyr kam Paur krîbê Texarônika kurûm tẽ. Tẽn atemã krî 'ôkam bôx. Nhyr Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja arek abeno bikprônho dja. Nhyr Paur ar kurûm tẽn aro aman te akubyn ar'ýr tẽn prãmê ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omûnhmã ar'ýr ano.

Nhyr Ximoxi ar'ýr tẽn bôx ne ar omûn kam akubyn Paur'ýr tẽn. Akubyn tẽn bôx ne Paurmã ar arê,

—Âm arkum Jeju kînhkumrêx. Onj ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyr kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mý'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabên ne. Nãm me,

—Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tẽmmã amijarê. Nãm 'êx. Nãm arîk ar ba. Me bôx kêtja pumû, ane. Nãm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabên ane. Nhyr Texarônikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyr Paur ja kun'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

1 ¹Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnhbê ar Babãm ne kam krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprikôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmã arkam amikînh jarênh.

²Nã bãr ar Metîndjwýnhmã ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja. ³Mýkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar amã Metîndjwýnh jabêkôt arým kum adjâpênh raxkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Ne

ajte ar aje arÿm Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhô Metîndjwÿnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arÿm Metîndjwÿnh kum ar ajabêkôt arÿm amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arÿm kuma.

⁵Djãm Jeju'ã ar amã idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. Âm Metîndjwÿnh puma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabên jarê? Kati, âm Metîndjwÿnh Karô kabênkôt ne bar ar amã ikabên jarê. Âm Metîndjwÿnh kabênja ne kajgo kêt. Âm 'êxnhî kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrêx ne akrãmã ar ar ajo iba. Gar arÿm prîne ar ipumûn tu amim ar ikabên markumrêx. ⁶Ar ikabên man ar ijã amijakren Bênjadjwÿr Jeju'adjwÿ arÿm amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikôt amijo aba. Nhyam kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nãm me te ar ajo ajkê gar mã ajamako ar ikabên mar tÿx mex ne. Ne tu ate akrãn tu akînhkumrêx ne. Nã gãm ar Metîndjwÿnh Karô kabênkôt tu akînhkumrêx ne mã ar ikabên ma.

⁷Nhyam arÿm Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arÿm ar apumû, ar aje Jejukôt ar amijo aba pumûn arÿm ar ajã amijakren kute ar apyrãk ne ar ba. ⁸Ê, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarê nhyam Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arÿm kunî Bênjadjwÿr Jeju'ã adjuarênh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunimã arê nhyam me arÿm kuman kam arÿm amû abenmã arê. Nhyam me arÿm prîne kuma. Nã gãm ar aje amim Metîndjwÿnh marja memã amijarê nhyam me arÿm prîne kuma ne kam amû aben djô'ã abenmã ar ajarê. Nhyam kam pyka kunîkôt me arÿm ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arÿm memã ar ajarênh kêt.

⁹Me ja ta ne me ar imã ar ajarê. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onîj Texarônikakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amã kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arÿm mÿjjao we Metîndjwÿnh karô nhîpêxja kangan arÿm Metîndjwÿnhkumrêx, Metîndjwÿnh tînjao aminhõ. Ar kute amikadjy kum àpênhmã ne ar o aminhõ, ¹⁰ne arÿm krakam amako dja. Metîndjwÿnh kra ne ar arÿm amiwÿr kam amako dja, ane.

Nãm me ã ar ajarênh o ane. Mrãmri ne gar Metîndjwÿnh krabê Jejukam ama. Tãm ne tykkam Bãm ajte akubyn o tîn ne. Tãm dja ajte kàjkwa kurûm bôx. Tãm ne gar kam ama. Tãm ne kubê gwaj bapytãr djwÿnh ne Metîndjwÿnh ngrykbê gwaj bapytã. Godja Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ne. Bãm ngrykbê godja Jeju arÿm gwaj bapytã. Tãm ne bôxmã gwaj kam ama.

Paur arkam àpênh mex.

A Kô 1.12

2 ¹Akmere ar, àpnhîre ar, wãnh ar ar akam idjãm ne kajgo kêtumrêx. Gar arÿm ama. ²Ar awÿr ar imôr kêtri ne me Pirpukam prîne ar ijo ajkên ar imã kabên punu jarê. Gar arÿm ama. Nãm me ja te ar ijo ajkê bar ar amã Metîndjwÿnh'ã idjujarênh ny jarênh rã'ã ne. Metîndjwÿnh ne ar imã tÿx

jadjà bar itîn prām kêt ne tu ar amā arē. Nām me te Metîndjwýnh'a ar amā ar idjujarênhkôt kum ar ikurê bar mǎ ar amā arē.

³Nā bām ar ar amā,

—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.

Djām kupa'a ne bar ar amā arē?

Nār djām mýjja 'ô prāme ne bar ar amā arē?

Nār djā nā bām ar ar amā ijêx? ⁴Arkati, Metîndjwýnh ta ne ar ijano bar tē. Nām ar imā,

—Gora ar memā Jeju kukràdjā ny'ā ajarē, ane. Nām ā Metîndjwýnh ar imā ane bar kabēnkôt me akunīmā 'ā idjujarēnh mō.

Djām me abēngôkre^a amā ikīnh kadjy ne ba me amā Metîndjwýnh'a idjujarēnh mō? Kati, Metîndjwýnh ta ar ikam kīnh kadjy ne bar me amā 'ā idjujarēnh mō ne kum ar idjāpēnh iba. Tām ne kute prīne ar ikabi. Kum ar idjāpēnhkôt ne arým ar ipumū.

⁵Djā nā bām ar ar amā ijêx ne ar atāri ar amā,

—Bep ar amexkumrêx, anen kam ar akāxā ar ajā ikabēn ne? Arkati. Arým ne gar imex pumū.

Nār djā nā bām ar arīk ar amā ijêx ne pi'ôk kaprīre prāme ar amā ikabēn jarē? Kati, Metîndjwýnh ta ne prīne ar ikadjwýnhbē ar ipumū.

⁶Nār djām wākam ar aje ar imā ar imex jarēnhmā ne bar tē? Kati, Kritu kute ar ijanorkôt ne bar tē.

Nār djām atemā me ja'ô kute ar imā ar imex jarēnhmā ne bar tē? Kati, Metîndjwýnh ta ne kute prīne ar ipumūnh. ⁷Kritu kute ar ijanor pumūnh nhirām ne bar ren ar amā,

—Amrē ar ar imā mýjja ngā,

—Gop ar ar imā apē, ane ne ren arým ikabēno ar akaty.

Nhym bep kati, ā ar ije anhýr kêtē. Nā bām ar akrānmā ar ajo iba. Mrāmri ne me nire kute amim kra karākam o djuw mex pyrāk. Nā bām ā ar ar ajo ibao ane.

⁸Ar imā ar akīnh raxi. Kam ne bar prīne arým ar amā Metîndjwýnh kukràdjā ny'ā ajarē ne ar itîn prām kêtumrêx ne. Djē ne ren me'ô kute ar ibīn prām bar kam ren tu ate ikrān mǎ ar amā Metîndjwýnh'a ajarē nhym kam me ren ar ibī. Nā bām ā imā ar akīnh rax ane.

⁹Akmere ar, àpnhīre ar, ar akam ar idjām kam ar idjāpēnh raxja gar omū. Arngro'amē akamātkammē ar idjāpēnhja pumū. Bir mýkam? Ar ije pi'ôk kaprīre'a ar ajwýr kêt kadjy. Ar ije kāj bē ar amā Metîndjwýnh kukràdjā ny'ā idjujarēnh o iku'êkam ije pi'ôk kaprīre'a ar ajwýr kêt kadjy.

¹⁰Nā bām ar akrānmā: ar ar ajo iba. Nā bām ar ar ajo iba mexkumrêx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrānmā ar ar ajo iban ijaxwe kêtumrêx ne. Ar imrānh mexkumrêx. Nā bām ar katāt amijo iba. Gar arým ar ipumū. Metîndjwýnhdjwý ne arým prīne ar ipumū.

¹¹⁻¹²Nā bām ar ar akunī: o ikrakumrêx ne ar ar ajo iba, ne ar akunīmā ikabēn jarēn ar amā,

—Kwārīk wānh Metîndjwýnh kanga kêt. Gora ar 'ā angrā tỳx, ane.

a 2.4 Apýnh me ô pyka djāri kunīkôt ne me kunī bēngôkre. Kubēkà jakamē me kakrātykmē me babēngôkremē ne me kunī: bēngôkre.

Ne kam ajte me kaprîmā kum,

—Kwārîk wānh akaprî kêt. Metîndjwýnh dja ajo kînh, ane.

Ne kam ajte ar amā,

—Gora ar mā Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba rā'ā ne, ane.

Ar aje ā anhîrkam godja Metîndjwýnh ar akam kînhkumrêx. Metîndjwýnh ne ar kute gwaj bajo ba djwýnh. Tām ne amiwýr gwaj bajuw. Tām ne kute ar gwaj bapytār ne ar kute gwaj bajo bamā amiwýr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne ô pyka mexti:re, ô pyka ra:xkam ar babamā ne amiwýr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katāt amijo aba, Metîndjwýnh ar akam kînh kadjy.

Akubyn kute arkam amikînh jarênh.

¹³Arým ne bar ar amā Metîndjwýnh kabên jarê gar arým ama. Kam ne bar mā ar akam ikînhkumrêx ne Metîndjwýnhmā amikînh jarê. Djā nā gām ar mar kajgo got? Kati, nā gām ar tu markumrêx. Nā gām ar anhôkre kadjwýnhbê,

—Djām mebêngôkre kabên got? Kati, Metîndjwýnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metîndjwýnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwýnh ne arým ta kabêno katāt ar akrā dja, kam ne gar arým amrānh mexkumrêx mō.

¹⁴Ê, akmere ar, àpnhîre ar, djām wānh Texarônikakam, ar anhô krôkambit ne me ar ar ajo bikênh ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwý ne me ô krôkam me ar ar o bikênh ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwý ne ar arým Kritu Jejukôt aben pydji. Nhyim me kute Jeju mar kêt ar aro bikênh ba. Gar ar anhô krôkam me kute ar ajo bikênhja pumû. Aprakamā ar aje amim Metîndjwýnh marja ne me arik ar me ajo bikênh ba.

¹⁵Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro ban kam arým Bênjadjwýr Jeju bîn kam arým ar badjwý ar ijo kurê djwýnh ne. Arým o Metîndjwýnhmā ngryk jadjān me kunîkam amikrā ar o ba.

¹⁶Mā ne mekbê idjaer mekam amikrā on? Bir, nā bām ar ije me bajtem, me jamā Metîndjwýnh kabên jarênh itēm nhyim kute me utārmā nhyim mekbê idjaer mā: ar ikukrā ar o ba. Godja me ā anen arek Metîndjwýnhmā ngryk jadjāro tē:n kam arým Metîndjwýnhmā ngryk jadjār mex ne. Nhyim kam arým Metîndjwýnh prîne me axwe pānh meo ajkê.

Kute aro amak'ā kute arkum amijarênh.

¹⁷Akmere ar, àpnhîre ar, nā bām ar ar akurûm itēm ngrire ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwitî tûm pyrāk. Nā bām ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtā ar apumûnh prāme. ¹⁸Ne te akubyn ar awýr imôr prāme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awýr itēmā ikrān ikrān ikrā nhyim Xatanaj mā: ar ikukrā.

¹⁹⁻²⁰Ê, Bênjadjwýr Jeju akubyn bôxkam, kuka kônh gwaj badjāmkam, nhyim dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arým amar tîx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjāmra mō. Ar ije kum ar ajarênhmā ne bar kam ama ne. Mýjbê ne ar ikînh djā? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikînh djā. Nhyim Metîndjwýnhdjwý dja ar imā ar amex jarê bar kam ikînhkumrêx ne.

3 ¹⁻²Nā bām axwe ar akam idjumar ne kam inhôkre kadjwýnhbê amim,

—Birām ijamak dja ibî, ane. Kam ne ba ar awýr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikôt Metîndjwýnhmā àpênh

ba. Tăm ne bar ar awÿr ano. Kute memă Kritu'ă ujarênh ny jarênh o baja tăm ne bar ar awÿr ano. Kute ar amă tÿx jadjâr ne kute ar amă kabên jarênhmă ne kute ar amă,

—Arÿm ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ă angră tÿx, anhÿrmă ne bar ar awÿr ano nhyt tē. ³Birăm me kute ar ajo bikênh gar arÿm aje Jeju kanga karō ne bar ar awÿr Ximoxi jano nhyt tē, kute ar amă tÿx jadjârmă ar awÿr ano nhyt tē.

Be, mrămri godja me arık ar ba gwaj bajo ajkē. Arÿm ne Metîndjwÿnh gwaj bajă amim karō. Me arık ar ba kute me baje Jeju maro bikênhmă ne amim me bajă karō, me kute me bajo bikênh gu me Jeju'ă bangră ră'ă jabej amim me bajă karō. Gar arÿm ama.

⁴Ar akam ar idjâmkam ne bar arÿm ar amă arē. Anhÿr djwÿnhram ne bar ar amă arēn ar amă,

—Gora ar ar ikabên ma. Godja me ar ar ajo bikênh o ba, ane. Be, kôtō. Nă băm tu kônh kum irkumrêx gar arÿm ama.

⁵Kam ne ba ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar amar prăm kute ibîn kajgo ne ba ar awÿr ano, ije marmă. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awÿr ano. Ar 'ă angră ră'ă jabej ne ba ar awÿr ano. Nă băm inhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Birăm arÿm godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamă arkum 'ă apnê nhyt arÿm ar kanga. Nhyt arÿm ar idjâpênh, ar ije arkum arênhja arÿm kajgo, ane. Nă băm ă amim ikabên jarênh o ane.

Ximoxi kute ar mex jarênh.

⁶Nhyt bep kati. Nă băm ar ar awÿr Ximoxi jano nhyt ar awÿr tēn ar akurūm tēn bôx ne arÿm ar imă ar ajarênh mextire ne. Bar kam ikînhkumrêx ne. Nă găm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ă angră tÿx nhyt omūn bôx ne ar imă arē bar ikînhkumrêx. Nhyt ajte ar amă me abê jarē. Năm ar imă,

—Onĭj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumūnh prămă. Ar kute ar apumūnh prăm gar gadjwÿ aje ar omūnh prăm kute aben pyrāk, ane. Be, năm Ximoxi ă ar ajă ar imă anen ă ar ajarênh o ane.

⁷Be, akmere ar, ăpnĭre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mă 'ă angră ră'ăja ne omūn akubyn bôx ne ar imă arē. O ar imă ar ikînh jadjă. Năm me ja ar ijo ajkē. Ar ijo ajkē bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhyt bep ar ga ne gar ar imă kînh jadjă. ⁸Jakam ne bar arÿm ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bēnjadjwÿr mar ne 'ă angră tÿx ră'ăkôt ne bar arÿm ajte 'itÿx ne.

⁹Jakam dja bar Metîndjwÿnhmă ar akam ikînh jarē. Mÿjkôt ne bar ikînh? Bîr, ar akam. Ar aje mar ne 'ă angră tÿxkam ne bar ikînhkumrêx ne kam gwaj Batîndjwÿnhmă amikînh jarē. ¹⁰Akamăt kunĭkôt arngro kunĭkôt ne bar amikadjy Metîndjwÿnh ma:ro iku'ê. Ar awÿr ar itēm, gwaj baje aben nhÿtă aben pumūnh bar ije ôbê ar amă Metîndjwÿnh kabên jarênh o ino rer kêtja jarênh gar aje prĭne amim marmă. Kam ne bar amikadjy Metîndjwÿnh ma:rbito kuma.

¹¹Gora gē gwaj Babămbê Metîndjwÿnhmē gwaj banhō Bēnjadjwÿrbê Jeju, gora gē ar ar ĭjano bar kam wăm ar awÿr tē.

¹²Mrămri ne gar arÿm amă aben jabên ar aba. Gē Bēnjadjwÿr abenă ar amă karō gar amă aben jabê rax. Amă aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amă me kunĭ jabê, ar amă me kunĭ jabê rax ne ar aba, ar amă me abê raxo kute ar

imã ar ajabê ja pyrâk. ¹³Kam dja Metîndjwýnh arým ar ajo týx ne, gar arým 'ã angrã týx ne. Nhyr kam Jeju akubyn bôxkam gar ajaxwe kêtka amextire ne ar aba. Gwaj banhô Bênjadjwýr Jeju dja ô me ja kunîo bôx. Ô me ja kunîo bôx gu me bajaxwe kêtka me Babâmbê Metîndjwýnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunî ajmã bakute kêt ne Metîndjwýnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babâm kuka kônha dja.

Me kute katât amijo bao Metîndjwýnh kînhmã.

Rô 12.9, 13.13; Kor 3.5

4 ¹Be, akmere ar, àpnhîre ar, bar prîne arým ar amã arê gar arým ama. Ar aje Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba nhyr ar akam kînh kadjy ne gar arým ama. Mrâmri ne gar arým ã anhýr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bênjadjwýr Jeju djô'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne. ²Amrêbê ne bar ar amã ikabên jarê ga arým ar ama. Bênjadjwýr Jeju kabênkôt ar amã ikabên jarê gar arým prîne ama.

³Metîndjwýnh ne arým ar ajã amim karô. Ar Metîndjwýnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamã ne ar ajã amim karô. Kam dja gar aprô prãm kêt ne abenbê prôo adjâkînh kêt ne amextire ne ar aba. Nhyr me nidjwý mjên prãm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵Kam dja gar aprô djwýnh'ýrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhyr bep me kâtâm, me kute Metîndjwýnh mar kêt me tãm ne me prô prãmka, kurêka tu arîk prô'ýr ba. Nhyr bep kati, kwârik wânha mekmã nô. Nhyr bep ar ga dja gar aprô djwýnh'ýrbit aban 'ã apýnh ne. Kwârik wânha gar krô'ã meo aprô kêt. Kwârik wânha gar krô'ã meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt. ⁶Kwârik wânha akamykam amikrã ar o aba kêt ne kubê prôo adjâkînh kêt. Mýkam? Bir, Bênjadjwýr Jeju godja mýjja ja kunîo pânha ne. Ê, kute o pânha kêttri ne bar anhýr djwýnhrahãm arým prîne ar amã arê gar ama.

⁷Be, djãm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katât bamrânha kadjy. Katât me bamrânha ne baje abenbê prôo badjâkînh kêt kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw.

⁸Dja me'ô kabên ja mar prãm kêt djãm mebêngôkre kabên dja me'ô mar prãm kêt ne? Kati, Metîndjwýnh kabên dja mar prãm kêt. Metîndjwýnh ta kute ar amã ta Karô mex janor tãm dja me'ô mar prãm kêt.

⁹Nã gãr ar amã aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amã aben jabê. Metîndjwýnh ne ar amã arê gar kam amã aben jabê. Kam dja ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk kêt ne. ¹⁰Nã gãr ar amã aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunîmê ne gar amã aben jabê. Kam dja ba ar amã,

—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar ã anhýr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹Ba ajte ar amã arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjâkrê kêt ne ar aba. Kwârik wânha kikrekôt môr ne mýjja pumûnh ne mýjja mar ne arênho aba kêt. Gora anhiakrao adjâpênha aba. Tãm ne ba arým amrêbê ar amã arê. ¹²Bir, mýj kadjy dja gar ar adjâpênha aba? Bir, me kâtâm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mýkam ne gar akwý ar adjâpênha kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mýjja by ne me 'wýr kêt.

Jeju akubyn bôxmă.*Kô k 15.51*

¹³Ē, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amă arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arÿm tyk tûmjă dja ba ar amă arê gar ama, ar akaprî kêt kadjy. Nhyr bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrâmri kaprî. Me ja'ô dja ty nhyr me ja tu kaprikumrêx, tyk nhijukri Jeju'ÿr bôx kêtka. Nhyr bep gu me ba dja gu me â bakaprî anhÿr kêtikumrêx ne.

¹⁴Jeju tyk ne akubyn tîn. Tăm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxikumrêx ne. Dja me tyk â Jejukôt akubyn tîn ane. Tăm dja gu me kuman tu amim kamnhîxikumrêx ne. Mrâmri godja Metîndjwÿnh me tyk tûmjă Jejumê ro'ă meo mō, me kute amim Jeju mar tyk tûmjă dja Jejumê ro'ă meo mō. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tûmjă, me tăm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'ă meo mō.

¹⁵Ē, Bēnjadjwÿr ne ar imă arê bar ô'ă prîne ar amă arê, katăt ar amă arê. Gu me batînja dja gu me me tykmă wa kêt. Bēnjadjwÿr akubyn bôxkam dja gu me batîn ră'ăja me tykmă wa kêt.

¹⁶Bēnjadjwÿr ta dja kăjkwa kurûm ruw ne kăj bê me bamă akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrânh djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê dja ar me bamă akij ne Metîndjwÿnh nhô mÿjja kute poti nhôkre pyrăk kakô. Nhyr kam me kute amim Kritu mar tyk tûmjă, me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx pyka kurûm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷Gu me batîn ră'ăjamê dja gu me baro'ă wabi. Me batîn ne ar babaja dja gu me batîn ne wabi. Nhyr bep me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx akubyn tîn ne kam me batîn ră'ăjamê abenă bôx. Gu me arÿm baro'ă Bēnjadjwÿr'ÿr wabi. Metîndjwÿnh godja me baro'ă me babyn Bēnjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kăkrăkam dja me babyn Bēnjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bēnjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djăbêrkam dja gu me kajpa nhyr kam kăjkwamă me bajo mō. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba ră'ă: ne. Dja gu me Bēnjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba ră'ă ar baba.

¹⁸Kam dja gar abenmă ikabên ja jarênho aban o ar akaprîbê abenmă kînh jadjă.

Meo bikēnhdjă nhô akati'ă ujarēnh.*Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25; A Ped 3.10*

5 ¹Ē, akmere ar, àpnhîre ar, mÿj kadjy dja ba ar amă 'ă pi'ôk no'ôk ne? Mÿj mytyrwÿ 'ôkam năr mÿj akati 'ôkam dja meo bikēnh djă nhô akati me'ÿr bôxmă ne ba ije 'ă ar amă pi'ôk no'ôkmă? ²Godja me aêrbê Bēnjadjwÿr Jeju kute meo bikēnh djă nhô akati me'ÿr bôx. Arÿm ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamătka me âkînhî me aêrbê me ũrkwămă ngjêx ne kute mekbê mÿjjao âkînh ba. Dja meo bikēnh djă nhô akati â me aêrbê me'ÿr bôx ane.

³Kute me nire kra ân tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyrăk. Mrâmri godja meo bikēnh djă arÿm â me'ÿr bôxikumrêx o ane, nhyr me kubê amijo bipdjur kêtikumrêx. Dja me abenmă,

—Be, arÿm ne gu me badjumar mexikumrêx ne ar baba. Godja mÿjja'ô ajmă me bajo kêtikumrêx ne, ane. Me kute abenmă arēnh ră'ă nhyr me aêrbê meo bikēnh djă nhô akati me'ÿr bôx, Bēnjadjwÿr kute meo bikēnh djă nhô akati

me'ÿr bôx. Godja me'ÿr bôx nhym me kubê amijo bipdjur kêt-kumrêx ne 'ô kubê kator kêt-kumrêx.

⁴Nhym bep kati, akmere ar, àpnhîre ar, djâm àtykri ar amrân̄h got meo bikên̄h djâ nhô akati ar ajaêrbê ar awÿr bôxmâ. Kute me àkînhî me aêrbê me ùrkwâ'ÿr mrân̄h ne ngîêx pyrâk. Nhym bep kati, djâm ar ajaêrbê ar awÿr bôx kêt-kumrêx ne. Me mû ja'ÿrbit dja bôx. Me arîk ar ba'ÿr dja bôx.

⁵Nhym bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrâ, ne arngro'â mrâ. Nâ gâm ar Metîndjwÿnh kabên̄kôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrân̄h pyrâk. Gwaj ba ne gwaj akamâtkam baba kêt-kumrêx, àtykri baba kêt-kumrêx. Nhym bep me arîk ba ne me kute àtykri me ba pyrâk.

⁶Kam dja gwaj a'ukam bamrân̄hja, arngro'â bamrân̄hja 'â bano tÿx râ'â ne babibân̄h kêt ne ar baba. Nhym bep me arîk ar baja, àtykri ar baja dja me wân̄h arîk ar ba. Nhym bep gwaj ba dja gwaj â anhÿr kêt-kumrêx ne ar baba. ⁷Nhym bep me Jejubê jâm krâja ne kute arîk akamâtkam me ba pyrâk. Nhym me arîk ar badjwÿ ne me kute me bibân̄hkam arîk akamât kô tykkam ba pyrâk.

⁸Nhym bep kati, a'uri gwaj bamrân̄hja dja gwaj bajaxwe kêt-kumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijâ bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ àpnên̄h prâm̄kumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'âno djan arek bamâ me abê. Kute mrâmri ne me kute ngôn̄ho kubêkâ jangjên̄h nhym me te kute me'â kamjÿrja pyrâk. Dja gwaj â baje amim Jeju mar 'âno badjâm ne bamâ me abêo ane. Nhym kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ apnê. Gwaj Jeju 'âno djan amiwÿr kam ama. Kute mrâmri ne me kute ngôn̄ho krâdjê tur nhym me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrâk. Dja gwaj â baje Jeju 'âno badjâm ne amiwÿr kam amako ane nhym kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ apnê.

⁹Djâm Metîndjwÿnh me bakam ngryk ne kute me bajo bikên̄h kadjj ne amijo me bapytân amim me bajâ karô? Kati, kute me bapytârmâ ne me bajo amiptâ. Me banhō Bênjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytân ar me bajo ba.

¹⁰Ta ne me bapân̄h tyn ajte me bakadjj tîn ne. Gu me kôt bakunî batîn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nâr kon batîn râ'â jabej mrâmri dja gu me bakunî ajte Jejukôt batînkumrêx ne. ¹¹Me akubyn tîn dja gar mâ abenmâ arê. Ne mâ o abenmâ kînh jangij ne o abenmâ tÿx jangij. Arÿm ne gar â ane. Jakam dja gar mâ â anhÿr atêm râ'â.

Akubyn ajte arkum 'â karô.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹²Ê, akmere ar, àpnhîre ar, dja gar prîne ar kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabên̄ ma. Ar ja ne ar prîne ar ar ajo djuw mexo ba, Bênjadjwÿr Jeju kabên̄kôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amâ àpên̄h ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prîne ar kabên̄ ma. ¹³Gora ar prî:ne ar kabên̄ja man amâ ar abên̄ amâ ar kînh. Ar akrân̄mâ ar amâ àpên̄hkam dja gar amâ ar kînhkumrêx ne ar aba. Gora ar akunî abenmâ adjâkrê kêt ne amâ aben jabên̄ ar aba.

¹⁴Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar ar amâ ikabên̄ jarê. Godja me kum ukanga gar mekmâ kum,

—On adjâpên̄h ar aba. On mÿjja kupê, ane.

Godja me kaprî gar memâ kînh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmâ kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrà tỳx, ane.

Gora ar akunī abenmā akabēn mexbit jarēn abenmā adjàkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'ô ar ar ajôkam ar amikràò ba ga amipānh o abikēnh kêt ne. Tu ate akrān ar aba. Godja gar abenkam adjukaprīn ar aban me kunīkam adju-kaprīn ar aba.

¹⁶ Gora ar akīnh rā'ā rā'ā.

¹⁷ Gora ar Metīndjwỳnhmā akabēn 'āno dja.

¹⁸ Gora ar myt kunīkôt Metīndjwỳnhmā kum,

—Aje imā mỳjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikīnhkumrêx, ane. Adjumar mexkam nār apunukam nār abikēnhkam nār mỳjja kute ajo bikēnhkam dja gar kum ā amijarēnho ane ne 'āno dja. Ar aje mỳjja kunīkam akīnh ne aje kum amijarēnhmā ne Metīndjwỳnh ar ajā amim karō. Nām ā ar aje Kritu Jeju mar'ā amim karōo ane.

¹⁹⁻²⁰ Dja me'ô Metīndjwỳnh Karōkôt ar amā mỳjja'ô jarē gar aprỳ kêt. Kwārīk wānh Metīndjwỳnh Karō ar amā kabēn'ô jarē gar ate akrā kêt. Dja gar ate akrā nhym arỳm Metīndjwỳnh Karō ar amā kabēn kêt ne. ²¹ Dja gar prīne me kunī kabēn kabi. Dja me'ô kabēn mex jabej gar tu kabēn markumrêx ne kabēnkôt ar amijo aba. Dja me'ô kabēn punu gar tu ate akrā.

²² Be, gora ar rûm apỳnh mỳjja punu djāri kunīmā akre rax.

²³ Gê Metīndjwỳnh ta kute me bamā umar mex jarēnh djwỳnh prīne amim ar amā mex jadjà gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunī dja gar anhī pỳnhkôt amexo tuknīn ar aba. Dja me banhō Bēnjadjwỳr Jeju Kritu akubyn tē gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmā bakute kêt ne ar baba. Badjumar djāmē banhīmē bakarōmē ajmā bakute kêt ne ar baba. ²⁴ Metīndjwỳnh ta ne amiwỳr ar ajuw, ta godja ar amā mex jadjà. Mrāmri godja ar amā mex jadjà. Metīndjwỳnh ne kabēnkumrêx. Mrāmri dja ar amā mex jadjà gar amexkumrêx ne ar aba.

²⁵ Ê, akmere ar, àpnhīre ar, ar badjwỳ dja gar Metīndjwỳnhmā ar ijarē.

²⁶ Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ā aben pa krij.

²⁷ Ba ar amā arē, Bēnjadjwỳr kabēnkôt ar amā arē. Ije ar amā pi'ôk no'ôkja dja gar akamy kunīmā arē.

²⁸ Gê gwaj banhō Bēnjadjwỳr Jeju Kritu ukaprīkôt prīne ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Texarônikakam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Arÿm ne Paur Texarônikakam ar jamã pi'ôk no'ôk ne. Nhym arÿm mã me'ô ar'ÿr o tẽ nhym ar arÿm omũn kam amipãnh Paurmã pi'ôk no'ôk ne kum amijarẽ. Texarônikakam ar kwÿ kum ukanga rã'ã. Nhym ar kwÿ meo bikẽnh djà nhõ akati kupa'ã arẽn memã kum,

—Arÿm ne me bawÿr bõx. Mã dja gu me nẽ? Paur ne arÿm arẽ, anhÿro kumex. Nhym kam ar abej Paur kuki:j.

Nhym ar kwÿ ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

—Birãm dja ba Metĩndjwÿnh'ÿr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã ami-jarẽho ane nhym kam Paur omũn ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Ar kute Texarônikakam Jeju marjamã ajte pi'ôk no'ôk ne arkum tÿx jadjã. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

—Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt. Metĩndjwÿnh ta ne ar amã tÿx jadjã gar 'ã angrà tÿx ne. Nhym me te ar ajo ajkẽ. Adjÿm, dja Metĩndjwÿnh ar ajo ngryk ne meo ajkẽ. Metĩndjwÿnh kute meo bikẽnh djà nhõ akati kraxje bõx kêt rã'ã. Dja ĩ bõx. Nhym bep ar ga ne Metĩndjwÿnh amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrà tÿx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã àpẽnh'ã apnẽ. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen arkum ano. Gwaj 'ÿr Paur kabẽn ma.

1 ¹Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar aje krĩbê Texarônikakam amim Jeju mar ne kôt aben pydjijamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metĩndjwÿnhbê gwaj Babãmmẽ krabê Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

²Gê Metĩndjwÿnh ar ajo djuw mex, Bẽnjadjwÿr Jeju Kritumẽ Bãmbê Metĩndjwÿnh ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwÿnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³Mrãmri ne bar mã Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arÿm Jeju mar tÿxo tẽn kam arÿm akunĩ amã aben jabê rax tẽ. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ. ⁴Kam ne bar ar ajo amra. Apÿnh pyka djàri ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwÿnhkôt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo

bikênho ban ar ajaprÿo ba gar aje mã tu Jeju mar tÿxkumrêx ne mã 'ã angrã tÿx. Tãm ne bar mã memã arê.

⁵Be, arÿm ne me kute Jeju mar kêtja ar ajo ajkê. Arÿm ar amã Metîndjwÿnh jabêkam ar ajo ajkê. Bir, mÿj kadjy? Mÿjja kute gwaj bajo bikênh gwaj bakaprikôt godja Metîndjwÿnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metîndjwÿnh kute ô me ja ar o ba'ÿr babôx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metîndjwÿnh kute katât memã o pãnhja pumû.

⁶Djã nãm Metîndjwÿnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katât kute memã o pãnhmã amim 'ã karô. Godja Metîndjwÿnh me kute ar ajo bikênhjao ajkê ⁷⁻⁸gar kam arÿm ajo bikênhja arÿm adjumar mexkumrêx ne atyk djã kêt ne. Ar badjwÿ dja bar idjumar mexkumrêx ne ityk djã kêt.

Mÿj akatikam? Bir, Jeju kâjkwa kurûm kute amijo amirîtkam. Kuwy pôk jabatãnhmê kadjy mrãnh djwÿnh pymamê, tãm dja Jeju amikôt o mô. Kute ar apãnh meo bikênhmã dja bôx. Me kute Metîndjwÿnh mar kêtô bikênhmã dja bôx. Me kute Jeju kabên mar prãm kêtja, gwaj banhô Bênjadjwÿr Jeju'ã ujarênh ny mar prãm kêtja kute meo bikênhmã dja bôx.

⁹Dja prîne ar apãnh meo ajkê nhym me biknor rã'ã: ne. Tu biknorkumrêx. Godja Bênjadjwÿr tu abenbê me bajo bikjêrkumrêx nhym me wãnh ba djâkam tu wãnh bakumrêx ne Metîndjwÿnh'ÿr bôx kêtumrêx. Ne kam Bênjadjwÿr pumûnh kêtumrêx ne mex pumûnh kêtumrêx ne uma pumûnh kêtumrêx ne tÿx pumûnh kêtumrêx.

¹⁰Be, dja Jeju î bôx. Akubyn me'ÿr bôx nhym ta ô me ja kunî dja me kum mextire jarên kum uma jarên kum tÿx jarê. Me kute amim Jeju mar kunî dja me uma pumûn ari aben pumûn kam kînhkumrêx ne Jejumã mextire jarên kum uma jarê. Ar gadjwÿ dja gar me kudjwa Jejumã mextire jarê. Jeju'ã ar idjujarênhja ne gar tu markumrêx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarê.

¹¹Kadjy ne bar mã gwaj banhô Metîndjwÿnhmã ar ajarên ar akadjy Metîndjwÿnh 'uw ne kum ikabên. Metîndjwÿnh ne arÿm amiwÿr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwÿr ar 'wÿr djwÿnh dja ga amikadjy katât ar krã dja. Ota ar ja katât mrãnh prãmumrêx. Ota ar arÿm tu amim Jeju markumrêx ne kam kum mÿjja mexbit kînh ne ar o ba. Abê mÿjja 'ô bipdjur kêtôt dja ga katât ar krã dja. Atÿxkôt dja ga ã aro ane. Nã bãm ar ã Metîndjwÿnhmã ar ajarê-nho ane.

¹²Ar aje Jeju marja godja Metîndjwÿnh katât ar akrã pumjuw nhym kam me ja ar apumûn arÿm Jejumã mextire jarê. Ar amex pumûnh nhirãm mã Jeju jarênho ba. Nhym gwaj banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritudjwÿ dja ar amexkôt ar apumûn arÿm ar akam kînh ne ta dja ar amã ar amex jarê. Gwaj banhô Metîndjwÿnh djukaprikumrêx, nhym Bênjadjwÿr Jeju Kritudjwÿ ukaprikumrêx. Ar ukaprikôt dja ar katât ar akrã dja.

Kute me'ô ar axwe baja katormã arênh.

2 ¹⁻²Akmere ar, àpnhîre ar, Bênjadjwÿr Jeju Kritu akubyn bôx gwaj baje 'ã aben pydjimã, kam dja gar axwe amikam adjumar kêt ne ar aba. Kwãrik wãnh gar arîk abenmã ajêx ne,

—Arÿm ne gwaj bajo bikênh djã nhô akati gwaj bawÿr bôx, anhÿr kêt ne kam adjumar punu kêt. Godja me'ô arîk 'êx ne,

—Arỳm ne gwaj bajo bikēnh djà nhō akati gwaj bawỳr bōx, ane. Nār kon arīk 'èx ne,

—Arỳm ne gwaj bawỳr bōx. Metīndjwỳnh Karōkōt ne ba kuman kam ar amā ikabēn jarē. Nār kon ijā,

—Arỳm ne Paur gwaj bamā pi'òk no'òk ne. Arỳm ne gwaj bajo bikēnh djà nhō akati gwaj bawỳr bōx, ane. Kati, dja gar tu ate akrān ar aba. Nām me 'èx ar ba.

³Kwārik wānh me'ò arīk ar amā 'èx ne ar amā kabēn jarē gar kōtbit ajamak bēn kēt. Dja gar tu ate akrān ar aba.

Ē, meo bikēnh djà nhō akati bōx djwỳnhrà m godja me kato, ne amibē Metīndjwỳnh kurēn axwebit ma. Nhy m kam gormā me'ò katon kam me kadjy bēnjadjwỳr ne kam ar axwe ban ī axweo amijo amirīt mex ne. Godja axweo amijo amirīt kumrēx nhy m kam atāri arỳm meo bikēnh djà me'yr bōx. Kam godja me'ò ar axwe baja tu biknorkumrēx ne. Arỳm ne Metīndjwỳnh me'ò jaxweja tu biknorkumrēxmā amim 'ā karō.

⁴Be, dja me'ò ar axwe baja arīk 'èx ne amijo Metīndjwỳnh. Godja me kute mỳjjao metīndjwỳnhja kunī kum kurēn mekbē o akabē, ne me kute mỳjja karō nhipēx ne kum, “Me Itīndjwỳnh”, anhyr kajgoja kunīo akabē. Ne kam ta amijā bēnjadjwỳr rax mē. Ne kam Metīndjwỳnh nhō kikremā wadjān nhy n kam mekmā kum,

—Ibē ne Metīndjwỳnh, ane. Nām arīk 'èx ne amijo Metīndjwỳnh. Axwekam arīk 'èx ne mekmā amijo Metīndjwỳnhō nhỹ.

⁵Djām arỳm ne gar ikabēno akno? Ar akam idjāmkam ne ba arỳm bēnjadjwỳr ar axwe baja ar amā arē gar arỳm ama.

⁶Ē, kraxje bēnjadjwỳr ar axwe baja nhō akati 'yr bōx kēt. Gēdja ō akati 'yr bōx nhy m arỳm axweo amijo amirīt ne. Nhy m bep mỳjja ne mā me banēje bēnjadjwỳr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nēje kukrà. Arỳm ne gar mỳjja ja ma.

⁷Mrāmri ne me arỳm bēnjadjwỳr ar axwe bajakōt axwebit ma. Axweo kute amijo amirīt kēt rā'ākam ne me kukām axwemābit amima. Nhy m bep kute me banēje kukrà djwỳnhja dja me banēje kukrà dja:n kam mā tē. ⁸Mā tē nhy m kam arỳm axweo memā amijo amirīt. Nhy m kam Bēnjadjwỳr Jeju bōx. Bōx ne kam axwe pānh akōro pyka mē o amrà. Umao dja bōx ne o kubī, prīne o akno.

⁹Ē, godja bēnjadjwỳr ar axwe baja Xatanaj kabēnkōt bōx ne kam ar ro'ā ar ba. Xatanajmē dja ar ar ba nhy m kam bēnjadjwỳr ar axwe baja ar mekmā amimao ba, ar mekmā amimao pōxo ba. Ne kam mekmā mỳjja pumūnh kēt nhipēx ar o ba. Kute o me noo biknormā ar mỳjja pumūnh kēt nhipēxo ba. Nām ar mekmā 'èx ba.

¹⁰Dja prīne mỳjja punu kunīo me noo akno nhy m me kuma. Dja me jamā 'èx nhy m kute mrāmri pyrāk, nhy m me kōtbit amak bēn ne, ajbit ma. Metīndjwỳnh kute me jao biknor'ā amim karōja, me tām. Metīndjwỳnh kute katāt memā amikabēn jarēnh nhy m me kute mar prām kētja, me tām. Me tām ne me kum Metīndjwỳnh kabēn mar prām kētkumrēx ne kum kīnh kētkumrēx nhy m te Metīndjwỳnh kute me utārmā. Kam dja me tu biknorkumrēx ne.

¹¹Nām Metīndjwỳnh katāt mekmā amikabēn jarē nhy m me mar prām kēt ne kum 'èxnhībit kīnh ne. Ēxnhībit mar prām nhy m kam me kute 'èxnhībit mar

kadjy me kanga. Me kute 'ëxnhibit marmā me kanga. ¹²Mýkam? Bir, nām te Metīndjwýnh mekmā amikabēn katāt arē, nhym me kum axwebit kīnh ne. Kam dja Metīndjwýnh me jamā axwe pānh jarēn me biknor djà'yr me ano.

Me kute Metīndjwýnh kukràdjà'ā ngrā tỳxmā kute arēnh.

¹³Akmere ar, àpnhīre ar, nhym bep ar ga ne gar atemā. Ar ga ne Bēnjadjwýr Jeju kum ar ajabē:kumrēx. Metīndjwýnh ne amijo ar apytā, kute ar apytārmā ne amijo ar apytā. Amrēbē mýjja kētri ne amijo ar apytā, ar aje tu Metīndjwýnh kute katāt amikabēn jarēnh markumrēx nhym Metīndjwýnh Karō kute katāt ar akrā djar kadjy ne amijo ar apytā. Kam ne bar mā Metīndjwýnhmā ar akam ikīnh jarē.

¹⁴Kadjy ne amiwýr ar ajuw. Ar amā idjujarēnh kōt, Jeju'ā idjujarēnh nykōt ne amiwýr ar ajuw. Gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mýjja kunī jakrenh gwaj kōt badjwý ā baje anhyrmā ne amiwýr gwaj bajuw.

¹⁵Ē, akmere ar, àpnhīre ar, kam dja gar 'ā angrā tỳx ne. Ar ije ar amā prīne Metīndjwýnh kukràdjà jarēnhja dja gar ajamako mar tỳx mex ne. Ar ije pi'ók no'ókka ar amā arēnh ne ije ijajkwakam ar amā arēnhja tām dja gar ajamako mar tỳx mex ne mā ama.

¹⁶⁻¹⁷Be, gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabēkumrēx. Nhym Metīndjwýnhbē gwaj Babāmdjwý kum gwaj bajabēkumrēx. Nām tu kum gwaj bakaprīn gwaj bamā tỳx jadjār rā'ā: rā'ā ne. Gwaj kam batýxo ino rer kēt rā'ā ne. Nhym kam arým gwaj bamā mýjja mex jarē gwaj kam amim kamnhīxbē ar kadjy baba.

Gē Metīndjwýnhmē krabē Jeju Kritu ar prīne ar amā kīnh jadjàn ar amā tỳx jadjā. Gar kam arým akabēn mexkumrēx ne ar aban apýnh mýjja mex djāribit kupē.

Ar kute Metīndjwýnhmā Pauro à'wýrmā kute arēnh.

3 ¹Ē, akmere ar, àpnhīre ar, Metīndjwýnhmā ar ijarē gē Bēnjadjwýr djwýnh'ā ar idjujarēnhja pyka kunīkōt ajmā gē me kuman tu amim Jeju kamnhīxkumrēx gē me kum mextire jarē. Gora gē me kute me apyrāk ne ar ba. Ar ga ne gar Metīndjwýnh'ā ar idjujarēnhja man tu amim Metīndjwýnh markumrēx ne. Nhym kam ar akam me ja ar apumūnh nhirām ar akōt Metīndjwýnhmā mextire jarē. Gora gē Bēnjadjwýr'ā ar idjujarēnhja ā pyka kunīkōt bimānh ane.

²Gora ar ajte Metīndjwýnhmā ar ijarē gē on me axwemē me kabēn punubē ar ipytā gē me ar ibīn kēt. Djā nām me kunī Jeju ma got me ar imā kabēn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metīndjwýnhmā ar ijarē.

³Nhym bep ar ga. Ar ga dja Bēnjadjwýr ar amā tỳx jadjàn ar anēje axwe djwýnhbē Xatanaj kukrà. Mrāmri dja ā ane. Arým ne ar amā arē. Djām Metīndjwýnh kabēn krāptī got? Kati, Metīndjwýnh ne kabēnkumrēx. Mrāmri ne arým ar amā arē, mrāmri dja ar amā tỳx jadjàn ar anēje axwe djwýnh kukrà.

⁴Arým ne bar ar akam ikīnhkumrēx. Ar aje Bēnjadjwýr djwýnh kabēn mar ne kōt ar amijo abakam ne bar arým ikīnhkumrēx. Amrēbē ne gar amikam ar ikabēn man arým kōt ar amijo aba. Mrāmri dja gar arek ā anhyr rā'ān tu ar ikabēn man kōt ar amijo aba. Arým ne bar prīne ar amā ikato. Kam ne bar ar akam ikīnhkumrēx.

⁵Gê Bēnjadjwȳr ta ar amā Metīndjwȳnh jabê kadjy ar amā arê. Gar kam amā Metīndjwȳnh jabêkumrêx. Gê ta ajte ar amā arê, gar aje 'āno adjām ne aje kanga kêt kadjy ar amā arê. Gar kam aje Kritu pyrāk gê me te ar ajo ajkê gar kanga kêtumrêx.

Arkum ukanga nêje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶Ê, akmere ar, àpnhîre ar, Bēnjadjwȳr Jeju Kritu kabēnkôt dja bar ar amā ikabēn 'ō jarê. Dja ar aje Jejukôt abeno akamy kwȳ kum ukangan àpēnh prām kêt jabej gar rûm arkum akre rax. Ar kute ar ikabēn mar kêtka dja gar rûm arkum akre rax.

⁷Arȳm ar aje mar. Ar aje ar ijā amijakre ne ar idjâpēnh adjâpēnhmā, arȳm ne gar ama. Djām ar akam ar idjāmka ar idjâpēnh kêt ne ar iba. Arkati. ⁸Ar ar idjâpēnh ra:xja pumû. Nā bām ar prīne mȳjja kupê. Arngro'ā akamâtka ar idjâpēnh iba. Nā bām ar amim apê. Ar ije pi'ôk kaprîre'ā ar ajwȳr kêt kadjy. Nhȳnh ne me'ō kute ar ijo djuw mex'ō bar ije kum o pānh kêt? Arkati.

⁹Nā bām ar ā ane. Ar aje ar ijā amijakren ar ikôt amijo abamā. Jeju Kritu kute ar ijanor pumūnh nhirām ren ate ikrān arek ikrī nhyr me ren ijo djuw mex kajgo nhyr ren mrāmri kôt. Nhyr bep kati, ar ba ne bar idjâpēnhbit iba, ar aje ar idjâpēnhkôt ar ipumūnh ne aje ar ijā amijakremā. ¹⁰Ar akam ar idjāmka ne bar arȳm ar amā,

—Godja me'ō àpēnh prām kêt kwārîk wānh gar kum ō kwȳ krēn djā nhôr kêt, ane.

¹¹Ar akam ar akwȳ ne ar àpēnh prām kêtumrêx ne ar ba bar arȳm kuma. Nām ar mȳjja kupēnh kêt ne kam kikre kabe'ā kabēn prām kadjybit ar ba.

¹²Ê, ar prīne ikabēn ma. Bēnjadjwȳr Jeju Kritu kabēnkôt ne bar arkum ukangamā ikabēn jarê ne àpēnh'ā arkum apnê ne arkum,

—Dja gar akrānmā adjâpēnh ar aba. Ar anhō kwȳ krēn kadjy adjâpēnh ar aba, ane.

¹³Be, akmere ar, àpnhîre ar, ar akunī dja gar amrānh mexja kanga kêt. Ar akunī dja gar amrānh mexkumrêx ne.

¹⁴Godja me'ō ar ikabēnja mar prām kêt, ar ije ar amā 'ā pi'ôk no'ôkja mar prām kêt gar 'āno djan omūn kum akre rax. Kute on amim kator ne pijām kadjy. Kadjy dja gar 'ā ano tȳx ne 'āno djan omū. ¹⁵Djām ar aje o akurê djwȳnhmā? Kati, ar aje o akamykam dja gar abēn djānh no katio bit kum akabēn ne kum,

—On tu Metīndjwȳnh kabēn markumrêx ne kôt ar amijo aba, ane. Dja gar ā kum ane.

Kabēn jarēnh ino rer.

¹⁶Gê Bēnjadjwȳr kute memā umar mex jarēnh djwȳnh ta ar amā umar mex jarê gar mā adjumar mexbit man o aba gê te mȳjja ar ajo ajkê gar mā adjumar mex ne ar aba. Gê Bēnjadjwȳr amimê ar ar ajo ba.

¹⁷Aje, ibê Paur ne ba ar amā pi'ôk no'ôk ne. Ê, ba ne ba inhikrao pi'ôk no'ôk ja ngrire no'ôk ne o ino re. Ije memā pi'ôk no'ôk kunikôt ne ba ā pi'ôk no'ôk kryre o ane.

¹⁸Gê gwaj banhō Bēnjadjwȳr Jeju Kritu prīne ukaprikôt ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Mÿjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arênh nhym kute tu amim markumrêxkôt ne o kra. Nhym kam arkum aben kînhkumrêx ne.

Nhym kam Paur kumrêx ne krîraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metîndjwÿnh'ã ujarênh ba ne kam tẽ. Nhym kam Ximoxidjwÿ arÿm kam bôx. Kam tẽn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarênh ba, memã Jeju jarênh ba. Nhym me kwÿ arÿm prîne amikajmâtã Jeju ma. Nhym bep ar kwÿ ne ar arîk 'êx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêtumrêx ne arîk 'êx ne memã mÿjja jarê. Nãm we ar,

—Kwârîk wãnh abenwÿr môr kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabêno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karô ne kum,

—Ê, Jeju nhô me jao ba djwÿnhmê me atãri àpênhjamê gêdja ar katàt mrãn memã Metîndjwÿnh'ã ajarê, ane. Ne kam Ximoximãdjwÿ kum,

—Ê, gadjwÿ, gadjwÿ dja ga katàt mrãn Metîndjwÿnh kabênkôt prîne memã arê, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karô, me Metîndjwÿnh kabênkôt katàt mrãnhmã, me mymê me niremê me ari memã àpênh kajgo ar bajamê me 'uwtîmê, me kunî. Me kunî ne me Metîndjwÿnh kabênkôt katàt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karô. Ne kam me'ã kum pi'ôk no'ôk ne kum ano. Tãm ne ja.

1 ¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ximoxi, ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ije amã Jeju jarênh ga tu aje amim markumrêx kôt ne ba arÿm ajo ikrakumrêx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjâpênh? Kati, Metîndjwÿnhmê Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjâpênh jarên ijano, ije memã 'ã idjujarênhmã ijano. Metîndjwÿnh, kute gu bapytâr djwÿnhjamê Kritu Jeju gu baje amiwÿr kam amakjamê, ar ta ne ar imã kabên jarê ba kam arkum idjâpênh iba.

Be, gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhō Bênjadjwÿrmê Bãmbê Metîndjwÿnh ar ukaprikôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akapri ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh 'êxnhi bôxmâ arênh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³Ê, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wânê ne ar kwÿ arîk kupa'a ar memâ arênh ba, Metîndjwÿnh kabên kupa'a ar memâ arênh ba. Dja ga nêje akabêno ar ity. Nâ bâm itêm kutâ, pykabê Matenimâ itêm kutâ amâ ikabên jarên kam arÿm ajbir ajte ar'a amâ pi'ók no'ók ne ano.

⁴Dja ga arkum,

—Kwârîk wânê ar me tûmre'a ujarênh kajgomê me akukâmâre nhidji me kute tûmrâm abenmâ arênhja kwârîk on wânê nô. Kôt ne me abenmâ kabên ar ban kam me kute amim Metîndjwÿnh mar ne 'ânô âm kêt. Tâm dja on wânê nô, ane.

⁵Akmere Ximoxi, mÿj kadjy ne ba amâ ikabên ja jarê? Bir, me kum aben jabê kadjy. Godja me ôkre kadjwÿnhbê axwe 'ô nôr kêt ne kute amikam axwe 'ô mar kêt kam arÿm kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrâmri amim Jeju markumrêx kôt ne me kum aben jabê. Kadjy ne ba amâ ikabên ja jarê.

⁶Bir be, me kwÿ arÿm kute ja mar prâm kêt kam arÿm kabên kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma. ⁷Djâm me ja kute mÿjja mar got. Kute Môjdjê kukràdjâ mar kêtjakam kukràdjâ kupa'a ar memâ arênh ba. Ar ta ne ar amijo memâ mÿjja'a ujarênh djwÿnh ne. Ne kute memâ,

—Mrâmri ne ba ije me amâ arênhja. Kôt ne ba me amâ arê, anhÿr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabên mar kêt ne Môjdjê kukràdjâ mar kêt.

⁸Be, Môjdjê kukràdjâja ne mexkumrêx. Gu arÿm kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhym arÿm rân mexkumrêx. Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'a memâ arênh ar o ba.

⁹Be, nhÿnh me jamâ ne Môjdjê kukràdjâja? Djâm me kute katât amijo bajamâ? Kati, me kute axweo amiptârjamê, me amakkre kêtjamê, me kute Metîndjwÿnh mar prâm kêtjamê, me axwejamê, me kute mÿjja punubit mar prâmjamê, me kute Metîndjwÿnh japrÿjamê, me kute nâmê bâm ar parjamê, me kute me parjamê ¹⁰me prô nâr mjên prâmjamê, me my ta kute aben nînho bajamê, me kute mekbê krao âkînhjamê, me 'êxnhijamê, me kute me kâ mex jarênhjamê, nâr me kute mÿjjao amiptâr, Metîndjwÿnh kute katât memâ amikukràdjâ jarênh ne mekbê mÿjja pyma nhym me kute o amiptârjamê. Me ja kunî kadjy ne Môjdjê kukràdjâja. Gu arÿm kuma.

¹¹Nâ, Metîndjwÿnh amikabên nykôt katât memâ amikukràdjâ jarê. Djâm kabên ny punu got. Axwe mextire. Metîndjwÿnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabên nydjwÿ â mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metîndjwÿnh kinhtire ta ne imâ amijâ ujarênh ny jarên ijano ba kam ô'a memâ arênh ba, memâ 'â idjujarênh tê.

Kritu kum Paur kaprî ne kute âpênh 'â mênê.

¹²Ê, akmere, mrâmri ne Kritu Jeju gu banhô Bênjadjwÿr amim idja. Kum idjâpênhmâ ne amim idja. Nâm amikajmâ'a ima, ije 'â ingrà tÿx ne kanga kêt mâ kôt tu iman amim idjan imâ idjâpênh jarê.

—Dja ga imâ apê, ane. Ne kam kadjy imâ tÿx jadjâ ba kam kum idjâpênh mex ar iban kôt kum amikînh jarê. Mrâmri ne Kritu Jeju imâ mexkumrêx ba kam kum amikînh jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japrÿ ar o iban arîk ûno iban Jeju nhô me jao ibikê-nho iba. Nâ bâm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprîn kam amim idja. Nâ, mrâmri ne tu kum ikaprî. Kraxje ije amikajmâ'ă Jeju mar kêtkam ije amimar kêt nhym bi kum ikaprî. ¹⁴ Nâm gu banhô Bênjadjwÿr tu ukaprîkôt kum ikaprî raxkumrêx ne prîne ijo djuw mex. Djâm ukaprî kêt got. Kum ikaprî rax ba arÿm jakam ije amikajmâ'ă amim markumrêx. Ije amikajmâ'ă Kritu Jeju markumrêx ne imă abê:kumrêx.

¹⁵ Ê, mrâmri ne me abenmă kum,

—Kritu Jeju arÿm pykamă ruw, kute me axwe pytarmă ne ruw, ane. Mrâmri ne me abenmă arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkre-kam kunhô. Be, kute me axwe pytarmă ne pykamă ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunî jakre. ¹⁶ Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprî rax ne. Jeju Kritu kute akrână meo tēm nhym me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunî jakrenh nhym mă Jeju kute akrână prî'ă ijo tēmja pumû. Mÿkam? Godja me'ô kute ijaxwe pyrăk ne kute Jeju japrÿ jabej dja ikôpdjî'ă â ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhîxkumrêx ne kam ikudjwa tyk nhijukri tîn ră'ă ră'ă kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprîn akrână prî'ă ijo tē. Kam ne ba amă,

—Jeju kute me axwe pytarmă ne pykamă ruw, ane.

¹⁷ Be, Metîndjwÿnh djukaprîja pumû. Kumă dja me rax jarê. Djâm bēnja-djwÿr ngri got. Dja memă Bēnjadjwÿr rax ră'ă: ră'ă Bēnjadjwÿr rax. Dja tyk kêtkumrêx ne. Me kute noo omûnh kêtkumrêx ne. Kubê Metîndjwÿnh pydjî. Atemă 'ô kêtkumrêx. Kumă dja me rax jarên kum uma jarên mex jarê. Dja me kum arênh ră'ă: ră'ă ne. Mrâmri. Tām ne ja.

¹⁸ Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arÿm amă ikabên jarê. Gora ikabên ja ma. Amrêbê ne me Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh adjâpēnhmă akabin prîne adjâpēnh'ă amă karô. Kôt ne ba amă ikabên ja jarê. Ê, dja ga ar ikabên ja man kôt atÿx ne. Ê, ba me abenwÿr prôt'ă atÿx jakre. Ê, gora atÿx. Gora atÿx ne amă me uma kêt ne kâj bē memă Metîndjwÿnh kabên jarê gē me amikajmâtă kuma. Kute me tÿx kum me uma kêt ne tu kute abenwÿr prôtja pyrăk.

¹⁹ Nă, dja ga â anen Jeju'ă angră tÿx ne amim mÿjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'ô mar kêtkumrêx ne ar aba.

Nhym bep me kwÿ ne me arÿm Jeju'ă ngră tÿx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arÿm kangan amijo ajkê. ²⁰ Be, Imenemê Arexărimê ne ar arÿm Jeju kangan amijo ajkê. Arÿm ne ar amijo ajkê. Kam ne ba arÿm Xatanajmă ar kanga, ar kute Jeju japrÿ kêt kadjy ne ba arÿm kum ar kanga.

2 ¹ Be, akmere, ba amă arê ga aman amû idj'ă memă arê. Dja me Metîndjwÿnhmă mă kabên ne kum me kunî jarê. Mă ne mete Metîndjwÿnhmă kabên kute? Dja me kum aben jarên kum abeno a'uw. Ne kam jām meo akêx ne me jadjwÿ kum meo a'uw. Ne kôt kum ôdjānh jarên kum amikînh jarê. ² Nă, dja gu me kum pykakam me bēnjadjwÿr rûnhjao a'uw ne kam ajte me bēnjadjwÿr kry kute meo ba jadjwÿo a'uw.

Mÿkam? Bir, me kute akrână me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metîndjwÿnh kabênkôt ar baba ne kôt ar amijo baba katât ne. ³ Be, me â kute Metîndjwÿnhmă kabêno anhÿrkam mexkumrêx. Kam dja Metîndjwÿnh mekam kînhkumrêx. Metîndjwÿnh kubê me bapytăr djwÿnh dja mekam kînhkumrêx.

⁴Nà, kute me kunī pytār prām̄kumrëx. Nām ar̄ym memā katāt kabēn nhym me kute tu markumrëxmā. ⁵Nà, Metīndjw̄ynh pydjii ne kam ajte kute Bām'ā me bamēnh djw̄ynh pydjii, kubēngōkre,^a kubē ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metīndjw̄ynh'yr babōx kēt ne. Nhym kam kra ta amijo kubēngōkren me baw̄yr bōx ne kam Bām'yr me bajo bōx. Gu me kam arkōt baba. Kute Bām'yr me bajo bōx djw̄ynh pydjii. Atemā 'ō kēt, kubēngōkre, kubē ne Kritu Jeju.

⁶Jeju ta, kute memā amikangan me kunī pānh tyk, tām ne amrēbē Metīndjw̄ynh 'ā akati jakre nhym ar̄ym 'yr bōx nhym kam ar̄ym amijo aptān memā amikangan me kunī pānh ty, me kunī kute mar kadjy. Me kunī kute,

—Mrāmri Metīndjw̄ynh kum me bajabēn kute me bapytārmā, anh̄yr kadjy. Kadjy ne ty.

⁷Kam ne Metīndjw̄ynh ijano ba tē. Ba ikumrëx itēm ne ije memā Metīndjw̄ynh kute me utār jarēnhmā. Jeju kute ijanorkōt ne ba me bajtemdjw̄'yr tēn bōx ne memā kāj bē Metīndjw̄ynh'ā ajarē. Nā bām memā Metīndjw̄ynh kabēn katātja, 'ēxnhī kētja jarē nhym me amikajmā'ā kuma. Kadjy ne ijano ba tē. Mrāmri ne ikabēnja. Ijēxnhī kētkumrëx.

⁸Ije, ije ar amā Metīndjw̄ynh jarēnh gar aje kum akabēnmā ba ate o akno. Ba akubyn ar amā arē gar ama.

Dja pyka kunīkōt mete abeno bikprōnhkam me my Metīndjw̄ynhmā kabēn. Dja me prīne Metīndjw̄ynhmā amijarē. Me mexo mexkumrëx, me kute m̄yja punu 'ō mar prām̄ kēt, me ja dja me kum kabēn. Nhym bep me ngryknhī, me kute kabēno aben japanh, me tām dja me kum kabēn kēt ne.

Me nire kute akrānmā amijo bamā.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹⁻¹⁰Nhym me niredjw̄y. Dja me nire kute Jeju marja akrānmā amijo ba mexkumrëx, kwārīk wānh amimex ne me my nokam mrānh kēt. Dja ga me apijām ne ar aba. M̄ykam dja ga me akrākābito mex? Nā gām me amikakrw̄ynhmē akunhērmē angāmē kubēkā mexmē o amimex ne ar aba. Me akrākābit ne mex. Me my nomā amrānh kadjybit aje amikrā ngrānh, amikakrw̄ynh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

—Ba ije Jeju mar, anh̄yrja dja ap̄ynh kabēn mexo amiptān o amimex.

¹¹Me kute Metīndjw̄ynhkōt abeno bikprōnhkam dja me nire anhikrēn nh̄yn Metīndjw̄ynh kabēn maro nh̄y. Akrānmā dja me Jeju nhō me jao ba djw̄ynh kabēn maro nh̄yn amijamakkrekam kunhō. ¹²Kwārīk wānh me nire dja me me my jakre kēt ne me mymā kabēn jarēnh kēt ne. Nhym bep me my gēdja me me nire mē me mymē me akre nhym me nire anhikrēn me kabēn maro nh̄y.

¹³M̄ykam? Bir, Metīndjw̄ynh ne mybē Adāo kumrëx nhipēx ne kam atāri nibē Ewa nhipēx ne. ¹⁴Be djām Xatanaj ne Adāo noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhym kam nija ar̄ym Metīndjw̄ynhkam amikrā. Be, kam ne ba amā,

—Kwārīk wānh me nire dja me me my jakre kēt, ane.

a 2.5 Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne ap̄ynh me 'ō pyka djāri kunīkōt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrômē me kukrādja kunī kubēngōkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

¹⁵Nija ne te Metîndjwýnhkam amikrà nhym mã Metîndjwýnh kum me nire jabêkumrëx ne me kra bixadjwýr kutà me utà. Me nire kute Jeju marja gêdja me Jeju 'ãno dja ne mã kum me abêkumrëx ne kute mýjja punu 'õ mar prãm kêtkam gêdja mexo mexkumrëx ne mã me my nomã mrãnh kêt. Godja me ã kute anhýr jabej nhym Metîndjwýnh me kra bixadjwýr kutà me utà nhym me kra me bîn kêt ne.

Kute ar kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã 'ã karõ.

Xit 1.6

3 ¹Be mrãmri ne me abenmã kum,
—Gêdja me'õ kute meo ba prãm jabej, kute Jeju nhõ me jao ba prãm jabej, mrãmri mexkumrëx. Nà, mrãmri mexkumrëx. Nà, kôt ne me kute arënhja.

²Be, mã gêdja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mextire nhym kam me me'ã kabën kêtja, me prõ pýnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnênh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prãm, me kute memã Metîndjwýnh'ã ujarênh prãm, me ja gêdja me Jeju nhõ me jao ba.

³Kwãrik wãnh me kum kadjwati kangô^b djãnh, me àkrê, me kute kabëno me apanh prãmja, me kute pi'òk kapribit mar ne kute amim o àptàrja, kwãrik wãnh me ja gêdja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprimê, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴Dja me'õ meo ba prãm jabej dja kumrëx amim prômê kra jakre, ne arkum mrãnh mextire gê ar omün kam adjwýnhdjwý kôt mrãnh mexkumrëx. Dja amim ar jao ba mex nhym kra amakkre mex ne kabënkôt ar amijo ba nhym kam arým kôt Jeju nhõ me jao ba. ⁵Nok ren me'õja ar meo ban kam prômê kra jakre kêtkumrëx ne kam Metîndjwýnh nhõ me jabit me akre, mã gêdja on? Mã gêdja kam nê? Ije, mýkam ne prômê kraja ar o ba mex kêt nhym kra jaxwe rã'ã? Ije kum bep nãm ren amim prômê krawã kumrëx jakren kam ren kôt Metîndjwýnh nhõ me ja jakre. Mýkam ne prômê krawã ar o ba kêt ne kam Metîndjwýnh nhõ me jabit ar o ba?

⁶Kwãrik wãnh me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh mênh kêt. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metîndjwýnh kute o bikênh karõ dja me kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã meo ba djwýnh mênh kêt. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metîndjwýnh o ajkê. Mrãmri kute Xatanajo bikênhja pyræk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metîndjwýnh kute prïne o bikênhja pyræk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhym ren Metîndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkê.

⁷Nhym bep kati, Jeju nhõ me jao ba djwýnh dja amijo ba mextire nhym kam me kàtãmdjwý kum kînh ne kum mex jarê. Nãm ren arík ar ba nhym kam me kàtãm rãn 'ã kabën ne. 'Ã kabën nhym kam rãn Xatanaj ikôta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhikôta.

⁸Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênhdjwý dja me katàt mrã gê me me'ã kabën kêt. Dja me kabën mexmê me kabën punuo aben nhikjê

b 3.3 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

kêt. Dja me kum kadjwati kangô^c djành kêt. Kwârîk wânñ gê me pi'òk kapri pràmèbit me noo biknor prām kêt. ⁹Dja me amim Metîndjwýnh kukràdjà markumrëx ne 'ã ngrà tỳx ne. Metîndjwýnh kute me bamābit amikukràdjào amirîtja, kukràdjà tāmbit dja me 'ã ngrà tỳx ne maro ba ne mỳjja mexbit mar ar o ba. Mỳjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kêt. Kadjy dja me Metîndjwýnh kukràdjà'ã ngrà tỳx ne ar o ba. ¹⁰Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnhja kumrëx kabi nhym me kabēn mex ne kam ar kôt àpēnh ba. Godja me mrāmri mexkumrëx jabej ne kam arým àpēnh ar ba.

¹¹Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh prōjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katāt mrā gê me me'ã kabēn kêt. Dja me me kà mex jarēnh prām kêt. Dja me bixaēr punu kêt ne ar ba. Dja me prīne mrānh mex-tiren kabēn pýnh ne arē. Dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh prōja ã ane.

¹²Be, Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh gēdja me prō pýnh ne. Dja me ò kikkre kumrëxkam amim ar ja jakren arkum mrānh mexkumrëx gê ar omūn kam adjwýnhdjwý kôt mrānh mexkumrëx. Dja me amim krao ba mexkumrëx gê ar kabēn mexkumrëx ne ar ba. ¹³Godja me atāri me àpēnhja mrāmri àpēnh mex ne kam arým memā amimexo amirît nhym me kātāmja arým me mex pumūn kam kum me kīnh. Gēdja mekam amikam pijām kêt ne kājma djan tu memā Jeju'ã ajarē. Me kute amim Kritu Jeju mar tūmkam tu memā 'ã ajarē. Bir be, dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnhmē atāri me àpēnhmē ã ane.

¹⁴Be, nā bām amā ikabēn'ã pi'òk no'òk ne amikukām ano. Dja ba ī wām kôt tē. Nā bām amim itēm djā ma. ¹⁵Nār kon birām dja ba amikrā ga prīne omūn kam kôt memā arē, me kute mar kadjy. Metîndjwýnh kra kunī kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amā pi'òk no'òk jano. Apýnh pyka kunīkôt ne me bakwý arým amijo Jeju pytā nhym Metîndjwýnh arým kôt me bajo kra. Gu me kôt arým apýnh banhõ pyka djāri kam aprakamā kôt aben pydji, Metîndjwýnh tīnjakôt mā pyka kunīkôt aben pydji. Ne me kātāmmā Metīndjwýnh kabēn jarēnh ar o baba, Metîndjwýnh 'ēxnhī kêt ne kute katāt kabēn jarēnhja memā arēnh ar o baba.

¹⁶Bir be, djām mỳjja kakrit, djām mỳjja prīre, djām mỳjjao bikēnh ne gu me arým amim kuman kam amim kamnhīxbē ar baba? Djām mỳjja ngri: got me tebē kute mar ne ate krāmā? Mrāmri ne Jeju ra:xī.

Nām amijo kubēngōkren^d kato.

Nhym Metîndjwýnh Karō kabin axwe kētmā katon kôt memā arē.

Nhym kadjy mrānh djwýnhdjwý arek omūnh ar o ba.

Nhym me apýnh me ò pyka djāri kāj bē memā 'ã ujarēnhō ajmā.

Nhym me kam pyka kunīkôt tu amim markumrëx ne.

Nhym kam Metîndjwýnh kājkwamā o wabi, ò kājkwā mextiremā o wabi. Ò kājkwā mexo kute pykabē mỳjja kunī jakrenhjamā o wabi.

Nām ã Jeju raxo ane.

c 3.8 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mỳjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē. d 3.16 Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apýnh me ò pyka djāri kunīkôt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrōmē me kukràdjà kunī kubēngōkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

Kubê me kabên 'êxnhî pyma.

4 ¹Be, akmere. Anhÿr djwÿnhràm ne Metîndjwÿnh Karô arÿm prîne me bamã arê, ne,

—Pyka kute o ino rer 'ÿrkam dja me kwÿ amibê Jeju kangan ate amijo ba. Arÿm kum kînh kêt ne kam ate me karô 'êxnhîja kabên ma, me karô djuja-rênh punubit man kôt amijo ba, ane.

²Nà, mrâmri me kwÿ dja me me karô djô'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'êxja, me tãm ne me ôkre kadjwÿnhbê kute mÿjja punubit markam pijàm kêt mex ne arîk 'êx ba ne me karô 'êxnhî djô'ã me akre ne memã kum,

³—Kwârîk wãnh abenwÿr môr kêt. Dja ga me tu akuprÿkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'ô nàr me âkur djâ'ô mekbê uman memã,

—Kwârîk wãnh krên kêt, âm omû, ane. Nhym bep kati, Metîndjwÿnh ta ne me bamã mry, me badjàkur djâ nhîpêx, me baje 'ã kum amikînh jarênh ne krên kadjy ne me bamã ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mÿjja marja, me bamã ne Metîndjwÿnh me banhô kwÿ krên djâ'ã apÿnh mÿjja nhîpêx.

⁴Be, mÿjja kunî Metîndjwÿnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djâm mete mry nàr djwÿ'ô kanga kadjy ne Metîndjwÿnh ipêx? Arkati, me kute Metîndjwÿnhmã 'ã amikînh jarênh ne tu kute amim byr ne krênmã ne ipêx. ⁵Metîndjwÿnh kabênkôt arÿm mrymê apÿnh me badjàkur djâ mexkumrêx. Mÿjja kunî ne arÿm mexkumrêx. Gu me arÿm 'ã kum amikînh jarê nhym arÿm mexkumrêx.

⁶Akmere, dja ga memã arê, me kute Jejukôt abeno kamymã ikabên ja jarê. Godja ga memã ikabên ja jarênh arÿm mrâmri abê Kritu Jeju nhô âpênhkumrêx. Nà, Metîndjwÿnh kabên ne gu baje tu amim markumrêxja, kôt dja ga arek amijo tèn amijo tèn kam atÿxkumrêx. Jeju kukràdjâ mexkumrêx, tãm ne ga arÿm kôt amijo tẽ. Dja ga arek kôt amijo tèn arÿm atÿxkumrêx. Atÿx ne arÿm Kritu Jejumã adjâpên mex ne.

⁷Nhym bep me tûmre'ã ujarênh kajgoja dja wãnh nô. Tãm ne punu. Kati, dja ga prîne Metîndjwÿnh kukràdjâkôt amijo tẽ. Katàt amrãnh kadjy dja ga arek amijo tèn arek amijo tèn kam amitÿxmã amijakre. Djâm akrâkà'ã ne ba amã ane? Kati, akadjwÿnhbê atÿx'ã ne ba amã ane.

⁸Mrâmri ne me î krâkà tÿx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kâjbê mex. Nhym bep me kadjwÿnhbê me tÿxja mete Metîndjwÿnh kukràdjâkôt amijo tẽmkam tÿx, ja ne mrâmri mexkumrêx, tûmràm mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhîjukri akubyn batînkam kadjy mexkumrêx. Kadjy ne ba amã,

—Metîndjwÿnh kukràdjâkôt amijo tèn kam kôt atÿx, kôt amex, ane.

⁹Mrâmri ne kabênja nhym me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam nhôrkumrêx. ¹⁰Metîndjwÿnh kute me kunî pytâr djwÿnh, bep me baje amikajmâtã marja ne mrâmri kubê me bapytâr djwÿ:nhkumrêx. Mrâmri ne gu me amim Metîndjwÿnh kamnhîxbê ar baba, Metîndjwÿnh tînja kamnhîxbê ar baba. Kam ne gu amikukãm kuman kam badjàpên rax ne memã arênho tẽ, batyk djâ kêt ne memã arênho tẽ.

Metîndjwÿnhmã âpênhkumrêxmã kum 'ã karô.

¹¹Be, akmere, dja ga apijàm kêt ne tu memã ikabên ja jarênh memã Metîndjwÿnh kukràdjâ jarê. ¹²Kwârîk wãnh gê me amã,

—Ŷgê, e kum djâm ajabatànñ ne ga ar me akreo aba, anhÿr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatànñ ne mã katàt mrã gê me ajã amijakre, me kute amim Jeju marja ajã amijakre. Kadja dja ga akabên mexbit jarênñ ar o aban amrânñ mex ne amã me abên amim Jeju markumrêx ne 'ã angrã tÿx ne aprõ prãm kêt ne ar aba. Dja ga ã ane nhym me ajã amijakren ã akudjwa amijo anhÿro bao ane.

¹³ Dja ga kàj bê memã Metĩndjwÿnñ kabên jarên memã Metĩndjwÿnñ kabêno amirít ne memã kukràdjã jarê. Ja dja ga 'ãno adjãm rã'ã ba awÿr bõx. Ba ibê Paur dja ba awÿr bõx.

¹⁴ Amrêbê ne me kute Metĩndjwÿnñ kabên jarênñ djwÿnñ arÿm Metĩndjwÿnñmã adjan amã,

—Ê, Metĩndjwÿnñ ne arÿm amijo apytã ga kum adjãpênñmã. Ta dja amã tÿx jadã ga kam atÿx ne ar kum adjãpênñ aba, ane. Nhym kutã Jeju nhô me jao ba djwÿnñ akrã'ã ikra jadjuw, ga kam Metĩndjwÿnñmã adjãpênñ ar aba. Kwãrik wãññ Metĩndjwÿnñ kute amim adjarwão abiknor kêt. Memã Metĩndjwÿnñ kukràdjã jarênñ 'ãno dja ne mã memã 'ã adjujarênñ aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amijamakkrekam anhôn kôt amijo mô. Dja ga ã amijo atêmo anen arÿm amrânñ mexkumrêxo tẽn o tẽn nhym me kunĩ arÿm amrânñ mexkôt apumün kôt amã kato. ¹⁶ Ê, ajaxwebê amipnên amrânñ katàt kadjybit amima. Gora memã Metĩndjwÿnñ kabên jarê. Gora memã arênñ 'ãno dja. Godja ga anen arÿm amiptàn kam o me jadjwÿ pytà, me kute akabên maro ÿrjadjwÿ pytà. Tãm ne ja.

Mebêngêtemê me 'uwtĩ'ã kum karõ.

A Xim 2.24

5 ¹ Ê, godja me kute amim Jeju marwã 'õ, mebêngêtte 'õ, me'okam amikrà, kwãrik wãññ ga kum abên tÿx kêt ne akrànñmã kum akabên ne kum,

—Kwãrik wãññ ga ã anhÿr kêt, ane. Mrãmri ne me kra djwÿnñ kute bãmñã kabênja pyrãk, akrànñmã kum akabên. Dja ga me kraremê me nôr nyreo akamyn me adjwÿnñhdjwÿmã akabên mex jarê. ² Dja ga mebêngêxteo anãn me adjwÿnñhdjwÿmã akrànñmã akabên. Dja ga me kra pÿnhmê me kurerero akanikwÿnñkumrêx ne memãdjwÿ katàt akabên jarên mekam apijãm ne meo akanikwÿnñkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunĩmã akabên jarênho ane.

³ Ê, akmere, ba amã me 'uwtĩ'ã karõ, ga amũ idjô'ã memã arê. Me kute amim Jeju marwã kute akrànñmã mebê mjên tykjaio djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtĩbito djuw mex. ⁴ Nhym bep djãm me'obê mjên ty nhym arÿm kra nãr kon tãmdjwÿ 'õ arÿm ta amim o djuw mex ne. Me'õ kra 'õ nã kute amim o djuw mex nhym abatànñ ne arÿm amipãññ amim não djuw mex ne. Ne me'õ tãmdjwÿ 'õ kwatynñ 'õ amim tãmdjwÿo djuw mex ne. O djuw mex nhym abatànñ ne kam amipãññ kwatynñho djuw mex ne. Me kute mrãmri Metĩndjwÿnñ mar jabej dja ã õ kikre kumrêxkam amim me 'uwtĩo djuw mexo anen kam atãri amũ me jadjwÿ o djuw mex ne. Kam ne Metĩndjwÿnñ arÿm mekam kinkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gêdja me'obê mjên ty nhym arík ar ba. Nãm amidjwÿnñbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'õ tyk pyrãk. Tinri kute me'õ tyk pyrãk, kute Metĩndjwÿnñ mar kêtkañ, arík ar bakam. 'Uwtĩ kajgo ne wã. Kwãrik wãññ

me wā. Me tām dja gar aje Jeju marwā o djuw mex kêt. Nhyr bep atemā me'ō mjên kubê tyk nhyr kam ate: ar ba ne kam amijā Metindjwŷnh kamnhix-kumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'uwn kam ajte jām me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamâtkammē a'urimē kum kabên 'āno dja. Me'ō tām ne mrāmri 'uwtikumrêx. Tāmbit dja gar aje Jeju marwā o djuw mex ne.

⁷Dja ga memā ikabên ja jarê gê me'ō kra nār kon me'ō tāmduwŷ ōbikwa 'uwtio djuw mex. Dja o djuw mex gê me 'ā kabên kêt. ⁸Godja me kute amim Jeju mar 'ō ta ūrkwā djwŷnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arŷm mrāmri axwen arŷm Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kâtāmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹Ē, ba amā me 'uwti nhō pi'ōk'ā karō. Dja ga me 'uwti nhidji pi'ōk no'ōkkam anhō, me kute amim Jeju marwā kute kôt meo djuw mex kadjy. Ē, kwārik wānh me abatānh nybē mjên tykwā kwārik wānh me 'uwtikôt pi'ōk no'ōkkam idji nhōr kêt. Kubê mjên tyk bēngēxtebit dja ga idji nhō gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djām ori arŷm 'ā amex 60 apêx jabej? Djām ori mjên tīnri krō'ā mjên kêt nhyr kam kubê mjên tyk nhijukri me kute krō'ā o prō kêt jabej? ¹⁰Djori kum mŷjja mexbit kīnh ne ar o ba nhyr me kunī arŷm kôt omūn abenmā arēnh jabej? Djori amikōpdji'ā kra jakreo tē nhyr kudjwa mexkumrêx jabej? Djori ōbikwa kêtka meo djuw mex jabej? Djori prīne Metindjwŷnh nhō me wāo djuw mex ne memā ōdjānh jabej? Djori kum me umar punu kapri jabej? Djori kute mŷjja mexo amiptārkôt kute mŷjja mexbit mar jabej? Djām ori ā kute anhŷr jabej mrāmri mexkumrêx, me 'uwtikôt pi'ōk no'ōkkam idji nhō, me kute amim Jeju marja kunī kute me 'uwti jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹²Nhyr bep kwārik wānh ar abatānh nybē mjên tykja kwārik wānh pi'ōk no'ōkkam me 'uwti ro'ā idji nhōr kêt. Mŷkam? Bir, ar 'uwtija kute ōbē,

—Ba ikuprŷ gê me'ō iwŷr mōr kêtumrêx. Ba tu Kritumā idjāpēnhbit, anhŷrja tu o aknon ajte kum me my kīnh nhyr me'ō 'ŷr mōr prāme kum Kritu kīnh kêt ne kubē amijo akêx nhyr me arŷm 'ā kabên ne.

¹³Nhyr ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremā ipōko tē. Djām arkum ukangabit? Kati, nām ar kabên prāmdjwŷ, ne me'ā kabên tē, me pijām djābit, mŷjja punubit jarēho tē.

¹⁴Kam ne ba memā kum,

—Dja ar abatānh nybē mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mŷ ne kramē mjēno djuw mex ne akrānmā āpēnh ar ba. Be, nā bām ā ar abatānh nybē mjên tykjamā ane. Mŷkam? Bir, me bakurē djwŷnh kute me bajā kabên kêt kadjy. ¹⁵Bir be, ar kubē mjên tyk kwŷ arŷm Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amā arē.

¹⁶Nhyr bep me kute amim Jeju mar ni 'ō nār my 'ō ōbikwabē mjên tyk jabej ta dja amim ōbikwa 'uwtio djuw mex. Nhyr ate me kute Jejukôt aben pydjija gēdja me'ō 'uwtikumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kāmā meo ba djwŷnh kamēnhmā.

¹⁷Ē, me jadjwŷ. Jeju nhō me jao ba djwŷnh kute prīne meo baja, ar tām dja me kāmā me kamē. Jeju nhō me jao ba djwŷnh kute memā Metindjwŷnh kabên jarēnh ne kute memā o amirītkam āpēnh rax. Me tām dja me mrāmri kāmā me kamēn memā o pānh mex ne. Ar kute memā Metindjwŷnh kabên jarēnh pānh.

¹⁸ Kam ne Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam memã,

—Mryti kute amã àpênh ar ba ne kute amã bãygogo 'ykà ka'uko ipôko ãmja kwârîk wân̄h inhu djuwpre kêt gê ta àpênh pân̄h àkur tẽ. Nãm mryti'ã Metîndjwýnh nhô me jao ba djwýnh jakren àkur'ã kum pân̄h jakre. Jeju nhô me jao ba djwýnhmã me kute o pân̄hmã. Ne ajte Metîndjwýnh kabênkam ne,

—Me àpênh ne pân̄h, ane. Me àpênh me mán̄hikutã tãm gêdja memã o pân̄h, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhô me jao ba djwýnhmã o pân̄h mex, ane.

¹⁹ Ê, mýjja 'ôdjwý dja ba amã arẽ. Gêdja me Jeju nhô me jao ba djwýnh'ã kabên ne arîk me kâtãm jarẽ ga tu ate akrã. Djãm me 'êxnhi kêt got. Nhyim bep me'ô ar amân̄hkrut nâr kon amân̄hkrut ne ikjê kêt ne mrâmri kute noo axwekôt omûn̄h ne axikôt arên̄h ga kam arým tu 'ýr tẽn̄ kum akabên jarẽ gê amim kato. ²⁰ Godja mrâmri Jeju nhô me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhípôkri kum abên týx, me kute maro ýrja tîn̄ prãm ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ê, ba amã mýjja 'ôdjwý jarẽ. Dja ga tu memã akabêno aben pyrãk. Dja ga tu me kunĩmã axikôt akabên.

Ê, Metîndjwýnhmẽ Kritu Jejumẽ Metîndjwýnh kute amijo kadjy mrân̄h djwýnh pytâr ja, ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba mrâmri tu amã ikabên jarẽ.

Ê, gora ikabên ja ma. Ikabên kunĩ ma, prĩne ikabên ja ma. Ê, dja ga me kunĩmã akabêno aben pyrãk. Kwârîk wân̄h me umaje anhôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, inhôbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te anhôbikwa, ga tu kum akabên jarẽ, apijãm kêt ne tu kum akabên jarẽ.

Nâr kon, kwârîk wân̄h anhôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tâwã ne ôbikwa krãptĩ. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te ôbikwa krãptĩ ga tu kum akabên jarẽ, amã me uma kêt ne tu kum akabên jarẽ. Dja ga tu me kunĩmã akabêno aben pyrãk.

²² Ê, kwârîk wân̄h ga arîk aje me kabi kêtka Metîndjwýnhmã me umjýr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjýr ne 'ã anhikra jadjwýr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metîndjwýnhmã me'ô dja nhyim arým mekam amikràò ba jabej ga kam ga mán̄ kute ajaxwe pyrãk. Kwârîk wân̄h ã anhýr kêt ne mekôt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katât mrã.

²³ Ê, atikkrekam akanê prãmka ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangô kwý ikô. Uba kangômẽ ngômẽ apýnh dja ga o akômo tẽ.

²⁴ Ê, me kwý ne me axwekam amirítkumrêx. Nhyim me kunĩ kôt omûn arên̄ho kumex. Nhyim kam me memã axwe pân̄h jarẽ. Nhyim bep me kwý ne me axwekam amirít kêt ne. Metîndjwýnh gêdja tûmrãm memã o amirít ne memã kum katon memã pân̄h jarẽ nhyim me kam kôt omû. ²⁵ Nhyim me mexdjwý ne me amirít ne. Nhyim me abenmã me arẽ. Nhyim me kwý apdju ne. Djãm mrâmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metîndjwýnh gêdja tûmrãm memã me mexo amirít ne, nhyim me arým kôt omû.

Me ô àpênh kajgoja'ã kum karô.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

6 ¹ Ê, akmere, dja ga me memã àpênh kajgo ar bawã, me kute meo pân̄h ne amim me pa 'amýnh nhyim me memã àpênh kajgo ar ba ne kute

amim Jeju mar wădjwýmă arê gê me ô bĕnjadjwÿr kabĕn kôt amijo ban prĭne kabĕn ma. Mÿkam? Bir, me kâtăm kute Metĭndjwÿnh japrÿ kĕt kadjy, ne kute Metĭndjwÿnh kukrădjădjwÿ japrÿ kĕt kadjy. ²Dja ga ajte me memă âpĕnh kajgo ar bawămă kum,

—Ē, djori ar anhô bĕnjadjwÿrwă ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwărik wănh gar amă kurê kĕt. Djăm ar aje Jejukôt abeno akamykam amă kurēmă got. Arkati. Dja gar tu kum adjăpĕnh mextire ne ar aba. Mÿkam? Bir, ar akamymă ne gar apĕ. Kute Jeju mar 'ô, Metĭndjwÿnh kum abĕ 'ô, kumă ne gar apĕ. Kam dja gar kum adjăpĕnh mextire ne ar aba, ane. Ā me pardjamă ane.

Ē, gora prĭne memă ikabĕn ja jarĕn ikabĕn jao amirĭto aba.

Nĕkrĕxkôtbit me umarja ne me umar mex kĕtkumrĕx.

³⁻⁴Godja me'ô atemă kabĕn 'ô jarĕnho ku'ê prăm jabej arÿm amijo ajkĕn kam Bĕnjadjwÿr Jeju Kritu kabĕn mexja kubĕ kĭnh no kati ne kam kôt kabĕn kĕt ne. Ne ajte Metĭndjwÿnh kute katăt gu bakră pymjÿr'ă ujarĕnhja kubĕ kĭnh no kati ne kam kôt kabĕn kĕt ne. Mrămri ne 'ĕx ne amiraxbito amran kam kute mÿjja mar kĕt mexi. Năm ajbăn ajmăn me kukrădjă kajgo mex mÿr jabej memă akij. Ne kam kabĕno me apanhbit mar prăm. Ā me kute anhÿr ne punu. Năm me ā anhÿr ban kam mÿjja kukrădjă'ă ngryk ne abenbĕ meo bikjĕro ban aben japrÿ ne aben kamnhĭx ar o ban ⁵mă kabĕno aben japanh ar o ba. Mÿjwă ne arÿm me ja djumar djă ajmă o nhym me arÿm katăt kabĕn-kumrĕxja mar kĕt. Năm me nĕkrĕx prăme 'ĕx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhô nĕkrĕx kumex ba kam amimexkumrĕx ne, ane. Năm me ā nĕkrĕx prăme amim 'ă karôo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶Mÿjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metĭndjwÿnh kukrădjăkôt amijo ba ne nĕkrĕx jabej umar kĕtkam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwăo amimex ar o ba. ⁷Mÿj ne gu me bană tikkre kurŭm amÿn o axidjuw? Kati, nă gu me banhÿkam axidjuw. Me batykkamdjwÿ, mÿj ne gu me amÿn o banhikwăn ty? Kati, nă gu me banhÿkam banhikwăn ty.

⁸Bir be, dja me banhô kwÿ krĕn djămĕ me banhô kubĕkă jabej, mrămri, me bamănhkută. Kam dja gu me badjumar mex ne atemă mÿjja 'ô jabej kĕt. Metĭndjwÿnh dja me bajo djuw mex ne. ⁹Nhym bep me kute amim nĕkrĕx năr pi'ôk kaprĭo âptăr ne kute o amimexja dja me amijo ajkĕ. Năm me nĕkrĕx prăme ar axwe ba ne kam te kum nĕkrĕx prăm kĕtmă ne mă nĕkrĕxbit ma. Ne kum mÿjja kakritmĕ mÿjja punubit kĭnh ne kôt arÿm amijo ajkĕ ne kam arÿm tu biknorkumrĕx ne.

¹⁰Bir be, năm me ā kum nĕkrĕx năr pi'ôk kaprĭbit kĭnh ne ā amijo ane. Ne arÿm amijo bikĕnh mex ne. Mÿkam? Bir, năm me kum nĕkrĕxbit kĭnh ne kam ajbit man kam kôt apÿnh axwe djări kunĭkôt amijo ba. Memă nĕkrĕx prăm kwÿ ne me arÿm Jeju mar kangan kam arÿm amijo ajkĕ, kaprĭo prĭne amijo ajkĕ.

Akubyn Ximoximă kute katăt amijo bamă 'ă karô.

¹¹Nhym bep ga, akmere, ga abĕ Metĭndjwÿnh nhô âpĕnhkam dja ga mÿjja ja kunĭmă akre rax ne. Katăt amrănh kadjy mÿjja jamă akre rax. Katăt amrănh ne aje Metĭndjwÿnh kukrădjăkôt amijo aban aje amim Jeju

kamnhîxbê ar aban amâ me abên aje akrànmâ amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrànmâ amijo atêm ne anhî djuwbôn ar abamâ, tãm dja ga ama.

¹²Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo tēm ne kute me kute aben rer pyrāk. Me kute aben rerkam ne me tỳx ne prōtobit prôt ne mebê apôx. Kam dja ga 'a amijakren ā atỳxo anen mã Jejukôt amijo tē, kute me prôtja pyrāk. Gora ga ā anen kam atyk nhijukri atīn rā'a rā'a rā'a 'ỳr tu abôxkumrēmā. Kadjy ne Metīndjwỳnh amiwỳr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memā katāt amijarēnh mex ne. Nā gām memā kum,

—Be, arỳm ne ba tu amikajmā'a Jeju markumrêx, ane. Nā gām ane, nhym me apumũ. Kam ne ba amâ,

—Arek amijo tēn kam atyk nhijukri atīn rā'a rā'a rā'a 'ỳr tu abôxkumrêx, ane.

¹³Ē, Metīndjwỳnhmē Jeju Kritu ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amâ ikabēn jarē. Metīndjwỳnh ne mỳjja kunĩ tīn djwỳnh. Ta ne kute ikabēn mar ne ikôt kabēn. Kam ne ba amâ ikabēn jarē. Nhym Kritu Jejudjwỳ kute katāt amijarēnh mexja, kute bēnjadjwỳrbē Pôxu Piratu kabem katāt amijarēnh mexja. Ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amâ ikabēn jarē ne amâ,

¹⁴—Ē, gora prīne ikabēn man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrānh mextire gē me ajā kabēn kêt. Dja ga mã ā anhỹro aba rā'a nhym arỳm Jeju Kritu gu banhō Bēnjadjwỳr kato. ¹⁵Dja ō akati arỳm 'ỳr bôx nhym Metīndjwỳnh dja kum arē nhym arỳm bôx. Nā, Metīndjwỳnh ta pydji ne memā Bēnjadjwỳr rax ne meo ba. Atemā 'ō kêt. Metīndjwỳnh umar mex ne kīnhkumrêx tām ne Bēnjadjwỳr raxbê kumkatiti:. Kute bēnjadjwỳr raxo pykabē ne bēnjadjwỳrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubē Bēnjadjwỳr raxbē kumkatiti: ne meo ba. ¹⁶Ajbit pydji ne tyk prām kêtumrêx, tīn rā'a: tīn djwỳnh. Ne irākam ar ba, arngrokam ar ba. Nām kam axwe 'ō kêt. Kam gēdja me tēp kêtumrêx. Nhỹnh got me'ō arỳm noo omũ? Arkati. Me'ō kute noo omũnh kêtumrêx. Dja tũmrām omũnh kêt rā'a. Kumā dja me uma jarēnh rā'a: rā'a. Tām dja me kajmā kamēnh rā'a rā'a. Gēdja memā Bēnjadjwỳr ne meo ba rā'a rā'a. Mrāmri.

¹⁷Ē, me pykakam ō nêkrêx kumexmā dja ga,

—Amijo arax kêt. Djām nêkrêx kute me apytarmā ne ga me nêkrêx kanàrrām ar aba? Kati, kwārīk wānh. Nêkrêx ne kajgo ne me abē biknor prām. Kati, dja ga me Metīndjwỳnh kanàrrām ar aba. Metīndjwỳnh ta ne kute ōdjānhkôt me bamā mỳjja kunĩ nhōr, o kute me bakīnh kadjy, ta kanàrrām dja ga me ar aba, ane. ¹⁸Gora me akabēn mexbit jarē ne mekam adjukaprīn ar meo aba, ne memā anhōdjānh ne memā anhō mỳjja ngrā, ane.

¹⁹Dja ga ā me ō nêkrêx krāptījamā arēho ane gē me ā anen kam arỳm amityk nhijukri kadjy atēmā kajkwakam nêkrêxo aptā. Nêkrêx tām ne mekbē biknor prām kêt ne memā nōr rā'a. Dja me kam arỳm 'ỳr bôx, mrāmri tu amītinkumrêx ja'ỳr bôx.

²⁰Ē, Ximoxi, Metīndjwỳnh kute amā kukràdjā rerja gora prīne omũ. Gora 'āno djan omũnh tỳx. Me kabēn kajgo, me kabēn tũm dja wānh nō. Rũm kum akre rax. Nhym me 'êxri amijo kute mỳjja mar ne kam mỳr jabej abenkam kangati dja adjwỳnhdjwỳ wānh nō. ²¹Mrāmri ne me kwỳ kupa'a,

—Ije mỳjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibē arỳm Jeju mar kanga ne. Gē Metīndjwỳnh ukaprīkôt prīne ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhym mekbê ijê djâkam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bînmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhym Ximoxi krîraxbê Epexukam djan memã Metîndjwýnh kabên'ã ujarênho dja. Nhym Paur mete bîn kutã kum pi'ôk no'ôk ne kum,

—Arým ityk 'ýr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metîndjwýnh kabêno amirîto aku'ê. Ba ije amã arênhja dja ga amũ idjô'ã memã arê. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'ýr tên ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjâr nhym Ximoxi týx ne katât kute memã Metîndjwýnh'ã ujarênh ne kute memã Metîndjwýnh kabên jarênhmã. Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju nhô me jao ba djwýnhja ne me Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênho ba. Nhym bep Ximoxi gêdja katât memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'ôk no'ôk ne ano.

1 ¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Imã akî:nh-kumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhô àpênh ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metîndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjín arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tînmã me bamã kabên pydjín arê, gu me batîn rá'ã rá'amã. Ba kam ô'ã memã arênho tê.

Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhô Bênjadjwýrmê Bãmbê Metîndjwýnh ar ukaprikôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprî ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ê, nã bãm aman kam mã Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Metîndjwýnh ta, kumã ne ba amikînh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjâpênh. Ije amikam ijaxwe 'ô mar kêt ne kum idjâpênh iba. Me bakukãmãre ne ã Metîndjwýnhmã àpênh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjâpênh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babakjêr kutã amýrkam ije amar rá'ã. Akamàtkammê a'urimê ba aman kam te ije apumûnh prãme. Dja ba apumûn kam arým ikînhkumrêx ne. ⁵ Ba ije prîne amar. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimê anã Juniximê ne ar ã akaj-mãtã amim Jeju kamnhîxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdji'ã tu amikajmã'ã Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêt mā 'ā karō.

⁶Kam ne ba ije amā ikabēn jarēnhmā. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amā arē. Ē, ije ajā aminhikra djirkam Metīndjwŷnh kute amā mŷjja rerja dja ga tu markumrēx ne ar o aban on ajte atŷx ne kum adjāpēnh tŷx ne. Tu amā me uma kêt ne memā Jeju jarē. ⁷Djām me batīn prām ne ar babamā got Metīndjwŷnh me bawŷr ta Karō jano. Arkati, me batŷx ne ar baban bamā aben jabēn baje amipnēnh ne ar babamā. Nām ā Metīndjwŷnh Karō me bajo ane.

⁸Kam dja ga apijām kêt ne tu memā Jeju'ā ajarēn ajte badjwŷ ikam apijām kêt ne. Nā bām Kritu'ā idjujarēnh ny jarēnhō tē nhym me mekbē ijē djākam imē. Kam dja ga ikam apijām kêt ne. Nhym bep kati, dja ga tu atŷx ne memā Jeju'ā ajarē nhym me kum Jeju kurēkam kôt kum akurēn akam ngryk ne ajo ajkē ga kam ikudjwa atokry. Kwārīk wānh rā'ā Metīndjwŷnh dja on amā tŷx jadjà, atokry katikôt amā tŷx jadjà ga kam atŷx ne ar aba.

⁹Nā, Metīndjwŷnh ta, kute me bapytār djwŷnh dja amā tŷx jadjà. Nām me bapytān amiwŷr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwŷr me bajuw. Mā ne gu me nē nhym Metīndjwŷnh kôt me bapytā? Djām me bamex ne ar babakôt ne me bapytā? Arkati, ta ne tu me bajā amim karō, ukaprikôt ne tu me bajā amim karōn kam amiwŷr me bajuwn me bapytā. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrēxkam me bapytā. Amrēbē, kute pyka nhipēx kētri ne Metīndjwŷnh ukaprikôt me bajā amim karō, Jeju Kritu kute me bapytārmā ne amim me bajā karō. ¹⁰Amrēbē ne me bajā amim karōn kam ajbir me bamā o amirīt. Kritu Jeju, me bapytār djwŷnh arŷm me bawŷr tēn bōx ne me bamā Metīndjwŷnh djukaprio amirīt. Arŷm ne bōx ne me bamā me batyko apēx gu me tu batīnkumrēx, me batyk nhijukri batīn rā'ā:n amū ijukri batyk kētkumrēx ne. Be, Metīndjwŷnh ukaprija pumū. Nhym me Jeju'ā gwaj badjujarēnh nykôt arŷm kuma.

¹¹Kam ne Metīndjwŷnh ijano. Kum idjāpēnh ne me kunīmā kàj bē Jeju'ā idjujarēnhmā ijano ba tē. Ije me kunīmā kukrādjà ny jarēnh nhym me kute marmā. Kadjy ne ijano ba tē. ¹²Nā bām tēn memā arē nhym me kam ijo ajkē. Jeju'ā idjujarēnhkôt ijo ajkē ba itokry. Djā nā bām kam ipijām? Arkati, arŷm ne ba tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam arŷm prīne amim àtāri. Gēdja prīne ije Jejumā amikangakam prīne ijo djuw mex ne ijāno dja. Ne ijāno ām rā'ā: nhym ō akati arŷm 'ŷr bōx nhym akubyn me bawŷr bōx. Tām ne ba mar tŷx ne amijā kamnhīx ne.

¹³Gora ije amā katāt ikabēn jarēnhja amijamakkrekam anhōn 'āno djan ikōpdji'ā kôt ar amijo aba. Ne aje arŷm amikajmā'ā Kritu Jeju marja 'āno djan kôt tu amā me kunī jabē ne. ¹⁴Ē, Metīndjwŷnh kute katāt memā kabēn jarēnhja ga aje kôt ar amijo abaja gora mā kôt ar amijo aba rā'ā. Nhym Metīndjwŷnh Karō kute me bakam krīja dja ajo tŷx ga kam kôt ar amijo aba.

¹⁵Pykabē Adjijkam me kunī ne me ikangan mō, me umaje mō ga arŷm ama. Nhym Pijerumē Emodjedjwŷ mekôt ikanga.

¹⁶Nhym bep ate ne Nexipōr. Tām ne imā kīnh jadjàr mexkumrēx. Ne ajte imā kīnh jadjà. Nām imā kīnh jangjēnh krāptī ne. Me kute ibē ijēkam pijām kêt ne. Kum me uma kêt ne. Gē pānh Bēnjadjwŷr Jeju kum kaprī. Kum Nexipōrmē ōbikwa kunī ar kaprī. ¹⁷Nām krīraxbē Rōmakam ajbir bōx ne prī:ne ijabej. Ijabej tēn ijabej tēn ijabej tēn kam imā kato. ¹⁸Amrēbē krīraxbē

Epexukamdjwỳ ikôt àpènhja ga arỳm aje mar mex. Nām apỳnh mỳjja kupèn o ikôt kangô. Gê Bēnjadjwỳr Jeju kum kaprī, Bēnjadjwỳr akubyn bôxkam kum kaprī. Tām ne ja.

Ām tỳx ne rerek kêt mā kute arēnh.

2 ¹Be, akmere Ximoxi, gora atỳx. Kritu Jeju ta ukaprikôt dja ajo djuw mex ne ajo tỳx ga kam atỳx ne ar aba. ²Ē, gop ikabēn ma. Ba ije me ipôkri memā ikabēn jarēnh nhym me krāptī kute mar ga gadjwỳ aje marja tām dja ga amidjô'ā me kwỳmā arē. Me mrāmri kabēnkumrēxmā dja ga arē. Me kute amim Jeju mar 'āno āmmābit dja ga arē nhym kam me akôpdji'ā amū aben nhjuk'ā memā arēnhô tē.

³Ē, me krākamngônhrēja pumūn me'ā amijakre. Dja ga abē krākamngônhr prābē te atokryn mā Kritu Jejukôt ajkamē. ⁴Ē, me krākamngônhr ba kutā kute amijangri tỳx ne kute tu mỳjja mar kêt ne mūm mrānhbit kute marja pumū. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atēmā mỳjja kajgo mar kêt ne tu ba, me ô bēnjadjwỳr kute memā kabēn mex jarēnh ne mekam kīnh kadjy. Gadjwỳ dja ga ā amijo anhỳr ar o aban anhô Bēnjadjwỳr Jeju Kritu kabēnkôt amrānhbit aje mar nhym kôt kute apumūnh ne akam kīnh kadjy.

⁵Ē, dja ga me kute aben rerdjwỳ pumūn me'ā amijakre. Gadjwỳ dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjàkôtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrānh tỳx'ô pydjīn me bakukrādjà tūmkôt me kure. Nhym kam me kumābit kīnh djā ngā. Be, gadjwỳ dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjàkôtbit ar amijo aban kam kàjkwamā 'ỳr bôx.

⁶Ē, dja ga ajte me ô pur djwỳnh kam àpēnh rax pumūn me'ā amijakre. Nām me ô pur djwỳnh amim pur jadjwn arỳm kam djwỳ kre nhym arỳm abatānh ne. Nhym me ô pur djwỳnh kumrēx kam djwỳ krēn arỳm kīnh ne. Dja ga 'ā amijakren adjàpēnh rax ne. Nhym kam Metīndjwỳnh amā o pānh ne. ⁷Ē, dja ga ikabēnja mar ar o aba. Nhym kam tūmrām dja Bēnjadjwỳr djwỳnh arỳm ano bô ga kam arỳm mỳjja kunī ma.

⁸Ē, Jeju Kritu dja ga omū. Bēnjadjwỳr raxbē Dawi tām djwỳ 'ô. Ga tyk ne akubyn tīn ne katorja pumū. Kukrādjà ny'ā ne ba ar idjujarēnh ibaja, ⁹Jeju kukrādjà ny'ā ar idjujarēnh ibakôt ne me kum ikurēn ijo ajkē ba itokry ga me kute idjuwpreja pumū. Nām me ijo ijaxwen idjuwpre ba nō. Ē, djā nām me idjuwpren o mebē Metīndjwỳnh kabēnbē aptā? Kati, dja me 'ā ujarēnh tēm rā'ā ne amū abendjô'ā pyka kunikôt abenmā arē. ¹⁰Kam ne ba te itokryn Metīndjwỳnh 'āno djan tu ate ikrā. Mỳj kadjy? Bir, Metīndjwỳnh nhô me ja kadjy, Metīndjwỳnh kute amijo me utārja kadjy. Me jadjwỳ Kritu Jeju kute me utār nhym me kôt ô kàjkwa mextirekam ar ba rā'ā: rā'āmā. Ô kàjkwa mextire, kam mỳjja punu kêt, prīne mexo kute pykabē mỳjja ja jakrenh, ô kàjkwa mextire jakam me ar ba rā'ā rā'āmā. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwỳ kute amim Jeju mar nhym kute me utārmā.

¹¹Mrāmri ne me abenmā,

—Dja gu me Jejukôt batyk jabej kôt ajte batīn.

¹²—Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhjukri akubyn batīn ne babēnjadjwỳr ne ar meo baba.
—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhym adjwỳnhdjwỳ me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrêbê baje amijo Jeju pytarkam me krăptîjakôt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rã'ã ne. Me ba dja gu me amibê kanga nhym bep ta gêdja me bamar rã'ã ne, me bakanga kêt ne. Mÿkam?
Bir, ta ne kabênkumrêx. Kabên pydji ne me bakadjy arê. Gêdja atemã ajte amibê kabên 'ô jarênh kêt ne. Kam dja amibê me bakanga kêt ne. Ë, mrâmri ne me ã abenmã kabênwã jarênh ane.

Kute memã Metîndjwÿnh kabên jarênhmã.

¹⁴ Wãnh dja ga ajte akubyn memã tãm jarê gê me ajte kuma. Ne ajte memã kum,

—Ë, kwãrik wãnh me akabên kukràdjã mÿr jabej abenmã adjàkrê kêt ne akabêno aben japanh kêt, ane. Dja ga memã wã jarê, kàj bê memã akabên jarê. Metîndjwÿnh kute akabên mar ne akôt kabênkam memã akabên jarê gê me kuma. Djã nãm me ari abenã atom bakam mex got? Kati, nãm me mÿjja man nhÿnh kabên ja'ô mÿr jabej ajmãn ar abeno bikênh o ba.

¹⁵ Ë, gora Metîndjwÿnhmã adjàpênhkam atÿx. Prîne katàt Metîndjwÿnh kabên'ã memã adjujarênh ar aban memã arê. Metîndjwÿnh kabên ne katàt. Kam dja ga katàt memã 'ã ajarê. Metîndjwÿnh akam kînh ne kute amã,

—Amexkumrêx. Ba akam ikînhkumrêx, anhÿr kadjy. Kadjy dja ga adjàpênhkam atÿx ne kam amikam apijàm kêt ne.

¹⁶ Kwãrik wãnh me kabên kajgo kwãrik wãnh nō. Me kabêno kute aben japanh kwãrik wãnh nō. Rûm kum akàx. Wã, me kabên wão dja me Metîndjwÿnhbê amiptâr mex ne. Kubê o amiptârō mōn o mōn o mōn ï kubê o amiptâr mex ne arÿm o amipunu mex ne. ¹⁷Me kabên punu wã kute wajre pyrâk. Ga wajre kute amũ me ï kuro baja pumũ. Nhym me ujarênh punuja ã prîne meo bikênh ane. Me ja 'ô nhidjibê ne Imene. 'Ôdjwÿ ne Pireto.

¹⁸ Nãm ar amibê Metîndjwÿnh kabên kanga, Metîndjwÿnh kute katàt memã kabên jarênh ja kangan kabên punuo amũ Jeju nêje meo akêxo tên memã kum,

—Arÿm apêx. Arÿm Metîndjwÿnh kute akubyn meo tîn djã arÿm apêx, ane. Nãm ã ar memã 'êxo anen me kwÿo ajkê, me kute amim Jeju mar kwÿo ajkê.

¹⁹ Nhym bep ate ne Metîndjwÿnh kabên. Metîndjwÿnh kabên ne mrâmri kabênkumrêx. Kute kên pyrâk, kên nhÿr tÿxja pyrâk. Nãm me te kute kên nhikô 'yrmã. Nãm ã Metîndjwÿnh kabêndjwÿ ane nhym me te kute kabên nhikô'yrmã. Nhym Metîndjwÿnh kabên ne memã kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh ne ta ô me ja prîne arÿm me àtari ne prîne arÿm mekam ama, ane. Ne ajte,

—Gora gê me kute “Ije Bênjadjwÿr Jeju mar” anhÿrja me on mÿjja punu kanga, ane. Nãm ã Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk ane. Nhÿnh ne me'ô ne kute kabên nhikô'yrmã.

²⁰ Ë, me'ô bênjadjwÿr nhûrkwākam ne ngôn apÿnh kute abeno djari kumex. Kwÿ ne adjênh nhym bep kwÿ ne kajgo. Mexja ne kên karyro ipêx ne kwÿ kryt jakao ipêx. Nhym bep kajgoja ne ngôkraxmê ngo ipêx. Tãm ne mÿjja kajgo kadjy. Nhym bep mexja ne mÿjja mex kadjybit.

²¹ Nhym me prîne ngôn ku'ô nhym kam akan kam mexkumrêx, mÿjja mexkumrêx kadjybit ku'ê. Be, gu me badjwÿ ngôn'hã amijakren prîne amijaxwe,

mỳjja punu kangan kam bamexkumrēx, mỳjja mex kadjybit bamextire. Nhym kam me banhō Bēnjadjwỳr dja arỳm amim me bapumjuw, kum me badjapēnh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apỳnh badjapēnh djàri badjapēnhō baku'ê.

²²Nām me abatānh nyre kum mỳjja punu prām̄kumrēx. Rūm kum akāx ne kubē amiptā. Gē arīk wānh me kute mỳjja punuo bawā arīk wānh memā nō. Nhym bep kati, ga dja ga katāt amrānh'ā anopdji. Katāt amrānh ne aje amim Jeju kamnhixbē ar aban amā me abēn mekam angryk kēt ne adjumar mex ne ar aba, be, mỳjja ja dja ga 'āno djan 'ā anopdji ne. Kam gēdja ga ā amijo anhyōr tē. Me jamē ro'ā ā amijo anhyōr tē. Me ōkre kadjwỳnhbē axwe'ō nōr kēt ne kute Metīndjwỳnhmā amijo à'wỳrjamē ro'ā dja ga ā amijo anhyōr o tē. Nhym arīk wānh mỳjja punuwā wām nō.

²³Kwārīk wānh me kute abenā atomwā kwārīk wām nō. Tām ne kajgokumrēx. Tām gēdja wām nō. Djām kōt mete mỳjja mar got. Kōt ne me kum aben kurēn kam aben japrỳn abenmā ākrē.

²⁴Bep kati, ga abē Bēnjadjwỳr djwỳnh nhō àpēnhkam kwārīk wānh akabēno me apanh kēt. Bēnjadjwỳr nhō àpēnh ne me me kunīkam ukapřī ne prīne memā Metīndjwỳnh kabēn'ā ujarēnh mex ne, ngryk kēt ne memā 'ā ajarē. Nām ā Bēnjadjwỳr nhō àpēnh ā meo ane.

²⁵Abē Bēnjadjwỳr nhō àpēnhkam dja ga ā o anen kam akrānmā akurē djwỳnhmā akabēn ne tu kum akabēn mex jarē. Birām Metīndjwỳnh dja amikadji me ja ngrēk nhym me arỳm amikam ajkam aman wānh axwemā iren 'yr amijo akēx ne arỳm Metīndjwỳnh kute katāt memā kabēn ja arỳm kum kato. ²⁶Arỳm Metīndjwỳnh kute katāt memā kabēn jarēnh ja man arỳm amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amỳn amiwỳr meo mōn ar meo ba nhym me kam ar kum àpēnh ba. Birām Metīndjwỳnh dja amikadji akabēno me ngrēk nhym me arỳm amim katon Xatanaj kangan kubē amiptàn arỳm jām Jejuo amijakre. Kadji ne ba amā,

—Akrānmā memā akabēn jarē, ane.

Pyka kute o ino rer 'yr me axwe raxmā kute arēnh.

Xim k 4.1; Djuda 18

3 ¹Ē, prīne ikabēn ma. Adjỳm, dja ĩ me umar punu djā kato. Pyka kute o ino rer 'yrkam dja ĩ me umar punu djā kato. Mỳkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mā ne me kukràdjā kute?

Je kum dja ĩ me apỳnh amijo ba. ²Dja me ōdjỳn kam amidjwỳnhbit man memā mỳjja nhōr kētkumrēx. Dja me kum nēkrēxmē pi'ōk kapřībit prām̄kumrēx. Dja me amiraxbito amra. Dja me ōkre kadjwỳnhbē amim,

—Ba ne ba imexmē iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ũno ba. Dja me nāmē bām kabēn mar kētkumrēx. Dja Metīndjwỳnh kute memā mỳjja nhōrja kunī kubē kīnh no kati. Dja me Metīndjwỳnhbē amiptār mex ne.

³Dja me kum aben kīnh kētkumrēx. Dja me ukapřī kētkumrēx ne kum aben kurēkumrēx. Dja me aben kà mex jarē. Dja me amipnēn ar ba kēt ne tu arīk ar ba. Dja me ākrēkumrēx. Dja me kum mỳjja punubit kīnh ne kam kum mỳjja mex kurēkumrēx.

⁴Dja me kurē djwỳnhmā ōbikwa kanga. Dja me amakkre kēt. Dja me arīk ta amijā bēnjadjwỳr rēnh ar o ba. Dja me amidjwỳnhbit o kīnh ne kum

Metindjwŷn kīnh kêtumrêx. ⁵ Dja me 'êx ne mekôt Metindjwŷnhmā ngrero krī. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhyŷ bep kati, amikadjwŷnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêtumrêx. Ê, kwārīk wānh me ja kôt amrānh kêt ne rūm memā akre rax.

⁶⁻⁷ Ê, me arīk baja ne me kwŷ me nire'ŷr wangij ne atemā memā kabēn jarē. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mŷjja punubit prām kumrêx ne arīk mŷjja punu jabej mrā. Te kute mŷjja marmā ne Metindjwŷn katāt kabēnja mar kêtumrêx. Be, me nire punu jamā ne me atemā kabēn jarē nhyŷ me prīne me kabēn man kôt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metindjwŷn kupa'ā memā 'ā ujarēnhja ne me kute mŷjja punubit mar. Djām me kute amim Jeju mar got. Arkati, nām me kum Metindjwŷn katāt kabēnja kurê kumrêx ne kam me kute Mōjdjê kurê djwŷn pyrāk. Me kute me bakukāmārebê Mōjdjê kurê djwŷn ja pyrāk. Ar idjibê ne Djanimê Djāmbri ar. Ar tām ne ar kabēno Mōjdjê japanho ba. Nhyŷ me kute Metindjwŷn kupa'ā memā 'ā ujarēnhjadwŷ 'ā kabēno Metindjwŷn kabēn katātja japanho ane, ne Metindjwŷn kabēno mŷjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrānh 'ijabjê kêt nhyŷ me memā apōx, me axwemê me bibānhmê me arīk bajamā apōx. Me kute Djanimê Djāmbri arkum katorja pyrāk. Dja ā me memā apōxo ane nhyŷ me kunī me axwe kôt me omū.

Metindjwŷn kabēn jarēnh'ā ukanga kêt mā kute arēnh.

¹⁰ Nhyŷ bep ga ne ga arŷm iman ikôt ar amijo aba. Ije memā Metindjwŷn kabēno amirīt ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metindjwŷnho amiptār kadjy idjāpēnhō ije amirīt ga arŷm kôt prīne ipumūn arŷm prīne idjātāri. Ije amikajmātā Jeju mar ne 'ā ingrā tŷx ne akrānmā ije meo iba ne imā me abē ne ije Jeju 'āno idjām ne ije kanga kêt ga arŷm kôt ipumū. ¹¹ Me kute ijo bikēnh ga ga arŷm itokrykôt ipumū. Krīraxbê Āxikimê krīrax 'ōbê Ikōnimê krīrax 'ōbê Rixamê kam me kute ijo bikēnhkôt ga arŷm ga ipumū. Nām me prīne ijo ajkê ba itokry: ne. Nhyŷ bep Bēnjadjwŷr Jeju ne mŷjja kunibê ipytā.

¹² Bir be, mrāmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katāt mrānh prāmja mrāmri dja me kātām arŷm me jao ajkê.

¹³ Ê, me axwemê me 'êxnhīmê gēdja me ī punu raxo mōr purokam ī punu rax mex ne. Dja me memā 'êx ne me noo akno nhyŷ me kam amipānh me jamā 'êx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhyŷ bep ga. Ga dja ga mā kôt amijo aba. Ar ije amā Metindjwŷn kabēn jarēnh ga arŷm ga prīne aje amim mar dja ga arek 'āno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amā arēnhja ga arŷm ar ipumū. ¹⁵ Aprirekam ga arŷm Metindjwŷn kabēn maro tē. Maro tēn o atēm rā'ān arŷm ajabatānh ne arŷm prīne ama. Metindjwŷn kabēn mex kumrêx kute ano bōnh ga arŷm aje tu amikajmātā Kritu Jeju markumrêx nhyŷ arŷm kute apytārja tām ne ga arŷm prīne o tēn arŷm prīne ama.

¹⁶ Be, Metindjwŷn ne me bakukāmāremā arē nhyŷ me kabēn'ā pī'ōk no'ōk ne, kôt pī'ōk no'ōk ne. Pī'ōk no'ōkja kunī ne kubê me banhō Metindjwŷn kabēnja. Mŷj kadjy ne Metindjwŷn kabēnja? Bir, kute katāt memā Metindjwŷn kukrādja jarēnh kadjy, kute me axwe nēje me akre kadjy, kôt me kute amū aminhi-juk'ā amidjar kadjy, kute katāt me krā pymjŷr nhyŷ me kute katāt mrānhō amū

amikamēnho mōr kadjy. Be, kadjy ne Metīndjwŷnh kabēnja. ¹⁷Nà, Metīndjwŷnh ta kabēno dja prīne ô àpēnho tŷx ne, prīne o mex gē me kum apŷnh mŷjja mex djāribit kīnh ne ar o ba. Be, dja ā Metīndjwŷnh Kabēno meo ane.

4 ¹Ē, Kritu Jeju dja akubyn me bawŷr bōx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bōx ne me kunī jaxwekam memā pānh jarē, me tīnmē me tykmē me axwekam memā pānh jarē. Kam ne ba Jeju Kritu kabēnkôt, Metīndjwŷnh kabēnkôt amā ikabēn jarē. Ne amā,

—Ē, gora memā Metīndjwŷnh kabēn jarē. ²Gora prīne memā Metīndjwŷnh kabēn kôt kàj bē memā arē gē me kuma. Gora 'āno dja. Dja me kute mar prām jabej ga memā arē. Nhym bep djām me kute mar prām kêt jabej ga kam ga mā akubyn mekmā arē.

Gora Metīndjwŷnh kabēno me ngrēk. Dja me'ô kute Metīndjwŷnh mar kêt jabej ga kum Metīndjwŷnh kabēn jarē gē Metīndjwŷnh kute katāt kabēn jadjwŷrkôt amim kuman 'ŷr amijo akēx.

Gora me axwe nēje me akre. Dja me axwe jabej ga memā akabēn 'ô jarē gē me axwe kêt.

Gora memā tŷx jadjà. Dja me'ô kute Jeju mar rerek jabej ga kum tŷx jadjà gē 'ā ngrà tŷx.

Dja ga ā me 'āno adjāmo anen kanga kêt mex ne akrānmā memā Metīndjwŷnh kabēn'ā ajarē.

³Dja ī me kute memā mŷjja kupa'ā arēnh djwŷnh bōx ne kam Metīndjwŷnh kupa'ā ar memā arēnho ba. Nhym mā me mŷjja punu mar prām ne. Nhym te Jeju nhō me jao ba djwŷnh te katāt memā arē nhym me mar prām kêtumrēx ne. Ne kam me kute kupa'ā memā arēnho bajabit ma ne amim me punubito atom nhym me kumex ne kam atemā memā kabēn punu jarē. Me kute me kabēn punu mar prāmkam ne me me kabēn punubit ma. ⁴Nām me Metīndjwŷnh kute katāt kabēn jarēnhja mar prām kêtumrēx ne jām kubē krā. Ne kam me tūmre'ā ujarēnh kajgobit mar prām ne.

⁵Nhym bep ga. Ga dja ga mŷjja kunīkam ano tŷx ne katāt o tē. Djām me te ajo ajkē ga tu ate akrān ar amijo aba rā'ān mā kam amirīt ne. Gora adjàpēnh 'āno dja. Mŷj adjàpēnh gēdja ga 'āno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêtjamā kukràdjà ny'ā adjujarēnh gēdja ga 'āno dja. Dja ga mā kam apē, prīne memā Metīndjwŷnh kabēno amirīt ne katāt memā mŷjja jarēnh mexkumrēx.

⁶Ē, arŷm me kute ibīn 'ŷr. Arŷm itēm 'ŷr. Arŷm ne itēm djà ijo rām ne jao tē. Ityk'ā, me kute ijo Metīndjwŷnh nhō mry ne ibīn ba ityk'ā ne ba arŷm itēm 'ŷr jarē. Arŷm ne ba amikam kô krān mexo tēn kam amā itēm djà jarē. Arŷm ne ityk djà ijo rām ne jao tē.

⁷Nā bām Jejumā idjàpēnho mrāmri ne me kute me prôt tŷxmā mŷjja janhōr nhym me kumrēx 'ŷr mrānh ne bōx ne kute amŷnhja pyrāk. Nā bām ā amikam itŷxo anen Jejumā idjàpēnhkôt ajbit ma. Nā bām ā Jejumā idjàpēnh anen kam arŷm o ino rer djà'ŷr arŷm ibōx tē. Nā bām ā 'itŷx anen amijo tēn aminhinomā amimēn arŷm itēmmā. Nā bām ije Jeju kanga kêt ne katāt memā mŷjja jarēn arŷm itēmmā.

⁸Nhym kam Bēnjadjwŷr Jeju kute katāt memā o pānh djwŷnhja tām dja imā o pānh. Dja katāt imā o pānh mextire. Arŷm ne ikutēp kudji. Dja imā,

—Akmere, amrē tēn amim aby. Ba arŷm amā ajaxwe kêt jarē ga arŷm imā amexkumrēx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memā o pānh nhō akatikam

dja imā kungā. Djām bajbit dja imā kungā? Kati, me kute kam amakja, me kum kīnhja kunimā gēdja kungā, me kunimā o pānh ne.

Kurē djwýnh amiwýr o bōx nhym ate kuka kōnh dja.

⁹Akmere, gora amrē amibēx ne on iwýr bōx. ¹⁰Nhym Demaj. Demaj ne kum me kātām kukrādja punujabit kīnh, me kute Metīndjwýnho kurē djwýnh kukrādja punu jabit ne kum kīnh ne ar o ban arým ikangan imā iren mā tē, pykabē Texarōnika'ýr tē. Nhym Krexēxi arým pykabē Garaxa'ýr tē. Nhym Xitu pykabē Damaxa'ýr tē. ¹¹Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprōn amrē iwýr o tē. Nām ikōt āpēnh mexkumrēx. Tām gēdja ga amrē o tē. ¹²Xikiku ne ba pykabē Epexu'ýr ano.

¹³Ē, iwýr atēmka dja ga amrē imā inhinōkà rytiwāo tē. Wānh ne ba gu bakamybē Kapukam kum inhire, krīraxbē Krōwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrē imā o tē. Pi'ōk no'ōk ngriwāmē no'ōk raxwāmē amrē imā o tē. Pi'ōk no'ōktiwiā ne ba imā kīnhī. Gora aman amrē imā abyn o tē.

¹⁴Ē, Arexāri kute ngōnh nhipēx djwýnhja ne prīne ijo ajkē. Metīndjwýnh ta dja kum axweo pānh. ¹⁵Gadjwý dja ga aminēje tawā pumū. Nām kabēno ar ijapa ne. Nām kabēno ar ijapa: ba te kum ikabēn mex jarē ne te akre nhym mā kabēno ar ijapan kam prīne kabēno ijo ajkē. Kam ne ba amā,

—Gora aminēje tawā pumū, ane. Kam ne ba amā ane.

¹⁶Me kute amiwýr ijo bōx kutewakam nhýnh ne inhōbikwa 'ō ikuri dja? Me kute amiwýr ijo bōx ne we ijaxwe jabej ikukjēro ýr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptār kadjy nārām me kute bit ibīnmā amiwýr ijo bōx ne we ijaxwe jabej ikukjēro nhý. Nhym nhýnh ne inhōbikwa 'ō ikuri dja? Kati, nām ar kunī ikangan mā prōt ne, mā ipymaje prōt ne. Gora gē inhōbikwa ipymaje prōtwā gora gē Metīndjwýnh arkum o pānh kēt ne arkam ujakrānh no kati, arkam ukapri.

¹⁷Nā, me ne me ipymaje prōt ne. Nhym bep kati, Bēnjadjwýr ne ikōt djan imā týx jadja ba tu kanārām kāj bē memā Metīndjwýnh jarē, prīne kunī'ā ajarē nhym me bajtem kunī arým kuma. Djām me kute ikukjērkam uma ngri got. Nām me kubē rop prābē uma:kumrēx. Nhym bep Metīndjwýnhbit ne mebē ipytā.

¹⁸Nhýnh ne mýjja punu 'ō ne kute ijo bikēnhmā? Kati, Metīndjwýnh ta gēdja inēje jām mýjja punu dji. Metīndjwýnh ta ne kute ipytār ta gēdja ipytān ijo tēn ō pykakam ijo bōx, mōr djāmā ijo bōx ba kam kōt imexkumrēx ne ar iba. Gora gē me kunī Metīndjwýnhmā kājma rax jarē. Me kunī dja me kājma kum rax jarēho tē. O tēm rā'ā rā'ā rā'ā ne. Gora gē me mramri o anhyō tē.

¹⁹Dja ga Pixmapē Akwire arkum ijarē, ne ajte Nexipōrmē prōmē kramē arkum ijarē, ar kupānhitā arkum ijarē. ²⁰Ē, Eraxu ne krīraxbē Kōritukam arek dja. Nhym Krōpimu kanē, pykabē Miretukam kanē ba kam kum inhiren amrē tē.

Amrē amibēx ne na tým djwýnhrahm iwýr bōx.

²¹Juburmē Prudēximē Rinumē Kraōdjamē me kute Jejukōt abeno kamy kunī ne me wām amā amijarē. ²²Gē Bēnjadjwýr Jeju prīne ajo ba nhym Metīndjwýnhdjwý ukaprikōt prīne me akunio djuw mex. Tā ne ja.

Paur kute Xitumã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne Xitu kâxã djan kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne Xituo kra ne kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ôk no'ôk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk ne?

Bir, Xitu kute prïne memã Metĩndjwÿnh kabẽno amirĩt ne kute memã kabẽn jarẽnhmã. Kute me kabẽn punu kabẽno me itymã, ne kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnh kum àpẽn kadjy me umjÿrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam ajte amiwÿr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

1 ¹⁻⁴ Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Xitu, abê ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwÿnh nhõ àpẽn. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nà, Metĩndjwÿnh kubê me bapytâr djwÿnh ne ijano, ije memã Jeju jarẽnh kadjy ijano ne imã,

—On kàj bê ijã adjujarẽnh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarẽnh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrẽxmã. Arÿm ne Metĩndjwÿnh amijo me kwÿ pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrẽxmã, ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Metĩndjwÿnh kabẽn katàtja, 'èxnhi kêtja tãm ne me kute mar ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Nà, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarẽnh nhym me kute amim kamnhĩxkumrẽxmã. Mÿj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrẽxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrẽxmã. Metĩndjwÿnh 'èxnhi kêtumrẽxja tãm ne me bamã arẽ. Amrêbê ne kute pyka nhipêx kêttri arÿm kabẽn pydji jarẽn me bajã amim karõ. Me batyk nhijukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karõ. Ne kam ajbir ne arÿm me bamã me batĩn-jao amirĩt ne. Ar idjujarẽnhkôt o amirĩt ne. Arÿm kute aminhõ akati jarẽnh djakam me bamã o amirĩt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarẽ nhym arÿm amirĩt ne.

Be, akmere, gẽ Metĩndjwÿnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytâr djwÿnhmẽ Bãmbê Metĩndjwÿnh ar ukaprikôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarẽ ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnh pymjÿrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mÿj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mÿjja inomã mẽnhamã, ije kum o krax ne ije inomã mẽnhi kêtja aje ikudjwa inomã mẽnhamã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhõ me jao ba djwÿnh kum àpẽn kadjy me umjÿrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĩ kunikôt aje me'ã Jeju nhõ me jao ba djwÿnh rẽnhamã, ije amã 'ã karõkôt.

⁶Bir, mỳj me'ō ar kubê dja Jeju nhō me jao ba djwỳnh? Bir, me axwe kêtme, me prō pỳnhmē, me ja gêdja me Jeju nhō me jao ba. Nhyim me kradjwỳ tu kute amim Jeju markumrēx ne me bām kabēnkôt mrānhmā. Nhyim me ja bep bāmbit ne kabēn mexkumrēx nhyim kam kraja arīk ar ba, amakkre kêt, kute bām kabēn mar kêt nhyim me kam kum kīnh kêt ne ar'ā kabēn ba. Kwārīk wānh ga me bām ja'ā Jeju nhō me jao ba djwỳnh rēnh kêt. Djām me kraja kabēn mex got ga aje me bām'ā meo ba djwỳnh rēnhmā.

⁷Nà, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhō me jao ba djwỳnh. Mỳkam dja ga me ja'ābit meo ba djwỳnh rē? Bir, me kabēn mexbit dja me Metīndjwỳnhmā apê. Djām me kabēn punu Metīndjwỳnhmā àpēnh got. Kwārīk wānh me amakkre kêt, me ngryknhī, me kum kadjwati kangōbit^a djanh, me àkrē, me kute pi'ōk kapribit prāme me noo biknoro baja, kwārīk wānh me ja'ā Jeju nhō me jao ba djwỳnh rēnh kêt.

⁸Nhyim bep me kute meo djuw mex prām, me kum mỳjja mexbit kīnh, me kute amipnēnh ne ar ba, me katāt mrānh, me mrāmri mexo mexkumrēx, me axwe nēje kute amijāno ām, me ajbit dja ga me'ā Jeju nhō me jao ba djwỳnh rē. ⁹Dja Jeju nhō me jao ba djwỳnh kum Metīndjwỳnh kabēn kīnh ne kôt ar amijo ba. Metīndjwỳnh kabēn 'ēxnhī kêtja, ar ije prīne memā arēnhja, tām dja me kôt ar amijo ba. Me kute prīne memā Metīndjwỳnh kabēn jarēnh mextire ne o kute memā tỳx jangjēnh ne o kute me kīnhmā. Nà, dja Jeju nhō me jao ba djwỳnh prīne mekmā Metīndjwỳnh kabēn jarēn kam me kabēn punu nēje me akre. Me kum Metīndjwỳnh kabēn mar prām kêt ne kute kabēno me bajapanhja dja Jeju nhō me jao ba djwỳnh me kabēn punu nēje me akre gē me kuma.

¹⁰⁻¹¹Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabēn kajgoo ar me noo biknoro ba. Nām we me,

—Djām me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomā? Kati, dja ga me amim ama nhyim me kam me amy nhinhu kàdjwỳ rē, ane.

Nām ā me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhō me jao ba djwỳnh kabēno me unē gē me anihkrē. Nām me apỳnh kikrekam me kunī noo aknon meo ajkē. Mỳjo ne me meo ajkē? Me kute Metīndjwỳnh kupa'ā mekmā arēnhkam ne me meo ajkē. Mỳj kadjy ne me Metīndjwỳnh kupa'ā mekmā arēnh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me ō pi'ōk kaprīreo prōt kadjy ne me Metīndjwỳnh kupa'ā mekmā arēnh ar o ba. Kam dja Jeju nhō me jao ba djwỳnh akubyn kabēno me ity nhyim me arỳm anihkrē.

¹²Bep Kretakam me'ō kute memā kabēn jarēnh djwỳnh'ō ne ta ō me wỳnh'ā kabēn ne,

—Kretakam me kra ne mrāmri 'ēxnhīkumrēx, axwekumrēx, kum ukangkumrēx, àkurbit kute mar. Nām ā me'ā kabēn ane.

¹³Nà, mrāmri ne ā ane. Kam dja ga memā akabēn jarē, tu memā abēn tỳx, me kute mrāmri amim Jeju mar ne 'ā ngrā tỳx kadjy. ¹⁴Dja ga memā abēn tỳx nhyim me arỳm wānh kabēn kakrit marmā ire, mekbē idjaer kukāmāre'ā ujarēnh kajgojamā ire. Me kabēn punuja ne me kum Metīndjwỳnh kabēnkumrēxja kurēn kam ta amimarkôt kabēno mekbē mỳjja pyma ar o ba nhyim

a 1.7 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mỳjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

me kabên man kôt amijo ba. Dja ga memă abên tỳx gê me on kôt amijo baja krăta.

¹⁵Me axwe kêtămă ne mỳjja kunĩ mexkumrêx. Nhyem bep me axweo kute amiptârja, me kute Jeju mar kêtja, me tăm ne mebê mỳjja kunĩ punu. Be, djâm me ja mex got. Năm me ôkre kadjwỳnhbê mỳjja punubit man mỳjja punu'ăbit amim karô. ¹⁶Năm we me ajkwakambit,

—Ije Metĩndjwỳnh mar, anhỳr ar o ban kam arik ar ba. Năm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mỳjja mex marmăn mỳjja punubit ma. Djâm ă me kute amim Metĩndjwỳnh mar kute anhỳr.

Xitu kute mebêngêtemê me kunĩmă Metĩndjwỳnh kabên jarênhmă.

2 ¹Nhyem bep ga, akmere, dja ga me kupănhță me kute amim Jeju marwămă Metĩndjwỳnh kukrădjă'ă prĩne adjujarênh ar aba.

²Dja ga mebêngêtemă,

—Gora ar abixaêr punu kêt ne ar aba. Ne akabôt katin ar aba, ne amipnên ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrêx ne amibê kanga kêt ne mă kôt ajkamê. Ne kam mă amă aben jabê, ane. Dja ga ă mebêngêtemă ane.

³Ne kam ajte mebêngêxtemă kum,

—Gora ar amrănh mexkumrêx ne ar aba. Metĩndjwỳnh mex'ă amijakren kôt ar amijo aba, ane. Kwărik wănh aben japrỳ kêt ne amă kadjwati kangô^b djănh kêt, ane. Dja gar mekmă mỳjja mexbit jarênh ar o aba, ane. ⁴⁻⁵Nă, akmere, dja ga mebêngêxtemă kum,

—Ė, tynhwa ar, dja gar amũ idjô'ă me kra pỳnh jakre gê me ar ajă amijakren me akudjwa kum mjên jabên kum kra jabên amipnên ar ban mjên prăm kêt ne ar ban ôbikwao djuw mex ne ukaprikumrêx ne mjên kabên ma, ane. Mỳkam? Bir, dja me kătăm te kute me amrănh punu 'ô pumũnh ne kute ar akôt Metĩndjwỳnh kabên japrỳmă te me ajabej ajkam aman kam tu ate kră, ane.

Dja ă mebêngêxte me kra pỳnh jakreo ane.

⁶Akmere, dja ga me kraremădjwỳ akabên jarê gê me amipnên ar ba. ⁷Ga dja ga katăt mră gê me krare apumũn kam akôt ar amijo ba. Dja ga katăt memă Metĩndjwỳnh kabên jarênh mextire ne abixaêr kêt. ⁸Dja ga memă arên mă memă akabên mextire jarê gê me te kabêno kute ajapanhmă, me kum akurê ar o baja te akabên punu jabej umar ar ban arỳm pijăm ne ate krăn ar ba.

⁹Dja ga me memă ăpênh kajgo ar ba jamădjwỳ akabên jarê. Me kute meo pănh ne amim me pa 'amỳnh nhyem me memă ăpênh kajgo ar bajamă akabên jarê. Dja ga memă kum,

—Gora me anhô bēnjadjwỳr kabên ma. Dja gar prĩne me kabên man me kabēnkôt ar amijo aba ne memă adjăpênh mex ar aba gê me ar akam kĩnh, ane. Kwărik wănh me anhô bēnjadjwỳr pănh akabên kêt ne akabêno apanh kêt, ane.

¹⁰Kwărik wănh mekbê adjăkĩnh kêt, ane. Dja gar katăt memă apê gê me kătăm ar adjăpênh mexkumrêxkôt ar apumũn kam arỳm kum Metĩndjwỳnh

b 2.3 Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibănh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

kính, Metindjwýnh kubê me bapytâr djwýnhja kum kính, ne kum Metindjwýnh kabêndjwý kính ne. Dja ga â me memâ âpênh kajgo ar bajamâ akabên jarêho ane.

¹¹Mýkam dja gu me katât mrâ? Bir, Metindjwýnh ne arým me kunĩ kadjy ukapriõ kato. Kute me bakunĩ pytâr kadjy ne ukapriõ kato. ¹²Nâ gu me prĩne ukaprija man kam arým pân̄h arĩk ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kêt kute mýjja punuo amikínhja tu arým kangakumrêx nhyw wân̄h nõ. Gu me kam on pyka jakam amipnên ar baban katât mrâ ne Metindjwýnh kabênkôt akrân̄mâ ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metindjwýnh dju-kapri man kam â kôt amijo ane.

¹³Ne akrân̄mâ ar amijo bababê amiwýr Jeju kamnhĩx, akubyn rwýk djâ amiwýrkam amako tẽ. Me banhõ Metindjwýnh, me bapytâr djwýnhbê Jeju Kritu tãm dja me bajaêrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me bawýr kato. Djâm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti. Nhýnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumân̄hkutâ? Dja me bawýr kato gu me arým bakínhkumrêx. Me bakính djâ ne ja. Tãm ne gu me amiwýrkam amak ar o baba.

¹⁴Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pân̄h tyk kadjy memâ amikanga, kute me bajaxwe kunibê me bapytâr ne kute amim me bajo mexmâ ne mekmâ amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me wýnhkumrêx ne kute ar me bajo bamâ ne mekmâ amikanga. Kute me bajo õ me wýnh gu me kam bamâ mýjja mexbit kính ne arek ar o babamâ.

¹⁵Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupân̄htâ me kute amim Jeju marwâmâ arê, memâ kôt arê. Me kaprijamâ kính jangjê gẽ me kapri kêt. Gora atýx ne me axwe nêje me akren memâ abên týx gẽ me arek ar ba. Kwârik wân̄h gẽ me ajâ kabên kêt.

Kute Metindjwýnh djukapri marn kute katât amijo bamâ.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

3 ¹Gora me kute amim Jeju marwâmâ akabên jarê gẽ me on akabên ma. Dja ga memâ kum,

—Gora me me bẽnjadjwýrmẽ meo ba djwýnh kabên man me kabênkôt ar amijo aba. Dja me me amâ me adjâpênhkumrêx jarê ga me kam kubê amikati kêtumrêx ne tu 'ýr tẽ. Nhyw bep djâm me me amâ mýjja punu'ã apnê ga me ate akrâ. ²Kwârik wân̄h ga me abenâ akabên kêt, ane. Gora me akabôt katin amâ aben kaprin akrân̄mâ abenmâ akabên jarê, ane. Dja ga â ajte memâ akabên jarêho ane gẽ meo biknor kêt.

³Amrêbê ne gu me badjwý bano kêtumrêx ne bajamakkre kêtumrêx nhyw me arĩk me banoo biknor ba. Nâ, amrêbê ne gu me arĩk ar babari bamâ mýjja punu kunĩ kính ne. Ne te baje bajaxwemâ banhirer ne arek ar babamân̄ mã bamâ bajaxwe kính ne. Me bajaxwen abenâ bakabên ne aben nhõ mýjja'ã bangryk ar baba. Nhyw me kum me bakurê: gu me badjwý amipân̄h bamâ me kurê.

⁴⁻⁵Nhyw bep ajbir ne Metindjwýnhbê me bapytâr djwýnh ukapriõ kato ne kum me bajabêkumrêx. Nâ gu me te bamâ bajaxwebit kính nhyw Metindjwýnh tu ukaprikôt me bapytâ. Kum me bajabên kam me bapytâ. Djâm me bamrân̄h mexkôt ne gu me amiptâ? Arkati, ta ne ukaprikôt me bapytâ. Nâm me ngõo amingrâ ku'õn kam arým akubyn mexkumrêx. Nhyw Metindjwýnh

Karôdjwÿ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krâta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrâk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên mexbit ma. Nhym kam Metîndjwÿnh Karô mã me bajo mexo tēm rã'ã ne. ⁶Ukaprikôt ne me bawÿr Karô jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytâr djwÿnh djô'ã ne me bawÿr ano. Djãm ôdjÿ got me babê Karô nê? Kati, mrãmri ne ôdjânhkumrêx ne me bamã ta Karô jano ne prîne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷Be, djãm Metîndjwÿnh djukapri ngri got. Nãm ukaprikôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhijukri batîn rã'ã: rã'ân ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nãm amũ me batîn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arê gu me amiwÿr kamnhîxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸Mrãmri ne ikabênja. Ikabênkumrêx. Dja ga memã prîne idjô'ã ikabênja kôt arê gê me kute amim Metîndjwÿnh marja kum mÿjja mexbit kînh ne ar o ba. Kam ne mexkumrêx, me kunĩmã mexkumrêx.

⁹Kwãrik wãnh me abenkam kangatija wãnh nō. Tãm ne kajgo mexi. Kwãrik wãm nō. Kwãrik wãnh me bakukãmã nhidjikôt me àkrêja wãnh nō. Nhym me kute kabêno aben japanh ne me kute abenmã àkrêjadjwÿ kunĩ dja wãnh nō. Môdjê kukràdjà tũm'ã ne me ã abenmã ane. Tãm ne kajgo mexi. Punure. Tãm dja wãnh nō.

¹⁰Dja me'ō kabêno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabên jarê. Godja mã ate krã jabej ga kam arÿm tu kangakumrêx. Arÿm ne ga te kabên punu nêje te o ane nhym mã kum kabên punu kînh.

¹¹Arÿm ne ga kôt kum akato. Mrãmri ne me'ō ja punukumrêx. Atemã kabên. Kum axwe kînhkam ne ga arÿm kum akato. Nãm kabêno amijo amirît. Mrãmri dja ga tu kangakumrêx. Tãm ne ja.

Kabên o ino rer.

¹²⁻¹³Be, dja ba awÿr Artemanh nâr kon Xikiku jano gê awÿr tēn bôx ga kam tebê mã amrê iwÿr tē. Krîrâxbê Nikoporikam dja gu abenwÿr bôx. Kam dja ba na tÿmkam arek akam amako dja. Nînh iwÿr atēm kêtri dja ga Djenajmê Apôr aro tēn amũ ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabên jarēnh djwÿnh, ar ja. Dja ga prîne aro djuw mex ne aro tēn amũ ar kujate gê ar tēm mex ne ÿkam tēm kêt. Ga kam amrê iwÿr tē.

¹⁴Be, gora gê gu banhōbikwa kute Jeju marwã, mÿjja mexbit ma ne kum ajbit kînh. Mÿkam? Bir, gu banhōbikwa kute me 'uwtio djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrânãmã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵Ar ja, arkam idjãm ja kunĩ ne ar kute ajo amak rã'ân kam wãm amã amijarê. Badjwÿ ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakînhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijârê.

Gê Metîndjwÿnh ukaprikôt ar akunio djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Piremômã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne kamybê Piremômã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. Nhym Piremô nhô kubê kra 'ô, me pardja 'ô kum âpênh kajgo ar baja arÿm mã kubê tẽ. Birâm kubê pi'ôk kaprîreo akîn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'ôkam bôx. Pyka 'ôkam Paur memã Metîndjwÿnh'ã ujarênh ar bakam bôx nhym kam Paur Jeju'ã ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djâkam âm rã'âkam ne 'ã ujarênh ku'ê. Nhym kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhîx-kumrêx ne. Nhym kam Paur arÿm o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremômã ano. 'Ã pi'ôk no'ôk ne Piremômã ano nhym Xikiku ô pi'ôk no'ôko tẽ. Nhym kam kum,

—Kwârîk wângh, ga kam angyrk kêt. Tu amã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremômã pi'ôk no'ôko ane. Tãm ne ja.

¹⁻²Piremô, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amã pi'ôk no'ôk ne. Piremô, ga ne ga ar ikôt Metîndjwÿnhmã adjâpênh ar aba bar imã akînhkumrêx ne amã pi'ôk no'ôk ne. Gamê gwaj bakanikwÿnh Apijmê Akipu gwaj bakôt âpênhjamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhûrkwâkam aben pydjijamê, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne.

³Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex, Metîndjwÿnhbê me Babâmmê krabê Bênjadjuwÿr Jeju Kritu ar ukaprîkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwÿnhmã amikînh jarênh.

⁴Mrâmri ne ba akam ikînhkumrêx ne kam ije inhô Metîndjwÿnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nã bãm kum,

—Ota ba Piremôkam ikînhkumrêx, ane. Nã bãm ã kum akam ikînh jarênh anen kôt kum mextire jarê. ⁵Mÿkam ne ba akam ikînh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metîndjwÿnh nhô me ja kunî jabêkam ne ba akam ikînhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhîxkumrêx, tãm ne me iwÿr arênh bôx. Kam ne ba akam ikînhkumrêx ne. ⁶Be, nã bãm Metîndjwÿnhmã ajarê ne kum,

—Arÿm ne Piremô amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum ôdjânhmê kum me abê jarê gê memã ôdjânh ne kum me abê, ane. Nã bãm ã Metîndjwÿnhmã ajarênh ane.

Nà, akmere, dja me akabën mex man anhödjànñ pumün arým akõt Kritu ma, Kritu nhödjànñmê ukapři ma. Nãm ukapři kõt apýñh mýjja mex djario me bakĩñh ne arým gadjwý ajo kĩñh ne, gê me gop apumün kam arým akõt Kretimã kato.

⁷Nà, nãm me imã ajarê ba kam ikĩ:nhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukõt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrêx ne kam itýxkumrêx. Ga, akmere, nã gãm Metĩndjwýñh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩñh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ônemu nêje kum kabën.

⁸⁻¹⁰Amã me abêkam ne ba mýjja'ã ama. Ba ikrabê Ônemu'ã ama. Me kute ibê ijê rããkam ne Ônemu iwýr bõx ba kam o ikra. Nã bãm kum Jeju jarê nhym tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhõ àpênñkam ren amã ibên týt ne. Ne ren amã,

—Kwãrik wãñh arek ikuri dja, ane. Nhym ren arým tu mrãmri dja.

Nhym bep kati, imã ajabêkam ne ba tu 'ã ama. Ba ibê Paur, ibêngëttekam amã ikapři jabej, nhym me kute Kritu Jeju'ã idjujarênñ ibakam ibê ijê ga amã ikapři jabej ne ba tu 'ã ama.

¹¹Nãm amrêbê akam punu ne kam ajbir amã mexkumrêx, ne badjwý imã mexkumrêx ne.

¹²Ba arým ije akubyn awýr anormã. Imã abêkumrêx tãm ne ba ije amã anormã. Godja ba akubyn amã anon kam o ama: ne. ¹³Nã bãm te ije o aminhõ prãme nhym arek ikuri ãm ne kute akãxã ijo djuw mexmã. Ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênñ ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djakam dja nhym Ônemu kute akãxã imã àpênñmã ba te ije o aminhõ prãme.

¹⁴Nhym bep kati, nã bãm inhõkre kadjwýñh bẽ amim,

—Kati, ba dja ba ã anhýr kêt ne. Ga dja ga amã ikapři jabej arým imã nê gẽ arek ikuri dja. Aje amimarkõt dja ga amã ikapři jabej arým imã nê gẽ kam ikuri dja, ane.

¹⁵Amrêbê ne mã abê tẽm ngrire ne kam arým akubyn awýr tẽmmã. Kon ne, birãm arým akubyn tu awýr bõxkumrêx ne arek wãñh akuri ãm rãã: rããmã arým wãm tẽmmã. ¹⁶Djãm aje o me bajtem'õ pyràk nhym amã àpênñ kajgo ar bamã ne akubyn awýr tẽmmã? Kati, arým ar aje Kritukõt abeno akamymã. Arým kubê akamy. Akamy, gu arým bamã kĩñhkumrêxja tãm ne awýr tẽmmã. Mrãmri imã kĩñh raxi. Nhym bep ga dja ga amã kĩñh raxo ijakre. Amã àpênñkam ne gar arým ajbir Bẽnjadjwýr Jejukõt abeno akamy-kam dja ga amã kĩñh raxo ijakre.

¹⁷Be, kam dja akubyn awýr bõx ga amiwýr o wadjàn kum akabën mex jarê. Gu baro'ã badjápênñ ne abeno banhõbikwakam baje aben pyràk jabej dja ikãxã awýr bõx ga o ipyràk ne kutã aprõt ne pa 'amýn amiwýr o wadjàn kam kum akabën mex jarê.

¹⁸Djori ajo ajkê? Nàr kon, djori abê mýjjao akĩ? Kute ajo bikênñ jabej amrê imã 'ã pi'ók no'ók ba kam amã o pãñh. ¹⁹Ê, gop ije inhiakrao pi'ók no'ókja pumũ, ba ibê Paur dja ba amã o pãñh. Kwãrik wãñh, ga dja ga àkĩñh pãñh kum arênñ kêt.

Gora ijã mãn amijakren ikudjwa pãñh jarênñ kêt, àkĩñh pãñh kum arênñ kêt, tu ate akrã. Ga ije amã Jeju jarênñ ne ije amã pãñh jarênñ kêtja pumũ.

Nā ba ren amā Jeju jarēnh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abiknorkumrêx ne. Bep kati, nā bām amā arē ga ama ba kam ije amā pānh jarēnh kêt. Gora aje ipyrāk ne tu àkīnhī pānhja mar kêtumrêx. Ônemu kute ajo bikēnh tūmja tu o pānh mar kêt.

²⁰Nā, akmere, gora ā anen kum akabēn mex jarē gu banhō Bēnjadjw̄ȳr kabēnkôt tu kum akabēn mex jarē. Kum akabēn mex jarēn o ikīnh, akmere. Gu baje Kritukôt abeno bakamykam gop ijo kīnh, akmere. ²¹Be, nā bām inhōkre kadjw̄ynhbē amim,

—Dja tu ikabēn man kôt amijo ba. Dja ikabēn man kam o djuw mexo ikabēn jakre, ane. Nā bām ā amim anen kam amā pi'ók no'ók ne.

²²Ē, ajte mȳjja 'ōdjw̄ȳ. Ba wām aw̄ȳr itēm ne ibōx jabej on ikutēp imā kikre kre kapō ne kikre kadjw̄ynhbē inhikwā djāwā kapī. Godja Metīndjw̄ynh wām aw̄ȳr ijano ba kam aw̄ȳr tēn bōx. Kadjy dja ga Metīndjw̄ynhmā ijo a'uw nhym kam ar̄ym aw̄ȳr ijano. Me kute ikadjār ba kam wām aw̄ȳr itēmmā. Kam ne ba amijā Metīndjw̄ynh kamnhīxbē nō.

²³Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarēnh rā'ā. Adjw̄ynhdjw̄ȳ ne me kubē ijē. Nām Kritu Jeju'ā ujarēnh ar ba nhym kam me kubē ijē nhym iro'ā mebē ijē djākam dja. ²⁴Makumē Arxakumē Temanhmē Rukamē ar adjw̄ynhdjw̄ȳ kute ajo amak ne kute ajarēnh rā'ā. Ar ja ne ar ikôt àpēnh ar ba.

²⁵Gē Bēnjadjw̄ȳr Jeju Kritu ukaprikôt prīne ajo djuw mex. Tām ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'òk no'òk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'òk no'òk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngràkumrêxmã. Mekbê idjaer kwỳ ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arỳm kute ari mỳjjakôt akêxmã. Nãm ar abenmã,

—Gwaj akubyn Môjdjê kukràdjà tùmjakôt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metĩndjwỳnhmã mry bôn kamrô kapĩ. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingràngh mànhkutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwỳ me bajaxwe pãnh ajte Metĩndjwỳnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'òk no'òk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingràngh djwỳnh. Kwārĩk wãnh atemã ibej mỳjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mànhkutã. Kwārĩk wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarê. Jejubê ne Metĩndjwỳnh kra. Jeju ne mỳjja kunĩ kuràm mexkumrêx. Ne kadjy mrãnh djwỳnh kuràm raxi. Ne Môjdjê kuràm raxi. Ne me kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhja kuràm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kuràm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingràngh kadjy mexkumrêx. Nhyem Jeju kukràdjà nyja ne Môjdjê kukràdjà tùm jakàjbê bõx ne kuràm mexkumrêx. Kam gêdjja me mrãmri Jeju'ã ngràkumrêx ne mã 'amỳn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kàjkwakam õ pykakam bõx.

Metĩndjwỳnh kra kute raxo kadjy mrãnh djwỳnh jakrenh.

Kor 1.15

1 ¹ Amrêbê ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarêngh djwỳnhkôt ne memã kabên, ne apỳnh mỳjja djãri kôt memã amijo amirito tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã ĩ amũ kamingrãnymã kabên ba. ² Nhyem bep ajbir ne Krakôtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakôt me bamã kabên ne me bamã amijo amirĩt ne.

Bir be, arỳm kute Kramã mỳjja kunĩ kangaja pumũ. Nhyem kam Kra arỳm pykamẽ kàjkwamẽ mỳjja kunĩ 'y. Metĩndjwỳnh djô'ã ne mỳjja kunĩ 'y. ³ Nãm Metĩndjwỳnh jadjênho adjênh ne. Kubê Metĩndjwỳnh tãm. Ar kute aben pyræk. Nãm 'itỳxkumrêx ne kam ta amikabênkôt mỳjja pumũnh 'ãno dja. Kute mỳjja kunĩ nhipêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mỳjja kunĩ pytàn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo pôx ne me bajo mex ne kam arým mã tê, mã kàjkwamã tèn kam nhỹ, Metĩndjwýnh djubók'ãnh nhỹ. Metĩndjwýnh kubê kumkati djubók'ãnh nhỹ. Djãm me kàtãm ne me me bẽnjadjwýr rũnh djubók'ãnh krĩ? Kati, ãm me bẽnjadjwýr rũnhbit. Me bẽnjadjwýr rũnh ne me me ubók'ãnh krĩ.

⁴Nà, kra ne ra:xi. Raxo kute kadjy mrãnh djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadjy mrãnh djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bẽnjadjwýr mē nhyum: uma: ne. ⁵Nhỹnh ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'ômã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmikumrêx”, ane got.

Kati, kramãbit ne ã kabên ane. Nàr kon, nhỹnh ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'ôã memã kum,

“Dja ba o ikra nhyum ijo Bãm”, ane got.

Kati, Kraãbit ne ã kabên ane. ⁶Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum,

“Gora gê ikadjy mrãnh djwýnh kunĩ ikramã rax jarẽ”, ane.

Be, kubê Metĩndjwýnh krakam arým kum mýjja kunĩ re nhyum rax ne.

⁷Nhyum bep kadjy mrãnh djwýnh'ãbit ne,

“Nã bãm amikadjy mrãnh djwýnh nhípêx nhyum kute kôkmẽ kuwy pyræk.

Akràn mã imã mrãnh ne ikadjy àpênhmã”, ane.

⁸⁻⁹Nhyum bep Kramãbit ne kum,

“Be, Metĩndjwýnh, mrãmri dja ga meo aba rã'ã rã'ã ne.

Nã gãm katàt meo aban amã mýjja mexbit kĩnh ne katàt amijo aba ne amã mýjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhõ Metĩndjwýnh ne amijo apytàn arax kadjy adja.

Ga kam akĩnhikumrêx ne. Nã gãm araxmẽ akĩnhõ anhõbikwa kunĩ jakrenh mex ne”, ane.

Nãm ã Kramã ane ne kam ajte kum,

¹⁰“Ga, Bẽnjadjwýr, ga ne ga krax kurũm pyka nhípêx ne anhikrao kàjkwa nhípêx.

¹¹⁻¹²Dja ã apêx. Nhyum bep kati, gajbit dja ga arã'ã: rã'ã rã'ã.

Nhyum bep kati, dja ã kute kubêkà pyræk ne tũm ne.

Mrãmri ne me kute kubêkà, mýjja tũm, inôkà tũm nhyum me kute krãn o mrãnh ne 'ê'ã rênha pyræk. Dja ga ã ã kàjkwamẽ pyka tũm krãn o atêm ne mênho ane. Ne kam arým pãnh ny nhõ.

Nhyum bep ga dja ga tũmrãm arã'ã rã'ã ne. Ga adjwýnh tãmo dja ga amũ arã'ã: rã'ã ne. Dja ga atemã kêtikumrêx”, ane.

Bir be, nãm ã Kramã ane.

¹³Nhỹnh got kadjy mrãnh djwýnh 'ômã kum,

“Amrê idjubók'ãnh nhỹ, abẽnjadjwýr raxkam idjubók'ãnh nhỹ.

Ikutêp nhỹ ba 'ỳr amrê awýr akurê djwýnhõ mō ga kwý o apardjan kwý nhimex”, ane.

Djãm kute kadjy mrãnh djwýnhmã ã anhỹr got? Arkati, Kramãbit ne ã kabên ane. ¹⁴Nhyum bep kadjy mrãnh djwýnh ne Metĩndjwýnh nhõ àpênh kajgo. Djãm mebêngôkre got^a amirĩt ne? Kati, me kute noo omũnh kêt nhyum

a 1.14 Apýnh me ô pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkà jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ: bêngôkre.

Metîndjwÿnh me bakadjy ano. Me ba ba, Metîndjwÿnh kute me bapytâr ne kute ar me bajo bamâ, me bawÿr ne anoro dja, kute me bapumÿnh ne kute me bajâno âmmâ ne me bawÿr ano.

Me kute Metîndjwÿnh kabên mar 'âno âmmâ.

2 ¹Bir be, kam, Metîndjwÿnh kute me bamâ krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakkrekam nhôrkumrêx. Me kute gwaj bamâ katât arênh gwaj baje marja tâm dja gwaj tu amijamakkrekam nhôrkumrêx ne 'amÿnh tÿx, gwaj baje o babiknor karô. Dja gwaj ate ar bakrân baban kam î o babiknor mex ne, o babiknor mexo tê.

²Amrêbê ne kadji mrân djwÿnh memâ Môjdjê kukràdjâ jarê, me kute kôt amijo bamâ. Nhym me'ô kôt kute amijo ba kêt nâr kon kubê binhirênh katâ nhym kam arÿm kum o pân̄h ne. Katât kum o pân̄h ne. ³Bir be, dja gwaj badjwÿ ate bakrân ar baba djâm kute gwaj bamâ o pân̄h kêtâm? E kum kati, gêdja gwaj bamâdjwÿ o pân̄h ne. Amrêbê ne Metîndjwÿnh memâ kukràdjâbit jarê. Nhym me ate krân ar ba nhym arÿm memâ o pân̄h ne. Nhym bep ajbir, ajbir ne me bamâ kra ngâ, krabê me bapytâr djwÿnh me bamâ kungâ. Djâm ate gwaj bakràjamâ kute o pân̄h kêtâm? E kum kati ne. Dja gwaj bamâdjwÿ o pân̄h ne. Bênjadjwÿr ta ne kumrêx memâ amijarê, kute me utârmâ amijarê. Nhym kam kute ar meo baja, me kôt baja ne me kuman kam ô'â gwaj bamâ kôt arê, kabêno kabên ne gwaj bamâ arê.

⁴Nhym Metîndjwÿnhdjwÿ kôt mÿjja kwÿo amirîr, me kute kôt kum kator kadji ne umao apôx ne o mÿjja 'yro ba, apÿnh mÿjja pumÿnh kêt 'yro ba, me kôt baja ne me uma proo mÿjja 'yro ba. Nâm me me akrymê me kanêo mex, me tyk kwÿo tîn, bôm me nêje me karô rê, â ar meo anhyro ba. Nhym kam Metîndjwÿnh ajte kôt memâ ta Karô jano, apÿnh âpên̄h djâri ne kadji tu ukabikôt memâ kungrà. Nâm â Metîndjwÿnh kute meo bao ane, me kute Jejumâ kator kadji.

Jeju amijo kubêngôkren kute me bapyrâk.

⁵Djâm kadji mrân djwÿnh Metîndjwÿnh kute amim umjÿr got? Kute ar pykao ba kadji, kute amim umjÿr got? Ije ar amâ pyka ny jarênhja tâm, djâm kute ar o bamâ? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadji Metîndjwÿnh amim kudja. Kute mÿjja kunio ba kadji ne amim kudja. ⁶Â ne me'ô Metîndjwÿnh kabênkam,

“Ê, Metîndjwÿnh, djâm me ibêngôkre imex got ga aje me imar rā'âmâ?

Mÿkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?

⁷Nâ gâm o kâtâm, akadjy mrân djwÿnh kôpdji'â o kâtâm. O kâtâm 'iry kêt ga ajte umamê raxo utâ ⁸nhym ajte mrâmri bēnjadjwÿr rax ne mÿjja kunio ba”, ane.

Nâm â Metîndjwÿnh kabênkam ane. Ga kute mÿjja kunio baja pumû. Nhÿnh ne mÿjja'ô kubê 'â kâtâm ne? Kati. Djâm me babêngôkre'â ne kabênja? E kum kati, Jeju'â ne â ane. Mebêngôkre kute mÿjja kunio ba kêtja pumû.

⁹Nhym bep Jeju'â ne â ane. Mrâmri ne kadji mrân djwÿnh kurâm kâtâm 'ikrân mex ne, nhym Metîndjwÿnh ajte 'â raxmê umamê kumê. Nâm me bapân̄h ty nhym kam pân̄h Metîndjwÿnh 'â kute raxmê umamê mēnho ane. Metîndjwÿnh me bakam ukapri kôt ne amim kra'â karô nhym kam me

bapānh ty, me bakunī pānh ty. Djā nām tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nām tyk kadjy tokry: ne. Nhyam kam pānh Bāmja 'ā umamē ra:xmē kumē.

¹⁰Djām Metīndjwŷnh kute kra tokry'ā amim karōja punu got? Kati, mrāmri katāt. Metīndjwŷnh kute mỳjja kunī 'yr ne kute ar o baja tām ne krabê Jeju'ā amim karō, kute tokry maro tēm ne inomā mēnh ne kam mrāmri kubê me bapytār djwŷnhkumrēmā. Tokrykôthbit ne me bapytā. O ne Metīndjwŷnh me bakrāptī pytān me bajo kra, kute ō kàjkwa mextiremā me bajo tēm gu me kramē barō'ā arkam babamā. Jeju ne me bamā wan me bamā pryō mōn kàjkwamā wadjā. Dja gu me ī kôt pry'ā mōn wadjā.

¹¹Bir be, ta Bām ne kubê me Babām pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamē gu me bamē ne gu meo Babām pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijām kêt ne tu me bajo kamy. ¹²Nām Bāmmā kum,

“Dja ba ikamyremē ikanikwŷnhremā ajo amirīt.

Me kute aben pydji nhipōkri dja ba memā amex jarē”, ane.

¹³Ne kam ajte,

“Metīndjwŷnh kanārām dja ba ar amijo iba”, ane.

Ne kam ajte,

“Ota ba dja. Metīndjwŷnh kute imā ikra nhōrjamē ro'ā ne bar dja”, ane.

Nām ā Jeju gwaj bajo ōbikwao ane. ¹⁴Bir be, Metīndjwŷnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhīja pumū. Me barerek, me bakatyk, me bakanē, me batokryja pumū. Kam ne Jeju amijo kubēngōkren^a kute me bapyrākā. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkē. Xatanaj kute memā tyk jarēnh nhyam me kabēnkôt tykja tām ne prīne o ajkē. Kadjy ne amijo kubēngōkren ty.

¹⁵Ta amitykkôt Xatanajo ajkēn kubê me bakaba. Nā gu me bamā batyk pyma: ne. Me batīnri bamā batyk pyma: ne. Nhyam kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamā me batyk pymajao ajngrā, gu me arŷm bamā uma kêt ne.

¹⁶Djā nām amijo kadjy mrānh djwŷnh ne ruw ne me utā? Kati, nām amijo kubēngōkren ruw. Nām amijo Abraão tām djwŷ 'ōn ruwn me utā.

¹⁷Kam ne me bajo kamykumrēx ne kam kamymē kute aben pyrāk. Nām me banhīo ī, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mỳjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt kīnh. Bir be, nām prīne kute kamy bēngōkre pyrāk, kute me bapyrāk ne kam arŷm kubê Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax djukaprīkumrēx ne Metīndjwŷnhmā àpēnhkumrēx ar ban kute kanga kêt. Nām me bakadjy Metīndjwŷnhmā amijarē, me bajaxwe pānh tyk jarē, nhyam arŷm me bajaxweo ajngrān me bajaxweo akno.

¹⁸Djām me banhō Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djām kute adjwŷnhdjwŷmā mỳjja jarēnh kêt, axwe'ā àpnēnh kêt. Pykabē ar baridjwŷ ne kum axwe'ā apnē nhyam adjwŷnhdjwŷ tokry: ne. Kute tokrydjwŷ mar. Kute mỳjja kunī mar. Kam dja gwaj bakam ukaprī: ne gwaj bawŷr prôt ne kubê gwaj bapytā. Xatanaj kute gwaj bamā axwe'ā àpnēnhkam dja gwaj bawŷr prôt ne kubê gwaj bapytā.

b 2.14 Krite ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apŷnh me ō pyka djāri kunīkôt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubê kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrômē me kukrādja kunī kubēngōkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

Jeju kute raxo Môjdjê jakrenh.

3 ¹Nà, akmere ar, àpnhîre ar, ar abê Metîndjwÿnh nhô me mextireja, Metîndjwÿnh kute kâjkwa kadjy gwaj baro'ã amijo gwaj bapytâr, on ar Jejukôt ajamak bën. Ê, dja ba ar amã Jeju rax jarê. Arÿm ne Metîndjwÿnh me bawÿr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhym bôx. Ne kam mrâmri ne kubê me banhô Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne kam memã arênh ar o baba. ²Nhym kam Jeju bôx ne kum àpênhkumrêx ar ba. Metîndjwÿnh kute anorjamã àpênh ar ba ne kanga kêtkumrêx. Kute Môjdjê pyrâk. Môjdjêdjwÿ ne prîne kute anor djwÿnh-jamã àpênh ar ba ne Metîndjwÿnh nhô me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtkumrêx.

³Nhym bep Jeju ne Môjdjê kurâm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamê rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kikreja pumû. Kikre nhipêx djwÿnh ne raxo, tÿxo kikre jakre. Nãm ã Jeju kute kikre nhipêx ar o ba prâbê Môjdjê nhipêxo ane ne kam raxo Môjdjê jakrenh mex ne. ⁴Nhÿnh ne kikre 'ô ta kute aminhipêx got? Kati, kikre 'yr djwÿnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm ã Metîndjwÿnh mÿjja kunî 'yro ane. Nà, mÿjja kunî nhipêx djwÿnhbê ne Metîndjwÿnh. Ta ne Môjdjêdjwÿ nhipêx ne.

⁵Mrâmri ne Môjdjê prîne Metîndjwÿnh nhô me ja kunîo ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metîndjwÿnh kute amû tûmrâm amikukràdjão amirîtja kajmã'ã memã arênh ba. Kubê Metîndjwÿnh nhô àpênh. Ô àpênh kajgo.

⁶Nhym bep Kritu kubê Metîndjwÿnh kra. Kubê Metîndjwÿnh kra ne ta ô me jao ban prîne meo djuw mexo me kanga kêtkumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta ô me ja. Nhym Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã mÿjja mex dji. Gwaj batîn prâm kêt ne baje amim kamnhîxbê mÿjja mexja kam amak ne kam bakînh rãã jabejmã. Dja gwaj o anhÿro bamôr ne inomã mênh jabej babê ta ô me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabên.

Kô k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸Kam ne Metîndjwÿnh Karô memã kum,

“On me akati jakam on aje Metîndjwÿnh kabên mar jabej gê on wãm ajamakkre kêt on wãm nô.

Amrêbê ne me akukâmâre amakkre kêtkumrêx ne kapôt kukritkam jãm

Metîndjwÿnh akêx ne 'ã kabên ne. Me kute ngyrk jabejmã ne me,

‘Kati, Metîndjwÿnh dja me bajo bikênh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhym me bajo bikênh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã’, ã ar anhÿr ba.

Nãm me ã me kute Metîndjwÿnh ngyrk jabejmã ã ane.”

Nãm ã Metîndjwÿnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹“Nà, wãnh ne me akukâmâre kute amim ikakinhmã, kute ingryk jabejmã ar ikam amikrà:o ba. Nã bãm te me nokam memã mÿjja kwÿo amirît ar o iba nhym me ãm ate kute we ingryk jabejmã ar we ã anhÿr ba. Me kute we ingryk jabejmã 'ã amexbê 40.

¹⁰Kam ne ba me jakam ingry:ky ne memã kum,

‘Mrāmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirênh mô. Ne ikabên mar prām kêtumrêx’, ane.

- ¹¹ Kam ne ba ingry:ky ne mrāmri ikabên pydjîn arê. Nā bām memā kum, ‘Aj, me ja dja me inhō pyka’yr bōx kêtumrêx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêtumrêx’, ane.”

Nām ā Metīndjwýnh kabên ane.

¹² Ê, akmere ar, àpnhîre ar, kam ne ba ar amā, gora ar amijāno dja. Ar aka-djwýnhbê ajaxwe ‘ô, apunu ‘ô ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhîx kêt ne aje Metīndjwýnh tînja kanga karō dja gar mrāmri amijāno dja. ¹³ Kwārîk wānh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunikôt abenmā akabên ne o abenmā tỳx jadjā. On akati jakam, Metīndjwýnh kute ar amā,

—On jakam, anhyr ja ma. Metīndjwýnh kute me amakkre kêtō tỳm kêttri. Gêdja mýjja punu ‘êxri kute mex pyrāk ne arým ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakkre kêt karō dja gar on abenmā tỳx jadjā.

¹⁴ Gwaj bakunî baro’ā babê Kritu nhō me ja dja gwaj ‘ā bangrà tỳx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhîx nyrekam batỳxja dja gwaj o batêm rā’ā o tên o tên o tên inomā kumê. Gwaj gop mrāmri ā o anhyr jabej kam arým babê Metīndjwýnh nhō me jakumrêx.

- ¹⁵ Bir be, on dja gar ā amijo ane. Ga Metīndjwýnh Kabên kute,

“On me akati jakam on aje Metīndjwýnh kabên mar jabej gê on wām ajamakkre kêt on wām nō.

Amrêbê ne me akukāmāre amakkre kêtumrêx ne kapôt kukritkam jām Metīndjwýnhō akêx ne ‘ā kabên ne”, anhyrja pumū.

¹⁶ Nhýnh me ja ne me Metīndjwýnh kabên mar kajgon kam jām o akêx ne? Je kum Môjdjê kute pykabê Edjitu kurûm meo kator ne kute meo baja kunî, me tām.

¹⁷ Nhym nhýnh me ja ne Metīndjwýnh mekam ngryk ne? Mekam ngryko tēm rā’ā amex krāptîbê 40? Je kum, me tām, me kute Metīndjwýnhkam amikrào ba ne kam wānh kapôt kukritkam apýnh rôrôk ban wānh tyko ikwā, me tām.

¹⁸ Nhym nhýnh me ja’ā ne Metīndjwýnh memā kabên pydjîn arê ne memā kum,

“Aj, me ja dja me inhō pyka’yr bōx kêtumrêx ne ikôt me tyk djā kêt djākam tyk djā kêt kêtumrêx”, ane.

E kum me tām, me kute Metīndjwýnh kabên mar kêt ne ar baja, me’ā ne ane. ¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metīndjwýnh mar prām kêtumrêx ‘yr bōx kêtja pumū.

Metīndjwýnh memā me tyk djā kêt djā jarê.

4 ¹ Ê, gwaj amijāno dja. Gwaj bajō ‘yr babōx kêt karō dja gwaj amijāno dja. Metīndjwýnh kute ô pyka’yr memā kràn kute memā tyk djā kêt djā jarênhja tām ne gwaj bamā nōr rā’āā. Kam dja gwaj amijāno dja, gwaj bajō ‘yr babōx kêt karō. ² Ê, ‘ā ujarênhja, ‘ā ujarênh mexkumrêxja ne arým gwaj bawýrdjwý bōx, gwaj arým me kudjwa kuma. Me bakukāmāre kumrêx ‘yr bōx nhym me kuma. Nām me mar kajgokumrêx ne. Djā nām me kuman amikajmā’ā tu kamnhîxkumrêx? Kati, nām me ām mar kajgon ate krā. ³ Nhym

bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrêx ne baje amijâ kamnhîxkumrêxja, gwaj ba dja gwaj 'ÿr babôxkumrêx ne kam kam batyk djâ kêt ne. Nhyim bep me amakkre kêt'â ne Metîndjwýnh memâ kum,

“Nâ bâm ingy:k ne mrâmri ikabên pydjîn arên memâ kum,

‘Aj, me kute ikabên mar kêtja dja me inhô pyka'ÿr bôx kêtumrêx ne ikôt me tyk djâ kêt djâkam tyk djâ kêt kêtumrêx’, ane.”

Djâm kam me tyk djâ kêt djâ kêt got me 'ÿr bôx kêtâm. Je kum amrêbê ne Metîndjwýnh pyka nhîpêxo tèn inomâ kumên kam me kukâm tyk djâ kêtmo krax ne te memâ tyk djâ kêt djâ jarên te mekam ama. ⁴Be, Metîndjwýnh kabênkam ne pi'ôk rârâr'â memâ,

“Nâm pi'ôk tyk to ino rerkam âpênho ino ren kam pi'ôk rârârkam tyk djâ kêtô nô”, ane.

⁵Ne kam ajte me tyk djâ kêt djâ jarê, ne,

“Aj, me ja dja me inhô pyka'ÿr bôx kêtumrêx ne ikôt me tyk djâ kêt djâkam tyk djâ kêt kêtumrêx”, ane.

⁶Me bakukâmâre kumrêx kute 'â ujarênh mar kajgoja me tãm ne me 'ÿr bôx kêtumrêx, me kute amim Metîndjwýnh mar kêtka. Tãm, me tyk djâ kêt djâ, ne arek me ja kadjy nôr rã'â, atemâ me ja kadjy nôr rã'â. ⁷Kam ne Metîndjwýnh ajte akati 'ô jarê ne memâ,

“Akati jakam on ajamakkre kêtwa on wãm nô ga me ikabên man kam ikôt atyk djâ kêt djâ'ÿr bôx.”

Nâm amû tûmrâm Dawimâ kabên nhym ô'â memâ arê, ajbir ije me amâ arênhja tãm, ne memâ,

“On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm me ajamakkre kêt on wãm nô”, ane.

⁸Bir be, nâm ren Djodjuwe ren me tyk djâ kêt djâ'ÿr meo bôx nhym ren Metîndjwýnh ren ajte tûmrâm akati 'ô jarênh kêtumrêx, me tyk djâ kêt djâ kadjy akati 'ô jarênh kêtumrêx.

⁹Nhyim bep kati, 'ÿr kute meo bôx kêtka memâ nôr rã'â. Metîndjwýnh nhô me ja kadjy, kadjy ne nôr rã'ââ, gwaj bamâ nôr rã'ââ. Kute pi'ôk rârârkam Metîndjwýnh kôkam kôto nôr ja pyrâk. Dja gwaj â kudjwao ane. ¹⁰Kôt dja gwaj badjâpênh jakân kam Metîndjwýnh kudjwa bakôkam kôto banhikwâ.

¹¹Ajrâ, gora gwaj batÿx ne kudjwa 'ÿr bôx ne kudjwa bakôkam kôto nô. Gwaj bajô baje me bakukâmâre'â amijakren bajamakkre kêt ne arîk ar baban 'ÿr babôx kêt karô ne ba ar amâ,

—Gora gwaj batÿx ne kudjwa 'ÿr bôx, ane.

¹²Djâm Metîndjwýnh kabên kajgo got. Kabên kute mÿjja tîn ne âdjôn hpyrâk. Dji tînkêt. Dji kute mÿjja kyxkêt. Ga mrâmri me kute kâx aktâ irêkôt prîne wa ngrânh nhym kute mÿjja kyx tÿxja pumû.

Nâm â Metîndjwýnh kabên kute kâx pyrâk ne wa mexo kâx jakrenh mexo ane. Mrâmri me kute kâx djwa mexo mrymâ ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amû katât o 'i jakâr nhym kre kamrêk ne ikwâ nhym 'i kanhînja amirît mex ne ikwâja pyrâk.

Nâm â Metîndjwýnh kâx'â amikabên jakreo ane ne kabêno â gwaj bajo ane. Nâm ta kabêno gwaj bakadjwýnhbê prôt ne gwaj badjumar djâ'â kurên gwaj bakamûnho ane. Ne kam gwaj banhôkre kadjwýnhbê baje amim mÿjja'â karôja, baje mÿjja mar ar o babajao amirît ne mÿjja kabi. Gwaj Metîndjwýnh

kabên mar ar o baba nhym Metîndjwýnh gwaj badjumar djâkam gwaj bamâ kabên ne,

—Mexkumrêx, ikabênkôt ne ga amijo aba, ane.

Nâr kon,

—Ê, nâ gâm aje ikabênkôt amijo aba kêt, ane.

Nâm â Metîndjwýnh Kabên kute kâx pyrâk ne gwaj bakadjwýnhbê: prôto ane. ¹³Bir be, nhýnh ne mýjja 'ô Metîndjwýnhbê apdu? Arkati, kute mýjja nhîpêx kunî ne amirîtkumrêx ne nô. Irâri kum nô. Noo kute mýjja kunî pytâr. Kumâ dja gu me amijarê, kubê mýjja 'ô biknor kêtumrêx.

Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax'â ujarēnh.

¹⁴Ije ar amâ arēnh ja ma. Ije ôbê ar amâ Jeju rax'â idjujarēnhja dja ba akubyn ar amâ arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'â ar memâ badjujarēnh babaja gora gwaj 'â bangrà týx. Ga gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ra:xja pumû. Nâm kâjkwamâ wadjân amû kajônhkôt katon kam ýtâ Metîndjwýnh'ýr bôx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metîndjwýnh kra.

¹⁵Gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax djukaprîkumrêx. Djâm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nâm te Xatanaj axwe'â kum apnê nhym âm tu ate krâ. Gwaj apýnh bajaxwe djâri kute 'â gwaj bamâ âpnênh, 'â ne kum apnê nhym âm tu ate krân axwe kêtumrêx ne.

¹⁶Bir be, gora gwaj amikam bapijâm kêt ne tu Metîndjwýnhmâ amijarê. Ôdjânhkumrêx gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukaprîkumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakapri, gwaj batîn prâm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijâm kêt ne Metîndjwýnhmâ amijâ ajarê nhym kam ta ukaprîkôt prîne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5 ¹Ê, Metîndjwýnh kute amim me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax, bēnjadjwýr bēngôkre 'ô^c djarmâja pumû. Kute amim 'ô djar kadjy ne amijo me bajô, me babēngôkre 'ô pytân amim kudja, nhym kam ta, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ta ne me ô'â Metîndjwýnh ma. Nhym me kâtâmja amijaxwe pân̄h me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhjamâ mryo mrân kungâ nhym me axwe pân̄h Metîndjwýnhmâ kubô, me ô'â kubô. Nhym kam Metîndjwýnh me ja jaxweo ajngrân tu o akno. Nâm â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh memâ Metîndjwýnh maro ane.

²Djâ nâm me no kêtja, me kute Metîndjwýnhbê ikô mâtjamâ âkrêmâ got? Kati, adjwýnhdjwý axwe prâmkam mekam ukaprîn memâ âkrê kêt ne tu memâ kabên rerek jarê. ³Ne ta me kudja axwe prâmkam adjwýnhdjwý ta amijaxwe pân̄h kum mry bô. Djâ nâm me ajbit axwe pân̄h kum mry bô? Kati, ta, adjwýnhdjwý amijaxwe pân̄h kum mry bô.

⁴Djâ nâm me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ta amijâ bēnjadjwýr rê got, ta o amiptân amijâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rê got? Kati, Metîndjwýnhbit ne amijo utân amim 'â bēnjadjwýr rê ne amim umjuw. Ga Metîndjwýnh ajbit kute Arâo'â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr mēnhja pumû. Metîndjwýnhbit ne me'â bēnjadjwýr rê.

⁵Bir be, nām ā Krittudjwỳ o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptār ne amijā me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax mēnh kētkumrēx. Nhyṃ bep kati, Metīndjwỳnh ta ne amim kudjan kum,

“Mrāmri abē ikrakumrēx. Jakam ne ba arỳm ajo ikrakumrēx ga amipānh ijo Abāmkumrēx”, ane.

Nām ā Metīndjwỳnh nhō pi'ók no'ókkaṃ ā kum ane. ⁶Ne kam ajte kum,

“Abē me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh rā'ā rā'ā rā'ā ne. Merkixatek ne akajmā'ā Metīndjwỳnh mar djwỳnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ā gadjwỳ abē me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh”, ane.

⁷Mrāmri ne Jeju me kurām me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh mexkumrēx. Kute amijo kubēngōkren^d pykakam ar bari Metīndjwỳnhmā kabēn ne amijo a'uw. Kāj bē kum kabēn ne amra. Metīndjwỳnh pydji kute tykbē utār kadjy nārām kum kabēnkam muw. Nhyṃ Metīndjwỳnh arỳm kabēn ma, Jeju jaxwe kēt ne kute Metīndjwỳnh kabēn mar ne kōt ar amijo bakam Metīndjwỳnh arỳm kabēn ma.

⁸Be, djā nām kubē Metīndjwỳnh Krakam kute tokrymē kaprī mar kēt got? Kati, nām te kubē Metīndjwỳnh kra, te axwe kēt ne mā tokry man kaprī ma. Nām tokry katikōt Bām kabēn man kōt ar amijo ba. Te tokryn mā Bām kabēn mar 'āno dja. Kam ne kute kabēnkōt ar amijo baja mar mexkumrēx. ⁹Ne kam arỳm mrāmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arỳm kubē me utār djwỳnh-kumrēx ne. Me kute Jeju kabēn mar ne kute kōt ar amijo ba, me ja ne me utān kam kute ar meo ba rā'ā rā'ā rā'āmā.

¹⁰Be, kute me utār kumrēx ne kute meo ba rā'ā rā'ā nhyṃ kam kōt Metīndjwỳnh kum,

“Abē me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax.

Merkixatek nhijuk'ā gadjwỳ abē me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax”, ane.

Nām ā Metīndjwỳnh kute amim arkam ā kum ane.

Me abatānh kute me prīre pyrāk.

Kô k 3.1; Ep 4.14

¹¹Nā bām bit ar ije ar amā Merkixatek jarēnhmān kam ajte akubyn ar amā arēnh kēt. Nā bām ren ar ar amā kunī jarē ga ren ar mar kētkumrēx ne, ar ajamakkre kētkam, ar ajamak'ā tomkam. Dja gar on amijamak'ā tom tan gop mỳjja ma. ¹²Nā gām ar amrēbē memā Metīndjwỳnh kabēn'ā adjujarēnhmān ajte mar kēt ne.

Nhyṃ bep kati, me'ō gēdja akubyn ar amā Metīndjwỳnh kukrādja kraxkōt arē. Nā gām ar aje me bixadjwỳr ny pyrāk. Me bixadjwỳr ny ne me kute kà kaōrbīt mar ne kute me ōkumrēx kur kēt. Gar gadjwỳ aje mỳjja mar kēt rā'ākam aje me bixadjwỳr ny pyrāk. ¹³Ar aje mỳjja mar kētkam aje me prīre pyrāk. Ar aje kà kaōr rā'ā. Nhyṃ bē ne ga gop ar ajabatānhkam aje gop mỳjja mar. Ar aje Metīndjwỳnh kabēn katātja o amiprāk kēt rā'ā.

^d 5.7 Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apỳnh me ō pyka djāri kunīkōt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrômē me kukrādja kunī kubēngōkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

¹⁴Bep ate ne me abatàn. Me abatàn ne me kute me ökümrêx kur. Nâ gãm ar ren Metîndjwýnh kabên maro tén ren o amipræk ne ren arek maro tén o tén o tén ren marja amû o abikamênho tén kam ren aje me abatàn pyræk ne kam ren prîne ren mýjja kabi, prîne mýjja punumê mýjja mexmê prîne ren kabin mýjja man kam ren aje me abatàn pyræk.

6 ¹⁻³Gwaj Kritukôt babikamênhmo kraxkam arým Kritu kukràdjà kwý ma. Nâm me Kritu kukràdjà kraxbit gwaj bamã arê gwaj kuma. Mýj kukràdjà krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kînhja wânkh kum banhirer ne kam baje amikajmâtâ Metîndjwýnh mar ja. Nhyr aje me kute ngômã me baja-ngiênh'ã ujarênhdjwý. Ne kam aje me kute Metîndjwýnhmã me bapym-jýr gu me kum badjapênh kadjy me kute me bajã ikra jadjwýr ja. Ne kam aje me batyk ne akubyn batîn ne bakator nhyr Metîndjwýnh kute me bamã bajaxwe pânkh jarênhmã ne kute me jamã me tîn rã'ã rã'ãmã arênkh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarênkh ja. Ja ne mar tûm, kukràdjà krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwý rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on aje amû ijukri on mýjja 'ödjwý man gop amû maro babikamênho mô. Nâ gãm ar te o anen te aje kâjmã mar kamênhmân kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mô.

Nhyr bep kati, dja gwaj on amû ijukri on mýjja 'ödjwý ma. Gwaj baje mýjja marmã ne Metîndjwýnh amim gwaj bajã karô, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjâr jabej dja gwaj on ã o ane.

Me kute Metîndjwýnhbê amijo akêx karô memã kabên.

Idja 10.26

⁴Nhyr bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metîndjwýnh'ýr meo akêxmã? Kati, gêdja me te meo ane. Arým ne Metîndjwýnh me ja no bônkh pydji nhyr me arým amim kuma. Jeju kute me utârmã kâjkwa kurûm bôxja ne me arým amim kuma. Nhyr Metîndjwýnh ta memã Karôja ngrã nhyr meo ba. ⁵Nhyr me kam arým mrâmri Metîndjwýnh Kabên mexkumrêxmã kato. Ne arým amim mýjja puma kwý pumû. Jeju akati 'ökam akubyn bôx ne kute meo ba kajmã'ã mýjja pymaja kwý pumû. Omûnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmân aje jam kute kubê amijo akêx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metîndjwýnh'ýr meo akêxmã? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ýr kute meo akêxmã te meo ane. Mýkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nâm kute mrâmri ne me kute Metîndjwýnh krao bikênkh ne kute akubyn píte'y'ã nhôrkam o bikênkhja pyræk. Nhyr kam me kâtâm Jeju japrô kumex.

⁷Ê, gop ar pyka mexja pumû. Na ne pyka jakam bixadjwýr krãptî ne kam amû pyka ja mã prôt ne. Nhyr me kam kam mýjja kren prîne 'ã karên o djuw mex nhyr kam ingrôt ne abatàn. Ô wýnh kute krên ne týxmã ne ingrôt ne ôn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metîndjwýnh arým kum kînh ne ökre kadjwýnhbê amim,

—Pyka ja ne mexkumrêx. Ba kum kînh jadjã ne kum djwý jarê gê mã arek kam djwý nhingrôt ne ôn kumex, ane.

⁸Nhym bep ate ne pyka punu. Nām te na axidjuw nhym me te karê nhym mā mrÿnhimê mjêxêtte nhîbit apôx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mÿjja nhingrôt jabej, djwÿ nhingrôt jabej ne kam ôkre kadjwÿnhbê amim,
—Axuk wānh nôre. Ba tu kanga gê wānh nôre. Mÿj kadjy dja ba prîne karên 'āno dja? Gê me'ô tu kum adjà gê prîne xêt. Kê, ane.

Dja ā Metîndjwÿnh kute akubyn kubê akêxjamā anen kuwyo imôkam me kurê.

⁹E kum ar ga, akmere ar, àpnhîre ar, ar imā ar akînhja, djām ar amā ne bar ikabên ja jarênhô iba? Kati, arÿm ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm ar apytà. Ga kam ar aje pyka mexja pyràk.

¹⁰Djām Metîndjwÿnh punu got. Djām kute ar amar kêt got. Kati, dja katāt ar adjâpênh man o biknor kêt ne. Nā gām ar amā Metîndjwÿnh kînhkumrêx ne kam ô'ā ô me mex jadjwÿo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rā'ā ne. Kam dja Metîndjwÿnhdjwÿ ar amar rā'ā ne.

¹¹Bir be, gora ar 'āno dja. Nā bām ar inhôkre kadjwÿnhbê,
—Gora gê ar î pÿnhkôt kum Jejuwā kînh ne kam kînh rā'ā rā'ān kôt ar amijo ban inomā kumê, ane.

Nā, dja gar ā anen inomā amên kam arÿm 'ÿr bôx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhîxja arÿm 'ÿr bôx.

¹²Nā, gora ar amā adjukanga kêt ne 'āno djan inomā amên kam 'ÿr bôx. Kwārîk wānh ar amā adjukanga kêt. Ê, me kute amim Jeju mar ne kute akrāmā arek amiwÿr kam amakja, me tāmbit dja me 'ÿr bôx. Mÿjja mex, Metîndjwÿnh kute 'ā memā katāt kabên pydjîn arênhja'ÿr dja me bôx. Bir be, gora on ar ja'ā amijakren me kudjwa mÿjja ja kunî 'ÿr bôx.

Metîndjwÿnh kute Abraāomā tām djwÿ jarênh mām dji.

¹³⁻¹⁶Ar me bakukāmārebê Abraāoja pumû. Amrêbê Metîndjwÿnh Abraāomā kabên pydjîn arê. Nām kum,

“Ê, mrāmri dja ba ajo kînh ne amā atām djwÿ krāptî ngā nhym aptàn kumex.

Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amā ikabên. Mrāmri ne ikabênja”, ane. Be, Metîndjwÿnh kute Abraāomā kabên pydjîn arênh ne ja. Nām Abraāo akrāmā arek amiwÿr kam aman kam 'ÿr bôx. Metîndjwÿnh kute kum kabên pydjîn arênhja'ÿr bôx ne arÿm kran arÿm tām djwÿ.

Me babêngôkre baje memā bakabên pÿnh ne arênh kadjy ne atemā me'ô'ÿr mrā. Me'ô kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmā 'ÿr tèn kum arê, kute adjwÿnhdjwÿ me bakabên mar ne kute ar o bamā. Gu me kum bajêx karô, kum bajêx nhym kute o ngrykmā ajte atemā me'ô'ÿr mrān kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metîndjwÿnh kute Abraāomā kabên pydjîn arênhkam nhÿnh ne atemā me'ô Metîndjwÿnh kurām rax got kute adjwÿnhdjwÿ kabên marmā? Kati, Metîndjwÿnhbê kumkati pydjii. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraāomā kabên pydjîn arên kum,

“Ê, mrāmri dja ba ajo kînh ne amā atām djwÿ krāptî ngā nhym aptàn kumex. Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amā ikabên. Mrāmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷Năm kabên pydjîn arên kam ta aminhidji jarê. Nâm arÿm 'ă amim karôn kôt kabên pydjîn arê. Nâm akubyn atemă kabên 'ô jarênh kêtumrêx. Nâm ta arÿm amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prîne amim mar tÿxmă, Metîndjwÿnh kute memă kabên pydji jarênh nhym me kute amim mar tÿxjamă ne kabên pydjîn arên kam ta memă aminhidji jarê.

¹⁸Bir be, kumrêx ne kabên pydjîn arên kam adjwÿnhdjwÿ ta aminhidji jarên memă,

—Ba ibê Metîndjwÿnh dja ba ajo kînh, ane.

Dja akubyn atemă kabên 'ô jarênh kêtumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtumrêx. Djâm Metîndjwÿnh kabênkam 'êxnhîn kute akubyn memă kabên 'ô jarênhmă got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atÿxkumrêx, ajte akînhkumrêx. Atÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mă kam ama. Metîndjwÿnh arÿm gwaj bakukăm gwaj bamă mÿjja mex jarê gwaj mă kam ama. Kute gwaj bapÿtarmă ne gwaj arÿm 'ÿr baprot nhym arÿm gwaj bapÿtân gwaj bamă mÿjja mex jarê, kăjkwă jarê.

¹⁹Gora gwaj kam batÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mă kam ama. Mrâmri dja gwaj 'ÿr bôx. Kam ne gwaj bakadjwÿnhbê badjumar mex ne baku'e tÿx ne. Mrâmri ne me kute ngômă kên rênh nhym kă arek arij tÿx nhym ngô kute o ba kêt ja pyrăk. Dja gwaj ă bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane. Gwaj baje amim Metîndjwÿnh kabên kamnhîx ar o babakam dja gwaj ă bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane.

Metîndjwÿnh nhô kikreti ja ma. Kadjwÿnhbê Metîndjwÿnh nhô mÿjja nêje kubêkati wajêt. Nhym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr raxbit 'ÿr ngjênh.

²⁰Nhym bep Jeju ne ta kăjkwakam ũrkwăti djwÿnhjamă wadjă. Me bakukăm ne 'ÿr wabin kum wadjă. Kute me banhirăr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metîndjwÿnhmă kabênmă. Dji kubê Metîndjwÿnh mar djwÿnh djwÿnhkêt. Kubê Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax dja răă răă ne. Merkixatek ne kajmăă Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhym kam Jeju ijuk'ă kubê Metîndjwÿnh mar djwÿnh ne me bakadjy Metîndjwÿnhmă kabên ne.

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

7 ¹⁻³Be, mÿj me'ôbê ne Merkixatekja? Nâm krîbê Xarêkam me ja nhô bēnjadjwÿr ne adjwÿnhdjwÿ kubê Metîndjwÿnh pymao kubê kumkati mar djwÿnh. Idji kutewa ne katât me mrân nhô bēnjadjwÿr, Merkixatek. Idji jatări jadjwÿ ne me umar mex nhô bēnjadjwÿr. Krî nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ă kum idji. Me ô bēnjadjwÿrjamă, Merkixatekmă ne me me umar mex nhô bēnjadjwÿr ane.

Ije nhym mă ne bāmme nă ar kute? Kati, e kum bep me kute bāmme nă noo ar omŭnh kêtumrêx ne me kute ar arênh kêtê. Kon ne. Ingêtmê kwatynhmê me kute omŭnh kêt mexi. Me kute rwÿkkôt mar kêt, nă 'ô kurŭm rwÿkkôt mar kêt ne ajte kute tyk djă kôt mar kêtumrêx. Nâm tu nhî'ăn h tē. Kute Metîndjwÿnh Kra pyrăk ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh răă răă ne.

Be, ta ne Abraão kută tēn kajpan kum kabên jarênho kînhkumrêx ne. Abraão arÿm mÿj bēnjadjwÿrja ar'ÿr prôt ne ar kubîn kam akubyn tē nhym Merkixatek kută tēn kajpan o kînh ne.

Nhym kam kum mÿjja kwÿo ajkij. Kute mÿjja kwÿo mörjao ajkij nhym mă o mō. Abraão ô mÿjja kunî kryre ne kurên aben kadjy kum kungă.

Merkixatekmã apÿnh aben kadjy o pôxo tẽn kum kungã nhym abenã rênhkam arÿm rax nhym kam mã o mô.

⁴Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bẽnjadjwÿr rax ne kute nêkrêx pytârja tu kute kum kwÿ o bikjêrja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

⁵Atũmã ne mekbê Rewi me ò mÿjja jamÿnho ba. Môjdjê ne kukràdjâkôt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amũ anhõ mÿjja wã kwÿo ajkjên amũ mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhmã angã, amũ amikutã memã kwÿ ngã gẽ me ta ò nêkrêxkôt amim amÿ, ane. Nhym me kam ã anen ò mÿjja kwÿo ajkijn kam amũ amikutã mekbê Rewimã ôro tẽ, me ta ò krôkam me jamã kungã nhym me amim amÿ. Amẽ kubê Abraão tãmdjwÿ nhym mekbê Rewi kute amim amÿnhja tãm ne kubê ò nêkrêx.

⁶Nhym bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'ò kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraãobê nêkrêx kwÿo ajkijn kum kĩnh jadjà. Metĩndjwÿnh arÿm Abraãomã kabên pydjín arên kum mÿjja mex jarê nhym Merkixatek arÿm kuman kam kôt Abraão kĩnh ne. ⁷Be, mrãmri ne me'ò kute meo kĩnhja ne raxo tãmja jakre. Me rûnh ne me meo kĩnh.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumũ.

⁸Mekbê Rewibê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ne me ò nêkrêxo ba. O ban kêt nhym me pãnh kamingrãny amũ ijuk'ã ajte Metĩndjwÿnhmã àpênh ba nhym me ajte memã ôro ba. Nhym bep Merkixatek pydji ne tĩn rã'ã rã'ã ne kubê ò mÿjjao mô. Ga me Metĩndjwÿnh nhõ pi'ók no'ókka Merkixatek'ã kute tĩn rã'ã: rã'ã, anhÿrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

⁹⁻¹⁰Nhym kam Merkixatek Abraão kutã tẽn kajpa nhym kum ò mÿjja kwÿo ajkij nhym mã o mô. Nhym kam Rewidjwÿ kute kum òr pyrâk. Rewibê ne Abraão tãmdjwÿ. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nôr rã'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djir kêt, ngrekam nôr rã'akam ne Abraão Merkixatekmã ò mÿjja kwÿo ajkij. Nhym kam Rewidjwÿ kute kum òr pyrâk. Nhym kam amũ atũmã Rewi wajêt ne ruw ne kam amũ abatàn nhym kam tãmdjwÿ amim mÿjja jamÿnho ba, ò nêkrêxkôt me ò mÿjja jamÿnho ba. Nhym bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nêkrêxo mô, Abraão nhõ mÿjjao mô.

¹¹Arão kôpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhja ne memã Môjdjê kukràdjã jarênho tẽ. Arão ne kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnho kutewa nhym kam tãmdjwÿ mekbê Rewija amũ aben nhjuk'ã kubê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ne Arão kôpdji'ã memã Môjdjê kukràdjã jarên me kadjy Metĩndjwÿnh ma. Nhym me te: kôt kute amijo ba mexmã. Nhym kam atemã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh 'ò ne kato. Atemã. Arão kôt kêtê. Merkixatekkôt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikôt mex nhym ren atemã ny 'ò kator kêtumrêx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhym kam kadjy nyja kato.

¹²Bir be, atemã ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ny 'ò kato nhym kukràdjãdjwÿ ne kôt atemã. ¹³Gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr'ã ne idjujarênha. Á mũm me ja kurũm ne kato. Ám atemã. Djãm me ja 'ò kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh got? Ne kute Metĩndjwÿnh nhõ ngônho ki'ã kum mry bôr got. Arkati.

¹⁴Mekbê Djuda kurũm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metĩndjwÿnhmã àpênh kêtumrêx. Nhym me kunĩ arÿm kôt omũ. Djã nãm Môjdjê me jamã kum,

—Me ga dja ga me abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimâbit ne arê.

¹⁵Be, arým kute amirîť tēmja pumũ. Atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'ô ne kato. Mekbê Rewi kurũm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrâk. ¹⁶Mýjkôt ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djã nãm mebêngôkre ta Môjdjê kukràdjâkôt kute amũ aben nhijuk'ã abenmã rero tẽn kam Jeju'ýr bôx ne kum kure nhym kam arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djãm mekbê Rewi 'ô? Kati. Bir, mýjkôt? Mýjja týxkumrêx kôt. Ta tu tĩn rã'ã:n kute tĩn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metîndjwýnh 'ã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr mē. ¹⁷Metîndjwýnh nhô pi'ók no'ókka kute,

“Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumũ.

¹⁸Be, Môjdjê kukràdjâ tũmkôt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ã abenmã Metîndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tũm ne wãnh nō. Arým kajgo mexi. Kute me utår kêt. Kam ne Metîndjwýnh wãnh kudji nhym nō.

¹⁹Môjdjê kukràdjâ kute mýjjao mex kêt. Nãm me te: kute kôt amijo ba ne te: kôt kute amijo mexmã. Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gway kamnhĩxbê ar baban kôt Metîndjwýnh'ýr bôx. Nhym prĩne raxo, mexo Môjdjê kukràdjâ tũm jakre. Kôtbit ne gway Metîndjwýnh'ýr bôx.

²⁰⁻²¹Be, gway banhō Metîndjwýnh mar djwýnh ny, mextireja pumũ. Kumã ne Metîndjwýnh kabẽn pydjĩn arê. Bep me ja, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tũmja ne Metîndjwýnh amim me umjýr kajgon kute memã kabẽn pýnh jarênh kêt. Nhym bep ate ne Jeju. Metîndjwýnh kute amim arkam kum kabẽn pydjĩn arên kum,

“Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba arým amã ikabẽn pydjĩn arê. Dja ba atemã ikabẽn 'ô jarênh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã: rã'ã ne”, ane.

²²Be, Jeju kukràdjâ nyja mexo kute tũm jakrenh mexi. Nhym Metîndjwýnh kute kukràdjâ nykôt me bamã mýjja mex jarênhja dja mrãmri me bawýr bôx. Jeju ta dja Metîndjwýnh kabênkôt mýjja mex nêje omũnh 'ãno djan me bamã kungã.

²³Nã, Jeju mexo kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tũm jakrenhja pumũ.

Ê, mýjja 'odjwý. Me ja ne me krãptĩ. Nãm me aben nhijuk'ã tyk tē. Te kute apênh 'ãno ãm rã'ãmãn mã aben nhijuk'ã kubêngêtte ne tyk tē.

²⁴Nhym bep Jeju pydjĩ ne mã: tĩn rã'ã rã'ãn kam mã kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ãn atemã amidjô'ã me'omã rer kêtumrêx. ²⁵Ajbit ne tĩn rã'ã rã'ãkam arek Metîndjwýnhmã me banêje kabẽn ne me bajo à'wýr ar ba 'ãno dja. Nãm me bapytàn ar me bajo ba. Nhýnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhĩxkôt baje Metîndjwýnh'ýr amijo akêxja, me batãm ne ar me bapytàn me bajo ba. Gêdjãm ar me bajo ba rã'ã ne. Gêdja me bapytàn rã'ã: ne, rã'ã rã'ã.

²⁶Bir be, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr rax ã kute anhýr ne gway bamãnhkutã. Nãm mexo uma. Kute axwe 'ô mar kêtumrêx.

Punu 'ô kam nôr kêtumrêx. Nâm mûm mexo amiptà nhym ate me axwe wân̄h ar ba nhym Metîndjwýnh o rax ne kâjkwamâ amiwýr o wabin kâjkwa nhiby ýr nhym kam ar ro'ã ar ba.

²⁷Nà, atemã. Kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr tûmja pyrâk kêt. Djâm kute Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr tûm kudjwa myt kunikôt ta amijaxwe pân̄h Metîndjwýnhmâ mry par ne bôr ne ôr got. Me tãm ne me kumrêx amijaxwe pân̄h kum mry pan kubôn kungân kam atâri me kunî jaxwe pân̄h kum mry pan kubôn kungâ. Djâ nâm â Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nâm ta Metîndjwýnhmâ me axwe pân̄h tyk pydji. Nâm me axwe pân̄h Metîndjwýnhmâ amikanga pydji nhym tûmrâm dja ajte memã tyk kêt ne.

²⁸Môjdjê kukrâdjâkôt ne me axwe prãm nhym me amim me umjuw. Nhym bep tûmrâm, Môjdjê kukrâdjâ arým tûmkam ne Metîndjwýnh amim krao katon amim kudja. Nhym kam prîne Metîndjwýnh kabênkôt amijo ba. Axwe prãm kêtumrêx. Dja amû tûmrâm axwe 'ô kêtumrêx rã'ã rã'ã, tãm ne amim kudjan kam kum kabên pydjin arê. Ne kam adjwýnhdjwý aminhidji jarên kum,

—Ba ne ba amijo apytàn amim adja. Ga abê imar djwýnh nhô bënjadjwýr rax, ane. Be, nâm â anen kam amim Kra dja.

Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ny ne Jeju.

8 ¹Bir be, ije ar amã arên̄h ja ma. Arým gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax â kute anhýrja pumû. Nâm kâjkwakam Metîndjwýnhbê kumkati krî djâtikam ubôk'ân̄h ikô'ã nhý, kubê bënjadjwýr raxkam ubôk'ân̄h nhý. ²Kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ne kam Metîndjwýnh nhûrkwâti kadjwýnhbê kumoka'êkam âpên̄h ar ba. Ūrkwâti djwýnhkam âpên̄h ar ba. Djâm me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bënjadjwýr djwýnh ta ne amim kikre nhym kâjkwakam dja. Ūrkwâ djwýnh ne ja. Nhym kadjwýnhbê kumoka'êkam Metîndjwýnh nhô mýjja nêje kubê-kâti wajêt. Ýr ne arým wadjân kam kam âpên̄h ar ba.

³Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax kunî ne Metîndjwýnhmâ mry bôn kum kungân kôt kum kînh djâ ngâ. Kadjy ne amim me umjuw. Nhym gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnhdjwý mýj ne kum kungâ? Kati, âm ta ne kum amingã.

⁴Nâm ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kêtumrêx ne. Ga me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kumex ne kute Môjdjê kukrâdjâkôt Metîndjwýnhmâ kînh djâ nhôr rã'aja pumû. Kam ne ren jakam ar ban ren arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kêt.

⁵Pyka jakam Metîndjwýnh nhô kikreja ne kâjkwakam ūrkwâti djwýnh-ja'ã amijakre nhym me kam kam âpên̄h ar ba. Ô'ã ne pykabê ô kikreja. Nâm Môjdjê kute kikre nhipêxmã nhym kam Metîndjwýnh prîne kôt kum 'ã karô, kute kum 'ã karô nhym kute kôt kum ipêxmã. Kute kâjkwakam ūrkwâti ja'ã akren kute kôt kum ipêxmã ne kum 'ã karôn kum,

“Gora prîne inhûrkwâti djwýnh'a akren imã ipêx, ane.

Krân̄hre'ã ije amã akrejakôt dja ga ipêx”, ane.

Be, mýjja kâjbê mex ne ja. Kâjkwakam ūrkwâ djwýnh ne mexkumrêx, nhym bep ja, pykabê ja ne ô'ã. Ô'ã ne kam kâjbê mex.

Nhym bep ûrkwâ djwÿnh ne mrâmri wÿnh, mextire. ⁶Nhym âpênhdjwÿ mextire. Metîndjwÿnh ne kum âpênh ny jarê nhym âpênha prîne mexo kute me kady Metîndjwÿnh mar djwÿnh tûm djâpênh tûm jakrenh. Nhym kukràdjâ nydjwÿ prîne mexo kute tûm jakrenh. O ne Jeju Metîndjwÿnh'ÿr mebêngôkreo bôx. Nhym Metîndjwÿnh me bamâ kabên pydjîn arên kam me bamâ mÿjja mex jarê. Mÿjja mexja ne mexo tûmja jakrenh mex ne. Kôt kukràdjâ nydjwÿ mexo tûmja jakrenh mex ne.

⁷Nâm ren Môjdjê kukràdjâ ajmâ kute kêt nhym ren ajte kukràdjâ ny kator kêtkumrêx ne. Nâm ren kutewaja mex nhym ren ijukri ny 'ô kator kêtkumrêx ne.

⁸Nhym bep kati, nâm kukràdjâ tûmja kute me utâr kêt nhym kam pânih Metîndjwÿnh kukràdjâ ny kute me utârja pânih o kato. Nâm mekam kînh kêt ne memâ kum,

“Adjÿm, amû akati 'ôkam dja ba mekbê idjaer kunîmâ atemâ ikabên ny 'ô jarênih mândji, atemâ kukràdjâ ny 'ô.

Nà, Djuda aben nhijuk'â tàmdjwÿjamâ gêdja ba atemâ kukràdjâ ny 'ô jarê. Ba ibê Bênjadjwÿr ne ba me amâ ikabên ne.

⁹Ate ne nyja. Ate ne tûm, ije me akukâmâremâ arênihja, tàm ne tûm.

Amrêbê ne ba me akukâmâre pa 'âbyn pykabê Edjitu kurûm meo ikaton kam ar meo iban memâ ikukràdjâ ja jarê.

Nhym be nâm me ikabên mar prâm kêt ne arîk ar ba. Ba kam amipânih tu me kanga.

Ibê Bênjadjwÿr ne ba me amâ ikabên ne.

¹⁰Bep jakam dja ba mekbê idjaermâ ikukràdjâ ny jarê. Amû akati 'ôkam dja ba memâ ny 'ô jarê.

Ba ibê Bênjadjwÿr ne ba me amâ ikabên ne.

Me ôkre kadjwÿnhbê dja ba ikukràdjâ jao adjân me ajamak krekre'adjwÿ pi'ôk no'ôk ne.

Ne kam meo inhô me jakumrêx nhym me amipânih Metîndjwÿnhho ipytân kam amim ijo Metîndjwÿnhkumrêx.

¹¹Djâm me ôbikwamê kute abenmâ kum, nâr me kamy kute abenmâ kum, 'On amim Bênjadjwÿr djwÿnh ma', anhÿrmâ.

Kati, me kunî dja arÿm amim ima. Me kâtammê me rûnhmê me kunî dja me amim ima.

¹²Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukapri ne kam me ikam axweja tu o akno", ane.

Nâm â Metîndjwÿnh kukràdjâ ny'â ujarênih ane. ¹³Kute kukràdjâ ny jarênihkam arÿm ôbê jao tûm ne. Be, ga mÿjja arÿm tûm têm ne arÿm biknor 'ÿrja pumû.

Kute pykakam Metîndjwÿnh nhô kikreti jarênih.

9 ¹Amrêbê ne Metîndjwÿnh prîne kukràdjâ tûmja, kukràdjâ kutewaja'â memâ karô, kôt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum âpênh kady. Nâm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

²Nâm me kubêkâmê mrykâmê pîponho kikren ajkwa krekre'â kubêkâ nhô. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngônhpôktimê pîponh ku'ê. Nhym djwÿ me kute Metîndjwÿnhmâ ôr ne pîponhkan adjwÿrjadjwÿ ikwâ. Apÿnh mÿjja ku'ê djâri ne ja.

³Kadjwÿnhbê ne kumoka'ê. Nhyam kam nêje kubêkà wajêt. ⁴Kam ne kên karÿro kikre kudjÿ djà bôr djàmê kên karÿro pïo rara krākà dÿjyamê ku'ê. Nhyam kên karÿrreo pïo rara krākà dÿj kam ne ngôn dja. Kên karÿro ngôn-kam dÿwÿ nhidjibê “Mÿj ne ja” nÿt ne dja. Nhyam kam kam Arão nhô kô me aêrbê ingrôt ne ôja nô. Nhyam kam kamdjwÿ Metîndjwÿnh kute amikabên'a kên no'ôkja amê nô.

⁵Nhyam kên karÿro pïo rara krākà dÿjja'a Metîndjwÿnh kadjy mrân dÿwÿnh amê ar karô kâjbê prêkja aben kutâ dja. Metîndjwÿnhbê kumkatiti, Metîndjwÿnh pymati, Metîndjwÿnh mexo tuknî kadjy mrân dÿwÿnh karô nhipêx ja dja. Pïo rara 'a ijê djâ'a dja. 'A ijê djâ ja ne me kadjy Metîndjwÿnh mar dÿwÿnh nhô bënjadwÿr mry kamrôo kaprêprêk nhyam Metîndjwÿnh apÿnh me axwe djâri tu o akno. Aj, djâm on ije ar amâ prîne ja jarênhmâ got. Ba ar amâ mÿjja 'ôdjwÿ jarê.

⁶Be, nâm â Metîndjwÿnh nhô kikrekam apÿnh mÿjja ku'ê djâri ku'ê ane. Nhyam me kadjy Metîndjwÿnh mar dÿwÿnh kâtâm myt kunîkôt kikrebê kumkatikam wangij ne kam kam âpên ar ba.

⁷Nhyam bep me kadjy Metîndjwÿnh mar dÿwÿnh nhô bënjadwÿr rax pydji ne kadjwÿnhbê kumoka'êjamâ wangij. Djâm myt kunîkôt? Arkati, kum ngo-rekambit. 'ÿr ngjênh nhô akati apôxkambit ne 'ÿr ngjênh pÿnh ne. Nhyam ajte kum ngore nhyam ajte 'ÿr wadjâ. Akati pÿnhkambit. Djâ nâm ÿkam 'ÿr wangij? Kati, mry kamrô ne 'ÿr o wangijn Metîndjwÿnhmâ kungâ. Ta amijaxwemê me kâtâmja jaxwe pân ne kum kungâ. Me kute mar kêt ne kute Metîndjwÿnh-kam amikrâo ba pân ne me ô'a o mrân o wangijn kum kungâ.

⁸Jakôt ne Metîndjwÿnh Karô memâ o amirî, me kute me kâtâm Metîndjwÿnh'ÿr ngjênh kêt kôt mar kadjy. Metîndjwÿnh nhô kikrebê kumkati âm rã'a nhyam me kute kukràdjâ tûmjao ba rã'ari ne me kâtâmja Metîndjwÿnh'ÿr ngjênh kêt-kumrêx, kumoka'êjamâ ngjênh kêt-kumrêx. Me kâtâmja kraxje 'ÿr ngjênh kêt.

⁹Be, pykabê Metîndjwÿnh nhô kikremê kôt kukràdjâ tûmja ne Kritu kukràdjâ dÿwÿnh'a amijakre nhyam me Kritu kajmã'a ar o ba. Kukràdjâ tûmja ne me î krākâbito mex. Nâm me kukràdjâ tûmkôt te Metîndjwÿnhmâ mry bôn kum kungân te kum kînh djâ ngân mã amikam kute axwe mar rã'a. Me kute kum mry nhôr dÿwÿnhja te kum mry bôn kum kungân kadjwÿnhbê mex kêt rã'a ne. ¹⁰Kukràdjâ tûmkôt ne me me ô kwÿ krên djàmê mÿjjao kôm djâ'a memâ karôn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apÿnh amiku'ôn djâri memâ 'a karô, me kute kôt amijo bamâ. Apÿnh kukràdjâ ja ne me î krākâbito mex. Metîndjwÿnh kute mÿjja kunîo ny kajmã'a ne memâ kukràdjâ tûmja'a karô nhyam me ar o ba.

Kritu kamrô'a ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹Nhyam arÿm Kritu bôx ne arÿm kukràdjâ ny, kukràdjâ mexo kato. Ne kute kukràdjâ nyo kator kadjy kubê me kadjy Metîndjwÿnh mar dÿwÿnh nhô bënjadwÿr rax ne arÿm Metîndjwÿnh nhûrkwâ dÿwÿnhmâ wadjâ. Metîndjwÿnh nhûrkwâti prîne kute raxo, mexo pykabê ja jakrenh mexjamâ wadjâ. Mebêngôkre kute ipêx kêt. Me banhô pykabê mÿjja, pî, bô, bânhôr jao kikre nhipêx kêt.

¹² Be, tām, Metīndjwŷnh nhūrkwā djwŷnhbê kumkatimā wadjān kam amū kadjwŷnhbê kumoka'ê'yr àr pydji. Djā nām 'yr wangij ne akubyn apōx ne 'yr ngjēnh krāptī got? Kati, nām 'yr àr pydji. Djām mokaāk kamrō nār mryti jabatānh nyre kamrō ne o wadjā, kute Metīndjwŷnhmā ōrmā? Arkati, nām ta amikamrōo wadjā. Ne o me bapytā. Me bapytārkumrēx. Gu me batīn rāā rāā ne baje o ino rer kêt kadjy.

¹³ Amrēbê kukrādjà tūmkôt ne me mry kamrōo me kamī, me akubyn mex kadjy. Nām me Metīndjwŷnhkam amikrān kam punu. Nhyam kam Metīndjwŷnh mar djwŷnh mryti djūmre kamrōmē mokaāk kamrōo me kamī. Ne mryti jabatānh nyre, kaānhre bīn kum adjān kam prā byn o me punu kaprēprēk. Nhyam me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrō kute kajbê meo mexja pumū. Bep Kritu kamrō ne mrāmri meo mexkumrēx. Metīndjwŷnh Karō tīn o ino rer kêtja tām ne Krituo ban o tŷx nhyam kam kôt Metīndjwŷnhmā amingā. Djām punu ne me kubī? Kati, nām mexo mextire, ajmā kute kêt ne ta Metīndjwŷnhmā amingān kam kamrō ajkapī. Ta kamrō ne prīne me bajo mex. Me batyk ne baje Metīndjwŷnhmā bakre rax ne nījar baba kadjy ne gu me bamā bajaxwe kīnh ne o baba. Nhyam kam ta kamrōo prīne me bakadjwŷnhbê me bajo mex gu me kam arŷm bakadjwŷnhbê bapijām kêt ne amikam bajaxwe'ō mar kêt ne Metīndjwŷnhmā badjāpēnh ar baba, Metīndjwŷnh tīnjamā apē.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrō prīne kute me bajo mex gu me Metīndjwŷnhmā badjāpēnh kadjy ne Kritu kukrādjà nyo kato. Metīndjwŷnh kute amiwŷr me bajwŷr ne kute me bamā kabēn pydjīn arēnh ne kute me bamā mŷjja mex jarēnh gu me 'yr babōxmā. Nhyam me banhō mŷjja mexja dja rāā rāān o ino rer kêt-kumrēx. Mrāmri dja Kritu ā memā o ane. Kadjy ne arŷm me axwe pānh ty. Me kute kukrādjà tūmja ar o bari ne me Metīndjwŷnhkam axwe nhyam kam arŷm Jeju amityko o pānh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nām tykkôtbit o pānh. Nhyam kam ajte mŷjja tykkôtbit ne mŷjja amirīt. Ga me ōbikwa tyk kutā kute abenmā ō mŷjja'ā karōja pumū. Ōbikwaja tyk kutā ōbikwamā ō mŷjja'ā karō ne,

—Godja ba ty ga kam inhō mŷjja jao mō.

Ne kam kum ō mŷjja nhidji jarēn kum,

—Tām dja ga o tē, ane.

Gēdja kute kum 'ā karōja ty nhyam kam ōbikwaja amū ajte kudjwa ô'ā ar o ba. Me tykkambit ne me ajmān aben nhō mŷjja jamŷn mā amū abendjô'ā o ba. Me tīn rā'ākam ne me kute aben nhō mŷjja jamŷnh kêt. Me tykkambit ne me kute me ō mŷjja kajgo jamŷnh. Bir be, me tykkôtbit ne mŷjja amirīt. Nhyam kukrādjà tūmjadjwŷ ajte tām ne.

¹⁸ Nām me kute kukrādjà tūm kutewaja o bao kurē'ukmā ne Mōjdjē mry kamrōo me kamī. Mŷjja tyk ne kamrō bikapīnkôtbit ne mŷjjao mex djā.

¹⁹ Nām Mōjdjē memā Metīndjwŷnh kabēn kukrādjà kunī'ā ujarēnh kumrēx arē. Metīndjwŷnh kute mekbê mŷjja pymaja memā arēnhō djan memā kunī jarēnh pan kam mry kamrō by, mryti jabatānh nyremē mokaāk kamrō run kam iby ngō run kam pi'ō nhikwŷr ne kadjāt kamrēk jakritare jao krax 'āpren kam pi'ōja mry kamrōmā adjān kam o me kaprēprēk. Metīndjwŷnh kabēn kukrādjà'ā pi'ōk no'ōkja kumrēx ne kamīn kam mebēngōkrejadjwŷ kamī.

²⁰ Me kamīn kam mekmā kum,

“Be, Metîndjwýnh kute me amā amikukràdjà jarènh māmđji ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrô ne ja. Gora me 'āno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metîndjwýnh nhô kikre kamī. Nām kapôtā kukràdjàja kumrêx kamīn kam kikre kadjwýnhbêja'ýr o wadjàn kam adjwýnhdjwý o kamī, kukràdjàja kunī kamī. ²² Bir be, Môjdjê kukràdjâkôt ne me mry kamrôobit mýjjao mexo ba. Kamrô kapīnkôtbit ne apýnh me axwe djâri Metîndjwýnh tu me axweo aknon mar kêtumrêx ne.

²³ Bir be, pykabê Metîndjwýnh nhô kikremê ô kikrekam kukràdjàja ne kâjkwakam mýjja djwýnh'ā amijakre. Kam ne Môjdjê mry kamrôobit ā mýjjao mexo ane. Nhyr bep kâjkwakam mýjja djwý:nh kadjy ne me mýjja mexbit kum kubīn kungā. Kâjkwakam mýjja djwýnhja kadjy ne me mýjja mexbit kum kubīn kungā. Mýjja mexo kute pykabê mýjja ja jakrenh. Mýj ne mex nhyr me Metîndjwýnhmā kubīn kungā? Je kum Jeju. Jejubit ne mex-kumrêx ne kam Metîndjwýnhmā amingā nhyr me kubī.

²⁴ Djā nām me Metîndjwýnhmā kikre nhyr kam Kritu kadjwýnhbê kumoka'êja'ýr wadjà? Kâjkwakam ô kikre djwýnhja'ā kute amijakre djām kumā ne wadjà? Kati, nām tu kâjkwamā wadjà. Kum wadjàn arým Metîndjwýnh kabem djan kum me bajarènh o djan me banêje kukrà o dja.

²⁵ Djā nām Metîndjwýnhmā aminhōr krāpti? Kute pykabê Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax kikremā ngjêx krāptija pyrāk? Kum ngore kunīkôt kute mry kamrôbito mrānh ne Metîndjwýnh nhô kikre kadjwýnhbê kumoka'ēmā o ngjêxja pyrāk? ²⁶ Arkati, nām ren kum aminhōr krāptīn ren arým tokry krāptī. Ren pyka nhipêx totokbê ren arým apýnh tokry krāptī. Bep kati, arým pyka kute o ino rerkam arým kator ne kute mekbê axweo apêxmā kute Metîndjwýnhmā aminhōr māmđji.

²⁷ Ga Metîndjwýnh kute me kunī'ā amim karōja pumū. Me kunī dja me tyk pydji nhyr ijukri dja Metîndjwýnh memā axwe pānh jarê.

²⁸ Bir be, nām ā Kritudjwý tyk pydjio ane. Kute Metîndjwýnhmā aminhōr nhyr me kute bīn māmđji. Nām amijā me krāptī jaxwe mēn kam me pānh Metîndjwýnhmā amingā nhyr me kubī. Dja ajte me bawýr kato. Djām kute axweo pānhmā? Kati, kute ô me ja pytār ne kute meo mōrmā. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytār ne ar meo bamā dja ajte kato.

Kritu pite'ykam tyk pydji.

10 ¹ Bir be, Môjdjê kukràdjà ne mýjja mextireja kukām bōx. Kubê wýnh kêt. Mýjja mextire bōx kētri ne Metîndjwýnh Môjdjê kukràdjàja o kato. Nām mýjja mex djwýnh'ā amijakre kajgo. Kam kute meo mex kêt. Metîndjwýnh kute me axweo bingrānh kadjy ne me kum mry pan kubōn kungā. O anhyro ba tām̄tā: ī arek amū namē amex kunīkôt o anhyro tē. Nām me te mry pan kamrô kapīn te kute o amikam axweo apêx ne mexmā te o amijo ane. Me kute Metîndjwýnh'ýr bikamēnh prāmja ne me te amijaxwe kētmā amijo ane. ² Nām ren me kute Metîndjwýnhkôt amijo ba prāmja mry kamrôo ren amikam axweo apêx ne ren mrāmri amikam axwe'ō mar kêtumrêx ne ren tu mry par krāta.

³⁻⁴ Nhyr bep kati, nām me te o amijaxweo ane. Mryti djūmre kamrômē mokaāk kamrôo mrāmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nām me te o amijo anen mā axwe. Mry kamrô kute memā axweo apêx kêt. Nām tu amex kunīkôt memā axweo amirīto tē.

⁵⁻⁶Kam ne Kritu pykamā rwỳk kutā Bāmmā kum,

“Nā gām arỳm amā mry kamrô kapĩnmē me kute amā djwỳ nhōrja kĩnh kêt.

Nhym me kute amijaxweo apêx kadjy nārām kute mry par ne rā'ā ngōnho kikam rēnh ne kute kum angjēnh ne kute amā ōrja tām ne ga arỳm abē kĩnh no kati.

Ne kam aje ijo inhĩmā ijā amim karō.

⁷Ba kam amā,

‘Metĩndjwỳnh, ota ba dja. Aje amim ijā karōkôt ne ba jānh dja. Amrēbē anhō pi'òk no'òkkam aje ijarēnhkôt ne ba jānh dja', ane.”

Nām ā Kritu Bāmmā ane. ⁸Nām kum,

“Mry kamrô kapĩnmē me kute amā djwỳ nhōrjamē me kute amim axweo apêx kadjy nārām mry par ne kute ngōnho kikam rā'ā rēnh ne kute kum angjēnh ne kute amā ōrja tām ne ga amā kĩnh kêt ne abē kĩnh no kati”, ane.

Djā nām me kupa'ā ar o ba? Kati, mrāmri ne Mōjdjē memā kôt 'ā karō nhym me kute kôt ar o ban kute Metĩndjwỳnhmā mry par ne kute ōro ba. Nhym Kritu Bāmmā kum,

“Ga abē kĩnh no kati”, ane.

⁹Nām kum kabēn ja kumrēx jarēn kam atāri kum,

“Metĩndjwỳnh, ota ba dja. Aje amim ijā karōkôt ne ba jānh dja”, ane.

Bir be, nām me kute mry par ne kum ōrja arỳm o apêx. Kute pānh nyjao katomā ne arỳm tūmjao apêx. ¹⁰Metĩndjwỳnh kute 'ā amim karōkôt ne Jeju Kritu tēn ruwn ta Metĩndjwỳnhmā amidjwỳnh ngā nhym me kubĩ. Nām kute kum aminhōrkam me bĩn māmđji. O ne prĩne me bajo mex, prĩne me bajo mexo mexkumrēx ne.

¹¹Me ĩ pỳnhkôt me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh aben nhijuk'ā myt kunĩkôt ngōnho ki kabem ku'ēn mry kupê. Nām me kute Metĩndjwỳnhmā mry par ne bōr ne kum ōrmā bōro ku'ē. Nhym akati nhym tām ne. Nhym akati nhym ajte tām ne. Nām memā axweo apêx kêtumrēx ne.

¹²Nhym bep ate ne Kritu Metĩndjwỳnhmā mỳjja pydji ngā. Nām kum amingā nhym me bĩn pydji. Nām amijā me axwe mē nhym me kam bĩn pydji. Nām me kubĩ nhym kam tu amijā me axweo apêxkumrēx. Jakôt ne Metĩndjwỳnh djubôk'ānh nhỹ, kubê bēnjadjwỳr raxkam ubôk'ānh nhỹ. ¹³Ne kam arek kam amako nhỹ. Metĩndjwỳnh kute kurē djwỳnho bikēnh mex nhym me kam umaje kuka kōnh terteto ku'ēn kam tu mỳrbē rōrōk nhym kute kwỳ o pardjan kwỳ nhimex, ja ne kam amako nhỹ.

¹⁴Bir be, kute Metĩndjwỳnhmā aminhōr pydjijakôt arỳm mrāmri tu me'ā mex mēnhkumrēx nhym me mrāmri mex rā'ā rā'ā rā'ā. Kute me bajo mex ne kute me bajaxwe kēto tēmja, me bajā ne tu mex mēnhkumrēx. ¹⁵⁻¹⁶Nhym Metĩndjwỳnh Karōdjwỳ kôt arē,

“Bep jakam dja ba memā ikukrādjà ny jarē. Amũ akati 'okam dja ba memā ny'ō jarēnh māmđji.

Ba ibē Bēnjadjwỳr ne ba me amā ikabēn ne.

Me ōkre kadjwỳnhbē dja ba ikukrādjàjao adjān kunhō. Ne me amak krekrekamdjwỳ kunhō”, ane.

Nām kabēn ja kumrēx jarēn kam atāri memā kum,

¹⁷ “Apÿnh me ikam ajaxwe djàri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwÿ gédja ba tu mar kràtan o akno.”

¹⁸ Bir be, mrāmri ne Metĩndjwÿnh arÿm o akno. Kam ne me kute amijaxwe pānh Metĩndjwÿnhmā mry par ne kum ōrja arÿm apêx. Arÿm kêt. Arÿm Metĩndjwÿnh kute kam me axweja kunĩo biknorjakam ajte we amijaxwe pānh mry par ne ar Metĩndjwÿnhmā ōro ba. Kati, arÿm kêt.

Me kute Kritu mar'ā ukanga kêt mā.

Ep 3.11

¹⁹ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, mrāmri dja gwaj tu bapijām kêt ne Metĩndjwÿnh nhō kikre kadjwÿnhbê kumoka'ēmā wangij ne Metĩndjwÿnh 'ÿr bōx ne tu kum amijarê. Mÿjkôt dja gwaj bapijām kêt ne tu 'ÿr wangij? Jejukôt. Gwaj bakadj tyk ne kamrō bikapĩnkôt dja gwaj bapijām kêt ne Metĩndjwÿnh- 'ÿr bōx ne tu kum amijarê ne kum bakabên.

²⁰ Pykabê Metĩndjwÿnh nhō kikre kadjwÿnhbê kumoka'ê nêje, Metĩndjwÿnh krĩ djā nêje ne kubêkāti wajêt nhym me 'ÿr ngjênh kêt kumrêx. Nhym bep ajbir Jeju ne me bakadj Metĩndjwÿnh'ā kutan 'ÿr pry ny dji. Pry kubê Jeju. Kute Metĩndjwÿnhmā ta aminhōr nhym me kute bĩn nhym ajte tĩnkôt ne gwaj tu Metĩndjwÿnh'ÿr mrān bōx ne wangij ne tu kum bakabên.

²¹ Be, gwaj banhō Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxkumrêx. Nām prĩne Metĩndjwÿnh nhō me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metĩndjwÿnh'ÿr mrān bōx ne tu kum bakabên, on batĩnri 'ÿr mrān bōx ne kum bakabên. Amrêbê ne Mōjdjê Metĩndjwÿnh kukràdjākôt kute meo mex kadjy mry kamrōo me kamĩ nhym me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngō mexkambit djuwn o jām amijā ngrā rê. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhĩxkam dja gwaj Metĩndjwÿnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Ā gwaj bamex tanhĩrkam dja gwaj Metĩndjwÿnh'ÿr mrān bōx ne tu kum bakabên, on batĩnri 'ÿr mrān bōx ne kum bakabên. Kwārĩk wānh gar ajō anhōkre kadjwÿnhbê amim,

—Djām Metĩndjwÿnh imā mex? anhÿr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrêx ne katāt bakabēnkam tu 'ÿr mrān kum bakabên. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj ā o ane.

²³ Gora gwaj mā 'āno dja. Metĩndjwÿnh kute gwaj bamā mÿjja mex jarēnh gwaj baje tu amiwÿr kamnhĩxbê ar babaja ne gwaj arÿm memā arê nhym me kuma. Gwaj gop mā 'āno djan gop arek amiwÿr kamnhĩxbê ar baba. Kwārĩk wānh gwaj 'ā badjukanga kêt. Metĩndjwÿnh ne arÿm gwaj bamā kabēn pydjĩn arê. Mrāmri ne kabēnkumrêx. Ēxnhĩ kêt kumrêx ne kute gwaj bakanga kêt kumrêx. Kam dja gwaj amiwÿr kamnhix tÿxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwÿnhbit mar kêt. Dja gwaj bamā aben jabēmā-bit abenmā karō ne ajte bamā mÿjja mexbit kĩnh ne baje o baba'ā abenmā karō.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprōnh rā'ā. Nhym bep me kwÿ ne me arÿm kum abeno bikprōnh kanga. Nhym bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhÿr kêt kumrêx. Gwaj ba dja gwaj abenmā tÿx jangij, mā Jejukôt gwaj babikamēnh rā'ā kadjy. Metĩndjwÿnh nhō akati arÿm o rām ne ja. Kam gédja gwaj mā abenmā tÿx jangjēnh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamā Metĩndjwÿnh kabēn 'ēxnhĩ kêt jarēnhja ne gu me baje amim marmān ate mā bamā bajaxwebit kĩnh ne, nhÿnh ne mÿjja 'ō ajte me

bajaxwe pānh tykmā got gu me bamā bajaxwebit kīnh ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pānh ty. Atemā mỳjja 'ō kêt-kumrêx. Mỳjja 'ō kute me bajaxwe pānh tyk ne kute me bamā me bajaxweo bingrānh kêt. ²⁷Nhym bep ām mỳjja ti, mỳjja punuti, mỳjja pymati: wā pydji ne me jamā nō. Me kum Metīndjwỳnh kurêjamā ne nō. Memā gêdja axwe pānh jarê ne kam kuwy pòktijamā me kurê. Kumā dja me kurê nhym me prīne xêr. Me kajmā'ā ne nō. Kumā dja me kurê. Djām uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸Ê, amrêbê me'ō kute Mōjdjê kukrădjăkôt amijo ba kêtja nhym me'ō axwekôt omũ. Birām me'ō amānhkrut nār kon amānhkrut ne ikjêkêt me'ō jaxwekôt arỳm noo omũn arê nhym me arỳm pānh kubĩ, kum kaprĩ kêt ne tu kubĩ, axwe pānh.

²⁹Bir be, kam dja me'ō kute Metīndjwỳnh kra japrỳkam mrāmri arỳm o bikênh rax ne. Me kute Mōjdjê kukrădjăo bikênhkam ne me kute tu bĩn kajgomā. Bep me kute Metīndjwỳnh krao bikênhkam dja pānh rax. Pānh raxo prīne kute Mōjdjê kukrădjăkôt me kute me bĩn kajgoja jakrenh mex ne.

Nām me Metīndjwỳnh kra japrỳ ne kam ajte Metīndjwỳnh kukrădjă ny kadjy kamrôjao mỳjja punu, Metīndjwỳnh kute memā kukrădjă ny jarênh māmđji kadjy kamrô jao mỳjja punu. Kra ne tyn amikamrô kapĩ gu me kam arỳm Metīndjwỳnh kukrădjă nykôt amijo baba. Kamrô jao ne me mỳjja punu, o mỳjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrô kapĩnkôt ne Metīndjwỳnh memā me axweo ajngrā ne meo mex nhym be nām me tu kamrô jao mỳjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metīndjwỳnh Karô japrỳn kum ngryk jadjà. Metīndjwỳnh Karô me bakam ukaprĩja, gu me baje te kam amikrā ar o baba nhym mā me bakam ukaprĩ, ja tām ne me aprỳ. Djām ja pānh kêt got? Mrāmri gêdja prīne Metīndjwỳnh me jao bikênh mex ne. ³⁰Nhỹnh me'ōja kute memā kum,

“Bajbit dja ba memā amijo pānh ne. Ba dja ba me axwe pānh meo ajkê”, anhyrja ne gwaj arỳm mar mexkumrêx. Nhym ta ajte memā kum,

“Bēnjadjwỳr djwỳnh ta dja ò me jamā pānh jarê”, ane.

³¹Metīndjwỳnh tĩn ne ar ba tām dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pānh ja tām ne uma:kumrêx. Djām mỳjja wā pyma ngri got.

³²Ê, amrêbê Metīndjwỳnh kute ar ano bōnh totokbê ja gora ar ama. Nām me te ar ajo bikênh ba gar mā 'ā angrā tỳx ne, ne te atokryn mā 'ā angrā tỳx ne. ³³Nām me me ipòkri ar ajaprỳn ar akamjêro ba. Nām ā me ar akwỳo ane gar anhitepato ar kuri aku'ên ar omũnh aku'ên kam ar ô'ā akā djān akaprĩn ar omũnh aku'ê. ³⁴Nhym me ajte ar akwỳbê ijê gar ar ô'ā arerek ne akaprĩn ar omũnh aku'ê. Nhym me te ar anhō nêkrêxo prôt gar kam mā akĩnh. Mrāmri arỳm kăjkwakam anhō mỳjja mextirekôt ajamak bēn kam tu ate akrā. Kăjkwakam anhō mỳjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tām gêdja rā'ā rā'ā rā'ā. Nhym me te pykabê mỳjja jao ar ajo ajkê, gar kam kăjmā mỳjja ja man mā akĩnh.

³⁵Bir be, gora ar amā me uma kêt ne atỳx ne kôt amijo aba rā'ā. Kwārĩk wānh gar amā kanga kêt. Mrāmri dja Metīndjwỳnh pānh ar amā mỳjja mextire ngā. ³⁶Dja gar arek akrānmā amijo aba 'āno dja. Metīndjwỳnh kute ar ajā amim karô ne kute ar amā mỳjja jarênhja kôt dja gar amijo mō. Dja gar 'āno djan akrānmā o amōr rā'ān arỳm kôt 'ỳr bōx. Kute me bamā kabēn pydji jarênh ne kute me bamā mỳjja mex jarênhja 'ỳr bōx. 'Ỳr bōx ne amim aby.

³⁷Metīndjwỳnh kabēnkam ne krabê Jeju akubyn me bawỳr bōx'ā,

“Adjÿm ngrire, dja ï me awÿr tën bôx. Amrêbê ne tēm mā krā ne kam arÿm amrê tēm 'ÿr. Dja tebê amikrā kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmā'ā imar ba arÿm ije memā axwe kêt jarênh nhym me katāt mrānhja dja me mā imar rā'ān ar ikôt ba.

Gêdja me'ô me umaje akubyn ibê akêx ba kam arÿm ibê kînh no kati”, ane. Nām ā Metîndjwÿnh ane. ³⁹Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ā anhÿr kêt-kum-rêx. Djām gwaj bamā me uman baje kubê amijo akêx ne kam tu babiknor-kumrêxmā? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmā'ā markumrêx nhym arÿm Metîndjwÿnh gwaj bapytān ar gwaj bajo ba.

Me tûmre kute amikajmātā Metîndjwÿnh mar.

11 ¹Ije, mÿjbê ne me kute amikajmā'ā mÿjja mar? Mā ne kute? Bir, me baje amikajmā'ā mÿjja markam ne gu me tu amim kamnhîxkum-rêx ne amiwÿr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrêx ne banhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Nā, mrāmri dja iwÿr bôxkumrêx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mÿjja pumûnh kêt-kam tu amim markumrêx ne banhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Nā, mrāmri dja ba ï amû akati 'ôkam omû, ane. Nā gu me ā amika-djwÿnhbê amikajmā'ā mÿjja maro ane. ²Nām ā amrêbê me bakukāmāre tu amikajmā'ā Metîndjwÿnh maro ane nhym arÿm mekam kînh ne.

³Nā gu me badjwÿ ā amikajmā'ā Metîndjwÿnh kute pyka nhipêxkôt maro ane. Nām kabêno pyka nhipêx nhym kato. Me kute noo mÿjja pumûnh kêto ne pyka nhipêx. Nhym arÿm apôx ne amirît gu me arÿm kôt omû. Ne kam amikajmā'ā kute pyka nhipêxkôt kuma, amikajmātā arênh ma.

⁴Nām ā Abeu amikajmā'ā Metîndjwÿnh maro anen kam ô krit bîn kugan kum kungā. Nām kum mÿjja mex ngā. Mexo kute kamybê Kaï nhô mÿjja ja jakrenh. Nhym kam kam kînh ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêt-kumrêx. Aje imā ôrja ne ba imā kînhkumrêx, ane.

Be, nām tu amikajmā'ā Metîndjwÿnh ma. Amrêbê ne ty. Nām te tyn mā me bamā mÿjja jarê. Tîn măn prâbê mā me bamā arê ne,

—Dja ga me ā ikudjwa amim Metîndjwÿnh maro ane.

⁵Nām ā Enokidjwÿ amikajmā'ā Metîndjwÿnh maro anen kam tyk kêt. Nām Metîndjwÿnh tu tîn rā'āo wabi. Nhym me te noo abej aprā. Nhym kêt-kumrêx, Metîndjwÿnh kute tu tîno àbirkam. Kute o àbir kêtri ne 'ā memā kum,

—Tāmjakam ne ba ikînhkumrêx, ane.

Nām ā Metîndjwÿnh ane. ⁶Bir be, nhÿnh ne me'ô amikajmā'ā Metîndjwÿnh mar kêt nhym we kam kînh? Kati, me kute amikajmā'ā Metîndjwÿnh marbit ne mekam kînh ne kum me kînh. Godja me'ô Metîndjwÿnh'ÿr bôx prām jabej gora amikajmā'ā Metîndjwÿnh ma. Metîndjwÿnh ne tîn ne ar ban kam mekam ukaprikumrêx ar ba, me kute Metîndjwÿnh mar prām ne kute abejja mekam ne ukapri. Ja dja me amikajmā'ā kuman kam kôt Metîndjwÿnh'ÿr bôx.

⁷Nām ā Nôwedjwÿ amikajmā'ā Metîndjwÿnh maro ane. Metîndjwÿnh ne kum tîn jadjà. Anhÿr djwÿnhram kute amirît kêtri ne kum ngô tām jarê. Nhym kam Nôwe umaje kâ rax nhipêx ne kam kum prômê kramê upānhmê aro wadjān ar utān ar aro ba. Nhym ate me kum mā axwe kînhja ne me tu ate krān ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhym bep Nôwe pydji ne amikajmā'ā kuma nhym Metîndjwÿnh arÿm kum axwe kêt jarê.

⁸Năm ã Abraødjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm Metĩndjwỳnh atemã kum pyka ny jarẽn 'ỳr ano nhym tẽ. Nãm kum kabẽn pydjĩn arẽn kum,

—Dja ba amã kungã ga tu o anhõ pykakumrẽx ne kam kam ar aba, ane.

Nhym kabẽn man kam tu 'ỳr tẽ, kute amikajmã'ã pyka pumũnh kêt 'ỳr ne tu tẽ. ⁹Nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Amikajmã'ã kuman pyka nyja kam ar ba. Metĩndjwỳnh kute kum pyka jarẽn ja kam ar ba. Me bajtem nhõ pykakam ar ba. Nãm mrykào kikrekam ar ba. Krabê Idjakmẽ tãmdjwỳbê Djakomẽ ro'ã mrykào kikrekam ar ba. Metĩndjwỳnh kute Idjakmẽ Djako ar adjwỳnhdjwỳmã kute pyka jarẽnhamẽ ro'ã mrykào kikrekam ar ba. ¹⁰Mỹkam ne Abraão mrykào kikrekambit ar ba? Bir, kỳjrũm Metĩndjwỳnh kute amim krĩ mex'ã karõn kute prĩne ipẽxja kamnhĩxbẽ ne pykabẽ mrykào kikre jakam ar ba. Krĩ mex rã'ã rã'ã, krĩ mõi ne tũm ne rõi rõi kêt, tãm ne amim kamnhĩxbẽ ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹²Nãm ã Xaramẽ mjẽnbe Abraødjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm ar te kra prãmẽ ar ba nhym arỳm Xara bẽngẽxte. Te kubẽngẽxte nhym kam kra wajêt ne ruw nhym amim kumỳ. Metĩndjwỳnh arỳm kum kabẽn pydjĩn arẽn kum kra jarẽn nhym kam Xara amikajmã'ã kuman kam,

—Metĩndjwỳnh ne kabẽnkumrẽx, ane.

Nhym kam kute kum kra jarẽnha wajêt ne ruw nhym kumỳ. Te kubẽngẽxte ne amim kra mỳ. Kam ne Abraão pydjĩ kurũm me kamingrãny apõx ne kumex. Arỳm kubẽngẽtte kute amikam kõi krãn mexo tẽmkam ne kra dji. Nhym amũ aben nhĩjuk'ã kam tãmdjwỳ aptãn kumex. Tãwã pydjĩ kurũm ne me krãptĩ apõx ne kam kam aptãn kumex ne kute mrãmri kàjkwakam kanhẽtire pyræk. Ne kute ngõ rax mỳrri pykati ngrã ja pyræk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhym krãptĩ: anen amũ ajkamẽ nhym me te o ane. Nãm ã kam tãmdjwỳ amũ aptãn ne kumex o ane.

¹³Ije ar amã ar tũmre jarẽnha ne ar kunĩ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh mar rã'an ty. Metĩndjwỳnh kute kabẽn pỹnho memã mỳjja jarẽnha, kabẽn ja jarẽn ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nãm ar kute amybỳm noo omũnhmãn prãbẽ amikukãm kuman tu amikam kĩnhkumrẽx. Ne memã kum,

—Me bajtemkam ne bar iba. Me õ pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhõ pyka djwỳnh kêtumrẽx, ane.

¹⁴Me ja ne me kute õ pyka jabej rã'ã, kute kàjkwakam õ pyka djwỳnhja jabej rã'ã kam ã kabẽn ane. ¹⁵Nãm ren ar õ pyka kurũm kator ja tẽn o aman arỳm ren mã ajte akubyn 'ỳr tẽ. ¹⁶Nhym bep kati, kàjkwakam ar õ pyka mextire ja ne ar o aman kam 'ỳr tẽn prãmã ne kam ã kabẽn jarẽnho ane. Kam ne Metĩndjwỳnh kum ar kĩnhkumrẽx. Nhym ar kute Metĩndjwỳnhmã kum,

—Ar imã akĩnhkumrẽx. Apydjĩ ne ga abẽ ar itĩn djwỳnh, anhỹrkam djãm kam Metĩndjwỳnh jãm ar kubẽ krãmã got, arkam pijammã got. E kum kati, kum ar kĩnh raxkam ne ar kutẽp krĩ mex nhĩpẽx ne.

¹⁷⁻¹⁸Nãm ã Abraão amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm Metĩndjwỳnh Abraão kute Metĩndjwỳnhkõt ar amijo ba jabej kabin kra'ã ku'uw. Nhym bit kute krabê Idjak bĩnmã, kute bĩn ne kum õrmã bit kute bĩnmã. Amrẽbẽ Metĩndjwỳnh kute kum kra pydjĩ jarẽn ja ne bit kute kum bĩnmã. Kra ja'ã, kra pydjĩ ja'ã ne Metĩndjwỳnh kute kum,

“Akrabê Idjak ja gêdja amû aben nhujuk’a kam tâmdjwÿ krâptikumrêx”, anhyrja.

Kra ja ne Metîndjwÿnh kum arê nhyam kam bit kute bîn ne kum ôrmã. ¹⁹Nãm ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Metîndjwÿnh dja akubyn imã o tîn, ane. Ne kam bit kute bînmã nhyam kam Metîndjwÿnh nêje kukrân akubyn kum nê ne kam mrâmri kute akubyn o tîn pyrâk.

²⁰Nãm ã Idjakdjwÿ amikajmã’a Metîndjwÿnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kînh djã jarê, ar kukãm ne arkum kînh djã jarê. Ar ô mÿjja kute amirît kêtri ne ar kukãm amû arkum kînh djã jarê.

²¹Nãm ã Djakodjwÿ amikajmã’a Metîndjwÿnh maro ane. Nãm amû krabê Jôdjekam kra amê aro kînh. Arÿm kubêngêtte, arÿm bikati mex ne kam môn amikakêkôt kajpar djã djan kam Metîndjwÿnhmã rax jarên kam tâmdjwÿ-jamã kum,

—Gêdja Metîndjwÿnh ar ajo kînh, ane. Nãm ã arkum ane.

²²Nãm ã Jôdjedjwÿ amikajmã’a Metîndjwÿnh maro ane. Tyk kutã ne amû anhyr djwÿnhràam mekbê idjaer pykabê Edjitukurûm katormã arê. Ne prîne memã ta amiji’a karô, me kute ‘io mormã ne memã ‘ã karô, me kute ‘io mör ne kute ô pyka djwÿnhkam adjärmã, Metîndjwÿnh kute kum pyka jarênhyakam kute adjärmã.

²³Nãm ã Môjdjê nãmê bãmdjwÿ amikajmã’a Metîndjwÿnh maro ane. Nãm ar rwÿk totokbê o apdju. Bênjadjwÿr raxbê Parao ne me kra my apôx nhyam me kute me parmã arê. Nhyam arkum bênjadjwÿr rax kabên pyma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bîn kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumûn kam Metîndjwÿnh kanàrram tu o apdju. Nhyam o bipdjur’a mytyrwÿ amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam kam ar têtêktikam kunhò.

²⁴Nãm ã Môjdjêdjwÿ amikajmã’a Metîndjwÿnh maro anen kam arÿm abatàn ne kam krô’a nãja kanga. Parao kra kute amim prîrûm mÿnhja tãm ne nã kanga. ²⁵Nãm,

—Kwārîk wãnh ba ijaxwejao amikînh kêt. Kwārîk wãnh wãm memã nô. Godja ba arîk ar ibaja kwÿ ngrîre ne o amikînh? Kati, gêdjãm wãm kunî nô. Ba gêdja ba Metîndjwÿnh nhò me jakôt itokry, ane. ²⁶Môjdjê ne Kritu kajmã’a tokry, Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã’a tokry. Nhyam amû tûmrãm Kritu bôx ne adjwÿnhdjwÿ kôt kudjwa tokry. Nãm me kum kurên aprÿn prîne o ajkê nhyam tokry rax ne. Nhyam Môjdjêdjwÿ Kritu kajmã’a kàjbê ã tokry ane.

Nãm,

—Kwārîk wãnh me kum ikurên wãnh ijapry kwārîk wãnh rãã. Ba gêdja ba Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã’a itokry, nhyam bep ate gêdja Edjitukam nêkrêx kumexja wãnh memã nô. Nhyam bep ba dja ba Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã’a itokry. Tãmbit ne ba imã kînh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amû amikukãm Metîndjwÿnh kute kum pãnh mÿjja mextire nhormã amikukãm kuman kam-nhîxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷Nãm ã amikajmã’a Metîndjwÿnh maro anen kam kum bênjadjwÿr rax pyma kêt mex ne pykabê Edjitu kurûm kato. Bênjadjwÿr rax te kam ngyr:k. Nhyam kam kum uma kêt mex ne tu kurûm tẽ. Kute noo amim Metîndjwÿnh pumûnh pyrâk. Metîndjwÿnh pumûnh kêtja ne kute noo omûnhmãn prãbê akrãmã amijo ba rãã ne akubyn akêx kêtikumrêx ne.

²⁸Nām ā amikajmā'a Metīndjwŷnh maro anen kam Metīndjwŷnh me irôbê mrānh nhô akati man kam me kute kamrôo kikre'ā ijê djâ kamīnmā memā arê. Metīndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kute me imexmā me irôbê môr ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nām tu amikajmā'a kuman kam me kute kamrôo kikre 'ā ijê djâ djymā memā arê nhyh me o amiptáro ba.

²⁹Nām ā mekbê idjaerdjwŷ amikajmā'a Metīndjwŷnh maro anen ngô rax nhidjibê Kamrêk'ŷr bôx nhyh tu memā ngô ngrā rê nhyh me kam 'ā môn rê. Mrāmri ne kute atŷxkam pyka ngrā ja pyrāk, nhyh me kam môn 'ā rê. Nhyh mekbê Edjitu mekôt me kudjwa bit 'ā rêrmā mō nhyh tu ngô meo ajkamuw ne me imex ne.

³⁰Nām ā mekbê idjaer amikajmā'a Metīndjwŷnh maro anen krīraxbê Djeriko nêje pyka tŷx nhipôkjamā ipôko dja. Nām me Metīndjwŷnh kabên man kam kabênkôt krimā ipôko dja. Nhyh akati nhyh me ajte tām ne. Nām me ā kum ipôko anhŷro dja nhyh me'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt nhyh arŷm nêje pyka tŷxja te tŷx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. Nhyh kam 'ānh mekbê idjaer kurê djwŷnhja'ŷr wadjân me'ŷr prôt ne.

³¹Nām ā me kuprŷ 'ôbê Rabe amikajmā'a Metīndjwŷnh maro anen kam amiwŷr mekbê idjaer âpkâro mrānh djwŷnhho wadjân arkum kabên mex jarên ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metīndjwŷnh kabên mar prām kêtja kunî nhimex ne kam kute Rabe ar bîn kêt nhyh ar ajbit me kurām tîn ne.

³²Bir be, djām arek ar amā me'ā idjujarênh itēm mā? Nâr kon, birām aje. Dja ba Djidjiâomê Barakimê Xāxāomê Djetemê Dawimê Xamuwemê Metīndjwŷnh kabên jarênh djwŷnhmê me ja kunî'ā idjujarênh tē nhyh arŷm ijâ akamât ne.

³³Nām ā me amikajmā'a Metīndjwŷnh man kam kurê djwŷnh'ŷr prôt nhyh Metīndjwŷnh memā me kurê djwŷnh rerek mex ne, nhyh me mekbê pyka pytā. Nām me katāt meo ba nhyh kam Metīndjwŷnh kabên pŷnho memā mŷjja mextire jarê. Nām me Metīndjwŷnh kanārrām kum rop djâkrêbê rijāo pyma kêt-kumrêx ne. Rop kute krên mā ne me rop nhûrkwākam kumê nhyh Metīndjwŷnh rop jajkwa ajmā o nhyh ajkwa pôt ne krên kêt-kumrêx ne.

³⁴Nām me Metīndjwŷnh kanārrām kum kuwy pyma kêt mex ne. Me kute kuwymā ar rênh nhyh ar xêt kadjy nārām ne me kuwy pôk jabatānhmā ar kurê nhyh Metīndjwŷnh ar'ā kuwy bîn ar utā. Nām me Metīndjwŷnh kanār-rām ar ba nhyh me bit kute pao me imexmā nhyh Metīndjwŷnh me utā. Nām me Metīndjwŷnh kanār-rām ar ban katyk mex ne ar ba nhyh Metīndjwŷnh akubyn meo tŷx. Nām me abenwŷr prôt-kam Metīndjwŷnh kanār-rām ar ban kam amijo aptân kajbê kurê djwŷnh rê nhyh me bajtemja me umaje prôt. ³⁵Nhyh me niredjwŷ amikajmā'a Metīndjwŷnh ma nhyh akubyn memā ôbikwa kwôo tîn.

Nhyh be nām me kwŷ amikajmā'a Metīndjwŷnh ma nhyh me me kupa. Nām me te memā kum,

—On me Metīndjwŷnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mā 'ā angrā ba kam me prīne me ajo ajkê, ane. Te memā ane nhyh me amibê kanga kêt-kumrêx ne 'āno dja. Metīndjwŷnh kute akubyn meo tîn nhyh me ô pyka mextirekam ar bamā ne me kanga kêt-kumrêx nhyh me prīne meo ajkên me par punu nhyh me tokry:n ty.

³⁶Năm me me kwỳ japrỳn me'ă keket ne kam me kaprêprê:k ne prîne mrykào me kà noxnox nhym kam mrykàkôt me kamrô kukrykry ne. Nâm me me kwỳ djuwpren mekbê ijê djàkam me kurê. ³⁷Nâm me kěno me kwỳ titik ne me kupa. Nâm me pĩ kokjêr djào, kàxkakjêro me kwỳ jakàn me kupa. Ne kàxdjwa kajgoo me kwỳ pa. Nhym me amim mrykĩ'atomti, mokaàk kào kubêkàn kayn angij. Me ô mỳjja kêt kam me ô nèkrêx kêt kam ne me ar ba. Nhym me prîne meo ajkê nhym me tokryn kaprîne ne ba. ³⁸Nâm me kapôt kukritkam ar ba, krânhrêkam ar ba, kênkrêkam ar ba, pyka krekam ar ba. Ầm me mexkumrêx. Pykabê me ja ne me mexo me ja têp kêt kumrêx ne.

³⁹Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmă'ă Metĩndjwỳnh ma. Nhym kam Metĩndjwỳnh ne me jamă,

—Mrămri me amexkumrêx. Nă bām me akam ikĩnhkumrêx, ane.

Nhym bep kraxje me tũmre ja kute byr kêt ră'ă. Metĩndjwỳnh kute kabên pỳnho memă mỳjja jarênhja ne me kute amim byr kêt ră'ă. ⁴⁰Adjỳm, Metĩndjwỳnh ne arỳm me bakadjy amim mỳjja mex'ă karô. Me bakunĩ kadjy ne prîne amim mỳjja'ă karô mextire. Djă nām kute me tũmrebit pytarmă? Kati, arỳm ne me bajădjwỳ amim karô. Nhym kam mexkumrêx. Mexo kute me tũmre pytărja jakrenh mexi. Kute me tũmre jamê ro'ă kute me bajo mexmă. Gu me batipydjĩn bamexo bamexkumrêxmă ne amim me bajă karô. Be, tām ne ja.

Metĩndjwỳnh kra kunĩmă uwêk măt.

12 ¹⁻²Be, me kume:xja pumũ. Me kute amikajmă'ă Metĩndjwỳnh marja me tām ne me krăptĩĩ. Me tām ne ne me bamă ipôk ne me banhirân kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ăno djan kanga kêt. Ê, mrămri ne me kute aben rerkam mỳjja kute me kukră nhym me kute o pôx ne amikôt rênh ne kajkrit ne prôt mex ja pyrăk. Dja gwaj ă mỳjja kute gwaj bakukrăja jām aminêje kunĩ rênho ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamỳnh tỳxja jām aminêje kurên kurên kam arỳm mrămri bajaxwe kêt kam katăt ar amijo baba mexkumrêx ne. Gora gwaj 'ă badjukanga kêt ne mrămri katăt amijo tên inomă kumê. Kute mrămri ne me kute aben rerkam amikukăm mỳjja pumũnh ne kam kambit no pymjỳr tỳx mex ne atemă mỳjja 'ô pumũnh kêt ne 'ỳr prôtja pyrăk.

Dja gwaj ă o anen amikukăm Jejubit man kôtbit bajamak bēn ne baje ibej atemă mỳjja 'ô mar kêt ne Jeju'ỳrbit baprôt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bô gwaj tu amim mar kumrêx. Nhym ajte gwaj bajamak bônho tē gwaj arỳm amim mar rax ne. Tām dja gwaj 'ăno djan kanga kêt ne. Nām amũ amikukăm kĩnh djă man kam mete pĩtē'ykam bĩnja kum uma kêt kumrêx. Djăm me pĩtē'ykam arikkam pijām ngri got. Nām amikam pijām mar kêt ne tu ate krăn arek amijo tē. Kam ne Metĩndjwỳnh arỳm 'ă bēnja-djwỳr rax mē nhym Metĩndjwỳnh krĩ djătikam ubôk'ănh ikô'ă nhỹ.

³Gora ar amikam Jeju man amikam arerek kêt. Me axwe ne me kum kurên prîne o ajkê nhym kam tu arek dja, tu ate krăn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tēn amikam arerek ne akapri kêt ne arek kôt o tē. ⁴Djă nă gām ar Jeju kudjwa akamrô ajkapĩn ty got? Kati, ar ajaxwebê aku'ê tỳxkam kraxje ajô akamrô bikapĩn kêt. Kraxje me kute ar ajô bĩn kêt ră'ă.

⁵Djăm arỳm ne gar Metĩndjwỳnh kabēnja o akno? Arỳm kute ar ajo kran kam kute ar amă tỳx jadjarmă ja. Djă nă gām ar o akno? Nām ar amă,

“Ē, akmere, gêdja Bênjadjwÿr amā uwêk māt kwārik wānh ga aprÿ kêt ne kam amikati kêt. Gêdja amā bēn tÿx ga akaprÿ kêt. Mÿkam?

⁶ Bir, kum me abêjamā ne uwêk māt. Ne kute meo krajadjwÿ kunīmā uwêk māt ne, me katāt mrānh kadjy”, ane.

⁷ Bir be, Metîndjwÿnh kute ar amā uwêk mātka dja gar tu arek dja. Kôt ne Metîndjwÿnh kute ar ajo kra. Nhÿnh ne me prÿre 'ô bām kute kum uwêk māt kêt? ⁸ Bir be, Metîndjwÿnhdjwÿ kute kra kunīmā uwêk mātja pumû. Me katāt mrānh kadjy ne kramā uwêk māt. Mÿj me ne Metîndjwÿnh memā uwêk māt? Kute me bajo kra djwÿnhja. Nām ren kute gajbit amā uwêk māt kêt ga ren abê kra djwÿnh kêtumrêx ne ren kam abê krô'ā me kute adjir pyrāk.

⁹ Ga me babām bêngôkre kute me bamā uwêk māt gu me bapijām djaje banhibôn bakrîn amikam baje kabēn maro bakrÿja pumû. Bir be, gwaj pykabê gwaj babāmja kurām kâjkwakam Babāmja kabēn maro nhÿ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabēn maro nhÿ. ¹⁰ Pykabê gwaj babām bêngôkre kute gwaj baprÿrêrûm gwaj bamā uwêk māt. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamā uwêk māt ne. Nhym bep Metîndjwÿnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamā uwêk māt ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djām me kute memā uwêk mātka tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprÿre ne. Nhym bep amû atûmā gêdja arÿm umar mex ne katāt mrā. Arÿm kute mar ne kôt amijo tēmka gêdja umar mex ne katāt mrā.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atÿx ne arek kôt amijo tē. Kute mrāmri ne me krÿ'ÿr mrānh ne katyk me:x ne mrānh ne kōno birēnh mrānh ne kute krÿo rām ne jao mrānh ne arÿm ajte îmē ikra âdjōnh ne arÿm ajte mrānh tÿx ne arÿm arek mrānh ja pyrāk. Dja gar ā amikam atÿx ne arek kôt amijo atēm o ane. ¹³ Nā, dja gar kôt amijo tēn katāt amiprywā djin arek 'ā mō, katāt ar abenkôt amrānh kadjy. Gar aje Jeju mar tūmwā arek me kute amim Jeju mar rerekwāmā mōn amōr mexo mō gē me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'ô abenbê māt kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrāmri ne me mex mā ba nhym me par tātāk mekôt 'ok ba pyrāk. Gêdja kute mar rerekrewā ar akôt tēm rerekre ne tē:n kam arÿm amû tēm tÿx ne arÿm amû mrānh mex, arÿm Jeju mar tÿx ne.

Me kute axwebê amijāno āmmā.

¹⁴ Gora ar amû me wā kunīmā akabēn mexbit jarēn angryk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metîndjwÿnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metîndjwÿnh pumû. Dja gar Metîndjwÿnh mexo amex kêt ne Bênjadjwÿr-ÿr abôx ne omūnh kêtumrêx ne.

¹⁵ Ē, Metîndjwÿnh ne ukaprÿkôt me utā. Gora ar amijāno dja, ar ajō Metîndjwÿnh djukaprÿjabê jām akrān 'ÿr abôx kêt karō. Gora ar amijāno dja. Dja gar ajō ajaxwemo krax ne kam aje mÿjja djÿ pyrāk, aje akrôre djÿ pyrāk. Kute mrāmri ne me kute akrôo tep ka'ōnh nhym kute prÿne ngō jaēr ne kute tep nhimexo ba ja pyrāk. Gora ar amijāno dja. Dja me'ô axwemo krax ne kam amikôt me akrāptīmā axwe jangij. Gora ar amijāno dja.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ajte ar ajō aprō prām karō nhym me niredjwÿ 'ô mjēn prām karō gora ar amijāno dja. Kwārik wānh ar ajō abē Ixau kêt. Gora ar amijāno dja. Ixau ne pykabê mÿjja kakritjabit kum kÿnh ne kam kÿjrûm mÿjja mextire ja kum kÿnh kêtumrêx. Ixau ne kutewa nhym kam kôt bām kute Metîndjwÿnhmā kum,

—Dja ga o rax ne o kînh, anhÿr kadjy nàrà m kute kum ò nèkrêx kunî rer kadjy nàrà m bit 'à no tÿx.

Nhym Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamã ò kwÿ krên djà pydji pân h mÿjja kunî kanga. Nhym kam tûmràm kum kînh ne kam te 'à o ane. Nhym bâmja nè ne. Nhym amim ngryk ne te mÿrkam 'à bâm o ane. Nhym tu ate krâ. Ja ne gar arÿm ama. Gora ar amijãno dja.

¹⁸ Ê, ate ne Metîndjwÿnh amrêbê me bakukâmâremã kukràdjà tûmjao kato nhym bep ate ne ajbir me aga akamingrânjdjwÿmã kukràdjà nyo kato.

Amrêbê ne me bakukâmâre krân h bê Xinaj'ÿr môn bôx. Nhym pô:ko nhÿ nhym kûm kakràtyk ne kum ipôk nhym kam kam akamât kô ty:k ne. Nhym nadjwÿ kam krar ne adjên ho dja. ¹⁹ Nhym potidjwÿ kakôr tÿx ne, nhym Metîndjwÿnhdjwÿ ôkreti:rekam kabên. Nhym me kuman kam umaje amra:n kum,

—Kwârîk wân h ga ajte me imã akabên kêt, ane. ²⁰ Nhym Metîndjwÿnh arÿm memã,

“Kwârîk wân h me krân h kupên h kêt. Dja ga me abêngôkre 'ò nàr mry 'ò krân hreja kupê ga me arÿm kên o titik ne abî”, ane.

Nhym me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê tÿxmã. ²¹ Nhym Môjdjê-djwÿ omûn kam,

“Ije kum bep imã uma. Nã bâm umaje itertet ne”, ane.

Djâm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metîndjwÿnh nhô krân h ane. 'ÿr ne me bakukâmâre bôx.

²² Nhym bep ajbir ne Metîndjwÿnh me akamingrânymã kukràdjà nyo kato ga kam ar krân h bê Xijão, Metîndjwÿnh nhô pyka'ÿr môn bôx. Kàjkwakam ò pykabê Djeruxarê'ÿr bôx. Kam ne Metîndjwÿnh tîn ne ar ba, nhym kadjy mrân h djwÿnhdjwÿ kamã ar ba. Kadjy mrân h djwÿnh krâptî:. Me'ã akre kubê 1.000.000 krâptî:. Nãm me'ã akre kute pi'ô pyrâk ne kînh tîre ne kute Metîndjwÿnhmã rax jarên hmã ar aben pydjîn ba.

²³ Kamâdjwÿ ne Metîndjwÿnh nhô me ja kunî aben pydji. Metîndjwÿnh nhô me ja kumrêx kute amikajmã'ã marja ne me aben pydji. Amrêbê kute kàjkwakam pi'ôk no'ôkkam me idji janhôrja tãm ne arÿm kamã 'a aben pydji. 'ÿr ne gar bôx. Bênjadjwÿr rax kute me kunimã pân h jarên h djwÿnh kubê ne Metîndjwÿnh, 'ÿr ne ga me bôx. Ne ajte me karô, me pykakam ar bari katât mrân h nhym Metîndjwÿnh kute me'ã mex rên h, me ja karô'ÿr ne gar bôx.

²⁴ Be, Jeju'ÿr ne gar bôx. Jeju kute me bamã kukràdjà ny jarên h mândji ne kute o kator, ne kute ta kamrô bikapînkôt me bajo mex, 'ÿr ne gar bôx. Jeju kamrô kute mexo Abeu kamrô jakren h mexi. Amrêbê ne me bakukâmârebê Abeu tÿn kamrô ajkapî nhym me omûn kam pân h bît jarê,

—Gora gê on o pân h, ane.

Nhym bep me kute Jeju kamrô markam ne me,

—Metîndjwÿnh ne Jeju kamrôkôt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mextîre'ÿr ne gar bôx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

—Gora ar amijãno dja gê Metîndjwÿnh ar amã kabên o dja. Kwârîk wân h ar ajô kabên bê jâm akrã kêt. Gora ar ama.

Ê, amrêbê Môjdjê kute pykabê memã kabên jarên h kam me'ô kabên bê jâm krân ar ba djâm kute kum o pân h kêt mã? Kati, Metîndjwÿnh ne prîne memã

o pānh. Nhyr bep ajbir ne Metīndjwŷnh kàjkwa kurūm me bamā kabēn jarē. Nhyr mexo amrēbē pykabē kabēn ja jakrenh mex ne. Be djām gwaj badjwŷ kabēnbē jām bakrā djām kute gwaj bamādjwŷ o pānh kētmā? Arkati, dja prīne gwaj bamādjwŷ o pānh. Me kute Metīndjwŷnh kabēn marbē jām krāja gēdja meo bikēnh mex ne, ne kam me kute Mōjdjē kabēn marbē jām krā ja pānh akrenh mex ne.

²⁶ Amrēbē ne kabēno pykabit karngŷrōr kajgo nhyr tertet. Nhyr bep ajbir ne kabēn pydjīn arēn memā,

“Djām pykabit ne ba ije karngŷrōrmā? Dja ba ī ajte kàjkwadjwŷ karngŷrō”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhyrja ma. Metīndjwŷnh kute mŷjja kunī nhīpēx ja gēdja ajte karngŷrō nhyr tu apōx ne rōrōk ne kunī akuno. Nhyr bep mŷjja jari tŷxjabit dja arek ari. Tām ne rōrōk prām kētkumrēx.

²⁸ Be, Metīndjwŷnh nhō mŷjja dja rōrōk prām kētkumrēx. Metīndjwŷnh kute ō pykakam ar me bajo baja gēdja tŷm prām kētkumrēx ne arek gwaj bamā nōr rā'ā rā'ā ne. Tām ne me bamā arē gwaj tu 'yr babōxkumrēx. Kadja, Metīndjwŷnh kute ō pykakam ar me bajo baja tŷm prām kētkumrēx ne gwaj bamā nōr rā'ā, kadja dja gwaj bakīnhkumrēx ne ar baban kum amikīnh jarē. Kum amikīnh jarēn kum rax jarēn kam kum badjāpēnh mextire gē gwaj bakam kīnhkumrēx. Gora gwaj kam bapijām ne bamā uma. ²⁹ Djām uma ngri got. Dja prīne meo apēx. Kute mrāmri ne kuwy pōkti kute prīne mŷjja bōr ne o apēx ja pyrāk. Dja ā Metīndjwŷnh meo apēxo ane.

Kute memā 'ā karōo ino rer.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

13 ¹ Gora ar abeno akamyn mā amā aben jabē rā'ā. ² Gora ar me bajtemwā man anhūrkwāmā amiwŷr meo wangjē ne mekam adjukapŷrī. Nām me kwŷ ā anen aminhūrkwāmā kadja mrānh djwŷnh kwŷo wangij ne o djuw mex. Kute kraxkōt mar kētkumrēx ne tu o djuw mex. ³ Ē, gora ar mekbē ijē djākam ar ku'ēja ma. Dja gar gadjwŷ aje ar ro'ā mekbē ijē djākam aku'ē mām prābē ar ō'ā atokryn akā djān akapŷrīn ar aba. Kwārīk wānh gar ate akrā kētkumrēx. Dja gar ā arkōt ane. Me kute prīne aro bikēnh nhyr ar tokryjadjwŷ gora ar ar ama. Dja gar ar ō'ā akā djān atokry ne. Be, tām ne ja. Gēdja ba ajte ar amā mŷjja 'ōdjwŷ jarē.

⁴ Me abenwŷr bakam ne mrāmri mŷjja mexkumrēx. Dja gar aprō'yr aban kam aprō djwŷ:nh'yrbit mrā. Nhyr me niredjwŷ mjēn djwŷnhbit ma. Me kwŷ ne me me prō prokam no kētkumrēx ne. Nhyr bep ar ga. Ar ga dja gar akunī me prō prokam apijām ne aprō pŷnh ne. Kwārīk wānh ga ar krō'ā aprō kētkumrēx, gē me nija krō'ā mjēn kētkumrēx. Me prō prām, me mjēn prāmja dja Metīndjwŷnh memā pānh jarē. Me kute me'ōbē prō nār mjēno ākīnh jamādjwŷ pānh jarē.

⁵ Kwārīk wānh gar pi'ōk kapŷrī prāmēbit ar aba kētkumrēx. Dja te ar anhō mŷjja ngrire gar tu o amikīnh. Mŷkam? Bir, Metīndjwŷnh ta dja ar ajo djuw mex. Arŷm ne ar amā,

“Dja ba me akurūm itēm kētkumrēx.

Dja ba me akanga kētkumrēx.

Dja ba me ajo iba rā'ā rā'ā ne”, ane.

Ga Metīndjwŷnh kute ar gwaj bajo ba rā'āja pumū. ⁶ Bir be, kam dja gwaj batŷx ne banhōkre kadjwŷnhbē amim,

“Metîndjwÿnh ta ne kute ijo ba djwÿnh.

Kam dja ba itîn prâm kêt.

Mã ne me kute ijomã”? ane.

Dja gway â amim ane.

⁷Ê, gora ar kute ar ajo ba djwÿnh ma, ar kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex rãân ar ty. Ga ar kute amikajmãâ Jeju mar ne 'ã ngrã tÿx ja pumû. Ar ta ne ar arÿm ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba. ⁸Nã, nãm ar amikajmãâ Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmÿ ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne. ⁹Kwãrik wãnh me kute apÿnh mÿjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrik wãnh o ar anoo biknor kêt. Metîndjwÿnh ta ne ukaprikôt gway bajo tÿx gway katât mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjakôt mekbê me âkur djã pyma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arîk ar ba.

¹⁰Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhyem me kubî. Nhyem me bajaxwe pãnh ty. Nhyem bep me kute kukràdjã tûm ar o ba rã'ãja, me Metîndjwÿnh nhô kikrekam âpênh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêtukumrêx, ne Jeju nhô kukràdjã nyja mar kêtukumrêx. Nhyem Metîndjwÿnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtukumrêx.

¹¹Kukràdjã tûmkôt ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax mry pan kamrôo atom ne o tẽ. Metîndjwÿnh nhô kikre kadjwÿnhbê kumoka'êmã o tẽn o wadjã. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metîndjwÿnh kute omûnh ne me axwekam ngryk kêt kadjy. Nhyem bep mry nhîja ne me atykmã kum angij nhyem prîne xêr. ¹²Kôt ne Jeju atykmã tokryn â tyk ane. Ta kamrôo kute prîne me bajo mex kadjy. ¹³Kam dja gway atykmã jêt djãja'ÿr tẽ. Kôt gway batokry nhyem me kute kôt gway bajapry gway kudjwa bapijãmmã.

¹⁴Djãm pyka jakam ne gway banhô pyka? Kati, nhyem bep amrê mör rînä ne gway kam ama nhyem rã'ã rã'ã rã'ãmã. Kam dja me gway bajapry gway ate bakrã. Kwãrik wãnh rã'ã. Mrãmri dja tu â ane. Kÿjrûm ne gway banhô pykakumrêx, gway banhô krîrax djwÿnh. ¹⁵Bir be, gway banhô pyka gway bamã nör nijkam amakbê mã Metîndjwÿnhmã mex jarênh rã'ã ne. Gway baje amikajmãâ Jeju markam dja gway â Metîndjwÿnhmã anhÿr ar baba rã'ã ne. Gway baje Metîndjwÿnhho aminhôn baje idji jarênh ar o babaja dja gway ô ane. Kam dja Metîndjwÿnh gway bakam kînhkumrêx nhyem kam mrãmri kute amrêbê mete Metîndjwÿnhmã mry par ne kum ôr nhyem mekam kînhkumrêx ja pyràk.

¹⁶Gora ar abenkam adjukaprin aben man ar abeno aban anhödjànhkôt abenmã mÿjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno dja. Gêdja gar ane nhyem arÿm ar akam kînh. Kute amrêbê mete mry par ne kum ôr nhyem mekam kînh ja pyràk.

¹⁷Ar kute Metîndjwÿnhkôt ar ajo ba djwÿnhja gop ar kabênkôt amijo aba. Dja ar ar amã mÿjja'ô jarê gar tu abên kêt ne akràn mã kôt aba. Nãm ar prîne Metîndjwÿnh kabêno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêtukumrêx. Mÿkam dja gar arkôt amijo aba? Bir, Metîndjwÿnh kute ar kukjêr nhyem ar kute kum amikôt amijarênhmã. Kam dja gar arkôt amijo aba nhyem kam ar kînhkumrêx ne. Ar kînhkumrêx ne amikôt kum amijarê. Dja gar â aro anhÿr kêt nhyem kam ar kum amijarênhkam kaprîre ne. Gar gadjwÿ axwe amikam adjumar. Be, tãm ne ja.

¹⁸ Gop ar Metîndjwÿnhmâ ar ijarênh rā'ā. Ar ije amikam ijaxwe 'ō mar kêt ne ije kôt amijo iba prāmā, Jeju kute imā kukrādja jarênh kunīkôt ije amijo iba prām kam gêdja gar kum ar ijarênh 'āno dja. ¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wÿ. Dja gar kum ar ijo a'wÿ bar amikrā kêt ne on arÿm wām ar awÿr bōx.

²⁰⁻²¹ Gê Metîndjwÿnh ar amā mex jangjê ga kam ar apÿnh mÿjja mex djari kunīo amiptān ar o aba. Metîndjwÿnh kute memā umar mex jarênh djwÿnh ta gêdja ar amā o ane. Gar kam kabēnkôt akabēn ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajā amim karōkôt ar amijo aba. Metîndjwÿnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhyam kam ar akam kīnhkumrêx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo tÿx gar kôt amijo aba. Tām ne kubê me bapumūnh djwÿnhbê kumkati. Metîndjwÿnh ne me tyk kurūm akubyn Bēnjadjwÿr Jejuo tīn ne o kato. Nhyam kam kubê me bapumūnh djwÿnhbê kumkatikam prīne me bapumūnh 'āno dja. Mrāmri ne kute mrykī'ātomti pumūnh djwÿnh kute prīne amim o djuw mexkôt kute omūnh ja pyrāk. Nām ā me bajo mrykī'ātomtin prīne me bajo djuw mexo āmo ane. Mÿjkôt ne kubê me bapumūnh djwÿnhbê kumkati ne raxo kute me omūnh djwÿnh kunī jakrenh? Bir, kute Metîndjwÿnhmâ aminhōr nhyam me kute bīn nhyam kamrō bikapīnkôt. Be, kamrō bikapīnkôt ne ajte me bamā kukrādja ny jarênh māmđji ne o kato. Jeju nhō kukrādja nyja dja rā'ā rā'ā rā'ā ne. Ē, gora gê me Kritumā kum kubê kumkatiti:, umati, mexo tuknī jarênh rā'ā rā'ā rā'ā ne. Tām ne ja.

²² Ē, akmere ar, àpnhīre ar, gora ar pi'ōk no'ōkkam ikabēn ja ma. Tu akrānmā maro tēn inomā amē. Ije pi'ōk no'ōko ar amā tÿx jangjēnh kadjy ne ba ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ije ar amā pi'ōk no'ōk krānne.

²³ Ē, ba ar amā arē gar ama. Nām me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijē djārūm kaba nhyam amrē tēmmā. Gêdja on bōx jabej bar iro'ā wām tēn bōx ne ar apumū.

²⁴ Nā bām ar akunīo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwÿnhwāmā ar ijarē. Ne Metîndjwÿnh nhō me mextire wāmādjwÿ ar ijarē. Nhyam pykabē Itarijkam me kute Jejukôt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amā amijarē.

²⁵ Gê Metîndjwÿnh ukapīrkôt ar akunīo djuw mex. Tām ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djâkam nô nhym Jeju kumrêx kato nhym tûmrâm Xijagudjwÿ Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrâm arÿm tu amim mar kumrêx. Birâm Jeju akubyn tînkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prîne memã 'ã karô ne memã kum,

—Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arîk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjâpênh mexo memã amijo amirît ne. Pidjô ne rôrôk ne bàrio amirît ne. Pidjô mex ne bàri mexo amirît nhym be mÿjja punu ne bàri punuo amirît. Dja gar ja man adjâpênh mexo memã amijo amirît ne.

Kwârîk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prô prâm, me kum nèkrêxbit kînh, kwârîk wãnh memã wãm nô. Dja gar mekam adjukapriô aben pyrâk. Kwârîk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apÿnh adjâpênh mexo memã amijo amirît. Ne Jejumã amingã nhym arÿm ar ajo tÿx gar kam apÿnh adjâpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

1 ¹Ba ibê Xijagu. Ibê Metîndjwÿnh nhô àpênh ne ibê Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu nhô àpênh. Apÿnh me aba djâri abenã akrekam me aba djâbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apÿnh me ô pyka'ÿr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhô pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

Apÿnh me kaprî djâri kute meo ba.

Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7

²Akmere, àpnhîre ar, godja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba, ar akanê, nâr ar anhô mÿjja kêt, nâr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nâr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba. Dja gar kam amim,

—Kati. Kwârîk wãnh ba kam ikaprî kêt. Dja ba kam ikînhkumrêx, ane. ³Mÿkam dja gar kam akînh? Bir, dja apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba gar arÿm amim Metîndjwÿnh mar tÿxo aban 'ã adjukanga kêt. ⁴À adjukanga kêt ne arÿm amim mar tÿxo amû amikamên arÿm amim mar tÿ:x ne. Ne kam arÿm prîne kum amexkumrêx ne akajgo kêtukumrêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Kam dja gar akaprîkam akînh.

⁵Ne ar ajamak mextdjwÿ. Godja gar ajô ajamak mex kêt jabej ajamak bônho Metîndjwÿnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metîndjwÿnh ne kute me kunîmã amak bônho ba. Kum amijo a'uw nhym arÿm ar amã ajamak bô. Dja ôdjânh ne arÿm ar amã ajamak bô gar arÿm kôt ajamak mextirekumrêx.

⁶Dja gar amijo a'uw ne arÿm tu amim kamnhixkumrêx. Kute ar amâ ör kadjy tu amim kamnhixkumrêx nhym arÿm ar amâ kungâ. Kwârik wânĥ amim,

—Kon, dja imâ ör jabej. Nâr kon, dja imâ ör kêt jabej, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, aje tu amim kamnhixkumrêx kêtĥam. Me kute tu amim kamnhixkumrêx kêtĥam ne me kute mrâmri ne ngô pyrâk. Me kute kôk djâbêrkam ngô djâkâ ari: amijadjwÿr pyrâk, kute ari: amijapîn pyrâk. ⁷Djâm me kute tu amim kamnhixkumrêx kêtĥam Bênjadjwÿr djwÿnh kute memâ mÿjja 'ô nhôrmâ got? Arkati. ⁸Me kute jâm Metîndjwÿnh kôt amikabên jadjwÿr ne ajte jâm mÿjja punu kôt amikabên jadjwÿr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arîk ba rã'â. Kwârik wânĥ me kudjwa amim Metîndjwÿnh kamnhix rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhix tÿxkumrêx.

⁹Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'ôo bakamy'ôja dja kajgo jabej djâm Metîndjwÿnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arÿm kînhkumrêx.

¹⁰Nhym be, ar 'ô nhô nèkrêx rax jabej. Djâm Metîndjwÿnh nokrekam rax? Kati. Metîndjwÿnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kînh. Me ô nèkrêx rûnh kute rûnh pyrâk. Dja me mrânĥbê kêt ne. Ga, bô rã mex tâmkam mÿjôn rôrôkja pumû. Dja â me ô nèkrêx rûnh mrânĥbê kêtô ane. ¹¹Bô'â arngro tÿx apôx ne kôk kangro wabê nhym totokbê bô arÿm ngrâ nhym rã arÿm rôrôk ne. Nhym kam me arÿm kum kînh kêt ne. Me ô nèkrêx rûnhdjwÿ dja me ô mÿjja krâptî jabej katikôt arÿm â amijaêrbê kêtô ane.

¹²Dja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba, akanê, nâr anhô mÿjja kêt, nâr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nâr me ar ajo bikênhô ba. Godja te apÿnh ar akaprî djâri ar ajo ba gar amim Jeju mar tÿx rã'â ne 'â adjukanga kêt. Kam dja gar akînhkumrêx. Ne kam inomâ akaprî mē nhym Metîndjwÿnh arÿm ar amâ akînh djâ ngâ. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamâ kum,

—Dja te ar akaprî djâ kumex ar awÿr bôx gar imar tÿx rã'ân kam arÿm ikôt atîn ne ar aba rã'â: rã'â ne, ane. Ga, me kute memâ me bēnjadjwÿr krâdjê nhôrkam me kînhja pumû. Ar gadjwÿ dja gar amim Jeju mar tÿx rã'â. Te ar akaprî djâ ar ajo ba gar mar tÿx rã'â nhym kam arÿm ar amâ akînh djâ ngâ gar kôt atîn ne ar aba rã'â: rã'â ne.

¹³Ne kam godja me ar ajaxwe'â ar amâ âpnênĥ jabej, kwârik wânĥ gar arîk amim,

—Metîndjwÿnh ne ijaxwe'â imâ âpnênĥo dja ba kam kôt ijaxwe, anhÿr kêt. Djâm me kute axwe'â Metîndjwÿnhmâ âpnênĥ prâm? Kati. Me te kute o anhÿr prâmje. Metîndjwÿnhdjwÿ kute gwaj bajaxwe'â bamâ âpnênĥ prâm kêtĥumrêx. ¹⁴Gwaj ba ne gwaj bamâ bajaxwe prâmĥam bajaxwe'â amim apnên amim, “Ba 'ÿr on kam ajmâ ikute jabej”, ane. ¹⁵Bamâ bajaxwe prâm tē:n arÿm ajmâ bakuten arÿm bajaxwekumrêx. Bajaxwe tē:n kam arÿm bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arÿm ty.

¹⁶Akmere, âpnĥire ar, kwârik wânĥ me ar anoo biknor kêt. Imâ ar aja-bêkam ne ba ar amâ ikabên ja jarê. ¹⁷Metîndjwÿnh ne mex ry typdjîn kute axweo amikapêr kâr kêtĥumrêx. Ga, kute kâjkwakam mÿjja nhirâ kunî nhipêx nhym mexkumrêxja pumû. Nhym kam amrê kute gwaj bamâ mÿjja kunî nhôrjadjwÿ mexbit. Kute gwaj bamâ bakînh djâ kunî nhôrja prîne mexbit. Metîndjwÿnh mex ry typdji.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytâr kôt ne arÿm gwaj bajo kra. Kute gwaj bamã kabên katât kumrêx jarênh kôt arÿm kute gwaj bajo kra. Kute mrãmri ne me kute bãygogo ja kumrêx djê pyrâk Metîndjwÿnh gwaj bakumrêx gwaj bajo kra, ô me ja kunĩ kukãm gwaj bajo kra. Ne kam arÿm gwaj bamã amak bô gwaj arÿm badjumar djâ ny.

Me kute Metîndjwÿnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar ikabên 'âno djan ama. Dja me amã amijarênh prãm ar ga dja gar aje me mar prãm. Ne amijã akabên nênh angryk tô. ²⁰ Mÿkam? Bir, djãm gwaj bangrykkam katât ar amijo baba? Kati. Metîndjwÿnhmã katât baje amijo baba kêt kumrêx.

²¹ Kam, dja gar wãnh aje mÿjja punuo aba prãm kunĩja kanga. Ar ajaxwe kunĩja dja gar kanga. Godja me ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê, kabên kute ar apytârja jarê nhym ar amã wadjã gar akabôt katin tu amim markumrêxo aba. ²² Kute memã me mex'ã karôkam kabên djãm ar aje mar kajgomãbit? Kati. Dja gar tu amim markumrêx ne mrãmri katât kôt amijo abakumrêx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

²³⁻²⁴ Be ga, me kute ixekam amikarô pumũnh ne apôx ne mã mrãnhja pumũ. Ne kam mörbê amikarôo biknorja pumũ. Ar ajô aje kabên mar kajgo-kam ar aje me urâk. Ar aje kabênkôt amijo aba kêt kam tẽmbê kabêno akno. ²⁵ Nhym be, me kwÿ arÿm kabên pumũ. Metîndjwÿnh ne pi'ôkkam prĩne katât me kute amijo ba'ã memã karô mex nhym me kute kabên kôt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwÿ kabên ja pumũnh ban 'ã ukanga kêt ne tu markumrêx ne o biknor kêt. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm memã tÿx jangijn o djuw mex nhym me umar mexkumrêx.

²⁶ Ga, me kute mry'ãkrîo mrãnhmã kute krãdjê djào ôto pynênhja pumũ. Me kute amijã kabên nê ne me kute mrãmri ne mry'ãkrî nhôto pynênh ne kute o mrãnh mex pyrâk. Nãm me mrãmri kute amim Jeju markumrêx. Nhym be, me kute amijã kabên'ã ma kêt ne tu kabên ba. Djãm me kute amim Jeju markumrêx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrãmri Metîndjwÿnh, me Babãm djwÿnh markumrêxkam mÿj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtimê me bixangrio djuw mexo baba. Me ô mÿjja kêt kam meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metîndjwÿnhmã amijangri tÿx ne me kum kĩnh kêtja jaxwe kôt bajaxwe kêt.

Me kum me ô mÿjja kêtja kĩnh'ã kute memã karô.

2 ¹ Akmere, àpnhîre ar, Bẽnadjwÿr djwÿnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrêxo aba. Djãm kam ar amã me rûnhbit kĩnhmã? Nhym me ô mÿjja kêtja djãm ar amã me kĩnh kêt mã? Kati. Dja gar amã me kunĩ kĩnh aben pyrâk. Nhym be, djãm mrãmri arÿm ar amã me kunĩ kĩnh aben pyrâk? Kati. Nã gãm ar amã me rûnh, me umabit kĩnh. Ne kam amã me ô mÿjja kêtja kĩnh kêt.

² Gar abikprônh djâkam akuprô nhym me'ô rax bôx. Kute ô kên karÿro ikrakam rãx jangjênh, aben nhĩby angjênh. Kute ô kubêkã mex jangjênh. Kute prĩne o amijo mex ne arÿm bôx gar omũ. Nhym kam me'ô nhô mÿjja kêtja bôx. Ô kubêkã apÿnh bikadjônhja bôx. ³ Ar amã me'ô nhô kubêkã mex ja pyman kum,

—Ota, me krī dja mex. Jakam dja ga nhỹ, ane. Ne kam me'õ nhõ mỳjja kêtjamã kum,

—Wãnh dja ga dja nàr iparbê dja ga pykakam nhỹ, ane. ⁴Djã nã gãm ar amã me kĩnh aben pyrãk? Kati. Nã gãm arĩk amim me'ã karõ punun amijo me utàr punu.

⁵Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ja ma. Mỳj xêja ne Metĩndjwỹnh amijo me utà? Djãm me rũnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ã, “Me bikênh”, anhỹrja, me õ mỳjja kêt ja ne Metĩndjwỹnh amijo me utà. Nhym kam me arỹm tu amim mar tỳxkumrêx nhym kam kute amikõt meo bamã memã arê. Me kum abêjamã ne arê. ⁶Nãm te amijo me õ mỳjja kêtja pytà gar amã me kĩnh kêt nhym kam me arỹm pijãm ne. Bĩr, mỳj xêja ne ar ajo bikênho ban ar apa 'amỹn me axwe pãnh jarênh djã'ỹr ar ajo mrã? Djãm me õ mỳjja kêtja ne me 'ỹr ar ajo mrã? Kati. Me rũnh ne me 'ỹr ar ajo mrã.

⁷Metĩndjwỹnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabênja ma. Mỳj xêja ne Metĩndjwỹnh japrỹo ba? Djãm me õ mỳjja kêt ja? Kati. Me rũnh ne me aprỹo ba. Metĩndjwỹnh ne mexti:rekumrêx nhym me aprỹo ba.

⁸Metĩndjwỹnh ne arỹm me bakukãmãremã 'ã karõn memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arỹm 'ã pi'õk no'õk ne. Kabên kukràdjã ja ne mexo kute kukràdjã kunĩ jakrenh. Dja gar kabên ja mar tỳx ne amã amibu'ã me kunĩ jabê. Ne kam arỹm amexkumrêx. ⁹Godja gar amã me õ mỳjja kêtja kĩnh kêt ne amã me rũnhbit kĩnh jabej. Djãm kam amã abu'ã me kunĩ jabêkumrêx? Djãm Metĩndjwỹnh kukràdjãja kõt amã me abêkumrêx? Kati. Gar kam amikrãn arỹm ajaxwe.

¹⁰Be, Metĩndjwỹnh me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkõt apỹnh kukràdjã. Dja gar kam kukràdjã kunĩ mar tỳx ne kõt ar amijo aba. Ne kam kukràdjã pydjibit mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Djãm kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêtka ajaxwe rax kute mrãmri ne aje kukràdjã kunĩ mar kêtka ajaxwe rax pyrãk.

¹¹Ga, Metĩndjwỹnh kute me bakukãmãremã kum,

“Kwãrik wãnh abenbê prõ, mjêno adjãkĩnh kêt”, anhỹrja ma.

Ne ajte kute me bakukãmãremã kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt”, anhỹrja ma.

Godja ga kukràdjã kõt mebê prõ'ỹr amrãnĩh kêt ne kam me'õnh bĩn arỹm o ajaxwe. Te mebê prõ'ỹr amrãnĩh kêt ne arỹm ajaxwe. Aje me'õnh bĩnkam ga kukràdjã mar kêt ne arỹm kam ajaxwe.

¹²Metĩndjwỹnh ne pi'õkka prĩne me kute katàt amijo ba'ã memã karõ mex. Nhym kam me kwỹ arỹm kute markumrêx nhym Metĩndjwỹnh arỹm memã tỳx jangij. Nhym kam arỹm katàt kabên kõt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekõt ar ba. Dja gwaj kabên ja man kõt ar amijo baba. Gêdja ĩ Metĩndjwỹnh gwaj bakukjêro nhỹn gwaj bamã,

—Djã ne ga ikabên ja markumrêx ne kõt ar amijo aba? ane gwaj amikõt kum amijarê. Godja gwaj kukràdjã kõt amijo baba kêt nhym arỹm gwaj bamã axwe jarê. Kute ren gwaj bamã axwe jarênh karõ dja gwaj kukràdjã kõt amijo baba mex.

¹³Nàr, dja gwaj bajō bamā me kaprī kêt nhym Metīndjwýnh arým amipānh kum gwaj bakapri kêt ne tu katāt gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnhkumrēx. Nàr, dja gwaj badjukaprikumrēx ne kam arým bamā Metīndjwýnh pyma kêt ne arým bakīnhkumrēx.

Djām me kum me kaprī kêtja Metīndjwýnh kute me utār?

¹⁴Akmere, àpnhīre ar, dja gwaj bamā me kaprī kêt ne atekam ajte memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx, anhýro baba. Djām kam Metīndjwýnh kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Djām gwaj bajajkwa kajgokam bakabēnbit ne kam bamā me kaprī kêt nhym arým kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Kati.

¹⁵Godja gwaj baje me'ōo bakamy nār o bakanikwýnh, ō kubēkà kêt ne kum prām. ¹⁶Gwaj kam kum mýjja'ō nhōr kêt ne kum,

—Gora gē Metīndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amā kry kêt ne ajajne, ane. Djām ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mýjja'ō nhōr kêtka ne kajgo.

¹⁷Mýj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamā me kaprī kêt ne kam memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx, ane. Djām mrāmri bakabēn? Kati. Ga, me arým tykkam kute amingrēk kêt ne kajgoja pumū. Gwaj badjwý bamā me kaprī kêtka bakajgo.

¹⁸Godja me'ō amā,

—Ē, ga ne ga we aje Metīndjwýnh mar. Ba ne ba imā me kaprīn ije memā mýjja nhōro iba. Goja gu baje tu amim Metīndjwýnh markumrēx jabej aben kabi. Ga amā me kaprī kêtka dja ba te apumūn amim, “Kon. Kute Metīndjwýnh mar kêt pyrāk”, ane. Bajbit dja ba imā me kaprīn memā mýjja nhōro iba ga arým ipumūn ijā amim, “Be, djām mrāmri tu kute amim Metīndjwýnh markumrēx. Ga, ukaprīn kute memā mýjja nhōrja pumū”, ane. Ga kam arým ipumū. Ba tu ije amim Metīndjwýnh markumrēxja pumū. Dja ā me'ō amā ane.

¹⁹Be, ga ne ga we aje Metīndjwýnh rax markam memā kum,

—Metīndjwýnh pydjibit. 'Ōdjwý kêtkaumrēx, anhýro aba. Be, mrāmri. Djām gajbit aje Metīndjwýnh rax mar? Kati. Xatanaj nhō me karō punudjwý kute Metīndjwýnh rax mar ne kam ajte kum me kaprī kêtō ba. Ne kute rax markam abenmā kum,

—Metīndjwýnh pydjibit. 'Ōdjwý kêtkaumrēx, anhýro ba. Ne kam tu umaje tertet.

²⁰Kē, ano kêt, mýkam ne ba te ar amā,

—Dja ga memā kum, “Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx”, anhýro aban amā me kaprī kêt ga mrāmri akajgokumrēx. Ga, me arým tykkam kute amingrēk kêt ne kajgo nōrja pumū. Gadjwý ne ga ā akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amā ja jarē gar imar kêt?

²¹Dja gar me bakukāmāre Abraão man kôt ije ar amā arēnhja ma. Djām Abraão kute amim Metīndjwýnh mar kajgo? Kati. Nām tu amim markumrēx ne kam kabēn kôt amijo tē. Nām kabēn kôt Metīndjwýnh nhō kikam kra Idjak djin bit kute bīn ýr. Nhym Metīndjwýnh Abraão pumūn arým amim,

—Mrāmri ne Abraão imā axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrêx ne kam kute kabên kôt amijo tēmja pumû. Nām kabên kôt amijo tēn kam arým tu amim Metĩndjwýnh mar mex-kumrêx ne. ²³ Kam ne me aben djô'ã Abraão jarê:n arênho mör tãmtã nhym kam arým Môjdjê katon arým abatàn ne. Ne kam arým me bakukãmãremã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým kum axwe kêt jarê nhym arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'òkkam no'òk ne. Be, mrāmri ne kôt arênhkumrêx. Nām arê nhym me aben djô'ã abenmã kum,

—Mrāmri ne Metĩndjwýnh Abraão òbikwakumrêx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrêx ne kam kute kabênkôt amijo bakam Metĩndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarênha pumû. Djãm me kute mar kajgokam Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarên? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rabadjwý. Djãm Rabe kute Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nām tu amim markumrêx ne kabên kôt amijo tē. Nhym kam arým kum axwe kêt jarê. Nhym Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprín arým arkum aminhürkwã jarê. Arkum arên arým ar kurê djwýnhbê arkum atemã pry 'õ jarê. Nhym kam ar umar mex ne akubyn 'ã mōn bōx. Nām ã Rabe kum ar kaprío ane nhym Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arým karō biknorkam kute amingrêk kêtumrêx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metĩndjwýnh kabên mar kajgon kôt amijo baba kêtka me kam baje memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx, anhýrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrāmri ne me tyk kajgo pyrāk.

Me òto djujabê kêt'ã ujarên.

3 ¹ Akmere, àpnhíre ar, ar akrãptĩ ne gar aje amijo memã kukràdjã'ã adju-jarên djwýnh prãm. Djãm kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kêt? Bír, gwaj bakunĩ bakabên kwý kajgo. Gwaj bakabên kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memã ujarên djwýnh kêt ne ren akabên kajgo ren gajbit amex kêt. Me krãptĩmã adjujarên kêtka me ga ren gajbit amex kêt. Nhym be, kati. Ar akabên kajgo'ã memã adjujarênkam me krãptĩ arým ar akabên man arým ar adjô'ã mex kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh arým pãnh ar amã ajaxwe rax jarê. ² Me bakunĩ bakupãnhã bakabên kajgo kumex. Godja ren me'õ kabên kajgo kêtumrêx jabej ren prĩne kute katãt amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'ãkrío mrãnhja pumû. Nām me kute krã djên ajkwa katikôt kàxirãx jadjuw ne ari o krã kukênho mrã. Ga, te mry rũnh nhym me kute ajkwakôt ar krã kukênho mrãnhja pumû.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kã rũnhõ baja pumû. Nām te kã rũnh nhym te kôk djãbêr tỳx nhym me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krã kukênh o baja pumû.

⁵ Me banhõto kute kã tekrekam no'i pyrāk. Me banhõto te kryre gu me o mýjja rũnhõ amra. Nhym kuwy kryredjwý. Ga, te bà rũnh nhym me kute kuwy kryreo kunĩmã angjênha pumû.

⁶ Me banhõto ne kute kuwy pyrāk, kute bãmã angjên pyrāk. Apýnh me axwe djãri kunĩkôt ne gu me banhõto arên arým ipêx. Me banhĩ katikôt ne

me banhôto ikwā. Ne kam kute prīne me bajo punu prām. Me banhôtoo baka-bēnja ne tu apŷnh mŷjja kunīo tuknīn o punu. Kute mrāmri ne kuwy kryre kute bāmā angjēnh nhym mŷjja kunī xētja pyrāk. Me axwe nhō bēnjadjwŷr ja ne kute me banhôtoo krī djwŷnh.

⁷Me kute mŷjja krāptī djujabê. Mry, àk, kwēnh, mry ngāngāo mrānh, ngōnhkam mŷjja, mŷjja krāptīja ne me kute ujabê. ⁸Nhym be, me banhôtoo bakabēnja pydjibit ne kute mrāmri ne mry djujabê prām kêt pyrāk. Me banhôtoo bakabēnkam bajamakkre kêt ne bajaxwekumrēx. Me banhôtoo bakabēn kute me parkumrēx, kute mrāmri ne udjy rūnh kute me par pyrāk.

⁹Me banhôtoo ne gu me baje Metīndjwŷnh, me Babām djwŷnhmā mextire jarēnh ne atekam ajte o baje abenmā bakabēn punu jarēnh. Kute amipyāk ne Metīndjwŷnh me banhipēx. Kute me bajo amipyāk ne me banhipēxkam ne gu me baje abenmā bakabēn punu jarēnh. ¹⁰Ne kam bajajkwakôt memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arē. Akmere, àpnhīre ar, gu me ren ā memā anhŷr kêtumrēx.

¹¹Djām inore 'ōkôt ngō djānhmē ngō djŷ kute aben nhikjēn apōx? ¹²Nār, djām pidjōbē pigēre'ā oriwēre djō arij? Kati. Nār, djām akrō'ā pigēre djō arij? Kati. Ne ngō nhinore'ōkam kadjwanhī ne arŷm akryja djām kam ngō djānh apōx? Arkati. Axikôtbit mŷjja apōx. Kwārik wānh gu me memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arēnh kêt.

Me krā mex'ā ujarēnh.

Gar 5.16

¹³Ar ajō we akrā mex ne we aje me kukrādja kunī mar. Goja mrāmri aka-bēnkumrēx jabej on katāt amijo aban amijo adjāmra kêt. Ne kam arŷm akrā mex. Kam dja me arŷm apumū. Akrā mexkôt apumū. ¹⁴Nhym be, ga ne ga anhōkre kadjwŷnhbē angryk. Me'ō nhō mŷjja'ā angryk. Ne arax mŷr jabej akadjwŷnhbē adjākrê. Ne kam 'ā amijo amra. Djām ja ne mex? Djā ne ga katāt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwārik wānh 'ā amijo adjāmra kêt ne arīk amim ajēx kêt.

¹⁵Djām akrā mex ne ja? Djām kàjkwakam Metīndjwŷnh we kute amā ja jarēnh? Kati, atemā. Pykakam me ar ba ne me kute amā wā jarēnh. Me kum Metīndjwŷnh kīnh kētja kôt akabēn ne ja. Xatanaj ne kute amā wā jarēnh.

¹⁶Mŷkam? Bir, me'ō nhō mŷjja'ā angrykkam ne arax mŷr jabej adjākrēkam ne ga akangati. Akangatimē apŷnh me axwe djārimē akam apōx.

¹⁷Nhym be, kàjkwakam Metīndjwŷnh kute gwaj bamā bakrā mex jadjar gwaj bakabēn mexkam

gwaj baje amīkam bajaxwe'ō mar kêt.

Ne badjumar mex prām.

Ne memā baprīn memā bakabēn.

Ne bajamak mex.

Ne badjukaprikumrēx ne baje mrāmri ne pidjō djō mex ne ô kumex pyrāk.

Ne bamā me ô mŷjja kētmē me rūnh jabēo aben pyrāk.

Ne bajēxnhī kêt ne mrāmri tu amim Jeju markumrēx.

¹⁸Me kute aben nēje me kukrā ne akrānmā memā arēnhō ba ja ne me memā arēnhō ba nhym me arŷm ajmā kute kêt ne katāt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne pidjō djō mex ne ô kumex pyrāk.

Me kute amidjwýnhbito kínhja ne Metíndjwýnhmā à'wýr punu.

4 ¹Mýj ne ga me aman arým abenwýr aprôt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ā karō djākam amā apýnh me'ō nhō mýjja pro prām ne 'ā angryk aba. Ne kam ā abeno anhyro aba. ²Me amā mýjja kính ne aje bit byrmā nhym me me abē aptà ga me byr kêt. Byr kêt ne arým me kupa. Aje 'ā angryk ne te aje byr prāmje. Ne kam aje 'ā aben tak ne abenwýr aprôt ne kam aje byr kêt rā'ā ne. Mýkam ne ga me aje byr kêt? Bir, me aje Metíndjwýnhmā o adjà'wýr kêtka.

³Nār, me aje Metíndjwýnhmā o adjà'wýr jabej nhym kute me amā ōr kêt. Mýkam? Bir, me aje o adjà'wýr punukam. Mýj ne aje o adjà'wýr punu on? Bir, me aje bit byrmā ne aje bit o amidjwýnhbito kính prām. Aje amidjwýnhbito kính prāmka aje mýjjao Metíndjwýnhmā adjà'wýr punukumrêx.

⁴Metíndjwýnh ne arým kute ar ajo ō me jakam ga ren ar amā Metíndjwýnh kínhkumrêx. Nhym be, kati. Me kum Metíndjwýnh kính kêt kukràdjā punuja ne gar amā kính rā'ā. Aje mrāmri ne me kum prō djwýnh kính ne kam jām kum krō'ā prō kính pyrāk. Nār, aje mrāmri ne me kum mjên djwýnh kính ne kam jām kum krō'ā mjên kính pyrāk. Amā Metíndjwýnh kính ne kam jām amā me kum Metíndjwýnh kính kêt kukràdjā punuja kính. Nā gām ar kam ari akabēno aben nhikjê. Dja gar amā me kukràdjā punu kính rā'an arým amijo Metíndjwýnh kurê djwýnh.

⁵Amrêbê: ne me memā kum,

—Metíndjwýnh Karō kute me bakadjwýnhbê amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prāmje. Te arek kum me bajo ba prāmka arým ngryk 'ýr.

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhym me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Djām me kabēn kajgo got? ⁶Ajmā gwaj bakuten bajaxwe prām. Nhym be, Metíndjwýnh ne kum gwaj bakaprín gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamā tỳx jangij gwaj ajmā bakute kêt. Amrêbê: ne ujarēnh djwýnh me bakukāmāremā kum,

“Me kute amijo àmra prāmja Metíndjwýnh arým mebē aptà.

Nhym be, me kute amijo ngriren amijo kàtāmja Metíndjwýnh tu kum me kaprī.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhym me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ga, kum me bakaprija pumū.

⁷Kum gwaj bakaprīkam dja gar akrānmā Metíndjwýnh kabēn man kôt ar amijo aba. Ar Xatanajbē aptà nhym arým ar abē prôt ne. ⁸Dja gar Metíndjwýnh man kôt amijo ajkamē nhym arým amipānh ar aman ar awýr amijo ajkamē. Ar ajaxweja, on ajaxwe krātan amex kute mrāmri ne me aminhikra punu pōnh nhym arým mex pyrāk. Ar aje amijo Metíndjwýnh mar ne jām ajaxwe prāmja, on aje amim ajaxwe'ā karōja krātan adjumar djā mex ne. ⁹Ajaxwe prāmka on adjumar punun on muwn kôt amra. On akeket krātan muwn on akính krātan adjumar punu:re ne. Ā ajaxwe prāmka amijo ane. ¹⁰Dja gar Bēnjadjwýr djwýnh rax man arým amijo angrin amijo akātām. Nhym kam arým kāmā akamē.

¹¹Akmerē, àpnhīre ar, kwārīk wānh abenā akabēn punu kêt. Metíndjwýnh ne arým gwaj bamā kukràdjā jarēn gwaj bamā,

“Djā gām me amā aben jabê”, ane.

Kute gwaj bamā kabēn ja jarēnhkam gar atekam akamy'ā akabēn punu jarēn 'ā axwe nhō. Mýj ne gar arým aman ā akamy'ā akabēn punuo ane? Bir, gar amim,

—Metĩndjwýnh kukràdjà ja ne mex kêt, anen arým akamy'ã ar akabên punu. Ne kam arým o Metĩndjwýnh kabên'ã punu jarên arým mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metĩndjwýnh kukràdjà'ã punu jarênhbit.

¹²Djãm we ar abê mýjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhôro aba? Metĩndjwýnh pydji ne arým me kute katàt amijo ba'ã memã karô nhym me arým kabên ma. Ta dja me utàr jabej nàr meo biknor jabej nhym me arým me biknor tokry djàkam biknor jabej. Atemã me'ô kute meo anhýr kêtumrêx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhôr ar o aba.

Me amikukãm amijo àmra ne kute amijarênh nêje kute me akre.

¹³Ar aje amijo adjàmratija, ikabên 'ãno djan ama. Aje Metĩndjwýnh mar kêt ne amijo adjàmrakam ga we memã kum,

—On ne nàr kryràd dja ba krĩ wãmã tèn bôx ne ije amim pi'òk kaprĩ kumexo atomã. Be, dja ba kam pi'òk kaprĩ pãnh mebê mýjja jamýn amũ memã ôro ikrĩ. Ne o ikrĩ:n arým pãnh inhô pi'òk kaprĩ kumexo atom. Ne o ikrĩ: nhym arým ijã amexmê na apêx. Ba kam arým akubyn tẽ, ane. Gar aje memã ã amijo adjàmrao anhýrja gora ikabên 'ãno djan ama. ¹⁴Dja ar ajã akati nhym mýjja ajmã ar ajo gar aje mar kêtumrêx. Atĩn tẽ:n atĩn nhitep djà ne kute mrãmri ne kakũm ba pyrãk. Kakũm ba:n kam arým me aêrbê kêt ne tu kãjkwa mẽ bimràkkumrêx ne. Nãm ã atĩn tẽ:n me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵Kwãrik wãnh ã memã amijo adjàmrao anhýr kêt. Ga ren ar Metĩndjwýnh man ren memã kum,

—Metĩndjwýnh kute amim ijã karô kôt dja ba itĩn ne ar iba rã'ã jabej. Ba kam arým krĩ 'òkam itẽm jabej. Nàr atemã idjãpênh jabej, ane. Ga ren ar ã memã anen arým ar amex.

¹⁶Nhym be, kati. Gar Metĩndjwýnh mar kêt ne amikam akĩnh kadjy amijo amra. Aje ã amijo adjàmrao anhýrkam ne ajaxwe. ¹⁷Metĩndjwýnh ne arým ar amã amrãnh mex'ã karô gar arým aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arým ajaxwe.

Me ô nêkrêx rũnh kute amidjwýnhbit mar.

Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

5 ¹Me rũnhmã ne ba memã kum,

—Ë, me anhô nêkrêx rũnh, ba me amã arẽ. Dja apýnh me akaprĩ djàri me awýr bôxkumrêx. Me akaprĩ ra:x kukãm dja ga me on muwn amra.

²Mýkam? Bir, dja me anhô nêkrêx rax arým me abê rerekre ne. Te me anhô kubêkã mex nhym kãpotire arým prĩne me abê apôk ne. ³Dja prĩne me abê anhô mýjja 'òk ne me abê amijo ajkê. Me anhô kên karýrmê anhô kryt jaka dja prĩne me abê punure. Nhym me kunĩ arým me anhô mýjja punu pumũn me ajã abenmã kum, “Be, omũ. Djãm tãmwã mex got”? ane. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me amã ajaxwe pãnh jarẽ ga me atokry:. Atokry kute mrãmri ne kuwy'ã me xêtkam me tokry pyrãk. Be, mýj kadjy ne ga me amim anhô nêkrêx rũnh atom nhym kumex? Djãm we me aje amijo rũnhmã? Kati. Me kute aminhinomã amimẽnh djà nhô akatikam dja Metĩndjwýnh me amã ajaxwe pãnh jarẽ ga me atokry:.

⁴Ë, akubyn amijo tẽn amima. Ga me ajêx ne anhô àpênhmã kum, “Dja gar inhô bàyogo djê pa ba kam ar amã o pãnh”, anhýro aba. Nhym me ê pa, ga me ate kam

arým memă o pănĥ kêt. Tăm dja ga me akubyn amijo tĕn ama. Djăm Metĭndjwĕnh kute me amar kêt got? Kati. Ė, me kute me amă ě kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhym arým me kuma. Metĭndjwĕnh ne me krăptĭ: o ban memă Bĕnjadjwĕr djwĕnh. Uma: kumrĕx ne arým me kute kum amijo àkĭjĕrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prĭne amijo djuw mexo aban abixaĕr tỳ: xo aba. Aje mrămri ne mry nhĭptĭ kute ate krăn àkurbit mar nhym me kute myt tămkam par pyrăk. On dja Metĭndjwĕnh me ajaxweo pănĥ ne. ⁶ Ga me arým aje me kute katăt amijo bakumrĕxmă axwe jarĕnh ne aje me par nhym me kute aminĕje me abĕ àptăr kĕtkumrĕx. Tăm dja ga me akubyn amijo tĕn ama. Nă băm ă me nĕkrĕx rŭnh kute Metĭndjwĕnh mar kĕtkam memă ane.

Me kute amiwĕr Bĕnjadjwĕr djwĕnh jamăr 'iryă.

⁷ Nhym be, akmere, àpnĥire ar, gwaj baje Metĭndjwĕnh markam me kute gwaj bajo bikĕnhkam, mỳj dja gwaj amim arĕn kuma? Bir, dja gwaj amim,

— Bĕnjadjwĕr djwĕnh dja bôx ba kôt dja, ane. Bĕnjadjwĕr djwĕnh bôx gwaj kôt bakuĕja dja gwaj kuma. Ne kam akrănă amiwĕr amăr 'iryn 'ă badjukanga kêt. Ga, pur kre djwĕnh kute pur kreja pumŭ. Ne kam djwĕ mex jamăr 'iry: ja pumŭ. Nhym kam kum ngo nhym arým na bixadjwĕr mex ne. Nhym kam djwĕ arým apôx ne 'y tỳx ne. ⁸ Dja gar kudjwa akrănă amiwĕr Bĕnjadjwĕr djwĕnh jamăr 'iry: n 'ă adjukanga kêt. Mỳkam? Bir, arým bôx 'yr gwaj kôt bakuĕ 'yr.

⁹ Kwărik wănh abĕn prĭkam abenă akabĕn kêt. Mỳkam? Bir, Metĭndjwĕnh kute pănĥ ar amă ajaxwe jarĕnh karô. Kwărik wănh abenă anhĕr kêt. Memă axwe pănĥ jarĕnh djwĕnh arým bôx 'yr.

¹⁰ Ga, me bakukămăreja ma. Metĭndjwĕnh kukwakam ujarĕnh djwĕnhja ma. Bĕnjadjwĕr djwĕnh kukwakam ne me memă ujarĕnh ar ba nhym me 'ă ari meo bikĕnh ba nhym me amitokry maro ba. Năm me te meo anhĕro ba nhym me akrănă amiwĕr Metĭndjwĕnh jamăr 'iryn 'ă ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ă amiwĕr amăr 'iryo ane.

¹¹ Năm me te meo anhĕro ban te mebĕ Metĭndjwĕnh kurĕo ba nhym me Metĭndjwĕnh'ă ukanga kĕtkumrĕx. Me ja ne me kĭnhkumrĕx. Ja ne gar aje arým mar. Arým ne gar Djo'ă ujarĕnh ma. Me bakukămăre Djo te amitokry kumex maro ban amim Bĕnjadjwĕr djwĕnh mar'ă ukanga kĕtkumrĕx. Ne kam arým tokry mar'ă aminhinomă amimĕ nhym Bĕnjadjwĕr djwĕnh arým o djuw me: xkumrĕx. Tăm dja gar ama. Ga, Bĕnjadjwĕr djwĕnh kum me kapri: kumrĕxja pumŭ.

¹² Akmere, àpnĥire ar, ar aje memă akabĕn jarĕnh nhym me kute amar pydji kadjy djăm aje kam kôt Metĭndjwĕnh năr ô mỳjja'ô jarĕnhmă? Kati. Kwărik wănh aje memă akabĕn pydjin arĕnhkôt memă kăjkwă jarĕnh kêt. Kwărik wănh aje memă akabĕn pydjin arĕnhkôt memă pyka jarĕnh kêt. Memă ar akabĕn pŭnhbit ne arĕ. Aje mrămri mỳjjao anhĕrmă. Kambit memă kum, “Nă. Dja ba ă o ane”, ane. Năr, aje mỳjjao anhĕr kĕtmă. Kambit memă kum, “Kati. Dja ba o anhĕr kêt”, ane. Jabit memă arĕ. Memă akabĕn pŭnhbit ne arĕ. Kwărik wănh memă akabĕn jarĕ ne me kute ar amar pydji kadjy kôt memă apŭnh mỳjja jarĕ kêt. Metĭndjwĕnh ren ar amă ar ajaxwe jarĕ.

Me kute aben mar ne Metĭndjwĕnhmă abeno à'wĕr.

¹³ Dja gar ajô akapri jabej Metĭndjwĕnhmă amijo a'wĕ. Năr, ar ajô akĭnhkumrĕx jabej angrerkam kum amikĭnh jarĕ.

¹⁴Djā ne ar akam me'ō kanê? Gê amiwÿr me kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnh 'wÿn amiwÿr aro bõx. Gê ar Metĩndjwÿnhmā o a'wÿn arÿm Bēnja-djwÿr djwÿnh kukwakam kangōo kungrā. Kangō kute rōnykangō pyrākjao kungrā. ¹⁵Ne Bēnjadjwÿr djwÿnh kute me'ō kanējao mexmā tu amim kam-nhĩxkumrēx ne kum o a'wÿ nhym arÿm ar kabēnkōt o mex ne kum tÿx jadjà. Amrēbē kute àpēnh jaxweo ba jabej dja arÿm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

¹⁶Dja gar ajaxwe'ōkam akaprĩn 'ā abenmā amikōt amijarē. Ne kam Metĩndjwÿnhmā abeno a'wÿ nhym arÿm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wÿr jabej. Ne badjà'wÿr'ā batÿx ne 'ā badjukanga kêt jabej nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bakabēn kōt àpēnh rax.

¹⁷Be, djām Erijbē wajanga? Kati. Erij umar kute mrāmri ne gwaj badjumar pyrāk. Ne kam Metĩndjwÿnhmā kàjkwa ngrā'ā à'wÿr tÿxkumrēx. Nhym arÿm kōt namē amexkam kàjkwa ngrābit. Ne ajte namē amexkam kàjkwa ngrā ne. Ne ajte namē amexkam tām ne. Ne ajte nakam kàjkwa ngrā ne. ¹⁸Ne kam ajte kum na'ā a'uw nhym kabēn kōt ajte na axidjuw. Axidjuw nhym kam djwÿ ajte ingrōt. Dja gwaj ā Metĩndjwÿnhmā badjà'wÿro ane nhym ā gwaj bakabēnkōt àpēnh raxo ane.

¹⁹Akmere, àpnhĩre ar, gēdja ar akam me'ō Metĩndjwÿnh kabēn katātja bē ate amijo ba jabej. Nhym me'ō akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr o akēx jabej. ²⁰Mÿj dja kute arÿm 'ÿr o akēxkam kuma? Bir, me'ō kute akubyn 'ÿr o akēxja ne axwebē utā nhym Metĩndjwÿnh arÿm me biknor tokry djābē utān kam kum apÿnh axwe djāri krāptĩ akno.

Pedru kute memã pi'òk kumrêx no'òk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'òk no'òk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhym me Jejukôt aro ajkê ne. Nhym kam Pedru kute aro tỳx ne o kínhmã arkum pi'òk no'òk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà tỳx. Arỳm gwaj bakutêp gwaj bakính djà dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhìx ne bakính. Nãm ã Pedru arkum ane.

1 ¹Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me ô pykakôt aben bê abingrànha nhym me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Pôtukam, Garaxakam Kapadôkam, Adjikkam, Bixinikkam, ar aben bê abingrànha, ba ar amã ikabên jarê.

²Metîndjwýnh, me Babãm djwýnh arỳm amijo ar apytà. Amrêbê: mỳjja kunĩ kator kêtĩ amijo ar apytà. Kute prĩne amikukãm mỳjja kunĩ markam amijo ar apytà. Karô ne ar ajo mexo ba gar arỳm kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katàt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhym Metîndjwýnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arỳm Kritu pĩte'ykam ty nhym kamrô prôt. Kam ne Metîndjwýnh arỳm ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akapri:kumrêx^a gar adjumar mexo amũ amikamên arỳm adjumar mexkumrêx ne.

Mỳj ne me kute amiwýr kamnhìxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³Ba Metîndjwýnhmã mextire jarê. Metîndjwýnh ne ra:xkumrêx. Kubê Bênja-djwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukapri ra:xi. Ukapri raxkôt ne arỳm gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurũm apôxkam me umar djà nyja pumũ. Metîndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arỳm badjumar djà nyn kam bamã katàt amijo baba prã:m ne bamã Metîndjwýnh kĩ:nhkumrêx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tĩnkam ne arỳm gwaj bamã bajamak bô gwaj arỳm badjumar djà ny. Kute gwaj bamã bajamak bônham gwaj tu 'ỳr babôxmã kamnhìxkumrêx. Dja gwaj 'ỳr

a 1.2 Djãm ar ga ne gar adjukapri nhym pãnh arỳm kum ar akapri? Kati, ta ne tu kum ar aka-prikumrêx.

bôx ne kôt ar baba rā'ā: rā'ā ne. ⁴Nhym kam arÿm gwaj bamā mÿjja mexti:re ngā, gwaj bamā mÿjja kume:x ngā. Djām mÿjja rerekmā? Kati. Djām punumā? Kati. Mÿjja mex rā'ā: rā'ā ne. Kàjkwa djwÿnhkam ne arÿm ar amā kudji.

⁵It'ÿxo Metîndjwÿnh kute mā amim ar apytār mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrêx nhym kute mā 'it'ÿxo ar apytār mex ne ar ajo ba. Dja mā amim ar ajo ba: nhym me kute aminhinomā amimēnh djā nhō akati arÿm bôx. Bôx nhym arÿm prîne amimex kôt ar ajo mexkumrêx.

⁶Jakam godja gar apÿnh mÿjjakam akapri jabej. Me kum ar akurê nār akanê nār anhôbikwa'ō abê tyk nār mÿjja 'ôdjwÿkam akapri jabej. On dja akapri kêt ne. Dja te akaprin akînhti:re. Mÿkam? Bir, dja gar Metîndjwÿnhkôt amexti:rekumrêx. Ja ne gar amiwÿr kam ama. Kam ne gar akînhti:re. Akapri japôkmā akînhti:re.

⁷Ga, kên karÿrkam punu kunî kator kadjy me kute kuwykam adjwÿrja pumû. Nhym kam arÿm mexkumrêx. Ar gadjwÿ dja me kum ar akurê nār akanê nār anhôbikwa'ō abê tyk nār mÿjja 'ôdjwÿkam akapri jabej. Kam dja gar amim Metîndjwÿnh man amim maro amû amikamēn arÿm mar rax ne. Aje Metîndjwÿnh mar raxkam akînhkumrêx. Kam akînho kên karÿrkam me kînha jakrenh me:x ne. Kên karÿr dja on akuno. Nhym be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrêx nhym akubyn bôx ne apumûn ar ajā amim,

—Be, inhō me wā mex djō'ā ne me mā imex jarēn irax jarē ba kam arÿm ikînhkumrêx, ane. Dja ā ar amex djō'ā ane.

⁸Ar ga ne gar omûnh kêt. Te aje omûnh kêt ne amā abê:kumrêx. Te jakam aje omûnh kêt ne aje tu amim markumrêxkam arÿm akî:nhkumrêx ne te: aje akîn'hā memā amijarēnh mex prāmje. ⁹Metîndjwÿnh kute ar apytārmā gar tu amim Kritu markumrêx nhym arÿm ar apytā gar kam arÿm akî:nhkumrêx.

¹⁰Djām amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh kute gwaj bapytār mar? Mÿjjao Metîndjwÿnh kute gwaj bapytārmā djām me kute mar? Kati. Nām me memā kum,

—Metîndjwÿnh ta dja ī tu kum me kaprikumrêx, anhyro ba. Jabit ne me arē. Ne kam te: kute amikukām gwaj bapytār mar mex prāmje. Nām me te: kute marmā prîne pi'ôkkôt abenā Metîndjwÿnh kabēn jarēn abenmā kum,

¹¹—Je tô, mÿj xêja ne Metîndjwÿnh ta tu mekam ukaprikumrêx? Mÿj dja me utār on? Nhÿnh amex jakam dja ā meo ane? Nām me ā amim ane. Nhym Kritu Karō me kadjwÿnhbê amijo kajkep ne memā Kritu'ā ajarē. Nām memā kum,

—Dja tokryn kam ī arÿm raxkumrêx. Nām ā Karō memā ane nhym me te: kute amikukām gwaj bapytār mar mex prāmje. Mÿjjao kute gwaj bapytār ja te kute mar mex prāmje.

¹²Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm memā kum,

—Djām me ajā ne ba ikabēn ja jarē ga me te: aje mar mexmā? Kati. Tû:mrām me akamingrānyre'ā ne ba ikabēn jarē, ane. Metîndjwÿnh memā ane nhym kam 'ātūmkam ujarēnh djwÿnh ar arÿm kâj bē ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarē. Kute kâjkwa kurūm memā Metîndjwÿnh Karō janorkôt me ar amā arē gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrānh djwÿnhdjwÿ te kute mar prāmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'ā kute memā karō.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijāno djan mrāmri akîn dhakam amakkumrêx. Kwārik wānh kam amak

katêri 'ã adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memã amijo amirît ne arÿm ar amã akính djã nhôrkumrêx. ¹⁴ Ga, me prîre kute nã kabên mar ne kôt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamakkre kêt ne amã mÿjja punu kînh. Kwârîk wân̄h akubyn amã kînh kêt. ¹⁵ Metîndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêtumrêx. Ar ga dja gar Metîndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrân̄h kunikôt ajmã akute kêt ne ar aba. Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. ¹⁶ Amrêbê: ne me bakukâmâremã kum,

“Ba ne ba imexti:ren ijaxwe kêtumrêx ne ar iba.

Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Nãm ã me bakukâmâremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók. Kam dja gar amexti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kâjkwakam me Babãm djwÿnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunî axwe markam kute memã axwe pân̄h jarên̄h. Me kute axwekôt amijo badjari 'ân̄h dja memã pân̄h jarên̄ho tê. Dja katât me kunîmã pân̄h jarê. Ar gadjwÿ kute ar amã ajaxwe pân̄h jarên̄h karô amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhô pykakam ar bakam amijãno ãm ne katât kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ pykakam ar abari amã Metîndjwÿnh pyman amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katât ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêtma ar akukâmâkjê kukrâdjã kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe rã'ã. Nhym kam Kritu arÿm ar ajaxweo pân̄h nhym kam Metîndjwÿnh arÿm tu ar amã axwe kêt jarê gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nâr kên̄ karÿro ne ar ajaxweo pân̄h? Kati.

¹⁹ Metîndjwÿnh ne kum kra kî:nh. Nãm te kum kînh ne arÿm pykamã ano nhym arÿm amikamrô ar ajaxweo pân̄h. Ga, me bakukâmâre kute mrykî-âtomti par ne kute Metîndjwÿnhmã bôrja pumû. Mry punu kêt ne prîne kã mex ne me kupa. Kritudjwÿ ajmã kute kêt ne axwe kêtumrêx ne arÿm ar ajaxweo pân̄h. Pîte'ykam ne kamrô prôt ne arÿm tyn kam arÿm o ar ajaxweo pân̄h. Kam dja gar amijãno djan katât ar amijo aba.

²⁰ Mrâmri ne Metîndjwÿnh amim Kritu'ã karôkumrêx. Amim tyk'ã karôkumrêx. Pykamê kâjkwamê mÿjja kunî kêtri ne amim 'ã karôkumrêx. Ne kam 'âtumkam arÿm ar akadjy Krituo amirît ne. Mÿjja kunî kute aminhinomã amimên̄h djã nhô akati jakam arÿm o amirît ne. ²¹ Nãm ar akadjy o amirît gar aje kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx. Nãm o amirît nhym ty nhym akubyn o tîn̄ ne amiraxo o rax nhym arÿm ra:x ne uma:kumrêx. Mÿj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx ne aje amiwÿr kôt atîn̄ kam-nhîxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tîn̄ nhym arÿm ra:xkumrêx.

²² Jakam ne gar arÿm kabên katât man kôt ar amijo aban arÿm ajmã akute kêt ne ar aban arÿm mrâmri amã me abê katâtumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abê katâtumrêx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'ô'ã karô kêtumrêx ne arÿm ar amã aben jabê:.

²³ Ga, te bãyogo 'y mex ne punu prãmja pumû. Nhym me bãyogo 'y mex kre nhym arÿm ingrôtja pumû. Ar gadjwÿ ne me ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê, Metîndjwÿnh kabên kute mÿjja 'y pyrâk ne me ar amã arê. Nhym me kute ar amã arên̄hja ne kute me âkre pyrâk. Djãm Metîndjwÿnh kabên punu prãm? Kati. Mex rã'ã: rã'ã. Tãm ne me ar amã arê gar aman arÿm tu amim Metîndjwÿnh markumrêx. Nã gãm ar mÿjja nhingrôt mãn̄ prâbê tu amim

markumrêx. Nhyam kam arÿm ar amã ajamak bô gar arÿm adjumar djà ny kute mrâmri ne me prîre bixadjwÿr nykam umar djà ny pyrâk. Ne kam arÿm amã Metîndjwÿnh kî:nh ne aje mar prã:m ne aje katât amijo aba prã:m ne. Metîndjwÿnh ne amikabên pÿnh ne arê. Djâm kute atemã kabên 'ô jarênhmã ne kute o kabên tûm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabêno biknor kêtumrêx. ²⁴Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kabên jarên memã kum,

“Ga, bôja pumû. Bô tîn 'ikrânne ne arÿm mjô. Me badjwÿ ne gu me bakunî batîn ne ar baba 'ikrânne.

Ga, pidjôrã mexkumrêxja pumû. Pidjôrã mex 'ikrânne ne arÿm rôrôk ne. Me badjwÿ ne gu me bamex 'ikrânne.

²⁵ Nhyam be, Metîndjwÿnh ne amikabên pÿnh ne arê. Djâm kute iby atemã kabên 'ô jarênh ne kute o kabên tûm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute mar tÿx rãã: rãã ne.”^b

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabên mar pÿnh. Amrêbê ne me kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kabên pydjîn arê gar mar pydjî.

2 ¹ Me kute ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ar aje mar pydjikam on wãnh me kãxã akabên punu kanga.

Aje memã ajêxkôt me noo abiknor on wãnh kanga.

On wãnh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'ô nhô mÿjja'ã angryk on wãnh kanga.

Akabên punu kunî on wãnh kanga.

² Metîndjwÿnh kabên kute me kã kangô pyrâk dja ga amã kînh. Aje me prîre rwÿk ny pyrâk kute kum kã djânh pyrâk ã amã kabên kînh ane. Ne kabên maro tẽ:n maro amû amikamên mar ra:x ne. ³ Aje arÿm amim Bênja-djwÿr djwÿnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabên kînh ane.

Kute Kritu'ã kên jakre.

⁴ Kritu ne kute kên pyrâk. Nhyam be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Nhyam be, Kri-tubit ne tîn ne ar ba. Kute kên pyrâk gar arÿm 'ÿr bôx. Nhyam me kwÿ arÿm kanga. Nhyam be, Metîndjwÿnh ta arÿm amijo utã. Kute o me utãr kadjy arÿm amijo utã. Kum kî:nhkumrêx kute mrâmri ne me kum kên pãnh rax kînh pyrâk.

⁵ Ar gadjwÿ ne gar aje apÿnh kên pyrâk. Nhyam be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atîn ne ar aba. Aje apÿnh kên pyrâk. Ga, me bakukãmãre kute kêno Metîndjwÿnh nhô kikreti nhîpêxja pumû. Ar gadjwÿ ne Metîndjwÿnh arÿm ar ajo kran ar amã Karô jano nhyam kam arÿm ar akam nhÿn ar ajo ba. Gar kam arÿm abeno anhôbikwa mexo mô. Nãm ar ajo kute mrâmri ne kêno kikreti nhîpêxo môr pyrâk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnhmã ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh kute Metîndjwÿnh nhô kikretikam kum mry bôr nhyam kum kînhja pumû.

Ar gadjwÿ Karô kute ar ajo bakam ne gar kum apÿnh kînh djà nhôro aba nhyam kum kînh. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kînh. ⁶ Be, nhyam

b 1.25 Kute amikabên jarênh ne o biknor kêtumrêx. Kute apÿnh mÿjja jarênh kôt dja mÿjja kunî apôx mexkumrêx.

kam Metîndjwînh kên'ă Kritu jakre. Kên pânĥ raxja, me kum kînhja'ă ne akren me bakukâmâremă kum,

“Ota ba krîraxbê Xijăokam kēno kikremo kajpa nhym dja. Kên mexkumrêx, kên pânĥ rax ne ba amijo utân kudja.

Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijâm kadjy kêtumrêx.”

Năm Metîndjwînh ă Kritu'ă me bakukâmâremă ane nhym me arÿm 'ă pi'ôk no'ôk ne. ⁷Ar ga ne gar arÿm tu amim Kritu markumrêx ne arÿm amă kî:nh. Amă kînh kute mrămri ne me kum kên pânĥ rax kî:nh pyrăk.

Nhym be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhym be, Metîndjwînh ta arÿm kăjmă kum rax kamê nhym arÿm ra:x. Kritu'ă ne amrêbê me bakukâmâre memă ajarê. Năm me memă kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ăm djwînhja kute kikremă armă te omûn kam bôm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremo kajpar, kum kajpar tÿxi”, ane.

Be ga, me bakukâmâre kute amrêbê: memă anhÿr kôt me arÿm kute Kritu kangaja pumû. Nhym kam Metîndjwînh arÿm kăjmă kum rax kamê nhym arÿm ra:x ne. ⁸Năm me memă kum,

“Kên ne kute me par tok nhym kam me rôrôk prămkumrêx”, ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrôkja pyrăk. Năm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arÿm me biknor tokry djăkam akuno. Metîndjwînh kute amrêbê: me'ă amim karô kôt dja me arÿm akuno.

⁹Nhym be, ar ga ne Metîndjwînh arÿm amijo ar apytă. Ar ga ne gar aje mrămri ne me kadjy Metîndjwînh mar djwînh rûnh pyrăk. Nhym Bêndjadjwÿr djwînh ne ar ajo ba. Ar abê Metîndjwînh nhô me wÿnhkumrêx nhym arÿm amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrămri ne me akamăt kô tykkam rôrôk baja pyrăk. Gar ari ajaxweo aba nhym Metîndjwînh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrămri ne me irăkam katăt ba pyrăk ne katăt Metîndjwînh kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm memă ra:xmê mextire 'ă adjujarênh ar aba. ¹⁰Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhym Metîndjwînh arÿm jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akapri kêt. Ne kam arÿm jakam kum ar akapri.

¹¹Ga, me me bajtem nhô pykakam ar baja pumû. Djăm me kute amikukràdjă kangan me bajtem kukràdjă marn kôt amijo ba prăm? Kati. Ar gadjwÿ ne gar me kum Metîndjwînh kînh kêtja mē ro'ă ar aba. Me kum amidjwînhbito kînh prămkam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe pyma:. Djăm ar aje Metîndjwînh kukràdjă kangan me axwe kukràdjă 'amÿnh ne kôt ajaxwemă? Kati. Kwărîk wănh. Dja gar Metîndjwînhmă amijangri tÿx.

¹²Me kute Metîndjwînh mar kêtjamē ro'ă ar abakam dja gar katăt ar amijo aba. Nhym kam me ar apumûn arÿm ar ajă 'êx jabej ne arîk ar ajă kute,

—Ga, me axweja pumû, anhÿr jabej. Kwărîk wănh ră'ă. Ar ga dja gar memă katăt ar amijo aban adjukapri. Katăt ar amijo aba: nhym kam Kritu arÿm bôx. Bôx nhym me arÿm amiman Metîndjwînhmă kum,

—Mrămri amexkumrêx. Me kute amim amarja katăt ar amijo ban ukapri. Ba kam gadjwÿ amex ma. Mrămri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatăt pumûn arÿm ă Metîndjwînhmă ane.

Me kute me bēnjadjwÿr kabēn marmā.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³Ba ar amā arē gar ama. Dja gar pykakam me bēnjadjwÿr kabēn kunī ma. Mÿkam? Bir, gar arÿm kâjkwakam anhō Bēnjadjwÿr djwÿnh kabēn maro aba. Ta ne arÿm ar amā me'ā karōn ar amā,

—Pykakam ar anhō bēnjadjwÿr kabēn ma, ane. Kute ar amā anhÿrkam ar aje pykakam anhō bēnjadjwÿrdjwÿ kabēn marmā. Bēnjadjwÿr raxo kute me bēnjadjwÿr kunī jakrenhja dja gar kabēn ma. ¹⁴Nār me bēnjadjwÿr kute atāri ar amā ÿr ja dja gar kabēn ma.

Metīndjwÿnh ta ne ar amā me bēnjadjwÿr jano. Ta ne ar amā aje me kabēn marmā arē. Mÿj kadjj ne ar amā me arē? Bir, dja me bēnjadjwÿr me axweo bikēnh ba. Nār, dja me katāt kute amijo bajamā mex jarēnh ba. Me kute ā meo anhÿr kadjj ne ar amā me bēnjadjwÿr jarē. Kam, dja gar me bēnjadjwÿr kabēn man katāt ar amijo aba. ¹⁵Katāt ar amijo aba nhym kam me kwÿ ar ajā kabēn kajgo kumex jarē. Me bēn kati dja me ā ar ajā ane. Kwārīk wānh rāā. Ar ga dja gar arek katāt ar amijo aban 'ā adjukanga kêt. Nhym kam amū me krāptī arÿm ar amexkôt ar apumūn arÿm me kabēn kajgoja mar kêt. Nhym kam me arÿm anhīkrēn arek dja. Dja gar aje katāt amijo abao ā me kabēn kajgoja nhityo ane. Metīndjwÿnh kute ar amā 'ā karō kôt dja gar ā ane.

¹⁶Amrēbē ne gar te ajaxwe kētmā ne ajaxwe rāā. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebē ar apytān arÿm ar amā tÿx jangij. Ar ajaxwebē ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwārīk wānh arīk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumū. Nām me anen kam arik ar ban axwe:. Ne kam me kute mrāmri ne me kute kubēkà mex jangjēnh ne kadjwÿnhbē punu rā'ā pyrāk. Kwārīk wānh ā amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abē Metīndjwÿnh nhō àpēnhkumrēx ne kum adjàpēnh tÿx ne katāt kabēn man kôt ar amijo aba.

¹⁷Me kunī ar aje kâjmā memā rax kamēnh kadjj dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amā me abē. Amā Metīndjwÿnh rax pyman bēnjadjwÿr raxja kâjmā kum rax kamē.

¹⁸Me kute ar ajō ar apa 'amÿnh gar memā adjàpēnh kajgo ar aba ar, ar amā ne ba ikabēn jarē. Dja gar akrānmā pykakam ar ajo ba djwÿnhmā adjàpēnh katāt ne rax ma. Djām ar ajo ba djwÿnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabēn kôt kum adjàpēnh katāt? Kati. Àkrē prāmkaadjwÿ kum adjàpēnh katāt.

¹⁹Mÿj dja gar nēn kam arÿm Metīndjwÿnh kīnh nhym ar amā mex jarē? Bir, dja gar katāt Metīndjwÿnh kabēn man kôt ar amijo aba. Nhym kôt me arÿm ar ajo ajkē gar kôt arÿm atokry ne akaprī ma. Kam dja gar Metīndjwÿnh kīnh nhym arÿm ar amā mex jarē.

²⁰Godja gar ajaxwe nhym me pānh ar ajo bikēnh jabej gar kam akrānmā amitokry mar jabej. Djām kam gar arÿm Metīndjwÿnh kīnh nhym kute ar amā mex jarēnhmā? Kati. Nhym be, godja gar katāt ar amijo aba nhym me arÿm kôt ar ajo bikēnh jabej gar kam akrānmā atokry mar jabej. Katāt ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metīndjwÿnh kīnh nhym ar amā amex jarē.

²¹Katāt ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikēnh gar kôt atokry. Ja kadjj

ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwý gwaj bakadjy tokryja pumû. Gwaj baje kudjwa katât amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

²² “Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'êx ne me noo akno? Kati.”^c

²³ Me kum àkjêrkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrô? Kati. Nãm Metîndjwýnhmã amijarê. Kute katât memã axwe pãnh jarênh djwýnhkumrêx jamã ne amijarê. ²⁴ Kritu ta ne pite'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mýj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxwe prãm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kêtja pumû. Gwaj badjwý arým batykmãn prãbê bamã bajaxwe prãm kêt ne ar baban baje kabên marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arým gwaj bajaxweo pãnh. Mry kã punuo ne me prïne ôm nhym kam Metîndjwýnh arým kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxwe prãm kêtô ane. ²⁵ Ga, mryo ba djwýnh kêtka mrykĩ'átomtĩ arým no biknor ne ate ar baja pumû. Ar gadjwý ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arým ajo ba djwýnh Jeju'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arým ar apytãro ba.

Kute prômê mjênãm abenã karô.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

3 ¹ Ê, ar apa, arým ar amjênwã, ar amã ne ba ikabên ne. Dja gar akrãnmã amjên kabên maro aba. Ar ajô amjên kute amim Metîndjwýnh kabên mar prãm kêt jabej ga dja ga katât kabên kôt ar amijo aban i arým 'ýr o akêx ne. ² Godja te amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne arým apumû. Katât aje amijo aban amã Metîndjwýnh rax pymakôt arým apumû. Ne kam amex kôt arým Metîndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mýj dja ga amexkam akute nhym me kum akính ne? Djãm akunhêrkam nãr djãm akĩ prïne mex nãr djãm apýnh anhô kên karýrkam nãr djãm aje akã mex jangjênhkam? Djãm akunhêr jabit ne arým kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mýj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akính ne? Bir, dja ga anhôkre kadjwýnhbê akabên mexbit man memã apríren akrãnmã memã abên rereko aba nhym me arým kum akínhkumrêx. Nhym kam Metîndjwýnhdjwý kum akĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum ô mýjja pãnh ra:x kính pyrãk.

⁵ Amrêbê ne me bakukãmãre nire kwý mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metîndjwýnh kanãrrãm ar ban arým kabên mexbit jarên akrãnmã mjên kabên maro ba. ⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumû. Nãm katât kôt ar amijo ban kum rax jarênh ar o ba. Ar aje Xara tãmdjwý pyrãk dja gar kudjwa amjên kabên man arým atín prãm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arým ar aprôwã, ar amãdjwý ne ba ikabên ne. Kwãrik wãnh amidjwýnhbít maro aba kêt ne prïne amim aprô maro aba. Ajityxo aje aprô jakrenhkam kum aprí:ren amã abê. Djãm amã aprô jabê kêt nhym Metîndjwýnh kute amarmã? Aje kum amijo adjã'wýr nhym kute amarmã? Kati. Dja ga amã abê kêt nhym Metîndjwýnh arým amar kêt. Nhym be dja ga amã aprô jabê nhym arým akabên ma. Djãm apydji ne Metîndjwýnhkôt atín ne

c 2.22 Amrêbê ne Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij ja jarê nhym kam Pedru kôt arê.

ar abamâ? Kati. Metîndjwÿnh djukaprîkôt ne ga aprômê kôt ar atîn ne ar abamâ.

Me kute katât amijo bamâ.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunîmâ ikabên. Gora ar akunî axikôt abenmâ akabên jarê. Kwârîk wân̄h amidjwÿnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyrâk dja gar â amâ aben jabêo ane. Ar amâ aben kaprîn amijo angrîn akâtâm ne ar abeno aba.

⁹ Kwârîk wân̄h me'ô ar ajo ajkê gar amipân̄h o abikên̄h kêt. Nâr, kwârîk wân̄h me'ô ar amâ akij gar amipân̄h kum adjâkjêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje â abenmâ anhÿr kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metîndjwÿnh î arÿm ar amâ akînh djâ ngân ar ajo djuw mex. ¹⁰ Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ kum,

“Ar adjumar mex ne atîn 'iryn ar abamâ djâm ar amâ ja kînh? Mÿj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwârîk wân̄h akabên punu'ô jarên̄h kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwârîk wân̄h memâ ajêx kêt.

¹¹ Godja me arik ar ban axwe on memâ akâx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amâ me kaprî.

Ar akunî abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'â adjukanga kêt.

¹² Mÿkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bênjadjwÿr djwÿnh kute katât me kute amijo baja pumûnh.

Ne kam me kute kum amijo â'wÿrkam arÿm kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memâ ipêx.

Nhym be, me axweja ne Metîndjwÿnh arÿm mekam no kâ nhàn ngryk ne arÿm mebê aptâ”, ane.

Me kute amrêbê: me bakukâmâremâ anhÿrkam dja gar â amexo ane.

¹³ Ar amex prâmkam djâm me kute ar ajo bikên̄h prâm? Kati. ¹⁴ Nâr gar katât ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikên̄h jabej gar arÿm atokry. Atokry japôkmâ akînh. Akînh ja dja gar ama. Kwârîk wân̄h kam ar amâ me uma kêt ne atîn prâm kêt.

¹⁵ Ne ate Bênjadjwÿr djwÿnh, Metîndjwÿnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano tÿx. Amikôt aje memâ amijarên̄h kadjy ano tÿx. Dja me abej akukij ne amâ,

—Mÿj ne ga aman arÿm, “Dja ba Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne”, anhÿro aba? Mÿj ne ga ama? ane. Dja me â abej akukjêro ane ga kam amikôt memâ amijarên̄h memâ kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arÿm tu amim markumrêx. Kam dja ba Metîndjwÿnh kôt itîn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Kwârîk wân̄h memâ bêx kêt. Metîndjwÿnh mexo uma dja gar aman memâ aprîren memâ amijarê.

¹⁶ Dja gar katât ar amijo aban amikam ajaxwe'ô mar kêt nhym me arÿm ar ajâ 'êx ne memâ kum,

—Djâm tām̄wā katât kute amijo ba got? Kati, axwe, anhÿro ba. Kwârîk wân̄h rā'ā. Dja te me ar ajâ anhÿro ba, ar ga dja gar katât amijo aba rā'ā. Ne

katàt amijo aba tàmtà: nhyr kam me arým ar akatàtkumrêx kôt ar apumün arým amikam pijàm ne. Me amikam pijàmmà dja gar katàt amijo ar aba ràã.

¹⁷Mýkam ne me ar ajã kabên punu? Bir, godja Metîndjwýnh ar atokry'ã amim karô jabej. Kute ar ajã amim karô kôt ne me ar ajã kabên punu gar arým atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metîndjwýnhmăbit amex-kumrêx. Nhyr be, me kwý axwekumrêx nhyr Metîndjwýnh arým memă axwe jarê nhyr me arým tokry:. Nhyr be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸Be ga, Kritudjwý tokryja pumũ. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwe-kumrêx nhyr ta axwe kêtumrêx ne arým gwaj bajaxwe pãnh tokry. Kute Metîndjwýnh'ýr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nãm me kubĩ. Kritu nhĩkumrêx nhyr me kubĩ. Nhyr kam Metîndjwýnh Karô akubyn o tĩn ne.

¹⁹Amrêbê: Nôwe me bakukămăremê ro'ã ar bakam ne ngô me imex nhyr me arým ty. Nhyr kam Metîndjwýnh arým me karôbê ijê. Me tĩn ne ar bari ne Metîndjwýnh arým Nôwemă Karô jano nhyr arým kum arê. Kum arê nhyr kuman arým kâj bê me akren memă kum,

—Ar ajaxwe:. On wãnh ajaxwemă anhire. Nãm ã memă anhýro ba. Kute kà raxo âmri ne ã memă anhýro ba.

²⁰Nôwe te memă ane nhyr me axwe ràã ne. Nhyr kam Metîndjwýnh ngrýk tôte me kute amijaxwe kră'ymă kam ama:. Nhyr kam ngô arým me imex nhyr me arým ty. Nhyr kam Metîndjwýnh arým me karôbê ijê. Nhyr be, me ngrêrebit arým amim kabên ma. Ar kubê 8bit arým amim kabên man arým wãnh axwemă ire. Ne kam arým kămă wadjàn kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metîndjwýnh mar ne arým kâkam ýrja pumũ. Kam Metîndjwýnh arým ngôkam ar utàn ar aro ba.

²¹Gwaj badjwý ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyr me arým ngômă gwaj bajangij. Mýj'ã ne ngô kurũm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumê ro'ã akubyn batĩn'ã ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'ã akubyn batĩnkam ne gwaj arým Jejukôt katàt ar amijo baba. Djãm mýjja punu'ô gwaj banhĩ'ã atom nhyr me gwaj bajã ku'ô? Kati Gwaj katàt ar amijo baban arým amim,

—Metîndjwýnh ne katàt ije amijo ibakôt kute imar, anen arým bakĩnhkum-rêx ne. Ja'ã ne ngô kurũm bajapôxja amijakre.

²²Mrãmri ne Jeju akubyn tĩn kâjkwamă wabin arým Metîndjwýnh djubôk-'ãnh nhý. Běnjadjwýr rax ne memă nhý ne kute raxo, umao mýjja kunĩ, me kunĩ jakrenh. Kute kadjy mrãnh djwýnhmê me bėnjadjwýrmê me 'itýx kunĩ jakrenh mex ne kabêno me anoro nhý.

Me kute katàt Metîndjwýnh kabên kôt amijo ba'ã kute memă karô.

Ep 4.17; Kor 3.5

4 ¹Kritu nhĩkumrêx ne arým gwaj bapãnh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukăm mă amim,

—Badjwý dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mýkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arým amim Metîndjwýnh mar týx ne kam arým bajaxwe prãm kêtumrêx ²ne bamă mýjja punu kĩnh kêt. Djãm me axwe kôt dja gwaj amidjwýnhbito kĩnh kadjy amima, bamă mýjja punu kĩnh kadjy amima? Kati:. Arým Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwýnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwýnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprô djwýnh kupa'â nâr amjên djwýnh kupa'â akurê aba. Ne amâ mýjja punu kînh. Ne kadjwati kangôkam^d ajajbâ. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben tỳx jabej. Ne mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmâ amijarêno aba. Ja ne punu:re. Nhy m Metîndjwýnh ar akam ngryk. Gar kam arỳm Metîndjwýnh'ỳr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhy m kam me amakkre kêt arỳm ar ajâ kabê:n. Me kute axweo ba tỳx rã'âkam ar ajâ kabên ne. Me abenmâ kum,

—Je tô, mýkam ne me arỳm gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arîk abenmâ kum,

—Nâm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nâm me â abenmâ ar ajâ ane.

⁵ Me wâ dja me î prîne amijaxwe kôt Metîndjwýnhmâ amijarê nhy m arỳm memâ axwe pânharê. Kute memâ axwe pânharê kadjy arỳm memâ dja. Me tînmê me tykmê arỳm memâ dja. ⁶ Ê, me arỳm tykja me tînrî ne me memâ Kritu'â ajarê. Mýj kadjy? Bir, me tînrî, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arỳm tykkam Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba kadjy ne me memâ arê.

⁷ Me kunî kute aminhinomâ amimênharê djâ nhô akati bôx 'ỳr. Kam dja gar akrâ mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijâno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwýnhmâ akabênkam amex. Nhy m be, ar amâ aben jabêkam gar arỳm ar amexo amû amikamên arỳm ar amexti:re. Kam ar amâ aben jabê:. Dja gar amâ aben jabên arỳm aben jaxwe krâptîo aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmâ anhûrkwâ jarên abenkam aku. Kwârîk wânharê aben kâxâ ar anhô mýjja'â maje amim,

—Mýj kadjy dja ba kum inhô mýjja jarê? anhýr kêt. ¹⁰⁻¹¹ Metîndjwýnh Karô ne ar amâ adjâpênharê djâ'â karô. Apýnh ar anhî djâri ar amâ 'â karô gar apýnh adjâpênharê djâ maro aba.

Ar ajô aje memâ kabên jarênharê kute ar amâ karôja, Metîndjwýnh kabên-kumrêx dja gar memâ arê. Kwârîk wânharê memâ kabên kajgo'ô jarênharê kêt.

Ne ajte kute ar ajômâ aje meo djuw mex'â karôja dja gar memâ mýjja nhôro aba ne me kadjy adjâpênharêkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwýnh arỳm ar amâ tỳx jadjâ. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwýnh ne ukapri:kumrêx. Ar gadjwý dja gar adjukaprikumrêx ne ar adjâpênharê djâ'â adjukanga kêt ne memâ adjâpênharê ar aba. Memâ adjâpênharê kunîkôt dja me arỳm Metîndjwýnhmâ mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukapri:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bôx. Ba arỳm tu amim markumrêx, ane. Metîndjwýnh ne ra:x ne kute me kunîo ba djwýnh. Rax rã'â: rã'â ne. Ne ren me kunî kum rax jarê. Mrâmri. Tãm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhîre ar, ba ar amâ arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karýr jadjwýrja pumû. Me adjuw nhy m ôr ne xêr nhy m mýjja punu kunî apôx. Ar gadjwý dja ar akapri djâ ar ajo ba gar atokry: ne. Birâm ar amâbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prâm kêt pyrâk. Gar kam amim,

d 4.3 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibânharê kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhyim itokry ja ijo ba. Mÿkam? ane. Kwârîk wānh amim ja jarēnh kêt. ¹³Be ga, Kritu tokryja pumû. Me kute amim Kritu mar krăptîdjwÿ kôt tokry. Ar gadjwÿ dja gar kôt atokry. Kwârîk wānh kam akaprî kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arÿm bôx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bôxkam akînhti:rekumrêx.

¹⁴Ar aje amim Kritu mar nhyim me arÿm kam kum ar akurê. Djâm kam ar akaprî got? Ga, Metîndjwÿnh Karô ar amê amijo kajkepa pumû. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akînhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ă kabēn punu. Nhyim be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

¹⁵Nhyim be, dja ar ajô aje me par nhyim me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr, adjâ-kînhî nhyim me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr aje amim me kukjêr prâm nhyim me kute amâ amijarēnh ga aje amû memâ me arēnh prâm. Nhyim me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr ajaxwe 'ô nhyim me kôt ajo ajkê ga atokry. Djâm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akaprikumrêx. Kwârîk wānh â amijo anhÿr kêt.

¹⁶Nhyim be, aje mrâmri amim Kritu markumrêx nhyim me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Kwârîk wānh kam apijâm kêt. Dja ga kam Metîndjwÿnhmâ rax jarēn kum,

—Djünwâ, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

¹⁷Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwÿnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmâ. Ô akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mÿj dja î arÿm me amakkre kêtka nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhyim me arÿm amijaxwe kôt kum amijarê. Nhyim kam arÿm memâ pānh rax jarê. Me kute Kritu'ă ujarēnh ny mar kêt pānh tokry rax jarê. ¹⁸Amrêbê: ne me bakukâmâre ije ar amâ arēnhja kôt memâ kum,

“Metîndjwÿnh kute me katât kute amijo baja pytâr ne tô, kam âpēnh rax.

Nhyim kam mǎ dja me axwemê me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, mrâmri dja memâ pānh jarê nhyim me axwe pānh tokrykumrêx.” Nām me bakukâmâre â memâ ane.

¹⁹Tām ne ja. Metîndjwÿnh kute ar ajâ amim karô kôt dja gar katât ar amijo aban ajmâ akute kêt ne ar aba. Ne te katât amijo aban arÿm atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytâ. Metîndjwÿnh kute ar anhipêx djwÿnh kute ar amarkumrêx ne ar ajâ ukanga kêtumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

Kute meo ba djwÿnhmâ âpēnh'ă karô.

5 ¹Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwÿnhwâ ba ar amâ ikabēn jarēn ar adjâpēnh djâ'ă ar amâ karô. Dja gar ikabēn ma. Ota, badjwÿ ibê Jeju nhô me jao iba djwÿnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omû. Dja ba ajte omû. Djâm rerekren kajgo ba omû? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arÿm omûn kôt ar iba.

²Ga, me kute me ô krito djuw mex nhyim memâ abatānhja pumû. Ar gadjwÿ dja gar wākam me kute amim Jeju marmâ arēnhô aba. Memâ Metîndjwÿnh kabēn jarēnhô aba gê me mar mexo amû amikamēn mar rax ne. Djâm me'ô ne kute ar amâ ar aje meo aba'ă âpnēnh tÿx gar amâ uman kabēn kôt ar aje

me omünho abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omünh kîn̄h ne meo aba. Djãm ar aje pi'òk kaprîbit mar ne aje amim o adjàptàr kadjy meo abamã? Kati. Ar amã me kîn̄hkam dja gar me o aba. ³Djãm ar aje amiraxo adjàmran Metîndjwýnh nhô me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykî'átomtîo ba djwýnh ò krit kukãm katàt baja pumû. Katàt ba nhym ò krit arým kôt katàt amijo ba. Ar gadjwý dja gar Metîndjwýnh nhô me ja kukãm katàt ar amijo aba gê me ajã amim, “Ba gêt kudjwa”, anen arým ar akudjwa katàt ar amijo ba.

⁴Ga, me kute aben rer djàja pumû. Kam me'ò kute me kunĩ rerja dja kîn̄h djã'ã arým amim krãdjê byn kutu. Pi'òo krãdjê tu. Nhym kam pi'òo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwý dja gar katàt ò me ja kukãm amijo aba mex ne arým amim akîn̄h djã by. Ò me jao ba djwýnh djwýnh dja bôx. Jeju dja bôx ne arým ar amã ar akîn̄h djã mexti:re ngã gar arým amim aby. Djãm ar akîn̄h djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akîn̄h djã nhôr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

⁵Ar ajabatàn̄h nyredjwý, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arým me abatàn̄hkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim, —Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikajgo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Me amijo àmra prãmja Metîndjwýnh arým me bẽ aptà.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metîndjwýnh tu mekam ukaprikumrêx”, ane.

⁶Metîndjwýnh 'itýxo kubê kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym ì akati 'òkam arým kãjmã ar akamên ar ajo rax ne. ⁷Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunĩ jarênho aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ýrkam ã kum anhyro abao ane.

⁸Ar ano mex ne amijã ano týt̄x ne aminêje rît. Ga, rop jamrexe kâr ar baja pumû. Nãm kute mry'ò krên̄mã abej ar ba. Akurê djwýnhbê Xatanaj-djwý ne 'itý:x ne àkrê: ne kabên 'itý:x ne me abej ar ba. Kute me'òbê Jeju kurêmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba. ⁹Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar týt̄xkumrêx ne 'ã adjukanga kêt ne o arým Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kunikôt me bakamydjwýbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhym me ar akudjwa arým tokry. Ja dja gar aman kubê aptà.

¹⁰Metîndjwýnh ta ne tu kum me kaprî:kumrêx“ ne prîne kute me kunĩo djuw me:xkumrêx. Ta ne Kritu djàpên̄hkôt amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar ò kãjkwakam kôt atîn̄ ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwýr ar ajuw. Be, ar atokry kãjbê 'irykam dja prîne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã týt̄x jadjã gar kôt adjãm týt̄x ne 'ã ar adjukanga kêt̄kumrêx. ¹¹Gê me kunĩ kum mex jarên̄h rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunĩmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹²Ije ar amã ikabên jarên̄h ja ne ba Xibanumã arê nhym arým 'ã pi'òk no'òk gar arým amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrêx ne 'ã ukanga kêt̄kumrêx. Ba ar amã ikabên jarên̄h 'ikrân nhym 'ã pi'òk no'òk ne. Ar akîn̄hmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metîndjwýnh ta tu kum ar

e 5.10 Djãm me ba ne gu me badjukapri nhym pãnh kum me bakapri? Kati, me ba ne gu me badjukapri kêt. Ta ne kum me bakaprikumrêx.

akaprikumrêx jarê. Kam dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt-kumrêx.

¹³Krîraxbê Babirônijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metîndjwýnh kute meo ba kadjy arým amijo me utà. Ar gadjwý arým amijo ar apytà. Makôdjwý ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arým kute ikra pyræk.

¹⁴Dja gar abenwýr bôx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunîwã umar mex. Tãm ne ja.

Pedru kute memã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'êxnhî bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

—Dja gar Jeju'ãbit angrân amũ aje maro amikamên kadjy katât ar amijo aba. Akati 'ôkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjã kînh rax kêt. Dja ï apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhîxbê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

1 ¹Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batîndjwýnhmê gwaj bapytâr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytâr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kînhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

²Gê Metîndjwýnh tu kum ar akapri:kumrêx^a gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me ba mex'ã kute memã karô.

Kô k 1.4

³Metîndjwýnh ne mexo uma:n prîne mex ne axwe kêtkumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'itýxkôt arým gwaj bamã Karô jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kînh ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prãm. ⁴Kôt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmджи. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'êxnhî. Me kum me kurê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kînh kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metîndjwýnh gwaj bamã mýjja mextire jarênh mãmджи.

⁵Kute gwaj bamã mýjja nhôrmã arênhkam

dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metîndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metîndjwýnh mar mexo amũ amikamên mar rax ne.

a 1.2 Djãm ar ga ne gar adjukapri nhym pãnh arým kum ar akapri? Katî, ta ne tu kum ar aka-prikumrêx.

⁶ Metĩndjwǎnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijāno dja.

Ajaxwe kêt kadjy amijāno djan ajte Metĩndjwǎnh kôt ar amijo aba.

Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

⁷ Mex kôt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukaprĩ. Arkam adjukaprĩ kute me axikôt apôx abenkam ukaprĩ pyrāk.

Arkam adjukaprĩn ajte amā me kunĩ jabê.

⁸ Dja gar ā aba mexo anen aba mexo amũ amikamēn aba me:xkumrêx. Ga, pidjô ô me:xkumrêxja pumũ. Nhym me kum kĩ:nhkumrêx. Ne kam kam kaprĩ kêt-kumrêx. Ar gadjwǎ dja gar aba me:xkumrêx ne akajgo kêt-kumrêx nhym Bēnjadjwǎr djwǎnhbê Jeju Kritu arým kum akĩnhkumrêx ne akam kaprĩ kêt-kumrêx.

⁹ Nhym be, godja gar ajô aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrāmri ne me no rā kute amybým mǎjja pumũnh kêt pyrāk ne aje mar rerekre. Metĩndjwǎnh ne arým ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhym be, ar ga ne gar arým jao ajamak kêt katin arým mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, àpnhĩre ar, amibêx ne markumrêx. Djām mrāmri ne Metĩndjwǎnh amijo ar apytàn amiwǎr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arým amim,

—Nā. Mrāmri ne Metĩndjwǎnh arým amijo ipytàn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amā arēnhja kôt amijo aba mex ne kam Metĩndjwǎnhbê amijo akêx kêt-kumrêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bēnjadjwǎr djwǎnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytār djwǎnh. Dja bôx ne ô kàjkwamā ar ajo mōn ar ajo bôx ne arým ar amā,

—Aj. On amrê wadjā. Ota, ar anhō mǎjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kunĩ:o iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bôx ne ā ar amā ane.

Metĩndjwǎnh kabēn pǎnh ne kute memā arēnh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amā ar aba mex ja'ā karō 'āno dja. Arým ne ba ar amā tām jarê gar arým aman arým kôt amijo aba mex. Kwārĩk wānh rā'ā. Dja ba ajte ar amā tām jarēn ajte ar amā tām jarê gar arým mar tǎx ne. Ne kam aba mex'ā adjukanga kêt.

¹³ Nā bām amim,

—Pykakam itĩn ne ar ibari dja ba mā arkum arê gê ar mar tǎx. Tām ne mexkumrêx. Nā bām ā amim anen kam arým mā ar amā arê. ¹⁴ Mrāmri ityk arým ijo rām ne ja. Bēnjadjwǎr djwǎnhbê Jeju Kritu ne imā arê ba arým kuma. Ga, kubêkatio kikreja pumũ. Nām me kungràn arým mā tē. Badjwǎ dja ba ty nhym inhĩ wānh nō. ¹⁵ Itĩnri dja ba ar amā karō 'āno dja. Ar aba mex'ā ar amā karō 'āno dja. Dja ba ty gar mā aba mex ne mar tǎx ne arým 'ā adjukanga kêt-kumrêx.

¹⁶ Gwaj banhō Bēnjadjwǎr djwǎnhbê Jeju Kritu arým bôx ne 'itǎxkôt mǎjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Djām me kabēn kajgokôt ne bar amijo iban arým ar amā me ujarēnh kajgo jarê? Kati. Djā ne me ta amim,

—Ba dja ba memā 'ā ajarēn prīne idjujarēnho irō mex gē me idjujarēn ma? Dja me kuman aben djō'ā amū abenmā arēnho ba, ane. Djā ne me ā amim anen 'ēx ne arēm amū imā arē ba me ujarēn kajgoja man arēm me ō'ā amū ar amā arē? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumūnhkumrēx ne kam kōt ar amā 'ā ajarē. Jejubē ne Bēnjadjwyrbē kumkatibē Kritu ne me kunī, mỳjja kunio ba. Bar omūn arēm ar amā tāmja'ā ajarē.

¹⁷⁻¹⁸ Amrēbē ne bar Jeju pumū. Metīndjwýnh nhō krānhkam ne bar djan arēm kam Metīndjwýnh kabēn ma. Jejumē ro'ā ne bar djan arēm kuma. Kakrā jadjēn tỳ:x ne me:xkumrēx ne arēm Jeju kuno bar omū. Nhyam kam Metīndjwýnh arēm kākwa kurūm Jeju'ā ar imā kabēn jarē. Kakrā jadjēn tỳ:x kurūm ne ar imā 'ā kabēn jarēn kam,

—Ikra ne wā. Imā abē:kumrēx. Ba kam kam ikīnhkumrēx. Nām ā Jeju'ā ane bar arēm kabēn ma. Ga, Metīndjwýnh, me Babām ta kute kum rax jarēnhja pumū. Kum kī:nh jarēnhja pumū bar arēm kuma.

¹⁹ Be, nā bām ar Jeju pumūn Metīndjwýnh kabēn ma. Nhyam be, amrēbē ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarē. Metīndjwýnh ne kabēn pýnh ne arē gwaj mar pýnh. Dja gwaj on Metīndjwýnh kabēn mar 'āno dja.

Ga, ngōnh pōk kryre kute akamāt kō tyk kurwýja pumū. Me'ō ne o akamāt kurwý ne arēm amim kam mỳjja pumūnho ba. Metīndjwýnh kabēndjwý dja gwaj mar 'āno djan arēm mỳjja mar kēt maro tē. Arēm mỳjja kute apōxmā maro tē. Dja gwaj mar 'āno badjāmo tē:n arēm mỳjja'yr o bōx ne arēm prīne mỳjja pumūnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kāmā mrānhja pumū. Kāmā mrā nhyam me arēm abenmā kum, “Arēm akati 'yr”, ane. Nhyam kam akati ban arēm akati nhyam kam me arēm mỳjja kunī pumūnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metīndjwýnh kabēn mar 'āno badjāmo mō:n arēm Kritu'yr o babōxkumrēx. Nhyam kam arēm akubyn bōx gwaj arēm prīne omūnh mex nhyam arēm me:xkumrēx ne dja. Gwaj kam prīne mỳjja kunī pumūnh mexkumrēx.

²⁰⁻²¹ Amrēbē: me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarē nhyam me 'ā pi'ōk no'ōk ne. Djām kabēn jarēnh djwýnh ta ne amikabēn man o Metīndjwýnh kabēn ne arē? Kati. Metīndjwýnh Karō ta ne ngrēk nhyam kam kabēn man Metīndjwýnh kabēn kō:t arē. Karōkōt kute arēnhkam djām gwaj baje pi'ōkkam kabēn jarēnh kajgo ne tu kabēn mar, tu mỳjja'ā kute kabēn jarēnhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kēt. Dja gwaj Karō kumrēx ma nhyam arēm gwaj bajamak bō gwaj kam pi'ōkkam kabēn jarē. Ne kam arēm kōt kuma.

Me ta kute amijo 'ēx ne kute Metīndjwýnh kabēn jarēnh.

Djuda 3

2 ¹ Nhyam be, me bakukāmāre kwý ne me arēm amijo 'ēx ne memā kum, —Metīndjwýnh kukwakam ne ba ar amā arē, anhýro ba ne arēm Metīndjwýnh kupa'ā memā mỳjja kwý'ā ujarēn ar ba. Ar akamdjwý dja me kwý ta amijo Metīndjwýnh mar mex ne ate kupa'ā ar amā mỳjja kwý'ā ujarēn ar ba. Dja me 'ēx ne kraxkam ujarēn mexkumrēx. Ne ujarēnho tē:n kam arēm 'ēnhōtkam kupa'ā ajarē:n kam arēm me akwý noo akno. Ne arēm Metīndjwýnh bē ar ajo akēx. Dja me ajte Bēnjadjwýr djwýnh'ā memā kum,

—Djām mrāmri ne Jeju me axweo pānhkumrēx? Kati. Nām me 'ēx, anhýro ba. Anhýro ba:n arēm me aērbē tyn arēm me biknor tokry djākam akuno.

² Me 'êxnhi ja ne me prô prām, mjên prām ar ba. Dja me krāpti me 'êxnhi man me kôt prô prām, mjên prām ar ba. Nhyim me kâtām me omün arým abenmā kum,

—Be, djām me kute amim Jeju mar wākam me mex got? Me axwe, anhyro ba.

³ Me kute Metindjwýnh'a 'êxja dja me amim mýjja rünho atom prā:m ne Metindjwýnh kupa'a ar amā mýjja kwý jarēn arým ar anoo akno. Ga, me kute memā nêkrēx nhōr ne pānh pi'ók kapri jamýnhja pumū. Ar gadjwý dja me ar ajo ō nêkrēx pyrāk ne ar anoo aknon arým ar abē pi'ók kapri jamý. Djām Metindjwýnh ate krān ar ban kute me mar kêt? Djā nām ōtdjwan me omünh kêt? Kati. Dja me aêrbē mrāmri memā axwe pānh jarēnhkumrēx nhyim me arým me biknor tokry djākam akuno.

⁴ Djām me axwe kajgo? Djām pānh kêt? Kati. Metindjwýnh kute memā axweo pānhkumrēx. Nhyim kadjy mrānh djwýnhdjwý, djām kute memā axweo pānh kêt? Kati. Pānh ne arým apa:rmā me biknor tokry djākam me kumē. Ne kam akamāt kō tykkam mebē ijē, mrāmri me kute kàxirāxo me 'āprekam me kute mebē ijē tỳx pyrāk. Dja 'ātūm nhyim memā axwe pānh jarēnh nhō akati arým bōx. Kute kam memā axwe pānh jarēnh kadjy Metindjwýnh arým mebē ijē. Dja memā axwe pānh jarē.

⁵ Me bakukāmāre Nōwe bu'a me jadjwý, djām me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pānh. Nōwe te kàj bē me kute katāt amijo ba'a memā karōo ba nhyim me axwe rā'a ne. Memā 'ā karōo ba: nhyim arým me'a ngō tām ne me kunī nhimex ne. Nhyim be, Nōwemē ar kubē 7bit ne Metindjwýnh ngō tāmbe ar utā.

⁶ Kriraxbē Xôtōmamē Gomorakamdjwý djām me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pānhkumrēx. Arým ne Metindjwýnh memā axweo pānh nhyim me kunī arým xēr nhyim arým mýjja prābit nō. Mýj kadjy? Bir, jakam me amakre kêt kunī kute mar ne kum Metindjwýnh pymamā. Ja kadjy ne ā memā axweo pānh ane.

⁷ Ne kam me'ōbē Rodjwý. Ro axwe kêt nhyim Metindjwýnh arým utā. Xôtōmakam ne me ari prô, mjên kupa'a kurē ban axweti ba. Nhyim Ro axwe kêt ne arým mekam pijām ne kaprire ne. ⁸ Ne me axwe kôt me omün ne me maro ba. Ne kam me ō'a akati kunikôt kadjwýnhbē tokry. Nhyim kam Metindjwýnh arým Ro pytān arým me axwe kunī ga.

⁹ Ga, Metindjwýnh kute Ro pytār mar mexkumrēxja pumū. Me kute Metindjwýnh mar ne kôt kute amijo badjwý ne Metindjwýnh kute me utār mar mexkumrēx. Kute kapribē me utār mar mexkumrēx. Me axwedjwý Metindjwýnh kute mebē ijē mar. Mýj kadjy dja mebē ijē? Bir, dja i memā axwe pānh jarē. Kute memā axwe pānh jarēnh kadjy dja mebē ijē.

¹⁰ Me kute Metindjwýnh'a 'êxja ne me kum amidjwýnhbito kīnh prām. Ne kam kum mýjja punu kīnh. Me ja ne ba ar amā arēnh 'āno dja. Metindjwýnh dja mebē ijē. Me kum me rünh kunī kurēn kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo àmra prām ne tīn prām kêt ne tu me rünh'a kabēn punu. Me kwý ne me te uma nhyim me 'êxnhi ja tu me'a kabēn punu. ¹¹ Nhyim be, Metindjwýnh kadjy mrānh djwýnh umaro 'itýxo kute me 'êxnhi ja jakrenh mex. Nām me te 'itýx djām me kute Metindjwýnhmā kum, “Me axwekumrēx”, anhyr mā? Kati.

¹² Nhyim be, me 'êxnhi ja ne me kute mry pyrāk. Mýj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metindjwýnh'a 'êxadjwý. Mýj

kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwỳnh ĩ meo akno nhym me arỳm me biknor tokry djàkam akuno. Me kute mry pyràk ne kute me mar kêtka tu me'ã kabẽn punu.

¹³Me 'ẽxnhija ne me Metĩndjwỳnh kabẽn kupa'ã memã arẽnho ba. Kam, dja Metĩndjwỳnh memã axweo pãnh nhym me tokry:. Nãm me pijãm kêt ne a'uri axwe ban õ kwỳ krẽn kôt o ikõn kam ajbãn kurẽ ban kam we kĩnhkumrẽx. Be, me ja ne me ar amã amibẽn amijo amran arỳm ar aro'ã krĩn aku. Ar aro'ã akun ar amã 'ẽx ne ar anoo biknor ba. Ga, me kã mexkam mỳjja 'õk, me ngrã 'ã arikkam punuja pumũ. Ar gadjwỳ ne me punuo ar apunu.

¹⁴Nãm me mebê prõ nàr mỳeno àkĩnh kadjy ari no prõt ne kum axwe prãm. Nhym me kwỳ kute amim Jeju mar rerekre nhym me arĩk memã 'ẽx ne me noo aknon arỳm amiwỳr meo akẽx nhym me mekôt axwe. Nãm me kute amim mỳjja rũho atom kadjy no mektire ne Xatanaj man kôt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tàmđjwỳ kute ingêt kôt amijo ba pyràk. Metĩndjwỳnh ne amrêbê: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhym me arỳm me biknor tokry djàkam akuno, ane.

¹⁵Nãm me tu Metĩndjwỳnh nhõ pry kangakumrẽx ne arỳm me bakukã-mãre Barãoja kôt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kôt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwỳnhbê mebê idjaer kurẽn kum, “Dja ga mebê idjaero ajkẽ”, ane. Ota, pãnh nêkrẽx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhym arỳm kum nêkrẽx kĩnh ne me kabẽn kôt me'ỳr tẽ. ¹⁶Me'ỳr tẽ: nhym Metĩndjwỳnh arỳm õ mrymã me kabẽn jadjã nhym mry arỳm Barãomã kabẽn ne. Bibãnh ne axwe ja nẽje kum kabẽn nhym arỳm Metĩndjwỳnhbê me kurẽ kêt ne.

¹⁷Be, me kute Metĩndjwỳnh'ã 'ẽxja ne me kabẽn kajgo jarẽn kumex. Ga, ngõmkwatikam arỳm ngõ ngrãja pumũ. Me kum kôr ne 'ỳr bõx nhym kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhym me arỳm kam kaprĩ:re. Ar gadjwỳ dja me 'ẽxnhi Metĩndjwỳnh kupa'ã ar amã mỳjja kwỳ jarẽ: gar aman arỳm akaprĩ:re. Ga, kakũm kók djãbêr tỳxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwỳnh ne me 'ẽxnhĩ ba? Kati. Mỳj kukràdjã punu kôt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyràk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwỳnh dja tu akamãt kô tykkam me rẽn-kumrẽx nhym me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arỳm ne me kadjy akamãt kô tyk dji.

¹⁸Nãm me amijo 'ẽx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabẽn katãtkumrẽx, anhỹro ba. Nhym me kute amidjwỳnh kĩnh prãm arỳm mekôt axwe prãm. Nhym me 'ẽxnhija me kute amidjwỳnh kĩnh'ã memã ãpnẽnho ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwỳnh kĩnhõ aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurẽ aban abixaêr tỳ:x ne arỳm akĩ:nhkumrẽx, ane. Me ã memã anhỹro ba. Metĩndjwỳnh ajbir amiwỳr meo akẽxo mō nhym me 'ẽxnhija arỳm memã 'ẽx nhym me arỳm me maro ba. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh bẽ amijo akẽx ne me 'ẽxnhi kôt amijo mō.

¹⁹Xatanaj kute me 'ẽxnhija pa 'amỳnh tỳx ne amipunu kôt ar meo ba. Nhym kam me 'ẽx ne memã kum,

—Ikabẽnkôt dja ga amidjwỳnh kĩnhõ aba. Djãm aje amidjwỳnh kĩnh nhym Metĩndjwỳnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwỳnh kĩnh ne

arým akīnhbit, ane. Me kute Metīndjwýnh'a 'êxja ne me ā memā anhýro ba. Ba ar amā arē gar ama. Ga, me kute me pa 'amýnh nhym me arým kum āpēnh kajgo ne kaprī baja pumū. Me kaprī ba:n te kute kubē amijo pōxmā. Me axwedjwý ne me axwe rā'an te ta axwe kētmā. Me kute mrāmri ne me pa 'amýnh týx nhym me te kute amijo pōx prāmjeja pyrāk.

²⁰Bir, godja me'ō jaxweja arým kute amim Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu marn 'ýr akēx, gwaj bapytār djwýnhja'ýr akēx ne me kum Metīndjwýnh kīnh kēt djāpēnh punujabē amiptā. Ne kam akubyn me axwe'ýr akēx ne ajte mekōt axwe jabej, mrāmri akubyn mekōt axwekam arým axwe ra:x.

²¹Be, katāt Metīndjwýnh kabēn kōt kute amijo baja ne me'ōja arým kute mar mex. Ne ren mar kēt ne ren kājbe axwe. Nhym be, kati. Arým ne mar mex. Nām te mar mex ne arým kubē amijo akēx. Kam ne arým axwe ra:x ne. Metīndjwýnh me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkōt kabēnja ne arým mar mex ne arým kubē amijo akēx ne arým axwe ra:x ne.

²²Amrēbē: me bakukāmāre kabēn kōt ne me'ōja arým ā amijo akēxo ane. Me bakukāmāre memā kum,

“Ropre ne arým ō jaīn. Ne kam akubyn kukrē. Nhym me te angrō jamydjwý ku'ō nhym akubyn ngykam amirē.”

Nām me bakukāmāre ā me kute Metīndjwýnh markam kute kubē amijo akēx'ā ā memā ane.

Bēnjadjwýr djwýnh bōx djā nhō akati'ā ujarēnh.

3 ¹⁻²Akmere, āpnhīre ar, imā ar ajabē. Amrēbē ne ba ar amā Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arē. Pi'ōkkam ba ar amā arē. Ne kam pi'ōk jakam ba ajte ar amā arē. Ar aje mar týx rā'ā kadjy. Ije ar amā arēnhkam ba akubyn ar ajo tēn me bakukāmāre kabēn'ýr ar ajo bōx. Me bakukāmāre kwý ne mebē Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhkumrēx ne kukwakam memā kabēn jarē. Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arē ba ajte jakam ar amā arē. Bēnjadjwýr djwýnh, gwaj bapytār djwýnh ne ar ijano bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Dja gar ajte ar badjwý ar ima. Ar ije amrēbē Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam ar amā katāt aje amijo aba'ā karōja dja gar ajte ama. Ar aje Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā mar týx rā'ā kadjy ba 'ýr ar ajo bōx ne ajte ar amā arē. Ba ar amex man ā ar amā arēnhō ane.

³Dja Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōx 'ýr nhym me arým gwaj bajaprý:. Ja kumrēx ba ar amā arē. Dja me mýjja punubit'ā amim karōn kum axwe prā:m ar bar arým gwaj bajaprýo ban ⁴gwaj bamā,

—Je tō nhýnh? Djām kute aminhō akati jarēnhja on bōxmā got? Adjākamā mýjja kunī kute aminhipēx kraxkōt kute amijo mōr tāmtā rā'ā. Me bakukāmāre kēt mýrbē mýjja tām rā'ā. Djām on ō akati bōxmā got? ane. Dja me ā gwaj bajaprýo ane.

⁵Djām mrāmri ne we mýjja kunī rā'ā nhym we Jeju akubyn bōx kētmā? Kati. Ga, adjākamā Metīndjwýnh kabēn kōt kājkwā katorja pumū. Nhym kam ajte kabēn kōt pyka ngō kurūm katon ngō kōt aminhipēx.

⁶Nhym kam kabēnkōt ajte ngō pykao ajkamuwñ o aknon prīne o ajkē. Ja ne me kute mar prām kētkumrēx. Ne kam we mýjja kunī rā'ā jarē. We Jeju akubyn bōx kēt jarē. Kati. Metīndjwýnh kabēnkōt dja Jeju akubyn bōxkumrēx.

⁷Nhym be, jakam Metindjwŷnh ta amikabēnkôt amim kàjkwamē pyka'ā ma. Dja kabēnkôt xēr. Metindjwŷnh dja ī memā axweo pānh. Me kum Metindjwŷnh kīnh kētamā axweo pānh. Nhym kam me arŷm me biknor tokry djākam akuno. Kamā, dja kàjkwamē pyka xēr.

⁸⁻⁹Me kwŷ ne me amim,

—Bēnjadjwŷr djwŷnh akubyn bōxmā amijarēn kam ate ari amikrào ba. Nām me ā amim ane. Djām mrāmri ne Bēnjadjwŷr djwŷnh amikrào ba? Kati. Akmere, āpnhīre ar, ba ar amā mŷjja jarē. Dja gar amim markumrēx. Dja kàjkwakam Bēnjadjwŷr djwŷnh'ā akati pydjibit apēx. 'Ā akati pydji apēx ja ne kute gwaj bajā amex krāptī: arŷm apēx pyrāk. Ba ajte ar amā arē. Dja gwaj bajā amex krāptī: o kute 1.000 pyrāk apēx. Gwaj bajā amex krāptī ja ne kute Bēnjadjwŷr djwŷnh'ā akati pydjibit apēx pyrāk. Bēnjadjwŷr djwŷnh ne kute amikrào ba kēt. Kabēn pydji ne arē. Amikabēn kôt dja bōxkumrēx. Mŷkam ne amrēbē bōx kēt? Bir, nām ngryk tōn amiwŷr me amār 'iry n amim,

—Djām me'ō biknor ba kam ikīnhmā? Kati. Me kunī amikam kaprīren wānh amijaxwemā irern kute iwŷr amijo akēxkambit dja ba ikīnhkumrēx. Nām ā amim anen amiwŷr me amār 'iry. Kam ne amrēbē bōx kēt. Nhym be, dja mrāmri akubyn bōxkumrēx.

¹⁰Dja te amiwŷr me amār 'iry n arŷm gwaj bajaērbē bōxkumrēx. Bēnjadjwŷr djwŷnh bōx djā nhō akati dja me'ŷr bōx kute mrāmri ne akamātkam me ākīnhī me aērbē bōx pyrāk. Dja me'ŷr bōx nhym kàjkwakam mŷjja arŷm kēt ne, kàjkwakam mŷjja kunī: kēt ne. Dja mŷjja rārāk tŷ:x ne arŷm kàjkwā nhī'ām tēn akuno. Pykadjwŷ dja arŷm xēr. Pykakam me kute mŷjja nhipēxdjwŷ dja xēr. Mŷjjao pyka kute aminhipēx djādjwŷ dja kunī xēr. Dja kuwy kangro tŷ:x nhym arŷm mŷjja kunī: xēr nhym arŷm kēt ne.

¹¹Ga, mŷjja kunī kētmāja ma. Ar aje ja markam mŷj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metindjwŷnh kabēn man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kēt. Kwārik wānh me kum Metindjwŷnh kīnh kētja kukrādja kôt amijo aba kēt. ¹²Dja gar amiwŷr kam aman mā amim,

—Gē Metindjwŷnh nhō akati on bōx, ane. Metindjwŷnh nhō akatikam dja kàjkwā pōk tŷx ne arŷm xēr. Nhym mŷjjao kàjkwā nhipēxdjwŷ dja arŷm kunī ôr, kangro tŷ:x ne arŷm ôr.

¹³Nhym be, gwaj ba mŷj ne gwaj amiwŷr kam ama? Bir, gwaj amiwŷr kàjkwā nykam ama. Gwaj amiwŷr pyka nykam ama. Metindjwŷnh kute gwaj bamā kabēn pydjin arēnhja gwaj kam ama. Pyka arŷm nykam djām kam me axwe'ō ar ba? Arkati. Me axwe kētbīt dja me kam ar ba.

¹⁴Mŷkam ne ba ar amā ja jarē? Bir, dja bōx gar ajaxwe kēt nhym arŷm ar apumū. Ar ajaxwe kētkôt ar apumū gar arŷm adjumar mex. Nār, dja bōx gar ajaxwe nhym arŷm ar apumū. Ar ajaxwe kôt ar apumū gar arŷm adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kēt kadjy amijāno dja. Nhym bōx gar prīne kum amex kute mrāmri ne kubēkà'ā ngrā kētkumrēx prīne memā mex pyrāk.

¹⁵Kam, kwārik wānh mekôt amim,

—Bēnjadjwŷr djwŷnh akubyn bōxmā amijarēn ate amikrào ba, anhyr kēt. Dja gar amim,

—Bēnjadjwŷr djwŷnh kute me utār prā:m. Kam ne ngryk tōn amiwŷr me amār 'iry. Kam ne bōx kēt rā'ā, ane. Dja gar ā amim ane.

Nām ā gwaj bakamy Paurdjwỳ ar amā ane. Metīndjwỳnh kute kum amak bōnhkōt ar amā ane. Kute pi'ōk no'ōkkōt ā ar amā ane. ¹⁶ Ō pi'ōk kunikōt ne mỳjja ja'ā memā pi'ōk no'ōk ne. Kam kabēn kwỳ ne me kute marbē mebē tỳxi. Nhym kam me kwỳ amak mex kētja kute amim Metīndjwỳnh mar kētkam memā kupa'ā arēn prīne o ajkē. Ne kam Paur kabēn kupa'ā ta memā amika-bēn jarē. Nām me ā Metīndjwỳnh kabēn'ā pi'ōk no'ōkja kunī jarēnho ane. Nām me kupa'ā arēn arỳm prīne o ajkē Metīndjwỳnh kabēn kupa'ā ta memā amikabēn jarē. Dja me kupa'ā arēnho ba:n arỳm me biknor tokry djākam akuno.

¹⁷Kam, akmere, àpnhīre ar, ar aje arỳm ikabēn ja markam amijā ano tỳx. Nok ga ren ar me axwe kōt ar amijo aban ren mekōt ajaxwe. Metīndjwỳnh kupa'ā ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metīndjwỳnh kabēn markum-rēx. Nok ga ren ar me kabēn man ren kupa'ā amijo aba. ¹⁸ Dja gar Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu mexo amex tē. Kubē ne gwaj bapytār djwỳnh. Dja gar mexo amex tēn amū o amikamēn arỳm amexkumrēx. Ne mar mexo tē:n amū o amikamēn arỳm mar rax ne. Gē me jakam kum rax jarēn kum rax jarēnh rā'ā: rā'ā ne. Tām ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo í ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bâmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipânh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. Nhym Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunî maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhym arým gwaj bamar krâta. Nãm â Djuão kute arkum 'ã karôo ane.

Kabên kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

1 ¹Be, amrêbê ne me'ô nhidjibê Kabên, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja, mýjja kunĩ kêttri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omũ. Ne arým prĩne omũnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba. ²Tãmja, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja ne pykakam bôx ne amijo amirĩt bar arým omũn kam 'ã ar amã amijarê. Metĩndjwýnhkôt me tĩn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'ôja kute memã tĩn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirĩt. ³Bar ije omũnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhôbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhôbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhôbikwa. ⁴Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omũn aman arým mrãmri akĩnhokumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katàt amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵Ga, akamàt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhym me memã pry kurwý nhym me arým irãkam katàt ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhym me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. Nhym kam me arým amim kuman kabênkôt katàt amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katàt amijo ban axwe kêt'kumrêx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo ôbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamàt kô tykkam bamrãnh punumãn prabê amim

Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrân punun bajaxwe. Djâm kam mrâmri bakabênkumrêx? Kati. Nâ gwâm amijo bajêx ne katât bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo ôbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷Metîndjwýnh ne katât ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nâm kute mrâmri ne me irâkam katât ba pyrâk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katât amijo baban bamâ bajaxwe prâm kêt ne kam arým mrâmri bajêx kêt. Nhyam kam Metîndjwýnh mrâmri gwaj bajo ôbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prîne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrôkôt gwaj bajo mex.^a Kute mrâmri ne me kute mýjja punu pônhy nhyam arým prîne mex pyrâk. Dja â gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metîndjwýnhmâ amijarênhy.

⁸Godja gwaj baje amim,

—Djâm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêtumrêx, anhýr jabej, ne kam arik amim bajêx ne bakabên katât kêtumrêx. ⁹Nâr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhyam Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prîne gwaj bajo mex. Mrâmri ne kabên kajgo kêt ne katât kute amijo bakumrêx. Kam dja prîne gwaj bajo mex gwaj arým kum bajaxwe kêt. ¹⁰Djâm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metîndjwýnh ne arým memâ kum, “Me kunî kupânhtâ axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memâ kum, “Kati, ijaxwe’ô kêt”, anhýr jabej ne arým Metîndjwýnh kute me’ô ’êxnhî pyrâk. Ne arým baje amim, “Metîndjwýnh ’êxnhî”, anhýr pyrâk. Ne kam baje Metîndjwýnh kabên mar kêtumrêx.

Me nêje Metîndjwýnhmâ kabên djwýnh’â ujarênhy.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

2 ¹Akmere, âpnhîre ar, mýkam ne ba ar amâ ikabên ja’â pi’ôk no’ôk ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajô arým bajaxwe jabej. Mýj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Kâjkwakam ne me’ô dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêtumrêx. Ta dja inêje Metîndjwýnhmâ kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhyam arým ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj â bajô bajaxwe jabej amim ane. ²Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwýnh. Metîndjwýnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhyam Jeju kute gwaj bajaxweo pânhy kadjy arým ty. Ne kam tyk jakam arým gwaj bajaxweo pânhy nhyam kam arým gwaj bakam ngryk kêt. Djâm gwaj bajbit? Kati. Me kunî. Apýnh pykakam me ba djâri me kunî jaxwe nhyam Jejubê mekam ngryko apêx djwýnh.

³Djâm mrâmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mýj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katât amijo ba’â kute memâ karôkôt kabênja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arým amim,

—Be ga, ije kabên markumrêx ne kôt amijo ibaja pumû. Mrâmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arým ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma. ⁴Jeju ne me kute katât amijo ba’â memâ karôn memâ arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memâ kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhýr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katât kêt.

a 1.7 Dja jâm gwaj bajaxwe man jâm bajaxwe pânhy kamrô prôtja man kam prîne gwaj bajo mex.

⁵Nàr, godja gwaj kabên man kôt amijo baba jabej arým mrâmri bamã Metîndjwýnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amû amikamênho môn kam arým amim,
—Mrâmri ne Metîndjwýnh kute amikôt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumû, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Metîndjwýnh kute amikôt gwaj bajo baja markumrêx. ⁶Me kute,

—Ba ne ba ije Jeju 'amýnh týx ne 'ã idjukanga kêt, anhyrja ren katât amijo ba kute ta katât amijo ba pyrâk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷Akmere, àpnhire ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katât aje amijo aba'ã karôkam djã ne ba me kabên ny'ô jarê? Kati. Me kabên tûm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênho krax djâkam me kute ar amã kabên jarênho ja ne ba ar amã arê. ⁸Ne kam ajte pi'ók jakam katât aje amijo aba'ã ar amã karô. Kute mrâmri ne ikabên ny pyrâk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar týx ne kôt ar amijo ba. Gar arým kudjwa kôt ar amijo aba. Nhym kam kabên ar amã kute mrâmri ne ny pyrâk. Gar kôt ar amijo aba nhym kam me arým Jeju mex man ar gadjwý ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, “Mrâmri ne ar kabênkumrêx”, ane. Mýkam? Bir, gar arým me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamât kô tyk pyrâk arým kanga. Ne kam arým Metîndjwýnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kôt gar katât ar amijo aba kute mrâmri ne irâkam me katât baja pyrâk. Nhym kam me arým ar ama.

⁹Dja me'ô memã kum,

—Ba ne ba Metîndjwýnh kabênkôt katât ar amijo iba kute mrâmri ne me irâkam katât baja pyrâk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja kurê. Djâm mrâmri ne katât kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rá'ã kute mrâmri ne me akamât kô tykkam ba punu pyrâk.

¹⁰Nhym be, me'ô kum kamy jabêja ne mrâmri Metîndjwýnh kabênkôt katât kute amijo bakumrêx. Katât kute amijo ba kute mrâmri ne me irâkam katât ba nhym mýjja'ô kute me par tok kêt pyrâk.

¹¹Nhym be, me kum kamy kurêja ne arým amim 'êx ne aminoo aknon kute katât kute amijo baja mar kêtumrêx. Kute mrâmri ne me'ô akamât kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrâk. Mýkam ne kute katât kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamât kô tykkam baja te rîtmãja pumû. Nhym nokam akamât kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwý ne me amakkre kêt ne kam kute katât kute amijo baja mar kêt.

¹²Ar aprire, akmere, àpnhire ar, mýkam ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane? Bir, gar ajaxwe nhym Jeju arým ar ajaxwe pânho ty. Nhym kam Metîndjwýnh arým Jeju man arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt ne. Kam ne ba pi'ôkkam ã ar amã arênho ane.

¹³Ar akra krãpti, ar amã ne ba pi'ók no'ôkkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu ne mýjja kuní kêtri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatànho nymã ne ba pi'ók no'ôkkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým mar kêt ne arým o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar aprîre, ar amã ne ba pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, ar aje me Babãm djwÿnh markam ne ba ar amã arê.

¹⁴ Ar akra krãpti, ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam?

Bir, Kritu mÿjja kunî kêtri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatàn ny, ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam?

Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwÿr ar ajo akëxmã gar arÿm

kubê atÿx ne Metîndjwÿnh kabên mar tÿx ne 'amÿnh tÿx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arÿm Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjã punu'ã ujarênh.

¹⁵ Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjã punu, me ò mÿjja punudjwÿ, kwãrik wãnh ar amã kînh kêt. Me kum me kukràdjã punu kînhja kum Metîndjwÿnh jabê kêtumrêx. ¹⁶ Mÿkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me Babãm djwÿnh kute memã kukràdjã punu jarênh? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja ne me kute memã kukràdjã punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memã arênh ne memã kum,

—Dja ga amidjwÿnhbito kînh, anhÿro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amim mÿjja pumünh tÿx, anhÿro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amibên amijo adjãmra, anhÿro ba. Me kukràdjã punu ja ne me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja memã arênh ba.

¹⁷ Dja me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjã punuja ï apêx ne me kum mÿjja punu kînhdjwÿ ï apêx. Nhy m be, me kute Metîndjwÿnh kabên mar ne kôt kute amijo ba rã'aja ne me Metîndjwÿnh kôt tin ne ar ba rã'a: rã'a ne. Kam kwãrik wãnh ar amã me kukràdjã punu kînh kêt.

Kritu kurê djwÿnh'ã ujarênh.

¹⁸ Be, arÿm ijabatàn mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arÿm akati bôx 'ÿr. Arÿm mÿjja kunî kute pykakôt amingràn nhym me kunî kute aminhinomã amimênh 'ÿr. Dja akati bôx nhym Kritu kurê djwÿnh rax arÿm amirît gwaj arÿm omü. Kritu kurê djwÿnh rax ja ne me arÿm ar amã 'ã ajarê. Nhy m kute amirît kukãm arÿm ajbir jakam kurê djwÿnh kumex ne amirît ne. Kumex amirît nhym me arÿm gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

—Mrãmri arÿm gwaj bawÿr ò akati bôx 'ÿr. Ga, kukãm kurê djwÿnh kumex arÿm amirîtja pumü, ane. Gwaj kam arÿm ja markumrêx. Ne amiwÿr akatija markumrêx. Ne amiwÿr me kunî kute aminhinomã amimênh nhö akatija markumrêx.

¹⁹ Amrêbê ne Kritu kurê djwÿnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krî. Nhy m be, arÿm ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krî kanga. Gwaj kam arÿm memã bakaton abenmã kum,

—Be, Kritu kurê djwÿnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krîkam djãm mrãmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhy m be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirît kadjy ne me arÿm kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwÿnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêtumrêx. Mÿkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne

axwe kêtumrëx ne arÿm ar amã Karô jano nhym arÿm ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabën katàt kunĩ mar ne aje Kritu kurê djwÿnhja mar prãm kêt. ²¹ Djãm ar aje me kabën katàt mar kêtka me ba ar amã pi'ók ja no'ók ne? Kati. Ar aje me kabën katàt markam ne ba ar amã no'ók ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabën katàtkôt arênh kêtumrëx. Ja ne gar arÿm aje mar.

²² Nhym mÿj me'ô ne 'êxnhikumrëx? Bir, me 'êxnhĩ ne me memã kum,

—Djãm Jeju'ã ne Metĩndjwÿnh kute me banhô Bënjadjwÿrbê kumkati mënň got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhÿro ba. Me ja ne me 'êxnhikumrëx. Me kute Bãm japrÿn Kra japrÿ. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwÿnhkumrëx. ²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtumrëx. Me kute tu amim Kra markumrëxja ne me kute tu amim Bãmdjwÿ markumrëx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amÿnh tÿx ne tu amim markumrëx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamënh krax djakam me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwÿ 'ã adjukanga kêt. ²⁵ Nhym kam Bãm gwaj bamã,

—Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrëx. Kabën pydjĩn arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwÿnh kute Metĩndjwÿnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ók no'ókja.

²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh kute ar amã Karô janor nhym kute ar ajamÿnh tÿx ne ar ajo bakam. Karô kute ar ajo bakam djãm atemã me'ô kute ar amã, “Ota, me'ô 'êxnhĩ”, anhÿrmã? Kati. Karôja ta dja ar amã me 'êxnhĩ jarê. Ta ne kute ar amã mÿjja kunĩ, me kukràdjã kunĩ jarênh ne katàt kute ar amã arênhkumrëx. 'Êxnhĩ kêtumrëx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amÿnh tÿxkumrëx ne tu amim markumrëx ne 'ã adjukanga kêt. Nhym kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metĩndjwÿnh kra ar'ã ujarênh.

²⁸ Be, arÿm ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabën jarê. Dja gar amim ika-bënja ma. Dja gar amim Kritu 'amÿnh tÿx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amÿnh tÿx ne 'ã badjukanga kêt nhym arÿm gwaj bamã amijo amirĩt. Gwaj bamã amijo amirĩt gwaj kam arÿm bamã uma kêt ne bapijãm kêt ne dja.

²⁹ Gar arÿm aje Jeju katàt kute amijo baja mar. Me katàt kute amijo baja kunĩdjwÿ Metĩndjwÿnh arÿm meo kra nhym me umar djã ny. Jadjwÿ gar arÿm aje mar.

3 ¹ Me Babãm djwÿnh ta ne arÿm gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrëx. Nhym be, gwaj babê Metĩndjwÿnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mÿkam? Bir, me kute Jeju mar kêtka me me kute gwaj bamar kêt. ² Akmere, àpnhĩre ar, jakim gwaj babê Metĩndjwÿnh kra-kumrëx. Ne kam mÿj dja gwaj ĩ bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirĩt kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhym be, Jeju dja ĩ gwaj bamã amijo amirĩt gwaj arÿm prĩne mexkôt omũ. Nhym kam ta amikôt gwaj badjwÿ gwaj bajo mex gwaj arÿm baje Jeju pyràk. Ja ne gwaj baje markumrëx ne amim,

—Nà. Dja ijo mex ba arým ije Jeju pyràk, ane. ³Gwaj bawýr Jeju bôxkam amakbê bamā bamex prā:m. Gwaj bamā bamex kute ta mex pyràk prā:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tẽ.

⁴Nhym be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kukràdjà mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metĩndjwýnh te memā kum, “Kwārik wānh ajaxwe kêt”, ane nhym me arým kam amikrà ar o ban tu axwe. ⁵Mýj kadjy ne Kritu ruw ne nā kurúm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamā bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arým aje markumrêx ne amim,

—Kute imā ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djām ta axwe'ô? Arkati. ⁶Me kute amim Jeju mar tỳxo ban 'ā ukanga kêtja ne me mā kum axwe prām kêt. Nhym be, me mā kum axwe prām kute amim Jeju mar kêt.

⁷Akmere, àpnhĩre ar, me kute me axwe'ā 'èx ne ar amā, “Me axwe kêt”, anhyrkam kwārik wānh gẽ me'ô o ar anoo biknor kêt. Djām me axwe mex? Kati. Me katāt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸Nhym be, me kute arek axweo ba prāmja ne Xatanaj meo ba. Mýkam? Bir, Xatanaj adjakamā axwe krax ne kute arek axweo ba prām. Kam ne arým me kute arek axweo ba prāmja Xatanaj kute meo ba. Metĩndjwýnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhym arým meo ba kêt nhym me arým axwe kêt. Ja kadjy ne nā kurúm katon ar ba. ⁹Metĩndjwýnh kute meo krakam ne me arým umar djà ny. Kam ne me arek kute axweo ba prām kêt. Metĩndjwýnh Karô^b kute mýjja 'y pyràk ne memā wadjàn me kadjwýnhbê nhỹ, me axwebê àptàro nhỹ. Kam ne me te kute arek axweo bamā. Metĩndjwýnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamā.

¹⁰Mýj xêbê ne Metĩndjwýnh kra ar? Bir, Metĩndjwýnh kra ne me kum axwe prām kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arým kôt memā bakaton me omũ. Me jabê ne Metĩndjwýnh kra ar. Ja ne gwaj omũ. Mýj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prām ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arým kôt memā bakaton me omũ. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ā kute memā karô.

¹¹Ba ar amā arẽ gar ama. Metĩndjwýnh ne memā kum,

—Dja ga me amā aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rā'ā. ¹²Be, me bakukāmāre Kaĩ ne arým kamy bĩ. Kwārik wānh gar Kaĩ kôt ā amijo anhyr kêt. Xatanaj ne Kaĩo ba nhym arým kamy bĩ. Mýkam ne kamy bĩ? Bir, ta àpênh jaxwe prāmkam nhym kamy katāt kute amijo ba prāmkam.

¹³Bir, akmere, àpnhĩre ar, godja me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kum ar akurẽ jabej. Kwārik wānh ar amim,

—Je tô mýkam ne me ā ijo ane? anhyr kêt.

¹⁴Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djākam bamôrmā. Djām jakam kam gwaj bamôrmā? Kati. Jakam ne gwaj arým Metĩndjwýnh-kôt batĩn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne. Mýjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

b 3.9 Metĩndjwýnh Karô ne kabêno memā amak bô nhym me umar djà nyn arým kum axwe prām kêt. Dja ga 'ā Ped k.1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarên ama.

—Mrāmri ne arým Metĩndjwýnhkõt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Bir, gwaj arým mrāmri bamā bakamy jabêkumrêxkõt. Dja gwaj bamā bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

—Mrāmri dja ba arým Metĩndjwýnhkõt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne. Ga, arým imā ikamy jabêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kõt batĩn ne ar baba rā'ā: rā'āja markumrêx. Nhym be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djâkam mormā rā'ā. ¹⁵Me kum kamy kurê kunĩ ne me kute me par djwýnh pyrâk. Ne kam me par djwýnh dja Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶Nhym be, Jeju mrāmri kum gwaj bababêkumrêxkam arým gwaj bapānh ty. Gwaj ren bamā aben jabê kute Jeju kum gwaj bababê ne gwaj bapānh tyk pyrâk. Nhym me ren arým kute gwaj bakamy'õnh bĩnmā. Gwaj ren bamā bakamy jabêkumrêxkam ren arým memā kum,

—Ba dja ga me ibĩ gẽ ikamy tĩn ne, ane. Gwaj ren bamā abêkumrêxkam gwaj ren ā memā ane. ¹⁷Nhym be, me'õ nhõ mýjja nhym kamy nhõ mýjja kêt. Nhym arým omũ. Omũnho nhý:n kam arým amim,

—Je, djām ije amikutā kum inhõ mýjja kwý nhõrmā? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djām tāmwa ne Metĩndjwýnh kõt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸Be, arým ijabatānh mexkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Dja gar amim ikabēn ma. Kwārĩk wānh gwaj bajajkwa kajgokambit memā, “Imā me abêkumrêx”, anhýr kêt. Gwaj bakabēn kwý kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamā aben jabêkumrêx ne abenmā mýjja ngān abenmā apē. ¹⁹Dja gwaj bamā me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metĩndjwýnh arým kute gwaj bajo aminhokumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

—Mrāmri ne Metĩndjwýnh arým ijo aminhokumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrān badjumar mex ne ar baba.

²⁰Nhym be, godja gwaj banhõkre kadjwýnhbê amiman amim,

—Djām mrāmri Metĩndjwýnh kabēn kõt imā me abêkumrêx? Kati. Imā me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim,

—Metĩndjwýnh ne kute mýjja kunĩ mar ne kute inhõkre kadjwýnhbê ikabēn mar mexkumrêx. Ta dja imā tỳx jadjā, ba arým imā me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ā Metĩndjwýnh'ā amim anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹Nār atekam baje banhõkre kadjwýnhbê amim bakabēn markam amim,

—Kati. Metĩndjwýnh kabēnkõt imā me abêkumrêx, anhýr jabej ne arým bamā Metĩndjwýnh pyma kêt. ²²Ne kam tu kute gwaj bamā mýjja nhipêxo kum a'uw nhym arým gwaj bamā ipêx. Mýkam? Bir, gwaj baje kabēn mar ne kõt amijo baba nhym gwaj bakam kĩnhkam dja arým gwaj bamā ipêx.

²³Metĩndjwýnh ne gwaj bamā,

—Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amā aben jabê, ane. Gwaj kabēn ja man kõt ar amijo baba. Tām ne ja.

²⁴Dja gwaj Metĩndjwýnh kute abenā gwaj bamā karõja man kam kabēn kõt ar amijo baba. Ne kam arým Metĩndjwýnh kõt ar baba. Nhym kam arým gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkep. Djām mrāmri ne Metĩndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê mā amijo kajkepukumrêx? Mýjkõt ne gwaj ja ma? Bir, Metĩndjwýnh ne gwaj bamā Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamā,

—Arÿm ne Metîndjwÿnh akadwÿnhbê amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metîndjwÿnh gwaj bakadwÿnhbê amijo kajkepja markumrêx.

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

4 ¹ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awÿr bôx jabej ne ar amã,

—Metîndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhÿr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrâmri Metîndjwÿnh kabên kôt kabên katâtma akato. Mÿkam? Bir, me ta kute amijo Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh ne amijo 'êx baja ne krâptî. Ne kam arÿm pyka kunîkôt apôx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mÿj dja gwaj amim me kabin memã bajapôx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhym me memã kum,

—Be, mrâmri ne Jeju Kritu kâjkwa kurûm ruw ne nã kurûm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhÿro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrâmri Metîndjwÿnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhym be, me kute memã anhÿr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhÿnh ne Jeju Kritu kâjkwa kurûm ruw ne nã kurûm katon ar ba? Kati, anhÿro ba. Me kute memã ja jarênho ba ne me amijo 'êx ne Metîndjwÿnh kabên kôt kabên kêt. Kritu kurê djwÿnh'ô ne ja. Ja ne me arÿm ar amã arê. Kritu kurê djwÿnh rax bôxmã arê. Bôx kukâm ne kurê djwÿnh kwÿ arÿm jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwÿnh kôt gar arÿm akabên aba. Gar arÿm kam kurê djwÿnho apa. Mÿjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ÿrkôt. Jeju ne ar ajo ban tÿxo kute pykakam kurê djwÿnh kunî jakrenh mexi.^c Gar kam kukwakam arÿm meo apa. ⁵ Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kôt ne Kritu kurê djwÿnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhym kam me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja arÿm kum Kritu kurê djwÿnh kînh ne me kabên maro ba.

⁶ Nhym be, ar ba ne bar ije memã Metîndjwÿnh kabên jarênhkam mrâmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arÿm me'ã abenmã,

—Mrâmri kute Metîndjwÿnh markumrêx. Ga, kute Metîndjwÿnh kabên markumrêxja pumû. Mrâmri kabênkumrêx, ane. Nhym be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arÿm me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metîndjwÿnh mar kêt. Ga, kute Metîndjwÿnh kabên mar kêtja pumû. 'Êxnhîkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arÿm memã bajapôx ne arÿm me kuma. Me kabênkumrêx jabej nâr me 'êxnhî jabej arÿm memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metîndjwÿnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mÿj

^c 4.4 Djâm pykakambit kurê djwÿnh nhym tÿxo kute akrenh? Kati, kâjkwakamdjwÿ. Jeju ne tÿxo kute kurê djwÿnh kunî jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arên kôt ama.

xêbê ne Metîndjwýnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metîndjwýnh kra. Metîndjwýnh kra ne me umar djà ny. Me kum me abêbit ne me kute Metîndjwýnh mar. ⁸Ta kum me abê nhym kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metîndjwýnh mar kêt.

⁹Metîndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhym pykakam bôx. Gwaj kôt batín ne ar baba rá'á: rá'á kadjy. Kam ne gwaj baje Metîndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nà. Metîndjwýnh kum ijabê:kumrêx, ane. ¹⁰Mrãmri kum gwaj baja-bêkumrêx. Djãm gwaj ba bamã Metîndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhym nã kurüm katon ar ba. Gwaj bajaxweo nhym Metîndjwýnh gwaj bajaxwekam ngryk. Nhym Kra arým gwaj bajaxweo pãnh ne Metîndjwýnhmã gwaj bakam ngryko apêx, gwaj bakam Metîndjwýnh ngryko apêx.

¹¹Metîndjwýnh kute ã kum gwaj bajabêo anhýrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, àpnhíre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. ¹²Djãm me'ô ne arým kàjkwakam Metîndjwýnh pumû? Kati. Me'ô ne kute omünh kêtumrêx. Kwärík wãnh gwaj omünh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhym Metîndjwýnh arým gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metîndjwýnh jabê tỳxo amũ amikamênho môn bamã abê tỳ:x ne.

¹³Metîndjwýnh ne arým gwaj bamã Karô jano nhym arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Nà. Kute ar ijo ban ikadjwýnhbê amijo kajkep:kumrêx, ane. ¹⁴Ar ba ne bar arým Kra pumünho iba. Mrãmri ne me Babãm djwýnh arým Kra jano nhym bôx. Kute pykakam me axwe kunĩ pytãrmã ne me'yýr bôx. ¹⁵Me kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhýro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhym Metîndjwýnh mrãmri me kadjwýnhbê mã amijo kajkep ne amikôt ar meo ba.

¹⁶Metîndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim,

—Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japôx djâbê ne Metîndjwýnh. Ta ne kum me abê nhym kam me kôt arým kum aben jabê. Metîndjwýnhkam me kum aben jabê japôx djâkam ne me mã kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metîndjwýnh amikôt ar meo ban me kadjwýnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷Dja Metîndjwýnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kôt bamã abê tỳxo amũ amikamênho mō. Gwaj kam arým bamã abê tỳ:x ne. Nhym kam Metîndjwýnh nhô akati arým bôx. Kute memã axwe pãnh jarênh djâ nhô akati bôx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mýkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyrãk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja. ¹⁸Ga, me prïne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêtumrêxja pumũ. Mýkam? Bir, me kute meo bikênh karô ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prïne kum me abê mex kêt rá'ã.

¹⁹Mýkam ne gwaj bamã Metîndjwýnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arým bamã abê. ²⁰Nhym kam gwaj baje Jeju kabênkôt

me'ôo bakamyja, gway bajô jâm bamâ kurên jâm memâ kum, “Imâ Metîndjwýnh jabêkumrêx”, ane. Kati. Nâ gwâm bajêx. Gway baje bakamy pumûnhkam ne gway bamâ kurêkam te bamâ Metîndjwýnh pumûnh kêtja jabêmâ.

²¹ Metîndjwýnh arým gway bamâ 'â karôn gway bamâ,

—Djâm ar amâ ijabê? Dja gar amâ akamydjwý jabê, ane. Kam dja gway bamâ bakamy jabêkumrêx.

Me kute tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx'â ujarênh.

5 ¹ Mýj xêbê ne Metîndjwýnh krakumrêx? Bir, me kwý i pýnhkôt kute mã amim,

—Mrâmri ne Jejubê Kritu. Mrâmri ne Metîndjwýnh Jeju'â me banhô Bêndjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx, anhýrja. Me kute mã amim anhýr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metîndjwýnh krakumrêx ne umar djâ ny. Ne kam mebê Metîndjwýnh krakam me kum Metîndjwýnh jabê. Djâm Metîndjwýnhbit me kum abê? Kati. Amibu'â mebê Metîndjwýnh kradjwý ne me arým kum me abê.

² Djâm mrâmri ne gway bamâ amibu'â Metîndjwýnh kra ar abêkumrêx? Mýj kôt dja gway arým ja markumrêx? Bir, dja gway bamâ Metîndjwýnh jabên kabên man kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arým bamâ kra ar abêja markumrêx ne arým amim,

—Nâ. Imâ Metîndjwýnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gway kute me kute katât amijo ba'â memâ karôkôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arým bamâ Metîndjwýnh jabêkumrêx. Djâm gway baje kabên mar ne te kôt amijo babamâ? Kati. Gway kôt amijo babaja babê týx kêt. ⁴ Mýkam? Bir, me kum Metîndjwýnh kînh kêtja te gway bamâ amikukràdjâ jarê gway bamâ me kukràdjâ kînh kêt. Metîndjwýnh ne arým gway bajo kra gway arým badjumar djâ ny. Kam gway bamâ me kukràdjâ kînh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metîndjwýnh markumrêx ne arým me kukràdjâ kôt amijo baba kêt.

⁵ Mýj xêja ne me kute me kukràdjâ mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrâmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhýro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjâ mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metîndjwýnh kute memâ Krao amirît.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mýj ne Metîndjwýnh arým gway bamâ Kra jarênhô amirît on? Bir, Kra Jeju Kritu bôx ne nâ kurûm kato. Ne kam arým abatânh ne. NhyM Metîndjwýnh kute arênhô amirît kadjy Djuão arým ngômâ adjâ. Ngômâ adjâ nhyM kam tûmrâm arým kamrô prôt ne arým ty. Djâm ngômâ adjârkambit Metîndjwýnh gway bamâ Kra jarênhô amirît? Kati. Kamrô prôt ne tykkam-djwý kute o amirît. NhyM kam Metîndjwýnh Karôdjwý ajte Kra'â amijarênhô amirît. Karô mrâmri katât kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metîndjwýnh arým Kra jarênhô amirîto amânhrut ne ikjêkêt.

⁸ Karôkôt o amirît. Ngômâ adjârkam o amirît. Kamrô prôt nhyM tykkam o amirît. Kunîkôt ne Metîndjwýnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrâmri gway bamâ mýjja'â amijarênhô amirîtkam gway abenmâ kum, “Mrâmri ne amijarênhkumrêx”, ane. NhyM be, Metîndjwýnh

kute Kra'ã amijarêno amirítjakam kabên katàto kute me kunĩ jakrenh. Kam me kunĩ ren abenmã kum,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx, ane. ¹⁰Me kute tu amim Metĩndjwỳnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx, anen amikadjwỳnhbê markumrêx. Nhyr be, me kute amim Metĩndjwỳnh mar kêt ne me Jejuo me'õ 'êxnhi pyrãk. Mỳkam? Bir, mrãmri Metĩndjwỳnh kute Kra'ã amijarêno amirítumrêx nhyr me kute amim mar kêtumrêx ne me o me'õ 'êxnhi pyrãk.

¹¹Nhyr Metĩndjwỳnh arỳm amijarêno amirít ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arỳm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane. ¹²Me kute Krao aminhõja ne kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhyr me kute Metĩndjwỳnh Krao aminhõ kêtja kôt tĩn kêtumrêx ne.

¹³Ar aje tu amim Metĩndjwỳnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne. Mỳj kadjy? Bir, ar aje pi'ókumrêx ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atĩn markumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ba kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'ókumrêx ikabên jarênh aman kam arỳm tu amikukãm ja markumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

¹⁴Dja gwaj ja man arỳm Metĩndjwỳnhmã mỳjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karõ kôt o a'uw ne kum,

—Aje ija amim karõ kôt dja ga ã imã mỳjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhyr arỳm gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx. ¹⁵Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arỳm amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mỳjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arỳm kute gwaj bamã mỳjjao anhyr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwỳr baje mỳjjao badjã'wỳrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

¹⁶⁻¹⁷Apỳnh me axwe djãri kunĩkôt ne me axwe. Ne kam kwỳ pãnh tyk kêt. Nhyr be, atemã me axwe'õ pãnh dja arỳm ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy 'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gêdja o Metĩndjwỳnhmã a'uw ne kum,

—Djũnwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrik wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamy Metĩndjwỳnhmã ã'wỳro ane. Nhyr arỳm kum axweo pãnh kêt nhyr tyk kêt ne tĩn ne. Nãr me axwe 'ókôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metĩndjwỳnhmã ã'wỳrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

¹⁸Metĩndjwỳnh kute memã amak bõnh nhyr me umar djã nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwỳ ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nã. Me umar djã ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nhyr kam Xatanaj te kute amiwỳr meo akêx nhyr me ro'ã axwemã.

¹⁹Metĩndjwỳnh ne arỳm gwaj bajo kra. Nhyr be, Xatanaj arỳm amikôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Metĩndjwỳnh ne arỳm ijo kra. Nhyr be, Xatanaj arỳm amikôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

²⁰ Metĩndjwỳnh Kra ne arỳm bôx. Katàt kabēn ne katàt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katàtkumrêxkôt mar kadjy arỳm gwaj bamã bajamak bô. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Arỳm ne Kra bôx ne imã ijamak bô. Ije ta katàtkumrêx mar kadjy arỳm imã ijamak bô, ane. Nhym kam Kra Jeju Kritu arỳm amim gwaj bapytà. Katàtkumrêxja arỳm amim gwaj bapytà. Mrāmri kubê Metĩndjwỳnhkumrêx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwỳ ne gwaj baje arỳm tu amim markumrêx.

²¹ Akmere, àpnhĩre ar, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx me kute kum amijarēnhja ne kumex. Dja gar amijāno dja. Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx'ỳr aje amijo akêx kêt kadjy amijāno dja. Tām ne ja.

Djuão kute atãri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne òbikwa nimê kra arkum pi'òk no'òk ne. Jeju kôt ne o kanikwýnh ne arkum pi'òk no'òk ne. Kute o tỳx ne kute kum me 'èxnhĩ bôxmã arènhmã ne pi'òk no'òk ne. Me 'èxnhĩ kute Metíndjwýnh kabên kêt jarènh ne kute me noo biknormã bôxmã.

Năm kum,

—Kwārík wánh me ja mar kêt ne mekôt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano tỳx ne me jamã kre rax. Năm ã Djuão òbikwa nimê arkum ane.

¹Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Nà àpnhĩre, Metíndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramê ar amã pi'òk no'òk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrêx. Djãm bajbit? Kati. Me kunĩ kute Metíndjwýnh kabên katàtkumrêxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê.

²Metíndjwýnh kabên katàtkumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar tỳx rã'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtumrêx.

³Me Babãmbê ne Metíndjwýnh. Krabê ne Běnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprikumrêx^a gar adjumar mex rã'ã. Ar katàt kute kabên jarènhkumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ã kute memã karô.

⁴Nà àpnhĩre, akra kwý ne kôt ar amijo ba ba omũn ikĩnhkumrêx. Năm ar kute Metíndjwýnh kabên katàt markumrêx ne kôt ar amijo ba ba kôt ar omũ. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karô. Kôt amijo baba'ã gwaj bamã karô nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kôt amijo bakumrêx ba kôt ar omũn arým ikĩnhĩre.

⁵Ne kam àpnhĩre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabên ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabên marja tãm dja ba akubyn ar amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶Mỳj dja gwaj nẽn bamã aben jabê? Bír, dja gwaj Metíndjwýnh kabên man kôt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mỳj ne kabènkam kute? Bír, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no tỳxmã, me 'èxnhĩ kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷Be, arým me 'èxnhĩ krãptĩ ar ba. Năm me memã kum,

a 3 Djãm ar ga ne gar adjukapĩ nhym ar pãnh arým kum ar akapĩ? Kati, ar ta ne ar tu kum ar akaprikumrêx.

—Djãm mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju Kritu jano nhym pykamã bõx ne nã kurũm katon ar ba? Kati, nãm me 'êx, anhỹro ba. Me kute ã memã anhỹro bakam mrãmri 'êxnhĩkumrẽx. Mebê Kritu kurê djwỳnh.

⁸Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karõ me 'ãno dja. Ga wãkam arỳm Kritumã adjãpênh 'ãtũm. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã akĩnh djã jarẽ. Dja ar amã kungã. Nàr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhym me arỳm ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm ar amã õr kêt. ⁹Me kute Metĩndjwỳnh kabên mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabên kõt amijo ba kêtja ne Metĩndjwỳnh kute meo ba kêtikumrẽx. Nhym be, me kute arek Kritu kabên kõt amijo baja me Babãmbê Metĩndjwỳnh kute meo ba nhym ajte Kradjwỳ kute meo ba.

¹⁰Godja me'õ bõx ne 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarê kwãrĩk wãnh kum aminhũrkwã jarênh kêt. Ne kwãrĩk wãnh pa kjênh kêt. 'Êx ne kupa'ã ar amã ã ujarênhkam dja gar pa kjênh kêt. ¹¹Dja gar pa krij nhym me arỳm ar ajã,

—Arỳm ne ar amijã kumẽ. Ga, ar kõt bawã pumũ, ane. Gar kam arỳm kõt ar gadjwỳ Kritu'ã ajêx pyrãk.

¹²Nã bãm bit pi'õkjakam ar amã ikabên kumex jarênh prãm. Ba kam amim, —Kati. Kwãrĩk wãnh ba pi'õkkam ikabên kunĩ jarênh kêt. Dja ba tẽn arkam bõx ne ijajkwao arkum arẽ, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arỳm abenkam bakĩnhkumrẽx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³Akanikwỳnhkam kradjwỳ amã amikabên mex jarẽ. Metĩndjwỳnh kute amijo akanikwỳnh pytãr tãm kra ne amã amybỳm amikabên mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuão kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djàri memã Jeju'a ujarênh tēmja amiwýr aro wadjà ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rá'ãmã ne kute kubê me'ô jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuão ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnhô ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metíndjwýnh kabên katàtkôt imã ajabê.

² Akmere, Metíndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metíndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjà kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjà kêtja ne ba imã kínhkumrêx. ³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nính iwýr bôx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

—Be, Onij Gaju kute Metíndjwýnh kabên katàt markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikínhkumrêx. ⁴ Nã bãm memã Jeju'a idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhō. Ba kam mã itēm nhym me nính imã me'ã ujarênh ne kute imã,

—Onij ar kute akabên kôt Jejuo aminhōja Metíndjwýnh kabên man kôt kute katàt amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikí:nhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuão kute amikính jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhôdjàn nh ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumúnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metíndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamyo djuw mex kunikôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx. ⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nính ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarên ajte me kute Jeju mar kunijamã ajã ajarên memã kum,

—Onij Gaju kum ar ijabê:n ôdjàn nh ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amũ ajte ar mōr kadjy arkum mýjja'ô ngã. Arkum djwý, pi'ôk kaprĩ ngã. Metíndjwýnh kabênkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'a ujarênh kadjy mōrkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ô mýjja nhōrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mō. ⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabên

katàt jarènh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mỳjja ngā. Ne kam arỳm ar ro'ā apē.

Djoti kute amijo bēnjadjwỳr rax prām.

⁹Amrēbē ne ba wām ar aje amim Jeju marjamā pi'òk no'òk ne. Gar arỳm inhō pi'òk jarèn ikabēn ma. Nhyim be, wākam Djoti kute ikabēn mar prām kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwỳr rax prām. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwỳr rax prām. Bēnjadjwỳr rax prāmje ne kute ikabēn mar prām kêtumrēx.

¹⁰Dja ba ar akam itēm ne ibōx jabej ne arỳm ar amā Djoti jarē. Nām ikàxā kabēn punure jarēnho ba. Amrēbē jakam gwaj bakamy kwỳ wām ar awỳr tēn ar akam bōx. Ar kute ar amā Metīndjwỳnh kabēn jarènh kadjy ar akam bōx. Nhyim kam Djoti kute ar pa kjēnh kêt ne arkum aminhūrkwā jarènh kêt. Gar akwỳ ar aje arkum aminhūrkwā jarènh prām nhyim Djoti arỳm ar abē aptàn ar amā,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprōnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprōnh djà nēje ar ajano.

¹¹Akmere, kwārīk wānh me axwe'ā amijakre kêt. Me mex'ā dja ga amijakre. Me mex ne me Metīndjwỳnh kôt ar amijo ba. Nhyim me axwe kute Metīndjwỳnh mar kêtumrēx. ¹²Be, me kunī ne me me bakamy Temexu mex jarē. Nām me 'ā abenmā kum,

—Metīndjwỳnh kabēn katàt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arỳm omū, ane. Ar badjwỳ ne bar Temexu mex jarē ga ar ijēxnhī kêt kôt aje arỳm ar imar.

¹³Nā bām bit ije amā ikabēn kumex jarènh prām. Ne kam ije pi'òkkam amā arēnh prām kêt. ¹⁴Ije amikrà kêt ne awỳr itēm mā. Dja ba awỳr bōx gu banhỳ-tāri abenmā bakabēn jarē. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵Gē Metīndjwỳnh ajo djuw mex ga adjumar mex rā'ā. Be, jakam gu banhō-bikwa ar arỳm amā kabēn mex jarē ba kuman arỳm pi'òk jakam wām amā arē. Ga apỳnh aje gu banhōbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarèn arkum ikabēn mex jarē. Tām ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nã. Jeju kumrêx kato nhym tûmrãm Xijagumê Djudadjwý Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tîn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm ar kubê me 'êxnhî pyma. Me 'êxnhî amijo Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikâr ne ate ajte memã 'êx ban arîk ar ban memã mýjja punu'ã àpnênh ba. Nhym kam Djuda arkum,

—Kati, Metîndjwýnh amrêbê kute me axwemã o pânha pumû. Dja î prîne me jadjwýo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrà tỳx nhym Metîndjwýnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tỳx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhô àpênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Metîndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytàn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytâr mex ne ar ajo ba.

²Gê Metîndjwýnh tu kum ar akapri:kumrêx^a ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amû amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne kute Krituo me bakunî pytâr. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhýrmã. Ba nhýn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnhe ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjîn arê gwaj babê Kritu nhô me ja baje mar pydjimã nhym me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arîk kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arým ar amã arê.

⁴Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metîndjwýnh kînh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akà. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rãan aben prô, aben mjên kupê. Gêdja Metîndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprin ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metîndjwýnh. Nãm me Metîndjwýnh pydji japrý. Ne ajte Bênjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

a 2 Djãm ar ga ne gar adjukapri nhym pân arým kum ar akapri? Kati, ar ga ne gar adjukapri kêt. Ta ne tu kum ar akaprikumrêx.

—Djām mrāmri ne Kritu ar ba? Kati. Nām me 'êx, ane. Amrêbê me kêtri ne Metîndjwýnh arým me ja'ã amim karô. Me biknor tokry djāmã kute me anormã ne me'ã amim karô.

Apýnh me tûmre djâri jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurûm mebê idjaero katon me utã. Ne kam arým me amakkre kêto akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

⁶Nhym Metîndjwýnh kadjy mrânň djwýnh jaxwedjwý arým àpênh djã kanga. Nãm me amijo àmra ban àpênh djã kanga nhym pãnh arým me biknor tokry djãkam me kumên arým akamãt kô tykkam mebê ijê. Nãm mebê ijê tỳx kute mrāmri ne me kute kàxirãxo me uwprekam kute mebê ijê tỳxja pyrãk. Ô akati rax me'ýr bôx kadjy mebê ijê. 'Ãtûm nhym Metîndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati me'ýr bôx kadjy.

⁷Krîraxbê Xôtômamê Gomoramê bu'ã krîdjwý, kam me axwe ne me prô djwýnh, mjên djwýnh kupa'ã ari abeno ngjêxo ba. Metîndjwýnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prãmkmurêx nhym me niredjwý ta kute aben kupênhô ikwã prãmkmurêx. Me baje amikaj-mãtã me mar kadjy ne Metîndjwýnh arým memã axweo pãnh. Kuwo memã o pãnh nhym kam kuwo meo ajkamuw nhym me mrāmri arým biknorkmurêx.

⁸Me kute me anoo biknor prãmja ne me me ja kôt axwe. Nãm me biptiro ikwãn arým amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me bēnjadjwýr kurên kàjkwakam me rûnh'ã kabēn punu.

⁹Be, Mîgeubê ne Metîndjwýnh kadjy mrânň djwýnh raxja. Djã ne Mîgeu Xatanajmã kabēn punu jarê? Kati. Amrêbê: ne me bakukãmãre Môjdjê arým ty nhym kam Mîgeumê Xatanaj ar Môjdjê nhî'ã aben maro dja. Djã ne kam Mîgeu tu kum kabēn punu jarê? Kati. Nãm kum,

—Gê Metîndjwýnh ta amã akij, ane. Jabit ne arê.

¹⁰Nhym be, me kute ar anoo biknor prãmja ne me tu mýjja'ã kabēn punu ba. Me kute me mar kêtka me me tu me'ã kabēn punu ba. Nãm me mry djumar djão umar. Mry kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ba. Nhym me mry kôt kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ban arým kôt amijo àpnu.

¹¹Ý watîre, Metîndjwýnh dja me biknor tokry djãkam me kurê. Amrêbê: ne me bakukãmãre Kaĩ axwe:. Nhym me kute ar anoo biknor prãmjadjwý ne me Kaĩ kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukãmãre Barão kum nêkrêx prãmje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prãmjadjwý ne me Barão kôt kum nêkrêx prã:m ne ar anoo biknoro ba. Amrêbê: me baku-kãmãre Kore ne kute amijo rax prã:m ne arým bēnjadjwýr'ã kabēn punu ba. 'Ã kabēn punu ba:n kam arým akuno. Me kute ar anoo biknor prãmjadjwý ne me Metîndjwýnh'ã kabēn punu ba. Dja me 'ã kabēn punu ba:n i arým Kore kôt me biknor tokry djãkam akuno. Metîndjwýnh'ã kabēn punukôt arým akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ä bikär.

A Ped 2.13

¹²Ar amä aben jabêkam gar aro'ä ar anhö kwÿ krêno akrî. Nhyim me kute ar anoo biknorjadwÿ ne me pijâm kêt ne arÿm ar aro'ä aku. Ar akînhkum-rêxo akrî nhyim me arÿm amipunuo ar ajo âpnu. Ga, me kâ mexkam ngrâ kute o punuja pumû. Me kute ar anoo biknordwÿ ne me ä ar ajo âpnuo ane. Amipunuo ä me ajo âpnuo ane. Nhyim me te: me kabên mex jabej mekam ama:n arÿm kaprîre ne. Ga, kôk djâbêrkam kakrâ kakrâtyk ba kajgoja pumû. Nhyim me te: na bixadjwÿrkam aman kam arÿm kaprîre ne. Me kute ar anoo biknordwÿ ne gar ä mekam akaprîo ane. Nâm me kajgo kute mrâmri ne pidjô kunî ô kumexkam ja pydji ô kêt ne âm pyrâk. Pidjô tu tykkumrêx nhyim me arÿm kraxmê arêmê ro'ä kaba. Nâm me kute urâk ne tu kajgokumrêx. Dja me arÿm me biknor tokry djâkam akuno.

¹³Nâm me ta ar ba kute mrâmri ne ngô djâkrêkam ngô djâkâ ari aben pymjÿr pyrâk. Ga, ngô djâkrê apêx nhyim arÿm akâxkam mÿjja punu kumexja pumû. Nâm me kabên punu jarênho ku'ên o ino re nhyim me arÿm pijâm ne, kabên punukam pijâm ne. Me kute ar anoo biknor prâmja ne me arîk ba nhyim me te: kute mekôt katât amijo bamä. Me kute mrâmri ne kanhêtire arîk ba pyrâk nhyim me te: kute omûnh mex ne kute 'ä amimrânâ jakremä. Metîndwÿnh ne arÿm amim me axweja pân'hä karôkumrêx. Akamât kô tyk pytikam dja me kurê. Dja kam akamât kô tyk rãä nhyim me kator kêtumrêx.

¹⁴⁻¹⁵Adäo ar amikam kra jadjuw nhyim arÿm abatânh ne. Abatânh ne arÿm amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhyim arÿm abatânh ne. Abatânh ne arÿm amikam kra jadjuw. Ne amü aben nhijuk'ä kra jadjwÿro tê. Adjwÿro tê:. Adjwÿro têm tämtä kam arÿm 7'ÿr o bôx. Aben nhijuk'ä krakam kra'ä akren arÿm 7'ÿr o bôx. 7'ÿr o bôx nhyim me arÿm krajamä Enoki jarê. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ä memä kum,

—Ë, Bênjadjwÿr djwÿnh dja Metîndwÿnh nhô me ja kräptî: kubê 10.000mê ro'ä bôx. Ne kam arÿm me kum Metîndwÿnh kînh kêtja kunimä axwe pânâ jarê. Apÿnh me âpênâ jaxwe djâri pânâ memä arê. Metîndwÿnh'ä kabên punuja kunî pânâ memä arê nhyim me arÿm amijaxwe ma. Nâm ä me baku-kâmäre Enoki memä ane.

¹⁶Me kute me anoo biknor prâmja ne me bën prîkam kabên ban apÿnh mÿjja'ä kabên punu prâ:m. Me kute amidjwÿnhbit markam ne me kum apÿnh mÿjja punu prâm ne kôt ar amijo ban amijo âmrati ba. Ne kam me ô nèkrêx kumex pumûn amim,

—Ba gêt tämwä kôt ar amijo iba. Ne kam arÿm inhô mÿjja kumex ne kôt irax. Nâm me ä amim anen kam kum me ô nèkrêx ngrireja kînh kêtumrêx. Me kum me ô nèkrêx kumexjabit kînh ba.

Me kute Jeju markumrêx djâpên'hä memä karô.

¹⁷Akmere, âpnhîre ar, ar ga dja gar atemä amijo tê. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabên mar tÿx. ¹⁸Nâm ar arÿm me'ä ar amä ajarê. Me kute ar anoo biknor prâmja'ä ajarê. Nâm ar ar amä,

—Dja Jeju bôx 'ÿr nhyim me arÿm gwaj bajaprÿ:o ba. Dja me amidjwÿnhbit man kum mÿjja punu prâm ne kôt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ā ar amā ane. Dja gar ar kabēn mar tỳx. ¹⁹Me kute ar anoo biknor prām ja ne me abenbē me kurēo ba. Ne pykakam mỳjja-kôtbit amijo ba. NhyM Metīndjwỳnh Karō kute meo ba kêtikumrēx.

²⁰Akmere, àpnhīre ar, ar ga dja gar atemā amijo tē. Kritu kabēn mexkumrēx. Tām dja gar tu amim markumrēx ne amim kabēn maro tē:n amū maro amikamēn mar rax ne. Metīndjwỳnh Karō dja gar aman Metīndjwỳnhmā akabēn aba nhyM Karō arỳm ar akôt o kangō.

²¹Metīndjwỳnh kum gwaj bajabē. Ar gadjwỳ dja gar amā abē rā'ā ne 'ā adjukanga kêt. Ne Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bōx ne kum gwaj bakaprikumrēx gwaj kôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

²²Me kwỳ kute amim Jeju mar kêtja dja gar amā me kaprīn 'ỳr me o akēxo tē gē me tu amim markumrēx. ²³Nār, dja gar ano katon me axwebē me kwỳo akēx. Me kwỳ kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karō dja gar memā ano katon me axwebē meo akēx. Kute mrāmri ne me'ō kuwykam ām nhyM me kum kaprīn kam no kator ne kute pa 'amỳnh ne bōm mēnh pyrāk. Dja gar me punu kôt ar apunu'ō pymaje amijā ano tỳx ne.

²⁴Metīndjwỳnh ne kute amim ar apytār mexkumrēx gar kam ajmā akute kêt ne katāt ar amijo aba rā'ā ne. Metīndjwỳnh ra:x nhyM me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arỳm ajaxwe kêt. NhyM kam arỳm amikabem ar apumjuwn arỳm prīne ar ajo kī:nhkumrēx. ²⁵Me Batīndjwỳnhbē ne me bapytār djwỳnh. Pydji kute mỳjja kunī mar ne krā me:xkumrēx. Ba kum,

—Mrāmri ame:xkumrēx ne apyma:kumrēx. Araxo abē kumkatikumrēx. Me kunī:mā Abēnjadjwỳr djwỳnhkumrēx. Ajitỳ:xkumrēx. Amexmē apymamē abēnjadjwỳrmē atỳxmē ne ga aje 'ā aminhinomā amimēnh kêtikumrēx, ane. Gē me kunī ā Metīndjwỳnhmā ane. Tām ne ja.

Mỳjja apôx kêtri kukâm 'ă ujarênh ne ja.

Bênjadwỳr Jeju Kritu ne Djuãomă, ô àpênhbê Djuãomă mỳjjao amirît. Me kute Jeju mar kêtja ne me me kute amim Jeju marjao bikênh ar o ba. Nhyam kam Jeju kute ô me jao tỳx nhyam me akubyn tỳx ne kute kanga kêt kadjy Djuãomă mỳjjao amirît. Te me kute meo bikênhkam mă Jeju'ă ngràn kute kanga kêtămă kum o amirît. Anhyr djwỳnhràm kum o amirît, abentă kum o amirîto tễ, mỳjja'ă akreo tễ. Ô me jabit kute mỳjja mar nhyam me kătămbê bipdjurmă ne apỳnh mỳjja djari'ă mỳjja jakre. Bir, nhyam mỳj ne Djuão omũ?

Metĩndjwỳnh kute me axwemă o păn̄h ne tu kute mỳjja jaxwe kunĩ kuwyo imôkam rên̄h nhyam apêxmă. Nhyam kute Xatanajdjwỳ bĩn nhyam kêt nhyam kam pyka ajte nyn tu mexkumrêxmă ne kum o amirît. Ne kum kăjkwadjwỳ jakre. Metĩndjwỳnh kute ô me jao kĩnhmă, me 'ă ngrà tỳx ne kute kanga kêtja, me tăm ne kute meo kĩnh nhyam me kăjkwakam ô pykakam kĩnhkumrêx ne ar ba ră'ă ră'ămă. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kêt ne tyk kêt ne mỳr kêt. Mỳjja punu 'ỳr ăr kêtam. Ja kunĩ ne kum o amirît, apôx djwỳnhràm kum o amirît. Nhyam Djuão me kadjy omũ. Mỳjja apôx kêtri ne anhyr djwỳnhràm omũn memă arê. Tăm ne ja.

Me kute pi'ôkjakôt amijo baja dja me kĩnh.

1 ¹ Jeju Kritu kute mỳjjao amirît ne ja. Metĩndjwỳnh ta ne Jejumă arê nhyam kam amidjô'ă ajte kute ô àpênhjamă o amirĩtmă, nhyam kam me kute marmă. Apỳnh mỳjja djari dja i apôx, amikrà kêt ne apôx nhyam anhyr djwỳnhràm arỳm kute memă o amirĩtmă. Imă ne arỳm o amirît ba kam ije me amă arênhmă. Ba ibê Djuão ne ba Metĩndjwỳnhmă idjapênh, imă ne o amirît ba ije me amă arênhmă. Năm iwỳr kadjy mrăn̄h djwỳnh jano nhyam kam imă mỳjja kunĩ jakre ba kam kôt omũ. ² Ije arỳm kunĩ pumũnhkam dja ba prĩne me amă kunĩ jarê. Metĩndjwỳnh kabên ne ba arỳm ije me amă arênhmă. Jeju Kritu kute katăt kabên jarênh tăm dja ba me amă arê.

³ Metĩndjwỳnh kute anhyr djwỳnhràm mỳjja'ă memă ujarênh ja gêdja me'ô memă arê nhyam kute arênh djwỳnh tăm gêdja arỳm Metĩndjwỳnh kum kĩnh jadjà. Nhyam me kute mar ne kôt amijo bajadjwỳ gêdja Metĩndjwỳnh memă kĩnh jadjà. Dja amê aro kĩnh, me kute 'ă ujarênh djwỳnhho kĩnh ne kam ajte me kute maro 'ỳr jadjwỳo kĩnh. Bir, arỳm 'ỳr. Arỳm Metĩndjwỳnh kute memă mỳjja anhyr djwỳnhràm arênh ja arỳm apôx 'ỳr.

Djuão apýnh me kute Jeju'ã abeno bikprônň djari kubé 7mã kabên.

⁴ Ba ibê Djuão ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apýnh aje kôt aben pydjija, ar amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Pykabê Adjijkam apýnh krĩ rúnhkôt ar aje 'ã abeno abikprônňo 7ja me amã ne ba pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metĩndjwýnh ukaprikôt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarê ga me adjumar mex ne ar aba. Metĩndjwýnh ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm dja ukaprikôt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê.

Nhym Metĩndjwýnh Karô kute amijo 7 ne Metĩndjwýnh krĩ djã kônň ku'ê tãm gêdja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarên ar me ajo ba.

⁵ Nhym Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê. Jeju Kritu ta kute mrãmri katát memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩt djwýnh ne kumrêx tyk ne akubyn tĩn ne kator gêdja Metĩndjwýnhmê Metĩndjwýnh Karômê kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bēnjadjwýro kute me bēnjadjwýr kunĩ jakrenh ne pyka kunĩkôt me ô bēnjadjwýro ba. Tãm dja Metĩndjwýnhmê Metĩndjwýnh Karômê kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabêkumrêx ne amikamrôo me bajaxweo ajnğrã. ⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam babê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne Bãmmã badjãpênň ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gê me kãjmã kum rax jarênň rã'ã rã'ã. Gêdja umao ar me bajo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

⁷ Ori, amrê tē. Kakračkôt ne amrê tē. Me kunĩ dja me omũ. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadjwý dja me omũ, prĩne Jeju pumũ.

Nhym apýnh pyka djari dja me kunĩ omũn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrãmri dja me kunĩ omũn amim ngryk ne àmrao kumex. Be, tãm ne ja.

⁸ Bēnjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne memã kum,

—Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênňôt, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh tỳxo kubê kumkati ane. Metĩndjwýnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Ajbit ne umao mỳjja kunĩ pytã.

Jeju Djuãomã amijo amirĩt.

⁹ Nã, ba ibê me akamy Djuão. Nãm me Jejukôt me akudjwa ijo ajkê ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytãn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã ingrã tỳx ne 'ãno djan ije kanga kêt. Ba ne ba apêxtibê Paximukam ar ba. Na bãm memã Metĩndjwýnh Kabên jarên memã Jeju'ã idjujarênň iba. Nhym kam me ja ngryk ne kam imã,

—Kwãrik wãnh mỳjja wã jarênň kêt, ane. Ne kam ipa 'amýn kam ijo tēn apēxti jakam imē ba kam kam ar iba.

¹⁰ Be, pi'ôk kamrêkkam, Bēnjadjwýr nhô akatijakam ne ba arek maro nhỹ nhym Metĩndjwýnh Karô ar ijo ba. Ba kam me'ô kabên ma. Me'ô kabên tỳx kute poti kakôt tỳx pyrãk. Ikôt ne imã kabên ne. Ne imã,

¹¹ —Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênňôt. Ba ren ije kãjkwamē pykamē omũnh 'ãno idjãm kêt nhym ren amrêbê amijo ajkê nhym

ren mỳjja kunī kêt ne. Ê, amrê tèn mỳjja pumün 'ă pi'òk no'òk, ane. 'Ă pi'òk no'òk ne kam memă ano. Me kute amim Jeju mar ne apýnh kute kôt aben pydji, me jamă dja ga ano. Me kute apýnh krī rūnhkôt 'ă aben pydjibê 7, ar kute Epexukam 'ă aben pydjijamê, ar kute Emīnakam 'ă aben pydjijamê, ar kute Pegamukam 'ă aben pydjijamê, ar kute Xijxirakam 'ă aben pydjijamê, ar kute Xadjikam 'ă aben pydjijamê, ar kute Pirapijkam 'ă aben pydjijamê, ar kute Raodjikam 'ă aben pydjijamê, mekmă dja ga aje mỳjja pumũnhja'ă pi'òk no'òk ne ano, ane. Nām ā imă kabên ane.

¹²Ba kam 'ỳr akêx. Ije mỳj me'ô kute imă kabênja pumũnhmă 'ỳr akêx nhym ngônphôkti kubê 7 ne ku'ê ba omũ. Kên karýro ngônphôkti.

¹³Nhym kam ipôkri dja. Kute me'ô my pyrăk ne dja. Nām kubêkă ryti jadjàn o dja. Kubêkă rytiya ne parkôn 'ănh itep nhym 'ă dja. Ne kên karýro amirunh pren 'ă dja. ¹⁴Ne kī jaka: kute àk kaka jaka ja pyrăk. Kute kadjăt nhī jaka pyrăk. Nhym no pôkja kute kuwy pôk pyrăk. ¹⁵Ne par jadjênh. Kute ngôn nhipêx djăkam me kute 'ă ngrăo pôx nhym adjênh pyrăk. Nhym ôkrekam krikrit kute ngô rărăkti: pyrăk. ¹⁶Ne ubôkjao kanhêtireo 7 ne 'amýn o dja nhym kam aktă kăx djwa mextire ajkwa krekre kurũm kato. Ne nokre jadjênh kute kăjkwa nhipôkri myt mrănhkam adjênh ja pyrăk.

¹⁷Ba omũn kam itu mýrbê tým kute ityk pyrăk ne itu mýrbê tým ne nō, itĩn prăme. Nhym kam ta ijă ikra dji, ubôko ijă ikra djĩn kam imă,

—Kwărĩk wănh atĩn prăm kêt. Ba ibê mỳjja kunī krax ne kam ajte ibê mỳjja kunī 'ênhôt. ¹⁸Bajbit ne ba ije amitĩn mar. Arým ne ba ty ne kam arým ajte itĩn ne. Amrê ipumũ. Ba dja ba itĩn ră'ă ră'ă. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhô pyka'ỳr me anor djwýnh.

¹⁹Aj, dja ga on 'ă pi'òk no'òk, aje omũnhja'ă pi'òk no'òk ne. Arým kator ga aje omũnhjamê mỳjja kraxje kator kêt ră'ămê. Amê dja ga 'ă pi'òk no'òk ne. ²⁰Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjubôko 'amýn o dja ga omũ? Ne kên karýro ngônphôktio 7jadjwý, mỳj ne ja? Bir, ba amă arê ga ama. Ê, ngônphôktio 7ja ne kubê apýnh krī djări me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ă akre kubê 7. Apýnh krikam me kute ikôt aben pydji'ă akre kubê 7 ne ja. Nhym kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krī djări me kute ijă abeno bikprônha kadjy mrănh djwýnh ta ne 'ă akre, ane.

Nām ā Jeju imă kabên ane ba kuma.

Epexukam ar ja arým kum Metĩndjwýnh kĩnh ngrire.

2 ¹Nhym kam ajte imă, —Ê, ar kute krĩraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrănh djwýnhjamă dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ê, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kên karýro ngônphôktio 7kam imrănhja, ba. Ba ne ba ar amă ikabên ne.

²Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arým omũ. Ar adjăpênh rax, ar aje ijăno adjăm ne aje ikanga kêt ba arým omũn kam ikĩnhkumrêx. Nă găm ar abê me axwe kĩnh no kati ba arým omũ. Nhym me wă we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhýrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prĩne mekmă akato. Me wă ne me 'êxnhĩkumrêx. Me tām ne gar arým mekmă akaton abê me kĩnh no kati. ³Nă găm ar ijăno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nām me ikôt

ar ajo ajkê gar tu ate akrân aje amibê ikanga kêt ba arỳm omũn kam ikĩnh-kumrêx ne.

⁴Bep mỳjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Amrêbê ar aje amim ijo amirĩt totokbê ne gar amã ijabê ne jakam arỳm amã ikĩnh ngrire. ⁵Gop ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwỳr amijo akêx. Nã gãm ar ibê amiptar mex ne. On ar ajte akubyn amã ijabên kam ajte akubyn imã apê kute amrêbê imã ar adjapênh ja pyrãk. Dja gar ã anhyr kêt ba wãm ar awỳr tẽn kam ar abê ngõnhpôktiawã kaba nhym arỳm ãm dja kaprỳ.

⁶Nhym bep me punubê Nikôrij, me tãm, me kabên punu ar baja. Me tãm ne gar me kabên punukam amã me kurêkumrêx. Mrãmri, kam ne mexkumrêx. Mrãmri ne gar amã me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwỳ ne ba imã mekbê Nikôrij me kabên punukam imã me kurêkumrêx.

⁷Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwỳnh Karô ne ar kute amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ê, ar me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba ar amã pidjô kute meo tĩnja jarê gar gajbit ku. Pidjô kute meo tĩnja ne Metĩndjwỳnh nhô pykakam dja, kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhô pyka mexkumrêxkam. Tãm dja gar ku”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Emĩnakam ar ja tokry.

⁸Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, krĩraxbê Emĩnakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwỳnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwỳr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ê, ba ibê mỳjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itĩn ne. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

⁹Me kute ar ajo bikênhja ne ba arỳm omũ. Ar anhô mỳjja kêt, anhô nèkrêx kêtja ne ba arỳm omũ. Nhym bep kati, nĩjar anhô nèkrêx kumex. Mrãmri pykakam ar abakam arỳm anhô mỳjja kêt nhym bep kàjkwakam anhô mỳjja kumex. Nhym me kwỳ ta amijo Metĩndjwỳnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajaprỳ ar o ba, ba arỳm omũ. Djãm mekbê Metĩndjwỳnh kra? Kati, Xatanaj nhô àpênh ne wã ne kam mã kôt ar aben pydjio ba. ¹⁰Kwãrĩk wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atỳx. Dja me ï ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atĩn prãm kêt. Ê, godja me ï Xatanajbê me axwe nhô bẽnjadjwỳr kabênkôt mekbê ijê djækam ar akwỳ rê, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunĩkôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhym kam arỳm me kute ar ajo bikênh'a akatibê 10 nhym kam me arỳm ar ajo bikênh kêt ne. Gora ar ijã angrã tỳx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tĩn gar atĩn rã'ã rã'ã.

¹¹Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metĩndjwỳnh Karô ne ar kute amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ê, ar me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhijukri ajte atyk kêtumrêx. Arkati”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pegamukam ar ja kwỳ prô prãm.

¹²Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ē, ar kute krīraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba ijajkwa krekre kurūm aktā kàx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amā ikabēn ne.

¹³Xatanaj kute meo ba djàkam ne gar te ar aban amex rā'ā ba arým ar apumū. Be, nā gām ar ijā angrā tỳx ne aje amibē ikanga kêt. Djā nā gām ar me kudjwa aminēje memā kum, 'Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imā kīnh kêt', ane? Kati, ar aje ā memā anhýr kêtukumrēx. Nhym me arým ar anhōbikwa Āxipanh bī gar mā amā ikīnh ne aje ikanga kêtukumrēx ne. Nā, Āxipanhdjwý kum me uma kêt ne tu memā ijarēnh 'āno dja nhym me kubī, wākam, Xatanaj mōr djā wākam. Nām me te kubī gar mā amā ikīnh ne. Ba arým omūn ar akam ikīnh ne.

¹⁴Bep me kute me kabēn punukôt amijo ba ja tām ne ba imā me kīnh kêt. Ar akwý ne gar me bakukāmāre 'ōbē Barāokôt ar amijo aba. Djām Barāo mex got. Nām mekbē idjaer kurē djwýnhbē Barakimā mekbē idjaer'ā karō. Kute mekbē idjaer o bikēnhmā ne mỳjja punu'ā kum karō. Mekbē idjaer kute mry punu krēnmā, me kute mỳjjao Metīndjwýnh karō nhipēxjamā mry nhōr ja kute krēn ne amijo bikēnhmā. Ne ajte me kute abenbē prōo ākīnh ne arīk prō prāmo kumexmā. Me kute ā amijo bikēnhō anhýrmā ne me'ā kum karō. Nhym kam ô'ā Baraki mekbē idjaero bikēnh o ba. ¹⁵Nhym ar akamdjwý mekbē Nikōrij ā kabēn ane, ā memā 'ā karōo ane. Nhym ar akwý kabēn punu jakôt ar amijo ba.

¹⁶On ar amim akaton wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akēx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bōx ne me kabēn punuja'ýr iprôt ne. Ijajkwa krekre kurūm aktā kàxdjwa mextire katorjao dja ba me'ýr iprôt ne.

¹⁷Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora ar prīne kabēn ja ma. Ē, ar me kurām atỳx ne aje ijāno adjāmja, ar gajbit dja ba ar amā djwýbē mýj ne ja ngā, djwýo bipdjurja ngā gar krē. Ba kam ajte ar atỳxmābit apýnh kēn mēre, kēn jaka ngā. Ne kam ajte ar amā kēn ja no'òk, apýnh ar anhidji ny'ā kēn no'òk ne kungā gar kam omū. Atemā me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atỳxbit, ije apýnh ar amā kēn nhōrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuão ne ba kuman ar amā arē.

Xijxirakam Djedjabeu ar noo akno.

¹⁸Nhym kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbê Xijxirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ba ne ba ar amā ikabēn ne. Ē, ba, ibē ne Metīndjwýnh kra ne ino pòk kute kuwy pòk pyrāk, ne ipar jadjēnh kute ngōnh nhipēx djàkam me kute 'ā ngrāo pòx nhym adjēnh pyrāk, ba ne ba ar amā ikabēn ne.

¹⁹Gar kôt amijo aba, ba arým omūn kam ikīnhkumrēx. Gar amā aben jabēn amā Metīndjwýnh jabē ba arým omū. Gar tu amim imarkumrēx ne ijā angrā tỳx ba arým omū. Ar adjāpēnh rax ba arým omū. Nā gām ar ijāno djan amibē

ikanga kêtumrêx ba arým omû. Nă găm ar ikôt amijo aba. Amrêbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tên amijo tên arým ikôt amijo amôr mex ne.

²⁰Nhym bep mỳjja pydji ne ba omûn ikaprîre. Nă găm ar amă me'ô nibê Djedjabeu kînh. Năm we amijo Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne kam mỳjja punu'ă inhô âpênhmă karôn 'ă arkum apnê. Inhô âpênh kute abenbê prôo âkînh ne ar prô prăm ba ne kam kute amijo bikênhmă.

Ne kam ajte ar kute mry punu krênăm, me kute mỳjjao we Metîndjwýnh karô nhîpêxjamă kute mry nhôr nhym ar kute krên ne o kute amijo bikênhmă. Năm ă Djedjabeu inhô âpênhmă mỳjja punu'ă karôo ane, ne ă 'ă arkum âpnênho ane. ²¹Nă băm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wănh axwemă îrern iwýr amijo akêxmă te amiwýr kam ama nhym kute mjên prăm ja kanga kêt ne amim kator kêtumrêx. Kum axwe kînh ră'ă:

²²Ê, dja ba nîja'ýr bôx ne kam nôr djăkam kumê, nôr djă tămkam dja ba kumên kam prîne o ajkê. Me my kute nînhjamê ro'ă dja ba prîne meo ajkê. Dja me kum axwe kînh ră'ă ne nîja kanga kêt ne iwýr amijo akêx kêt, ba kam prîne meo ajkê nhym me kam tokry. ²³Ne ni krajadjwý pyka mē o amră. Apýnh ar aje amim imar ne ikôt aben pydjîja kunî aje imă akator kadji. Ba ije ar ajamakke kadjwýnhbêmê anhôkre kadjwýnhbê aje mỳjja mex năr mỳjja punu'ă amim karô jabej ije ar akamûnh ne kôt ije ar anhî pýnhkôt ar amă o pănh djwýnh. Gar kôt aje imă akator kadji dja ba ni krajadjwý pyka mē o amră.

²⁴Bep ar aje me kabên punukôt amijo aba kêtjamă, wăkam, Xîjxirakam ar aje me kabên punu kôt amijo aba kêtjamă dja ba ajte ikabên 'ô jarênh kêt. Mrămri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukrădjă mar prăm kêtka amexkumrêx. Nhym me ate we kute Xatanaj kukrădjă bipdjurja marmă we, 'Mexkumrêx gu me kuma', anhýrja djăm me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêtka amexkumrêx. ²⁵Gora ar mă ikôt ar amijo aban îjă angră tỳx ră'ă: ba akubyn bôx.

²⁶⁻²⁸Ê, ar me kurăm atỳx ne aje îjăno adjămja, ar aje ikabên mar ne aje ikôt amijo aba ră'ăn aje o atêm ne o atêm ne arým aje inomă mênha, ar ajă dja ba bēnjadjwýr rê gar kam inhîjuk'ă meo aba.

'Apýnh me ba djări dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tỳx ne. Meo aba tỳx ne, nhym me'ô axwe gar kam prîne o ajkê, me kute kăxo âbêr djăo kute ngyo ngônhtoty ne prîne ka'êkja pyrăk. Dja gar ă meo aba tỳxo ane.'

Be, Ibămbê Metîndjwýnh ne îjă bēnjadjwýr mē. Dja ba kam amidjô'ă ar ajă kurê gar kam ikabênkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akînh djă kadji ar amă umajýrtiredjwý ngă, akati maktă umajýrtire ja ngă.

²⁹Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjîjamă kabên ne. Gora ar prîne kabên ja ma", ane. Năm ă Jeju imă kabên ane. Ba ibê Djuăo ne ba kuman ar amă arê.

Xadjikam ar ja kute me tyk pyrăk.

3 ¹Nhym kam Jeju ta ajte imă,
—Ê, ar kute krîraxbê Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjîja kadji mrănh djwýnhjamă dja ga pi'ôk no'ôk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba

ibê Bēnjadjwyr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba ije Metīndjwynth Karō kute amijo 7 ije amynhja, ne ije kanhêtireo 7 ne amynhja, ba. Ba ne ba ar amā ikabēn ne.

Nām me we ar amex jarē. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyrāk. Ba arym ar apumū. ²On ar ano mex, atīn rā’ari, ne akubyn amijo tỳx, amijo mex, ar atyk kētri. Nā gām ar amijo aba punu ba te ar apumū, te ar aje kōt amijo aba jabej te ar apumū ne kam ar amā, ‘Ē, Ibāmbē Metīndjwynthmā ar amex kētkumrēx’, ane.

³Gop ar ajkam ama. Amrēbē me kute ar amā arēnh gar arym aje markumrēx tām dja gar tu markumrēx ne kōt amijo aba. Kōt amijo aban on wānh ajaxwemā anhiren iwyr amijo akēx. Dja gar amim akator kēt ba kam ar ajaērbē ar awyr bōx. Kute me ākīnhī me aērbē kute mỳjjao ākīnh ne kute mebē mỳjja jamynth ja pyrāk. Dja ba ā ar ajaērbē ar awyr ibōxo ane. Dja gar ibōx djākōt imar kētkumrēx ba ar ajaērbē bōx.

⁴Bep krībē Xadjiwākam ar angrēre ne gar amrānh mexkumrēx rā’ā. Ne kam ar angrēre amrānh mexkumrēx kute mrāmri ne me kute kubēkà mex, ‘ā ngrā kēt kute angjēnh ne ‘ā mrānhja pyrāk. Nā gām ar ā amexo ane. Ar ga dja gar ikōt mrān ikudjwa kubēkà jaka jangij ne ‘ā mrā. Nā gām ar amrānh mexkumrēx. Nhym kam kubēkà jaka kadjy ar amex. Tām dja gar angij, amrānh mex pānh angij ‘ā mrā.

⁵Be, ar me kurām atỳx ne aje ijāno adjāmjabit dja gar ā kubēkà jaka jangjēnh ne ‘ā amrānhō ane. Ba kam pi’ōk no’ōkkam anhidji jarijwā o ibingrānh kēt, me tīn rā’ā rā’ā pi’ōk no’ōkkam ar anhidjio ibingrānh kēt ne. Ne kam ajte dja ba Ibāmmā inhýtā ar ajarē, Ibāmmē Ibām kadjy mrānh djwynthmē arkum inhýtā tu kàj bē ar ajarē ne kum, ‘Be, inhō me ja ne me ja.’ Be, dja ba ā kum ane.

⁶Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwynth Karō ne ar kute amim imar ne apynth kute ikōt aben pydjijamā kabēn ne. Gora ar prīne kabēn ja ma”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuão ne ba kuman ar amā arē.

Pirapijkam ar Metīndjwynth kabēnkōt amijo ba.

⁷Nhym kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbē Pirapijkam amim imar ne kute ikōt aben pydjija kadjy mrānh djwynthjamā dja ga pi’ōk no’ōk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadjwyr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba imexo ipyma ne mrāmri ikabēnkumrēx ne ijēxnhi kētkumrēx ne kam ar amā, ‘Ba ne ba ije inhingēt kukāmā Dawi nhūrkwākam o kajkep djwynth. Ba kikre’ā kuta nhym mỳj me’ō godja ‘ā ijē? Ba ‘ā ijē nhym mỳj me’ō godja ‘ā kuta?’

⁸Bir be, gar ikōt amijo aba ba arym omū. Djā nā gām ar atỳx kumrēx? Kati, kàjbē ar atỳx ba arym ar apumū. Nā gām ar te atỳx ngriren mā ikabēnkōt ar amijo aban aje ikanga kētkumrēx ba kam ar amā, ‘Ba gēdja ba ar amā kikre’ā kuta. Mỳj me’ō gēdja ar abē ‘ā ijē? Ba dja ba ar ajo iba. Mỳj me’ō dja inē?’ ane.

⁹Ē, Xatanaj nhō àpēnh ‘ēxnhija, kute kōt ar aben pydjio ba, ne me ‘ēx ne amijo Metīndjwynth kra, kute amijo mekbē idjaer, djām mekbē idjaer djwynth got, me ja me tām gēdja ba ar awyr me pa ‘amyn meo mōn ar akuka kōnh me umjuw nhym me kam pijām djāje ar akuka kōnh ibōn krīn ar amā arax jarēn

kam tu ar amarkumrêx. Imã ar ajabêkam kôt me kute mar ne kute ar ajã, 'Jeju kum ar abêja pumũ', anhÿr kadjy dja ba ã meo ane.

¹⁰Ije ar amã, 'Dja me te ar ajo ajkê gora gar mã ijã angrã tÿx ne ijãno djan ikanga kêt', anhÿrkôt ne gar amijo aba. Nhyr me te ar ajo ajkê gar mrãmri ijãno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytã. Ije me kunĩ ibikênkhkam dja ba arÿm ar apytã. Dja ba pyka kunĩkôt ije me kabi kadjy meo ajkê. Dja ba apÿnh pyka djãri me kunĩ kabi, me kute imã kator kadjy me kabin meo ajkê. Nhyr bep ar amexbit dja ba ar apytã.

¹¹Arÿm ibôx 'ÿr. Gora ar arek ikabênkôt ar amijo aba rã'ã: ba kam ar amã o pãnh, ar amã ar akĩnh djã ngã. Kwãrk wãnh me'õ ar abê ikurê kêt. Dja me'õ ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akĩnh djã bÿr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arÿm ikam amim akĩnh djã by.

¹²Ê, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibãmbê Metĩndjwÿnh nhũrkwãtikam ar apumjuw gar aku'ê rã'ã rã'ã, kute Metĩndjwÿnh nhũrkwãtikam par pyrãk ne aku'ê, Metĩndjwÿnh kuka kônkh aku'ê rã'ã rã'ãn akator kêt. Ba dja ba ar ajã Ibãmbê Metĩndjwÿnh nhidji no'õk, ne kam ajte ar ajã krĩ nhidji no'õk, Ibãmbê Metĩndjwÿnh nhõ krĩ mex nhidji dja ba ar ajã no'õk ne. Krĩ mexja, Djeruxarê nyja, Ibãmbê Metĩndjwÿnh kurũm rwÿkja, kãjkwa kurũm rwÿk, ja tãm nhidji dja ba ar ajã no'õk ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajã no'õk ne, ar atÿx ne aje ijãno adjãmja'ã aminhidji no'õk ne.

¹³Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwÿnh Karõ ne ar kute amim imar ne apÿnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora prĩne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Raodjikam ar kute ngõ kãjbê kangro pyrãk.

¹⁴Nhyr kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, ar kute krĩrãxbê Raodjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwÿnhjamã dja ga pi'õk no'õk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwÿr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ê, ba ne ba ar amã ikabên. Ba, ibê ne Mrãmri. Ba ije mrãmri katãt memã Metĩndjwÿnh kabêno amirĩt djwÿnh ne ba mrãmri ikabênkumrêx. Metĩndjwÿnh kabênkôt ne ba ibê mỳjja kunĩ nhipêx djwÿnh.

¹⁵Gar ar aba ba arÿm ar apumũ. Djãm we ar amã ikurê nãr kon djãm we ar amã ijabê. Arkati. Nã gãm ar amã ikurê kêt ne kam ajte amã ijabê kêt. Ar aje ngõ kãjbê kangro pyrãk, ajakry kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakry nãr kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nãr kon ar amex ma.

¹⁶Nhyr bep kati, ar kãjbê akangrokam ije ar amar mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptõ. Ar ajakry kêt ne ar akangro kêt ne aje ngõ kangro kajgo pyrãkkam.

¹⁷Nã gãm we ar, 'Arÿm ne inhõ nèkrêx kumex. Nã bãm prĩne inhõ mỳjjaao aptã nhyr kam kumex. Arÿm inhõ mỳjja kunĩ bikãr ne ibê 'õ'ã kãtãm kêt.'

Kê, djãm ar aje amimar got. Nã gãm ar prĩne amijo ajkê. Ne akaprĩ mex ne. Ne abikênkh mex ne. Ar ano rã ne anhõ kubêkã kêt kam tu irãri ar abajakam. Djãm ar aje amimar kêt? ¹⁸Kam dja ba ar amã mỳjja jarên ar amã, 'Ê, on kên karÿr mextireja, ngônkh nhipêx djãkam me kute 'ã ngrão pôx nhyr mextireja dja dja gar 'ã ijuwÿ ba ar amã kungã gar abyn arÿm amimex, arÿm abikênkh kêt. Ne kam ajte ar kubêkã jaka'ã ijuwÿ ba ar amã kungã gar kam arÿm angjê.

Angjên irârî ar aba kêtka apijâm kêt. Ne kam ajte ar anokam pidjy'â ijjw' ba ar amâ kungâ gar arým o amino djy ne arým ano mex.'

¹⁹Me axwe nêje ne ba memâ ibên tỳx ne imâ me kînhja ne ba memâ uwêk mât ne. Kam dja gar on amim akaton wânñ ajaxwemâ anhiren akubyn iwỳr amijo akêx.

²⁰Ê, gop ar ikabên ma. Ota ba arým ar awỳr bôx ne kikre kabem dja. Ar ajô imâ kikre'â ta. Ba wâm awỳr wadjâ gu baro'â aben kuka kônñ banhō kwỳ krêno nhỹ ga arým akî:nhkumrêx. Gop ar ajô aje ikabên mar jabej, on kikre'â ta." Nâm ã Jeju me kunimâ kabên ane. Me kute Jejuo aminhômâ ne ã kabên jarênho ane ne kam ajte memâ kum,

²¹"Ê, me me kurâm atỳx ne aje ijâno adjâmja, me gajbit dja ba me amâ arê ga me ikrî djâkam inhikô'â nhỹ. Me ga dja gu me ar meo baban bakabêno me ano. Me me bamâ âpênhmâ dja gu me bakabêno me anor ar o baba. Ga ba itỳx ne ije Ibâm 'âno idjâm ne ije amijo imrânñ rã'ân ije aminhinomâ amimênñja pumû. Ije kanga kêt ne ije aminhinomâ amimênñ ne kam Ibâm nhikô'â inhỹr ne ije ikabêno me anorja pumû. Dja ga me ã ikudjwa atỳx ne ijâno adjâmō ane.

²²Gora me ajamak mex jabej on ama. Metîndjwỳnh Karō ne mete amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamâ kabên. Gora prîne kabên ja ma", ane. Nâm ã Jeju imâ kabên anen kam o ino re. Ba ibê Djuão ne ba kuman me amâ arê.

Metîndjwỳnh krî djâtikam nhỹ.

4 ¹Nhym kam ijukri atemâ mỳjja kato ba omû. Kàjkwakam kikre'â 'yr ne dja ba omû. Nhym kam ajte me'ô imâ kabên ne, ôbê kute imâ kabênja, kabên kute poti kakôr tỳx pyrâk, ta ajte imâ kabên ne imâ,

—Amrê tē ba amâ mỳjja jakre, mỳjja kraxje kator kêt dja ba anhỹr djwỳnh-râm amâ o amirît ga anoo anhýtâ omû nhym bep tûmrâm dja amirît ne, ane. Nâm ã imâ ane.

²Â imâ anhỹrmê ro'â Metîndjwỳnh Karō iwỳr ruw ne mâ ijo tēn ijo wabi. Nhym nîjar kàjkwakam bēnjadjwỳr krî djâ rax dja nhym kam arým me'ô kam nhỹ. ³Me'ô ýrja ne adjênho tuknî. Kute kēn ngrângrâmê kēn kamrêk kakrâtyk, o me ikrakam rax ne o ôkredjê karỳr jadjênñ tỳx ja pyrâk. Nâm ã me'ô ýrja jadjênñ kute kēn ja jadjênñja pyrâk ne nhỹ. Nhym kam djwỳngwỳnhntire ne krî djâmâ ipôk ne wajêt ne kam adjwỳnhdjwỳ adjênñ. Kute atemâ kēn ngrângrâ 'ôdjwỳ jadjênñ tỳx ja pyrâk. Nâm ã djwỳngwỳnhntire adjênñ ã anen krî djâ raxmâ ipôk ne.

⁴Nhym krî djâ raxjamâ me krî djâ kryre ipôk ne. Apỳnh me krî djâ kryre ku'ê djârî 'â akrekam kubê 24. Nhym mebêngêtte kam krî. Kubêkâ jaka jangij ne kam kam krî. Ne kēn karỳro krâdjê, bēnjadjwỳr krâdjê ne me kutu.

⁵Nhym krî djâ raxja kurûm adjênho amikurwỳ ne kam krako dja. Kabênme adjênñmê krakmê o akâ. Nhym krî djâ rax kabem ne ngônhpôktio 7 ne pôko ku'ê. Ngônhpôktija kubê Metîndjwỳnh Karō kute amijo 7ja. ⁶Nhym ajte krî djâ rax kabem ne mỳjja karỳr kute imôti pyrâk ne nô. Kute ixeo imôti pyrâk ne nô. Karỳr kute kryt karỳr pyrâk ne nô.

Nhym mỳjja tîn amânhrut ne amânhrut ne krî djâ raxmâ ipôk ne, nhym ipôkri krî djâ rax dja. Nhym mỳjja tînja kute krî djâmâ ipôkja îkam no

kumex, ibũmkam non òngàkkam no. ⁷Nhym mỳjja tĩn kutewaja kute rop djà-krêbê rijão pyræk, atãri ja kute mryti kra pyræk, atãri ja nokre kute mebêngôkre^a nokre pyræk nhym kute katêja kute àkkajkritti tor pyræk. ⁸Nhym apỹnh mỳjja tĩn djãri ara kumex. Ar ĩ pỹnhkôt ara kubê 6'ã kabên. Nhym arakam no kumex. Ara nhĩbũmkam no. Ara nhôkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rã'ã rã'ã. Kute ngrero ino rer kêt-kumrêx. A'urimê akamãtmê kam ar ngrer ba rã'ã rã'ã. Nãm ar,

—Mex, mex, mex. Metĩndjwỹnh ne mexo umakumrêx. Nãm Bẽnjadjwỹr raxkumrêx. Tỳxo kubê kumkati. Nãm tĩn ne ar ba, amrêbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã.

Nãm ã ar ngrero ane, ã kute kum mex jarênho ane. ⁹⁻¹⁰Mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja ã kute krĩ djà raxkam ýrjamã mexmê umamê raxmê amikĩnh jarênho ane. Metĩndjwỹnh tĩn ne ar ba rã'ã rã'ajamã arê. Ar kute kum arênh kunĩkôt ne mebêngêtte kubê 24ja tu mỳrbê rôrôk ne. Krĩ djà raxkam ýrja kabem, pijàm djaje tu mỳrbê rôrôk ne. Mrãmri ne Metĩndjwỹnh tỳxkumrêx ne tĩn rã'ã: rã'ã. Kam ne kuka kôn̄h mebêngêtte kubê 24ja pijàm djaje tu mỳrbê rôrôk ne. Ne kam tu kabem krãdjê mexjamã ire. Tu kabem krãdjê mexjamã ire nhym wãnh ikwã. Nhym me kam kum mex jarê. Kum mex jarê ne kum,

¹¹—Me inhô Bẽnjadjwỹr, me Itĩn djwỹnh, gajbit ne ba me amã amextire jarên amã apymamê arax jarên amã atỳx jarê.

Mỳj me'ômê ne gar aje aben pyræk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mỳjja kunĩ 'y.

Gajbit ne ga tu amim mỳjja kunĩ'ã karô nhym arỳm tĩn ne apôx. Ga ne ga mỳjja nhĩpêx nhym apôx, ane.

Nãm ã mebêngêtte kubê 24ja Metĩndjwỹnhmã mextire jarênho ane.

Mrykĩ'ãtomti jabatàn̄h nyre kute pi'òk byr.

5 ¹Nhym kam krĩ djà raxkam ýrja ubôko pi'òk no'òk byn o nhỹ ba omũ. Nãm prĩne pi'òk no'òko tuknĩ. Òkremê ibũmmê prĩne no'òk. Ne kam krāk'ã tom krĩo tẽ. Abenmã mên̄h'ã tom krĩo tẽ. 'A tom'ã akre kubê 7. Me'ò kute 'ãpre bôn̄h ne omũnh kêt kadjy. ²Nhym kam kadjy mrãn̄h djwỹnh tỳxkumrêx ne katon kàj bê memã kabên ne memã kum,

—Mỳj me'ò ne mexkumrêx ne kam kute pi'òk no'òkja'ã 'ymã? Kute 'ã oy djà rên̄hmã? ane. ³Nãm ã anen kam te me'ò mex jabej me kabi. Kute pi'òk no'òk'ã oy djà rên̄h ne omũnhmã. Nãm kàjkwakammê pykakammê pyka kadjwỹnhbê me jamê te kadjy me kabi. Ne me'omã kator kêt-kumrêx. ⁴Kam ne ba arỳm muw. Me'ò mexkumrêx kute pi'òk no'òk'ã 'yr ne omũnh 'ò kêt-kam ne ba arỳm imỳro dja.

⁵Nhym kam mebêngêtte 'ò imã,

—Amỳr kêt. Ê, Djuda nhũrkwākam me'ò, Dawi tãmdjwỹ 'ò dja pi'òk no'òk'ã kuta. Tỳxkumrêx, umakumrêx. Kute rop djàkrêbê rijão pyræk. Tãm, ajbit, ne tỳxkumrêx ne meo apan kam kute pi'òk no'òk'ã oy djàbê 7 rên̄h ne kute pi'òk no'òk'ã 'yr ne kute omũnhmã.

a 4.7 Apỹnh me ò pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre.

Năm ã imă ane ba kam kuma.

⁶ Nhyam kam Metindjwỳnh krĩ djàti nhipòkri Mrykĩ'átomti jabatàn nhya dja ba omũ. Nhyam kam kute me kute Mrykĩ'átomti jabatàn nhya bĩn nhyam ajte akubyn tĩn pyrək. Nhyam mỳjja tĩn amānhkrut ne amānhkrutjamē mebēngētemē Metindjwỳnh krĩ djàtikam Mrykĩ'átomti jabatàn ny djāmjamā ipòk ne dja. Nhyam Mrykĩ'átomti bàrio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubē Metindjwỳnh Karō kute amijo 7, tām ne pyka kunĩkòt ar mrā. ⁷ Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn nhya tēn kubē pi'òk no'òk by. Krĩ djàtikam ỳrja ne ubòko kum kungā nhyam kubē kuby.

⁸ Nhyam byrmē ro'ă mỳjja tĩn amānhkrut ne amānhkrutmē mebēngētte kubē 24jamē kabem tu mỳrbē rōròk ne. Apỳnh ò pĩjabāre. Atemā pĩjabāre djē krāptĩ. Ne apỳnh ò ngòn. Kēn karỳro ngòn. Ngòn ja ne ipun dja. Kikre kudjỳ djā ne kam ipu ne. Mỳjbē ne kikre kudjỳ djā? Me kabēn. Metindjwỳnh nhō me ja kute kum kabēn'ă ne kikre kudjỳ djā amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebēngētte nhō pĩjabāremē ngòn ipujamē ne me amỳn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arēnho ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'òk no'òk byrmā. Ga dja ga pi'òk no'òk byn 'ă ta. Arỳm ne me abĩ ga kam arỳm akamrōo meo pānh ne me pa 'amỳn me utān Metindjwỳnh'ỳr meo tē. Nă gām me kwỳ ra:x ne me utā.

Apỳnh mebēngòkre ba djāri, apỳnh amyngarĩ me ba djāri, apỳnh me kabēn djāri, apỳnh me ò pyka djāri kunĩkòt ne ga me kwỳ pytān Abāmā me umjuw.

Nhyam me kam kubē me kadjy Metindjwỳnh mar djwỳnh ne me banhō Metindjwỳnhmā àpēnh ba. Dja me Metindjwỳnh djō'ă prĩne pykabē me ja o ba, ane.

Năm ã mebēngētte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omũn kam me kanga ma, kadjy mrānh djwỳnh kanga ma. Me krāptĩ kute pi'ò pyrək. Kubē 1.000.000 krāptĩ. Me'ă akre krāptĩ: ne ba omũn kuma. Djām me krāre got. Nām me krĩ djàtimē mỳjja tĩnmē mebēngētemē kum ipòk ne. Ne kàj bē kabēno kumex, ne,

¹² —Mrāmri ne ga gajbit amex. Mỳj me'ò got kute apyrək?

Gajbit ne ga amexo me kunĩ jakre nhyam me abĩ. Abē mrykĩ'átomti jabatàn ny prābē abĩ.

Nhyam kam Metindjwỳnh arỳm ajā bēnjadjwỳr rax mē. Nhyam kam apỳnh me pyka djāri kute ò nēkrēx amā kumex ga aje ar o abamā.

Ga gajbit ano mex ne atỳx. Gēdja me amim ajarēn ajo rax ne kāmā akamēn abenmā araxo amirĩt, ane.

Năm ã kadjy mrānh djwỳnh kabēn ane.

¹³ Nhyam kam mỳjja kunĩ kabēn ne. Nhỳnh ne mỳjja 'ò kabēn kēt ne? Kati, kàjkwakam mỳjjamē pykakam mỳjjamē pyka kadjwỳnhbē mỳjjamē ngō raxbē pyka kētkam mỳjjamē kunĩ ne ro'ă kabēn ne,

—Gora gē me abenmā krĩ djàtikam ỳrjamē Mrykĩ'átomti jabatàn nymē ar arē ne abenmā ar raxo amirĩt ne kāmā ar kamē. Ar ajbit ne ar tỳx.

Gora gē me abenmā ar arē. Arkum rax jarēnh rā'ă rā'ă ne.

Năm ã mỳjja kunĩ kabēn ane ba kuma.

¹⁴ Nhyam kam mỳjja tĩn amānhkrut ne amānhkrutja kòt kabēn ne,

—Mrāmri godja ā ane.

Nhym mebêngêtte kôt tu mỳrbê rôrôk ne adjwỳnhdjwỳ kum rax jarē.

Kute pi'ôk no'ôk'ā o y djā rēnh.

6 ¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omũho dja. Nhym kam Mrykĩ'atomti jaba-tành nyja pi'ôk no'ôk'ā oy djā ta ba omũ. Nhym kam mỳjja tĩn amānhkrut ne amānhkrut kumrēxja imā kabēn. Kabēn kute na krak pyrāk ba kuma. Nhym imā,

—Amrē tē, ane.

² Ba 'ỳr tēn omũ nhym kawaru jakaja dja. Nhym me'ô 'ā nhỹ. Ô djudjê jamỳn o nhỹ. Nhym me kum bēnjadjwỳr krādjê tu. Nhym kutun o nhỹ ne kam 'ā kawaru'ā tē. Kute me kuni 'ā amijo àptàr ne me'ỳr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytarmā ne tē.

³ Nhym kam Mrykĩ'atomti abatành nyja ajte pi'ôk no'ôk'ā oy djā nhipēpā ja'ā kuta. Nhym kam mỳjja tĩn ja jatārija imā kabēn ba kuma. Nhym imā,

—Amrē tē, ane.

⁴ Ba 'ỳr tēn omũ nhym kawaru 'ô ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhym me'ô 'ā nhỹ. Pyka kunikôt me kute abenwỳr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'ôja kawaru'ā nhỹ. Nhym me arỳm kum kàxdjwa kajgo ngā, kàxdjwa kajgo jaba-tành, rytire ne me kadjy kum kungā.

⁵ Nhym kam Mrykĩ'atomti jabatành nyja ajte pi'ôk no'ôk'ā oy djā nhipēpā ja'ā kuta. Nhym kam mỳjja tĩn ja jatārijadjwỳ imā kabēn ba kuma. Nhym imā,

—Amrē tē, ane.

Ba 'ỳr tēn omũ nhym kawaru tykja ajte dja. Nhym me'ôja 'ā nhỹ. Mỳjja pyti'ā akre djā mỳn o nhỹ. ⁶ Nhym mỳjja tĩn amānhkrut ne amānhkrutja kurũm me'ô kabēn ba kuma. Nām,

—Ē, arỳm ne mekbê djwỳ kêt. Prām kam ne me ar ba. Ota djwỳbê trigu'ā akre pydji pānh raxi. Pānh me àpēnh rā'ā nhym akamāt. Ne kam ajte djwỳ 'ôbê xebada'ā akre amānhkrut ne ikjêkêt adjwỳnhdjwỳ pānh rax. Pānh me àpēnh rā'ā nhym akamāt. Djwỳ kêt kam, djwỳ kairekam. Nhym bep pidjôbê uba kangômē mỳjja kute rōny kangô pyrāk ja dja o bikēnh kêt. Tām dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwārĩk wānh tām mǎn o bikēnh kêt, ane. Nām ā me'ô kabēn ane.

⁷ Nhym kam Mrykĩ'atomti jabatành nyja ajte pi'ôk no'ôk'ā oy djā nhipēpā ja'ā kuta. Nhym kam mỳjja tĩn amānhkrut ne amānhkrut kute o ino rerja imā kabēn ba kuma. Nhym imā,

—Amrē tē, ane.

⁸ Ba 'ỳr tēn omũ nhym kawaru rārārja ajte dja. Nhym me'ôja 'ā nhỹ. Me'ô nhidjibê ne Tykre. Me tyk'ā amijakre. Nhym mỳjja kute katēn tēmja. Me tyk nhô pykamā me mrānh kadjy ja ta ne kute katēn tēmja. Ar kute pyka kunikôt me kwỳ rax ne me parmā. Me kute abenwỳr prôt ne aben par nhym djwỳ kêt kam prām kute me par nhym me kanêdjwỳ kute me par nhym pykakam mry djàkrêdjwỳ kute me par kadjy. Kadjy ne ar tē. Kam dja me kwỳ rax ne ty.

⁹ Nhym kam Mrykĩ'atomti jabatành nyja ajte pi'ôk no'ôk'ā oy djā nhipēpā ja'ā kuta. Nhym kam kikkre kudjỳ djā bôr djā krakri me karō kumex. Mỳj me karō? Bir, me kute memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh ba nhym kam me kute me par, me tām karō ne kumex. Nām me tĩn prām kêt mex ne tu mekmā

Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ nhym kam me me kupa. Me tãm karõ ne kumex ba omũ. ¹⁰Nhym me kàj bẽ kabẽn ne kum,

—Bẽnjadjwỳr Pymati, gajbit amexo apyma ne katàt aje mekmã kabẽn jarẽn djwỳnh, mã dja mytyrwỳ kute ga me ijo angryk ne pykakam me jao ajkẽ, me kute me ipar pãnh meo ajkẽ? ane. Nãm ã kikre kudjỳ djà bõr djà krakri me karõ ã kum kabẽn ane. ¹¹Nhym kam me'õ mekmã kubẽkà jaka ngã ne memã kum,

—Ë, me arek atyk djà kêtõ akrĩ ngrire. Atyk djà kêt ngrire gẽ me me anhõ-bikwa paro tẽn inomã kumẽ. Me akõt me Metĩndjwỳnhmã àpẽn, me akamy paro tẽn inomã kumẽ, ane. Nãm ã me'õ me karõmã ane.

¹²Nhym kam Mrykĩ'atõmti jabatàn nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djà nhitepã ja'ã kuta ba omũ. Nhym kam pyka kunĩ amingrẽk ne. Amingrẽk tỳ:x ne. Nhym kam mytjadjwỳ kakrãtyk ne wajêt. Nãm kute kubẽkà pytĩ, kakrãtyk pyrãk. Nhym mytyrwỳjadjwỳ no tĩn, no kamrẽk tỳx ne. Kute kamrõ pyrãk.

¹³Nhym kanhêtire jadjwỳ kàjkwa kurũm rõrõk ne. Pykakam rõrõk ne. Kute kòk djàbẽr tỳx kute pidjõ ngrãngrã ka'urja pyrãk. Nãm ã kanhêtire rõrõk ane.

¹⁴Nhym kam kàjkwa ajmã nẽn nhĩ'ãm tẽn akuno. Nãm tu amijarõx ne kute me kute kupip jarõx pyrãk, nhym kam krãnh kunĩ amũ ajkamẽn krĩ. Nhym apẽxtidjwỳ kunĩ amũ ajkamẽn ikwã. Nãm krãnh amũ krĩ djãmã kre rũnh ne krĩ. Nhym apẽxtidjwỳ ikwã djãmã kre rũnh ne ikwã.

¹⁵Nhym kam apỹnh me ba djari kam bẽnjadjwỳr rũnhmẽ me kute meo ba djwỳnhmẽ me krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me õ nèkrẽx kumexjamẽ me àprãrmẽ me kunĩ, me kute me pa 'amỹnh nhym memã àpẽn kajgo ar bajamẽ me kute memã o pãnh kadjỳ àpẽnhamẽ me kunĩ ne me amijo apdju. Me tĩn prãme amijo apdju. Nãm me kẽnkrekam amijo apdjũn krãnhkam kẽn krakri amijo apdju. ¹⁶Ne kam krãnhremã kabẽn ne kẽn mã kabẽn ne kum,

—On me inhiy arõrõk ne me ijo apdju, me ipro. Krĩ djatikam ỹrjabẽ me ijo apdju ba me nokre pumũnh kêt. Mrykĩ'atõmti jabatàn nyjamẽ ar ngrykbẽ me ijo apdju. ¹⁷Arỹm ne ar ngryk nhõ akati me iwỳr bõx. Mrãmri ne ar ngryk-kumrẽx. Mỳj me'õ ne arkum àmmã? ane. Nãm ã me kabẽn ane.

Ar kute mebẽ 144.000 kuka'ã idji janhõr.

7 ¹Nhym kam ijukri kadjỳ mrãnh djwỳnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ku'ẽ ba omũ. Nãm ar apỹnh ku'ẽ djakam ku'ẽ. Nhym ja kàjkwa krax 'ãnh dja nhym ja kàjkwa nhõt 'ãnh dja nhym ar ja aktã kàjkwa nhirẽ'ãnh dja ba omũ. Mỳj kadjỳ ne ar ku'ẽ? Apỹnh ar ku'ẽ djari kute kòkbẽ àptarmã. Pykakam àbẽr kêt ne ngõ raxbẽ pyka kêt kam àbẽr kêt ne bàkam àbẽr kêt kadjỳ. Kadjỳ ne ar ku'ẽ.

²Nhym kam kadjỳ mrãnh djwỳnh 'õ tẽ ba omũ. Kàjkwa krax kurũm ne kato ba omũ. Nãm ikrakam ràxo pi'òk no'òk djà byn o tẽ. O kute Metĩndjwỳnh nhõ àpẽn'h'ã idji janhõr kadjỳ, Metĩndjwỳnh tĩnja nhõ àpẽn'h'ã idji janhõr kadjỳ. Nãm kubyn o tẽn kam kàj bẽ arkum kabẽn. Metĩndjwỳnh kadjỳ mrãnh djwỳnh amãnhkrut ne amãnhkrutjamã kabẽn. Ar ja kute Metĩndjwỳnh kabẽnkõt pykamẽ ngõ raxbẽ pyka kêtõ bikẽnhmã. Ar kumã ne kàj bẽ kabẽn ne arkum,

³—Adjỹm, bar Metĩndjwỳnh nhõ àpẽn'h'ã idji janhõmã, bar me banhõ Metĩndjwỳnh nhõ àpẽn'h'ã idji janhõ gar kam pykamẽ ngõ raxmẽ bàu ajkẽ.

Me kuka'ā dja bar me idji janhô, Metīndjwýnh nhô àpênh tamirīt gar aje meo abikênh kêt kadjy. Gar kam arým pykao ajkê, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

⁴Nhym ar me kwý krāptī kuka'ā idji janhô ba omũ. Me krāptī kubê 144.000 ne ar kuka'ā idji janhô. Nām mekbê idjaer apýnh idji djāri me kwý'ā idji janhô ba omũ.

⁵⁻⁸ Mekbê Djudakam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Rubênkam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Gadjikam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Axerkam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Naptarkam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Manaxekam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Ximiāokam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Rewikam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Ixakakam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Djeburōkam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Jōdjekam me kwý kubê 12.000.
 Ne mekbê Bējamīnkam me kwý kubê 12.000.
 Be, nām me abenā rōrōkkam 'ā akre kubê 144.000.

Me krāptī: kubêkà jaka jangij.

⁹⁻¹⁰Nhym kam ijukri, be, me krāptī: ne me kumex ba me omũ. Axwe me krāptī. Nām me te kute me'ā akremā. Djām me krāre got. Nām me kute pi'ô pyrāk ne kumex. Mýj xê ne kumex? Bīr, apýnh mebêngōkre ba djāri, apýnh amyngrāri me ba djāri, apýnh me ô pyka djāri, apýnh me kabēn djāri kunikôt ne me kwý Metīndjwýnhō aminhōn krī djāti kabem abenā rōrōk ne kumex ne Mrykī'ātomti jabatānh ny kabem kumex. Nām me kubêkà jaka jangij ne o kumex ne bô byn o kumex ne kam kàj bê kabēn ne,

—Be, mrāmri ne me banhō Metīndjwýnh, ajbit kubê me bapytār djwýnh. Tām, krī djātikam krīja, tām.

Ne Mrykī'ātomti jabatānh nyja, tām. Ar kubê ne me bapytār djwýnh. Ar tām ne ar ja, ane.

Nām ā me krāptī kabēn ane. ¹¹Nhym kadjy mrānh djwýnh kunī krī djātimā ipôk ne kumex. Krī djātimē mebêngêtemē mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrutjamē ne kadjy mrānh djwýnh arkum ipôk ne tu mýrbē rōrōk ne kumex. Ne kam Metīndjwýnhmā rax jarē ne kum,

¹² —Mrāmri. Kôt ne me ane. Gajbit ne ga mekmā amexo amiptā ba me abenmā amex jarēnhō iba ne abenmā araxo amirīt ne ano mex jarēn kam amā amikīnh jarēn abenmā araxmē apyma jarēn abenmā abēnjadjwýr rax jarēn abenmā mýjja 'ô abē bipdjur kêtumrēx jarē.

Gora gē me kunī amā ja jarēnh rā'ā rā'ā. Mrāmri. Godja ā ane.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh ane, pijām djāje tu mýrbē rōrōk ne ā kabēn ane.

¹³Nhym kam arkubêngêt'ô imā,

—Mýj xê ne kute kubêkà jaka jangjênh ne o kumexja? Mýj xê nā? Mýj kurūm ne me mō? ane.

¹⁴Ba kam kum,

—Gêt kon, kubêngêt. Gajbit aje mar, ane.

Nhym kam imă,

—Me ja ne me prîne meo ajkê. Năm me prîne me jao ajkê, meo bikênh rax ne. Nhym me ja katon kam nînh môn bôx. Arỳm ne me ô kubêkà pō nhym kam aka ne. Mỳjo ne me kupō nhym aka? Bir, Mrykĩ'atomti jabatành ny kamrôo ne me kupō nhym aka, ane.

Metĩndjwỳnh kute memă axweo bingràn'hă ne kubêkà pōnh nhym aka jakre.

¹⁵ —Kam ne me Metĩndjwỳnh krĩ djàti kabem kumex ne kam kum apê. Akatikam kum apê ne akamàtkam kum apê. Metĩndjwỳnh nhũrkwàtikam ne me kum apê nhym bep krĩ djàtikam ỳrja dja umao me utàn ar meo ba. Ar me utàn mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prām kêtukumrêx ne kum kôr kêtukumrêx, nhym arngrodjwỳ dja me bĩn kêtukumrêx, nàr kon atemă mỳjja kangro 'ôdjwỳ me bĩn kêtukumrêx. Mỳkam?

¹⁷ Bir, Mrykĩ'atomti jabatành ny krĩ djàti nhĩpôkri ỳrja, tăm dja ar me utàn meo ba. Kute mrāmri ne mrykĩ'atomtio ba djwỳnh kute ô mryo ba ja pyrāk.

Ne ngô kute meo tĩn kator djà'ỳr dja meo mō.

Nhym Metĩndjwỳnh ta dja me kunĩ no kangô ku'ôn memă no kangôo apêx nhym kam me mỳr kêtukumrêx, ane.

Năm ă arkubêngêtte 'ô imă kabēn mex jarēnhô ane.

Kute o y djà kute o ino rer'ă 'yr.

8 ¹Nhym kam Mrykĩ'atomti jabatành ny ajte pi'ôk no'ôk'ă oy djà kute o ino rer'ă kuta nhym kam kàjkwakam mỳjja kunĩ anhikrê ne, nhym myt kwỳr ngrire. ²Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh kubê 7, Metĩndjwỳnh kabem ku'ê djwỳnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omũ. Nhym kam Metĩndjwỳnh arkum poti ngă. Poti kubê 7 ne apỳnh arkum kungă nhym ar amỳ.

³⁻⁴ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'ô kēn karỳro ngōnh ngrire byn o tēn o dja, kikre kudjỳ djà bōr djà'ỳr ne o tēn o dja. Nhym kam me'ô kikre kudjỳ djà kwỳ rax ne kum kungă. Kute me kabēnmē kikre kudjỳ djào bikarmă ne kum kungă. Metĩndjwỳnh nhō me mexja kunĩ kute kum amijarēnhmē kikre kudjỳ djà bikar ne xēt ne Metĩndjwỳnh'ỳr bōx kadjy. Krĩ djàti kabem ne kikre kudjỳ djà bōr djà dja. Kēn karỳro ne adjēnh ne dja. Kam ne kadjy mrānh djwỳnh kikre kudjỳ djāmă adjà nhym xēr nhym kam kudjỳmē me kabēn ro'ă Metĩndjwỳnh'ỳr bōx. Kūmmē ô me ja kabēnmē Metĩndjwỳnh'ỳr wabin 'ỳr bōx.

⁵ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh kikre kudjỳ djà kadjy ngōnh byn kam kam kuwy mē. Kikre kudjỳ djà bōr djākam kuwy byn kam kikre kudjỳ djà kadjy ngōnhkam kumēn kam pykakam kumē, o pyka kôpênàt ne. O pyka kôpênàt nhym kam arỳm na krar ne rārāk ne adjēnh nhym pykadjwỳ ami-ngrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ă ujarēnh.

⁶ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh kubê 7ja kute apỳnh ô poti kubê 7 kakôrmă.

⁷ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh kutewa poti kakô. Nhym kam namē'ymē kuwy rôrôk ne. Kamrômê akàn rôrôk ne. Tu tỳmkumrêx ne. Nhym kam pyka

kwỳ ra:x ne prïne xêr. Pykamē bà nokà 'ỳr 'ănh ne xêr o ino re. Nhyr bep bô kunĩ ne prïne xêr. Nhỹnh ne bôre 'ô xêr kêt.

⁸Nhyr kam atãri kadjy mrănh djwỳnhja ô poti kakô nhyr kam atãri mỳjja kute krănhre jabatành pyràk ne pôr ne môn nox ne, ngô kôpênàt ne. ⁹Ngô raxbê pyka kêtka nox nhyr kam ngô kwỳ ra:x ne kamrô, ngô nhikjêbit ne kamrô nhyr ngôkam mỳjja ar baja arỳm kwỳ rax ne ty, ngô ipôkri 'ỳr ne tyk o ino re. Nhyr kà rûnhjadwỳ amijo ajkên wangij, kà kute katê 'ỳr ne ngjêxo ino re. Nhyr kam mebêngôkre^b ar kàkam bajadjwỳ arỳm kôt ty.

¹⁰Nhyr kam atãri kadjy mrănh djwỳnhja ô poti kakô. Poti kakô nhyr kam kanhêtidwỳ tỳm, kanhêtireti: ne tỳm. Pôkti: ne tỳm. Năm kute me kute bô 'ô ngrămă angjênh nhyr pôk rûnh ja pyràk. Kăjkwa kurũm ne môn tỳm. Ngô binhirênh kwỳkam rôrôk ne inore kwỳkamdjwỳ rôrôk ne. Ngô nhino kunĩkam ne tỳm. Nhyr ngô kwỳ rax ne mex rã'ă. ¹¹Kanhêtire nhidjibê ne ỳ. Nhyr kam idjikôt ngô nhikjê ne ỳkumrêx ne. Nhyr kam me kwỳ krăptĩn ty. Ngô djỳ ne me o ikôn arỳm tyko kumex.

¹²Nhyr kam atãri kadjy mrănh djwỳnhja ô poti kakô nhyr kam mytdjwỳ kwỳ rax ne ajmă nêr kam akamăt kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamăt kô tyk ne. Ne kam kăjbê pyka kurwỳ. Kurwỳ ngrire nhyr mytyrwỳmê kanhêtiredjwỳ kôt ă ane. Akatikam myt kăjbê iră nhyr kam akamăt kô tyk ne. Nhyr aka-mătka djwỳ mytyrwỳmê kanhêtire kăjbê iră nhyr kam akamăt kô ty:k ne.

¹³Ba kam omũho dja nhyr kam àkkajkritti kỳjrũm ton mō. Kăjkwa tã mō ba omũ. Nhyr kăj bē memă kabēn, ne,

—Watĩre, watĩre, watĩre. Pykakam me ar baja watĩre. Arỳm ne kadjy mrănh djwỳnh kute katê amănhkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'ỳr, ane.

9 ¹Nhyr kam atãri kadjy mrănh djwỳnh ô poti kakô nhyr kam kăjkwa kurũm kanhêtire tỳm. Pykamă tēn tỳm nhyr me kum kam o kajkep djă ngă. Mỳkam o kajkep djă nă? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djă. Kre kră'yr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djă ne me kum kungă.

²Nhyr kam kam o kajkep ne 'ă kuta nhyr kurũm kuwy kũm katon mō. Kre ryti kurũm ne kuwy kũm kato. Kute kikatire kũm pyràk nhyr kam kũmja kăjkwamê mytmê prïne o akno nhyr akamăt kô tyk ne.

³Nhyr kam kũmja kurũm krytkanhê bixadjwỳro kumex. Pykamă ne bixa-djwỳro kumex. Ne kam àkrê. Àkrê:kumrêx ne. Kute me kamjỳrmă ne bixa-djwỳro kumex. Kute mrămri ne pykabê makre kute me kamjỳr nhyr tokryja pyràk. ⁴Nhyr kadjy mrănh djwỳnh krytkanhêmă kum,

—Kwărĩk wănh pykakam bôreo abikênh kêt, mỳjja nhingrôto abikênh kêt, pio abikênh kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'ă idji kêtja, Metĩndjwỳnh kute me kuka'ă idji kêtja, me tămbit dja ga meo ajkê, ane.

⁵Nă, mrămri ne krytkanhêja kute me kamjỳr ne kute me kamjêro ba kajgomă. Kute me par kêtê. Năm me kamjuw nhyr me tokry pymaje àmra ba'ă mytyrwỳ amănhkrut ne amănhkrut ne ikjêkêt. Nhyr tokry: ne. Kute makre kute me kamjỳr nhyr tokryja pyràk. ⁶Nhyr kam arỳm me te tyk prăme, krytkanhê kute me kamjỳr ar o bakam te tyk prăme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêtumrêx ne.

b 8.9 Apỳnh me ô pyka djări kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkă jakamê me kakrătykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre.

⁷Mā ne krytkanhê kute? Djām axwe uma? Nà, axwe uma. Nām kute mrāmri ne me kute kawaru'ā aben par kadjy kute ngônho kubêkà kawarumā angjênh nhyam kam uma ja pyrāk. Nhyam krytkanhê mỳjja kute me bēnjadjwỳr krādjê pyrākja tu. Kēn karỳro krādjê ne kutu. Nām krytkanhê no kre kute mebēngôkre nokre pyrāk. ⁸Nhyam kīdjwỳ kute me nire kī pyrāk nhyam wa kute rop djākrebê rijāo djwa pyrāk. ⁹Nhyam ôkôt kà kute tepkà pyrāk, ngônho ne ôngakkà. Ne ara rārāk tỳx ne. Kute mrāmri ne me kute abeno bakam kawarumē kāmranhtỳx rārākja pyrāk.

¹⁰Nhyam tey kute makre tey pyrāk. O kute me kamjỳr ar o ba. Dja kute me kamjỳr ar o ba'ā mytyrwỳ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt, nhyam tokry: ne.

¹¹Krytkanhê nhô bēnjadjwỳrbê ne kadjy mrānh djwỳnh, kre ry typydjikam kadjy mrānh djwỳnh. Idjibê ne O bikēnh djwỳnh, mekbê idjaer ne me ta kabēnkam kum Abadô jarē, nhyam mekbê kregu kabēnkam kum Apôri jarē. Nhyam bep me babēngôkre kabēnkam ne O bikēnh djwỳnh.

¹²Be, watīre kutewa ne arỳm apêx. Ākkajkrittire kute memā “Watīre” jarēnhja kutewa arỳm apêx. Nhyam bep watīre amānhkrut ne me'ỳr bôx kêt rā'ā.

¹³Nhyam kam atāri kadjy mrānh djwỳnhja ô poti kakô nhyam kam me'ô kabēn ba kuma. Kikre kudjỳ djā bôr djā kurūm ne kabēn. Kēn karỳro kikre kudjỳ djā bôr djā Metīndjwỳnh kabem āmja, kurūm, anhà kurūm ne kabēn kato ba kuma. ¹⁴Nhyam kum, kadjy mrānh djwỳnh kute poti kakôrmā kum,

—On arkum anhire, kadjy mrānh djwỳnh o amānhkrut ne o amānhkrut djuwprewā on arkum 'āpre bô gē ar wām tē. Ngô raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyam ar ikwāwā, on arkum 'āpre bô gē ar wām tē, ane.

¹⁵Nhyam kam arkum 'āpre bô nhyam kam ar mǎ mō. Ar kute me imexmā ne ar mō. Ar kute me kwỳ rax ne me imexmā. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katē 'ỳr me paro krā'ymā. Kadjy ne me ar uwpre nhyam ar ikwā. Ar ô akati ar'ỳr bôx nhyam ar kute me imexmā katon mō. Arỳm ne ar ô amexmē ar ô mytyrwỳmē ar ô akatimē ar ô myt arỳm ar'ỳr bôx. ¹⁶Nhyam ar ô krākamngôn kumex. Krākamngôn kawaru'ā krijā ne kume:x kute pi'ô pyrāk. Nām 'ā akre kubê 200.000.000. Me'ô ne 'ā akren imā arē ba kuma.

¹⁷Be, Metīndjwỳnh ne imā ar ô krākamngôn jakre ba omū. Ba kawarumē krākamngôn pumū. Kawaru kumex nhyam 'ā krākamngôn kumex. Tām ne ba omū. Nhyam krākamngôn aminhōkôt nēje ngônho inôkà jangij ne o kumex. Ngônho inôkà kamrēkmē ngrāngrā kakrātykmē ngrāngrā kute mǎn tu pyrāk. Nhyam krākamngôn nhô kawaru ja ne krā rūnh'ā kabēn. Krā kute rop djākrebê rijāo krā pyrāk. Ne ajkwa kurūm kuwymē kūmmē kēn ngrāngrā pōkmē apôxo kumex. ¹⁸Apôxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymē kūmmē kēn ngrāngrā pōko ne me kwỳ rax ne me kubī. Me kuto katē 'ỳr ne me tyko ino re. ¹⁹Kawaruja ne àkrēkumrēx. Ajkwakôt ne àkrē, amymē kôt. Aktā àkrē djākôt ne me kupa. Amy kute kangā pyrāk. Amy kubē kangā krādjwỳ o me kamjā.

²⁰Nhyam me'ā kātāmja, mỳjja kute me imex kurām me tīnja, djā nām me ja amim katon wānh axwemā iren Metīndjwỳnh'ỳr amijo akēx got. Arkati, me ja ne me kute amim mỳjja punu nhipēxjamā irer prām kētkumrēx. Nām me mǎ ar me karô punumē mỳjjao metīndjwỳnh karô nhipēxmē arkum amijārēho

ba, arkum rax jarēnh ba. Be, nām me kēn karỳro, kryt jakao, ngōnh ngrā-
ngrāo, kēno, pio metīndjwỳnh karō nhipêx ar o ba nhyim rīt kêt ne umar kêt
ne mrānh kêt ne. Ja ne me kum amijarēnh ar o ba, kum rax jarēnh ar o ba.
Me kute kum irer prām kêtumrêx.

²¹Ne kam ajte me kute me parmē me udjymē me prō prāmmē me mjēn
prāmmē me àkīnhīmē, ja ne me kute kum irer prām kêtumrêx. Me kute kum
irer ne Metīndjwỳnh'ỳr amijo akēxmā kute mar kêtumrêx. Me axwebit ne
me kum kīnh. Nām te Metīndjwỳnh kute mekmā uwêk mātām.

Kadji mrānh djwỳnh kute pi'òk byr ne ām.

10 ¹Nhyim kam kadji mrānh djwỳnh 'ò, tỳxkumrêx ne ruw. Kàjkwa
kurūm ne tēn ruw ba omū. Nām kakrāo prīne amikunon kam djwỳ-
ngwỳnh tire tu. Nokre kute myt pyrāk, ne te kute kuwy pòko krīkam kàjmā
pòk ku'ēn pòk jabjê ja pyrāk.

²Ne kam pi'òk no'òk ngrire byn o dja. Pi'òk no'òk arỳm koxen kubyn o dja.
Ne kam te djubòk ngò raxbê pyka kêt'ā djan te djuge atỳxā dja. ³Nām te ajkij
ne djan kam kàj bē kabēn. Kàj bē kabēn kute rop djàkrêbê rijāo kār tỳxja
pyrāk. Kabēn nhyim kutā na krikrit ne. Nām amipānh kum kabēn. Krikrit 'ā
akre kubê 7.

⁴Na krikrit 'ā akre kubê 7 ne kabēn, ba kam bit ije 'ā pi'òk no'òkmā nhyim
kàjkwa kurūm me'ò imā kabēn ba kuma. Nām imā,

—Kwārīk wānh. Tu udju. Na krikritkam kabēn'ā akre kubê 7 dja ga tu udju.
Kwārīk wānh 'ā pi'òk no'òk kêt, ane. Ba arỳm kuma.

⁵Nhyim kam kadji mrānh djwỳnh ije omūnh tūmja, ngò raxmē pykamē
kam te bikjêr ne āmja, tām ne kàjmā kàjkwamā ubòkja bēn ⁶⁻⁷mekmā kabēn
pydjīn arēn memā kum,

—Mrāmri godja mỳjja amikrà kêtumrêx. Godja kadji mrānh djwỳnh
kute katē ò poti kakô nhyim tebê mỳjja kato. Metīndjwỳnh kute amrêbê ò
àpēnhmā, kabēn jarēnh djwỳnhmā arēnhja dja on tebê kato, kute amitô
kêtê. Poti kakôrmē ro'ā dja mỳjja bipdjur arỳm kato. Amrêbê Metīndjwỳnh
kute mekbê mỳjjao bipdjurja ne on kute memā o katormā, ane. Nām ā kadji
mrānh djwỳnh mekmā ane. Metīndjwỳnh ne kabēnkumrêx. Kôt dja mỳjjao
kato. Kam ne kadji mrānh djwỳnh ubòko kàjmā Metīndjwỳnh jakren 'ā
mekmā ujarēnh ku'ēn mekmā kum,

—Metīndjwỳnh ne tīn o ino rer kêtumrêx. Tīn, tīn rā'ā rā'ā. Ta ne kàjkwa
nhipêx ne kàjkwakam mỳjja ar baja nhipêx ne. Ne pykajadjwỳ nhipêx ne
pykakam mỳjja ar bajadjwỳ nhipêx ne. Ne ngò raxbê pyka kêtadjwỳ nhipêx
ne ngòkam mỳjja ar bajadjwỳ nhipêx ne. Tām dja amitô kêt ne on memā o
kato, ane.

⁸Nhyim kam kàjkwa kurūm kute imā kabēn jarēnh tūmja ajte imā kabēn
ne imā,

—Ajrā, on 'ỳr tēn kute pi'òk koxen o āmwā by. Kadji mrānh djwỳnh ngò
rax nhipòkri te nhikjê djām ne atỳxā te nhikjê djām wā ne kubyn o dja. 'Ỳr
tēn kubê aby, ane.

⁹Ba kam 'ỳr tēn 'ā ku'uw ne kum,

—Imā pi'òk no'òk ngrire ngā, ane.

Nhyim kam imā,

—Mĩ, amim abyn krê. Gora kunĩ krê. Atik kadjwỳnhbê dja ÿ nhym bep aja-jkwakam godja ànhkumrêx. Ành kute menh djành pyràk. Mĩ, ane.

¹⁰Ba kam ikra kurũm kubê kaba. Pĩ'òk no'òk ngrire ne ba kubyn kukrê. Nhym kam ijajkwakambit ànhkumrêx, ành kute menh djành pyràk. Nhym amũ itik kremã tỳm ne arỳm ÿ: ne. ¹¹Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhỹr djwỳnhràmmemã Metĩndjwỳnh kabên jarê. Kute apỳnh me ò pyka djàri, apỳnh me ba djàri, apỳnh me kabên djàri, apỳnh me bẽnjadjwỳr djàri krãptikôt kute meo bikênhmã mekmã arê, ane. Nãm ã kadjj mrãnh djwỳnh imã ane.

Metĩndjwỳnh nhô àpênh amãnhkrut ar ujarênh ba.

11 ¹Nhym kam me imã kô ngã, ije ũrkwãti'ã akre kadjj ne me imã kungã. Kute me àbêr djà pyràk. Nãm me imã kungã nhym kam Metĩndjwỳnh imã,

—Apa, on 'ỳr tẽn inhũrkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhũrkwã'ã akren kam kikre kudjỳ djà bôr djà'ã akren kam me kute imã rax jarênho bajadjwỳ 'ã akre.

²Nhym bep inhũrkwãti kre kênhbit dja wãnh 'ã akre kêt ne. Mỳkam? Bir, arỳm ne me me bajtemmã kanga. Nhym kam me kute mekbê idjaer nhô krĩ mexbê Djeruxarêo bikênhmã, ò krĩ mexo mexkumrêxbê Djeruxarê kute o bikênhmã. Kikre kunikôt dja me bajtem mrãn prĩne kikreo ajkên kikre ngrãn kam kôt inhũrkwãti kre kênhjao ajkê. Dja me kute o bikênh'ã na tỳm amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhô àpênh jano.

³⁻⁴Ba ne ba inhô pyka djwỳnh ne kam inhô àpênh amãnhkrut kute pĩbê oriwêre amãnhkrut ikabem ku'êja pyràk, ne kam ajte kute ngônhpôkti amãnhkrut ikabem ku'êja pyràk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabêno amirĩtmã. Dja ar kubêkà kaprĩre jadjàn kam ikabên'ã ujarênh ar ba. 'Ã ujarênh ar ba'ã akati krãptĩ, kubê 1.260. 'Ã na tỳm amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabên'ã ujarênh ane, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh imã ane.

⁵Godja me'ò kute aro bikênhmã nhym kuwy pòk ar ajkwa krekrekôt katon me'ònhi bĩ, prĩne ar kurê djwỳnhja 'ò ga. Be, godja me'ò aro kurê djwỳnh prãm nhym ar arỳm ã o bikênho ane, prĩne kuga. ⁶Nhym ar ta kabênkôt Metĩndjwỳnh kàjkwa'ã ijê nhym na rwỳk kêtumrêx. Ar Metĩndjwỳnh kabên'ã ujarênh bari godja na rwỳk kêtumrêx ne. Nhym kam ajte ar ta kabênkôt nhym ajte ngò kamrô. Nhym ar kabênkôt apỳnh mỳjja kute meo bikênh djàri apôx ne pykao ajkê. Apỳnh kute pykao bikênhmã mỳjja apôx tẽ, aben whitepã mỳjja apôx tẽ.

⁷Nhym kam ar Metĩndjwỳnh kabêno amirĩto tẽn kam o amirĩt pa. O amirĩt pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurũm katorja dja ar'ỳr prôt ne tỳxo ar akrenh mex ne kam ar kubĩ.

⁸Nhym kam ar tyn nò. Kikre nhipôkri dja ar tyn nò. Krĩrax jabatànhkam kikre nhipôkri nò. Mỳj krĩrax jabatàn? Bir, kam ne me ar ò Bẽnjadjwỳr pĩte'ykam kunhò tãm. Kumã ne me idjibê Xôtômamê Edjitu jarê. Nãm me axwekumrêx ne Xôtômakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakkre kêt'ã amijakre nhym kam me krĩrax jamã idjibê Xôtômamê Edjitu jarê. Kam ne ar kute Metĩndjwỳnh kabêno amirĩt djwỳnh tyn nò.

⁹Kam dja me kunī omū. Apýnh me ô pyka djàri, apýnh mebêngôkre ba djàri, apýnh amyngràri me ba djàri, apýnh me kabên djàri kuníkôt dja me ar omũnho kumex. Ar tykja pumũnho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêtijj. Nhyr me abenmã,

—Kwãrik wãnh ar adjàr kêt. Axuk wãnh ar nôre, ane. ¹⁰Nhyr kam pykakam me ar baja kĩnhkumrêx. Ar tyk ne nôrkam ar omũn kĩnhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmã nêkrêx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kĩnhkumrêx? Bir, ar kute Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prĩne ar meo bikênho ba. Kam ne me ar tykkam kĩnhkumrêx.

¹¹Nhyr ar tyk ne nôr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêtijj nhyr kam Metĩndjwýnh ar akô, ar tĩn kadjj ne ar akô nhyr Metĩndjwýnh djákôr arkum wadjà nhyr arým ar ajte tĩn ne ekrux ne kãjmã dja. Nhyr kam me ar omũn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma tỳxkumrêx ne. ¹²Nhyr kam kãjkwa kurũm me'ô kabên. Kãj bê kabên ne arkum,

—Apa, on ar amrê tẽ, ane.

Nãm ã arkum ane nhyr ar kuma. Kuman kam tu kãjmã tẽ. Mã tẽn wabi. Kakrãkam ne ar tẽ. Nhyr ar kurê djwýnh arek ar omũnho kumex.

¹³Ar omũnho kumex katikôt nhyr pyka tertet ne. Tu tertet tỳx nhyr kam kikre kwý ajkaten rôrôk ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhyr me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tĩn prãm kam Metĩndjwýnhmã rax jarên kum tỳx jarê. Metĩndjwýnh nhô kãjkwa djwýnhmã ne me kum rax jarê.

¹⁴Be, watĩre nhitepã watĩre 'ô ne ja. Ota watĩre kute katê rã'ã. Arým me'ýr bôx 'ýr.

Kadjj mrãnh djwýnh kute katê kute ô poti kakôr.

¹⁵Nhyr kam kadjj mrãnh djwýnh kute katê ô poti kakô nhyr kam kãjkwakam me kabên. Kãj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum,

—Bãmbê me banhõ Bẽnjadjwýr ne krabê Kritu kute me bawýr anor, ar tãm ne ar arým pyka kuníkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kãjkwakam me kabên ane.

¹⁶Nhyr kam mebêngêt kubê 24 tu mýrbê rôrôk ne. Metĩndjwýnh kabem bẽnjadjwýr krĩ djákam krĩa me tãm ne me tu mýrbê rôrôk ne Metĩndjwýnhmã rax jarên kum,

¹⁷—Bẽnjadjwýr, Metĩndjwýnh, atỳxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjàkamã atĩn ne ar aban mã atĩn rã'ã.

Amã ne ba me amikĩnh jarê. Arým ne ga apymao amijo amirĩt mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸Apýnh me ba djàri ne me ngryk ar ba, ga gadjwý arým angryk kato.

Arým me tyk ne pykakam ikwãja nhô akati me'ýr bôx. Arým aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhyr anhõ àpênhdjwý arým ô akati me'ýr bôx. Anhõ àpênhmê akabên jarênh djwýnhmê anhõ me mextire jamê me kum apymaja kunimê me kâtømmê me rũnhmê. Arým me ja nhô akatidjwý me'ýr bôx, ga aje memã o pãnh nhyr me kũnhmã.

Nhyr bep me axwe kute pykao bikênh djwýnhdjwý arým ô akati me'ýr bôx. Ga aje me jao abikênhmã, ane.

¹⁹Nhym kam kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhũrkwāti amijā kuta. Amijā kuta nhym kam pĩo rara kēn karyō krākā djiya, kam ne Metĩndjwỳnh kabēn'ā kēn no'ók nō, pĩo rara tām ne amirīt ne. Metĩndjwỳnh nhũrkwātikam ne amirīt ne. Nhym kam na adjēnh ne rārāk ne krak nhym pykadjwỳ tertet ne. Nhym namē'y rōrō:ko kumex.

Me'ō niremē atemā mry kaāk'ā ujarēnh.

12 ¹Nhym kam mỳjja pumũnh kēt 'ō kàjkwakam kato. Mỳjja rax 'ō ne kato. Me'ō ni ne myt jadjan o dja. Ne mytyrwỳ'ā djan o dja. Ne kanhētireo krā djēn kutu. Kanhētire kubē 12 ne o krā djēn kutun o dja. ²Arỳm tujarō tỳx. Arỳm kra rwỳk 'ỳr ne kam kra àn tokry nhym amra.

³Nhym kam ajte mỳjja pumũnh kēt 'ōdjwỳ kàjkwakam ajte kato. Ē, atemā mry kaāk kamrēk ne kato. Ti:re ane. Krā kubē 7 ne kam kam bari kubē 10. Ne krā kunikam me bēnjadjwỳr krā djē tu. ⁴Ne amyo kanhētire kute katē 'ỳr ja kanhēn bjēro mō. Kàjkwakam kanhētire bjēro mōn pykakam kumē. Ne kam ni kabem kra kadj dja. Mỳj kadj? Bir, nija kra rwỳk ne kam amako dja. Ni kra rwỳk nhym on kute krēnmā ne kam amako dja. Te kam ama.

⁵Nhym kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabēno kute me anormā ne ruw. Apỳnh me ba djāri kunī dja ar meo ban kabēno me anon ar me axwemā bēn tỳx ba. Djām kute akrānmā ar me axweo bamā? Kati, dja kàxo àbēr djāo ar meo ba. Tām. Tām ne arỳm ruw nhym arỳm Metĩndjwỳnh amim kumỳ. Tu amim mỳnhkumrēx ne amiwỳr o tē. Krī djāti'ỳr o tē.

⁶Nhym bep nāja ne katon prōt ne kapōt kukritmā kato. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm kapōt kukritkam kutēp kum kikre. Kute o djuw mexmā ne arỳm kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ā akati kubē 1.260. Amex amānhkrut ne ikjēkēt nhym ajte 'ā na tỳm nhym kam arek aro djuw mexo ba.

⁷Nhym kam kàjkwakam me abenwỳr prōt. Migeumē kadj mrānh djwỳnhmē mry kaākmē kadj mrānh djwỳnhmē ar abenwỳr prōt.

⁸Nhym bep kati, Migeu ne ar tỳxkumrēx nhym te mry kaākja kute ar parmā. Nhym bep Migeu ne ar tỳxo mry kaākja jakre ne kàjbē me kumē. Nhym kam kàjkwakam me ajte mrānh kētkumrēx. ⁹Be, mry kaāk jaba-tānhtija ne me arỳm bōm kumē. Tām, kangā tūmja kute me kāmex jarēnh djwỳnh, idjibē Xatanaj, kute me kunī noo biknor djwỳnh, tām. Tām ne me bōm kumē, pykamā kumē, kadj mrānh djwỳnhmē ro'ā ne me bōm ar kumē.

¹⁰Nhym kam kàjkwakam me'ō kabēn ba kuma. Kàj bē kabēn ne,

—Ota arỳm me banhō Metĩndjwỳnh me utā. Arỳm ne umaō me utār mex ne. Djām me banhō Metĩndjwỳnh rerek got. Dja prīne umaō me utār ar meo ba. Nhym Kritudjwỳ Metĩndjwỳnh kute amikōt arja dja kabēnkōt ar meo ba.

Ga arỳm me kute bōm mēnhja pumũ. Kute me bakamy kāmex jarēnh djwỳnhja ne me arỳm bōm kumē. Nām mā me banhō Metĩndjwỳnh jamakmā me'ā kabēn ne te me banhō Metĩndjwỳnhbē me bakamy kurē. Nām te kubē me bakamy kurē rā'ā nhym akamāt ne akati nhym ajte kubē kurē rā'ā nhym akamāt ne akati nhym ajte tām rā'ā ne.

¹¹Nhym me bakamy tu kum ām tỳx ne 'ēxnīmā katon bōm kumē. Mỳj kanārām ne me bakamy kum ām tỳx ne? Jeju ne mrykĩ'ātomti

jabatànħ ny'ă amijakren ty ne kamrôo meo pânħ. Kanàrràm ne me tu kum ăm tỳx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhô me ja par nhym me kute umaje Jeju kangamă.

Năm te me kupa. Nhym me Metĩndjwỳnh kanàrràm tu ate krăn Jeju'ă ngră ră'ăn kàj bê memă Jeju'ă ajarê. Me tĩn prăm kêtukumrêx. Năm me ă anen kam prĩne amim Xatanaj pyma ngră ne kàjkwa kurũm bôm kumê.

¹² Ễ, kàjkwa, on akĩnhkumrêx. Gê mebêngôkre' akam ar bajadjwỳ akôt kĩnhkumrêx.

Nhym bep pykabê me ar bajamê ngô raxkam me ar bajamê ne arỳm me kaprĩ 'ỳr. Watĩre. Mỳkam?

Bir, Xatanaj, kute me kàmex jarênh djwỳnh, arỳm wăm me awỳr ruw.

Arỳm ngry:k ne wăm me awỳr ruw. Arỳm ne tyk nhô akatio răm ne jan arỳm amima. Arỳm amiman kam ngry:k ne, ane.

Năm me ă kàjkwa kurũm kabên ane.

¹³ Nhym me arỳm bôm kumê nhym arỳm mry kaàkja pykakam bôx. Bôx ne kam ni'ỳr prôt ne. Kurũm kra my rwỳkja'ỳr prôt ne. ¹⁴ Nhym kam àkkajkritti jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amănħkrut ne ikjêkêť. Idjibê kangă ne idji 'ôdjwỳbê mry kaàkja. Nhym àkkajkritti jara nija pakam apôx, kangăbê tor ne kapôt kukritkam tēm ne bôx nhym Metĩndjwỳnh kute o djuw mexmă. Kute o djuw mex 'ă amex amănħkrut ne ikjêkêť ne kam ajte 'ă na pydji. Kadjy ne pakam ara apôx.

¹⁵ Nhym mry kaàkbê kangăja kute nija bĩnmă aêro tēn aby'ă ngô kapĩ. Ngô rax ne ajkwa krekre kurũm ajkapĩ. Kute 'ă ngô tām nhym ngô kute mă o môr ne bĩnmă. ¹⁶ Nhym bep kati, pyka ne nio ôbikwan ngômă ajkij nhym kam ngô wadjàn ngră. Mry kaàk jajkwa krekre kurũm ngôja wadjàn ngră. ¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam mry kaàk nijakam ngry:k ne kam ăm ajbir tēn dja. Kute ni kra parmă ne dja. Mỳ ni kra nă? Bir, me kute Metĩndjwỳnh kabên mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijàm kêt ne tu kute memă arēnhja, me tām ne mry kaàk kute me'ỳr prôt ne me parmă ajbir tēn dja, ngô rax mỳrri dja, mekam amako dja.

Ngô rax kurũm mry'ô kator.

13 ¹ Nhym kam ngô rax kurũm mry 'ô kato ba omũ. Năm bari kubê 10 ne kră kubê 7. Ne apỳnh bari djari bēnjadjwỳr krădjê tu. Nhym kam kră kunĩ'ă idji arij ne idjio Metĩndjwỳnh djũn ne. ² Nhym mryja kute rop krori pyrăk nhym parja kute mrybê uxu par pyrăk, parkop jabjêti. Nhym bep ajkwa krekreja ne kute rop djăkrêbê rijăo jajkwa krekre pyrăk. Nhym kam mry kaàk mryjamă kum,

—Ikabēnkôt dja ga meo aban ipymao apyman inhỳr djăkam memă nhỹ, ane. Năm ă kum ane. ³ Nhym mry kră 'ô ne tyn nōn kam ajte me aêrbê tĩn ne. Kute mrămri ne me kute me par punukam me akubyn tĩnja pyrăk.

Nhym kam me kunĩ, pyka kunĩkôt ari ar aben pumũn kam mry kabēnkôt ar ban mă kôt ajkamê. ⁴ Mry kaàk kute mrymă kum,

—Ga dja ga ipymao apyman inhỳr djăkam nhỹn idjô'ă meo aba, anhỹrja ne me mry kaàkmê arkum amijarēnhô ba. Năm me mrymă amijarēn kum rax jarēn kam abenmă kum,

—Mỳj me'õ ne mrymẽ ar kute raxo aben pyræk ne ar abenwỳr prõt nhyr kutà kum àmmà? Arkati, ane. Nàm à me abenmà ane.

⁵Nhyr kam mryja kabẽn punubit jarẽn ar o ba. Mry kaæk djô'ã ne mryja kabẽn punu ar ba. Nàm amijo rax ne ar Metĩndjwỳnh japrỳ o ba. Nàm ar meo ba, mry kaæk djô'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne naja kuto katẽ. Ne kam mytyrwỳ 'ã akrebẽ 42. ⁶Nàm ar meo ban Metĩndjwỳnh japrỳ o ba. Nàm prĩne Metĩndjwỳnh djũn ne idji japrỳ ne kam ỳrkwabẽ kàjkwa djũn ne me kàjkwakam ar bajadjwỳ djũn ne. Djãm mry kabẽn mex got.

⁷Nhyr kam mry kaæk mrymã kabẽn nhyr kam kabẽnkõt Metĩndjwỳnh nhõ me ja'ỳr prõt ne. 'Ỳr prõt ne me kwỳ pan kàjbẽ me kumẽ. Ne kam kabẽnkõt, umakõt ar me kunĩo ba ne kabẽnno me ano. Apỳnh mebẽngòkre ba djari, apỳnh amyngràri me ba djari, apỳnh me õ pyka djari, apỳnh me kabẽn djari kunĩkõt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptàn Metĩndjwỳnh nhõ me jao ajkẽn kam me kunĩo ba. ⁸Nhyr kam pykabẽ me ja kunĩ dja me mrymã amijarẽnho ba ne kum rax jarẽ.

Nhyr bep me kwỳ, Jeju nhõ pi'òk no'òkkam me idji arija, me ajbit dja me kum mry kĩnh kêt ne kum rax jarẽn kêt ne. Jejubẽ Mrykĩ'átomti jabatàn nyja ne õ pi'òk no'òk. Kute pyka nhipêx kêttri ne Metĩndjwỳnh arỳm amim me kute Jeju bĩn'ã karõ, me kute Jejuo mrykĩ'átomtin kute bĩnmã amim 'ã karõ ne arỳm anhyr djwỳnhhràm kuma. Be, Jeju kubẽ Mrykĩ'átomti jabatàn ny ja ne õ pi'òk no'òk, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'òk no'òk. Nhyr me tĩn rã'ã rã'ã kadjy pi'òk no'òkkam me idji arija me tãm dja me mrymã rax jarẽn kêt. Nhyr bep me idji'ã no'òk kêtja, me kunĩ dja me kum mry kĩnh ne kum rax jarẽn kum amijarẽn o ba.

⁹Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ë, dja me me kwỳo ròròk ne meo mrãn mekbẽ ijẽ.

Ne kam tu me kwỳ pa, kàxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhỹnh me ja dja me meo ròròk ne mekbẽ ijẽ ne kàxdjwa kajgoo me kwỳ pa?

Bir, Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbẽ ijẽ ne me kwỳ pa.

Kam dja Metĩndjwỳnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrẽx ne mã 'ã ngrà tỳx ne 'ãno àm ne kute kanga kêtma.

Mry 'òdjwỳ pyka kurũm kator.

¹¹Nhyr kam mry 'õ kato, mry kute katẽ pyka kurũm kato, ba omũ. Nàm bàri amãnhkrut kute mrykĩ'átomti jabatàn ny bàri pyræk. Ne kabẽn kute mry kaæk kabẽn pyræk. ¹²Ne kam mry kaæk jatãri mryja djô'ã umakõt ar meo ba. Ne kam me kunĩmã, pykabẽ me ja kunĩmã kum,

—On me mry kaæk jatãri mryjamã amijarẽn o aba ne kum rax jarẽ. Mry krã 'õ tyk ne nør ne kam ajte akubyn tĩnja on kum akabẽn ne kum rax jarẽ, ane. Ajrã, ane. Nàm à mry kute katẽ mry kaæk jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³Ne kam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x ne. Kwỳ rax ne ipêx ne. Nàm me ipòkri kuwo ruw, kàjkwa kurũm pykamã kuwo ruw. ¹⁴Be, mỳjja pumũnh kêtõ ne me noo akno. Nàm pykabẽ me kunĩ noo akno. Mry kaæk jatãri mryja kabẽnkõt ne mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne, tãri àmkambit ne mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kunĩkõt mekmã kum,

—On me mry kaàk jatāri mry ja karō nhipêx. Mry me kute te kàxdjwa kajgoo krā jayr nhyr mā tīn karō dja ga me ipêx, ane. Ajrā, ane. Nām ā mry kute katē mekmā ane.

¹⁵Nhyr kam me ipêx ne. Nhyr mry kute katēja mry karō jakō, mry kaàk jatāri mryja karō jakō nhyr arým tīn ne arým akōn kabēn ne. Nām kabēn ne memā me kwỳ'ā apnēn mekmā kum,

—Tāmja kute imā amijarēnh kēt ne kute imā rax jarēnh prām kēt. On dja ga me abī, ane. Nām ā mry kaàk jatāri mryja karō mekmā ane nhyr me kabēnkōt arým me kwỳ pa.

¹⁶Nhyr kam mry kute katēja ne me kunī'ā idji janhô. Nām me ikra'ā idji janhô me kuka'ā idji janhô, mry kaàk jatāri mryja nhō me ja kute amirīt kadji. Nhyr me kwỳ te kubē amikati, kute me'ā idji janhôr pymaje te kubē amikati nhyr tu me'ā idji janhô. Nhỹnh me ja'ā ne idji janhô? Bir, me kunī, me kātāmmē me bēnjadjwýrmē me ō nēkrēx krāptīmē me ō nēkrēx kētmē me memā āpēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadji āpēnhjamē. Me ja kunī'ā ne idji janhô. Nhỹnh ne me 'ō kukamē ikra'ā idji kēt ne. Me kunī.

¹⁷Dja me'ō'ā idji jēt prām kēt nhyr me arým kum mỳjja nhōr kētkumrēx, nhyr ta kute mỳjja byr kētkumrēx, te kute amim mỳjja byrmā. Me'ā idjikōt-bit ne me kute amim mỳjja byr. Mỳj idji nā? Bir, mry kaàk jatāri mryja ne me kwỳ'ā idjin kwỳ'ā numeru janhô.

¹⁸Be, me no mexbit godja me kuma. Ē, gora me ano mex jabej on mry'ā numeru pumū. Numeru ja kute me idji pyrāk. Nām 666. Be, mry'ā numeru ne ja.

Bàygogomē uba kadji kàx byr.

14 ¹Nā bām arek omūnhō dja nhyr kam Mrykī'ātomti jabatānh nyja dja, ba omū. Krānhrebē Xijāokam ne dja. Nhyr kam kōt me krāptī ku'ē. Me krāptī kubē 144.000, me tām ne me kumex. Nhyr Mrykī'ātomti jabatānh ny nhidjija me kuka'ā arij ne Bām nhidjijadjwý me kuka'ā arij. Me tām ne me Mrykī'ātomti jabatānh ny kōt kumex.

²Ba kam kàjkwakam me ngrer ma. Kute ngō rārākti pyrāk, kute na krak pyrāk. Nā, nām me ngrer mexkumrēx. Nām me kute pījābārekam me ngrer pyrāk ba maro dja.

³Nhyr me krāptīja ngrer ny jarē. Nām krī djātikam ýrjamē mỳjja tīn amānhkrut ne amānhkrutjamē mebēngētemē, me tām ne me kabem ku'ēn ngre. Ngrer ny ne me arē. Mỳj me ngrer nā? Me ajbit ngrer. Atemā. Me'ō kute arēnh kēt. Amū me'ō kute mar ne arēnh kadji kēt. Me ajbit ngrer, me krāptī kubē 144.000, Metīndjwýnh kute me utār ne meo mōrja, pyka kurūm meo mōrja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arēnh.

⁴Nām me mexo amiptān kabōt katin ar ba. Nām me kute axwe 'ō mar kētkam mexkumrēx kute mrāmri ne me kute krō'ā meo prō kētkam mex ja pyrāk. Nām me ā axwemā irero ane. Nām me mā Mrykī'ātomti jabatānh ny kōt ajkamēn mā kōt mō. Mrykī'ātomti jabatānh nyja abenbē meo ajkij ne meo mō. Kamrōo ne me utār meo mōn Metīndjwýnhmā me kungā. Me ja ne me kutewa nhyr Bāmmā meo mōn kum me kanga. Dja ī ajte me kwỳ rax ne kum me kungā. Bāmmē ar ro'ā kute meo aminhōn kute ar meo bamā. ⁵Nhyr me 'ēxnhī kētkumrēx. Nām me axwe kētkam mextire ne ar ba. Ajmā kute kēt.

⁶Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'õ kà:jmā ton tē. Kàjkwa tã: tē. Mỳj kadjy ne ton tē? Bir, kute me kunĩmā kabēn mex jarēnhmā. Kute me kunĩ pykabē ar bajamā arēnhmā, apỳnh mebēngòkre ba djàri, apỳnh amyngràri me ba djàri, apỳnh me kabēn djàri, apỳnh me õ pyka djàri kunĩkòt ne kute mekmā arēnhmā. Kabēn mexja ne mex rã'ã rã'ã. Mekmā tũmrām mex ne kam o ino rer kêt-kumrēx. ⁷Nhym kam kadjy mrānh djwỳnhja ne kàj bē kabēn ne memā kum,

—On me amā Metĩndjwỳnh pyman kum rax jarē, kute katāt memā axweo pānh ne kute meo bikēnhkam. Arỳm ne õ akati bōx. Arỳm kute memā axweo pānh jarēnhmā. Dja memā axweo pānh. Djām uma ngri got. On me kum rax jarē, kute kàjkwamē pykamē ngò raxbē pyka kētmē inoremē kute ipēx djwỳnhmā rax jarē, ane.

⁸Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'õdjwỳ kutewa kòt tēn memā kum,

—Metĩndjwỳnh dja krĩraxbē Babirònikam me jao ajkē. Arỳm kute meo mōr djā kaprārmā. Arỳm 'ỳr. Krĩraxbē Babirònij, krĩ jabatānh tām ne Metĩndjwỳnh arỳm kute o bikēnhmā. Kute pyka mē meo bimirāmā. Kam ne me axwekumrēx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunĩkòt me axwemā me prēk ne. Nhym kam me ò'ã pyka kunĩkòt axwe. Ne kam kute me'õ kuprỳ, kurēti'õ kute amiwỳr me 'wỳr nhym me kute 'ã aben japanh ne kam kòt axwe, kòt kurēti ar ba pyrāk. Nām ã krĩraxbē Babirònij ã pyka kunĩkòt memā ane. Kute mrāmri ne me kute kadjwati kangò^d kōm ne bibānh ne axwebit kute mar ja pyrāk. Kam ne Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne kute prĩne meo bikēnhmā.

⁹⁻¹⁰Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'õdjwỳ kadjy mrānh djwỳnh ar kute-wakòt tēn kàj bē memā arēn memā kum,

—Ē, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metĩndjwỳnh ne mry karōo Metĩndjwỳnh ne arkum amijarēnh o ban kum rax jarēnh o baja me tām gēdja Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne prĩne meo ajkē. Djām ngryk rerek got kàjbē meo ajkē. Dja prĩne meo bikēnh mex ne. Arỳm ne ngry:k ne. Mỳj me'õ gēdja kubē amijo apdju? Be djām me kunĩo ajkē.

Be, dja Metĩndjwỳnh me ja, me kum mrymē mry karō kĩnhja kuwykam me kurē. Kuwymē kēn ngrāngrā pòkkam me kurē nhym me kam àmnhirēnh kumex. Mrykĩ'ātomtĩ jabatānh nymē kadjy mrānh djwỳnh ar nokrekam dja me àmnhirēnh kumex. ¹¹Nhym kuwy kũmjā mā wabi, kute o ino rer kêt-kumrēx. Kuwy kute me kamjērja kũm rã'ã rã'ã. Nhym me arek àmnhirēnh kumex rã'ã: rã'ã. Djām me tyk djā kētmā? Arkati. Djām akamàtkam nār kon akatikam dja me tyk djā kêt? Arkati. Dja me arek àmnhirēnh kumex. Be, dja ã Metĩndjwỳnh meo bikēnh ane. Me kute mrymē mry karōmē o Metĩndjwỳnh ne arkum amijarēnh o ba ne kute arkum rax jarēnh ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metĩndjwỳnh prĩne ã meo bikēnh ane. Nām ã kadjy mrānh djwỳnh kabēn ane.

¹²Kam godja Metĩndjwỳnh nhō me ja, me kute Metĩndjwỳnh kabēnkòt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrēxja, me ja dja me mā 'ã ngrā tỳx ne 'āno djan kanga kêt-kumrēx.

^d 14.8 Mỳjja me kute o kōm ne kòt bibānh kunĩja, kadjwati kangòmē uba kangòmē, mỳjja kangò kunĩ ne me kum kadjwati kangò jarē.

¹³Nhym kam kàjkwa kurūm me'ō imā kabēn ba kuma. Nām imā,

—On 'à pi'ôk no'ôk. Ê, me kute Bēnjadjwýr 'ano âm nhym mete me par ja dja me kīnhkumrēx. Bēnjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kàjkwakam Jeju'ýr bôx ne kam kīnhkumrēx. Metīndjwýnh kute memā kīnh jadjàr kadjy ne arým me ô akati me'ýr bôx. Dja Metīndjwýnh mǎ memā kīnh jadjàr rax ne, ane.

Nhym kam Metīndjwýnh Karō imā,

—Nà, mrāmri. Mrāmri ne arým me àpēnh raxkam katyk. Me àbirkam dja me arým kàjkwakam tyk djà kêt ne. Nām me Jeju'ǎ ngrà tỳx ne mǎ kum apē. Nhym Metīndjwýnh me omūn arým kute pānh memā kīnh jadjàr raxmǎ, ane. Nām ǎ Metīndjwýnh Karō imā ane.

¹⁴Ja ne arým apēx ba kam ajte mỳjja 'ô pumū. Nhym kakrā jaka ajte kato. Kato nhym kam kam me'ô nhỹ. Kute me'ô my pyrāk ne bēnjadjwýr krǎdjē tun o nhỹ. Kēn karýro krǎdjē ne kutu. Ne kam kàx nhibôti ne kubyn o nhỹ. Wa mexkumrēx.

¹⁵Nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'ô Metīndjwýnh nhũrkwāti kurūm kato. Katon kum kàj bē kabēn, kakrākam ýrjamā kabēn ne kum,

—On aparmā anhō kàxwǎ o abēn o bàygogo jakàn o atom. Arým ne ô akati 'ýr bôx. Arým ne ngrà tē. Arým ne pykabē me ja nhō akati me'ýr bôx. Kute bàygogo ngrà nhym me kute o atom nhō akati pyrāk, ane. ¹⁶Nhym kam kabēnkôt pykamā kàxo abēn o akāro tēn kam o atom. Nām ǎ kakrākam ýrja me'ǎ bàygogo jakreo ane.

¹⁷Nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'ôdjwý Metīndjwýnh nhũrkwāti kurūm kato. Kàjkwakam Metīndjwýnh nhũrkwāti kurūm kato. Ne adjwýnhdjwý ô kàx nhibôti. Wa mexkumrēx.

¹⁸Nhym kam ajte kadjy mrānh djwýnh 'ôdjwý, ô kuwy djwýnh kikre kudjý djà bôr djà kurūm kato. Katon kam kàj bē kum kabēn. Kadjy mrānh djwýnh kute kàxdjwa mex byr ne o âmjamā kabēn ne kum,

—On aparmā anhō kàxo abēn pidjôbē uba djô jakàn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nà, i'ík pytija pumū. Arým ne pykabē me ja nhō akati me'ýr bôx. Kute pidjô tuk nhym me kute o atom nhō akati pyrāk. Nām ǎ kum ane. Nām me axwe'ǎ pidjô tuk nhym me kute o atom nhō akati jakre. Metīndjwýnh arým me axwekam ngryk ne prīne kute meo bikēnhmǎ. 'A ne pidjô tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰Nhym kam kabēnkôt tu pykamā kàxo abēn o pidjô krô jakāro tēn kam ôjao atom ne kam pidjô kangôo pôx djākam kumex ne. Metīndjwýnh nhō djwýmē pidjô kangôo pôx djà raxi. Kam ne kumex ne, kute kangôo pôxmǎ. Metīndjwýnh mekam ngryk ne prīne kute meo bikēnh'ǎ ne djwý pynēnh djākam me kute pidjô kumex nhym prīne kute anēnh jakre. Atykmǎ ne pidjô kangôo pôx djà dja.

Nhym me kam kumex ne, nhym kam prīne anē nhym kam me kamrô prô:t ne. Pidjô kangôo pôx djà kurūm me kamrô prôto nō. Djām me kamrô ngri got. Axwe me kamrô rax ne prô:to nōn kam tâm ne. Kute ngô pyrāk ne kam ǎ ubým ane. Kawaru jajkwa krekrekam kàxirǎx 'ǎnh ne ubým itep ne. Me kamrô tâm mōr ry'ǎ akre kubē 300 kiometu. Nhỹnh me ja kamrô nǎ? Bir, me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja, me axweja. Dja ǎ Metīndjwýnh me axweo bikēnhō ane, me imexo ane.

Me kute apýnh meo bikēnh djàri amýnh ne o ku'ê.

15 ¹Nhym kam mỳjja pumūnh kêt 'ôdjwý kàjkwakam kato ba omū. Nām ǎ tire ane ne ǎ uma ane. Kadjy mrānh djwýnh kubē 7 ne apýnh

mỳjjao kute meo bikênh djàri amỳn o ku'ê. Apỳnh mỳjjao kute meo bikênh djàri ja godja Metĩndjwỳnh aben nwhitepà meo bikênho tèn kam 'òo ino re. Ne arỳm ngryko ino re.

²Ba arek omũnho dja nhym mỳjja kute imôti pyràk, kute ixeo imôti pyràk kato ba omũ. Ixemê kuwymê akà. Nhym mỳrri me ku'ê. Mỳj me nã? Bir, me kum mrymê mry karô kĩnh kêt ne kute arkum mex jarênh kêtumrêx nhym te mry kute meo aminhôn me'ã idji janhôrmã, te me'ã idjimê numeru janhôrmã. Me ja ne me ixeo imôti mỳrri kumex. Metĩndjwỳnh nhô pĩjábàre ne me amỳn o kumex. Me kam Metĩndjwỳnhmã ngrer kadjy. ³Môjdjê kubê Metĩndjwỳnh nhô àpênhamê Mryki'átomti jabatàn nymê ar ngrer ne me arê.

—Bênjadwỳr, Metĩndjwỳnh, atỳxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mỳjja kunĩ nhipêx nhym akôt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kunĩkôt me kunĩ nhô Bênjadwỳr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabên pỳnh ne arê ne katàt memã akabên jadjuw.

⁴Nã, Bênjadwỳr, nhỳnh ne me'ò kum apyma kêt got.

Nhỳnh ne me'ò amã amextire jarênh kêt got. Me kunĩ dja me kum apyman abenmã arax jarê.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhym kam pyka kunĩkôt me kunĩ dja me awỳr ban bôx ne amã rax jarênho kumex.

Nã gãm prĩne memã o pãnh, katàt memã o pãnh.

Nhym me kunĩ arỳm omũn kam amã rax jarê, ane.

Nãm ã me ngrer ane. ⁵Nhym kam ijukri Metĩndjwỳnh nhũrkwāti amijã kutan dja. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhũrkwāti amijã kutan dja ba omũ. Nhym kadjwỳnhbê Metĩndjwỳnh nhô kumoka'ê mextire jadjwỳ amijã kutan dja. ⁶Nhym kam Metĩndjwỳnh nhũrkwāti kurũm kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7ja apôx. Nãm apỳnh mỳjjao kute meo bikênh djàri kubê 7ja me kadjy amỳn o ku'ê. Kubêkà jaka, kubêkà jadjênh ne angij ne o ku'ê. Ne kên karỳro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷Nhym kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut 'ò ne arkum ngôngh ngã. Kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7jamã apỳnh kungã. Kên karỳro ngôngh kubê 7 ne arkum kungã. Ngônho ipu ne arkum kungã. Mỳj ne kam ipu? Bir, Metĩndjwỳnh ngryk ne kam ipu. Metĩndjwỳnh ta tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngryk ne ngônghkam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸Nhym kam Metĩndjwỳnh kũm prĩne ũrkwāti kre jaê. Mỳj kũm nã? Bir, Metĩndjwỳnh raxmê mexmê tỳxmê uma kam kũm. Tãm ne prĩne ũrkwāti kre jaê. Nhym me te Metĩndjwỳnh nhũrkwätimã ngjênhmã. Nhym arỳm Metĩndjwỳnh kũm mebé aptà. Nhym kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7 ne apỳnh mỳjjao kute meo bikênh djàri kubê 7ja me'ã kapĩno ku'ê, aben nwhitepà me'ã kapĩno ku'ê. Nhym me'ã kapĩn pa nhym me arỳm Metĩndjwỳnh nhũrkwätimã wangij.

Me kute ngônghbê 7kam Metĩndjwỳnh ngryk me'ã kapĩn.

16 ¹Nhym kam Metĩndjwỳnh nhũrkwāti kurũm me'ò kabên. Kàj bê kabên ne kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7mã kum,

—On o tèn pykakam kapĩ. Ngônghbê 7kam Metĩndjwỳnh ngryk ipuwã on kapĩ, ane.

²Nhym kam kadjy mrānh djwýnh kutewa o tēn pykakam kapī. Nhym kam kuwē me'ā apôx. Kuwē punure. Tokry:. Nhýnh me ja'ā ne apôx? Bir, mry kute me'ā idji janhôr nhym me kute mry karômā rax jarēnhja, me tām ne kuwē me'ā apôx.

³Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnhja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Ngô raxbê pyka kêt-kam ne kapī nhym arým ngô ta tu kamrô, kute me'ô tyk kamrô pyrāk. Nhym kam ngôkam mỳjja ar baja kunī ty. Tu tykkumrêx.

⁴Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnhja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Ngô bixabjêrmē inorekam ne kapī. Nhym arým ngô ta tu kamrô. ⁵Nhym kam kadjy mrānh djwýnh kute ngô pumũnh djwýnh kabēn, ba kuma. Nām Metīndjwýnhmā kum,

—Be, mrāmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjākamā atīn ne ar aban mā atīn rā'ā, mrāmri.

Nā gām katāt memā o pānh ne, ane.

⁶Nām me anhō me mexja nhimex ne, ne akabēn jarēnh djwýnhjadjwý nhimex ne, ne me ja kamrô kapī:no kumex.

Ga arým meo angryk ne kam pānh ngô kamrô memā angā, me kute o kōmmā.

Mrāmri ne pānh mexkumrêx, ane.

Nām ā ngô pumũnh djwýnh Metīndjwýnhmā ane.

⁷Nhym kam kikre kudjý djā bôr djādjwý kabēn ne, ne kum,

—Nā, mrāmri, Bēnjadjwýr, Metīndjwýnh atýxo abē kumkati.

Ga ne ga akabēn pydjīn arēn arým prīne katāt memā o pānh ne, ane.

Nām ā kikre kudjý djā bôr djā kabēn ane.

⁸Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnhja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Myt'ā ne kapī nhym kam myt pôr ne prīne me kuga. ⁹Arngro tỳxkumrêx ne prīne me kuga. Te me kuga nhym me mā Metīndjwýnh japrý. Metīndjwýnh kute apýnh mỳjja kute meo bikēnhmā me'ýr anorja tām ne me aprý. Mā aprý. Me kute amim kator kêt ne wānh axwemā irer kêt-kumrêx. Kute kum mex jarēnh kêt-kumrêx.

¹⁰Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnh ja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Mry krī djākam kapī nhym arým ô me ja'ā akamāt kô tyk ne. Akamāt kô tyk prīne meo ajkamuw. Nhym kam me tokry djāje tu àmnhirēnho kumex.

¹¹Àmnhirēnhbê Metīndjwýnh japrýo kumex. Kàjkwakam Metīndjwýnh ne me ũn ne. Me tokry djāje, kuwēmē mỳjja tokry djāje ne me Metīndjwýnh djūno kumex ne amim kator ne kute wānh axwemā irern 'ýr amijo akêx kêt-kumrêx.

¹²Nhym kam atāri kadjy mrānh djwýnhja Metīndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapī. Ngô raxbê Jupraxikam ne kapī nhym kam tu ngô ngrā, me kam tēm kadjy. Kàjkwa krax kurūm me bēnjadjwýr tēm ne ngô'ā rēr, kadjy ne ngrā. ¹³Nhym kam karō amānhkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omū. Karō punu kute bri ponhti pyrāk ne apôx ba omū. Mry kaāk jajkwa krekremē mry jajkwa krekremē ar kabēn jarēnh djwýnh 'êxnhija jajkwa krekremē ar ja jajkwa krekre kurūm ne bri apôx, ba omū.

¹⁴Ar karō punu kute amijo brija ne ar kubê Xatanaj nhō àpēnh ne kam kute mỳjja pumũnh kêt kwý nhipêxmā. Ne kam mā me bēnjadjwýr rũnh'ýr ba. Pyka kunikôt me bēnjadjwýr rũnh kunī'ýr ban meo akprô. Me me'ýr prôt

kadjy ne meo akprò. Metìndjwỳnh tỳxo kubê kumkati ngryk nhô akatikam, ô akati pymakam dja me me'yr prôt ar ba.

¹⁵Me abenwỳr prôt kadjy ne me abenwỳr môn aben têpo mō nhyim Jeju imă kabên ne. Ne imă,

—Ē, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'yr bôx. Kute me àkínhĩ me aêrbê me ũrkwāmă ngjêx ne mekbê àkính ba pyrāk. Dja ba ā me aêrbê me'yr ibôx ane. Nhyim bep me ôť kêt ne no tỳx ne kute ikam amako krĩa dja me kínhkumrêx. Me tām dja me kute me mrānhmă kute kubêkă jangjênh ne mrānh djākam amako krĩa pyrāk. Nhyim bep me ate krāja dja me kute me ôť mỳrri me ban bôx nhyim me kute kubêkă jangjênh kêt ne pijāmkam mrānh pyrāk. Dja me ā kute ikam amak kêtja pijām ane, ibôxkam ā pijām ane. Nām ā Jeju Kritu memă amibôx djă jarênhô ane.

¹⁶Nhyim kam ar karô punu kute amijo brija me bēnjadjwỳr rũnhô akprò. Me kute me'yr prôt kadjy ne meo akprò. Me kute abeno bikprônĥ djă nhidjibê Amadô. Mekbê idjaer kabênkam ne Amadô. Kam ne me bēnjadjwỳr rũnh abeno akprò.

¹⁷Nhyim kam kadjy mrānh djwỳnh kute katê ne Metìndjwỳnh ngryko ino rer kapĩ. Kôk djâbêrkam ne kapĩ nhyim kam Metìndjwỳnh krĩ djāti kurũm me'ô kabên. Metìndjwỳnh nhũrkwâtikam krĩ djāti kurũm ne kabên ne. Kăj bê kabên ne,

—Anũ, o ino rer ne arỳm ja, ane.

¹⁸Nhyim kam na adjênhmê krakmê rārâkmê. Nhyim kam pykadjwỳ tertet tỳ:x ne. Nām amingrêk tỳx ne. Me bakrax kurũm me bakukāmăre aben nhitepă bixadjwỳr tēm ja'ô kute pyka kute amingrêk ja'ô pumũnh kêtikumrêx. Nām tertet tỳ:x ne.^e

¹⁹Nhyim kam krĩrax jabatānhbê Babirônijkam pyka ajkij nhyim kikre kunĩ rôrôk ne ajkaten amingrân kumex. Babirônijkam pyka amikokij ne arỳm amānhkrut ne ikjêkêt ne ikwă. Nhyim pyka kunĩkôtdjwỳ krĩrax rôrôko kumex nhyim kikre prĩne amikaten kumex. Be, mrāmri ne Metìndjwỳnh Babirônij jabatānhja mar ar o ban kam arỳm o ajkê, prĩne kum axweo pānh ne. Nām tu mekam ngryk tỳx ne. Mỳj me'ô gêdja kubê amijo apdju? Be, dja me kunĩo ajkê, prĩne meo ajkê. Djām Metìndjwỳnh me axwekam ngryk kêt got.

²⁰Nhyim kam apêxti kunĩ nhĩ'ām mrān akuno. Nhyim krānhdjwỳ kunĩ tu akuno.

²¹Nhyim kam namê'y me'ă rôrôko kumex. Kăjkwa kurũm ne me'ă rôrôk ne. Axwe abatānh, axwe utĩ. Utĩkam 'ă akre kute 40 kiru pyrāk. Djām kam got me axwe kangan kam Metìndjwỳnhmă rax jarê? Arkati, nām tu me Metìndjwỳnh djũno kumex. Namê'y kute meo bikênhkam tu Metìndjwỳnh djũno kumex. Djām namê'y rôrôk kajgo got? Kati, nām meo bikênh rax ne.

Me'ô kuprỳ kurêti mry'ă ỳr.

17 ¹Nhyim kam kadjy mrānh djwỳnh kubê 7 kute ngônĥbê 7 jamỳnhja 'ô ne imă,

—Apa, amrê tê, ba amă mỳjja jakre ga omũ. Me'ô kuprỳ ne ja. Tāmja ne ngô kunĩ'ă krĩ, ane. Tāmja ne me kunĩ abenmă arê. Me kunĩ arỳm abenmă

e 16.18 Djām pyka kute amingrêk kêt? Arkati, pyka kute amingrêk.

kurê jarê. NhyM Metĩndjwỳnh arỳm axwe man kute o bikēnhmā. Krĩraxbê Babirōnij ne me'ō kuprỳ kurê'ā amijakre. Krĩrax jakam ne mỳjja punu ne kam kute me'ō kuprỳ kurêti pyrāk.

²NhyM apỳnh pyka djāri me ō bēnjadjwỳr rũnh 'ỳr bao ku'ê. 'Ā aben japa. NhyM pyka kunĩkôt me kunĩ 'ỳr ban kam kumex. Me'ō nija ta ne memā kadjwati kangô' ngā nhyM me o ikôn ajbān kam kurêo kumex.

Nām ā kadjj mrānh djwỳnh imā ane. ³Ā imā anen kam mā ikarōo tē. Kapôt kukritmā ne ikarōo tēn o bōx. Ba kam me'ō kuprỳ kurêtija pumũ. NhyM mry kamrêk'ā nhỹ. NhyM mryja'ā idjio tuknĩ. 'Ā idjijao ne prĩne Metĩndjwỳnh japrỳn ũn ne. NhyM mry krābê 7 ne bārībê 10.

⁴NhyM me'ō kuprỳ kurêtija kubêkà kamrêkmē tyk jadjàn o nhỹ. Kunhêr krāptĩ. Kēn karỳrmē kēn mextemē angā krā kute ngāp jadjēnh pyrāk. O ne amikunhêr. Ne ngōnhkrā byn o nhỹ. Kēn karỳro ngōnhkrākam mỳjja kroo ipu ne kubyn o nhỹ. Mjēn prāmmē kurēmē ja ne kam o ipun 'ā kubyn o nhỹ.

⁵Ne kuka'ā idji. Mỳj idji nā? Bir, mỳjja bipdjur. Bir,

—Krĩrax jabatānhbê Babirōnijkam ne me kuprỳ kurêti kator kutewa nhyM kam me ô'ā pyka kunĩkôt punu ar ba, arĩk ar ba.

Nām ā kuka'ā idji ane.

⁶Me'ō kuprỳ kurêtija tu ajbā. Kamrô ne o ikôn kam ajbā. Nām prĩne Metĩndjwỳnh nhô me mexja kwỳ nhimex ne, prĩne me kute tu amĩm Jeju markumrêx ne mā kôt bikamēnh nhyM me te kute me par nhyM me mā kôt bika-mēnhja ne prĩne me imex ne me kamrô kapĩn o ikôn kam ajbā. Be, nija ne ba omũn kam kam ino tyn djan te ije omũnhmā ne kam,

—Tô mỳj nā? ane.

⁷NhyM kam kadjj mrānh djwỳnh imā,

—Mỳkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ē, ba mỳjja bipdjurja amā arê ga ama. Ba amā nija jarê, krĩrax kute ni jaxwetĩ'ā amijakreja amā arê ga ama, ne ajte mry kute turja jarê. Mry krābê 7 ne bārībê 10, tām dja ba amā arê, ga ama.

⁸Mry aje omũnhja ne amrêbê tĩn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurũm ajte katon ar mrā. Ar mrān kam tu biknorkumrêx ne. NhyM pykabê me ja te omũn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kêtja dja me te kute mry marmān kam abenkam no tyn kumex ne abenmā,

—Mỳj mry got ja? Nām tĩn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhyro kumex.

Djā nām Metĩndjwỳnh me ja tĩn rā'ā rā'ā'ā pi'òk no'òk got me kôt mry ma? Kati, pyka nhipêx kētri kute me ja tĩn rā'ā rā'ā'ā pi'òk no'òk kêt. Kam dja me mry mar kêtikumrêx ne. Kam ne me mry tĩn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumũn kam abenkam no tyn kumex.

⁹Ē, me no mexbit dja me kuma, me kute mỳjja marbit dja me kuma. Ē, mry krābê 7 kubê mỳjja amānhkrut. Krā kubê krānhre ne krĩ. 'Ā ne nija krĩ. Adjwỳnhdjwỳ krābê bēnjadjwỳr rũnhbê 7. ¹⁰Bēnjadjwỳrbê 5 ne arỳm kêt mexi. NhyM bep pydji ne tĩn ne ar ba rā'ā, nhyM bep ikjēja ne kator kêt rā'ā. Dja katon kam ar meo ba ngrĩre. ¹¹Be, mryja amrêbê tĩn ne ar ban arỳm

f 17.2 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunĩja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

biknorja, tām ne kubê bēnjadjwýr rax'ô, bēnjadjwýr rûnhbê 7 ja'ô, ne arkôt akuno.

¹²Nhym bep bāribê 10, aje omūnhja kubêdjwý bēnjadjwýr rûnhbê 10. Kraxje mete ar'ā bēnjadjwýr mēnh nhym ar kute ar meo ba kêt. Adjým, tūmrām, dja me ar'ā bēnjadjwýr mē nhym ar meo ba. Mrymē ar aprakamā ar ar meo ba. Dja ar ro'ā ar meo ba ngrire.

¹³Be, bēnjadjwýr rûnhja godja ar abenkôt kabēn ne tu mry kabēnkôt ar meo ba. Nhym mryja pydji ne bēnjadjwýr raxo ar akren ar meo ba. ¹⁴Nhym kam bēnjadjwýr rûnhja dja Mrykī'ātomti jabatānh ny'ýr prôt ne. Ar kunī dja ar'ýr prôt ne.

Nhym bep Mrykī'ātomti jabatānh ny ta dja amijo aptān pyka mē aro amrà. Djām Mrykī'ātomti jabatānh ny bēnjadjwýr ngri got. Arkati. Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti. Kute bēnjadjwýr raxo pykabē me bēnjadjwýrja kunī jakrenh mexi. Kam ne kubê Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti. Kam dja ô me jamē prīne pyka mē ar bēnjadjwýrbê 10jao amrà. Ô me ja, Metīndjwýnh kute amiwýr me 'wýr ne kute amijo me utārja nhym me tu kute amim markumrēx ne mā kôt bikamēnh ne kute kanga kêt, me tām dja me Mrykī'ātomti jabatānh nykôt mōn kurē djwýnhjao ajkē.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane. Ā imā 'ā ujarēnh ane. ¹⁵Ne kam arek imā kabēno dja ne imā,

—Ē, apýnh ngô ikwāja, 'ā me'ô kuprý kurēti krī ga aje omūnhwā, ngôja ne kute me urāk. Me'ā ne ngôja amijakre. Apýnh me ô pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh mebēngôkre ba djāri, apýnh amynggrāri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkôt me ja'ā ne ngôja amijakre.

¹⁶Ne aje bāribê 10 pumūnhwāmē mry'ā ýr ga aje omūnhwāmē ar tām dja ar kubē ni kuprý kurētija kīnh no kati ne arkum kurēkumrēx ne kam o ajkē. O ajkēn prīne kunhērmē ô kubēkà mexja kubē kunī by nhym tu irāri nō. Nhym kam ar ī kwý krē, me'ô kuprý nhī kwý krēn kam 'ā kātām kuwykam kumē nhym prīne xēr.

¹⁷Mrāmri dja ar ā o ane. Mýkam? Bir, Metīndjwýnh ne kadjy ar ngrēk ne, bēnjadjwýrbê 10ja ar ngrēk ne. Metīndjwýnh ta ne arým amim 'ā karō ne kam ar kadjwýnhbê arkum arē. Nhym kam kôt ar bēnjadjwýrbê 10ja ôkre kadjwýnhbê amim 'ā karōn o ajkē. Nām ar axikôt kabēn ne mrymā kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhym be nija gēdja wām nō, ane. Nām Metīndjwýnh anhýr djwýnhhrām tu kōnh arkum irkumrēx nhym kam ar kôt o tēn o tēn inomā kumē. Ar kute amimar kêt ne ar Metīndjwýnh kabēnkôt tē.

¹⁸Nhym krīrax jabatānhbê Babirōnij ne me'ô kuprý kurēti ga aje omūnh wā'ā amijakre. Krīraxja ne pyka kunīkôt me kadjy bēnjadjwýr nhym bēnjadjwýr kunī 'ýr ba:o ku'ē, 'ýr ô nēkrēxo bao ku'ē, nhym kam krīraxbê Babirōnij raxo bēnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arým o ajkē, ane. Be, nām ā kadjy mrānh djwýnh imā 'ā ujarēnh anen imā arēnh o tēn inomā kumē.

Kute pyka mē Babirōnijo bimrāk.

18 ¹Ba arek omūnh o dja nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'ô kàjkwa kurūm tēn ruw. Kute bēnjadjwýr rax pyrāk ne adjēnh prīne pyka kurwý. ²Ne kam kàj bē kabēn ne,

—Ë, arỳm ne kêt ne. Krĩraxbê Babirônij, krĩ jabatànha ne Metĩndjwỳnh prĩne o ajkên pyka mẽ meo amrà nhym arỳm kêt ne.

Arỳm ne Xatanaj nhõ àpênh punu 'ỳr bôx ne kam kam ar ba. Nhym kam apỳnh me karô punu djàri kam ar ba. Nhym apỳnh àk punu djàri kunĩdjwỳ me kum kurêja kam ar ba.

³ Mrāmri ne Metĩndjwỳnh arỳm prĩne pyka mẽ meo amrà nhym kam kam ar ba. Mỳkam?

Bir, axwe pân̄h. Babirônijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ă bit abenmă karô.

Kute me'ô kuprỳ kurêti 'ô kute amijă memă àpnên̄h nhym me tu 'ỳr ba ar ba nhym kute memă kadjwati kangô* nhôr nhym me kute o kôm ne bibân̄h ne kurê ar ba pyrăk.

Năm me ă pyka kunĩkôt kum krĩraxbê Babirônij kĩnh̄o ane. Pyka kunĩkôt ne me bẽnjadjwỳr kunĩ kum kĩnh̄ ne 'ỳr bao ku'ê kute me'ô kuprỳ kurêti'ă me kute aben japanh pyrăk nhym pyka kunĩkôt me kute nêkrêxo ba djwỳnh Babirônij'ỳr ô nêkrêxo bao ku'ê ne arỳm pân̄h ô pi'ôk kaprĩ rax ne.

Babirônij axwe kum nêkrêx prām kute me'ô mjên prām pyrăk nhym me kute nêkrêxo ba djwỳnh kôt ô pi'ôk kaprĩ rũnhkumrêx ne. Djām Babirônij mex got. Axwe punu, ane.

Năm ă kadjy mrân̄h djwỳnh kabên̄ ane. ⁴Nhym kam kàjkwa kurũm me'ôdjwỳ kabên̄ ne memă kum,

—Apa, inhô me ja, on me me kurũm akato. Mekôt me ajaxwe ba ije mekôt me ajo ibikên̄h karô on me akato, ane.

⁵ Be, năm Babirônij aben nhipêpă axwe tẽn arỳm kàjkwa 'ỳr itep ne. Nhym Metĩndjwỳnh kute axweo biknor kêt̄kumrêx. Năm kuman o nhỹ, ane.

⁶ Gora me amipân̄h. Krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikên̄h 'ănh dja ga me amipân̄h o abikên̄ho itep ne, o aben pyrăk ne.

Kati, me amipân̄h o abikên̄ho amân̄hkrut. Djām krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikên̄h ngri got. Axwe kute me ajo bikên̄h raxi, kam dja ga me amipân̄h o abikên̄ho amân̄hkrut ne.

Năm mỳjja djỳo me akôm ne. Kam dja ga me amipân̄h mỳjja djỳo kôm̄o amân̄hkrut ne, ane.

Năm mỳjja djỳo kôm'ă kute meo bikên̄h jakre,

—Kam dja ga me amipân̄h mỳjja djỳo kôm̄o amân̄hkrut ne, ane.

⁷ Krĩraxbê Babirônij ajbit ne raxo amiptàn ô nêkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprĩmê me tokrymê o amipân̄h, kute ô nêkrêx kumexja 'ănh o itep ne.

Năm krĩraxbê Babirônij ôkre kadjwỳnhbê amim,

“Ota ba arek ibẽnjadjwỳrkumrêx ne nhỹ. Mỳkam dja ba ikaprĩ?

Djām imjên ibê tyk got ba ikaprĩ?

Djām ibixangri dja ba ibên̄ kêt̄ mex ne nhỹ?

Kati, ibixangri kêt̄. Kam dja ba ikaprĩ kêt̄kumrêx”, ane.

g 18.3 Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibân̄h kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

Nām ā krīraxbê Babirônij ni'ā amijakreo ane.

⁸ Nām ā amim ane ne kam nhỹ. Kam dja tēbê apỹnh mỳjjao kute meo bikēnh djari 'yr bôx.

Myt tām kam dja o bikēnh djaja kunĩ abenā rôrôk ne arỹm 'yr bôx.

Gêdja tyk 'yr bôx ne bixangri 'yr bôx ne kum prām 'yr bôx.

Tēbê dja o bikēnh djā ja kunĩ 'yr bôx. Nhy m kam me kuwykam kumē nhy m xēr.

Bēnjadjwỹrbê Metindjwỹnh ne tỹxkumrēx ne kum axwe pānh jarē nhy m arỹm 'yr bôx.

Nām ā kabēn ane.

⁹ Pyka kunikôt dja me bēnjadjwỹr àmrao kumex. Me bēnjadjwỹrja kum nija kīnh ne 'yr bao ku'ēkam kute me me'ô kuprỹ kurēti'yr me bao ku'ē ja pyrāk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nēkrēxo àptār o bakam. Dja krīrax pôr ne kũm ty:k ne. Nhy m me bēnjadjwỹr abej àmra:o kumex, ¹⁰ omũho kumex. Krīrax kaprīmē tokry pymaje ne me nĩjar djan omũho kumex ne kam abenmā kum,

—Watĩre, Babirônij. Krīrax jabatānh, krīrax puma, watĩre.

Nām tebê Metindjwỹnh prĩne ajo ajkē ga nō, ane.

¹¹ Nhy m me pyka kunikôt kute nēkrēxo ba djwỹnhjadjwỹ àmrao kumex ne kaprĩ:re. Nhy m tu wānh nēkrēx nō. Mỳj me'ô godja me kute nēkrēxo ba djwỹnhbê nēkrēx byn pānh pi'ôk kaprĩ ngā? Arkati. Babirônij ne ipēxri me kute nēkrēxo ba djwỹnh kute kum nēkrēx rero bajamā o pānh ne.

Nhy m arỹm xēr nhy m kam ¹² me'ô kute mekbê apỹnh me kunhēr djari byr kētkumrēx, me ô kēn karỹrmē kryt jakamē kēn jadjēnhmē angā krā kute ngāp jadjēnh pyrākmē kubēkà jakamē kubēkà tykmē atemā kubēkà mērebê xēdamē kubēkà kamrēkmē apỹnh pĩ kudjỹ djārimē apỹnh mrybê erpāxi djwao mỳjja nhipēx djārimē apỹnh pĩ pānh raxo mỳjja nhipēx djārimē atemā ngōnhbê brōdjimē ngōnh tykmē atemā kēnbê mamoremē ¹³ mỳjja djānhbê kaneramē me krā ngrānh djāmē kikre kudjỹ djāmē me kudjỹ djābē miramē me kudjỹ djā 'ômē uba kangômē atemā rōny kangô 'ômē atemā djwỹ djôm 'ômē djwỹbê trigumē me ô kritbê mrytimē mryki'atomtimē kawarumē pio kāmranhtỹxmē me memā àpēnh kajgo ar ba, me kute meo pānh ne amim me pa 'amỹnh nhy m me memā àpēnh kajgo ar bajamē. Nā, mebēngôkredjwỹ.

Ja kunĩ ne Babirônij tĩnri amim amỹn pānh memā pi'ôk kaprĩ ngā nhy m kam ajbir kēt ne. Mỳj me'ô godja amim amỹn kam pānh mekmā pi'ôk kaprĩre ngā. Arkati.

¹⁴ Nhy m me kute nēkrēxo ba djwỹnh Babirônijmā kum,

—Be, apỹnh me amā mỳjja mex kīnhja ne arỹm me abē kētkumrēx. Me anhō nēkrēxmē me akunhēr kunĩ ne arỹm tu biknorkumrēx. Dja ga ajte omũnh kētkumrēx, ane. Nām ā me kute nēkrēxo ba djwỹnh kum ane.

¹⁵ Ne nĩjar djan omũho kumex. Krīrax kaprīmē tokry pymaje nĩjar djan omũho kumex. Kukwakam ô nēkrēx rax ne mekbê kēt nhy m me kam o aman kam abej àmrao kumex ne kam kaprĩ:ren abenmā kum,

¹⁶ —Watĩre, Babirônij, krīrax jabatānh, watĩre. Tām ne arỹm kētkumrēx.

Nām ipēxri kubēkà mexbit jangij ne o mrā. Kubēkà jakamē kakrātykmē kamrēkmē. Nām kunhēr pānh raxobit amikunhēr, kēn karỹrmē kēn jadjēnhmē angā krā kute ngāp jadjēnh pyrākmē. Y, tām ne arỹm kēt ne.

¹⁷ Nêkrêxja ne arỳm pyka mẽ amrà. Amikrà kêt ne arỳm pyka mẽ amrà.

Kàxdjàkênh ipòk pydjikam, ane.

Năm ã me kute nêkrêxo ba djwỳnh kaprìkam abenmã ane.

Nhym kam me ngò raxkam kàkam ar bajadjwỳ kaprì. Me kute ngò raxbê pyka kêtgam kà raxo ba djwỳnhmẽ me kàtàm kàkam ar bajamẽ me kute kào ba djwỳnh nhò àpênhmẽ me kute ngòkòt nêkrêxo bajamẽ. Me ja kunĩ ne me kaprìn nìjar kumex ne àmrao kumex. ¹⁸ Krìrax pòk ne kùm tyk pymaje ne me nìjar omũho kumex, abej àmrao kumex ne kàj bẽ abenmã kum,

—Krìrax jabatànhja pydjii. Nhỳnh ne 'ômẽ kute aben pyràk? ane. Năm ã me kà raxkam ar baja abenmã ane. ¹⁹ Ne kam kaprìkam pykao amikrà kaprêprêk ne krìrax jabej amran kam kaprì:re ne kum,

—Watìre, Babirônij, krìrax jabatành, watìre.

Akukwakam ne ba me ikunĩ inhò nêkrêx rũnh ne. Nã bãm me kàkam awỳr mỳjjao iban o bôx ga pãnh me imã mỳjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhò nêkrêx rũnh ne.

Ga tebê arỳm pyka mẽ amrà. Jakam dja ba me arìk ar iba, ane.

Năm ã me ngò raxbê pyka kêtgam kà raxkam ar baja krìraxo aman ã kum ane. Nhym kam atemã me'ò kabên.

²⁰ —Be, kàjkwa, on akình. Arỳm ne Metĩndjwỳnh o ajkẽ. Me gadjwỳ, Metĩndjwỳnh nhò me gamẽ Jeju kute me anorjamẽ Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmẽ on me akình. Metĩndjwỳnh arỳm me apãnh Babirônijo ajkẽ. Kam dja ga me tu akìnhkumrêx.

²¹ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh tỳxkumrêx 'ò kên by. Kên rax, kên jabatành. O ne mekbê idjaer bãy ngãn òm ne. Tãm ne kumỳn o ngò rax kòpênàt ne. Ne mekmã kum,

—Dja ã Metĩndjwỳnh krìrax jabatànhbẽ Babirônijo bikênh o ane, kòpênàto bẽ o ane. Gêdja tu biknorkumrêx ne ajte kator kêtgamrêx.

²² Godja ajte me'ò me akam ngrer kêtgamrêx. Atemã pìjābàremẽ pomẽ ngònho potimẽ. Ja kunìkam ngrer dja ajte me akam kator kêtgamrêx. Nhỳnh ne me'ò mơn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhym me apỳnh ê mex djàri 'ò ajte me akam kator kêtgamrêx. Nhỳnh ne me ê mex 'ò me akam dja? Arkati.

Nhym me ni'ò me akam djwỳ ka'uko ỳr kêtgamrêx. Nhỳnh ne me ni'ò djwỳ ka'uko nhỹ got ga me aje marmã?

²³ Nhym ngònhpòkdjwỳ me akurwỳ kêtgamrêx. Nhỳnh ne me akam ngòngh pòk 'ò godja me akurwỳ?

Ne me keketdjwỳ mar kêt ne. Nhỳnh ne me'ò ajbir abenwỳr mōr ny got kìnkhkumrêx ne kute abenmã kabên ne keketmã? Arỳm kêtgamrêx.

Me akam me kute nêkrêxo ba djwỳnh ne pyka kunìkòt me kuràm ò nêkrêx rũnh ne.

Ga arỳm apỳnh me ba djàri me kunĩ noo akuno. Nã gãm adjukaneo me noo akuno nhym arỳm pãnh Metĩndjwỳnh prĩne ajo ajkẽ, ane.

Năm ã kadjy mrãnh djwỳnh ane.

²⁴ Be, Babirônij ne Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmẽ Metĩndjwỳnh nhò me mexja par ar o ba. Babirônij kabênkòt ne me pyka kunìkòt me par ar o ba. Kam ne Metĩndjwỳnh meo ngryk ne me pãnh prĩne Babirônijo ajkên pyka mẽ o amrà.

Me kute Metĩndjwỳnhmă mex jarēnh.

19 ¹Nhym kam mỳjja kute me krăptĩ kanga pyrăk ba kuma. Kăjkwakam ne me krăptĩ kabēn ne, ne,

—On me Metĩndjwỳnhmă mex jarē. Me banhō Metĩndjwỳnh, ajbit ne kubē me bapytăr djwỳnh, gu me kam abenmă mex jarēn abenmă bēnjadjwỳr rax jarē.

² Ta ne kabēn pỳnh ne katăt memă axwe pănĥ jarē. Mrămri ne arỳm kum pănĥ jarē. Me'ō kuprỳ kurētija, tămja pydji ne rax ne pyka kunĩkôt me'ă axwe rē nhym me kôt axwen arĩk ar ba, tām. Kumă ne Metĩndjwỳnh pănĥ jarē.

Arỳm ne kam ngryk ne o ajkē. Năm ă àpēnhō ngryk ne kam me pănĥ o ajkē, kute ă àpēnh par ne kamrô kapĩnkam ngryk ne kam me pănĥ me'ō kuprỳ kurētijao ajkē. Mrămri, ane.

Năm ă kăjkwakam me krăptĩ ane.

³ Ne kam ajte kăj bē kabēn ne,

—On me Metĩndjwỳnhmă mex jarē.

Krĩrax jabatànĥbē Babirōnij ne mă pôr ne kũm tyk ră'ă ră'ă. Ātyk kêtikumrēx, ane.

Năm ă kăjkwakam me krăptĩ ane.

⁴ Nhym kam mebēngētĥbē 24mē mỳjja tĩn amănhkrut ne amănhkrut ne tu mỳrbē rôrôk ne Metĩndjwỳnhmă rax jarē. Metĩndjwỳnh krĩ djătikam ỳrjamă rax jarēn kum,

—Mrămri godja ga ă o ane, ane.

Ne kam ajte abenmă kum,

—Gu me on Metĩndjwỳnhmă rax jarē, ane.

⁵ Nhym kam krĩ djătĩ kurũm me'ō kabēn ne,

—Ē, me akunĩ, me abē Metĩndjwỳnh nhō àpēnh, me amă umaja, me abēnjadjwỳrmē me akătammē me akunĩ on me me banhō Metĩndjwỳnhmă mex jarē, ane.

⁶ Nhym kam mỳjja kute me krăptĩ kangao kumex pyrăk ba kuma. Kute ngô rărăk pyrăk, kute na krikrit tỳx pyrăk. Nhym me krăptija kabēn ne,

—On me Metĩndjwỳnhmă mex jarē. Bēnjadjwỳr djwỳnh me banhō Metĩndjwỳnh tỳxo kubē kumkati, ta ne bēnjadjwỳr rax ne mrămri ar meo bakumrēx, kumă dja ga me mex jarē, ane.

⁷ Ē, gu me on bakĩnhkumrēx. Me kute abenă ar mēnh kadjy bakĩnhkumrēx. Gu me abenmă raxmē mex jarē. Arỳm ne ă akati 'ỳr bôx. Arỳm ne me kute Mrykĩ'ătomti jabatànĥ nymē prômē abenă ar mēnhmă, kam dja gu me bakĩnhkumrēx.

Arỳm ne nija amimex ne. ⁸ Arỳm ne kadjy kum kubēkă ngă nhym arỳm adjă. Kubēkă mexkumrēx, kubēkă jadjēnh, kubēkă ajmă kute kêtikumrēx, ane.

Năm ă me krăptĩ memă ane. Năm Metĩndjwỳnh kute ă me mexjamă axwe kêt jarēnh nhym me katăt mrănĥ'ă kubēkă mex jakre ne ta ă me ja'ă prô jakre.

⁹ Nhym kam kadjy mrănĥ djwỳnh imă,

—On 'ă pi'ôk no'ôk. Arỳm ne me kute Mrykĩ'ătomti jabatànĥ nymē prômē abenă ar mēnhmă, nhym me arỳm kute kadjy djwỳ djărmă. Arỳm kadjy mry

kumex ne. Nhyim arỳm memā kabēn. Me Mrykĩ'atomti jabatānh nymē ro'ā ò kwỳ krēn rax kadjy memā kabēn ne. Me ajbit dja me kĩnhkumrēx. Me Mrykĩ'atomti jabatānh nykòt ò kwỳ krēnja, me ajbit dja me kĩnhkumrēx. On 'ā pi'òk no'òk, ane. Nām ā kadjy mrānh djwỳnh imā ane. Ne kam ajte imā,

—È, mrāmri ne Metĩndjwỳnh arỳm kabēn pydjìn arē, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mỳrbē tỳm ne bit ije kum rax jarēnhmā, bit ije kadjy mrānh djwỳnhmā rax jarēnhmā nhyim imā,

—Kati, kwārĩk wānh. Badjwỳ ne ba Metĩndjwỳnhmā idjāpēnh, akamymē ar akòt Metĩndjwỳnhmā idjāpēnh. Akamymē ar atỳxkumrēx me aje mekmā Jeju'ā adjujarēnhjakòt ne ba kum idjāpēnh. Badjwỳ ne ba ar akòt kum apē. Kam dja ga Metĩndjwỳnhmābit rax jarē, ane.

Be, me akajmātā ne Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh ô'ā memā Jejubit'ā ujarēnh ar ba. Ga me kam gadjwỳ ijuk'ā Jejubit'ā adjujarēnh ar aba. Kumābit ne me kute rax jarēnh ar o bamā, ane. Nām ā kadjy mrānh djwỳnh imā ane.

Me'ò kawaru jaka'ā ỳr.

¹¹ Nhyim kam kàjkwa ajkij nhyim kawaru jakaja dja. Nhyim me'ò 'ā nhỹ. Me'ò nhidjibē Kabēnkumrēx, ne ajte idji 'òbē Katāt kabēn ne 'ā nhỹ. Nām katāt memā axwe pānh jarēn kòt me'ỳr pròt ne. ¹² No pòk kute kuwy pòk pyrāk ne kam bēnja-djwỳr rax krādjē tu. Krādjē krāptĩ ne kutu. Ne ta idji 'ā wajēt. Nhyim me kute idjija pumũnh kēt, ajbit ne kute aminhidji pumũnh. ¹³ Ne ò kubēkà kute kamròkam irja jadjà. Nhyim me kum idji jarē. Idjibē Metĩndjwỳnh Kabēn. Tām ne me kum arē.

¹⁴ Nhyim kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhō krākamngōnh krāptĩ kòt mō. Ne kam kubēkà mexkumrēx, kubēkà jaka, kubēkà ajmā kute kēt jangij ne 'ā mō. Kawaru jaka'ā ne me krĩn kòt mō. ¹⁵⁻¹⁶ Nhyim Bēnjadjwỳr jajkwa krekre kurũm kàxdjwa kajgo kato. Kàxdjwa kajgo djwa mexkumrēx ne kato. Nhyim kubēkà'ā idjìn kjē'ā idji. Idjibē

Bēnjadjwỳr raxbē kumkatiti.

Kute bēnjadjwỳr raxo pykabē me bēnjadjwỳrja kunĩ jakrenh mexi.

Kam ne kubē Bēnjadjwỳr raxbē kumkatiti.

Ne kam kàxdjwa kajgo djwa mexjao dja apỳnh me ba djàri meo ajkē. Meo ajkēn kam ar meo ba, me kum àpēnhmā dja kabēno me anor ar o ba. Kabēno me anon me axwemā bēn tỳx ar ba. Djām kute akrānmā ar me axweo bamā? Kati, dja kàxo àbēr djào ar mekam ngryk ban mekam ngryk mex ne. Godja Metĩndjwỳnh ngryk janēnh djākam me kurē ne prĩne me anē nhyim me kamrò pròt ne. Djām Metĩndjwỳnh tỳxo kubē kumkati ngryk ngri got? Nām ar meo ban ì mekam ngryk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam kadjy mrānh djwỳnh pydjìn dja, ba omũ. Arngro tỳxkam ne dja. Ne kam kàj bē àkmā kabēn ne. Àk kàjkwa tã tor ne mrānhja kunĩmā kabēn ne, ne kum,

—Me apa. Amrē me aben pydji. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me amā me anhō kwỳ krēn djà rax ne o atom ne, me aje krēn ne ajajnemā. È, bēnjadjwỳr nhĩmē krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr nhĩmē me àprār nhĩmē kawaru nhĩmē 'ā krākamngōnh krĩa nhĩmē me kute me pa 'amỳnh nhyim me memā àpēnh kajgo ar baja nhĩmē me kute memā o pānh kadjy àpēnhja nhĩmē me bēnja-djwỳr nhĩmē me kàtām nhĩmē me kunĩ nhĩ dja ga me krēn ajajne, ane. Nām ā kadjy mrānh djwỳnh àkmā kabēn ane.

¹⁹Nhym kam mry kute meo bajamē ò krākamngōnhmē me bēnjadjwỳr rūnhmē arỳm akuprō. Me kute Jeju kawaru jaka'ā ỳrja 'ỳr prōtmā ne me akuprō. Nhym arỳm kutā Jejudjwỳ ò krākamngōnhreo akprō.

²⁰Ne kam amijo aptàn ar pa 'amỳn kuwyo imōtikam ar kumē. Nām mrymē kabēn jarēnh djwỳnh 'ēxnhija ro'ā ar pa 'amỳn aro tēn kuwyo imōtikam ar kumē. Kabēn jarēnh djwỳnh 'ēxnhija ta kute mỳjja pumūnh kēt kwỳ nhipēx, kute mry djō'ā kabēnkōt mỳjja pumūnh kēt kwỳ nhipēx ne o kute me noo biknor. Nhỳnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ā mry nhidji jarij ne kute mry karōmā amijarēnh ne kute kum rax jarēnhja, me tām ne kabēn jarēnh djwỳnh 'ēxnhija me noo akno. Kam ne Bēnjadjwỳr Jeju mrymē kabēn jarēnh djwỳnh 'ēxnhija ar ro'ā ar pa 'amỳn aro tēn kam kuwyo imōtikam ar kumē. Ar tīn ne ar pa 'amỳn aro tēn kuwyo imōtikam ar kumē. Kuwymē kēn ngrā-grā pōkkam ar kumē.

²¹Ne kam me kōt mōrja nhimex ne. Jeju kawaru'ā ỳrja tām ne ajkwa krekre kurūm kàxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunikōt me bēnja-djwỳrmē ar ò krākamngōnh ro'ā me imex ne. Me imex nhym àk kunī me kwỳ krē:n meo ajne.

Xatanaj djuwpre'ā amex kubē 1.000.

20 ¹Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'ò kàjkwa kurūm tēn ruw ba omū. Ikrakam ne kam o kajkep djā byn o tēn o ruw. Mỳjkam o kajkep djā nā? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djā ne kubyn o tēn o ruw. Kàxiràxtimē ne kubyn o ruw.

²Ne kam mry kaàkjao tỳm, kubē ne Kangā tūm, kute me kàmex jarēnh djwỳnh. Xatanaj tām ne o tỳm ne kàxiràxtio uwpre. Djām uwpre'ā amex pydji got. 'Ā amex krāptī. 'Ā amexbē 1.000. ³Nām tu kre ry typydjikam kumēn 'ā ijēn kam o kajkep ne prīne 'ā ijē djào amrà, mỳjja kute tom pyrāk o prīne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunikōt me noo biknorbē ne krekam kumēn 'ā ijē. Godja 'ā amexbē 1.000 apēx nhym kam ajte kadjy mrānh djwỳnh 'ā kutan kaba nhym ar ba ngrire. Tām ne ja. Be, ba kam ajte mỳjja 'ōdjwỳ pumū.

⁴⁻⁵Be, me krī djātīdjwỳ ne kumex ba omū. Nhym me kam krī. Metīndjwỳnh ne arỳm me jamā kum,

—Me ga dja ga me memā axwe pānh jarē, ane.

Me karōdjwỳ ne ba omū. Mỳj me karō nā? Bir, me kute memā Jeju'ā ujarēnh ar ban Metīndjwỳnh kabēn'ā ujarēnh ar ba nhym me kute me mut krākār nhym me tyk karō ne ba omū. Me kute mrymē mry karō arkum rax jarēnh kēt, kute aro Metīndjwỳnh ne arkum amijarēnh kēt nhym mry te kute me'ā aminhidji janhōr prāmja, te kute me kuka'ā nār me ikra'ā aminhidji janhōr prāmja, nhym me kubē bikēnh nhym kam me kute me par karō ne ba omū. Me tām dja me akubyn tīn ne kam Kritumē ro'ā ar meo ba. Ar meo ba'ā amex krāptī ne. 'Ā amexbē 1.000. Me tyk ne akubyn tīn kutewa ne ja. Nhym bep me kàtām tykja, me tām dja me'ā amexbē 1.000 nhym me akubyn tīn ne.

⁶Nhym bep me tyk ne akubyn tīn kutewaja dja me kīnhkumrēx. Arỳm mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kētkumrēx, ne kam Metīndjwỳnhmē Kritu arkum apē, mebē me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh ne arkum àpēnh ba. Ne kam ar ro'ā ar meo ba. Ar meo ba'ā amex krāptī. 'Ā amexbē 1.000.

Kute kuwyo imôtikam Xatanaj mênh.

⁷Nhym kam amexbê 1.000 apêx nhym kam kadjy mrân̄h djwýnh Xatanaj'ă kuta. Kubê ijêja'ă kutan me kadjy kaba. ⁸Nhym arým kato, pyka kunikôt ajte kute me noo biknormă kato. Dja kâjkwa kraxkam me jamê kâjkwa nhôtka me jamê aktă kâjkwa nhirê'ân̄h me jamê mekbê Kokmê mekbê Makokmê me kunî 'ýr bôx ne memă kabên jarên me noo aknon meo akprô. Kute Metîndjwýnh nhô me ja'ýr prôt ne kute me par kadjy nârâm meo akprô nhym me kumex. Nâm me kute ngô rax mýrri pykati ngrà ja pyrâk. Pykati ngrà tām ne me o itun te kute abenă akremă nhym krăpti: anen amŭ ajkamê nhym me te o ane. Nâm ă krăkamngôn̄hre kumex o ane.

⁹Ne kam prîne me kadjy pyka jaên kam me'ýr môn Metîndjwýnh nhô me mexjamă ipôk ne, krî mexmă ipôk ne. Metîndjwýnh kum krîrax kînhkumrêxja tām ne me kum ipôk ne. Nhym kam kâjkwa kurŭm kuwy ruw ne prîne me kuga nhym me prîne xêr.

¹⁰Nhym kam Metîndjwýnh bôm 'êxnhîja mē, kute me noo biknor djwýnhja kuwyo imôtikam kumê. Kuwymê kên ngrân̄gră pôkkam kumê. Kam ne ôbê mrymê kabên jarên̄h djwýnh 'êxnhîja mē. Ne kam ajbir kam Xatanaj mē. Kam ne Metîndjwýnh prîne aro bikên̄h rax ne. Nhym ar tokry: ne ămnhirên̄h ar ba. Ămnhirên̄h ar ba răă răă. Ămnhirên̄h ar ba: nhym 'ă akamât ne tāmka m'ă akati. Dja o ino rer kêtumrêx ne.

Metîndjwýnh kute me tykmă pân̄h jarên̄h.

¹¹Nhym kam krî djāti jaka dja nhym kam me'ô nhý ba omŭ. Nhym kam umaje pykamê kâjkwa prôt ne nhî'ăm tēn akuno. ¹²Nhym kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunî, me bēnjadjwýrmē me kâtām̄mē krî djāti kabem kumex. Nhym kam pi'ôk no'ôk'ă kurê.

Ne kam ajte pi'ôk no'ôk 'ôdjwý'ă kuta. Metîndjwýnh kute me tîn răă răă'ă no'ôkja pi'ôk tām ne 'ă kuta.

Nhym bep ate ne kute pi'ôk no'ôk kumrêx'ă rên̄hja. Pi'ôk jakôt ne Metîndjwýnh memă axwe pân̄h jarê. Me tînri axwe'ă pi'ôk no'ôk ja ne Metîndjwýnh 'ă kurên̄h kam mekmă axwe pân̄h jarên̄ho nhý, me tykmă pân̄h jarên̄ho nhý.

¹³Nhym kam ngô raxbê pyka kêtjadjwý Metîndjwýnhmă me tyk kanga. Ngô kute me imexja tām ne kum me kanga. Nhym apýnh mỳjja kute me par djări Metîndjwýnhmă ajte me kanga. Nhym me tyk nhô pyka Metîndjwýnhmă ajte me kanga. Kum me kanga nhym me tyk kunî krî djāti kabem kumex. Nhym mekmă pân̄h jarên̄ho nhý. Me tînri kute amijo bakôt ne memă pân̄h jarên̄ho nhý.

¹⁴⁻¹⁵Mekmă pân̄h jarên̄h pan kam ate apýnh mỳjja kute me par djări mekam o pôx ne kuwyo imôtikam kurê ne ajte me tyk nhô pykadjwý kuwyo imôtikam kumê nhym arým me tyk nhô pykaja kêt ne. Nhym bep mỳjja kute me parja gêdja ajte akubyn me par kêtumrêx ne. Arým me tyk kêt. Mỳjja kute me parja arým kêt.

Nhym me idji'ă no'ôk kêtja, Metîndjwýnh kute me tîn ne ar ba răă răă'ă kadjy idji'ă no'ôk kêtja, me tām ne Metîndjwýnh kuwyo imôtikam me kurê. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

Metĩndjwỳnh nhõ Djeruxarẽ ny.

21 ¹Nhym kam kàjkwamẽ pyka arỳm ny ba omũ. Nhym bep kàjkwa tũmmẽ pyka tũm ne arỳm nhĩ'ãm tẽn akuno. Nhym ngõ raxbẽ pyka kêtđjwỳ arỳm kêt.

²Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ arỳm ny ne ruw. Kàjkwa kurũm ruw. Metĩndjwỳnh kurũm ne ruw ba omũ. Djeruxarẽ arỳm mexkumrẽx. Kute me mjẽn 'ỳr ba kadjy kute amimex pyràk, me kute mjẽn kadjy amimex ne kute kubẽkà mex jangjẽn ne mrãn nhym me kute abenã me rẽn pyràk.

³Nhym kam krĩ djàti kurũm me'õ kabẽn. Kàj bẽ kabẽn ne memã kum, —Ê, arỳm ne Metĩndjwỳnh pykakam me ja'ỳr bõx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo aminhõkumrẽx ne.

Nà, Metĩndjwỳnh ta dja mekam djan ⁴kam me kunĩmã no kangõ kukõn mekmã o apêx.

Nhym kam me arỳm tyk kêtumrẽx ne.

Ne kaprĩ kêtumrẽx ne.

Ne mỳr kêtumrẽx ne.

Ne tokry kêtumrẽx ne. Mỳkam?

Mỳjja kunĩ tũmja arỳm nhĩ'ãm tẽn ne biknorkam ne arỳm kêt ne, ane.

Nãm ã krĩ djàti kurũm kabẽn ane.

⁵Nhym kam krĩ djàtikam ỳrja ne kabẽn ne,

—Ê, arỳm ne ba mỳjja kunĩo ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ã pi'òk no'òk. Mrãmri ne kabẽnja. Djãm kabẽn kajgo? Arkati, kabẽnkumrẽx, ane.

⁶Ne kam imã,

—Anũ. Arỳm ne ba o ino re.

Ba ibẽ mỳjja kunĩ krax ne ajte ibẽ mỳjja kunĩ 'ẽnhot.

Ba ne ba adjakamã itũm ne kam ije mỳjja nhipêxo itẽm ne ije inomã mẽn, ba.

Djori me'õ kum kôr ba kum ngõ ngã gẽ o ikõ. Ngõ tĩn dja ba tu kum kajgo ngã gẽ o ikõ. Mỳj ngõ tĩn nã? Bir, ngõ kute meo tĩnja dja ba kum kungã.

⁷Me me kurãm tỳx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mỳjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo ikrakumrẽx nhym me imã, “Me inhõ Metĩndjwỳnh”, ane.

⁸Nhym bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabẽn pymaje ikangaja,

ne kam ajte me kute amim imar kêtja,

me kute axweo amiptàrja,

me kute me par prãmja,

me prõ prãmja, me mjẽn prãmja,

me udjy,^h

h 21.8 Me kute apỳnh mỳjja mar, namẽ mry kaàkmẽ me karõmẽ, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhym me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmumrẽx. 'A dja gar, A Tex 2.9, Apõx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarẽ.

me kute mỳjjao Metĩndjwỳnh karō nhipêx ne kute we kum ar
amijarēnhō baja,
me 'ēxnhĩ kunĩ,

me arĩk ar ba kunĩ dja me iwỳr bōx kêtumrêx ne.

Me ja kunĩ dja ba kuwyo imôtikam me kurê. Kuwymê kên ngrāngrā
pôkkam me kurê. Me tyk nhjukri ajte tyk ne ja.

⁹Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'ô kato ba omũ. Kadjy mrānh djwỳnhbê 7
ne apỳnh mỳjjao kute meo bikēnh djāri Metĩndjwỳnh ngryko ino rero ngōnhō
ipu kute amỳnh ne o ku'ê ja 'ô ne iwỳr tēn imā,

—Apa, amrê tē ba on amā akre ga omũ. Mrykĩ'atomti jabatānh ny prô dja
ba amā akre. Me arỳm kute abenā ar mēnhja dja ba amā akre, ane. ¹⁰Ā imā
anen kam ikarōo tē. Krānh jabatānh, krānh prēkti'ỳr ikarōo tēn ijo bōx.

Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Prô ne rwỳkja. Krĩraxbê Djeru-
xarê arỳm ruw. Kājkwā kurũm, Metĩndjwỳnh kurũm ruw ba omũ. ¹¹Nhym
aparmā adjēnh tē. Metĩndjwỳnh jadjēnhō ne adjēnh ne. Ne kam karỳr kute
kên pānh rax, kên ngrāngrā jadjēnh tỳxja pyrāk. Ne ajte karỳ:r kute kryty-
rānh karỳrja pyrāk. Nām ā krĩrax jadjēnh anen ruw.

¹²Nhym kikre bu'ā apỳnh kên djāri aben nhiby adjwỳro tē nhym ā prēk-
tire anen ā utĩ ane. Nhym kam ajkwa krekebê 12. Nhym kam apỳnh ajkwa
krekre djāri kadjy mrānh djwỳnh 'ā ku'ê. Nhym ajkwa krekre'ā idji arij.
Apỳnh mekbê idjaer nhingêt kukāmāre nhidji djāri ajkwa krekre 'ā idji arij.
Idjibê 12 ne apỳnh kre'ā arij.

¹³Nām kājkwā krax 'ānh ajkwa krekre amānhkrut ne ikjêkêt. Ne kājkwā
nhôt'ānh ajkwa krekre amānhkrut ne ikjêkêt. Ne kājkwā nhirê'ānh aktā
ajkwa krekre amānhkrut ne ikjêkêt.

¹⁴Nhym kikre bu'ā apỳnh kên djāri aben nhiby adjwỳro tēmja krakri ne
kēnpotibê 12 ikwā. Kēnpoti'ā ne Mrykĩ'atomti jabatānh ny kute ar anorbê
12ja idji arij.

¹⁵Nhym kadjy mrānh djwỳnh kute imā kabēnja àbêr djā byn o dja. Kên
karỳro àbêr djā. O kute krĩrax'ā akremā. Kute krĩraxmê ajkwa krekre'ā bu'ā
apỳnh kên djāri aben nhiby adjwỳro tēmjamê kute 'ā akremā.

¹⁶Nhym krĩrax pomê rymê kute aben pyrāk. Nhym pokôt 'ā akren anhākôt
'ā akren prêkkôt 'ā akre. Nhym kunĩ'ā akre kute aben pyrāk. Ne 'ô aben
japanh kêtumrêx. Àbêr djāo ne 'ā akreo tē. 'Ā akrebê 2.200 kiometu.

¹⁷Nām kikre'ā akren kam atāri kikre bu'ā kēnja'ā akre. Prêk'ā akrebê 64
metu. Me baje mỳjja 'ā akrekôt ne kadjy mrānh djwỳnh kikremê kikre bu'ā
kēnjāmê 'ā akre.

¹⁸Nhym bu'ā kēnja ne ngrāngrā kute bōre ngrāngrā pyrāk o ne ipêx ne.
Nhym bep krĩraxja ne kryt karỳro ipêx ne. Kryt karỳrobit, atemā mỳjja 'ômē
o bikār kêt. Nhym krytja karỳ:r kute ixē jadjēnh pyrāk.

¹⁹⁻²⁰Nhym kam kikre bu'ā kēnja krakri kēnpotikam apỳnh kên djāri kumex.
Kên pānh raxbit. Kikre bu'ā kēnja kīnh kadjy.

Kên kutewa ne ngrāngrā kute bōre ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā tỳx kute kwēnh ngrāngrā ngwỳnh ja pyrāk.

Ne atāri ja kājbe rārār kamrêk kute kōkanē ngwỳnh rārār kamrêk ja
pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā kute krwỳnh ngwỳnh ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja kajngàr kute ngànhtey nhy kajngàr ja pyrāk.

Ne atāri ja kamrêk kute tyr̄ti tekà kamrêkti, tekà kamrêk ja pyrāk.

Ne atāri ja kàjbê rārār kute mutêkre ngwỳnh rārār ja pyrāk.

Ne atāri ja kàjbê ngrāngrā kute kôtkaāk ngwỳnh kàjbê ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā kute bày'yre ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja kàjbê ngrāngrā kute krākamkàxte ngwỳnh kàjbê ngrāngrā ja pyrāk.

Ne atāri ja ngrāngrā tỳx kute atorti ngrekà ngrāngrā ja pyrāk.

Nhym bep kute katē ja ne rārār kute kēnnetojre ngwỳnh rārār ja pyrāk.

Be, kikre bu'ā kēn krakri apỳnh kēnpoti djāri ne ja.

²¹Nhym bep kikre bu'ā kēnja ajkwa krekrebē 12ja ne angà krā. Angà krāti; angà krātio ne kikre bu'ā kēnja ajkwa krekre kunĩo 'ā ijē djā, tām ne kute ngàp jadjēnh pyrāk. Apỳnh ajkwa krekre djāri ne kadjy angà krā'ā akren o ipēx ne, angà krā pỳnho. Be, kikre bu'ā kēn jajkwa krekre ne ja.

Nhym bep krīkam pryjadwỳ kryt karỳro pry. Kryt karỳrobit, atemā mỳjja 'ômē o bikār kēt. Karỳ:r kajgon kam apôkmā rīt, kute ngôn̄h karỳr apôkmā rīt ja pyrāk.

²²Djām krīrax jakam Metīndjwỳnh nhō kikreti? Kati, arỳm ne bôx ne me bakam ar mrā. Bēnjadjwỳr Metīndjwỳnh tỳxo kubē kumkatimē krabē Mrykĩ- 'ātomtĩ jabatānh nyja ar tām ne arỳm ar bôx ne me bakam ar mrā. Arỳm ne ar ro'ā me bawỳr ruw ne me bakam ar mrā. Djām me kute kum kabēn kadjy ne mete kum kikremā? Kati, arỳm ne ar bôx ne me bakam ar mrā. Mỳj kadjy dja me kum kikre? Djām kàjkwakam ar ba rā'ā ne mete kum kikren kam kum kabēnmā?

²³Djori kam mytmē mytyrwỳ kute me kurwỳmā? Kati, Metīndjwỳnh ta adjēnhō dja me kurwỳ. Krabē Mrykĩ'ātomtĩ jabatānh ny jadjwỳbē ne me kurwỳ djwỳnh. ²⁴Be, ar irā jakam godja apỳnh me ba djāri kunĩ kam mrā, mrānh mextire. Nhym pyka kunĩkôt bēnjadjwỳr krīraxmā ô mỳjja mex kunĩo wangijn o krīrax kīnh ne.

²⁵Nhym krī bu'ā kēn jajkwa krekredjwỳ 'ā ijē kêtumrēx ne. Djām akamāt kadjy dja me ajkwa krekre'ā ijē? Kati, akamāt kêtumrēx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ā ijē kêtumrēx ne. ²⁶Nhym apỳnh me ba djārikam me ja ô mỳjja mexo wangijn o krīrax kīnh ne. Nhym me rūnh krīraxmā wangij nhym krīrax ô'ā kīnhkumrēx ne.

²⁷Nhym bep mỳjja punu 'ô dja kum àr kêtumrēx ne. Me pijām kētmē me 'ēxnīmē me ja 'ô dja kum àr kêtumrēx ne. Nhym bep Mrykĩ'ātomtĩ jabatānh ny kute ô pĩ'ôk no'ôkkam me tīn rā'ā rā'ā idji janhôrjabit dja me kum wangij.

Ngô kute meo tīn.

22 ¹Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh imā ngô kute meo tīn pakrax jakre. Ngô kute meo tīn ne prôto nō ba omũ. Metīndjwỳnhmē Mrykĩ'ātomtĩ jabatānh nyre ar krī djāti kurũm ne prôto nō. Karỳ:rkumrēx. Karỳ kute krytyrānh pyrāk. ²Nām pry nhôkre djākôt prôto nō. Krīraxkam pry nhôkre djākôt prôto nō nhym aktā nokà'ā pidjô kute meo tīnja dja.

Pidjô bàri amānhkrut ne mytyrwỳ kunĩ kôt aben pānh ô kadjy aktā ngô nhijēn o dja. Aktā ne ngô jakà'ā ngô nhijēn o dja. Be, pidjô ja ne ar mytyrwỳ

kunikôt ôo kute aben japanho âm kadjy dja. Nâm apÿnh mytyrwÿ djàr'i'à pidjô jakren o 12. Mytyrwÿ kunĩ kôt ôn bikaprâr kêtumrêx kadjy 'a akre. Nhyr bep pidjô 'ôja ne kubê me umar mex djà, pyka kunĩ kôt kute meo mex nhyr me umar mex ne kanê kêtma.

³Djâm krĩ jakam mỳjja kute meo bikênhmã? Kati, krĩ ja gêdja tu kam me mex ryti pydji. Nhyr mỳjja kute meo bikênh dja 'ÿr àr kêtumrêx. Metĩndjwÿnhmê Mrykĩ'átomti jabatàn ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhyr ô àpênhdjwÿ kum àpênh mexkumrêx ne. ⁴Ne kam Metĩndjwÿnh nokre pumũ nhyr kam me kuka'ã Metĩndjwÿnh aminhidji janhô nhyr me 'ã ar ba.

⁵Nhyr kam kam akamât kêtumrêx ne. Nhyr kam ngônhpôkti kêtumrêx ne. Nhyr arngro kêtumrêx ne. Mÿj kadjy dja ngônhpôktimê arngromê? Bênjadjwÿrbê Metĩndjwÿnh dja me kurwÿ. Nhyr Metĩndjwÿnh nhô me ja dja ar meo ba rã'ã: ar meo ba.

⁶Nhyr kam kadjy mrân djwÿnh imã,

—Ê, mrâmri ne kabênja. Djâm kabên kajgo? Arkati. Kabênkumrêx. Amrêbê Bênjadjwÿrbê Metĩndjwÿnh ne me kute kabên jarênh djwÿnhmã ta Karô jano nhyr me kam ô'ã memã kabêno amirĩt ne. Nhyr kam ajbir jakam ta arÿm ajte kadjy mrân djwÿnh jano. Kute ô àpênhmã mỳjja kator 'ÿr jao amirĩtmã ne ano. Kute mỳjja kator kêtja anhÿr djwÿnhràr mekmã o amirĩt kadjy ne ano. Arÿm kator 'ÿr, ane. Nâm ã kadjy mrân djwÿnh imã ane.

Jeju bôx 'ÿr arê.

⁷Nhyr Jejudjwÿ arÿm me bamã,

—Ê, arÿm ne ba akubyn me awÿr ibôx 'ÿr, ane. Ê, me'ô kute prĩne ikabênkôt amijo ba jabej dja kĩnhkumrêx. Metĩndjwÿnh kute anhÿr djwÿnhràr memã mỳjjao kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ôk no'ôk nhyr me kute amim mar ne kôt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kĩnhkumrêx ne, ane.

Nâm ã Jeju me bamã ane.

⁸Ba, ba ibê Djuão ne ba arÿm prĩne omũ. Nã bãm mỳjja ja kunĩ pumũn kuma. Ne kam mỳjja kunĩ pumũn mar pan kam kabem itu mÿrbê tÿm. Kadjy mrân djwÿnh kute imã mỳjja 'ã karô kabem itu mÿrbê tÿm ne bit ije kum rax jarênhmã. ⁹Nhyr kam imã,

—Kati, kwārĩk wãnh. Badjwÿ ne ba Metĩndjwÿnhmã idjápênh, akamybê Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhmê ar akôt Metĩndjwÿnhmã idjápênh. Me akunĩ aje pi'ôk no'ôkkôt, ajbir aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk jakôt amijo abajamê ne gu me baro'ã Metĩndjwÿnhmã badjápênh. Kam dja ga Metĩndjwÿnhmãbit rax jarê, ane. ¹⁰Ne kam ajte imã,

—Gora udjur kêt. Metĩndjwÿnh kute anhÿr djwÿnhràr memã mỳjjao kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ôk no'ôkja kwārĩk wãnh udjur kêt. Arÿm 'ÿr. Mỳjja ja kunĩ arÿm kator 'ÿr. ¹¹Kwārĩk wãnh me axwe wãnh axwe ar ba rã'ã. Nhyr me arĩk ar badjwÿ tu wãnh arĩk ar ba rã'ã. Kute amimarkôt arĩk ar wãnh ba. Gê me kute katàt amijo badjwÿ katàt amijo ba rã'ã, katàt amijo ba ry typydji. Nhyr Metĩndjwÿnh nhô me mex jadjwÿ mex rã'ã, mex ry typydji.

¹²Ê, arÿm ne Jeju me bamã kabên jarê. Gora me kabên ma. Nâm,

—Ê, arÿm ne ba akubyn me awÿr ibôx 'ÿr. Dja ba bôx ne kam me amã pãnh jarê. Me aje amijo abakôt me amã pãnh jarê. Me ajaxwemê me amrân mexmê kôt me amã pãnh jarê. Ê, me ajaxwe dja ba me ajo ajkê nhyr bep me

mexmê gêdja ba me iro'ã ar iba. ¹³Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt. Ba ne ba adjâkamã itũm ne kam ije mỳjja nhipêxo itẽm ne ije inomã mẽn̄h. Ba ren ije kâjkwamẽ pykamẽ omũnh 'ano idjãm kêt nhym ren amrêbê amijo ajkê nhym ren mỳjja kunĩ kêt ne, ane.

¹⁴Be, Metĩndjwỳnh nhô me mexja, me axwe kêtja dja me kĩnhkumrêx ne. Me tãm dja me kute kubêkã'ã ngrã o pỏxkam aka pyrãk. Dja me axwe kêt ã mextire ne ã kĩnh ane. Me jabit, Metĩndjwỳnh nhô me mexja dja me pidjô kute meo tĩn ku ne krĩrax bu'ã kên jajkwa krekrekôt wangij ne kam Metĩndjwỳnh nhô krĩraxkam ar ba.

¹⁵Nhym bep me kute ropre pyrãk ne arĩk ar bajamẽ me udjymẽ me prỏmẽ me mjên prỏmẽ me kute me par prỏmẽ me kute mỳjjao Metĩndjwỳnh karô nhipêx ne kute we kum amijarênhô bajamẽ me 'exnhĩmẽ me kabên krãptĩjamẽ, me tãm gêdja me kum ngjênh kêtumrêx ne.

Nhym kam Jeju ajte me bamã,

¹⁶—Ba ibê Jeju ne ba me amã ikadjy mrãnh djwỳnh jano. Kute apỹnh me aje ikôt aben pydji djari me amã katat mỳjja ja jarênhmã. Ba ne ba ibê Dawi tãmdjwỳkumrêx ne ãm djakam dja. Ba ne ba Dawi nhipêx ne. Ba ne ba ije akati maktã umajỹrtire pyrãk ne inhirakumrêx, ane. Nãm ã Jeju me bamã ane.

¹⁷Nhym Metĩndjwỳnh Karômẽ Mrykĩ'atomti jabatãnh ny prỏmẽ ar Jejumã kum,

—On amrê tẽ, ane. Jeju nhô me jabê Mrykĩ'atomti prỏ ne kum,

—On amrê tẽ, ane.

Godja ga me Jeju'ã idjujarênhja man kam gadjwỳ kum,

—On amrê tẽ, ane.

Nhym Jeju memã kum,

—Gê kam me'ô kum kôr jabej on amrê iwỳr tẽn ngô tĩno ikô. Tu kajgoo ikô, pãnh kêt. Amã ngô kute meo tĩnja kĩnh jabej tu kajgoo ikô, ane. Nãm ã Jeju kabên ane.

¹⁸Ê, ibê Djuaô ne ba ije me amã ikabên jarênhmã.

—Me apa, me ikabên ma. Gora me aje ja mar jabej, Metĩndjwỳnh kute anhỹr djwỳnhhrãm memã mỳjjao kator'ã ujarênh ba ije 'ã pi'ỏk no'ỏkja aje mar jabej gora me ikabên ma. Dja ga me ajô ijukri adjan atemã akabên 'ô jarênh arỹm Metĩndjwỳnh kabêno ajkê nhym arỹm pãnh me ajôo ajkê. Apỹnh ije meo bikênh djari'ã pi'ỏk no'ỏk jao dja me ajôo ajkê. ¹⁹Ba ibê Djuão ne ba ajte ije me amã ikabên jarênhmã,

—Godja ba ije anhỹr djwỳnhhrãm Metĩndjwỳnh kute me amã mỳjjao kator'ã pi'ỏk no'ỏk ja ga me ajô kabên 'ôo ajngrã nhym arỹm Metĩndjwỳnh abê mỳjja nê. Abê pidjô kute meo tĩnja nê abê ô krĩrax mextireja nê ne ije me amã mỳjja mex jarênh ne ije 'ã pi'ỏk no'ỏk ja tãm dja me ajôbê nê, ane.

Be, me ikabên ja ma. Ê, gêdja Jejudjwỳ me amã kabên jarê,

²⁰—Ba ibê Jeju, ije katat me amã mỳjja kunĩ jarênh ne ba me amã, “Mrãmri ne ba arỹm me awỳr ibỏx 'ỹr”, ane.

Dja gu me,

—Nã, Bẻndjadjwỳr Jeju, mrãmri. On amrê tẽ, ane.

²¹Gê me banhô Bẻndjadjwỳr Jeju ukaprĩkôt prĩne me bajo djuw mex. Mrãmri. Tãm ne ja.

Leia o Novo Testamento

Janeiro

data	seleção	data	seleção
1	Matêu 1.1-2.12	17	Matêu 12.1-21
2	Matêu 2.13-3.6	18	Matêu 12.22-45
3	Matêu 3.7-4.11	19	Matêu 12.46-13.23
4	Matêu 4.12-25	20	Matêu 13.24-46
5	Matêu 5.1-26	21	Matêu 13.47-14.12
6	Matêu 5.27-48	22	Matêu 14.13-36
7	Matêu 6.1-24	23	Matêu 15.1-28
8	Matêu 6.25-7.14	24	Matêu 15.29-16.12
9	Matêu 7.15-29	25	Matêu 16.13-17.9
10	Matêu 8.1-17	26	Matêu 17.10-27
11	Matêu 8.18-34	27	Matêu 18.1-22
12	Matêu 9.1-17	28	Matêu 18.23-19.12
13	Matêu 9.18-38	29	Matêu 19.13-30
14	Matêu 10.1-23	30	Matêu 20.1-28
15	Matêu 10.24-11.6	31	Matêu 20.29-21.22
16	Matêu 11.7-30		

Fevereiro

data	seleção	data	seleção
1	Matêu 21.23-46	15	Makô 1.1-28
2	Matêu 22.1-33	16	Makô 1.29-2.12
3	Matêu 22.34-23.12	17	Makô 2.13-3.6
4	Matêu 23.13-39	18	Makô 3.7-30
5	Matêu 24.1-28	19	Makô 3.31-4.25
6	Matêu 24.29-51	20	Makô 4.26-5.20
7	Matêu 25.1-30	21	Makô 5.21-43
8	Matêu 25.31-26.13	22	Makô 6.1-29
9	Matêu 26.14-46	23	Makô 6.30-56
10	Matêu 26.47-68	24	Makô 7.1-23
11	Matêu 26.69-27.14	25	Makô 7.24-8.10
12	Matêu 27.15-31	26	Makô 8.11-9.1
13	Matêu 27.32-66	27	Makô 9.2-29
14	Matêu 28.1-20	28	Makô 9.30-10.12

Março

data	seleção	data	seleção
1	Makô 10.13-31	17	Ruka 2.36-52
2	Makô 10.32-52	18	Ruka 3.1-22
3	Makô 11.1-26	19	Ruka 3.23-38
4	Makô 11.27-12.17	20	Ruka 4.1-30
5	Makô 12.18-37	21	Ruka 4.31-5.11
6	Makô 12.38-13.13	22	Ruka 5.12-28
7	Makô 13.14-37	23	Ruka 5.29-6.11
8	Makô 14.1-21	24	Ruka 6.12-38
9	Makô 14.22-52	25	Ruka 6.39-7.10
10	Makô 14.53-72	26	Ruka 7.11-35
11	Makô 15.1-47	27	Ruka 7.36-8.3
12	Makô 16.1-20	28	Ruka 8.4-21
13	Ruka 1.1-25	29	Ruka 8.22-39
14	Ruka 1.26-56	30	Ruka 8.40-9.6
15	Ruka 1.57-80	31	Ruka 9.7-27
16	Ruka 2.1-35		

Abril

data	seleção	data	seleção
1	Ruka 9.28-50	16	Ruka 18.1-17
2	Ruka 9.51-10.12	17	Ruka 18.18-43
3	Ruka 10.13-37	18	Ruka 19.1-27
4	Ruka 10.38-11.13	19	Ruka 19.28-48
5	Ruka 11.14-36	20	Ruka 20.1-26
6	Ruka 11.37-12.7	21	Ruka 20.27-47
7	Ruka 12.8-34	22	Ruka 21.1-28
8	Ruka 12.35-59	23	Ruka 21.29-22.13
9	Ruka 13.1-21	24	Ruka 22.14-34
10	Ruka 13.22-14.6	25	Ruka 22.35-53
11	Ruka 14.7-35	26	Ruka 22.54-23.12
12	Ruka 15.1-32	27	Ruka 23.13-43
13	Ruka 16.1-18	28	Ruka 23.44-24.12
14	Ruka 16.19-17.10	29	Ruka 24.13-53
15	Ruka 17.11-37	30	Djuão rax 1.1-28

Maió

data	seleção	data	seleção
1	Djuão rax 1.29-51	8	Djuão rax 5.24-47
2	Djuão rax 2.1-25	9	Djuão rax 6.1-21
3	Djuão rax 3.1-21	10	Djuão rax 6.22-40
4	Djuão rax 3.22-4.3	11	Djuão rax 6.41-71
5	Djuão rax 4.4-42	12	Djuão rax 7.1-29
6	Djuão rax 4.43-54	13	Djuão rax 7.30-52
7	Djuão rax 5.1-23	14	Djuão rax 7.53-8.20

data	seleção	data	seleção
15	Djuão rax 8.21-30	24	Djuão rax 13.31-14.14
16	Djuão rax 8.31-59	25	Djuão rax 14.15-31
17	Djuão rax 9.1-41	26	Djuão rax 15.1-27
18	Djuão rax 10.1-21	27	Djuão rax 16.1-33
19	Djuão rax 10.22-42	28	Djuão rax 17.1-26
20	Djuão rax 11.1-53	29	Djuão rax 18.1-24
21	Djuão rax 11.54-12.19	30	Djuão rax 18.25-19.22
22	Djuão rax 12.20-50	31	Djuão rax 19.23-42
23	Djuão rax 13.1-30		

Junho

data	seleção	data	seleção
1	Djuão rax 20.1-31	16	Metĩndjwỳnh Karõ 10.34-48
2	Djuão rax 21.1-25	17	Metĩndjwỳnh Karõ 11.1-30
3	Metĩndjwỳnh Karõ 1.1-26	18	Metĩndjwỳnh Karõ 12.1-23
4	Metĩndjwỳnh Karõ 2.1-47	19	Metĩndjwỳnh Karõ 12.24-13.12
5	Metĩndjwỳnh Karõ 3.1-26	20	Metĩndjwỳnh Karõ 13.13-41
6	Metĩndjwỳnh Karõ 4.1-37	21	Metĩndjwỳnh Karõ 13.42-14.7
7	Metĩndjwỳnh Karõ 5.1-42	22	Metĩndjwỳnh Karõ 14.8-28
8	Metĩndjwỳnh Karõ 6.1-15	23	Metĩndjwỳnh Karõ 15.1-35
9	Metĩndjwỳnh Karõ 7.1-29	24	Metĩndjwỳnh Karõ 15.36-16.15
10	Metĩndjwỳnh Karõ 7.30-50	25	Metĩndjwỳnh Karõ 16.16-40
11	Metĩndjwỳnh Karõ 7.51-8.13	26	Metĩndjwỳnh Karõ 17.1-34
12	Metĩndjwỳnh Karõ 8.14-40	27	Metĩndjwỳnh Karõ 18.1-21
13	Metĩndjwỳnh Karõ 9.1-25	28	Metĩndjwỳnh Karõ 18.22-19.12
14	Metĩndjwỳnh Karõ 9.26-43	29	Metĩndjwỳnh Karõ 19.13-41
15	Metĩndjwỳnh Karõ 10.1-33	30	Metĩndjwỳnh Karõ 20.1-38

Julho

data	seleção	data	seleção
1	Metĩndjwỳnh Karõ 21.1-16	17	Rôma 4.1-12
2	Metĩndjwỳnh Karõ 21.17-36	18	Rôma 4.13-5.5
3	Metĩndjwỳnh Karõ 21.37-22.16	19	Rôma 5.6-21
4	Metĩndjwỳnh Karõ 22.17-23.10	20	Rôma 6.1-23
5	Metĩndjwỳnh Karõ 23.11-35	21	Rôma 7.1-14
6	Metĩndjwỳnh Karõ 24.1-27	22	Rôma 7.15-8.6
7	Metĩndjwỳnh Karõ 25.1-27	23	Rôma 8.7-21
8	Metĩndjwỳnh Karõ 26.1-32	24	Rôma 8.22-39
9	Metĩndjwỳnh Karõ 27.1-20	25	Rôma 9.1-21
10	Metĩndjwỳnh Karõ 27.21-44	26	Rôma 9.22-10.13
11	Metĩndjwỳnh Karõ 28.1-31	27	Rôma 10.14-11.12
12	Rôma 1.1-17	28	Rôma 11.13-36
13	Rôma 1.18-32	29	Rôma 12.1-21
14	Rôma 2.1-24	30	Rôma 13.1-14
15	Rôma 2.25-3.8	31	Rôma 14.1-23
16	Rôma 3.9-31		

Agosto

data	seleção	data	seleção
1	Rôma 15.1-21	17	Kôritu kumrêx 11.2-16
2	Rôma 15.22-16.7	18	Kôritu kumrêx 11.17-34
3	Rôma 16.8-27	19	Kôritu kumrêx 12.1-26
4	Kôritu kumrêx 1.1-17	20	Kôritu kumrêx 12.27-13.13
5	Kôritu kumrêx 1.18-2.5	21	Kôritu kumrêx 14.1-17
6	Kôritu kumrêx 2.6-3.4	22	Kôritu kumrêx 14.18-40
7	Kôritu kumrêx 3.5-23	23	Kôritu kumrêx 15.1-28
8	Kôritu kumrêx 4.1-21	24	Kôritu kumrêx 15.29-58
9	Kôritu kumrêx 5.1-13	25	Kôritu kumrêx 16.1-24
10	Kôritu kumrêx 6.1-20	26	Atâri Kôritu 1.1-11
11	Kôritu kumrêx 7.1-24	27	Atâri Kôritu 1.12-2.11
12	Kôritu kumrêx 7.25-40	28	Atâri Kôritu 2.12-17
13	Kôritu kumrêx 8.1-13	29	Atâri Kôritu 3.1-18
14	Kôritu kumrêx 9.1-18	30	Atâri Kôritu 4.1-12
15	Kôritu kumrêx 9.19-10.13	31	Atâri Kôritu 4.13-5.10
16	Kôritu kumrêx 10.14-11.1		

Setembro

data	seleção	data	seleção
1	Atâri Kôritu 5.11-21	16	Garaxa 2.17-3.9
2	Atâri Kôritu 6.1-13	17	Garaxa 3.10-22
3	Atâri Kôritu 6.14-7.7	18	Garaxa 3.23-4.20
4	Atâri Kôritu 7.8-16	19	Garaxa 4.21-5.12
5	Atâri Kôritu 8.1-15	20	Garaxa 5.13-26
6	Atâri Kôritu 8.16-24	21	Garaxa 6.1-18
7	Atâri Kôritu 9.1-15	22	Epexu 1.1-23
8	Atâri Kôritu 10.1-18	23	Epexu 2.1-22
9	Atâri Kôritu 11.1-15	24	Epexu 3.1-21
10	Atâri Kôritu 11.16-33	25	Epexu 4.1-16
11	Atâri Kôritu 12.1-10	26	Epexu 4.17-5.2
12	Atâri Kôritu 12.11-21	27	Epexu 5.3-33
13	Atâri Kôritu 13.1-14	28	Epexu 6.1-24
14	Garaxa 1.1-24	29	Pirpu 1.1-26
15	Garaxa 2.1-16	30	Pirpu 1.27-2.18

Outubro

data	seleção	data	seleção
1	Pirpu 2.19-3.6	8	Korxi 3.18-4.18
2	Pirpu 3.7-4.1	9	Texarônika kumrêx 1.1-2.9
3	Pirpu 4.2-23	10	Texarônika kumrêx 2.10-3.13
4	Korxi 1.1-20	11	Texarônika kumrêx 4.1-5.3
5	Korxi 1.21-2.7	12	Texarônika kumrêx 5.4-28
6	Korxi 2.8-23	13	Atâri Texarônika 1.1-12
7	Korxi 3.1-17	14	Atâri Texarônika 2.1-17

data	seleção	data	seleção
15	Atâri Texarônika 3.1-18	24	Atâri Ximoxi 2.22–3.17
16	Ximoxi kumrêx 1.1-20	25	Atâri Ximoxi 4.1-22
17	Ximoxi kumrêx 2.1-15	26	Xitu 1.1-16
18	Ximoxi kumrêx 3.1-16	27	Xitu 2.1-14
19	Ximoxi kumrêx 4.1-16	28	Xitu 2.15–3.15
20	Ximoxi kumrêx 5.1-25	29	Piremô 1.1-25
21	Ximoxi kumrêx 6.1-21	30	Mekbê idjaer 1.1-14
22	Atâri Ximoxi 1.1-18	31	Mekbê idjaer 2.1-18
23	Atâri Ximoxi 2.1-21		

Novembro

data	seleção	data	seleção
1	Mekbê idjaer 3.1-19	16	Mekbê idjaer 13.1-25
2	Mekbê idjaer 4.1-13	17	Xijagu 1.1-18
3	Mekbê idjaer 4.14–5.14	18	Xijagu 1.19–2.17
4	Mekbê idjaer 6.1-20	19	Xijagu 2.18–3.18
5	Mekbê idjaer 7.1-19	20	Xijagu 4.1-17
6	Mekbê idjaer 7.20-28	21	Xijagu 5.1-20
7	Mekbê idjaer 8.1-13	22	Pedru kumrêx 1.1-12
8	Mekbê idjaer 9.1-10	23	Pedru kumrêx 1.13–2.10
9	Mekbê idjaer 9.11-28	24	Pedru kumrêx 2.11–3.7
10	Mekbê idjaer 10.1-18	25	Pedru kumrêx 3.8–4.6
11	Mekbê idjaer 10.19-39	26	Pedru kumrêx 4.7–5.14
12	Mekbê idjaer 11.1-16	27	Atâri Pedru 1.1-21
13	Mekbê idjaer 11.17-31	28	Atâri Pedru 2.1-22
14	Mekbê idjaer 11.32–12.13	29	Atâri Pedru 3.1-18
15	Mekbê idjaer 12.14-29	30	Djuão kumrêx 1.1-10

Dezembro

data	seleção	data	seleção
1	Djuão kumrêx 2.1-17	17	Mÿjja apôx 8.1-13
2	Djuão kumrêx 2.18–3.2	18	Mÿjja apôx 9.1-21
3	Djuão kumrêx 3.3-24	19	Mÿjja apôx 10.1-11
4	Djuão kumrêx 4.1-21	20	Mÿjja apôx 11.1-19
5	Djuão kumrêx 5.1-21	21	Mÿjja apôx 12.1-18
6	Atâri Djuão 1.1-13	22	Mÿjja apôx 13.1-18
7	Djuão ino rer 1.1-14	23	Mÿjja apôx 14.1-20
8	Djuda 1.1-25	24	Mÿjja apôx 15.1-8
9	Mÿjja apôx 1.1-20	25	Mÿjja apôx 16.1-21
10	Mÿjja apôx 2.1-17	26	Mÿjja apôx 17.1-18
11	Mÿjja apôx 2.18–3.6	27	Mÿjja apôx 18.1-24
12	Mÿjja apôx 3.7-22	28	Mÿjja apôx 19.1-21
13	Mÿjja apôx 4.1-11	29	Mÿjja apôx 20.1-15
14	Mÿjja apôx 5.1-14	30	Mÿjja apôx 21.1-27
15	Mÿjja apôx 6.1-17	31	Mÿjja apôx 22.1-21
16	Mÿjja apôx 7.1-17		

